

THE

HYMNS OF THE RIG-VEDA

IN THE

PADA TEXT.

REPRINTED FROM THE EDITIO PRINCIPES.

F. MAX MÜLLER, M.A.

MÈMRE ÉTRANGER DE L'INSTITUT DE FRANCE, ETC.

LONDON:

TRÜBNER & CO. LTD. AND 59, LUDGATE HILL.

1878.

CENTRAL ARCHIVE OFFICE
LIBRARY NEW YORK

Acc. No. 1.271.59.....

Date. 17.7.57.....

Call No. Sa. 2. V. 1......

Mil

Printed by E. B. GARDNER, E. PICKARD HALL, and J. H. STACY,
at the Clarendon Press, Oxford,

and

By STEPHEN AUSTIN and SONS, Hertford.

1873.

DEDICATED TO

M. ADOLPHE REGNIER,

MEMBRE DE L'INSTITUT DE FRANCE,

AS A TOKEN OF SINCERE ADMIRATION

FOR THE THOROUGHNESS OF HIS SCHOLARSHIP,

THE ELEVATION OF HIS CHARACTER,

AND HIS LIFE-LONG DEVOTION TO HIS CONVICTIONS.

BY

MAX MÜLLER.

PREFACE.

THIS edition of the text of the Rig-Veda, the first complete edition of that ancient text in both the Samhitā and Pada forms, is chiefly intended to answer the requirements of students in India. The Rig-Veda, the oldest book of Indian literature, has very properly been made one of the principal class-books for those who study Sanskrit in the schools and colleges in India, and though at present a scholar-like knowledge of the Vedic hymns is in the examinations required of the more advanced students only, yet, as soon as editions, translations, grammars, and dictionaries shall have rendered the study of these ancient documents more accessible, I doubt not that the time will come when no one in India will call himself a Sanskrit scholar, who cannot construe the hymns of the ancient Rishis of his country. What should we think of a Greek scholar who could read Euripides or Anakreon, but could not construe Homer? Yet that is, or, at all events, will be the position of a Sanskrit scholar who professes to pass in Sakuntalā and Amaru, but is unable to understand the best hymns of the Rig-Veda.

When this new demand for a complete edition of the Rig-Veda arose, it was clearly impossible to meet it by a reprint of my large edition, containing both text and commentary. The first volume of that edition is nearly out of print, and, without the liberal assistance of the Government, no reprint of it could be brought out, except at a price that would place the book beyond the reach of most scholars. All that might be done, would be to reprint the first Adhyāya for schools; for it may be safely said, to use the words of Sāyana, that he who has honestly worked his way through that first book, is able to understand all the rest of Sāyana's commentary.

But even a reprint of the text only of the Rig-Veda was by no means an easy undertaking. I have sometimes been blamed for not having published such an edition long ago. All that I can say is that I was most anxious, but that I was too poor to do it. I began an edition of the two texts of the Rig-Veda in the year 1856, but, though everything was ready, the expense of the undertaking proved

too great to allow the German publisher to continue the work to the end. It was only with the assistance of the German Oriental Society, and through the liberality of a Royal Academy, that the Editor of the "Indische Studien" was enabled to publish a transcript into Roman letters by Prof. Aufrecht, and this for the *Samhitā*-text only, with extracts from the *Pada*-text. In answer to certain ill-natured misrepresentations reflecting on the promoters of that undertaking, I can only say that if I did not complain because the text of two out of ten *Mandalas* might thus seem to have been snatched from my edition, it was hardly for others to complain in my name. What I said in the preface to the first volume of my translation of the *Rig-Veda*, I say here again: "No one could have rejoiced more sincerely than I did at the publication of the Romanised translation of the *Rig-Veda*, carried out with so much patience and accuracy by Prof. Aufrecht. It showed that there was a growing interest in this, the only true *Veda*; it showed that even those who could not read Sanskrit in the original *Devanāgarī*, wished to have access to the original text of these ancient hymns; it showed that the study of the *Veda* had a future before it like no other book of Sanskrit literature. My learned friend Prof. Aufrecht has been most unfairly charged with having printed his Romanised text *ad inscientiam vel invito*. My edition of the *Rig-Veda* is *publici juris*, like any edition of Homer or Plato, and anybody might have reprinted it, either in Roman or *Devanāgarī* letters. But far from keeping it in ignorance of his useful enterprise, Prof. Aufrecht applied to me for the loan of the MSS. of the two *Mandalas* which I had not yet published, and I lent them to him most gladly, because, by seeing them printed at once, I felt far less guilty in delaying the publication of the last volumes of my edition of the text and commentary. And, in order to remove all possible misunderstandings, I take the opportunity of stating, that when Professor Aufrecht applied to me I lent him, not my transcript of these MSS., but the MSS. themselves on which my text is founded (see Preface to the first volume of my edition, 1849, pp. vii-x), because without them, as he wrote to me, he found it impossible to give a correct text of that portion which I had not yet published.

An edition of the *Rig-Veda* in Roman letters, however useful in Europe, was of course of little assistance in India. It had no doubt the advantage of being cheap, and this chiefly owing to the liberal subsidy from two learned societies; but it proved again, what was known before, that it is physically impossible to avoid a large number of mistakes and misprints in transcribing Sanskrit texts, more particularly with accents, in any European alphabet.

After the reprint of the *Samhitā* and *Pada*-texts which I had begun in 1856 at Leipzig had to be discontinued, a complete edition of the *Rig-Veda* in *Devanāgarī* characters remained for a long time a desideratum, till at last Mr. Trübner, encouraged by promises of support from Indian and European subscribers, declared himself ready to undertake the risk. I gladly promised to supply the MS. with all the corrections marked in my own copy during the last twenty years, and I only stipulated that I should be relieved from the task of correcting the proof-sheets. All promised well, when the printing was interrupted, twice by strikes, and again by the war, which delayed the delivery of new types from Germany. By these untoward accidents not only was the publication unavoidably retarded, but the estimated expense of the undertaking nearly doubled. Subscribers, however, will receive their copies at the price which was fixed before these strikes, and which even then would only have been sufficient to cover the real outlay, without allowing any remuneration either to the publisher or to the editor. The large pecuniary loss thus incurred will have to be borne by Mr. Trübner and myself. It will be seen that to subscribers the price of each copy in *Devanāgarī* letters is no more than the price of the reprint in Roman letters, published at Berlin.

In order to secure the greatest possible amount of correctness reprinting the two texts of the *Rig-Veda*, a young, but already distinguished Sanskrit scholar, Dr. Thibaut, was engaged to read the proof-sheets. They were read three or even four times before they were finally ordered for press, and I have that confidence in his accuracy that I believe few texts, particularly texts with accents, will prove so free from misprints as the present. While all the credit for this part of the work belongs to him, he gratefully acknowledges the zeal of the printers, both at Oxford and Hertford, who vied with each other in producing the most faultless proof-sheets. However, there is nothing perfect on earth, and I am bound to confess that, during the printing, some letters have here and there been spoiled, and some accents broken,—a mishap against which even the gods fight in vain.

The plan followed in reprinting the two texts has been to begin with the *Pada*-text, as requiring far more space than the *Samhitā*-text, to print the former as close as possible, and then to set up the *Samhitā*-text, so as to make each page of *Pada* correspond to a page of *Samhitā*. In order to preserve the parallelism of the pages, it was necessary to leave out the small lines which separate the *padas*, also the *iti*'s, and the *iti*'s with the repetition of the words. The omission of the separating lines was of no consequence, but

when the MSS. give an *iti*, I have used instead the sign •, when they give *iti* and repeat the word, I have marked this by the sign °. As there was still some space over on the *Samhitā* page, the number of verses of each hymn, the names of the authors, deities, and metres were added, as much as possible in the words of the *Śarvānu-krama*, and we have thus succeeded in the difficult task of producing an edition in which, from beginning to end, one page of *Pada* corresponds to one page of *Samhitā*-text. Had I printed the *Samhitā*-text by itself, the saving of space would have been considerable; but it will be seen that even thus the number of pages occupied by the *Samhitā*-text, printed in the largest Devanāgarī characters, is less than that of the Romanised transcript. No one who knows the peculiarity of the Sanskrit alphabet would suppose that a Roman transcript could ever occupy less space than the original Devanāgarī. We have here used the largest Devanāgarī types, we have lost much space in having to print the accents above and below the letters, and had thus only twenty-four lines on each page against twenty-seven lines in the Romanised text (exclusive of notes), and yet the sum total of our pages is only 844, against 920 pages required for the transcript in Roman letters. The expense of printing with Devanāgarī letters is unfortunately becoming greater every year, and with the competition of native publishers in India, it will soon become impossible to print any Sanskrit texts in Europe. I am, however, authorized to state by Mr. Trübner, who undertook this work from a purely literary interest, that as soon as the loss which we have incurred shall be covered, the price of the work will be considerably reduced, so as to make it the cheapest Sanskrit text ever published.

I had prepared an index of the names of the authors, deities, metres, the beginnings of each verse, also a long list of errata which may be useful to those who possess either my original edition of the *Rig-Veda* or Professor Aufrecht's transcript, enabling them in each passage to see (1) the errata in the editio princeps, (2) the errata either repeated or corrected in Professor Aufrecht's reprint, (3) the errata, now corrected for the first time in this edition, either on the authority of *Prātisākhya*, or of the best MSS. All this, however, must wait for the present, till there are new funds available for printing.

M. M.

OXFORD,

March, 1873.

॥ पदपाठः ॥

॥ ओं ॥

॥ १ ॥ अग्निं ईळे पुरः ऽहितं यज्ञस्य देवं ऋत्विजं होतांरि
 रत्न ऽधातमं ॥ १ ॥ अग्निः पूर्वभिः ऋषि ऽभिः ईळाः नूतनैः
 उत सः देवान् आ इह वक्षति ॥ २ ॥ अग्निना रयिं अश्ववत्
 पोषं एव दिवे ऽदिवे यशसं वीरवत् ऽतमं ॥ ३ ॥ अग्ने यं यज्ञं
 अध्वरं विश्वतः परि ऽभूः असि सः इत् देवेषु गच्छति ॥ ४ ॥
 अग्निः होता कवि ऽक्रतुः सत्यः चित्रश्रवः ऽतमः देवः देवभिः
 आ गमत् ॥ ५ ॥ १ ॥ यत् अंग दाशुषे त्वं अग्ने भद्रं करिष्यसि
 तव इत् तत् सत्यं अंगिरः ॥ ६ ॥ उप त्वा अग्ने दिवे ऽदिवे
 दीषा ऽवस्तः धिया वयं नमः भरतः आ इमसि ॥ ७ ॥ राजतं
 अध्वराणां गोपां ऋतस्य दीदिविं वर्धमानं स्वे दमे ॥ ८ ॥
 सः नः पिता ऽइव सूनवे अग्ने सु ऽउपायनः भव सचस्व नः
 स्वस्तये ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ २ ॥ वायो आ याहि दर्शत इमे सोमाः अरं ऽकृताः तेषां
 माहि श्रुधि हव ॥ १ ॥ वायो उक्थेभिः जरते त्वां अच्छं जरि-
 तारः सुत ऽसोमाः अहः ऽविदः ॥ २ ॥ वायो तव प्र ऽपुंचती
 धेना जिगाति दाशुषे उरूची सोमं ऽपीतये ॥ ३ ॥ इदं वायू
 इमे सुताः उप प्रयः ऽभिः आ गतं इदं देवः वां उशंति हि ॥ ४ ॥
 वायो इदं च चेतथः सुतानां वाजिनी ऽवसू तो आ यातं उप

द्रवत् ॥५॥३॥ वायो॑ इ॒द्रः च॒ सु॒न्व॒तः आ॒ या॒तं॒ उप॑ निः॒ऽकृतं॑
म॒क्षु इ॒त्या धि॒या न॒रा ॥६॥ मि॒त्रं हु॒वे पू॒तऽद॑क्षं वरुणं च
रि॒शाद॑सं धियं घृ॒ताचीं॑ साध॒ता ॥७॥ ऋ॒तेन॑ मि॒त्राव॑रुणौ
ऋ॒तऽवृ॑धौ ऋ॒तऽस्पृ॑शा क्रतुं बृ॒हंतं॑ आ॒शये॑ ॥८॥ क॒वी नः॑
मि॒त्राव॑रुणा तु॒वि॒ऽजा॒तौ उ॒रु॒ऽक्षया॑ दक्षं दधा॒ते अप॑सं ॥९॥४॥

॥३॥ अश्वि॒ना य॒ज्वरीः॑ इषः द्रवत्॒ऽपा॒णी० शु॒भः प॒ती
पु॒रु॒ऽभु॒जा च॒न॒स्य॒तं ॥१॥ अश्वि॒ना पु॒रु॒ऽद॑ससा नरा शवी॒रया॑
धि॒या धि॒ष्ण्या व॒न॒तं गि॒रः ॥२॥ द॒क्षा यु॒वाक॑वः सु॒ताः ना॑सत्या
वृ॒क्तऽव॑र्हिषः आ॒ या॒तं॒ रु॒द्रऽव॑र्तनी० ॥३॥ इ॒द्र आ॒ या॒हि चि॒-
च॒ऽभा॒नो० सु॒ताः इ॒मे त्वा॒ऽयवः॑ अ॒खी॑भिः तना॒ पू॒तासः॑ ॥४॥
इ॒द्र आ॒ या॒हि धि॒या इ॒षितः॑ वि॒प्रऽजू॒तः सु॒तऽव॑तः उप॑ ब्रह्मा॒णि
वा॒घतः॑ ॥५॥ इ॒द्र आ॒ या॒हि तू॒तु॒जानः॑ उप॑ ब्रह्मा॒णि ह॒रिऽवः॑
सु॒ते द॒धिष्॒ नः च॒नः ॥६॥५॥ ओ॒मासः॑ च॒र्ष॒णिऽधृ॒तः वि॒श्वे
दे॒वासः॑ आ॒ ग॒त॒ दा॒श्वांसः॑ दा॒शुषः॑ सु॒तं ॥७॥ वि॒श्वे दे॒वासः॑
अ॒प॒ऽतु॒रः सु॒तं आ॒ ग॒त॒ तू॒र्णयः॑ उ॒म्नाऽइ॒व स्व॑स॒राणि॑ ॥८॥
वि॒श्वे दे॒वासः॑ अ॒ग्नि॒धः ए॒हिऽमा॒यासः॑ अ॒द्रुहः॑ मे॒धं जु॑ष॒त
व॒ह्यः ॥९॥ पा॒व॒का नः॑ सर॒स्वती॑ वा॒जेभिः॑ वा॒जिनी॑ऽव॒ती
य॒ज्ञं व॒ष्टु धि॒याऽव॑सुः ॥१०॥ चो॒द॒यि॒ची स॒नू॒ता॒नां चे॒त॒न्ती
सु॒ऽम॒ती॒नां य॒ज्ञं द॒धे सर॑स्वती ॥११॥ म॒हः अ॒र्णैः सर॑स्वती प्र
चे॒त॒य॒ति के॒तुना॑ धियः वि॒श्वाः वि॒ रा॒ज॒ति ॥१२॥६॥१॥

॥४॥ सु॒रूप॑ऽकृ॒तुं ऊ॒तये॑ सु॒दुघां॑ऽइ॒व गो॑ऽदु॒हे जु॒हूम॑सि
द्य॒वि॒ऽद्य॒वि ॥१॥ उप॑ नः स॒र्वना॑ आ॒ ग॒हि सो॑म॒स्य सो॒मऽपाः॑

पिब गोऽदाः इत् रेवतः मदः ॥२॥ अथ ते अंतमानां विद्याम
 सुऽमतीनां मा नः अति ख्यः आ गहि ॥३॥ परा इहि विर्यं
 अस्तृतं इंद्रं पृच्छ विपःऽचितं यः ते सखिऽभ्यः आ वरं ॥४॥
 उत ब्रुवंतु नः निदः निः अन्यतः चित् आरुत दधानाः इंद्रं इत्
 दुर्वः ॥५॥७॥ उत नः सुऽभगान् अरिः वोचेयुः दस्म कृष्टयः
 स्याम इत् इंद्रस्य शर्मणि ॥६॥ आ इंद्रं आशुं आशवं भर
 यज्ञऽश्रियं नृऽमादनं पतयत् मंदयत्ऽसखं ॥७॥ अस्य पीत्वा
 शतऽऋतो० घनः वृचाणां अभवः प्र आवः वाजेषु वाजिनं ॥८॥
 तं त्वा वाजेषु वाजिनं वाजयामः शतऽऋतो० धनानां इंद्र
 सातये ॥९॥ यः रायः अवनिः महान् सुऽपारः सुव्रतः सखा
 तस्मै इंद्राय गायत ॥१०॥८॥

॥५॥ आ तु आ इत् नि सीदत इंद्रं अभि प्र गायत सखायः
 स्तोमंऽवाहसः ॥१॥ पुरुऽतमं पुरुणां ईशानं वार्याणां इंद्रं
 सोमं सचा सुते ॥२॥ सः घ नः योगे आ भुवत् सः राये सः
 पुरंऽध्यां गर्मत वाजेषु अभिः आ सः नः ॥३॥ यस्य संऽस्थे न वृषते
 हरी समत्ऽसु शवः तस्मै इंद्राय गायत ॥४॥ सुतऽपात्रे
 सुताः इमे शुचयः यंति वीतये सोमासः दधिऽआशिरः ॥५॥९॥
 त्वं सुतस्य पीतये सद्यः वृद्धः अजायथाः इंद्रं ज्यैष्ठ्याय सुऽऋ-
 तो० ॥६॥ आ त्वा विशंतु आशवं सोमासः इंद्रं गिर्वणः शं ते
 संतु प्रऽचेतसे ॥७॥ त्वां स्तोमाः अवीवृधन् त्वां उक्था शतऽऋ-
 तो० त्वां वर्धंतु नः गिरः ॥८॥ अक्षितऽऊतिः सनेत् इमं वाजं
 इंद्रः सहस्रिणं यस्मिन् विश्वानि पौंस्या ॥९॥ मा नः मर्ताः
 अभि दुहन् तनूनां इंद्रं गिर्वणः ईशानः यवय वर्ध ॥१०॥१०॥

॥ ६ ॥ युञ्जति ब्रध्नं अरुषं चरैतं परि तस्थुषः रोचते रोचना
 दिवि ॥ १ ॥ युञ्जति अस्य काम्या हरी विऽपक्षसा रथे शोणा
 धृष्णू नृऽवाहसा ॥ २ ॥ केतुं कृण्वन् अकेतवे पेशः मर्या अपे-
 शसे सं उषत्ऽभिः अजायथा ॥ ३ ॥ आत् अहं स्वधां अनु पुनः
 गर्भेऽत्वं आऽईरिरे दधानाः नाम यज्ञियं ॥ ४ ॥ वीळु चित्
 आरुजल्लुऽभिः गुहा चित् इंद्र वह्निऽभिः अविंदः उस्त्रियाः
 अनु ॥ ५ ॥ ११ ॥ देवऽयंतः यथा मतिं अच्छ विदत्ऽवसुं गिरः
 महां अनूषत् श्रुतं ॥ ६ ॥ इंद्रेण सं हि दक्षसे संऽजग्मानः अवि-
 भ्युषा मंदू समानऽवर्चसा ॥ ७ ॥ अनवद्यैः अभिद्युऽभिः मखः
 सहस्वत् अर्चति गणैः इंद्रस्य काम्यैः ॥ ८ ॥ अतः परिऽज्मन्
 आ गहि दिवः वा रोचनात् अधि सं अस्मिन् चञ्जते
 गिरः ॥ ९ ॥ इतः वा सातिं ईमहे दिवः वा पार्थिवात् अधि
 इंद्रं महः वा रजसः ॥ १० ॥ १२ ॥

॥ ७ ॥ इंद्रं इत् गाथिनः बृहत् इंद्रं अर्केभिः अर्किणः इंद्रं वा-
 र्णाः अनूषत् ॥ १ ॥ इंद्रः इत् हर्योः सचा संऽमिष्टः आ वचऽयु-
 जा इंद्रः वजी हिरण्ययः ॥ २ ॥ इंद्रः दीर्घाय चक्षसे आ सूर्ये
 रोहयत् दिवि वि गोभिः अद्रिं ऐरयत् ॥ ३ ॥ इंद्रं वाजेषु नः अव
 सहस्रऽप्रधनेषु च उयः उयाभिः ऊतिऽभिः ॥ ४ ॥ इंद्रं वयं
 महाऽधने इंद्रं अर्भे हवामहे युजं वृत्रेषु वज्रिणं ॥ ५ ॥ १३ ॥ सः
 नः वृषन् अमुं चरुं सचाऽदावन् अप वृधि अस्मभ्यं अप्र-
 तिऽस्तुतः ॥ ६ ॥ तुंजेऽतुंजे ये उतऽतरे स्तोमाः इंद्रस्य वज्रिणः
 न विंधे अस्य सुऽस्तुतिं ॥ ७ ॥ वृषा यूथाऽइव वंसंगः कृष्टीः
 इयति ओजसा ईशानः अप्रतिऽस्तुतः ॥ ८ ॥ यः एकः चर्षणीनां

वसूनां इरज्यति इंद्रः पंच सितीनां ॥९॥ इंद्रं वः विश्वतः परि
हवामहे जनेभ्यः अस्माकं अस्तु केवलः ॥ १० ॥ १४ ॥ २ ॥

॥ ८ ॥ आ इंद्र सा नसिं रयिं सऽजित्वा नं सदाऽसहं वर्षिष्ठं
ऊतये भर ॥ १ ॥ नि येन मुष्टिऽहत्यया नि वृचा रुणधामहै
त्वाऽऊतासः नि अर्वता ॥ २ ॥ इंद्र त्वाऽऊतासः आ वयं वज्रं
घना ददीमहि जयेम सं युधि स्पृधः ॥ ३ ॥ वयं शूरेभिः अस्तुऽभिः
इंद्र त्वया युजा वयं ससह्याम पृतन्यतः ॥ ४ ॥ महान् इंद्रः परः च
नु महिऽत्वं अस्तु वज्रिणे द्यौः न प्रथिना शवः ॥ ५ ॥ १५ ॥
संऽओहे वा ये आशत नरः तोक्स्य सनिती विप्रासः वा धि-
याऽयवः ॥ ६ ॥ यः कुक्षिः सोमऽपातमः समुद्रऽइव पित्वते
उर्वीः आपः न काकुदः ॥ ७ ॥ एव हि अस्य सूनृतां विऽरुष्णी
गोऽमती मही पक्वा शाखा न दाश्रुषे ॥ ८ ॥ एव हि ते विऽभू-
तयः ऊतयः इंद्र माऽवते सद्यः चित् संति दाश्रुषे ॥ ९ ॥
एव हि अस्य काम्या स्तोमः उक्थं च शंस्या इंद्राय सो-
मऽपीतये ॥ १० ॥ १६ ॥

॥ ९ ॥ इंद्र आ इहि मत्सि अंधसः विश्वेभिः सोमपर्वेऽभिः
महान् अभिष्टिः ओजसा ॥ १ ॥ आ ई एनं सृजत सुते मंदिं
इंद्राय मंदिने चक्रिं विश्वानि चक्रये ॥ २ ॥ मत्स्वं सुऽशिप्र
मंदिऽभिः स्तोमेभिः विश्वऽचर्षणे सचा एषु सर्वनेषु आ ॥ ३ ॥
असृयं इंद्र ते गिरः प्रति त्वां उत अहासत अजोषाः वृषभं
पतिं ॥ ४ ॥ सं चोदय चिचं अर्वाक् राधः इंद्र वरेण्यं असत् इत्
ते विऽभु प्रऽभु ॥ ५ ॥ १७ ॥ अस्मान् सु तव चोदय इंद्र राये

अ० १. अ० १. व० २०.]

॥ ६ ॥

[म० १. अ० ३. सू० १०.]

रभस्वतः तुविद्युन्न यशस्वतः ॥ ६ ॥ सं गोऽमन्त इन्द्र वाजऽवत्
अस्मे पृथु अवं बृहत् विश्वऽआयुः धेहि अक्षितं ॥ ७ ॥ अस्मे
धेहि अवं बृहत् द्युम्न सहस्रऽसातमं इन्द्र ताः रथिनीः इषः ॥ ८ ॥
वसोः इन्द्र वसुऽपतिं गीःऽभिः गृणन्तः ऋग्मियं होमं गन्तारं
ऊतये ॥ ९ ॥ सुतेऽसुते निऽओकसे बृहत् बृहते आ इत् अरिः
इन्द्राय श्रूषं अर्चति ॥ १० ॥ १५ ॥

॥ १० ॥ गायन्ति त्वा गायत्रिणः अर्चन्ति अर्के अर्किणः
ब्रह्माणः त्वा शतऽक्रतो० उत् वंशऽइव येमिरे ॥ १ ॥ यत् सानोः
सानुं आ अरुहत् भूरि अस्पष्ट कर्त्तुं तत् इन्द्रः अर्थं चेतति यूथेन
वृष्णिः एजति ॥ २ ॥ युष्य हि केशिना हरीं वृषणा कस्यऽप्रा
अथ नः इन्द्र सोमऽपाः गिरां उपऽश्रुतिं चर ॥ ३ ॥ आ इहि
स्तोमान् अभि स्वर अभि गृणीहि आ रुव ब्रह्म च नः वसो
सचा इन्द्र यज्ञं च वर्धय ॥ ४ ॥ उक्थं इन्द्राय शंस्यं वर्धनं पुरु-
निऽसिधे शक्रः यथा सुतेषु नः ररणत् सख्येषु च ॥ ५ ॥ तम् इत्
सखिऽत्वे इमहे तं राये तं सुऽवीर्यं सः शक्रः उत नः शक्र इन्द्रः
वसु दयमानः ॥ ६ ॥ १९ ॥ सुऽविवृतं सुनिऽअजं इन्द्र त्वाऽदातं
इत् यशः गवां अपं व्रजं वृद्धि कृणुष्व राधः अद्रिऽवः ॥ ७ ॥ नहि
त्वा रोदसी उभे ऋघायमाणं इन्वतः जेषः स्वऽवतीः अपः
सं गाः अस्मभ्यं धनुहि ॥ ८ ॥ आश्रुत्ऽकर्णं श्रुधि हवै नु चित्
दधिष्व मे गिरः इन्द्र स्तोमं इमं मम कृष्व युजः चित् अन्तरं ॥ ९ ॥
विद्य हि त्वा वृषन्ऽतमं वाजेषु हवन्ऽश्रुतं वृषन्ऽतमस्य
हूमहे ऊतिं सहस्रऽसातमां ॥ १० ॥ आ तु नः इन्द्र कौशिक मन्द-
सानः सुतं पिव नथ्यं आयुः प्र सु तिर कृधि सहस्रऽसां

अ० १. अ० १. व० २२.]

॥ ७ ॥

[म० १. अ० ४. सू० १२.]

ऋषिं ॥११॥ परि त्वा गिर्वणः गिरः इमाः भवन्तु विश्वतः
वृद्धऽआयुं अन्तु वृद्धयः जुष्टाः भवन्तु जुष्टयः ॥१२॥२०॥

॥११॥ इन्द्रं विश्वाः अवीवृधन् समुद्रऽव्यचसं गिरः रथिऽतमं
रथिनां वाजानां सत्ऽपतिं पतिं ॥१॥ सख्ये ते इन्द्र वाजिनः मा
भेम श्वसः पते त्वां अभि प्र नोनुमः जेतारं अपराऽजितं ॥२॥
पूर्वीः इन्द्रस्य रातयः न वि दस्यन्ति ऊतयः यदि वाजस्य गोऽमतः
स्तोतृऽभ्यः मंहते मघं ॥३॥ पुरां भिन्दुः युवा कविः अमि-
तऽओजाः अजायत इन्द्रः विश्वस्य कर्मणः धर्ता वजी पुरुऽस्तु-
तः ॥४॥ त्वं वलस्य गोऽमतः अप अवः अद्रिऽवः बिलं त्वां
देवाः अबिभ्युषः तुज्यमानासः आविषुः ॥५॥ तव अहं शूर
रातिऽभिः प्रति आयं सिंधुं आऽवदन् उप अतिष्ठत् गिर्वणः
विदुः ते तस्य कारवः ॥६॥ मायाभिः इन्द्र मायिनं त्वं श्रुणौ
अव अतिरः विदुः ते तस्य मेधिराः तेषां श्रवांसि उत्तिर ॥७॥
इन्द्रं ईशानं ओजसा अभि स्तोमाः अनूषत सहस्रं यस्य रातयः
उत वा संति भूयसीः ॥८॥२१॥३॥

॥१२॥ अग्निं दूतं वृणीमहे होतारं विश्वऽवेदसं अस्य यज्ञस्य
सुऽक्रतुं ॥१॥ अग्निंऽअग्निं हवीमऽभिः सदा हवन्त विश्वपतिं
हव्यऽवाहं पुरुऽप्रियं ॥२॥ अग्ने देवान् इह आ वह जज्ञानः
वृक्तऽवर्हिषे असि होता नः ईक्षः ॥३॥ तान् उशतः वि बोध्य
यत् अग्ने यासि दूत्यं देवैः आ सत्सि वर्हिषि ॥४॥ घृतऽआहवन
दीद्ऽवः प्रति स्म रिषतः दह अग्ने त्वं रक्षस्विनः ॥५॥ अग्निना
अग्निः सं इध्यते कविः गृहऽपतिः युवा हव्यऽवाद् जुहुऽआ-

स्यः ॥ ६ ॥ २२ ॥ क्विं अग्निं उप स्तुहि सत्यधर्माणं अध्वरे
 देवं अमीव ऽचातनं ॥ ७ ॥ यः त्वां अग्ने हविः ऽपतिः दूतं देव
 सपर्यति तस्य स्म प्र ऽअविता भव ॥ ८ ॥ यः अग्निं देव ऽवीतये
 हविष्मान् आ ऽविवासति तस्मै पावक मृक्य ॥ ९ ॥ सः नः
 पावक दीदि ऽवः अग्ने देवान् इह आ वह उप यज्ञं हविः च
 नः ॥ १० ॥ सः नः स्वानः आ भर गायत्रेण नवीयसा रयिं
 वीर ऽवती इधै ॥ ११ ॥ अग्ने शुक्लेण शोचिषा विश्वाभिः देव-
 हृति ऽभिः इमं स्तोमं जुषस्व नः ॥ १२ ॥ २३ ॥

॥ १३ ॥ सु ऽसमिद्धः नः आ वह देवान् अग्ने हविष्मते होतः
 पावक यक्षि च ॥ १ ॥ मधु ऽमंतं तनू ऽनपात् यज्ञं देवेषु नः क्वे
 अद्य कृणुहि वीतये ॥ २ ॥ नराशंसं इह प्रियं अस्मिन् यज्ञे उप
 ह्वये मधु ऽजिह्वं हविः ऽकृतं ॥ ३ ॥ अग्ने सुख ऽतमे रथे देवान्
 ईळितः आ वह असि होता मनुः ऽहितः ॥ ४ ॥ स्तृणीत बर्हिः
 आनुषक् घृत ऽपृष्ठं मनीषिणः यत्र अमृतस्य चक्षुणं ॥ ५ ॥
 वि अयंतां ऋत ऽवृधः द्वारः देवीः असश्चतः अद्य नूनं च
 यष्टवे ॥ ६ ॥ २४ ॥ नक्तोषसा सु ऽपेशसा अस्मिन् यज्ञे उप ह्वये
 इदं नः बर्हिः आ ऽसदे ॥ ७ ॥ ता सु ऽजिह्वी उप ह्वये होतारा
 दैव्या कवी यज्ञं नः यक्षतां इमं ॥ ८ ॥ इळा सरस्वती मही तिस्रः
 देवीः मयः ऽभुवः बर्हिः सीदंतु अस्त्रिधः ॥ ९ ॥ इह त्वष्टारं अग्रियं
 विश्व ऽरूपं उप ह्वये अस्माकं अस्तु केवलः ॥ १० ॥ अवं सृज
 वनस्पते देव देवेभ्यः हविः प्र दातुः अस्तु चेतनं ॥ ११ ॥
 स्वाहा यज्ञं कृणोत न इन्द्राय यज्वनः गृहे तत्र देवान् उप
 ह्वये ॥ १२ ॥ २५ ॥

॥ १४ ॥ आ एभिः अग्ने दुवः गिरः विश्वेभिः सोमऽपीतये
 देवेभिः याहि यक्षि च ॥ १ ॥ आ त्वा कणाः अहूषत गृणन्ति
 विप्र ते धियः देवेभिः अग्ने आ गहि ॥ २ ॥ इंद्रवायू बृहस्पतिं
 मित्रा अग्निं पूषणं भगं आदित्यान् मरुतं गृणं ॥ ३ ॥ प्र वः
 भ्रियन्ते इंद्रवः मत्सराः मादयिष्णवः द्रप्साः मध्वः चमूऽसदः ॥ ४ ॥
 ईळते त्वां अवस्यवः कणासः वृक्तऽर्बहिषः हविष्मन्तः अरंऽकृ-
 तः ॥ ५ ॥ घृतऽपृष्ठाः मनऽयुजः ये त्वा वहन्ति वह्नयः आ
 देवान् सोमंऽपीतये ॥ ६ ॥ २६ ॥ तान् यजचान् ऋतुऽवृधः अग्ने
 पत्नीऽवतः कृधि मध्वः सुऽजिह्व पायय ॥ ७ ॥ ये यजत्राः ये
 ईड्याः ते ते पिबन्तु जिह्वया मधोः अग्ने वर्षट्ऽकृति ॥ ८ ॥ आकीं
 सूर्यस्य रोचनात् विश्वान् देवान् उषऽवृधः विप्रः होता इह
 वक्षति ॥ ९ ॥ विश्वेभिः सोम्यं मधु अग्ने इंद्रेण वायुनां पिब
 मित्रस्य धामऽभिः ॥ १० ॥ त्वं होता मनुऽहितः अग्ने यज्ञेषु
 सीदसि सः इमं नः अध्वरं यज ॥ ११ ॥ युध्व हि अरुषीः रथे
 हरितः देव रोहितः ताभिः देवान् इह आ वह ॥ १२ ॥ २७ ॥

॥ १५ ॥ इंद्र सोमं पिबं ऋतुनां आ त्वा विशन्तु इंद्रवः मत्स-
 रासः तत्ऽओक्सः ॥ १ ॥ मरुतः पिबन्त ऋतुनां पोत्रात् यज्ञं
 पुनीतन् यूयं हि स्य सुऽदानवः ॥ २ ॥ अभि यज्ञं गृणीहि नः
 ग्रावः नेष्टः पिबं ऋतुनां त्वं हि रत्नऽधाः असि ॥ ३ ॥ अग्ने
 देवान् इह आ वह सादय योनिषु त्रिषु परि भूष पिबं ऋतु-
 नां ॥ ४ ॥ ब्राह्मणात् इंद्र राघसः पिबं सोमं ऋतून् अनु तव
 इत् हि मख्यं अस्तुतं ॥ ५ ॥ युवं दक्षं धृतऽव्रता मित्रावरुणा
 दुऽदभं ऋतुनां यज्ञं आशये ॥ ६ ॥ २८ ॥ द्रविणऽदाः द्रविणसः

अ० १. अ० १. व० ३२.] ॥ १० ॥ [म० १. अ० ४. सू० १७.

याव॑ऽहस्तासः अध्व॑रे यज्ञेषु॑ दे॒वं ई॒ळते ॥७॥ द्र॒वि॒णःऽदाः
द॒दा॒तु नः॑ वसू॑नि या॒नि ऋ॒षि॒रे दे॒वेषु॑ ता व॒ना॒म॒हे ॥८॥ द्र॒वि॒-
णःऽदाः पि॒पी॒षति॑ जु॒होत॑ प्र च॒ तिष्ठ॑त॒ नेष्टा॑त् ऋ॒तुऽभिः
इ॒य॒त ॥९॥ यत् त्वा॒ तुरी॑यं ऋ॒तुऽभिः द्र॒वि॒णःऽदः य॒जाम॑हे अ॒ध
स्म नः॑ द॒दिः भ॒व ॥१०॥ अ॒श्वि॒ना पि॒ब॒तं म॒धु दी॑दि॒ऽअ॒ग्नी०
शुचि॑ऽव॒ता ऋ॒तुना॑ य॒ज्ञऽवा॑ह॒सा ॥११॥ गा॒र्हऽप॒त्येन॑ संत्य
ऋ॒तुना॑ य॒ज्ञऽनीः अ॒सि दे॒वान् दे॒वऽय॑ते य॒ज ॥१२॥ २९॥

॥ १६ ॥ आ त्वा व॒ह॒तु ह॑रयः वृ॒षणं॑ सोम॑ऽपीतये इ॒ंद्र त्वा
सूर॑ऽचक्ष॑सः ॥१॥ इ॒माः धा॑नाः घृ॒तऽस्तु॑वः ह॒री इ॒ह उ॒प व॒स्युतः
इ॒ंद्रं सु॒खऽत॑मे रथे ॥२॥ इ॒ंद्रं प्रा॑तः ह॒वाम॑हे इ॒ंद्रं प्रऽय॑ति अध्व॑रे
इ॒ंद्रं सोम॑स्य पी॒तये ॥३॥ उ॒प नः॑ सु॒तं आ ग॒हि ह॑रि॒ऽभिः इ॒ंद्र
के॒शिऽभिः सु॑ते हि त्वा ह॒वाम॑हे ॥४॥ सः इ॒मं नः॑ स्तोमं॑ आ
ग॒हि उ॒प इ॒द्रं स॑र्व॒नं सु॒तं गौरः॑ न तृ॒षितः॑ पि॒ब ॥५॥ ३०॥ इ॒मे
सोमा॑सः इ॒ंद्रवः॑ सु॒तासः॑ अ॒धि ब॒र्हिषि॑ तान् इ॒ंद्र स॑ह॒से पि॒ब ॥६॥
अ॒यं ते स्तोमः॑ अ॒पि॒यः ह॒दिऽस्पृक् अ॒स्तु श॑म॑ऽत॒मः अथ॑ सोमं॑
सु॒तं पि॒ब ॥७॥ वि॒श्वं इ॒त् स॑र्व॒नं सु॒तं इ॒ंद्रः म॑दा॒य ग॒च्छ॒ति
वृ॒चऽहा सोम॑ऽपीतये ॥८॥ सः इ॒मं नः॑ का॒मं आ पृ॒ण गो॑भिः
अ॒श्वैः श॑त॒ऽक्र॒तो॒ स्त॒वाम॑ त्वा सु॒ऽआ॒ध्यः ॥९॥ ३१॥

॥ १७ ॥ इ॒न्द्रा॑वरु॒णयोः अ॒हं संऽरा॑जोः अ॒वः आ वृ॒णे ता नः॑
मृ॒ळा॒तः इ॒ह॒शे ॥१॥ गं॒ता॒रा हि स्थः॑ अ॒वसे॑ ह॒वं वि॒प्रस्य॑ मा॒ऽव-
तः॑ ध॒र्ता॒रा च॑र्ष॒णीनां॑ ॥२॥ अ॒नुऽका॑मं त॒र्पये॑थां इ॒न्द्रा॑वरु॒णा
रा॒यः आ ता वा॑ ने॒दिष्टं॑ ई॒म॒हे ॥३॥ यु॒वाकु॑ हि श॒चीनां॑ यु॒वाकु॑

सुऽमतीनां भूयाम वाजऽदात्रां ॥४॥ इंद्रः सहस्रऽदात्रां वरुणः
 शंस्यानां क्रतुः भवति उक्थ्यः ॥५॥३२॥ तयोः इत् अवसा वयं
 सनेम नि च धीमहि स्यात् उत प्रऽरेचनं ॥६॥ इंद्रावरुणा वां
 अहं हुवे चिचाय राधसे अस्मान् सु जिग्युषः कृतं ॥७॥ इंद्रा-
 वरुणा नु नु वां सिसांसीषु धीषु आ अस्मभ्यं शर्म यच्छतं ॥८॥
 प्र वां अश्रोतु सुऽस्तुतिः इंद्रावरुणा यां हुवे यां अधाये
 सधऽस्तुतिं ॥९॥३३॥४॥

॥१८॥ सोमानं स्वरणं कृणुहि ब्रह्मणः पते कक्षीवतं यः
 अशिजः ॥१॥ यः रेवान् यः अमीवऽहा वसुऽवित् पुष्टिऽवर्धनः
 सः नः सिसक्तु यः तुरः ॥२॥ मा नः शंसः अररुषः धूर्तिः प्रणक्
 मर्त्यस्य रक्ष नः ब्रह्मणः पते ॥३॥ सः घवीरः न रिष्यति यं इंद्रः
 ब्रह्मणः पतिः सोमः हिनोति मर्त्यं ॥४॥ त्वं तं ब्रह्मणः पते सोमः
 इंद्रः च मर्त्यं दक्षिणा पातु अंहसः ॥५॥३४॥ सदसः पतिं अद्भुतं
 प्रियं इंद्रस्य काम्यं सनिं मेधां अयासिषं ॥६॥ यस्मात् अतृते
 न सिध्यति यज्ञः विपऽचितः च न सः धीनां योगं इन्वति ॥७॥
 आत् अश्रोति हविऽकृतिं प्रांचं कृणोति अध्वरं होत्रा देवेषु
 गच्छति ॥८॥ नराशंसं सुऽधृष्टमं अपश्यं सप्रथऽतमं दिवः
 न सद्यऽमखसं ॥९॥३५॥

॥१९॥ प्रति त्वं चारुं अध्वरं गोऽपीथाय प्रहूयसे मरुत्ऽभिः
 अग्ने आ गहि ॥१॥ नहि देवः न मर्त्यः महः तव क्रतुं परः
 मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥२॥ ये महः रजसः विदुः विश्वे
 देवासः अदुहः मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥३॥ ये उग्राः अर्के

आनृचुः अनाधृष्टासः ओजसा मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥४॥
 ये शुभाः घोरऽवर्षसः सुऽक्ष्वांसः रिशादसः मरुत्ऽभिः अग्ने
 आ गहि ॥५॥ ३६॥ ये नाकस्य अधि रोचने दिवि देवासः
 आसते मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥६॥ ये ईखयँति पर्वतान्
 तिरः समुद्रं अर्णवं मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥७॥ आ ये तन्वंति
 रश्मिऽभिः तिरः समुद्रं ओजसा मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥८॥
 अभि त्वा पूर्वऽपीतये सृजामि सोम्यं मधु मरुत्ऽभिः अग्ने आ
 गहि ॥९॥ ३७॥ १॥

॥२०॥ अयं देवाय जन्मने स्तोमः विप्रेभिः आसया अकारि
 रत्नऽधातमः ॥१॥ ये इंद्राय वचःऽयुजां ततक्षुः मनसा हरीं
 शमीभिः यज्ञं आशत ॥२॥ तक्षन् नासत्याभ्यां परिऽज्मानं
 सुऽखं रथं तक्षन् धेनुं सवःऽदुघां ॥३॥ युवाना पितरां पुनः
 सत्यऽमंचाः ऋजुऽयवः ऋभवः विष्टी अक्रत ॥४॥ सं वः मदा-
 सः अगमत इंद्रेण च मरुत्वता आदित्येभिः च राजऽभिः ॥५॥ १॥
 उत त्वं चमसं नवं त्वष्टुः देवस्य निःऽकृतं अकतं चतुरः
 पुनः ॥६॥ ते नः रत्नानि धत्तन् चिः आ सामानि सुन्वते
 एकैऽएकं मुशस्तिऽभिः ॥७॥ अधारयंत वह्नयः अभजंत
 सुऽकृत्यया भागं देवेषु यज्ञियं ॥८॥ २॥

॥२१॥ इह इंद्राग्नीं उप हूये तयोः इत् स्तोमं उश्मसि ता
 सोमं सोमऽपातमा ॥१॥ ता यज्ञेषु प्र शंसत इंद्राग्नीं शुभत
 नरः ता गायत्रेषु गायत ॥२॥ ता मित्रस्य प्रऽशंसत्ये इंद्राग्नीं
 ता हवामहे सोमऽपा सोमऽपीतये ॥३॥ उया संतां हवामहे
 उप इदं सर्वनं सुतं इंद्राग्नीं आ इह गच्छतां ॥४॥ ता महांतां

सदस्पतीं इंद्राग्नीं रक्षः उज्जतं अप्रजाः संतु अचिणः ॥५॥ तेन
सत्येन जागृतं अधि प्रचेतुने पदे इंद्राग्नीं शर्म यच्छतं ॥६॥३॥

॥ २२ ॥ प्रातःऽयुजा वि बोधय अश्विनौ आ इह गच्छतां
अस्य सोमस्य पीतये ॥ १ ॥ या सुऽरथा रथिऽतमा उभा
देवा दिविऽस्पृशा अश्विना ता हवामहे ॥ २ ॥ या वां कशा
मधुऽमती अश्विना सूनृताऽवती तया यज्ञं मिमिक्षतं ॥ ३ ॥
नहि वां अस्ति दूरके यत्र रथेन गच्छथः अश्विना सोमिनः
गृहं ॥ ४ ॥ हिरण्यऽपाणिं ऊतये सवितारं उप हूये सः चेत्ता
देवता पदं ॥ ५ ॥ ४ ॥ अपां नपातं अवसे सवितारं उप स्तुहि तस्य
व्रतानि उश्मसि ॥ ६ ॥ विऽभक्तारं हवामहे वसोः चित्रस्य
राधसः सवितारं नृऽचक्षसं ॥ ७ ॥ सखायः आ नि सीदत सविता
स्तोम्यः नु नः दाता राधांसि शुभति ॥ ८ ॥ अग्ने पत्नीः इह आ
वह देवानां उशतीः उप त्वष्टारं सोमऽपीतये ॥ ९ ॥ आ माः अग्ने
इह अवसे होचां यविष्ठ भारतीं वरुची धिषणां वह ॥ १० ॥ ५ ॥
अभि नः देवीः अवसा महः शर्मणा नृऽपत्नीः अच्छिन्नऽपचाः
सचंतां ॥ ११ ॥ इह इंद्राणीं उप हूये वरुणानीं स्वस्तये अग्रायीं
सोमऽपीतये ॥ १२ ॥ मही द्यौः पृथिवी च नः इमं यज्ञं मिमि-
क्षतां पिपृतां नः भरीमऽभिः ॥ १३ ॥ तयोः इत् घृतऽवत् पर्यः
विप्राः रिहंति धीतिऽभिः गंधर्वस्य ध्रुवे पदे ॥ १४ ॥ स्योना
पृथिवि भव अनृक्षरा निऽवेशनी यच्छ नः शर्म सऽप्र-
थः ॥ १५ ॥ ६ ॥ अतः देवाः अवंतु नः यतः विष्णुः विऽचक्रमे
पृथिव्याः सप्त धामऽभिः ॥ १६ ॥ इदं विष्णुः वि चक्रमे वेधा नि
दधे पदं संऽऊळ्हं अस्य पांसुरे ॥ १७ ॥ चीणिं पदा वि चक्रमे

विष्णुः गोपाः अदाभ्यः अतः धर्माणि धारयन् ॥ १८ ॥ विष्णोः
 कर्माणि पश्यन्त यतः व्रतानि पश्यन्ते इन्द्रस्य युज्यः सखा ॥ १९ ॥
 तत् विष्णोः परमं पदं सदा पश्यन्ति सूरयः दिविऽइव चक्षुः
 आस्ततं ॥ २० ॥ तत् विप्रासः विपन्यवः जागृत्वांसः सं इधते
 विष्णोः यत् परमं पदं ॥ २१ ॥ ७ ॥

॥ २३ ॥ तीव्राः सोमांसः आ गृहि आशीऽवैतः सुताः इमे
 वार्यो तान् प्रऽस्थितान् पिब ॥ १ ॥ उभा देवा दिविऽस्पृशं
 इन्द्रवायू हवामहे अस्य सोमस्य पीतये ॥ २ ॥ इन्द्रवायू मनऽजु-
 वा विप्राः हवन्ते ऊतये सहस्रऽअक्षा धियः पती ॥ ३ ॥ मित्रं
 वयं हवामहे वरुणं सोमऽपीतये जज्ञाना पूतऽदक्षसा ॥ ४ ॥
 ऋतेन यो ऋतऽवृधौ ऋतस्य ज्योतिषः पती ता मित्रावरुणा
 हुवे ॥ ५ ॥ ८ ॥ वरुणः प्रऽअविता भुवत् मित्रः विश्वाभिः
 ऊतिभिः कर्ता नः सुऽराधसः ॥ ६ ॥ मरुत्तं हवामहे इन्द्रं आ
 सोमऽपीतये सऽजूः गृणेन तृपतु ॥ ७ ॥ इन्द्रऽज्येष्ठाः मरुत्ऽग-
 णाः देवासः पूषऽरातयः विश्वे मम श्रुत हव ॥ ८ ॥ हत वृचं
 सुऽदानवः इन्द्रेण सहसा युजा मा नः दुःशंसः ईशत ॥ ९ ॥
 विश्वान् देवान् हवामहे मरुतः सोमऽपीतये उग्राः हि
 पृश्निऽमातरः ॥ १० ॥ ९ ॥ जयतांऽइव तन्यतुः मरुता एति
 धृष्णुऽया यत् शुभं याथन नरः ॥ ११ ॥ हस्कारात् विऽद्युतः परि
 अतः जाताः अवन्तु नः मरुतः मृळयन्तु नः ॥ १२ ॥ आ पूषन्
 चित्रऽवर्हिषं आघृणे धरुणं दिवः आ अज नष्टं यथा पशुं ॥ १३ ॥
 पूषा राजानं आघृणिः अपऽगूळहं गुहां हितं अविदत् चि-
 चऽवर्हिषं ॥ १४ ॥ उतो सः मह्यं इदुभिः षट् युक्तान् अनुऽसे-

सिधत् गोभिः यवै न चर्कृषत् ॥१५॥१०॥ अंबयः यन्ति
 अध्वऽभिः जामयः अध्वरिऽयतां पृंचतीः मधुना पयः ॥१६॥
 अमूः याः उप सूर्ये याभिः वा सूर्ये सह ताः नः हिवन्तु
 अध्वरं ॥१७॥ अपः देवीः उप ह्वये यत्र गावः पिबन्ति नः सि-
 धुऽभ्यः कर्वे हविः ॥१८॥ अपऽसु अंतः अमृतं अपऽसु भेषजं
 अपां उत प्रऽशस्तये देवाः भवन्त वाजिनः ॥१९॥ अपऽसु मे
 सोमः अब्रवीत् अंतः विश्वानि भेषजा अग्निं च विश्वऽशंभुवं
 आपः च विश्वऽभेषजीः ॥२०॥११॥ आपः पृणीत भेषजं वरुणं
 तन्वे मम ज्योक् च सूर्ये हशे ॥२१॥ इदं आपः प्र वहत यत् किं च
 दुऽइतं मयि यत् वा अहं अभिऽदुद्रोहं यत् वा शेषे उत
 अनृतं ॥२२॥ आपः अद्य अनु अचारिषं रसेन सं अगस्महि
 पयस्वान् अग्ने आ गहि तं मा सं सृज वचसा ॥२३॥ सं मा अग्ने
 वचसा सृज सं प्रऽजया सं आयुषा विद्युः मे अस्य देवाः इंद्रः
 विद्यात् सह ऋषिऽभिः ॥२४॥१२॥५॥

॥२४॥ कस्य नूनं कृतमस्य अमृतानां मनामहे चारु देवस्य
 नाम कः नः मय्यै अदितये पुनः दात् पितरं च हशेयं मातरं
 च ॥१॥ अग्नेः वयं प्रथमस्य अमृतानां मनामहे चारु देवस्य
 नाम सः नः मय्यै अदितये पुनः दात् पितरं च हशेयं मातरं
 च ॥२॥ अभि त्वा देव सवितः ईशानं वार्याणां सदा अवन् भागं
 ईमहे ॥३॥ यः चित् हि ते इत्या भगः शशमानः पुरा न्निदः
 अद्वेषः हस्तयोः दधे ॥४॥ भगऽभक्तस्य ते वयं उत अशेम तव
 अवसा मूर्धानं रायः आऽरभे ॥५॥१३॥ नहि ते स्रुचं न सहः
 न मन्युं वयः च न अमी पतयंतः आपुः न इमाः आपः

अनिऽमिषं चरंतीः न ये वातस्य प्रऽमिनन्ति अभ्वं ॥६॥ अबुध्रे
 राजा वरुणः वनस्य ऊर्ध्वं स्तूपं ददते पूतऽदक्षः नीचीनाः स्युः
 उपरि बुध्नः एषां अस्मे अंतः निऽहिताः केतवः स्युः ० ॥७॥ उरु
 हि राजा वरुणः चकार सूर्याय पंथां अनुऽएतवै ऊं अपदे पा-
 दां प्रतिऽधातवे अकः उत अपऽवक्ता हृदयऽविधः चित् ॥८॥
 शतं ते राजन् भिषजः सहस्रं उर्वी गभीरा सुऽमतिः ते अस्तु
 बाधस्व दूरे निऽऽतिं पराचैः कृतं चित् एनः प्र मुमुग्धि
 अस्मत् ॥९॥ अमी ये ऋक्षाः निऽहितासः उच्चा नक्तं दहश्रे
 कुहं चित् दिवा इयुः अदब्धानि वरुणस्य व्रतानि विऽचाकशत्
 चंद्रमाः नक्तं एति ॥१०॥१४॥ तत् त्वा यामि ब्रह्मणा वंदमानः
 तत् आ शास्ते यजमानः हविऽभिः अहेळमानः वरुण इह
 बोधि उरुऽशंस मा नः आयुः प्र मोषीः ॥११॥ तत् इत् नक्तं तत्
 दिवा मह्यं आहुः तत् अयं केतः हृदः आ वि चष्टे शुनः शेषः यं
 अहत् गृभीतः सः अस्मान् राजा वरुणः मुमोक्तु ॥१२॥ शुनः-
 शेषः हि अहत् गृभीतः त्रिषु आदित्यं दुपदेषु बद्धः अव एनं
 राजा वरुणः समृज्यात् विद्वान् अदब्धः वि मुमोक्तु पा-
 शान् ॥१३॥ अव ते हेळः वरुण नमऽभिः अव यज्ञेभिः इमहे
 हविऽभिः क्षयन् अस्मभ्यं असुर प्रऽचेतः ० राजन् एनांसि
 शिअथः कृतानि ॥१४॥ उत् उतऽतमं वरुण पाशं अस्मत् अव
 अधमं वि मध्यमं अथय अथ वयं आदित्य व्रते तव अनागसः
 अदितये स्याम ॥१५॥१५॥

॥२५॥ यत् चित् हि ते विशः यथा प्र देव वरुण व्रतं मिनी-
 मसि द्यविऽद्यवि ॥१॥ मा नः वधाय हल्वे जिहीकानस्य

रीरुधः मा हृणानस्य मन्यवे ॥२॥ वि मृळीकाय ते मनः रथीः
 अश्वं न संदतिं गीऽभिः वरुण सीमहि ॥३॥ परा हि मे
 विऽमन्यवः पतन्ति वस्यऽइष्टये वयः न वसतीः उप ॥४॥ कदा
 क्ष्वऽश्रियं नरं आ वरुणं करामहे मृळीकाय उरुऽचक्ष-
 सं ॥५॥ १६॥ तत् इत् समानं आशते वेनता न प्र युच्छतः
 धृतऽव्रताय दाप्नुषे ॥६॥ वेद यः वीनां पदं अंतरिक्षेण पततां
 वेद नावः समुद्रियः ॥७॥ वेद मासः धृतऽव्रतः द्वादश प्रजाऽवतः
 वेद यः उपऽजायते ॥८॥ वेद वार्तस्य वर्तनिं उरोः ऋषस्य
 बृहत् वेद ये अधिऽआसते ॥९॥ नि ससाद् धृतऽव्रतः वरुणः
 पस्त्यासु आ सांऽराज्याय सुऽक्रतुः ॥१०॥ ११॥ अतः विश्वानि
 अद्भुता चिकित्वान् अभि पश्यति कृतानि या च कर्त्ता ॥११॥
 सः नः विश्वाहां सुऽक्रतुः आदित्यः सुऽपथां कर्त् प्र नः आयूषि
 तारिषत् ॥१२॥ बिभ्रत् द्रापिं हिरण्ययं वरुणः वस्त निऽनिजं
 परि स्पशः नि सेदरे ॥१३॥ न यं दिप्संति दिप्सवः न दुह्राणः
 जनानां न देवं अभिऽमातयः ॥१४॥ उत यः मानुषेषु आ यशः
 चक्रे असांमि आ अस्माकं उदरेषु आ ॥१५॥ १६॥ परा मे यन्ति
 धीतयः गावः न गव्यूतीः अनु इच्छन्तीः उरुऽचक्षसं ॥१६॥ सं
 नु वोचावहे पुनः यतः मे मधु आऽभृतं होताऽइव क्षदसे
 प्रियं ॥१७॥ दर्शं नु विश्वऽदर्शतं दर्शं रथं अधि क्षमि एताः जुषत
 मे गिरः ॥१८॥ इमं मे वरुण श्रुधि हवं अद्य च मृळय त्वां
 अवस्युः आ चके ॥१९॥ त्वं विश्वस्य मेधिर दिवः च गमः
 च राजसि सः यामनि प्रति श्रुधि ॥२०॥ उत उतऽतमं
 मुमुग्धि नः वि पाशं मध्यमं चृत अव अधमानि जी-
 वसे ॥२१॥ १९॥

॥२६॥ वसिष्ठ हि मियेध्य वस्त्राणि ऊर्जा पते सः इमं नः
 अध्वरं यज ॥१॥ नि नः होता वरेण्यः सदा यविष्ठ मन्मऽभिः
 अग्ने दिविर्मता वचः ॥२॥ आ हि स्म सूनवे पिता आपिः
 यजति आपये सखा सख्ये वरेण्यः ॥३॥ आ नः बहिः रिशादसः
 वरुणः मित्रः अर्यमा सीदतु मनुषः यथा ॥४॥ पूर्यं होतः अस्य
 नः मंदस्व सख्यस्य च इमाः ऊं सु श्रुधि गिरः ॥५॥ २०॥ यत्
 चित् हि शश्वता तना देवं देवं यजामहे त्वे इत् हूयते हविः ॥६॥
 प्रियः नः अस्तु विशपतिः होता मद्रः वरेण्यः प्रियाः सुऽअग्रयः
 वयं ॥७॥ सुऽअग्रयः हि वार्यं देवासः दधिरे च नः सुऽअग्रयः
 मनामहे ॥८॥ अथ नः उभयेषां अमृत मर्त्यानां मिथः संतु
 प्रऽशस्तयः ॥९॥ विश्वेभिः अग्ने अग्निऽभिः इमं यज्ञं इदं वचः
 चनः धाः सहस्रः यहो ॥ १०॥ २१॥

॥२७॥ अश्वं न त्वा वारं वतं वंद्यै अग्निं नमःऽभिः
 संऽराजंतं अध्वराणां ॥१॥ सः घ नः सूनुः शवसा पृथुऽप्र-
 गामा सुऽशेवः मीढान् अस्माकं बभूयात् ॥२॥ सः नः दूरात्
 च आसात् च नि मर्त्यात् अघऽयोः पाहि सदै इत् विश्वऽआ-
 युः ॥३॥ इमं ऊं सु त्वं अस्माकं सनिं गायत्रं नव्यांसं अग्ने देवेषु
 प्र वोचः ॥४॥ आ नः भज परमेषु आ वाजेषु मध्यमेषु शिखं
 वस्वः अंतमस्य ॥५॥ २२॥ विऽभक्ता असि चित्रऽभानो० सिं-
 धोः ऊर्मौ उपाके आ सद्यः दाशुषे क्षरसि ॥६॥ यं अग्ने पृतऽसु
 मर्त्ये अवाः वाजेषु यं जुनाः सः यंता शश्वतीः इषः ॥७॥ नकिः
 अस्य सहन्त्य परिऽएता कयस्य चित् वाजः अस्ति श्रवाय्यः ॥८॥
 सः वाजं विश्वऽचर्षणिः अर्वतऽभिः अस्तु तरुता विप्रैभिः

अस्तु सन्निता ॥९॥ जराऽबोध तत् विविद्धि विशेऽविशे यज्ञि-
याय स्तोमं रुद्राय दृशीकं ॥१०॥ २३॥ सः नः महान् अनिऽमा-
नः धूमऽकेतुः पुरुऽचंद्रः धिये वाजाय हिव्रतु ॥११॥ सः
रेवान्ऽइव विप्रतिः दैव्यः केतुः शृणोतु नः उक्थैः अग्निः
बृहत्ऽभानुः ॥१२॥ नमः महत्ऽभ्यः नमः अर्भकेभ्यः नमः
युवऽभ्यः नमः आशिनेभ्यः यजाम देवान् यदि शक्नुवाम मा
ज्यायसः शंसं आ वृक्षि देवाः ॥१३॥ २४॥

॥२८॥ यच्च यावा पृथुऽबुधः ऊर्ध्वः भवति सोतवे उलूख-
लऽसुतानां अवं इत् ऊं इंद्र जल्गुलः ॥१॥ यच्च द्यौऽइव
जघना अधिऽसवन्या कृता उलूखलऽसुतानां अवं इत् ऊं
इंद्र जल्गुलः ॥२॥ यच्च नारी अपऽच्यवं उपऽच्यवं च शिक्नते
उलूखलऽसुतानां अवं इत् ऊं इंद्र जल्गुलः ॥३॥ यच्च मंथां
विऽबध्नते रश्मीन् यमित्वैऽइव उलूखलऽसुतानां अवं इत्
ऊं इंद्र जल्गुलः ॥४॥ यत् चित् हि त्वं गृहेऽगृहे उलूखलक
युज्यसे इह शुभ्रमत्ऽतमं वद् जयतांऽइव दुंदुभिः ॥५॥ २५॥ उत
स्म ते वनस्पते वातः वि वाति अयं इत् अथो इंद्राय पातवे
सुनु सोमं उलूखल ॥६॥ आऽयजी० वाजऽसातमा ता हि
उच्चा विऽजभृतः हरीऽइव० अंधांसि वपसता ॥७॥ ता नः
अद्य वनस्पती ऋष्यौ ऋषेभिः सोतुऽभिः इंद्राय मधुऽमत
सुतं ॥८॥ उत शिष्टं चम्बोः भर सोमं पवित्रं आ सृज नि धेहि
गोः अधि त्वचि ॥९॥ २६॥

॥२९॥ यत् चित् हि सत्य सोमऽपाः अनाशस्ताऽइव स्मसि
आ तु नः इंद्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥१॥

शिप्रिन् वाजानां पते शचीऽवः तव दंसना आ तु नः इन्द्र शंसय
 गोषु अश्वेषु शुभिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥२॥ नि स्वापय सि-
 शुऽदृशा सस्तां अबुध्यमाने आ तु नः इन्द्र शंसय गोषु अश्वेषु
 शुभिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥३॥ ससंतु त्याः अरांतयः बोधंतु
 शूर रांतयः आ तु नः इन्द्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभिषु सहस्रेषु
 तुविऽमघ ॥४॥ सं इन्द्र गर्दभं मृणु नुवंतं पापया अमुया आ तु
 नः इन्द्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥५॥
 पताति कुडृणाच्या दूरं वातः वनात् अधि आ तु नः इन्द्र शंसय
 गोषु अश्वेषु शुभिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥६॥ सर्वं परिऽक्रोशं
 जहि जंभय कृकदाश्व आ तु नः इन्द्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभिषु
 सहस्रेषु तुविऽमघ ॥७॥ २७॥

॥३०॥ आ वः इन्द्रं क्रिविं यथा वाजऽयंतः शतऽक्रतुं मंहिष्ठं
 सिंचे इंदुऽभिः ॥१॥ शतं वा यः शुचीनां सहस्रं वा संऽआशिरां
 आ इत् ऊं निम्नं न रीयते ॥२॥ सं यत् मदाय शुष्मिणे एना
 हि अस्य उदरे समुद्रः न व्यचः दधे ॥३॥ अयं ऊं ते सं अतसि
 कपोतः ऽइव गर्भेऽधि वचः तत् चित् नः ओहसे ॥४॥ स्तोत्रं
 राधानां पते गिर्वाहः वीर यस्य ते विऽभूतिः अस्तु सून-
 ता ॥५॥ २८॥ ऊर्ध्वः तिष्ठ नः ऊतये अस्मिन् वाजे शतऽक्रतो
 सं अन्येषु ब्रवावहे ॥६॥ योगेऽयोगे तवः ऽतरं वाजेऽवाजे
 हवामहे सखायः इन्द्र ऊतये ॥७॥ आ घ गमत् यदि श्रवत् सह-
 सिणीभिः ऊतिऽभिः वाजेभिः उप नः हव ॥८॥ अनु प्रलस्य
 ओक्सः हुवे तुविऽप्रतिं नरं यं ते पूर्वं पिता हुवे ॥९॥ तं त्वा
 वयं विश्वऽवार आ शास्महे पुरुऽहूत सखे वसो जरि-

तृऽभ्यः ॥ १० ॥ २९ ॥ अस्माकं शिप्रिणीनां सोमऽपाः सो-
मऽपाद्वा सखे वज्रिन् सखीनां ॥ ११ ॥ तथा तत् अस्तु सो-
मऽपाः सखे वज्रिन् तथा कृणु यथा ते उश्मसि इष्टये ॥ १२ ॥
रेवतीः नः सधऽमादे इदं संतु तुविऽवाजाः क्षुऽमंतः याभिः
मदेम ॥ १३ ॥ आ घ त्वाऽवान् तमना आप्नः स्तोतृऽभ्यः धृणो-
इयानः ऋणोः अक्षं न चक्षोः ॥ १४ ॥ आ यत् दुवः शतऽक्रतो-
आ कामै जरितृणां ऋणोः अक्षं न शचीभिः ॥ १५ ॥ ३० ॥ शश्वत्
इंद्रः पोषुथत्ऽभिः जिगाय नानदत्ऽभिः शाश्वसत्ऽभिः धना-
नि सः नः हिरण्यऽरथं दंसनाऽवान् सः नः सनिता सनये सः
नः अदात् ॥ १६ ॥ आ अश्विनौ अश्वऽवत्या इषा यातं शवीरया
गोऽमत् दस्त्रा हिरण्यऽवत् ॥ १७ ॥ समानऽयोजनः हि वां
रथः दस्त्रौ अमर्त्यः समुद्रे अश्विना ईयते ॥ १८ ॥ नि अघ्नस्य
मूर्धनि चक्रं रथस्य येमथुः परि द्यां अन्यत् ईयते ॥ १९ ॥ कः ते
उषः कधऽप्रिये भुजे मर्तेः अमर्त्यं कं नक्षसे विभाऽवरि ॥ २० ॥
वयं हि ते अमन्महि आ अंतात् आ पराकात् अश्वे न चित्रे
अरुषि ॥ २१ ॥ त्वं त्येभिः आ गृहि वाजेभिः दुहितः दिवः अस्मे-
रयिं नि धारय ॥ २२ ॥ ३१ ॥ ६ ॥

॥ ३१ ॥ त्वं अग्ने प्रथमः अंगिराः ऋषिः देवः देवानां अभवः
शिवः सखा तव व्रते कवयः विद्यनाऽअपसः अजायंत मरुतः
भ्राजत्ऽऽष्टयः ॥ १ ॥ त्वं अग्ने प्रथमः अंगिरऽतमः कविः
देवानां परि भूषसि व्रतं विऽभुः विश्वस्मै भुवनाय मेधिरः
द्विऽमाता शयुः कृतिधा चित् आयवे ॥ २ ॥ त्वं अग्ने प्रथमः मा-
तरिश्चने आविः भव सुक्रतुऽया विवस्वते अरेजेतां रोदसी-

होतुऽवूर्ये असंघोः भारं अयजः महः वसो ॥३॥ त्वं अग्ने मनवे
 द्यां अवाशयः पुरुरवसे सुऽकृते सुकृतऽतरः श्वाचेण यत् पित्रोः
 मुच्यसे परि आ त्वा पूर्वं अनयन् आ अपरं पुनः ॥४॥ त्वं अग्ने
 वृषभः पुष्टिऽवर्धनः उद्यतऽसुचे भवसि श्रवाय्यः यः आऽहुतिं
 परि वेद वषट्ऽकृतिं एकऽआयुः अग्रे विशः आऽविवा-
 ससि ॥५॥३२॥ त्वं अग्ने वृजिनऽवर्तनिं नरं सकान् पिपर्षि
 विदथे विऽचर्षणे यः शूरऽसाता परिऽतकम्ये धनैर् दधेभिः
 चित्संऽञ्जता हंसिभूर्यसः ॥६॥ त्वं तं अग्ने अमृतऽत्वे उत्तमे
 मते दधासि श्रवसे दिवेऽदिवे यः ततृषाणः उभयाय जन्मने
 मयः कृणोषि प्रयः आ च सूरये ॥७॥ त्वं नः अग्ने सनये धनानां
 यशसं कारु कृणुहि स्तवानः ऋध्याम कर्म अपसां नवेन देवैः
 द्यावापृथिवीं प्र अवतं नः ॥८॥ त्वं नः अग्ने पित्रोः उपऽस्थे
 आ देवः देवेषु अनवद्य जागृविः तनूऽकृत् बोधि प्रऽमतिः च
 कारवे त्वं कल्याण वसु विश्व आ ऊपिषे ॥९॥ त्वं अग्ने प्रऽमतिः
 त्वं पिता असि नः त्वं वयःऽकृत् तव जा मयः वयं सं त्वा रायः
 शतिनः सं सहस्रिणः सुऽवीरं यन्ति व्रतऽपां अदाभ्य ॥१०॥३३॥
 त्वां अग्ने प्रथमं आयुं आयवे देवाः अकृण्वन् नहुषस्य विश्वपतिं
 इळां अकृण्वन् मनुषस्य शासनीं पितुः यत् पुत्रः ममकस्य जा-
 यते ॥११॥ त्वं नः अग्ने तव देव पायुऽभिः मघोनः रक्ष तन्वः च
 वद्य चाता तोकस्य तनये गवां असि अनिऽमेघं रक्षमाणः
 तव व्रते ॥१२॥ त्वं अग्ने यज्यवे पायुः अंतरः अनिषंगाय च-
 तुऽअक्षः इध्यसे यः रातऽहव्यः अवृकाय धार्यसे कीरेः चित्
 मंच मनसा वनोषि तं ॥१३॥ त्वं अग्ने उरुऽशंसाय वाघते
 स्पर्हि यत् रेकणः परमं वनोषि तत् आध्रस्य चित् प्रऽमतिः

उच्यसे पिता प्र पाकै शस्सिं प्र दिशः विदुःऽतरः ॥ १४ ॥ त्वं
 अग्ने प्रयतऽदक्षिणं नरं वर्मऽइव स्यूतं परि पाप्मि विश्वतः
 स्वादुऽस्रन्तां यः वसतौ स्योन्ऽकृत् जीवऽयाजं यजते सः
 उपऽमा दिवः ॥ १५ ॥ ३४ ॥ इमां अग्ने शरणिं मीमृषः नः इमं
 अध्वानं यं अगाम दूरात् आपिः पिता प्रऽमतिः सोम्यानां
 भूमिः असि ऋषिऽकृत् मर्त्यानां ॥ १६ ॥ मनुष्यत् अग्ने अंगिर-
 स्वत् अंगिरः ययातिऽवत् सदेने पूर्वऽवत् शुचे अच्छ याहि
 आ वह दैव्यं जनं आ सादय बर्हिषि यक्षि च प्रियं ॥ १७ ॥ एतेन
 अग्ने ब्रह्मणा ववृधस्व शक्तीं वा यत् ते चकृम विदा वा उत
 प्र नेषि अभि वस्यः अस्मान् सं नः सृज सुऽमत्या वा-
 जऽवत्या ॥ १८ ॥ ३५ ॥

॥ ३२ ॥ इन्द्रस्य नु वीर्याणि प्र वोचं यानि चकार प्रथमानि
 वज्री अहन् अहिं अनु अपः ततर्द प्र वक्षणाः अभिनत् पर्वता-
 नां ॥ १ ॥ अहन् अहिं पर्वते शिश्रियाणं त्वष्टा अस्मै वज्रं स्वयं
 ततस्त्वा आश्राऽइव धेनवः स्यन्दमानाः अंजः समुद्रं अव जग्मुः
 आपः ॥ २ ॥ वृषऽयमाणः अवृणीत सोमं चिऽकटुकेषु अपिबत्
 सुतस्य आ सायकं मघऽवा अदत्त वज्रं अहन् एनं प्रथमऽजां
 अहीनां ॥ ३ ॥ यत् इन्द्र अहन् प्रथमऽजां अहीनां आत् मायिनां
 अमिनाः प्र उत मायाः आत् सूर्यं जनयन् द्यां उषसं तादीत्नां
 शत्रुं न किल विविस्ते ॥ ४ ॥ अहन् वृचं वृचऽतरं विऽअंसं इन्द्रः
 वज्रेण महता वधेन स्कंधांसिऽइव कुलिशेन विऽवृक्षणा
 अहिः शयते उपऽपृक् पृथिव्याः ॥ ५ ॥ ३६ ॥ अयोद्वाऽइव दुःऽम-
 दः आ हि जुह्वे महाऽवीरं तुविऽबाधं ऋजीषं न अतारीत्

अस्य संऽऋतिं वधानां सं रुजानां पिपिषे इंद्रऽशत्रुः ॥ ६ ॥
 अपात् अहस्तः अपृतन्यत् इंद्रं आ अस्य वज्रं अधि सानौ
 जघान वृष्णः वधिः प्रतिऽमानं बुभूषन् पुरुऽवा वृचः अशयत्
 विऽअस्तः ॥ ७ ॥ नदं न भिन्नं अमुया शयानं मनः रुहाणाः
 अति यंति आपः याः चित् वृचः महिना परिऽअतिष्ठत् तासां
 अहिः पत्सुतऽशीः बभूव ॥ ८ ॥ नीचाऽवयाः अभवत् वृचऽपुचा
 इंद्रः अस्याः अव वधः जभार उत्ततरा सूः अधरः पुचः आसीत्
 दानुः शये सहऽवत्सा न धेनुः ॥ ९ ॥ अतिष्ठतीनां अग्निऽवेश-
 नानां काष्ठानां मध्ये निऽहितं शरीरं वृचस्य निरणं वि चरन्ति
 आपः दीर्घं तमः आ अशयत् इंद्रऽशत्रुः ॥ १० ॥ ३७ ॥ दासऽपत्नीः
 अहिऽगोपाः अतिष्ठन् निऽरुद्धाः आपः पणिनाऽइव गावः
 अपां बिलं अपिऽहितं यत् आसीत् वृचं जघन्वान् अपं तत्
 ववार ॥ ११ ॥ अश्व्यः वारः अभवः तत् इंद्रं मृके यत् त्वा प्रतिऽअ-
 हन् देवः एकः अजयः गाः अजयः शूर सोमं अव असृजः सतवे
 सप्त सिंधून् ॥ १२ ॥ न अस्मै विऽद्युत् न तन्यतुः सिसेध न यां
 मिहं अकिरत् हादुनिं च इंद्रः च यत् युयुधाते अहिः च उत्
 अपरीभ्यः मघऽवा वि जिग्ये ॥ १३ ॥ अहे यातारं कं अपश्यः
 इंद्रं हृदि यत् ते जघुषः भीः अगच्छत् नव च यत् नवतिं च
 सवतीः श्येनः न भीतः अतरः रजांसि ॥ १४ ॥ इंद्रः यातः
 अवऽसितस्य राजा शर्मस्य च शृंगिणः वज्रऽबाहुः सः इत्
 ऊं राजा क्षयति चर्षणीनां अरान् न नेमिः परि ता
 बभूव ॥ १५ ॥ ३८ ॥ २ ॥

॥ ३३ ॥ आ इत् अयाम उष गव्यंतः इंद्रं अस्माकं सु प्रऽमंति
 ववृधाति अनामृणः कुवित् आत् अस्य रायः गवां केतं परं

आऽवर्जते नः ॥१॥ उप इत् अहं धनऽदां अप्रतिऽइतं जुष्टौ न
 श्येनः वसतिं पतामि इद्रं नमस्यन् उपऽमेभिः अर्कैः यः स्तो-
 तृऽभ्यः हव्यः अस्ति यम्मन् ॥२॥ नि सर्वेऽसेनः इषुऽधीन्
 असक्तं सं अर्यः गाः अजति यस्य वष्टिं चोष्कूयमाणः इद्रं भूरि
 वामं मा पणिः भूः अस्मत् अधि प्रऽवृद्ध ॥३॥ वधीः हि दस्युं
 धनिर्न घनेन एकैः चरन् उपऽशाकेभिः इद्रं धनोः अधि विषु-
 णक् ते वि आयन् अयज्वानः सन्काः प्रऽइति ईयुः ॥४॥ परां
 चित् शीर्षा ववृजुः ते इद्रं अयज्वानः यज्वऽभिः स्पर्धमानाः प्र
 यत् दिवः हरिऽवः स्यातः उग्र निः अव्रतान् अधमः रोद-
 स्योः ॥५॥१॥ अयुयुत्सन् अनवद्यस्य सेनां अयातयंत क्षितयः
 नवऽग्वाः वृषऽयुधः न वध्रयः निऽअष्टाः प्रवत्ऽभिः इद्रात्
 चितयंतः आयन् ॥६॥ त्वं एतान् रुदतः जक्षतः च अयोधयः
 रजसः इद्रं पारे अव अद्रहः दिवः आ दस्युं उच्चा प्र सुन्वतः स्तु-
 वतः शंसं आवः ॥७॥ चक्राणासः परिऽनहं पृथिव्याः हिरण्येन
 मणिनां शुभंमानाः न हिन्वानासः तितिरुः ते इद्रं परि स्पशः
 अद्रधात् सूर्येण ॥८॥ परि यत् इद्रं रोदसीं उभे अबुभोजीः
 महिना विश्रतः सीं अमन्यमानान् अभि मन्यमानैः निः
 ब्रह्मऽभिः अधमः दस्युं इद्रं ॥९॥ न ये दिवः पृथिव्याः अंतं आपुः
 न मायाभिः धनऽदां परिऽअभूवन् युजं वज्रं वृषभः चक्रे इद्रः
 निः ज्योतिषा तमसः गाः अधुक्षत् ॥१०॥२॥ अनु स्वधां अक्ष-
 रन् आपः अस्य अवर्धत मध्ये आ नाभ्यानां सध्रीचीनेन मन-
 सा तं इद्रः ओजिष्ठेन हन्मना अहन् अभि हून् ॥११॥ नि
 अविध्यत् इलीविशस्य दृळ्हा वि शृंगिणं अभिनत् शुष्णं
 इद्रः यावत् तरः मघऽवन् यावत् ओजः वज्रेण शर्बु अवधीः

पृतन्युं ॥१२॥ अभि सिध्मः अजिगात् अस्य शचून् वि तिग्मेन
 वृषभेण पुरः अभेतं सं वज्रेण असृजत् वृचं इंद्रः प्र स्वां मतिं
 अतिरत् शशदानः ॥१३॥ आवः कुत्सं इंद्र यस्मिन् चाकन् प्र
 आवः युध्यंतं वृषभं दशं द्युं शफः च्युतः रेणुः नक्षत द्यां उत
 श्वेचेयः नृऽसह्याय तस्थौ ॥१४॥ आवः शर्म वृषभं तुम्यासु
 क्षेचऽजेषे मघऽवन् श्विच्यं गां ज्योक् चित् अच तस्थिऽवांसः
 अक्रन् शचुऽयतां अधरा वेदना अकः ॥१५॥ ३॥

॥३४॥ चिः चित् नः अद्य भवतं नवेदसा विऽभुः वां यामः
 उत रातिः अश्विना युवोः हि यंचं हिम्याऽइव वासंसः
 अभिऽआयसेन्या भवतं मनीषिऽभिः ॥१॥ चयः पवयः
 मधुऽवाहने रथे सोमस्य वेनां अनु विश्वे इत् विदुः चयः
 स्कभासः स्कभितासः आऽरभे चिः नक्तं याथः चिः ऊं अश्विना
 दिवा ॥२॥ समांने अहन् चिः अवद्यऽगोहना चिः अद्य यज्ञं
 मधुना मिमिक्षतं चिः वाजऽवतीः इषः अश्विना युवं दोषाः
 अस्मभ्यं उषसः च पित्वतं ॥३॥ चिः वर्तिः यातं चिः अनुऽव्रते
 जने चिः सुप्रऽअर्थे वेधाऽइव शिष्यतं चिः नाद्यं वहतं अश्विना
 युवं चिः पृक्षः अस्मे अक्षराऽइव पित्वतं ॥४॥ चिः नः रयिं
 वहतं अश्विना युवं चिः देवऽताता चिः उत अवतं धियः चिः
 सोमगऽत्वं चिः उत अवांसि नः चिऽस्थं वां सूरं दुहिता आ
 रुहत् रथं ॥५॥ चिः नः अश्विना दिव्यानि भेषजा चिः पार्थि-
 वानि चिः ऊं दत्तं अतऽभ्यः ओमानं शंऽयोः ममकाय सूनवे
 चिऽधातुं शर्मं वहतं शुभः पती ॥६॥ ४॥ चिः नः अश्विना
 यजता दिवेऽदिवे परि चिऽधातुं पृथिवीं अशायतं तिस्रः

नासत्या रथ्या पराऽवतः आत्माऽइव वातः स्वसराणि गच्छ-
 तं ॥७॥ चिः अश्विना सिंधुऽभिः सप्तमातृऽभिः चयः आऽहा-
 वाः चैधा हविः कृतं तिस्रः पृथिवीः उपरि प्रवा दिवः नाकै
 रक्षेत्रे द्युऽभिः अक्षुऽभिः हितं ॥८॥ क्व ची चक्रा चिऽवृतः
 रथस्य क्व चयः बंधुरः ये सऽनीळाः कदा योगः वाजिनः रास-
 भस्य येन यज्ञं नासत्या उपऽयाथः ॥९॥ आ नासत्या गच्छतं
 हूयते हविः मध्वः पिबतं मधुऽपेभिः आसऽभिः युवोः हि पूर्वं
 सविता उषसः रथं ऋताय चिचं घृतऽवतं इष्यति ॥१०॥ आ
 नासत्या चिऽभिः एकादशैः इह देवेभिः यातं मधुऽपेयं अश्विना
 प्र आयुः तारिष्टं निः रपांसि मृक्षतं सेधतं द्वेषः भवतं सचाऽभु-
 वां ॥११॥ आ नः अश्विना चिऽवृता रथेन अर्वाचं रयिं वहतं
 सुऽवीरं शृण्वता वां अवसे जोह्वीमि वृधे च नः भवतं वा-
 जऽसातौ ॥१२॥५॥

॥३५॥ ह्यामि अग्निं प्रथमं स्वस्तये ह्यामि मित्रावरुणौ
 इह अवसे ह्यामि रात्रीं जगतः निऽवेशनीं ह्यामि देवं
 सवितारं ऊतये ॥१॥ आ कृष्णेन रजसा वर्तमानः निऽवेशयन्
 अमृतं मर्त्यं च हिरण्ययेन सविता रथेन आ देवः याति भुव-
 नानि पश्यन् ॥२॥ याति देवः प्रऽवता याति उत्ऽवता याति
 शुभाभ्यां यजतः हरिऽभ्यां आ देवः याति सविता पराऽवतः
 अप विश्वा दुऽइता बाधमानः ॥३॥ अभिऽवृतं कुशैः वि-
 श्वरूपं हिरण्यऽशम्यं यजतः बृहंतं आ अस्थात् रथं सविता
 चिचऽभानुः कृष्णा रजांसि तविषीं दधानः ॥४॥ वि जनान्
 श्यावाः शितिऽपादः अख्यन् रथं हिरण्यऽप्रउगं वहतः शश्वत्

विशः सवितुः दैव्यस्य उपऽस्थे विश्वा भुवनानि तस्युः ॥५॥
 तिस्रः द्यावः सवितुः द्वौ उपऽस्था एका यमस्य भुवने विराघाट
 आग्निं न रथ्यं अमृता अधि तस्युः इह ब्रवीतु यः ऊं तत् चि-
 केतत् ॥६॥६॥ वि सुऽपर्णः अंतरिक्षाणि अख्यत् गभीरऽवेपाः
 असुरः सुऽनीथः क इदानीं सूर्यः कः चिकेत कतमां द्यां रश्मिः
 अस्य आ ततान् ॥७॥ अष्टौ वि अख्यत् ककुभः पृथिव्याः ची
 धन्व योजना सप्त सिंधून् हिरण्यऽअश्वः सविता देवः आ
 अगात् दधत् रत्ना दाप्नुषे वार्याणि ॥८॥ हिरण्यऽपाणिः
 सविता विऽचर्षणिः उभे द्यावापृथिवी अंतः ईयते अप
 अमीवां बाधते वेति सूर्ये अभि कृष्णेन रजसा द्यां चृणो-
 ति ॥९॥ हिरण्यऽहस्तः असुरः सुऽनीथः सुऽमृच्छीकः
 स्वऽवान् यातु अर्वाङ् अपऽसेधन् रक्षसः यातुऽधानान्
 अस्थात् देवः प्रतिऽदोषं गृणानः ॥१०॥ ये ते पंथाः सवितः
 पूर्यासः अरेणवः सुऽकृताः अंतरिक्षे तेभिः नः अद्य पथिऽभिः
 सुऽगेभिः रक्ष च नः अधि च ब्रूहि देव ॥११॥७॥७॥

॥३६॥ प्र वः यद्दं पुरुषां विशां देवऽयतीनां अग्निं
 सुऽउक्तेभिः वचःऽभिः इमहे यं सीं इत् अन्ये ईळते ॥१॥
 जनासः अग्निं दधिरे सहःऽवृधं हविष्मंतः विधेम ते सः त्वं नः
 अद्य सुऽमनाः इह अविता भव वाजेषु संत्य ॥२॥ प्र त्वा दूतं
 वृणीमहे होतारं विश्वऽवेदसं महः ते सतः वि चरन्ति अर्चयः
 दिवि स्पृशन्ति भानवः ॥३॥ देवासः त्वा वरुणः मित्रः अर्यमा सं
 दूतं प्रन्नं इधते विश्वं सः अग्ने जयति त्वया धनं यः ते ददाश
 मर्त्यः ॥४॥ सन्द्रः होता गृहऽपतिः अग्ने दूतः विशां असि त्वे

विश्वा संऽगंतानि व्रता ध्रुवा यानि देवाः अकृण्वन् ॥५॥८॥ त्वे
 इत् अग्ने सुऽभगे यविष्ठ्य विश्वं आ हूयते हविः सः त्वं नः अद्य
 सुऽमनाः उत अपरं यक्षि देवान् सुऽवीर्या ॥६॥ तं घ ई इत्या
 नमस्विनः उप स्वऽराजं आसते होवाभिः अग्निं मनुषः सं
 इधते तितिर्वासः अति सिधः ॥७॥ घंतः वृचं अतरन् रोदसी
 अपः उरु क्षाय चक्रिरे भुवत् कर्णे वृषा द्युम्नी आऽहुतः क्रंदन्
 अश्वः गोऽइष्टिषु ॥८॥ सं सीदस्व महान् असि शोचस्व
 देवऽवीतमः वि धूमं अग्ने अरुषं मियेध्य सृज प्रऽशस्त दर्श-
 तं ॥९॥ यं त्वा देवासः मनवे दधुः इह यजिष्ठं हव्यऽवाहनं यं
 कर्णः मेध्यऽअतिथिः धन्ऽस्पृतं यं वृषा यं उपऽस्तुतः ॥१०॥९॥
 यं अग्निं मेध्यऽअतिथिः कर्णः ईधे क्षतात् अग्निं तस्य प्र इषः
 दीदियुः तं इमाः क्षुचः तं अग्निं वर्धयामसि ॥११॥ रायः पूर्धि
 स्वधाऽवः अस्ति हि ते अग्ने देवेषु आयं त्वं वाजस्य श्रुत्यस्य
 राजसि सः नः मृळ महान् असि ॥१२॥ ऊर्ध्वः ऊं सु नः ऊतये
 तिष्ठ देवः न सविता ऊर्ध्वः वाजस्य सनिता यत् अंजिऽभिः
 वाघत्ऽभिः विऽह्वयामहे ॥१३॥ ऊर्ध्वः नः पाहि अंहसः नि
 केतुना विश्वं सं अचिणं दह कृधि नः ऊर्ध्वान् चरथाय जीवसे
 विदाः देवेषु नः दुवः ॥१४॥ पाहि नः अग्ने रक्षसः पाहि धूर्तः
 अराव्णः पाहि रिषतः उत वा जिघांसतः बृहत्ऽभानो
 यविष्ठ्य ॥१५॥१०॥ घनाऽइव विषक् वि जहि अराव्णः
 तपुऽजंभ यः अस्मऽधुक् यः मर्त्यः शिशीति अति अक्तुऽभिः
 मा नः सः रिपुः ईशत ॥१६॥ अग्निः वृत्रे सुऽवीर्यं अग्निः
 कर्णाय सौभगं अग्निः प्र आवत् मित्रा उत मेध्यऽअतिथिं
 अग्निः सात्ता उपऽस्तुतं ॥१७॥ अग्निना तुवर्षं यदु पराऽवतः

उ॒यऽदे॒वं ह॒वाम॒हे अ॒ग्निः न॒यत् न॒वऽवा॒स्त्वं बृ॒हत् ऽर॒थं तु॒र्वीति॑
 द॒स्य॒वे स॒हः ॥१८॥ नि॒ त्वां अ॒ग्ने म॒नुः द॒धे ज्योतिः॑ ज॒नाय॑ श॒श्वते
 दी॒दि॒ष्य क॒र्त्तुं ऋ॒तऽजा॒तः उ॒द्भि॒तः यं न॒म॒स्यंति॑ कृ॒ष्टयः॑ ॥१९॥
 त्वे॒षासः॑ अ॒ग्नेः अ॒मऽवंतः॑ अ॒र्चयः॑ भी॒मासः॑ न प्र॒तिऽइ॒तये॑ र॒क्ष-
 स्वि॒नः स॒दै इत् या॒तुऽमा॒वतः॑ वि॒श्वं सं अ॒चि॒रं द॒ह ॥२०॥११॥

॥३७॥ क्री॒ळं वः॑ श॒र्धः मा॒रुतं॑ अ॒न्वा॒णं र॒थेऽश्रु॑भै॒ कखाः॑
 अ॒भि प्र गा॒यत॑ ॥१॥ ये पृ॒ष॒तीभिः॑ ऋ॒ष्टिऽभिः॑ सा॒कं वा॒शीभिः॑
 अ॒जिऽभिः॑ अ॒जा॒यंत॑ स्वऽभा॒नवः॑ ॥२॥ इ॒हऽइ॒व शृ॒ण्वे ए॒षां
 क॒शाः ह॒स्तेषु॑ यत् व॒दान् नि या॒मन् चि॒वं ऋ॒जते॑ ॥३॥ प्र वः॑
 श॒र्धीय॑ घृ॒ष्टये॑ त्वे॒षऽद्यु॒म्नाय॑ श्रु॒षि॒णे दे॒वत्तं॑ ब्र॒ह्म गा॒यत॑ ॥४॥ प्र
 शंस॑ गो॒षु अ॒ग्न्यै क्री॒ळं यत् श॒र्धः मा॒रुतं॑ ज॒भै रस॑स्य व॒वृ-
 धे॑ ॥५॥१२॥ कः वः॑ व॒र्षि॒ष्ठः आ न॒रः दि॒वः च॒ ग॒मः च॒ धूत॑यः यत्
 सीं अ॒न्तं न धू॒नुष॑ ॥६॥ नि वः॑ या॒माय॑ मा॒नुषः॑ द॒धे उ॒याय॑
 म॒न्यवे॑ जिही॒त प॒र्वतः॑ गि॒रिः ॥७॥ येषां॑ अ॒ज्मे॒षु पृ॒थि॒वी
 जु॒जु॒र्वा॒न्ऽइ॒व वि॒श्व॒पतिः॑ भि॒या या॒मे॒षु रे॒जते॑ ॥८॥ स्थि॒रं हि
 जा॒नै ए॒षां व॒यः मा॒तुः निऽए॒तवे॑ यत् सीं अ॒नु द्वि॒ता श॒वः ॥९॥
 उ॒त् कुं॑ त्वे सू॒नवः॑ गि॒रः का॒ष्ठाः अ॒ज्मे॒षु अ॒न्नत॑ वा॒श्राः
 अ॒भिऽज्जु॑ या॒तवे॑ ॥१०॥१३॥ त्वं चि॒त् घ॒ दी॒र्घे पृ॒थुं मि॒हः न॒पातं॑
 अ॒मृ॒धं प्र अ॒व॒यंति॑ या॒मऽभिः॑ ॥११॥ म॒रुतः॑ यत् ह॒ वः ब॒लं
 ज॒ना॒न् अ॒चु॒च्य॒वी॒त॒न् गि॒री॒न् अ॒चु॒च्य॒वी॒त॒न् ॥१२॥ यत् ह॒
 या॒न्ति म॒रुतः॑ सं ह॒ ब्रु॒व॒ते अ॒र्ध॒न् आ शृ॒णोति॑ कः चि॒त्
 ए॒षां ॥१३॥ प्र या॒त॒ शी॒र्भै आ॒श्रुऽभिः॑ सं॒ति क॒र्त्त॒व्येषु॑
 वः दु॒वः त॒र्चो सु॑ मा॒द॒या॒ध्वै ॥१४॥ अ॒स्ति हि स्म

अ० १. अ० ३. व० १८.] ॥ ३१ ॥ [म० १. अ० ८. सू० ३९.]

मदाय वः स्मसि स्म वयं एषां विश्वं चित् आयुः जी-
वसे ॥ १५ ॥ १४ ॥

॥ ३८ ॥ कत् ह नूनं कथऽप्रियः पिता पुत्रं न हस्तयोः दधिध्वे
वृक्तऽबर्हिषः ॥ १ ॥ क नूनं कत् वः अर्थं गंतं दिवः न पृथिव्याः
क वः गावः न रण्यंति ॥ २ ॥ क वः सुम्ना नव्यांसि मरुतः क
सुविता क्वो विश्वानि सौभगा ॥ ३ ॥ यत् यूयं पृथ्विऽमातरः
मर्तासः स्यातन स्तोता वः अमृतः स्यात् ॥ ४ ॥ मा वः मृगः
न यवसे जरिता भूत् अजोषः पथा यमस्य गात् उप ॥ ५ ॥ १५ ॥
मो सु नः पराऽपरा निऽच्छतिः दुःहना वधीत् पदीष्ट
तृष्णया सह ॥ ६ ॥ सत्यं तेषाः अमऽवतः धन्वन् चित् आ रुद्रि-
यासः मिहं कृण्वंति अवातां ॥ ७ ॥ वाप्राऽइव विऽद्युत् मि-
माति वत्सं न माता सिसृक्षि यत् एषां वृष्टिः असर्जि ॥ ८ ॥
दिवा चित् तमः कृण्वंति पर्जन्येन उदऽवाहेन यत् पृथिवीं
विऽउदंति ॥ ९ ॥ अध स्वनात् मरुतां विश्वं आ सन्न पार्थिवं
अरेजंत प्र मानुषाः ॥ १० ॥ १६ ॥ मरुतः वीकुपाणिऽभिः चि-
वाः रोधस्वतीः अनु यात ई अखिद्रयामऽभिः ॥ ११ ॥ स्थिराः
वः संतु नेमयः रथाः अश्वासः एषां सुऽसंस्कृताः अभीश्वः ॥ १२ ॥
अच्छ वद् तना गिरा जरथै ब्रह्मणः पतिं अग्निं मित्रं न दर्श-
तं ॥ १३ ॥ मिमीहि ह्योके आस्ये पर्जन्यऽइव ततनः गाय गायत्रं
उक्थ्यं ॥ १४ ॥ वंदस्व मारुतं गुणं तेषां पनस्युं अकिणं अस्मे
वृद्धाः असन् इह ॥ १५ ॥ १७ ॥

॥ ३९ ॥ प्र यत् इत्या पराऽवतः शोचिः न मानं अस्यथ कस्य
क्रत्वा मरुतः कस्य वर्षसा कं याथ कं ह धूतयः ॥ १ ॥ स्थिरा वः

संतु आयुधा पराऽनुदे वीरु उत प्रतिऽस्मिन् युष्माकं अस्तु
 तविषी पनीयसी मा मर्त्यस्य मायिनः ॥२॥ परा ह यत् स्थिरं
 ह्यथ नरः वर्तयथ गुरु वि याथन वनिनः पृथिव्याः वि आशाः
 पर्वतानां ॥३॥ नहि वः शत्रुः विविदे अधि द्यवि न भूम्यां
 रिशादसः युष्माकं अस्तु तविषी तना युजा रुद्रासः नु चित्
 आऽधृषे ॥४॥ प्र वेपयति पर्वतान् वि विंचति वनस्पतीन्
 प्रो आरत मरुतः दुर्मदाःऽइव देवासः सर्वया विशा ॥५॥ १८॥
 उपो रथेषु पृषतीः अयुग्ध्वं प्रष्टिः वहति रोहितः आ वः या-
 माय पृथिवी चित् अश्रोत् अवीभयंत मानुषाः ॥६॥ आ वः
 मक्षु तनाय कं रुद्राः अवं वृणीमहे गंत नूनं नः अवसा यथा
 पुरा इत्या कणाय विभ्युषे ॥७॥ युष्माऽइषितः मरुतः मर्त्यऽइ-
 षितः आ यः नः अर्भः इषते वि तं युयोत शवसा वि ओजसा
 वि युष्माकाभिः ऊतिऽभिः ॥८॥ असामि हि प्रऽयज्यवः कर्णं
 दद प्रऽचेतसः असामिऽभिः मरुतः आ नः ऊतिऽभिः गंतं
 वृष्टिं न विऽद्युतः ॥९॥ असामि ओजः विभृथ सुऽदानवः
 असामि धूतयः शवः ऋषिऽद्विषे मरुतः परिऽमन्यवे इषुं न
 सृजत द्विषे ॥१०॥ १९॥

॥४०॥ उत तिष्ठ ब्रह्मणः पते देवऽयंतः त्वा ईमहे उप प्र
 यंतु मरुतः सुऽदानवः इंद्रे प्राणूः भव सचा ॥१॥ त्वां इत् हि
 सहसः पुत्र मर्त्यः उपऽब्रूते धने हिते सुऽवीर्यं मरुतः आ
 सुऽअर्घ्यं दधीत यः वः आऽचके ॥२॥ प्र एतु ब्रह्मणः पतिः प्र
 देवी एतु सूनृता अर्च्छ वीरं नर्यं पंक्तिऽराधसं देवाः यज्ञं नयंतु
 नः ॥३॥ यः वाघते ददाति सूनरं वसु सः धत्ते अक्षिति अवः

तस्मै इळां सुवीरां आ यजामहे सुऽप्रतूर्तिं अनेहसै ॥४॥ प्र
 नूनं ब्रह्मणः पतिः मंचं वदति उक्थ्यं यस्मिन् इंद्रः वरुणः
 मित्रः अर्यमा देवाः ओकांसि चक्रिरे ॥५॥२०॥ तं इत् वोचेम
 विदथेषु शंऽभुवै मंचं देवाः अनेहसै इमां च वाचं प्रतिऽहर्हय
 नरः विश्वा इत् वामा वः अश्ववत् ॥६॥ कः देवऽयंतं अश्ववत्
 जनै कः वृक्तऽवर्हिषं प्रऽप्रं दाश्वान् पस्त्याभिः अस्थित
 अंतऽवावत् क्षयं दधे ॥७॥ उप क्षत्रं पृचीत हंति राजऽभिः
 भये चित् सुऽक्षितिं दधे न अस्य वर्ता न तरुता महाऽधने न
 अभै अस्ति वज्रिणः ॥८॥२१॥

॥४१॥ यं रक्षति प्रऽचेतसः वरुणः मित्रः अर्यमा नु चित्
 सः दभ्यते जनः ॥१॥ यं बाहुताऽइव पिप्रति पांति मर्यं रिषः
 अरिष्टः सर्वै एधते ॥२॥ वि दुऽगा वि द्विषः पुरः घ्नति रा-
 जानः एषां नयति दुऽइता तिरः ॥३॥ सुऽगः पथाः अनृक्षरः
 आदित्यासः ऋतं यते न अच अवऽखादः अस्ति वः ॥४॥ यं
 यज्ञं नयथ नरः आदित्याः ऋजुना पथा प्र वः सः धीतये
 नृशत् ॥५॥२२॥ सः रत्नं मर्यं वसु विश्वं तोकं उत त्मना अच्छं
 गच्छति अस्तुतः ॥६॥ कथा राधाम सखायः स्तोमं मित्रस्य
 अर्यम्णः महिं स्मरः वरुणस्य ॥७॥ मा वः घ्नतं मा शपंतं प्रति
 वोचे देवऽयंतं सुमैः इत् वः आ विवासे ॥८॥ चतुरः चित्
 ददमानात् विभीयात् आ निऽधातोः न दुऽउक्ताय स्पृह-
 येत् ॥९॥२३॥

॥४२॥ सं पूषन् अर्ध्वनः तिर वि अंहः विऽमुचः नपात्
 सस्व देव प्र नः पुरः ॥१॥ यः नः पूषन् अघ्नः वृकः दुऽशेवः

आऽदिदेशति अप स्म तं पथः जहि ॥२॥ अप त्वं परिऽपथिनं
 मुषीवाणं हुरऽचितं दूरं अधि सुतेः अज ॥३॥ त्वं तस्य द्या-
 विनः अघऽशंसस्य कस्य चित् पदा अभि तिष्ठ तपुषिं ॥४॥ आ
 तत् ते दस्र मंतुऽमः पूषन् अवः वृणीमहे येन पितृन् अचो-
 दयः ॥५॥२४॥ अध नः विश्वऽसौभग हिरण्यवाशीमत्तऽतम
 धनानि सुऽसना कृधि ॥६॥ अति नः सञ्चतः नय सुऽगा नः
 सुऽपथा कृणु पूषन् इह क्रतुं विदः ॥७॥ अभि सुऽयवसं नय
 न नवऽज्वारः अध्वने पूषन् इह क्रतुं विदः ॥८॥ शग्धि पूधिं प्र
 यंसि च शिशीहि प्रासि उदरं पूषन् इह क्रतुं विदः ॥९॥ न
 पूषणं मेथामसि सुऽउक्तैः अभि गृणीमसि वसूनि दस्मं
 ईमहे ॥१०॥२५॥

॥४३॥ कत् रुद्राय प्रऽचेतसे मीळहुऽतमाय तव्यसे वोचेम
 शंऽतमं हृदे ॥१॥ यथा नः अदितिः कर्त्तृ पथे नृऽभ्यः यथा
 गर्वे यथा तोकाय रुद्रियं ॥२॥ यथा नः मित्रः वरुणः यथा रुद्रः
 चिकेतति यथा विश्वे सऽजोषसः ॥३॥ गाथऽपतिं मेधऽपतिं
 रुद्रं जलाषऽभेषजं तत् शंऽयोः सुम्न ईमहे ॥४॥ यः शुक्रऽइव
 सूर्यः हिरण्यंऽइव रोचते श्रेष्ठः देवानां वसुः ॥५॥२६॥ शं नः
 कर्त्ति अर्वते सुऽगं मेधाय मेधे नृऽभ्यः नारिऽभ्यः गर्वे ॥६॥
 अस्मे सोम श्रियं अधि नि धेहि शतस्य नृणां महि अवः
 तुविऽनृम्यं ॥७॥ मा नः सोमऽपरिबाधः मा अरातयः जुहुरंत
 आ नः इंदो वाजे भज ॥८॥ याः ते प्रऽजाः अमृतस्य परस्मिन्
 धामन् ऋतस्य मूर्धा नाभा सोम वेनः आऽभूषंतीः सोम
 वेदः ॥९॥२७॥८॥

॥४४॥ अग्ने विवस्वत् उषसः चित्रं राधः अमृत्य आ दाप्नुषे
जातऽवेदः वह त्वं अद्य देवान् उषऽबुधः ॥१॥ जुष्टः हि दूतः
असि हव्यऽवाहनः अग्ने रथीः अध्वराणां सऽजूः अश्विऽभ्यां
उषसां सुऽवीर्यं अस्मे धेहि श्रवः बृहत् ॥२॥ अद्य दूतं वृणी-
महे वसुं अग्निं पुरुऽप्रियं धूमऽकेतुं भाऽऋजीकं विऽउष्टिषु
यज्ञानां अध्वरऽश्रियं ॥३॥ श्रेष्ठं यविष्ठं अतिथिं सुऽआहुतं
जुष्टं जनाय दाप्नुषे देवान् अच्छ यातवे जातऽवेदसं अग्निं ईळे
विऽउष्टिषु ॥४॥ स्तविष्यामि त्वां अहं विश्वस्य अमृत भोजन
अग्ने चातारं अमृतं मियेध्य यजिष्ठं हव्यऽवाहन ॥५॥ २८ ॥
सुऽशंसः बोधि गृणते यविष्ठ्य मधुऽजिह्वः सुऽआहुतः
प्रक्षण्वस्य प्रऽतिरन् आयुः जीवसे नमस्य दैव्यं जनं ॥६॥
हीतारं विश्वऽवेदसं सं हि त्वा विशः इंधते सः आ वह पुरुऽहूत
प्रऽचेतसः अग्ने देवान् इह द्रवत् ॥७॥ सविता उषसं अश्विनां
भगं अग्निं विऽउष्टिषु क्षपः कणासः त्वा सुतऽसौमासः इंधते
हव्यऽवाहं सुऽअध्वर ॥८॥ पतिः हि अध्वराणां अग्ने दूतः विशां
असि उषऽबुधः आ वह सोमऽपीतये देवान् अद्य स्वऽह-
शः ॥९॥ अग्ने पूर्वाः अनु उषसः विभाऽवसो दीदितं वि-
श्वऽदर्शतः असि यामेषु अविता पुरऽहितः असि यज्ञेषु
मानुषः ॥१०॥ २९ ॥ नि त्वा यज्ञस्य सार्धनं अग्ने हीतारं ऋत्विजं
मनुष्यत् देव धीमहि प्रऽचेतसं जीरं दूतं अमृत्यं ॥११॥ यत्
देवानां मित्रऽमहः पुरऽहितः अंतरः यासि दूत्यं सिंधोऽइव
प्रऽस्वनितासः ऊर्मयः अग्ने भ्राजते अर्चयः ॥१२॥ श्रुधि
श्रुतऽकर्णं वह्निऽभिः देवैः अग्ने सयावऽभिः आ सीदंतु बहिषि
मित्रः अर्यमा प्रातऽयावानः अध्वरं ॥१३॥ ऋण्वंतु स्तोमं

अ० १. अ० ३. व० ३३.] ॥ ३६ ॥ [म० १. अ० ९. सू० ४६.

म॒रुतः सु॒ऽदान॑वः अ॒ग्निऽजि॒ह्वाः ऋ॒त॒ऽवृ॒धः पि॒बन्तु॑ सोमं
वरु॑णः धृ॒त॒ऽव्र॑तः अ॒श्विऽभ्यां॑ उ॒षसा॑ स॒ऽजुः ॥ १४ ॥ ३० ॥

॥ ४५ ॥ त्वं अ॒ग्ने॒ वसू॑न् इ॒ह रु॒द्रान् आ॒दि॒त्यान् उ॒त य॒ज
सु॒ऽअ॒ध्व॒रं ज॒नं म॒नु॒ऽजा॒तं धृ॒त॒ऽमु॒षं ॥ १ ॥ अ॒ष्टी॒ऽवा॒नः हि दा॒
अ॒मुषे॑ दे॒वाः अ॒ग्ने॒ वि॒ऽचे॒त॒सः ता॒न् रो॒हि॒त॒ऽअ॒श्व॒ गि॒र्व॒णः
च॒यः॒ऽचि॒श॒तं आ॒ वह॑ ॥ २ ॥ प्रि॒यमे॒ध॒ऽवत् अ॒वि॒ऽवत् जा॒
तं॒ऽवे॒दः वि॒रूप॒ऽवत् अ॒गि॒र॒स्वत् म॒हि॒ऽव्र॑त॒ प्र॒क्ख॑ण॒स्य अ॒धि
ह॒वँ ॥ ३ ॥ म॒हि॒ऽके॒रवः ऊ॒तये॑ प्रि॒य॒ऽमे॒धाः अ॒हू॒ष॒त॒ रा॒ज॒तं
अ॒ध्व॒राणां॑ अ॒ग्निं अ॒मु॒क्ते॒ण शो॒चि॒षा ॥ ४ ॥ धृ॒त॒ऽआ॒ह॒व॒न॒ संत्य॑
इ॒माः ऊं॑ सु॒ अ॒धि॒ गि॒रः या॒भिः क॒ण्व॑स्य॒ सून॑वः ह॒वँते॑ अ॒वसे॑
त्वा ॥ ५ ॥ ३१ ॥ त्वां चि॒त्र॒अ॒वः॒ऽत॒म॒ ह॒वँते॑ वि॒ष्णु॒ ज॒त॒वः शो॒
चिः॒ऽके॒शं पु॒रु॒ऽप्रि॒य॒ अ॒ग्ने॒ ह॒व्या॒य वो॒ळ॒ह॒वे ॥ ६ ॥ नि॒ त्वा॒ हो॒ता॒रं
ऋ॒त्वि॒जं दु॒धिरे॑ व॒सु॒वि॒त्॒ऽत॒मं अ॒त॒ऽके॒णं स॒प्र॒थः॒ऽत॒मं वि॒प्राः
अ॒ग्ने॒ दि॒वि॒ष्टि॒षु ॥ ७ ॥ आ॒ त्वा॒ वि॒प्राः अ॒चु॒च्य॒वुः सु॒त॒ऽसौ॒माः
अ॒भि॒ प्र॒यः बृ॒ह॒त् भाः बि॒भ्र॑तः ह॒विः अ॒ग्ने॒ म॒ती॒य दा॒अ॒मुषे॑ ॥ ८ ॥
प्रा॒तः॒ऽया॒व्रः स॒हः॒ऽकृ॒त॒ सो॒म॒ऽपे॒या॒य संत्य॑ इ॒ह अ॒द्य दै॒व्यं
ज॒नं ब॒र्हिः आ॒ सा॒द॒य॒ व॒सो ॥ ९ ॥ अ॒वा॒चं दै॒व्यं ज॒नं अ॒ग्ने॒
य॒क्ष्व॑ स॒हू॒ति॒ऽभिः अ॒यं सो॒मः सु॒ऽदा॒न॒वः तं पा॒त॒ ति॒
रः॒ऽअ॒ह्नां ॥ १० ॥ ३२ ॥

॥ ४६ ॥ ए॒षो॒ उ॒षाः अ॒पूर्व्या॑ वि॒ उ॒च्छ॒ति॒ प्रि॒या दि॒वः स्तु॒षे
वां अ॒श्वि॒ना॒ बृ॒ह॒त् ॥ १ ॥ या॒ द॒सा॒ सि॒धु॒ऽमा॒तरा॑ म॒नो॒तरा॑
र॒यी॒णां धि॒या॒ दे॒वा व॒सु॒ऽवि॒दा ॥ २ ॥ व॒च्य॑ते॒ वां क॒कु॒हा॒सः

जूणीयाँ अधि विष्टपि यत् वां रथः विऽभिः पतात् ॥३॥
 हविषा जारः अपां पिपतिं पपुरिः नरा पिता कुटस्य चर्व-
 णिः ॥४॥ आऽदारः वां मतीनां नासत्या मतऽवचसा पातं
 सोमस्य धृष्णुऽया ॥५॥३३॥ या नः पीपरत् अश्विना ज्योति-
 ष्मती तमः तिरः तां अस्मे रासाथां इषं ॥६॥ आ नः नावा
 मतीनां यातं पारायं गंतवे युजाथां अश्विना रथं ॥७॥ अरिचं
 वां दिवः पृथु तीर्थे सिंधूनां रथः धिया युयुजे इंदवः ॥८॥ दिवः
 कणासः इंदवः वसु सिंधूनां पदे स्वं वत्रिं कुहं धित्सथः ॥९॥
 अभूत् जुं भाः जुं अंशवे हिरण्यं प्रति सूर्यः वि अख्यत्
 जिह्या असितः ॥१०॥३४॥ अभूत् जुं पारं एतवे पंथाः
 ऋतस्य साधुऽया अदर्शि वि सुतिः दिवः ॥११॥ तत्ऽतत् इत्
 अश्विनोः अवं जरिता प्रति भूषति मर्दे सोमस्य पिप्रतोः ॥१२॥
 ववसाना विवस्वति सोमस्य पीत्या गिरा मनुष्यत् शंऽभू० आ
 गतं ॥१३॥ युवोः उषाः अनु श्रियं परिऽज्मनोः उपऽआचरत्
 ऋता वनथः अक्षुऽभिः ॥१४॥ उभा पिबतं अश्विना उभा नः
 शर्म यच्छतं अविद्रियाभिः ऊतिऽभिः ॥१५॥३५॥३॥

॥४७॥ अयं वां मधुमत्ऽतमः सुतः सोमः ऋतऽवृधा तं
 अश्विना पिबतं तिरःऽअहं धत्तं रत्नानि दाशुषे ॥१॥ चिऽव-
 धुरेण चिऽवृता सुऽपेशसा रथेन आ यातं अश्विना कणासः
 वां ब्रह्म कृण्वति अध्वरे तेषां सु शृणुतं हवं ॥२॥ अश्विना मधु-
 मतऽतमं पातं सोमं ऋतऽवृधा अथ अद्य दसा वसु बिभ्रता
 रथे दाश्यांसं उप गच्छतं ॥३॥ चिऽसधस्ये बर्हिषि विश्वऽवेदसा
 मध्वा यज्ञं मिमिक्षतं कणासः वां सुतऽसौमाः अभिऽद्यवः

युवां हवन्ते अश्विना ॥४॥ याभिः कर्णं अभिष्टिऽभिः प्र आवन्तं
 युवं अश्विना ताभिः सु अस्मान् अवतं शुभः पती पातं सोमं
 ऋतऽवृधा ॥५॥१॥ सुऽदासे दस्त्रा वसु विभ्रता रथे पृक्षः वहतं
 अश्विना रयिं समुद्रात् उत वा दिवः परि अस्मे धत्तं पुरुऽस्पृ-
 हं ॥६॥ यत् नासत्या पराऽवति यत् वा स्थः अधि तुर्वशे अतः
 रथेन सुऽवृता नः आ गतं साकं सूर्यस्य रश्मिऽभिः ॥७॥
 अवाचा वां सप्रयः अध्वरऽश्रियः वहंतु सर्वना इत् उप इधं
 पृचन्ता सुऽकृते सुऽदानवे आ बर्हिः सीदतं नरा ॥८॥ तेन ना-
 सत्या आ गतं रथेन सूर्येऽन्वचा येन शश्वत् ऊहयुः दाशुषे वसु
 मध्वः सोमस्य पीतये ॥९॥ उक्थेभिः अवाक् अवसे पुरुऽवसू०
 अर्केः च नि ह्यामहे शश्वत् कर्णानां सदसि प्रिये हि कं सोमं
 पपयुः अश्विना ॥१०॥२॥

॥४८॥ सह वामेन नः उषः वि उच्छ दुहितः दिवः सह
 शुक्लेन बृहता विभाऽवरि राया देवि दास्वती ॥१॥ अश्वऽवतीः
 गोऽमतीः विश्वऽसुविदः भूरि च्वन्त वस्तवे उत ईरय प्रति मा
 सूनृताः उषः चोद राधः मघोर्ना ॥२॥ उवास उषाः उच्छात्
 च नु देवी जीरा रथानां ये अस्याः आऽचरणेषु दध्निरे समुद्रे न
 श्रवस्यवः ॥३॥ उषः ये ते प्र यामेषु युंजते मनः दानाय सूरयः
 अत्र अहं तत् कर्णः एषां कर्णऽतमः नाम गृणाति नृणां ॥४॥
 आ घ योषाऽइव सूनरी उषाः याति प्रऽभुंजती जरयती वृजनं
 पत्ऽवत् ईयते उत पातयति पक्षिणः ॥५॥३॥ वि या सृजति
 समनं वि अर्थिनः पदं न वेति ओदती वयः नकिः ते पक्षिऽवां-
 सः आसते विऽउष्टौ वाजिनीऽवति ॥६॥ एषा अयुक्त

पराऽवतः सूर्यस्य उतऽअयनात् अधि शतं रथेभिः सुऽभगा
 उषाः इयं वि याति अभि मानुषान् ॥ ७ ॥ विश्वं अस्याः ननाम
 चक्षसे जगत् ज्योतिः कृणोति सूनरी अप द्वेषः मघोनी दुहिता
 दिवः उषाः उच्छत् अप सिधः ॥ ८ ॥ उषः आ भाहि भानुना
 चंद्रेण दुहितः दिवः आऽवहती भूरि अस्मभ्यं सौभगं विऽउच्छं-
 ती दिविष्टिषु ॥ ९ ॥ विश्वस्य हि प्राणनं जीवनं ते वि यत्
 उच्छसि सूनरि सा नः रथेन बृहता विभाऽवरि श्रुधि चि-
 चऽमघे हव ॥ १० ॥ ४ ॥ उषः वाजं हि वंस्व यः चिचः मानुषे
 जने तेन आ वह सुऽकृतः अध्वरान् उप ये त्वा गृणन्ति वह-
 यः ॥ ११ ॥ विश्वान् देवान् आ वह सोमऽपीतये अंतरिक्षात्
 उषः त्वं सा अस्मासु धाः गोऽमत् अश्वऽवत् उक्थ्यं उषः वाजं
 सुऽवीर्यं ॥ १२ ॥ यस्याः रुणतः अर्चयः प्रति भद्राः अहस्यत सा
 नः रयिं विश्वऽवारं सुऽपेशसं उषाः ददातु सुगम्यं ॥ १३ ॥ ये
 चित् हि त्वां ऋषयः पूर्वे जतये जुहुरे अवसे महि सा नः सो-
 मान् अभि गृणीहि राधसा उषः शुक्रेण शोचिषा ॥ १४ ॥ उषः
 यत् अद्य भानुना वि द्वारौ ऋणवः दिवः प्र नः यच्छतात्
 अवृकं पृथु छर्दिः प्र देवि गोऽमतीः इषः ॥ १५ ॥ सं नः राया
 बृहता विश्वऽपेशसा मिमिक्ष्व सं इळाभिः आ सं द्युम्नेन वि-
 श्वऽतुरा उषः महि सं वाजैः वाजिनीऽवति ॥ १६ ॥ ५ ॥

॥ ४९ ॥ उषः भद्रेभिः आ गहि दिवः चित् रोचनात् अधि
 वहंतु अरुणऽस्वः उप त्वा सोमिनः गृहं ॥ १ ॥ सुऽपेशसं सुऽखं
 रथं यं अधिऽअस्याः उषः त्वं तेन सुऽअवसं जनें प्र अव अद्य
 दुहितः दिवः ॥ २ ॥ वयः चित् ते पतचिणः द्विऽपत् चतुऽपत्

अर्जुनि उषः प्र आरन् ऋतून् अनु दिवः अन्तेभ्यः परि ॥३॥
 विऽउच्छंतीं हि रश्मिऽभिः विश्वं आऽभासि रोचनं तां त्वां
 उषः वसुऽयवः गीऽभिः कणाः अहूषत ॥४॥६॥

॥५०॥ उत् ऊं त्वं जातऽवेदसं देवं वहन्ति केतवः हृशे
 विश्वाय सूर्ये ॥१॥ अप न्ये तायवः यथा नक्षत्रा यन्ति अक्तुऽभिः
 मूराय विश्वऽचक्षसे ॥२॥ अहंश्च अस्य केतवः वि रश्मयः
 जनान् अनु भाजैतः अग्रयः यथा ॥३॥ तरणिः विश्वऽदर्शतः
 ज्योतिऽकृत् असि सूर्य विश्वं आ भासि रोचनं ॥४॥ प्रत्यङ्
 देवानां विशः प्रत्यङ् उत् एषि मानुषान् प्रत्यङ् विश्वं स्वः
 हृशे ॥५॥७॥ येन पावक चक्षसा भुरण्यतं जनान् अनु त्वं वरुण
 पश्यसि ॥६॥ वि द्यां एषि रजः पृथु अहां मिमानः अक्तुऽभिः
 पश्यन् जन्मानि सूर्य ॥७॥ सप्त त्वा हरितः रथे वहन्ति देव सूर्य
 शोचिऽकेशं विऽचक्षुण ॥८॥ अयुक्त सप्त शृङ्धुवः मूरः रथस्य
 नक्षः ताभिः याति स्वयुक्तिऽभिः ॥९॥ उत् वयं तमसः परि
 ज्योतिः पश्यतः उत्ऽतरं देवं देवऽचा सूर्ये अगन्म ज्योतिः
 उत्ऽतमं ॥१०॥ उत्ऽयन् अद्य मित्रऽमहः आऽरोहन् उत्ऽत-
 रां दिवं हतऽरोगं मम सूर्य हरिमाणं च नाशय ॥११॥ श्रुकेषु मे
 हरिमाणं रोपणाकासु दुध्मसि अथो हरिद्वेषु मे हरिमाणं
 नि दुध्मसि ॥१२॥ उत् अगात् अयं आदित्यः विश्वेन सहसा
 सह द्विषतं मद्यं रंधयन् मो अहं द्विषते रधं ॥१३॥८॥९॥

॥५१॥ अभि त्वं मेघं पुरुऽहूतं ऋग्मियं इंद्रं गीऽभिः मद्ग
 वस्वः अर्णवं यस्य द्यावः न विऽचरन्ति मानुषा भुजे मंहिष्ठं

अभि विप्रं अर्चत ॥ १ ॥ अभि ई अवन् न सुऽअभिष्टिं ऊतयः
 अतरिषुऽमां तविषीभिः आऽवृत्तं इंद्रं दक्षासः ऋभुवः
 मदऽच्युतं शतऽक्रतुं जवनी सूनृता आ अरुहत् ॥ २ ॥ त्वं गोचं
 अंगिरःभ्यः अवृणोः अप उत अचये शतऽदुरेषु गातुऽवित्
 ससेनं चित् विऽमदाय अवहः वसु आजौ अद्रिं ववसानस्य
 नर्तयन् ॥ ३ ॥ त्वं अपां अपिऽधानां अवृणोः अप अधारयः
 पर्वते दानुऽमत् वसु वृचं यत् इंद्रं शवसा अवधीः अहिं आत्
 इत् सूर्यं दिवि आ अरोह्यः हशे ॥ ४ ॥ त्वं मायाभिः अप मायिनः
 अधमः स्वधाभिः ये अधि ऋषौ अजुह्वत त्वं पिप्रोः नृऽमनः प्र
 अरुजः पुरः प्र ऋजिश्चानं दस्युऽहत्येषु आविष्य ॥ ५ ॥ ॥ ६ ॥ त्वं
 कुत्सं ऋष्युऽहत्येषु आविष्य अरंधयः अतिथिऽग्वायं शंबरं
 महान्तं चित् अवृदं नि क्रमीः पदा सनात् एव दस्युऽहत्याय
 जज्ञिषे ॥ ६ ॥ त्वे विश्वा तविषी सध्याक् हिता तव राधः सो-
 मऽपीथाय हर्षते तव वज्रः चिकित्ते बाहोः हितः वृश्च शर्चोः
 अव विश्वानि वृषण्या ॥ ७ ॥ वि जानीहि आर्यो न ये च दस्यवः
 बर्हिष्मते रंधय शासन् अवतान् शाकी भव यजमानस्य चो-
 दिता विश्वा इत् ता ते सधऽमादेषु चाकन ॥ ८ ॥ अनुऽव्रताय
 रंधयन् अपऽव्रतान् आऽभूभिः इंद्रः अथयन् अनाभुवः वृद्धस्य
 चित् वर्धतः द्यां इन्नक्षतः स्तवानः वस्रः वि जघान संऽदिहः ॥ ९ ॥
 तक्षन् यत् ते उशनां सहसा सहः वि रोदसी मज्मना बाधते
 शवः आ त्वा वातस्य नृऽमनः मनऽयुजः आ पूर्यमाणं अवहन्
 अभि अवः ॥ १० ॥ १० ॥ मंदिष्ट यत् उशने काव्ये सचा इंद्रः वंकू
 वंकुऽतरा अधि तिष्ठति उयः ययि निः अपः स्रोतसा असृजत्
 वि ऋष्यस्य हंहिताः ऐरयत् पुरः ॥ ११ ॥ आ स्म रथं वृषऽपानेषु

अ० १. अ० ४. व० १३.] ॥ ४२ ॥ [म० १. अ० १०. सू० ५२.]

तिष्ठसि शायीतस्य प्रभृताः येषु मंदसे इंद्र यथा सुतऽसोमेषु
चाकनः अनृवाणं श्लोकं आ रोहसे दिवि ॥ १२ ॥ अर्ददाः अर्भा
महते वचस्य वै कक्षीवते वृचया इंद्र सुन्वते मेना अभवः वृष-
णश्चस्य सुऽक्रतो विश्वा इत् ता ते सर्वनेषु प्रऽवाच्या ॥ १३ ॥
इंद्रः अश्रायि सुऽध्यः निरेके पञ्जेषु स्तोमः दुर्यः न यूपः अश्वऽयुः
गव्यः रथऽयुः वसुऽयुः इंद्रः इत् रायः स्यति प्रऽयंता ॥ १४ ॥
इदं नमः वृषभाय स्वऽराजे सत्यऽशुभाय तवसे अवाचि
अस्मिन् इंद्र वृजने सर्वेऽवीराः स्मत् सूरिऽभिः तव शर्मेन्
स्याम् ॥ १५ ॥ ११ ॥

॥ ५२ ॥ त्वं सु मेघं महय स्वऽविदं शतं यस्य सुऽभ्यः साकं
ईरते अत्यं न वाजं हवनऽस्यदं रथं आ इंद्रं ववृत्त्यां अवसे
सुवृक्तिऽभिः ॥ १ ॥ सः पर्वतः न धरुणेषु अच्युतः सहस्रंऽजतिः
तविषीषु ववृधे इंद्रः यत् वृचं अवधीत् नदीऽवृत्तं उज्जन्
अर्णीसि जह्वेणः अंधसा ॥ २ ॥ सः हि वरः वरिषु वव्रः ऊधनि
चंद्रऽबुधः मदऽवृद्धः मनीषिऽभिः इंद्रं तं अहे सुऽअपस्यया
धिया महिष्ठऽरातिं सः हि प्रमिः अंधसः ॥ ३ ॥ आ यं पृणंति
दिवि सन्नऽबर्हिषः समुद्रं न सुऽभ्यः स्वाः अभिष्टयः तं वृचऽहत्ये
अनु तस्युः ऊतयः शुष्माः इंद्रं अवाताः अहुतऽप्सवः ॥ ४ ॥
अभि स्वऽवृष्टिं मदे अस्य युध्यतः रघीऽइव प्रवणे ससुः ऊतयः
इंद्रः यत् वज्जी धृषमाणः अंधसा भिनत् वलस्य परिधीन्ऽइव
चितः ॥ ५ ॥ १२ ॥ परि ईं घृणा चरति तित्विषे शवः अपः वृत्वी
रजसः बुधं आ अशयत् वचस्य यत् प्रवणे दुःऽगृभिश्चनः
निऽजघय हन्वीः इंद्र तन्यतु ॥ ६ ॥ हृदं न हि त्वा निऽअष्टंति

ऊर्मयः ब्रह्माणि इन्द्र तव यानि वर्धना त्वष्टा चित् ते युज्यं ववृधे
 शवः ततस्तं वज्रं अभिभूतिऽओजसं ॥ ७ ॥ जघ्नान् ऊं
 हरिऽभिः संभृतऽक्तो० इन्द्र वृचं मनुषे गातुऽयन् अपः
 अयच्छथाः बाह्वोः वज्रं आयसं आधारयः दिवि आ सूर्यं
 हृशे ॥ ८ ॥ बृहत् स्वऽचंद्रं अमऽवत् यत् उक्थ्यं अकृण्वत् भि-
 यसां रोहणं दिवः यत् मानुषऽग्रधनाः इन्द्र ऊतयः स्वः नृऽसावः
 मरुतः अमदन् अन्तु ॥ ९ ॥ द्यौः चित् अस्य अमऽवान् अहेः
 स्वनात् अयोयवीत् भियसां वज्रः इन्द्र ते वृचस्य यत् बद्धा-
 नस्य रोदसी० मदे सुतस्य शवसा अभिनत् शिरः ॥ १० ॥ १३ ॥
 यत् इत् नु इन्द्र पृथिवी दशऽभुजिः अहानि विश्वा ततनैत
 कृष्टयः अच अह ते मघऽवन् विऽश्रुतं सहः द्यां अन्तु शवसा
 बर्हणा भुवत् ॥ ११ ॥ त्वं अस्य पारे रजसः विऽओमनः स्वभू-
 तिऽओजाः अवसे धृषत्ऽमनः चकृषे भूमिं प्रतिऽमानं ओजसः
 अपः स्वः० परिऽभूः एषि आ दिवै ॥ १२ ॥ त्वं भुवः प्रतिऽमानं
 पृथिव्याः ऋष्वऽवीरस्य बृहत् पतिः भूः विश्वं आ अप्राः अंत-
 रिष्मं महिऽत्वा सत्यं अद्धा नकिः अन्यः त्वाऽवान् ॥ १३ ॥ न
 यस्य द्यावापृथिवी अन्तु व्यचः न सिंधवः रजसः अंतं आनऽशुः
 न उत स्वऽवृष्टिं मदे अस्य युध्यतः एकः अन्यत् चकृषे विश्वं
 आनुषक् ॥ १४ ॥ आर्चन् अच मरुतः सस्मिन् आजौ विश्वे
 देवासः अमदन् अन्तु त्वा वृचस्य यत् भृष्टिऽमता वधेन नि त्वं
 इन्द्र प्रति आनं जघंथ ॥ १५ ॥ १४ ॥

॥ ५३ ॥ नि ऊं सु वाचं प्र महे भ्रामहे गिरः इंद्राय सदेने
 विवस्वतः नु चित् हि रत्नं ससतांऽइव अविदत् न दुःस्तुतिः

द्विविणः ऽदेष्टुं शस्यते ॥ १ ॥ दुरः अश्वस्य दुरः इन्द्र गोः असि दुरः
यवस्य वसुनः इनः पतिः शिक्षा ऽनरः प्र ऽदिवः अकाम ऽकर्ण-
नः सखा सखि ऽभ्यः तं इदं गृणीमसि ॥ २ ॥ शची ऽवः इन्द्र
पुरु ऽकृत् द्युमत् ऽतम तव इत् इदं अभितः चेकिते वसु अतः
सं ऽगृभ्य अभि ऽभूते आ भर मा त्वा ऽयतः जरितुः कामं ऊन-
यीः ॥ ३ ॥ एभिः द्यु ऽभिः सु ऽमनाः एभिः इंदु ऽभिः नि ऽरुंधानः
अमतिं गोभिः अश्विना इंद्रेण दस्युं दुरयंतः इंदु ऽभिः युत ऽवेष-
सः सं इषा रभेमहि ॥ ४ ॥ सं इन्द्र राया सं इषा रभेमहि सं वाजे-
भिः पुरु ऽचंदैः अभिद्यु ऽभिः सं देव्या प्र ऽमत्या वीर ऽशुष्मया
गो ऽअयया अश्व ऽवत्या रभेमहि ॥ ५ ॥ १५ ॥ ते त्वा मदाः
अमदन् तानि वृषण्यां ते सोमांसः वृच ऽहत्येषु सत् ऽपते यत्
कारवे दश वृचाणि अप्रति बहिष्मते नि सहस्राणि बर्हयः ॥ ६ ॥
युधा युधै उप घ इत् एषि धृष्णु ऽया पुरा पुरं सं इदं हंसि ओजसा
नम्या यत् इन्द्र सख्या परा ऽवति नि ऽवर्हयः नमुचिं नाम
मायिनं ॥ ७ ॥ त्वं करंजं उत पर्णयं वधीः तेजिष्ठया अति-
थि ऽग्वस्य वर्तनी त्वं शता वंगृदस्य अभिनत् पुरः अननु ऽदः
परि ऽसूताः ऋजिश्चना ॥ ८ ॥ त्वं एतान् जन ऽराज्ञः द्विः दश
अबंधुना सु ऽश्रवसा उप ऽजग्मुषः षष्टिं सहस्रा न्वतिं नव
श्रुतः नि चक्रेण रथ्या दुः ऽपदा अवृणक् ॥ ९ ॥ त्वं आविथ
सु ऽश्रवसं तव ऊति ऽभिः तव चाम ऽभिः इन्द्र तूर्वेयाणं त्वं अस्मै
कुत्सं अतिथि ऽग्वं आयुं महे राज्ञे यूने अरधनायः ॥ १० ॥ ये
उत् ऽऋचि इन्द्र देव ऽगोपाः सखायः ते शिव ऽतमाः असांम
त्वां स्तोषाम त्वया सु ऽवीराः द्राघीयः आयुः प्र ऽतरं दधा-
नाः ॥ ११ ॥ १६ ॥

॥५४॥ मा नः अस्मिन् मघऽवन् पृतऽसु अंहसि नहि ते
 अंतः शवसः परिऽनशे अक्रंदयः नद्यः रोहवत् वना कथा न
 क्षोणीः भियसा सं आरत् ॥१॥ अर्चं शक्राय शक्तिने शचीऽवते
 शृण्वंतं इंद्रं महयन् अभि स्तुहि यः धृष्णुना शवसा रोदसी
 उभे वृषा वृषऽत्वा वृषभः निऽक्षुं जते ॥२॥ अर्चं दिवे बृहते
 श्रूथं वचः स्वऽक्षचं यस्य धृषतः धृषत् मनः बृहत्ऽश्रवाः
 असुरः बर्हणा कृतः पुरः हरिऽभ्यां वृषभः रथः हि सः ॥३॥ त्वं
 दिवः बृहत् सानु कोपयः अव त्मना धृषता शंबरं भिनत् यत्
 मायिनः व्रंदिनः मंदिना धृषत् शितां गभस्तिं अशनिं पृतन्य-
 सिं ॥४॥ नि यत् वृणक्षि असनस्य मूर्धनि शृणस्य चित् व्रंदि-
 नः रोहवत् वना प्राचीनेन मनसा बर्हणाऽवता यत् अद्य
 चित् कृणवः कः त्वा परि ॥५॥ १७॥ त्वं आविष्य नयं तुर्वशं यदुं
 त्वं तुर्वीति वयं शतऽक्रतो० त्वं रथं एतं शं कृत्ये धने त्वं पुरः
 नवतिं दंभयः नव ॥६॥ सः घ राजा सत्ऽपतिः शूश्रुवत् जनः
 रातऽहव्यः प्रति यः शासं इवति उक्था वा यः अभिऽगृणाति
 राधसा दानुः अस्मै उपरा पिन्वते दिवः ॥७॥ असमं क्षुचं
 असमा मनीषा प्र सोमऽपाः अपसा संतु नेमे ये ते इंद्र ददुषः
 वर्धयंति महि क्षुचं स्थविरं वृष्यं च ॥८॥ तुभ्य इत् एते बहु-
 लाः अद्रिऽदुग्धाः चमूऽसदः चमसाः इंद्रऽपानाः वि अश्रुहि
 तर्पय कामं एषां अथ मनः वसुऽदेयाय कृष्व ॥९॥ अपां
 अतिष्ठत् धरुणऽह्वरं तमः अंतः वृचस्य जठरेषु पर्वतः अभि ई
 इंद्रः नद्यः वज्रिणा हिताः विश्वाः अनुऽस्थाः प्रवणेषु जिघ्र-
 ते ॥१०॥ सः शेऽवृधं अधि धाः द्युमं अस्मे महि क्षुचं जनापाट

अ० १. अ० ४. व० २१.] ॥ ४६ ॥ [म० १. अ० १०. सू० ५६.]

इंद्र तव्यं रक्षं च नः मघोनः पाहि सूरिन् राये च नः सुऽअपत्ये
इषे धाः ॥ ११ ॥ १८ ॥

॥ ५५ ॥ दिवः चित् अस्य वरिमा वि पप्रथे इंद्रं न मद्वा
पृथिवी च न प्रति भीमः तुविष्मान् चर्षणिऽभ्यः आऽतपः
शिशीते वज्रं तेजसे न वंसंगः ॥ १ ॥ सः अर्णवः न नद्यः समु-
द्रियः प्रति गृह्णाति विऽश्रिताः वरीमऽभिः इंद्रः सोमस्य
पीतये वृषऽयते सनात् सः युध्मः ओजसा पनस्यते ॥ २ ॥ त्वं तं
इंद्र पर्वतं न भोजसे महः नृमणस्य धर्मेणां इरज्यसि प्र वीर्येण
देवता अति चेकिते विश्वस्मै उग्रः कर्मणे पुरऽहितः ॥ ३ ॥ सः
इत् वने नमस्युऽभिः वचस्यते चारु जनेषु प्रऽब्रुवाणः इंद्रियं
वृषां इंद्रुः भवति हर्यतः वृषां क्षेमेण धेनां मघऽवा यत् इन्व-
ति ॥ ४ ॥ सः इत् महानि संऽइथानि मज्मना कृणोति युध्मः
ओजसा जनेभ्यः अर्धं च न अत् दधति त्विषिऽमते इंद्राय वज्रं
निऽघनिघ्नते वधं ॥ ५ ॥ १९ ॥ सः हि अवस्युः सदनानि कृचिमा
क्ष्मया वृधानः ओजसा विऽनाशयन् ज्योतींषि कृण्वन् अवृ-
काणि यज्यवे अव सुऽक्रतुः सतर्वै अपः सृजत् ॥ ६ ॥ दानाय
मनः सोमऽपावन् अस्तु ते अर्वाचा हरी वंदनऽश्रुत् आ कृधि
यमिष्ठासः सारथयः ये इंद्र ते न त्वा केताः आ दभुवन्ति भूर्ण-
यः ॥ ७ ॥ अप्रऽक्षितं वसुं बिभर्षि हस्तयोः अषाढहं सहः तन्वि
श्रुतः दधे आऽवृतासः अवृतासः न कर्तुऽभिः तनूषु ते क्रतवः
इंद्र भूरयः ॥ ८ ॥ २० ॥

॥ ५६ ॥ एषः प्र पूर्वीः अव तस्य चमिषः अत्यः न योषां
उत् अयंस्तु भुर्वणिः दक्षं महे पाययते हिरण्ययं रथं आऽवृत्य

अ० १. अ० ४. व० २२.] ॥ ४७ ॥ [म० १. अ० १०. सू० ५७.]

हरिऽयोगं ऋभ्वसं ॥ १ ॥ तं गूर्तयः नेमन्ऽइषः परीणसः समुद्रं
न संऽचरणे सन्निष्ववः पतिं दक्षस्य विदथस्य नु सहः गिरिं न
वेनाः अधि रोह तेजसा ॥ २ ॥ सः तुर्वणिः महान् अरेणु पौंस्यै
गिरिः भृष्टिः न भ्राजते तुजा शवः येन शुष्णं मायिनं आयसः
मदे दुधः आभूषु रमयत् नि दामनि ॥ ३ ॥ देवी यदि तविषी
त्वाऽवृधा जतये इद्रं सिसंक्ति उषसं न सूर्यः यः धृष्णुना शवसा
बाधते तमः इयति रेणुं बृहत् अहरिऽस्वनिः ॥ ४ ॥ वि यत्
तिरः धरुणं अच्युतं रजः अतिस्थिपः दिवः आतासु बर्हणा
स्वऽमीळहे यत् मदे इद्र हर्षा अहन् वृचं निः अपां औञ्जः
अण्वं ॥ ५ ॥ त्वं दिवः धरुणं धिषे ओजसा पृथिव्याः इद्र सदेनेषु
माहिनः त्वं सुतस्य मदे अरिणाः अपः वि वृचस्य समया पाथा
अरुजः ॥ ६ ॥ २१ ॥

॥ ५७ ॥ प्र मंहिष्ठाय बृहते बृहत्ऽरये सत्यऽश्रुष्माय तवसे
मतिं भरे अपांऽइव प्रवणे यस्य दुऽधरै राधः विश्वऽआयु
शवसे अपऽवृतं ॥ १ ॥ अध ते विश्वं अनु ह असत् इष्टये आपः
निम्नाऽइव सर्वना हविष्मतः यत् पर्वते न संऽअशीत ह्येतः
इद्रस्य वज्रः अथिता हिरण्ययः ॥ २ ॥ अस्मै भीमाय नमसा सं
अध्वरे उषः न शुभ्रे आ भर पनीयसे यस्य धाम शवसे नामं
इन्द्रियं ज्योतिः अकारि हरितः न अयसे ॥ ३ ॥ इमे ते इद्र ते वयं
पुरुऽस्तुत ये त्वा आऽरभ्य चरामसि प्रभुऽवसो नहि त्वत्
अन्यः गिर्वणः गिरः सघत् क्षोणीऽइव प्रति नः हर्य तत्
वचः ॥ ४ ॥ भूरि ते इद्र वीर्यं तव स्मसि अस्य स्तोतुः मघऽवन्
कामं आ पूण अनु ते द्यौः बृहती वीर्यं ममे इयं च ते पृथिवी

नेमे ओजसे ॥ ५ ॥ त्वं तं इन्द्र पर्वतं महां उरुं वज्रेण वज्रिन्
पर्वऽशः चकर्तिथ्य अव असृजः निऽवृताः सर्तवै अपः सचा
विश्वं दधिषे केवलं सहः ॥ ६ ॥ २२ ॥ १० ॥

॥ ५८ ॥ नु चित् सहऽजाः अमृतः नि तुंदते होता यत् दूतः
अभवत् विवस्वतः वि साधिष्ठेभिः पथिऽभिः रजः ममे आ
देवऽताता हविषा विवासति ॥ १ ॥ आ स्वं अन्नं युवमानः
अजरः तृषु अविष्यन् अतसेषु तिष्ठति अत्यः न पृष्ठं मुषितस्य
रोचते दिवः न सानु स्तनयन् अचिक्रदत् ॥ २ ॥ आणा रुद्रेभिः
वसुऽभिः पुरऽहितः होता निऽसन्नः रयिषाद् अमर्त्यः रथः
न विश्वे अजसानः आयुषु वि आनुषक् वार्या देवः चृण्व-
ति ॥ ३ ॥ वि वातऽजूतः अतसेषु तिष्ठते वृथा जुहूभिः सृण्या
तुविऽस्वनिः तृषु यत् अग्ने वनिनः वृषऽयसे कृष्णं ते एमं
रुशत्ऽऊर्मे अजर ॥ ४ ॥ तपुऽजंभः वने आ वातऽचोदितः
यूथे न सहान् अव वाति वंसगः अभिऽव्रजन् अक्षितं पाजसा
रजः स्थातुः चरथं भयते पतत्रिणः ॥ ५ ॥ २३ ॥ दधुः त्वा भृगवः
मानुषेषु आ रयिं न चारुं सुऽहवै जनेभ्यः होतारं अग्ने अति-
थिं वरेण्यं मित्रं न शेव दिव्याय जन्मने ॥ ६ ॥ होतारं सप्त जुहूः
यजिष्ठं यं वाघतः वृणते अध्वरेषु अग्निं विश्वेषां अरतिं वसूनां
सपर्यामि प्रयसा यामि रत्नं ॥ ७ ॥ अच्छिद्रा सूनो सहसः नः
अद्य स्तोतृभ्यः मित्रऽमहः शर्म यच्छ अग्ने गृणतं अंहसः
उरुथ ऊर्जः नपात् पूऽभिः आयसीभिः ॥ ८ ॥ भव वरुथं गृणते
विभाऽवः भव मघऽवन् मघवत्ऽभ्यः शर्म उरुथ अग्ने अंहसः
गृणतं प्रातः मधु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥ ९ ॥ २४ ॥

अ० १. अ० ४. व० २६.] ॥ ४९ ॥ [म० १. अ० ११. सू० ६०.

॥ ५९ ॥ व॒याः इत् अ॒ग्ने अ॒ग्नयः ते अ॒न्ये त्वे' वि॒श्वे अ॒मृताः
मा॒द॒य॒न्ते वै॒श्वान॒र नाभिः अ॒सि स्त्रि॒ती॒नां स्था॒णाऽइ॒व जना॑न्
उ॒प॒ऽमि॒त् य॒य॒न्थ ॥ १ ॥ सू॒र्धा दि॒वः नाभिः अ॒ग्निः पृ॒थि॒व्याः
अथ॑ अ॒भ॒वत् अ॒र॒तिः रो॒द॒स्योः तं त्वा दे॒वासः अ॒ज॒न॒य॒न्त दे॒वं
वै॒श्वान॒र ज्योतिः इत् आ॒र्या॒य ॥ २ ॥ आ॒सू॒र्ये न र॒श्मयः ध्रु॒वासः
वै॒श्वान॒रे द॒धिरे अ॒ग्ना वसू॑नि या पर्व॑तेषु ओष॑धीषु अप॑ऽसु या
मा॒नु॒षेषु अ॒सि तस्य॑ राजा ॥ ३ ॥ बृ॒ह॒ती॒ऽइ॒व० सू॒न॒वे रो॒द॒सी
गि॒रः हो॒ता म॒नु॒ष्यः न द॒क्षः स्वः॑ऽव॒ते स॒त्यऽशु॒ष्माय पू॒र्वीः
वै॒श्वान॒राय॑ नृ॒ऽत॒माय॑ य॒ह्नीः ॥ ४ ॥ दि॒वः चि॒त् ते बृ॒ह॒तः जा॒-
त॒ऽवे॒दः वै॒श्वान॒र प्र रि॒रि॒चे म॒हि॒ऽत्वं राजा॑ कृ॒ष्टी॒नां अ॒सि
मा॒नु॒षी॒णां यु॒धा दे॒वेभ्यः वरि॑वः च॒कर्त्त॑ ॥ ५ ॥ प्र नु म॒हि॒ऽत्वं
वृ॒ष॒भ॒स्य वो॒चं यं पू॒र॒वः वृ॒च॒ऽह॒नं स॒च॒न्ते वै॒श्वान॒रः द॒स्यु अ॒ग्निः
ज॒घ॒न्वा॒न् अ॒धू॒नो॒त् का॒ष्ठाः अ॒व शं॒बरं भे॒त् ॥ ६ ॥ वै॒श्वान॒-
न॒रः म॒हि॒म्ना वि॒श्वऽकृ॒ष्टिः भ॒र॒त्ऽवा॒जेषु॑ य॒ज॒तः वि॒भा॒ऽवा
शा॒त॒ऽव॒ने॒ये श॒ति॒नी॒भिः अ॒ग्निः पु॒रु॒ऽनी॒थे ज॒र॒ते सू॒न॒-
ता॑ऽवा॒न् ॥ ७ ॥ २५ ॥

॥ ६० ॥ वह्निं॑ य॒श॒सं वि॒द॒थ॒स्य के॒तुं सु॒प्र॒ऽअ॒थ्यं दू॒तं स॒द्यः॑ऽअ॒र्थे
द्वि॒ऽज॒न्मा॒नं र॒थि॒ऽइ॒व प्र॒ऽश॒स्तं रा॒तिं भ॒र॒त् भृ॒ग॒वे मा॒तरि॒-
श्या ॥ १ ॥ अ॒स्य शा॒सुः उ॒भया॑सः स॒च॒न्ते ह॒वि॒ष्म॑न्तः उ॒शि॒जः ये च
म॒र्ताः दि॒वः चि॒त् पू॒र्वः नि अ॒सा॒दि हो॒ता आ॒ऽपृ॒च्छ॒यः वि॒श्वप॒-
तिः वि॒श्वु वे॒धाः ॥ २ ॥ तं न॒व्य॑सी ह॒दः आ जा॒य॒मा॒नं अ॒स्मत्
सु॒ऽकी॒र्तिः म॒धु॒ऽजि॒ह्वं अ॒श्याः यं ऋ॒त्वि॒जः वृ॒ज॒ने मा॒नु॒षा॒सः
प्र॒य॒स्व॒न्तः आ॒य॒वः जी॒ज॒न्त ॥ ३ ॥ उ॒शि॒क् पा॒व॒कः वसुः॑ मा॒नु॒षेषु॑

वरेण्यः होता अधायि विष्णु दमूनाः गृहऽपतिः दमे आ अग्निः
 भुवत् रयिऽपतिः रयीणां ॥४॥ तं त्वा वयं पतिं अग्ने रयीणां प्र
 शंसामः मतिऽभिः गोतमासः आशुं न वाजंऽभरं मर्जयंतः
 प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥५॥ २६॥

॥६१॥ अस्मै इत् ऊं प्र तवसे तुराय प्रयः न हर्मि स्तोमं
 माहिनाय ऋचीषमाय अधिऽगवे ओहं इंद्राय ब्रह्माणि
 रातऽतमा ॥१॥ अस्मै इत् ऊं प्रयःऽइव प्र यंसि भरांमि
 आंगूषं बाधे सुऽवृक्ति इंद्राय हृदा मनसा मनीषा प्रत्नाय पत्ये
 धियः मर्जयंत ॥२॥ अस्मै इत् ऊं त्वं उपऽमं स्वःऽसां भरांमि
 आंगूषं आस्येन मंहिषं अर्द्धोक्तिऽभिः मतीनां सुवृक्तिऽभिः
 सूरि ववृधथ्यै ॥३॥ अस्मै इत् ऊं स्तोमं सं हिनोमि रथं न
 तष्टाऽइव तत्ऽसिनाय गिरः च गिर्वाहसे सुऽवृक्ति इंद्राय वि-
 श्वऽइत्वं मेधिराय ॥४॥ अस्मै इत् ऊं सप्तिऽइव श्रवस्या इंद्राय
 अर्के जुहां सं अंजे वीरं दानऽओकसं वंदथ्यै पुरां गूर्तऽश्रवसं
 दुर्माणां ॥५॥ २७॥ अस्मै इत् ऊं त्वष्टा तक्षत् वज्रं स्वपःऽतमं
 स्वयं रणाय वृचस्य चित् विदत् येन मम तुजन् ईशानः तुजता
 कियेधाः ॥६॥ अस्य इत् ऊं मातुः सर्वनेषु सद्यः महः पितुं
 पपिऽवान् चारु अन्ना मुषायत् विष्णुः पचतं सहीयान्
 विध्यत् वराहं तिरः अद्रिं अस्तां ॥७॥ अस्मै इत् ऊं याः चित्
 देवऽपत्नीः इंद्राय अर्के अहिऽहत्ये ऊवुः परि द्यावापृथिवी
 जग्मे उर्वी न अस्य ते महिमानं परि स्तः ॥८॥ अस्य इत् एव
 प्र रिरिचे महिऽत्वं दिवः पृथिव्याः परि अंतरिक्षात् स्वऽराट्
 इंद्रः दमे आ विश्वऽगूर्तः सुऽअरिः अमंत्रः ववृक्षे रणाय ॥९॥

अस्य इत् एव शर्वसा श्रुषंतं वि वृश्चत् वज्रेण वृचं इंद्रः गाः न
 प्राणाः अवनीः अमुंचत् अभि श्रवः दावने सऽचैताः ॥१०॥२८॥
 अस्य इत् ऊं त्वेषसा रंत सिंधवः परि यत् वज्रेण सीं अयच्छत्
 ईशानऽकृत् दाशुषे दशस्यन् तुवीतये गाधं तुर्वणिः कः० ॥११॥
 अस्मै इत् ऊं प्र भर तूतुजानः वृचाय वज्रं ईशानः क्रियेधाः गोः
 न पर्वे वि रत् तिरश्चा इष्यन् अर्णीसि अपां चरध्वै ॥१२॥ अस्य
 इत् ऊं प्र ब्रुहि पूर्याणि तुरस्य कर्माणि नव्यः उक्थैः युधे यत्
 इष्णानः आयुधानि चृघायमाणः निऽरिणाति शचून् ॥१३॥
 अस्य इत् ऊं भिया गिरयः च दृळ्हाः द्यावा च भूमं जनुषः
 तुजेते उपो वेनस्य जोगुवानः ओणिं सद्यः भुवत् वीर्याय
 नोधाः ॥१४॥ अस्मै इत् ऊं त्यत् अनु दायि एषां एकः यत् वद्वे
 भूरः ईशानः प्र एतंशं सूर्यं पस्पृधानं सौवश्वे सुखिं आवत्
 इंद्रः ॥१५॥ एव ते हारिऽयोजन सुऽवृक्ति इंद्रं ब्रह्माणि गोत-
 मासः अक्रन् आ एषु विश्वऽपेशसं धियं धाः प्रातः मक्षु
 धियाऽवसुः जग्म्यात् ॥१६॥२९॥४॥

॥ ६२ ॥ प्र मन्महे शवसानाय श्रूषं आंगूषं गिर्वणसे अंगि-
 रस्वत् सुवृक्तिऽभिः स्तुवते चृग्मियाय अचीम अर्के नरं
 विऽश्रुताय ॥१॥ प्र वः महे महि नमः भरध्वं आंगूषं शव-
 सानाय साम येन नः पूर्वे पितरः पदऽज्ञाः अचैतः अगिरसः
 गाः अविंदन् ॥२॥ इंद्रस्य अगिरसां च इष्टौ विदत् सरमा तन-
 याय धासिं बृहस्पतिः भिनत् अद्रिं विदत् गाः सं उक्षियाभिः
 वावशंत नरः ॥३॥ सः सुऽस्तुभा सः स्तुभा सप्त विप्रैः स्वरेण
 अद्रिं स्वयं नवऽग्वैः सरण्युऽभिः फलिऽगं इंद्रं शक्रं वल्

रवेण द्रयः दर्शऽग्नैः ॥४॥ गृणानः अंगिरःऽभिः दस्म वि
 वः उषसा सूर्येण गोभिः अंधः वि भूम्याः अग्रथयः इंद्र सानु
 दिवः रजः उपरं अस्तभायः ॥५॥१॥ तत् ऊं प्रयक्षऽतमं अस्य
 कर्म दस्मस्य चारुऽतमं अस्ति दंसः उपऽहरे यत् उपराः अ-
 पिन्वत् मधुऽअर्णसः नद्यः चतस्रः ॥६॥ द्विता वि वत्रे सनऽजा
 सऽनीळि अयास्यः स्तवमानेभिः अकैः भगः न मेनेः परमे
 विऽओमन् अधारयत् रोदसी सुऽदंसाः ॥७॥ सनात् दिवं
 परि भूमं विऽरूपे पुनःऽभुवा युवती स्वेभिः एवैः कृष्णेभिः
 अक्ता उषाः रुशत्ऽभिः वपुःऽभिः आ चरत्ः अन्याऽअन्या ॥८॥
 सनेमि सख्यं सुऽअपस्यमानः सूनुः दाधार शवसा सुऽदंसाः
 आमासु चित् दधिषे पक्वं अंतः पयः कृष्णासु रुशत् रोहि-
 णीषु ॥९॥ सनात् सऽनीळाः अवनीः अवाताः व्रता रक्षन्ते
 अमृताः सहःऽभिः पुरुसहस्रा जनयः न पत्नीः दुवस्यन्ति स्व-
 सारः अहंयाणं ॥१०॥२॥ सनाऽयुवः नमसा नव्यः अकैः
 वसुऽयवः मतयः दस्म ददुः पतिं न पत्नीः उशतीः उशन्तं स्पृ-
 शन्ति त्वा शवसाऽवन् मनीषाः ॥११॥ सनात् एव तव रायः
 गभस्ती न क्षीयन्ते न उप दस्यन्ति दस्म द्युऽमान् असि क्रतुऽमान्
 इंद्र धीरः शिष्य शचीऽवः तव नः शचीभिः ॥१२॥ सनाऽयते
 गोतमः इंद्र नव्यं अतस्तत् ब्रह्म हरिऽयोजनाय सुऽनीथाय नः
 शवसान नोधाः प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जग्म्यात् ॥१३॥३॥

॥६३॥ त्वं महान् इंद्र यः ह शुष्मैः द्यावा जज्ञानः पृथिवी
 अर्मे धाः यत् ह ते विश्वा गिरयः चित् अर्वा भिया हव्हासः
 किरणाः न ऐजन् ॥१॥ आ यत् हरीं इंद्र विऽव्रता वेः आ ते

वज्रं ज॒रि॒ता बा॒ह्नीः धा॒त् येन॑ अ॒वि॒ह॒र्य॑त॒ऽऽ॒क्र॒तो० अ॒मि॒चान्
 पु॒रः इ॒ष्णा॒सि पु॒रु॒ऽहू॒त पू॒र्वीः ॥२॥ त्वं स॒त्यः इ॒न्द्र धृ॒ष्णुः ए॒तान् त्वं
 च॒भु॒क्षाः न॒र्यैः त्वं षा॒ट् त्वं शृ॒ष्णौ वृ॒जने॑ पृ॒क्षे आ॒णौ यू॒ने कु॒त्सा॒य
 द्यु॒ऽम॒र्ते स॒चा अ॒हन् ॥३॥ त्वं ह॒ त्यत् इ॒न्द्र चो॒दीः स॒खा वृ॒चं यत्
 व॒ज्रिन् वृ॒षऽक॒र्मन् उ॒भाः यत् ह॒ शू॒र वृ॒षऽम॒नः प॒रा॒चैः वि
 द॒स्यून॑ यो॒नौ अ॒कृतः॑ वृ॒था॒षा॒ट् ॥४॥ त्वं ह॒ त्यत् इ॒न्द्र अ॒रि॒षण्य॑न्
 ह॒ळ॒हस्य॑ चि॒त् म॒र्ता॒नां अ॒जु॒ष्टौ वि अ॒स्मत् आ॒ का॒ष्ठाः अ॒र्वे॒ते
 वः घ॒नाऽइ॒व व॒ज्रिन् अ॒धि॒हि अ॒मि॒चान् ॥५॥४॥ त्वां ह॒ त्यत्
 इ॒न्द्र अ॒र्णे॒ऽसा॒तौ स्वः॑ऽमी॒ळ्हे न॒रः आ॒जा ह॒व॑न्ते॒ तव॑ स्व॒धाऽवः
 इ॒यं आ॒ स॒ऽम॒र्ये ऊ॒तिः वा॒जेषु॑ अ॒त॒सा॒य्या भू॒त् ॥६॥ त्वं ह॒ त्यत्
 इ॒न्द्र स॒प्त यु॒ध॒न् पु॒रः व॒ज्रिन् पु॒रु॒ऽकु॒त्सा॒य द॒र्दः० ब॒र्हिः न॒ यत्
 सु॒ऽदा॒से वृ॒था व॒र्क् अ॒होः रा॒ज॒न् व॒रि॒वः पू॒र्वे कः० ॥७॥ त्वं
 त्यां नः॒ इ॒न्द्र दे॒व चि॒त्रां इ॒षं आ॒पः न॒ पी॒प॒यः प॒रि॒ऽज्म॑न् यया
 शू॒र प्र॒ति अ॒स्मभ्य॑ यंसि॒ त्मनं॑ ऊ॒र्जे न॒ वि॒श्व॒ध स्र॑र॒धे ॥८॥
 अ॒का॒रि॒ते इ॒न्द्र गो॒त॒मे॒भिः ब्र॒ह्मा॒णि आ॒ऽउ॒क्ता न॒म॒सा ह॒रि॒ऽभ्यां
 सु॒ऽपे॒र्श॑सं वा॒जं आ॒ भ॒र् नः॒ प्रा॒तः म॒क्षु धि॒याऽव॑सुः ज॒ग॒-
 म्या॒त् ॥९॥५॥

॥६४॥ वृ॒ष्णे श॒र्धाय॑ सु॒ऽम॒खा॒य वे॒ध॒से नो॒धः सु॒ऽवृ॒त्तिं प्र॒भ॒र्
 म॒रु॒त्ऽभ्यः॑ अ॒पः न॒ धी॒रः म॒न॒सा सु॒ह॒स्यः॑ गि॒रः सं अ॒जं वि॒द॒र्ये॑षु
 आ॒ऽभु॒वः ॥१॥ ते ज॒ज्ञिरे॑ दि॒वः ऋ॒षा॒सः उ॒क्ष॒णः रु॒द्रस्य॑ म॒र्याः
 अ॒स॒राः अ॒रे॒प॒सः पा॒व॒का॒सः श्रु॒च॒यः सू॒र्याऽइ॒व स॒त्वा॒नः न
 द्र॒प्सि॒नः घो॒रऽव॑र्ष॒सः ॥२॥ यु॒वा॒नः रु॒द्राः अ॒ज॒राः अ॒भो॒क्ऽह॑नः
 व॒व॒क्षुः अ॒ग्नि॒ऽगा॒वः प॒र्व॑ताऽइ॒व ह॒ळ॒हा चि॒त् वि॒श्वा॒ भु॒व॒नानि॑

अ० १. अ० ५. व० ८.] ॥ ५४ ॥ [म० १. अ० ११. सू० ६४.]

पार्थिवा प्र च्यवयन्ति दिव्यानि मज्जना ॥३॥ चिचैः अंजिऽभिः
वपुषे वि अंजते वक्षःऽसु रुक्मान् अधि येतिरे शुभे अंसेषु
एषां नि मिमृशुः ऋष्टयः साकं जज्ञिरे स्वधया दिवः नरः ॥४॥
इशानऽकृतः धुनयः रिशादसः वातान् विऽद्युतः तविषीभिः
अक्रत दुहन्ति ऊधः दिव्यानि धूतयः भूमिं पिन्वन्ति पर्यसा
परिऽज्रयः ॥५॥ ६॥ पिन्वन्ति अपः मरुतः सुऽदानवः पर्यः
घृतऽवत् विदथेषु आऽभुवः अत्यं न मिहे वि नयन्ति वाजिनं
उत्सं दुहन्ति स्तनयैतं अक्षितं ॥६॥ महिषासः मायिनः चि-
त्रऽभानवः गिरयः न स्वऽतवसः रघुऽस्यदः मृगाऽइव
हस्तिनः खादथ वना यत् आरुणीषु तविषीः अयुग्धं ॥७॥ सिं-
हाऽइव नानदति प्रऽचैतसः पिशाऽइव सुऽपिशः विश्वऽवे-
दसः क्षपः जिन्वतः पृषतीभिः ऋष्टिऽभिः सं इत् सऽबाधः
शर्वसा अहिऽमन्यवः ॥८॥ रोदसी आ वदत् गणऽश्रियः
नृऽसाचः शूराः शर्वसा अहिऽमन्यवः आ वधुरेषु अमतिः न
दर्शता विऽद्युत् न तस्थौ मरुतः रथेषु वः ॥९॥ विश्वऽवेदसः
रयिऽभिः संऽओक्सः संऽमिध्यासः तविषीभिः विऽरप्शिनः
अस्तारः इषु दधिरे गर्भस्त्योः अनन्तऽशुष्माः वृषऽखादयः
नरः ॥१०॥ ७॥ हिरण्ययेभिः पविऽभिः पयःऽवृधः उत् जिघ्रन्ते
आऽपथ्यः न पर्वतान् मखाः अयासः स्वऽसृतः ध्रुवऽच्युतः
दुध्रऽकृतः मरुतः भाजत्ऽऋष्टयः ॥११॥ घृषु पावकं वनिनं
विऽचर्षणिं रुद्रस्य सूनुं हवसा गृणीमसि रजऽसुरं तवसं
मारुतं गणं ऋजीषिणं वृषणं सञ्चत श्रिये ॥१२॥ प्र नु सः
मर्तः शर्वसा जनान् अति तस्थौ वः ऊती मरुतः यं आवत
अवैत्ऽभिः वाजं भरते धना नृऽभिः आऽपृच्छयं क्रतुं आ क्षेति

अ० १. अ० ५. व० १०.] ॥ ५५ ॥ [म० १. अ० १२. सू० ६६.

पुष्यति ॥ १३ ॥ चकृत्यं मरुतः पृतऽसु दुस्तरं द्युऽमंतं शुष्यं मघ-
वत्ऽसु धत्तन् धनऽस्पृतं उक्थ्यं विश्वऽचर्षणिं तोक् पुष्ये म-
तनयं शतं हिमाः ॥ १४ ॥ नु स्थिरं मरुतः वीरऽवतं ऋतिऽसहं
रयिं अस्मासु धत्त सहस्रिणं शतिनं शूशुऽवासं प्रातः मक्षु-
धियाऽवसुः जगम्यात् ॥ १५ ॥ ८ ॥ ११ ॥

॥ ६५ ॥ पश्चा न तायुं गुहां चतैतं नमः युजा न नमः वहैतं
सऽजोषाः धीराः पदैः अनु गमन् उप त्वा सीदन् विश्वे यज-
चाः ॥ १ ॥ ऋतस्य देवाः अनु व्रता गुः भुवत् परिष्टिः द्यौः न भूमं
वर्धति ई आपः पन्वा सुऽशिश्चिं ऋतस्य योनां गर्भे सुऽजातं ॥ २ ॥
पुष्टिः न रखा स्थितिः न पृथ्वी गिरिः न भुज्मं क्षोदः न शंऽभु
अत्यः न अज्मन् सर्गऽप्रतक्तः सिंधुः न क्षोदः कः ई वराते ॥ ३ ॥
जामिः सिंधूनां भाताऽइव स्वस्त्रां इभ्यान् न राजा वनानि अत्ति-
यत् वातऽजुतः वना वि अस्थात् अग्निः ह दाति रोमं पृथि-
व्याः ॥ ४ ॥ अस्मिन् अपऽसु हंसः न सीदन् क्रत्वा चेतिष्ठः विशां
उषःऽभुत् सोमः न वेधाः ऋतऽप्रजातः पशुः न शिश्वा विऽभुः
दूरेऽभाः ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥ ६६ ॥ रयिः न चिचा सूरः न संऽहक् आयुः न प्राणः नित्यः
न सूनुः तक्का न भूणिः वना सिसृक्ति पर्यः न धेनुः शुचिः वि-
भाऽवा ॥ १ ॥ दाधारं क्षेमं ओकः न रखः यवः न पक्कः जेता
जनानां ऋषिः न स्तुभ्वा विश्व प्रऽशस्तः वाजी न प्रीतः वयः
दधाति ॥ २ ॥ दुरोकऽशोचिः क्रतुः न नित्यः जायाऽइव योनौ
अरं विश्वस्मै चिचः यत् अभाट श्वेतः न विश्व रथः न रुक्मी तेषः

अ० १. अ० ५. व० १२.] ॥ ५६ ॥ [म० १. अ० १२. सू० ६८.]

समतऽसु ॥३॥ सेनाऽइव सृष्टा अमै दधाति अस्तुः न दिद्युत्
लेषऽप्रतीका यमः ह जातः यमः जनिऽत्वं जारः कनीना पतिः
जनीना ॥४॥ तं वः चराथा वयं वसत्या अस्तै न गावः नक्षैते
इद्धं सिंधुः न क्षोदः प्र नीचीः ऐनोत् नवैत गावः स्वः
दशीके ॥५॥ १० ॥

॥ ६७ ॥ वनेषु जायुः मर्तेषु मित्रः वृणीते श्रुष्टिं राजाऽइव
अजुयै क्षेमः न साधुः क्रतुः न भद्रः भुवत् सुऽआधीः होता
हव्यऽवाद् ॥१॥ हस्तै दधानः नृम्णा विश्वानि अमै देवान्
धात् गुहा निऽसीदन् विदंति ई अत्र नरः धियऽधाः हृदा यत्
तृष्टान् मन्वान् अशंसन् ॥२॥ अजः न क्षां दाधार पृथिवीं तस्तंभ
द्यां मर्चिभिः सत्यैः प्रिया पदानि पश्वः नि पाहि विश्वऽआयुः
अमे गुहा गुहं गाः ॥३॥ यः ई चिकेत गुहा भवैत आ यः स-
साद धारां ऋतस्य वि ये चृतंति ऋता सपैतः आत् इत् वसूनि
प्र ववाच अस्मै ॥४॥ वि यः वीरुत् सु रोधत् महिऽत्वा उत
प्रऽजाः उत प्रऽसूषु अंतः चित्तिः अपां दमे विश्वऽआयुः
सदऽइव धीराः संऽमाय चक्रुः ॥५॥ ११ ॥

॥ ६८ ॥ श्रीणन् उप स्थात् दिवं भुरग्युः स्थातुः चरथं अकून्
वि ऊर्णोत् परि यत् एषां एकः विश्वेषां भुवत् देवः देवानां
महिऽत्वा ॥१॥ आत् इत् ते विश्वे क्रतुं जुषंत शुष्कात् यत् देव
जीवः जनिष्ठाः भजंत विश्वे देवऽत्वं नाम ऋतं सपैतः अमृतं
एवै ॥२॥ ऋतस्य प्रेषाः ऋतस्य धीतिः विश्वऽआयुः विश्वे
अपांसि चक्रुः यः तुभ्यं दाशात् यः वा ते शिक्षात् तस्मै चिकि-

अ० १. अ० ५. व० १४.] ॥ ५७ ॥ [म० १. अ० १२. सू० ७०.

त्वान् रयिं दयस्व ॥ ३ ॥ होता निऽसत्तः मनोः अपत्ये सः चित्
नु आसां पतिः रयीणां इच्छंते रेतः मिथः तनूषु सं जानत स्वैः
दक्षैः अमूराः ॥ ४ ॥ पितुः न पुत्राः क्रतुं जुषन्त श्रोषन् ये अस्य
शसं तुरासः वि रायः और्णोत् दुरः पुरुऽक्षुः पिपेशं नाकं
सृभिः दमूनाः ॥ ५ ॥ १२ ॥

॥ ६९ ॥ शुक्रः शुश्रुकान् उषः न जारः प्रप्रा संऽइचीं दिवः
न ज्योतिः परि प्रऽजातः क्रत्वा बभूथ भुवः देवानां पिता पुत्रः
सन् ॥ १ ॥ वेधाः अहं प्रः अग्निः विऽजानन् ऊधः न गोनां
स्वाध्नं पितॄणां जने न शेवः आऽहूर्यः सन् मध्ये निऽसत्तः रणः
दुरोणे ॥ २ ॥ पुत्रः न जातः रणः दुरोणे वाजी न प्रीतः विशः
वि तारीत् विशः यत् अहं नृऽभिः सऽनीळाः अग्निः देवऽत्वा
विश्वानि अश्याः ॥ ३ ॥ नकिः ते एता व्रता मिनन्ति नृऽभ्यः यत्
एभ्यः श्रुष्टिं चकथं तत् तु ते दंसः यत् अहं नृऽभिः सऽमानैः नृऽभिः यत्
युक्तः विवेः रपांसि ॥ ४ ॥ उषः न जारः विभाऽवा उमः संज्ञा-
तऽरूपः चिकेतत् अस्मै त्मना वहंतः दुरः वि च्छृणन् नवैत
विश्वे स्वः दृशीके ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ ७० ॥ वनेमं पूर्वीः अर्यः मनीषा अग्निः सुऽशोकः विश्वानि
अश्याः आ दैव्यानि व्रता चिकित्वान् आ मानुषस्य जनस्य
जन्म ॥ १ ॥ गर्भः यः अपां गर्भः वनानां गर्भः च स्थातां गर्भः
चरथां अद्रौ चित् अस्मै अंतः दुरोणे विशां न विश्वः अमृतः
सुऽआधीः ॥ २ ॥ सः हि क्षपाऽवान् अग्निः रयीणां दार्शत् यः
अस्मै अरं सुऽउक्तैः एता चिकित्वः भूमं नि पाहि देवानां जन्म

मर्तान् च विद्वान् ॥३॥ वर्धनं यं पूर्वीः क्षुपः विरूपाः स्थातुः
च रथं क्षुतः प्रवीतं अराधि होता स्वः निःसंज्ञः कृण्वन् वि-
श्वानि अपांसि सत्या ॥४॥ गोषु प्रशस्तिं वनेषु धिषे भरत
विश्वे बलिं स्वः नः वि त्वा नरः पुरुषा सपर्यन् पितुः न
जित्रेः वि वेदः भरत ॥५॥ साधुः न गृध्रः अस्ताऽइव शूरः
याताऽइव भीमः तेषः समतऽसु ॥६॥ १४ ॥

॥७१॥ उपं प्र जित्वन् उशतीः उशतं पतिं न नित्यं जनयः
सऽनीलाः स्वसारः श्यावीं अरुषीं अजुषून् चिचं उच्छंतीं
उषसं न गावः ॥१॥ वीळु चित् हळ्हा पितरः नः उक्थेः
अद्रिं रुजन् अंगिरसः रवेण चक्रुः दिवः बृहत् गातुं अस्मे
अहः स्वः विविदुः केतुं उसाः ॥२॥ दधन् क्षुतं धनयन् अस्य
धीतिं आत् इत् अर्यः दिधिष्वः विऽभृचाः अतृष्यंतीः अपसः
यंति अच्छं देवान् जन्मं प्रयसा वर्धयंतीः ॥३॥ मथीत् यत् ई
विऽभृतः मातरिश्वा गृहेऽगृहे श्येतः जेत्यः भूत् आत् ई राज्ञे न
सहीयसे सचा सन् आ दूत्यं भृगवाणः विवाय ॥४॥ महे यत्
पित्रे ई रसं दिवे कः अवत्सरत् पृथन्यः चिकित्वान् सृजत् अस्ता
धृषता दिद्युं अस्मै स्वार्या देवः दुहितरि त्विषिं धात् ॥५॥ १५ ॥
स्वे आ यः तुभ्यं दमे आ विऽभाति नमः वा दाशात् उशतः
अनु दूनं वर्धो अग्ने वयः अस्य द्विऽबहीः यासत् राया सऽरथं
यं जुनासि ॥६॥ अग्निं विश्वाः अभि पृक्षः सचन्ते समुद्रं न
स्रवतः सप्त यद्वीः न जामिऽभिः वि चिकित्ते वयः नः विदाः
देवेषु प्रऽमतिं चिकित्वान् ॥७॥ आ यत् इषे नृऽपतिं तेजः
आनदं शुचिं रेतः निऽसिक्तं द्यौः अभीके अग्निः शर्धं अनवद्यं

अ० १. अ० ५. व० १८.] ॥ ५९ ॥ [म० १. अ० १२. सू० ७२.

युवानं सुऽआर्ध्यं जनयत् सूदयत् च ॥ ८ ॥ मनः न यः अर्ध्वनः
सद्यः एति एकः सचा सूरः वस्वः ईशे राजाना मिचावरुणा
सुऽपाणी० गोषु प्रियं अमृतं रक्षमाणा ॥ ९ ॥ मा नः अग्ने
सख्या पित्र्याणि प्र मर्षिष्ठाः अभि विदुः कविः सन् नभः न रूपं
जरिमा मिनाति पुरा तस्याः अभिऽशस्तेः अधि इहि ॥ १० ॥ १६ ॥

॥ ७२ ॥ नि काव्या वेधसः शश्वतः कः हस्ते दधानः नर्या पुरु-
णि अग्निः भुवत् रयिऽपतिः रयीणां सचा चक्राणः अमृतानि
विश्वा ॥ १ ॥ अस्मे वत्सं परि संतं न विदन् इच्छंतः विश्वे अमृताः
अमूराः अमऽयुवः पदऽव्यः धियंऽधाः तस्थुः पदे परमे चारु
अग्नेः ॥ २ ॥ तिस्रः यत् अग्ने शरदः त्वां इत् शुचिं घृतेन शुचयः
सपर्यान् नामानि चित् दधिरे यज्ञियानि असूदयंत तन्वः
सुऽजाताः ॥ ३ ॥ आ रोदसी बृहती वेविदानाः प्र रुद्रिया ज-
भिरि यज्ञियासः विदत् मर्तः नेमऽधिता चिकित्वान् अग्निं पदे
परमे तस्थिऽवांसं ॥ ४ ॥ संऽजानानाः उप सीदन् अभिऽबु
पत्नीऽवतः नमस्य नमस्यन् रिरिक्कांसः तन्वः कृण्वत स्वाः सखा
सख्युः निऽमिषि रक्षमाणाः ॥ ५ ॥ १७ ॥ त्रिः सप्त यत् गुह्यानि
त्रे इत् पदा अविदन् निऽहिता यज्ञियासः तेभिः रक्षंते अमृतं
सऽजोषाः पशून् च स्थातृन् चरथं च पाहि ॥ ६ ॥ विद्वान् अग्ने
व्युनानि क्षितीनां वि आनुषक् पुरुधः जीवसे धाः अंतऽवि-
द्वान् अर्ध्वनः देवऽयानान् अतंद्रः दूतः अभवः हविऽवाह ॥ ७ ॥
सुऽआर्ध्यः दिवः आ सप्त यद्भीः रायः दुरः वि चतुऽज्ञाः अ-
जानन् विदत् गथं सरमा हव्हं जर्व येन नु कं मानुषी भोजते
विह ॥ ८ ॥ आ ये विश्वा सुऽअपत्यानि तस्थुः कृण्वानासः अमृ-

अ० १. अ० ५. व० २०.] ॥ ६० ॥ [म० १. अ० १२. सू० ७३.

तत्त्वाय गातुं महा महत्सभिः पृथिवी वि तस्ये माता पुत्रैः
अदितिः धार्यसे वेः ॥ ९ ॥ अधि श्रियं नि दधुः चारुं अस्मिन्
दिवः यत् अक्षी अमृताः अकृण्वन् अध क्षरन्ति सिधवः न सृष्टाः
प्र नीचीः अग्ने अरुषीः अजानन् ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ ७३ ॥ रयिः न यः पितृऽवित्तः वयऽधाः सुऽप्रनीतिः
चिकितुषः न शासुः स्यो नऽशीः अतिथिः न प्रीणानः होताऽइव
सन्न विधत्तः वि तारीत् ॥ १ ॥ देवः न यः सविता सत्यऽमन्मा
क्रत्वा निऽपाति वृजनानि विश्वा पुरुऽप्रशस्तः अमतिः न सत्यः
आत्माऽइव शेवः दिधिषाय्यः भूत् ॥ २ ॥ देवः न यः पृथिवीं
विश्वऽधायाः उपऽक्षेति हितऽमित्रः न राजा पुरऽसदः
शर्मऽसदः न वीराः अनवद्या पति जुष्टाऽइव नारी ॥ ३ ॥ तं त्वा
नरः दमे आ नित्यं इद्धं अग्ने सचैत छितिषु ध्रुवासु अधि द्युम्नं नि
दधुः भूरि अस्मिन् भवं विश्वऽआयुः धरुणः रयीणां ॥ ४ ॥ वि
पृक्षः अग्ने मघऽवानः अश्व्युः विसूरयः ददतः विश्वं आयुः सनेम
वाजं संऽइथेषु अर्यः भागं देवेषु अवसे दधानाः ॥ ५ ॥ १९ ॥
चतस्य हि धेनवः वावशानाः स्मत्ऽऊग्नीः पीपयंत द्युऽभक्ताः
पराऽवतः सुऽमतिं भिक्षमाणाः वि सिधवः समया ससुः अ-
द्रि ॥ ६ ॥ त्वे अग्ने सुऽमतिं भिक्षमाणाः दिवि अवः दधिरे यज्ञि-
यासः नक्ता च चक्रुः उषसा विऽरूपे कृष्णं च वर्णी अरुणं च सं
धुः ॥ ७ ॥ यान् राये मर्तान् सुसूदः अग्ने ते स्याम मघऽवानः
वयं च ह्यायाऽइव विश्वं भुवनं सिसृक्षि आपमिऽवान् रोदसी
अंतरिक्षं ॥ ८ ॥ अवतऽभिः अग्ने अवतः नृऽभिः नृन् वीरैः वी-
रान् वनुयाम् त्वाऽऊताः ईशानासः पितृऽवित्तस्य रायः वि

अ० १. अ० ५. व० २३.] ॥ ६१ ॥ [म० १. अ० १३. सू० ७५.]

सूरयः शतऽहिमाः नः अश्रुः ॥ ९ ॥ एता ते अग्ने उचथानि वेधः
जुष्टानि संतु मनसे हृदे च शक्रेम रायः सुऽधुरः यमं ते अधि
श्रवः देवऽभक्तं दधानाः ॥ १० ॥ २० ॥ १२ ॥

॥ ७४ ॥ उपऽप्रयंतः अध्वरं मंचं वोचेम अग्रये आरे अस्मे
च शृण्वते ॥ १ ॥ यः स्त्रीहितीषु पूर्यः संऽजग्मानासु कृष्टिषु अर-
क्षत् दाशुषे गयं ॥ २ ॥ उत ब्रुवंतु जंतवः उत अग्निः वृचऽहा
अजनि धनंऽजयः रणेऽरणे ॥ ३ ॥ यस्य दूतः असि क्षये वेधि
हव्यानि वीतये दस्मत् कृणोषि अध्वरं ॥ ४ ॥ तं इत् सुऽहव्यं अं-
गिरः सुऽदेवं सहस्रः यहो जनाः आहुः सुऽबर्हिषं ॥ ५ ॥ २१ ॥
आ च वहासि तान् इह देवान् उप प्रऽशस्तये हव्या सुऽचंद्र
वीतये ॥ ६ ॥ न योः उपब्धिः अश्व्यः शृण्वे रथस्य कत् चन यत्
अग्ने यासि दूत्यं ॥ ७ ॥ त्वाऽऊतः वाजी अहयः अभि पूर्वस्मात्
अपरः प्र दाश्वान् अग्ने अस्थात् ॥ ८ ॥ उत द्युऽमत सुऽवीर्यं
बृहत् अग्ने विवाससि देवेभ्यः देव दाशुषे ॥ ९ ॥ २२ ॥

॥ ७५ ॥ जुषस्व सप्रथऽतमं वचः देवप्सरऽतमं हव्या
जुह्वानः आसनि ॥ १ ॥ अथ ते अंगिरऽतम अग्ने वेधऽतम
प्रियं वोचेम ब्रह्म सानसि ॥ २ ॥ कः ते जामिः जनानां अग्ने कः
दाशुऽअध्वरः कः ह कस्मिन् असि श्रितः ॥ ३ ॥ त्वं जामिः जना-
नां अग्ने मित्रः असि प्रियः सखा सखिऽभ्यः ईडाः ॥ ४ ॥ यज
नः मित्रावरुणा यज देवान् ऋतं बृहत् अग्ने यक्षि स्व
दर्मे ॥ ५ ॥ २३ ॥

॥ ७६ ॥ का ते उप० इति मनसः वराय भुवत् अग्ने शं० तमा
 का मनीषा कः वा यज्ञैः परि दक्षं ते आप केन वा ते मनसा
 दाशेम ॥ १ ॥ आ इहि अग्ने इह होता नि सीद अदब्धः सु पुरः ए-
 ता भव नः अवतां त्वा रोदसी विश्वं इन्वे० यज महे सोमन-
 साय देवान् ॥ २ ॥ प्र सु विश्वान् रक्षसः धक्षि अग्ने भव यज्ञानां
 अभिशस्ति० पावा अथ आ वह सोम० पतिं हरि० भ्यां आतिथ्यं
 अस्मै चकृम सु० दात्रे ॥ ३ ॥ प्रजा० वता वचसा वहिः आसा आ
 च हुवे नि च सत्सि इह देवैः वेधि होच उत पोच यजच बोधि
 प्र० यंतः जनिंतः वसूनां ॥ ४ ॥ यथा विप्रस्य मनुषः हविः०भिः
 देवान् अयजः कवि०भिः कविः सन् एव होतः सत्य० तत् रत्नं
 अद्य अग्ने मद्रया जुहा यजस्व ॥ ५ ॥ २४ ॥

॥ ७७ ॥ कथा दाशेम अग्नये का अस्मै देव० जुहा उच्यते भा-
 मिने गीः यः मर्त्येषु अमृतः ऋत० वा होता यजिष्ठः इत् कृणो-
 ति देवान् ॥ १ ॥ यः अध्वरेषु शं० तमः ऋत० वा होता तं ऊं
 नमः०भिः आ कृणुध्वं अग्निः यत् वेः मर्ताय देवान् सः च बो-
 धाति मनसा यजाति ॥ २ ॥ सः हि क्रतुः सः मर्यैः सः साधुः मिचः
 न भूत् अहुतस्य रथीः तं मेधेषु प्रथमं देव० यंतीः विशः उप
 ब्रुवते दस्मं आरीः ॥ ३ ॥ सः नः नृणां नृ० तमः रिशादाः अग्निः
 गिरः अवसा वेतु धीतिं तना च ये मघ० वानः शविष्ठाः वा-
 ज० प्रसूताः इषयंत मन्म ॥ ४ ॥ एव अग्निः गोतमेभिः ऋत० वा
 विप्रैभिः अस्तोष्ट जात० वेदाः सः एषु द्युक्षं पीपयत् सः वाजं सः
 पुष्टिं याति जोषं आ चिकित्वान् ॥ ५ ॥ २५ ॥

॥ ७८ ॥ अभि त्वा गोत॑माः गिरा जात॑ऽवेदः विऽचर्षणे
 द्यु॒क्षैः अभि प्र नो॒नुमः ॥ १ ॥ तं जुं॑ त्वा गोत॑मः गिरा रा॒यःऽक्लामः
 दु॒व॒स्यति॒ द्यु॒क्षैः अभि प्र नो॒नुमः ॥ २ ॥ तं जुं॑ त्वा वा॒जऽसात॑मं
 अ॒गिर॒स्वत् ह॒वाम॒हे द्यु॒क्षैः अभि प्र नो॒नुमः ॥ ३ ॥ तं जुं॑ त्वा
 वृ॒च॒हन्ऽत॑मं यः दस्यून् अ॒वऽधू॒नुषे द्यु॒क्षैः अभि प्र नो॒नुमः ॥ ४ ॥
 अ॒वो॒चाम॒ रहू॒गणाः अ॒ग्नये॑ मधु॒ऽमत् वचः॑ द्यु॒क्षैः अभि प्र नो॒-
 नुमः ॥ ५ ॥ २६ ॥

॥ ७९ ॥ हिर॑ण्यऽकेशः रज॑सः विऽसा॒रे अ॒हिः धु॒निः वा-
 तःऽइ॒व ध॒र्जी॒मान् शु॒चि॑ऽभ्राजाः उ॒षसः॑ न॒वे॒दाः यश॑स्वतीः
 अ॒प॒स्युवः॑ न स॒त्याः ॥ १ ॥ आ ते॒ सुऽप॒र्णाः अ॒मि॒नन्त॑ ए॒वैः कृ॒ष्णः
 नो॒ना॒व वृ॒षभः॑ यदि॒ इ॒दं शि॒वाभिः॑ न स्म॒र्यमा॒नाभिः॑ आ अ॒गात्
 प॒त॑न्ति मि॒हः स्त॒नय॑न्ति अ॒भा ॥ २ ॥ यत् ईं॑ ऋ॒तस्य॑ प॒र्यसा॑ पि-
 या॒नः न॒यन् ऋ॒तस्य॑ प॒थिऽभिः॑ रजि॑ष्ठैः अ॒र्य॒मा मि॒त्रः वरू॑णः
 परि॑ऽज्ज्मा त्वचं॑ पृ॒च॑न्ति उ॒पर॑स्य यो॒नौ ॥ ३ ॥ अ॒ग्ने वा॒जस्य॑
 गोऽम॑तः ई॒शानः॑ स॒हस्रः॑ य॒हो॑ अ॒स्मे धे॒हि जा॒तऽवे॒दः म॒हि
 अ॒वः ॥ ४ ॥ सः इ॒धानः॑ वसुः॒ क॒विः अ॒ग्निः ई॒ळे॒न्यः गिरा॑रे॒वत्
 अ॒स्मभ्य॑ पुरु॒ऽअ॒नी॒क दी॒दि॒हि ॥ ५ ॥ क्ष॒पः रा॒जन् उ॒त त्मना॑ अ॒ग्ने
 व॒स्तोः॑ उ॒त उ॒षसः॑ सः ति॒ग्मऽज॑भ॒ र॒क्षसः॑ द॒ह प्र॑ति ॥ ६ ॥ २७ ॥
 अ॒व नः॑ अ॒ग्ने ऊ॒तिऽभिः॑ गा॒य॒त्रस्य॑ प्रऽभ॑र्म॒णि वि॒श्वा॒सु धी॒षु
 व॒द्य ॥ ७ ॥ आ नः॑ अ॒ग्ने र॒यिं भ॒र स॒चाऽस॒हं वे॒रेण्य॑ वि॒श्वा॒सु
 पृ॒तऽसु॑ दु॒स्तरं॑ ॥ ८ ॥ आ नः॑ अ॒ग्ने सु॒ऽचे॒तुना॑ र॒यिं वि॒श्वा॒युऽपो-
 ष॑सं मा॒डी॒कं धे॒हि जी॒वसे॑ ॥ ९ ॥ प्र पू॒ताः ति॒ग्मऽशो॑चिषे वाचः
 गो॒त॒म अ॒ग्नये॑ भ॒रस्व॑ सु॒क्ष॒ऽयुः गिरः॑ ॥ १० ॥ यः नः॑ अ॒ग्ने

अ० १. अ० ५. व० ३१.] ॥ ६४ ॥ [म० १. अ० १३. सू० ८०.

अभिऽदासति अंति दूरे पदीष्ट सः अस्माकं इत् वृधे भव ॥ ११ ॥
सहस्रऽअश्वः विऽचर्षणिः अग्निः रक्षांसि सेधति होता गृणीते
उक्थ्यः ॥ १२ ॥ २८ ॥

॥ ८० ॥ इत्था हि सोमे इत् मदे ब्रह्मा चकार वर्धनं शविष्ठ
वज्रिन् ओजसा पृथिव्याः निः शशाः अहिं अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥ १ ॥ सः त्वा अमदत् वृषा मदः सोमः श्येनऽआभृतः सुतः
येन वृचं निः अत्ऽभ्यः जघंथ वज्रिन् ओजसा अर्चन् अनु
स्वऽराज्यं ॥ २ ॥ प्र इहि अभि इहि धृष्णुहि न ते वज्रः नि यंसते
इंद्रं नृम्णां हि ते शवः हनः वृचं जयाः अपः अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥ ३ ॥ निः इंद्रं भूम्याः अधि वृचं जघंथ निः दिवः सृज मरु-
त्वतीः अव जीवऽधन्याः इमाः अपः अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ४ ॥
इंद्रः वृचस्य दीधतः सानुं वज्रेण हीकृतः अभिऽक्रम्य अव
जिघ्रते अपः समीय चोदयन् अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ५ ॥ २९ ॥
अधि सानौ नि जिघ्रते वज्रेण शतऽपर्वणा मदानः इंद्रः अंधसः
सखिऽभ्यः गातुं इच्छति अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ६ ॥ इंद्रं तुभ्यं
इत् अद्रिऽवः अनुतं वज्रिन् वीर्यं यत् ह त्वं मायिनं मृगं तं ऊं
त्वं मायया अवधीः अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ७ ॥ वि ते वजासः
अस्थिरन् नवतिं नाभ्याः अनु महत् ते इंद्रं वीर्यं बाह्वोः ते बलं
हितं अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ८ ॥ सहस्रं साकं अर्चत् परि स्तो-
भत् विंशतिः शता एनं अनु अनो नवुः इंद्राय ब्रह्म उतऽयतं
अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ९ ॥ इंद्रः वृचस्य तविषीं निः अहन्
सहसा सहः महत् तत् अस्य पौंस्यं वृचं जघन्वान् असृजत् अर्चन्
अनु स्वऽराज्यं ॥ १० ॥ ३० ॥ इमे चित् तव मन्यवे वेपेते भि-

यसा मही यत् इन्द्र वज्रिन् ओजसा वृचं मरुतान् अवधीः अर्चन्
 अनु स्वऽराज्यं ॥ ११ ॥ न वेपसा न तन्यता इन्द्रं वृचः वि बीभ-
 यत् अभि एनं वज्रः आयसः सहस्रं भृष्टिः आयत् अर्चन् अनु
 स्वऽराज्यं ॥ १२ ॥ यत् वृचं तव च अशनिं वज्रेण संऽअयोधयः
 अहिं इन्द्र जिघांसतः दिवि ते बद्धधे शवः अर्चन् अनु स्वऽरा-
 ज्यं ॥ १३ ॥ अभिऽस्तने ते अद्रिऽवः यत् स्याः जगत् च रेजते त्वष्टा
 चित् तव मन्यवे इन्द्र वेविज्यते भिया अर्चन् अनु स्वऽरा-
 ज्यं ॥ १४ ॥ नहि नु यात् अधिऽइमसि इन्द्रं कः वीर्यो परः तस्मिन्
 नृणां उत क्रतुं देवाः ओजांसि सं दधुः अर्चन् अनु स्वऽरा-
 ज्यं ॥ १५ ॥ यां अथर्वा मनुः पिता दध्यङ् धियं अलन्त तस्मिन्
 ब्रह्माणि पूर्वऽथा इन्द्र उक्था सं अगमत अर्चन् अनु स्वऽरा-
 ज्यं ॥ १६ ॥ ३१ ॥ ५ ॥

॥ ८१ ॥ इन्द्रः मदाय ववृधे शवसे वृचऽहा नृऽभिः तं इत्
 महत्ऽसु आजिषु उत ई अभि हवामहे स वाजेषु प्र नः अवि-
 षत् ॥ १ ॥ असि हि वीर सेन्यः असि भूरि पराऽददिः असि दुभस्यं
 चित् वृधः यजमानाय शिष्यसि सुन्वते भूरि ते वसु ॥ २ ॥ यत्
 उतऽइरते आजयः धृष्णवे धीयते धना युस्व मदऽच्युता हरीं कं
 हनः कं वसौ दधः अस्मान् इन्द्र वसौ दधः ॥ ३ ॥ क्रत्वा महान् अ-
 नुऽस्वधं भीमः आ ववृधे शवः श्रिये ऋषः उपाकयोः नि शि-
 प्री हरिऽवान् दधे हस्तयोः वज्रं आयसं ॥ ४ ॥ आ पमौ पार्थिवं
 रजः बद्धधे रोचना दिवि न त्वाऽवान् इन्द्र कः च न जातः न
 जनिष्यते अति विश्वं ववक्षिष्य ॥ ५ ॥ १ ॥ यः अर्यः मर्तऽभोजनं
 पराऽददाति दाशुषे इन्द्रः अस्मभ्यं शिष्यतु वि भज भूरि ते वसु

अ० १. अ० ६. व० ४.] ॥ ६६ ॥ [म० १. अ० १३. सू० ८३.]

भक्षीय तव राधसः ॥ ६६ ॥ मदेऽमदे हि नः दृदिः यूथा गवाँ ऋ-
जुऽऋतुः सं गृभाय पुरु शता उभयाहस्या वसुं शिशीहि रायः
आ भर ॥ ७ ॥ मादयस्व सुते सचा शवसे शूर राधसे विद्म हि त्वा
पुरुऽवसुं उप कामान् समृज्महे अथ नः अविता भव ॥ ८ ॥ एते
ते इंद्र जंतवः विश्वं पुष्यंति वार्यं अंतः हि ख्यः जनानां अर्यः वेदः
अदाशुषां तेषां नः वेदः आ भर ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ ८२ ॥ उपो सुशृणुहि गिरः मघऽवन् मा अतथाः ऽइव यदा
नः सूनृताऽवतः करः आत् अर्थयासे इत् योज नु इंद्र ते हरी ॥ १ ॥
अक्षन् अमीमदंत हि अव प्रियाः अधूषत अस्तोषत स्वऽभा-
नवः विप्राः नविष्ठया मती योज नु इंद्र ते हरी ॥ २ ॥ सुऽसंहशं
त्वा वयं मघऽवन् वंदिषीमहि प्र नूनं पूर्णऽवंधुरः स्तुतः याहि
वशान् अनु योज नु इंद्र ते हरी ॥ ३ ॥ सः घ तं वृषणं रथं अधि
तिष्ठाति गोऽविदं यः पात्रं हारिऽयोजनं पूर्णं इंद्र चिकेतति
योज नु इंद्र ते हरी ॥ ४ ॥ युक्तः ते अस्तु दक्षिणः उत सव्यः श-
तऽऋतो तेन जायां उप प्रियां मंदानः याहि अंधसः योज नु
इंद्र ते हरी ॥ ५ ॥ युनज्मि ते ब्रह्मणा केशिना हरी उप प्र याहि
दधिषे गभस्त्योः उत त्वा सुतासः रभसाः अमंदिषुः पूषणऽवान्
वज्रिन् सं ऊं पत्न्या अमदः ॥ ६ ॥ ३ ॥

॥ ८३ ॥ अश्वऽवति प्रथमः गोषु गच्छति सुप्रऽअवीः इंद्र मर्त्यैः
तव ऊतिऽभिः तं इत् पृणक्षि वसुना भवीयसा सिंधुं आपः यथा
अभितः विऽचेतसः ॥ १ ॥ आपः न देवीः उप यंति होचियं अवः
पश्यंति विऽतंतं यथा रजः प्राचैः देवासः प्र नयंति देवऽयुं

ब्रह्मऽप्रियं जोषयन्ते वराऽऽइव ॥२॥ अधि द्वयोः अद्धाः उक्थ्यं
 वचः यत् सुचा मिथुना या सपर्यतः असंयत्तः व्रते ते क्षेति
 पुष्यति भद्रा शक्तिः यजमानाय सुन्वते ॥३॥ आत् अंगिराः प्रथमं
 दधिरे वयः इडऽअग्रयः शम्या ये सुऽकृत्या सर्वे पण्येः सं अ-
 विदन्त भोजनं अश्वऽवंतं गोऽमंतं आ पशुं नरः ॥४॥ यज्ञैः अथवा
 प्रथमः पथः तते ततः सूर्यैः व्रतऽपाः वेनः आ अजनि आ गाः
 आजन्त उशना काव्यः सचा यमस्य जातं अमृतं यजामहे ॥५॥
 बर्हिः वा यत् सुऽअपत्याय वृज्यते अर्कः वा क्षोकं आऽघोषते
 दिवि यावा यच्च वदति कारुः उक्थ्यः तस्य इत् इंद्रः अभिऽपि-
 तेषु रण्यति ॥६॥४॥

॥८४॥ असावि सोमः इंद्र ते शविष्ठ धृष्णो आ गृहि आ त्वा
 पृणक्तु इंद्रियं रजः सूर्यैः न रश्मिऽभिः ॥१॥ इंद्र इत् हरीं वहतः
 अप्रतिधृष्टऽशवसं ऋषीणां च स्तुतीः उप यज्ञं च मानुषा-
 णां ॥२॥ आ तिष्ठ वृचऽहन् रथं युक्ता ते ब्रह्मणा हरीं अर्वाचीनं
 सु ते मनः यावा कृणोतु वमुना ॥३॥ इमं इंद्र सुतं पिब ज्येष्ठं
 अमर्त्यं मदं शुक्रस्य त्वा अभि अक्षरन् धाराः ऋतस्य सदने ॥४॥
 इंद्राय नूनं अर्चत उक्थानि च ब्रवीतन् सुताः अमत्सुः इंद्रवः
 ज्येष्ठं नमस्यत सहः ॥५॥५॥ नकिः त्वत् रथिऽतरः हरीं यत् इंद्र
 यच्छसे नकिः त्वा अनु मज्जना नकिः सुऽअश्वः आनशे ॥६॥
 यः एकः इत् विऽदयते वसु मर्ता यदा शुषे ईशानः अप्रतिऽस्तुतः
 इंद्रः अंग ॥७॥ कदा मर्ते अराधसं पदा क्षुपंऽइव स्फुरत् कदा नः
 शुश्रवत् गिरः इंद्रः अंग ॥८॥ यः चित् हि त्वा बहुऽभ्यः आ
 सुतऽवान् आऽविवासति उयं तत् पत्यते शवः इंद्रः अंग ॥९॥

स्वादीः इत्या विषुऽवतः मध्वः पिबन्ति गौर्यैः याः इद्रेण सुऽया-
 वरीः वृष्णा मदैति शोभसे वस्वीः अनु स्वऽराज्यं ॥ १० ॥ ६॥ ताः
 अस्य पृश्नऽयुवः सोमं श्रीणन्ति पृश्नयः प्रियाः इदस्य धेनवः
 वज्रं हित्वन्ति सायकं वस्वीः अनु स्वऽराज्यं ॥ ११ ॥ ताः अस्य
 नमसा सहः सपर्येति प्रऽचेतसः व्रतानि अस्य सश्चिरे पुरुणि
 पूर्वऽचिन्तये वस्वीः अनु स्वऽराज्यं ॥ १२ ॥ इदं दुधीचः अ-
 स्यऽभिः वृत्राणि अप्रतिऽस्तुतः जघान नवतीः नव ॥ १३ ॥
 इच्छन् अश्वस्य यत् शिरः पर्वतेषु अपऽश्रितं तत् विदत् शर्य-
 णाऽवति ॥ १४ ॥ अत्र अहं गोः अमन्वत् नाम त्वष्टुः अपीच्यं
 इत्या चन्द्रमसः गृहे ॥ १५ ॥ ७ ॥ कः अद्य युक्ते धुरि गाः क्षृतस्य
 शिमीऽवतः भामिनः दुऽहृणा यून् आसन्ऽइषून् हत्सुऽअसः
 मयऽभून् यः एषां भृत्या क्षृणधत् सः जीवात् ॥ १६ ॥ कः ईषते
 तुज्यते कः विभाय कः मंसते संतं इदं कः अन्ति कः तोकाय कः
 इभाय उत राये अधि ब्रवत् तन्वे कः जनाय ॥ १७ ॥ कः अग्निं
 इद्रे हविषा घृतेन सुचा यजाति क्षृतुऽभिः ध्रुवेभिः कस्मै देवाः
 आ वहान् आशु होम कः मंसते वीतिऽहोचः सुऽदेवः ॥ १८ ॥
 त्वं अंग प्र शंसिषः देवः श्विष्ट मर्त्यं न त्वत् अन्यः मघऽवन् अ-
 स्ति मर्दिता इदं ब्रवीमि ते वचः ॥ १९ ॥ मा ते राधांसि मा ते
 ऊतयः वसो अस्मान् कदा च न दुभन् विश्वा च नः उपऽमि-
 मीहि मानुष वसूनि चर्षणिऽभ्यः आ ॥ २० ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥ ८५ ॥ प्र ये शुभंते जनयः न सप्तयः यामन् रुद्रस्य सूनवः
 सुऽदंससः रोदसी हि मरुतः चक्रिरे वृधे मदैति वीराः विद-
 र्येषु घृष्टयः ॥ १ ॥ ते उक्षितासः महिमानं आशत दिवि रुद्रासः

अ० १. अ० ६. व० १०.] ॥ ६९ ॥ [म० १. अ० १४. सू० ८५.]

अधि चक्रिरे सदः अर्चतः अर्कं जनयंतः इन्द्रियं अधि श्रियः
 दधिरे पृश्निऽमातरः ॥ २ ॥ गोऽमातरः यत् शुभयंते अंजिऽभिः
 तनूषु शुभाः दधिरे विरुक्तातः बाधंते विश्वं अभिऽमातिनं अप
 वत्मानि एषां अन्तु रीयते घृतं ॥ ३ ॥ वि ये भार्जते सुऽमखासः
 ऋष्टिऽभिः प्रऽच्यवयंतः अर्च्यता चित् ओजसा मनऽजुवः यत्
 मरुतः रथेषु आ वृषऽवातासः पृषतीः अयुग्ध्वं ॥ ४ ॥ प्र यत्
 रथेषु पृषतीः अयुग्ध्वं वाजे अद्रि मरुतः रंहयंतः उत अरुषस्य
 वि स्यंति धाराः चर्मैऽइव उदऽभिः वि उदंति भूम ॥ ५ ॥ आ वः
 वहंतु सप्रयः रघुऽस्यदः रघुऽपत्नानः प्र जिगात् बाहुऽभिः
 सीदत आ बर्हिः उरु वः सदः कृतं मादयध्वं मरुतः मध्वः अं-
 धसः ॥ ६ ॥ ॥ ते अवर्धत स्वऽतवसः महिऽत्वा आ नाकं तस्युः
 उरु चक्रिरे सदः विष्णुः यत् ह आवत् वृषणं मदऽच्युतं वयः न
 सीदन् अधि बर्हिषि प्रिये ॥ ७ ॥ शूराऽइव इत् युयुधयः न ज-
 रमयः अवस्यवः न पृतनासु येतिरे भयंते विश्वा भुवना मरु-
 तऽभ्यः राजानऽइव त्वेषऽसंहशः नरः ॥ ८ ॥ त्वष्टा यत् वज्रं
 सुऽकृतं हिरण्ययं सहस्रऽभृष्टिं सुऽअपाः अवर्तयत् धत्ते इंद्रः
 नरि अपांसि कर्तवे अहन् वृचं निः अपां औञ्जत् अर्णवं ॥ ९ ॥
 ऊर्ध्वं नुनुद्रे अवतंते ओजसा दहहाणं चित् बिभिदुः वि पर्वतं ध-
 र्मतः वाणं मरुतः सुऽदानवः मर्दे सोमस्य रणानि चक्रिरे ॥ १० ॥
 जिह्वां नुनुद्रे अवतं तया दिशा असिंचन् उत्सं गोतमाय तृणाऽजे
 आ गच्छंति ई अवसा चित्रऽभानवः कामं विप्रस्य तर्पयंत धा-
 मऽभिः ॥ ११ ॥ या वः शर्मै शशमानाय संति चिऽधातूनि दाशुषे
 यच्छत अधि अस्मभ्यं तानि मरुतः वि यंत रयिं नः धत्त वृषणः
 सुऽवीरं ॥ १२ ॥ १० ॥

॥ ८६ ॥ मरुतः यस्य हि क्षये पाप दिवः विऽमहसः सः सुऽगो-
पातमः जनः ॥ १ ॥ यज्ञैः वा यज्ञऽवाहसः विप्रस्य वा मतीनां
मरुतः शृणुत हवँ ॥ २ ॥ उत वा यस्य वाजिनः अनु विप्रं अतक्षत
सः गतां गोऽमति व्रजे ॥ ३ ॥ अस्य वीरस्य बर्हिषि सुतः सोमः
दिविष्टिषु उक्थं मदः च शस्यते ॥ ४ ॥ अस्य श्रोषंतु आ भुवः वि-
श्वाः यः चर्षणीः अभि सूरं चित् स सुषीः इषः ॥ ५ ॥ ११ ॥ पूर्वाभिः
हि द्वाशिम शरत्ऽभिः मरुतः वयं अवंऽभिः चर्षणीनां ॥ ६ ॥
सुऽभगः सः प्रऽयज्यवः मरुतः अस्तु मर्त्यैः यस्य प्रयांसि
पर्वथ ॥ ७ ॥ शशमानस्य वा नरः स्वेदस्य सत्यऽश्वसः विद का-
मस्य वेनंतः ॥ ८ ॥ यूयं तत् सत्यऽश्वसः आविः कर्त महिऽत्वना
विध्यत विऽद्युता रक्षः ॥ ९ ॥ गूहंत गुह्यं तमः वि यात विश्वं अ-
चिरं ज्योतिः कर्त यत् उश्मसि ॥ १० ॥ १२ ॥

॥ ८७ ॥ प्रऽत्वक्षसः प्रऽतवसः विऽरग्निनः अनानताः अ-
विथुराः ऋजीषिणः जुष्टतमासः नृऽतमासः अंजिऽभिः वि
आनजे केचित् उस्त्राऽइव सृऽभिः ॥ १ ॥ उपऽहरेषु यत् अ-
चिध्वं ययिं वयऽइव मरुतः केन चित् पथा श्रोतंति कीशाः उप
वः रथेषु आ घृतं उक्षत मधुऽवर्णं अर्चते ॥ २ ॥ प्र एषां अज्मेषु
विथुराऽइव रेजते भूमिः यामेषु यत् ह युंजते शुभे ते ऋऽऽयः
धुनयः भ्राजत्ऽऽष्टयः स्वयं महिऽत्वं पनयंत धूतयः ॥ ३ ॥ सः
हि स्वऽसृत् पृषत्ऽअश्वः युवा गणः अया ईशानः तविषीभिः
आऽवृतः असि सत्यः ऋणऽयावा अनेद्यः अस्याः धियः प्रऽअ-
विता अथ वृषा गणः ॥ ४ ॥ पितुः प्रत्नस्य जन्मना वदामसि
सोमस्य जिह्वा प्र जिगाति चक्षसा यत् ई इंद्रं शमि ऋक्वाणः

अ० १. अ० ६. व० १५.] ॥ ७१ ॥ [म० १. अ० १४. सू० ८९.

आशत आत् इत् नामानि यज्ञियानि दधिरे ॥ ५ ॥ अत्रियसे कं
भानुऽभिः सं मिमिक्षिरे ते रश्मिऽभिः ते ऋक्ऽभिः सुऽखाद-
यः ते वाशीऽमंतः इष्मिणः अभीरवः विद्रे प्रियस्य मारुतस्य
धाम्नः ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥ ८८ ॥ आ विद्युन्मत्ऽभिः मरुतः सुऽअर्केः रथेभिः यात
चष्टिमतऽभिः अश्वऽपर्यैः आ वर्षिष्ठया नः इषा वयः न पप्रत
सुऽमायाः ॥ १ ॥ ते अरुणेभिः वरं आ पिशंगैः ऋभे कं यांति रथ-
तूऽभिः अश्वैः रुक्मः न चिचः स्वधितिऽवान् पय्या रथस्य जंघ-
नन्त भूम ॥ २ ॥ अत्रिये कं वः अधितनूषु वाशीः मेधा वना न कृण-
वति ऊर्ध्वा युष्मभ्यं कं मरुतः सुऽजाताः तुविऽद्युम्नासः धनयन्ते
अद्रि ॥ ३ ॥ अहानि गृध्राः परि आ वः आ अगुः इमां धियं वार्क्या
च देवीं ब्रह्म कृण्वन्तः गोतमासः अर्केः ऊर्ध्वं नुनुद्रे उत्सऽधि पि-
बध्ये ॥ ४ ॥ एतत् त्यत् न योजनं अचेति सस्वः ह यत् मरुतः गो-
तमः वः पश्यन् हिरण्यऽचक्रान् अयःऽदंष्ट्रान् विऽधावन्तः
वराहन् ॥ ५ ॥ एषा स्या वः मरुतः अनुऽभर्चीं प्रति स्तोभति
वाघतः न वाणीं अस्तोभयत् वृथा आसां अनु स्वधां गभ-
स्त्योः ॥ ६ ॥ १४ ॥

॥ ८९ ॥ आ नः भद्राः क्रतवः यन्तु विश्वतः अदव्यासः अपरि-
ऽइतासः उत्तऽभिदः देवाः नः यथा सदै इत् वृधे असन् अप्रऽआ-
युवः रक्षितारः दिवेऽदिवे ॥ १ ॥ देवानां भद्रा सुऽमतिः ऋजुऽय-
तां देवानां रातिः अभि नः नि वर्ततां देवानां सख्यं उप सेदिम
वयं देवाः नः आयुः प्र तिरन्तु जीवसे ॥ २ ॥ तान् पूर्वया निऽविदा
हूमहे वयं भगं मिचं अदितिं दक्षं अस्मिधं अयमणं वरुणं सोमं

अ० १. अ० ६. व० १८.] ॥ ७२ ॥ [म० १. अ० १४. सू० ९०.]

अश्विना सरस्वती नः सुभगा मयः कर्त॥३॥ तत् नः वातः म-
यः ऽभु वातु भेषजं तत् माता पृथिवी तत् पिता द्यौः तत् यावाणः
सोम ऽसुतः मयः ऽभुवः तत् अश्विना ऋणुतं धिष्ण्या युवं ॥४॥ तं
ईशानं जगतः तस्थुषः पतिं धियं ऽजिन्वं अवसे हूमे वयं पूषा नः
यथा वेदसां असत् वृधे रक्षिता पायुः अदब्धः स्वस्ति ॥५॥ १५॥
स्वस्ति नः इंद्रः वृद्ध ऽश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्व ऽवेदाः स्वस्ति
नः तार्ष्णीः अरिष्ट ऽनेमिः स्वस्ति नः बृहस्पतिः दधातु ॥६॥ पृषत्-
ऽअश्याः मरुतः पृश्नि ऽमातरः ऋभं ऽयावानः विदथेषु जग्मयः
अग्नि ऽजिह्वाः मनवः सूर ऽचक्षसः विश्वे नः देवाः अवसा आग्-
मन् इह ॥७॥ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः भद्रं पश्येम अक्ष ऽभिः
यजत्राः स्थिरैः अंगैः तुस्तु ऽवांसः तनूभिः वि अशेम देव ऽहितं
यत् आयुः ॥८॥ शतं इत् नु शरदः अंति देवाः यत्र नः चक्र जरसं त-
नूनां पुत्रासः यत्र पितरः भवन्ति मा नः मध्या रिरिषत् आयुः गं-
तौ ॥९॥ अदितिः द्यौः अदितिः अंतरिक्षं अदितिः माता सः पि-
ता सः पुत्रः विश्वे देवाः अदितिः पंच जनाः अदितिः जातं अदि-
तिः जनि ऽत्वं ॥१०॥ १६॥

॥१०॥ ऋजु ऽनीती नः वरुणः मित्रः नयतु विद्वान् अर्यमा
देवैः स ऽजोषाः ॥१॥ ते हि वस्वः वसवानाः ते अप्र ऽमूराः
महः ऽभिः व्रता रक्षन्ते विश्वाहा ॥२॥ ते अस्मभ्यं शर्म यंसन् अ-
मृताः मर्येभ्यः बाधमानाः अपं द्विषः ॥३॥ वि नः पथः सुवि-
ताय चियंतु इंद्रः मरुतः पूषा भगः वंद्यासः ॥४॥ उत नः धियः
गो ऽअयाः पूषन् विष्णो एव ऽयावः कर्त नः स्वस्ति ऽमतः
॥५॥ १७॥ मधु वाताः ऋतु ऽयते मधु क्षरन्ति सिंधवः माध्वी नः

संतु ओषधीः ॥ ६ ॥ मधु नक्तं उत उषसः मधुऽमत् पार्थिवं रजः
मधु द्यौः अस्तु नः पिताः ॥ ७ ॥ मधुऽमान् नः वनस्पतिः
मधुऽमान् अस्तु सूर्यः माध्वीः गावः भवन्तु नः ॥ ८ ॥ शं नः मित्रः
शं वरुणः शं नः भवतु अर्यमा शं नः इंद्रः बृहस्पतिः शं नः विष्णुः
उरुऽक्रमः ॥ ९ ॥ १८ ॥

॥ ९१ ॥ त्वं सोम प्रचिकितः मनीषा त्वं रजिष्ठं अनु नेषि पंथां
तव प्रऽनीती पितरः नः इंदो देवेषु रत्नं अभजंत धीराः ॥ १ ॥
त्वं सोम क्रतुऽभिः सुऽक्रतुः भूः त्वं दक्षः सुऽदक्षः विश्वऽवेदाः त्वं
वृषा वृषऽत्वेभिः महिऽत्वा द्युम्नेभिः द्युम्नी अभवः नृऽचक्षाः ॥ २ ॥
राज्ञः नु ते वरुणस्य व्रतानि बृहत् गभीरं तव सोम धाम ऋचिः
त्वं असि प्रियः न मित्रः दक्षाय्यः अर्यमाऽइव असि सोम ॥ ३ ॥
या ते धामानि दिवि या पृथिव्यां या पर्वतेषु ओषधीषु अप्सु
तेभिः नः विश्वैः सुऽमनाः अहेळन् राजन् सोम प्रति हव्या
गृभाय ॥ ४ ॥ त्वं सोम असि सतऽपतिः त्वं राजा उत वृत्रऽहा त्वं
भद्रः असि क्रतुः ॥ ५ ॥ १९ ॥ त्वं च सोम नः वशः जीवातुं न मरामहे
प्रियऽस्तोत्रः वनस्पतिः ॥ ६ ॥ त्वं सोम महे भगो त्वं यूने ऋतऽयते
दक्षं दधासि जीवसे ॥ ७ ॥ त्वं नः सोम विश्वतः रक्ष राजन् अ-
घऽयतः न रिष्येत् त्वाऽवतः सखा ॥ ८ ॥ सोम याः ते मयऽभुवः
ऊतयः संति दाप्नुषे ताभिः नः अविता भव ॥ ९ ॥ इमं यज्ञं इंद्रं
वचः जुजुषाणः उपऽआगहि सोम त्वं नः वृधे भव ॥ १० ॥ २० ॥
सोम गीऽभिः त्वा वयं वर्धयामः वचऽविदः सुऽमृक्कीकः नः
आ विश् ॥ ११ ॥ गयऽस्थानः अमीवऽहा वसुऽवित् पुष्टिऽवर्धनः
सुऽमित्रः सोम नः भव ॥ १२ ॥ सोम रंधि नः हृदि गावः न

यवसेषु आमयैः ऽइव स्वे ओक्वे ॥ १३ ॥ यः सोमं सख्ये तव ररणत्
 देव मर्त्यैः तं दक्षः सचते कविः ॥ १४ ॥ उरुथ नः अभि ऽशस्तेः
 सोमं नि पाहि अंहसः सखा सु ऽशेवः एधि नः ॥ १५ ॥ २१ ॥ आ
 प्यायस्व सं एतु ते विश्वतः सोम वृषायै भव वाजस्य सं ऽगथे ॥ १६ ॥
 आ प्यायस्व मदिन ऽतम सोम विश्वेभिः अंशु ऽभिः भव नः सु-
 श्रवः ऽतमः सखा वृधे ॥ १७ ॥ सं ते पर्यासि सं जुं यंतु वाजाः सं
 वृषयानि अभिमाति ऽसहः आ ऽप्यायमानः अमृताय सोम
 दिवि श्रवांसि उत ऽतमानि धिष्णु ॥ १८ ॥ या ते धामानि हविषा
 यजंति ता ते विश्वा परि ऽभूः अस्तु यज्ञं गय ऽस्फानः प्र ऽतरणः
 सु ऽवीरः अवीर ऽहा प्र चर सोम दुर्यान् ॥ १९ ॥ सोमः धेनुं सोमः
 अर्वेत् अंशुं सोमः वीरं कर्मण्य ददाति सदन्यं विदुष्यं सभेयं पि-
 नु ऽश्रवणं यः ददाशत् अस्मै ॥ २० ॥ २२ ॥ अषाढं युत ऽसु पृत-
 नासु परि स्वः ऽसां अप्सां वृजनस्य गोपां भरेषु ऽजां सु ऽक्षितिं
 सु ऽश्रवसं जयंतं त्वां अनु मदेम सोम ॥ २१ ॥ त्वं इमाः ओषधीः
 सोम विश्वाः त्वं अपः अजनयः त्वं गाः त्वं आ ततंथ उरु अंतरिक्षं
 त्वं ज्योतिषा वि तमः ववर्य ॥ २२ ॥ देवेन नः मनसा देव सोम
 रायः भागं सहसा ऽवन् अभि युध्य मा त्वा आ तनत् ईशिषे
 वीर्यस्य उभयेभ्यः प्र चिकित्स गो ऽइष्टौ ॥ २३ ॥ २३ ॥

॥ ९२ ॥ एताः जुं त्याः उषसः केतुं अक्रत पूर्वे अर्धे रजसः भानुं
 अंजते निः ऽकृण्वानाः आयुधानि ऽइव धृणवः प्रति गावः अ-
 रुषीः यंति मातरः ॥ १ ॥ उत अपन्नं अरुणाः भानवः वृथा
 सु ऽआयुजः अरुषीः गाः अयुक्षत अक्रन् उषसः वयुनानि
 पूर्व ऽथा रुशंतं भानुं अरुषीः अशिश्युः ॥ २ ॥ अर्चंति नारीः

अ० १. अ० ६. व० २६.] ॥ ७५ ॥ [म० १. अ० १४. सू० ९२.]

अपसः न विष्टिऽभिः समानेन योजनेन आ पुराऽवतः इधं
वहतीः सुऽकृते सुऽदानवे विश्वा इत् अहं यजमानाय सुन्वते ॥३॥
अधि पेशांसि वपते नृतूःऽइव अप ऊर्णुते वक्षः उसाऽइव
वर्जहं ज्योतिः विश्वस्मै भुवनाय कृण्वती गावः न व्रजं वि उषाः
आवः० तमः ॥४॥ प्रति अर्चिः रुशत् अस्याः अदर्शि वि तिष्ठते
बाधते कृष्णं अभ्वै स्वरुन पेशः विदथेषु अंजन् चिचं दिवः दुहि-
ता भानुं अश्रेत् ॥५॥ २४॥ अतारिष्य तमसः पारं अस्य उषाः
उच्छती वयुना कृणोति श्रिये छंदः न स्मयते विऽभाती सुऽप्र-
तीका सौमनसाय अजीगः ॥६॥ भास्वती नेची सूनृतानां दिवः
स्तवे दुहिता गोतमेभिः प्रजाऽवतः नृऽवतः अश्वऽबुध्यान् उषः
गोऽअयान् उप मासि वाजान् ॥७॥ उषः तं अश्यां यशसं सु-
ऽवीरं दासऽप्रवर्गं रयिं अश्वऽबुध्मं सुऽदंससा अवंसा या वि-
ऽभासि वाजऽप्रसूता सुऽभगे बृहंतं ॥८॥ विश्वानि देवी भुवना
अभिऽचक्ष्य प्रतीची चक्षुः उर्विया वि भाति विश्वं जीवं चरसे
बोधयती विश्वस्य वाचं अविदत् मनायोः ॥९॥ पुनःऽपुनः
जायमाना पुराणी समानं वरुणं अभि शुभमाना श्वघ्नीऽइव
कृन्तुः विजः आऽमिनाना मर्तस्य देवी जरयती आयुः ॥१०॥ २५॥
विऽऊर्ण्वती दिवः अंतान् अबोधि अप स्वसारं सनुतः युयोति
प्रऽमिनती मनुष्या युगानि योषां जारस्य चक्षसा विभाति ॥११॥
पशून् न चित्रा सुऽभगां प्रथाना सिंधुः न क्षोदः उर्विया वि अ-
श्वेत् अमिनती दैव्यानि व्रतानि सूर्यस्य चेति रश्मिऽभिः हशा-
ना ॥ १२॥ उषः तत् चिचं आ भर अस्मभ्यं वाजिनीऽवति येन
तोक् च तनयं च धामहे ॥ १३॥ उषः अद्य इह गोऽमति अश्व-
ऽवति विभाऽवरि रेवत् अस्मे वि उच्छ सूनृताऽवति ॥ १४॥

युष्म हि वाजिनीऽवति अश्वान् अद्य अरुणान् उषः अथ नः
विश्वा सौभगानि आ वह ॥ १५ ॥ २६ ॥ अश्विना वर्तिः अस्मत्
आ गोऽमत् दसा हिरण्यऽवत् अर्वाक् रथं सऽमनसा नि यच्छ-
तं ॥ १६ ॥ यौ इत्या स्त्रोक्तं आ दिवः ज्योतिः जनाय चक्रथुः आ
नः ऊर्जं वहतं अश्विना युवं ॥ १७ ॥ आ इह देवा मयःऽभुवा दसा
हिरण्यऽवर्तनी० उषःऽबुधः वहंतु सोमऽपीतये ॥ १८ ॥ २७ ॥

॥ ९३ ॥ अग्नीषोमौ इमं सु मे शृणुतं वृषणा हवै प्रति सुऽउ-
क्तानि हर्यंतं भवतं दाशुषे मयः ॥ १ ॥ अग्नीषोमा यः अद्य वां
इदं वचः सपर्यति तस्मै धत्तं सुऽवीर्यं गवां पोषं सुऽअश्वं ॥ २ ॥
अग्नीषोमा यः आऽहुतिं यः वां दाशात् हविःऽकृतिं सः प्रऽज-
यां सुऽवीर्यं विश्वं आयुः वि अश्वत् ॥ ३ ॥ अग्नीषोमा चेति तत्
वीर्यं वां यत् अमुष्णीतं अवसं पणिं गाः अव अतिरतं वृसयस्य
शेषः अविंदतं ज्योतिः एकं बहुऽभ्यः ॥ ४ ॥ युवं एतानि दिवि
रोचनानि अग्निः च सोम सऽक्रतू० अधत्तं युवं सिंधून् अभि-
ऽशस्तेः अवद्यात् अग्नीषोमौ अमुचतं गृभीतान् ॥ ५ ॥ आ अन्यं
दिवः मातरिश्वा जभार अमथात् अन्यं परि श्येनः अद्रेः अग्नी-
षोमा ब्रह्मणा ववृधाना उरुं यज्ञाय चक्रथुः ऊं लोके ॥ ६ ॥ २८ ॥
अग्नीषोमा हविषः प्रऽस्थितस्य वीतं हर्यंतं वृषणा जुषथां सु-
ऽशर्माणा सुऽअवसा हिभूतं अथ धत्तं यजमानाय शं योः ॥ ७ ॥ यः
अग्नीषोमा हविषा सपर्यात् देवद्रीचा मनसा यः घृतेन तस्य व्रतं
रक्षतं पातं अंहसः विशे जनाय महिं शर्मै यच्छतं ॥ ८ ॥ अग्नी-
षोमा सऽवैदसा सऽहूती० वनतं गिरः सं देवऽचा बभूवथुः ॥ ९ ॥
अग्नीषोमौ अनेन वां यः वां घृतेन दाशति तस्मै दीदयतं बृहत्

॥ १० ॥ अग्नीषोमौ इमानि नः युवं हव्या जुजोषतं आ यातं उप
नः सचा ॥ ११ ॥ अग्नीषोमा पिपृतं अर्वतः नः आ प्यायतां उ-
सियाः हव्यऽसूदः अस्मे बलानि मधवत् सुधत् कृणुतं नः अ-
ध्वरं श्रुष्टिऽमर्तं ॥ १२ ॥ २९ ॥ १४ ॥

॥ ९४ ॥ इमं स्तोमं अर्हते जातऽवैदसे रथंऽइव सं महेम म-
नीषया भद्रा हि नः प्रऽमर्तिः अस्य संऽसदि अग्ने सख्ये मा रि-
षाम वयं तव ॥ १ ॥ यस्मै त्वं आऽयजसे सः साधति अनवां शेति
दधते सुऽवीर्यं सः तूताव न एनं अश्नोति अंहतिः अग्ने सख्ये मा
रिषाम वयं तव ॥ २ ॥ शक्रेम त्वा संऽइधं साधय धियः त्वे देवाः
हविः अदंति आऽहुतं त्वं आदित्यान् आ वह तान् हि उश्मसि
अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ३ ॥ भरांम इध्मं कृणवांम हवीषि
ते चितयंतः पर्वणाऽपर्वणा वयं जीवातवे प्रऽतरं साधय धियः
अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ४ ॥ विशां गोपाः अस्य चरंति
जंतवः द्विऽपत् च यत् उत चतुःऽपत् अक्नुऽभिः चित्रः प्रऽकेतः
उषसः महान् असि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ५ ॥ ३० ॥
त्वं अध्वर्युः उत होता असि पूर्यः प्रऽशास्ता पोतां जनुषा पु-
रःऽहितः विश्वा विद्वान् आर्त्विज्या धीर पुष्यसि अग्ने सख्ये मा
रिषाम वयं तव ॥ ६ ॥ यः विश्वतः सुऽप्रतीकः सऽहङ् असि दूरे
चित् सन् तळितऽइव अति रोचसे रात्र्याः चित् अंधः अति देव
पश्यसि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ७ ॥ पूर्वैः देवाः भवतु
सुन्वतः रथः अस्माकं शंसः अभि अस्तु दुऽध्यः तत् आ जानीत
उत पुष्यत वचः अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ८ ॥ वधैः दुऽशं-
सान् अप दुऽध्यः जहि दूरे वा ये अति वा केचित् अचिणः अथ

यज्ञाय गृणते सुऽगं कृधि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ९॥
 यत् अयुक्थाः अरूषा रोहिता रथे वातंऽजूता वृषभस्यऽइव ते
 रवः आतड्न्वसि वनिनः धूमऽकेतुना अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं
 तव ॥ १०॥ ३१॥ अध स्वनात् उत बिभ्युः पतत्रिणः दृप्साः यत्
 ते यवसऽअदः वि अस्थिरन् सुऽगं तत् ते तावकेभ्यः रथेभ्यः अग्ने
 सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ११॥ अयं मित्रस्य वरुणस्य धार्यसे
 अवऽयातां मरुतां हेळः अद्भुतः मृळ सु नः भूतु एषां मनः पुनः
 अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ १२॥ देवः देवानां असि मित्रः
 अद्भुतः वसुः वसूनां असि चारुः अध्वरे शर्मेन् स्याम तव सप्र-
 थःऽतमे अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ १३॥ तत् ते भद्रं यत्
 संऽइद्वः स्वे दमे सोमऽआहुतः जरसे मृळयत्ऽतमः दधासि रत्नं
 द्रविणं च दाशुषे अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ १४॥ यस्मै त्वं
 सुऽद्रविणः ददाशः अनागाऽत्वं अदिते सर्वऽताता यं भद्रेण
 शर्वसा चोदयासि प्रजाऽवता राधसा ते स्याम ॥ १५॥ सः त्वं
 अग्ने सौभगऽत्वस्य विद्वान् अस्माकं आयुः प्र तिर इह देव तत्
 नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः
 ॥ १६॥ ३२॥ ६॥

॥ ९५ ॥ द्वे विऽरूपे चरतः सुऽअर्थे अन्यऽअन्या वत्सं
 उप धापयेते हरिः अन्यस्यां भवति स्वधाऽवान् शुक्रः अन्यस्यां
 दहशे सुऽवचीः ॥ १॥ दश इमं त्वष्टुः जनयंत गर्भं अतं द्रासः युव-
 तयः विऽभृचं तिग्मऽअनीकं स्वऽयशसं जनेषु विऽरोचमानं
 परि सीं नयंति ॥ २॥ वीणि जानां परि भूषंति अस्य समुद्रे एकं
 दिवि एकं अपऽसु पूर्वा अनु प्र दिशं पार्थिवानां कृतून् प्रऽशा-

सत् वि दधौ अनुष्ठु ॥ ३ ॥ कः इमं वः निरयं आ चिकेत वत्सः
 मातृः जनयत् स्वधाभिः बह्वीनां गर्भः अपसां उपऽस्थात् महान्
 कविः निः चरति स्वधाऽवान् ॥ ४ ॥ आविऽत्यः वर्धते चारुः
 आसु जिह्वानां ऊर्ध्वः स्वऽयं शाः उपऽस्थे उभे त्वष्टुः बिभ्यतुः
 जायमानात् प्रतीची सिंहं प्रति जोषयेते ॥ ५ ॥ १ ॥ उभे भद्रे
 जोषयेते न मेने गावः न वाश्राः उप तस्युः एवैः सः दक्षाणां
 दक्षऽपतिः बभूव अजंति यं दक्षिणतः हविऽभिः ॥ ६ ॥ उत् यं य-
 मीति सविताऽइव बाहू उभे सिचौ यतते भीमः अजन् उत्
 शुक्रं अत्कं अजते सिमस्मात् नवा मातृऽभ्यः वसना जहाति ॥ ७ ॥
 त्वेषं रूपं कृणुते उत्ऽतरं यत् संऽपृचानः सदेने गोभिः अतऽभिः
 कविः बुध्नं परि मर्मज्यते धीः सा देवऽताता संऽइति बभूव ॥ ८ ॥
 उरु ते जयः परि एति बुध्नं विऽरोचमानं महिषस्य धाम वि-
 श्वेभिः अग्ने स्वयंशऽभिः इद्धः अदब्धेभिः पायुऽभिः पाहि अ-
 स्मान् ॥ ९ ॥ धन्वन् स्रोतः कृणुते गातुं ऊर्मि शुक्रैः ऊर्मिऽभिः
 अभिनस्तुति स्नां विश्वा सनानि जठरेषु धत्ते अंतः नवासु चरति
 प्रऽसूषु ॥ १० ॥ एव नः अग्ने संऽइधा वृधानः रेवत् पावक श्रवसे
 वि भाहि तत् नः मिचः वरुणः समहंता अदितिः सिंधुः पृथिवी
 उत् द्यौः ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ ९६ ॥ सः प्रलऽया सहसा जायमानः सद्यः कार्यानि बट
 अधत्त विश्वा आपः च मिचं धिषणा च साधन् देवाः अग्निं धा-
 रयन् द्रविणऽदां ॥ १ ॥ सः पूर्वया निऽविदा कथ्यता आयोः
 इमाः प्रऽजा अजनयत् मनूनां विवस्वता चक्षसा द्यां अपः च
 देवाः अग्निं धारयन् द्रविणऽदां ॥ २ ॥ तं ईकृत प्रथमं यज्ञऽसाधं

विशः आरीः आऽहुतं चञ्जसानं ऊर्जः पुत्रं भरतं सृष्टदानुं देवाः
 अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ३ ॥ सः मातरिश्वा पुरुवारऽपुष्टिः
 विदत् गातुं तनयाय स्वःऽवित् विशां गोपाः जनिता रोदस्योः
 देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ४ ॥ नक्तोषसां वर्णं आऽमे-
 म्याने० धापयेते शिशुं एकं संऽईची० द्यावाक्षामा रुक्मः अंतः
 विभाति देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ५ ॥ ३ ॥ रायः बुधः
 संऽगमनः वसूनां यज्ञस्य केतुः मन्मऽसाधनः वेः० अमृतऽत्वं
 रक्षमाणासः एनं देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ६ ॥ नु च
 पुरा च सदनं रयीणां जातस्य च जायमानस्य च क्षां सतः च
 गोपां भवतः च भूरैः देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ७ ॥
 द्रविणःऽदाः द्रविणसः तुरस्य द्रविणःऽदाः सनरस्य प्र यंसत्
 द्रविणःऽदाः वीरऽवतीं इषं नः द्रविणःऽदाः रासते दीर्घं आ-
 युः ॥ ८ ॥ एव नः अग्ने संऽइधा वृधानः रेवत् पावकं श्रवसे वि-
 भाहि तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी
 उत द्यौः ॥ ९ ॥ ४ ॥

॥ ९७ ॥ अप नः शोशुचत् अघं अग्ने शोशुग्धि आ रयिं अप
 नः शोशुचत् अघं ॥ १ ॥ सुऽक्षेत्रिया सुगातुऽया वसुऽया च
 यजामहे अप नः शोशुचत् अघं ॥ २ ॥ प्र यत् भंदिष्ठः एषां प्र
 अस्माकासः च सूरयः अप नः शोशुचत् अघं ॥ ३ ॥ प्र यत् ते
 अग्ने सूरयः जायेमहि प्र ते वयं अप नः शोशुचत् अघं ॥ ४ ॥ प्र
 यत् अग्नेः सहस्वतः विश्वतः यंति भानवः अप नः शोशुचत्
 अघं ॥ ५ ॥ त्वं हि विश्वतःऽमुख विश्वतः परिऽभुः असि अप नः
 शोशुचत् अघं ॥ ६ ॥ द्विषः नः विश्वतःऽमुख अति नावाऽइव

पारय अप नः शोशुचत् अघं ॥ ७ ॥ सः नः सिंधुऽइव नावया
अति पर्व स्वस्तये अप नः शोशुचत् अघं ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ ९८ ॥ वैश्वानरस्य सुऽमृतौ स्याम राजा हि कं भुवनानां
अभिऽश्रीः इतः जातः विश्वं इदं वि चष्टे वैश्वानरः यतते सूर्य-
ण ॥ १ ॥ पृष्टः दिवि पृष्टः अग्निः पृथिव्यां पृष्टः विश्वाः ओषधीः आ
विवेश वैश्वानरः सहसा पृष्टः अग्निः सः नः दिवा सः रिषः पातु
नक्तं ॥ २ ॥ वैश्वानर तव तत् सत्यं अस्तु अस्मान् रायः मघऽवा-
नः सचंतां तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृ-
थिवी उत द्यौः ॥ ३ ॥ ६ ॥

॥ ९९ ॥ जातऽवेदसे सुनवाम सोमं अरातिऽयतः नि दहा-
ति वेदः सः नः पर्वत् अति दुऽगानि विश्वा नावाऽइव सिंधुं
दुऽइता अति अग्निः ॥ १ ॥ ७ ॥

॥ १०० ॥ सः यः वृषा वृषार्येभिः संऽओकाः मूहः दिवः पृथि-
व्याः च संऽराट् सती नऽसंत्वा हव्यः भरेषु मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः
ऋती ॥ १ ॥ यस्य अनाम्रः सूर्यस्यऽइव यामः भरेऽभरे वृत्रऽहा
शुष्मः अस्ति वर्षन्ऽतमः सखिऽभिः स्वेभिः एवैः मरुत्वान् नः
भवतु इंद्रः ऋती ॥ २ ॥ दिवः न यस्य रेतसः दुर्घानाः पंथासः यंति
शवसा अपरिऽइताः तरत्ऽद्वेषाः ससहिः पौंस्येभिः मरुत्वान् नः
भवतु इंद्रः ऋती ॥ ३ ॥ सः अंगिरःऽभिः अंगिरःऽतमः भूत वृषा
वृषऽभिः सखिऽभिः सखा सन् ऋग्मिऽभिः ऋग्मी गातुऽभिः
ज्येष्ठः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऋती ॥ ४ ॥ सः सूनुऽभिः न रुद्रे-

भिः ऋभ्वा नृऽसह्यै ससहान् अमिचान् सऽनीकेभिः श्रवस्या-
नि तूर्वेन् मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥५॥८॥ सः मन्युऽमीः स-
ऽमर्दनस्य कर्ता अस्माकेभिः नृऽभिः सूर्यैः सनत् अस्मिन् अहन्
सत्ऽपतिः पुरुऽहूतः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥६॥ तं ऊतयः
रणयन् शूरऽसातौ तं क्षेमस्य क्षितयः कृण्वत चां सः विश्वस्य
कुरुणस्य ईशे एकः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥७॥ तं अस्मत्
शर्वसः उत्तऽसुवेषु नरः नरं अर्वसे तं धनाय सः अंधे चित् तमसि
ज्योतिः विदत् मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥८॥ सः सथ्येन
यमति ब्राधतः चित् सः दक्षिणे संऽगृभीता कृतानि सः कीरि-
णां चित् सनिता धनानि मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥९॥ सः
यामेभिः सनिता सः रथेभिः विदे विश्वाभिः कृष्टिऽभिः नु अद्य
सः पौंस्येभिः अभिऽभूः अशस्तीः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती
॥१०॥१॥ सः जामिऽभिः यत् संऽअजाति मीळ्हे अजामिऽभिः
वा पुरुऽहूतः एवैः अपां तोकस्य तनयस्य जेषे मरुत्वान् नः
भवतु इंद्रः ऊती ॥११॥ सः वज्रऽभृत् दस्युऽहा भीमः उयः सह-
स्रऽचेताः शतऽनीथः ऋभ्वा चम्रीषः न शर्वसा पांचऽजन्यः
मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१२॥ तस्य वज्रः क्रंदति स्मत्
स्वऽसाः दिवः न त्वेषः र्वथः शिमीऽवान् तं सचंते सनयः तं
धनानि मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१३॥ यस्य अजस्रं शर्वसा
मानं उक्थं परिऽभुजत् रोदसी विश्वतः सीं सः पारिषत् क्र-
तुऽभिः मंदसानः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१४॥ न यस्य
देवाः देवता न मर्ताः आपः च न शर्वसः अंतं आपुः सः प्रऽरिक्ता
त्वक्षसा क्षमः दिवः च मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१५॥१०॥
रोहित् श्यावा सुमतऽअंशुः ललामीः द्युक्षा राये ऋजऽअ-

अ० १. अ० ७. व० १३.] ॥ ८३ ॥ [म० १. अ० १५. सू० १०१.

अस्य वृषणऽवन्तं विभ्रती धूऽसु रथं मद्रा चिकेत नाहुषीषु
विक्षु ॥ १६ ॥ एतत् त्यत् ते इन्द्र वृष्णे उक्थं वाधागिराः अभि
गृणन्ति राधः ऋजऽअश्वः प्रष्टिऽभिः अंबरीषः सहऽदेवः भय-
मानः सुऽराधाः ॥ १७ ॥ दस्यून् शिम्यून् च पुरुऽहूतः एवैः हत्वा
पृथिव्यां शर्वा नि बर्हीति सनत् खेचं सखिऽभिः श्विन्येभिः सनत्
सूर्यं सनत् अपः सुऽवज्रः ॥ १८ ॥ विश्वाहा इन्द्रः अधिऽवक्ता नः
अस्तु अपरिऽहृताः सनुयाम् वाजं तत् नः मित्रः वरुणः मम-
हन्ता अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ १९ ॥ ११ ॥

॥ १०१ ॥ प्र मंदिने पितुऽमत् अर्चेत् वचः यः कृष्णऽगर्भाः
निऽअहन् ऋजिश्चना अवस्यवः वृषणं वज्रऽदक्षिणं मरुत्वन्तं
सख्याय हवामहे ॥ १ ॥ यः विऽअंसं जहृषाणेन मन्युना यः शंबरं
यः अहन् पिपुं अव्रतं इन्द्रः यः शुष्णं अशुषं नि अवृणक् मरुत्वन्तं
सख्याय हवामहे ॥ २ ॥ यस्य द्यावापृथिवी पौंस्यं महत् यस्य
व्रते वरुणः यस्य सूर्यः यस्य इन्द्रस्य सिंधवः सश्रति व्रतं मरुत्वन्तं
सख्याय हवामहे ॥ ३ ॥ यः अश्वानां यः गवां गोऽपतिः वशी यः
आरितः कर्मणिऽकर्मणि स्थिरः वीळोः चित् इन्द्रः यः असुन्वतः
वधः मरुत्वन्तं सख्याय हवामहे ॥ ४ ॥ यः विश्वस्य जगतः प्राणतः
पतिः यः ब्रह्मणे प्रथमः गाः अविदत् इन्द्रः यः दस्यून् अधरान्
अवऽअतिरत् मरुत्वन्तं सख्याय हवामहे ॥ ५ ॥ यः श्रूरैभिः हव्यः
यः च भीरुऽभिः यः धावत्ऽभिः हूयते यः च जिग्युऽभिः इन्द्रं यं
विश्वा भुवना अभि संऽदधुः मरुत्वन्तं सख्याय हवामहे ॥ ६ ॥ १२ ॥
रुद्राणां एति प्रऽदिशा विऽचक्षुणः रुद्रेभिः योषा तनुते पृथुज-
यः इन्द्रं मनीषा अभि अर्चेति श्रुतं मरुत्वन्तं सख्याय हवामहे ॥ ७ ॥

यत् वा मरुतः परमे सधऽस्ये यत् वा अवमे वृजनै मादयासे
 अतः आ याहि अध्वरं नः अच्छं त्वाऽया हविः चकृम सत्यऽरा-
 धः ॥ ८॥ त्वाऽया इंद्र सोमं सुसुम सुऽदक्ष त्वाऽया हविः चकृम
 ब्रह्मऽवाहः अध नियुत्वः सऽगणः मरुतऽभिः अस्मिन् यज्ञे
 बर्हिषि मादयस्व ॥ ९॥ मादयस्व हरिऽभिः ये ते इंद्र वि स्यस्व
 शिमे वि सृजस्व धेने आ त्वा सुऽशिप्र हरयः वहंतु उशन हव्या-
 नि प्रति नः जुषस्व ॥ १०॥ मरुतऽस्तोत्रस्य वृजनस्य गोपाः वयं
 इंद्रेण सनुयाम वाजं तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः
 सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ११॥ १३॥

॥ १०२॥ इमां ते धियं प्र भरे म॒हः म॒हीं अस्य स्तोत्रे धिषणां
 यत् ते आ॒न॒जे तं उ॒त् स॒वे च प्र॒स॒वे च स॒स॒हिं इंद्रं दे॒वासं शर्व-
 सा अ॒म॒द॒न् अ॒नु ॥ १॥ अस्य अ॒वः न॒द्यः स॒प्त वि॒भ॒ति द्या॒वा॒क्षा-
 मां पृथि॒वी द॒र्श॒तं वपुः अ॒स्मे सूर्या॒चंद्र॒मसा॒ अभि॒ऽचक्षे अ॒ज्ञे कं
 इंद्र च॒रतः वि॒ऽत॒र्तुरं ॥ २॥ तं स्म रथं म॒घऽव॒न् प्र अ॒व सा॒तये
 जैचै यं ते अ॒नुऽम॒दा॒म संऽग॒मे आ॒जा नः इंद्र॒ मन॑सा पु॒रुऽस्तु॒त
 त्वा॒यत्ऽभ्यः म॒घऽव॒न् शर्म॑ यच्छ नः ॥ ३॥ वयं ज॒येम॒ त्वया॑ यु॒जा
 वृ॒तं अ॒स्माकं अंशं॑ उ॒त् अ॒व भरे॑ऽभरे अ॒स्मभ्यं इंद्र॒ वरि॑वः सु॒ऽगं
 कृ॒धि प्र श॒चूणां म॒घऽव॒न् वृ॒ष्ण्या रु॒ज ॥ ४॥ नाना॑ हि त्वा ह॒व-
 मा॒नाः जनाः इ॒मे ध॒ना॒नां ध॒र्तुः अ॒वसा॑ वि॒प॒न्य॒वः अ॒स्माकं॑ स्म
 रथं आ तिष्ठ सा॒तये॑ जैचै हि इंद्र निऽभृ॒तं मनः॑ तव ॥ ५॥ १४॥
 गोऽजि॒ता बा॒हू अ॒मि॒तऽक्र॒तुः सि॒मः क॒र्मन्ऽक॒र्मन् श॒तंऽऊ-
 तिः ख॒जंऽऊ॒रः अ॒कल्पः॑ इंद्रः प्र॒तिऽमा॒नं ओ॒जसा॑ अथ जनाः
 वि ह॒य॒ते सि॒सा॒सर्वः॑ ॥ ६॥ उ॒त् ते श॒ता॒त् म॒घऽव॒न् उ॒त् च भू॒यसः॑

उत् सहस्रात् रिरिचे कृष्टिषु श्रवः अमाचं त्वा धिषणा ति-
 त्विषे मही अध वृत्राणि जिघ्रसे पुरं ऽदर ॥ ७ ॥ चिविष्टि ऽधातु
 प्रति ऽमानं ओजसः तिस्रः भूमीः नृ ऽपते चीणि रोचना अति
 इदं विश्वं भुवनं ववक्षिथ अशत्रुः इद्र जनुषा सनात् असि ॥ ८ ॥
 त्वां देवेषु प्रथमं हवामहे त्वं वभूथ पृतनासु ससहिः सः इमं नः
 कारु उप ऽमन्युं उत् ऽभिदै इद्रः कृणोतु प्र ऽसवे रथं पुरः ॥ ९ ॥ त्वं
 जिगेथ न धनां रुरोधिथ अर्भेषु आजा मघ ऽवन् महत् ऽसु च
 त्वां उयं अवसे सं शिशीमसि अथ नः इद्र हवनेषु चोदय ॥ १० ॥
 विश्वाहा इद्रः अधि ऽवक्ता नः अस्तु अपरि ऽहृताः सनुयाम्
 वाजं तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी
 उत् द्यौः ॥ ११ ॥ १५ ॥

॥ १०३ ॥ तत् ते इन्द्रियं परमं पराचैः आधारयन्त कवयः पुरा
 इदं क्षमा इदं अन्यत् दिवि अन्यत् अस्य सं ईः पृथ्यते समना ऽइव
 केतुः ॥ १ ॥ सः धारयत् पृथिवीं प्रथयत् च वज्रेण हुत्वा निः अपः
 ससर्ज अहन् अहिं अभिनत् रौहिणं वि अहन् वि ऽअसं मघ ऽवा
 शचीभिः ॥ २ ॥ सः जातू ऽभमेा अत् ऽदधानः ओजः पुरः वि-
 ऽभिन्दन् अचरत् वि दासीः विद्वान् वज्रिन् दस्यवे हेति अस्य
 आर्यं सहः वर्धय द्युम् इद्र ॥ ३ ॥ तत् ऊचुषे मानुषा इमा युगा-
 नि कीर्तयन् मघ ऽवा नाम विभ्रत् उप ऽप्रयन् दस्यु ऽहत्याय व-
 जी यत् ह सनुः अवसे नाम दधे ॥ ४ ॥ तत् अस्य इदं पश्यत् भूरि
 पुष्टं अत् इद्रस्य धत्तन् वीर्यीय सः गाः अविन्दत् सः अविन्दत् अ-
 श्वान् सः ओषधीः सः अपः सः वनानि ॥ ५ ॥ १६ ॥ भूरि ऽकर्मणे
 वृषभाय वृष्णे सत्य ऽशुष्माय सुनवाम सोमं यः आ ऽहृत्य परि-

अ० १. अ० ७. व० १९.] ॥ ८६ ॥ [म० १. अ० १५. सू० १०४.]

पंथीऽइव शूरः अयज्वनः विऽभजन् एति वेदः ॥ ६ ॥ तत् इन्द्र
प्रऽइव वीर्यं चकथ यत् ससतं वज्रेण अवोधयः अहिं अनु त्वा
पत्नीः हृषितं वयः च विश्वे देवासः अमदन् अनु त्वा ॥ ७ ॥ शुष्णां
पिप्लुं कुर्यवं वृचं इन्द्र यदा अवधीः वि पुरः शंबरस्य तत् नः मित्रः
वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ८ ॥ १७ ॥

॥ १०४ ॥ योनिः ते इन्द्र निऽसदे अकारितं आ नि सीद् स्वानः
न अर्वा विऽमुच्य वयः अवऽसाय अश्वान् दोषा वस्तीः वहीय-
सः प्रऽपित्वे ॥ १ ॥ ओ त्वे नरः इन्द्र ऊतये गुः नु चित् तान् सद्यः
अध्वनः जगस्यात् देवासः मन्युं दासस्य अश्वन् ते नः आ वक्षन्
सुविताय वरुण ॥ २ ॥ अव त्मना भरते केतऽवेदाः अव त्मना भरते
फेनं उदन् क्षरिणं स्यात् कुर्यवस्य योषे हते ते स्यातां प्रवणे
शिफायाः ॥ ३ ॥ युयोप नाभिः उपरस्य आयोः प्र पूर्वाभिः तिरते
राष्टि शूरः अजसी कुलिशी वीरऽपत्नी पर्यः हित्वानाः उद-
ऽभिः भरते ॥ ४ ॥ प्रति यत् स्या नीया अदर्शि दस्योः ओकः न
अच्छ सदं जानती गात् अथ स्म नः मघऽवन् चकृतात् इत्
मा नः मघाऽइव निष्पपी परा दाः ॥ ५ ॥ १८ ॥ सः त्वं नः इन्द्र सुयै
सः अप्सु अनागाऽत्वे आ भज जीवऽशंसे मा अंतरां भुजं आ
रिषिः नः अदितं ते महते इन्द्रियाय ॥ ६ ॥ अथ मन्ये श्रत ते अस्मै
अधायि वृषा चोदस्व महते धनाय मा नः अकृते पुरुऽहूत योनौ
इन्द्र क्षुध्यतऽभ्यः वयः आऽसुतिं दाः ॥ ७ ॥ मा नः वधीः इन्द्र मा
परा दाः मा नः प्रिया भोजनानि प्र मोषीः आंडा मा नः म-
घऽवन् शक्र निः भेत् मा नः पात्रां भेत् सहऽजानुषाणि ॥ ८ ॥
अवाङ् आ इहि सीमंऽकामं त्वा आहुः अयं सुतः तस्य पिव

मदाय उरुऽव्यचाः जठरे आ वृषस्व पिताऽइव नः शृणुहि
हूयमानः ॥९॥१९॥

॥ १०५ ॥ चंद्रमाः अप्सु अंतः आ सुऽपर्णः धावते दिवि
न वः हिरण्यऽनेमयः पदं विंदन्ति विऽद्युतः वित्तं मे अस्य रो-
दसी' ॥ १ ॥ अर्थं इत् वै ऊं अर्थिनः आ जाया युवते पतिं तुं-
जाते' वृष्यं पयः परिऽदाय रसंदुहे वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ २ ॥
मो' सुदेवाः अदः स्वः अव पादि दिवः परि मा सोम्यस्य शं-
ऽभुवः शूने भूम कदा चन वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ३ ॥ यज्ञं
पृच्छामि अवमं सः तत् दूतः वि वोचति कं चृतं पूर्व्यं गतं कः
तत् विभति नूतनः वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ४ ॥ अमी' ये देवाः
स्थनं त्रिषु आ रोचने दिवः कत् वः चृतं कत् अनृतं कं प्रत्ना वः
आऽहुतिः वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ५ ॥ २० ॥ कत् वः चृतस्य
धर्णसि कत् वरुणस्य चक्षणं कत् अर्यम्णः महः पथा अति आ-
मेम दुऽध्यः वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ६ ॥ अहं सः अस्मि यः पुरा
सुते वदामि कानि चित् तं मा व्यंति आऽध्यः वृकः न तृष्णऽजं
मृगं वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ७ ॥ सं मा तपन्ति अभितः सप-
त्नीःऽइव पशवः मूषः न शिन्ना वि अदति मा आऽध्यः स्तो-
तारं ते शतऽक्रतो० वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ८ ॥ अमी' ये सप्त
रश्मयः तत्र मे नाभिः आऽतता चितः तत् वेद् आस्यः सः जा-
मिऽत्वाय रेभति वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ९ ॥ अमी' ये पंच उ-
क्षणः मध्ये तस्युः महः दिवः देवऽचा नु प्रऽवाच्यं सधीचीनाः
नि ववृतुः वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ १० ॥ २१ ॥ सुऽपर्णाः एते
आसते मध्ये आऽरोधने दिवः ते सेधन्ति पथः वृकं तरंतं यद्-

अ० १. अ० १. व० २४.] ॥ ८८ ॥ [म० १. अ० १६. सू० १०६.]

तीः अपः वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ११ ॥ नयं तत् उक्थ्यं हितं
देवासः सुऽप्रवाचनं ऋतं अर्षेति सिंधवः सत्यं ततान् सूर्यैः वित्तं
मे अस्य रोदसी' ॥ १२ ॥ अग्ने तव त्यत् उक्थ्यं देवेषु अस्ति आप्यं
सः नः सत्तः मनुष्यत् आ देवान् यस्मि विदुऽन्तरः वित्तं मे अस्य
रोदसी' ॥ १३ ॥ सत्तः होता मनुष्यत् आ देवान् अच्छ विदुऽन्तरः
अग्निः हव्या सुसूदति देवः देवेषु मेधिरः वित्तं मे अस्य रोद-
सी' ॥ १४ ॥ ब्रह्म कृणोति वरुणः गातुऽविदं तं ईमहे वि ऊर्णो-
ति हृदा मतिं नयः जायतां ऋतं वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ १५ ॥ २२ ॥
असौ यः पंथाः आदित्यः दिवि प्रऽवाच्यं कृतः न सः देवाः अ-
तिऽक्रमे तं मर्तासः न पश्यथ वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ १६ ॥
चितः कूर्पे अवऽहितः देवान् हवते ऊतये तत् शुश्राव बृहस्प-
तिः कृण्वन् अंहरणात् उरु वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ १७ ॥ अरुणः
मा सकृत् वृकः पथा यतं ददर्श हि उत् जिहीते निऽचाय्यं तष्टा-
ऽइव पृष्टिऽआमयी वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ १८ ॥ एना आंगूषेण
वयं इंद्रऽवन्तः अभि स्याम वृजने सर्वेऽवीराः तत् नः मित्रः वरु-
णः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत् द्यौः ॥ १९ ॥ २३ ॥ १५ ॥

॥ १०६ ॥ इंद्रं मित्रं वरुणं अग्निं ऊतये मारुतं शर्धः अदितिं हु-
वामहे रथं न दुऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः
निः पिपर्तन् ॥ १ ॥ ते आदित्याः आ गत सर्वेऽतांतये भूत देवाः
वृचऽतूर्येषु शंऽभुवः रथं न दुऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्व-
स्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन् ॥ २ ॥ अवतु नः पितरः सुऽप्रवाच-
नाः उत् देवी देवऽपुत्रे ऋतऽवृधा रथं न दुऽगात् वसवः सु-
ऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन् ॥ ३ ॥ नराशंसं वा-

अ० १. अ० ७. व० २६.] ॥ ८९ ॥ [म० १. अ० १६. सू० १०८.]

जिनं वाजयन् इह क्षयत् ऽवीरं पूषणं सुमैः ईमहे रथं न दुः ऽगात्
वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन् ॥ ४ ॥
बृहस्पते सदै इत् नः सुऽगं कृधि शं योः यत् ते मनुः ऽहिं तत्
ईमहे रथं न दुः ऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः
निः पिपर्तन् ॥ ५ ॥ इंद्रं कुत्सः वृचऽहनं शचीऽऽपतिं काटे नि-
ऽवाळहः ऋषिः अहूत् ऊतये रथं न दुः ऽगात् वसवः सुऽदा-
नवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन् ॥ ६ ॥ देवैः नः देवी
अदितिः नि पातु देवः चाता चायता अप्रऽयुच्छन् तत् नः मित्रः
वरुणः ममहंता अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ७ ॥ २४ ॥

॥ १०७ ॥ यज्ञः देवानां प्रति एति सुखं आदित्यासः भवत
मृळ्यन्तः आ वः अर्वाचीं सुऽमतिः ववृष्यात् अंहोः चित् या
वरिबोवितऽतरा असत् ॥ १ ॥ उप नः देवाः अवसा आ गमन्तु
अंगिरसां सामऽभिः स्तूयमानाः इंद्रः इंद्रियैः मरुतः मरुत्ऽभिः
आदित्यैः नः अदितिः शर्मयंसत् ॥ २ ॥ तत् नः इंद्रः तत् वरुणः तत्
अग्निः तत् अर्यमा तत् सविता चनः धात् तत् नः मित्रः वरुणः
ममहंता अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ३ ॥ २५ ॥

॥ १०८ ॥ यः इंद्राग्नीं चित्रऽतमः रथः वां अभि विश्वानि
भुवनानि चष्टे तेन आ यातं सुऽरथं तस्थिऽवासा अथ सोमस्य
पिबतं सुतस्य ॥ १ ॥ यावत् इदं भुवनं विश्वं अस्ति उरुऽव्यचा
वरिमता गभीरं तावान् अयं पातवे सोमः अस्तु अरं इंद्राग्नीं
मनसे युवऽभ्यां ॥ २ ॥ चक्रार्थे हि सध्याक् नाम भद्रं सध्रीचीना
वृचऽहनौ उत स्थः तौ इंद्राग्नीं सध्यां चा निऽसद्य वृणाः सोमस्य

वृषणा आ वृषेयां ॥३॥ संऽइहेषु अग्निषु आनजाना यतऽसुचा
 बहिः ऊं तिस्तिराणा तीवैः सोमैः परिऽसिक्तेभिः अर्वाक् आ
 इंद्राग्नी सौमनसाय यातं ॥४॥ यानि इंद्राग्नी चक्रयुः वीर्याणि
 यानि रूपाणि उत वृष्यानि या वां प्रत्नानि सख्या शिवानि
 तेभिः सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥५॥ २६ ॥ यत् अब्रवं प्रथमं वां
 वृणानः अयं सोमः असुरैः नः विऽहव्यः तां सत्यां अङ्गं अभि
 आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥६॥ यत् इंद्राग्नी मदयः
 स्वे दुरोणे यत् ब्रह्मणि राजनि वा यजुचा अतः परि वृषणौ आ
 हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥७॥ यत् इंद्राग्नी यदुषु
 तुर्वशेषु यत् दुह्युषु अनुषु पूरुषु स्थः अतः परि वृषणौ आ हि
 यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥८॥ यत् इंद्राग्नी अवमस्यां
 पृथिव्यां मध्यमस्यां परमस्यां उत स्थः अतः परि वृषणौ आ हि
 यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥९॥ यत् इंद्राग्नी परमस्यां
 पृथिव्यां मध्यमस्यां अवमस्यां उत स्थः अतः परि वृषणौ आ
 हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥१०॥ यत् इंद्राग्नी दिवि
 स्थः यत् पृथिव्यां यत् पर्वतेषु ओषधीषु अप्सु अतः परि वृष-
 णौ आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥११॥ यत् इंद्राग्नी
 उतऽइता सूर्यस्य मध्ये दिवः स्वधया मादयेथे अतः परि वृषणौ
 आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥१२॥ एव इंद्राग्नी प-
 पिऽवांसां सुतस्य विश्वा अस्मभ्यं सं जयतं धनानि तत् नः मिचः
 वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥१३॥ २७ ॥

॥१०९॥ वि हि अख्यं मनसा वस्यः इच्छन् इंद्राग्नी ज्ञासः
 उत वा सऽजातान् न अन्या युवत् प्रऽमतिः अस्ति मह्यं सः

अ० १. अ० ७. व० ३०.] ॥ ९१ ॥ [म० १. अ० १६. सू० ११०.]

वां धियं वाजऽयंतीं अतस्त्वं ॥ १ ॥ अश्रवं हि भूरिदावत्तरा वां
विऽजामातुः उत वा घ स्यात्लात् अथ सोमस्य प्रऽयंती यु-
वऽभ्यां इंद्राग्नीं स्तोमं जनयामि नव्यं ॥ २ ॥ मा छेद्य रश्मीन्
इति नाधमानाः पितृणां शक्तीः अनुऽयच्छमानाः इंद्राग्निऽभ्यां
कं वृषणः मदंति ता हि अग्नीं धिषणायाः उपऽस्थे ॥ ३ ॥ युवा-
भ्यां देवी धिषणा मदाय इंद्राग्नीं सोमं उशती सुनोति तौ
अश्विना भद्रऽहस्ता सुऽपाणी० आ धावतं मधुना पृङ्गं अपऽसु
॥ ४ ॥ युवां इंद्राग्नीं वसुनः विऽभागे तवऽतमा अश्रव वृचऽहत्ये
तौ आऽसद्य बर्हिषि यज्ञे अस्मिन् प्र चर्षणी मादयेथां सुत-
स्य ॥ ५ ॥ २८ ॥ प्र चर्षणिऽभ्यः पृतनाऽहवेषु प्र पृथिव्याः रिरि-
चाथे दिवः च प्र सिंधुऽभ्यः प्र गिरिऽभ्यः महिऽत्वा प्र इंद्राग्नीं
विश्वा भुवना अति अन्या ॥ ६ ॥ आ भरतं शिखतं वज्रऽबाहू०
अस्मान् इंद्राग्नीं अवतं शचीभिः इमे नु ते रश्मयः सूर्यस्य
येभिः सऽपित्वं पितरः नः आसन् ॥ ७ ॥ पुरंऽदरा शिखतं
वज्रऽहस्ता अस्मान् इंद्राग्नीं अवतं भरेषु तत् नः मित्रः वरुणः
ममहंता अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ८ ॥ २९ ॥

॥ ११० ॥ तत् मे अपः तत् ऊं तायते पुनः स्वादिष्टा धीतिः
उचथाय शस्यते अयं समुद्रः इह विश्वदेव्यः स्वाहाऽकृतस्य सं
ऊं तृप्नुत ऋभवः ॥ १ ॥ आऽभोगयं प्र यत् इच्छतः ऐतन अपा-
काः प्रांचः मम के चित् आपयः सौधन्वनासः चरितस्य भूमना
अगच्छत सवितुः दाशुषः गृहं ॥ २ ॥ तत् सविता वः अमृतऽत्वं आ
असुवत् अगोहं यत् अवयंतः ऐतन त्वं चित् चमसं असुरस्य
भक्षणां एकं संतं अकृणुत चतुऽवयं ॥ ३ ॥ विष्ठी शमी तरणिऽत्वेन

अ० १. अ० ७. व० ३२.] ॥ ९२ ॥ [म० १. अ० १६. सू० १११.]

वाघतः मर्तासः संतः अमृतं ऽत्वं आनन्तुः सौधन्वनाः ऋभवः
सूरं ऽचक्षसः संवत्सरे सं अपृच्यन्त धीति ऽभिः ॥ ४ ॥ क्षेत्रं ऽइव वि
ममुः तेजनेन एकं पात्रं ऋभवः जेहमानं उप ऽस्तुताः उप ऽमं
नाधमानाः अमर्त्येषु श्रवः इच्छमानाः ॥ ५ ॥ ३० ॥ आ मनीषां
अंतरिक्षस्य नृभ्यः सुचा ऽइव घृतं जुह्वाम विघ्नना तरणि ऽत्वा
ये पितुः अस्य सश्चिरे ऋभवः वाजं अरुहन् दिवः रजः ॥ ६ ॥ ऋभुः
नः इंद्रः शवसा नवीयान् ऋभुः वाजंभिः वसु ऽभिः वसुः ददिः
युष्माकं देवाः अवसा अहनि प्रिये अभि तिष्ठेम पृत्सुतीः अ-
सुन्वतां ॥ ७ ॥ निः चर्मणः ऋभवः गां अपिंशत सं वत्सेन असृजत
मातरं पुनः सौधन्वनासः सु ऽअपस्यया नरः जिब्री युवाना
पितरां अकृणोत न ॥ ८ ॥ वाजंभिः नः वाजं ऽसातौ अविद्धि ऋ-
भुऽमान् इंद्र चित्रं आ दधि राधः तत् नः मित्रः वरुणः मम हन्तां
अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ९ ॥ ३१ ॥

॥ १११ ॥ तक्षन् रथं सु ऽवृत्तं विघ्नना ऽअपसः तक्षन् हरीं
इंद्रं वाहा वृषणं वसू तक्षन् पितृभ्यां ऋभवः युवत् वयः
तक्षन् वत्साय मातरं सचा ऽभुव ॥ १ ॥ आ नः यज्ञाय तक्षत ऋ-
भुऽमत वयः ऋत्वे दक्षाय सु ऽप्रजावतीं इषं यथा क्षयाम सर्वं ऽवी-
रया विशा तत् नः शधीय धासथ सु इंद्रियं ॥ २ ॥ आ तक्षत सातिं
अस्मभ्यं ऋभवः सातिं रथाय सातिं अर्वते नरः सातिं नः जैत्रीं
सं महेत विश्वहा जामिं अजामिं पृतनासु सक्षणिं ॥ ३ ॥ ऋभुक्षणिं
इंद्रं आहुवे उतये ऋभून् वाजान् मरुतः सोमं ऽपीतये उभा मि-
त्रावरुणा नूनं अश्विना ते नः हिन्वन्तु सातये धिये जिषे ॥ ४ ॥
ऋभुः भराय सं शिशातु सातिं समये ऽजित् वाजः अस्मान्

अविष्टु तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी
उत द्याः ॥ ५ ॥ ३२ ॥

॥ ११२ ॥ ईळे द्यावापृथिवी पूर्वऽर्चिन्त्रये अग्निं घर्मे सुऽरुचं
यामन् इष्टये याभिः भरे कारं अंशाय जिवन्थः ताभिः ऊं सु
ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १ ॥ युवोः दानाय सुऽभराः अस-
श्चतः रथं आ तस्थुः वचसं न मंतवे याभिः धियः अवथः कर्मेन्
इष्टये ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ २ ॥ युवं तासां
दिव्यस्य प्रऽशासने विशां क्षयथः अमृतस्य मज्मना याभिः धेनुं
अस्वं पिन्वथः नरा ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ
गतं ॥ ३ ॥ याभिः परिऽज्मा तनयस्य मज्मना द्विऽमाता तूर्धु
तरणिः विऽभूषति याभिः त्रिऽमंतुः अर्भवत् विऽचक्षुणः ताभिः
ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ४ ॥ याभिः रेभं निऽवृतं
सितं अतऽभ्यः उत् वंदनं ऐरयतं स्वः हृशे याभिः कर्षं प्र सिसा-
संतं आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ५ ॥ ३३ ॥
याभिः अंतकं जसमानं आऽअरणे भुज्युं याभिः अब्यधिऽभिः
जिजिन्वथुः याभिः कर्केधुं व्य्यं च जिवन्थः ताभिः ऊं सु ऊति-
ऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ६ ॥ याभिः शुचंतिं धनुऽसां सुऽसंदं
तप्तं घर्मे ओम्याऽवतं अचये याभिः पृश्निऽगुं पुरुऽकुत्सं आवतं
ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ७ ॥ याभिः शचीभिः
वृषणा पराऽवृजै प्र अंधं श्रोणं चक्षसे एतवे कृथः याभिः वर्ति-
कां यसितां अमुचतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ
गतं ॥ ८ ॥ याभिः सिंधुं मधुऽमंतं असश्चतं वसिष्ठं याभिः अजरो
अजिन्वतं याभिः कुत्सं श्रुतयं नयं आवतं ताभिः ऊं सु ऊति-

ऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ९॥ याभिः विश्वला धनऽसां अथर्व्यं
सहस्रऽमीळहे आजौ अजिन्वतं याभिः वशं अश्व्यं प्रेणिं आवतं
ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १० ॥ ३४ ॥ याभिः
सुऽदानू औशिजाय वणिजे दीर्घऽश्रवसे मधु कोशः अश्वरत्न
कक्षीवतं स्तोतारं याभिः आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अ-
श्विना आ गतं ॥ ११ ॥ याभिः रसां क्षोदसा उन्नः पिपित्वथुः
अनश्वं याभिः रथं आवतं जिषे याभिः चिऽशोकः उस्त्रियाः
उत्तऽआजत ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १२ ॥
याभिः सूर्यं परिऽयाथः पराऽवति मंधातारं क्षैवऽपत्येषु आवतं
याभिः विप्रं प्रभरत्तऽवाजं आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अ-
श्विना आ गतं ॥ १३ ॥ याभिः महां अतिथिऽग्वं कशऽजुर्व दि-
वःऽदासं शंबरऽहत्ये आवतं याभिः पूऽभिद्ये चसदस्युं आवतं
ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १४ ॥ याभिः वमं
विऽपिपानं उपऽस्तुतं कलिं याभिः वित्तऽजानिं दुवस्यथः या-
भिः विऽअश्वं उत्त पृथिं आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्वि-
ना आ गतं ॥ १५ ॥ ३५ ॥ याभिः नरा शयवे याभिः अचये याभिः
पुरा मनवे गातुं ईषथुः याभिः शारीः आजतं स्यूमऽरश्मये ता-
भिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १६ ॥ याभिः पठवा
जठरस्य मज्मना अग्निः न अदीदेत् चितः इद्धः अज्मन् आ
याभिः शयीतं अवथः महाऽधने ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अ-
श्विना आ गतं ॥ १७ ॥ याभिः अंगिरः मनसा निऽरण्यथः अयं
गच्छथः विऽवरे गोऽअर्णसः याभिः मनुं शूरं इषा संऽआवतं
ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १८ ॥ याभिः पत्नीः
विऽमदार्य निऽजहथुः आ घ वा याभिः अरुणीः अशिक्षतं या-

भिः सुऽदासे ऊहयुः सुऽदेव्यं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना
 आ गतं ॥ १९ ॥ याभिः शंऽताती० भवथः ददायुषे भुज्युं याभिः
 अवथः याभिः अग्निऽगुं ओम्याऽवतीं सुऽभरां ऋतुऽस्तुभै ता-
 भिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ २० ॥ ३६ ॥ याभिः कृ-
 शानुं असने दुवस्यथः जवे याभिः यूनः अवतं आवतं मधु प्रियं
 भरथः यत् सरदऽभ्यः ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ
 गतं ॥ २१ ॥ याभिः नरं गोषुऽयुधं नृऽसह्ये क्षेचस्य साता तनयस्य
 जिवथः याभिः रथान् अवथः याभिः अवतं ताभिः ऊं सु ऊ-
 तिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ २२ ॥ याभिः कुत्सं आर्जुनेयं शत-
 ऽक्रतू० प्रतुवीतिं प्र च दभीतिं आवतं याभिः ध्वंसंति पुरुऽसंतिं
 आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ २३ ॥ अम्र-
 स्वतीं अश्विना वाचं अस्मे कृतं नः दसा वृषणा मनीषां अद्वत्ये
 अवसे नि ह्ये वां वृधे च नः भवतं वाजऽसातो ॥ २४ ॥ द्युभिः
 अक्तुऽभिः परि पातं अस्मान् अरिष्टेभिः अश्विना सौमगेभिः
 तत् नः मिचः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत
 द्यौः ॥ २५ ॥ ३७ ॥ ७ ॥

॥ १११३ ॥ इदं श्रेष्ठं ज्योतिषां ज्योतिः आ अगात् चित्रः प्रऽके-
 तः अजनिष्ट विऽभ्वा यथा प्रऽसूता सवितुः सवाय एव राचीं
 उषसे योनिं अरैक् ॥ १ ॥ रुशतऽवत्सा रुशती श्वेत्या आ अगात्
 अरैक् ऊं कृष्णा सदनानि अस्याः समानऽबधू० अमृते० अनू-
 ची० द्यावां वरुणं चरतः आऽमिनाने० ॥ २ ॥ समानः अध्वा स्व-
 स्रोः अनंतः तं अन्याऽअन्या चरतः देवऽशिष्टे० न मेथेते० न
 तस्यतुः सुऽमेके० नक्तोषसां सऽमनसा विऽरूपे० ॥ ३ ॥ भा-

स्वती नेत्री सूनृतांनां अचेति चित्रा वि दुरः नः आवः० प्र-
 ऽअर्थं जगत् वि जुं नः रायः अख्यत् उषाः अजीगः भुवनानि
 विश्वा ॥४॥ जिह्वाऽर्थे चरितवे मघोनीं आऽभोग्ये इष्ट्ये राये
 जुं त्वं दभं पश्यत्ऽभ्यः उर्विया विऽचक्षे उषाः अजीगः भुव-
 नानि विश्वा ॥५॥१॥ क्षत्राय त्वं श्रवसे त्वं महीये इष्ट्ये त्वं अर्थ-
 ऽइव त्वं इत्ये विऽसदृशा जीविता अभिऽप्रचक्षे उषाः अजीगः
 भुवनानि विश्वा ॥६॥ एषा दिवः दुहिता प्रति अदृशि वि-
 ऽउच्छंती युवतिः शुक्रऽवासाः विश्वस्य ईशाना पार्थिवस्य
 वस्वः उषः अद्य इह सुऽभगे वि उच्छ ॥७॥ पराऽयतीनां अनु
 एति पार्थः आऽयतीनां प्रथमा शश्वतीनां विऽउच्छंती जीवं
 उत्ऽईरयंती उषाः मृतं कं च न बोधयंती ॥८॥ उषः यत् अग्निं
 संऽइधे चकर्थे वि यत् आवः चक्षसा सूर्यस्य यत् मानुषान्
 यक्ष्यमाणान् अजीगः तत् देवेषु चकृषे भद्रं अग्रः ॥९॥ कियति
 आ यत् समया भवति याः विऽऊषुः याः च नूनं विऽउच्छान्
 अनु पूर्वाः कृपते वावशाना प्रऽदीध्याना जोषं अन्याभिः ए-
 ति ॥१०॥२॥ ईयुः ते ये पूर्वऽतरां अपश्यन् विऽउच्छंती उषसं
 मर्त्यासः अस्माभिः जुं नु प्रतिऽचक्ष्या अभूत् ओ ते यंति ये
 अपरीषु पश्यान् ॥११॥ यवयत्ऽवेषाः ऋत्ऽपाः ऋत्ऽजाः
 सुम्नऽवरी सूनृताः ईरयंती सुऽमंगलीः विभ्रंती देवऽवीति इह
 अद्य उषः श्रेष्ठऽतमा वि उच्छ ॥१२॥ शश्वत् पुरा उषाः वि उ-
 वास देवी अर्थो अद्य इदं वि आवः मघोनीं अर्थो वि उच्छात्
 उत्तरान् अनु दून् अजरां अमृतां चरति स्वधाभिः ॥१३॥ वि
 अंजिऽभिः दिवः आतासु अद्यौत् अप कृष्णां निऽनिजं देवी
 आवः० प्रऽबोधयंती अरुणेभिः अश्वैः आ उषाः याति सुऽयुजा

रथेन ॥ १४ ॥ आऽवहती पोषा वार्यणि चिचं केतुं कृणुते चे-
 किताना इयुषीणां उपऽमा शश्वतीनां विऽभातीनां प्रथमा
 उषाः वि अश्नेत् ॥ १५ ॥ ३ ॥ उत् ईर्ध्वं जीवः अमुः नः आ अ-
 गात् अपं प्र अगात् तमः आ ज्योतिः एति अरैक् पंथां यातवे
 सूर्याय अगन्म यच्च प्रऽतिरंते आयुः ॥ १६ ॥ स्यूमना वाचः उत्
 इयति वहिः स्तवानः रेभः उषसः विऽभातीः अद्य तत् उच्छ
 गृणते मघोनि अस्मे आयुः नि दिदीहि प्रजाऽवत् ॥ १७ ॥
 याः गोऽमतीः उषसः सर्वेऽवीराः विऽउच्छंति दाशुषे मर्त्याय
 वायोऽइव सूनृतानां उत्ऽअर्के ताः अश्वऽदाः अश्ववत् सो-
 मऽसुत्वा ॥ १८ ॥ माता देवानां अदितेः अनीकं यज्ञस्य केतुः
 बृहती वि भाहि प्रशस्तिऽकृत् ब्रह्मणे नः वि उच्छ आ नः जने
 जनय विश्वऽवारे ॥ १९ ॥ यत् चिचं अप्रः उषसः वहन्ति ईजा-
 नाय शशमानाय भद्रं तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः
 सिंधुः पृथिवी उत् द्यौः ॥ २० ॥ ४ ॥

॥ ११४ ॥ इमाः रुद्राय तवसे कपर्दिने क्षयत्ऽवीराय प्रभरा-
 महे मतीः यथा शं असत् द्विऽपदे चतुऽपदे विश्वं पुष्टं यामे
 अस्मिन् अनातुरं ॥ १ ॥ मृळ नः रुद्र उत् नः मयः कृधि क्षयत्-
 ऽवीराय नमसा विधेम ते यत् शं च योः च मनुः आऽयेजे
 पिता तत् अश्याम तव रुद्र प्रऽनीतिषु ॥ २ ॥ अश्याम ते सुऽम-
 ति देवऽयज्या क्षयत्ऽवीरस्य तव रुद्र मीढुः सुम्नऽयन् इत्
 विशः अस्माकं आ चर अरिष्टऽवीराः जुह्वाम ते हविः ॥ ३ ॥
 त्वेष वयं रुद्र यज्ञऽसाधं वंक्व कविं अवसे नि ह्यामहे आरे
 अस्मत् दैव्यं हेळः अस्यत् सुऽमति इत् वयं अस्य आ वृणी-

महे ॥ ४ ॥ दिवः वराहं अरुषं कपर्दिनं तेषां रूपं नमसा निह-
 यामहे हस्तं विभ्रतं भेषजा वार्योणि शर्मै वर्मै हृदिः अस्मभ्यं
 यंसत् ॥ ५ ॥ ५ ॥ इदं पित्रे मरुतां उच्यते वचः स्वादोः स्वादीयः
 रुद्राय वर्धनं रास्व च नः अमृतं मर्तुः भोजनं तमने तोकाय तन-
 याय मृळ ॥ ६ ॥ मा नः महान्तं उत मा नः अर्भकं मा नः उक्षतं
 उत मा नः उक्षितं मा नः वधीः पितरं मा उत मातरं मा नः
 प्रियाः तन्वः रुद्र रिषिषः ॥ ७ ॥ मा नः तोके तनये मा नः आयौ
 मा नः गोषु मा नः अश्वेषु रिषिषः वीरान् मा नः रुद्र भामितः
 वधीः हविष्मन्तः सदैव इत्वा हुवामहे ॥ ८ ॥ उप ते स्तोमान् पशु-
 पाः ऽइव आ अकरं रास्व पितः मरुतां सुक्ष्मं अस्मे भद्रा हि ते
 सुऽमतिः मृळयत् ऽतमा अथ वयं अवः इत् ते वृणीमहे ॥ ९ ॥
 अरे ते गोऽघ्नं उत पुरुषऽघ्नं क्षयत् ऽवीर सुक्ष्मं अस्मे ते अस्तु
 मृळ च नः अधि च ब्रूहि देव अध च नः शर्मै यच्छ द्विऽव-
 हीः ॥ १० ॥ अवीचाम नमः अस्मै अवस्यवः शृणोतु नः हवै रुद्रः
 मरुत्वान् तत् नः मित्रः वरुणः ममहन्तां अदितिः सिंधुः पृथिवी
 उत द्यौः ॥ ११ ॥ ६ ॥

॥ ११५ ॥ चित्रं देवानां उत अगात् अनीकं चक्षुः मित्रस्य व-
 रुणस्य अग्नेः आ अप्राः द्यावापृथिवी अंतरिक्षं सूर्यः आत्मा
 जगतः तस्थुषः च ॥ १ ॥ सूर्यः देवीं उषसं रोचमानां मर्यः न यो-
 षां अभि एति पश्चात् यत्र नरः देवऽयन्तः युगानि विऽतन्वते
 प्रति भद्राय भद्रं ॥ २ ॥ भद्राः अश्वः हरितः सूर्यस्य चित्राः एत-
 ऽग्वाः अनुऽमाद्यासः नमस्यन्तः दिवः आ पृष्ठं अस्थुः परि द्या-
 वापृथिवी यन्ति सद्यः ॥ ३ ॥ तत् सूर्यस्य देवऽत्वं तत् महिऽत्वं

म॒ध्या क॒र्तोः वि॒स॒त॒तं सं ज॒भा॒र॒ यदा इत् अ॒यु॒क्त ह॒रि॒तः स॒ध-
 ऽस्थात् आ॒त् रा॒ची॒ वासः त॒नु॒ते सि॒मस्मै॥४॥ तत् मि॒त्रस्य॑ वरु-
 णस्य अ॒भि॒ऽचक्षे॑ सूर्यः रू॒पं कृ॒णु॒ते द्योः उ॒प॒ऽस्थे अ॒न॒तं अ॒न्यत्
 रु॒शत् अ॒स्य पा॒जः कृ॒ष्णं अ॒न्यत् ह॒रि॒तः सं भ॒र॒न्ति॥५॥ अ॒द्य दे॒वाः
 उ॒त् ऽइ॒ता सूर्य॑स्य निः अ॒हंसः पि॒पृ॒त निः अ॒व॒द्यात् तत् नः मि॒त्रः
 वरु॑णः म॒म॒ह॒न्तां अ॒दि॒तिः सि॒न्धुः पृ॒थि॒वी उ॒त द्यौः॥६॥७॥१६॥

॥११६॥ नास॑त्याभ्यां ब॒र्हिः ऽइ॒व प्र वृ॒ज्जे स्तो॒मान् इ॒य॒मि॒
 अ॒भ्रि॒यां ऽइ॒व वा॒तः यौ अ॒भ॒गाय॑ वि॒ऽम॒दाय॑ जा॒यां से॒ना ऽजु॒वां
 नि॒ऽऊ॒ह॒तुः रथे॑न ॥१॥ वी॒ऽऋ॒प॒त्न॑ऽभिः आ॒ऽशु॒हे॒म॑ऽभिः वा दे॒वा-
 नां वा जू॒ति॑ऽभिः शा॒श॒दाना॑ तत् रा॒स॒भः ना॒स॒त्या स॒हस्रं॑ आ॒जा
 य॒मस्य॑ प्र॒ऽध॒ने जि॒गाय॑ ॥२॥ तु॒र्यः ह॒ भु॒ज्युं अ॒श्वि॒ना उ॒द॒ऽमे॒घे र॒यिं
 न कः॑ चि॒त् म॒मृ॒वान् अ॒व॒ अ॒हाः तं ऊ॒ह॒युः नौ॒भिः आ॒त्म॒न॑ऽव-
 ती॒भिः अ॒न्त॒रि॒क्ष॒प्रु॒त॑ऽभिः अ॒प॒ऽउ॒द॒का॒भिः ॥३॥ ति॒स्रः क्ष॒पः चिः
 अ॒हा अ॒ति॒व॒ज॒त् ऽभिः ना॒स॒त्या भु॒ज्युं ऊ॒ह॒युः प॒त॒गैः स॒मु॒द्रस्य॑
 ध॒न्व॒न् आ॒र्द्र॑स्य पा॒रे चि॒ऽभिः रथैः॑ श॒त॒प॒त् ऽभिः ष॒ट् ऽअ॒श्वैः ॥४॥
 अ॒ना॒र॒भ॒णे तत् अ॒वी॒र॒ये॒षां अ॒ना॒स्था॒ने अ॒ग॒भ॒णे स॒मु॒द्रे यत् अ॒-
 श्वि॒नौ ऊ॒ह॒युः भु॒ज्युं अ॒स्तौ श॒त॑ऽअ॒रि॒चां ना॒वं आ॒त॒स्थि॒ऽवांसं॑
 ॥५॥८॥ यं अ॒श्वि॒ना द॒द॒युः श्वे॒तं अ॒श्वं अ॒घ॒ऽअ॒श्वाय॑ श॒श्वत् इत्
 स्व॒स्ति तत् वां दा॒चं म॒हिं की॒र्ते॒न्यं भू॒त् पै॒त्रः वा॒जी स॒दै इत् ह॒व्यः
 अ॒र्यः ॥६॥ यु॒वं न॒रा स्तु॒व॒ते प॒जि॒याय॑ क॒क्षी॒व॒ते अ॒र॒द॒तं पु॒रं ऽधिं
 का॒रो॒त॒रात् श॒फात् अ॒श्व॑स्य वृ॒ष्णः श॒तं कु॒भान् अ॒सि॒च॒तं सु॒रा-
 याः ॥७॥ हि॒मे॒न अ॒ग्निं ग्र॑सं अ॒वा॒र॒ये॒षां पि॒तु॑ऽम॒तीं ऊ॒र्जं अ॒स्मै
 अ॒ध॒त्वं ऋ॒वी॒से अ॒चिं अ॒श्वि॒ना अ॒व॒ऽनी॒तं उ॒त् नि॒न्य॒युः स॒र्वै॒ऽग॒णं

अ० १. अ० ८. व० ११.] ~ ॥ १०० ॥ [म० १. अ० १७. सू० ११६.

स्वस्ति ॥ ८ ॥ परा अवतं नासत्या अनुदेया उच्चाऽबुधं चक्रयुः
जिह्वाऽवारं क्षरन् आपः न पायनाय राये सहस्राय नृथते गोत-
मस्य ॥ ९ ॥ जुजुरुषः नासत्या उत वृत्रिं प्र अमुंचतं द्रापिंऽइव
च्यवानात् प्र अतिरतं जहितस्य आयुः दसा आत् इत् पतिं अ-
कृणुतं कनीनां ॥ १० ॥ १॥ तत् वां नरा शंस्यं राध्यं च अभिष्टिऽमत
नासत्या वरूथं यत् विद्वांसा निधिंऽइव अपऽगूळं उत दर्शतात्
ऊपयुः वंदनाय ॥ ११ ॥ तत् वां नरा सनये दंसः उयं आविः कृ-
णोमि तन्यतुः न वृष्टिं दध्यह् ह यत् मधु आथर्वणः वां अश्वस्य
शीर्ष्णा प्र यत् ई उवाच ॥ १२ ॥ अजोहवीत् नासत्या करा वां महे
यामन् पुरुऽभुजा पुरंऽधिः श्रुतं तत् शासुःऽइव वद्विऽमत्याः
हिरण्यऽहस्तं अश्विनौ अदत्तं ॥ १३ ॥ आस्रः वृकस्य वर्तिकां अ-
भीके युवं नरा नासत्या अमुमुक्तं उतो कविं पुरुऽभुजा युवं ह
कृपमाणं अकृणुतं विऽचक्षे ॥ १४ ॥ चरिचं हि वेऽइव अच्छेदि
प्रणे आज्ञा खेलस्य परिऽतकम्यायां सद्यः जंघां आयसीं विशप-
लायै धने हिते सतेवे प्रति अधत्तं ॥ १५ ॥ १० ॥ शतं मेघान् वृक्षे
चक्षदानं ऋजऽअश्वं तं पिता अंधं चकार तस्मै अक्षी नासत्या
विऽचक्षे आ अधत्तं दसा भिषजौ अनर्वन् ॥ १६ ॥ आ वां रथं
दुहिता सूर्यस्य कार्ष्णीऽइव अतिष्ठत् अर्वता जयती विश्वे देवाः
अनु अमन्यत हत्ऽभिः सं ऊं श्रिया नासत्या सचेथे ॥ १७ ॥ यत्
अयातं दिवऽदासाय वर्तिः भरत्ऽवाजाय अश्विना हयता
रेवत् उवाह सचनः रथः वां वृषभः च शिंशुमारः च युक्ता ॥ १८ ॥
रयिं सुऽक्षचं सुऽअपत्यं आयुः सुऽवीर्यं नासत्या वहता आ जहा-
वीं सऽमनसा उप वाजैः त्रिः अहः भागं दधतीं अयातं ॥ १९ ॥
परिऽविष्टं जाहुषं विश्वतः सीं सुऽगेभिः नक्तं ऊहयुः रजऽभिः

अ० १. अ० ८. व० १४.] ॥ १०१ ॥ [म० १. अ० १७. सू० ११७.]

विऽभिन्दुना नासत्या रथेन वि पर्वतान् अजरयू अयातं
॥ २० ॥ ११ ॥ एकस्याः वस्त्रोः आवृतं रणाय वशं अश्विना मनये
सहस्रा निः अहतं दुष्कुनाः इन्द्रं वन्ता पृथुऽश्रवसः वृषणौ अ-
रातीः ॥ २१ ॥ शरस्य चित् आर्चत्ऽकस्य अवतात् आ नीचात्
उच्चा चक्रयुः पार्तवे वाः शयवे चित् नासत्या शचीभिः जसुरये
स्तूर्ये पिपयुः गां ॥ २२ ॥ अवस्यते स्तुवते कृष्ण्याय ऋजुऽयते
नासत्या शचीभिः पशुं न नष्टं इव दर्शनाय विष्णाव् ददयुः
विश्वकाय ॥ २३ ॥ दश रात्रीः अश्विनेन नवं द्यून् अवऽनङ्गं अ-
थितं अप्सु अन्तः विऽप्रुतं रेभं उदनि प्रऽवृक्तं उत् नित्ययुः
सोमं इव सुवेण ॥ २४ ॥ प्र वां दंसांसि अश्विनौ अवोचं अस्य
पतिः स्यां सुऽगवः सुऽवीरः उत् पश्यन् अश्वुवन् दीर्घं आयुः
अस्तं इव इत् जरिमाणं जगम्यां ॥ २५ ॥ १२ ॥

॥ ११७ ॥ मध्वः सोमस्य अश्विना मदाय प्रत्नः होता आ वि-
वासते वां बर्हिष्मती रातिः विऽश्रिता गीः इषा यातं नासत्या
उप वाजैः ॥ १ ॥ यः वां अश्विना मनसः जवीयान् रथः सु-
ऽअश्वः विशः आऽजिगाति येन गच्छथः सुऽकृतः दुरोणं तेन
नरा वर्तिः अस्मभ्यं यातं ॥ २ ॥ ऋषिं नरौ अंहसः पांचऽजयं
ऋषीसात् अर्चिं मुचयः गणेन मिनन्ता दस्योः अश्विनस्य मा-
याः अनुऽपूर्वं वृषणा चोदयन्ता ॥ ३ ॥ अश्वं न गूळ्वं अश्विना
दुऽएवैः ऋषिं नरा वृषणारेभं अप्सु सं तं रिणीथः विऽप्रुतं
दंसऽभिः न वां जूर्यति पूर्या कृतानि ॥ ४ ॥ सुसुप्तांसं न निः-
ऽऋतेः उपऽस्थे सूर्यं न दस्मा तमसि क्षियन्तं शुभे रुक्मं न दर्शन्तं
निऽखातं उत् ऊपयुः अश्विना वदनाय ॥ ५ ॥ १३ ॥ तत् वां नरा

अ० १. अ० ८. व० १६.] ॥ १०२ ॥ [म० १. अ० १७. सू० ११७.

शंस्यं पज्जियेणं कक्षीवता नासत्या परिऽज्मन् शफात् अश्वस्य
वाजिनः जनाय शतं कुम्भान् असिंचतं मधूनां ॥ ६ ॥ युवं नरा
स्तुवते कृष्णियाय विष्णाध्वं ददयुः विश्वकाय घोषायि चित् पि-
तृऽसदे दुरोणे पतिं जूर्यैत्यै अश्विनौ अदत्तं ॥ ७ ॥ युवं श्यावाय
रुशतीं अदत्तं महः क्षोणस्य अश्विना कखाय प्रऽवाच्यं तत् वृ-
षणा कृतं वां यत् नासदाय श्रवः अधिऽअधत्तं ॥ ८ ॥ पुरु वर्षी-
सि अश्विना दधाना नि पेदवे ऊहयुः आशुं अश्वं सहस्रऽसां
वाजिनं अप्रतिऽइतं अहिऽहनं श्रवस्यं तरुचं ॥ ९ ॥ एतानि वां
श्रवस्या सुऽदानू० ब्रह्म आंगूषं सदनं रोदस्योः यत् वां पज्जासः
अश्विना हवैते यातं इषा च विदुषे च वाजं ॥ १० ॥ १४ ॥ सूनोः
मानेन अश्विना गृणाना वाजं विप्राय भुरणा रदता अगस्त्ये
ब्रह्मणा ववृधाना सं विषपलां नासत्या अरिणीतं ॥ ११ ॥ कुहं
यातां सुऽस्तुतिं काव्यस्य दिवः नपाता वृषणा शयुऽचा हिरण्य-
स्यऽइव कलशं निऽखातं उत् ऊपयुः दशमे अश्विना अहनं
॥ १२ ॥ युवं च्यवानं अश्विना जरतं पुनः युवानं चक्रयुः शचीभिः
युवोः रथं दुहिता सूर्यस्य सह श्रिया नासत्या अवृणीतं ॥ १३ ॥
युवं तुम्याय पूर्येभिः एवैः पुनःऽमन्यौ अभवतं युवाना युवं भुज्युं
अणैसः निः समुद्रात् विऽभिः ऊहयुः ऋजेभिः अश्वैः ॥ १४ ॥
अजोहवीत् अश्विना तौग्यः वां प्रऽऊळहः समुद्रं अव्यथिः
जगन्वान् निः तं ऊहयुः सुऽयुजा रथेन मनःऽजवसा वृषणा
स्वस्ति ॥ १५ ॥ १५ ॥ अजोहवीत् अश्विना वर्तिका वां आस्रः
यत् सीं अमृचतं वृकस्य वि जयुषा यययुः सानुं अद्रेः जातं वि-
ष्वाचं अहतं विषेणं ॥ १६ ॥ शतं मेघान् वृक्षे ममहानं तमः
प्रऽनीतं अश्वेन पिचा आ अक्षीं ऋजऽअश्वे अश्विनौ अ-

अ० १. अ० ८. व० १८.] ॥ १०३ ॥ [म० १. अ० १७. सू० ११८.]

धत्तं ज्योतिः अंधाय चक्रयुः विऽचक्षे ॥ १७ ॥ श्रुनं अंधाय भरं
अह्यत् सा वृकीः अश्विना वृषणा नरा इति जारः कनीनः
ऽइव चक्षुदानः ऋजुऽअश्वः शतं एकं च मेघान् ॥ १८ ॥ मही वां
ऊतिः अश्विना मयऽभूः उत स्यामं धिषण्या सं रिणीथः अथ
युवां इत् अह्यत् पुरंऽधिः आ अगच्छतं सीं वृषणौ अवः-
ऽभिः ॥ १९ ॥ अर्धेनुं दस्मा स्तर्यं विऽसंक्तां अपिन्वतं शयवे अ-
श्विना गां युवं शचीभिः विऽमदाय जायां नि ऊह्युः पुरुऽमि-
चस्य योवां ॥ २० ॥ १६ ॥ यवं वृकेण अश्विना वपेता इषं दुहंतां
मनुषाय दस्मा अभि दस्युं बकुरेण धर्मता उरु ज्योतिः चक्रयुः
आर्याय ॥ २१ ॥ आथर्वणाय अश्विना दधीचे अश्व्यं शिरः प्रति
ऐरयतं सः वां मधुं प्र वोचत् ऋतुऽयन् त्वाष्ट्रं यत् दसौ अपि-
ऽकस्यं वां ॥ २२ ॥ सदा कवी सुऽमतिं आ चके वां विश्वाः धियः
अश्विना प्र अवतं मे अस्मे रयिं नासत्या बृहंतं अपत्यऽसाचं
श्रुत्यं रराथां ॥ २३ ॥ हिरण्यऽहस्तं अश्विना रराणा पुवं नरा
वघ्निऽमत्याः अदत्तं चिधा ह श्यावं अश्विना विऽकस्तं उत जी-
वसे ऐरयतं सुऽदानू ॥ २४ ॥ एतानि वां अश्विना वीर्याणि प्र
पूर्वाणि आयवः अवोचन् ब्रह्म कृण्वतः वृषणा युवऽभ्यां सु-
ऽवीरांसः विदथं आ वदेम ॥ २५ ॥ १७ ॥

॥ ११८ ॥ आ वां रथः अश्विना श्येनऽपत्वा सुऽमृक्कीकः
स्वऽवान् यातु अर्वाङ् यः मर्त्यस्य मनसः जवीयान् विऽवंधुरः
वृषणा वातं ऽरंहाः ॥ १ ॥ विऽवंधुरेण विऽवृता रथेन विऽच-
क्रेण सुऽवृता आ यातं अर्वाक् पिन्वतं गाः जिन्वतं अवैतः नः
वर्धयतं अश्विना वीरं अस्मे ॥ २ ॥ प्रवत्ऽयामना सुऽवृता रथेन

अ० १. अ० ८. व० २०.] ॥ १०४ ॥ [म० १. अ० १७. सू० ११९.

दसौ इमं शृणुतं श्लोकं अत्रेः किं अंगं वां प्रति अवर्ति गमिषा
 आहुः विप्रासः अश्विना पुराऽजाः ॥ ३ ॥ आ वां श्येनासः अ-
 श्विना वहंतु रथे युक्तासः आश्वः पतंगाः ये अप्सतुरः दिव्या-
 सः न गृध्राः अभि प्रयः नासत्या वहति ॥ ४ ॥ आ वां रथं युवतिः
 तिष्ठत् अथ जुष्टी नरा दुहिता सूर्यस्य परि वां अश्वः वपुषः
 पतंगाः वयः वहंतु अरुषाः अभीके ॥ ५ ॥ १८ ॥ उत् वंदनं ऐरतं
 दंसनाभिः उत् रेभं दसा वृषणा शचीभिः निः तौग्यं पारयथः
 समुद्रात् पुनः च्यवानं चक्रथुः युवानं ॥ ६ ॥ युवं अथ ये अवऽनी-
 ताय तप्तं ऊर्जं ओमानं अश्विनौ अधत्तं युवं कणाय अपिऽरि-
 प्राय चक्षुः प्रति अधत्तं सुऽस्तुतिं जुजुषाणा ॥ ७ ॥ युवं धेनुं श्यवे
 नाधिताय अपिन्वतं अश्विना पूर्याय अमुंचतं वर्तिकां अहंसः
 निः प्रति जंघां विशपलायाः अधत्तं ॥ ८ ॥ युवं श्वेतं पेदवे इन्द्र-
 ऽजुतं अहिऽहनं अश्विना अदत्तं अश्वं जोहूचं अयः अभिऽभूतिं
 उग्रं सहस्रं सां वृषणं वीक्रुऽअंगं ॥ ९ ॥ ता वां नरा सु अवसे
 सुऽजाता हवामहे अश्विना नाधमानाः आ नः उप वसुऽमता
 रथेन गिरः जुषाणा सुविताय यातं ॥ १० ॥ आ श्येनस्य जवसा
 नूतनेन अस्मे यातं नासत्या सऽजोषाः हवे हि वां अश्विना रा-
 तऽहव्यः शश्वत्ऽतमायाः उपसः विऽउष्टौ ॥ ११ ॥ १९ ॥

॥ ११९ ॥ आ वां रथं पुरुऽमायं मनऽजुवं जीरऽअश्वं यज्ञियं
 जीवसे हुवे सहस्रं ऽकेतुं वनिनं शतत् ऽवसुं श्रुष्टीऽवानं वरि-
 वऽधां अभि प्रयः ॥ १ ॥ ऊर्ध्वा धीतिः प्रति अस्य प्रऽयामनि
 अधायि शस्मन् सं अयंते आ दिशः स्वदामि घर्मे प्रति यंति
 ऊतयः आ वां ऊर्जानीं रथं अश्विना अरुहत् ॥ २ ॥ सं यत् मिथः

अ० १. अ० ८. व० २२.] ॥ १०५ ॥ [म० १. अ० १७. सू० १२०.]

पस्पृधानासः अगमन्त शुभे मखाः अमिताः जायवः रणे युवोः
 अहं प्रवणे चेकिते रथः यत् अश्विना वहथः सूरि आ वरं ॥३॥
 युवं भुज्यं भुरमाणं विऽभिः गतं स्वयुक्तिऽभिः निऽवहता पि-
 तुऽभ्यः आ यासिष्टं वर्तिः वृषणा विऽजेन्यं दिवःऽदासाय महि
 चेति वां अवः ॥४॥ युवोः अश्विना वपुषे युवाऽयुजं रथं वाणी
 येमतुः अस्य शर्थं आ वां पतिऽत्वं सख्याय जग्मुषीं योषा अवृ-
 णीत जेन्या युवां पती ॥५॥ २०॥ युवं रेभं परिऽसूतेः उरुथथः
 हिमेन घर्मे परिऽतप्तं अचये युवं शयोः अवसं पिप्यथुः गविं प्र
 दीर्घेण वंदनः तारि आयुषा ॥६॥ युवं वंदनं निऽञ्जतं जरण्य-
 या रथं न दस्त्रा करणा सं इन्वथः क्षेचात् आ विप्रं जनथः वि-
 पन्याय प्र वां अत्र विधते दंसनां भुवत् ॥७॥ अगच्छतं कृपमाणं
 पराऽवति पितुः स्वस्य त्यजसा निऽबाधितं स्वऽवतीः इतः
 ऊतीः युवोः अहं चिचाः अभीके अभवन् अभिष्टयः ॥८॥ उत
 स्या वां मधुऽमत् मक्षिका अरपत् मदे सोमस्य औशिजः हु-
 वन्यति युवं दधीचः मनः आ विवासथः अथ शिरः प्रति वां
 अथ्यं वदत् ॥९॥ युवं पेदवे पुरुऽवारं अश्विना स्पृधां श्रेतं तरु-
 तारं दुवस्यथः शैयैः अभिऽद्यु पृतनासु दुस्तरं चकृत्यं इंद्रेऽव
 चर्षणिऽसहं ॥१०॥ २१॥

॥ १२० ॥ का राधत् होचा अश्विना वां कः वां जोषे उभयोः
 कथा विधाति अप्रऽचेताः ॥१॥ विद्वांसौ इत् दुरः पृच्छेत् अ-
 विद्वान् इत्या अपरः अचेताः नु चित् नु मते अत्रौ ॥२॥ ता
 विद्वांसा हवामहे वां ता नः विद्वांसा मन्म वोचेतं अद्य प्र
 आर्चत् दयमानः युवाकुः ॥३॥ वि पृच्छामि पाक्या न देवान् व-

अ० १. अ० ८. व० २४.] ॥ १०६ ॥ [म० १. अ० १८. सू० १२१.

षट्कृतस्य अद्भुतस्य दस्त्रा पातं च सहस्रसः युवं च रभ्यसः
नः ॥ ४ ॥ प्र या घोषे भृगवाणे न शोभे यया वाचा यजति पजि-
यः वां प्र इषऽयुः न विद्वान् ॥ ५ ॥ २२ ॥ श्रुतं गायत्रं तर्कवानस्य
अहं चित् हि रिरेभं अश्विना वां आ अक्षी शुभः पती दन् ॥ ६ ॥
युवं हि आस्तं महः रन् युवं वा यत् निऽअतंतसतं ता नः वसू-
सुऽगोपा स्यातं पातं नः वृकात् अघऽयोः ॥ ७ ॥ मा कस्मै धातं
अभि अमिचिणे नः मा अकुर्वन् गृहेभ्यः धेनवः गुः स्तनऽभुजः
अशिन्धीः ॥ ८ ॥ दुहीयन् मित्रऽधितये युवाकु राये च नः मिमीतं
वाजऽवत्ये इषे च नः मिमीतं धेनुऽमत्यै ॥ ९ ॥ अश्विनोः असनं
रथं अनश्वं वाजिनीऽवतोः तेन अहं भूरि चाकन ॥ १० ॥ अयं
समह मा तनु ऊह्याते जनान् अनु सोमऽपेयं सुऽखः रथः ॥ ११ ॥
अथ स्वप्नस्य निः विदे अभुजतः च रेवतः उभा ता बसि नश्य-
तः ॥ १२ ॥ २३ ॥ १७ ॥

॥ १२१ ॥ कत् इत्या नृन् पाचं देवऽयतां श्रवत् गिरः अंगि-
रसां तुरण्यन् प्र यत् आनदं विशः आ हर्म्यस्य उरु क्रंसते अध्वरे
यजत्रः ॥ १ ॥ स्तंभीत् ह द्यां सः धरुणं मुषायत् ऋभुः वाजाय
द्रविणं नरः गोः अनु स्वऽजां महिषः चक्षत् प्रां मेनां अश्वस्य
परि मातरं गोः ॥ २ ॥ नक्षत् हवै अरुणीः पूर्य राद् तुरः विशां
अंगिरसां अनु द्यून् तक्षत् वज्रं निऽयुतं तस्तंभत् द्यां चतुऽपदे
नयीय द्विऽपादे ॥ ३ ॥ अस्य मदे स्वयं दाः ऋताये अपिऽवृतं
उस्रियाणां अनीकं यत् ह प्रऽसर्गे चिऽककुप् निऽवर्तत् अपं दुहः
मानुषस्य दुरः वः ० ॥ ४ ॥ तुभ्यं पयः यत् पितरौ अनीतां राधः
सुऽरेतः तुरणं भुरण्यू शुचिं यत् ते रेकणः आ अयजंत सवऽदु-

अ० २. अ० १. व० १.] ॥ १०७ ॥ [म० १. अ० १८. सू० १२२.

घायाः पयः उस्त्रियायाः ॥ ५ ॥ २४ ॥ अर्धं प्र जज्ञे तरणिः ममत्तु
 प्र रोचि अस्याः उषसः न सूरः इंदुः येभिः आष्ट स्वऽइंदुहव्यैः सु-
 वेण सिंचन् जरणा अभि धाम ॥ ६ ॥ सुऽइध्मा यत् वनऽधितिः
 अपस्यात् सूरः अध्वरे परि रोधना गोः यत् ह प्रऽभासि कृव्यान्
 अनु दून् अनविशे पशुऽइषे तुराय ॥ ७ ॥ अष्टा महः दिवः आदः
 हरी इह द्युम्नऽसह अभि योधानः उत्सै हरि यत् ते मंदिनं धुक्षन्
 वृधे गोऽरभसं अद्रिऽभिः वाताप्य ॥ ८ ॥ त्वं आयसं प्रति वर्तयः
 गोः दिवः अश्मानं उपऽनीतं चृम्वा कुत्साय यत्र पुरुऽहूत व-
 न्वन् शुष्णं अनंतैः परिऽयासि वधैः ॥ ९ ॥ पुरा यत् सूरः तमसः
 अपिऽइते तं अद्रिऽवः फलिऽगं हेतिं अस्य शुष्णस्य चित् परि-
 ऽहितं यत् ओजः दिवः परि सुऽमथितं तत् आ अदुः ॥ १० ॥ २५ ॥
 अनु त्वा मही पाजसी अचक्रे द्यावाक्षामा मदता इंदु कर्मन्
 त्वं वृत्रं आऽशयानं सिरासु महः वज्रेण सिस्वपः वराहु ॥ ११ ॥
 त्वं इंदु नयैः यान् अवः नृन् तिष्ठ वातस्य सुऽयुजः वहिष्ठान् यं
 ते काव्यः उशना मंदिनं दात् वृत्रऽहनं पार्ये तत्तक्ष् वज्रं ॥ १२ ॥
 त्वं सूरः हरितः रमयः नृन् भरत् चक्रं एतशः न अयं इंदु प्रऽअस्य
 पारं नवतिं नाव्यानां अपि कर्त अवर्तयः अयं ज्यून ॥ १३ ॥ त्वं नः
 अस्याः इंदु दुऽहनायाः पाहि वज्रिऽवः दुऽइतात् अभीके प्र
 नः वाजान् रथ्यः अश्वऽबुध्यान् इषे यंधि अवसे सूनृतायै ॥ १४ ॥
 मा सा ते अस्मत् सुऽमतिः वि दसत् वाजऽप्रमहः सं इषः वरंत
 आ नः भज मघऽवन् गोषु अर्यैः मंहिष्ठाः ते सधऽमादः स्याम्
 ॥ १५ ॥ २६ ॥ ८ ॥ १ ॥

॥ १२२ ॥ प्र वः पातं रघुऽमन्यवः अंधः यज्ञ रुद्राय मीळुषे

भरध्वं दिवः अस्तोषि असुरस्य वीरैः इषुध्याऽइव मरुतः रोद-
 स्योः ॥ १ ॥ पत्नीऽइव पूर्वऽहूतिं ववृधध्वै उषसानक्ता पुरुधा वि-
 दाने स्तरीः न अत्कं विऽउतं वसाना सूर्यस्य श्रिया सुऽदृशी
 हिरण्यैः ॥ २ ॥ ममत्तु नः परिऽज्ज्मा वसहा ममत्तु वातः अपां
 वृषणऽवान् शिशितं इंद्रापर्वता युवं नः तत् नः विश्वे वरिव-
 स्यंतु देवाः ॥ ३ ॥ उत त्या मे यशसा श्वेतनायै व्यंता पांता औ-
 शिजः हुवध्वै प्र वः नपांत अपां कृणुध्वं प्र मातरा रास्पिनस्य
 आयोः ॥ ४ ॥ आ वः रुवण्यं औशिजः हुवध्वै घोषाऽइव शंसं
 अर्जुनस्य नशे प्र वः पूष्णे दावने आ अच्छ वोचेय वसुऽतातिं
 अग्नेः ॥ ५ ॥ १ ॥ श्रुतं मे मित्रावरुणा हवा इमा उत श्रुतं सदाने
 विश्वतः सीं श्रोतु नः श्रोतुऽरातिः सुऽश्रोतुः सुऽक्षेचां सिंधुः
 अतऽभिः ॥ ६ ॥ स्तुषे सा वां वरुण मित्र रातिः गवां शता पृक्ष-
 ऽयामेषु पजे श्रुतऽरथे प्रियऽरथे दधानाः सद्यः पुष्टिं निऽरु-
 धानासः अगमन् ॥ ७ ॥ अस्य स्तुषे महिऽमघस्य राधः सचा स-
 नेम नहुषः सुऽवीराः जनः यः पजेभ्यः वाजिनीऽवान् अश्व-
 ऽवतः रथिनः मह्यं सूरिः ॥ ८ ॥ जनः यः मित्रावरुणौ अभिऽधुक
 अपः न वां सुनोति अक्षयाऽधुक स्वयं सः यक्ष्मं हृदये नि धत्ते
 आप यत् ई होचाभिः जूतऽवा ॥ ९ ॥ सः व्राधतः नहुषः दंऽसु-
 जूतः शर्धऽतरः नरां गूर्तऽश्रवाः विसृष्टऽरातिः याति वाळ्ह-
 ऽसृत्वा विश्वासु पृत्ऽसु सदै इत् शूरः ॥ १० ॥ २ ॥ अध गमंत नहु-
 षः हवं सूरैः श्रोतं राजानः अमृतस्य मद्राः नभःऽजुवः यत् नि-
 रवस्य राधः प्रऽशस्तये महिना रथऽवते ॥ ११ ॥ एतं शर्धं धाम
 यस्य सूरैः इति अवीचन् दशऽतयस्य नशे द्युम्नानि येषु वसु-
 ऽतातिः ररन् विश्वे सन्वतु प्रऽभृषेषु वाजं ॥ १२ ॥ मंदामहे दश-

ऽतयस्य धासेः द्विः यत् पंच विभ्रतः यन्ति अन्ना किं इष्टऽअश्वः
 इष्टऽरश्मिः एते ईशानासः तरुषः ऋजते नृन् ॥ १३ ॥ हिरण्य-
 ऽकर्णं मणिऽग्रीवं अर्णैः तत् नः विश्वे वरिवस्यंतु देवाः अर्यः
 गिरः सद्यः आ जग्मुषीः आ उसाः चाकंतु उभयेषु अस्मे ॥ १४ ॥
 चत्वारः मा मशशारस्य शिश्वः वयः राज्ञः आर्यवसस्य जिष्णोः
 रथः वां मिचावरुणा दीर्घऽअप्ताः स्यूमऽगभस्तिः सूरः न अ-
 द्यौत् ॥ १५ ॥ ३॥

॥ १२३ ॥ पृथुः रथः दक्षिणायाः अयोजि आ एनं देवासः अ-
 मृतासः अस्थुः कृष्णात् उत अस्थात् अर्यो विऽहायाः चिकि-
 त्सन्ती मानुषाय क्षयाय ॥ १ ॥ पूर्वा विश्वस्मात् भुवनात् अबोधि
 जयन्ती वाजं बृहती सनुवी उच्चा वि अख्यत् युवतिः पुनऽभूः
 आ उषाः अग्न प्रथमा पूर्वऽहूती ॥ २ ॥ यत् अद्य भागं विऽभ-
 जासि नृऽभ्यः उषः देवि मर्त्यऽवा सुऽजाते देवः नः अत्र सविता
 दमूनाः अनागसः वोचति सूर्यीय ॥ ३ ॥ गृहंऽगृहं अहना याति
 अच्छ दिवेऽदिवे अधि नाम दधाना सिसासन्ती द्योतना शश्वत्
 आ अगात् अर्यऽअयं इत् भजते वसूनां ॥ ४ ॥ भगस्य स्वसा
 वरुणस्य जामिः उषः सूनृते प्रथमा जरस्व पश्चा सः दध्याः यः
 अघस्य धाता जयेम तं दक्षिणया रथेन ॥ ५ ॥ ४ ॥ उत् ईरतां सूनृ-
 ताः उत् पुरंऽधीः उत् अग्रयः शुशुचानासः अस्थुः स्याहो वसूनि
 तमसा अपऽगूळ्हा आविः कृण्वन्ति उषसः विऽभातीः ॥ ६ ॥ अपं
 अन्यत् एति अभि अन्यत् एति विषुऽरूपे० अहनीं संचरेते
 परिऽक्षितोः तमः अन्या गुहा अक्कः अद्यौत् उषाः शोशुचता
 रथेन ॥ ७ ॥ सऽदृशीः अद्य सऽदृशीः इत् ऊं श्वः दीर्घं सचन्ते वरु-

णस्य धाम अनवद्याः त्रिंशत् योजनानि एकाऽएका क्रतुं परि
 यन्ति सद्यः ॥ ८ ॥ जानती अहः प्रथमस्य नाम शुक्रा कृष्णात् अ-
 जनिष्ट श्वितीची चतस्य योषा न मिनाति धाम अहःऽअहः
 निःऽकृतं आऽचरती ॥ ९ ॥ कन्याऽइव तन्वा शशदाना एषिदेवि
 देवं इयंक्षमाणं संऽस्मयमाना युवतिः पुरस्तात् आविः वक्ष्सांसि
 कृणुषे विऽभाती ॥ १० ॥ ५ ॥ सुऽसंकाशा मातृमृष्टाऽइव योषा
 आविः तन्वं कृणुषे हशे कं भद्रा त्वं उषः विऽतरं वि उच्छ न तत्
 ते अन्याः उषसः नृशंत ॥ ११ ॥ अश्वऽवतीः गोऽमतीः विश्व-
 ऽवाराः यतमानाः रश्मिऽभिः सूर्यस्य परा च यन्ति पुनः आ च
 यन्ति भद्रा नाम वहमानाः उषसः ॥ १२ ॥ चतस्य रश्मिं अ-
 नुऽयच्छमाना भद्रंऽभद्रं क्रतुं अस्मासु धेहि उषः नः अद्य सुऽहवा
 वि उच्छ अस्मासु रायः मघवत्ऽसु च स्युः ॥ १३ ॥ ६ ॥

॥ १२४ ॥ उषाः उच्छती संऽइधाने अग्नौ उत्ऽयन् सूर्यः उर्वि-
 या ज्योतिः अश्वेत् देवः नः अत्र सविता नु अर्थं प्र असावीत्
 द्विऽपत् प्र चतुऽपत् इत्यै ॥ १ ॥ अमिनती दैव्यानि व्रतानि
 प्रऽमिनती मनुष्या युगानि इयुषीणां उपमा शश्वतीनां आ-
 ऽयतीनां प्रथमा उषाः वि अद्यौत् ॥ २ ॥ एषा दिवः दुहिता प्रति
 अदर्शि ज्योतिः वसाना समना पुरस्तात् चतस्य पंथां अनु एति
 साधु प्रजानतीऽइव न दिशः मिनाति ॥ ३ ॥ उपौ अदर्शि श्रुंध्यु-
 वः न वक्षः नोधाऽइव आविः अकृत प्रियाणि अद्यऽसत् न
 ससतः बोधयती शश्वत्ऽतमा आ अगात् पुनः आऽइयुषीणां
 ॥ ४ ॥ पूर्वे अर्धे रजसः अग्नस्य गवां जनिची अकृत प्र क्रतुं वि ऊं
 प्रथते विऽतरं वरीयः आ उभा पृणंती पित्रोः उपऽस्या ॥ ५ ॥ ७ ॥

एव इत् एषा पुरुऽतमा हशे कं न अजामिं न परि वृणक्ति जाभिं
 अरेपसा तन्वा शशदाना न अभीत् ईषते न महः विऽभाती
 ॥ ६ ॥ अभाताऽइव पुंसः एति प्रतीची गर्तऽआरुगिव सनये
 धनानां जायाऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः उषाः हस्त्राऽइव नि
 रिणीते अप्सः ॥ ७ ॥ स्वसा स्वसे ज्यायस्यै योनिं अरेक् अप एति
 अस्याः प्रतिचक्ष्याऽइव विऽउच्छंती रश्मिऽभिः सूर्यस्य अंजि
 अक्ते समनगाऽइव त्राः ॥ ८ ॥ आसां पूर्वासां अहऽसु स्वसृणां
 अपरा पूर्वा अभि एति पश्चात् ताः प्रलऽवत् नव्यसीः नूनं
 अस्मे रेवत् उच्छंतु सुऽदिनाः उषसः ॥ ९ ॥ प्र बोध्य उषः पृणतः
 मघोनि अबुध्यमानाः पणयः ससंतु रेवत् उच्छ मघवत्ऽभ्यः
 मघोनि रेवत् स्तोत्रे सूनृते जरयंती ॥ १० ॥ ८ ॥ अव इयं अश्चेत्
 युवतिः पुरस्तात् युक्ते गवां अरुणानां अनीकं वि नूनं उच्छात्
 असति प्र केतुः गृहंऽगृहं उप तिष्ठाते अग्निः ॥ ११ ॥ उत्ते वयः
 चित् वसतेः अपमन् नरः च ये पितुऽभाजः विऽउष्टौ अमा सते
 वहसि भूरि वामं उषः देवि दाशुषे मर्त्याय ॥ १२ ॥ अस्तोदं स्तो-
 म्याः ब्रह्मणा मे अवीवृधध्वं उशतीः उषसः युष्माकं देवीः अ-
 वसा सनेम सहस्रिणं च शतिनं च वाजं ॥ १३ ॥ ९ ॥

॥ १२५ ॥ प्रातः रत्नं प्रातःऽइत्वा दधाति तं चिकित्वान् प्रति-
 ऽगृह्य नि धत्ते तेन प्रऽजां वर्धयमानः आयुः रायः पोषेण सचते
 सुऽवीरः ॥ १ ॥ सुऽगुः असत् सुऽहिरण्यः सुऽअश्वः बृहत् अस्मै
 वयः इंद्रः दधाति यः त्वा आऽयतं वसुना प्रातःऽइत्वाः मुक्षीज-
 याऽइव पदि उत्तऽसिनाति ॥ २ ॥ आयं अद्य सुऽकृतं प्रातः इच्छन्
 इष्टेः पुत्रं वसुऽमता रथेन अंशोः सुतं पायय मत्सरस्य क्षयत्ऽवीरं

अ० २. अ० १. व० ११.] ॥ ११२ ॥ [म० १. अ० १८. सू० १२६.

वर्धय सूनृताभिः ॥३॥ उपं क्षुरंति सिंधवः मयः ऽभुवः ईजानं च
यस्यमाणं च धेनवः पृणतं च पपुंरि च अवस्यवः घृतस्य धाराः
उपं यंति विश्रतः ॥४॥ नाकस्य पृष्ठे अधि तिष्ठति श्रितः यः
पृणाति सः हृदेवेषु गच्छति तस्मै आपः घृतं अर्षति सिंधवः तस्मै
इयं दक्षिणा पिबते सदा ॥५॥ दक्षिणा ऽवतां इत् इमानि चिचा
दक्षिणा ऽवतां दिवि सूर्यासः दक्षिणा ऽवतः अमृतं भजंते दक्षि-
णा ऽवतः प्रतिरंते आयुः ॥६॥ मा पृणतः दुः ऽइतं एनः आ अरन्
मा जारिषुः सूरयः सु ऽवतासः अन्यः तेषां परि ऽधिः अस्तु कः
चित् अपृणतं अभि सं यंतु शोकाः ॥७॥ १०॥

॥१२६॥ अमंदान् स्तोमान् प्रभरे मनीषा सिंधौ अधि क्षिय-
तः भाव्यस्य यः मे सहस्रं अमिमीत सवान् अतूतः राजा अवः
इच्छमानः ॥१॥ शतं राज्ञः नाधमानस्य निष्कान् शतं अश्वान्
प्र ऽयंतात् सद्यः आदं शतं कक्षीवान् असुरस्य गोनां दिवि अवः
अजरं आ ततान् ॥२॥ उपं मा श्यावाः स्वनयेन दत्ताः बधू ऽमंतः
दश रथासः अस्थुः षष्टिः सहस्रं अनु गव्यं आ अगात् सनत् क-
क्षीवान् अभि ऽपित्वे अहौ ॥३॥ चत्वारिंशत् दश ऽरथस्य शोणाः
सहस्रस्य अये श्रेणिं नयंति मद ऽच्युतः कृश्न ऽवतः अत्यान्
कक्षीवतः उत् अमृक्षन्त पजाः ॥४॥ पूर्वा अनु प्र ऽयंति आ दे
वः चीन् युक्तान् अष्टौ अरि ऽधायसः गाः सु ऽबंधवः ये विश्याः-
ऽइव ब्राः अनस्वतः अवः ऐषंत पजाः ॥५॥ आ ऽगंधिता परि-
ऽगंधिता या कक्षीका ऽइव जंगहे ददाति मह्यं यादुरी याशूनां
भोज्या शता ॥६॥ उपं ऽउप मे परा मृश मा मे दभ्राणि मन्यथाः
सर्वा अहं अस्मि रोमशा गंधारीणां ऽइव अविका ॥७॥ ११॥ १८॥

॥ १२७ ॥ अग्निं होतारं मन्ये दास्वन्तं वसुं सूनूं सहस्रः जात-
 ऽवेदसं विप्रं न जातऽवेदसं यः ऊर्ध्वया सुऽअध्वरः देवः देवाच्या
 कृपा घृतस्य विऽभ्राष्टिं अनु वष्टि शोचिषा आऽजुह्वानस्य
 सर्पिषः ॥ १ ॥ यजिष्ठं त्वा यजमानाः हुवेम ज्येष्ठं अंगिरसां विप्र
 मन्मऽभिः विप्रेभिः शुक्र मन्मऽभिः परिज्मानं ऽइव द्यां होतारं
 चर्षणीनां शोचिः ऽकेशं वृषणं यं इमाः विशः प्र अवन्तु जूतये
 विशः ॥ २ ॥ सः हि पुरु चित् ओजसा विरुक्मता दीद्यानः भवन्ति
 दुहं ऽतरः परशुः न दुहं ऽतरः वीळु चित् यस्य सं ऽच्छतौ श्रुवत्
 वनाऽइव यत् स्थिरं निः ऽसहमानः यमते न अयते धन्वऽसहा न
 अयते ॥ ३ ॥ दृळ्हा चित् अस्मै अनु दुः यथा विदे ते जिष्ठाभिः अ-
 रणिऽभिः दाष्टि अवसे अग्रये दाष्टि अवसे प्र यः पुरुणिं गार्हते
 तक्षत् वनाऽइव शोचिषा स्थिरा चित् अन्ना नि रिणान्ति ओ-
 जसा नि स्थिराणि चित् ओजसा ॥ ४ ॥ तं अस्य पृथ्वां उपरासु
 धीमहि नक्तं यः सुदर्शं ऽतरः दिवाऽतरात् अप्रऽआयुवे दिवा-
 ऽतरात् आत् अस्य आयुः ग्रभणऽवत् वीळु शर्म न सूनवे भक्तं
 अभक्तं अवः व्यंतः अजराः अग्रयः व्यंतः अजराः ॥ ५ ॥ १२ ॥ सः
 हि शर्धः न मारुतं तुविऽस्वनिः अप्रस्वतीषु उर्वरासु इष्टनिः
 आर्तनासु इष्टनिः आदत् हव्यानि आऽददिः यज्ञस्य केतुः अर्ह-
 णा अध स्म अस्य हर्षतः हृषीवतः विश्वे जुषन्तं पंथां नरः शुभे न
 पंथां ॥ ६ ॥ द्विता यत् ई कीस्तासः अभिऽद्यवः नमस्यंतः उपऽवो-
 चंत भृगवः मथ्यंतः दाशा भृगवः अग्निः ईशे वसूनां शुचिः यः
 धरिणिः एषां प्रियान् अपिऽधीन् वनिषीष्ट मेधिरः आ वनिषीष्ट
 मेधिरः ॥ ७ ॥ विश्वासां त्वा विशां पतिं हवामहे सर्वासां सुमानं
 ऽपतिं भुजे सत्यऽगिर्वाहसं भुजे अतिथिं मानुषाणां पितुः न

अ० २, अ० १, व० १४.] ॥ ११४ ॥ [म० १, अ० १९, सू० १२८.

यस्य आसया अमी च विश्वे अमृतांसः आ वयः हव्या देवेषु आ
वयः ॥८॥ त्वं अग्ने सहसा सहन्ऽतमः शुष्मिन्ऽतमः जायसे देव-
ऽतातये रयिः न देवऽतातये शुष्मिन्ऽतमः हि ते मदः द्युम्निन्-
ऽतमः उत क्रतुः अध स्म ते परि चरन्ति अजर शुष्टीऽवानः न
अजर ॥९॥ प्र वः महे सहसा सहस्वते उषःऽबुधे पशुऽसे न अग्नये
स्तोमः बभूतु अग्नये प्रति यत् ई हविष्मान् विश्वासु क्षासु जोगुवे
अग्नये रेभः न जरते ऋषूणां जूणिः होता ऋषूणां ॥१०॥ सः नः ने-
दिष्टं ददृशानः आ भर अग्ने देवेभिः सऽचनाः सुऽचेतुना महः
रायः सुऽचेतुना महि शविष्ठ नः कृधि संऽचक्षे भुजे अस्यै महि
स्तोतृऽभ्यः मघऽवन् सुऽवीर्यं मथीः उयः न शर्वसा ॥११॥ १३॥

॥ १२८ ॥ अयं जायत मनुषः धरीमणि होता यजिष्ठः उशि-
जां अनु व्रतं अग्निः स्वं अनु व्रतं विश्वऽश्रुष्टिः सखिऽयते रयिः-
ऽइव अस्वस्यते अदब्धः होता नि सदत् इळः पदे परिऽवीतः इळः
पदे ॥१॥ तं यज्ञऽसाधं अपि वातयामसि ऋतस्य पथा नमसा
हविष्मता देवऽताता हविष्मता सः नः ऊर्जा उपऽआभृति अ-
या कृपा न जूर्यति यं मातरिश्वा मनवे पराऽवतः देवं भाः० प-
राऽवतः ॥२॥ एवेन सद्यः परि एति पार्थिवं मुहुःऽगीः रेतः
वृषभः कनिऽकदत् दधत् रेतः कनिऽकदत् शतं चक्षाणः अक्षऽभिः
देवः वनेषु तुर्वणिः सदः दधानः उपरेषु सानुषु अग्निः परेषु सा-
नुषु ॥३॥ सः सुऽक्रतुः पुरऽहितः दमेऽदमे अग्निः यज्ञस्य अध्व-
रस्य चेतति क्रत्वा यज्ञस्य चेतति क्रत्वा वेधाः इषुऽयते विश्वा
जातानि पस्पशे यतः घृतऽश्रीः अतिथिः अजायत वह्निः वेधाः
अजायत ॥४॥ क्रत्वा यत् अस्य तविषीषु पृचते अग्नेः अवेन म-

अ० २. अ० १. व० १६.] ॥ ११५ ॥ [म० १. अ० १९. सू० १२९.]

रुतां न भोज्या इषिराय न भोज्या सः हि स्म दानं इवति वसूनां
च मज्जनां सः नः चासते दुःइतात् अभिऽहुतः शंसात् अघात्
अभिऽहुतः ॥ ५ ॥ १४ ॥ विश्वः विऽहायाः अरतिः वसुः दधे हस्ते
दक्षिणे तरणिः न शिष्यत् अवस्यया न शिष्यत् विश्वस्मै इत्
इषुध्यते देवऽचा हव्यं आ ऊहिषे विश्वस्मै इत् सुऽकृते वारं ऋ-
खति अग्निः द्वारां वि ऋखति ॥ ६ ॥ सः मानुषे वृजने शंसतमः
हितः अग्निः यज्ञेषु जेन्यः न विस्पतिः प्रियः यज्ञेषु विस्पतिः सः
हव्या मानुषाणां इळा कृतानि पत्यते सः नः चासते वरुणस्य
धूर्तेः महः देवस्य धूर्तेः ॥ ७ ॥ अग्निं होतारं ईळते वसुऽधितिं प्रियं
चेतिष्ठं अरतिं नि एरिरे हव्यऽवाहं नि एरिरे विश्वऽआयुं वि-
श्वऽवेदसं होतारं यजतं कविं देवासः रखं अवसे वसुऽयवः गीः-
ऽभिः रखं वसुऽयवः ॥ ८ ॥ १५ ॥

॥ १२९ ॥ यं त्वं रथं इंद्र मेघऽसातये अपाका संतं इषिर प्रऽन-
यसि प्र अनवद्य नयसि सद्यः चित् तं अभिष्टये करः वशः च वा-
जिनं सः अस्माकं अनवद्य तूतुजान वेधसां इमां वाचं न वेध-
सां ॥ १ ॥ सः श्रुधि यः स्म पृतनासु कासु चित् दक्षाय्यः इंद्र भर-
ऽहुतये नृऽभिः असिं प्रऽतूर्तये नृऽभिः यः शूरैः स्वः० सनिता
यः विप्रैः वाजं तरुता तं ईशानासः इरधंत वाजिनं पृष्ठं अन्यं न
वाजिनं ॥ २ ॥ दुस्सः हि स्म वृषणं पिन्वसि त्वचं कं चित् यावीः
अररुं शूर मर्त्यं परिऽवृणक्षि मर्त्यं इंद्र उत तुभ्यं तत् दिवे तत् रु-
द्राय स्वऽयशसे मित्राय वोचं वरुणाय सऽप्रथः सुऽमृच्छीकाय
सऽप्रथः ॥ ३ ॥ अस्माकं वः इंद्र उश्मसि इष्टये सखायं विश्वऽआयुं
प्रऽसहं युजं वाजेषु प्रऽसहं युजं अस्माकं ब्रह्म ऊतये अव पृतुषु

अ० २. अ० १. व० १८.] ॥ ११६ ॥ [म० १. अ० १९. सू० १३०.]

कासु चित् न हि त्वा शब्दुः स्तरते स्तृणोषि यं विश्वं शब्दुः स्तृणोषि यं
॥४॥ नि सु न म अतिऽमतिं कयस्य चित् ते जिष्ठाभिः अरणिऽभिः
न ऊतिऽभिः उयाभिः उय ऊतिऽभिः नेषि नः यथा पुरा अनेनाः
शूर मन्यसे विश्वानि पूरोः अप पषि वहिः आसा वहिः नः अच्छ
॥५॥ १६॥ प्र तत् वोचेयं भव्याय इदं वे हव्यः न यः इषऽवान् मन्म
रेजति रक्षऽहा मन्म रेजति स्वयं सः अस्मत् आ निदः वधैः अ-
जेत दुऽमतिं अव सवेत् अघऽशंसः अवऽतरं अव क्षुद्रं इव स-
वेत् ॥६॥ वनेम तत् होचया चित्त्या वनेम रयिं रयिऽवः सुऽवीर्यं
रखं संतं सुऽवीर्यं दुऽमन्मानं सुमंतुऽभिः आ ई इषा पृचीमहि
आ सत्याभिः इद्रं द्युस्महतिऽभिः यजचं द्युस्महतिऽभिः ॥७॥ प्रऽप्रं
वः अस्मे स्वयं शऽभिः ऊती परिऽवर्गे इद्रं दुऽमतीनां दरीमन्
दुऽमतीनां स्वयं सा रिषयधै या नः उपऽइषे अचैः हता ई असत्
न वक्षति क्षिप्ता जूणिः न वक्षति ॥८॥ त्वं नः इद्र राया परीणसा
याहि पथा अनेहसा पुरः याहि अरक्षसा सचस्व नः पराके आ
सचस्व अस्तं ईके आ पाहि नः दूरात् आरात् अभिष्टिऽभिः सदा
पाहि अभिष्टिऽभिः ॥९॥ त्वं नः इद्र राया तरुषसा उयं चित् त्वा म-
हिमा सक्षत् अवसे महे मिचं न अवसे ओजिष्ठ चातः अवितः
रथं कंचित् अमर्त्यं अन्यं अस्मत् रिषिषेः कंचित् अद्रिऽवः रिषि-
क्षंतं चित् अद्रिऽवः ॥१०॥ पाहि नः इद्र सुऽस्तुत सिधेः अवऽयाता
सदं इत् दुऽमतीनां देवः सन् दुऽमतीनां हंता पापस्य रक्षसः
चाता विप्रस्य माऽवतः अध हि त्वा जनिता जीजनत् वसो
रक्षऽहन्नं त्वा जीजनत् वसो ॥११॥ १७॥

॥ १३० ॥ आ इद्र याहि उप नः पराऽवतः न अयं अच्छ विद-

थानिऽइव सत्तऽपतिः अस्तै राजाऽइव सत्तऽपतिः हवामहेत्वा
 वयं प्रयस्वतः सुते सचा पुत्रासः न पितरं वाजऽसातये मंहिष्ठं
 वाजऽसातये ॥ १ ॥ पिवं सोमं इंद्रं सुवानं अद्रिऽभिः कोशेन
 सिक्तं अवतं न वंसंगः ततृषाणः न वंसंगः मदाय हुर्यताय ते
 तुविऽतमाय धायसे आत्वा यच्छंतु हरितः न सूर्यं अहा विश्वा-
 ऽइव सूर्यं ॥ २ ॥ अविंदत् दिवः निऽहितं गुहां निऽधि वेः न गर्भं
 परिऽवीतं अश्मनि अनंते अंतः अश्मनि व्रजं वज्री गवांऽइव
 सिसांसन् अंगिरऽतमः अपं अवृणोत् इषः इंद्रः परिऽवृताः
 द्वारः इषः परिऽवृताः ॥ ३ ॥ दृहहाणः वज्रं इंद्रः गर्भस्त्योः क्षत्रंऽइव
 तिग्मं असनाय सं श्यत् अहिऽहत्याय सं श्यत् संऽविष्यानः
 ओजसा शवऽभिः इंद्रं मज्मना तष्टाऽइव वृक्षं वनिनः नि वृ-
 श्चसि परश्वाऽइव नि वृश्चसि ॥ ४ ॥ त्वं वृथा नद्यः इंद्रं सतीवे अच्छं
 समुद्रं असृजः रथानऽइव वाजऽयतः रथानऽइव इतः ऊतीः
 अयुंजत समानं अर्थं अक्षितं धेनूऽइव मनवे विश्वऽदोहसः
 जनाय विश्वऽदोहसः ॥ ५ ॥ १८ ॥ इमां ते वाचं वसुऽयंतः आयवः
 रथं न धीरः सुऽअपाः अतक्षिषुः सुन्नाय त्वां अतक्षिषुः शुभंतः
 जेत्यं यथा वाजेषु विप्रं वाजिनं अत्यंऽइव शर्वसे सातये धनां
 विश्वा धनानि सातये ॥ ६ ॥ भिनत्त पुरः नवतिं इंद्रं पूरवे दिवः-
 ऽदासाय महिं दाशुषे नृतो वज्रेण दाशुषे नृतो अतिथि-
 ऽग्वाय शंबरं गिरेः उयः अव अभरत् महः धनानि दयमानः
 ओजसा विश्वा धनानि ओजसा ॥ ७ ॥ इंद्रः समतऽसु यजमानं
 आर्यं प्र आवत् विश्वेषु शतंऽऊतिः आजिषु स्वऽमीह्येषु
 आजिषु मनवे शासत् अव्रतान् त्वचं कृष्णां अरंधयत् धक्षत् न
 विश्वं ततृषाणं ओषति नि अर्शसानं ओषति ॥ ८ ॥ सूरः चक्रं प्र

वृहत् जातः ओजसा प्रऽपित्वे वाचं अरुणः मुषायति ईशानः
 आ मुषायति उशनां यत् पराऽवतः अजगन् ऊतये कवे मुष्म-
 नि विश्वा मनुषाऽइव तुर्वणिः अहा विश्वाऽइव तुर्वणिः ॥ ९ ॥
 सः नः नब्येभिः वृषऽकमेन् उक्थैः पुरां दर्तः० पायुऽभिः पाहि
 शग्मैः दिवऽदासेभिः इंद्र स्तवानः ववृधीथाः अहोभिःऽइव
 द्यौः ॥ १० ॥ १९ ॥

॥ १३१ ॥ इंद्राय हि द्यौः असुरः अनन्त इन्द्राय मही पृथिवी
 वरीमऽभिः द्युम्नऽसाता वरीमऽभिः इंद्र विश्वे सऽजोषसः दे-
 वासः दधिरे पुरः इंद्राय विश्वा सवनानि मानुषा रातानि संतु
 मानुषा ॥ १ ॥ विश्वेषु हि त्वा सवनेषु तुंजते समानं एकं वृष-
 ऽमन्यवः पृथक् स्वः० सनिथवः पृथक् तं त्वा नावं न पर्षणिं
 शूषस्य धुरि धीमहि इंद्र न यज्ञैः चित्तयंतः आयवः स्तोमेभिः
 इंद्र आयवः ॥ २ ॥ वि त्वा ततसे मिथुनाः अवस्यवः व्रजस्य साता
 गव्यस्य निऽसृजः सक्षतः इंद्र निऽसृजः यत् गव्यंतां हा जनां
 स्वः यंतां संऽऊहसि आविः करिक्त वृषणं सचाऽभुवं वज्रं
 इंद्र सचाऽभुवं ॥ ३ ॥ विदुः ते अस्य वीर्यस्य पूरवः पुरः यत् इंद्र
 शारदीः अवऽअतिरः ससहानः अवऽअतिरः शासः तं इंद्र मर्यै
 अयज्युं शवसः यते महीं अमुष्णाः पृथिवीं इमाः अपः मंदसानः
 इमाः अपः ॥ ४ ॥ आत् इत् ते अस्य वीर्यस्य चर्किरन् मर्देषु वृषन्
 उशिजः यत् आविथ सखिऽयतः यत् आविथ चकथै कारं
 एभ्यः पृतनासु प्रऽवैतवे ते अन्याऽअन्या नद्यं सनिष्णात अव-
 स्यंतः सनिष्णात ॥ ५ ॥ उतो नः अस्याः उषसः जुषेत हि अर्कस्य
 बोधि हविषः हवीमऽभिः स्वऽसाता हवीमऽभिः यत् इंद्र

हंतवे मृधः वृषां वज्रिन् चिकेतसि आ मे अस्य वेधसः नवी-
 यसः मन्मं श्रुधि नवीयसः ॥ ६ ॥ त्वं तं इंद्र ववृधानः अस्सऽयुः
 अमिचऽयंतं तुविऽजात मर्त्यं वज्रेण शूर मर्त्यं जहि यः नः
 अघऽयति शृणुष्व सुश्रवःऽतमः रिष्टं न यामन् अपं भूतु दुः-
 ऽमतिः विश्वा अपं भूतु दुऽमतिः ॥ ७ ॥ २० ॥

॥ १३२ ॥ त्वया वयं मघऽवन पूर्ये धने इंद्रत्वाऽऊताः सस्-
 ह्याम पृतन्यतः वनुयाम वनुथतः नेदिष्ठे अस्मिन् अहनि अधि
 वोच नु सुन्वते अस्मिन् यज्ञे वि चयेम भरे कृतं वाजऽयंतः भरे
 कृतं ॥ १ ॥ स्वऽजेषे भरे आप्रस्यं वक्त्रे नि उषऽबुधः स्वस्मिन्
 अंजसि क्राणस्यं स्वस्मिन् अंजसि अहन् इंद्रः यथा विदे शी-
 णाऽशीणा उषऽवाच्यः अस्सऽचा ते सध्यक् संतु रातयः भद्राः
 भद्रस्यं रातयः ॥ २ ॥ तत् तु प्रयः प्रत्नऽथा ते शुशुक्नं यस्मिन्
 यज्ञे वारं अकृण्वत क्षयं ऋतस्यं वाः असि क्षयं वि तत् वोचेः
 अध द्विता अंतः पश्यति रश्मिऽभिः सः घ विदे अनु इंद्रः गो-
 ऽएषणः बंधुक्षितऽभ्यः गोऽएषणः ॥ ३ ॥ नु इत्था ते पूर्वऽथा
 च प्रऽवाच्यं यत् अंगिरऽभ्यः अवृणोः अपं व्रजं इंद्र शिक्षन्
 अपं व्रजं आ एभ्यः समान्या दिश अस्मभ्यं जेषि योत्सि च सु-
 न्वतऽभ्यः रंधय कं चित् अव्रतं हृणायंतं चित् अव्रतं ॥ ४ ॥ सं
 यत् जनान् क्रतुऽभिः शूरः ईक्षयत् धने हिते तरुषत श्रवस्यवः
 प्र यक्षत श्रवस्यवः तस्मै आयुः प्रजाऽवत् इत् बाधे अर्चति
 ओजसा इंद्रे ओक्थं दिधिषंत धीतयः देवान् अच्छ न धीतयः
 ॥ ५ ॥ युवं तं इंद्रा पर्वता पुरऽयुधा यः नः पृतन्यात् अपं तंऽतं
 इत् हतं वज्रेण तंऽतं इत् हतं दूरे चत्तायं छत्सत् गहनं यत्

अ०२. अ०१. व०२३.] ॥ १२० ॥ [म०१. अ०२०. सू०१३४.

इनेक्षत् अस्माकं शत्रून् परि शूर विश्वतः दुर्मा दुर्षीष्ट विश्वतः
॥ ६ ॥ २१ ॥

॥ १३३ ॥ उमे पुनामि रोदसी ऋतेन दुहः दहामि सं महीः
अनिद्राः अभिऽवृग्य यच्च हताः अमित्राः वैलऽस्थानं परि तृ-
ह्णाः अशेरन् ॥ १ ॥ अभिऽवृग्य चित् अद्रिऽवः शीघ्रा यातु-
ऽमतीनां छिन्धि वटूरिणां पदा महाऽवटूरिणां पदा ॥ २ ॥ अव
आसां मघऽवन जहि शर्धः यातुऽमतीनां वैलऽस्थानके अर्मके
महाऽवैलस्ये अर्मके ॥ ३ ॥ यासां तिस्रः पंचाशतः अभिऽवृगैः
अपऽअवपः तत् सु ते मनायति तकात् सु ते मनायति ॥ ४ ॥
पिशङ्गऽभृष्टिं अभृष्टं पिशाचिं इंद्र सं मृणु सर्वं रक्षः नि बर्हय
॥ ५ ॥ अवः महः इंद्र ददहि शुधि नः शुशेच हि द्यौः द्याः नभीषा
अद्रिऽवः घृणात् नभीषा अद्रिऽवः शुष्मिनऽतमः हि शुष्मि-
ऽभिः वधैः उयेभिः ईयसे अपुरुषऽघ्नः अप्रतिऽइत् शूर सत्वऽभिः
चिऽसप्तैः शूर सत्वऽभिः ॥ ६ ॥ वनोति हि सुन्वन क्षयं परीणसः
सुन्वानः हि स्म यजति अव द्विषः देवानां अव द्विषः सुन्वानः
इत् सिसासति सहसा वाजी अवृतः सुन्वानाय इंद्रः ददाति
आऽभुवं रयिं ददाति आऽभुवं ॥ ७ ॥ २२ ॥ १९ ॥

॥ १३४ ॥ आ त्वा जुवः ररहाणाः अभि प्रयः वायो वहतु इह
पूर्वऽपीतये सोमस्य पूर्वऽपीतये ऊर्ध्वते अनु सूनृता मनः ति-
ष्ठतु जानती नियुत्वता रथेन आ याहि दावने वायो मुखस्य
दावने ॥ १ ॥ मंदंतु त्वा मंदिनः वायो इंदवः अस्सत् क्राणासः
सुऽकृता अभिऽद्यवः गोभिः क्राणाः अभिऽद्यवः यत् ह क्राणाः

अ० २. अ० १. व० २४.] ॥ १२१ ॥ [म० १. अ० २०. सू० १३५.]

इरुध्यै दक्षं सचन्ते ऊतयः सध्रीचीनाः निऽयुतः दावने धियः उप
ब्रुवते ई धियः ॥ २ ॥ वायुः युंक्ते रोहिता वायुः अरुणा वायुः रथे
अजिरा धुरि वोळ्हे वे वहिष्ठा धुरि वोळ्हे वे प्र बोधय पुरं धि
जारः आ ससर्तीऽइव प्र चक्षय रोदसी वासय उषसः अवसे
वासय उषसः ॥ ३ ॥ तुभ्यं उषसः शुचयः पराऽवति भद्रा वस्त्रा
तन्वते दंसु रश्मिषु चिचा नव्येषु रश्मिषु तुभ्यं धेनुः सबऽदुघा
विश्वा वसूनि दोहते अजनयः मरुतः वक्षणाभ्यः दिवः आ वक्ष-
णाभ्यः ॥ ४ ॥ तुभ्यं शुक्रासः शुचयः तुरण्यवः मदेषु उपाः इष-
णंत भुर्वणि अपां इषंत भुर्वणि त्वां त्सा री दसमानः भर्ग ईद्रे
तक्कऽवीर्ये त्वं विश्वस्मात् भुवनात् पासि धर्मेणा असुर्यात् पा-
सि धर्मेणा ॥ ५ ॥ त्वं नः वायो एषां अपूर्व्यः सोमानां प्रथमः
पीतिं अहेसि सुतानां पीतिं अहेसि उतो विहुत्सतीनां विशां
ववर्जुषीणां विश्वाः इत् ते धेनवः दुहे आऽशिरं घृतं दुहते आ-
ऽशिरं ॥ ६ ॥ २३ ॥

॥ १३५ ॥ स्त्रीणै बहिः उप नः याहि वीतये सहसेण निऽयुता
नियुवते श्रुतिनीभिः नियुवते तुभ्यं हि पूर्वऽपीतये देवाः देवाय
येमिरे प्र ते सुतासः मधुऽमंतः अस्थिरन् मदाय ऋत्वे अस्थिरन्
॥ १ ॥ तुभ्यं अयं सोमः परिऽपूतः अद्रिऽभिः स्पाहो वसानः परि
कोशं अर्षति शुक्रा वसानः अर्षति तव अयं भागः आयुषु
सोमः देवेषु हूयते वह वायो निऽयुतः याहि अस्मऽयुः जुषाणः
याहि अस्मऽयुः ॥ २ ॥ आ नः नियुत्ऽभिः श्रुतिनीभिः अध्वरं
सहस्रिणीभिः उप याहि वीतये वायो हव्यानि वीतये तव
अयं भागः ऋत्विजः सऽरश्मिः सूर्ये सचा अध्वर्युऽभिः भरमा-

अ०२. अ० १. व० २६.] ॥ १२२ ॥ [म० १. अ० २०. सू० १३६.]

णाः अयंसत वायो शुक्राः अयंसत ॥ ३ ॥ आ वां रथः नियुत्वा न
वक्षत् अवंसे अभि प्रयांसि सुधितानि वीतये वायो हव्यानि
वीतये पिवतं मध्वः अंधसः पूर्वऽपेयं हि वां हितं वायो आ
चंद्रेण राधसा आ गतं इंद्रः च राधसा आ गतं ॥ ४ ॥ आ वां
धियः ववृत्युः अध्वरान उप इमं इदं मर्मजंत वाजिनं आप्तुं
अत्वं न वाजिनं तेषां पिवतं असऽयू आ नः गतं इह ज्ञया
इंद्रवायू सुतानां अद्रिभिः युवं मदाय वाजऽदा युवं ॥ ५ ॥ २४ ॥
इमे वां सोमाः अप्सु आ सुताः इह अध्वर्युभिः भरमाणाः
अयंसत वायो शुक्राः अयंसत एते वां अभि असृक्षत तिरः
पवित्रं आश्वः युवाऽयवः अति रोमाणि अव्यया सोमांसः
अति अव्यया ॥ ६ ॥ अति वायो ससतः याहि शश्वतः यत्र यावां
वदति तत्र गच्छतं गृहं इंद्रः च गच्छतं वि सूनृता ददंशे रीयते
घृतं आ पूर्णया निऽयुता याथः अध्वरं इंद्रः च याथः अध्वरं ॥ ७ ॥
अत्र अहं तत् वहेथे मध्वः आऽहुतिं यं अश्वत्थं उपऽतिष्ठत
जायवः अस्मे ते संतु जायवः साकं गावः सुवते पच्यते यवः न ते
वायो उप दस्यंति धेनवः न अप दस्यंति धेनवः ॥ ८ ॥ इमे ये ते सु
वायो बाहुऽओजसः अंतः नदी ते पतयंति उक्ष्णः महिं ब्राधंतः
उक्ष्णः धन्वं न चित् ये अनाश्वः जीराः चित् अगिराऽओकसः
सूर्यस्यऽइव रश्मयः दुऽनियंतवः हस्तयोः दुऽनियंतवः ॥ ९ ॥ २५ ॥

॥ १३६ ॥ प्र सु ज्येष्ठं निऽचिराभ्यां बृहत् नमः हव्यं मतिं भरत
मृकृयत्ऽभ्यां स्वादिष्टं मृकृयत्ऽभ्यां ता संऽराजा घृतऽआसु-
ती यज्ञेऽयज्ञे उपऽस्तुता अथ एनोः क्षत्रं न कुतः च न आऽधृषे
देवऽत्वं नु चित् आऽधृषे ॥ १ ॥ अदर्शि गातुः उरवे वरीयसी पंथाः

ऋतस्य सं अयंस्त रश्मिभिः चक्षुः भगस्य रश्मिभिः दृष्टं
 मित्रस्य सदनं अर्यम्णः वरुणस्य च अथ दधाते बृहत् उक्थ्यं
 वयः उपस्तुत्यं बृहत् वयः ॥ २ ॥ ज्योतिष्मतीं अदितिं धारयत्-
 ऽक्षितिं स्वऽवतीं आ सचेते दिवेऽदिवे जागृदवांसा दिवे-
 ऽदिवे ज्योतिष्मत् क्षुचं आशते आदित्या दानुनः पतीं मित्रः
 तयोः वरुणः यातयत् ऽजंनः अर्यमा यातयत् ऽजंनः ॥ ३ ॥ अयं
 मित्राय वरुणाय शंभतमः सोमः भूतु अवऽपानेषु आऽभंगः
 देवः देवेषु आऽभंगः तं देवासः जुषेरत् विश्वे अद्य सऽजोषसः
 तथा राजाना करथः यत् ईमहे ऋतवाना यत् ईमहे ॥ ४ ॥ यः
 मित्राय वरुणाय अविधत् जनः अनवाणं तं परि पातः अंहसः
 दाश्वांसं मतीं अंहसः तं अर्यमा अभि रक्षति ऋजुऽयंतं अनु व्रतं
 उक्थैः यः एनोः परिऽभूषति व्रतं स्तोमैः आऽभूषति व्रतं ॥ ५ ॥
 नमः दिवे बृहते रोदसीभ्यां मित्राय वोचं वरुणाय मीळुषे सु-
 ऽमृतीकार्य मीळुषे इंद्रं अग्निं उपं स्तुहि दृष्टं अर्यम्णं भगं
 ज्योक् जीवंतः प्रऽजया सचेमहि सोमस्य ऊती सचेमहि ॥ ६ ॥
 ऊती देवानां वयं इंद्रवंतः मंसीमहि स्वऽयंशसः मरुत्ऽभिः
 अग्निः मित्रः वरुणः शर्म यंसन् तत् अश्याम मघऽवानः वयं
 च ॥ ७ ॥ २६ ॥ १ ॥

॥ १३७ ॥ सुसुम आ यातं अद्रिऽभिः गोऽश्रीताः मत्सराः इमे
 सोमांसः मत्सराः इमे आ राजाना दिविऽस्पृशा अस्सऽवा गंतं
 उपं नः इमे वां मित्रावरुणा गोऽआशिरः सोमाः शुक्राः गो-
 ऽआशिरः ॥ १ ॥ इमे आ यातं इंदवः सोमांसः दधिऽआशिरः सु-
 तांसः दधिऽआशिरः उत वां उषसः बुधि साकं सूर्यस्य रश्मि-

ऽभिः सुतः मित्राय वरुणाय पीतये चारुः ऋताय पीतये ॥ २ ॥
 तां वा धेनुं न वासरीं अंशुं दुहंति अद्रिऽभिः सोमं दुहंति अद्रि-
 ऽभिः अस्मऽचा गंतं उप नः अर्वाचा सोमऽपीतये अयं वा
 मित्रावरुणा नृभिः सुतः सोमः आ पीतये सुतः ॥ ३ ॥ १ ॥

॥ १३८ ॥ प्रऽप्रं पूष्णः तुविऽजातस्य शस्यते महिऽत्वं अस्य
 त्वसः न तंदते स्तोत्रं अस्य न तंदते अर्चामि सुन्नऽयन् अहं
 अतिऽऊति मयऽभुवं विश्वस्य यः मनः आऽयुयुवे मखः देवः
 आऽयुयुवे मखः ॥ १ ॥ प्र हि त्वा पूष्ण अजिरं न यामनि स्तो-
 मेभिः कृण्वे ऋणवः यथा मृधः उष्ट्रः न पीपरः मृधः हुवे यत् त्वा
 मयऽभुवं देवं सख्याय मर्त्यः अस्माकं आंगूषान् ह्युन्निनः कृधि
 वाजेषु ह्युन्निनः कृधि ॥ २ ॥ यस्य ते पूष्ण सख्ये विपन्यवः क्रत्वा
 चित्तं संतः अवसा बुभुजिरे इति क्रत्वा बुभुजिरे तां अनु त्वा
 नवीयसीं निऽयुतं रायः ईमहे अहेळमानः उरुऽशंस सरी भव
 वाजैऽवाजे सरी भव ॥ ३ ॥ अस्याः ऊं सु नः उप सातये भुवः
 अहेळमानः ररिऽवान् अजऽअश्व अवस्यतां अजऽअश्व ओ
 सु त्वा ववृतीमहि स्तोमेभिः दस्स साधुऽभिः नहि त्वा पूष्ण
 अतिऽमन्ये आधृणे न ते सख्यं अपऽहुवे ॥ ४ ॥ २ ॥

॥ १३९ ॥ अस्तु श्रीषट् पुरः अग्निं धिया दधे आ नु तत् शर्धः
 दिव्यं वृणीमहे इंद्रवायू वृणीमहे यत् ह क्राना विवस्वति
 नाभा संऽदायि नव्यसी अघं प्र सु नः उप यंतु धीतयः देवान
 अच्छं न धीतयः ॥ १ ॥ यत् ह त्यत् मित्रावरुणौ ऋतात् अधि

आऽदृष्टार्थे० अनृतं स्वेन मन्युना दक्षस्य स्वेन मन्युना युवोः
 इत्या अधि सद्यऽसु अपश्याम हिरण्ययं धीभिः च न मनसा
 स्वेभिः अक्षऽभिः सोमस्य स्वेभिः अक्षऽभिः ॥ २ ॥ युवां स्तो-
 मेभिः देवऽयंतः अश्विना आश्वयंतःऽइव ह्योक्तं आयवः युवां
 हव्या अभि आयवः युवोः विश्वाः अधि श्रियः पृष्टाः च विश्व-
 ऽवेदसा मुषायंतं वां पवयः हिरण्यये रथे दसा हिरण्यये ॥ ३ ॥
 अचेति दसा वि ऊं नाकं ऋण्वथः युजतं वां रथऽयुजः दिवि-
 ष्षिषु अध्वसानः दिविष्षिषु अधि वां स्थाम वंधुरे रथे दसा
 हिरण्यये पथाऽइव यंतौ अनुऽशासता रजः अंजसा शासता
 रजः ॥ ४ ॥ शचीभिः नः शचीऽवसू दिवा नक्तं दशस्यतं मा वां
 रातिः उपं दसत् कदा च न अस्सत् रातिः कदा च न ॥ ५ ॥ ३ ॥
 वृषन् इंद्र वृषऽपानासः इंद्रवः इमे सुताः अद्रिऽसुतासः उत्-
 ऽभिदः तुभ्यं सुतासः उत्ऽभिदः ते त्वा मंदंतु दावने महे चिचायं
 राधसे गीऽभिः गिर्वाहः स्तवंमानः आ गहि सुऽमृच्छीकः नः
 आ गहि ॥ ६ ॥ ओ सु नः अग्ने ऋणुहि त्वं ईळितः देवेभ्यः ब्रवसि
 यज्ञियेभ्यः राजऽभ्यः यज्ञियेभ्यः यत् हव्या अंगिराऽभ्यः धेनुं देवाः
 अदत्तन वि तां दुहे अर्यमा कर्तरि सचा एषः तां वेद मे सचा ॥ ७ ॥
 मो सु वः अस्सत् अभि तानि पौंस्यां सना भूवन् ह्युमानि मा
 उत्त जारिषुः अस्सत् पुरा उत्त जारिषुः यत् वः चिचं युगेऽयुगे
 नव्यं घोषात् अमर्त्यं अस्मासु तत् मरुतः यत् च दुस्तरं दिधृतं
 यत् च दुस्तरं ॥ ८ ॥ दध्यङ् ह मे जनुषं पूर्वं अंगिराः प्रियऽमैधः
 कण्वः अचिः मनुः विदुः ते मे पूर्वं मनुः विदुः तेषां देवेषु आ-
 ऽयतिः अस्माकं तेषु नाभयः तेषां पदेन महि आ नमे गिरा
 इंद्रायी आ नमे गिरा ॥ ९ ॥ होता यक्षत् वनिनः वंत वार्यं वृ-

हृस्पतिः यजति वेनः उक्षऽभिः पुरुऽवारैभिः उक्षऽभिः जगृभम्
दूरेऽआदिशं स्त्रीकं अद्रेः अध त्मना आधारयत् अरिं दानि सु-
ऽक्रतुः पुरु सन्नानि सुऽक्रतुः ॥ १० ॥ ये देवासः दिवि एकादश
स्य पृथिव्यां अधि एकादश स्य अप्सुऽक्षितः महिना एकादश
स्य ते देवासः यज्ञं इमं जुषध्वं ॥ ११ ॥ ४ ॥ २० ॥

॥ १४० ॥ वेदिऽसदे प्रियऽधामाय सुऽद्युते धासिऽइव प्र भर
योनिं अमये वस्त्रेणऽइव वासय मन्मना शुचिं ज्योतिःऽरथं शु-
क्रऽवर्णी तमऽहनं ॥ १ ॥ अभि द्विऽजन्मा चिऽवृत् अन्नं ऋज्यते
संवत्सरे ववृधे जग्धं ई पुनः अन्यस्य आसा जिह्वा जेन्यः वृषा
नि अन्येन वनिनः मृष्ट वारणः ॥ २ ॥ कृष्णऽमुतौ वेविजे अस्य
सऽक्षितौ उभा तरेते अभि मातरां शिशुं प्राचाऽजिह्वं ध्वसयंतं
तृषुऽद्युतं आ साच्यं कुपयं वर्धनं पितुः ॥ ३ ॥ मुमुक्ष्वः मनवे मा-
नवस्यते रघुऽद्रुवः कृष्णऽसीतासः ऊं जुवः असमनाः अजिरासः
रघुऽस्यदः वातऽजूताः उप युज्यंते आश्वः ॥ ४ ॥ आत् अस्य ते
ध्वसयंतः वृथा ईरते कृष्णं अर्भवं महिं वर्षैः करिक्तः यत् सीं महीं
अवनिं प्र अभि मर्मैशत् अभिऽश्वसन् स्तनयन् एति नानदत्
॥ ५ ॥ ५ ॥ भूषन् न यः अधि बभूषु नक्षते वृषाऽइव पत्नीः अभि
एति रोहवत् ओजायमानः तन्वः च शुभते भीमः न शृंगा दिवि-
धाव दुऽगृभिः ॥ ६ ॥ सः संऽस्तिरः विऽस्तिरः सं गृभायति जा-
नन् एव जानतीः नित्यः आ श्ये पुनः वर्धते अपि यंति देव्यं
अन्यत् वर्षैः पित्रोः कृष्णते सचां ॥ ७ ॥ तं अमुवः केशिनीः सं
हिरेभिरे ऊर्ध्वा तस्युः ममुषीः प्र आयवे पुनः तासां जरां प्रऽमु-
चन् एति नानदत् असुं परं जनयन् जीवं अस्तृतं ॥ ८ ॥ अधी-

वासं परिमातुः रिहन् अहं तुविऽयेभिः सत्त्वंऽभिः याति विजयः
 वयः दधत् पतऽवते रेरिहत् सदा अनु श्येनीं सचते वर्तनिः अहं
 ॥ ९ ॥ अस्माकं अग्ने मघवत्सु दीदिहि अधश्चसीवान् वृषभः
 दमूनाः अवऽअस्य शिशुऽमतीः अदीदेः वर्मऽइव युत्सु परि-
 ऽजभैराणः ॥ १० ॥ ६ ॥ इदं अग्ने सुऽधितं दुऽधितात् अधिप्रियात्
 ऊं चित् मन्मनः प्रेयः अस्तु ते यत् ते शुक्रं तन्वंः रोचते शुचिं
 तेन अस्मभ्यं वनसे रत्नं आत्वं ॥ ११ ॥ रथाय नाव उत नः गृहाय
 नित्यऽअरिचां पतऽवतीं रासि अग्ने अस्माकं वीरान् उत नः म-
 घो नः जनान् च या पारयात् शर्म या च ॥ १२ ॥ अभि नः अग्ने
 उक्थं इत् जुगुयोः द्यावाक्षामां सिधवः च स्वऽगृताः गर्भं यव्यं
 यतः दीधो अहां इषं वरं अरुण्यः वरत ॥ १३ ॥ ७ ॥

॥ १४१ ॥ बट इत्या तत् वपुषे धायि दर्शतं देवस्य भर्गः सहसः
 यतः जनि यत् ई उप ह्रते साधते मतिः क्षृतस्य धेनाः अनयन्त
 सऽसुतः ॥ १ ॥ पृष्ठः वपुः पितुऽमान् नित्यः आ श्ये द्वितीयं आ
 सप्रऽशिवासु मातृषु तृतीयं अस्य वृषभस्य दोहसे दशऽप्रमतिं
 जनयन्त योषणः ॥ २ ॥ निः यत् ई बुध्नात् महिषस्य वर्षसः ईशा-
 नासः शवसा क्रंत सूरयः यत् ई अनु प्रऽदिवः मध्वः आऽधवे
 गुहां संतं मातरिश्वा मथायति ॥ ३ ॥ प्र यत् पितुः परमात् नीयते
 परि आ पृष्ठुधः वीरुधः दंऽसुं रोहति उभा यत् अस्य जनुषं यत्
 इन्वतः आत् इत् यविष्ठः अभवत् घृणा शुचिः ॥ ४ ॥ आत् इत्
 मातृः आ अविशत् यासु आ शुचिः अहिंस्यमानः उर्विया वि
 ववृधे अनु यत् पूर्वाः अरुहत् सनाऽजुवः निनव्यसीषु अवरासु
 धावते ॥ ५ ॥ ८ ॥ आत् इत् होतारं वृणते दिविष्टिषु भर्गऽइव

प॒पृचा॒नासः॑ ऋ॒जते॑ दे॒वान् यत् क्र॒त्वा म॒ज्मना॑ पु॒रुऽस्तु॑तः म॒तै
 शंसं॑ वि॒श्वधा॑ वेति॒ धाय॑से ॥ ६ ॥ वि॒ यत् अ॒स्थात् य॒जतः॑ वा-
 तऽचो॒दितः॑ ह॒ारः न व॒क्त्रा ज॒रणाः॑ अ॒नाकृतः॑ तस्य॒ पत्न॑न ध॒क्षुषः॑
 कृ॒ष्णऽज॑हसः शु॒चिऽज॑न्मनः रजः आ विऽअ॒ध्वनः॑ ॥ ७ ॥ रथः न
 या॒तः शि॒क्रऽभिः॑ कृतः द्यां अ॒गैभिः॑ अ॒रुषेभिः॑ ई॒यते॒ आत् अ॒स्य
 ते कृ॒ष्णासः॑ ध॒क्षि सूर॑यः शूर॒स्यऽइ॒व तेष॑थात् ई॒षते॒ वयः॑ ॥ ८ ॥
 त्वया॑ हि अ॒ग्रे व॒रुणः॑ धृतऽव्रतः मि॒त्रः शा॒श॒द्रे अ॒येमा सु॑दानवः
 यत् सी॒ अनु॑ क्र॒तुना॑ वि॒श्वऽथा॑ विऽभुः अ॒रान॑ न नेमिः प॒रिऽभूः
 अजा॑यथाः ॥ ९ ॥ त्वं अ॒ग्रे श॒श॒मानाय॑ सु॒न्वते॒ रत्नं॑ य॒विष्ट॑ दे॒व-
 ऽता॑तिं इ॒न्वसि॑ त्वं त्वा॒नु न॒व्यं स॒हसः॑ यु॒वन् वयं॑ भ॒गं न का॑रे म॒हि-
 ऽर॒त्न धी॑महि ॥ १० ॥ अ॒ग्ने र॒यिं न सु॑अर्थं द॒मून॑सं भ॒गं दक्षं॑
 न प॒पृचा॑सि ध॒रुण॑सि र॒श्मीन॑ऽइ॒व यः यम॑ति जन्म॒नी उ॒भे दे॒वा-
 नां॑ शंसं ऋ॒ते आ च॑ सुऽक्र॒तुः ॥ ११ ॥ उ॒त नः॑ सुऽद्यो॒त्मा जी॒र-
 ऽअ॒श्वः होता॑ म॒द्रः शृ॒णु॒वत् च॑न्द्रऽरथः सः नः ने॒षत् ने॒षत॑मैः
 अ॒मूरः अ॒ग्निः वा॒मं सु॒वितं॑ वस्यः अ॒च्छ ॥ १२ ॥ अ॒स्ता॒वि अ॒ग्निः
 शि॒मी॒वत्ऽभिः॑ अ॒कैः सां॑रा॒ज्याय॑ प्रऽतरं द॒धानः॑ अ॒मी च॑ ये
 म॒घऽवा॑नः वयं च॒ मिहं॑ न सूरः अ॒ति निः॑ त॒तन्युः॑ ॥ १३ ॥ १॥

॥ १४२ ॥ संऽइ॒हः अ॒ग्ने आ॒ वह॑ दे॒वान् अ॒द्य य॒तऽसु॑चे तंतुं त॒नु-
 ष्व॒ पू॒र्य सु॒तऽसो॑माय दा॒शुषे॑ ॥ १ ॥ घृतऽवैतं॑ उप॒ मा॒सि म॒धु-
 ऽमंतं॑ त॒नूऽन॒पात् य॒ज्ञं वि॒प्रस्य॑ माऽवतः श॒श॒मान॑स्य दा॒शुषः॑
 ॥ २ ॥ शु॒चिः पा॒वकः॑ अ॒द्भुतः॑ म॒ध्वा य॒ज्ञं मि॒मिक्ष॑ति न॒राशंसः॑ त्रिः
 आ दि॒वः दे॒वः दे॒वेषु॑ य॒ज्ञियः॑ ॥ ३ ॥ ई॒कृ॒तः अ॒ग्ने आ॒ वह॑ ई॒दं

अ० २. अ० २. व० १२.] ॥ १२९ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १४३.]

चिचं इह प्रियं इयं हि त्वा मतिः मम अच्छं सुऽजिह्वं वच्यते ॥ ४ ॥
 स्तृणानासः यत् सुचः बर्हिः यज्ञे सुऽअध्वरे वृजे देवव्यचः स तमं
 इंद्राय शर्मं सुऽप्रथः ॥ ५ ॥ वि अयं तां ऋतुऽवृधः प्रऽयै देवेभ्यः
 महीः पावकासः पुरुऽस्पृहः द्वारः देवीः असञ्चतः ॥ ६ ॥ १० ॥ आ
 भंदमाने उपाके नक्तोषसा सुऽपेशसा यद्ही ऋतस्य मातरां
 सीदतां बर्हिः आ सुऽमत् ॥ ७ ॥ मंद्रऽजिह्वा जुगुर्वणी होता रा
 देव्या कवी यज्ञं नः यक्षतां इमं सिधं अद्य दिविऽस्पृशं ॥ ८ ॥
 शुचिः देवेषु अर्पिता होचा मरुत्सु भारती इळा सरस्वती
 मही बर्हिः सीदंतु यज्ञियाः ॥ ९ ॥ तत् नः तुरीपं अद्भुतं पुरु वा
 अरं पुरु त्मना त्वष्टा पोषाय वि स्यतु राये नाभा नः अस्सुऽयुः
 ॥ १० ॥ अवऽसृजन उप त्मना देवान् यक्षि वनस्पते अग्निः हव्या
 सुसूदति देवः देवेषु मेधिरः ॥ ११ ॥ पूषणऽवते मरुत्वंते विश्वऽदे-
 वाय वायवे स्वाहा गायत्रऽवैपसे हव्यं इंद्राय कर्तन ॥ १२ ॥
 स्वाहाऽकृतानि आ गृहि उप हव्यानि वीतये इंद्र आ गृहि
 शुधि हव त्वां हवन्ते अध्वरे ॥ १३ ॥ ११ ॥

॥ १४३ ॥ प्र तव्यसीं नव्यसीं धीतिं अगये वाचः मतिं सहसः
 सूनवे भरे अपां नपात् यः वसुऽभिः सह प्रियः होता पृथिव्यां
 नि असीदत् ऋत्वियः ॥ १ ॥ सः जायमानः परमे विऽओमनि
 आविः अग्निः अभवत् मातरिश्चने अस्य क्रत्वा संऽइधानस्य
 मज्मना प्र द्यावां शेचिः पृथिवी अरोचयत् ॥ २ ॥ अस्य तेषाः
 अजराः अस्य भानवः सुऽसंहशः सुऽप्रतीकस्य सुऽद्युतः भा-
 ऽत्वक्षसः अति अक्तुः न सिंधवः अग्नेः रेजते असंसतः अजराः
 ॥ ३ ॥ यं आऽईरि भृगवः विश्वऽवैदसं नाभा पृथिव्याः भुवनस्य

अ०२. अ०२. व० १३.] ॥ १३० ॥ [म० १. अ० २१. सू० १४४.]

मज्जना अग्निं तं गीऽभिः हिनुहि स्वे आ दमे यः एकः वस्वः
वरुणः न राजति ॥ ४ ॥ न यः वराय मरुताऽइव स्वनः सेनाऽइव
सृष्टा दिव्या यथा अग्निः अग्निः जंभैः तिगितैः अग्निं भवति
योधः न शत्रून् सः वना नि ज्ञुजते ॥ ५ ॥ कुवित् नः अग्निः उच-
यस्य वीः असत् वसुः कुवित् वसुऽभिः कामं आऽवत् चोदः
कुवित् तुतुज्यात् सातयै धियः शुचिऽप्रतीकं तं अया धिया
गृणे ॥ ६ ॥ घृतऽप्रतीकं वः ऋतस्य धुऽसदं अग्निं मित्रं न सं-
ऽइधानः ज्ञुजते इंधानः अक्रः विदयेषु दीदत् शुक्रऽवर्णा उत्
ऊं नः यंसते धियं ॥ ७ ॥ अप्रऽयुच्छन् अप्रयुच्छत्ऽभिः अग्ने
शिवेभिः नः पायुऽभिः पाहि शग्मैः अदभ्येभिः अदपितेभिः
इष्टे अनिमिषत्ऽभिः परि पाहि नः जाः ॥ ८ ॥ १२ ॥

॥ १४४ ॥ एति प्र होता व्रतं अस्य मायया ऊर्ध्वा दधानः शु-
चिऽपेशसं धियं अभि सुचः क्रमते दक्षिणाऽआवृतः याः अस्य
धामं प्रथमं ह निंसते ॥ १ ॥ अभि ईं ऋतस्य दोहनाः अनूषता
योनौ देवस्य सदने परिऽवृताः अपां उपऽस्थे विऽभृतः यत् आ
अवसत् अध स्वधाः अधयत् याभिः ईयते ॥ २ ॥ युयूषतः स-
ऽवयसा तत् इत् वपुः समानं अर्थं विऽतरिचता मिथः आत्
ईं भगः न हव्यः सं अस्सत् आ वोळ्हुः न रश्मीन् सं अयंसत् सा-
रथिः ॥ ३ ॥ यं ईं वा सऽवयसा सपर्येतः समाने योना मिथुना
संऽओकसा दिवा न नक्तं पलितः युवा अजनि पुरु चरन् अजाः
मानुषा युगा ॥ ४ ॥ तं ईं हिन्वन्ति धीतयः दश त्रिशः देवं मर्तासः
ऊतयै हवामहे धनोः अधि प्रऽवतः आ सः ऋत्नति अभिव्र-
जत्ऽभिः व्युना नवा अधित ॥ ५ ॥ त्वं हि अग्ने दिव्यस्य राजसि

अ०२. अ०२. व० १५.] ॥ १३१ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १४६.]

त्वं पार्थिवस्य पशुपाऽऽइव त्मना एनीं ते एते बृहतीं अभि-
 ऽश्रिया हिरण्ययीं वक्करीं बर्हिः आशते ॥६॥ अमे जुषस्व प्रति
 हर्ये तत् वचः मंद्रं स्वधाऽवः ऋतं जात सुऽक्रतो० यः विश्वतः
 प्रत्यङ् असिं दर्शतः रावः संऽदृष्टौ पितुमान्ऽइव क्षयः ॥७॥ १३॥

॥ १४५ ॥ तं पृच्छत सः जगाम सः वेद सः चिक्त्वान ईयते
 सः नु ईयते तस्मिन् संति प्रऽशिषः तस्मिन् इष्टयः सः वाजस्य
 शवसः शुष्मिणः पतिः ॥ १ ॥ तं इत् पृच्छति न सिमः वि पृच्छति
 स्वेनऽइव धीरः मनसा यत् अयभीत् न मृष्यते प्रथमं न अपरं
 वचः अस्य ऋत्वा स चते अप्रऽदृपितः ॥ २ ॥ तं इत् गच्छति जुह्वः
 तं अर्वतीः विश्वानि एकः शृण्वत् वचांसि मे पुरुऽप्रेषः ततुरिः
 यज्ञऽसाधनः अच्छिद्रऽजतिः शिशुः आ अदत्त संरभः ॥ ३ ॥ उप-
 ऽस्थायं चरति यत् संऽआरत सद्यः जातः तत्सार युज्येभिः अभि-
 श्वातं मृशते नाद्ये मुदे यत् ईं गच्छति उशतीः अपिऽस्थितं ॥ ४ ॥
 सः ईं मृगः अप्यः वनर्गुः उप त्वचि उपऽमस्यां नि धायि वि अत्र-
 वीत् वयुना मत्येभ्यः अभिः विद्वान् ऋतऽचित हि सत्यः ॥ ५ ॥ १४॥

॥ १४६ ॥ विऽमूर्धानं सप्तऽरश्मिं गृणीषे अनूनं अग्निं पित्रोः
 उपऽस्थे निऽसत्तं अस्य चरतः ध्रुवस्य विश्वा दिवः रोचना आ-
 पप्रिऽवांसं ॥ १ ॥ उक्षा महान् अभि ववक्षे एने अजरः तस्थौ
 इतऽऽजतिः ऋष्वः उर्याः पदः नि दधाति सानौ रिहंति ऊधः
 अरुषासः अस्य ॥ २ ॥ समानं वत्सं अभि संऽचरंतीं विष्वक् धेनूः
 वि चरतः सुऽमेकै० अनपऽवृज्यान् अध्वनः मिमानि विश्वान्
 केतान् अधि महः दधानि ॥ ३ ॥ धीरासः पदं कवयः नयंति ना-

अ०२. अ०२. व० १७.] ॥ १३२ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १४८.

नां हृदा रक्षमाणाः अजुयै सिसांसंतः परिअपश्यंत सिंधुं आ-
विः एभ्यः अभवत्सूर्यैः नृनु ॥ ४ ॥ दिहृक्षेण्यः परि काष्ठासु जेन्यः
ईठेन्यः महः अभौय जीवसे पुरुऽवा यत् अभवत्सूः अहं एभ्यः
गर्भेभ्यः मघऽवा विश्वऽदर्शतः ॥ ५ ॥ १५ ॥

॥ १४७ ॥ कथा ते अग्ने शुचयंतः आयोः ददाणुः वा जेभिः आ-
शुषाणाः उभे यत् तोके तनये दधानाः ऋतस्य सामनं रणयंत
देवाः ॥ १ ॥ बोध मे अस्य वचंसः यविष्ट मंहिष्ठस्य प्रऽभृतस्य
स्वधाऽवः पीयति त्वः अनु त्वः गृणाति वंदारुः ते तन्वं वंदे अग्ने
॥ २ ॥ ये पायवः मामतेयं ते अग्ने पश्यंतः अंधं दुःऽइतात् अरक्षन्
रक्ष तान सुऽकृतः विश्वऽवेदाः दिप्संतः इत् रिपवः न अहं देभुः
॥ ३ ॥ यः नः अग्ने अररिऽवान अघऽयुः अरातिऽवा मर्चयति ह्येनं
मंत्रः गुरुः पुनः अस्तु सः अस्मै अनु मृक्षीष्ट तन्वं दुःऽउक्तेः ॥ ४ ॥ उत
वा यः सहस्य प्रऽविद्वान् मर्तैः मर्तै मर्चयति ह्येनं अतः पाहि
स्तवमानं स्तुवंतं अग्ने मार्किः नः दुःऽइताय धायीः ॥ ५ ॥ १६ ॥

॥ १४८ ॥ मथीत यत् ई विष्टः मातरिष्वा होतारं विश्वऽअप्सुं
विश्वऽदेव्यं नि यं दधुः मनुष्यासु विष्टु स्वं न चिबं वपुषे वि-
भाऽव ॥ १ ॥ ददानं इत् न ददुभंत मन्म अग्निः वरुणं मम तस्य
चाकन् जुषंत विश्वानि अस्य कर्म उपऽस्तुतिं भरमाणस्य का-
रोः ॥ २ ॥ नित्ये चित नु यं सदेनं जगृभे प्रशस्तिऽभिः दधिरे यज्ञि-
यांसः प्र सु नयंत गृभयंतः इष्टौ अश्वांसः न रथ्यः रक्षाणाः ॥ ३ ॥
पुरुणि द्सः नि रिणाति जेभिः आत् रोचते वने आ विभाऽवा
आत् अस्य वातः अनु वाति शेचिः अस्तु न शयी असनां अनु

अ० २. अ० २. व० २०.] ॥ १३३ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १५१.

द्वन् ॥ ४ ॥ न यं रिपवः न रिषण्यवः गर्भे संतं रेषणाः रेषयति
अधाः अपश्याः न दभन् अभिऽख्या नित्यासः ईं प्रेतारः अर-
क्षन् ॥ ५ ॥ १७ ॥

॥ १४९ ॥ महः सः रायः आ ईषते पतिः दन् इनः इनस्य वसुनः
पदे आ उपं प्रजैतं अद्रयः विधन इत् ॥ १ ॥ सः यः वृषां नरां न
रोदस्योः अवःऽभिः अस्ति जीवपीतऽसर्गः प्र यः सप्ताणः शि-
थीत योनौ ॥ २ ॥ आ यः पुरं नार्मिणीं अदीदेत् अत्यः कविः
नभ्यः न अर्वा सूरः न रुक्मान् शतऽआत्मा ॥ ३ ॥ अभि द्वि-
ऽजन्मा ची रोचनानि विश्वा रजांसि शुशुचानः अस्थात् होतां
यजिष्ठः अपां सधऽस्ये ॥ ४ ॥ अयं सः होता यः द्विऽजन्मा विश्वा
दधे वार्याणि अवस्या मर्तैः यः अस्मै सुऽतुकः ददाश ॥ ५ ॥ १८ ॥

॥ १५० ॥ पुरु त्वा दाश्चान वोचे अरिः अग्रे तव स्वित् आ
तोदस्यऽइव शरणे आ महस्य ॥ १ ॥ वि अनिनस्य धनिनः प्र-
ऽहोषे चित् अररुषः कदा चन प्रऽजिगतः अदेवऽयोः ॥ २ ॥ सः
चंद्रः विप्र मर्त्यः महः बाधनऽतमः दिवि प्रऽप्र इत् ते अग्रे
वनुषः स्याम ॥ ३ ॥ १९ ॥

॥ १५१ ॥ मित्रं न यं शिम्या गोष्ठु गृध्यवः सुऽआध्यः विदधे
अप्ऽसु जीजनन् अरेजेतां रोदसी पाजसा गिरा प्रति प्रियं
यजतं जनुषां अवः ॥ १ ॥ यत् हत्यत् वा पुरुऽमीहस्य सोमिनः
प्र मिवांसः न दधिरे सुऽआभुवः अध ऋतुं विदत् गातुं अर्चते
उत् श्रुतं वृषणा पस्त्यऽवतः ॥ २ ॥ आ वा भूषन् क्षितयः जन्म

रोदस्योः प्रऽवाच्यं वृषणा दक्षसे महे यत् ईं ऋताय भरथः यत्
 अर्वेते प्रहोत्रया शिष्या वीथः अध्वरं ॥३॥ प्र सा स्थितिः असुरा
 या महि प्रिया ऋतंऽवानौ ऋतं आ घोषथः बृहत् युवं दिवः
 बृहत्तः दक्षं आऽभुवै गां न धुरि उप युंजाथे अपः ॥४॥ मही
 अत्र महिना वारं ऋणथः अरेणवः तुजः आ सन्न धेनवः
 स्वरंति ताः उपरऽताति सूर्य आ निऽधुचः उषसः तक्वीऽइव
 ॥५॥२०॥ आ वां ऋताय केशिनीः अनूषत मित्रं यत्र वरुण
 गातुं अर्चथः अवंत्मना सृजतं पिन्वतं धियः युवं विप्रस्य मन्म-
 नां इरज्यथः ॥६॥ यः वां यज्ञैः शशमानः ह दाशति कविः होता
 यजति मन्मऽसाधनः उप अहं तं गच्छथः वीथः अध्वरं अच्छ
 गिरः सुऽमतिं गंतं अस्सऽयू ॥७॥ युवां यज्ञैः प्रथमा गोभिः
 अंजते ऋतंऽवाना मनसः न प्रऽयुक्तिषु भरति वां मन्मना सं-
 ऽयतां गिरः अदृष्यता मनसा रेवत् आशाथे ॥८॥ रेवत् वयः
 दधाथे रेवत् आशाथे नरा मायाभिः इतऽऊति माहिनं न वां
 द्यावः अहंभिः न उत सिंधवः न देवऽत्वं पणयः न आनशुः
 मघं ॥ ९ ॥ २१ ॥

॥१५२॥ युवं वस्त्राणि पीवसा वसाथे युवोः अच्छिद्राः मंतवः
 ह सर्गाः अत्र अतिरतं अनृतानि विश्वा ऋतेन मित्रावरुणा
 सचेथे ॥१॥ एतत् च न त्वः वि चिकेतत् एषां सत्यः मंत्रः कवि-
 ऽशस्तः ऋधावान् चिऽअश्रिंहंति चतुऽअश्रिः उयः देवऽनिदः
 ह प्रथमाः अजूर्यन् ॥२॥ अपात् एति प्रथमा पतऽवतीनां कः
 तत् वां मित्रावरुणा आ चिकेत गर्भैः भारं भरति आ चित्
 अस्य ऋतं पिपति अनृतं नितारीत् ॥३॥ प्रऽयंतं इत् परि जारं

अ०२. अ०२. व०२४.] ॥ १३५ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १५४.]

कनीनां पश्यामसिन् उपऽनिपद्यमानं अनवऽपृग्णा विऽतता
वसानं प्रियं मित्रस्य वरुणस्य धाम ॥ ४ ॥ अनश्वः जातः अनभी-
शुः अर्वा कनिक्कदत् पतयत् ऊर्ध्वऽसानुः अचित्तं ब्रह्म जुजुषुः
युवानः प्र मित्रे धाम वरुणे गृणंतः ॥ ५ ॥ आ धेनवः मामतेयं
अवैतीः ब्रह्मऽप्रियं पीपयन् सस्मिन् ऊधनं पितृभिः श्रेत वयु-
नानि विद्वान् आसा आऽविवासन् अदितिं उरुथेत् ॥ ६ ॥ आ
वां मित्रावरुणा हव्यऽजुष्टिं नमसा देवौ अवसा ववृत्या अस्माकं
ब्रह्म पृतनासु सद्भाः अस्माकं वृष्टिः दिव्या सुऽपारा ॥ ७ ॥ २२ ॥

॥ १५३ ॥ यजामहे वां महः सऽजोषाः हव्येभिः मित्रावरुणा
नमऽभिः घृतैः घृतऽसू० अथ यत् वां अस्मे अर्ध्वयवः न धी-
तिऽभिः भरति ॥ १ ॥ प्रऽस्तुतिः वां धाम न प्रऽयुक्तिः अयामि
मित्रावरुणा सुऽवृक्तिः अनक्ति यत् वां विदथेषु होतां सुभं वां
सूरिः वृषणी इयक्षन् ॥ २ ॥ पीपाय धेनुः अदितिः ऋताय जनाय
मित्रावरुणा हविऽदे हिनोति यत् वां विदथे सपयन् सः रा-
तऽहव्यः मानुषः न होता ॥ ३ ॥ उत वां विश्वमद्यासु अंधः गावः
आपः च पीपयन्त देवीः उतो नः अस्य पूर्यः पतिः दन् वीतं
पातं पर्यसः उस्त्रियायाः ॥ ४ ॥ २३ ॥

॥ १५४ ॥ विष्णोः नृकं वीर्येण प्र वोचं यः पार्थिवानि वि-
ऽममे रजांसि यः अस्कं भायत् उत्ऽतरं सधऽस्यं विऽचक्रमाणः
चेधा उरुऽगायः ॥ १ ॥ प्र तत् विष्णुः स्तुवते वीर्येण मृगः न भीमः
कुचरः गिरिऽस्थाः यस्य उरुषु विषु विऽक्रमणेषु अधिऽक्षि-
यति भुवनानि विश्वा ॥ २ ॥ प्र विष्णवे श्रूषं एतु मन्म गिरि-
ऽक्षिते उरुऽगायाय वृष्णे यः इदं दीर्घं प्रऽयतं सधऽस्यं एकं

अ० २. अ० २. व० २६.] ॥ १३६ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १५६.]

विऽममे चिऽभिः इत् पदेभिः ॥ ३ ॥ यस्य ची पूर्णा मधुना पदानि
अक्षीयमाणा स्वधया मदति यः ऊं चिऽधातुं पृथिवीं उत द्यां
एकः दाधार भुवनानि विश्वा ॥ ४ ॥ तत् अस्य प्रियं अभि पाथः
अश्यां नरः यत्र देवऽयवः मदति उरुऽक्रमस्य सः हि बंधुः इत्या
विष्णोः पदे परमे मध्वः उत्सः ॥ ५ ॥ ता वा वास्तूनि उश्मसि
गमध्वे यत्र गावः भूरिऽशृंगाः अयासः अत्र अहं तत् उरुऽगा-
यस्य वृष्णः परमं पदं अत्र भाति भूरि ॥ ६ ॥ २४ ॥

॥ १५५ ॥ प्र वः पातं अंधसः धियाऽयते महे भूराय विष्णवे
च अर्चत या सानुनि पर्वतानां अदाभ्या महः तस्थतुः अर्व-
ताऽइव साधुना ॥ १ ॥ त्वेष इत्या संऽअरणं शिमीऽवतोः इंद्रा-
विष्णूः सुतऽपाः वा उरुयति या मर्त्याय प्रतिऽधीयमानं इत्
कृशानोः अस्तुः असनां उरुयथः ॥ २ ॥ ताः ई वधीति महि अस्य
पौंस्य नि मातरा नयति रेतसे भुजे दधाति पुत्रः अवरं परं पितुः
नामं तृतीयं अधि रोचने दिवः ॥ ३ ॥ तत् तत् इत् अस्य पौंस्यं
गृणीमसि इनस्यं चातुः अवृकस्य मीऽङ्गुषः यः पार्थिवानि चि-
ऽभिः इत् विगामऽभिः उरु क्रमिष्ट उरुऽगायाय जीवसे ॥ ४ ॥
वे इत् अस्य क्रमणे स्वऽदृशः अभिऽख्याय मर्त्यः भुराण्यति
तृतीयं अस्य नकिः आ दधर्षति वयः च न पतयतः पतचिराः ॥ ५ ॥
चातुऽभिः साकं नवति च नामऽभिः चक्रं न वृत्तं व्यतीन अवी-
विपत् बृहत्ऽशरीरः विऽमिमानः ऋक्ऽभिः युवां अकुमारः
प्रति एति आऽहव ॥ ६ ॥ २५ ॥

॥ १५६ ॥ भव मित्रः न शेव्यः घृतऽआमुतिः विभूतऽद्युम्नः एव-
ऽयाः ऊं सऽप्रथाः अध ते विष्णो विदुषा चित् अर्थः स्तोमः

अ० २. अ० २. व० २७.] ॥ १३७ ॥ [म० १. अ० २२. सू० १५७.]

यज्ञः च राध्यः हविष्मता ॥ १ ॥ यः पूर्याय वेधसेनवीयसे सुमत्-
 ऽजानये विष्णावे ददाशति यः जातं अस्य महतः महिं ब्रवत् सः
 इत् ऊं अर्चः ऽभिः युज्यं चित् अभि असत् ॥ २ ॥ तं ऊं स्तोतारः
 पूर्यं यथा विद ऋतस्य गर्भं जनुषां पिपर्तेन आ अस्य जानंतः
 नामं चित् विवक्तुन महः ते विष्णोः सुऽमतिं भजामहे ॥ ३ ॥
 तं अस्य राजा वरुणः तं अश्विनां क्रतुं सचत् मारुतस्य वेधसः
 दाधारं दक्षं उत्तमं अहः ऽविदै ब्रजं च विष्णुः सखिऽवान्
 अपऽऊणुते ॥ ४ ॥ आ यः विवायं सचथाय दैव्यः इंद्राय विष्णुः
 सुऽकृते सुकृतऽतरः वेधाः अजिन्वत् त्रिऽसधस्थः आर्यं ऋतस्य
 भागे यजमानं आ अभजत् ॥ ५ ॥ २६ ॥ २१ ॥

॥ १५७ ॥ अवोधि अग्निः जमः उत् एति सूर्यः वि उषाः चंद्रा
 मही आवः अर्चिषां अयुक्षातां अश्विनां यातवे रथं प्र असा-
 वीत् देवः सविता जगत् पृथक् ॥ १ ॥ यत् युंजाथे वृषणं अश्विना
 रथं घृतेन नः मधुना क्षुचं उक्षतं अस्माकं ब्रह्म पृतनासु जिन्वत्
 वयं धनां शूरऽसाता भजेमहि ॥ २ ॥ अर्वाङ् त्रिऽचक्रः मधु-
 ऽवाहनः रथः जीरऽअश्वः अश्विनोः यातु सुऽस्तुतः त्रिऽवंधुरः
 मघऽवा विश्वऽसौभगः शं नः आ वसत् द्विऽपदे चतुऽपदे ॥ ३ ॥
 आ नः ऊर्जं वहतं अश्विना युवं मधुऽमत्या नः कश्या मिमि-
 क्षतं प्र आयुः तारिष्ट निः रपांसि मृक्षतं सेधतं द्वेषः भवतं सचा-
 ऽभुवा ॥ ४ ॥ युवं ह गर्भं जगतीषु धत्थः युवं विश्वेषु भुवनेषु श्रुतः
 युवं अग्निं च वृषणी अपः च वनस्पतीन् अश्विनौ ऐरयेथां ॥ ५ ॥
 युवं हस्थः भिषजा भेषजेभिः अथो हस्थः रथ्या रथ्येभिः अथो ह
 क्षुचं अधि धत्थः उया यः वां हविष्मान् मनसा ददाश ॥ ६ ॥ २७ ॥ २१ ॥

॥ १५८ ॥ वसूँ रुद्रा पुरुऽमंतूँ वृधन्तां दशस्यतं नः वृषणी
 अभिद्यौ दसां ह यत् रेक्णाः औचथ्यः वां प्र यत् ससाथे अक-
 वाभिः ऊती ॥ १ ॥ कः वां दाशत् सुऽमंतये चित् अस्यै वसूँ यत्
 धेथे नमसा पदे गोः जिगृतं अस्मै रेवतीः पुरं धीः कामप्रेण-
 ऽइव मनसा चरंता ॥ २ ॥ युक्तः ह यत् वां तौग्याय पेरुः वि
 मध्ये अर्णैः धायि पज्जः उप वां अवः शरणं गमेयं शूरः न अज्मं
 पतयत्तऽभिः एवैः ॥ ३ ॥ उपऽस्तुतिः औचथ्यं उरुथेत् मा मां
 इमे पतत्रिणीं वि दुग्धां मा मां एधः दशतयः चितः धाक्
 प्र यत् वां बद्धः त्मनि खादति द्वां ॥ ४ ॥ न मा गरन् नद्यः मा-
 तृऽतमाः दासाः यत् ई सुऽसंमुखं अवऽअधुः शिरः यत् अस्य
 चैतनः विऽतक्षत् स्वयं दासः उरः अंसौ अपि गधं ॥ ५ ॥ दीर्घ-
 ऽतमाः मामतेयः जुजुर्वान दशमे युगे अपां अर्थं यतीनां ब्रह्मा
 भवति सारथिः ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १५९ ॥ प्र द्यावां यज्ञैः पृथिवीः अतऽवृधां मही स्तुषे वि-
 दथेषु प्रऽचेतसा देवेभिः ये देवऽपुत्रे सुऽदंससा इत्या धिया
 वार्याणि प्रऽभूषतः ॥ १ ॥ उत मन्ये पितुः अद्रुहः मनः मातुः महि
 स्वऽतवः तत् हवींमऽभिः सुऽरेतसा पितरां भूमं चक्रतुः उरु
 प्रऽजायाः अमृतं वरींमऽभिः ॥ २ ॥ ते सूनवः सुऽअपंसः सु-
 ऽदंससः मही जज्ञुः मातरां पूर्वऽचित्तये स्थातुः च सत्यं जगंतः
 च धर्मेणि पुत्रस्य पाथः पदं अह्वयाविनः ॥ ३ ॥ ते मायिनः
 ममिरे सुऽप्रचेतसः जामी सऽयोनी मिथुना संऽओकसा न-
 व्यंऽनव्यं तंतुं आ तन्वते दिवि समुद्रे अंतः कवयः सुऽदीतयः
 ॥ ४ ॥ तत् राधः अद्य सवितुः वरेण्यं वयं देवस्य प्रऽसवे मना-

महे अस्मभ्यं द्यावापृथिवी सुऽचेतुना रयिं धत्तं वसुऽमंतं
शतऽग्विनं ॥ ५ ॥ २ ॥

॥ १६० ॥ ते हि द्यावापृथिवी विश्वऽशंभुवा ऋतऽवरी०
रजसः धारयतऽकवी० सुऽजन्मनी० धिषणे० अंतः ईयते देवः दे-
वी० धर्मेणा सूर्यः शुचिः ॥ १ ॥ उरुऽव्यचंसा महिनी० असश्चतां
पिता माता च भुवनानि रक्षतः सुऽधृष्टमे० वपुष्ये० न रोदसी०
पिता यत् सीं अभि रूपैः अवांसयत् ॥ २ ॥ सः वह्निः पुत्रः पित्रोः
पवित्रऽवान पुनाति धीरः भुवनानि मायया धेनुं च पृथ्निं वृषभं
सुऽरेतंसं विश्वाहां शुक्रं पयः अस्य धुक्षत ॥ ३ ॥ अयं देवानां
अपसां अपःऽतमः यः जजान रोदसी० विश्वऽशंभुवा वि यः ममे
रजसी० सुऽक्रतुऽयया अजरेभिः स्कंभनेभिः सं आनृचे ॥ ४ ॥ ते
नः गृणानि महिनी० महिं श्रवः स्रुचं द्यावापृथिवी० धासथः
बृहत् येन अभि कृष्टीः ततनाम विश्वहां पनाय्यं ओजः अस्मे
सं इन्वतं ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥ १६१ ॥ किं जुं श्रेष्ठः किं यविष्ठः नः आ अजगन् किं ईयते
दूत्यं कत् यत् ऊचिम न निदिम चमसं यः महाऽकुलः अग्ने भ्रातः
दुणः इत् भूतिं ऊदिम ॥ १ ॥ एकं चमसं चतुरः कृणोतन तत् वः
देवाः अब्रुवन् तत् वः आ अगमं सौधन्वनाः यदि एव कृरिष्यथ
साकं देवैः यज्ञियांसः भविष्यथ ॥ २ ॥ अग्निं दूतं प्रति यत् अत्र-
वीतन अश्वः कर्त्तुः रथः उत इह कर्त्तुः धेनुः कर्त्तुः युवशा कर्त्तुः
वा तानि भ्रातः अनु वः कृत्वी आ इमसि ॥ ३ ॥ चकृऽवांसः ऋभवः
तत् अपृच्छत क इत् अभूत् यः स्यः दूतः नः आ अजगन् यदा
अवऽअख्यत् चमसान् चतुरः कृतान् आत् इत् त्वष्टा मासु अंतः

नि आनजे ॥ ४ ॥ हनाम एनान इति त्वष्टा यत् अब्रवीत् चमसं
 ये देवऽपानं अनिदिषुः अन्या नामानि कृण्वते सुते सचा अत्र्यैः
 एनान कन्या नामंऽभिः स्परत् ॥ ५ ॥ ४ ॥ इन्द्रः हरीं युयुजे अश्विनां
 रथं बृहस्पतिः विश्वऽरूपां उप आजत ऋभुः विश्वा वाजः दे-
 वान अगच्छत् सुऽअपसः यज्ञियं भागं ऐतन ॥ ६ ॥ निः चर्मणः
 गां अरिणीत् धीतिऽभिः या जरता युवशा ता अकृणोतन सौ-
 धन्वनाः अश्वात् अश्वं अतस्तत् युक्ता रथं उप देवान अयातन
 ॥ ७ ॥ इदं उदकं पिबत् इति अब्रवीतन इदं वा घ पिबत् मुंज-
 ऽनेजनं सौधन्वनाः यदि तत् नऽइव हर्यथ तृतीयै घ सवने मा-
 द्याध्वे ॥ ८ ॥ आपः भूयिष्ठाः इति एकः अब्रवीत् अग्निः भूयिष्ठः
 इति अन्यः अब्रवीत् वधःऽयंतीं बहुऽभ्यः प्र एकः अब्रवीत् ऋता
 वदंतः चमसानं अपिंशत् ॥ ९ ॥ ओणां एकः उदकं गां अव अज-
 ति मांसं एकः पिंशति सूनया आऽभृतं आ निऽमुचः शकृत् एकः
 अप अभ्रत् किं स्वित् पुत्रेभ्यः पितरौ उप आवतुः ॥ १० ॥ ५ ॥
 उद्वत्ऽसु अस्मै अकृणोतन तृणं निवत्ऽसु अपः सुऽअपस्य-
 या नरः अगोह्यस्य यत् असस्तन गृहे तत् अद्य इदं ऋभवः
 न अन्तु गच्छथ ॥ ११ ॥ संऽमील्यं यत् भुवना परिऽअसर्पत
 कं स्वित् तात्या पितरा वः आसतुः अशपत यः करस्व वः आ-
 ऽददे यः प्र अब्रवीत् प्रो तस्मै अब्रवीतन ॥ १२ ॥ सुमुष्वांसः
 ऋभवः तत् अपृच्छत् अगोह्य कः इदं नः अब्रुवुधत् श्वानं
 वस्तः बोधयितारं अब्रवीत् संवत्सरे इदं अद्य वि अख्यत्
 ॥ १३ ॥ दिवा यांति मरुतः भूम्या अग्निः अयं वातः अंतरि-
 क्षेण याति अन्तऽभिः याति वरुणः समुद्रैः युष्मान इच्छंतः
 शवसः नपातः ॥ १४ ॥ ६ ॥

॥ १६२ ॥ मा नः मित्रः वरुणः अर्यमा आयुः इंद्रः ऋभुक्षाः
मरुतः परि ख्यन् यत् वाजिनः देवऽजातस्य सप्तेः प्रऽवस्थ्यामः
विदथे वीर्याणि ॥ १ ॥ यत् निऽनिजा रेक्णसा प्रावृतस्य रातिं
गृभीतां मुखतः नयति सुऽप्राङ् अजः मेम्यत् विश्वऽरूपः इंद्रा-
पूष्णोः प्रियं अपि एति पार्थः ॥ २ ॥ एषः छागः पुरः अश्वेन वा-
जिनां पूष्णः भागः नीयते विश्वऽदेव्यः अभिऽप्रियं यत् पुरो-
ऽकाशं अवैता त्वष्टा इत् एनं सौश्रवसाय जिन्वति ॥ ३ ॥ यत्
हविष्यं ऋतुऽशः देवऽयानं चिः मानुषाः परि अश्वं नयति अत्र
पूष्णः प्रथमः भागः एति यज्ञं देवेभ्यः प्रतिऽवेदयन् अजः ॥ ४ ॥
होता अध्वर्युः आऽवयाः अग्निऽइंधः यावऽयाभः उत शंस्ता
सुऽविप्रः तेन यज्ञेन सुऽअरकृतेन सुऽइष्टेन वक्षणाः आ पृणध्वं
॥ ५ ॥ ७ ॥ यूपऽवस्काः उत ये यूपऽवाहाः चषालं ये अश्वऽयूपायं
तक्षति ये च अवैते पचनं संऽभरति उतो तेषां अभिऽगूर्तिः
नः इन्वतु ॥ ६ ॥ उपं प्र अगात् सुऽमत मे अधायि मन्म देवानां
आशाः उपं वीतऽपृष्ठः अनु एनं विप्राः ऋषयः मदन्ति देवानां
पुष्टे चकृम सुऽबंधुं ॥ ७ ॥ यत् वाजिनः दामं संऽदानं अवैतः या
शीर्षणया रशना रज्जुः अस्य यत् वा घ अस्य प्रऽभृतं आस्ये तृणं
सर्वा ता ते अपि देवेषु अस्तु ॥ ८ ॥ यत् अश्वस्य ऋविषः मक्षि-
का आशं यत् वा स्वरौ स्वऽधितौ रिप्रं अस्ति यत् हस्तयोः शमि-
तुः यत् नखेषु सर्वा ता ते अपि देवेषु अस्तु ॥ ९ ॥ यत् ऊवधं
उदरस्य अपऽवाति यः आमस्य ऋविषः गंधः अस्ति सुऽकृता
तत् शमितारः कृण्वन्तु उत मेधं शृतऽपाकं पचन्तु ॥ १० ॥ ८ ॥ यत्
ते गात्रात् अग्निना पच्यमानात् अभि शूलं निऽहतस्य अव-
ऽधावन्ति मा तत् भूम्यां आ श्रिषत् मा तृणेषु देवेभ्यः तत् उश-

तऽभ्यः रातं अस्तु ॥ ११ ॥ ये वाजिनं परिऽपश्यन्ति पक्वं ये ईं आहुः
 सुरभिः निःहरइति ये च अर्वतः मांसऽभिक्षां उपऽआसन्ते उत्तो
 तेषां अभिऽगूर्तिः नः इन्वतु ॥ १२ ॥ यत् निऽईक्ष्यं मांस्यचन्याः
 उखायाः या पात्राणि यूष्णः आऽसेचनानि ऊष्मण्यां अपि-
 ऽधानां चरूणां अंकाः सूनाः परिभूषन्ति अश्वं ॥ १३ ॥ निऽक्रमणं
 निऽसदनं विऽवर्तनं यत् च पट्वींशं अर्वतः यत् च पपौ यत् च
 घासिं जघासं सर्वा ता ते अपि देवेषु अस्तु ॥ १४ ॥ मा त्वा अग्निः
 ध्वनयीत् धूमऽगंधिः मा उखा भाजती अभि विक्त जघ्निः इष्टं वी-
 तं अभिऽगूर्तिं वषट् कृतं तं देवासः प्रति गृभ्णन्ति अश्वं ॥ १५ ॥ १॥
 यत् अश्वाय वासः उपऽस्तृणन्ति अधीवासं या हिरण्यानि अस्मै
 संऽदानं अर्वतं पट्वींशं प्रिया देवेषु आ यमयन्ति ॥ १६ ॥ यत् ते सादे
 महसा श्रूकृतस्य पाष्ययी वा कश्या वा तुतोदं सुचाऽइव ता
 हविषः अश्वरेषु सर्वा ता ते ब्रह्मणा सूदयामि ॥ १७ ॥ चतुः-
 ऽचिंशत् वाजिनः देवऽबन्धोः वंक्त्रीः अश्वस्य स्वऽधितिः सं एति
 अच्छिद्रा गात्रा वयुनां कृणोत् परुःपरुः अनुऽघुषं वि शस्त
 ॥ १८ ॥ एकः त्वष्टुः अश्वस्य विऽशस्ता द्वा यन्तारा भवतः तथा ऋतुः
 या ते गात्राणां ऋतुऽथा कृणोमि ताऽता पिंडानां प्र जुहोमि
 अयौ ॥ १९ ॥ मा त्वा तपत् प्रियः आत्मा अपिऽयंतं मा स्वऽधि-
 तिः तन्वः आ तिस्थिपत् ते मा ते गृध्रुः अविऽशस्ता अतिऽहायं
 छिद्रा गात्राणि असिनां मिथु कः ॥ २० ॥ न वै ऊं एतत् म्रियसे
 न रिष्यसि देवान इत् एषि पथिऽभिः सुऽगेभिः हरीं ते युंजां पृष-
 ती अभूतां उप अस्थात् वाजी धुरि रासंभस्य ॥ २१ ॥ सुऽगव्यं नः
 वाजी सुऽअश्वं पुंसः पुत्रान उत विश्वऽपुषं रयिं अनागाऽत्वं
 नः अदितिः कृणोतु छचं नः अश्वः वनतां हविष्मान् ॥ २२ ॥ १० ॥

॥ १६३ ॥ यत् अर्कतः प्रथमं जायमानः उतऽयन् समुद्रात्
 उत वा पुरीषात् श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपऽस्तुत्यं महि
 जातं ते अर्वन् ॥ १ ॥ यमेन दत्तं चितः एनं अयुनक् इंद्रः एनं
 प्रथमः अधि अतिष्ठत् गंधर्वः अस्य रश्नां अगृभ्णात् सूर्यात्
 अश्वं वसवः निः अतष्ट ॥ २ ॥ असिं यमः असिं आदित्यः अर्वन्
 असिं चितः गुह्येन व्रतेन असिं सोमेन समया विऽपृक्तः आहुः
 ते चीणिं द्विवि बंधनानि ॥ ३ ॥ चीणिं ते आहुः द्विवि बंधना-
 नि चीणिं अप्सु चीणिं अंतः समुद्रे उतऽइव मे वरुणः छंत्सि
 अर्वन् यच्च ते आहुः परमं जनिचं ॥ ४ ॥ इमा ते वाजिन अव-
 ऽमार्जनानि इमा शफानां सन्ति तु निऽधानां अचं ते भद्राः
 रश्नाः अपश्यं ऋतस्य याः अभिऽरक्षंति गोपाः ॥ ५ ॥ ११ ॥ आ-
 त्मानं ते मनसा आरात् अजानां अवः दिवा पतयंतं पतंगं शिरः
 अपश्यं पथिऽभिः सुऽगेभिः अरेणुऽभिः जेहमानं पतचि ॥ ६ ॥
 अचं ते रूपं उतऽतमं अपश्यं जिगीषमाणं इषः आ पदे गोः
 यदा ते मर्तैः अनु भोगं आनंद आत् इत् यसिष्ठः ओषधीः
 अजीगः ॥ ७ ॥ अनु त्वा रथः अनु मयैः अर्वन् अनु गावः अनु
 भगः कनीनां अनु व्रातासः तवं सख्यं इयुः अनु देवाः ममिरे वीर्यं
 ते ॥ ८ ॥ हिरण्यऽश्रुंगः अयः अस्य पादाः मनःऽजवाः अवरः इंद्रः
 आसीत् देवाः इत् अस्य हविःऽअद्य आयुन् यः अर्वतं प्रथमः
 अधिऽअतिष्ठत् ॥ ९ ॥ ईर्मेऽअतासः सिलिंकऽमध्यमासः सं शू-
 रणासः दिव्यासः अत्याः हंसाऽइव श्रेणिऽशः यतंते यत् आक्षि-
 षुः दिव्यं अज्मं अश्याः ॥ १० ॥ १२ ॥ तवं शरीरं पतयिष्णु अर्वन् तवं
 चित्तं वातःऽइव ध्रुजीमान् तवं श्रुंगाणि विऽस्थिता पुरुऽचा
 अरण्येषु जर्भुराणा चरंति ॥ ११ ॥ उपं प्र अगात् शसनं वाजी

अ०२. अ०३. व० १५.] ॥ १४४ ॥ [म० १. अ० २२. सू० १६४.]

अर्वा देवद्रीचा मनसा दीध्यानः अजः पुरः नीयते नाभिः अस्य
अनु पश्चात् कवयः यन्ति रेभाः ॥ १२ ॥ उप प्र अगात् परमं यत्
सधऽस्य अर्वान् अच्छं पितरं मातरं च अद्य देवान् जुष्टतमः
हि गम्याः अथ आ शास्ते दाशुषे वार्याणि ॥ १३ ॥ १३ ॥

॥ १६४ ॥ अस्य वामस्य पलितस्य होतुः तस्य भ्राता मध्यमः
अस्ति अन्नः तृतीयः भ्राता घृतऽपृष्ठः अस्य अत्र अपश्यं वि-
श्रपतिं सप्तऽपुत्रं ॥ १ ॥ सप्त युञ्जति रथं एकऽचक्रं एकः अश्वः
बृहति सप्तऽनामा चिऽनाभि चक्रं अजरं अनर्वं यत्र इमा वि-
श्रा भुवना अधि तस्युः ॥ २ ॥ इमं रथं अधि ये सप्त तस्युः सप्त-
ऽचक्रं सप्त बृहति अश्वः सप्त स्वसारः अभि सं नवंते यत्र गवां
निऽहिता सप्त नाम ॥ ३ ॥ कः ददर्श प्रथमं जायमानं अस्थि-
ऽवंतं यत् अनस्था विभर्ति भूम्याः असुः असृक् आत्मा कं स्वि-
त कः विद्वांसं उप गात् प्रष्टु एतत् ॥ ४ ॥ पाकः पृच्छामि मनसा
अविऽजानन् देवानां एना निऽहिता पदानि वत्से बष्कये
अधि सप्त तंतून वि तन्निरे कवयः ओतवै जुं ॥ ५ ॥ १४ ॥
अचिकित्वान् चिकितुषः चित् अत्र कवीन् पृच्छामि विद्मने
न विद्वान् वि यः तस्तंभं षट् इमा रजांसि अजस्य रूपे किं
अपि स्वि-त एकं ॥ ६ ॥ इह ब्रवीतु यः ई अंग वेद अस्य वामस्य
निऽहितं पदं वेः शीर्ष्णः क्षीरं दुहते गावः अस्य वत्रिं वसानाः
उदकं पदा अपुः ॥ ७ ॥ माता पितरं चतृते आ बभाज धीती
अये मनसा संहि जग्मे सा बीभत्सुः गर्भेऽरसा निऽविद्धा नम-
स्वंतः इत् उपऽवाकं ईयुः ॥ ८ ॥ युक्ता माता आसीत् धुरि दक्षि-

णायाः अतिष्ठत् गर्भः वृजनीषु अंतः अमीमेत् वत्सः अनुं गां
 अपश्यत् विश्वऽरूपं विषु योजनेषु ॥ ९ ॥ तिस्रः मातृः चीन
 पितृन् बिभ्रत् एकः ऊर्ध्वः तस्थौ न ई अवं ग्लपयति मंचयते
 दिवः अमुषं पृष्ठे विश्वऽविदं वाचं अविश्वऽमिन्वां ॥ १० ॥ १५ ॥
 द्वादशऽअरं नहि तत् जराय वर्वति चक्रं परि द्यां ऋतस्य आ
 पुत्राः अमे मिथुनासः अच सप्त शतानि विंशतिः च तस्युः ॥ ११ ॥
 पंचऽपादं पितरं द्वादशऽआकृतिं दिवः आहुः परे अर्धे पुरी-
 षिणं अथ इमे अन्ये उपरे विऽचक्षुणं सप्तऽचक्रे षट्ऽअरे
 आहुः अर्पितं ॥ १२ ॥ पंचऽअरे चक्रे परिऽवर्तमाने तस्मिन् आ
 तस्युः भुवनानि विश्वा तस्य न अक्षः तप्यते भूरिऽभारः सनात्
 एव न शीर्यते सऽनाभिः ॥ १३ ॥ सऽनेमि चक्रं अजरं वि ववृते
 उत्तानायां दश युक्ताः वहन्ति सूर्यस्य चक्षुः रजसा एति आ-
 ऽवृतं तस्मिन् आर्पिता भुवनानि विश्वा ॥ १४ ॥ साकंऽजानां
 सप्तथं आहुः एकऽजं षट् इत् यमाः ऋषयः देवऽजाः इति तेषां
 इष्टानि विऽहितानि धामऽशः स्थाचे रेजंते विऽकृतानि रूप-
 ऽशः ॥ १५ ॥ १६ ॥ स्त्रियः सतीः तान् ऊं मे पुंसः आहुः पश्यत्
 अक्षुणऽवान् न वि चेतत् अंधः कविः यः पुत्रः सः ई आ चि-
 केत् यः ता विऽजानात् सः पितुः पिता असत् ॥ १६ ॥ अवः
 परेण परः एना अवरिण पदा वत्सं बिभ्रती गौः उत अस्थ्यात्
 सा कट्टीचीं कं स्वित् अर्धं परां अगात् कं स्वित् सूते नहि यूथे
 अंतः ॥ १७ ॥ अवः परेण पितरं यः अस्य अनुऽवेदं परः एना अव-
 रेण कविऽयमानः कः इह प्र वोचत् देवं मनः कुतः अधिप्रऽजातं
 ॥ १८ ॥ ये अर्वाचः तान् ऊं पराचः आहुः ये पराचः तान् ऊं अर्वा-
 चः आहुः इंद्रः च या चक्रथुः सोमं तानि धुरा न युक्ताः रजसः

अ० २. अ० ३. व० १९.] ॥ १४६ ॥ [म० १. अ० २२. सू० १६४.]

वहन्ति ॥ १९ ॥ वा सुऽप॒र्या सुऽयु॒जा सखा॑या स॒मानं वृक्षं॑ परि
स॒स्वजा॑ते॒ तयोः॑ अन्यः पिप्प॒लं स्वा॒दु अ॒न्ति अ॒न॒न्यः अ॒न्यः
अ॒भि चा॒क॒शीति॑ ॥ २० ॥ १७ ॥ यच्च सुऽप॒र्याः अ॒मृत॑स्य भा॒गं
अ॒निऽमे॒षं वि॒दया॑ अ॒भिऽस्व॑रति॒ इनः॑ वि॒श्वस्य॑ भुव॒नस्य॑ गो-
पाः सः मा॒ धीरः॑ पा॒कं अ॒च आ वि॒वेश॑ ॥ २१ ॥ यस्मि॒न वृ॒क्षे म॒धु-
ऽअ॒दः सुऽप॒र्याः निऽवि॒शते॑ सु॒वते॑ च॒ अधि॑ वि॒श्वे तस्य॑ इ॒त्
आ॒हुः पिप्प॒लं स्वा॒दु अ॒ये तत् न उ॒त् न॒शत् यः पि॒तरं॑ न वे॒द
॥ २२ ॥ यत् गा॒य॒चे अ॒धि गा॒य॒चं आऽहि॑तं चै॒स्तु॒भात् वा चै॒स्तु॒भं
निऽअ॒त॑क्षत॒ यत् वा ज॒गत् ज॒गति॑ आऽहि॑तं प॒दं ये इ॒त् तत्
वि॒दुः ते अ॒मृत॑ऽत्वं आ॒न॒शुः ॥ २३ ॥ गा॒य॒चेण॑ प्र॒ति मि॒मी॒ते अ॒र्के
अ॒र्केण॑ सा॒मं चै॒स्तु॒भेन॑ वा॒कं वा॒केन॑ वा॒कं द्विऽप॒दा च॒तुऽप॒दा
अ॒क्षरे॑ण मि॒मते॑ स॒प्त वा॒णीः ॥ २४ ॥ ज॒गता॑ सि॒धुं दि॒वि अ॒स्त॒भा-
य॒त् रथं॑ऽतरे॒ सूर्यं॑ परि॒ अप॒श्यत् गा॒य॒चस्य॑ संऽइ॒धः ति॒स्रः आ॒हुः
ततः॑ म॒हा प्र रि॒रि॒चे म॒हिऽत्वा ॥ २५ ॥ १८ ॥ उप॑ ह॒ये सुऽदु॒घां
धे॒नुं ए॒तां सुऽह॑स्तः गोऽधुक् उ॒त् दो॒हत् ए॒नां अ॒ष्टं स॒वं स॒वि॒ता
सा॒वि॒षत् नः॑ अ॒भिऽइ॒धः घ॒र्मः तत् जुं॑ सु॒ प्र वो॒चं ॥ २६ ॥ हि॒ड्-
ऽकृ॒ण्वती॑ व॒सुऽप॒त्नीं व॒सूनां॑ व॒त्सं इ॒च्छ॒तीं मन॑सा अ॒भि आ
अ॒गात् दु॒हां अ॒श्विऽभ्यां॑ प॒यः अ॒घ्न्या इ॒यं सा वर्ध॑तां म॒हते॑ सौ-
भ॒गाय॑ ॥ २७ ॥ गौः अ॒मीमे॒त् अनु॑ व॒त्सं मि॒षतं॑ मू॒धानं॑ हि॒ड्
अ॒कृ॒णोत् मा॒त॒वै जुं॑ सृ॒क्काणं॑ घ॒र्मं अ॒भि वा॒व॒शाना॑ मि॒माति॑
मा॒युं प॒यते॑ प॒यऽभिः॑ ॥ २८ ॥ अ॒यं सः शि॒क्ते ये॒न गौः अ॒भि-
ऽवृ॒ता मि॒माति॑ मा॒युं ध्व॒सनौ॑ अ॒धि श्रि॒ता सा चि॒त्तिऽभिः॑ नि
हि च॒कार॑ म॒र्त्यं वि॒द्युत् भव॑ती॒ प्रति॑ व॒त्रिं औ॒हत् ॥ २९ ॥ अ॒न॒त्
श॒ये तुर॑गा॒तु जी॒वं ए॒जत् ध्रु॒वं म॒ध्ये आ प॒स्त्यानां॑ जी॒वः मृ-

तस्य चरति स्वधाभिः अमर्त्यैः मर्त्येन सऽयोनिः ॥ ३० ॥ १९ ॥
 अपश्यं गोपां अनिऽपद्यमानं आ च परां च पृथिऽभिः चरंतः सः
 सध्रीचीः सः विषूचीः वसानः आ वरीवर्ति भुवनेषु अंतः ॥ ३१ ॥
 यः ई चकार न सः अस्य वेद यः ई ददर्श हिरूक् इत् नु तस्मात् सः
 मातुः योनां परिऽवीतः अंतः बहुऽप्रजाः निऽऽर्त्तति आ विवेश
 ॥ ३२ ॥ द्यौः मे पिता जनिता नाभिः अत्र बंधुः मे माता पृथि-
 वी मही इयं उत्तानयोः चम्बोः योनिः अंतः अत्र पिता दुहितुः
 गर्भ आ अधात् ॥ ३३ ॥ पृच्छामि त्वा परं अंतं पृथिव्याः पृच्छामि
 यत्र भुवनस्य नाभिः पृच्छामि त्वा वृष्णः अश्वस्य रेतः पृच्छामि
 वाचः परमं विऽओम ॥ ३४ ॥ इयं वेदिः परः अंतः पृथिव्याः
 अयं यज्ञः भुवनस्य नाभिः अयं सोमः वृष्णः अश्वस्य रेतः ब्रह्मा
 अयं वाचः परमं विऽओम ॥ ३५ ॥ २० ॥ सप्त अर्धेऽगर्भाः भुवनस्य
 रेतः विष्णोः तिष्ठन्ति प्रऽदिशा विऽधर्मणि ते धीतिऽभिः मनसा
 ते विपऽचितः परिऽभुवः परि भवंति विश्वतः ॥ ३६ ॥ न वि
 जानामि यत् इव इदं अस्मि न्निण्यः संऽनञ्जः मनसा चरामि
 यदा मा आ अगन् प्रथमऽजाः ऋतस्य आत् इत् वाचः अश्ववे
 भागं अस्याः ॥ ३७ ॥ अपाङ् प्राङ् एति स्वधया गृभीतः अमर्त्यैः
 मर्त्येन सऽयोनिः ता शश्वता विषूचीनां विऽयन्तां नि अन्यं
 चिक्युः न नि चिक्युः अन्यं ॥ ३८ ॥ ऋचः अक्षरं परमे विऽओम न
 यस्मिन् देवाः अधि विश्वे निऽसेदुः यः तत् न वेद किं ऋचा
 कर्षति ये इत् तत् विदुः ते इमे सं आसते ॥ ३९ ॥ सुययसऽअत्
 भगऽवती हि भूयाः अथो वयं भगऽवतः स्याम अद्भि तृणं
 अह्ये विश्वऽदानीं पिवं शुद्धं उदकं आऽचरंती ॥ ४० ॥ २१ ॥ गौरीः
 मिमाय सलिलानि तक्षती एकऽपदी द्विऽपदी सा चतुऽपदी

अ०२. अ०३. व०२३.] ॥ १४८ ॥ [म० १. अ० २२. सू० १६४.]

अष्टाऽपदी नवऽपदी बभूवुषी सहस्रऽअक्षरा परमे विऽओमन
॥ ४१ ॥ तस्याः समुद्राः अधि वि क्षरन्ति तेन जीवन्ति प्रऽदिशः
चतस्रः ततः क्षरन्ति अक्षरं तत् विश्वं उप जीवन्ति ॥ ४२ ॥ शक-
ऽमयं धूसं आरात् अपश्यं विषुऽवतां परः एना अवरेण उक्षाणं
पृश्निं अपचन्त वीराः तानि धर्माणि प्रथमानि आसन् ॥ ४३ ॥
त्रयः केशिनः ऋतुऽथा वि चक्षते संवत्सरे वपते एकः एषां विश्वं
एकः अभि चष्टे शचीभिः धाजिः एकस्य दृष्टे न रूपं ॥ ४४ ॥
चत्वारि वाक् परिऽमिता पदानि तानि विदुः ब्राह्मणाः ये मनी-
षिणः गुहां चीणि निऽहिता न इंगयन्ति तुरीयं वाचः मनुष्याः
वदन्ति ॥ ४५ ॥ इंद्रं मित्रं वरुणं अग्निं आहुः अथो दिव्यः सः सु-
ऽपर्णः गरुत्मान् एकं सत् विप्राः बहुधा वदन्ति अग्निं यमं मा-
तरिश्वां आहुः ॥ ४६ ॥ २२ ॥ कृष्णं निऽयानं हरयः सुऽपर्णाः अपः
वसानाः दिवं उत् पतन्ति ते आ अववृचन् सदर्नात् ऋतस्य
आत् इत् घृतेन पृथिवी वि उद्यते ॥ ४७ ॥ द्वादश प्रऽधयः चक्रं
एकं चीणि नभ्यानि कः ऊं तत् चिकेत तस्मिन् साकं विऽशताः
न शकवः अर्पिताः षष्टिः न चलाचलासः ॥ ४८ ॥ यः ते स्तनः
शशयः यः मयऽभूः येन विश्वा पुष्यसि वार्याणि यः एनऽधाः
वसुऽवित यः सुऽदचः सरस्वति तं इह धातवे कः ॥ ४९ ॥ यज्ञेन
यज्ञं अयजन्त देवाः तानि धर्माणि प्रथमानि आसन् ते ह नाकं
महिमानः सचन्त यच्च पूर्वं साध्याः संति देवाः ॥ ५० ॥ समानं
एतत् उदकं उत् च एति अव च अहऽभिः भूमिं पर्जन्याः जि-
न्वन्ति दिवं जिन्वन्ति अमयः ॥ ५१ ॥ दिव्यं सुऽपर्णं वायसं बृहन्तं
अपां गर्भं दर्शन्त ओषधीनां अभीपतः वृष्टिभिः तपैर्यतं सर-
स्वंतं अवसे जोहवीमि ॥ ५२ ॥ २३ ॥ २२ ॥

॥ १६५ ॥ कया शुभा सऽवयसः सऽनीलाः समाऽन्या मरुतः
सं मिमिक्षुः कया मती कुतः आऽइतासः एते अर्चति शुष्मं
वृषणः वसुऽया ॥ १ ॥ कस्य ब्रह्माणि जुजुषुः युवानः कः अध्वरे
मरुतः आ ववर्ते श्येनानऽइव घर्जतः अंतरिक्षे केन महा मनसा
रीरमाम ॥ २ ॥ कुतः त्वं इंद्र माहिनः सन् एकः यासि सतऽपते
किं ते इत्था सं पृच्छसे संऽअराणः शुभानैः वोचेः तत् नः हरि-
ऽवः यत् ते असे ॥ ३ ॥ ब्रह्माणि मे मतयः शं सुतासः शुष्मः
इयति प्रऽभृतः मे अद्रिः आ शासते प्रति ह्येति उक्था इमा
हरीं वहतः ता नः अच्छ ॥ ४ ॥ अतः वयं अंतमेभिः युजानाः
स्वऽक्षत्रेभिः तन्वः शुभमानाः महऽभिः एतान् उप युज्महे
नु इंद्र स्वधां अनु हिनः बभूव ॥ ५ ॥ २४ ॥ कस्या वः मरुतः स्वधा
आसीत् यत् मां एकं संऽअधत्त अहिऽहत्ये अहं हि उयः तविषः
तुविष्मान् विश्वस्य शत्रोः अनमं वधऽक्षैः ॥ ६ ॥ भूरि चकथे
युज्येभिः असे समानेभिः वृषभ पौंस्येभिः भूरीणि हि कृण-
वाम श्विष्ठ इंद्र क्रत्वा मरुतः यत् वशाम ॥ ७ ॥ वधीं वृचं मरुतः
इंद्रियेण स्वेन भामेन तविषः बभूवान् अहं एताः मनवे विश्व-
ऽचंद्राः सुऽगाः अपः चक्र वज्रऽबाहुः ॥ ८ ॥ अनुत्तं आ ते मघ-
ऽवन् नकिः नु न त्वाऽवान् अस्ति देवता विदानः न जायमानः
न शते न जातः यानि करिष्या कृणुहि प्रऽवृद्ध ॥ ९ ॥ एकस्य
चित् मे विऽभु अस्तु ओजः या नु दधृष्वान् कृण्वै मनीषा
अहं हि उयः मरुतः विदानः यानि च्यवं इंद्रः इत् ईशे एषां
॥ १० ॥ २५ ॥ अमंदत् मा मरुतः स्तोमः अत्र यत् मे नरः श्रुत्यं ब्रह्म
चक्र इंद्राय वृष्णे सुऽमंखाय मह्यं सख्ये सखायः तन्वे तनूभिः
॥ ११ ॥ एव इत् एते प्रति मा रोचमानाः अनेद्यः श्रवः आ इषः

अ० २. अ० ४. व० २.] ॥ १५० ॥ [म० १. अ० २३. सू० १६६.]

दधानाः संऽचक्ष्यं मरुतः चंद्रऽवर्णाः अच्छांत मे छदयाथ च
नूनं ॥ १२ ॥ कः नु अचं मरुतः ममहे वः प्र यातन सखीन अच्छ
सखायः मन्मानि चिवाः अपिऽवातयंतः एषां भूत नवेदाः मे
चतानां ॥ १३ ॥ आ यत् दुवस्यात् दुवसे न कारुः अस्मान चक्रे
मान्यस्य मेधा ओ सु वर्त मरुतः विप्रं अच्छ इमा ब्रह्माणि
जरिता वः अर्चत ॥ १४ ॥ एषः वः स्तोमः मरुतः इयं गीः मा-
दार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा यासीष्ट तन्वे वयां विद्याम
इषं वृजनं जीऽदानुं ॥ १५ ॥ २६ ॥ ३ ॥

॥ १६६ ॥ तत् नु वोचाम रभसाय जन्मने पूर्वं महिऽत्वं वृ-
षभस्य केतवे ऐधाऽइव यामन मरुतः तुविऽस्वनः युधाऽइव
शक्राः तविषाणि कर्तन ॥ १ ॥ नित्यं न सूनं मधु विभ्रतः उपं क्री-
ळति क्रीळाः विदधेषु घृष्वयः नक्षति रुद्राः अवसा नमस्विनं
न मर्धति स्वऽतवसः हविऽकृतं ॥ २ ॥ यस्यै ऊमांसः अमृताः
अरांसत रायः पोषं च हविषा ददाप्नुवे उक्षति अस्मै मरुतः
हिताऽइव पुरु रजांसि पयसा मयऽभुवः ॥ ३ ॥ आ ये रजांसि
तविषीभिः अव्यत प्र वः एवांसः स्वऽयतासः अभ्रजन् भयंते
विष्यां भुवनानि हृम्या चिचः वः यामः प्रऽयतासु चृष्टिषु ॥ ४ ॥
यत् तेषऽयामाः नदयंत पर्वतान दिवः वा पृष्ठं नयोः अचु-
च्यवुः विश्वः वः अज्मन भयते वनस्पतिः रथियंतीऽइव प्र जि-
हीते ओषधिः ॥ ५ ॥ १ ॥ यूयं नः उयाः मरुतः सुऽचेतुनां अरि-
ष्टयामाः सुऽमतिं पिपर्तन यचं वः दिद्युत् रदति क्रिविऽदती
रिणाति पश्वः सुधिताऽइव बर्हणा ॥ ६ ॥ प्र स्कंभऽदेष्णाः अन-
वभ्रऽरांधसः अलातृणासः विदधेषु सुऽस्तुताः अर्चति अर्कं

म॒दि॒रस्य॑ पी॒तये॑ वि॒दुः वी॒रस्य॑ प्र॒थमा॑नि पी॒स्या ॥ ७ ॥ श॒तभु॑-
जि॒ऽभिः तं॑ अ॒भिऽहु॑तेः अ॒घात् पूः॒ऽभिः र॒क्षत् म॒रुतः॑ यं आ॒वत॑
जने॑ यं उ॒याः त॒वसः॑ वि॒ऽर॒प्तिनः॑ पा॒थनं॑ शंसात् तनयस्य पु॒-
ष्टिषु॑ ॥ ८ ॥ वि॒श्वानि॑ भ॒द्रा म॒रुतः॑ रथेषु वः मि॒थस्पृ॑ध्याऽइ॒व त॒वि॒-
षाणि॑ आ॒ऽहि॒ता अ॒सेषु॑ आ वः प्र॒ऽप॒थेषु॑ खा॒दयः॑ अ॒र्क्षः वः च॒क्रा
स॒मया॑ वि वृ॒ते ॥ ९ ॥ भूरी॑णि भ॒द्रा न॑र्येषु बा॒हुषु॑ व॒क्षः॒ऽसु रु॒-
क्माः र॒भसा॑सः अ॒जयः॑ अ॒सेषु॑ ए॒ताः प॒विषु॑ क्षु॒राः अ॒धि वयः॑ न
प॒क्षान॑ वि अ॒नु श्रियः॑ धि॒रे ॥ १० ॥ २ ॥ म॒हांतः॑ म॒ह्ना वि॒ऽभ्वः॑
वि॒ऽभू॒तयः॑ दूरे॒ऽदृशः॑ ये दि॒व्याः॒ऽइ॒व स्तु॒ऽभिः म॒द्राः सु॒ऽजि॒ह्वाः
स्व॒रितारः॑ आ॒स॒ऽभिः सं॒ऽमि॒श्राः इं॒द्रे म॒रुतः॑ प॒रि॒ऽस्तु॒भः ॥ ११ ॥
तत् वः सु॒ऽजा॒ताः म॒रुतः॑ म॒हि॒ऽत्वनं॑ दी॒र्घे वः दा॒चं अ॒दि॒तेः॒ऽइ॒व
व्र॒तं इं॒द्रः च॒न॒त्यज॑सा वि॒हुणा॑ति॒ तत् जना॑य यस्य सु॒ऽकृ॒ते अ॒रा॒-
ध्वं ॥ १२ ॥ तत् वः जा॒मि॒ऽत्वं म॒रुतः॑ परे॒ युगे॑ पुरु॒ यत् शंस॑ अ॒मृता॑सः
आ॒वत॑ अ॒या धिया॑ मन॒वे श्रु॑ष्टिं आ॒र्यं सा॒कं नरः॑ दंस॒नैः आ चि॒-
क्वि॒त्रिरे॑ ॥ १३ ॥ येन॑ दी॒र्घे म॒रुतः॑ शू॒शवा॑म युष्मा॒केन॑ परी॒णसा॑
तु॒रासः॑ आ यत् त॒तन॑न् वृ॒जने॑ जना॑सः ए॒भिः य॒ज्ञेभिः॑ तत् अ॒भि
इ॒ष्टिं अ॒श्यां ॥ १४ ॥ ए॒षः वः स्तो॒मः म॒रुतः॑ इ॒यं गीः मा॑दा॒र्यस्य॑
मा॒न्यस्य॑ का॒रोः आ इ॒षा या॑सी॒ष्ट त॒न्वे व॒यां वि॒द्याम॑ इ॒षं वृ॒जने॑
जी॒र॒ऽदा॒नुं ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥ १६७ ॥ सह॒स्रं ते॑ इं॒द्र ऊ॒तयः॑ नः सह॒स्रं इ॒षः ह॒रि॒ऽवः गृ॒त॑-
ऽत॒माः सह॒स्रं रा॒यः मा॑दा॒र्यस्य॑ सह॒स्रिणः॑ उ॒प नः॑ यंतु वा॒जाः ॥ १ ॥
आ नः॑ अ॒वः॒ऽभिः म॒रुतः॑ या॒न्तु अ॒च्छ ज्ये॑ष्ठेभिः वा वृ॒हत॑ऽदि॒वैः
सु॒ऽमा॒याः अ॒ध यत् ए॒षां नि॒ऽयुतः॑ प॒रमाः॑ स॒मुद्र॑स्य चि॒त्त ध॒नय॑त्

पारे ॥ २ ॥ मिम्यक्षं येषु सुऽधिता घृताचीं हिरण्यऽनिर्निक्
उपरा न ऋष्टिः गुहां चरंती मनुषः न योषां सभाऽवती वि-
द्व्याऽइव सं वाक् ॥ ३ ॥ परां शुभाः अयासः यव्या साधारण्या-
ऽइव मरुतः मिमिक्षुः न रोदसी अयं नुदंत घोराः जुषंत वृधं
सख्याय देवाः ॥ ४ ॥ जोषंत यत् ई असुर्या सचधै विसितऽस्तु-
का रोदसी नृऽमनाः आ सूर्याऽइव विधतः रथं गात त्वेषऽप्रती-
का नभसः न इत्या ॥ ५ ॥ ४ ॥ आ अस्यापयंत युवतिं युवानः
शुभे निऽमिक्षां विदधेषु पृजां अर्कः यत् वः मरुतः हविष्मान्
गायंत गाथं मुतऽसोमः दुवस्यन् ॥ ६ ॥ प्र तं विवक्त्रि वक्म्यः
यः एषां मरुतां महिमा सत्यः अस्ति सचा यत् ई वृषऽमनाः
अहंऽयुः स्थिरा चित् जनीः वहते सुऽभागाः ॥ ७ ॥ पांति मि-
चावरुणौ अवद्यात् चयते ई अर्यमो अग्रऽशस्तान् उत च्यवंते
अच्युता ध्रुवाणि ववृधे ई मरुतः दातिऽवारः ॥ ८ ॥ नहि नु वः
मरुतः अंति अस्मे आरात्तात् चित् शवसः अंतं आपुः ते धृ-
ष्णुनां शवसां प्रभुऽवांसः अरुणः न द्वेषः धृषता परि स्युः ॥ ९ ॥
वयं अद्य इंद्रस्य प्रेष्ठाः वयं श्वः वोचेमहि सऽमर्ये वयं पुरा महिं
च नः अनु दून तत् नः ऋभुक्षाः नरां अनु स्यात् ॥ १० ॥ एषः
वः स्तोमः मरुतः इयं गीः मांदार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा
यासीष्ट तन्वे व्यां विद्वामं इषं वृजनं जीरुऽदानुं ॥ ११ ॥ ५ ॥

॥ १६८ ॥ यज्ञाऽयज्ञा वः समना तुतुर्वणिः धिर्यऽधिर्यं वः दे-
वऽयाः ऊं दुधिव्हे आ वः अवाचः सुवितायं रोदस्योः महे ववृ-
त्यां अवसे सुवृक्तिऽभिः ॥ १ ॥ ववांसः न ये स्वऽजाः स्वऽतंवसः
इषं स्वः अभिऽजायंत धूतयः सहस्रियांसः अपां न ऊर्मयः आसा

गावः वंद्यासः न उक्ष्णः ॥ २ ॥ सोमासः न ये सुताः तृप्तऽअंशवः
 हृतऽसु पीतासः दुवसः न आसन्ते आ एषां अंसेषु रंभिणीऽइव
 ररभे हस्तैषु खादिः च कृतिः च सं दधे ॥ ३ ॥ अवं स्वऽयुक्ताः
 दिवः आ वृथा ययुः अमर्त्याः कश्या चोदत त्मना अरेणवः
 तुविऽजाताः अचुच्यवुः हृहानि चित् मरुतः भाजतऽअष्टयः
 ॥ ४ ॥ कः वः अंतः मरुतः अष्टिऽविद्युतः रेजति त्मना हन्वा-
 ऽइव जिह्वा धन्वऽच्युतः इषां न यामनि पुरुऽप्रेषाः अह्न्यः
 न एतशः ॥ ५ ॥ ६ ॥ कस्वित् अस्य रजसः महः परं क अवरं मरुतः
 यस्मिन् आऽयय यत् च्यवयथ विथुराऽइव संऽहितं वि अद्रि-
 णा पतथ त्वेषं अर्णवं ॥ ६ ॥ सातिः न वः अमऽवती स्वऽवती
 त्वेषा विऽपांका मरुतः पिपिष्वती भद्रा वः रातिः पृणतः न
 दक्षिणा पृथुऽजयी असुर्योऽइव जंजती ॥ ७ ॥ प्रति स्तोभंति
 सिंधवः पविऽभ्यः यत् अभ्रियां वाचं उतऽईरयंति अवं स्मयंत
 विऽद्युतः पृथिव्यां यदि घृतं मरुतः प्रुष्णवंति ॥ ८ ॥ असूत पृथ्विः
 महते रणाय त्वेषं अयासां मरुतां अनीकं ते सप्तरासः अजनयंत
 अभ्वं आत् इत् स्वधां इषिरां परि अपश्यन् ॥ ९ ॥ एषः वः स्तोमः
 मरुतः इयं गीः मां दार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा यासीष्ट
 तन्वे वयां विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ १० ॥ ७ ॥

॥ १६९ ॥ महः चित् त्वं इंद्र यतः एतान् महः चित् असि
 त्यजसः वरूता सः नः वेधः मरुतां चिकित्वान् मुक्त्वा वनुष्व तव
 हि प्रेष्टा ॥ १ ॥ अयं जनते इंद्र विश्वऽकृष्टीः विदानासः निऽसिंधः
 मर्त्यऽवा मरुतां पृत्सुतिः हासमाना स्वऽमीहृहस्य प्रऽधनस्य
 साती ॥ २ ॥ अम्यक् सा ते इंद्र अष्टिः असे सनेमि अभ्वं

अ० २. अ० ४. व० ११.] ॥ १५४ ॥ [म० १. अ० २३. सू० १७१.

मरुतः जुनन्ति अग्निः चित् हि स अतसे शुशुक्लान् आपः न
 द्वीपं दधति प्रयांसि ॥३॥ त्वं तु नः इन्द्र तं रयिं दाः ओजिष्ठया
 दक्षिण्याऽइव रातिं स्तुतः च याः ते चकनन्त वायोः स्तनं न
 मध्वः पीपयन्त वाजैः ॥४॥ त्वे रायः इन्द्र तोशऽतमाः प्रऽनेतारः
 कस्य चित् ऋतऽयोः ते सु नः मरुतः मृळयन्तु ये स पुरा गा-
 तुयन्तिऽइव देवाः ॥५॥ ६॥ प्रति प्र याहि इन्द्र मीळुषः नून महः
 पार्थिवे सदर्ने यत्स्व अघं यत् एषां पृथुऽबुधासः एताः तीर्थे
 न अर्थेः पौस्यानि तस्युः ॥६॥ प्रति घोराणां एतानां अयासां
 मरुतां शृण्वे आऽयतां उपन्दिः ये मर्त्यं पृतनाऽयन्तं ऊमैः ऋ-
 णाऽवानं न पतयन्त सगैः ॥ ७ ॥ त्वं मानेभ्यः इन्द्र विश्वऽजं न्या
 रदं मरुतऽभिः शुरुधः गोऽअयाः स्तवानेभिः स्तवसे देव देवैः
 विद्यामं इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ८ ॥ ९ ॥

॥१७०॥ न नूनं अस्ति नोऽश्वः कः तत् वेद यत् अद्भुतं अन्यस्य
 चित्तं अभि संऽचरेण्यं उत आऽधीतं वि नश्यति ॥१॥ किं नः
 इन्द्र जिघांससि भ्रातरः मरुतः तव तेभिः कल्पस्व साधुऽया मा
 नः संऽअरणे वधीः ॥२॥ किं नः भ्रातः अगस्त्य सखां सन् अतिं
 मन्यसे विद्म हि ते यथा मनः अस्मभ्यं इत् न दित्सि ॥ ३ ॥
 अरं कृण्वन्तु वेदिं सं अग्निं इधतां पुरः तव अमृतस्य चेतनं यज्ञं
 ते तनवावहे ॥ ४ ॥ त्वं इक्षिषे वसुऽपते वसूनां त्वं मिचाणां
 मिचऽपते धेष्टः इन्द्र त्वं मरुतऽभिः सं वदस्व अघं प्र अशान
 ऋतुऽया हवींषि ॥ ५ ॥ १० ॥

॥१७१॥ प्रति वः एना नमसा अहं एमि सुऽउक्तेन भिक्षे सु-

ऽम॒तिं तु॒राणां॑ रा॒णतां॑ म॒रुतः॑ वे॒द्याभिः॑ नि हे॒ळः ध॒त्त वि सु॒-
च॒ध्वं अ॒श्वान् ॥ १ ॥ ए॒षः वः॑ स्तोमः म॒रुतः॑ नमस्वान् हु॒दा त॒ष्टः
मन॑सा धा॒यि दे॒वाः उ॒प ई॒ आ या॒त मन॑सा जुषा॒णाः यूयं॑ हि स्थ
नम॑सः इ॒त् वृ॒धासः॑ ॥ २ ॥ स्तु॒तासः॑ नः म॒रुतः॑ मृ॒ळय॑न्तु उ॒त् स्तु॒तः
म॒घऽवा॑ शं॒भवि॑ष्टः ऊ॒र्ध्वा नः॑ सं॒तु को॒म्या वना॑नि अ॒हानि॑
वि॒श्वो म॒रुतः॑ जि॒गीषा॑ ॥ ३ ॥ अ॒स्मात् अ॒हं त॒विषा॑त् ई॒षमा॑णः
इ॒द्रात् भि॒या म॒रुतः॑ रेज॑मानः यु॒ष्मभ्य॑ ह॒व्या निऽशि॑तानि आ॒-
स॒न् तानि॑ आ॒रे च॒कृम॑ मृ॒ळत॑ नः ॥ ४ ॥ येन॑ मा॒नासः॑ चि॒तय॑न्ते
उ॒साः विऽउ॒ष्टिषु॑ श॒वसा॑ श॒श्वती॑नां सः नः म॒रुतऽभिः॑ वृ॒षभ॑
अ॒वः धाः॑ उ॒यः उ॒येभिः॑ स्थ॒विः स॒हऽदाः॑ ॥ ५ ॥ त्वं पा॒हि इ॒द्र
स॒हीय॑सः नृ॒न् भवं॑ म॒रुतऽभिः॑ अ॒वया॑तऽहे॒ळाः सु॒ऽप्र॒केते॑भिः
स॒स॒हिः द॒धानः॑ वि॒द्याम॑ इ॒षं वृ॒जनै॑ जी॒रऽदा॑न् ॥ ६ ॥ ११ ॥

॥ १७२ ॥ चि॒त्रः वः॑ अ॒स्तु या॑मः चि॒त्रः ऊ॒ती सु॒ऽदान॑वः म॒रुतः॑
अ॒हिऽभान॑वः ॥ १ ॥ आ॒रे सा॑ वः सु॒ऽदान॑वः म॒रुतः॑ च॒ज॒ती
श॒रुः आ॒रे अ॒श्मा यं॑ अ॒स्य॑थ ॥ २ ॥ तृ॒णऽस्क॑दस्य॑ नु वि॒शः परि॑
वृ॒क्त सु॒ऽदान॑वः ऊ॒र्ध्वान् नः॑ क॒र्त॒ जी॒वसे॑ ॥ ३ ॥ १२ ॥

॥ १७३ ॥ गा॒य॒त् सा॒म न॒भ॒न्यं यथा॑ वेः अ॒र्चो॑म त॒त् ववृ॑धानं
स्वः॑ऽव॒त् गा॒वः धे॒नवः॑ ब॒र्हिषि॑ अ॒र्द॒व्याः आ॒ यत् स॒न्ना॒नं दि॒व्यं
वि॒वा॒सान् ॥ १ ॥ अ॒र्च॑त् वृ॒षां वृ॒षऽभिः॑ स्वऽइ॒द्रुह॑व्यैः मृ॒गः न॒ अ॒श्वः
अ॒ति॑ य॒त् जु॒गु॒र्यात् प्र॑म॒न्द॒युः म॒नां गू॒र्त॒ होता॑ भ॒रते॑ म॒र्यैः मि॒थु॒-
ना॑ यज॑चः ॥ २ ॥ न॒क्ष॒त् होता॑ परि॑ स॒द्य॑ मि॒ता य॒न् भ॒रत् गर्भे॑
आ॒ श॒रदः॑ पृ॒थि॒व्याः क्र॑द॒त् अ॒श्वः न॒य॑मानः रु॒क्त॑गौः अ॒न्तः दू॒तः न

अ० २. अ० ४. व० १६.] ॥ १५६ ॥ [म० १. अ० २३. सू० ११४.]

रोदसी चरत् वाक् ॥३॥ ता कर्म अषऽतरा असौ प्र च्यौत्ता-
नि देवऽयंतः भरते जुजोषत् इंद्रः दस्सऽवर्चाः नासत्याऽइव सु-
गम्यः रथेऽस्थाः ॥४॥ तं ऊं स्तुहि इंद्रं यः ह सत्वा यः शूरः मघ-
ऽवा यः रथेऽस्थाः प्रतीचः चित् योधीयान् वृषणऽवान् ववव्रुषः
चित् तमंसः विऽहंता ॥५॥ १३॥ प्र यत् इत्या महिना नृऽभ्यः
अस्ति अरं रोदसी कक्ष्ये न असौ सं विव्ये इंद्रः वृजनं न भूमं भर्ति
स्वधाऽवान् ओपशंऽइव द्या ॥६॥ समत्ऽसुत्वा शूरसुतां उराणं
प्रपथिनऽतमं परिऽतंसयध्वै सुऽजोषसः इंद्रं मदे क्षोणीः सूरि
चित् ये अनुऽमदति वाजैः ॥७॥ एव हि ते शंसर्वना समुद्रे आपः
यत् ते आसु मदति देवीः विश्वा ते अनु जोषा भूत गौः सूरीन्
चित् यदि धिषा वेषि जनान् ॥८॥ असांम यथा सुऽसखायः एन
सुऽअभिष्टयः नरां न शसैः असत् यथा नः इंद्रः वंदनेऽस्थाः तुरः
न कर्म नयमानः उक्था ॥९॥ विऽस्पर्धसः नरां न शसैः अस्माकं
असत् इंद्रः वज्रऽहस्तः मित्रऽयुवः न पूऽपतिं सुऽशिष्टौ मध्य-
ऽयुवः उपे शिष्टंति यज्ञैः ॥१०॥ १४॥ यज्ञः हि स्म इंद्रं कः चित्
अंधन् जुहुराणः चित् मनसा परिऽयन् तीर्थे न अच्छ ततृषाणं
ओकः दीर्घः न सिध्रं आ कृणोति अध्वा ॥११॥ मो सु नः इंद्र
अत्र पृतऽसु देवैः अस्ति हि स्म ते शुष्मिन् अवऽयाः महः चित्
यस्य मीळुषः यव्या हविषंतः मरुतः वंदते गीः ॥१२॥ एषः
स्तोमः इंद्र तुभ्यं अस्ते एतेन गातुं हरिऽवः विदुः नः आ नः
ववृत्याः सुविताय देव विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥१३॥ १५॥

॥११४॥ त्वं राजा इंद्र ये च देवाः रक्ष नृन् पाहि असुर त्वं अ-
स्मान् त्वं सत्तऽपतिः मघऽवा नः तरुचः त्वं सत्यः वसवानः सहः-

अ० २. अ० ४. व० १८.] ॥ १५७ ॥ [म० १. अ० २३. सू० १७५.]

ऽदाः ॥ १ ॥ दनः विशः इन्द्र मृधऽवाचः सप्त यत् पुरः शर्म शारदीः
 दर्तः ऋणोः अपः अनवद्यः अणीः यूने वृचं पुरुऽकुत्साय रंधीः
 ॥ २ ॥ अजं वृतः इन्द्र शूरऽपत्नीः द्यां च येभिः पुरुऽहूत नूनं रक्षोः
 अग्निं अशुषं तूर्वेयाणं सिंहः न दमै अपांसि वस्तोः ॥ ३ ॥ शेषन
 नु ते इन्द्र सस्मिन् योनौ प्रऽशस्तये पवीरवस्य महा सृजत अणी-
 सि एवं यत् युधा गाः तिष्ठत् हरीः धृषता मृष्ट वाजान् ॥ ४ ॥
 वहं कुत्सं इन्द्र यस्मिन् चाकन् स्यूमन्यूः ऋजा वातस्य अश्वा
 प्र सूरः चक्रं वृहतात् अभिके अभि स्पृधः यासिषत् वज्रऽबाहुः
 ॥ ५ ॥ १६ ॥ जघन्वान इन्द्र मित्रेहन् चोदऽप्रवृद्धः हरिऽवः अदा-
 शून प्र ये पश्यन् अर्यमणं सचा आयोः त्वया श्रुताः वहमा-
 नाः अपत्यं ॥ ६ ॥ रपत् कविः इन्द्र अर्केऽसातौ द्यां दासाय उप-
 ऽबर्हेणी कः० करत् तिस्रः मघऽवा दानुऽचिचाः नि दुर्योणे कु-
 यवाचं मृधि श्रेत् ॥ ७ ॥ सना ता ते इन्द्र नव्याः आ अगुः सहः
 नभः अविऽरणाय पूर्वीः भिनत् पुरः न भिदः अदेवीः ननमः
 वधः अदेवस्य पीयोः ॥ ८ ॥ त्वं धुनिः इन्द्र धुनिऽमतीः ऋणोः
 अपः सीराः न स्रवतीः प्र यत् समुद्रं अति शूर पथि पारयं तु-
 वैशं यदु स्वस्ति ॥ ९ ॥ त्वं असाकं इन्द्र विश्वधस्याः अवृकऽतमः
 नरां नुऽपाता सः नः विश्वासां स्पृधां सहऽदाः विद्यामं इषं
 वृजनं जीरऽदानुं ॥ १० ॥ १७ ॥

॥ १७५ ॥ मत्सि अपायि ते महः पाचस्यऽइव हरिऽवः मत्सरः
 मदः वृषां ते वृष्णे इन्द्रः वाजी सहस्रऽसातमः ॥ १ ॥ आ नः ते
 गंतु मत्सरः वृषां मदः वरेण्यः सहऽवान् इन्द्र सानसिः पृतना-
 षाट् अमर्त्यः ॥ २ ॥ त्वं हि शूरः सनिता चोदयः मनुषः रथं सह-

अ० २, अ० ४, व० २०.] ॥ १५८ ॥ [म० १, अ० २३, सू० १७७.

ऽवान् दस्युं अव्रतं ओषः पाचं न शेचिषा ॥ ३ ॥ मुषाय सूर्यं
कवे चक्रं ईशानः ओजसा वहं शुष्णाय वधं कुत्सं वातस्य अश्वैः
॥ ४ ॥ शुष्मिनऽतमः हि ते मदः द्युम्निनऽतमः उत क्रतुः वृच-
ऽमा वरिवऽविदा मंसीष्टाः अश्वऽसातमः ॥ ५ ॥ यथा पूर्वभ्यः
जरितुभ्यः इंद्र मयःऽइव आपः न तृप्यते बभूय तां अनु त्वा
निऽविदं जोहवीमि विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ६ ॥ १८ ॥

॥ १७६ ॥ मत्सि नः वस्यःऽइष्टये इंद्र इंद्रो वृषा आ विश ऋ-
घायमाणः इन्वसि शत्रुं अंति न विंदसि ॥ १ ॥ तस्मिन् आ वे-
श्य गिरः यः एकः चर्षणीनां अनु स्वधा यं उप्यते यवं न चर्क-
षत् वृषा ॥ २ ॥ यस्य विश्वानि हस्तयोः पंच क्षितीनां वसुं स्पा-
श्यस्व यः अस्मऽधुक् दिव्याऽइव अशनिः जहि ॥ ३ ॥ असुन्वंतं
समं जहि दुःऽनशं यः न ते मयः अस्मभ्यं अस्य वेदनं दद्वि सूरिः
चित्त ओहते ॥ ४ ॥ आवः यस्य द्विऽबर्हसः अर्केषु सानुषक् असंत
आजौ इंद्रस्य इंद्रो म आवः वाजेषु वाजिनं ॥ ५ ॥ यथा पूर्वभ्यः
जरितुभ्यः इंद्र मयःऽइव आपः न तृप्यते बभूय तां अनु त्वा
निऽविदं जोहवीमि विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ६ ॥ १९ ॥

॥ १७७ ॥ आ चर्षणिऽप्राः वृषभः जनानां राजा कृष्टीनां पु-
रुऽहूतः इंद्रः स्तुतः अस्वस्यन् अवसा उप मद्रिक् युक्ता हरी वृ-
षणा आ याहि अर्वाङ् ॥ १ ॥ ये ते वृषणः वृषभासः इंद्र ब्रह्म-
ऽयुजः वृषऽरथासः अत्याः तान् आ तिष्ठ तेभिः आ याहि अर्वाङ्
हवामहे त्वा सुते इंद्र सोमै ॥ २ ॥ आ तिष्ठ रथं वृषणं वृषां ते सुतः
सोमः परिऽसिक्ता मधूनि युक्ता वृषऽभ्यां वृषभ क्षितीनां हरि-

अ०२. अ०४. व०२२.] ॥१५९॥ [म०१. अ०२३. सू०१७९.]

ऽभ्यां याहि प्रऽवता उप मद्रिक् ॥३॥ अयं यज्ञः देवऽयाः अयं
मियेधः इमा ब्रह्माणि अयं इंद्र सोमः स्त्रीणि बर्हिः आ तु शक्र
प्र याहि पिव निऽसद्य वि मुच हरीं इह ॥४॥ ओ सुऽस्तुतः
इंद्र याहि अर्वाङ् उप ब्रह्माणि मान्यस्य कारोः विद्याम वस्तोः
अवसा गृणंतः विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥५॥२०॥

॥१७८॥ यत् ह स्या ते इंद्र श्रुष्टिः अस्ति यया बभूथ जरितृ-
ऽभ्यः ऊती मा नः कामं महयंत आ धक् विश्वा ते अश्यां परि
आपः आयोः ॥१॥ न घ राजा इंद्रः आ दभत् नः या नु स्वसारा
कृण्वंत योनौ आपः चित् अस्मै सुऽतुकाः अवेषन् गमन्त नः
इंद्रः सख्या वयः च ॥२॥ जेता नृऽभिः इंद्रः पृतऽसु शूरः श्रोता
हव नाधमानस्य कारोः प्रऽभर्ता रथं दाशुषः उपाके उत्तयता
गिरः यदि च त्मना भूत् ॥३॥ एव नृऽभिः इंद्रः सुऽश्वस्या प्र-
ऽखादः पृक्षः अभि मिचिणः भूत् सऽमर्ये इषः स्तवते विऽवाचि
सचाऽकरः यजमानस्य शंसः ॥४॥ त्वया वयं मघऽवन् इंद्र शचून्
अभि स्याम महतः मन्यमानान् त्वं चाता त्वं ऊं नः वृधे भूः वि-
द्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥५॥२१॥

॥१७९॥ पूर्वीः अहं शरदः शश्रमाणा दोषाः वस्तोः उषसः
जरयंती मिनाति श्रियं जरिमा तनूना अपि ऊं नु पत्नीः वृ-
षणः जगम्युः ॥१॥ ये चित् हि पूर्वे ऋतऽसापः आसन् साकं दे-
वेभिः अवदन् ऋतानि ते चित् अव असुः नहि अंतं आपुः सं
ऊं नु पत्नीः वृषऽभिः जगम्युः ॥२॥ न मृषा अंतं यत् अवति
देवाः विश्वाः इत् स्पृधः अभि अश्रवाव जयाव इत् अव शत-

अ०२. अ०४. व०२४.] ॥ १६० ॥ [म०१. अ०२४. सू० १६०.]

ऽनीयं आजिं यत् सम्यंचा मिथुनौ अभि अजाव ॥३॥ नदस्य
मा रुधतः कामः आ अग्न इतः आऽजातः अमुतः कुतः चित्
लोपामुद्रा वृषणं निः रिणाति धीरं अधीरा धयति श्वसंतं ॥४॥
इमं नु सोमं अंतितः हतऽसु पीतं उप ब्रुवे यत् सीं आगः चकृम
तत् सु मृळुतु पुलुऽकामः हि मर्त्यः ॥ ५ ॥ अगस्त्यः खनमानः
खनिचैः प्रऽजां अपत्यं बलं इच्छमानः उभौ वरौ चृषिः उयः
पुपोष सत्याः देवेषु आऽशिषः जगाम ॥ ६ ॥ २२ ॥ २३ ॥

॥ १६० ॥ युवोः रजांसि सुऽयमांसः अश्वाः रथः यत् वां परि
अर्णांसि दीयत् हिरण्ययाः वां पवयः प्रुषायन् मध्वः पिबंतौ
उषसः सचेथे ॥ १ ॥ युवं अत्यस्य अवं नक्षुथः यत् विऽपत्ननः
नयस्य प्रऽयज्योः स्वसां यत् वां विश्वऽगूर्ती० भराति वाजाय
इष्टे मधुऽपौ इषे च ॥ २ ॥ युवं पयः उस्त्रियायां अधत्तं पक्वं आ-
मायां अवं पूथ्य गोः अंतः यत् वनिनः वां अतुऽस्पू० हारः न
शुचिः यजंते हविष्मान् ॥ ३ ॥ युवं ह घर्म मधुऽमंतं अचये अपः
न क्षोदः अवृणीतं एषे तत् वां नरौ अश्विना पश्वःऽइष्टिः रथ्या-
ऽइव चक्रा प्रति यंति मध्वः ॥ ४ ॥ आ वां दानाय ववृतीय दसा
गोः ओहेन तौग्यः न जिबिः अपः क्षोणी सचते माहिना वां
जूर्योः वां अश्लुः अंहसः यज्वा ॥ ५ ॥ २३ ॥ नि यत् युवेथे निऽयुतः
सुऽदानू० उप स्वधाभिः सृजथः पुरं धिं प्रेषत् वेषत् वातः न
सूरिः आ महे ददे सुऽवतः न वाजं ॥ ६ ॥ वयं चित् हि वां जरि-
तारः सत्याः विपन्यामहे वि पणिः हितऽवान् अध चित् हि
स् अश्विनौ अनिंद्या पाथः हि स् वृषणौ अंतिऽदेव ॥ ७ ॥ यु-
वां चित् हि स् अश्विनौ अनु दून विऽरुद्रस्य प्रऽस्रवणस्य सा-

अ० २. अ० ४. व० २६.] ॥ १६१ ॥ [म० १. अ० २४. सू० १८१.

तौ अगस्त्यः नरां नृषु प्रऽशस्तः काराधुनीऽइव चितयत् सहस्रैः
॥८॥ प्र यत् वहेथे महिना रथस्य प्र स्यंद्वा याथः मनुषः न होता
धत्तं सूरिऽभ्यः उत वा सुऽअश्व्यं नासत्या रयिऽसाचः स्याम ॥९॥
तं वा रथं वयं अद्य हुवेम स्तोमैः अश्विना सुविताय नथ्य अरि-
ष्टनेमिं परिद्यां इयानं विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥१०॥ २४॥

॥१६१॥ कत् ऊं प्रेष्टौ इषां रयीणां अध्वर्येतां यत् उतऽनि-
नीथः अपां अयं वां यज्ञः अकृत प्रऽशस्तिं वसुऽधितो अवि-
तारा जनानां ॥१॥ आ वां अश्वांसः शुचयः पयऽपाः वात-
ऽरहसः दिव्यासः अत्याः मनऽजुवः वृषणः वीतऽपृष्ठाः आ इह
स्वऽराजः अश्विना वहंतु ॥२॥ आ वां रथः अवनिः न प्रवत्नान्
सुप्रऽवंधुरः सुविताय गम्याः वृणः स्थातारा मनसः जवीयान्
अहंऽपूर्वः यजतः धिष्ण्या यः ॥३॥ इहऽइह जाता सं अवावशी-
तां अरेपसां तन्वा नामऽभिः स्वैः जिष्णुः वां अन्यः सुऽमंसस्य
सूरिः दिवः अन्यः सुऽभगः पुत्रः ऊहे ॥४॥ प्र वां निऽचेरुः ककुहः
वशान् अनु पिशंगऽरूपः सदनानि गम्याः हरी अन्यस्य पी-
पयंत वाजैः मथ्ना रजांसि अश्विना वि घोषैः ॥५॥ २५॥ प्र वां
शरत्ऽवान् वृषभः न निष्पाट् पूर्वीः इषः चरति मध्वः इष्णन्
एवैः अन्यस्य पीपयंत वाजैः वेषंती ऊर्ध्वा नद्यः नः आ अगुः
॥६॥ असर्जि वां स्थविरा वेधसा गीः बाह्वे अश्विना चेधा क्षरंती
उपऽस्तुतौ अवतं नाधमानं यामन अयामन शृणुतं हवमे ॥७॥
उत स्या वां रुशतः वप्संसः गीः चिऽबर्हिषि सदसि पिन्वते
नून वृषा वां मेघः वृषणा पीपाय गोः न सेके मनुषः दशस्यन्
॥८॥ युवां पूषाऽइव अश्विना पुरऽधिः अग्निं उषां न जरते हवि-

अ० २. अ० ४. व० २९.] ॥ १६२ ॥ [म० १. अ० २४. सू० १८३.

ष्मान् हुवे यत् वां वरिवस्या गृणानः विद्यामं इषं वृजनं जीर-
ऽदानुं ॥ ९ ॥ २६ ॥

॥ १८२ ॥ अभूत इदं वयुनं ओ' सुभूषत रथः वृषणऽवान् मदत
मनीषिणः धियऽजिन्वा धिष्ण्या विश्पलावसू दिवः नपाता
सुऽकृते शुचिऽव्रता ॥ १ ॥ इदं तमा हि धिष्ण्या मरुतऽतमा
दस्मा दंसिष्टा रथ्या रथिऽतमा पूर्णं रथं वहेथे मध्वः आऽचितं
तेन दाश्यासं उप याथः अश्विना ॥ २ ॥ किं अच दस्मा कृणुथः
किं आसाथे जनः यः कः चित् अहविः महीयते अति क्रमिष्टं
जुगतं पुरेः असुं ज्योतिः विप्राय कृणुतं वचस्यवे ॥ ३ ॥ जंभयतं
अभितः रायतः शुनः हतं मृधः विदथुः तानि अश्विना वाचं-
ऽवाचं जरितुः रत्निनी कृतं उभा शंसनासत्या अवतं मम ॥ ४ ॥
युवं एतं चक्रथुः सिंधुषु भ्रवं आत्मनऽवंतं पक्षिणं तौग्याय कं
येन देवऽवा मनसा निऽऽहथुः सुऽपन्ननि पेतथुः क्षोदंसः महः
॥ ५ ॥ २७ ॥ अवऽविडं तौग्यं अपऽसु अंतः अनारंभणे तमसि
प्रऽविडं चतस्रः नावः जठलस्य जुष्टाः उत अश्विभ्यां इषिताः
पारयंति ॥ ६ ॥ कः स्वित् वृक्षः निऽस्थितः मध्ये अर्यसः यं तौ-
ग्यः नाधितः परिऽअसंस्वजत पुरा मृगस्य पतरौऽइव आ-
ऽरभे उत अश्विनौ ऽहथुः श्रोमंताय कं ॥ ७ ॥ तत् वां नरा ना-
सत्यौ अनु स्यात् यत् वां मानांसः उचथं अवोचन् अस्मात्
अद्य सदंसः सोम्यात् आ विद्यामं इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ८ ॥ २८ ॥

॥ १८३ ॥ तं युंजाथां मनंसः यः जवीयान् चिऽवंधुरः वृषणा यः
चिऽचक्रः येन उपऽयाथः सुऽकृतः दुरोणं चिऽधातुना पतथः

विः न प॒णीः ॥१॥ सु॒ऽवृत् रथः व॒र्तते यन् अ॒भि छां यत् तिष्ठ॑थः
 ऋतु॑ऽम॒न्ता अ॒नु पृ॒क्षे व॒पुः व॒पुष्या स॒च॒तां इ॒यं गीः दि॒वः दु॒हि॒त्रा
 उ॒षसा॑ स॒चे॒थे ॥२॥ आ तिष्ठ॑तं सु॒ऽवृत्तं यः रथः वां अ॒नु व॒ता-
 नि व॒र्तते ह॒विष्मा॑न् येन॒ नरा॑ ना॒स॒त्या इ॒ष्य॒थै व॒र्तिः या॒थः तन-
 या॒य त्मने॑ च ॥३॥ मा वां वृ॒कः मा वृ॒कीः आ द॒ध॒षी॑ति मा परि
 व॒र्त्ते उ॒त मा अ॒ति ध॒क्तं अ॒यं वां भा॒गः निऽहि॑तः इ॒यं गीः द॒स्रा
 इ॒मे वां निऽध॑यः म॒धूनां ॥४॥ यु॒वां गो॑त॒मः पु॒रु॒ऽमी॒ऽहः अ॒चिः
 द॒स्रा ह॒वते॑ अ॒वसे॑ ह॒विष्मा॑न् दि॒शं न दि॒ष्टां च॒जु॒याऽइ॒व य॑तां
 आ मे ह॒व॑ ना॒स॒त्या उ॒प॒ या॒तं ॥५॥ अ॒ता॒रि॒ष्म त॑म॒सः पा॒रं अ॒स्य
 प्र॒ति वां स्तो॑मः अ॒श्वि॒नौ अ॒धा॒यि आ इ॒ह या॑तं प॒थिऽभिः दे॒-
 व॒ऽया॒नैः वि॒द्याम॑ इ॒षं वृ॒ज॒नं जी॒रऽदा॑नुं ॥ ६ ॥ २९ ॥ ४ ॥

॥१८४॥ ता वां अ॒द्य ती॑ अ॒परं॒ हु॒वे॒म उ॒च्छ॑त्यां उ॒षसि॑ व॒हिः उ॒क्थेः
 ना॒स॒त्या कु॒हं चि॒त् सं॒तौ अ॒र्येः दि॒वः न॒पा॒ता सु॒दाऽत॑रा॒य ॥१॥
 अ॒से॒ऽजं सु॒वृष॑णा मा॒दये॑थां उ॒त् प॒णी॒न् ह॒तं ऊ॒र्म्या म॑द॒ता श्रु॑तं
 मे अ॒च्छो॑क्तिऽभिः म॒तीनां॑ ए॒ष्टा न॒रा निऽचे॑ता॒रा च॒ क॒र्णैः ॥२॥
 अ॒थि॒ये पू॒ष॒न् इ॒षुकृ॑ताऽइ॒व दे॒वा ना॒स॒त्या व॒ह॒तुं सू॒र्या॒याः व॒च्यंते॑
 वां क॒कुहाः अ॒प्ऽसु जा॑ताः यु॒गा जू॒र्णाऽइ॒व व॒रु॒णस्य॑ भू॒रेः ॥३॥
 अ॒से॒ऽसा वां मा॒ध्वी रा॑तिः अ॒स्तु स्तो॑मं हि॒नो॒तं मा॒न्यस्य॑ का॒रोः
 अ॒नु य॑त् वां अ॒व॒स्यां सु॒ऽदा॒नू॒ सु॒वी॒र्या॒य च॒र्ष॒णयः॑ म॑द॒ति ॥४॥
 ए॒षः वां स्तो॑मः अ॒श्वि॒नौ अ॒का॒रि॒ माने॑भिः म॒घऽवा॒ना सु॒ऽवृ॒क्ति
 या॑तं व॒र्तिः तन॑या॒य त्मने॑ च अ॒ग॒स्त्ये ना॒स॒त्या म॑द॒ता ॥५॥ अ॒ता॒-
 रि॒ष्म त॑म॒सः पा॒रं अ॒स्य प्र॒ति वां स्तो॑मः अ॒श्वि॒नौ अ॒धा॒यि आ इ॒ह
 या॑तं प॒थिऽभिः दे॒वऽया॒नैः वि॒द्याम॑ इ॒षं वृ॒ज॒नं जी॒रऽदा॑नुं ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १८५ ॥ कतरा पूर्वा कतरा अपरा अयोः कथा जाते कवयः
 कः वि वेद विश्वं त्मना विभृतः यत् ह नाम वि वर्तेते अहनी
 चक्रियाऽइव ॥ १ ॥ भूरि द्वे अचरंती चरंतं पतऽवंतं गर्भं अप-
 दी दधाते नित्यं न सूनं पित्रोः उपऽस्थे द्यावा रक्षंतं पृथिवी
 नः अभ्वात् ॥ २ ॥ अनेहः दाचं अदितेः अनर्वं हुवे स्वःऽवत् अवधं
 नमस्वत् तत् रोदसी जनयतं जरिचे द्यावा रक्षंतं पृथिवी नः
 अभ्वात् ॥ ३ ॥ अतथमाने अवसा अवती अनु स्याम रोदसी
 देवऽपुत्रे उभे देवानां उभयेभिः अह्ना द्यावा रक्षंतं पृथिवी
 नः अभ्वात् ॥ ४ ॥ संऽगच्छमाने युवती संऽअंते स्वसारा जा-
 मी पित्रोः उपऽस्थे अभिऽजिघ्रंती भुवनस्य नाभिं द्यावा
 रक्षंतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥ ५ ॥ उर्वी सन्ननी बृहती ऋतेन
 हुवे देवानां अवसा जनित्री दधाते ये अमृतं सुऽप्रतीके द्या-
 वा रक्षंतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥ ६ ॥ उर्वी पृथ्वी बहुले दूरेऽअंते
 उप ब्रुवे नमसा यज्ञे अस्मिन् दधाते ये सुऽभगे सुऽप्रतूती
 द्यावा रक्षंतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥ ७ ॥ देवान वा यत् चकृम
 कत् चित् आगः सखायं वा सदै इत् जाऽपतिं वा इयं धीः
 भूयाः अवऽयानं एषां द्यावा रक्षंतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥ ८ ॥
 उभा शंसा नयी मां अविष्टा उभे मां ऊती अवसा सचेतां
 भूरि चित् अर्ये सुदाऽतराय इषा सदैतः इषयेम देवाः ॥ ९ ॥
 ऋतं दिवेतत् अवोचं पृथिव्यै अभिऽआवायं प्रथमं सुऽमेधाः
 पातां अवद्यात् दुऽइतात् अभीके पिता माता च रक्षां अवः-
 ऽभिः ॥ १० ॥ इदं द्यावा पृथिवी सत्यं अस्तु पितः मातः यत् इह
 उपऽब्रुवे वां भूतं देवानां अवमे अवःऽभिः विद्याम इषं वृजनं
 जीऽदानुं ॥ ११ ॥ ३ ॥

॥ १८६ ॥ आ नः इळाभिः विदधे सुऽशस्ति विश्वानरः सविता
 देवः एतु अपि यथा युवानः मत्संथ नः विश्वं जगत् अभिऽपित्वे
 मनीषा ॥ १ ॥ आ नः विश्वे आस्काः गमंतु देवाः मित्रः अर्यमा
 वरुणः सुऽजोषाः भुवन् यथा नः विश्वे वृधासः करन् सुऽसहा
 विष्णुं न शवः ॥ २ ॥ प्रेष्टं वः अतिथिं गृणीषे अग्निं शस्तिऽभिः
 तुर्वेणिः सुऽजोषाः असंत यथा नः वरुणः सुऽकीर्तिः इषः च
 पर्षत् अरिऽगूर्तः सूरिः ॥ ३ ॥ उप वः आ ईषे नमसा जिगीषा
 उपसानक्ता सुदुघाऽइव धेनुः समाने अहन् विऽमिमानः अर्कं
 विषुऽरूपे पर्यसि सस्मिन् उधन् ॥ ४ ॥ उत नः अहिः बुध्यः मयः
 कः शिष्टं न पिपुषीऽइव वेति सिंधुः येन नपातं अपां जुनामं
 मनःऽजुवं वृषणः यं वहति ॥ ५ ॥ ४ ॥ उत नः ई त्वष्टा आ गंतु
 अच्छं स्मत् सूरिऽभिः अभिऽपित्वे सुऽजोषाः आ वृचऽहा इंद्रः
 चर्षणिऽप्राः तुविऽतमः नरां नः इह गम्याः ॥ ६ ॥ उत नः ई
 मृतयः अश्वऽयोगाः शिष्टं न गावं तरुणं रिहति तं ई गिरः ज-
 नयः न पत्नीः सुरभिऽतमं नरां नसंत ॥ ७ ॥ उत नः ई मरुतः
 वृद्धऽसेनाः स्मत् रोदसी सऽमनसः सदंतु पृषत् अश्वासः अ-
 वनयः नरथाः रिशादसः मित्रऽयुजः न देवाः ॥ ८ ॥ प्रनुयत् एषां
 महिना चिकिचे प्र युंजते प्रऽयुजः ते सुऽवृक्ति अध यत् एषां
 सुऽदिने न शरुः विश्वं आ इरिणं प्रुषायंत सेनाः ॥ ९ ॥ प्रो अ-
 श्विनौ अवसे कृणुध्वं प्र पूषणं स्वऽतवसः हि संति अद्भेष्टः वि-
 ष्णुः वातः ऋभुक्षाः अच्छं सुम्नाय ववृतीय देवान् ॥ १० ॥ इयं
 सा वः अस्मे दीधितिः यजत्राः अपिऽप्राणी च सदनी च भू-
 याः नि या देवेषु यतंते वसुऽयुः विद्याम इषं वृजनं जीर-
 ऽदानुं ॥ ११ ॥ ५ ॥

॥ १८७ ॥ पितुं नु स्तोषं महः धर्माणं तविषीं यस्य चितः वि
 ओजसा वृचं विऽपर्वं अर्दयत् ॥ १ ॥ स्वादौ पितो मधो पितो
 वयं त्वा ववृमहे अस्माकं अविता भव ॥ २ ॥ उप नः पितो आ
 चर शिवः शिवाभिः ऊतिऽभिः मयऽभुः अङ्घ्रिषेण्यः सखा सु-
 ऽशेवः अह्वयाः ॥ ३ ॥ तव ते पितो रसाः रजांसि अनु विऽस्थि-
 ताः दिवि वाताः ऽइव श्रिताः ॥ ४ ॥ तव ते पितो ददतः तव
 स्वादिष्ट ते पितो प्र स्वान्नानः रसानां तु विधीवाः ऽइव ईरते
 ॥ ५ ॥ ६ ॥ त्वे पितो महानां देवानां मनः हितं अकारि चारु
 केतुना तव अहिं अवसा अवधीत् ॥ ६ ॥ यत् अदः पितो अज-
 गन् विवस्वं पर्वतानां अचं चित नः मधो पितो अरं भक्षाय
 गम्याः ॥ ७ ॥ यत् अपां ओषधीनां परिशं आऽरिशामहे वातापे
 पीवः इत् भव ॥ ८ ॥ यत् ते सोम गोऽआशिरः यवऽआशिरः
 भजांमहे वातापे पीवः इत् भव ॥ ९ ॥ करंभः ओषधे भव पीवः
 वृक्कः उदारथिः वातापे पीवः इत् भव ॥ १० ॥ तं त्वा वयं पितो
 वचः ऽभिः गावः न हव्या सुसूदिम देवेभ्यः त्वा सधऽमादं अ-
 सभ्यं त्वा सधऽमादं ॥ ११ ॥ ७ ॥

॥ १८८ ॥ संऽइडः अद्य राजसि देवः देवैः सहस्रऽजित दूतः
 हव्या कविः वह ॥ १ ॥ तनूऽनपात् ऋतं यते मध्वा यज्ञः सं अ-
 ज्यते दधत् सहस्रिणीः इषः ॥ २ ॥ आऽजुह्वानः नः ईड्यः देवान
 आ वक्षि यज्ञियान् अयै सहस्रऽसाः असि ॥ ३ ॥ प्राचीनं बहिः
 ओजसा सहस्रऽवीरं अस्तृणन् यचं आदित्याः विऽराजथ ॥ ४ ॥
 विऽराट् संऽराट् विऽभीः प्रऽभीः बह्वीः च भूयसीः च याः दुरः
 घृतानि अक्षरन् ॥ ५ ॥ ८ ॥ सुऽरुक्ने० हि सुऽपेशसा अधि श्रिया

अ० २. अ० ५. व० ११.] ॥ १६७ ॥ [म० १. अ० २४. सू० १६९.]

वि॒ऽराज॑तः उ॒षसौ॑ आ इ॒ह सी॒दतां॑ ॥ ६ ॥ प्र॒थ॒मा हि सु॒ऽवाच॑सा
 हो॒ता॒रा दै॒व्या क॒वी य॒ज्ञं नः॑ य॒क्षतां॑ इ॒मं ॥ ७ ॥ भा॒रति॑ इ॒च्छे सर॑-
 स्व॒ति याः वः॑ सर्वाः उ॒प॒ऽब्रु॒वे ताः नः॑ चो॒दय॑त॒ श्रिये॑ ॥ ८ ॥ त्वष्टा॑
 रूपाणि॑ हि प्र॒ऽभुः प॒शून् वि॒श्वान् सं॒ऽआन॑जे तेषां नः स्फा-
 तिं आ य॒ज् ॥ ९ ॥ उ॒प त्म॑न्या व॒नस्प॑ते पाथः दे॒वेभ्यः॑ सृ॒ज अ॒ग्निः
 ह॒व्यानि॑ सि॒स्वद॑त् ॥ १० ॥ पु॒रऽगाः॑ अ॒ग्निः दे॒वानां॑ गा॒य॒त्रेण॑ सं
 अ॒ज्यते॑ स्वाहा॑ऽकृतीषु रो॒चते॑ ॥ ११ ॥ ९ ॥

॥ १६९ ॥ अ॒ग्रे न॑यं सु॒ऽपथा॑ रा॒ये अ॒स्मान् वि॒श्वानि॑ दे॒व व॒यु-
 ना॑नि वि॒द्वान् यु॒योधि॑ अ॒स्त जु॒हुरा॑णं ए॒नः भू॒यिष्ठां॑ ते नमः-
 ऽउ॒क्तिं वि॒धेम॑ ॥ १ ॥ अ॒ग्रे त्वं पा॒रय॑ न॒व्यः अ॒स्मान् स्व॒स्तिऽभिः॑
 अ॒ति दुः॒ऽगानि॑ वि॒श्वं पू॒ः च पृ॒थ्वी ब॒हुला॑ नः उ॒र्वी भ॑वं तो॒काय॑
 तन॑याय शं योः ॥ २ ॥ अ॒ग्रे त्वं अ॒स्त यु॒योधि॑ अ॒मीवाः अ॒नग्नि॑-
 ऽचाः अ॒भि अ॒मंत॑ कृ॒ष्टीः पु॒नः अ॒सभ्य॑ सु॒वि॒ताय॑ दे॒वक्षां॑ वि॒-
 श्वे॒भिः अ॒मृते॑भिः य॒ज॒त्र ॥ ३ ॥ पा॒हि नः॑ अ॒ग्ने पा॒युऽभिः॑ अ॒जस्रैः॑
 उ॒त प्रि॒ये स॒दने॑ आ श्रु॒श्रुक्कान्॑ मा ते भ॒यं ज॒रितारं॑ य॒विष्ट॑ नूनं
 वि॒द॒त् मा अ॒परं॑ स॒हस्वः॑ ॥ ४ ॥ मा नः॑ अ॒ग्ने अ॒व सृ॒जः अ॒घाय॑
 अ॒वि॒ष्यवे॑ रि॒पवे॑ दु॒च्छुना॑यै मा द॒त्वते॑ द॒शते॑ मा अ॒दते॑ नः मा रि॒-
 ष॒ते स॒हसा॑ऽव॒न् परा॑ दाः ॥ ५ ॥ १० ॥ वि॒घ॒त्वाऽवा॑न् अ॒तऽजा॑त
 यं॒स॒त् गृ॒णानः॑ अ॒ग्ने त॒न्वे व॒ह्यं वि॒श्वान् रि॒रिक्षोः॑ उ॒त वा नि॒-
 नित्सोः॑ अ॒भिऽहु॑तां अ॒सिं हि दे॒व वि॒ष्यद॑ ॥ ६ ॥ त्वं तान् अ॒ग्ने
 उ॒भया॑न् वि वि॒द्वान् वे॒षि प्र॒ऽपित्वे॑ म॒नुषः॑ य॒ज॒त्र अ॒भिऽपित्वे॑
 म॒नवे॑ शास्यः भूः म॒र्म॒जेन्यः॑ उ॒शिक्ष॑ऽभिः न अ॒क्रः ॥ ७ ॥ अ॒वो-

अ०२. अ०५. व० १४.] ॥ १६८ ॥ [म० १. अ० २४. सू० १९१.]

चाम निऽवचनानि अस्मिन् मानस्य सूनुः सहस्रानि अग्री
वयं सहस्रं ऋषिऽभिः सनेम विद्याम इषं वृजनं जीऽदा-
नुं ॥ ८ ॥ ११ ॥

॥ १९० ॥ अनर्वाणं वृषभं मंदऽजिह्वं बृहस्पतिं वर्धय नय्य
अकैः गाथान्यः सुऽरुचः यस्य देवाः आऽशृण्वन्ति नवमानस्य
मतीः ॥ १ ॥ तं ऋत्विजाः उप वाचः सचन्ते सर्गैः न यः देवऽयतां
असर्जि बृहस्पतिः सः हि अंजः वरांसि विऽभ्वा अभवत् सं ऋते
मातरिष्वा ॥ २ ॥ उपऽस्तुतिं नमसः उतऽयतिं च श्लोकं यंसत्
सविताऽइव प्र बाहू अस्य क्रत्वा अहन्यः यः अस्ति मृगः न
भीमः अरक्षसः तुविष्मान् ॥ ३ ॥ अस्य श्लोकः दिवि ईयते पृथि-
व्यां अत्यः न यंसत् यक्षऽभूत् विऽचेताः मृगाणां न हेतयः यंति
च इमाः बृहस्पतेः अहिऽमायान अभि द्यून् ॥ ४ ॥ ये त्वा देव
उसिक्कं मन्यमानाः पापाः भद्रं उपऽजीवन्ति पजाः न दुऽध्ये
अनु ददासि वामं बृहस्पते चयसे इत् पियांस ॥ ५ ॥ १२ ॥ सु-
ऽप्रेतुः सुऽयवसः न पंथाः दुऽनियंतुः परिऽप्रीतः न मिचः अन-
र्वाणः अभि ये चक्षते नः अपिऽवृताः अपऽऊर्णवन्तः अस्युः
॥ ६ ॥ सं ये स्तुभः अवनयः न यंति समुद्रं न स्रवतः रोधऽचक्राः
सः विद्वान् उभयं चष्टे अंतः बृहस्पतिः तरः आपः च गृध्रः ॥ ७ ॥
एव महः तुविऽजातः तुविष्मान् बृहस्पतिः वृषभः धायि देवः
सः नः स्तुतः वीरुवत् धातु गोऽमत् विद्याम इषं वृजनं जी-
रुदानुं ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥ १९१ ॥ कंकतः न कंकतः अथो सतीनऽकंकतः द्वौ इति

अ० २. अ० ५. व० १६.] ॥ १६९ ॥ [म० १. अ० २४. सू० १९९.]

सुषी' इति नि अदृष्टाः अलिप्तत ॥ १ ॥ अदृष्टान् हन्ति आऽयती
अथो' हन्ति पराऽयती अथो' अवऽयती हन्ति अथो' पिनष्टि
पिषती ॥ २ ॥ शरासः कुशरासः दर्भासः सैर्याः उत मौजाः अदृष्टाः
वैरिणाः सर्वे साकं नि अलिप्तत ॥ ३ ॥ नि गावः गोऽस्थे असदन्
नि मृगासः अविस्तत नि केतवः जनानां नि अदृष्टाः अलिप्तत
॥ ४ ॥ एते जुं त्ये प्रति अदृष्टन् प्रऽदोषं तस्कराऽऽव अदृष्टाः वि-
श्वऽदृष्टाः प्रतिऽबुद्धाः अभूतन् ॥ ५ ॥ १४ ॥ द्यौः वः पिता पृथिवी मा-
ता सोमः भ्राता अदितिः स्वसा अदृष्टाः विश्वऽदृष्टाः तिष्ठत इ-
च्छयन्त सुकं ॥ ६ ॥ ये अस्याः ये अग्याः सूचीकाः ये प्रऽकंकताः अ-
दृष्टाः किं च न इह वः सर्वे साकं नि जस्यत ॥ ७ ॥ उत पुरस्तात् सूर्यः
एति विश्वऽदृष्टः अदृष्टऽहा अदृष्टान् सर्वान् जभयन् सर्वाः च
यातुऽधान्यः ॥ ८ ॥ उत अपप्रत् असौ सूर्यः पुरु विश्वानि जूर्वेन
आदित्यः पर्वतेभ्यः विश्वऽदृष्टः अदृष्टऽहा ॥ ९ ॥ सूर्ये विषं आ
सजामि इति सुराऽवतः गृहे सः चित् नु न मराति नो' वयं
मराम आरे अस्य योजनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार
॥ १० ॥ १५ ॥ इयत्तिका शकुंतिका सका जघास ते विषं सो' चित्
नु न मराति नो' वयं मराम आरे अस्य योजनं हरिऽस्थाः
मधु त्वा मधुला चकार ॥ ११ ॥ चिः सप्त विष्पुलिंगकाः विषस्यं
पुथं अक्षन् ताः चित् नु न मरन्ति नो' वयं मराम आरे अस्य
योजनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार ॥ १२ ॥ नवानां नव-
तीनां विषस्यं रोपुषीणां सर्वासां अयभं नाम आरे अस्य यो-
जनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार ॥ १३ ॥ चिः सप्त मयूयः
सप्त स्वसारः अयुवः ताः ते विषं वि जभिरे उदकं कुंभिनीऽऽव
॥ १४ ॥ इयत्तकः कुपुंभकः तर्कं भिनन्नि अश्मना ततः विषं प्र

ववृते पराचीः अनुसंवतः ॥१५॥ कुरुभकः तत् अववीत् गिरेः
प्रवर्तमानकः वृश्चिकस्य अरसं विषं अरसं वृश्चिक ते विषं
॥ १६ ॥ १६ ॥ २४ ॥ १ ॥

॥ इति प्रथमं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ त्वं अग्ने द्युःसिभिः त्वं आऽशुश्रुक्षिणिः त्वं अतऽभ्यः त्वं अश्व-
नः परि त्वं वनेभ्यः त्वं ओषधीभ्यः त्वं नृणां नृऽपते जायसे शुचिः
॥१॥ त्वं अग्ने होत्रं त्वं पोत्रं ऋत्विजं त्वं नेष्टुं त्वं अग्निं ऋत-
ऽयतः त्वं प्रऽशास्त्रं त्वं अध्वरिऽयसि ब्रह्मा च असि गृहऽपतिः
च नः दमे ॥२॥ त्वं अग्ने इंद्रः वृषभः सतां असि त्वं विष्णुः उरु-
ऽगायः नमस्यः त्वं ब्रह्मा रयिऽवित् ब्रह्मणः पते त्वं विऽधर्तः
सचसे पुरऽध्या ॥३॥ त्वं अग्ने राजा वरुणः धृतऽव्रतः त्वं मित्रः
भवसि दस्यः इंद्रयः त्वं अर्यमा सतऽपतिः यस्य संऽभुजं त्वं
अंशः विदधे देव भाजयुः ॥४॥ त्वं अग्ने त्वष्टा विधत्ते सुऽवीर्यं
त्वं यावः मित्रऽमहः सऽजात्यं त्वं आऽशुऽहेमां ररिषे सुऽअश्वं
त्वं नरां शर्धः असि पुरुऽवसुः ॥५॥ ११० ॥ त्वं अग्ने रुद्रः असुरः
महः दिवः त्वं शर्धः मारुतं पृथः ईशिषे त्वं वातैः अरुणैः यासि
शंऽगयः त्वं पूषा विधत्तः पासि नु त्मनां ॥६॥ त्वं अग्ने द्रविणः-
ऽदाः अरुऽकृते त्वं देवः सविता रत्नऽधाः असि त्वं भगः नृऽपते
वस्वः ईशिषे त्वं पायुः दमे यः ते अविधत् ॥७॥ त्वां अग्ने दमे
आ विशपतिं विशः त्वां राजानं सुऽविदधं ऋजते त्वं विश्वानि
सुऽअनीक पत्यसे त्वं सहस्राणि शता दशं प्रति ॥८॥ त्वां अग्ने
पितरं इष्टिभिः नरः त्वां आचाय शम्या तनूऽरुचं त्वं पुत्रः भवसि

यः ते अविधत् त्वं सखा सुशेवः पासि आऽधृषः ॥ ९॥ त्वं अमे
 क्षुभुः आके नमस्यः त्वं वार्जस्य क्षुमतः रायः ईशिषे त्वं वि
 भासि अनु धक्षि दावने त्वं विऽशिष्णुः असि यज्ञं आऽतनिः
 ॥ १० ॥ १६ ॥ त्वं अमे अदितिः देव दाशुषे त्वं होचा भारती वर्धसे
 गिरा त्वं इळा शतऽहिमा असि दक्षसे त्वं वृत्रऽहा वसुऽपते सर-
 स्वती ॥ ११ ॥ त्वं अमे सुऽभृतः उतऽतमं वयः तव स्पार्हे वरेण आ
 संऽदृशि अयिः त्वं वाजः प्रऽतरणः बृहन् असि त्वं रयिः बहुलः
 विश्वतः पृथुः ॥ १२ ॥ त्वां अमे आदित्यासः आस्यं त्वां जिह्वां शु-
 चयः चक्रिरे कवे त्वां रातिऽसाचः अध्वरेषु सश्चिरे त्वे देवाः हविः
 अदन्ति आऽहुतं ॥ १३ ॥ त्वे अमे विश्वे अमृतासः अद्रुहः आसा
 देवाः हविः अदन्ति आऽहुतं त्वया मर्तासः स्वदन्ते आऽसुति त्वं
 गर्भैः वीरुधां जज्ञिषे शुचिः ॥ १४ ॥ त्वं तान च प्रति च असि
 मज्मना अमे सुऽजात प्र च देव रिच्यसे पृक्षः यत् अत्र महिना
 वि ते भुवन्त अनु द्यावापृथिवी रोदसी उमे ॥ १५ ॥ ये स्तोतृ-
 ऽभ्यः गोऽअयां अश्वऽपेशसं अमे रातिं उपसृजन्ति सूरयः अ-
 स्मान् च तान च प्र हि नेषि वस्यः आ बृहत् वदेम विदथे सु-
 ऽवीराः ॥ १६ ॥ १९ ॥

॥ २ ॥ यज्ञेन वर्धत जातऽवेदसं अग्निं यजध्वं हविषा तनां गि-
 रा संऽद्धानं सुऽप्रयसं स्वः ऽनरं द्युक्षं होतारं वृजनेषु धूऽसदं ॥ १ ॥
 अभि त्वा नक्तीः उषसः ववाशिरे अग्ने वत्सं न स्वसरेषु धेनवः
 दिवः ऽइव इत् अरतिः मानुषा युगा आ क्षपः भासि पुरुऽवार
 संऽयतः ॥ २ ॥ तं देवाः बुधे रजसः सुऽदंसं दिवः पृथिव्योः अरतिं
 नि एरिरे रथं ऽइव वेद्यं शुक्रऽशोचिषं अग्निं मित्रं न क्षितिषु

प्रऽशंस्यं ॥३॥ तं उद्दमाणं रजसि स्वे आ दमे चंद्रऽइव सुऽरुचं
हारे आ दधुः पृथ्याः पतरं चितयंतं अद्भुतभिः पाथः न पायुं
जनसी उभे अनु ॥४॥ सः होता विश्वं परि भूतु अध्वरं तं ऊं
हव्यैः मनुषः ऋजते गिरा हिरिऽशिप्रः वृधसानासुं जभूरत् द्यौः
न स्तुऽभिः चितयत् रोदसी अनु ॥५॥२०॥ सः नः रेवत् संऽइधानः
स्वस्तये संऽदस्वान रयिं अस्मासुं दीदिहि आ नः कृणुष्व सु-
विताय रोदसी अमे हव्या मनुषः देव वीतये ॥६॥ दाः नः अमे
बृहतः दाः सहस्रिणः दुरः न वाजं श्रुत्यै अप वृधि प्राची द्या-
वापृथिवी ब्रह्मणा कृधि स्वः न शुक्रं उषसः वि दिद्युतः ॥७॥
सः इधानः उषसः राम्याः अनु स्वः न दीदेत् अरुषेण भानुनां
होत्राभिः अग्निः मनुषः सुऽअध्वरः राजा विशां अतिथिः चारुः
आयवे ॥८॥ एव नः अमे अमृतेषु पूर्य धीः पीपाय बृहतऽदि-
वेषु मानुषा दुहाना धेनुः वृजनेषु कारवे त्मनां शतिनं पुरुऽरूपं
इषणि ॥९॥ वयं अमे अवैता वा सुऽवीर्यं ब्रह्मणा वा चितयेम
जनान् अति अस्माकं दुस्त्रं अधि पंच कृष्टिषु उच्चा स्वः न शु-
शुचीत् दुस्तरं ॥१०॥ सः नः बोधि सहस्य प्रऽशंस्यः यस्मिन्
सुऽजाताः इषयंत सूरयः यं अमे यज्ञं उपऽयंति वाजिनः नित्ये
तोके दीदिऽवासं स्वे दमे ॥११॥ उभयांसः जातऽवेदः स्याम ते
स्तोतारः अमे सूरयः च शर्मणि वस्वः रायः पुरुऽचंद्रस्य भूयंसः प्र-
जाऽवतः सुऽअपत्यस्य शग्धि नः ॥१२॥ ये स्तोतृऽभ्यः गोऽअयां
अश्वऽपेशंसं अमे रातिं उपऽसृजंति सूरयः अस्मान् च तान् च
प्र हि नेषि वस्यः आ बृहत वदेम विदये सुऽवीराः ॥१३॥२१॥

॥३॥ संऽइहः अग्निः निऽहितः पृथिव्यां प्रत्यङ् विश्वानि भु-

वनानि अस्थात् होता पावकः प्रऽ दिवः सुऽ मेधाः देवः देवान्
यजतु अग्निः अर्हेन ॥ १ ॥ नराशंसः प्रति धामानि अंजन् तिस्रः
दिवः प्रति महा सुऽ अर्चिः घृतऽ प्रुषा मनसा हव्यं उदन् मूर्धन
यज्ञस्य सं अनक्तु देवान् ॥ २ ॥ ईळितः अग्ने मनसा नः अर्हेन
देवान् यक्षि मानुषात् पूर्वं अद्य सः आ वह मरुतां शर्धः अच्युतं
इंद्रं नरः बर्हिऽ सदै यजध्वं ॥ ३ ॥ देव बर्हिः वर्धमानं सुऽ वीरं स्त्रीणी
राये सुऽ भरं वेदीं अस्यां घृतेन अक्तं वसवः सीदत इदं विश्वे देवाः
आदित्याः यज्ञियांसः ॥ ४ ॥ विश्रयंतां उर्विया हूयमानाः द्वारः दे-
वीः सुप्रऽ अयनाः नमः ऽ भिः व्यचंस्वतीः वि प्रयंतां अजुर्याः वर्ण
पुनानाः यशसं सुऽ वीरं ॥ ५ ॥ २२ ॥ साधु अपांसि सनतां नः उक्षि-
ते उषसानक्ता वय्याऽ इवरखिते तंतुं ततं संऽ वयंतीं संऽ ईचीं
यज्ञस्य पेशः सुऽ दुधे पयस्वती ॥ ६ ॥ दैव्या होतारा प्रथमा वि-
दुऽ तंरा अजु यक्षतः सं अचा वपुऽ तंरा देवान् यजंती अतुऽ था
सं अंजतः नाभा पृथिव्याः अधि सानुषु त्रिषु ॥ ७ ॥ सरस्वती सा-
धयंती धियं नः इळा देवी भारती विश्वऽ तूतिः तिस्रः देवीः स्वध-
या बर्हिः आ इदं अच्छिद्रं पांतु शरणं निऽ सद्य ॥ ८ ॥ पिशंगऽ रूपः
सुऽ भरः वयऽ ऽ धाः श्रुष्टी वीरः जायते देवऽ कामः प्रऽ जां त्वष्टा वि-
स्यतु नाभिं अस्मे अथ देवानां अपि एतु पाथः ॥ ९ ॥ वनस्पतिः
अवऽ सृजन् उपं स्यात् अग्निः हविः सूदयाति प्र धीभिः विधां
संऽ अक्तं नयतु प्रऽ जानन् देवेभ्यः दैव्यः शमिता उप हव्यं ॥ १० ॥ घृतं
मिमिक्षे घृतं अस्य योनिः घृते श्रितः घृतं ऊं अस्य धाम अनु-
ऽ स्वधं आ वह मादयस्व स्वाहाऽ कृतं वृषभ वक्षि हव्यं ॥ ११ ॥ २३ ॥

॥ ४ ॥ हुवे वः सुऽ द्योत्मानं सुऽ वृक्तिं विशां अपि अतिथिं सु-

ऽप्रयसं मित्रऽइव यः दिधिषाय्यः भूत देवः आऽदेवे जने जा-
 तऽवेदाः ॥१॥ इमं विधंतः अपां सधऽस्ये द्विता अदधुः भृगवः
 विष्णु आयोः एषः विश्वानि अभि अस्तु भूमं देवानां अग्निः
 अरतिः जीरऽअश्वः ॥२॥ अग्निं देवासः मानुषीषु विष्णु प्रियं धुः
 क्षेप्यंतः न मित्रं सः दीदयत् उशतीः ऊर्म्याः आ दक्षाय्यः यः दा-
 स्वन्ते दमे आ ॥३॥ अस्य रखा स्वस्यऽइव पुष्टिः संऽदृष्टिः अस्य
 हियानस्य धक्षोः वि यः भरिभ्रत ओषधीषु जिह्वा अत्यः न रथ्यः
 दोधवीति वारान् ॥४॥ आ यत् मे अश्वं वनदः पनंत उशिक-
 ऽभ्यः न अभिमीत वरीं सः चिचेण चिकिते रंऽसु भासा जुजु-
 वान् यः मुहुः आ युवां भूत ॥५॥२४॥ आ यः वनां ततृषाणः न
 भाति वाः न पथा रथ्याऽइव स्वानीत कृष्णऽअध्वा तपुः रखः
 चिकेत द्यौऽइव स्मयमानः नभऽभिः ॥६॥ सः यः वि अस्थात्
 अभि धक्षत् उर्वी पशुः न एति स्वऽयुः अगोपाः अग्निः शो-
 चिष्मान् अतसानि उष्णान् कृष्णऽव्यथिः अस्वदयत् न भूमं ॥७॥
 नु ते पूर्वस्य अवसः अधिऽइतो तृतीये विदथे मन्मं शंसि अस्मे
 अमे संयत्ऽवीरं बृहंतं क्षुऽमंतं वाजं सुऽअपत्यं रयिं दाः ॥८॥
 तया यथा गृत्सऽमदासः अये गुहां वन्वंतः उपरान् अभि स्युः
 सुऽवीरांसः अभिमातिऽसहः स्तत् सूरिऽभ्यः गृणते तत् वयः
 धाः ॥९॥२५॥

॥५॥ होता अजनिष्ट चेतनः पिता पितुऽभ्यः ऊतये प्रऽयक्षन्
 जेय्यं वसुं श्केमं वाजिनः यमं ॥ १ ॥ आ यस्मिन् सप्त रश्मयः
 तताः यक्षस्य नेतरि मनुष्वत् दैव्यं अष्टमं पोता विश्वं तत् इन्वति
 ॥ २ ॥ दधन्वे वा यत् ईं अनु वोचत् ब्रह्माणि वेः ऊं तत् परि

अ० २. अ० ५. व० २८.] ॥ १७५ ॥ [म० २. अ० १. सू० ७.]

विश्वानि काव्या नेमिः चक्रं ऽ इव अभवत् ॥ ३ ॥ साकं हि शु-
चिना शुचिः प्रऽशास्ता क्रतुना अजनि विद्वान् अस्य व्रता धु-
वा वयाः ऽ इव अनु रोहते ॥ ४ ॥ ताः अस्य वरुणं आयुवः नेष्टुः
सचंत धेनवः कुवित तिसृऽभ्यः आ वरं स्वसारः याः इदं ययुः
॥ ५ ॥ यदि मातुः उप स्वसा घृतं भरती अस्थित तासां अध्वर्युः
आगती यवः वृष्टी ऽ इव मोदते ॥ ६ ॥ स्वः स्वाय धायसे कृ-
णुतां ऋत्विक् ऋत्विजं स्तोमं यज्ञं च आत् अरं वनेमं ररिम वयं
॥ ७ ॥ यथा विद्वान् अरं करत विश्वेभ्यः यजतेभ्यः अयं अग्ने त्वे
अपि यं यज्ञं चकूम वयं ॥ ८ ॥ २६ ॥

॥ ६ ॥ इमां मे अग्ने संऽइधं इमां उपऽसदं वनेः० इमाः ऊं
सु शुधि गिरः ॥ १ ॥ अया ते अग्ने विधेम ऊजैः नपात् अश्वं ऽ इहे
एना सुऽउक्तेन सुऽजात् ॥ २ ॥ तं त्वा गीः ऽभिः गिर्वणसं द्रवि-
णस्युं द्रविणः ऽदः सपर्येमं सपर्येवः ॥ ३ ॥ सः बोधि सूरिः मघ-
ऽवा वसुऽपते वसुऽदावन् युयोधि अस्मत् द्वेषांसि ॥ ४ ॥ सः
नः वृष्टिं दिवः परि सः नः वाजं अनवाणं सः नः सहस्रिणीः इषः
॥ ५ ॥ ईळानाय अवस्यवे यविष्ठ दूत नः गिरा यजिष्ठ होतः आ
गृहि ॥ ६ ॥ अंतः हि अग्ने ईयसे विद्वान् जन्म उभयां कवे दूतः
जन्याऽ इव मित्र्यः ॥ ७ ॥ सः विद्वान् आ च पिप्रयः यक्षि चि-
क्त्वः आनुषक् आ च अस्मिन् सत्ति बर्हिषि ॥ ८ ॥ २७ ॥

॥ ७ ॥ अष्टं यविष्ठ भारत अग्ने द्युऽमंतं आ भर वसोः पुरु-
ऽस्पृहं रयिं ॥ १ ॥ मा नः अरातिः ईशत देवस्य मर्त्यस्य च पथि
तस्याः उत द्विषः ॥ २ ॥ विश्वाः उत त्वया वयं धाराः उदत्याः ऽ इव

अति गाहेमहि द्विषः ॥३॥ शुचिः पावक वंद्यः अग्ने बृहत् वि
रोचसे त्वं घृतेभिः आहुतः ॥४॥ त्वं नः असि भारत अग्ने वशाभिः
उक्ष्मभिः अष्टाऽपदीभिः आहुतः ॥५॥ दुःश्रुतः सर्पिः आसु-
तिः प्रलः होता वरेण्यः सहसः पुत्रः अहुतः ॥६॥ २८ ॥

॥६॥ वाजयन् इव नुरथान् योगान् अग्नेः उप स्तुहि यशः-
ऽतमस्य मीळहुषः ॥१॥ यः सुऽनीथः ददाशुषे अजुर्थः जरयन्
अरिं चारुऽप्रतीकः आहुतः ॥२॥ यः ऊं श्रिया दमेषु आ दोषा
उषसि प्रऽशस्यते यस्य व्रतं न मीयते ॥३॥ आ यः स्वः न भा-
नुना चिचः विऽभाति अर्चिषा अंजानः अजरैः अभि ॥४॥
अर्वि अनु स्वऽराज्यं अग्निं उक्थानि ववृधुः विश्वाः अधि श्रियः
दधे ॥५॥ अग्नेः इन्द्रस्य सोमस्य देवानां ऊतिऽभिः वयं अरिं व्रतः
सचेमहि अभि स्याम पृतन्यतः ॥६॥ २९ ॥ ५ ॥

॥९॥ नि होतां होतृऽसदने विद्वान् तेषः दीद्वान् अस-
दत् सुऽदक्षः अदब्धव्रतऽप्रमतिः वसिष्ठः सहस्रऽभरः शुचि-
ऽजिह्वः अग्निः ॥१॥ त्वं दूतः त्वं ऊं नः परऽपाः त्वं वस्यः आ
वृषभ प्रऽनेता अग्ने तोकस्य नः तनै तनूनां अप्रऽयुच्छन् दी-
द्यत् बोधि गोपाः ॥२॥ विधेम ते परमे जन्मन् अग्ने विधेम
स्तोमैः अवरे सधऽस्ये यस्मात् योनैः उत्तऽआरिष्य यजे तं प्र त्वे
हवीषि जुहुरे संऽइद्वे ॥३॥ अग्ने यजस्व हविषा यजीयान् श्रुष्टी
देष्णं अभि गृणीहि राधः त्वं हि असि रयिऽपतिः रयीणां त्वं
शुक्रस्य वचसः मनोता ॥४॥ उभयं ते न क्षीयते वसव्यं दिवे-
ऽदिवे जायमानस्य दुस्स कृधि क्षुऽमंतं जरितारं अग्ने कृधि पतिं

सुऽअपत्यस्य रायः ॥ ५ ॥ सः एना अनीकेन सुऽविद्वः अस्मे-
यष्टा देवान् आऽयजिष्ठः स्वस्ति अदब्धः गोपाः उत नः परः-
ऽपाः अग्ने ह्युऽमत उत रेवत् दिदीहि ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १० ॥ जोहूचः अग्निः प्रथमः पिताऽइव इळः पदे मनुषा यत्
संऽइड्डः श्रियं वसानः अमृतः विऽचेताः मर्मजेन्यः अवस्यः सः
वाजी ॥ १ ॥ श्रुयाः अग्निः चिचऽभानुः हवं मे विश्वाभिः गीऽभिः
अमृतः विऽचेताः श्यावा रथं वहतः रोहिता वा उत अरुषा
अहं चक्रे विऽभृचः ॥ २ ॥ उत्तानायां अजनयन् सुऽसूतं भुवत्
अग्निः पुरुऽपेशासु गर्भः शिरिणायां चित् अक्तुना महऽभिः
अपरिऽवृतः वसति प्रऽचेताः ॥ ३ ॥ जिघर्मि अग्निं हविषा घृतेन
प्रतिऽक्षियंतं भुवनानि विश्वा पृथुं तिरश्चा वयसा बृहंतं व्यचिष्टं
अन्नैः रभसं दृशानं ॥ ४ ॥ आ विश्वतः प्रत्यंचं जिघर्मि अरक्षसां
मनसा तत् जुषेत् मयैऽश्रीः स्पृहयन्तऽवर्णः अग्निः न अभिऽमृशे
तन्वा जभैराणः ॥ ५ ॥ ज्ञेयाः भागं सहसानः वरेण त्वाऽदूतासः
मनुऽवत् वदेम अनूनं अग्निं जुह्वा वचस्या मधुऽपृचं धनुऽसाः
जोहूमीमि ॥ ६ ॥ २ ॥

॥ ११ ॥ शुधिहवं इंद्र मा रिषण्यः स्याम ते दावने वसूनां इमाः
हि त्वां ऊर्जः वर्धयन्ति वसुऽयवः सिंधवः न क्षरतः ॥ १ ॥ सृजः महीः
इंद्र याः अपिन्वः परिऽस्थिताः अहिना शूर पूर्वीः अमर्त्यं चित्
दासं मन्यमानं अव अभिनत् उक्थैः ववृधानः ॥ २ ॥ उक्थेषु इत्
नु शूर येषु चाकन स्तोमेषु इंद्र रुद्रीयेषु च तुभ्य इत् एताः यामुं
मंदसानः प्र वायवे सिंस्रतेन शुभ्राः ॥ ३ ॥ शुभं नु ते शुष्मं वर्धयतः
शुभं वज्रं बाह्योः दधानाः शुभः त्वं इंद्र ववृधानः अस्मे दासीः

विशः सूर्येण सखाः ॥४॥ गुहां हितं गुह्यं गूळहं अप्सु अपि-
 ऽवृतं मायिनं क्षियंतं उतो अपः द्यां तस्तृभांसं अहनं अहिं
 शूर वीर्येण ॥५॥३॥ स्तवं नु ते इंद्र पूर्या महानि उत स्तवाम
 नूतना कृतानि स्तवं वज्रं बाह्वोः उशंतं स्तवं हरीं सूर्यस्य केतुं
 ॥६॥ हरीं नु ते इंद्र वाजयंता घृतंश्चुतं स्वारं अस्वाष्टी वि
 समना भूमिः अप्रथिष्ट अरस्त पर्वतः चित् सरिथन ॥७॥ नि
 पर्वतः सादि अप्रस्युच्छन सं मातृभिः वावशानः अक्रान् दूरे
 पारे वाणीं वर्धयंतः इंद्र इषितां धमनिं पप्रथन नि ॥८॥ इंद्रः
 महां सिंधुं आशयानं माया विनं वृचं अस्फुरत् निः अरेजेतां
 रोदसी भियाने कनिक्कदतः वृष्णः अस्य वजात् ॥९॥ अरो-
 रवीत् वृष्णः अस्य वज्रः अमानुषं यत् मानुषः निजूर्वीत् नि
 मायिनः दानवस्य मायाः अपादयत् पपि वान सुतस्य ॥१०॥४॥
 पिबं पिब इत् इंद्र शूर सोमं मंदंतु त्वा मंदिनः सुतासः पृणंतः
 ते कुक्षीं वर्धयंतु इत्था सुतः पौरः इंद्र आव ॥११॥ त्वे इंद्र
 अपि अभूम विप्राः धियं वनेम ज्ञातुं या सपतः अवस्यवः धी-
 महि प्रशस्तिं सद्यः ते रायः दावने स्याम ॥१२॥ स्याम ते ते
 इंद्र ये ते ऊती अवस्यवः ऊर्जं वर्धयंतः शुष्मिनऽतमं यं चा-
 कनां देव असे रयिं रासि वीरवंतं ॥१३॥ रासि क्षयं रासिं
 मिचं असे रासि शर्धेः इंद्र मारुतं नः सऽजोषसः ये च मंदसा-
 नाः प्र वायवः पांति अयं नीतिं ॥१४॥ व्यंतु इत् नु येषु मंदसानः
 तृपत् सोमं पाहि दह्यत् इंद्र अस्मान सु पृतऽसु आ तरुच अव-
 र्धयः द्यां बृहतऽभिः अकैः ॥१५॥५॥ बृहंतः इत् नु ये ते तरुच
 उक्थेभिः वा सुक्षं आ विवासान स्तृणानासः बहिः पस्यं ऽवत्
 त्वाऽऊताः इत् इंद्र वाजं अगमन् ॥१६॥ उयेषु इत् नु शूर मंदसानः

त्रिऽकंदुकेषु पाहि सोमं इंद्र प्रऽदोधुवत् श्मश्रुषु प्रीणानः याहि
 हरिऽभ्यां सुतस्य पीति ॥ १७ ॥ धिष्व शवः शूर येन वृचं अव-
 ऽअभिनत दानुं और्णोऽवाभं अप अवृणोः ज्योतिः आर्यो य नि
 सव्यतः सादि दस्युः इंद्र ॥ १८ ॥ सनेम ये ते ऊतिऽभिः तरतः वि-
 श्वाः स्पृधः आर्येण दस्यून अस्मभ्यं तत् त्वाष्ट्रं विश्वऽरूपं अरंधयः
 साख्यस्य चिताय ॥ १९ ॥ अस्य सुवानस्य मंदिनः चितस्य नि
 अबुदं ववृधानः अस्तः० अवर्तयत् सूर्यः न चक्रं भिनत् वलं इंद्रः
 अंगिरस्वान् ॥ २० ॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयत् इंद्र दक्षि-
 णा मघोनीं शिक्ष स्तोतृऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत्
 वदेम विदथे सुवीराः ॥ २१ ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १२ ॥ यः जातः एव प्रथमः मनस्वान् देवः देवान् क्रतुना
 परिऽअभूषत् यस्य शुष्मात् रोदसी अभ्यसेतां नृमणस्य मूहा
 सः जनासः इंद्रः ॥ १ ॥ यः पृथिवी व्यथमानां अहहत् यः पर्वतान्
 प्रऽकुपितान् अरम्णात् यः अंतरिक्षं विऽममे वरीयः यः द्यां अ-
 स्तभात् सः जनासः इंद्रः ॥ २ ॥ यः हत्वा अहिं अरिणात् सप्त
 सिंधून् यः गाः उतऽआजत् अपऽधा वलस्य यः अश्मनोः अंतः
 अग्निं जजानं संऽवृक् समतऽसुं सः जनासः इंद्रः ॥ ३ ॥ येन इमा
 विश्वा च्यवना कृतानि यः दासं वरीं अधरं गुहां अकः० श्वघ्नी-
 ऽइव यः जिगीवानलक्षं आदत् अर्यः पुष्टानि सः जनासः इंद्रः ॥ ४ ॥
 यं स्स पृच्छति कुहं सः इति घोरं उत ई आहुः न एषः अस्ति इति
 एनं सः अर्यः पुष्टीः विजःऽइव आ मिनाति श्रत् अस्मै धत्त सः
 जनासः इंद्रः ॥ ५ ॥ ७ ॥ यः रघस्यं चोदिता यः कृशस्य यः ब्रह्मणः
 नाधमानस्य कीरेः युक्तऽयाव्णः यः अविता सुऽशिप्रः सुत-

अ० २. अ० ६. व० १०.] ॥ १८० ॥ [म० २. अ० २. सू० १३.]

ऽसौमस्य सः जनासः इंद्रः ॥ ६ ॥ यस्य अश्वांसः प्रऽदिशि यस्य
गावः यस्य यामाः यस्य विश्वे रथांसः यः सूर्यं यः उषसं जजानं
यः अपां नेता सः जनासः इंद्रः ॥ ७ ॥ यं क्रंदसी संऽयतीं वि-
ऽह्वयेते० परे अवरि उभयाः अमित्राः समानं चित् रथं आ-
तस्थिऽवासानाना हवेते सः जनासः इंद्रः ॥ ८ ॥ यस्मात् न चतुते
विऽजयते जनासः यं युध्यमानाः अवसे हवते यः विश्वस्य प्रति-
ऽमानं बभूव यः अच्युतऽच्युत सः जनासः इंद्रः ॥ ९ ॥ यः शश्वतः
महि एनः दधानान् अमन्यमानान् शवां जघान यः शर्धते न
अनुऽददाति श्रृध्यां यः दस्योः हुंता सः जनासः इंद्रः ॥ १० ॥ ८ ॥
यः शंबरं पर्वतेषु क्षियंतं चत्वारिंश्यां शरदि अनुऽअविंदत् ओ-
जायमानं यः अहिं जघान दानुं शयानं सः जनासः इंद्रः ॥ ११ ॥
यः सप्तऽरश्मिः वृषभः तुविष्मान् अवऽअमृजत् सतैवे सप्त सिं-
धून यः रोहिणं अस्फुरत् वज्रऽबाहुः द्यां आऽरोहंतं सः जनासः
इंद्रः ॥ १२ ॥ द्यावां चित् अस्मै पृथिवी नमेते शुष्मात् चित्
अस्य पर्वता भयंते यः सोमऽपाः निऽचितः वज्रऽबाहुः यः
वज्रऽहस्तः सः जनासः इंद्रः ॥ १३ ॥ यः सुन्वंतं अवति यः पर्वतं
यः शंसंतं यः शशमानं ऊती यस्य ब्रह्म वर्धनं यस्य सोमः यस्य इदं
राधः सः जनासः इंद्रः ॥ १४ ॥ यः सुन्वते पर्वते दुध्नः आ चित् वाजं
दर्दधि सः किल असि सत्यः वयं ते इंद्र विश्वहं प्रियासः सुऽवी-
रासः विदथं आ वदेम ॥ १५ ॥ ९ ॥

॥ १३ ॥ चतुःजनिची तस्याः अपः परि मक्षु जातः आ अवि-
शत् यासु वर्धते तत् आहनाः अभवत् पिप्पुषी पयः अंशोः पीयु-
षं प्रथमं तत् उक्थ्य ॥ १ ॥ सग्नी ई आ यंति परि बिभ्रंतीः पयः

विश्वऽप्याय प्र भरंत भोजन समानः अथा प्रऽवता अनु-
 ऽस्यदे यः ता अकृणोः प्रथमं सः असि उक्थ्यः ॥२॥ अनु एकः
 वदति यत् ददाति तत् रूपा मिनन् तत् ऽअपाः एकः इयते वि-
 श्वाः एकस्य विऽनुदः तितिद्यते यः ता अकृणोः प्रथमं सः असि
 उक्थ्यः ॥३॥ प्रऽजाभ्यः पुष्टिं विऽभजंतः आसते रयिं ऽइव पृष्टं
 प्रऽभवंत आऽयते असिन्वन दंष्ट्रैः पितुः अत्ति भोजनं यः ता
 अकृणोः प्रथमं सः असि उक्थ्यः ॥४॥ अथ अकृणोः पृथिवी
 संऽदृशे दिवे यः धौतीनां अहिऽहन् अरिणक् पथः तं त्वा स्तो-
 मेभिः उदऽभिः न वाजिनं देवं देवाः अजनन् सः असि उक्थ्यः
 ॥५॥ १०॥ यः भोजनं च दयसे च वर्धनं आद्रात् आ शुष्कं मधु-
 ऽमत् दुदोहिं सः शेवऽधिं नि दधिषे विवस्वति विश्वस्य एकः
 ईशिषे सः असि उक्थ्यः ॥६॥ यः पुष्पिणीः च प्रऽस्वः च धर्मणा
 अधि दाने वि अवनीः अधारयः यः च असमाः अजनः दिद्युतः
 दिवः उरुः ऊर्वान् अभितः सः असि उक्थ्यः ॥७॥ यः नार्मेरं
 सहऽवसुं निऽहंतवे पृक्षाय च दासऽवेशाय च अवहः ऊर्जय-
 त्याः अपरिऽविष्टं आस्यं उत एव अद्य पुरुऽकृत सः असि उ-
 कथ्यः ॥८॥ शतं वा यस्य दश साकं आ अद्यः एकस्य शुष्टौ यत्
 ह चोदं आविथ अरज्जौ दस्यून सं उनप् दभीतये सुप्रऽअभ्यः
 अभवः सः असि उक्थ्यः ॥९॥ विश्वा इत् अनु रोधनाः अस्य
 पौस्यं ददुः असि दधिरे कृत्नवे धनं षट् अस्तम्भाः विऽस्तिरः पंच
 संऽदृशः परि परः अभवः सः असि उक्थ्यः ॥१०॥ ११॥ सुऽप्रवा-
 चनं तव वीर वीर्यं यत् एकेन क्रतुना विदसे वसु जातूऽस्थि-
 रस्य प्र वयः सहस्वतः या चकथं सः इंदु विश्वा असि उक्थ्यः
 ॥११॥ अरमयः सरऽअपसः तराय कं तुवीतये च वय्याय च सु-

तिं नीचा संतं उत्त अनयः पराऽवृजं प्र अंधं श्रोणं अवयनं सः
असि उक्थ्यः ॥ १२ ॥ असभ्यं तत् वसो दानाय राधः सं अर्थ-
यस्व बहु ते वसव्यं इंद्रं यत् चित्रं अवस्याः अनु दून वृहत
वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ १३ ॥ १२ ॥

॥ १४ ॥ अध्वर्यवः भरत इंद्राय सोमं आ अमवेभिः सिंचत महौ
अंधः कामी हि वीरः सदै अस्य पीतिं जुहोत वृष्णे तत् इत् एषः
वष्टि ॥ १ ॥ अध्वर्यवः यः अपः वविऽवांसं वृचं जघान अशन्या-
ऽइव वृक्षं तस्मै एतं भरत तत् वशाय एषः इंद्रः अहेति पीतिं
अस्य ॥ २ ॥ अध्वर्यवः यः हभीकं जघान यः गाः उत्तऽआजत
अप हि वलं वः तस्मै एतं अंतरिक्षे न वातं इंद्रं सोमैः आ ऊ-
रुत जूः न वस्त्रैः ॥ ३ ॥ अध्वर्यवः यः उरणं जघान नव चक्षांसं
नवतिं च बाहून् यः अर्बुदं अव नीचा वबाधे तं इंद्रं सोमस्य
भूथे हिनोत ॥ ४ ॥ अध्वर्यवः यः सु अश्वं जघान यः शुष्णं अशुषं
यः विऽअंसं यः पिप्पुं नमुचिं यः रुधिऽक्रां तस्मै इंद्राय अंधसः
जुहोत ॥ ५ ॥ अध्वर्यवः यः शतं शंबरस्य पुरः बिभेद अश्मना-
ऽइव पूर्वीः यः वर्चिनः शतं इंद्रः सहस्रं अपऽअवपत् भरत सोमं
अस्मै ॥ ६ ॥ १३ ॥ अध्वर्यवः यः शतं आ सहस्रं भूम्याः उपऽस्थे अव-
पत् जघान्वा न कुत्सस्य आयोः अतिथिऽगवस्य वीरान नि अवृ-
णक् भरत सोमं अस्मै ॥ ७ ॥ अध्वर्यवः यत् नरः कमयाध्वे शुष्टी
वहतः नश्यत् तत् इंद्रं गर्भस्तिऽपूतं भरत श्रुताय इंद्राय सोमं
यज्यवः जुहोत ॥ ८ ॥ अध्वर्यवः कर्तनं शुष्टिं अस्मै वने निऽपूतं
वने उत्त नयध्वं जुषाणः हस्त्यं अभि वावशेवः इंद्राय सोमं मदि-
रं जुहोत ॥ ९ ॥ अध्वर्यवः पयसा ऊधः यथा गोः सोमैभिः ईं पूणत

अ० २. अ० ६. व० १६.] ॥ १८३ ॥ [म० २. अ० २. सू० १५.]

भोजं इन्द्रं वेदं अहं अस्य निऽभृतं मे एतत् दित्संतं भूयः यजतः
चिकेत ॥ १० ॥ अध्वर्यवः यः दिव्यस्य वस्वः यः पार्थिवस्य क्षम्यस्य
राजा तं ऊर्द्वं न पृणत यवेन इन्द्रं सोमेभिः तत् अपः वः अस्तु
॥ ११ ॥ असभ्यं तत् वसो दानाय राधः सं अर्थयस्व बहु ते
वसथ्यं इन्द्रं यत् चिचं अवस्याः अनु दून बृहत् वदेम विदथे सु-
ऽवीराः ॥ १२ ॥ १४ ॥

॥ १५ ॥ प्र घ नु अस्य महत् महानि सत्या सत्यस्य करणानि
वोचं चिऽकद्रुकेषु अपिबत् सुतस्य अस्य मदे अहिं इन्द्रः जघान
॥ १ ॥ अवंशे द्या अस्तभायत् बृहत् आ रोदसी अपृणत् अंत-
रिक्षं सः धारयत् पृथिवी पप्रथत् च सोमस्य ता मदे इन्द्रः च-
कार ॥ २ ॥ सन्नऽइव प्राचः वि मिमाय मानैः वज्रेण खानि
अतृणत् नदीनां वृथा असृजत् पृथिऽभिः दीर्घऽयाथैः सोमस्य
ता मदे इन्द्रः चकार ॥ ३ ॥ सः प्रऽवोळ्ळन परिऽगत्य दुभीतेः
विश्वं अधाक् आयुधं इडे अयौ सं गोभिः अश्वैः असृजत् रथेभिः
सोमस्य ता मदे इन्द्रः चकार ॥ ४ ॥ सः ई मही धुनि एतोः अर-
म्णात् सः अस्नात्तुन अपारयत् स्वस्ति ते उतऽस्नाय रयिं अभि
प्र तस्युः सोमस्य ता मदे इन्द्रः चकार ॥ ५ ॥ १५ ॥ सः उदैचं सिंधुं
अरिणात् महिऽत्वा वज्रेण अनः उषसः सं पिपेष अजवसः ज-
विनीभिः विऽवृश्न सोमस्य ता मदे इन्द्रः चकार ॥ ६ ॥ सः वि-
ज्ञान अपऽगोहं कनीनां आविः भवन् उत अतिष्ठत् पराऽवृक्
प्रति श्रोणः स्थात् वि अनक् अचष्ट सोमस्य ता मदे इन्द्रः चकार
॥ ७ ॥ भिनत् वलं अंगिरऽभिः गृणानः वि पर्वतस्य दंष्ट्रितानि
ऐरत् रिणक् रोधांसि कृचिमाणि एषां सोमस्य ता मदे इन्द्रः

चकार ॥ ८ ॥ स्वप्नेन अभिऽउप्यं चुमुरि धुनिं च जघंथ दस्युं प्र
दभीतिं आवः रंभी चित् अत्र विविदे हिरण्यं सोमस्य ता मदे
इंद्रः चकार ॥ ९ ॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरिचे दुहीयत् इंद्र दक्षि-
णा मघोनीं शिक्ष स्तोतृभ्यः मा अति धृक् भगः नः बृहत् वदेम
विदथे सुवीराः ॥ १० ॥ १६ ॥

॥ १६ ॥ प्र वः सतां ज्येष्ठऽतमाय सुऽस्तुतिं अग्नौऽइव सं-
ऽइधाने हविः भरे इंद्रं अजुर्यं जरयंतं उक्षितं सनात् युवानं अवसे
हवामहे ॥ १ ॥ यस्मात् इंद्रात् बृहत् किं च न ईं ऋते विश्वानि
अस्मिन् संभृता अधि वीर्यां जठरे सोमं तन्वि सहः महः हस्ते
वज्रं भरति शीर्षेण क्रतुं ॥ २ ॥ न क्षोणीभ्यां परिऽभ्वे ते इंद्रियं
न समुद्रैः पर्वतैः इंद्र ते रथः न ते वज्रं अनु अश्नोति कः च न
यत् आप्नुऽभिः पतंसि योजना पुरु ॥ ३ ॥ विश्वे हि अस्मै यज-
ताय धृष्णवे क्रतुं भरति वृषभाय सश्रते वृषा यजस्व हविषां
विदुऽतरः पिब इंद्र सोमं वृषभेण भानुना ॥ ४ ॥ वृष्णः कोशः
पवते मध्वः ऊर्मिः वृषभऽअन्नाय वृषभाय पातवे वृषणा अध्वर्यूः
वृषभासः अद्रयः वृषणं सोमं वृषभाय सुस्वति ॥ ५ ॥ १७ ॥ वृषां
ते वज्रः उत ते वृषा रथः वृषणा हरीं वृषभाणि आयुधा वृष्णः
मदस्य वृषभ त्वं ईशिषे इंद्र सोमस्य वृषभस्य तृप्नुहि ॥ ६ ॥ प्र
ते नावं न समने वचस्युवं ब्रह्मणा यामि सवनेषु दधृषिः कुवित
नः अस्य वचसः निऽबोधिषत् इंद्रं उत्सं न वसुनः सिचामहे
॥ ७ ॥ पुरा संऽबाधात् अभि आ ववृस्व नः धेनुः न वत्सं यवसस्य
पिप्युषीं सकृत् सु ते सुमतिऽभिः शतऽक्रतो० सं पत्नीभिः न
वृषणः नसीमहि ॥ ८ ॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरिचे दुहीयत् इंद्र

दक्षिणा मघोनीं शिक्ष स्तोतृभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत
वदेम विदथे सुवीराः ॥ ९ ॥ १८ ॥

॥ १७ ॥ तत् अस्मै नव्यं अंगिरस्वत् अर्चत शुष्माः यत् अस्य
प्रत्नऽथा उत्तऽईरते विश्वा यत् गोत्रा सहसा परिऽवृता मदे
सोमस्य दंहितानि ऐरयत् ॥ १ ॥ सः भूतु यः ह प्रथमाय धायसे
ओजः मिमानः महिमानं आ अतिरत् शूरः यः युतऽसु तन्वं
परिऽव्यत शीर्षणिं द्यां महिना प्रति अमुंचत ॥ २ ॥ अध अकृणोः
प्रथमं वीर्यं महत् यत् अस्य अये ब्रह्मणा शुष्मं ऐरयः रथेऽस्थेन
हरिऽअश्वेन विऽच्युताः प्र जीरयः सिसृते सध्यक् पृथक् ॥ ३ ॥
अध यः विश्वा भुवना अभि मज्मना ईशानऽकृत् प्रऽवयाः
अभि अवर्धत आत् रोदसी ज्योतिषा वह्निः आ अतनोत् सी-
व्यन् तमांसि दुधिता सं अव्ययत् ॥ ४ ॥ सः प्राचीनान् पर्वतान्
दंहत् ओजसा अधराचीनं अकृणोत् अपां अपः अधारयत् पृ-
थिवी विश्वऽधायसं अस्तभात् मायया द्यां अवऽससः ॥ ५ ॥ १९ ॥
सः अस्मै अरं बाहुऽभ्यां यं पिता अकृणोत् विश्वस्मात् आ
जनुषः वेदसः परि येन पृथिव्यां नि क्रिविं शयधै वज्रेण हवी
अवृणक् तुविऽस्वनिः ॥ ६ ॥ अमाजूऽइव पित्रोः सचा सती
समानात् आ सदसः त्वां इये भगं कृधि प्रऽकेतं उप मासि आ
भर् दद्वि भागं तन्वः येनं ममहः ॥ ७ ॥ भोजं त्वां इंद्र वयं हुवेम
ददिः त्वं इंद्र अपांसि वाजान् अविड्ढि इंद्र चित्रया नः ऊती
कृधि वृषन् इंद्र वस्यसः नः ॥ ८ ॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरिबे
दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनीं शिक्ष स्तोतृभ्यः मा अति धक्
भगः नः बृहत वदेम विदथे सुवीराः ॥ ९ ॥ २० ॥

अ० २. अ० ६. व० २३.] ॥ १८६ ॥ [म० २. अ० २. सू० १९.

॥ १८ ॥ प्रातः रथः नवः योजि सत्तिः चतुःऽयुगः चिःऽकुशः
सप्तऽरश्मिः दशऽअरिचः मनुष्यः स्वःऽसाः सः इष्टिऽभिः म-
तिऽभिः रथः भूत ॥ १ ॥ सः असै अरं प्रथमं सः द्वितीयं उतो
तृतीयं मनुषः सः होता अन्यस्याः गर्भं अन्ये ऊं जनंत सः अ-
न्येभिः सचते जेन्यः वृषा ॥ २ ॥ हरीं नु कं रथे इंद्रस्य योजं आऽये
सुऽउक्तेन वचसा नवेन मो सु त्वां अचं बहवः हि विप्राः नि
रीरमन यजमानासः अन्ये ॥ ३ ॥ आ द्वाभ्यां हरिऽभ्यां इंद्र याहि
आ चतुऽभिः आ षट्ऽभिः हूयमानः आ अष्टाभिः दशऽभिः
सोमऽपेयं अयं सुतः सुऽमख मा मृधः कः ॥ ४ ॥ आ विंशत्या
विंशता याहि अर्वाङ् आ चत्वारिंशता हरिऽभिः युजानः आ
पंचाशता सुऽरथेभिः इंद्र आ षष्ट्या सप्तत्या सोमऽपेयं ॥ ५ ॥ २१ ॥
आ अशीत्या नवत्या याहि अर्वाङ् आ शतेन हरिऽभिः उह्य-
मानः अयं हि ते श्वनऽहोत्रेषु सोमः इंद्र त्वाऽया परिऽसिक्तः
मदाय ॥ ६ ॥ मम ब्रह्म इंद्र याहि अच्छ विश्वा हरीं धुरि धिष्व
रथस्य पुरुऽचा हि विऽहव्यः बभूथ अस्मिन् शूर सवने माद-
यस्व ॥ ७ ॥ न मे इंद्रेण सख्यं वि योषत् असभ्यं अस्य दक्षिणा
दुहीत उप ज्येष्ठे वरुणे गर्भस्ती प्रायेऽप्राये जिगीवांसः स्याम
॥ ८ ॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरिचे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनीं
शिष्यं स्तोतृऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सु-
वीराः ॥ ९ ॥ २२ ॥

॥ १९ ॥ अपांयि अस्य अंधसः मदाय मनीषिणः सुवानस्य
प्रयंसः यस्मिन् इंद्रः प्रऽदिवि ववृधानः ओकः दधे ब्रह्मण्यंतः
चनरः ॥ १ ॥ अस्य मदानः मध्वः वज्रऽहस्तः अहि इंद्रः अर्णःऽवृतं

वि वृश्चत् प्र यत् वयः न स्वसंराणि अच्छ प्रयांसि च नदीनां
चक्रमंत ॥ २ ॥ सः माहिःनः इंद्रः अर्णीः अपां प्र ऐरयत् अहि-
ऽहा अच्छ समुद्रं अर्जनयत् सूर्यं विदत् गाः अक्षुनां अह्नां वयु-
नानि साधत् ॥ ३ ॥ सः अप्रतीनि मनवे पुच्छणि इंद्रः दाशत् दाशुषे
हंति वृचं सद्यः यः नृभ्यः अतसाय्यः भूत पस्पृधानेभ्यः सूर्यस्य
सातौ ॥ ४ ॥ सः सुन्वते इंद्रः सूर्यं आ देवः रिणक् मर्त्याय स्त्वान
आ यत् रयिं गुहत् अत्रवद्यं अस्मै भरत् अंशं न एतंशः दशस्यन्
॥ ५ ॥ २३ ॥ सः रंधयत् सऽदिवः सारथ्ये शुष्णं अशुषं कुर्यवं कुत्साय
दिवः ऽदासाय नवतिं च नवं इंद्रः पुरः वि ऐरत् शंबरस्य ॥ ६ ॥
एव ते इंद्र उचथं अहेम अवस्या न त्मना वाजयंतः अश्यामं
तत् साप्रं आशुषाणाः ननमः वधः अदेवस्य पीयोः ॥ ७ ॥ एव
ते गृत्सऽमदाः शूर मन्म अवस्यवः न वयुनानि तक्षुः ब्रह्मण्यंतः
इंद्र ते नवीयः इषं ऊर्जं सुऽक्षितिं सुमं अश्रुयुः ॥ ८ ॥ नूनं सा ते
प्रति वरं जरिचे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनीं शिखं स्तोतृभ्यः
मा अति धक् भगः नः वृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥ ९ ॥ २४ ॥

॥ २० ॥ वयं ते वयः इंद्र विद्धि सु नः प्र भरामहे वाजऽयुः न
रथं विपन्यवः दीध्यंतः मनीषा सुमं इयक्षंतः त्वाऽवतः नून ॥ १ ॥
त्वं नः इंद्र त्वाभिः ऊती त्वाऽयतः अभिष्टिऽपा असि जनान् त्वं
इनः दाशुषः वृहता इथाऽधीः अभि यः नक्षति त्वा ॥ २ ॥ सः
नः युवा इंद्रः जोहूचः सखा शिवः नरां अस्तु पाता यः शंसंतं यः
शशमानं ऊती पचंतं च स्तुवंतं च प्रऽनेषत् ॥ ३ ॥ तं ऊं स्तुषे
इंद्रं तं गृणीषे यस्मिन् पुरा ववृधुः शाशदुः च सः वस्वः कामं
पीपरत् इयानः ब्रह्मण्यतः नूतनस्य आयोः ॥ ४ ॥ सः अंगिरसां

उचथां जुजुष्वान ब्रह्म तूतोत् इंद्रः गातुं इष्णान् मुष्णान् उषसः
सूर्येण स्तवान् अन्नस्य चित् शिन्नयत् पूर्व्याणि ॥ ५ ॥ २५ ॥ सः
ह श्रुतः इंद्रः नाम देवः ऊर्ध्वः भुवत् मनुषे दस्सतमः अव प्रियं
अर्शसानस्य सहान् शिरः भरत् दासस्य स्वधाऽवान् ॥ ६ ॥ सः
वृचऽहा इंद्रः कृष्णऽयोनीः पुरऽदरः दासीः ऐरयत् वि अजनयत्
मनवे क्षां अपः च सचा शंसं यजमानस्य तूतोत् ॥ ७ ॥ तस्मै
तवस्यै अन्नं दायि सचा इंद्राय देवेभिः अर्णोऽसातौ प्रति यत् अस्य
वज्रं बाहोः धुः हवी दस्यून पुरः आयसीः नि तारीत् ॥ ८ ॥ नूनं
सा ते प्रति वरं जरिचे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनीं शिखं स्तोतु-
ऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥ ९ ॥ २६ ॥

॥ २१ ॥ विश्वऽजिते धनऽजिते स्वऽजिते सचाऽजिते नृऽजिते
उर्वराऽजिते अश्वऽजिते गोऽजिते अपऽजिते भर इंद्राय सोमं
यजताय हर्यत् ॥ १ ॥ अभिऽभुवे अभिऽभंगाय वन्वते अषा-
ढहाय सहमानाय वेधसे तु विऽयये वहये दुस्तरातवे सचाऽसहे
नमः इंद्राय वोचत् ॥ २ ॥ सचाऽसहः जनऽभक्षः जनऽसहः च्यवनः
युधमः अनु जोषं उक्षितः वृतं चयः सहुरिः विश्व आरितः इंद्रस्य
वोचं प्र कृतानि वीर्या ॥ ३ ॥ अननुऽदः वृषभः दोधतः वधः
गंभीरः ऋष्वः असमष्ट काव्यः रघुऽचोदः अथनः वीरितः पृथुः
इंद्रः सुऽयज्ञः उषसः स्वः जनत् ॥ ४ ॥ यज्ञेन गातुं अपऽतुरं वि-
विद्विरे धियः हिन्वानाः उशिजः मनीषिणः अभिऽस्वरा नि-
ऽसदा गाः अवस्यवः इदं हिन्वानाः द्रविणानि आशत् ॥ ५ ॥
इंद्रं श्रेष्ठानि द्रविणानि धेहि चित्तिं दक्षस्य मुभगऽत्वं अस्मै पोषं
रयोणां अरिष्टिं तनूनां स्वाज्ञानं वाचः सुदिनऽत्वं अह्ना ॥ ६ ॥ २७ ॥

॥२२॥ चिऽकटुकेषु महिषः यवऽआशिरं तुविऽशुष्मः तृपत्
 सोमं अपिबत् विष्णुना सुतं यथा अवशत् सः ईं ममाद् महिं
 कर्म कर्तवे महं उरु सः एनं सञ्चत् देवः देवं सत्यं इंद्रं सत्यः इंद्रुः
 ॥१॥ अध त्विषिऽमान् अभि ओजसा क्रिविं युधा अभवत् आ
 रोदसी अपृणत् अस्य मज्मना प्र ववृधे अधत्त अन्यं जठरे प्र
 ई अरिच्यत् सः एनं सञ्चत् देवः देवं सत्यं इंद्रं सत्यः इंद्रुः ॥ २ ॥
 साकं जातः क्रतुना साकं ओजसा ववक्षिथ साकं वृद्धः वीर्यैः
 ससहिः मृधः विऽचर्षेणिः दाता राधः स्तुवते काम्यं वसु सः एनं
 सञ्चत् देवः देवं सत्यं इंद्रं सत्यः इंद्रुः ॥३॥ तवत्यतनयं नृतो अपः
 इंद्र प्रथमं पूर्य दिवि प्रऽवाच्यं कृतं यत् देवस्य शवसा प्र अ-
 रिणाः असु रिणन् अपः भुवत् विश्वं अभि अदेवं ओजसा वि-
 दात् ऊर्जं शतऽक्रतुः विदात् इषं ॥४॥ २८॥ २॥

॥२३॥ गुणानां त्वा गुणऽपतिं हवामहे क्विं कवीनां उप-
 मश्वऽतमं ज्येष्ठऽराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणः पते आ नः शृण्वन् ऊ-
 तिऽभिः सीद सदनं ॥१॥ देवाः चित्ते असुर्यै प्रऽचेतसः बृहस्पते
 यज्ञियं भागं आनशुः उसाऽऽइव सूर्यैः ज्योतिषा महः विश्वेषां
 इत् जनिता ब्रह्मणा असि ॥२॥ आ विऽबाध्य परिऽरपः तमा-
 सि च ज्योतिष्मन्तं रथं ऋतस्य तिष्ठसि बृहस्पते भीमं अमि-
 चऽदभनं रक्षऽहनं गोचऽभिदं स्वऽविदं ॥ ३ ॥ सुनीतिऽभिः
 नयसि चायसे जनं यः तुभ्यं दाशात् न तं अंहः अश्ववत् ब्रह्म-
 ऽद्विषः तपनः मन्युऽभीः असि बृहस्पते महिं तत् ते महिऽत्वनं
 ॥ ४ ॥ न तं अंहः न दुऽइत् कृतं च न अरातयः तितिरुः न
 ह्याविनः विश्वाः इत् अस्मात् ध्वरसः वि बाधसे यं सुऽगोपाः

रक्षसि ब्रह्मणः पते ॥५॥२९॥ त्वं नः गोपाः पथिऽकृत विऽचक्षुणः
 तव व्रताय मतिऽभिः जरामहे बृहस्पते यः नः अभि हारः दुधे
 स्वा तं मर्मर्तु दुच्छुना हरस्वती ॥६॥ उत वा यः नः मर्चयात्
 अनागसः अरातिऽवा मर्तैः सानुकः वृकः बृहस्पते अपंतं वर्तय
 पथः सुऽगं नः अस्यै देवऽवीतये कृधि ॥७॥ चातारं त्वा तनूनां
 हवामहे अवऽस्पतेः अधिऽवक्तारं अस्मऽयुं बृहस्पते देवऽनिदः
 नि बहेय मा दुऽएवाः उतऽतरं सुचं उत नश्न ॥८॥ त्वया वयं
 सुऽवृधा ब्रह्मणः पते स्याहा वसु मनुष्या आ ददीमहि याः नः
 दूरे तळितः याः अरातयः अभि संति जंभय ताः अनप्रसः ॥९॥
 त्वया वयं उतऽतमं धीमहे वयं बृहस्पते पप्रिणा सक्षिना युजा
 मा नः दुऽशंसः अभिऽदिप्सुः ईशत प्र सुऽशंसाः मतिऽभिः ता-
 रिषीमहि ॥१०॥३०॥ अननुऽदः वृषभः जग्मिः आऽहवं निऽतं प्रा
 शत्रुं पृतनासु ससहिः असि सत्यः ऋणऽयाः ब्रह्मणः पते उ-
 यस्यं चित दमिता वीळुऽहर्षिणः ॥११॥ अदेवेन मनसा यः
 रिषण्यति शासां उयः मन्यमानः जिघांसति बृहस्पते मा प्रणक्
 तस्यं नः वधः नि कर्म मन्युं दुऽएवस्य शर्धतः ॥१२॥ भरेषु हव्यः
 नमसा उपऽसद्यः गतां वाजेषु सनिता धनऽधनं विश्वाः इत
 अर्यैः अभिऽदिप्स्वः मृधः बृहस्पतिः वि ववर्ह रथानऽइव ॥१३॥
 ते जिघया तपनी रक्षसः तप ये त्वा निदे दधिरे दृष्टवीर्य आविः
 तत् कृष्व यत् असत् ते उक्थ्यं बृहस्पते वि परिऽरपः अर्देय
 ॥१४॥ बृहस्पते अति यत् अर्यैः अर्हात् द्युऽमत् विऽभाति ऋतु-
 ऽमत् जनेषु यत् दीदयत् शवसा ऋतऽप्रजात् तत् अस्मासुं
 द्रविणं धेहि चिचं ॥१५॥३१॥ मा नः स्तेनेभ्यः ये अभि दुहः
 पदे निरामिणः रिपवः अन्नेषु जगृधुः आ देवानां ओहंते वि

त्रयः हृदि बृहस्पते न परः साम्नः विदुः ॥१६॥ विश्वेभ्यः हि त्वा
 भुवनेभ्यः परित्वष्टा अजनत् साम्नःऽसाम्नः कविः सः ऋणऽचित्
 ऋणऽयाः ब्रह्मणः पतिः दुहः हुता महः ऋतस्य धर्तरि ॥१७॥
 तव श्रिये वि अजिहीत पर्वतः गवां गोचं उतऽअसृजः यत् अं-
 गिरः इद्रेण युजा तमसा परिऽवृतं बृहस्पते निः अपां औजः
 अर्णव ॥१८॥ ब्रह्मणः पते त्वं अस्य यन्ता सुऽउक्तस्य बोधि तनयं
 च जिन्व विश्वं तत् भद्रं यत् अवन्ति देवाः बृहत् वदेम विदथे
 सुऽवीराः ॥ १९ ॥ ३२ ॥ ६ ॥

॥२४॥ सः इमां अविद्धि प्रऽभृतिं यः ईशिषे अया विधेम नव-
 या महा गिरा यथा नः मीढ्वान् स्तवते सखा तव बृहस्पते सीसंधः
 सः उत नः मतिं ॥१॥ यः नन्वानि अनमत् नि ओजसा उत अ-
 ददः मनुना शंबराणि वि प्र अच्यवयत् अच्युता ब्रह्मणः पतिः
 आ च अविशत् वसुऽमंतं वि पर्वतं ॥२॥ तत् देवानां देवऽतमाय
 कर्त्तुं अश्रयन् दृळ्हा अव्रदंत वीळिता उत गाः आजत अ-
 भिनत् ब्रह्मणा वलं अगूहत् तमः वि अचक्षयत् स्वः ॥ ३ ॥
 अशमऽआस्यं अवत् ब्रह्मणः पतिः मधुऽधारं अभि यं ओजसा
 अतृणत् तं एव विश्वे पपिरे स्वःऽदृशः बहु साकं सिसिचुः उत्सं
 उद्रेण ॥४॥ सना ता का चित् भुवना भवीत्वा मातऽभिः श्रुत-
 ऽभिः दुः वरंत वः अयतं ता चरतः अन्यत्ऽअन्यत् इत् या चकार
 वयुना ब्रह्मणः पतिः ॥५॥१॥ अभिऽनक्षतः अभि ये तं आनशुः
 निऽधि पणीनां परमं गुहां हितं ते विद्वांसः प्रतिऽचक्ष्य अनृ-
 ता पुनः यतः ऊं आयन् तत् उत ईयुः आऽविशं ॥६॥ ऋतऽवा-
 नः प्रतिऽचक्ष्य अनृता पुनः आ अतः आ तस्युः कवयः महः पथः

ते बाहुऽभ्यां धमि॒तं अ॒ग्निं अ॒श्मनि॒ न किं॑ सः अ॒स्ति अ॒रणः॑ जुहुः
 हि तं ॥७॥ ऋ॒तऽज्ये॒न क्षि॒प्रेण॑ ब्रह्म॒णः पतिः॑ यच्च॒ वष्टि॑ प्र तत्
 अ॒ग्नोति॑ धन्व॒ना तस्य॑ सा॒ध्वीः इ॒षवः॑ याभिः अ॒स्यति॑ नृ॒ऽचक्ष॑सः
 दृ॒श्ये कर्णो॑ऽयो॒नयः॑ ॥८॥ सः सं॒ऽनयः॑ सः वि॒ऽनयः॑ पु॒रऽहि॑तः
 सः सु॒ऽस्तुतः॑ सः यु॒धि ब्रह्म॑णः पतिः चा॒ऽस्मः यत् वा॒जं भ॑रते म॒ती
 धना॑ आ॒त् इत् सूर्यः॑ त॒पति॑ त॒प्यतुः॑ वृथा ॥९॥ वि॒ऽभु प्र॒ऽभु प्र॒थमं॑
 मे॒हना॑ऽवतः बृह॒स्पतेः॑ सु॒वि॒द्वा॒णि रा॒ध्या इ॒मा सा॒तानि॑ वे॒न्य-
 स्य॑ वा॒जिनः॑ येन॒ जनाः॑ उ॒भये॑ भुं॒जते॑ वि॒शः ॥१०॥ २॥ यः अ॒वरे॑
 वृ॒जने॑ वि॒श्वऽथा॑ वि॒ऽभुः म॒हां ऊं॑ रा॒खः श॒वसा॑ व॒वक्षि॑थ सः दे॒वः
 दे॒वान् प्र॑ति॒ प्र॒थे पृ॒थु वि॒श्वा इत् ऊं॑ ता प॒रि॒ऽभूः ब्रह्म॑णः पतिः
 ॥११॥ वि॒श्वं स॒त्यं म॒घऽवा॒ना यु॒वोः इत् आ॑पः च॒न प्र मि॑न॒न्ति
 व्र॒तं वा॑ अ॒च्छ इ॒न्द्रा ब्रह्म॑ण॒स्पती॑ ह॒विः नः॑ अ॒न्नं यु॒जाऽइ॒व वा॒-
 जिना॑ जि॒गात॑ ॥१२॥ उ॒त आ॑शि॒ष्टाः अ॒नु शृ॑ण्व॒न्ति व॒ह्यः स॒भेयः॑
 वि॒प्रः भ॑रते म॒ती धना॑ वी॒क्रुऽद्वेषाः॑ अ॒नु व॑शां ऋ॒णं आ॑ऽद॒दिः
 सः ह॒ वा॒जी सं॒ऽइ॒थे ब्रह्म॑णः पतिः ॥१३॥ ब्रह्म॑णः पतेः अ॒भ॒वत्
 यथा॑ऽव॒शं स॒त्यः म॒न्युः म॒हि क॑र्म॒ करि॑ष्यतः यः गाः उ॒तऽआ॑ज॒त
 सः दि॒वे वि॒ च अ॒भ॒जत् म॒हीऽइ॒व री॑तिः श॒वसा॑ अ॒सर॑त् पृथ॒क्
 ॥१४॥ ब्रह्म॑णः प॒ते सु॒यम॑स्य वि॒श्वहा॑ रा॒यः स्या॒म र॒थ्यः व॑य॒स्वतः॑
 वी॒रेषु॑ वी॒रान् उ॑प॒ पृ॒ङ्क्षि॒ नः त्वं॑ यत् ई॒शानः॑ ब्रह्म॒णा वे॒धि मे॑ ह॒व
 ॥१५॥ ब्रह्म॑णः प॒ते त्वं॑ अ॒स्य य॑न्ता सु॒ऽउ॒क्तस्य॑ बो॒धित॑नयं च जि॒न्व
 वि॒श्वं तत् भ॑द्रं यत् अ॒वति॑ दे॒वाः बृ॒हत् व॑दे॒म वि॒दथे॑ सु॒वीराः॑
 ॥ १६ ॥ ३ ॥

वत् रातऽहंभ्यः इत् जातेन जातं अति सः प्र ससृते यंऽयं युजं
 कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥१॥ वीरेभिः वीरान वनवत् वनुयतः गोभिः
 रयिं प्रययत् बोधति त्मनां तोक् च तस्य तनयं च वर्धते यंऽयं
 युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥२॥ सिंधुः न क्षोदः शिमीऽवान् क्षुधा-
 यतः वृषाऽइव वध्नीन् अभि वष्टि ओजसा अग्नेऽइव प्रऽसितिः
 न अहं वर्तवे यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥३॥ तस्मै अर्षति
 दिव्याः असश्चतः सः सत्वंऽभिः प्रथमः गोषु गच्छति अनिभृ-
 द्दतविधिः हन्ति ओजसा यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥४॥
 तस्मै इत् विश्वे धुनयन्त सिंधवः अच्छिद्रा शर्म दधिरे पुरुणि देवा-
 नां सुन्ने सुऽभगः सः एधते यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥५॥४॥

॥२६॥ ऋजुः इत् शंसः वनवत् वनुयतः देवऽयन् इत् अदेव-
 ऽयन्तं अभि असत् सुप्रऽअवीः इत् वनवत् पृतऽसु दुस्तरं यज्वा
 इत् अयज्योः विभजाति भोजनं ॥१॥ यजस्व वीर प्र विहि मना-
 यतः भद्रं मनः कृणुष्व वृचऽतूयै हविः कृणुष्व सुऽभगः यथा
 अससि ब्रह्मणः पतेः अवः आ वृणीमहे ॥२॥ सः इत् जनेन सः
 विशा सः जन्मना सः पुत्रैः वाजं भरते धनां नृऽभिः देवानां यः
 पितरं आऽविवांसति अद्वाऽमनाः हविषा ब्रह्मणः पतिं ॥३॥
 यः अस्मै हव्यैः घृतवत्तऽभिः अविधत् प्र तं प्राचा नयति ब्रह्मणः
 पतिः उरुयति ई अहंसः रक्षति रिषः अंहोः चित् अस्मै उरु-
 ऽचक्रिः अद्भुतः ॥४॥५॥

॥२७॥ इमाः गिरः आदित्येभ्यः घृतऽक्षूः सनात् राजऽभ्यः
 जुहा जुहोमि ऋणोतु मिचः अर्यमा भगः नः तुविऽजातः वरुणः

दक्षः अंशः ॥ १ ॥ इमं स्तोमं सऋतवः मे अद्य मित्रः अर्यमा वरुणः
 जुषंत आदित्यासः शुचयः धारऽपूताः अवृजिनाः अनवद्याः अ-
 रिष्टाः ॥ २ ॥ ते आदित्यासः उरवः गभीराः अदब्धासः दिप्तैतः भूरि-
 ऽअक्षाः अंतः पश्यन्ति वृजिना उत साधु सर्वं राजऽभ्यः परमा
 चित् अंति ॥ ३ ॥ धारयंतः आदित्यासः जगत् स्याः देवाः वि-
 श्वस्य भुवनस्य गोपाः दीर्घऽधियः रक्षमाणाः असुर्यैः ऋतऽवानः
 चयमानाः ऋणानि ॥ ४ ॥ विद्यां आदित्याः अवसः वः अस्य यत्
 अर्यमन् भये आ चित् मयः ऽभु युष्माकं मित्रावरुणा प्रऽनीतौ
 परि श्वभाऽइव दुःऽइतानि वृज्यां ॥ ५ ॥ ६ ॥ सुऽगः हि वः अर्यमन्
 मित्र पंथाः अनृक्षरः वरुण साधुः अस्ति तेन आदित्याः अधि
 वोचत नः यच्छत नः दुःऽपरिहंतुं शर्म ॥ ६ ॥ पिपर्तु नः अदितिः
 राजऽपुत्रा अंति द्वेषांसि अर्यमा सुऽगेभिः बृहत् मित्रस्य वरु-
 णस्य शर्म उप स्याम पुरुऽवीराः अरिष्टाः ॥ ७ ॥ तिस्रः भूमीः धा-
 रयन् चीन् उत द्यून् चीणि व्रता विदधे अंतः एषां ऋतेन आदि-
 त्याः महि वः महिऽत्वं तत् अर्यमन् वरुण मित्र चारु ॥ ८ ॥ ची
 रोचना दिव्या धारयंत हिरण्ययाः शुचयः धारऽपूताः अस्वप्र-
 ऽजः अनिऽमिषाः अदब्धाः उरुऽशंसाः ऋजवे मत्नैय ॥ ९ ॥ त्वं
 विश्वेषां वरुण असि राजा ये च देवाः असुर ये च मर्ताः शतं नः
 रास्व शरदः विऽचक्षे अश्याम आयूषि सुऽधितानि पूर्वा ॥ १० ॥ ७ ॥
 न दक्षिणा वि चिकिते न सव्या न प्राचीन आदित्याः न उत
 पश्चा पाक्या चित् वसवः धीर्या चित् युष्माऽनीतः अभयं ज्यो-
 तिः अश्यां ॥ ११ ॥ यः राजऽभ्यः ऋतनिऽभ्यः ददाशं यं वर्धयति
 पुष्टयः च नित्याः सः रेवान याति प्रथमः रथेन वसुऽदावा वि-
 दधेषु प्रऽशस्तः ॥ १२ ॥ शुचिः अपः सुऽयवसाः अदब्धः उप क्षेति

वृद्धऽवयाः सुऽवीरः न किं तं घ्नति अन्तितः न दूरात् यः आदि-
 त्यानां भवति प्रऽनीतौ ॥ १३ ॥ अदिते मित्रं वरुण उत मृळु यत्
 वः वयं चकृम कत् चित् आगः उरु अश्यां अभयं ज्योतिः इन्द्र
 मा नः दीर्घाः अभि नश्न तमिस्राः ॥ १४ ॥ उभे असौ पीपयतः
 संऽईची० दिवः वृष्टिं सुऽभगः नाम पुष्यन् उभा क्षयौ आऽजयन्
 याति पृतऽसु उभौ अधौ भवतः साधू असौ ॥ १५ ॥ याः वः मायाः
 अभिऽदुहे यजचाः पाशाः आदित्याः रिपवे विऽचृत्ताः अश्वी-
 ऽइव तान अति येष रथेन अरिष्टाः उरौ आ शर्मेन स्याम ॥ १६ ॥
 मा अहं मघोनः वरुण प्रियस्य भूरिऽदावः आ विदं शूनं आपेः
 मा रायः राजन् सुऽयमात् अवस्थां बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः
 ॥ १७ ॥ ८ ॥

॥ २८ ॥ इदं कवेः आदित्यस्य स्वऽराजः विश्वानि संति अभि
 अस्तु मूहा अति यः मद्रः यजथाय देवः सुऽकीर्तिं भिक्षे वरुणस्य
 भूरः ॥ १ ॥ तव व्रते सुऽभगांसः स्याम सुऽआध्यः वरुण तुस्तुऽवांसः
 उपऽअयने उषसां गोऽमतीनां अग्रयः न जरमाणाः अनु घ्नन्
 ॥ २ ॥ तव स्याम पुरुऽवीरस्य शर्मेन उरुऽशंसस्य वरुण प्र-
 ऽनेतः० यूयं नः पुत्राः अदितेः अदध्याः अभि क्षमध्वं युज्याय
 देवाः ॥ ३ ॥ प्र सी आदित्यः असृजत् विऽधर्ता ऋतं सिधवः वरु-
 णस्य यन्ति न आम्यन्ति न वि मुचन्ति एते वयः न पप्नुः रघुऽया
 परिऽज्मन् ॥ ४ ॥ वि मत् अथय रशनांऽइव आगः ऋध्याम ते
 वरुण खां ऋतस्य मा तंतुः छेदि वयतः धियं मे मा माचां शारि
 अपसः पुरा ऋतोः ॥ ५ ॥ ९ ॥ अपो सु म्यक्ष वरुण भियसं मत्
 संऽराट् ऋतऽवः अनु मा गृभाय दामऽइव वत्सात् वि मुमुग्धि

अंहः नहि त्वत् आरे निऽमिषः च न ईशे ॥६॥ मा नः वधेः वरुण
 ये ते इष्टौ एनः कृण्वन्तं असुरभीरुंति मा ज्योतिषः प्रऽवसथानि
 गन्म वि सु मृधः शिश्रथः जीवसे नः ॥७॥ नमः पुरा ते वरुण उत
 नूनं उत अपरं तु विऽजात ब्रवाम त्वे हि कं पर्वते न श्रितानि
 अप्रऽच्युतानि दुःऽदुःभ व्रतानि ॥८॥ परां ऋणा सावीः अधमत-
 ऽकृतानि मा अहं राजन् अन्यऽकृतेन भोजं अविऽउष्टाः इत्
 नु भूयसीः उषसः आ नः जीवान् वरुण तासुं शाधि ॥९॥ यः मे
 राजन् युज्यः वा सखा वा स्वप्ने भयं भीरवे मह्यं आह स्तेनः वा
 यः दिप्सन्ति नः वृकः वा त्वं तस्मात् वरुण पाहि अस्मान् ॥१०॥
 मा अहं मघोनः वरुण प्रियस्यं भूरिऽदावः आ विदं नूनं आपेः
 मारायः राजन् सुऽयमात् अवस्थां बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः
 ॥ ११ ॥ १० ॥

॥ २९ ॥ धृतऽव्रताः आदित्याः इषिराः आरे मत् कर्तं रहसूऽइव
 आगः शृण्वतः वः वरुण मित्रं देवाः भद्रस्य विद्वान् अवसे हुवे
 वः ॥१॥ यूयं देवाः प्रऽमतिः यूयं ओजः यूयं द्वेषांसि सनुतः युयोत
 अभिऽक्षत्तारः अभि च क्षमध्वं अद्य च नः मृळयन्त अपरं च ॥२॥
 किं जुं नु वः कृण्वाम अपरेण किं सनेन वसवः आप्येन यूयं नः
 मित्रा वरुणा अदिते च स्वस्ति इन्द्रा मरुतः दधात ॥३॥ ह्ये देवाः
 यूयं इत् आपयः स्थ ते मृळत नाधमानाय मह्यं मा वः रथः मध्य-
 मऽवाद् ऋते भूत् मा युष्मावन्तऽसु आपिषु अभिष्य ॥४॥ प्र वः
 एकः मिमय भूरि आगः यत् मा पिताऽइव कितवं शशास आरे
 पाशाः आरे अघानि देवाः मा मा अधि पुत्रे विऽइव यभीष्ट ॥५॥
 अवीचः अद्य भवत यजत्राः आ वः हादि भयमानः व्ययेयं चाध्वं

अ० २. अ० ७. व० १३.] ॥ १९७ ॥ [म० २. अ० ३. सू० ३०.]

नः देवाः निऽजुरः वृकस्य चाध्वं कर्तात अ॒वऽपदः य॒ज॒त्राः ॥६॥ मा
अ॒हं म॒घो॒नः व॒रु॒ण प्रि॒यस्य॑ भूरिऽदावृः आ वि॒दं शूनं॑ आपेः मा
रा॒यः रा॒ज॒न सु॒य॒मा॒त अ॒व॒ स्यां॑ बृ॒ह॒त व॒दे॒म वि॒द॒थे सु॒वी॒राः
॥ ७ ॥ ११ ॥

॥३०॥ ऋतुं देवाय कृण्वते स॒वि॒त्रे इ॒न्द्राय॑ अ॒हिऽघ्नैन॑ र॒म॒न्ते॑ आपः
अ॒हःऽअ॒हः या॒ति अ॒क्तुः अ॒पां किर॑न्ति आ प्रथ॒मः स॒र्गैः आ॒सां
॥१॥ यः वृ॒चाय॑ सि॒नै अ॒त्र अ॒भरि॑ष्यत् प्र तं ज॒नि॒त्री वि॒दुषे॑ उ॒वाच॑
प॒थः र॒द॒तीः अ॒नु जोष॑ अ॒स्मै दि॒वेऽदि॒वे धु॒नयः॑ य॒न्ति अ॒थै ॥२॥ ऊ॒-
र्ध्वः हि अ॒स्यात् अ॒धि अ॒न्तरि॑क्षे अ॒ध वृ॒चाय॑ प्र व॒धं ज॒भार॑ मि॒हं
व॒सानः॑ उप॒ हि ई॒ अ॒दु॒द्रोत् ति॒ग्मऽआ॒युधः॑ अ॒ज॒य॒त् श॒त्रुं इ॒न्द्रः ॥३॥
बृ॒ह॒स्प॒ते त॒पुषा॑ अ॒श्नाऽइ॒व वि॒ध्य वृ॒कऽइ॒रसः॑ अ॒सुर॑स्य वी॒रान्
यथा॑ ज॒घ॒थं धृ॒ष॒ता पु॒रा चि॒त् ए॒व ज॒हि श॒त्रुं अ॒स्माकं॑ इ॒न्द्र ॥४॥ अ॒व
क्षि॒प दि॒वः अ॒श्मा॒नं उ॒च्चा॑ येन॑ श॒त्रुं म॒न्दा॒नः निऽजू॒वाः तो॒कस्य॑
सा॒तौ त॒नय॑स्य भू॒रैः अ॒स्मान् अ॒र्धं कृ॑णुता॒त् इ॒न्द्र गो॒नौ ॥५॥ १२॥
प्र हि॑ क॒र्तुं वृ॒ह॒थः यं व॒नु॒थः र॒ध्रस्य॑ स्थः य॒ज॒मान॑स्य चो॒दौ इ॒न्द्रा॒सो-
मा यु॒वं अ॒स्मान् अ॒वि॒ष्टं अ॒स्मिन् भ॒यऽस्थे॑ कृ॒णु॒तं ऊ॒ लोकं॑ ॥६॥
न मा॒ त॒म॒त॒न अ॒म॒त॒न उ॒त तं॑ द॒त्त॒न वो॒चाम॑ मा सु॒नो॒त् इति॑ सोमं
यः मे॒ पृ॒णात् यः द॒द॒त् यः निऽबो॒धात् यः मा॒ सु॒न्वंतं॑ उप॒ गोभिः॑
आ अ॒य॒त् ॥७॥ स॒र॒स्व॒ति त्वं अ॒स्मान् अ॒वि॒डि॒ म॒रु॒त्व॒ती धृ॒ष॒ती
जे॒षि श॒त्रून् त्वं चि॒त् श॒र्ध॒तं त॒वि॒षीऽय॒मा॒णं इ॒न्द्रः ह॒न्ति वृ॒षभं॑ श॒डि-
का॒नां ॥८॥ यः नः॑ स॒नु॒त्यः उ॒त वा॒ जि॒घ्र॒न्तुः अ॒भिऽर॒थ्याय॑ तं ति॒गि-
तेन॑ वि॒ध्य बृ॒ह॒स्प॒ते आ॒युधैः॑ जे॒षि श॒त्रून् दु॒हे रिष॑तं परि॒धेहि॑ रा॒ज॒न
॥९॥ अ॒स्माकै॑भिः स॒त्वंऽभिः॑ शूर॒ शूरैः॑ वी॒र्या॑ कृ॒धिया॑न्ति ते क॒र्त्ता॑नि

ज्योक् अभूवन् अनुधूपितासः हत्वी तेषां आभ्र नः वसूनि
॥ १० ॥ तं वः शर्धं मारुतं मुन्नुः युः गिरा उप ब्रुवे नमसा दैव्यं जनं
यथा रयिं सर्वेऽवीरं नशामहे अपत्यसाचं श्रुत्य दिवेऽदिवे
॥ ११ ॥ १३ ॥

॥ ३१ ॥ अस्माकं मित्रावरुणा अवतं रथं आदित्यैः रुद्रैः वसु-
ऽभिः सचाऽभुवां प्र यत् वयं न पप्रन् वसन्नः परि अवस्यवः
हृषीऽवतः वनऽसदः ॥ १ ॥ अधं स नः उत अवतऽसजोषसः रथं
देवासः अभि विंक्षु वाजऽयुं यत् आशवः पद्याभिः तिचतः रजः
पृथिव्याः सानौ जघनन्त पाणिऽभिः ॥ २ ॥ उत स्यः नः इंद्रः विश्व-
ऽचर्षणिः दिवः शर्धेन मारुतेन सुऽक्रतुः अनुनु स्याति अवृका-
भिः ऊतिऽभिः रथं महे सनये वाजऽसातये ॥ ३ ॥ उत स्यः देवः
भुवनस्य सक्षणिः त्वष्टा ग्राभिः सऽजोषाः जूजुवत् रथं इळा भगः
बृहत् दिवा उत रोदसी पृषा पुरंऽधिः अश्विनौ अधं पती ॥ ४ ॥
उत त्ये देवी सुऽभगे मियुऽदृशा उषसानक्ता जगतां अपि-
ऽजुवां स्तुषे यत् वां पृथिवि नव्यसा वचः स्यातुः च वयः चिऽव-
याः उपऽस्तिरै ॥ ५ ॥ उत वः शंसं उशिजांऽइव श्मसि अहिः बुध्यः
अजः एकऽपात् उत चितः ऋभुक्षाः सविता चनः दधे अपां न-
पात आश्रुऽहेमा धिया शमि ॥ ६ ॥ एता वः वश्मि उतऽयता य-
जुचाः अतक्षन् आयवः नव्यसे सं अवस्यवः वाजं चकानाः सभिः
न रथ्यः अहं धीतिं अश्याः ॥ ७ ॥ १४ ॥

॥ ३२ ॥ अस्य मे द्यावा पृथिवी ऋतऽयतः भूतं अविची वचसः
सिसांसतः ययोः आयुः प्रऽतरंते इदं पुरः उपऽस्तुते वसुऽयुः वां

महः दधे ॥ १ ॥ मा नः गुह्याः रिपं आयोः अहं न दभन मा नः आ-
 भ्यः रीरधः दुच्छुनाभ्यः मा नः वि यौः सख्या विद्धि तस्य नः सुख-
 ऽयता मनसा तत् त्वा ईमहे ॥ २ ॥ अहेळता मनसा श्रुष्टि आ वह
 दुहानां धेनुं पिपुषीं असश्चतं पद्याभिः आश्रुं वचसा च वाजिनं
 त्वां हिनोमि पुरुऽहूत विश्वहा ॥ ३ ॥ राकां अहं सुऽहवां सुऽस्तुती
 हुवे शृणोतु नः सुऽभगां बोधतु त्मना सीव्यतु अपः सूच्या अ-
 च्छिद्यमानया ददातु वीरं शतऽदायं उक्थ्यं ॥ ४ ॥ याः ते राके सु-
 ऽमतयः सुऽपेशसः याभिः ददासि दाश्रुषे वसूनि ताभिः नः अद्य
 सुऽमनाः उपऽआगहि सहस्रऽपोषं सुऽभगे राणा ॥ ५ ॥ सिनी-
 वालि पृथुऽस्तुके या देवानां असि स्वसा जुषस्व हव्यं आऽहुतं
 प्रऽजां देवि दिदिद्धि नः ॥ ६ ॥ या सुऽबाहुः सुऽअंगुरिः सुऽमूमां
 बहुऽसूवरी तस्यै विश्वत्यै हविः सिनी वाल्यै जुहोत नः ॥ ७ ॥ या
 गुंगूः या सिनी वाली या राका या सरस्वती इंद्राणी अहे ऊतये
 वरुणानी स्वस्तये ॥ ८ ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥ ३३ ॥ आ ते पितः मरुतां मुमं एतु मानः सूर्यस्य संऽदृशः युयो-
 थाः अभिनः वीरः अर्वति क्षमेत प्र जायेमहि रुद्र प्रऽजाभिः ॥ १ ॥
 त्वाऽदत्तेभिः रुद्र शंऽतमेभिः शतं हिमाः अशीय भेषजेभिः विअ-
 सत द्वेषः विऽतरं विअहं वि अमीं वाः चातयस्व विषूचीः ॥ २ ॥
 श्रेष्ठः जातस्य रुद्र श्रिया असि तवऽतमः तवसां वज्रऽबाहो
 पथि नः पारं अहंसः स्वस्ति विश्वाः अभिऽइतीः रपसः युयोधि
 ॥ ३ ॥ मा त्वा रुद्र चुक्रुधाम नमऽभिः मा दुऽस्तुती वृषभ मा स-
 ऽहंती उत नः वीरान् अपेय भेषजेभिः भिषक्ऽतमं त्वा भिषजां
 शृणोमि ॥ ४ ॥ हवीं मऽभिः हवते यः हविऽभिः अव स्तीमेभिः

रुद्रं दिधीय ऋदूदरः सुहवः मा नः अस्य बभ्रुः सुशिश्रुः रीरधत्
 मनायै ॥ ५॥ १६॥ उत्तमा ममंद वृषभः मरुत्वा न त्वक्षीयसा वयंसा
 नाधमानं घृणिऽइव द्यायां अरपाः अशीय आ विवासेयं रुद्रस्य
 सुखं ॥ ६॥ कस्य ते रुद्र मृळयाकुः हस्तः यः अस्ति भेषजः जलाषः
 अपऽभर्ता रपसः दैव्यस्य अभि नु मा वृषभ चक्ष्मीयाः ॥ ७॥ प्र
 बभ्रवे वृषभाय श्रुतीचे महः मही सुस्तुति ईर्यामि नमस्य क-
 ल्मलीकिनं नमः ऽभिः गृणीमसि त्वेषं रुद्रस्य नाम ॥ ८॥ स्थिरेभिः
 अगैः पुरुऽरूपः उयः बभ्रुः शुक्रेभिः पिपिशे हिरण्यैः ईशानात्
 अस्य भुवनस्य भूरैः न वै जं योषत् रुद्रात् असुर्यैः ॥ ९॥ अहैन वि-
 भर्षि सायकानि धन्वं अहैन निष्कं यजतं विश्वऽरूपं अहैन इदं
 दयसे विश्वं अभ्वं न वै ओजीयः रुद्र त्वत् अस्ति ॥ १०॥ ११॥ स्तुहि
 श्रुतं गतेऽसदं युवानं मृगं न भीमं उपऽहन्तुं उयं मृळ जरिचे रुद्र
 स्तवानः अन्यं ते अस्मत् नि वपंतु सेनाः ॥ १२॥ कुमारः चित्पितरं
 वंदमानं प्रति ननाम रुद्र उपऽयतं भूरैः दातारं सतऽपतिं गृणीषे
 स्तुतः त्वं भेषजा रासि अस्मे ॥ १३॥ या वः भेषजा मरुतः शुचीनि
 या शंऽतमा वृषणः या मयः ऽभु यानि मनुः अवृणीत पिता नः
 ता शं च योः च रुद्रस्य वशिम ॥ १४॥ परि नः हेतिः रुद्रस्य वृज्याः
 परित्वेषस्य दुऽमतिः मही गात् अव स्थिरा मघवंतऽभ्यः तनुष्व
 मीढुः तोकाय तनयाय मृळ ॥ १५॥ एव बभ्रो वृषभ चेकितान
 यथा देव न हृणीषे न हंसि हवनऽश्रुत नः रुद्र इह बोधि बृहत्
 वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ १५॥ १६॥

॥ ३४॥ धारावराः मरुतः घृणुऽओजसः मृगाः न भीमाः तविं-
 घीभिः अर्चिनः अग्रयः न शुशुचानाः ऋजीषिणः भूमिं धमंतः

अपं गाः अवृण्वत ॥१॥ द्यावः न स्तुभिः चितयंत खादिनः वि
 अभियाः न द्युतयंत वृष्टयः रुद्रः यत् वः मरुतः रुक्मऽवक्षसः वृषा
 अजनि पृथ्याः शुक्रे ऊर्धनि ॥२॥ उक्षते अश्वान अत्यानऽइव
 आजिषु नदस्य करैः तुरयंते आपुभिः हिरण्यऽशिप्राः मरुतः
 दविध्वतः पृक्षं याय पृषतीभिः सऽमन्यवः ॥३॥ पृक्षे ता विश्वा भु-
 वना ववक्षिरे मिचाय वा सदै आ जीऽदानवः पृषतऽअश्वसः
 अनवभऽराधसः क्षुजिप्यासः न व्युनेषु धूऽसदः ॥४॥ इधन्व-
 ऽभिः धेनुऽभिः रप्शदूधऽभिः अध्वस्मऽभिः पथिऽभिः भ्राजत-
 ऽक्षुष्टयः आ हंसासः न स्वसराणि गंत न मधोः मदाय मरुतः स-
 ऽमन्यवः ॥५॥१९॥ आ नः ब्रह्माणि मरुतः सऽमन्यवः नरां न शंसः
 सर्वनानि गंत न अश्वऽइव पिप्यत धेनु ऊर्धनि कर्ते धियं जरिचे
 वाजऽपेशसं ॥६॥ तं नः दात मरुतः वाजिन रथे आपानं ब्रह्म चि-
 तयंत दिवेऽदिवे इषं स्तोतुऽभ्यः वृजनेषु कारवे सनि मेधां अरिष्टं
 दुस्तरं सहः ॥७॥ यत् युंजते मरुतः रुक्मऽवक्षसः अश्वान रथेषु भगे
 आ सुऽदानवः धेनुः न शिष्वे स्वसरेषु पिन्वते जनाय रातऽहविषे
 मही इषं ॥८॥ यः नः मरुतः वृकऽताति मर्त्यैः रिपुः दधे वसवः
 रक्षत रिषः वर्तयंत तपुषा चक्रिया अभि तं अव रुद्राः अशसः
 हंत न वधः ॥९॥ चिचं तत् वः मरुतः यामं चेकिते पृथ्याः
 यत् ऊर्धः अपि आपयः दुहुः यत् वा निदे नवमानस्य रुद्रियाः
 चितं जराय जुरतां अदाभ्याः ॥१०॥२०॥ तान वः महः मरुतः एव-
 ऽयावः विष्णोः एषस्य प्रऽभृथे हवामहे हिरण्यऽवर्णान ककुहा-
 न यतऽमुचः ब्रह्मण्यंतः शंस्य राधः ईमहे ॥११॥ ते दशऽग्वाः प्रष्ट-
 माः यज्ञं ऊहिरे ते नः हिन्वंतु उषसः विऽउष्टिषु उषाः न रामीः
 अरुणैः अप ऊर्णते महः ज्योतिषा शुचता गोऽअर्णसा ॥१२॥ ते

अ० २. अ० ७. व० २३.] ॥ २०२ ॥ [म० २. अ० ४. सू० ३५.]

क्षोणीभिः अरुणेभिः न अंजिऽभिः रुद्राः ऋतस्य सदर्नेषु ववृधुः
निऽमेघमानाः अत्येन पाजसा सुऽचंद्रं वरीं दधिरे सुऽपेशसं
॥ १३ ॥ तान् इयानः महिं बह्व्यं ऊतये उप घ इत् एना नमसा गृ-
णीमसि चितः न यान् पंच होतृन् अभिष्टये आऽववर्तत अव-
रान् चक्रिया अवसे ॥ १४ ॥ यया रघं पारयथ अति अंहः यया नि-
दः मुंचथ वंदितारि अवर्चां सा मरुतः या वः ऊतिः ओ सु वा-
आऽइव सुऽमतिः जिगातु ॥ १५ ॥ २१ ॥

॥ ३५ ॥ उप ई असृष्टि वाजऽयुः वचस्यां चनः दधीत नाद्यः
गिरः मे अपां नपात् आऽनुहेमा कुवित सः सुऽपेशसः करति
जोषिषत् हि ॥ १ ॥ इमं सु अस्मै हृदः आ सुऽतष्टं मंचं वोचेम कुवित
अस्य वेदत् अपां नपात् असुर्यस्य मूहा विश्वानि अर्यः भुवना
जजान ॥ २ ॥ सं अन्याः यंति उप यंति अन्याः समानं ऊर्व नद्यः
पूरंति तं ऊं शुचिं शुचयः दीदिऽवांसं अपां नपात् परि तस्थुः
आपः ॥ ३ ॥ तं असेराः युवतयः युवानं मर्मज्यमानाः परि यंति
आपः सः शुक्लेभिः शिक्लेभिः रेवत् असे दीदायं अनिधमः घृत-
ऽनिर्निक् अपऽसु ॥ ४ ॥ अस्मै तिस्रः अव्यथ्याय नारीः देवाय दे-
वीः दिधिषंति अन्नं कृताऽइव उप हि प्रऽसर्से अपऽसु सः पीयूषं
धयति पूर्वऽसूना ॥ ५ ॥ २२ ॥ अश्वस्य अचं जनिम अस्य च स्वः दुहः
रिषः संऽपृचं पाहि सरीन् आमासु पृषु परः अप्रऽमृथं न अरा-
तयः विनश्न न अनृतानि ॥ ६ ॥ स्वे आ दमे सुऽदुघा यस्य धेनुः
स्वधां पीपाय सुऽभु अन्नं अत्ति सः अपां नपात् ऊर्जयन् अप-
सु अंतः वसुऽदेयाय विधत्ते विभाति ॥ ७ ॥ यः अपऽसु आ शुचि-
ना दैत्येन ऋतऽवा अजस्रः उर्विया विऽभाति वयाः इत् अन्या

भुवनानि अस्य प्रजायन्ते वीरुधः च प्रजाभिः ॥६॥ अपां नपात्
 आ हि अस्यात् उपः स्थं जिह्मनां ऊर्ध्वः विद्युत् वसानः तस्य
 ज्येष्ठं महिमानं वहतीः हिरण्यः वर्णः परि यति यद्भीः ॥१॥ हि-
 रण्यः रूपः सः हिरण्यः सहक् अपां नपात् सः इत् ऊं हिरण्य-
 ऽवर्णः हिरण्ययात् परि योनेः निःसद्य हिरण्यः दाः ददति अन्नं
 अस्मै ॥१०॥ २३॥ तत् अस्य अनीकं उत चारुनाम अपीच्य वर्धते
 नम्रुः अपां यं इंधते युवतयः सं इत्था हिरण्यः वर्णं घृतं अन्नं अस्य
 ॥११॥ अस्मै बहूनां अवमायं सख्यं यज्ञैः विधेम नमसा हविः ऽभिः
 सं सानु माज्मै दिधिषामि बिल्मैः दधामि अन्नैः परि वंदे ऋक्-
 ऽभिः ॥१२॥ सः ई वृषां अजनयत् तामु गर्भसः ई शिशुः धयति तं
 रिहन्ति सः अपां नपात् अनभिमातः वर्णः अन्यस्यऽ इव इह
 तन्वा विवेष ॥१३॥ अस्मिन् पदे परमे तस्थिऽ वांसं अध्वंसऽभिः
 विश्वहा दीदिऽ वांसं आपः नम्रे घृतं अन्नं वहतीः स्वयं अत्कैः परि
 दीयति यद्भीः ॥१४॥ अयांसं अग्ने सुऽ क्षितिं जनाय अयांसं ऊं
 मघवन्तऽभ्यः सुऽ वृक्तिं विश्वं तत् भद्रं यत् अवन्ति देवाः बृहत् व-
 देम विदथे सुऽ वीराः ॥ १५ ॥ २४ ॥

॥३६॥ तुभ्यं हिन्वानः वसिष्ठ गाः अपः अधुक्षन् सी अविऽभिः
 अद्रिऽभिः नरः पिब इद्र स्वाहा प्रऽ हुतं वर्षद् कृतं होचात् आ
 सोमं प्रथमः यः ईशिषे ॥१॥ यज्ञैः संऽमिष्ट्याः पृषतीभिः ऋष्टिभिः
 यामनं शुभासं अजिषु प्रियाः उत आऽ सद्य बर्हिः भरतस्य सून-
 वः पोचात् आ सोमं पिबत् दिवः नरः ॥२॥ अमाऽ इवनः सुऽ ह-
 वाः आ हि गंतन नि बर्हिषि सदतन रणिष्टन अथ मंदस्व जुजु-
 षाणः अंधसः तष्टः देवेभिः जनिऽभिः मुमतऽगणः ॥३॥ आ वक्षि

देवान इह विप्र यक्षि च उशन होतः नि सद योनिषु चिषु प्रति
 वीहि प्रऽस्थितं सोम्यं मधु पिब आयीं धात तव भागस्य तृष्णु-
 हि ॥४॥ एषः स्यः ते तन्वः नृम्यऽवधेनः सहः ओजः प्रऽदिवि बा-
 ह्योः हितः तुभ्यं सुतः मघऽवन तुभ्यं आऽभृतः त्वं अस्य ब्राह्मणात्
 आ तृपत् पिब ॥५॥ जुषेथां यज्ञं बोधतं हवस्य मे सत्तः होता नि-
 ऽविदः पूर्याः अनु अच्छ राजाना नमः एति आऽवृतं प्रऽशा-
 खात् आ पिबतं सोम्यं मधु ॥ ६ ॥ २५ ॥ ७ ॥

॥३७॥ मंदस्व होचात् अनु जोषं अंधसः अध्वर्यवः सः पूर्या व-
 ष्टि आऽसिचै तसै एतं भरत तत्तऽवशः ददि होचात् सोमं द्रवि-
 णऽदः पिब चतुऽभिः ॥१॥ यं कं पूर्वं अहुवे तं इदं हुवे सः इत्
 कं हव्यः ददि यः नाम पत्यते अध्वर्युऽभिः प्रऽस्थितं सोम्यं मधु
 पोचात् सोमं द्रविणऽदः पिब चतुऽभिः ॥२॥ मेद्यं तु ते वह्नयः ये-
 भिः ईयसे अरिषण्यन वीळयस्व वनस्पते आऽयूय धृष्णो अ-
 भिऽगूर्य त्वं नेष्टात् सोमं द्रविणऽदः पिब चतुऽभिः ॥३॥ अपात्
 होचात् उत पोचात् अमत्त उत नेष्टात् अजुषत प्रयः हितं तुरीयं
 पाचं अमृक्तं अमर्त्यं द्रविणऽदः पिबतु द्रविणऽदसः ॥४॥ अ-
 वाचं अद्य यय्यं नृऽवाहनं रथं युंजाथां इह वां विऽमोचनं पृक्तं
 हवीषि मधुना आ हि कं गतं अथ सोमं पिबतं वाजिनीऽवसू०
 ॥५॥ जोषि अग्ने संऽइधं जोषि आऽहुतिं जोषि ब्रह्म जन्यं जोषि
 सुऽस्तुतिं विश्वेभिः विश्वान् चतुना वसो महः उशन देवान्
 उश्तः पायय हविः ॥ ६ ॥ १ ॥

॥३८॥ उत्तं कं स्यः देवः सविता सवायं शश्वत्तऽतमं तत्तऽअपाः

वह्निः अस्थात् नूनं देवेभ्यः वि हि धातिं रत्नं अथ आ अभजत्
 वीतिऽहोचं स्वस्ती ॥१॥ विश्वस्य हि श्रुष्टये देवः ऊर्ध्वः प्र वाहवा
 पृथुऽपाणिः सिसर्ति आपः चित् अस्य व्रते आ निऽमृयाः अयं
 चित् वातः रमते परिऽज्मन ॥२॥ आशुऽभिः चित् यान् वि मु-
 चाति नूनं अरीरमत् अतमानं चित् एतोः अह्यर्षूणां चित् नि
 अयान् अविष्यां अनु व्रतं सवितुः मोकीं आ अगात् ॥३॥ पुनः
 सं अय्यत् विऽततं वयंती मध्या कर्तोः नि अधात् शक्न धीरः उत
 संऽहाय अस्थात् वि चतून अर्धः अरमतिः सविता देवः आ
 अगात् ॥४॥ नाना ओकांसि दुर्यः विश्वं आयुः वि तिष्ठते प्रऽभवः
 शोकः अग्नेः ज्येष्ठं माता सूनवे भागं आ अधात् अनु अस्य केतं
 इषितं सवित्रा ॥५॥२॥ संऽआववर्ति विऽस्थितः जिगीषुः विश्वे-
 षां कामः चरतां अमा अभूत् शश्वान् अपः विऽकृतं हिवी आ
 अगात् अनु व्रतं सवितुः दैव्यस्या ॥६॥ त्वया हितं अर्थं अपऽसुभा-
 गं धन्वं अनु आ मृगयसः वि तस्युः वनानि विऽभ्यः नकिः अस्य
 तानि व्रता देवस्य सवितुः मिनन्ति ॥७॥ यात्ऽराध्यं वरुणः योनिं
 अर्थं अनिऽशितं निऽमिधि जर्भुराणः विश्वः मार्ताण्डः व्रजं आ
 पशुः गात् स्थऽशः जन्मानि सविता वि आ अकः ॥८॥ न
 यस्य इन्द्रः वरुणः न मित्रः व्रतं अर्यमा न मिनन्ति रुद्रः न अरा-
 तयः तं इदं स्वस्ति हुवे देवं सवितारं नमः ऽभिः ॥९॥ भगं धियं वा-
 जयंतः पुरंऽधिं नराशंसः माः पतिः नः अव्याः आऽअये वामस्य
 संऽगथे रयीणां प्रियाः देवस्य सवितुः स्याम ॥ १० ॥ असभ्यं
 तत् दिवः अतऽभ्यः पृथिव्याः त्वया दत्तं काम्यं राधः आ गात्
 शं यत् स्तोतुऽभ्यः आपये भवाति उरुऽशंसाय सवितः जरिचे
 ॥ ११ ॥ ३ ॥

॥३९॥ यावाणाऽइव तत् इत् अर्थे जरेथे गृध्राऽइव वृक्षं नि-
 धिऽमंतं अच्छ ब्रह्माणाऽइव विदथे उक्थऽशसा दूताऽइव ह-
 व्यां जन्त्यां पुरुऽचा ॥ १ ॥ प्रातःऽयावाना रथ्याऽइव वीरा अ-
 जाऽइव यमा वरं आ सचेथे मेनेऽइव० तन्वां शुभमाने दंपती-
 ऽइव० क्रतुऽविदां जनेषु ॥ २ ॥ शृंगाऽइव नः प्रथमा गंतं अर्वाक्
 शफौऽइव जभैराणा तरऽभिः चक्रवाकाऽइव प्रति वस्तोः उस्त्रा
 अर्वाचा यातं रथ्याऽइव शक्रा ॥ ३ ॥ नावाऽइव नः पारयतं यु-
 गाऽइव नभ्याऽइव नः उपधीऽइव० प्रधीऽइव० श्वानाऽइव नः
 अरिषण्या तनूनां खर्गलाऽइव विऽससः पातं अस्मान् ॥ ४ ॥
 वाताऽइव अजुर्या नद्याऽइव रीतिः अक्षीऽइव० चक्षुषा आ यातं
 अर्वाक् हस्तौऽइव तन्वे शंभविष्ठा पदाऽइव नः नयतं वस्यः
 अच्छ ॥ ५ ॥ ४ ॥ ओष्ठौऽइव मधु आस्ते वदंता स्तनौऽइव पिप्यतं
 जीवसे नः नासाऽइव नः तन्वः रक्षितारां कणौऽइव सुऽश्रुतां
 भूतं अस्मे ॥ ६ ॥ हस्ताऽइव शक्तिं अभि संऽददी० नः क्षामऽइव नः
 सं अजतं रजांसि इमाः गिरः अश्विना युष्मऽयंतीः ह्योत्रैण-
 ऽइव स्वऽधितिं सं शिशीतं ॥ ७ ॥ एतानि वां अश्विना वधेनानि
 ब्रह्म स्तोमं गृत्सु मदासः अक्रन तानि नरा जुजुषाणा उप यातं
 बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ ४० ॥ सोमापूषणा जनना रयीणां जनना दिवः जनना पृ-
 थिव्याः जातौ विश्वस्य भुवनस्य गोपौ देवाः अकृण्वन् अमृतस्य
 नाभिं ॥ १ ॥ इमौ देवौ जायमानौ जुषंत इमौ तमांसि गृह्णतं
 अजुष्टा अभ्यां इंद्रः पक्वं आमामु अंतः सोमापूषऽभ्यां जनतं
 उक्षियासु ॥ २ ॥ सोमापूषणा रजसः विऽमानं सप्तऽचक्रं रथं अ-

विश्वऽमिन्वं विष्णुऽवृतं मनसा युज्यमानं तं जिन्वथः वृषणा
 पंचंऽरश्मिं ॥३॥ दिवि अन्यः सदनं चक्रे उच्चा पृथिव्यां अन्यः अ-
 धि अंतरिक्षे तौ अस्मभ्यं पुरुऽवारं पुरुऽक्षं रायः पोषं वि स्यतां
 नाभिं अस्मे ॥४॥ विश्वानि अन्यः भुवना जजान विश्वं अन्यः
 अभिऽचक्षाणः एति सोमापूषणौ अवतं धियं मे युवाभ्यां वि-
 श्वाः पृतनाः जयेम ॥५॥ धियं पूषा जिन्वतु विश्वंऽइन्वः रयिं सोमः
 रयिऽपतिः दधातु अवतु देवी अदितिः अनवा बृहत् वदेम वि-
 दथे सुऽवीराः ॥६॥६॥

॥४१॥ वायो ये ते सहस्रिणः रथांसः तेभिः आ गृहि नियुत्वान
 सोमंऽपीतये ॥१॥ नियुत्वान वायो आ गृहि अयं शुक्रः अयामि
 ते गतां असि सुन्वतः गृहं ॥२॥ शुक्रस्य अद्य गोऽआशिरः इंद्रवा-
 यू नियुत्वतः आ यातं पिबतं नरा ॥३॥ अयं वा मित्रावरुणा सुतः
 सोमः ऋतुऽवृधा मम इत् इह श्रुतं हवै ॥४॥ राजानौ अनभिऽदु-
 हा ध्रुवे सदसि उतऽतमे सहस्रंऽस्थूणे आसाते ॥५॥७॥ ता सं-
 ऽराजा घृतऽआसुती० आदित्या दानुनः पती सचेते अनव-
 ऽह्वरं ॥६॥ गोऽमत्तं ऊं सु ना सत्या अश्वऽवत् यातं अश्विना
 वर्तिः रुद्रा नृऽपाय्यं ॥७॥ न यत् परं न अंतरः आऽदधर्षत् वृषण-
 ऽवसू दुऽशंसः मर्त्यः रिपुः ॥८॥ ता न आ वोळ्हं अश्विना रयिं
 पिशंगंऽसंहशं धिष्यां वरिवऽविदं ॥९॥ इंद्रः अंग महत् भयं
 अभि सत् अप चुच्यवत् सः हि स्थिरः विऽचर्षणिः ॥१०॥८॥ इंद्रः
 च मृळ्याति नः न नः पश्चात् अघं न शत् भद्रं भवाति नः पुर
 ॥११॥ इंद्रः आशाभ्यः परि सर्वाभ्यः अभयं करत् जेतां शचून वि-
 ऽचर्षणिः ॥१२॥ विश्वे देवासः आ गत शृणुत मे इमं हवै आ इंद्रं

अ० २. अ० ८. व० १२.] ॥ २०८ ॥ [म० २. अ० ४. सू० ४३.]

बर्हिः नि सीदत ॥ १३ ॥ तीव्रः वः मधुऽमान अयं शुनऽहोत्रेषु
मत्सरः एतं पिबत काम्यं ॥ १४ ॥ इंद्रं ज्येष्ठाः मरुतऽगणाः दे-
वासः पूषं रातयः विश्वे मम श्रुतं हव ॥ १५ ॥ १॥ अंबिऽतमे नदी-
ऽतमे देविऽतमे सरस्वति अमृशस्ताःऽ इव स्मसि प्रऽशस्तिं अंब-
नः कृधि ॥ १६ ॥ त्वे विश्वां सरस्वति श्रिता आयूषि देव्यां शुन-
ऽहोत्रेषु मत्स्व प्रऽजां देवि दिदिडिनुः ॥ १७ ॥ इमा ब्रह्म सरस्वति
जुषस्व वाजिनीऽवति या ते मन्म गृत्सऽमदाः ऋतऽवरि प्रिया
देवेषु जुहति ॥ १८ ॥ प्र इतां यज्ञस्य शंभुवा युवा इत आ वृणी-
महे अग्निं च हव्यऽवाहनं ॥ १९ ॥ इवेद्याक्नः पृथिवी इमं सिधं अद्य
दिविऽस्पृशं यज्ञं देवेषु यन् इव वीन ॥ २० ॥ आ उपऽस्य अद्रुहा दे-
वाः सीदंतु यज्ञियाः इह अद्य गृहं ॥ २१ ॥ १० ॥

पिबतं वदं

॥ ४२ ॥ कनिऽक्रदत जनुषः मम इत क्षितारा वाचं अ-
नावं सुऽमंगलः च शकुंतऽसि मत्सुऽदत्ता चित् अभिऽभा
विश्वा विदत ॥ १ ॥ मा त्वा स्तेन उत वधाऽस्मऽपु-
विदत इषुऽमान वीरः अस्ता पिचां अनु प्रऽक्षि कनिऽक्रदत
सुऽमंगलः भद्रऽवादी वद इह ॥ २ ॥ अवं सुऽदक्षिणतः गृहाणा
सुऽमंगलः भद्रऽवादी शकुंते मा नः स्तेनः सुऽमा अघऽशंसः
बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ ३ ॥ ११ ॥

॥ ४३ ॥ प्रऽदक्षिणत अभि गृणंति कारवः वयः वदंतः ऋतु-
ऽथा शकुंतयः उभे वाचौ वदति सामगाऽइव गायचं च वैस्तुभं
च अनु राजति ॥ १ ॥ उन्नाताऽइव शकुने सामं गायसि ब्रह्मऽपुत्रः-
ऽइव सर्वनेषु शंससि वृषाऽइव वाजी शिशुऽमतीः अपिऽइत्यं

सर्वतः नः शकुने भद्रं आ वद विश्वतः नः शकुने पुण्यं आ वद ॥२॥
 आऽवदन् त्वं शकुने भद्रं आ वद तूष्णीं आसीनः सुऽमृतिं चिकि-
 द्धि नः यत् उतऽपतन् वदसि कर्केरिः यथा बृहत् वदेम विदधे
 सुऽवीराः ॥ ३ ॥ १२ ॥ ४ ॥ २ ॥

॥ इति द्वितीयं मंडलं समाप्तं ॥

॥ १ ॥ सोमस्य मा तवसं वक्षि अमे वह्निं चकार्यं विदधे यजध्वे
 देवान् अच्छ दीद्यत् युंजे अद्रिं शंऽआये अमे तन्वं जुषस्व ॥ १ ॥
 प्रांचं यज्ञं चकृम वर्धतां गीः समितऽभिः अग्निं नमसा दुवस्यन्
 दिवः शशासुः विदधा कवीनां गृत्साय चित्तवसें गातुं ईषुः ॥ २ ॥
 मयः दधे मेधिरः पूतऽदक्षः दिवः सुऽबंधुः जनुषा पृथिव्याः अवि-
 दन् ऊं दर्शतं अपऽसु अंतः देवासः अग्निं अपसि स्वसृणां ॥ ३ ॥
 अवर्धयन् सुऽभगं सप्र यहीः श्वेतं जज्ञानं अरुषं महिऽत्वा शिशुं
 न जातं अभि आरुः अश्याः देवासः अग्निं जनिमन् वपुष्यन् ॥ ४ ॥
 शुक्रेभिः अंगैः रजः आऽततन्वान् क्रतुं पुनानः कविऽभिः पवि-
 चैः शोचिः वसानः परि आयुः अपां श्रियः मिमीते बृहतीः अनू-
 नाः ॥ ५ ॥ १३ ॥ वव्राजं सी अनदतीः अदध्याः दिवः यहीः अवसा-
 नाः अनग्नाः सना अच युवतयः सऽयोनीः एकं गर्भं दधिरे सप्र
 वाणीः ॥ ६ ॥ स्त्रीणां अस्य संऽहतः विश्वऽरूपाः घृतस्य योनीं
 स्रवधे मधूनां अस्थुः अच धेनवः पिन्वमानाः मही दसस्य मा-
 तरा संऽईची ॥ ७ ॥ बभ्राणः सूनो सहसः वि अद्यौ त दधानः शु-
 क्रा रभसा वपूषि श्रोतंति धाराः मधुनः घृतस्य वृषा यच ववृधे

काथेन ॥८॥ पितुः चित्त ऊर्ध्वः जनुषां विवेद विअस्य धाराः असृ-
 जत् वि धेनाः गुहां चरंतं सखिऽभिः शिवेभिः दिवः यहीभिः न
 गुहां बभूव ॥९॥ पितुः च गर्भं जनितुः च बभ्रे पूर्वीः एकः अधयत्
 पीप्यानाः वृष्णे सऽपत्नीं शुचये सऽबधू उभे अस्मै मनुषे नि
 पाहि ॥ १० ॥ १४ ॥ उरौ महान् अनिऽबाधे ववधे आपः अग्निं
 यशसः सं हि पूर्वीः ज्ञातस्य योनौ अशयत् दमूनाः जामीनां
 अग्निः अपसिं स्वसृणां ॥ ११ ॥ अक्रः न बभ्रिः संऽइथे महीनां दि-
 दृक्षेयः सूनवे भाःऽऽज्जीकः उत् उस्त्रियाः जनिता यः जजान
 अपां गर्भः नृऽतमः यद्भः अग्निः ॥ १२ ॥ अपां गर्भं दर्शतं ओषधीनां
 वनां जजान सुऽभगां विऽरूपं देवासः चित्त मनसा सं हि जग्मुः
 पनिष्ठं जातं तवसं दुवस्यन् ॥ १३ ॥ बृहतं इत् भानवः भाःऽऽज्जी-
 कं अग्निं सचंत विऽद्युतः न शुक्राः गुहाऽइव वृद्धं सदसि स्वे
 अंतः अपारे ऊर्वे अमृतं दुहानाः ॥ १४ ॥ ईळे च त्वा यजमानः ह-
 विऽभिः ईळे सखिऽत्वं सुऽमतिं निऽकामः देवैः अवः मिमीहि
 सं जरिचे रक्ष च नः दम्येभिः अनीं कैः ॥ १५ ॥ १५ ॥ उपऽक्षेतांरः तव
 सुऽप्रनीते अग्ने विश्वानि धन्या दधानाः सुऽरेतसा अवसा तुंज-
 मानाः अभि स्याम पृतनाऽयून् अदेवान् ॥ १६ ॥ आ देवानां अ-
 भवः केतुः अग्ने मद्रः विश्वानि काव्यानि विद्वान् प्रति मर्तान्
 अवासयः दमूनाः अनु देवान् रथिरः यासि साधन् ॥ १७ ॥ निदुरो-
 शे अमृतः मर्त्यानां राजा ससाद विद्वानि साधन् घृतऽप्रतीकः
 उर्विया वि अघीत् अग्निः विश्वानि काव्यानि विद्वान् ॥ १८ ॥ आ
 नः गहि सख्येभिः शिवेभिः महान् महीभिः ऊतिऽभिः सरण्यन्
 अस्मे रथिं बहुलं संऽतरुवं सुऽवाचं भागं यशसं कृधि नः ॥ १९ ॥
 एता ते अग्ने जनिम सनानि प्र पूर्याय नूतनानि वोचं महांति

वृष्णे सर्वना कृता इमा जन्मनऽजन्मन निऽहितः जातऽवेदाः
 ॥ २० ॥ जन्मनऽजन्मन निऽहितः जातऽवेदाः विश्वामित्रेभिः इ-
 ध्यते अजस्रः तस्य वयं सुऽमृतौ यज्ञियस्य अपि भद्रे सौमनसे
 स्याम ॥ २१ ॥ इमं यज्ञं सहसाऽवन त्वं नः देवऽचा धेहि सुऽक्रतो०
 रराणः प्रयंसि होतः बृहतीः इषः नः अग्रे महि द्रविणं आयजस्व
 ॥ २२ ॥ इत्था अग्रे पुरुऽदंसं सनिंगोः शश्वतऽतमं हवमानाय साध-
 स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्रे सा ते सुऽमृतिः भूतु अस्मे
 ॥ २३ ॥ १६ ॥

॥ २ ॥ वैश्वानराय धिषणां ऋतऽवृधे घृतं न पूतं अग्रये जना-
 मसि द्विता होतारं मनुषः च वाघतः धिया रथं न कुलिशः सं ऋ-
 खति ॥ १ ॥ सः रोचयत् जनुषां रोदसी उभे सः माचोः अभवत्
 पुचः ईडयः हव्यऽवाट् अग्निः अजरः चनःऽहितः दुऽदभः विशां
 अतिथिः विभाऽवंसुः ॥ २ ॥ ऋत्वा दक्षस्य तरुषः विऽधर्मणि देवा-
 सः अग्निं जनयन्त चित्रिऽभिः रुरुचानं भानुना ज्योतिषा महां
 अत्यं न वाजं सनिथन् उप ब्रुवे ॥ ३ ॥ आ मंदस्य सनिथन्तः वरेण्यं
 वृणीमहे अहयं वाजं ऋग्मियं रातिं भृगूणां उशिजं कविऽक्रतुं
 अग्निं राजतं दिव्येन शोचिषा ॥ ४ ॥ अग्निं सुन्नाय दधिरे पुरः जनाः
 वाजऽश्वसं इह वृक्तऽवर्हिषः यतऽसुचः सुऽरुचं विश्वऽदेव्यं रु-
 द्रं यज्ञानां साधन्तऽइष्टिं अपसां ॥ ५ ॥ १७ ॥ पावकऽशोचे तव हि
 क्षयं परि होतः यज्ञेषु वृक्तऽवर्हिषः नरः अग्रे दुवः इच्छमानासः
 आप्यं उप आसते द्रविणं धेहि तेभ्यः ॥ ६ ॥ आ रोदसी अपृणत्
 आ स्वः महत् जातं यत् एनं अपसः अधारयन् सः अध्वराय परि
 नीयते कविः अत्यः न वाजऽसातये चनःऽहितः ॥ ७ ॥ न सुस्मन्

हव्यऽदातिं सुऽअध्वरं दुवस्यतं दम्यं जातऽवेदसं रथीः ऋतस्य
 बृहत्तः विऽचर्षणिः अग्निः देवानां अभवत् पुरऽहितः ॥ ८ ॥ तिस्रः
 य॒हस्यं संऽइधः परिऽज्मनः अग्नेः अपुन॒न उ॒शिजः अमृत्यवः ता-
 सां एकां अदधुः मय्यै भुजं ऊं लो॒कं ऊं ह्वे॑ उप॒जा॒मिं ई॒यतुः ॥ ९ ॥
 विशां क॒विं वि॒शपतिं॑ मानु॒षीः इषः सं सी॒ अकृ॒ण्वन् स्वऽधि॒तिं
 न तेज॑से सः उ॒तऽवतः॑ नि॒ऽवतः॑ या॒ति वे॒विष॑त् सः गर्भे एषु भु-
 वनेषु दी॒धर॑त् ॥ १० ॥ १८ ॥ सः जि॒न्वते॑ जठरेषु प्र॒ज॒ज्ञिऽवान् वृषां
 चि॒त्रेषु॑ नान॒दत्त॑न सिंहः वैश्वान॒रः पृथुऽपा॒जाः अम॑र्त्यः वसु॒ रत्नां
 दय॑मानः वि दा॒शुषे ॥ ११ ॥ वैश्वान॒रः प्र॒त्नऽथा॑ नाकं आ अरु॒हत्
 दि॒वः पृष्ठं॑ भ॒द॒मानः॑ सु॒मन्म॑भिः सः पू॒र्वेऽवत् ज॒नय॑नं ज॒तवे॑ धनं
 स॒मा॒नं अज्मं॑ परि ए॒ति जा॒गृ॒विः ॥ १२ ॥ ऋ॒तऽवा॒नं य॒ज्ञियं॑ विप्रं
 उ॒क्थ्यं॑ आ॒यं दधे॑ मा॒तरि॒श्वं दि॒वि क्ष॑यं तं चि॒वऽयामं॑ ह॒रिऽके॑शं
 ई॒महे॑ सु॒दी॒तिं अ॒ग्निं सु॒वि॒ताय॑नव्यसे ॥ १३ ॥ शु॒चि॒न॒याम॑नं इ॒ष्टि॒रं
 स्वऽऽदृ॑शं के॒तुं दि॒वः रो॒च॒नऽस्थां॑ उ॒षऽऽबुधं॑ अ॒ग्निं मू॒धा॒नं दि॒वः
 अ॒प्र॒तिऽस्कु॑तं तं ई॒महे॑ नम॑सा वा॒जिनं॑ बृ॒हत् ॥ १४ ॥ म॒दं हो॒ता॒रं
 शु॒चिं अ॒द्वया॑वि॒नं द॒मून॑सं उ॒क्थ्यं॑ वि॒श्वऽच॑र्षणिं रथं न चि॒व व-
 पुं॒षाय॑ द॒र्श॑तं मनुःऽहि॒तं स॒द॑ इ॒त् रा॒यः ई॒महे ॥ १५ ॥ १९ ॥

॥ ३ ॥ वैश्वान॒राय॑ पृथुऽपा॒ज॒से वि॒पः रत्नां॑ वि॒धत् ध॒रुणे॑षु गा-
 तं वे अ॒ग्निः हि दे॒वान् अ॒मृतः॑ दुव॒स्यति॑ अथ॒ धर्मा॑णि स॒नतां॑ न
 दू॒दुष॑त् ॥ १ ॥ अ॒तः दू॒तः रो॒दसी॑ द॒स्सः ई॒यते॑ हो॒ता निऽस॑न्नः मनु॒षः
 पुरऽऽहि॑तः क्ष॒यं बृ॒ह॒तं परि॑ भूष॒ति द्युऽभिः॑ दे॒वेभिः॑ अ॒ग्निः इ॒षितः॑
 धि॒याऽव॑सुः ॥ २ ॥ के॒तुं य॒ज्ञानां॑ वि॒दथ॑स्य सा॒धनं॑ वि॒प्रासः॑ अ॒ग्निं
 म॒ह॒य॑न्तं चि॒त्तिऽभिः॑ अपा॒सि यस्मि॑न् अ॒धि संऽदधुः॑ गि॒रः त-

स्मिन् मुक्त्तानि यजमानः आ च॒के ॥३॥ पि॒ता य॒ज्ञानां अ॒सुरः वि॒-
 पः ऽचि॒तां वि॒ऽमानं अ॒ग्निः व॒युनं च॒ वा॒घतां आ वि॒वेश॒ रोद॒सी
 भूरि॒ऽवर्ष॒सा पु॒रुऽप्रि॒यः भ॒न्दते॒ धाम॑ऽभिः क॒विः ॥४॥ च॒न्द्रं अ॒ग्निं
 च॒न्द्रं र॒थं ह॒रिऽव॒तं वैश्वान॑रं अ॒प्सुऽसदं॒ स्वः ऽवि॒दं वि॒ऽगा॒हं तू॒र्णि
 त॒विषी॑भिः आऽवृ॒तं भू॒र्णि दे॒वासः इ॒ह सु॑ऽश्चि॒यं द॒धुः ॥५॥ २०॥
 अ॒ग्निः दे॒वेभिः म॒नुषः च॒ ज॒तुऽभिः त॒न्वा॒नः य॒ज्ञं पु॒रुऽपे॒शं स॒ धि॒या
 र॒थीः अ॒तः इ॒यते॒ साध॑दि॒ष्टिऽभिः जी॒रः द॒मूनाः अ॒भि॒श॒स्तिऽचा॒-
 त॒नः ॥६॥ अ॒ग्रे ज॑रस्व सु॑ऽअ॒प॒त्ये आ॒युनि॒ ऊ॒र्जा पि॒न्व॒स्व॒ सं इ॒षः
 दि॒दी॒हि नः व॒यांसि जि॒न्व॒ बृ॒ह॒तः च॒ जा॒गृ॒वे उ॒शि॒क॒ दे॒वानां अ॒सिं
 सु॑ऽऋ॒तुः वि॒पां ॥७॥ वि॒श॒प॒तिं य॒ज्ञं अ॒ति॒थि॒नरः स॒दा य॒न्तारं॒ धी॒नां
 उ॒शि॒जं च॒ वा॒घतां अ॒ध्व॒राणां चे॒त॒नं जा॒तऽवे॒दं स॒ प्र॒शंस॑ति न॒म॒-
 सा जू॒तिऽभिः वृ॒धे ॥ ८ ॥ वि॒भाऽवा॑ दे॒वः सु॑ऽर॒णः परि॒ क्षि॒तीः
 अ॒ग्निः ब॒भूव॒ शर्व॑सा सु॒मतऽर॑थः तस्य॒ व॒तानि॒ भूरि॑ऽपो॒षि॒णः
 व॒यं उ॒प॒ भूषे॑म॒ दमे॑ आ सु॒वृ॒क्तिऽभिः ॥९॥ वैश्वान॑र॒तव॒ धामा॑नि
 आ च॒के ये॒भिः स्वः ऽवि॒त् अ॒भ॒वः वि॒ऽचक्षु॑ण॒ जातः आ अ॒पृ॒णः
 भु॒व॒नानि॒ रोद॒सी अ॒ग्रे ता॒ विश्वा॑ परि॒ऽभूः अ॒सि॒ त्मनां ॥१०॥ वै-
 श्वान॑रस्य॒ दु॒स॒नाभ्यः बृ॒ह॒त अ॒रि॒णा॒त ए॒कः सु॑ऽअ॒प॒स्य॒या क॒विः
 उ॒भा पि॒तरा॑ म॒हय॑न् अ॒जा॒यत॒ अ॒ग्निः द्या॒वा॒पृथि॒वी भूरि॑ऽरे॒-
 त॒सा ॥ ११ ॥ २१ ॥

॥४॥ समि॒तऽस॑मि॒त सु॑ऽम॒नाः बो॒धि अ॒स्मे शु॒चाऽशु॒चा सु॒-
 ऽम॒तिं रा॒सि व॒स्वः आ दे॒व दे॒वान् य॒ज॒थाय॑ व॒क्षि॒ सखा॑ स॒खीन्
 सु॑ऽम॒नाः य॒क्षि अ॒ग्रे ॥१॥ यं दे॒वासः चिः अ॒ह॒न आऽय॑ज॒न्ते दि॒वे-
 ऽदि॒वे वरु॑णः मि॒त्रः अ॒ग्निः सः इ॒मं य॒ज्ञं म॒धुऽम॑तं कृ॒धि॒नः त॒नू-

ऽनपात् घृतऽयोनिं विधत्तं ॥२॥ प्र दीधितिः विश्वऽवारा जिगा-
ति होतार इळः प्रथमं यजथ्ये अळ्ळ नमःऽभिः वृषभं वंदथ्ये सः
देवान यक्षत् इषितः यजीयान् ॥३॥ ऊर्ध्वः वांगातुः अध्वरे अका-
रि ऊर्ध्वा शोचीषि प्रऽस्थिता रजांसि दिवःवानाभा नि असादि
होतां स्तृणीमहि देवऽव्यचाः वि बर्हिः ॥४॥ सप्र होचाणि मनसा
वृणाणाः इन्वैतः विश्वं प्रति यन् ऋतेन नृऽपेशसः विदधेषु प्र
जाताः अभि इमं यज्ञं वि चरन्त पूर्वीः ॥५॥ २२॥ आभंदमाने उषसौ
उपाके उत्त स्येते तन्वा विरूपा० यथानः मित्रः वरुणः जुजो-
षत इंद्रः मरुत्वान् उत्त वा महःऽभिः ॥६॥ दैव्या होतारा प्रथमा
नि चंजे सप्र पृक्षासः स्वधया मदन्ति ऋतं शंसतः ऋतं इत् ते
आहुः अनु व्रतं व्रतऽपाः दीध्यानाः ॥७॥ आ भारती भारतीभिः
सऽजोषाः इळा देवैः मनुष्येभिः अग्निः सरस्वती सारस्वतेभिः
अर्वाक् तिस्रः देवीः बर्हिः आ इदं सदन्तु ॥८॥ तत् नः तुरीपं अघं
पोषयित्नु देवं त्वष्टः विरराणः स्यस्व० यतः वीरः कर्मण्यः सुऽदक्षः
युक्तऽप्रावा जायते देवऽकामः ॥९॥ वनस्पते अव मृज उप देवान्
अग्निः हविः शमिता मृदयाति सः इत् ऊं होता सत्यऽतरः यजा-
ति यथा देवानां जनिमानि वेद ॥१०॥ आ याहि अग्ने संऽइधानः
अर्वा इंद्रेण देवैः सऽरथं तुरेभिः बर्हिः नः आस्तां अदितिः सु-
ऽपुत्रा स्वाहा देवाः अमृताः मादयन्तां ॥११॥ २३॥

॥५॥ प्रति अग्निः उषसः चेकितानः अर्वाधि विप्रः पदऽवीः
कवीनां पृथुऽपाजाः देवयतऽभिः संऽइङ्घः अप द्वारा तमसः
वह्निः आवः० ॥ १॥ प्र इत् ऊं अग्निः ववृधे स्तोमैभिः गीऽभिः
स्तोतृणां नमस्यः उक्थैः पूर्वीः ऋतस्य संऽदृशः चक्रानः सं दूतः

अद्यौत उषसः विऽरोको ॥२॥ अधायि अग्निः मानुषीषु विक्षु अपां
 गर्भैः मिचः ऋतेन साधन आ हयैतः यजतः सानु अस्थात अभूत
 ऊं विप्रः हव्यः मतीनां ॥३॥ मिचः अग्निः भवति यत् संऽइङ् मि-
 चः होता वरुणः जातऽवेदाः मिचः अध्वर्युः इषिः दमूनाः मिचः
 सिंधूनां उत पर्वतानां ॥४॥ पाति प्रियं रिपः अयं पदं वेः पाति
 यद्दः चरणं सूर्यस्य पाति नाभां सप्रऽशीर्षाणं अग्निः पाति देवा-
 नां उपऽमादं ऋष्वः ॥५॥ २४॥ ऋभुः चक्रे ईड्यं चारुनामं विश्वा-
 नि देवः वयुनानि विद्वान् ससस्यं चर्म घृतऽवत् पदं वेः तत् इत्
 अग्निः रक्षति अप्रऽयुच्छन् ॥६॥ आ योनिं अग्निः घृतऽवत् अ-
 स्थात पृथुऽप्रगानं उशतं उशानः दीद्यानः शुचिः ऋष्वः पावकः
 पुनःऽपुनः मातरां नव्यसीं कः ॥७॥ सद्यः जातः ओषधीभिः
 ववक्षे यदि वर्धति प्रऽस्वः घृतेन आपःऽइव प्रऽवतां शुभमानाः
 उरूथत् अग्निः पिचोः उपऽस्ये ॥८॥ उत ऊं स्तुतः संऽइधा यद्दः
 अद्यौत वर्षेन दिवः अधि नाभां पृथिव्याः मिचः अग्निः ईड्यः
 मातरिश्वा आ दूतः वक्षत् यजथाय देवान् ॥९॥ उत अस्तंभीत्
 संऽइधा नाकं ऋष्वः अग्निः भवन् उतऽतमः रोचनानां यदि भृ-
 गुऽभ्यः परि मातरिश्वा गुहां संतं हव्यऽवाहं संऽइधे ॥१०॥ इळां
 अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वत्ऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः
 सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्ते ॥११॥ २५॥

॥६॥ प्र कारवः मनना वच्यमानाः देवद्रीचीं नयत् देवऽयंतः
 दक्षिणाऽवाद् वाजिनीं प्राचीं एति हविः भरती अग्नये घृताचीं
 ॥१॥ आ रोदसीं अपृणाः जायमानः उत प्र रिक्थाः अध नु प्र-
 ऽयज्यो दिवः चित् अग्ने महिना पृथिव्याः वच्यन्तां ते वह्नयः सप्त-

ऽजिह्वाः॥२॥ द्यौः च त्वा पृथिवी यज्ञियांसः नि होतारं सादयन्ते
 दमाय यदि विशः मानुषीः देवऽयंतीः प्रयस्वतीः ईळते शुक्रं
 अर्चिः॥३॥ महान सधऽस्य ध्रुवः आ निऽसत्तः अंतः द्यावा मा-
 हिने हयमाणः आस्क्रे सऽपत्नी० अजरे अमृक्ते सबऽदुघे० उ-
 रुऽगायस्य धेनू॥४॥ व्रता ते अग्ने महतः महानि तव क्रत्वा रो-
 दसी आ ततं यत्वं दूतः अभवः जायमानः त्वं नेता वृषभ चर्षणी-
 ना॥५॥२६॥ ऋतस्य वा केशिना योग्याभिः घृतऽसुवा रोहिता
 धुरि धिष्व अथ आ वह देवान देव विश्वान सुऽअध्वरा कृणुहि
 जातऽवेदः॥६॥ दिवः चित् आ ते रुचयंत रोकाः उषः विऽभातीः
 अनुभासि पूर्वीः अपः यत् अग्ने उशधक् वनेषु होतुः मद्रस्य पन-
 यंत देवाः॥७॥ उरौ वा ये अंतरिक्षे मदति दिवः वा ये रोचने संति
 देवाः ऊमाः वा ये सुऽहवासः यजत्राः आऽयेमिरे रथ्यः अग्ने अ-
 श्वाः॥८॥ आ एभिः अग्ने सऽरथं याहि अर्वाङ् नानाऽरथं वा वि-
 ऽभवः हि अश्वाः पत्नीऽवतः विशंत चीन च देवान अनुऽस्वधं
 आ वह मादयस्य॥९॥ सः होता यस्य रोदसी चित् उर्वी यज्ञ-
 ऽयज्ञं अभि वृधे गृणीतः प्राचीं अध्वराऽइव तस्थतुः सुऽमेकै०
 ऋतऽवरी० ऋतऽजातस्य सत्ये॥१०॥ इळां अग्ने पुरुऽदंसं सनि
 गोः शश्वतऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजा-
 ऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु असे॥११॥२७॥८॥२॥

॥७॥ प्रये आरुः शितिऽपृष्ठस्य धासेः आ मातरां विविशुः सप्त
 वाणीः परिऽक्षितां पितरां सं चरेते प्र सस्ते दीर्घ आयुः प्र-
 ऽयक्षे॥११॥ दिवक्षसः धेनवः वृणाः अश्वाः देवीः आ तस्थौ मधु-
 ऽमत वहतीः ऋतस्य त्वा सदसि क्षेमऽयंतं परि एका चरति वते-

निंगौः॥२॥ आसी अरोहत् सुऽयमाः भवतीः पतिः चिकित्वान्
 रयिऽवित् रयीणां प्रनीलऽपृष्ठः अतसस्य धासेः ताः अवासयत्
 पुरुषऽप्रतीकः॥३॥ महि त्वाष्ट्रं ऊर्जयतीः अजुर्यं स्तभुऽयमानं व-
 हतः वहति वि अगेभिः दिद्युतानः सधऽस्थे एकाऽइव रोदसी
 आ विवेश॥४॥ जानति वृष्णः अरुषस्य शेवं उत ब्रह्मस्य शासने
 रणति दिवऽरुचः सुऽरुचः रोचमानाः इळा येषां गण्या माहि-
 नागीः॥५॥१॥ उतो पितृऽभ्यां प्रऽविदां अनु घोषं महः महत्-
 ऽभ्यां अनयंत श्रूषं उक्षा ह यचं परि धानं अक्तोः अनु स्वं धामं
 जरितुः ववक्षं॥६॥ अध्वर्युऽभिः पंचऽभिः सप्त विप्राः प्रियं रक्षति
 निऽहितं पदं वेः० प्राचः मंदति उक्षणाः अजुर्याः देवाः देवानां
 अनु हि व्रतागुः०॥७॥ दैव्या होतां रा प्रथमा नि चूंजे सप्त पृक्षासः
 स्वधया मंदति चृतं शंसतः चृतं इत् ते आहुः अनु व्रतं व्रतऽपाः
 दीध्यानाः॥८॥ वृषऽयतिं महे अत्याय पूर्वीः वृष्णे चिचाय रश्मयः
 सुऽयामाः देवं होतः मंदऽतरः चिकित्वान् महः देवान् रोदसी
 आ इह वक्षि॥९॥ पृक्षऽप्रयजः द्रविणः सुऽवाचः सुऽकेतवः उ-
 षसः रेवत् ऊषुः उतो चित् अग्ने महिना पृथिव्याः कृतं चित्
 एनः सं महे दृश्यः॥१०॥ इळा अग्ने पुरुऽदंसं सनि गोः शश्वत-
 ऽतमं हवमानाय साधस्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवां अग्ने सा
 ते सुऽमतिः भूतु अस्मे॥११॥२॥

॥८॥ अंजतिं त्वां अध्वरे देवऽयंतः वनस्पते मधुना दैव्येन यत्
 ऊर्ध्वः तिष्ठाः द्रविणा इह धत्ता यत् वा क्षयः मातुः अस्याः उप-
 ऽस्थे॥१॥ संऽइक्षस्य अयमाणः पुरस्तात् ब्रह्म वन्वानः अजरं सु-
 ऽवीरं आरे अस्मत् अमतिं बाधमानः उत अयस्व महते सौभ-

गाय ॥ २ ॥ उत् अयस्व वनस्पते वर्षान् पृथिव्याः अधि सुऽमिती
मीयमानः वचैः धाः यज्ञऽवाहसे ॥ ३ ॥ युवां सुऽवासाः परिऽवीतः
आ अगात् सः ऊं श्रेयान् भवति जायमानः तं धीरांसः कवयः
उत् नयन्ति सुऽआर्ध्यः मनसा देवऽयतः ॥ ४ ॥ जातः जायते सुदि-
नत्वे अह्नां सऽमर्ये आ विदथे वर्धमानः पुनन्ति धीराः अपसः
मनीषा देवऽयाः विप्रः उत् इयति वाचं ॥ ५ ॥ ३ ॥ यान वः नरः देव-
ऽयतः निऽमिम्युः वनस्पते स्वऽधितिः वा ततश्च ते देवासः स्व-
रवः तस्थिऽवांसः प्रजाऽवन्त असे दिधिषन्तु रत्नं ॥ ६ ॥ ये वृक्णा-
सः अधि क्षमि निऽमितासः यतऽसुचः ते नः व्यन्तु वार्यं देवऽचा
क्षेत्रऽसाधसः ॥ ७ ॥ आदित्याः रुद्राः वसवः सुऽनीथाः द्यावाक्षा-
मां पृथिवी अन्तरिक्षं सऽजोषसः यज्ञं अवन्तु देवाः ऊर्ध्वं कृण्वन्तु
अध्वरस्य केतुं ॥ ८ ॥ हंसाऽइव श्रेणिऽशः यतानाः श्रुक्ता वसानाः
स्वरवः नः आ अगुः उत्ऽनीयमानाः कविऽभिः पुरस्तात् देवाः
देवानां अपि यन्ति पार्थः ॥ ९ ॥ शृंगाणिऽइव इत् शृङ्गिणां संह-
श्रे चषालऽवन्तः स्वरवः पृथिव्यां वाघतऽभिः वा विऽहवे ओ-
षमाणाः अस्मान् अवन्तु पृतनाज्येषु ॥ १० ॥ वनस्पते शतऽवल्शः
वि रोह सहस्रऽवल्शः वि वयं रुहेम यत्वा अयं स्वऽधितिः तेज-
मानः प्रऽनिनाय महते सौभगाय ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥ ९ ॥ सखायः त्वा ववृमहे देवं मतींसः ऊतये अपां नपातं सु-
ऽभगं सुऽदीदिति सुऽप्रतूर्ति अनेहसं ॥ १ ॥ कायमानः वनात्वं यत्
मातृः अजगन् अपः न तत् ते अये प्रऽमृषे निऽवर्तनं यत् दूरे सन्
इह अभवः ॥ २ ॥ अति तृष्टं ववृक्षिथ अथ एव सुऽमनाः असि प्र-
ऽप्र अन्ये यन्ति परि अन्ये आसते येषां सख्ये असि श्रितः ॥ ३ ॥ ईयि-

ऽवांसं अति सिधः शश्वतीः अति सश्वतः अनु ई अविन्दन नि-
 ऽचिरासः अदुहः अप्सु सिंहं ऽइव अतं ॥ ४ ॥ ससृवांसं ऽइव
 त्मना अमिं इत्था तिरः ऽहितं आ एनं नयत मातरिष्वा परा ऽवतः
 देवेभ्यः मथितं परि ॥ ५ ॥ ५ ॥ तं त्वा मतीः अगृणत देवेभ्यः हव्य-
 ऽवाहन विश्वान यत यज्ञान अभिऽपासि मानुष तव क्रत्वा य-
 विष्टच ॥ ६ ॥ तत भद्रं तव दंसना पाकाय चित छदयति त्वां यत
 अमे पशवः संऽआसते संऽइडं अपिऽश्वरे ॥ ७ ॥ आ जुहोत सुऽअ-
 ध्वरं शीरं पावकऽशोचिषं आश्रुं दूतं अजिरं प्रत्नं ईड्यं शुष्टी देवं
 सपर्यत ॥ ८ ॥ चीणिं शता चीसहस्राणि अमिं चिंशत च देवाः नव
 च असपर्यन औक्षन् धृतैः अस्तृणन् बहिः अस्मै आत इत होतारं
 नि असादयन्त ॥ ९ ॥ ६ ॥

॥ १० ॥ त्वां अमे मनीषिणः संऽराजं चर्षणीनां देवं मतीसः इ-
 धते सं अध्वरे ॥ १ ॥ त्वां यज्ञेषु ऋत्विजं अमे होतारं ईळते गोपाः
 ऋतस्य दीदिहि स्वे दमे ॥ २ ॥ सः घयः ते ददाशति संऽइधा जात-
 ऽवेदसे सः अमे धत्ते सुऽवीर्यं सः पुष्यति ॥ ३ ॥ सः केतुः अध्वराणां
 अमिः देवेभिः आ गमत अंजानः सप्त होतृऽभिः हविष्यते ॥ ४ ॥ प्र
 होत्रे पूर्य वचः अग्रये भरत बृहत् विपां ज्योतींषि विभते न वेधसे
 ॥ ५ ॥ ७ ॥ अमिं वर्धतु नः गिरः यतः जायते उक्थ्यः महे वाजाय द्र-
 विणाय दर्शतः ॥ ६ ॥ अमे यजिष्ठः अध्वरे देवान् देवऽयते यज हो-
 तां मद्रः वि राजसि अति सिधः ॥ ७ ॥ सः नः पावक दीदिहि द्यु-
 ऽमत अस्मे सुऽवीर्यं भव स्तोतृऽभ्यः अंतमः स्वस्तये ॥ ८ ॥ तं त्वा
 विप्राः विपन्यवः जागृद वांसः सं ईधते हव्यऽवाहं अमर्त्य सह-
 ऽवृधं ॥ ९ ॥ ८ ॥

॥११॥ अग्निः होता पुरः हितः अध्वरस्य विऽचर्षणिः सः वेद-
यज्ञं आनुषक् ॥१॥ सः हव्यऽवाद् अमर्त्यः उशिकृत् दूतः चनः हितः
अग्निः धिया सं ऋण्वति ॥२॥ अग्निः धिया सः चेतति केतुः यज्ञस्य
पूर्व्यः अथै हि अस्य तरणि ॥३॥ अग्निं सूनं सनऽश्रुतं सहसः जा-
तऽवेदसं वह्निं देवाः अकृण्वत ॥४॥ अदाभ्यः पुरऽएता विशां
अग्निः मानुषीणां तूष्णीं रथः सदानवः ॥५॥ १॥ संहान विश्वाः अ-
भिऽयुजः क्रतुः देवानां अमृक्तः अग्निः तु विश्वं वऽतमः ॥६॥ अग्नि-
प्रयांसि वाहसा दाश्वान् अश्रोति मर्त्यैः क्षयं पावकऽशोचिषः
॥७॥ परि विश्वानि सुऽधिता अग्नेः अश्याम मन्मऽभिः विप्रांसः
जातऽवेदसः ॥८॥ अग्ने विश्वानि वायी वाजेषु सनिषामहे त्वे-
देवासः आ ईरि ॥ ९ ॥ १० ॥

॥१२॥ इंद्राग्नी आगतं सुतंगीऽभिः नभः वरेण्यं अस्य पातं धि-
या इषिता ॥१॥ इंद्राग्नी जरितुः सचा यज्ञः जिगाति चेतनः अया
पातं इमं सुतं ॥२॥ इंद्रं अग्निं कविऽछदा यज्ञस्य जूत्या वृणे ता सो-
मस्य इह तृपतां ॥३॥ तोशा वृचऽहना हुवे सऽजित्वाना अपरा-
ऽजिता इंद्राग्नी वाजऽसातमा ॥४॥ प्र वां अर्चति उक्थिनः नी-
थऽविदः जरितारः इंद्राग्नी इषः आ वृणे ॥५॥ ११॥ इंद्राग्नी नवतिं
पुरः दासऽपत्नीः अधूनुतं साकं एकैकं कर्मणा ॥६॥ इंद्राग्नी अपंसः
परि उपं प्र यंति धीतयः ऋतस्य पथ्याः अनु ॥७॥ इंद्राग्नी तवि-
षाणि वां सधऽस्थानि प्रयांसि च युवोः अपऽतूयं हितं ॥८॥
इंद्राग्नी रोचना दिवः परि वाजेषु भूषणः तत् वां चेति प्र वीर्यं
॥ ९ ॥ १२ ॥ १ ॥

॥१३॥ प्र वः देवाय अग्नेये वह्निं हं अर्चं अस्मि गमंत देवेभिः आ

सः नः यजिष्ठः बर्हिः आ सद्त् ॥ १ ॥ ऋतऽवा यस्य रोदसी दक्षं
 सचैते ऊतयः हविर्षतः तं ईळते तं सन्निधतः अवसे ॥ २ ॥ सः यं-
 ता विप्रः एषांसः यज्ञानां अर्थ हि सः अग्निं तं वः दुवस्यत दाता
 यः वनिता मघं ॥ ३ ॥ सः नः शर्माणि वीतये अग्निः यच्छतु शंसतामा
 यतः नः पुष्णवत् वसुदिवि क्षितिऽभ्यः अपऽसु आ ॥ ४ ॥ दीदिवा-
 सै अपूर्ण्य वस्वीभिः अस्य धीतिऽभिः ऋक्काणः अग्निं इधते होतां रं
 विशपतिं विशां ॥ ५ ॥ उत नः ब्रह्मन् अविषः उक्थेषु देवऽहूतमः
 शनः शोच मरुतऽवृधः अग्ने सहस्रऽसातमः ॥ ६ ॥ नुनः रास्व स-
 हस्रऽवत तोकऽवत् पुष्टिऽमत् वसुद्युऽमत् अग्ने सुऽवीर्यं वर्धिष्ठं
 अनुपऽक्षितं ॥ ७ ॥ १३ ॥

॥ १४ ॥ आ होता मद्रः विदथानि अस्यात् सत्यः यज्ञां कवि-
 ऽतमः सः वेधाः विद्युत्ऽरथः सहसः पुचः अग्निः शोचिऽकेशः
 पृथिव्यां पाजः अश्नेत् ॥ १ ॥ अयामिते नमः ऽउक्तिं जुषस्व ऋत-
 ऽवः तुभ्यं चेत्तं सहस्वः विद्वान् आ वक्षि विदुषः नि सत्सि मध्ये
 आ बर्हिः ऊतये यज च ॥ २ ॥ द्रवतां ते उषसा वाजयंती अग्ने वा-
 तस्य पथ्याभिः अच्छ यत् सी अजंति पूर्य हविऽभिः आ वंधुरा-
 ऽइव तस्यतुः दुरोणे ॥ ३ ॥ मिचः च तुभ्यं वरुणः सहस्वः अग्ने विश्वे
 मरुतः सुमं अर्चन् यत् शोचिषा सहसः पुच तिष्ठाः अभि क्षितीः
 प्रथयन् सूर्यः नृन् ॥ ४ ॥ वयं ते अद्य ररिम हि कामं उत्तानऽहस्ताः
 नमसा उपऽसद्य यजिष्ठेन मनसा यक्षि देवान् अस्मेधता मन्मना
 विप्रः अग्ने ॥ ५ ॥ त्वत् हि पुच सहसः वि पूर्वीः देवस्य यंति ऊ-
 तयः वि वाजाः त्वं देहि सहस्रिणं रयिं नः अद्रोघेण वचसा सत्यं
 अग्ने ॥ ६ ॥ तुभ्यं दक्ष कविऽक्तो यानि इमा देव मतीसः अध्वरे

अ० ३. अ० १. व० १६.] ॥ २२२ ॥ [म० ३. अ० २. सू० १६.]

अकर्म त्वं विश्वस्य सुऽरथस्य बोधि सर्वं तत् अग्ने अमृत स्वद इह
॥ ७ ॥ १४ ॥

॥ १५ ॥ वि पाजसा पृथुनां शोशुचानः बाधस्व द्विषः रक्षसः
अमीं वाः सुऽशर्मणः बृहत् शर्मणि स्यां अग्नेः अहं सुऽहवस्य प्र-
ऽनीती ॥ १ ॥ त्वं अस्याः उषसः विऽउष्टी त्वं सूर उतऽइते बोधि
गोपाः जन्मऽइव नित्यं तनयं जुषस्व स्तोमं मे अग्ने तन्वां मुजात
॥ २ ॥ त्वं नृऽचक्षाः वृषभ अनु पूर्वीः कृणासु अग्ने अरुषः विभाहि
वसो नेषि च पषि च अति अहं कृधि नः राये उशिजः यविष्ठ
॥ ३ ॥ अषाळहः अग्ने वृषभः दिदीहि पुरः विश्वाः सौभगा संऽजि-
गीवान यज्ञस्य नेता प्रथमस्य पायोः जातऽवेदः बृहत् सुऽप्र-
णीते ॥ ४ ॥ अच्छिद्रा शर्मं जरितः पुरुणि देवान अच्छ दीद्यानः
सुऽमेधाः रथः न सस्त्रिः अभि वक्षि वाजं अग्ने त्वं रोदसी नः सु-
ऽमेकै ॥ ५ ॥ प्र पीपय वृषभ जिन्व वाजान अग्ने त्वं रोदसी नः सु-
ऽदोधे देवेभिः देव सुऽरुचा रुचानः मानः मर्तस्य दुऽमतिः परि-
स्यात् ॥ ६ ॥ इळा अग्ने पुरुऽदंसं सनि गोः शश्वत्ऽतमं हवमानाय
साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु
अस्मे ॥ ७ ॥ १५ ॥

॥ १६ ॥ अयं अग्निः सुऽवीर्यस्य ईशे महः सौभगस्य रायः ईशे
सुऽअपत्यस्य गोऽमतः ईशे वृचऽहथानां ॥ १ ॥ इमं नरः मरुतः
सश्च त वृधं यस्मिन् रायः शेऽवृधासः अभि ये संति पृतनासु दुः-
ऽध्यः विश्वाहां शवुं आऽदभुः ॥ २ ॥ सः त्वं नः रायः शिशीहि मीढुः
अग्ने सुऽवीर्यस्य तुविऽद्युक्ष वर्षिष्ठस्य प्रजाऽवतः अनमीवस्य

शुष्मिणः ॥३॥ चक्रिः यः विश्वा भुवना अभि ससहिः चक्रिः देवे-
षु आदुवः आ देवेषु यतते आ सुऽवीर्ये आ शसि उत नृणां ॥४॥ मा-
नः अग्ने अमंतये मा अवीरतायै रीरधः मा अगोतयि सहसः पुत्र-
मा निदे अप वेष्वासि आ कृधि ॥५॥ शग्धि वाजस्य सुऽभग प्रजा-
ऽवतः अग्ने बृहतः अध्वरे सं राया भूयसा सृज मयः सुभुनां तुवि-
ऽद्युम्न यशस्वता ॥६॥ १६ ॥

॥ १७ ॥ संऽइध्यमानः प्रथमा अनु धर्मे सं अक्तुऽभिः अज्यते
विश्वऽवारः शोचिः ऽकेशः घृतऽनिर्निक् पावकः सुऽयज्ञः अग्निः
यजथाय देवान् ॥१॥ यथा अयजः होचं अग्ने पृथिव्याः यथा दिवः
जातऽवेदः चिकित्वान् एव अनेन हविषा यक्षि देवान् मनुष्वत
यज्ञं प्र तिर इमं अद्य ॥२॥ चीणि आयूषि तव जातऽवेदः तिस्रः
आऽजानीः उषसः ते अग्ने ताभिः देवानां अवः यक्षि विद्वान्
अथ भव यजमानाय शं योः ॥३॥ अग्निं सुऽदीतिं सुऽदृशं गृणंतः
नमस्यामः त्वा ईड्यं जातऽवेदः त्वा दूतं अरतिं हव्यऽवाहं देवाः
अकृण्वन् अमृतस्य नाभिं ॥४॥ यः त्वत् होता पूर्वे अग्ने यजीयान्
द्विता च सत्ता स्वधया च शंऽभुः तस्य अनु धर्मे प्र यज चिकित्वः
अथ नः धा अध्वरं देवऽवीती ॥५॥ १७ ॥

॥ १८ ॥ भव नः अग्ने सुऽमनाः उपऽइतौ सखाऽइव सख्ये पि-
तराऽइव साधुः पुरुऽदुहः हि क्षितयः जनानां प्रति प्रतीचीः दुह-
तात् अरातीः ॥१॥ तपो सु अग्ने अंतरान् अमित्रान् तपं शंसं
अररुषः परस्य तपो वसो चिकित्वानः अचिन्तान् वि ते तिष्ठतां
अजराः अयासः ॥२॥ इध्मेन अग्ने इच्छमानः घृतेन जुहोमि हव्यं

तरसे वलाय यावत् ईशे ब्रह्मणा वंदमानः इमां धियं शतऽसेयाय
 देवी ॥३॥ उत शोचिषां सहस्रः पुत्रस्तुतः बृहत् वयः शशमानेषु
 धेहि रेवत् अग्ने विश्वामित्रेषु शं योः मर्मज्म ते तन्वं भूरि कृत्वं
 ॥४॥ कृधि रत्नं सुऽसन्नितः धनानां सः घडत् अग्ने भवसि यत् सं-
 ऽइङ्घः स्तोतुः दुरोणे सुऽभगस्य रेवत् सृप्रा करत्ना दधिषे वपूषि
 ॥५॥ १६॥

॥१९॥ अग्निं होतारं प्र वृणे मियेधे गृत्सं कविं विश्वऽविदं अ-
 मूरंसः नः यक्षत् देवऽताता यजीयान राये वाजाय वनते मघानि
 ॥१॥ प्र ते अग्ने हविष्मंती इयमि अच्छं सुऽद्युष्मां रातिनीं घृताचीं
 प्रऽदक्षिणित् देवऽतातिं उराणः सं रातिऽभिः वसुऽभिः यज्ञं
 अघ्रेत् ॥२॥ सः तेजीयसा मनसा त्वाऽऊतः उत शिक्षुऽसुऽअप-
 त्यस्य शिक्षोः अग्ने रायः नृऽतमस्य प्रऽभूतौ भूयामं ते सुऽस्तुतयः
 च वस्वं ॥३॥ भूरीणि हि त्वे दधिरे अनीका अग्ने देवस्य यज्यवः
 जनांसः सः आ वहु देवऽतातिं यविष्ठ शर्धः यत् अद्य दिव्यं यजा-
 सि ॥४॥ यत् त्वा होतारं अनजनं मियेधे निऽसादयंतः यजथाय
 देवाः सः त्वं नः अग्ने अविता इह वोधि अधि अवांसि धेहि नः
 तनूषु ॥५॥ १९॥

॥२०॥ अग्निं उषसं अश्विनां दधिऽक्रां विऽउष्टिषु हवते वहिः
 उक्थैः सुऽज्योतिषः नः शृण्वंतु देवाः सुऽजोषसः अध्वरं वावशा-
 नाः ॥१॥ अग्ने ची ते वाजिना ची सधऽस्या तिस्रः ते जिह्वाः चतु-
 ऽजात पूर्वीः तिस्रः ऊं ते तन्वं देवऽवाताः ताभिः नः पाहि गिरः
 अग्रऽयुच्छन् ॥२॥ अग्ने भूरीणि तव जातऽवेदः देवं स्वधाऽवः

अमृतस्य नाम याः च मायाः मायिनां विश्वं ऽ इन्वत्वे पूर्वीः सं-
 ऽ दधुः पृष्टुः बंधो ॥ ३ ॥ अग्निः नेता भगः ऽ इव क्षितीनां दैवीनां
 देवः ऋतुः पाः ऋतुः वासः वृत्तः हासनयः विश्वं वेदाः पर्वत
 विश्वा अतिदुः ऽ इता गृणंतं ॥ ४ ॥ दधिः ऽ क्रां अग्निं उषसं च देवी
 बृहस्पतिं सवितारं च देवं अश्विना मित्रावरुणा भगं च वसूं रु-
 द्रान् आदित्यान् इह हुवे ॥ ५ ॥ २० ॥

॥ २१ ॥ इमं नः यज्ञं अमृतेषु धेहि इमा हव्या जातः वेदः जुषस्व
 स्तोकांनां अग्ने मेदसः घृतस्य होतः प्र अशान प्रथमः निऽ सद्य
 ॥ १ ॥ घृतऽ वंतः पावक ते स्तोकाः श्रोतंति मेदसः स्वऽ धर्मेन दे-
 वऽ वीतये श्रेष्ठं नः धेहि वार्यं ॥ २ ॥ तुभ्यं स्तोकाः घृतऽ श्रुतः अग्ने
 विप्राय संत्य ऋषिः श्रेष्ठः सं इध्यसे यज्ञस्य प्रऽ अविता भव ॥ ३ ॥
 तुभ्यं श्रोतंति अग्निऽ गो० शचीऽ वः स्तोकासः अग्ने मेदसः घृतस्य
 कविऽ शस्तः बृहता भानुना आ अगाः हव्या जुषस्व मेधिर ॥ ४ ॥
 ओजिष्ठं ते मध्यतः मेदः उत्ऽ भृतं प्र ते वयं ददामहे श्रोतंति ते
 वसोः स्तोकाः अधि त्वचि प्रति तान् देवऽ शः विहि ॥ ५ ॥ २१ ॥

॥ २२ ॥ अयंसः अग्निः यस्मिन् सोमं इंद्रः सुतं दधे जठरे वावशा-
 नः सहस्रिणं वाजं अत्यं न सप्तिं ससऽ वान सन् स्तूयसे जातः वेदः
 ॥ १ ॥ अग्ने यत् ते दिवि वचैः पृथिव्यां यत् ओषधीषु अपऽ सु आ
 यजत्र येन अंतरिक्षं उरु आऽ ततं त्वेषः सः भानुः अर्णवः नृ-
 ऽ चक्षाः ॥ २ ॥ अग्ने दिवः अर्णो अच्छ जिगासि अच्छ देवान ऊचिषे
 धिष्ण्याः ये याः रोचने परस्तात् सूर्यस्य याः च अवस्तात् उप-
 ऽ तिष्ठंते आपः ॥ ३ ॥ पुरीषासः अययः प्रवणेभिः सऽ जोषसः जु-

अ० ३. अ० १. व० २५.] ॥ २२६ ॥ [म० ३. अ० २. सू० २५.]

षंतां यज्ञं अदुहं अनमीवाः इषः महीः ॥४॥ इळां अग्ने पुरुदंसं
सनिगोः शश्वत्तः तमं हवमानाय साध स्यात् नः सूनुः तनयः वि-
जाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु असे ॥ ५ ॥ २२ ॥

॥२३॥ निऽमथितः सुऽधितः आ सधऽस्ये युवां कविः अध्व-
रस्य प्रऽनेता जूयैतऽसु अग्निः अजरः वनेषु अच दधे अमृतं जा-
तऽवेदाः ॥१॥ अमथिष्टां भारता रेवत् अग्निं देवऽश्रवाः देवऽवातः
सुऽदक्षं अग्ने वि पश्य बृहता अभि राया इषां नः नेता भवतात्
अनु हून् ॥२॥ दश क्षिपः पूर्य सीं अजीजनन् सुऽजातं मातृषु प्रि-
यं अग्निं स्तुहि देवऽवातं देवऽश्रवः यः जनानां असत् वशी ॥३॥
नि त्वा दधे वै आ पृथिव्याः इळायाः पदे सुदिनऽत्वे अह्नां दृषत्-
ऽवत्यां मानुषे आपयायां सरस्वत्या रेवत् अग्ने दिदीहि ॥४॥ इळां
अग्ने पुरुदंसं सनिगोः शश्वत्तः तमं हवमानाय साध स्यात् नः
सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु असे ॥ ५ ॥ २३ ॥

॥२४॥ अग्ने सहस्व पृतनाः अभिऽमातीः अप अस्व दुस्तरं
तरन् अरातीः वचैः धाः यज्ञऽवाहसे ॥१॥ अग्ने इळा सं इध्यसे वी-
तिऽहोचः अमर्त्यः जुषस्व सु नः अध्वरं ॥२॥ अग्ने द्युन्नेन जागृवे
सहसः सूनो आऽहुत आ इदं बहिः सद् मम ॥३॥ अग्ने विश्वेभिः
अग्निऽभिः देवेभिः मह्य गिरः यज्ञेषु ये ऊं चायवः ॥४॥ अग्ने दाः
दाश्रुषे रयिं वीरऽवतं परीणसं शिशीहि नः सूनुऽमतः ॥ ५ ॥ २४ ॥

॥२५॥ अग्ने दिवः सूनुः असि प्रऽचेताः तनां पृथिव्याः उत वि-
श्वऽवेदाः अर्धक् देवान इह यज चिकित् ॥१॥ अग्निः सनोति

वी०यीणि वि०द्वान स०नोति वाजं अ०मृतांय भूष०न सः नः दे०वान आ
इ०ह व०ह पु०रु०ऽक्षो० ॥ २॥ अ०ग्निः द्या०वा पृ०थि०वी वि०श्वऽज०न्ये० आ०भा०
ति० दे०वी अ०मृते० अ०मूरः क्ष०यन् वा०जैः पु०रु०ऽचंद्रः न०मः०ऽभिः ॥ ३॥
अ०ग्ने इ०ंद्रः च० दा०श्रुषः दु०रो०णे सु०तऽव०तः य०ज्ञं इ०ह उ०प या०तं अ०म०र्ध०ता
सो०मऽपे०या०य दे०वा ॥ ४॥ अ०ग्ने अ०पां सं इ०ध्य०से दु०रो०णे नि०त्यः स०नो०
स०ह०सः जा०तऽवे०दः स०धऽस्था०नि म०ह०य०मानः ऊ०ती ॥ ५ ॥ २५ ॥

॥ २६ ॥ वै०श्वान०रं म०न०सा अ०ग्निं नि०ऽचा०य्य ह०विष्म०तः अ०नु०ऽस०त्यं
स्वः०ऽवि०दं सु०ऽदानु० दे०वं र०थि०रं व०सु०ऽय०वः गीः०ऽभिः र०खं कु०शिका०सः
ह०वा०म०हे ॥ १ ॥ तं श्रु०भ्रं अ०ग्निं अ०व०से ह०वा०म०हे वै०श्वान०रं मा०त०रि०श्वानं
उ०क्थ्यं बृ०ह०स्प०तिं म०नु०षः दे०वऽता०त०ये वि०प्रं श्रो०ता०रं अ०ति०थिं र०घु०
ऽस्य०दं ॥ २ ॥ अ०श्वः न क्र०दन् ज०निऽभिः सं इ०ध्य०ते वै०श्वान०रः कु०शिके०भिः
यु०गे०ऽयु०गे सः नः अ०ग्निः सु०ऽवी०र्यं सु०ऽअ०श्वं द०धा०तु रत्नं अ०मृते०षु जा०
गृ०विः ॥ ३ ॥ प्र० य०न्तु वा०जाः त०वि०षी०भिः अ०ग्नयः श्रु०भे संऽमि०ष्टाः पृ०
ष०ती अ०यु०क्ष०त बृ०ह०तऽउ०क्षः म०रु०तः वि०श्वऽवे०द०सः प्र० वे०प०य०न्ति प०र्वै०
ता०न अ०दा०भ्याः ॥ ४ ॥ अ०ग्निऽअ०ग्नयः म०रु०तः वि०श्वऽकृ०ष्ट०यः आ० त्वे०षं
उ०यं अ०वः ई०म०हे व०यं ते स्वा०नि०नः रु०द्रि०याः व०र्षे०ऽनि०र्नि०जः सि०ंहाः
न हे०षऽक्र०त०वः सु०ऽदान०वः ॥ ५ ॥ २६ ॥ व्रा०तं०ऽव्रा०तं ग०णं०ऽग०णं मु०शु०
स्ति०ऽभिः अ०ग्नेऽभा०मं म०रु०तां ओ०जः ई०म०हे पृ०ष०तऽअ०श्व०सः अ०न०व०
भ्र०रा०ध०सः ग०ता०रः य०ज्ञं वि०द०थे०षु धी०राः ॥ ६ ॥ अ०ग्निः अ०स्मि० जन्म०ना
जा०तऽवे०दाः घृ०तं मे० च०क्षुः अ०मृ०तं मे० आ०स०न अ०र्कः त्रि०ऽधा०तुः र०ज०सः
वि०ऽमा०नः अ०ज०स्रः घ०र्मः ह०विः अ०स्मि० नाम ॥ ७ ॥ त्रि०ऽभिः प०वि०चैः
अ०पु०पो०त हि अ०र्क०हृ०दा म०तिं ज्यो०तिः अ०नु० प्र०ऽजा०न०न् व०र्षि०ष्ठं रत्नं
अ०कृ०त स्व०धा०भिः आ०त इ०त द्या०वा पृ०थि०वी परि० अ०प०श्य०त ॥ ८ ॥ श०-

अ० ३. अ० १. व० ३१.] ॥ २२८ ॥ [म० ३. अ० २. सू० २८.

तऽधारं उत्सं अक्षीं यमाणं विपःऽचितं पितरं वक्त्रानां मेळिं म-
दंतं पिबोः उपऽस्ये तं रोदसी पिपृतं सत्यऽवाचं ॥ ९ ॥ २९ ॥

॥ २९ ॥ प्र वः वाजाः अभिऽद्यवः हविष्मंतः घृताच्या देवान
जिगाति मुन्मयुः ॥ १ ॥ ईळे अग्निं विपःऽचितं गिरा यज्ञस्य साधनं
श्रुष्टीऽवानं धितऽवानं ॥ २ ॥ अग्ने श्केमं ते वयं यमं देवस्य वाजि-
नः अति वेष्मसि तरेम ॥ ३ ॥ संऽइध्यमानः अध्वरे अग्निः पावकः
ईड्यः शोचिःऽकेशः तं ईमहे ॥ ४ ॥ पृथुऽपाजाः अमर्त्यः घृतऽनि-
र्निक्मुऽआहुतः अग्निः यज्ञस्य हव्यऽवाट् ॥ ५ ॥ २८ ॥ तं संऽबाधः य-
तऽसुचः इत्या धिया यज्ञऽवैतः आ चक्रुः अग्निं ऊतये ॥ ६ ॥ होता
देवः अमर्त्यः पुरस्तात् एति मायया विदथानि प्रऽचोदयन् ॥ ७ ॥
वाजी वाजेषु धीयते अध्वरेषु प्रनीयते विप्रः यज्ञस्य साधनः ॥ ८ ॥
धिया चक्रे वरेण्यः भूतानां गर्भं आ दधे दक्षस्य पितरं तना ॥ ९ ॥
नि त्वा दधे वरेण्यं दक्षस्य इळा सहःऽकृत अग्ने सुऽदीतिं उशिजं
॥ १० ॥ २९ ॥ अग्निं यंतुरं अपऽतुरं चतस्य योगे वनुषः विप्राः वाजैः
सं इंधते ॥ ११ ॥ ऊर्जः नपातं अध्वरे दीदिऽवांसं उप द्यवि अग्निं ई-
ळे कविऽकृतं ॥ १२ ॥ ईळ्यः नमस्यः तिरः तमांसि दर्शतः सं अग्निः
इध्यते वृषां ॥ १३ ॥ वृषो अग्निः सं इध्यते अश्वः न देवऽवाहनः तं
हविष्मंतः ईळते ॥ १४ ॥ वृषणं त्वा वयं वृषन् वृषणः सं इधीमहि
अग्ने दीद्यतं बृहत् ॥ १५ ॥ ३० ॥

॥ २८ ॥ अग्ने जुषस्व नः हविः पुरोळाशं जातऽवेदः प्रातःऽसावे
धियाऽवसो ॥ १ ॥ पुरोळाः अग्ने पचतः तुभ्यं वा घ परिऽकृतः तं
जुषस्व यविष्ठच ॥ २ ॥ अग्ने वीहि पुरोळाशं आऽहुतं तिरऽअह्वयं

सहस्रः सूनुः असि अध्वरे हितः ॥३॥ माध्यंदिने सर्वने जातऽवेदः
पुरोऽकाशं इह कवे जुषस्व अग्ने यद्भूतस्य तव भागऽधेयं न प्रमि-
नन्ति विदधेषु धीराः ॥४॥ अग्ने तृतीयं सर्वने हि कानिषः पुरोऽकाशं
सहस्रः सूनो आहुतं अथ देवेषु अध्वरं विपन्यया धाः रत्नऽवन्तं
अमृतेषु जागृविं ॥५॥ अग्ने वृधानः आहुतिं पुरोऽकाशं जातऽ-
वेदः जुषस्व तिरऽअह्वयं ॥६॥ ३१॥

॥२९॥ अस्ति इदं अधिऽमन्थनं अस्ति प्रऽजननं कृतं एतां वि-
श्वपत्नीं आ भर अग्निं मन्थाम् पूर्वऽथा ॥१॥ अरण्योः निऽहितः
जातऽवेदाः गर्भऽइव सुऽधितः गर्भिणीषु दिवेऽदिवे ईड्यः जा-
गृवतऽभिः हविष्मन्तऽभिः मनुषेभिः अग्निः ॥२॥ उत्तानायाम् अव-
भर चिकित्वान् सद्यः प्रऽवीता वृषणं जजान अरुषऽस्तूपः रुशन्त-
अस्य पाजः इळायाः पुत्रः वयुने अजनिष्ट ॥३॥ इळायाः त्वा पदे
वयं नाभा पृथिव्याः अधि जातऽवेदः नि धीमहि अग्ने हव्याय
वोळ्हवे ॥४॥ मन्थन्त नरः कविं अद्वयन्तं प्रऽचेतसं अमृतं सुऽप्रती-
कं यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरस्तात् अग्निं नरः जनयन्त सुऽशेव ॥५॥ ३२॥
यदि मन्थन्ति बाहुऽभिः वि रोचते अश्वः न वाजी अरुषः वनेषु आ-
चिचः न यामन् अश्विनोः अन्निवृतः परि वृणक्ति अश्मनः तृणां
दहनं ॥६॥ जातः अग्निः रोचते चेकितानः वाजी विप्रः कवि-
ऽशस्तः सुऽदानुः यं देवासः ईड्यं विश्वऽविदं हव्यऽवाहं अदधुः
अध्वरेषु ॥७॥ सीदं होतः स्वेजं लोके चिकित्वान् सादयं यज्ञं सु-
ऽकृतस्य योनौ देवऽअवीः देवान् हविषा यजासि अग्ने बृहत्
यजमाने वयः धाः ॥८॥ कृणोत धूमं वृषणं सखायः असेधन्त इतन्
वाजं अच्छ अयं अग्निः पृतनाषाद् सुऽवीरः येन देवासः असहन्त

दस्यून ॥९॥ अयं ते योनिः ऋत्विजः यतः जातः अरोचथाः तं जानन अमे आसीद् अथ नः वर्धय गिरः ॥१०॥ ३३॥ तनू३ नपात् उच्यते गर्भः आमुः नराशंसः भवति यत् विऽजायते मातरिष्वा यत् अमिमीत मातरि वातस्य सर्गः अभवत् सरीमणि ॥११॥ सुनिऽमथा निऽमथितः सुऽनिधानिऽहितः कविः अमे सुऽअध्वरा कृणु देवान् देवऽयते यज ॥१२॥ अजीजनन अमृतं मर्त्यासः असेमाणं तरणिं वीऽकुऽजंभं दशं स्वसारः अयुवः संऽईचीः पुमांसं जातं अभि सं रभंते ॥१३॥ प्र सप्रऽहोता सनकात् अरोचत् मातुः उपऽस्थे यत् अशोचत् ऊधनि न निमिषति सुऽरणः दिवेऽदिवे यत् असुरस्य जठरात् अजायत ॥१४॥ अमित्रऽयुधः मरुतांऽइव प्रऽयाः प्रथमऽजाः ब्रह्मणः विश्वं इत् विदुः दुम्नऽवत् ब्रह्मं कुशिकासः आ ईरिरे एकऽएकः दमे अग्निं सं ईधिरे ॥१५॥ यत् अद्य त्वा प्रऽयति यज्ञे अस्मिन् होतः चिकित्वः अवृणीमहि इह ध्रुवं अयाः ध्रुवं उत अशमिष्टाः प्रऽजानन विद्वान उपं याहि सोमं ॥१६॥ ३४॥ १॥ २॥

॥ ३० ॥ इच्छंति त्वा सोम्यासः सखायः सुन्वंति सोमं दधति प्रयांसि तितिक्षते अभिऽशस्तिं जनानां इंद्रं त्वत् आ कः च न हि प्रऽकेतः ॥१॥ न ते दूरे परमा चित् रजांसि आ तु प्र याहि हरिऽवः हरिऽभ्यां स्थिराय वृष्णे सर्वना कृता इमा युक्ताः यावाणः संऽइधाने अग्नौ ॥२॥ इंद्रः सुऽशिप्रः मघऽवा तरुचः महाऽवातः तुविऽकूर्मिः ऋघावान् यत् उयः धाः बाधितः मर्त्येषु कं त्या ते वृषभ वीर्याणि ॥३॥ त्वं हि स च्यवयन् अच्युतानि एकः वृचा चरसि जिघ्रमानः तव द्यावापृथिवी पर्वतासः अनुव्रताय नि-

मिताऽइव तस्युः॥४॥ उत अभये पुरुऽहूत अवःऽभिः एकः दृळ्हं
 अवदः वृचऽहा सन इमे चित इंद्रोदसी अपारे यत संऽगृभ्णाः
 मघऽवन काशिः इत ते ॥५॥१॥ प्र सु ते इंद्र प्रऽवता हरिऽभ्यां प्र ते
 वज्रः प्रऽमृण एतु शूचून् जहि प्रतीचः अनूचः पराचः विश्वं सत्यं
 कृणुहि विष्टं अस्तु ॥६॥ यस्यै धायुः अदधाः मत्यां य अभक्तं चित
 भजते गेह्यं सः भद्रा ते इंद्र सुऽमतिः घृताचीं सहस्रं दाना पुरुऽहू-
 त रातिः ॥७॥ सहस्रं दानं पुरुऽहूत क्षियंतं अहस्त्वं इंद्रं संपिणक् कु-
 णारं अभि वृचं वर्धमानं पियारं अपादं इंद्र तवसा जघंथ ॥८॥
 निसामनां इषिरां इंद्र भूमिं मही अपारां सदेने ससत्थ अस्तं भा-
 त द्यां वृषभः अंतरिक्षं अर्षेतु आपः त्वया इह प्रऽसूताः ॥९॥ अ-
 लातृणः वलः इंद्र व्रजः गोः पुरा हंतोः भयमानः वि आर सुऽगान
 पथः अकृणोत निऽअजेगाः प्र आवन् वाणीः पुरुऽहूतं धमंतीः
 ॥१०॥२॥ एकः द्वे वसुऽमतीं संऽईचीं इंद्रः आप्रौ पृथिवी उत
 द्यां उत अंतरिक्षात् अभिनः संऽईके इषः रथीः सऽयुजः शूर वा-
 जान् ॥११॥ दिशः सूर्यैः न मिनाति प्रऽदिष्टाः दिवेऽदिवे हर्यश्च-
 ऽप्रसूताः सं यत् आनदं अर्ध्वनः आत् इत् अश्वैः विऽमोचनं कृणु-
 ते तत् तु अस्य ॥१२॥ दिदृक्षंते उषसः यामन अक्तोः विवस्वत्याः
 महि चिचं अनीकं विश्वे जानंति महिना यत् आ अगात् इंद्रस्य
 कर्म सुऽकृता पुरुणि ॥१३॥ महि ज्योतिः निऽहितं वक्षणां सु आ-
 मा पक्वं चरति विभ्रती गौः विश्वं स्वाज्ञं संऽभृतं उस्त्रियायां यत्
 सी इंद्रः अदधात् भोजनाय ॥१४॥ इंद्रं दृष्ट्वा यामऽकोशाः अभूवन्
 यज्ञाय शिष्य गृणते सखिऽभ्यः दुऽमायवः दुऽएवाः मत्यांसः
 निषंगिणः रिपवः हंत्वांसः ॥१५॥३॥ सं घोषः शृण्वे अवमैः अमि-
 चैः जहि नि एषु अशनिं तपिष्ठां वृश्च ई अधस्तात् विरुज सहस्व

ज॒हि रक्षः॑ म॒घऽव॒न॒रं॒ध॒य॒स्व ॥१६॥ उ॒त् वृ॒ह॒ रक्षः॑ स॒हऽमू॒लं इ॒न्द्र वृ॒श्च
म॒ध्यं प्र॒ति अ॒यं शृ॒णी॒हि आ॒ की॒ व॒तः स॒ल॒ लू॒कं च॒ क॒थं ब्र॒ह्मऽद्वि॒षे॒त-
पु॒षि॒ हे॒ति॒ अ॒स्य ॥१७॥ स्व॒स्त॒ये वा॒जिऽभिः॑ च॒ प्रऽने॒तः॒ सं य॒त म॒हीः
इ॒षः आऽस॒त्सि पू॒र्वीः रा॒यः व॒न्ता॒रः बृ॒ह॒तः स्या॒म अ॒स्मे अ॒स्तु भ॒गः
इ॒न्द्र प्र॒जाऽवा॒न ॥१८॥ आ॒नः भ॒र॒ भ॒गं इ॒न्द्र द्युऽम॒न्तं नि॒ते दे॒ष्ण॒स्य धी-
म॒हि प्रऽरे॒के ऊ॒र्वऽइ॒व प॒प्र॒थे का॒मः अ॒स्मे तं आ॒ पृ॒ण व॒सुऽप॒ते
व॒सूनां ॥१९॥ इ॒मं का॒मं म॒न्द॒य गो॒भिः अ॒श्वैः च॒न्द्र व॒न्ता रा॒ध॒सा प॒-
प्र॒थः च॒स्वऽय॒वः म॒तिऽभिः॑ तु॒भ्यं वि॒प्राः इ॒न्द्रा॒य वा॒हः कु॒शि॒का॒सः
अ॒क्र॒न ॥२०॥ आ॒नः गो॒त्रा द॒र्ह॒हि गोऽप॒ते गाः॑ सं अ॒स्मभ्य॑ स॒न॒यः
य॒न्तु वा॒जाः दि॒व॒क्षाः अ॒सि वृ॒षभ॑ स॒त्यऽशु॒ष्मः अ॒स्मभ्य॑ सु म॒घ-
ऽव॒न बो॒धि गोऽदाः ॥२१॥ शु॒नं हु॒वे॒म म॒घऽवा॒नं इ॒न्द्र अ॒स्मि॒न भ॒रे
नृ॒त॒मं वा॒जऽसा॒तौ शृ॒ण्व॒न्तं उ॒यं उ॒त॒ये स॒म॒तऽसु॑ भ्र॒न्तं वृ॒चा॒णि
सं॒ऽजि॒तं ध॒ना॒नां ॥ २२ ॥ ४ ॥

॥३१॥ शा॒स॒न्त॒ व॒हिः दु॒हि॒तुः न॒प्यं गा॒त॒ वि॒द्वान् ऋ॒त॒स्य दी॒धि-
ति॑ स॒प॒र्य॒न् पि॒ता य॒च्च दु॒हि॒तुः से॒कं ऋ॒ज॒न् सं श॒म्ये॒न म॒न॒सा द॒-
ध॒न्वे ॥१॥ न जा॒म॒ये ता॒न्वः रि॒क्थं अ॒रैक् च॒का॒र ग॒र्भं स॒नि॒तुः नि॒-
ऽधा॒नं य॒दि मा॒तरः॑ ज॒न॒य॒न्त॒ व॒हिं अ॒न्यः क॒र्ता सु॒ऽकृ॒तोः अ॒न्यः
ऋ॒ध॒न ॥२॥ अ॒ग्निः ज॒ज्ञे जु॒हो॒ रेज॑मा॒नः म॒हः पु॒त्रा॒न् अ॒रु॒ष॒स्य प्र॒-
ऽय॒क्षे म॒हा॒न ग॒र्भः म॒हि आ॒ जा॒तं ए॒षां म॒ही प्रऽवृ॒त् ह॒रिऽअ॒श्व॒स्य
य॒ज्ञैः ॥३॥ अ॒भि जै॒त्रीः अ॒स॒च॒न्त॒ स्पृ॒धा॒नं म॒हि ज्यो॒तिः त॒म॒सः निः
अ॒जा॒न॒न् तं जा॒न॒तीः प्र॒ति उ॒त् आ॒य॒न् उ॒ष॒सः प॒तिः ग॒वां अ॒भ-
व॒त् ए॒कः इ॒न्द्रः ॥४॥ वी॒ळी॒ स॒तीः अ॒भि धी॒राः अ॒तृ॒द॒न् प्रा॒चा अ॒-
हि॒न्व॒न् म॒न॒सा स॒प्त वि॒प्राः वि॒श्वो॑ अ॒वि॒द॒न् प॒थ्यां ऋ॒त॒स्य प्र॒-

ऽजानन् इत् ता नमसा आ विवेश ॥५॥५॥ विदत् यदि सरमा रु-
 ग्गां अद्रेः महि पाथः पूर्य सध्यक्कः० अयैनयत् सुऽपदी अक्षरा-
 णां अच्छ रवं प्रथमा जानती गात् ॥६॥ अगच्छत् ऊं विप्रऽतमः
 सखिऽयन् असूदयत् सुऽकृते गर्भे अद्रिः ससानं मयैः युवऽभिः
 मखस्यन् अथ अभवत् अंगिराः सद्यः अचैन ॥७॥ सतऽसतः
 प्रतिऽमानं पुरऽभूः विश्वा वेद जनिम हंति शुष्णं प्र नः दिवः
 पदऽवीः गव्युः अचैन सखा सखीन् अमुंचत् निः अवद्यात् ॥८॥
 नि गव्यता मनसा सेदुः अकैः कृषानासः अमृतऽत्वाय गातुं
 इदं चित् नु सदनं भूरि एषां येन मासान् असिसासन् ऋतेन
 ॥९॥ संऽपश्यमानाः अमदन् अभि स्वं पयः प्रत्नस्यरेतसः दुधा-
 नाः विरोदसी अतपत् घोषः एषां जाते निऽस्यां अदधुः गोषु
 वीरान् ॥१०॥६॥ सः जातेभिः वृचऽहासः इत् ऊं हव्यैः उत् उस्त्रि-
 याः असृजत् इद्रः अकैः उरुची अस्मै घृतऽवत् भरती मधु स्वाद्यं
 दुदुहे जेन्या गौः ॥११॥ पित्रे चित् चक्रुः सदनं सं अस्मै महि त्रिषि-
 ऽमत् सुऽकृतः वि हि ख्यन् विऽस्कभंतः स्कभनेन जनिची आ-
 सीनाः ऊर्ध्वं रभसं वि मित्वन् ॥१२॥ मही यदि धिषणां शिश्रथे
 धात् सद्यऽवृधं विऽभ्वं रोदस्योः गिरः यस्मिन् अनवद्याः संऽई-
 चीः विश्वाः इंद्राय त्रिषीः अनुत्ताः ॥१३॥ महि आ ते सख्यं वश्मि
 शक्तीः आ वृचऽमे निऽयुतः यंति पूर्वीः महि स्तोत्रं अवः आ अ-
 गन्मसूरेः अस्माकं सु मघऽवन् बोधि गोपाः ॥१४॥ महि क्षेवं पुरु
 चंद्रं विविद्वान् आत् इत् सखिऽभ्यः चरथं सं ऐरत् इद्रः नृऽभिः
 अजनत् दीद्यानः साकं सूर्यं उषसं गातुं अयिं ॥१५॥७॥ अपः चित्
 एषः विऽभ्वः दमूनाः प्र सधीचीः असृजत् विश्वऽचंद्राः मध्यः पु-
 नानाः कविऽभिः पवित्रैः द्युऽभिः हिन्वंति अक्तुऽभिः धनुचीः

॥१६॥ अनु कृष्णे वसुऽधिती० जिहाते उभे सूर्यस्य मंहना यज-
चे परि यत् ते महिमानं वृजध्यै सखायः इंद्र कात्याः ऋजिष्याः
॥१७॥ पतिः भव वृचऽहन सूनृतानां गिरां विश्वऽआयुः वृषभः व-
यऽधाः आ नः गृहि सख्येभिः शिवेभिः महान महीभिः ऊति-
ऽभिः सरण्यन् ॥१८॥ तं अंगिरस्वत् नमसा सपर्यन् नर्थ कृणोमि
सत्यसे पुराऽजां दुहः वि याहि बहुलाः अदेवीः स्वः० च नः मघ-
ऽवन सातयेधाः ॥१९॥ मिहः पावकाः प्रऽतताः अभूवन स्वस्ति
नः पिपृहि पारं आसां इंद्र त्वं रथिरः पाहिनः रिषः मक्षुऽमक्षु कृणु-
हि गोऽजितः नः ॥२०॥ अदेदिष्ट वृचऽहा गोऽपतिः गाः अंतः कृ-
ष्णान अरुषैः धामऽभिः गात् प्र सूनृताः दिशमानः ऋतेन दुरः च
विश्वाः अवृणोत् अप स्वाः ॥२१॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्र अ-
स्मिन् भेरं नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उयं ऊतये समतऽसु घ्नंतं
वृचाणि संऽजितं धनानां ॥ २२ ॥ ८ ॥

॥३२॥ इंद्र सोमं सोमऽपते पिब इमं माध्यं दिनं सर्वनं चारु यत्
ते प्रऽप्रुथ्यं शिप्रे मघऽवन ऋजीषिन् विऽमुच्यं हरीं इह मादय-
स्व ॥१॥ गोऽआशिरं मंथिनं इंद्र शुक्रं पिब सोमं ररिम ते मदाय
ब्रह्मऽकृतां मारुतेन गणेन सऽजोषाः रुद्रैः तृपत् आ वृषस्व ॥२॥
ये ते शुष्मं ये त विषी अवर्धन अवर्धतः इंद्र मरुतः ते ओजः माध्यं-
दिने सर्वने वज्रऽहस्त पिब रुद्रेभिः सऽगणः सुऽशिप्र ॥३॥ ते इत्
नु अस्य मधुऽमत विविप्रे इंद्रस्य शर्धः मरुतः ये आसन येभिः वृ-
चस्य इषितः विवेद अर्मर्मणः मन्यमानस्य मर्म ॥४॥ मनुष्वत् इंद्र
सर्वनं जुषाणः पिब सोमं शश्वते वीर्याय सः आ ववृत्स्व हरिऽअ-
श्व यज्ञैः सरण्युऽभिः अपः अर्णां सिसर्षि ॥५॥ ९ ॥ त्वं अपः यत् ह

वृचं जघन्वान् अत्यान्ऽइव प्र असृजः सत्तैव आजौ श्यान् इन्द्र
 चरता वधेन वत्रिऽवांसं परिदेवीः अदेवं ॥ ६ ॥ यजामः इत्नमंसा
 वृद्धं इंद्रं बृहंतं ऋष्वं अजरं युवानं यस्य प्रिये ममतुः यज्ञियस्य न
 रोदसी महिमानं ममाते ॥ ७ ॥ इंद्रस्य कर्म सुऽकृता पुरुणि व्रता-
 नि देवाः न मिनंति विश्वे दाधारयः पृथिवी द्या उत इमां जजान
 सूर्य उषसं सुऽदंसां ॥ ८ ॥ अद्रोघ सत्यं तव तत् महिऽत्वं सद्यः यत्
 जातः अपिबः ह सोमं न द्यावः इंद्र तवसः ते ओजः न अहां न मा-
 सां शरदः वरंत ॥ ९ ॥ त्वं सद्यः अपिबः जातः इंद्र मदाय सोमं परमे
 विऽओमन यत् ह द्यावा पृथिवी आ अविवेशीः अथ अभवः पू-
 र्व्यः कारुऽधायाः ॥ १० ॥ १० ॥ अहं न अहिं परिऽश्यान् अरुणैः ओ-
 जायमानं तु विऽजात तथ्यान् न ते महिऽत्वं अनु भूत् अथ द्यौः
 यत् अन्यया स्फिग् यां द्यां अवस्थाः ॥ ११ ॥ यज्ञः हि ते इंद्र वधेनः
 भूत् उत प्रियः सुतऽसोमः मियेधः यज्ञेन यज्ञं अय यज्ञियः सन्
 यज्ञः ते वज्रं अहिऽहत्ये आवत् ॥ १२ ॥ यज्ञेन इंद्रं अवसा आ चक्रे
 अर्वाक् आ एनं सुस्नायं नव्यं सेव वृत्त्यां यः स्तोमेभिः ववृधे पूर्व्येभिः
 यः मध्यमेभिः उत नूतनेभिः ॥ १३ ॥ विवेष यत् मा धिषणां जजान
 स्तवै पुरा पार्यात् इंद्रं अहं अहंसः यच्च पी परंत यथा नः नावा-
 ऽइव यातं उभये हवते ॥ १४ ॥ आऽपूर्णैः अस्य कलशः स्वाहां से-
 क्ताऽइव कोशं सिसिचे पिब ध्ये सं जुं प्रियाः आ अववृचन् मदाय
 प्रऽदक्षिणित् अभि सोमांसः इंद्रं ॥ १५ ॥ न त्वा गभीरः पुरुऽहूत्
 सिंधुः न अद्रयः परि संतः वरंत इत्या सखिऽभ्यः इषितः यत् इंद्र
 आ दृळ्हं चित् अरुजः गव्यं ऊर्व ॥ १६ ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं
 अस्मिन् भरेनृत्तमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उयं उत ये समतऽसुं घंतं
 वृचाणि संऽजितं धनानां ॥ १७ ॥ ११ ॥

॥३३॥ प्र पर्वतानां उ॒श॒ती॒ उ॒प॒ऽस्था॒त् अ॒श्वे॒ऽइव॑ वि॒ऽसि॒ते॒
हास॑माने गावा॑ऽइव शु॒भ्रे मा॒तरा॑ रि॒हा॒णे वि॒ऽपा॒ट् शु॒तु॒द्री प॒-
य॑सा ज॒वे॒ते ॥१॥ इ॒ंद्र॑ऽइषि॒ते प्र॒ऽस॒वं भि॒क्ष्मा॒णे अ॒च्छ स॒मु॒द्रं
र॒थ्या॑ऽइव या॒यः सं॒ऽआ॒रा॒णे ऊ॒र्मि॑ऽभिः पि॒न्व॑माने अ॒न्या वां
अ॒न्या अपि॑ ए॒ति शु॒भ्रे ॥२॥ अ॒च्छ सि॒न्धुं मा॒तृ॒ऽत॒मां अ॒यासं॑ वि॒-
ऽपा॒शं उ॒र्वीं सु॒ऽभगा॑ अ॒ग॒न्म व॒त्सं॑ऽइव मा॒तरा॑ सं॒ऽरि॒हा॒णे स॒-
मा॒नं योनिं॑ अ॒नु सं॒ऽच॒र॒ती॒ ॥३॥ ए॒ना व॒यं प॒यसा॑ पि॒न्व॑मानाः
अ॒नु योनिं॑ दे॒वऽकृ॒तं च॒र॒तीः न व॑र्त॒वे प्र॒ऽस॒वः सर्ग॑ऽत॒क्तः किं॑ऽयुः
वि॒प्रः न॒द्यः जो॒ह॒वी॒ति ॥४॥ रम॑ध्वं मे वच॑से सो॒म्याय॑ ऋ॒तं॑ऽव॒रीः
उ॒प॒ मु॒हूर्त॑ ए॒वैः प्र॑सि॒न्धुं अ॒च्छ बृ॒ह॒ती म॒नी॒षा अ॒व॒स्युः अ॒हे कु॒शि॒-
क॒स्य॑ सूनुः ॥५॥ १२॥ इ॒ंद्रः अ॒सान् अ॒र॒द॒त् वज्रं॑ऽवा॒हुः अ॒पं अ॒ह॒न्
वृ॒त्रं प॒रि॒ऽधिं न॒दीनां॑ दे॒वः अ॒न॒य॒त् स॒वि॒ता सु॒ऽपा॒णिः तस्य॑ व॒यं
प्र॒ऽस॒वे या॒मः उ॒र्वीः ॥६॥ प्र॒ऽवा॒च्यं श॒श्व॒धा वी॒र्यं॑ तत् इ॒ंद्र॑स्य कर्म
यत् अ॒हिं वि॒ऽवृ॒श्च॒त् वि॒ वज्रे॑ण प॒रि॒ऽस॒दः ज॒घान् आ॒यन् आ॒पः
अ॒य॒नं इ॒च्छ॒मानाः ॥७॥ ए॒तत् वचः॑ ज॒रि॒तः मा अपि॑ मृ॒ष्टाः आ॒यत्
ते॒ घो॒षान् उ॒त्त॑ऽतरा यु॒गानि॑ उ॒क्थे॑षु का॒रो प्र॒ति नः॑ जुष॒स्व मा
नः नि॒कः पुरु॑ष॒ऽचा नमः॑ ते ॥८॥ ओ॑ सु॒स्व॒सारः का॒र॒वै ऋ॒णो॒त्
य॒यौ वः॑ दू॒रात् अ॒न॒सा रथे॑न नि सु॒न॒म॒ध्वं भ॒वन्त॑ सु॒ऽपा॒राः अ॒धः-
ऽअ॒क्षाः सि॒न्ध॒वः सो॒म्याभिः॑ ॥९॥ आ॒ ते का॒रो ऋ॒ण॒वाम॑ वचा॑सि
य॒याथ॑ दू॒रात् अ॒न॒सा रथे॑न नि ते॒ न॒सै पी॒ष्या॒नाऽइव॑ योषा॒ मया॑-
य॒ऽइव॑ क॒न्या श॒श्व॒चै ते॒ ॥१०॥ १३॥ यत् अ॒ंग॒त्वा भ॒र॒ताः सं॒ऽत॒रे॒युः
ग॒व्यन् या॒मः इ॒षि॒तः इ॒ंद्र॑ऽज॒तः अ॒र्षा॒त् अ॒हं प्र॒ऽस॒वः सर्ग॑ऽत॒क्तः
आ॒ वः वृ॒णे सु॒ऽम॒तिं य॒ज्ञिया॑नां ॥११॥ अ॒ता॒रि॒षुः भ॒र॒ताः ग॒व्य॒वः
सं अ॒भ॒क्त॑ वि॒प्रः सु॒ऽम॒तिं न॒दीनां॑ प्र पि॒न्व॒ध्वं इ॒षय॑तीः सु॒ऽरा॒धाः

अ० ३. अ० २. व० १६.] ॥ २३७ ॥ [म० ३. अ० ३. सू० ३४.]

आ वक्षणाः पूण्ध्वं यात शीमं ॥१२॥ उत् वः जमिः शम्याः हंतु
आपः योक्ताणि मुंचत मा अदुःकृतौ विऽएनसा अघ्नौ भून्
आ अरतां ॥ १३ ॥ १४ ॥

॥ ३४ ॥ इंद्रः पूऽभित आ अतिरत् दासं अकैः विदत्तऽवंसुः
दयमानः वि शचून् ब्रह्मऽजुतः तन्वा ववृधानः भूरिऽदाचः आ
अपृणत् रोदसी उभे ॥ १ ॥ मखस्य ते तविषस्य प्र जूतिं इयमि
वाचं अमृताय भूषन् इंद्रं क्षितीनां असि मानुषीणां विशां दै-
वीनां उत् पूर्वऽयावा ॥ २ ॥ इंद्रः वृचं अवृणोत् शर्धेऽनीतिः प्र
मायिनां अमिनात् वर्षेऽनीतिः अहन् विऽअसं उशधक् वनेषु
आविः धेनां अकृणोत् रास्याणां ॥ ३ ॥ इंद्रः स्वऽसाः जनयन् अ-
हानि जिगाय उशिक्षिभिः पृतनाः अभिष्टिः प्र अरोचयत् मनवे
केतुं अह्रां अविदत् ज्योतिः बृहते रणाय ॥ ४ ॥ इंद्रः तुजः बर्हणाः
आ विवेश नृऽवत् दधानः नयां पुरुणि अचेतयत् धियः इमाः
जरिचे प्र इमं वरीं अतिरत् शुक्रं आसां ॥ ५ ॥ १५ ॥ महः महानि पन-
यति अस्य इंद्रस्य कर्म सुऽकृता पुरुणि वृजनेन वृजिनान् स पि-
पेष मायाभिः दस्यून् अभिभूतिऽओजाः ॥ ६ ॥ युधा इंद्रः मूहा व-
रिवः चकार देवेभ्यः सतऽपतिः चर्षणिऽप्राः विवस्वतः सदने
अस्य तानि विप्राः उक्थेभिः कवयः गृणन्ति ॥ ७ ॥ सचाऽसहं व-
रेण्य सहऽदां ससऽवांसं स्वः अपः च देवीः ससानं यः पृथिवी द्यां
उत् इमां इंद्रं मदन्ति अनुधीऽरणासः ॥ ८ ॥ ससानं अत्यान् उत् सूर्य
ससानं इंद्रः ससानं पुरुऽभोजसंगां हिरण्यं उत् भोगं ससानं ह-
त्वी दस्यून् प्र आयै वरीं आवत् ॥ ९ ॥ इंद्रः ओषधीः असनोत् अहा-
नि वनस्पतीन् असनोत् अंतरिक्षं विभेदं वलं नुनुदे विऽवाचः

अथ अ॒भ॒व॒त् द॒मि॒ता अ॒भिऽक॒तूनां ॥१०॥ शु॒नं हु॒वे॒म म॒घऽवा॒नं
इ॒ंद्रं अ॒स्मिन् भ॒रे नृ॒ऽत॒मं वा॒जं॒ऽसा॒तौ शृ॒ण्वं॒तं उ॒यं उ॒तये॒ स॒म॒त्-
ऽसुं घ॒नं वृ॒चा॒णि सं॒ऽजि॒तं ध॒ना॒नां ॥११॥१६॥

॥३५॥ तिष्ठ॑ हरी॑ रथे॑ आ युज्यमाना या॒हि वा॒युः न निऽयुतः॑ नः
अच्छ॑ पिबा॑सि अंधः॑ अ॒भिऽसृष्टः॑ अ॒से इ॒ंद्रं स्वाहा॑ र॒रि॒म ते म-
दा॒य ॥१॥ उप॑ अ॒जि॒रा पु॒रु॒ऽहू॒ताय॑ स॒प्ती॑ हरी॑ रथस्य॑ धूऽसु॒ आ यु-
न॒ज्मि॒ द्र॒वत् यथा॑ संऽभृतं॑ वि॒श्वतः॑ चि॒त् उप॑ इ॒मं य॒ज्ञं आ व॒हा॒तः
इ॒ंद्रं ॥२॥ उपो॑ न॒य॒स्व वृ॒षणा॑ त॒पुऽपा उ॒त ई॒ अ॒व॒त् वृ॒षभ॒ स्व-
धा॒ऽवः य॒सेतां॑ अ॒था वि॒ मुच॑ इ॒ह शो॒णा दि॒वेऽदि॒वे स॒ऽदृशीः
अ॒द्भि॒ धा॒नाः ॥३॥ ब्र॒ह्म॒णा ते॒ ब्र॒ह्म॒ऽयु॒जा यु॒न॒ज्मि॒ हरी॑ सखा॑या
सध॑ऽमादे॑ आ॒भू॒ स्थि॒रं रथं॑ सु॒ऽखं इ॒ंद्रं अ॒धिऽतिष्ठ॑न् प्र॒ऽजान॑न्
वि॒द्वान् उप॑ या॒हि सोमं॑ ॥४॥ मा ते॒ हरी॑ वृ॒षणा॑ वी॒तऽपृ॒ष्टा नि
री॒र॒मन् य॒ज॒मा॒नासः॑ अ॒न्ये अ॒तिऽआ॒या॒हि श॒श्वतः॑ व॒यं ते अ॒रं सु-
तेभिः॑ कृ॒ण्वाम॑ सोमैः ॥५॥१७॥ तव॑ अ॒यं सोमः॑ त्वं आ इ॒हि अ॒र्वाङ्
श॒श्वत्तऽत॒मं सु॒ऽमनाः॑ अ॒स्य पा॒हि अ॒स्मिन् य॒ज्ञे ब॒र्हिषि॑ आ नि-
ऽसद्य॑ द॒धिष्व॑ इ॒मं ज॒ठरे॑ इ॒ंद्रं इ॒ंद्रं ॥६॥ स्त्री॑ णी॒ ते ब॒र्हिः सु॒तः इ॒ंद्रं सोमः॑
कृ॒ताः धा॒नाः अ॒त्तवे॑ ते॒ हरि॑ऽभ्यां ततऽ॒ओ॒क्से पु॒रु॒ऽशका॑य वृ॒ष्णे
म॒रु॒त्वे ते॒ तुभ्यं॑ रा॒ता ह॒वीषि॑ ॥७॥ इ॒मं नरः॑ पर्व॑ताः तुभ्यं॑ आ॒पः सं इ॒ंद्रं
गोभिः॑ मधु॑ऽमंतं अ॒क्र॒न् तस्य॑ आ॒ऽग॒त्य सु॒ऽमनाः॑ अ॒पि पा॒हि प्र-
ऽजान॑न् वि॒द्वान् प॒थ्याः अ॒नु॒ स्वाः ॥८॥ या॒न् आ अ॒भ॒जः म॒रु॒तः इ॒ंद्रं
सोमै॑ ये त्वां अ॒व॒र्ध॒न् अ॒भ॒वन् ग॒णः ते तेभिः॑ ए॒तं स॒ऽजोषाः॑ वा॒व-
शानः॑ अ॒ग्नेः पि॒ब जि॒ह्वा सोमं॑ इ॒ंद्रं ॥९॥ इ॒ंद्रं पि॒ब स्व॒धया॑ चि॒त्
सु॒तस्य॑ अ॒ग्नेः वा पा॒हि जि॒ह्वा य॒ज॒च अ॒ध्व॒र्योः वा प्र॒ऽय॒तं श॒क्र

हस्तात् होतुं वा यज्ञं हविषः जुषस्व ॥ १० ॥ पुनर्हवेम मघः वानं
इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसात्तो ऋण्वतं उयं ऊतये समत-
ऽसु घ्नंतं वृचाणि संऽजितं धनानां ॥ ११ ॥ १८ ॥

॥ ३६ ॥ इमां ऊं सु प्रऽभृतिं सातये धाः शश्वत्ऽशश्वत् ऊति-
ऽभिः यादमानः सुतेऽसुते ववृधे वर्धनेभिः यः कर्मऽभिः महत्-
ऽभिः सुऽश्रुतः भूत ॥ १ ॥ इंद्राय सोमाः प्रऽदिवः विदानाः ऋभुः
येभिः वृषऽपवो विऽहायाः प्रऽयम्यमानान् प्रति सुगृभाय इंद्रं
पिवं वृषऽधूतस्य वृष्णः ॥ २ ॥ पिवं वर्धस्व तव घसुतासः इंद्र सो-
मासः प्रथमाः उत इमे यथा अपिवः पूर्यान् इंद्र सोमान् एव पा-
हि पत्यः अद्य नवीयान् ॥ ३ ॥ महान् अमवः वृजने विऽरुष्णी उयं
शवः पत्यते धृष्णु ओजः न अहं विव्याच पृथिवी च न एनं यत् सो-
मासः हरिऽअश्वं अमंदन ॥ ४ ॥ महान् उयः ववृधे वीर्याय संऽआ-
चक्रे वृषभः काव्येन इंद्रः भगः वाजऽदाः अस्य गावः प्र जायते
दक्षिणाः अस्य पूर्वीः ॥ ५ ॥ १९ ॥ प्र यत् सिधवः प्रऽसवं यथा आयेन
आपः समुद्रं रथ्याऽइव जग्मुः अतः चित् इंद्रः सदसः वरीयान यत्
ई सोमः पृणति दुग्धः अंशुः ॥ ६ ॥ समुद्रेण सिधवः यादमानाः
इंद्राय सोमं सुऽसुतं भरतः अंशुं दुहंति हस्तिनः भरिचैः मध्वः पुन-
ति धारया पविचैः ॥ ७ ॥ हृदाऽइव कुक्षयः सोमऽधानाः सं ई-
विव्याच सवना पुरुणि अन्ना यत् इंद्रः प्रथमा विआशं वृचं जघ-
न्वान् अवृणीत सोमं ॥ ८ ॥ आ तु भरमाकिः एतत् परिस्थात् विन्न
हत्वा वसुऽपतिं वसूनां इंद्र यत् ते माहिनं दव अस्ति अस्मभ्यं
तत् हरिऽअश्वं प्र यंधि ॥ ९ ॥ अस्मे प्र यंधि मघऽवन ऋजीषिन्
इंद्र रायः विश्वऽवारस्य भूरः अस्मे शतं शरदः जीवसे धाः अस्मे

वीरान् शश्वतः इन्द्र शिप्रिन् ॥ १० ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इन्द्रं अ-
स्मिन् भरेनृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वतं उग्रं ऊतये समतऽसुघ्नं
वृचाणि संऽजितं धनानां ॥ ११ ॥ २० ॥

॥ ३७ ॥ वार्चऽहत्याय शर्वसे पृतनाऽसह्याय च इन्द्रं त्वा आ वर्त-
यामसि ॥ १ ॥ अर्वाचीनं सु ते मनः उत चक्षुः शतऽक्रतो० इन्द्रं कृ-
ण्वन्तु वाघतः ॥ २ ॥ नामानि ते शतऽक्रतो० विश्वाभिः गीऽभिः
ईमहे इन्द्रं अभिमातिऽसह्यै ॥ ३ ॥ पुरुऽस्तुतस्य धामऽभिः शतेन
महयामसि इन्द्रस्य चर्षणिऽधृतः ॥ ४ ॥ इन्द्रं वृचाय हंतवे पुरुऽहूतं
उपब्रुवे भरेषु वाजऽसातये ॥ ५ ॥ २१ ॥ वाजेषु ससहिः भवत्वा ईमहे
शतऽक्रतो० इन्द्रं वृचाय हंतवे ॥ ६ ॥ द्युक्षेष्णुं पृतनाज्ये पृत्सुतूर्षु श्रवः-
ऽसु च इन्द्रं साह्यं अभिऽमातिषु ॥ ७ ॥ शुष्मिनऽतमं नः ऊतये
द्युक्षिन् पाहि जागृविं इन्द्रं सोमं शतऽक्रतो० ॥ ८ ॥ इन्द्रियाणि शत-
ऽक्रतो० या ते जनेषु पंचऽसु इन्द्रं तानि ते आ वृणे ॥ ९ ॥ अग्नं इन्द्र
श्रवः बृहत् द्युम्नं दधिष्वदुस्तरं उत ते शुष्मं तिरामसि ॥ १० ॥ अ-
र्वाऽवतः नः आ गृहि अथौ शक्र पराऽवतः ऊं लोकः यः ते अ-
द्रिऽवः इन्द्र इह ततः आ गृहि ॥ ११ ॥ २२ ॥

॥ ३८ ॥ अभि तष्टाऽइव दीधय मनीषां अत्यः न वाजी सुऽधुरः
जिहानः अभि प्रियाणि मर्मैशत पराणि कवीन इच्छामि सं-
ऽदृशे सुऽमेधाः ॥ १ ॥ इना उत पृच्छ जनिम कवीनां मनऽधृतः
सुऽकृतः तक्षत् द्या इमाः ऊं ते प्रऽत्यः वर्धमानाः मनऽवाताः
अधनुधर्मणि गमन् ॥ २ ॥ नि सी इत् अच गुह्या दधानाः उत क्ष-
चाय रोदसी सं अंजनं स माचाभिः ममिरे येसु उवी अंतः मही

संसृजते० धायसेधुः० ॥३॥ आऽतिष्ठतं परि विश्वे अभूषन् श्रियः
वसानः चरति स्वऽरोचिः महत् तत् वृष्णः असुरस्यनामं आवि-
श्वऽरूपः अमृतानि तस्थौ ॥४॥ असूत पूर्वैः वृषभः ज्यायान् इमाः
अस्य श्रुतः संति पूर्वीः दिवः नपाता विदथस्य धीभिः क्षुचं रा-
जाना प्रऽदिवः दधाथे ॥५॥ २३॥ चीणिं राजाना विदथे पुरुणिं
परि विश्वानि भूषथः सदांसि अपश्यं अचं मनसा जगन्वान् व्रते
गन्धर्वान् अपि वायुऽकेशान् ॥६॥ तत् इत्तनु अस्य वृषभस्य धेनोः
आ नामंऽभिः ममिरे सकस्यं गोः अन्यत्ऽअन्यत् असुर्यं वसानाः
नि मायिनः ममिरे रूपं अस्मिन् ॥७॥ तत् इत्तनु अस्य सवितुः
नकिः मे हिरण्ययीं अमतिं यां अशिश्नेत् आ सुऽस्तुती रोदसी
विश्वंऽइव्० अपिऽइव योषां जनिमानि वव्रे ॥८॥ युवं प्रत्नस्य
साधथः महः यत्तदैवीं स्वस्तिः परि नः स्यात्तं गोपाजिहस्य तस्थु-
षः विऽरूपा विश्वे पश्यन्ति मायिनः कृतानि ॥९॥ श्रुनं हुवे मघ-
ऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजंऽसातौ श्रुण्वतं उयं ऊतये
समतऽसु घ्नंतं वृचाणि संऽजितं धनानां ॥ १० ॥ २४ ॥ ३ ॥

॥३९॥ इंद्रं मतिः हृदः आ वच्यमाना अच्छं पतिं स्तोमंऽतष्टा
जिगाति या जागृविः विदथे शस्यमाना इंद्रं यत्ते जायते विद्धि
तस्य ॥१॥ दिवः चित् आ पूर्या जायमाना वि जागृविः विदथे
शस्यमाना भद्रा वस्त्राणि अर्जुना वसाना सा इयं अस्मे सनऽजा
पित्र्या धीः ॥२॥ यमा चित् अचं यमऽसूः असूत जिह्वायाः अयं
पतत् आ हि अस्यात् वपूषि जाता मिथुना सचेते तमऽहना
तपुषः बुध्ने आऽइता ॥३॥ नकिः एषां निदिता मत्तैषु ये अस्माकं
पितरः गोषु योधाः इंद्रः एषां हंहिता माहिन्ऽवान् उत्त गोचा-

णिं ससृजे दंसनाऽवान् ॥ ४ ॥ सखा ह यच्च सखिऽभिः नवऽग्वैः
 अभिऽक्षु आसत्तऽभिः गाः अनुऽगमन सत्यं तत् इन्द्रः दशऽभिः द-
 शऽग्वैः सूर्यै विवेद तमसि क्षियंतां ॥ ५ ॥ २५ ॥ इन्द्रः मधुसंभृतं उस्त्रि-
 यायां पतऽवत् विवेद शफऽवत् नमे गोः गुहां हितं गुह्यं गूळहं
 अपऽसुहस्ते दधे दक्षिणे दक्षिणऽवान् ॥ ६ ॥ ज्योतिः वृणीत तम-
 सः विऽजानन आरेस्याम दुः इतात् अभीके इमाः गिरः सोम-
 ऽपाः सोमऽवृद्ध जुषस्व इन्द्र पुरुऽतमस्य कारोः ॥ ७ ॥ ज्योतिः यज्ञाय
 रोदसी अनुस्यात् आरेस्याम दुः इतस्य भूरैः भूरिचित हितुजतः
 मर्त्यस्य सुऽपारासः वसवः बर्हणाऽवत् ॥ ८ ॥ शुनं हुवेम मघऽवा-
 नं इन्द्रं अस्मिन् भरेनृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वन्तं उयं ऊतये समत-
 ऽसु घ्नन्तं वृचाणि संऽजितं धनानां ॥ ९ ॥ २६ ॥ २ ॥

॥ ४० ॥ इन्द्र त्वा वृषभं वयं सुते सोमं हवामहे सः पाहि मध्वः अ-
 धंसः ॥ १ ॥ इन्द्र ऋतुऽविदं सुतं सोमं हर्यं पुरुऽस्तुत पिब आ वृषस्व
 तत्तृपिं ॥ २ ॥ इन्द्र प्र नः धितऽवानं यज्ञं विश्वेभिः देवेभिः तिरः स्त-
 वान् विश्रपते ॥ ३ ॥ इन्द्र सोमाः सुताः इमे तव प्र यंति सतऽपते क्षयं
 चंद्रासः इंदवः ॥ ४ ॥ दधिष्व जठरैः सुतं सोमं इन्द्र वरेण्यं तव द्युक्षासः
 इंदवः ॥ ५ ॥ १ ॥ गिर्वेणः पाहि नः सुतं मधोः धाराभिः अज्यसे इन्द्र
 त्वाऽदांतं इत यशः ॥ ६ ॥ अभिद्युन्नानि वनिनः इन्द्रं सचंते अक्षिता
 पीत्वी सोमस्य ववृधे ॥ ७ ॥ अर्वाऽवतः नः आ गृहि पराऽवतः च
 वृचऽहन इमाः जुषस्व नः गिरः ॥ ८ ॥ यत् अंतरा पराऽवतं अर्वा-
 ऽवतं च हूयसे इन्द्र इह ततः आ गृहि ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ ४१ ॥ आ तु नः इन्द्र मघं कृत्वा नः सोमं पीतये हरिऽभ्यां या-

हि अद्रिऽवः॥१॥ स॒त्तः हो॒ता नः॒ ऋ॒त्वि॒यः ति॒स्ति॒रे ब॒र्हिः आ॒नु॒षक्
अ॒यु॒ज्जन॒प्रा॒तः अ॒द्र॒यः॥२॥ इ॒मा ब्र॒ह्म ब्र॒ह्मऽवा॒हः क्रि॒यते॒ आ ब॒र्हिः
सी॒द् वी॒हि शूर॒पु॒रो॒ऽका॒शै॥३॥ र॒र॒धि स॒र्व॒ने॒षु नः॒ ए॒षु स्तो॒मे॒षु वृ॒च-
ऽह॒न् उ॒क्थे॒षु इ॒न्द्र गि॒र्व॒णः॥४॥ म॒त॒यः सो॒मऽपां उ॒रु॒रि॒हंति॒ श॒र्व॒सः
प॒तिं इ॒न्द्रं व॒त्सं न॒ मा॒तरः॥५॥३॥ सः म॒न्द॒स्व हि अ॒ध॒सः रा॒ध॒से त॒न्वा
म॒हे न॒ स्तो॒ता र॑नि॒दे क॒रः॥६॥ व॒यं इ॒न्द्र॒त्वाऽय॒वः ह॒वि॒ष्म॒तः ज॒राम॒हे
उ॒त त्वं अ॒स्मऽयुः व॒सो॑॥७॥ मा अ॒रे अ॒स॒त् वि॒मु॒मु॒चः ह॒रिऽप्रि॒य
अ॒र्वा॒ङ् या॒हि इ॒न्द्र स्व॒धाऽवः म॒त्स्व इ॒ह॥८॥ अ॒र्वा॒च॑ त्वा सु॒खे रथे
व॒ह॒तां इ॒न्द्र के॒शिना॑ घृ॒तऽसू॒० ब॒र्हिः आऽस॒दे॑ ॥ ९॥ ४॥

॥४२॥ उ॒प॒नः सु॒तं आ ग॒हि सो॒मं इ॒न्द्र गोऽआ॒शि॒रं ह॒रिऽभ्यां॒ यः
ते अ॒स्मऽयुः॥१॥ तं इ॒न्द्र म॒दं आ ग॒हि ब॒र्हिःऽस्यां या॒वऽभिः सु॒तं कु॒-
वि॒त॒नु अ॒स्य तृ॒प्ण॒वः॥२॥ इ॒न्द्र इ॒था गि॒रः म॒म अ॒च्छ अ॒गुऽइ॒षि॒ताः
इ॒तः आऽवृ॒ते सो॒मऽपी॒त॒ये॥३॥ इ॒न्द्र सो॒म॒स्य पी॒त॒ये स्तो॒मैः इ॒ह ह॒-
वा॒म॒हे उ॒क्थे॒भिः कु॒वि॒त् आऽग॒म॒त् ॥४॥ इ॒न्द्र सो॒माः सु॒ताः इ॒मे
ता॒न॒ द॒धि॒ष्व श॒तऽऋ॒तो॒ ज॒ठ॒रे वा॒जि॒नोऽव॒सो॑॥५॥५॥ वि॒द्म हि
त्वा ध॒नंऽज॒यं वा॒जे॒षु द॒धृषं॒ क॒वे अ॒ध ते सु॒म्न इ॒म॒हे॥६॥ इ॒मं इ॒न्द्र
गोऽआ॒शि॒रं य॒वऽआ॒शि॒रं च॒नः पि॒ब आऽग॒त्य वृषऽभिः सु॒तं॥७॥
तु॒भ्य इ॒त् इ॒न्द्र स्वे ओ॒क्थे सो॒मं चो॒दामि॒ पी॒त॒ये ए॒षः र॒तु ते ह॒दि
॥८॥ त्वां सु॒त॒स्य पी॒त॒ये प्र॒त्नं इ॒न्द्र ह॒वा॒म॒हे कु॒शि॒का॒सः अ॒व॒स्य॒वः
॥ ९॥ ६॥

॥४३॥ आ या॒हि अ॒र्वा॒ङ् उ॒प वं॒धुरे॒ऽस्थाः त॒व इ॒त् अ॒नु॒ प्रऽदि॒-
वः सो॒मऽपे॒यं प्रि॒या स॒खा या॒ वि॒मु॒च॒ उ॒प ब॒र्हिः त्वां इ॒मे ह॒व्यऽवा॒-

हः हवन्ते ॥ १ ॥ आ याहि पूर्वीः अति चर्षणीः आ अर्यः आऽशिषः
उपनः हरिऽभ्या इमाः हित्वा मतयः स्तोमं सतथाः इन्द्रं हवन्ते सख्यं
जुषाणाः ॥ २ ॥ आ नः यज्ञं नमःऽवृधं सऽजोषाः इन्द्रं देव हरिऽभिः
याहितूर्यं अहं हित्वा मतिऽभिः जोहवीमि घृतऽप्रयाः सधऽमादे
मधूनां ॥ ३ ॥ आ चत्वा एता वृषणा वहांतः हरीं सखाया सुऽधुरां
सुऽअंगा धानाऽवन्त इन्द्रः सर्वनं जुषाणः सखा सख्युः शृणुवन्त
वदन्नानि ॥ ४ ॥ कुवित् मा गोपां कर्से जनस्य कुवित् राजानं
मघऽवन ऋजीषिन् कुवित् मा ऋषिं पपिऽवासं सुतस्य कु-
वित् मे वस्वः अमृतस्य शिक्षाः ॥ ५ ॥ आ त्वा बृहन्तः हरयः युजानाः
अवाक् इन्द्र सधऽमादः वहन्तु प्र ये द्विता दिवः ऋजन्ति आताः
सुऽसंमृष्टासः वृषभस्य मूराः ॥ ६ ॥ इन्द्रं पिब वृषऽधूतस्य वृष्णः आ
यं ते श्येनः उशते जभारं यस्य मदे च्यवयसि प्र कृषीः यस्य मदे
अप गोचा ववर्थ ॥ ७ ॥ श्रुनं हुवेम मघऽवानं इन्द्रं अस्मिन् भरे नृ-
ऽतमं वाजं सातौ शृण्वन्तं उयं ऊतये समतऽमु घ्नन्तं वृचाणि सं-
ऽजितं धनानां ॥ ८ ॥ ७ ॥

॥ ४४ ॥ अयं ते अस्तु हर्यतः सोमः आ हरिऽभिः सुतः जुषाणः इन्द्र
हरिऽभिः नः आ गृहि आ तिष्ठ हरितं रथं ॥ १ ॥ हर्यन् उपसं अर्चयः
सूर्यं हर्यन् अरोचयः विद्वान् चिकित्वान् हरिऽअश्व वर्धसे इन्द्रं वि-
श्याः अभि श्रियः ॥ २ ॥ द्वां इन्द्रः हरिऽधायसं पृथिवी हरिऽवर्षसं
अधारयत् हरितोः भूरिभोजनं ययोः अंतः हरिः चरत् ॥ ३ ॥ जज्ञानः
हरितः वृषा विश्वं आभाति रोचनं हरिऽअश्वः हरितं धत्ते आयुधं
आ वज्रं बाहोः हरिः ॥ ४ ॥ इन्द्रः हर्यन्तं अर्जुनं वज्रं शुक्रेः अभिऽवृत्तं
अप अवृणोत् हरिऽभिः अद्रिऽभिः सुतं उत् गाः हरिऽभिः आ-
जत ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥४५॥ आ म॒द्रिः इ॒न्द्र ह॒रिऽभिः या॒हि म॒यू॒रोमऽभिः मा त्वा॒ के
चित् न॒ि य॒म॒न॒ वि॒न पा॒शि॒नः अ॒ति ध॒न्वऽइ॒व ता॒न इ॒हि ॥१॥ वृ॒च-
ऽखा॒दः व॒लं॒ऽरु॒जः पु॒रां दु॒र्मः अ॒पां अ॒जः स्था॒ता रथ॑स्य ह॒यौः अ॒-
भिऽस्व॒रे इ॒न्द्रः ह॒व्हा चि॒त् आऽरु॒जः ॥२॥ गं॒भी॒रा॒न उ॒द्धी॒नऽइ॒व
क्र॒तुं पु॒ष्य॑सि॒गाऽइ॒व प्र॑सु॒ऽगो॒पाः य॒वसं॑ धे॒नवः॒ यथा॑ हृ॒दं कु॒ल्याः-
ऽइ॒व आ॒श॒त ॥३॥ आ॒नः तु॒जं रा॒यिं भ॒र अं॒शं न॒ प्र॒तिऽजा॒न॒ते वृ॒क्षं प॒क्वं
फ॒लं अ॒ंकीऽइ॒व धू॒नुहि॒ इ॒न्द्र सं॒ऽपा॒र॒णं व॑सु ॥४॥ स्वऽयुः इ॒न्द्र स्व-
ऽरा॒ट् अ॒सि॒ स्म॒तऽदि॒ष्टिः स्व॒यंशः॑ऽत॒रः सः व॒वृ॒धा॒नः ओ॒ज॒सा पु॒-
रु॒स्तु॒त भ॒वं नः॒ सु॒श्र॒वः॑ऽत॒मः ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥४६॥ यु॒ध्मस्य॑ ते वृ॒षभ॑स्य स्वऽरा॒जः उ॒यस्य॑ यू॒नः स्थ॒वि॒रस्य॑ घृ-
ध्वैः अ॒जू॒यैतः॒ व॒ज्रि॒णः वी॒र्या॑णि इ॒न्द्र श्रु॑तस्य म॒ह॒तः म॒हा॒नि ॥१॥
म॒हा॒न अ॒सि॒ म॒हिष॑ वृ॒ष्ण्ये॒भिः ध॒नऽस्पृ॑त उ॒य॒ सह॑मानः अ॒न्या॒न
ए॒कः वि॒श्वस्य॑ भु॒व॒नस्य॑ रा॒जा॒सः यो॒धय॑ च॒ क्ष॒यय॑ च॒ ज॒नान् ॥२॥ प्र
मा॒त्राभिः॑ रि॒रि॒चे॒ रोच॑मानः प्र दे॒वेभिः॑ वि॒श्वतः॑ अ॒प्र॒तिऽइ॒तः प्र
म॒ज्म॒ना दि॒वः इ॒न्द्रः पृ॒थि॒व्याः प्र उ॒रोः म॒हः अ॒न्त॒रि॒क्षा॒त् ऋ॒जी॒षी
॥३॥ उ॒रु॒ग॒भी॒रं ज॒नुषा॑ अ॒भि उ॒यं वि॒श्वऽव्य॑च॒सं अ॒व॒तं म॒ती॒नां इ॒न्द्र
सो॒मा॒सः प्रऽदि॒वि सु॒ता॒सः स॒मु॒द्रं न॒ स॒व॒तः आ वि॑शंति ॥४॥ यं
सो॒मं इ॒न्द्र पृ॒थि॒वी॒द्या॒वा ग॒र्भं न॒ मा॒ता बि॒भृ॒तः त्वा॒ऽया तं॑ ते हि॒न्व-
ति॒ तं ऊं॑ ते मृ॒जंति॑ अ॒ध्व॒र्य॒वः वृ॒षभ॑ पा॒त॒वै ऊं॑ ॥ ५ ॥ १० ॥

॥४७॥ म॒रु॒त्वा॒न इ॒न्द्र वृ॒षभः॑ र॒णा॒य पि॒ब सो॒मं अ॒नुऽस्व॒धं म॒दा॒य
आ॒ सि॒च॒स्व ज॒ठ॒रे म॒ध्वः ऊ॒र्मि॒त्वं रा॒जा अ॒सि प्रऽदि॒वः सु॒ता॒नां ॥१॥
स॒ऽजो॒षाः इ॒न्द्र स॒ऽग॒णः म॒रु॒तऽभिः॑ सो॒मं पि॒ब वृ॒चऽहा शूर॑ वि-

ज्ञानं जहि शब्दं न अपि मृधः नुदस्व अथ अभयं कृणुहि विश्वतः नः
 ॥२॥ उत ऋतुऽभिः ऋतुऽपाः पाहि सोमं इंद्रं देवेभिः सखिऽभिः
 सुतं नः यान आ अभजः मरुतः ये त्वा अनु अहं न वृचं अदधुः तुभ्यं
 ओजः ॥३॥ ये त्वा अहिऽहत्यै मघऽवन् अवर्धन ये शां बरे हरिऽवः
 ये गोऽइष्टौ ये त्वा नूनं अनुऽमदंति विप्राः पिब इंद्र सोमं सऽगं राः
 मरुतऽभिः ॥४॥ मरुत्वंतं वृषभं ववृधानं अकवऽअरिं दिव्यं शांसं
 इंद्रं विश्वऽसहं अवसे नूतनाय उयं सहऽदां इह तं हुवेम ॥५॥ ११॥

॥४८॥ सद्यः ह जातः वृषभः कनीनः प्रऽभर्तुं आवत् अंधसः सु-
 तस्य साधोः पिब प्रतिऽकामं यथा ते रसऽआशिरः प्रथमं सोम्य-
 स्य ॥१॥ यत् जायथाः तत् अहः अस्य कामे अंशोः पीयूषं अपिबः
 गिरिऽस्थां तं ते माता परि योषां जनि च मरुतः पिबुः दमै आ अ-
 सिंचत अये ॥२॥ उपऽस्थाय मातरं अन्नं ऐटु तिग्मं अपश्यत्
 अभिसोमं ऊधः प्रऽयवयन् अचरत् गृत्सः अन्यान महानि चक्रे
 पुरुषऽप्रतीकः ॥३॥ उयः तुराषाट् अभिभूतिऽओजाः यथा वशं
 तन्वं चक्रे एषः त्वष्टारं इंद्रः जनुषा अभिऽभूय आऽमुष्यं सोमं अ-
 पिबत् चमूषु ॥४॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं
 वाजऽसातौ शृण्वन्तं उयं ऊतये समत्ऽसु घ्नन्तं वृचाणि संऽजितं
 धनानां ॥५॥ १२॥

॥४९॥ शंसं मह्यं इंद्रं यस्मिन् विश्वाः आ कृष्टयः सोमऽपाः कामं
 अव्यनं यं सुऽक्रतुं धिषणे विभ्वऽतष्टं घनं वृचाणां जनयंत देवाः
 ॥१॥ यं नु नकिः पृतनासु स्वऽराजं द्विता तरति नृऽतमं हरिऽस्थां
 इन्ऽतमः सत्वंऽभिः यः ह शूषैः पृथुऽजयाः अमिनात् आयुः द-

स्योः ॥ २ ॥ सहऽवा पृतऽसुतरणिः न अवा विऽआनशिः रोदसी-
मेहनाऽवानभगः न कारेहयः मतीनां पिताऽइव चारुः सुऽहवः
वयऽधाः ॥ ३ ॥ धर्ता दिवः रजसः पृष्टः ऊर्ध्वः रथः न वायुः वसुऽभिः
नियुत्वा न क्षपां वस्ता जनिता सूर्यस्य विऽभक्ता भागं धिषणा-
ऽइव वाजं ॥ ४ ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं
वाजंऽसाती शृण्वंतं उयं ऊतये समतऽसु घ्नंतं वृचाणि संऽजितं
धनानां ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ ५० ॥ इंद्रः स्वाहा पिबतु यस्य सोमः आऽगत्य तुमः वृषभः
मरुत्वा न आ उरुऽव्यचाः पृणतां एभिः अन्नैः आ अस्य हविः त-
न्वः कामं ऋध्याः ॥ १ ॥ आ ते सपर्यू जवसे युनज्म ययोः अन्तु
प्रऽदिवः श्रुष्टिं आवः इहत्वा धेयुः हरयः सुऽशिप्र पिबतु अस्य सु-
ऽसुतस्य चारोः ॥ २ ॥ गोभिः मिमिक्षुं दधिरे सुऽपारं इंद्रं ज्यैष्ठ्याय
धायसे गृणानाः मंदानः सोमं पपिऽवान ऋजीषिन् सं अस्मभ्यं
पुरुधा गाः इषण्य ॥ ३ ॥ इमं कामं मंदय गोभिः अश्वैः चंद्रऽवता
राधसा पप्रथः च स्वऽयवः मतिऽभिः तुभ्यं विप्राः इंद्राय वाहः
कुशिकासः अक्रन् ॥ ४ ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृ-
ऽतमं वाजंऽसाती शृण्वंतं उयं ऊतये समतऽसु घ्नंतं वृचाणि सं-
ऽजितं धनानां ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥ ५१ ॥ चर्षणिऽधृतं मघऽवानं उक्थ्य इंद्रं गिरः बृहतीः अभि
अनूषत ववृधानं पुरुऽहूतं सुवृक्तिऽभिः अमर्त्य जरमाणं दिवे-
ऽदिवे ॥ १ ॥ शतऽक्रतुं अर्णवं शाकिनं नरं गिरः मे इंद्रं उप यंति
विश्वतः वाजऽसनिं पूऽभिदं तूणि अपऽतुरं धामऽसाचं अभि-

ऽसाचै स्वऽविदं ॥ २ ॥ आऽकोरे वसोः जरिता पनस्यते अनेहसः
 स्तुभः इन्द्रः दुवस्यति विवस्वतः सतने आ हि पिप्रिये सचाऽसहै
 अभिमातिऽहनै स्तुहि ॥ ३ ॥ नृणां जुं त्वानृसतं मंगीऽभिः उक्थैः
 अभि प्र वीरं अर्चत सऽबाधः सं सहसे पुरुऽमायः जिहीते नमः
 अस्य प्रऽदिवः एकः ईशे ॥ ४ ॥ पूर्वीः अस्य निऽसिधः मर्त्येषु पुरु
 वसूनि पृथिवी विभर्ति इद्राय द्यावः ओषधीः उत आपः रयिं
 रक्षति जीरयः वनानि ॥ ५ ॥ १५ ॥ तुभ्यं ब्रह्माणि गिरः इन्द्र तुभ्यं सचा
 दधिरे हरिऽवः जुषस्व बोधि आपिः अवसः नूतनस्य सखे वसो
 जरितुऽभ्यः वयः धाः ॥ ६ ॥ इन्द्र मरुत्वः इह पाहि सोमं यथा शर्याते
 अपिबः सुतस्य तव प्रऽनीती तव शूर शमेन आ विवासंति क-
 वयः सुऽयज्ञाः ॥ ७ ॥ सः वावशानः इह पाहि सोमं मरुतऽभिः इन्द्र
 सखिऽभिः सुतं नः जातं यत् त्वा परिदेवाः अभूषन महेभराय पु-
 रुऽहूत विश्वे ॥ ८ ॥ अपऽतूयै मरुतः आपिः एषः अमंदन इन्द्र अनु
 दातिऽवाराः तेभिः साकं पिबतु वृत्रऽखादः सुतं सोमं दाशुषः
 स्वे सधऽस्ये ॥ ९ ॥ इदं हि अनु ओजसा सुतं राधानां पते पिबतु
 अस्य गिर्वृणः ॥ १० ॥ यः ते अनु स्वधां असंत सुते नि यच्छ तन्वसः
 त्वा ममन्तु सोम्यं ॥ ११ ॥ प्र ते अश्रोतु कुक्ष्योः प्र इन्द्र ब्रह्मणा गिरः प्र
 बाहू शूर राधसे ॥ १२ ॥ १६ ॥

॥ ५२ ॥ धानाऽवतं करंभिणं अपूपऽवतं उक्थिनं इन्द्र प्रातः जु-
 षस्व नः ॥ १ ॥ पुरोऽकाशं पचत्यं जुषस्व इन्द्र आ गुरस्व च तुभ्यं ह-
 व्यानि सिंस्रते ॥ २ ॥ पुरोऽकाशं च नः घसः जोषयांसे गिरः च नः
 वधूयुऽइव योषणां ॥ ३ ॥ पुरोऽकाशं सनऽश्रुत प्रातऽसावे जु-
 षस्व नः इन्द्र क्रतुः हि ते बृहन ॥ ४ ॥ माथ्यं दिनस्य सवनस्य धानाः

पुरोऽकाशं इंद्रं कृष्व इह चारुं प्र यत् स्तोता जुरिता तूष्णिऽअर्थः
 वृषऽयमाणः उप गीऽभिः इंद्रे ॥५॥ १७॥ तृतीयै धानाः सवने
 पुरुऽस्तुत पुरोऽकाशं आऽहुतं ममहस्व नः ऋभुऽमतं वाजऽवंतं
 त्वा कवे प्रयस्वंतः उप शिक्षेम धीतिऽभिः ॥६॥ पूषणऽवते ते
 चकृम करंभं हरिऽवते हरिऽअश्वाय धानाः अपूपं अङ्घ्रिऽसङ्गणः
 मरुतऽभिः सोमं पिब वृचऽहा शूरविद्वान् ॥७॥ प्रति धानाः भरत
 तूयं अस्मै पुरोऽकाशं वीरऽतमाय नृणां दिवेऽदिवे सऽदृशीः इंद्र
 तुभ्यं वर्धतु त्वा सोमऽपेयाय धृष्णो ॥८॥ १८ ॥

॥५३॥ इंद्रा पर्वता बृहता रथेन वामीः इषः आ बृहत् सुऽवीराः
 वीतं हव्यानि अध्वरेषु देवा वर्धेथां गीऽभिः इळ या मदता ॥१॥
 तिष्ठ सु कं मघऽवन् मा परा गाः सोमस्य नु त्वा सुऽसुतस्य यक्षि
 पितुः न पुत्रः सिचं आ रभे ते इंद्र स्वादिष्टया गिरा शचीऽवः ॥२॥
 शंसाव अध्वर्यो प्रति मे गृणीहि इंद्राय वाहः कृणवाव जुष्टं आ
 इदं बर्हिः यजमानस्य सीद अथ च भूत उक्थं इंद्राय शस्तं ॥३॥ जा-
 या इत् अस्तं मघऽवन् सा इत् ऊं योनिः तत् इत् त्वा युक्ताः हरयः
 बृहन्तु यदा कदा च सुनवाम सोमं अग्निः त्वा दूतः धन्वाति अच्छ
 ॥४॥ परा याहि मघऽवन् आ च याहि इंद्र भ्रातः उभयवंते अर्थं य-
 च रथस्य बृहत् निऽधानं विऽमोचनं वाजिनः रासभस्य ॥५॥ १९॥
 अपाः सोमं अस्तं इंद्र प्र याहि कल्याणीः जाया सुऽरण्यं गृहे ते यच
 रथस्य बृहत् निऽधानं विऽमोचनं वाजिनः दक्षिणाऽवत् ॥६॥
 इमे भोजाः अंगिरसः विऽरूपाः दिवः पुत्रासः असुरस्य वीराः वि-
 श्वामित्राय ददंत मघानि सहस्रऽसावे प्र तिरते आयुः ॥७॥ रूपं-

ऽरुपं मघऽवा बोभवीति मायाः कृण्वानः तन्वं परिस्वां चिः यत्
 दिवः परिमुहूर्तं आ अगां तस्वैः मंचैः अनृतुऽपाः ऋतऽवा ॥ ८ ॥
 महान ऋषिः देवऽजाः देवऽजूतः अस्तं भात सिंधुं अर्णवं नृऽच-
 क्षाः विश्वामित्रः यत् अवहत् सुऽदासं अप्रियायत् कुशिकेभिः
 इंद्रः ॥ ९ ॥ हंसाऽइव कृणुष्य श्लोकं अद्रिऽभिः मदंतः गीऽभिः अ-
 ध्वरे सुते सचां देवेभिः विप्राः ऋषयः नृऽचक्षुसः वि पिबध्वं कु-
 शिकाः सोम्यं मधु ॥ १० ॥ २० ॥ उप प्र इत् कुशिकाः चेतयध्वं अश्वं
 राये प्रमुंचत् सुऽदासः राजा वृचं जघनत् प्राक् अपाक् उदक् अथ
 यजाते वरे आ पृथिव्याः ॥ ११ ॥ यः इमे रोदसी उभे अहं इंद्रं अतु-
 स्तवं विश्वामित्रस्य रक्षति ब्रह्म इंद्रं भारतं जनैः ॥ १२ ॥ विश्वामित्राः
 अरासत् ब्रह्म इंद्राय वज्रिणे करत् इत् नः सुऽराधसः ॥ १३ ॥ किं ते
 कृण्वन्ति कीकटेषु गावः न आऽशिरं दुहे न तपन्ति घर्म आ नः भर
 प्रऽमगंदस्य वेदः नैचाऽशाखं मघऽवन रंधय नः ॥ १४ ॥ ससर्परीः
 अमंति बाधमाना बृहत् मिमाय जमदग्निऽदत्ता आ सूर्यस्य दु-
 हिता ततान अवं देवेषु अमृतं अजुयै ॥ १५ ॥ २१ ॥ ससर्परीः अभरत्
 तूर्य एभ्यः अधि अवं पांचऽजन्यासु कृष्टिषु सा पक्ष्यां नव्यं आयुः
 दधाना यां मे पलस्तिऽजमदग्नयः दुदुः ॥ १६ ॥ स्थिरौ गावौ भवतां
 वीळुः अक्षः माईषा वि वहि मा युगं विशारि इंद्रः पातल्यै दुद-
 तां शरीतोः अरिष्टनेमे अभि नः सचस्व ॥ १७ ॥ बलं धेहि तनूषु
 नः बलं इंद्र अनकुत्तऽसु नः बलं तोकाय तनयाय जीवसे त्वं हि
 बलदाः असि ॥ १८ ॥ अभि व्ययस्व खदिरस्य सारं ओजः धेहि स्पं-
 दने शिंशपायां अक्षं वीळो वीळित वीळयस्व मा यामात्
 अस्मात् अव जीहि पः नः ॥ १९ ॥ अयं अस्मान वनस्पतिः मा च
 हाः मा च रिरिषत् स्वस्ति आ गृहेभ्यः आ अवऽसै आ विऽमो-

च॒नात् ॥२०॥२१॥ इ॒द्रं ऊ॒तिऽभिः बहु॒लाभिः नः अ॒द्य या॒त् ष्टे॒ष्टा-
भिः म॒घऽव॒न् प्रूर॒जिन्व॒ यः नः द्वेष्टि॑ अ॒धरः सः प॒दीष्ट॑ यं ऊं द्वि॒ष्मः
तं ऊं प्रा॒णः ज॒हात् ॥ २१॥ प॒रं चि॒त्त॒ वित॒ पति॑ शि॒बलं॑ चि॒त्त॒ वि
वृ॒श्चति॑ उ॒खा चि॒त् इ॒द्रं ये॒षती॑ प्र॒यस्ता॑ फेनं अ॒स्यति॑ ॥ २२॥ न सा-
य॒कस्य॑ चि॒किते॑ ज॒नासः॑ लो॒धं न॒यंति॑ प॒शुं म॒न्यमा॑नाः न अ॒वा-
जिनं॑ वा॒जिना॑ हा॒सय॑न्ति न ग॒र्दभं॑ पुरः अ॒श्वात् न॒यंति॑ ॥ २३॥ इ॒मे
इ॒द्रं भ॒रत॑स्य पु॒त्राः अ॒पऽपि॒त्वं चि॒कितुः॑ न प्र॒ऽपि॒त्वं हि॒न्वन्ति॑ अ॒श्वं
अ॒रणं॑ न नित्यं ज्याऽवाजं परि न॒यंति॑ आ॒जौ ॥ २४॥ २३॥ ४॥

॥ ५४ ॥ इ॒मं म॒हे वि॒द॒ध्याय॑ श्रूषं श॒श्वत् कृत्वं इ॒ड्याय॑ प्र॒जभुः॑ श्रू-
णो॒तु नः॑ द॒म्येभिः॑ अ॒नीकैः॑ श्रू॒णोतु॑ अ॒ग्निः दि॒व्यैः अ॒जस्रः॑ ॥ १॥ म॒हि
म॒हे दि॒वे अ॒र्चं पृथि॒व्यै का॒मः मे इ॒च्छन् च॒रति॑ प्र॒ऽजान॑न् ययोः ह
स्तो॒मे वि॒द॒धेषु॑ दे॒वाः स॒पर्य॑वः मा॒दय॑न्ते स॒चा आ॒योः ॥ २॥ यु॒वोः
ऋ॒तं रो॒दसी॑ स॒त्यं अ॒स्तु म॒हे सु॒नः सु॒विता॑यं प्र॒भूतं॑ इ॒दं दि॒वे नमः॑
अ॒ग्ने पृथि॒व्यै स॒पर्या॑मि प्र॒यसा॑ या॒मि रत्नं॑ ॥ ३॥ उ॒तो हि॒ वां पू॒र्याः
आ॒ऽवि॒विद्रे॑ ऋ॒तं ऽव॒री० रो॒दसी॑ स॒त्यं ऽवा॒चः नरः॑ चि॒त्त॒वां स॒ऽइ॒धे
श्रू॒रं सा॒तौ व॒व॑दिरे पृथि॒वि वे॒वि॒दानाः॑ ॥ ४॥ कः अ॒द्वा वे॒दकः॑ इ॒ह
प्र वो॒चत॑ दे॒वान् अ॒च्छ प॒थ्या॑ का॒सं ए॒ति द॒दृशे॑ ए॒षां अ॒व॒मा स-
दा॑सि पे॒रेषु॑ या गु॒ह्येषु॑ व्र॒तेषु॑ ॥ ५॥ २४॥ क॒विः नृ॒ऽचक्षाः॑ अ॒भि सी
अ॒च॒ष्ट ऋ॒तस्य॑ यो॒ना वि॒ऽघृ॒ते० म॒दंती॑ ना॒ना च॒क्रा॒ते० स॒दनं॑ य-
था॒ वेः स॒मा॒नेन॑ क्र॒तुना॑ सं॒ऽवि॒दाने॑ ॥ ६॥ स॒मा॒न्या वि॒ऽयु॒ते०
दूरे॑ऽअ॒न्ते० ध्रु॒वे प॒दे त॒स्यतुः॑ जा॒गरू॒के उ॒त स्व॑सा॒रा यु॒वती॑ भ॒व-
ती॑ आ॒त् ऊं ब्रु॒वाते॑ मि॒थुना॑नि॒नाम॑ ॥ ७॥ वि॒श्वा इ॒त् ए॒ते ज॑नि॒म
सं वि॒वि॒क्तः म॒हः दे॒वान् वि॒भ्रंती॑ न॒व्यथे॑ते॒ एज॑त् ध्रु॒वं प॒त्यते॑ वि॒श्वं

एकं चरन्तं पतन्ति विष्णुं वि जातं ॥८॥ सनां पुराणं अधि एमि
 आरात् महः पितुः जनिनुः जामि तत नः देवासः यच्च पनितारः
 एवैः उरौ पथि विऽउते तस्युः अंतः ॥९॥ इमं स्तोमं रोदसीं प्रब्र-
 वीमि ऋदूराः शृण्वन् अग्निऽजिह्वाः मित्रः संऽराजः वरुणः
 युवानः आदित्यासः कवयः पप्रथानाः ॥१०॥ २५॥ हिरण्यऽपाणिः
 सविता सुऽजिह्वः चिः आ दिवः विदथे पत्यमानः देवेषु च सवि-
 तः श्लोकं अश्वेः आत् अस्मभ्यं आ सुव सर्वऽतांति ॥११॥ सुऽकृत
 सुऽपाणिः स्वऽवान् ऋतऽवा देवः त्वष्टा अवसे तानि नः धात्
 पूषणऽवंतः ऋभवः मादयध्वं ऊर्ध्वऽयां वाणः अध्वरं अतष्ट ॥१२॥
 विद्युत्ऽरथाः मरुतः ऋष्टिऽमंतः दिवः मर्याः ऋतऽजाताः अ-
 यासः सरस्वती शृण्वन् यज्ञियासः धातं रयिं सहऽवीरं तुरासः
 ॥१३॥ विष्णुं स्तोमांसः पुरुऽदुस्सं अर्काः भगंस्यऽइव कारिणः या-
 मनिग्मन् उरुऽक्रमः ककुहः यस्य पूर्वीः नमर्धति युवतयः जनि-
 चीः ॥१४॥ इंद्रः विश्वैः वीर्यैः पत्यमानः उभे आ प्रमौ रोदसीं महि-
 ऽत्वा पुरंऽदरः वृत्रऽहा धृष्णुऽसेनः संऽगृभ्यं नः आ भरभूरि पश्वः
 ॥१५॥ २६॥ नासत्या मे पितरा बंधुऽपृच्छा संऽजात्यं अश्विनोः चारु
 नामं युवं हि स्थः रयिऽदौ नः रयीणां दात्रं रक्षेथे अर्कवैः अदब्धा
 ॥१६॥ महत्तत वः कवयः चारु नामं यत्त ह देवाः भवथ विश्वे इंद्रे
 सखा ऋभुऽभिः पुरुऽहूत प्रियेभिः इमां धियं सातये तक्षत नः
 ॥१७॥ अर्यमानः अदितिः यज्ञियासः अदब्धानि वरुणस्य व्रता-
 नि युयोत नः अनपत्यानि गंतोः प्रजाऽवान नः पशुऽमान् अस्तु
 गातुः ॥१८॥ देवानां दूतः पुरुध प्रऽसूतः अनागान नः वोचतु सर्व-
 ऽताता शृणोतु नः पृथिवी द्यौः उत्त आपः सूर्यः नक्षत्रैः उरु अं-
 तरिक्षं ॥१९॥ शृण्वंतु नः वृषणः पर्वतासः ध्रुवऽक्षेमासः इळया

मदंतः आदित्येः नः अदितिः शृणोतु यच्छंतु नः मरुतः शर्म भद्रं
 ॥२०॥ सदा सुऽगः पितुऽमान अस्तु पंथाः मध्वा देवाः ओषधीः सं
 पिपृक्त भगः मे अये सख्ये न मृध्याः उत् रायः अश्यां सदंनं पुरु-
 ऽक्षोः ॥२१॥ स्वदंस्व हव्या सं इषः दिदीहि अस्मद्यं क सं मिमीहि
 अवांसि विश्वान अये पृतऽसु तान जेषि शबून अहा विश्वा सु-
 ऽमनाः दीदिहि नः ॥ २२ ॥ २७ ॥

॥५५॥ उषसः पूर्वाः अध यत् विऽऊषुः महत् वि जज्ञे अक्षरं पदे
 गोः व्रता देवानां उप नु प्रऽभूषनं महत् देवानां असुरऽत्वं एकं
 ॥१॥ मोः सुनः अब जुहुरंत देवाः मा पूर्वे अये पितरः पदऽज्ञाः पु-
 राण्योः सन्नोः केतुः अंतः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२॥ वि
 मे पुरुऽचा पतयंति कामाः शमि अच्छ दीद्ये पूर्ष्याणि संऽइडे अ-
 यौ अतं इत् वदेम महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥३॥ समानः राजा
 विऽभृतः पुरुऽचा शये श्यासु प्रऽयुतः वना अनु अन्या वत्सं भर-
 ति क्षेति माता महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥४॥ आऽक्षित पू-
 र्वासु अपराः अनूरुत् सद्यः जातासु तरुणीषु अंतः अंतऽवतीः
 सुवते अप्रऽवीताः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥५॥ २८ ॥ शयुः
 परस्तात् अध नु द्विऽमाता अबंधनः चरति वत्सः एकः मिचस्य
 ता वरुणस्य व्रतानि महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥६॥ द्विऽमाता
 होता विदथेषु संऽराट् अनु अयं चरति क्षेति बुध्नः प्र राण्यानि
 राण्यऽवाचः भरति महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥७॥ शूरस्यऽइव
 युध्यंतः अंतमस्य प्रतीचीनं दृष्टे विश्वं आऽयत् अंतः मतिः चर-
 ति निऽसिधं गोः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥८॥ नि वेवेति

पलितः दूतः आसु अंतः महान् चरति रोचनेन वपूषि विभ्रत अ-
 भिनः वि चष्टे महत् देवानां असुरत्वं एकं ॥ ९० ॥ विष्णुः गोपाः
 परमं पाति पाथः प्रिया धामानि अमृतां दधानः अग्निः ता वि-
 श्वा भुवनानि वेद महत् देवानां असुरत्वं एकं ॥ ९० ॥ २९ ॥ नाना
 चक्राते यम्या वपूषितयोः अन्यत् रोचते कृष्णं अन्यत् श्यावी च
 यत् अरुषी च स्वसारौ महत् देवानां असुरत्वं एकं ॥ ९१ ॥ माता
 च यच्च दुहिता च धेनूः सवः ऽदुर्घे० धापयेते सं ऽईची० ऋतस्य ते
 सदसि ईळे अंतः महत् देवानां असुरत्वं एकं ॥ ९२ ॥ अन्यस्याः
 वत्सं रिहती मिमाय कया भुवा नि दधे धेनुः ऊधः ऋतस्य सा पय-
 सा अपिन्वत् इळा महत् देवानां असुरत्वं एकं ॥ ९३ ॥ पद्यां वस्ते
 पुरुषरूपा वपूषि ऊर्ध्वा तस्थौ चिऽअविरेरिहाणा ऋतस्य सञ्जं
 वि चरामि विद्वान् महत् देवानां असुरत्वं एकं ॥ ९४ ॥ पदे ऽइव०
 निऽहिते० दस्मे अंतः तयोः अन्यत् गुह्यं आविः अन्यत् सध्रीची-
 ना पथ्या सा विषूची महत् देवानां असुरत्वं एकं ॥ ९५ ॥ ३० ॥
 आ धेनवः धुनयंतां अशिन्धीः सवः ऽदुग्धाः शश्याः अग्रऽदुग्धाः
 नव्याऽनव्याः युवतयः भवतीः महत् देवानां असुरत्वं एकं ॥ ९६ ॥
 यत् अन्यासु वृषभः रोरवीति सः अन्यस्मिन् यूथे नि दधाति रेतः
 सः हि क्षपाऽवान् सः भगः सः राजा महत् देवानां असुरत्वं एकं
 ॥ ९७ ॥ वीरस्यनु सुऽअश्वं जनासः प्रनु वोचाम विदुः अस्य देवाः
 षोऽह्ना युक्ताः पंचऽपंच आ वहंति महत् देवानां असुरत्वं एकं
 ॥ ९८ ॥ देवः त्वष्टा सविता विश्वरूपः पुषोष प्रऽजाः पुरुधा जजान
 इमा च विश्वा भुवनानि अस्य महत् देवानां असुरत्वं एकं ॥ ९९ ॥
 मही सं ऐरत् चक्षां सं ऽईची० उभे ते अस्य वसुना निऽऽष्टे० ऋ-
 खे वीरः विंदमानः वसूनि महत् देवानां असुरत्वं एकं ॥ १०० ॥ इमा

च नः पृथिवी विश्वऽधायाः उप स्तेति हितऽमित्रः न राजा पुरः-
 ऽसदः शर्मऽसदः न वीराः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२९॥ निः-
 ऽसिध्वरीः ते ओषधीः उत आपः रयिं ते इन्द्र पृथिवी विभर्ति सखा-
 यः ते वामऽभाजः स्याम महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२९॥३९॥३॥

॥५६॥ न ता मिनंति मायिनः न धीराः वता देवानां प्रथमा ध्रु-
 वाणि न रोदसी अदुहा वेद्याभिः न पर्वताः निऽनमेत स्थिऽवां-
 संः ॥१॥ षट्भारान एकः अचरन् विभर्ति ऋतं वर्षिष्ठं उप गावः
 आ अगुः तिस्रः महीः उपराः तस्युः अत्याः गुहा द्वे निऽहिते०
 दर्शिएका ॥२॥ चिऽपाजस्यः वृषभः विश्वऽरूपः उत चिऽउधा पु-
 रुध प्रजाऽवानं चिऽअनीकः पत्यते माहिनऽवानं सः रेतऽधाः
 वृषभः शश्वतीनां ॥३॥ अभीके आसां पदऽवीः अबोधि आदि-
 त्यानां अहे चारु नाम आपः चित् असै अरमत देवीः पृथक्
 व्रजंतीः परि सी अवृजन् ॥४॥ ची सधऽस्यां सिधवः चिः कवीनां
 उत चिऽमाता विदथेषु संऽराट् ऋतऽवरीः योषणाः तिस्रः अ-
 याः चिः आ दिवः विदथे पत्यमानाः ॥५॥ चिः आ दिवः सविता
 वायाणि दिवेऽदिवे आसुव चिः नः अहः चिऽधातु रायः आसुव
 वसूनि भगं चातः धिषणे सातये धाः ॥६॥ चिः आ दिवः सविता
 सो सवीति राजाना मित्रावरुणा सुऽपाणी० आपः चित् अस्य
 रोदसी चित् उवीं रत्नं भिक्षंत सवितुः सवायं ॥७॥ चिः उतऽत-
 मा दुऽनशा रोचनानि त्रयः राजंति असुरस्य वीराः ऋतऽवानः
 इधिराः दुऽदभासः चिः आ दिवः विदथे संतु देवाः ॥८॥१॥

॥५७॥ प्र मे विविक्कान् अविदत् मनीषां धेनुं चरंती प्रऽयुतां

अगोपां सद्यः चित् या दुदुहे भूरि धासेः इंद्रः तत् अग्निः पनितारः
 अस्याः ॥१॥ इंद्रः सुपूषा वृषणा सुहस्ता दिवः न प्रीताः शशयं
 दुदुहे विश्वे यत् अस्यां रणयंत देवाः प्रवः अच वसवः सुक्लं अश्यां
 ॥२॥ याः जामयः वृष्णे इच्छंति शक्तिं नमस्यंतीः जानते गर्भं अ-
 स्मिन् अच्छं पुत्रं धेनवः वावशानाः महः चरति विभ्रतं वपूषि
 ॥३॥ अच्छं विवक्ति रोदसी सुमेकै० याव्याः युजानः अध्वरे म-
 नीषा इमा ऊं ते मनवे भूरि वाराः ऊर्ध्वाः भवंति दर्शताः यजचाः
 ॥४॥ या ते जिह्वा मधुमती सुमेधाः अग्ने देवेषु उच्यते उरुची
 तया इह विश्वान् अवसे यजचान् आसादय पायय च मधूनि ॥५॥
 या ते अग्ने पर्वतस्य इव धारा असंश्रंती पीपयंत देव चिचातां
 असभ्यं प्रमतिं जातु वेदः वसो रास्व सुमतिं विश्वजंन्यां
 ॥६॥ २॥

॥५८॥ धेनुः प्रत्नस्य काम्यं दुहाना अंतः पुत्रः चरति दक्षिणा-
 याः आ द्योतनिं वहति शुभ्रयामा उषसः स्तोमः अश्विनौ अ-
 जीगः ॥१॥ सुयुक् वहंति प्रति वां ऋतेन ऊर्ध्वाः भवंति पितरा-
 इव मेधाः जरेथां असात् विप्रणेः मनीषां युवोः अवं चकृम आ-
 यातं अवाक् ॥२॥ सुयुक् भिः अश्वैः सुवृता रथेन दसौ इमं शृ-
 णुतं श्लोकैः अद्रेः किं अंग वां प्रति अवर्ति गमिष्ठा आहुः विप्रासः
 अश्विना पुरा जाः ॥३॥ आ मन्येथां आगतं कत् चित् एवैः विश्वे
 जनासः अश्विना हवंते इमा हि वां गोऽर्जुजीका मधूनि प्रमि-
 चासः न ददुः उषः अग्ने ॥४॥ तिरः पुरु चित् अश्विना रजांसि आ-
 गूषः वां मघऽवाना जनेषु आ इह यातं पथि भिः देवऽयानैः
 दसौ इमे वां निऽधयः मधूनां ॥५॥ ३॥ पुराणं ओकः सख्यं शिवं वां

युवोः नरा द्रविणं जहाव्यां पुनः कृषाणाः सख्या शिवानि म-
 ध्वा मदेम सह नु समाणाः ॥६॥ अश्विना वायुनां युवं सुऽदक्षा
 नियुतऽभिः च सऽजोषसा युवाना नसत्या तिरऽअह्यं जुषाणा
 सोमं पिबतं अस्मिधा सुऽदानू ॥७॥ अश्विना परि वां इषः पुरु-
 चीः ईयुः गीऽभिः यतमानाः अमृधाः रथः ह वां चतुऽजाः अद्रि-
 ऽजृतः परि द्यावा पृथिवी याति सद्यः ॥८॥ अश्विना मधुसुतऽतमः
 युवाकुः सोमः तं पातं आगतं दुरोणे रथः ह वां भूरिवपैः करिक्त
 सुतऽवतः निऽकृतं आऽगमिष्ठः ॥९॥ ४ ॥

॥५९॥ मित्रः जनान यातयति ब्रुवाणः मित्रः दाधार पृथिवी
 उत द्यां मित्रः कृष्टीः अनिऽमिषा अभि चष्टे मित्राय हव्यं घृत-
 ऽवत जुहोत ॥१॥ प्रसः मित्रमर्तैः अस्तु प्रयस्वान् यः ते आदित्य
 शिष्यति व्रतेन न हन्यते न जीयते त्वाऽजतः न एनं अंहः अश्वोति
 अंतितः न दूरात् ॥२॥ अनमीवासः इळया मर्दतः मितऽज्ञवः
 वरिमन् आ पृथिव्याः आदित्यस्य व्रतं उपऽक्षियंतः वयं मित्रस्य
 सुऽमतौ स्याम ॥३॥ अयं मित्रः नमस्यः सुऽशेवः राजा सुऽक्षवः
 अजनिष्ठ वेधाः तस्य वयं सुऽमतौ यज्ञियस्य अपि भद्रे सोमनसे
 स्याम ॥४॥ महान् आदित्यः नमसा उपऽसद्यः यातयतऽजनः
 गृणते सुऽशेवः तस्मै एतत् पन्यऽतमाय जुष्टं अग्नौ मित्राय हविः
 आ जुहोत ॥५॥ मित्रस्य चर्षणिऽधृतः अवं देवस्य सानसि द्युम्नं
 चित्रश्रवःऽतमं ॥६॥ अभियः महिना दिवं मित्रः बभूव सऽप्रथाः
 अभि श्रवःऽभिः पृथिवी ॥७॥ मित्राय पंच ये मिरे जनाः अभिष्टि-
 ऽशवसे सः देवान विश्वान बिभर्ति ॥८॥ मित्रः देवेषु आयुषु जना-
 य वृक्तऽबर्हिषे इषः इष्टव्रताः अक्रः ॥९॥ ६ ॥

॥६०॥ इहऽइह वः मनसा बंधुतां नरः उशिजः जग्मुः अभिता-
नि वेदसा याभिः सायाभिः प्रतिजूतिऽवर्षसः सौधन्वनाः यज्ञियं
भागं आनश् ॥१॥ याभिः शचीभिः चमसान् अपि शत यया धिया
गां अरिणीत चर्मणः येन हरीं मनसा निऽऽतस्त तेन देवऽत्वं
ऋभवः सं आनश् ॥२॥ इंद्रस्य सख्यं ऋभवः सं आनऽभुः मनोः न-
पातः अपसः दधन्विरे सौधन्वनासः अमृतऽत्वं आ ईरि विष्टी
शमीभिः सुऽकृतः सुऽकृत्या ॥३॥ इंद्रेण याथ सऽरथं सुते सचां
अथो वशानां भवथ सह श्रिया न वः प्रतिऽमै सुऽकृतानि वा-
घतः सौधन्वनाः ऋभवः वीर्याणि च ॥४॥ इंद्रं ऋभुऽभिः वाज-
वतऽभिः संऽउक्षितं सुतं सोमं आवृषस्व गभस्त्योः धिया इधितः
मघऽवन दाभुषः गृहे सौधन्वनेभिः सह मत्स्व नृऽभिः ॥५॥ इंद्रं
ऋभुऽमान वाजऽवान मत्स्व इह नः अस्मिन् सवने शच्यां पुरु-
ऽस्तुत इमानि तुभ्यं स्वसराणि येमिरे व्रता देवानां मनुषः च धर्मे-
ऽभिः ॥६॥ इंद्रं ऋभुऽभिः वाजिऽभिः वाजयन् इह स्तोमं जरितुः
उप याहि यज्ञियं शतं केतेभिः इधिरेभिः आयवे सहस्रऽनीथः
अध्वरस्य होमनि ॥७॥७॥

॥६१॥ उषः वाजेन वाजिनि प्रऽचेताः स्तोमं जुषस्व गृणतः
मघोनि पुराणी देवि युवतिः पुऽधिः अन्तं व्रतं चरसि विश्वऽवारे
॥१॥ उषः देवि अमर्त्या विभाहि चंद्रऽरथा सूनृताः ईरयंती आत्वा
वहंतु सुऽयमांसः अश्वाः हिरण्यऽवर्णा पृथुऽपाजसः ये ॥२॥ उषः
प्रतीची भुवनानि विश्वा ऊर्ध्वा तिष्ठसि अमृतस्य केतुः समानं
अर्थं चरणीयमाना चक्रंऽइव नव्यसि आववृत्स्व ॥३॥ अवस्यू-
मंऽइव चिन्वती मघोनी उषाः याति स्वसंरस्य पत्नी स्वः जनंती

सु०भगा॑ सु०दंसाः॑ आ अ॒न्ता॑त् दि॒वः प॒प्रथे॑ आ पृथि॒व्याः॑ ॥४॥ अ॒च्छ
वः दे॒वी उ॒षसं॑ वि॒ऽभा॒न्ती प्र वः॑ भ॒र्ध्वं न॑मसा सु०वृ॒क्तिं ऊ॒र्ध्वं म॒धुधा
दि॒वि पा॒जः अ॒श्वेत् प्र रो॒चना॑ रु॒चे र॒णव॑ऽसंहक् ॥५॥ ऋ॒तऽव॒री
दि॒वः अ॒कैः अ॒बो॒धि आ रे॒वती॑ रोद॒सी चि॒चं अ॒स्थ्यात् आ॒ऽय॒ती
अ॒ग्ने उ॒षसं॑ वि॒ऽभा॒न्ती वा॒मं ए॒षि द्र॒विणं॑ भि॒क्षमा॑णः ॥६॥ ऋ॒तस्य॑
बु॒ध्ने उ॒षसा॑ इ॒षण्य॑न वृषा॑ म॒ही रोद॒सी आ वि॒वेश॑ म॒ही मि॒त्रस्य॑
वरु॑णस्य मा॒या च॑द्रा॒ऽइव॑ भा॒नुं वि द॒धे पु॒रु॒ऽचा ॥ ७ ॥ ८ ॥

॥६॥ इ॒माः ऊं वां॑ भृ॒मयः॑ म॒न्यमा॑नाः यु॒वाऽव॑न्ते न तु॒ज्याः अ॒-
भू॒वन् क॑न्यत् इ॒न्द्रा व॑रु॒णा य॒शः वां ये॑न स्म॒सिर्न॑ भ॒रथः॑ स॒खिऽभ्यः॑
॥१॥ अ॒यं ऊं वां॑ पु॒रु॒ऽत॒मः र॒यिऽय॑न श॒श्वत्ऽत॒मं अ॒वसे॑ जो॒ह॒वीति॑
स॒ऽजोषौ॑ इ॒न्द्रा व॑रु॒णा म॒रुत॑ऽभिः दि॒वा पृथि॒व्या ऋ॒णुतं॑ ह॒वमे॑ ॥२॥
अ॒स्मे त॑त् इ॒न्द्रा व॑रु॒णा वसु॑ स्या॒त् अ॒स्मे र॒यिः म॒रुतः॑ स॒र्वेऽवी॑रः
अ॒स्मान् व॑रु॒चीः श॒रणैः॑ अ॒वन्तु॑ अ॒स्मान् हो॒चा भा॑र॒ती दक्षि॑णा-
भिः ॥३॥ बृ॒हस्प॑ते जु॒षस्व॑ नः ह॒व्यानि॑ वि॒श्वऽदे॒व्य रा॒स्व रत्ना॑नि
दा॒शुषे॑ ॥४॥ ऋ॒चिं अ॒कैः बृ॒हस्प॑तिं अ॒र्ध्वरे॑षु न॒मस्य॑त अ॒नामि॑ ओ॒-
जः आ च॑के ॥५॥ १॥ वृ॒षभं॑ च॒र्षणी॑नां वि॒श्वऽरूपं॑ अ॒दाभ्यं॑ बृ॒हस्प॑तिं
वरे॑ण्यं ॥६॥ इ॒यं ते॒ पूष॑न् आ॒घृणे॑ सु०स्तु॒तिः दे॒व न॒व्यसी॑ अ॒स्माभिः॑
तु॒भ्यं श॑स्य॒ते ॥ ७ ॥ तां जु॒षस्व॑ गि॒रं म॑म वा॒जऽय॑न्तीं अ॒व धि॒यं व॒-
धूयुः॑ऽइव॑ योष॒णां ॥ ८ ॥ यः वि॒श्वा अ॒भि वि॑ऽपश्य॒ति भु॑व॒ना सं
च॑ पश्य॒ति सः नः॑ पू॒षा अ॒विता॑ भुव॒त् ॥ ९ ॥ तत् स॒वितुः॑ वरे॒ण्यं
भर्गः॑ दे॒वस्य॑ धी॒महि॑ धि॒यः यः नः॑ प्रऽचो॒दया॑त् ॥ १० ॥ १० ॥ दे॒वस्य॑
स॒वितुः॑ व॒यं वा॒जऽय॑न्तः पु॒रं॑ऽध्या भ॒गस्य॑ रा॒तिं ई॒महे ॥ ११ ॥ दे॒वं

नरः स॒वि॒तारं॑ वि॒प्राः य॒ज्ञैः सु॒वृ॒क्तिऽभिः न॒म॒स्य॑ति धि॒या इ॒षि॒ताः
 ॥१२॥ सोमः जि॒गा॒ति॒गा॒तुऽवि॒त् दे॒वानां॑ ए॒ति॒ निः॒ऽकृतं॑ ऋ॒तस्य॑
 यो॒निं आ॒ऽस॒दं ॥१३॥ सोमः अ॒स॒म॒भ्यं द्विऽप॒दे च॑तुः॒ऽप॒दे च॑ प॒श॒वे
 अ॒न॒मी॒वाः इ॒षः क॑र॒त् ॥१४॥ अ॒स्माकं॑ आ॒युः वर्ध॑यन् अ॒भिऽमा॑तीः
 स॒ह॒मा॒नः सोमः स॒धऽस्य॑ आ अ॒स॒द॒त् ॥१५॥ आ नः मि॒त्रा व॑रु॒णा
 घृ॒तैः ग॒व्यं॑ति उ॒स्य॑तं म॒ध्वा र॒जां॑ सि॒मुऽक्र॑तू० ॥१६॥ उ॒रुऽशं॑सा न॒मः
 ऽवृ॒धा म॒हा द॑क्षस्य रा॒ज॒थः द्रा॒घि॒ष्ठाभिः शु॒चिऽव॑त्ता ॥१७॥
 गृ॒ण॒ना ज॒मतऽ॒ग्नि॒ना यो॒नौ ऋ॒तस्य॑ सी॒द॒त् पा॒तं सोमं॑ ऋ॒त॒
 ऽवृ॒धा ॥ १८ ॥ ११ ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥ इति तृतीयं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ त्वां हि अ॒ग्ने स॒दं॑ इ॒त् स॒ऽम॒न्य॒वः दे॒वासः दे॒वं अ॒र॑ति॒ निऽए॒रि
 इति॑ क्र॒त्वा निऽए॒रि अ॒म॒र्त्यं य॒ज॒त म॒र्त्येषु॑ आ दे॒वं आ॒ऽदे॒वं ज॒न॒त
 प्र॒ऽचे॒त॒सं वि॒श्वं आ॒ऽदे॒वं ज॒न॒त प्र॒ऽचे॒त॒सं ॥१॥ सः भ्रा॒तरं॑ वरु॒णं अ॒ग्ने
 आ व॑वृ॒त्स्व दे॒वान् अ॒च्छं मु॒ऽम॒ती य॒ज्ञऽव॑न॒सं ज्येष्ठं॑ य॒ज्ञऽव॑न॒सं
 ऋ॒तऽवा॑नं आ॒दि॒त्यं च॑र्ष॒णिऽधृ॑तं रा॒जा॒नं च॑र्ष॒णिऽधृ॑तं ॥२॥ सखे
 सखा॑यं अ॒भि आ व॑वृ॒त्स्व आ॒शु॒न च॑क्रं र॒थ्याऽइ॒व र॑ह्या अ॒स॒म॒भ्यं
 द॒स्म र॑ह्या अ॒ग्ने मृ॒ळी॒कं वरु॑ण॒सचा॑ वि॒दः म॒रुतऽ॒सु वि॒श्वऽभा॑नुषु
 तो॒काय॑ तु॒जे शु॒शु॒चा॒नं शं कृ॑धि अ॒स॒म॒भ्यं द॒स्म शं कृ॑धि ॥३॥ त्वं नः
 अ॒ग्ने वरु॑णस्य वि॒द्वान् दे॒वस्य॑ हे॒ळः अ॒व या॑सि॒सी॒ष्टाः य॒जि॒ष्ठः व॒
 हि॒ऽत॒मः शो॑शु॒चा॒नः वि॒श्वो द्वे॒षां॑ सि॒प्र मु॑मु॒ग्धि अ॒स॒त् ॥४॥ सः
 त्वं नः अ॒ग्ने अ॒व॒मः भ॒व॒ज॒ती ने॑दि॒ष्टः अ॒स्याः उ॒ष॒सः वि॒ऽउ॒ष्टौ अ॒व॒

यस्त्वं नः वरुणं रराणः वीहि मृच्छीकं सुहवः नः एधि ॥ ५ ॥ १२ ॥
 अस्य श्रेष्ठा सुभगस्य संसृक् देवस्य चिचऽतमा मयिषु शुचिं
 घृतं न तप्तं अघ्न्यायाः स्यार्हा देवस्य मंहनाऽइव धेनोः ॥ ६ ॥ विः
 अस्य ता परमा संति सत्या स्यार्हा देवस्य जनिमानि अग्नेः अनंते
 अंतः परिऽवीतः आ अगात् शुचिः शुक्रः अर्यैः रोचनानः ॥ ७ ॥ सः
 दूतः विश्वा इत् अमि वष्टि सन्न होता हिरण्यऽरथः रंऽसुजिह्वः रो-
 हितऽअश्वः वपुष्यः विभाऽवा सदा रत्नः पितु मतीऽइव संऽसत्
 ॥ ८ ॥ सः चेत यत् मनुषः यज्ञऽवधुः प्र तं मद्या रश्नया नयंति सः
 क्षेति अस्य दुर्योसु साधन देवः मर्तस्य सधनिऽत्वं आप ॥ ९ ॥ सः तु
 नः अग्निः नयतु प्रऽजानन् अश्वं रत्नं देवऽभक्तं यत् अस्य धिया
 यत् विश्वे अमृताः अकृण्वन् द्यौः पिता जनिता सत्यं उक्षन्
 ॥ १० ॥ १३ ॥ सः जायत प्रथमः पस्त्या सुमहः बुधे रजसः अस्य योनीं
 अपात् अशीर्षा गुहमानः अंता आऽयोर्युवानः वृषभस्य नीळे
 ॥ ११ ॥ प्र शर्धेः आर्ते प्रथमं विपत्या ऋतस्य योना वृषभस्य नीळे
 स्यार्हः युवा वपुष्यः विभाऽवा सप्त प्रियासः अजनयंत वृष्णे ॥ १२ ॥
 अस्माकं अचं पितरः मनुष्याः अभि प्रसेदुः ऋतं आशुषाणाः अ-
 श्वंऽवजाः सुऽदुघाः ववे अंतः उत् उक्षाः अजन् उषसः हुवानाः
 ॥ १३ ॥ ते मर्मजत दहऽवांसः अद्रिं तत् एषां अन्ये अभितः वि वो-
 चन् पश्वऽयं चासः अभि कारं अर्चन् विदंत ज्योतिः चकृपंत धी-
 भिः ॥ १४ ॥ ते गव्यता मनसा हृध्रं उब्धं गाः येमानं परि संतं अद्रिं
 हृहं नरः वचसा दैव्येन व्रजं गोऽमंतं उशिजः वि ववुः ॥ १५ ॥ १४ ॥
 ते मन्वत प्रथमं नाम धेनोः विः सप्त मातुः परमाणि विंदन् तत्
 जानतीः अभि अनूषत वाः आविः भुवत् अरुणीः यशसा गोः
 ॥ १६ ॥ नेशत तमः दुधितं रोचंत द्यौः उत् देव्याः उषसः भानुः अर्ते

अ० ३. अ० ४. व० १७.] ॥ २६२ ॥ [म० ४. अ० १. सू० २.

आ सूर्यः बृहत् तिष्ठत् अजानं ऋजु मर्तेषु वृजिना च पश्यन्
॥१७॥ आत् इत् पश्चा बुबुधानाः वि अख्यन् आत् इत् रत्नं धार-
यन्तं ह्युभक्तं विश्वे विश्वासु दुर्योसु देवाः मित्रं धिये वरुण सत्यं
अस्तु ॥१८॥ अर्द्धं वोचेय शुशुचानं अग्निं होतारं विश्वऽभरसं
यजिष्ठं शुचि ऊधः अतृणत नगवां अंधः न पूतं परिऽसिक्तं अंशोः
॥१९॥ विश्वेषां अदितिः यज्ञियाणां विश्वेषां अतिथिः मानुषाणां
अग्निः देवानां अवः आऽवृणानः सुऽमृळीकः भवतु जातऽवेदाः
॥ २० ॥ १५ ॥

॥२॥ यः मर्त्येषु अमृतं ऋतऽवां देवः देवेषु अरतिः निऽधायि
होता यजिष्ठः महा शुच्यै हव्यैः अग्निः मनुषः इरय्यै ॥१॥ इह त्वं
सूनो सहस्रः नः अद्य जातः जातान् उभयान् अंतः अग्ने दूतः ईयसे
युयुजानः ऋष्व ऋजुऽमुष्कान् वृषणः शुक्रान् च ॥२॥ अत्या वृ-
धऽक्षूं रोहिता घृतऽक्षूं ऋतस्य मन्ये मनसा जविष्ठा अंतः ईयसे
अरुषा युजानः युष्मान् च देवान् विशः आ च मर्तान् ॥३॥ अर्य-
मणं वरुणं मित्रं एषां इंद्रा विष्णूं मरुतः अश्विना उत्त सुऽअश्वः
अग्ने सुऽरथः सुऽराधाः आ इत् ऊं वह सुऽह विषे जनाय ॥४॥ गो-
ऽमान् अग्ने अविऽमान् अश्वी यज्ञः नृवत्तऽसंखा सदै इत् अम्र-
ऽमृषः इळाऽवान् एषः असुर प्रजाऽवान् दीर्घः रयिः पृथुऽबुधः
सभाऽवान् ॥५॥ १६ ॥ यः ते इध्मं जभरन्त सिस्विदानः मूर्धानं वा
ततपते त्वाऽया भुवः तस्य स्वऽतवान् पायुः अग्ने विश्वस्मात् सी
अघऽयतः उरुष्य ॥६॥ यः ते भरात् अन्वियते चित् अन्नं निऽशि-
षत् मद्रं अतिथिं उत्तऽईरन्त आ देवऽयुः इनधते दुरोणे तस्मिन्
रयिः ध्रुवः अस्तु दास्वान् ॥७॥ यः त्वा दोषा यः उषसि प्रऽशं-

सात् प्रियं वात्वा कृण्वते हविषान् अश्वः न स्वे दमे आ हेम्या-
 ऽवान्तं अंहसः पीपरः दाश्यासां ॥ ८ ॥ यः तुभ्यं अग्ने अमृतां यदाशतं
 तुवं त्वे कृण्वते यत् सुक्नसः राया शशमानः वि योषत न एनं
 अंहः परि वरत् अघऽयोः ॥ ९ ॥ यस्य त्वं अग्ने अध्वरं जुजोषः देवः
 मर्तस्य सुऽधितं रराणः प्रीता इत् असत् होचां सा यविष्ठ असां म
 यस्य विधत्तः वृधासः ॥ १० ॥ ११ ॥ चित्तिं अचिन्तिं चिन्वत् विवि-
 द्धान् पृष्टाऽइव वीता वृजिना च मतीं नराये च नः सुऽअपत्याय
 देव दितिं च रास्व अदितिं उरुष्य ॥ ११ ॥ कविं शशासुः कवयः अद-
 व्याः निऽधारयंतः दुर्यासु आयोः अतः त्वं हश्यान् अग्ने एतान् पद-
 ऽभिः पश्येः अङ्गुतान् अर्यः एवैः ॥ १२ ॥ त्वं अग्ने वाघते सुऽप्रनीतिः
 सुतऽसोमाय विधते यविष्ठ रत्नं भर शशमानाय घृष्वे पृथु चंद्रं
 अवसे चर्षणिऽप्राः ॥ १३ ॥ अध ह यत् वयं अग्ने त्वाऽया पदऽभिः
 हस्तेभिः च कृम तनूभिः रथं न क्रतुः अपसा भुरिजोः ऋतं येमुः
 सुऽध्यः आशुषाणाः ॥ १४ ॥ अध मातुः उषसः सप्त विप्राः जायेमहि
 प्रथमाः वेधसः नृन् दिवः पुत्राः अंगिरसः भवेम अद्रिं रुजेम ध-
 निनं शुचंतः ॥ १५ ॥ १६ ॥ अध यथा नः पितरः परासः प्रत्नासः अग्ने
 ऋतं आशुषाणाः शुचिं इत् अयन् दीधितिं उक्थऽशसः क्षामं
 मिदंतः अरुणीः अप व्रन ॥ १६ ॥ सुऽकर्माणः सुऽरुचः देवऽयंतः
 अयः न देवाः जनिम धर्मतः शुचंतः अग्निं ववृधंतः इंद्रं ऊर्व गव्यं
 परिऽसदंतः अग्मन् ॥ १७ ॥ आ यूथाऽइव ह्युऽमतिं पश्वः अख्यत्
 देवानां यत् जनिम अंति उय मतीनां चित उर्वशीः अकृपन् वृधे
 चित अर्यः उपरस्य आयोः ॥ १८ ॥ अकर्म ते सुऽअपसः अभूम ऋतं
 अवसन् उषसः विभातीः अनूनं अग्निं पुरुधा सुऽचंद्रं देवस्य म-
 र्मृजतः चारु चक्षुः ॥ १९ ॥ एता ते अग्ने उचथानि वेधः अवोचाम

कवयेता जुषस्व उत्त शोचस्व कृणुहि वस्यसः नः महः रायः पुरु-
ऽवार प्र यधि ॥ २० ॥ १९ ॥

॥३॥ आ वः राजानं अध्वरस्य रुद्रं होतारं सत्यऽयजं रोदस्योः
अग्निं पुरा तनयित्नोः अचिन्तात् हिरण्यऽरूपं अवसे कृणुध्वं ॥१॥
अयं योनिः चकूम यं वयं ते जायाऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः
अर्वाचीनः परिऽवीतः नि सीद इमाः ऊं ते सुऽअपाक प्रतीचीः
॥२॥ आऽअण्वत्ते अहं पिताय मन्मं नृऽचक्षसे सुऽमृच्छी कायं वेधः
देवाय शस्तिं अमृताय शंस यावाऽइव सीता मधुऽसुत यं ईळे
॥३॥ त्वं चित्त नः शस्यै अग्ने अस्याः ऋतस्य बोधि ऋतऽचित्त सु-
ऽआधीः कदा ते उक्था सधऽमाद्यानि कदा भवन्ति सख्या गृहे
ते ॥४॥ कथा ह तत् वरुणाय त्वं अग्ने कथा दिवे गर्हसे कत नः
आगः कथा मित्राय मीळुषे पृथिव्यै ब्रवः कत अर्यम्णे कत भ-
गाय ॥५॥ २० ॥ कत धिष्ण्यां सु वृधसानः अग्ने कत वाताय प्र-
ऽतवसे शुभंऽये परिऽज्मने नासत्याय शे ब्रवः कत अग्ने रुद्राय
नृऽध्मे ॥६॥ कथा महे पुष्टिंऽभराय पूष्णे कत रुद्राय सुऽमखाय
हविःऽदे कत विष्णवे उरुऽगायाय रेतः ब्रवः कत अग्ने शरवे वृ-
हत्यै ॥७॥ कथा शर्धाय मरुतां ऋताय कथा सूरौ बृहते पृच्छ्यमानः
प्रति ब्रवः अदितये तुराय साधं दिवः जातऽवेदः चिकित्वान ॥८॥
ऋतेन ऋतं निऽयतं ईळे आगोः आमा सचा मधुऽमत पक्वं अग्ने
कृष्णा सती रुशता धासिना एषा जामर्येण पर्यसा पीपाय ॥९॥
ऋतेन हि स वृषभः चित्त अक्तः पुमान् अग्निः पर्यसा पृष्ठ्येन
अस्पंदमानः अचरत् वयऽधाः वृषा शुक्रं दुदुहे पृष्निः ऊधः
॥१०॥ २१ ॥ ऋतेन अद्रिं वि असन् भिदंतः सं अंगिरसः नवन्त गो-

भिः श्रुनं नरः परि सदन उषसं आविः स्वः अभवत् जाते अगौ
 ॥११॥ ऋतेन देवीः अमृताः अमृक्ताः अरौऽभिः आपः मधुमत-
 ऽभिः अमे वाजी न सगेषु प्रऽस्तुभानः प्र सदै इत् सवितवे दधन्युः
 ॥१२॥ मा कस्य यक्षं सदै इत् हुरः गाः मा वेशस्यं प्रऽमिनतः मा
 आपेः मा भ्रातुः अमे अनृजोः ऋणं वेः मा सख्युः दक्षं रिपोः भु-
 जेम ॥१३॥ रक्ष नः अमे तव रक्षणेभिः ररक्षाणः सुऽमख प्रीणानः
 प्रति स्फुर विरुज वीळु अहं जहि रक्षः महि चित ववृधानं ॥१४॥
 एभिः भव सुऽमनाः अमे अकैः इमान स्पृश मन्मऽभिः शूर वा-
 जान उत ब्रह्माणि अंगिरः जुषस्व सं ते शस्तिः देवऽवाता जरेत्
 ॥१५॥ एता विश्वा विदुषे तुभ्यं वेधः नीथानि अमे निण्या वचांसि
 निऽवचना कवये काव्यानि अशंसिषं मतिऽभिः विप्रः उक्थैः
 ॥१६॥ २२॥

॥४॥ कृणुष्व पाजः प्रऽसितिं न पृथ्वी याहि राजाऽइव अम-
 ऽवान इमेन तृष्वी अनु प्रऽसितिं दूणानः अस्ता असि विध्यं
 रक्षसं तपिष्ठैः ॥१॥ तव अमासः आशुऽया पतंति अनु स्पृश धृषता
 शोशुचानः तपूषि अमे जुहा पतंगान असंऽदितः वि सृज वि-
 ष्वक् उल्काः ॥२॥ प्रति स्पशः वि सृज तूष्णींऽतमः भव पायुः विशः
 अस्याः अदब्धः यः न दूरे अघऽशंसः यः अंति अमे माकिः ते व्य-
 थिः आ दध्वीत् ॥३॥ उत अमे तिष्ठ प्रति आ तनुष्व निअमिचान्
 ओषतात् तिग्मऽहेते यः न अरातिं संऽइधान चक्रे नीचा तं
 धक्षि अतसं न शुष्कं ॥४॥ ऊर्ध्वः भव प्रति विध्य अधि अस्मत्
 आविः कृणुष्व दैव्यानि अमे अव स्थिरा तनुहि यातुऽजूनां जा-
 मिं अजामिं प्र मृणीहि शत्रून् ॥५॥ २३॥ स ते जानाति सुऽमतिं

यविष्ट यः ईवते ब्रह्मणे गातुं ऐरत् विश्वानि असौ सुऽदिनानि
 रायः द्युम्नानि अर्यैः वि दुरः अभि द्यौत् ॥ ६ ॥ सः इत् अग्ने अस्तु सु-
 ऽभगः सुऽदानुः यः त्वा नित्येन हविषा यः उक्थैः पिप्रीषति स्वे
 आयुषि दुरोणे विश्वा इत् असौ सुऽदिना सा असत् इष्टिः ॥ ७ ॥
 अर्चामि ते सुऽमतिं घोषि अर्वाक् स ते ववाता जराता इयं गीः
 सुऽअश्वाः त्वा सुऽरथाः मर्जयेम असो द्युम्नाणि धारयेः अनु द्यून्
 ॥ ८ ॥ इह त्वा भूरि आ चरेत् उप त्मन् दोषाऽवस्तः दीदिऽवांसं अनु
 द्यून् त्रीळितः त्वा सुऽमनसः सपेम अभि द्युम्ना तस्थिऽवांसः जना-
 नां ॥ ९ ॥ यः त्वा सुऽअश्वः सुऽहिरण्यः अग्ने उपऽयाति वसुऽमता
 रथेन तस्य चाता भवसि तस्य सखा यः ते अतिथ्यं आनुषक् जु-
 जोषत् ॥ १० ॥ २४ ॥ महः रुजामि बंधुता वचःऽभिः तत् मा पितुः
 गोतमात् अनु इयाय त्वं नः अस्य वचंसः चिकिद्बिहोतः यविष्ट
 सुऽऋतो दमूनाः ॥ ११ ॥ अस्वमऽजः तरण्यः सुऽशेवाः अर्तद्रासः
 अवृकाः अश्वमिष्टाः ते पायवः सध्वयः निऽसद्य अग्ने तव नः पां-
 तु अमूर ॥ १२ ॥ ये पायवः मामतेयं ते अग्ने पश्यंतः अंधं दुऽइतात्
 अरक्षन् ररक्ष तान् सुऽकृतः विश्वऽवेदाः दिप्संतः इत् रिषवः न
 अहं देभुः ॥ १३ ॥ त्वया वयं सऽध्वयः त्वाऽऊताः तव प्रऽनीती अ-
 श्याम वाजान् उभा शंसा सृदय सत्यऽताते अनुष्टुया कृणुहि
 अह्याण ॥ १४ ॥ अया ते अग्ने संऽइधा विधेम प्रति स्तोमं शस्य-
 मानं गृभाय दह अशसः रक्षसः पाहि अस्मान् दुहः निदः मिच-
 ऽमहः अवद्यात् ॥ १५ ॥ २५ ॥ ४ ॥

॥ ५ ॥ वैश्वानराय मीळुषे सुऽजोषाः कथा दाशेम अग्रये बृहत्
 भाः अनूनेन बृहता वक्षथेन उप स्तभायत् उपऽमित् न रोधः ॥ १ ॥

मा निंदत यः इमां मह्यं रातिं देवः ददौ मर्त्याय स्वधाऽवान् पा-
 काय गुत्सः अमृतः विऽचेताः वैश्वानरः नृऽतमः यज्ञः अग्निः ॥२॥
 सामं द्विऽबर्होः महिं तिग्मऽभृष्टिः सहस्रऽरेताः वृषभः तु विष्मान्
 पदं न गोः अपऽगूळं विविद्वान् अग्निः मह्यं प्र इत् ऊं वोचत्
 मनीषां ॥३॥ प्र तान् अग्निः बभूवत् तिग्मऽजंभः तपिष्ठेन शोचि-
 षायः सुऽराधाः प्र ये मिनंति वरुणस्य धामं प्रिया मिचस्य चेततः
 ध्रुवाणि ॥४॥ अभातरः न योषणः व्यंतः पतिऽरिपः न जनयः दुः-
 ऽएवाः पापासः संतः अनुताः असत्याः इदं पदं अजनत गभीरं
 ॥५॥१॥ इदं मे अग्ने कियंते पावक अमिनते गुरुभारं न मन्म बृहत्
 दधाय धृषता गभीरं यज्ञं पृष्ठं प्रयसा सप्तऽधा तु ॥६॥ तं इत्नु एव
 समना समानं अभि क्रत्वा पुनती धीतिः अश्याः ससस्यं चर्मन
 अधि चारु पृष्ठैः अयेरुपः आरुपितं जवारु ॥७॥ प्रऽवाच्यं वचसः
 किं मे अस्य गुहा हितं उप निणिक् वदंति यत् उस्त्रियाणां अपं
 वाऽइव व्रन पाति प्रियं रूपः अयं पदं वेः ॥८॥ इदं ऊं त्यत महिं
 महां अनीकं यत् उस्त्रियां सचत पूर्वं गौः ऋतस्य पदे अधि दी-
 द्यानं गुहां रघुऽस्यत् रघुऽयत् विवेद ॥९॥ अध द्युतानः पिचोः स-
 चां आसा अमनुत गुह्यं चारु पृष्ठैः मातुः पदे परमे अंति सत् गोः
 वृष्णः शोचिषः प्रऽयतस्य जिह्वा ॥१०॥२॥ ऋतं वोचे नमसा पृ-
 च्छ्यमानः तव आऽशसा जातऽवेदः यदि इदं त्वं अस्य क्षयसि यत्
 ह विश्वं दिवि यत् ऊं द्रविणं यत् पृथिव्यां ॥११॥ किं नः अस्य
 द्रविणं कत ह रत्नं विनः वोचः जातऽवेदः चिकित्वान् गुहां अ-
 ध्वनः परमं यत् नः अस्य रेकु पदं न निदानाः अगन्म ॥१२॥ का
 मर्यादां वयुनां कत ह वामं अच्छं गमेम रघवः न वाजं कदानः
 देवीः अमृतस्य पत्नीः सूरः वरेण ततनन् उषसः ॥१३॥ अनिरेण

वचसा फल्येन प्रतीत्येन कृधुना अतृपासः अध ते अमे किं इह
वदन्ति अनायुधासः असन्ता सचन्ता ॥१४॥ अस्य श्रिये संऽइधा-
नस्य वृष्णः वसोः अनीकं दमे आरुरोच रुशत वसानः सुदृशौ क-
ऽरूपः क्षितिः न राया पुरुऽवारः अद्यौत् ॥१५॥३॥

॥६॥ ऊर्ध्वः ऊं सुनः अध्वरस्य होतः अयेति ष्ट देवऽताता यजी-
यान त्वं हि विश्वं अभि असि मन्त्रं प्र वेधसः चित्तिरसि मनीषां
॥१॥ अमूरः होता नि असादि विक्षु अग्निः मंद्रः विदथेषु प्रऽचेताः
ऊर्ध्वं भानुं सविताऽइव अश्वेत मेताऽइव धूमं स्तभायत् उप द्यां
॥२॥ यता सुऽजूर्णिः रातिनीं घृताचीं प्रऽदक्षिणित् देवऽतातिं
उराणः उत् ऊं स्वरुः नवऽजाः न अक्रः पश्वः अनक्ति सुऽधितः
सुऽमेकः ॥३॥ स्तीर्णे बर्हिषि संऽइधाने अग्नौ ऊर्ध्वः अध्वर्युः जुजु-
षाणः अस्थात् परि अग्निः पशुऽपाः न होता चिऽविष्टि एति प्र-
ऽदिवः उराणः ॥४॥ परि त्मनां मितऽद्रुः एति होता अग्निः मंद्रः
मधुऽवचाः ऋतऽवां द्रवन्ति अस्य वाजिनः न शोकाः भयंते वि-
श्वा भुवना यत् अभाद् ॥५॥४॥ भद्रा ते अये सुऽअनीकं संऽदृक्
घोरस्य सतः विषुणस्य चारुः न यत् ते शोचिः तमसा वरंत न
ध्वस्मानः तन्विरपः आधुः ॥६॥ न यस्य सातुः जनितोः अवारि
न मातरा पितरा नु चित् इष्टौ अध मित्रः न सुऽधितः पावकः
अग्निः दीदाय मानुषीषु विक्षु ॥७॥ द्विः यं पंच जीजनन् संऽवसा-
नाः स्वसारः अग्निं मानुषीषु विक्षु उषऽबुधं अथर्यैः न दंतं शुक्रं
सुऽआसं परशुं न तिग्मं ॥८॥ तव त्वे अमे हरितः घृतऽस्त्राः रोहि-
तासः ऋजुऽअंचः सुऽअंचः अरुषासः वृषणः ऋजुऽमुष्काः आ
देवऽतातिं अहंत दस्माः ॥९॥ ये ह त्वे ते सहमानाः अयासः त्वेषा-

संः अग्ने अर्चयः चरन्ति श्येनासः न दुवसनासः अर्थं तु विऽस्वनसः
मारुतं न शर्धः ॥ १० ॥ अकारि ब्रह्म संऽइधानं तुभ्यं शंसाति उक्थं
यजते विजुं धाः होतारं अग्निं मनुषः नि सेदुः नमस्यंतः उशिजः
शंसं आयोः ॥ ११ ॥ ५ ॥

॥ ७ ॥ अयं इह प्रथमः धायि धातुऽभिः होता यजिष्ठः अध्वरेषु
ईड्यः यं अन्नवानः भृगवः विऽरुचुः वनेषु चिचं विऽर्धं विऽशे-
ऽविशे ॥ १ ॥ अग्ने कदा ते आनुषक् भुवत् देवस्य चेतनं अध हित्वा
जगृध्रिरे मतीसः विऽसु ईड्यं ॥ २ ॥ ऋतुऽवानं विऽचेतसं पश्यंतः
द्यांऽइव स्तुऽभिः विश्वेषां अध्वराणां हस्कुतारं दमेऽदमे ॥ ३ ॥
आशुं दूतं विवस्वतः विश्वाः यः चर्षणीः अभि आ जभुः केतुं आ-
यवः भृगवाणं विशेऽविशे ॥ ४ ॥ तं ई होतारं आनुषक् चिक्त्वांसं
नि सेदिरिखं पावकऽशोचिषं यजिष्ठं सप्त धामऽभिः ॥ ५ ॥ ६ ॥ तं
शश्वतीषु मातृषु वने आ वीतं अश्रितं चिचं सतं गुहां हितं सुऽवेदं
कूचितऽअर्थिनं ॥ ६ ॥ ससस्यं यत् विऽयुता सस्मिन् ऊधन् ऋ-
तस्य धामन रणयंत देवाः महान् अग्निः नमसा रातऽहव्यः वेः अ-
ध्वराय सदैव इत् ऋतुऽवां ॥ ७ ॥ वेः अध्वरस्य दूत्यानि विद्वान् उभे
अंतः रोदसी संऽचिक्त्वा न दूतः ईयसे प्रऽदिवः उराणः विदुः-
ऽतरः दिवः आऽरोधनानि ॥ ८ ॥ कृष्णं ते एमं रुशतः पुरः भाः चरिणु
अर्चिः वपुषां इत् एकं यत् अग्रऽवीता दधते ह गभी सद्यः चित्
जातः भवसि इत् जुं दूतः ॥ ९ ॥ सद्यः जातस्य ददृशानं ओजः यत्
अस्य वातः अनुऽवाति शोचिः वृणक्ति तिग्मां अतसेषु जिह्वां
स्थिरा चित् अन्ना दयते विजभैः ॥ १० ॥ तृषु यत् अन्ना तृषुणा व-
वक्षं तृषु दूतं कृणुते यद् अग्निः वातस्य मेळिं सचते निऽजूर्वन्
आशुं न वाजयते हिन्वे अवीं ॥ ११ ॥ ७ ॥

॥८॥ दूतं वः विश्वेऽवेदसं हव्यऽवाहं अमर्त्यं यजिष्ठं ऋजसे गिरा ॥१॥ सः हि वेद वसुऽधितिं महान् आऽरोधनं दिवः सः देवान् आ इह वक्षति ॥२॥ सः वेद देवः आऽनमं देवान् ऋतऽयते दमे दान्ति प्रियाणि चित् वसु ॥३॥ सः होता सः इत्तुं दूत्यं चिकित्वान् अंतः इयते विद्वान् आऽरोधनं दिवः ॥४॥ ते स्याम ये अयये ददाशुः हव्य दानिऽभिः ये ई पुष्यंतः इंधते ॥५॥ ते राया ते सुऽवीर्यैः ससऽवांसः वि ऋषिरे ये अया दधिरे दुवः ॥६॥ अस्मे रायः दिवेऽदिवे सं चरंतु पुरुऽस्पृहः अस्मे वाजासः ईरतां ॥७॥ सः विप्रः चर्षणीनां शर्वसा मानुषाणां अति क्षिप्राऽइव विध्यति ॥८॥८॥

॥९॥ अग्रे मूळं महान् असि यः ई आ देवऽयुं जनं इयेथ बर्हिः आऽसदं ॥१॥ सः मानुषीषु दुऽदभः विक्षु प्रऽअवीः अमर्त्यः दूतः विश्वेषां भुवत् ॥२॥ सः सन्न परिनीयते होता मद्रः दिविष्टिषु उत पोता निसीदति ॥३॥ उत माः अग्निः अध्वरे उतो गृहऽपतिः दमे उत ब्रह्मा निसीदति ॥४॥ वेषि हि अध्वरिऽयतां उपऽवक्ता जनां नां हव्या च मानुषाणां ॥५॥ वेषि इत्तुं अस्य दूत्यं यस्य जुजोषः अध्वरं हव्यं मर्तस्य वोळ्वे ॥६॥ अस्माकं जोषि अध्वरं अस्माकं यज्ञं अंगिरः अस्माकं ऋणुधि हव ॥७॥ परि ते दुऽदभः रथः अस्मान् अश्रोतु विश्वतः येन रक्षसि दाशुषः ॥८॥९॥

॥१०॥ अग्रे तं अद्य अश्वैन स्तोमैः क्रतुं न भद्रं हृदिऽस्पृशं ऋध्याम ते ओहैः ॥१॥ अध हि अग्ने क्रतौः भद्रस्य दक्षस्य साधोः रथीः ऋतस्य बृहतः वभूथ ॥२॥ एभिः नः अकैः भव नः अवाङ्स्वः न

ज्योतिः अये विश्वेभिः सुमनाः अनीकैः॥३॥ आभिः ते अद्य गीः-
 ऽभिः गृणतः अये दाशेम प्र ते दिवः न स्तनयति शुष्माः॥४॥ तव
 स्वादिष्टा अये संऽदृष्टिः इदा चित् अहः इदा चित् अक्तोः श्रिये
 रुक्मः न रोचते उपाके॥५॥ घृतं न पूतं तनूः अरेपाः शुचिं हिरण्यं
 तत ते रुक्मः न रोचत स्वधाऽवः॥६॥ कृतं चित् हि स सनेमि द्वे-
 षः अये इनोषि मतीत इत्या यजमानात् ऋतऽवः॥७॥ शिवानः
 सख्या संतु भ्रात्रा अये देवेषु युष्मे सा नः नाभिः सदेने सस्मिन्
 ऊर्ध्वन्॥८॥ १०॥ १॥

॥११॥ भद्रं ते अये सहसिन् अनीकं उपाके आ रोचते सूर्यस्य
 रुशत दृशे दृदृशे नक्तऽया चित् अरुक्षितं दृशे आ रूपे अन्नं॥१॥
 विसाहि अये गृणते मनीषां खं वेपसा तु विऽजातस्तवानः वि-
 श्वेभिः यत् ववनः शुक्र देवैः तत् नः रास्व सुमहः भूरि मन्म॥२॥
 तत् अये काव्या तत् मनीषाः तत् उक्था जायते राध्यानि तत्
 एति द्रविणं वीरऽपेशाः इत्याऽधियेदा शुषे मर्त्या य॥३॥ तत् वा-
 जी वाजंऽभरः विऽहायाः अभिष्टिऽकृत जायते सत्यऽशुष्मः तत्
 रयिः देवऽजतः मयऽभुः तत् आपुः जूजुऽवान् अये अवी॥४॥ त्वां
 अये प्रथमं देवऽयतः देवं मतीः अमृतं मद्रऽजिह्वं द्वेषऽयुतं आ
 विवासंति धीभिः दमूनसं गृहऽपतिं अमूरं॥५॥ आरे अस्मत् अ-
 मतिं आरे अहः आरे विश्वा दुऽमतिं यत् निऽपासिं दोषा शिवः
 सहसः सूनो अये यं देवः आ चित् सचसे स्वस्ति ॥६॥ ११॥

॥१२॥ यः त्वां अये इनधते यत् सुक्चिः ते अन्नं कृण्वत सस्मिन्
 अहन्सः सुद्युम्नैः अभि अस्तु प्रऽसक्षत तव क्रत्वा जातऽवेदः चि-

क्वित्वा॥१॥ इध्मं यः ते जभरत् शश्रमाणः महः अग्ने अनीकं आ
 सपर्यन्तः सः इधानः प्रति दोषां उषसं पुष्यन् रयिं सचते घन अमि-
 चान् ॥२॥ अग्निः ईशे बृहत् क्षुचियस्य अग्निः वाजस्य परमस्य
 रायः दधाति रत्नं विधत्ते यविष्ठः विआनुषकमर्त्याय स्वधाऽवान्
 ॥३॥ यत् चित् हि ते पुरुषऽवा यविष्ठ अचित्तिऽभिः चकृम कत्
 चित् आगः कृधिसु अस्मान् अदितेः अनागान् वि एनां सिशि-
 अयः विष्वक् अग्ने ॥४॥ महः चित् अग्ने एनसः अभीकं ऊवात्
 देवानां उत मर्त्यानां मा ते सखायः सदैव इत् रिषाम् यच्छ तो कायं
 तनयाय शंयोः ॥५॥ यथा हृत्य त वसवः गौर्यं चित् पदिसितां अ-
 मुंचत यजचाः एवो सु अस्मत् मुंचत वि अंहः प्रतारि अग्ने प्रऽतरं
 नः आयुः ॥६॥ १२॥

॥१३॥ प्रति अग्निः उषसां अयं अख्यत् विऽभातीनां सुऽमनाः
 रत्नऽधेयं यातं अश्विना सुऽकृतः दुरोणं उत सूर्यः ज्योतिषा देवः
 एति ॥१॥ ऊर्ध्वं भानुं सविता देवः अश्वेत् द्रुपं दविध्वत् गोऽइषः
 न सत्वा अनुव्रतं वरुणः यंति मित्रः यत् सूर्यं दिवि आऽरोहयंति
 ॥२॥ यं सी अकृण्वन् तमसे विऽपृचे ध्रुवऽक्षेमाः अनवऽस्यंतः
 अर्थं तं सूर्यं हरितः सप्त यद्भीः स्पर्शं विश्वस्य जगतः वहन्ति ॥३॥
 वहिष्ठेभिः विऽहरन् यासितंतुं अवऽव्ययं न असितं देव वस्मं द-
 विध्वत् रश्मयः सूर्यस्य चर्मऽइव अव अधुः तमः अपऽसु अंतः
 ॥४॥ अनायतः अनिऽबद्धः कथा अयं न्यङ् उज्जानः अव पद्यते न
 कया याति स्वधया कः ददर्श दिवः स्कंभः संऽचतः पाति नाकै
 ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥१४॥ प्रति अग्निः उषसं जातऽवैदाः अख्यत् देवः रोचमानाः

महःऽभिः आ नासत्या उरुऽगाया रथेन इमं यज्ञं उप नः यातं
 अच्छ॥१॥ ऊर्ध्वं केतुं सविता देवः अश्वेतज्योतिः विश्वसैभुवनाय
 कृण्वन् आ अग्राः द्यावापृथिवी अंतरिक्षं वि सूर्यः रश्मिऽभिः
 चेकितानः॥२॥ आऽवहती अरुणीः ज्योतिषा आ अगात् मही
 चित्रा रश्मिऽभिः चेकिताना प्रऽबोधयती सुविताय देवी उषाः
 ईयते सुऽयुजा रथेन॥३॥ आ वां वहिष्ठाः इह ते वहंतु रथाः अश्वसः
 उषसः विऽउष्टौ इमे हि वां मधुऽपेयाय सोमाः अस्मिन् यज्ञे वृ-
 षणा मादयेथा॥४॥ अनायतः अग्निऽबद्धः कथा अयं न्यङ् उक्तानः
 अव पद्यते न कया याति स्यधया कः ददृशे दिवः स्कंभः संऽञ्जतः
 पाति नाकं ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥१५॥ अग्निः होता नः अध्वरे वाजी सन् परिनीयते देवः देवेषु
 यज्ञियः॥१॥ परिचिऽविष्टि अध्वरं याति अग्निः रथीऽइव आ दे-
 वेषु प्रयः दधत्॥२॥ परि वाजऽपतिः कविः अग्निः हव्यानि अ-
 क्रमीत् दधत् रत्नानि दाश्रुषे॥३॥ अयं यः सृजये पुरः देवऽवाते
 संऽइध्यते द्युऽमान् अमित्रऽदंभनः॥४॥ अस्य घवीरः ईवतः अग्नेः
 ईशीत् मर्त्यः तिग्मऽजंभस्य मीढ्रुषः॥५॥१५॥ तं अर्वतं न सान्नि-
 अरुषं न दिवः शिशुं मर्मज्यते दिवेऽदिवे॥६॥ बोधत् यत् माह-
 रिऽभ्यां कुमारः साहऽदेव्यः अच्छं न हूतः उत अरं॥७॥ उत त्या-
 यजता हरीं कुमारात् साहऽदेव्यात् प्रऽयता सद्यः आ ददे॥८॥
 एषः वां देवौ अश्विना कुमारः साहऽदेव्यः दीर्घऽआयुः अस्तु सो-
 मकः॥९॥ तं युवं देवौ अश्विना कुमारं साहऽदेव्यं दीर्घऽआयु-
 कृणोतन ॥ १० ॥ १६ ॥

॥१६॥ आसत्यः यातु मघऽवान् ऋजीषी द्रवतु अस्य हरयः उप
 नः तस्मै इत् अंधः सुसुम सुऽदक्ष इह अभिऽपित्वं कर्ते गृणानः ॥१॥
 अवस्य शूर अध्वनः न अति अस्मिन् नः अद्य सवने मंदधै शंसा-
 ति उक्थं उशनाऽइव वेधाः चिकितुषे अमुयाय मन्म ॥२॥ कविः
 न निरयं विदथानि साधन वृषा यत् सेकं विऽपिपानः अर्चात्
 दिवः इत्था जीजनत् सप्त कारुण अहो चित् चक्रुः वयुना गृणंतः
 ॥३॥ स्वः यत् वेदि सुऽदृशीकं अकैः महि ज्योतिः रुरुचुः यत् ह
 वस्तोः अंधा तमांसि दुधिता विऽचक्षे नृऽभ्यः चकार नृऽतमः
 अभिष्टौ ॥४॥ ववक्षे इंद्रः अमितं ऋजीषी उभे आ पप्रौ रोदसी
 महिऽत्वा अतः चित् अस्य महिमा विरेचि अभि यः विश्वा भुव-
 ना बभूव ॥५॥ १७॥ विश्वानि शक्रः नयाणि विद्वान अपः रिरेच
 सखिऽभिः निऽकामैः अश्मानं चित् ये विभिदुः वचःऽभिः व्रजं
 गोऽमैतं उशिजः विववुः ॥६॥ अपः वृचं वत्रिऽवांसं परा अहन
 प्र आवत् ते वज्रं पृथिवी सऽचेताः प्र अर्णीसि समुद्रियाणि ऐ-
 नोः पतिः भवन् शर्वसा शूर धृष्णो ॥७॥ अपः यत् अद्रिं पुरुऽहूत्
 ददः आविः भुवत् सरमा पृथ्वी ते सः नः नेता वाजं आ दुषि भूरि
 गोत्रा रुजन अंगिरःऽभिः गृणानः ॥८॥ अच्छं कविं नृऽमनः गाः
 अभिष्टौ स्वःऽसाता मघऽवन नाधमानं ऊतिऽभिः तं इषणः द्यु-
 म्भऽहूतौ नि मायाऽवान् अब्रह्मा दस्युः अर्ते ॥९॥ आ दस्युऽम्ना
 मनसा याहि अस्तं भुवत् ते कुत्सः सख्ये निऽकामः स्वे योनौ नि
 सदत्तं सऽरूपा विवां चिकित्सत् ऋतऽचित् हनारी ॥१०॥ १८॥
 यासि कुत्सेन सऽरथं अवस्युः तोदः वातस्य हयोः ईशानः ऋजा
 वाजं न गध्यं युयूषन् कविः यत् अहन पायाय भूषात् ॥११॥ कु-
 त्साय शुष्णं अशुष्पं नि बर्हीः प्रऽपित्वे अहः कुर्यवं सहस्रा सद्यः

दस्यून प्रमृण कुत्सेन प्रमूरः चक्रं बृहतात् अभीके ॥१२॥ त्वं पित्रुं
मृगयं शूश्रुः वासं चृजिश्चने वैदधिनाय रंधीः पंचाशत् कृष्णा
नि वपः सहस्रा अत्कं न पुरः जरिमा विदुः ० ॥१३॥ सूरः उपाके
तन्वं दधानः वि यत्ते चेति अमृतस्य वर्षः मृगः न हस्ती तविधी
उषाणः सिंहः न भीमः आयुधानि विभ्रत ॥१४॥ इंद्रं कामाः वसु-
ऽयंतः अगमन स्वः ऽमीळे न सवने चकानाः अवस्यवः शशमा-
नासः उक्थैः ओकः न रखा मुहशी ऽइव पुष्टिः ॥१५॥ १९॥ तं इत वः
इंद्रं सुऽहवै हुवेम यः ता चकार नयीं पुरुणि यः माऽवते जरिचे
गध्यं चित मक्षु वाजं भरति स्याहं ऽराधाः ॥१६॥ तिग्मा यत् अंतः
अशनिः पताति कस्मिन् चित शूरमुहुके जनानां घोरा यत् अर्यं
सं ऽचृतिः भवाति अध स्म नः तन्वंः बोधि गोपाः ॥१७॥ भुवः अ-
विता वामऽदेवस्य धीनां भुवः सखा अवृकः वाजं ऽसातौ त्वां
अनु प्रऽमतिं आ जगन्म उरुऽशंसः जरिचे विश्वधं स्याः ॥१८॥ ए-
भिः नृऽभिः इंद्र त्वा युऽभिः त्वा मघवत् ऽभिः मघऽवन विश्वे आजौ
द्यावः न द्युनैः अभि संतः अर्यैः क्षपः मदेम शरदः च पूर्वीः ॥१९॥
एव इत् इंद्राय वृषभाय वृष्णे ब्रह्म अकर्म भृगवः न रथं नु चित
यथानः सख्या विऽयोषत् असंत नः उयः अविता तनुऽपाः ॥२०॥
नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरिचे नद्यः न पीपेः ० अकारि ते हरि-
ऽवः ब्रह्म नर्थं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥ २१ ॥ २० ॥

॥१७॥ त्वं महान् इंद्र तुभ्यं ह स्थाः अनु क्षत्रं मंहना मन्यत द्यौः
त्वं वृचं शवसा जघन्वान सृजः सिंधून् अहिना जयसानान ॥१॥
तव त्विषः जनिमन रेजत द्यौः रेजत भूमिः भियसा स्वस्य मन्योः
चृघायंत सुऽभ्वः पर्वतासः आदैन धन्वानि सरयंते आपः ॥२॥ भि-

नत् गिरि शर्वसा वज्रं इष्णन् आविःऽकृण्वानः सहसानः ओजः
 वधीत् वृचं वज्रेण मंदसानः सरन् आपः जर्वसा हतऽवृष्णीः ॥३॥
 सुऽवीरः ते जनिता मन्यत द्यौः इंद्रस्य कर्ता स्वपःऽतमः भूत यः ई
 जजान स्वयं सुऽवज्रं अनपऽच्युतं सदसः नभूमं ॥४॥ यः एकः इत्
 च्यवयति प्रभूमं राजा कृष्टीनां पुरुऽहूतः इंद्रः सत्यं एनं अनु विश्वे
 मदन्ति रातिं देवस्य गृणन्तः मघोनः ॥५॥ २१॥ सचा सोमाः अभवन्
 अस्य विश्वे सचा मदासः बृहत् मदिष्टाः सचा अभवः वसुऽपतिः
 वसूनां दत्ते विश्वाः अधिथाः इंद्र कृष्टीः ॥६॥ त्वं अध प्रथमं जाय-
 मानः अमे विश्वाः अधिथाः इंद्र कृष्टीः त्वं प्रति प्रऽवतः आऽश-
 यानं अहिं वज्रेण मघऽवन् विवृश्चः ॥७॥ सचाऽहनं दधृषितुमं
 इंद्रं महं अपारं वृषभं सुऽवज्रं हन्ता यः वृचं सनिता उत वाजं दा-
 ता मघानि मघऽवा सुऽराधाः ॥८॥ अयं वृतः चातयते संऽईचीः
 यः आजिषु मघऽवा शृण्वे एकः अयं वाजं भरति यं सनोति अस्य
 प्रियासः सत्ये स्याम ॥९॥ अयं शृण्वे अध जयन् उत घ्नन् अयं उत
 प्रकृणुते युधा गाः यदा सत्यं कृणुते मन्युं इंद्रः विश्वं हृद्भयते ए-
 जत् अस्मात् ॥१०॥ २२॥ सं इंद्रः गाः अजयत् सं हिरण्या सं अश्वि-
 या मघऽवा यः ह पूर्वीः एभिः नृऽभिः नृऽतमः अस्य शकैः रायः
 विऽभक्ता संऽभरः च वस्वः ॥११॥ कियत् स्वित् इंद्रः अधि एति
 मातुः कियत् पितुः जनितुः यः जजान यः अस्य शुष्मं मुहुकैः इ-
 यति वातः न जूतः स्तनयत्ऽभिः अभैः ॥१२॥ क्षियंतं त्वं अक्षियंतं
 कृणोति इयति रेणुं मघऽवा संऽओहं विऽभं जनुः अशनिमान-
 ऽइव द्यौः उत स्तोतारं मघऽवा वसौ धाता ॥१३॥ अयं चक्रं इष्णत्
 सूर्यस्य नि एतं शं रीरमत ससृमाणं आ कृष्णः ई जुहुराणः जिघर्ति
 त्वचः बुधेरजसः अस्य योनौ ॥१४॥ असिक्त्र्यां यजमानः न होता

॥१५॥२३॥ ग॒व्यंतः इ॒द्रं स॒ख्याय॑ वि॒प्राः अ॒श्वऽय॑तः वृ॒षणं॑ वा॒जय॑तः
 ज॒निऽय॑तः ज॒निऽदां॑ अ॒क्षितऽऊ॑तिं आ॒च्य॒व॒यामः॑ अ॒व॒ते न॒कोशं॑
 ॥१६॥ चा॒ता नः॑ बो॒धि द॑दृ॒शानः॑ आ॒पिः अ॒भिऽख्या॑ता म॒र्दिता॑
 सो॒म्यानां॑ सखा॑ पि॒ता पि॒तृऽत॑मः पि॒तृणां॑ क॒र्ता ई॒जं लो॒कं उ॒-
 श॒ते व॒योऽधाः॑ ॥१७॥ स॒खिऽय॑तां अ॒वि॒ता बो॒धि स॒खा गृ॑णानः
 इ॒द्रं स्तु॒वते॑ वयः॒ धाः व॒यं हि आ॒ ते च॒कृ॒म स॒ऽबाधः॑ आ॒भिः श॒मी-
 भिः म॒हय॑तः इ॒द्रं ॥१८॥ स्तु॒तः इ॒द्रः स॒घऽवा॑यत॒ह वृ॒चा भू॒रीणि॑ एकः
 अ॒प्र॒तीनि॑ ह॒न्ति अ॒स्य प्रि॒यः ज॒रिता॑ यस्य॒ शर्म॑न न॒किः दे॒वाः वा॒-
 र॒यते॑ न म॒र्ताः ॥१९॥ ए॒व नः॑ इ॒द्रः स॒घऽवा॑ वि॒र॒प्शी क॑र॒त स॒त्या
 च॒र्षणि॑ऽधृ॒त अ॒न॒वा त्वं॑ रा॒जा ज॒नुषां॑ धे॒हि अ॒से अ॒धि अ॒वः मा॒-
 हि॒नं यत् ज॒रि॒चे ॥२०॥ नु स्तु॒तः इ॒द्रं नु॑ गृ॒णानः॑ इ॒षं ज॒रि॒चे न॒द्यः न
 पी॒पेः० अ॒का॒रि॒ते ह॒रिऽवः॑ ब्र॒ह्म न॒व्यं धि॒या स्या॑म॒ रथ्यः॑ स॒दाऽसाः॑
 ॥ २१ ॥ २४ ॥

॥१८॥ अ॒यं प॑थाः अ॒नुऽवि॒त्तः पु॒रा॒णः य॑तः दे॒वाः उ॒तऽअ॒जाय॑त
 वि॒श्वे अ॑तः चि॒त् आ ज॒नि॒षी॒ष्ट प्रऽवृ॑द्धः मा मा॒तरं॑ अ॒मुया॑ प॒त्नवे॑
 कः० ॥१॥ न अ॒हं अ॑तः निः अ॒य॒दुऽग॒हा ए॒तत् तिर॑श्चा॒त् पा॒श्र्वात्
 निः ग॒मा॒नि ब॒हूनि॑ मे अ॒कृ॒ता क॒र्त्वा॒नि यु॒धै॒त्वेन॑ सं॒त्वेन॑ पृ॒च्छे ॥२॥
 प॒राऽय॑ती मा॒तरं॑ अ॒नु अ॒च॒ष्ट न॑ न अ॒नु गा॒नि अ॒नु नु॑ ग॒मा॒नि त्व॑ष्टुः
 गृ॒हे अ॒पि॒वत् सो॒मं इ॒द्रः श॒तऽध॒न्यं च॒म्बोः सु॒तस्य॑ ॥३॥ किं सः ऋ॒-
 धं॒कृ॒ण॒वत् यं स॒हस्रं॑ मा॒सः ज॒भारं॑ श॒रदः॑ च॒ पूर्वीः न॒हि नु॑ अ॒स्य
 प्र॒तिऽमा॑नं अ॒स्ति अ॑तः जा॒तेषु॑ उ॒त ये ज॒निऽत्वाः॑ ॥४॥ अ॒व॒द्यं-
 ऽइ॒व म॒न्यमा॑ना गु॒हा अ॒कः इ॒द्रं मा॒ता वी॒र्ये॑ण निऽऋ॒ष्टं अ॒थ उ॒त
 अ॒स्था॒त् स्व॒यं अ॒र्त्कं व॑सानः आ॒ रो॒दसी॑ अ॒पृ॒णात् जा॑यमानः

॥५॥२५॥ एताः अर्षति अललाऽभवतीः स्मृतवरीःऽइव संऽक्रो-
शमानाः एताः वि पृच्छ किं इदं भनन्ति कं आपः अर्द्रि परिऽधि
रुजन्ति ॥६॥ किं ऊं स्वित्र अस्यै निऽविदः भनन्त इद्रस्य अवद्यं
दिधिधन्ते आपः मम एतान् पुत्रः महता वधेन वृत्रं जघन्वान् अ-
सृजत् वि सिंधून् ॥७॥ ममत् च नत्वा युवतिः पराऽआसं ममत् च न
त्वा कुषवां जुगारं ममत् चित् आपः शिशवे ममृज्युः ममत् चित्
इद्रः सहसा उत् अतिष्ठत् ॥८॥ ममत् च न ते मघऽवन् विऽअसः
निऽवि विध्वान् अप हनू जघान् अध निऽविद्वः उत्तरः व-
भूवान् शिरः दासस्य सं पिणक् वधेन ॥९॥ गृष्टिः ससूव स्थविरं
तवागां अनाधृथं वृषभं तुम्रं इद्रं अरीं वत्सं चरथाय माता
स्वयं गातुं तन्वे इच्छमानं ॥१०॥ उत् माता महिषं अनु अवेनत्
अमी त्वा जहति पुत्र देवाः अथ अब्रवीत् वृत्रं इद्रः हनिष्यन् सखे
विष्णो विऽतरं वि क्रमस्व ॥११॥ कः ते मातरं विधवां अचक्रत्
शयुं कः त्वां अजिघांसत् चरतं कः ते देवः अधि माडीं के आसीत्
यत् प्र अक्षिणाः पितरं पादऽगृह्य ॥१२॥ अवर्त्या शुनः आचाणि
पेचे न देवेषु विविदे मर्दितारं अपश्यं जायां अमहीयमानां अध
मे श्येनः मधु आ जभार ॥ १३ ॥ २६ ॥ ५ ॥

॥१९॥ एव त्वां इद्र वज्रिन् अत्र विश्वे देवासः सुऽहवासः ऊमाः
महां उभे रोदसी वृद्धं ऋष्वं निः एकं इत् वृणते वृत्रऽहत्ये ॥१॥
अव असृजत् जिवयः न देवाः भुवः संऽराट् इद्र सत्यऽयोनिः अ-
हन अर्हि परिऽशयानं अर्णः प्र वर्तनीः अरदः विश्वऽधेनाः ॥२॥
अतृणुवन्तं विऽयन्तं अबुध्यं अबुध्यमानं सुसुपानं इद्र सप्त प्रति
प्रऽवतः आऽशयानं अर्हि वज्रेण विरिणाः अपर्वन् ॥३॥ अस्यो-

दयत् शर्वसा स्नाम बुधं वाः न वातः तविषीभिः इंद्रः हृद्वा नि
 औभात् उश्मानः ओजः अव अभिनत् ककुभः पर्वतानां ॥४॥
 अभि प्र दद्रुः जनयः न गर्भ रथाः ऽइव प्र युयुः साकं अद्रयः अत-
 पेयः विऽमृतः उज्जः ऊर्मीनत्वं वृत्तान् अरिणाः इंद्र सिंधून् ॥५॥१॥
 त्वं मही अवनिं विश्वऽधेनां तुर्वीतये वय्याय स्मरंती अरंमयः न-
 मंसा एजत् अर्णोः सुऽतरणान् अकृणोः इंद्र सिंधून् ॥६॥ प्र अयुवः
 न भन्वः न वक्त्राः ध्वस्त्राः अपिन्वत् युवतीः ऋतऽज्ञाः धन्वानि
 अजान् अपृणक् तृषाणान् अधोक् इंद्रः स्तयैः दंसुपत्नीः ॥७॥
 पूर्वीः उषसः शरदः च गूर्ताः वृचं जघन्वान् असृजत् वि सिंधून्
 परिऽस्थिताः अतृणत् बद्धधानाः सीराः इंद्रः स्रवितवे पृथिव्या
 ॥८॥ वस्त्रीभिः पुचं अयुवः अदानं निऽवेशनात् हरिऽवः आ ज-
 भर्थे वि अंधः अख्यत् अहिं आऽददानः निः भूत् उखऽछित् स
 अरत् पर्व ॥९॥ प्र ते पूर्वाणि करणानि विप्र आऽविद्वान् आह
 विदुषे करांसि यथाऽयथा वृष्यानि स्वऽगूर्ता अपांसि राजन्
 नयीं अविवेधीः ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणान् इषं जरिचे नद्यः न
 पीपेः अकारिते हरिऽवः ब्रह्म नर्थं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः
 ॥११॥ २॥

॥२०॥ आ नः इंद्रः दूरात् आ नः आसात् अभिष्टिऽकृत् अवसे
 यासत् उयः ओजिष्ठेभिः नृऽपतिः वज्रऽबाहुः संऽगे समतऽसुतु-
 र्वेणिः पृतन्यून ॥१॥ आ नः इंद्रः हरिऽभिः यातु अच्छ अर्वा चीनः
 अवसे राधसे च तिष्ठाति वज्री मघऽवा विऽरप्णी इमं यज्ञं अनुं
 नः वाजऽसात् ॥२॥ इमं यज्ञं त्वं अस्माकं इंद्र पुरः दधत् सनिथ्यसि
 ऋतुं नः श्वघ्नीऽइव वज्रिन् सनये धनानां त्वया वयं अर्येः आजि

जयेम॥३॥ उशनः कुं सुनः सुऽमनाः उपाके सोमस्य नु सुऽसुतस्य
 स्वधाऽवः पाः इन्द्रं प्रतिऽभृतस्य मध्वः सं अंधसा ममदः पृष्ठयेन
 ॥४॥ वि यः ररप्णे ऋषिऽभिः नवैभिः वृष्टः न पङ्कः सृष्टः न जेता
 मयैः न योषां अभिमन्यमानः अच्छं विवक्तिं पुरुऽहृतं इंद्रं॥५॥३॥
 गिरिः न यः स्वऽतवान् ऋष्वः इंद्रः सनात् एव सहसे जातः उयः
 आऽदंता वज्रं स्थविरं न भीमः उद्गाऽइव कोशं वसुना निऽऋष्टं
 ॥६॥ न यस्य वर्ता जनुषां नु अस्ति न राधसः आऽमरीता मघस्य
 उत्तऽववृषाणः तविषीऽवः उयः अस्मभ्यं दद्वि पुरुऽहृतं रायः॥७॥
 ईशे रायः क्षयस्य चर्षणीनां उत्तं व्रजं अपऽवर्ता असिगोनां शि-
 क्षाऽनरः संऽइथेषु प्रहाऽवान् वस्वः राशिं अभिऽनेता असिभूरि
 ॥८॥ कया तत् शृण्वे शच्यां शचिष्ठः यया कृणोति मुहुं का चित्
 ऋष्वः पुरुदाशुषे विऽचयिष्ठः अंहः अथ दधाति द्रविणं जरिचे
 ॥९॥ मानः मधीः आभरदद्वि तत नः प्रदाशुषे दातवेभूरि यत् ते
 नव्ये देणे शस्ते अस्मिन् ते उक्थे प्र ब्रवाम वयं इंद्रं स्तुवंतः॥१०॥
 नु स्तुतः इंद्रं नु गृणानः इषं जरिचे नद्यः न पीपेः० अकारि ते हरि-
 ऽवः ब्रह्मं नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः॥ ११ ॥ ४ ॥

॥२१॥ आ यातु इंद्रः अवसे उप नः इह स्तुतः सधऽमात् अस्तु
 शूरः ववृधानः तविषीः यस्य पूर्वीः द्यौः न क्षुचं अभिऽभूति पुषात्
 ॥१॥ तस्य इत् इह स्तवथ वृष्यानि तुविऽद्युस्त्रस्य तुविऽराधसः
 नूनं यस्य ऋतुः विदथ्यः न संऽराद संहान तरुचः अभि अस्ति कृ-
 षीः॥२॥ आ यातु इंद्रः दिवः आ पृथिव्याः मक्षु समुद्रात् उत्त वा
 पुरीषात् स्वऽनरात् अवसे नः मरुत्वान् पुराऽवतः वा सदेनात्
 ऋतस्य॥३॥ स्यूरस्य रायः बृहत् यः ईशे तं कुं स्तवाम विदथेषु इंद्रं

अ० ३. अ० ६. व० ७.] ॥ २८१ ॥ [म० ४. अ० ३. सू० २२.]

यः वायुना जयति गोऽमतीषु प्र धृष्णुऽया नयति वस्यः अञ्छ
॥४॥ उप यः नमः नमसि स्तुभाय न इयति वाचं जनयन यजथ्ये
ञ्जुजसानः पुरुऽवारः उक्थैः आ इन्द्रं कृषीत सदेनेषु होता ॥५॥५॥
धिषा यदि धिषण्यंतः सरण्यान सदेतः अद्रि औशिजस्य गोहे
आ दुरोषाः पास्त्यस्य होता यः नः महान संऽवरणेषु वह्निः ॥६॥
सचा यत् ईभावरस्य वृष्णः सिसंक्ति शुष्मः स्तुवते भराय गुहा यत्
ई औशिजस्य गोहे प्र यत् धिये प्र अयसे मदाय ॥७॥ वि यत् वरा-
सि पवैतस्य वृषे पयःऽभिः जिन्वे अपां जवांसि विदत् गौरस्य
गवयस्य गोहे यदि वाजाय सुऽध्यः वहति ॥८॥ भद्रा ते हस्ता सु-
ऽकृता उत पाणी प्रऽयंतारां स्तुवते राधः इन्द्र का ते निऽसंतिः
किं जुं नो ममत्सि किं न उतऽउत जुं हर्षसे दातवै जुं ॥९॥ एव
वस्वः इन्द्रः सत्यः संऽराट् हंता वृचं वरिवः पूरवे कः० पुरुऽस्तुत
क्रत्वा नः शग्धि रायः भक्षीय ते अवसः दैव्यस्य ॥१०॥ नु स्तुतः इन्द्र
नु गृणानः इषं जरिचे नद्यः न पीपेः० अकारिते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं
धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥ ११ ॥ ६ ॥ २ ॥

॥२२॥ यत नः इन्द्रः जुजुषे यत् च वष्टितत नः महान करति शुष्मी
आ चित् ब्रह्म स्तोमं मघऽवा सोमं उक्था यः अश्मानं शर्वसा वि-
भ्रत एति ॥१॥ वृषा वृषधिं चतुःऽअश्विं अस्व्यं उयः बाहुऽभ्यां
नृऽतमः शचीऽवान् अश्वे परुष्णी उषमाणः ऊर्णा यस्याः पवी-
णि सरण्याय विव्ये ॥२॥ यः देवः देवऽतमः जायमानः महः वाजैभिः
महतऽभिः च शुष्मैः दधानः वज्रं बाहोः उशंतं द्यां अमेन रेजयत्
प्रभूम ॥३॥ विश्वा रोधांसि प्रऽवतः च पूर्वीः द्यौः ऋष्वात् जनि-
मन् रेजत द्याः आ मातरां भरति शुष्मी आ गोः नृऽवत् परि-

ऽज्मन नो नु वंत वाताः ॥ ४ ॥ ता तु ते इंद्र महतः महानि विश्वेषु
 इत्सर्वनेषु प्रऽवाच्या यत् शूर धृष्णो धृषता दधृष्वान अहिं व-
 ज्रेण शर्वसा अविश्वेषीः ॥ ५ ॥ ७ ॥ ता तु ते सत्या तु विऽनृम्य विश्वा
 प्र धेनवः सिंस्रते वृणाः ऊधः अध ह त्वत् वृषऽमनः भियानाः प्र
 सिंधवः जवसा चक्रमंत ॥ ६ ॥ अत्र अह ते हरिऽवः ताः ऊं देवीः
 अवऽभिः इंद्र स्तवंत स्वसारः यत् सी अनु प्र मुचः बद्धा नाः दी-
 र्घा अनु प्रऽसितिं स्यंदयध्वै ॥ ७ ॥ पिपीळे अंशुः मद्यः न सिंधुः आ-
 त्वा शमी शशमानस्य शक्तिः अस्मद्यक् शुशुचानस्य यस्याः आ-
 शुः न रश्मिं तु विऽओजसं गोः ॥ ८ ॥ अस्मे वर्षिष्ठा कृणुहि ज्येष्ठा
 नृम्यानि सचा सहुरे सहांसि अस्मभ्यं वृचा सुऽहना नि रंधि जहि
 वधः वनुषः मर्त्यस्य ॥ ९ ॥ अस्माकं इत्सु शृणुहि त्वं इंद्र अस्मभ्यं
 चिचान उपमाहि वाजान् अस्मभ्यं विश्वाः इषणः पुरं धीः अ-
 स्माकं सु मघऽवन् बोधि गोऽदाः ॥ १० ॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः
 इषं जरिचे नद्यः न पीपेः अकारिते हरिऽवः ब्रह्म नयं धिया स्याम
 रथ्यः सदाऽसाः ॥ ११ ॥ ८ ॥

॥ २३ ॥ कथा महं अवृधत् कस्य होतुः यज्ञं जुषाणः अभिसोमं
 ऊधः पिबन् उशानः जुषमाणः ऊधः ववक्षे ऋष्वः शुचते धनाय
 ॥ १ ॥ कः अस्य वीरः सधऽमादं आप सं आनंशु सुमतिऽभिः कः
 अस्य कत् अस्य चित्रं चिकित्ते कत् ऊती वृधे भुवत् शशमानस्य
 यज्योः ॥ २ ॥ कथा शृणोति हूयमानं इंद्रः कथा शृण्वन् अवसां
 अस्य वेद काः अस्य पूर्वीः उपऽमातयः ह कथा एनं आहुः पपु रि
 जरिचे ॥ ३ ॥ कथा सऽबाधः शशमानः अस्य नशत् अभि द्रविणं
 दीध्यानः देवः भुवत् न वेदाः मे ऋतानां नमः जगृह्वान अभि

यत् जुजोषत् ॥४॥ कथा कत् अस्याः उषसः विऽउष्टौ देवः मर्तस्य
 सख्यं जुजोष कथा कत् अस्य सख्यं सखिऽभ्यः ये अस्मिन् कामं
 सुऽयुजं ततस्ते ॥५॥१॥ किं आत् अमचं सख्यं सखिऽभ्यः कदा नु ते
 भाचं प्र ब्रवाम अये सुऽदृशः वपुः अस्य सर्गाः स्वः न चिचऽतमं
 इषे आ गोः ॥६॥ दुहं जिघांसन् ध्वरसं अग्निद्रां तेतिक्ते तिग्मा तु-
 जसे अनीका ऋणा चित् यच ऋणऽयाः नः उयः दूरे अज्ञाताः
 उषसः ब्रवाधे ॥७॥ ऋतस्य हि शुरुधः संति पूर्वीः ऋतस्य धीतिः
 वृजिनानि हन्ति ऋतस्य श्लोकः बधिरा ततर्द कर्णा बुधानः शु-
 चमानः आयोः ॥८॥ ऋतस्य दृह्हा धरुणानि संति पुरुणि चंद्रा
 वपुषे वपूषि ऋतेन दीर्घ इषणंत पृक्षः ऋतेन गावः ऋतं आ
 विवेष्णुः ॥९॥ ऋतं येमानः ऋतं इत् वनोति ऋतस्य शुष्मः तु-
 रऽयाः ऊं गव्युः ऋताय पृथ्वी बहुले गभीरे ऋताय धेनू परमे
 दुहाते ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरिचे नद्यः न पीपेः अ-
 कारिते हरिऽवः ब्रह्म नयं धिया स्या मरथ्यः सदाऽसाः ॥११॥१०॥

॥२४॥ का सुऽस्तुतिः शवसः सूनुं इंद्रं अर्वाचीनं राधसे आ व-
 वर्तत ददिः हि वीरः गृणते वसूनि सः गोऽपतिः निऽसिधा नः
 जनासः ॥१॥ सः वृचऽहत्ये हव्यः सः ईड्यः सः सुऽस्तुतः इंद्रः सत्य-
 ऽराधाः सः यामेन आ मघऽवा मर्त्याय ब्रह्मण्यते सुस्वये वरिवः
 धात ॥२॥ तं इत् नरः विह्वयंते संऽईके रिरिकांसः तन्वंः कृणत चां
 मिथः यत् त्यागं उभयांसः अमं नरः तोकस्य तनयस्य सातौ
 ॥३॥ ऋतुऽयंति क्षितयः योगे उय आशुषाणासः मिथः अर्णो-
 ऽसातौ सं यत् विशः अववृचंत युध्माः आत् इत् नेमे इंद्रयंते अ-
 भीके ॥४॥ आत् इत् नेमे इंद्रियं यजंते आत् इत् पक्तिः पुरोऽकाशं

रि॒रि॒च्या॒त् आ॒त् इ॒त् सो॒मः वि॒ प॒पृ॒च्या॒त् अ॒सु॒स्वी॒न् आ॒त् इ॒त् जु॒-
जो॒ष वृ॒षभं॑ य॒ज॒थ्ये ॥५॥ ११॥ कृ॒णो॒ति॒ अ॒स्यै॒ वरि॒वः यः इ॒त्या इ॒द्रा॒य
सो॒मं उ॒श॒ते सु॒नो॒ति स॒ध्री॒ची॒नेन॑ म॒नसा॑ अ॒वि॒ऽवे॒नन् तं॑ इ॒त् स-
खा॒यं कृ॒णु॒ते स॒मत् ॥६॥ यः इ॒द्रा॒य सु॒नव॑त् सो॒मं अ॒द्य प॒चा॒त्
प॒क्तीः उ॒त् भृ॒ज्जा॒ति धा॒नाः प्र॒ति म॒ना॒योः उ॒च॒था॒नि ह॒र्य॑न् त-
स्मि॒न् द॒ध॒त् वृ॒षणं॑ शु॒ष्मं इ॒द्रः ॥७॥ य॒दा स॒ऽम॒र्य वि॒ अ॒चे॒त् ऋ॒घा-
वा दी॒र्घ य॒त् आ॒जिं॑ अ॒भि अ॒ख्य॑त् अ॒र्यः अ॒चि॒क्र॒दत् वृ॒षणं॑ प॒त्नीं
अ॒च्छ॒दु॒रो॒णे आ॒निऽश्रि॑त् सो॒म॒मु॒त् ॥८॥ भू॒यसा॑ व॒त्तं अ॒च॒र॒त्
कनी॑यः अ॒विऽक्री॑तः अ॒का॒नि॒ष पु॒नः यन् सः॑ भू॒यसा॑ कनी॑यः न
अ॒रि॒ची॒त् दी॒नाः द॒क्षाः वि॒ दु॒हं॒ति प्र॒वा॒णं ॥९॥ कः इ॒मं द॒श॒भिः
म॒म इ॒द्रं क्री॑ण॒ति धे॒नु॒भिः य॒दा वृ॒चा॒णि जं॒घन॑त् अथ॒ ए॒नं मे॒ पु॒-
नः द॒त्त ॥१०॥ नु॒स्तु॒तः इ॒द्र॒नु गृ॒णानः॑ इ॒षं ज॒रि॒चे न॒द्यः न पी॒पेः अ॒-
का॒रि॒ते ह॒रि॒ऽवः ब्र॒ह्म न॒व्यं धि॒या स्या॒म र॒थ्यः स॒दा॒ऽसाः ॥११॥ १२॥

॥२५॥ कः अ॒द्य न॒र्यैः दे॒वऽका॑मः उ॒शन॑ इ॒द्रं॒स्य स॒ख्यं जु॒जो॒ष कः॑
वा॒म॒हे अ॒वसे॑ पा॒यी॒य संऽइ॒द्वे अ॒ग्नौ सु॒तऽसो॑मः इ॒द्रे ॥१॥ कः न-
ना॒म व॒चसा॑ सो॒म्या॒य म॒ना॒युः वा भ॒वति॑ व॒त्से उ॒स्राः कः इ॒द्रं॒स्य
यु॒ज्यं कः स॒खिऽत्वं कः भ्रा॒चं व॒ष्टि क॒वये॑ कः ऊ॒ती ॥२॥ कः दे॒वानां॑
अ॒वः अ॒द्य वृ॒णी॒ते कः आ॒दि॒त्यान् अ॒दि॒तिं ज्यो॒तिः इ॒द्रे कस्य॑ अ॒-
श्वि॒नौ इ॒द्रः अ॒ग्निः सु॒तस्य॑ अं॒शोः पि॒बं॒ति म॒नसा॑ अ॒विऽवे॒नं ॥३॥
त॒स्यै अ॒ग्निः भा॒रतः॑ श॒र्म य॒सत् ज्यो॒क् प॒श्या॒त् सूर्य॑ उ॒त् ॥४॥ च॒रं॒तं यः
इ॒द्रा॒य सु॒नवा॑म इति॒ आ॒ह न॑रै॒ नयी॑य नृ॒तमा॑य नृ॒णां ॥४॥ न तं
जि॒नं॒ति व॒हवः॑ न द॒भ्राः उ॒रु अ॒स्यै अ॒दि॒तिः श॒र्म य॒सत् प्रि॒यः सु॒-
ऽकृ॒त् प्रि॒यः इ॒द्रे म॒ना॒युः प्रि॒यः सु॒प्रऽअ॒वीः प्रि॒यः अ॒स्य सो॒मी

॥ ५ ॥ १३ ॥ सुप्रऽअभ्यः प्राप्नुषाद् एषः वीरः सुस्वैः पक्तिं कृणुते
केवला इन्द्रः न असुस्वैः आपिः न सखा न जामिः दुःप्रऽअभ्यः
अवऽहंता इत् अवाचः ॥ ६ ॥ न रेवता पणिना सख्यं इन्द्रः असु-
न्वता सुतऽपाः सं गृणीते आ अस्य वेदः खिदति हंति नमं वि
सुस्वये पक्तये केवलः भूत ॥ ७ ॥ इन्द्रं परं अवरेमध्यमासः इन्द्रं यातः
अवऽसितासः इन्द्रं इन्द्रं क्षियंतः उत युध्यमानाः इन्द्रं नरः वाज-
ऽयंतः हवन्ते ॥ ८ ॥ १४ ॥

॥ २६ ॥ अहं मनुः अभवं सूर्यैः च अहं कक्षीवान् ऋषिः अस्मि
विप्रः अहं कुत्सं आर्जुनेयं नि ऋजे अहं कविः उशना पश्यत मा
॥ १ ॥ अहं भूमिं अद्दा आर्याय अहं वृष्टिं दाप्नुषेम त्वर्याय अहं अपः
अनयं वावशानाः मम देवासः अनु केतं आयन ॥ २ ॥ अहं पुरः
मंदसानः वि ऐरं नवं साकं नवतीः शंबरस्य शतऽतमं वेश्यं सर्वे-
ऽतांता दिवःऽदासं अतिथिऽग्वं यत् आवं ॥ ३ ॥ प्र सु सः विऽभ्यः
मरुतः विः अस्तु प्र श्येनः श्येनेभ्यः आप्नुऽपत्वा अचक्रया यत्
स्वधया सुऽपुर्णः हव्यं भरत मनवे देवऽजुष्टं ॥ ४ ॥ भरत यदि विः
अतः वेविजानः पथा उरुणा मनःऽजवाः असर्जितूर्यययौ मधु-
ना सोम्येन उत अवः विविदे श्येनः अच ॥ ५ ॥ ऋजीपी श्येनः
ददमानः अंशुं पराऽवतः शकुनः मंदं मदं सोमं भरत दृढहाणः दे-
वऽवान् दिवः अमुष्मात् उतऽतरात् आऽदाय ॥ ६ ॥ आऽदाय
श्येनः अभरत सोमं सहस्रं सवान् अयुतं च साकं अच पुरंऽधिः
अजहात् अरातीः मदं सोमस्य मूराः अमूरः ॥ ७ ॥ १५ ॥

॥ २७ ॥ गभैनु सन अनु एषां अवेदं अहं देवानां जनिमानि वि-

श्वा शतं मा पुरं आयसीः अरसुन अधश्येनः जवसा निः अदीयं
 ॥१॥ न घसः मां अपं जोषं जभार अभि ई आस त्वक्षसा वीर्येण ई-
 मी पुरं धिः अजहात् अरांतीः उत वाता न अतरत् शूशुवानः
 ॥२॥ अवयत् श्येनः अस्वनीत् अधद्योः चियत् यदि वा अतः ऊहुः
 पुरं धिं सृजत् यत् अस्मै अव ह क्षिपत् ज्यां कृशानुः अस्ता मन-
 सा भुरण्यन ॥३॥ ऋजिष्यः ई इंद्रं वतः न भुज्युं श्येनः जभार बृहतः
 अधिस्तोः अंतः पतत् पतत् चि अस्य पूर्ण अध यामनि प्रऽसितस्य
 तत् वेः ॥४॥ अध श्वेतं कलशं गोभिः अक्तं आऽपिष्या नं मघऽवा
 शुक्रं अधः अध्वर्युऽभिः प्रऽयतं मध्वः अप्यं इंद्रः मदाय प्रति धत्
 पिबध्ये शूरः मदाय प्रति धत् पिबध्ये ॥ ५ ॥ १६ ॥

॥ २८ ॥ त्वा युजा तव तत् सोम सख्ये इंद्रः अपः मनवे सऽसुतः
 कः० अहन अहिं अरिणात् सप्त सिधून् अपं अवृणोत् अपिहि-
 ताऽइव खानि ॥ १ ॥ त्वा युजा नि खिदत् सूर्यस्य इंद्रः चक्रं सहसा
 सद्यः इंदो अधि स्तुना बृहता वर्तमानं महः दुहः अपं विश्वऽआयु
 धायि ॥ २ ॥ अहन इंद्रः अदहत अभिः इंदो पुरा दस्यून मध्यं दिनात्
 अभीकै दुऽगे दुरोणे क्रत्वा न यातां पुरु सहसा शर्वा नि बर्हीत्
 ॥ ३ ॥ विश्वस्मात् सी अधमान इंद्र दस्यून विशः दासीः अकृणोः
 अपऽशस्ताः अबाधेयां अमृणतं नि शचून अविदेयां अपऽचि-
 तं वधचैः ॥ ४ ॥ एव सत्यं मघऽवाना युवं तत् इंद्रः च सोम ऊर्व
 अश्वं गोः आ अदहंतं अपिऽहितानि अस्त्रा रि रिचयुः स्त्राः चित्
 तत्तृदाना ॥ ५ ॥ १७ ॥

॥ २९ ॥ आ नः स्तुतः उप वाजेभिः ऊती इंद्र याहि हरिऽभिः मं-

दसानः तिरः चित् अर्यः सर्वना पुरुषिणं आंगूषेभिः गृणानः सत्य-
 ऽराधाः ॥१॥ आहि स्म याति नर्यः चिक्त्वा न हूयमानः सोतृऽभिः
 उप यज्ञं सुऽअश्वः यः अभीरुः मन्यमानः सुस्वानेभिः मदति संह
 वीरैः ॥२॥ अवर्य इत् अस्य कर्णा वाजयध्ये जुष्टा अनु प्र दिशं मं-
 द्यध्ये उतऽवृषाणः राधसे तु विष्मानं कर्त नः इंद्रः सुऽतीर्था
 अभयं च ॥३॥ अस्त्रं यः गतां नाधमानं ऊती इत्या विप्रं हवमानं
 गृणंतं उप त्मनि दधानः धुरि आश्रून सहस्राणि शतानि वज्र-
 ऽबाहुः ॥४॥ त्वाऽऊतासः मघऽवन इंद्र विप्राः वयं ते स्याम सूरयः
 गृणंतः भेजानासः बृहत्ऽदिवस्य रायः आऽकाव्यस्य दावने पुरु-
 ऽक्षोः ॥ ५ ॥ १८ ॥

॥३०॥ नकिः इंद्र त्वत् उतऽतरः न ज्यायान अस्ति वृचऽहन
 नकिः एव यथा त्वं ॥१॥ सचा ते अनु कृष्टयः विश्वा चक्राऽइव व-
 वृतुः सचा महान असि श्रुतः ॥२॥ विश्वे च न इत् अना त्वा देवासः
 इंद्र युयुधुः यत् अहान क्त आ अतिरः ॥३॥ यच उत वाधितेभ्यः चक्रं
 कुत्साय युध्यते मुषायः इंद्र सूर्य ॥४॥ यच देवान ऋघायतः विश्वान
 अयुध्यः एकः इत् त्वं इंद्र वनून अहन् ॥५॥ १९॥ यच उत मर्त्याय कं
 अरिणाः इंद्र सूर्यं प्र आवः शचीभिः एतं शं ॥६॥ किं आत् उत असि
 वृचऽहन मघऽवन मन्युमतऽतमः अच अहं दानुं आ अतिरः ॥७॥
 एतत् घ इत् उत वीर्यं इंद्र चकथं पौंस्यं स्त्रियं यत् दुऽहना युवं व-
 धीः दुहितरं दिवः ॥८॥ दिवः चित् घ दुहितरं महान महीयमानां
 उषसं इंद्र सं पिणक् ॥९॥ अप उषाः अनसः सरत् संऽपिष्टात् अहं
 विभ्युषी नि यत् सी शिश्न्यत् वृषा ॥१०॥ २०॥ एतत् अस्याः अनः
 श्ये सुऽसं पिष्टं विऽपाशि आससारं सी पराऽवतः ॥११॥ उत सिंधुं

वि॒ऽबा॒ल्यं वि॒ऽत॒स्यानां॑ अधि॒क्षमि॑ परि॒स्थाः इ॒न्द्र मा॒यया॑ ॥१२॥
 उ॒त शु॒ष्णास्य॑ धृ॒ष्णु॒ऽया प्र॑ मृ॒क्षः अ॒भि वे॒दनं॑ पु॒रः यत् अ॒स्य सं॒ऽपि॒
 णक् ॥१३॥ उ॒त दा॒सं कौ॒लि॒ऽतरं॑ बृ॒हतः॑ प॒र्वता॑त् अ॒धि अ॒व॒अ॒हन्
 इ॒न्द्र शं॒वरं॑ ॥१४॥ उ॒त दा॒सस्य॑ व॒र्चिनः॑ स॒हस्रा॑णि श॒ता अ॒व॒धीः
 अ॒धि पंच॑ प्र॒धीन्ऽइ॒व ॥१५॥ २१॥ उ॒त त्वं पु॒त्रं अ॒मुवः॑ प॒राऽवृ॑क्तं
 श॒तऽक्र॑तुः उ॒क्थेषु॑ इ॒न्द्रः आ अ॒भ॒जत् ॥१६॥ उ॒त त्या तु॒र्वशा॑य॒दूः
 अ॒स्नाता॑रा श॒ची॒ऽपतिः॑ इ॒न्द्रः वि॒द्वान् अ॒पा॒र॒यत् ॥१७॥ उ॒त त्या
 स॒द्यः आ॒र्या॑ स॒रयोः॑ इ॒न्द्र पा॒रतः॑ अ॒र्णा चि॒त्र॒रथा॑ अ॒व॒धीः ॥१८॥ अ॒नु
 द्वा ज॒हिता॑ न॒यः अ॒धं ओ॒णं च॑ वृ॒त्रऽह॑न न तत् ते मु॒क्षं अ॒ष्टवे॑ ॥१९॥
 श॒तं अ॒श्मन्ऽम॒यीनां॑ पु॒रा इ॒न्द्रः वि॒ आ॒स्यत् दि॒वःऽदा॑साय दा॒
 शु॒षे ॥२०॥ २२॥ अ॒स्वाप॑यत् द॒भीत॑ये स॒हस्रा॑ चि॒शतं॑ ह॒थैः दा॑सानां
 इ॒न्द्रः मा॒यया॑ ॥२१॥ सः घ॒ इत् उ॒त अ॒सि वृ॒त्रऽह॑न स॒मानः॑ इ॒न्द्र गो॒
 ऽप॒तिः यः ता॑ वि॒श्वानि॑ चि॒च्युषे॑ ॥२२॥ उ॒त नू॒नं यत् इ॒न्द्रि॒यं क॑रि॒ष्याः
 इ॒न्द्र पौ॑स्थं अ॒द्य न॑किः तत् आ॒मि॒नत् ॥२३॥ वा॒मंॽवा॒मं ते॒ आ॒ऽदु॒रे
 दे॒वः द॑दा॒तु अ॒र्य॒मा वा॒मं पू॒षा वा॒मं भ॑गः वा॒मं दे॒वः क॑रु॒ऋती
 ॥ २४ ॥ २३ ॥

॥३१॥ क॒यां नः॒ चि॒त्रः आ॒ भु॒वत् ऊ॒ती स॒दाऽवृ॑धः स॒खा क॒यां
 श॒चि॒ष्ठया॑ वृ॒ता ॥१॥ कः॒ त्वा स॒त्यः म॒दानां॑ मं॒हिष्ठः॑ म॒त्स॒त् अ॒धंसः॑
 दृ॒ह्वा चि॒त् आ॒ऽरु॒जे व॑सु ॥२॥ अ॒भि सु॒नः स॒खीनां॑ अ॒वि॒ता ज॒रि॒
 नृ॒णां श॒तं भ॒वा॒सि ऊ॒तिऽभिः॑ ॥३॥ अ॒भि नः॑ आ॒ व॒वृ॒स्व च॑क्रं न
 वृ॒त्तं अ॒वैतः॑ नि॒युत॑ऽभिः च॒र्ष॒णीनां॑ ॥४॥ प्र॒ऽव॒ता हि॑ क॒तूनां॑ आ॒ ह
 प॒दाऽइ॒व ग॑च्छ॒सि अ॒भक्षि॑सू॒र्यै स॒चा ॥५॥ २४॥ सं॒ यत् ते॒ इ॒न्द्र म॒न्यवः॑
 सं॒ च॒क्राणि॑ द॒ध॒न्वि॒रे अ॒ध॒त्वे अ॒ध॒सू॒र्यै ॥६॥ उ॒त स्म॒ हि॒ त्वां आ॒हुः

अ० ३. अ० ६. व० २९.] ॥ २६९ ॥ [म० ४. अ० ३. सू० ३२.]

इत् मघऽवानं शचीऽपते दातारं अविऽदीधयुं ॥ ७ ॥ उत ससद्वाः
 इत् परि शशमानाय सुन्वते पुरुचित् मंहसे वसुं ॥ ८ ॥ नहि स ते
 शतं च न राधः वरंते आऽमुं न च्यौत्नानि करिष्यतः ॥ ९ ॥ अस्मान्
 अवंतु ते शतं अस्मान् सहस्रं ऊतयः अस्मान् विश्वाः अभिष्टयः
 ॥ १० ॥ २५ ॥ अस्मान् इह वृणीष्व सख्यायं स्वस्तये महः राये दिवि-
 त्मते ॥ ११ ॥ अस्मान् अविडि विश्वहा इंद्र राया परीणसा अस्मान्
 विश्वाभिः ऊतिऽभिः ॥ १२ ॥ अस्मभ्यं तान् अप वृधि व्रजान् अ-
 स्ताऽइव गोऽमंतः नवाभिः इद्र ऊतिऽभिः ॥ १३ ॥ अस्माकं धृष्णु-
 ऽया रथः ह्युऽमान् इद्र अनपऽच्युतः गव्युः अश्वऽयुः ईयते ॥ १४ ॥
 अस्माकं उतऽतमं कृधि अवं देवेषु सूर्ये वर्षिष्ठं द्याऽइव उपरि
 ॥ १५ ॥ २६ ॥

॥ ३२ ॥ आ तु नः इद्र वृचऽहन् अस्माकं अर्धं आ गहि महान्
 महीभिः ऊतिऽभिः ॥ १ ॥ भूमिः चित् घ असि तूतुजिः आ चित्र
 चित्रिणीषु आ चित्रं कृणोषि ऊतये ॥ २ ॥ दभेभिः चित् शशीयांसं
 हंसि व्राधंतं ओजसा सखिऽभिः ये त्वे सचां ॥ ३ ॥ व्यं इद्र त्वे सचां
 व्यंत्वा अभिनोनुमः अस्मान् अस्मान् इत् उत अव ॥ ४ ॥ सः नः
 चित्राभिः अद्रिऽवः अनवद्याभिः ऊतिऽभिः अनाधृष्टाभिः आ
 गहि ॥ ५ ॥ २७ ॥ भूयामो सु त्वाऽवंतः सखायः इद्र गोऽमंतः युजः
 वाजाय घृष्वये ॥ ६ ॥ त्वं हि एकः ईशिषे इद्र वाजस्य गोऽमंतः सः
 नः यं धि मही इष ॥ ७ ॥ न त्वा वरंते अन्यथा यत् दित्सं सिस्तुतः मघं
 स्तोतृऽभ्यः इद्र गिर्वणः ॥ ८ ॥ अभित्वा गोतमाः गिरा अनूषत प्र
 दावने इद्र वाजाय घृष्वये ॥ ९ ॥ प्र ते वोचाम वीर्या याः मंदसानः
 आ अरुजः पुरः दासीः अभिऽइत्य ॥ १० ॥ २८ ॥ ता ते गृणंति वेधसः

यानि च कथं पौंस्या सुतेषु इंद्र गिर्वणः ॥ ११ ॥ अवी वृधंत गोतमाः
 इंद्र त्वे स्तोमं वाहसः आ एषु धाः वीरऽवत यशः ॥ १२ ॥ यत् चित्
 हि शश्वतां असि इंद्र साधारणः त्वं तं त्वा वयं ह वा महे ॥ १३ ॥ अर्वा-
 चीनः वसो भव अस्मे सुमस्व अंधसः सोमानां इंद्र सोमऽपाः
 ॥ १४ ॥ अस्माकं त्वा मतीनां आ स्तोमः इंद्र यच्छतु अर्वाक् आ
 वर्तय हरीं ॥ १५ ॥ पुरोळाशं च नः घसः जोषयांसे गिरः च नः वधू-
 युऽइव योषणां ॥ १६ ॥ २९ ॥ सहस्रं व्यतीनां युक्तानां इंद्र ईमहे शतं
 सोमस्य खार्यैः ॥ १७ ॥ सहस्रां ते शता वयं गवां आ च्यवयामसि
 अस्मऽचा राधः एतु ते ॥ १८ ॥ दशं ते कलशानां हिरण्यानां अधी-
 महि भूरिऽदाः असि वृचऽहन् ॥ १९ ॥ भूरिऽदाः भूरि देहि नः मा
 दधं भूरि आ भर भूरि घ इत् इंद्र दित्सि ॥ २० ॥ भूरिऽदाः हि असि
 श्रुतः पुरुऽचा गूर वृचऽहन् आ नः भजस्व राधसि ॥ २१ ॥ प्र ते बभू-
 विऽचक्षुण शंसामि गोऽसनः नपात् मा आभ्यां गाः अनु शि-
 अथः ॥ २२ ॥ कनीनकाऽइव विद्रुधे न वे द्रुऽपदे अर्भके बभू यामेषु
 शोभेते ॥ २३ ॥ अरं मे उस्स यास्ने अरं अनुस्स यास्ने बभू यामेषु
 असिधा ॥ २४ ॥ ३० ॥ ६ ॥ ३ ॥

॥ ३३ ॥ प्र ऋभुऽभ्यः दूतंऽइव वाचं इथे उपऽस्तिरे श्वैतरी धेनुं
 ईळे ये वातऽजूता तरणिऽभिः एवैः परि द्यां सद्यः अपसः बभूवुः
 ॥ १ ॥ यदा अरं अक्रन् ऋभवः पितृऽभ्यां परि विष्टी वेषणां दंस-
 नाभिः आत् इत् देवानां उप सख्यं आयन् धीरांसः पुष्टिं अवहन्
 मनायै ॥ २ ॥ पुनः ये चक्रुः पितरां युवानां सनां यूपऽइव जरणा
 श्यानां ते वाजः विऽभ्यां ऋभुः इंद्रऽवतः मधुऽपारसः नः अवन्तु
 यज्ञं ॥ ३ ॥ यत् संऽवत्सं ऋभवः गां अरक्षन् यत् संऽवत्सं ऋभवः माः

अपिंशन यत् सुऽवत्सं अभरन् भासः अस्याः ताभिः शमीभिः
 अमृतं सुत्वं आपुः ॥ ४ ॥ ज्येष्ठः आह चमसा द्वा कर इति कनीयान्
 चीन कृण्वाम इति आह कनिष्ठः आह चतुरः कर इति त्वष्टा ऋ-
 भवः तत् पनयत् वचः वः ॥ ५ ॥ १ ॥ सत्यं ऊचुः नरः एव हि चक्रुः अनु-
 स्वधां ऋभवः जग्मुः एतां विऽभार्जमानान् चमसान् अहाऽइव
 अवैनत् त्वष्टा चतुरः दहृश्वान् ॥ ६ ॥ द्वादश द्यून् यत् अगोह्यस्य
 अतिथ्येरणन् ऋभवः ससंतः सुऽक्षेचां अकृण्वन् अनयंत सिंधून्
 धन्व आ अतिष्ठन् ओषधीः निम्नं आपः ॥ ७ ॥ रथं ये चक्रुः सुऽवृतं
 नरेऽस्थां ये धेनुं विश्वऽजुवं विश्वऽरूपां ते आ तक्षंतु ऋभवः रयिं
 नः सुऽअवंसः सुऽअपंसः सुऽहस्ताः ॥ ८ ॥ अपः हि एषां अजुषंत दे-
 वाः अभि क्रत्वा मनसा दीध्यानाः वाजः देवानां अभवत् सुऽक-
 मी इंद्रस्य ऋभुक्षाः वरुणस्य विऽभ्वा ॥ ९ ॥ ये हरीं मेधया उक्था
 मदंतः इंद्राय चक्रुः सुऽयुजां ये अश्वा ते रायः पोषं द्रविणानि
 अस्मे धत्त ऋभवः क्षेमऽयंतः न मिवं ॥ १० ॥ इदा अहः पीतिं उत
 वः मदं धुः न ऋते आतस्य सख्याय देवाः ते नूनं अस्मे ऋभवः
 वसूनि तृतीयै अस्मिन् सवने दधात् ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ ३४ ॥ ऋभुः विऽभ्वा वाजः इंद्रः नः अर्च्छ इमं यज्ञं रत्नऽधेयां
 उप यात् इदा हि वः धिषणा देवी अह्ना अघात् पीतिं सं मदाः
 अगमत् वः ॥ १ ॥ विदानासः जन्मनः वाजऽरत्नाः उत ऋतुऽभिः
 ऋभवः मादयध्वं सं वः मदाः अगमत् सं पुरऽधिः सुऽवीरां अस्मे
 रयिं आ ईरयध्वं ॥ २ ॥ अयं वः यज्ञः ऋभवः अकारि यं आ मनुष्वत्
 प्रऽदिवः दधिध्वे प्र वः अर्च्छ जुजुषाणासः अस्थुः अभूत विश्वे
 अग्निया उत वाजाः ॥ ३ ॥ अभूत् ऊं वः विधत्ते रत्नऽधेयं इदा नरः

दा०शुषे मर्त्याय पिबन्त वाजाः ऋभुवः ददे वः महिं तृतीयं सर्वनं
मदाय ॥ ४ ॥ आ वज्राः यात उपनः ऋभुक्षाः महः नरः द्रविणसः
गृणानाः आ वः पीतयः अभिऽपित्वे अह्ना इमाः अस्ते न वस्वः-
ऽइव गमन् ॥ ५ ॥ ३ ॥ आ नपातः शवसः यातन उप इमं यज्ञं नमसा
हूयमानाः सऽजोषसः सूरयः यस्य च स्थ मध्वः पात रत्नऽधाः इंद्र-
ऽवंतः ॥ ६ ॥ सऽजोषाः इंद्र वरुणेन सोमं सऽजोषाः पाहि गिर्वणः
मरुतऽभिः अयेऽपाभिः ऋतुऽपाभिः सऽजोषाः साः पत्नीभिः
रत्नऽधाभिः सऽजोषाः ॥ ७ ॥ सऽजोषसः आदित्यैः मादयध्वं स-
ऽजोषसः ऋभुवः पर्वतेभिः सऽजोषसः दिव्येन स विचा सऽजोषसः
सिंधुऽभिः रत्नऽधेभिः ॥ ८ ॥ ये अश्विना ये पितरा ये ऊती धेनुं
ततस्तुः ऋभुवः ये अश्वं ये असंचा ये ऋधं क्रोदसी ये विऽध्वः
नरः सुऽअपत्यानि चक्रुः ॥ ९ ॥ ये गोऽमंतं वाजं स वंतं सुऽवीरं रयिं
धत्थ वसुऽमंतं पुरुऽस्तुते अयेऽपाः ऋभुवः मंदसानाः अस्मे धत्त
ये च रातिं गृणन्ति ॥ १० ॥ न अपं अभूत न वः अतीतृषाम अग्निः-
ऽशस्ताः ऋभुवः यज्ञे अस्मिन् सं इंद्रेण मदथ सं मरुतऽभिः सं
राजंऽभिः रत्नऽधेयाय देवाः ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥ ३५ ॥ इह उप यात शवसः नपातः सौधन्वनाः ऋभुवः मा अपं
भूत अस्मिन् हि वः सर्वने रत्नऽधेयं गर्मंतु इंद्रं अनु वः मदासः ॥ १ ॥
आ अग्नं ऋभूणां इह रत्नऽधेयं अभूत सोमस्य सुऽसुतस्य पीतिः
सुऽकृत्यया यत् सुऽअपस्यया च एकं विऽचक्र चमसं चतुऽधा
॥ २ ॥ वि अकृणोत् चमसं चतुऽधा सखे वि शिस्त इति अब्रवीत्
अथ ऐत वाजाः अमृतस्य पंथां गृणं देवानां ऋभुवः सुऽहस्ताः
॥ ३ ॥ किंऽमयः स्वित्र चमसः एषः आस यं काव्येन चतुरं विऽचक्र

अथ सुनुध्वंसवनं मदाय पात ऋभुवः मधुनः सोम्यस्य ॥४॥ शच्या
 अकते पितरा युवाना शच्या अकते चमसदेवेऽपानं शच्या हरी
 धनुऽतरो अतए इन्द्रऽवाहौ ऋभुवः वाजऽरत्नाः ॥५॥५॥ यः वः सु-
 नोति अभिऽपित्वे अहौ तीव्रं वाजासः सर्वनं मदाय तस्मै रयिं
 ऋभुवः सर्वेऽवीरं आ तक्षत वृषणः मंदसानाः ॥६॥ प्रातः सुतं
 अपिबः हरिऽअश्व माध्यंदिनं सर्वनं केवलं ते सं ऋभुऽभिः पि-
 बस्व रत्नऽधेभिः सखीन् यान् इन्द्र चकृषे सुऽकृत्या ॥७॥ ये दे-
 वासः अभवत् सुऽकृत्या श्येनाःऽइव इत् अधि दिवि निऽसेद ते
 रत्नं धात शवसः नपातः सौधन्वनाः अभवत् अमृतांसः ॥८॥ यत्
 तृतीयं सर्वनं रत्नऽधेयं अकृणुध्वं सुऽअपस्या सुऽहस्ताः तत् ऋ-
 भुवः परिऽसिक्तं वः एतत् सं मदेभिः इन्द्रियेभिः पिबध्वं ॥९॥६॥

॥३६॥ अनश्वः जातः अनभीशुः उक्थ्यः रथं चिऽचक्रः परिव-
 तते रजः महत् तत् वः देव्यस्य प्रऽवाचनं द्यां ऋभुवः पृथिवी यत्
 च पुथ्यं ॥१॥ रथं ये चक्रुः सुऽवृत्तं सुऽचेतंसः अविऽह्वरंत मनसः
 परिध्यया तान् जुं नु अस्य सर्वनस्य पीतये आ वः वाजाः ऋभुवः
 वेदयामसि ॥२॥ तत् वः वाजाः ऋभुवः सुऽप्रवाचनं देवेषु विऽभ्वः
 अभवत् महिऽत्वनं जिब्रीं यत् संता पितरां सनाऽजुरां पुनः यु-
 वाना चरथाय तक्षथ ॥३॥ एकं वि चक्र चमसं चतुऽवयं निः
 चर्मणः गां अरिणीत् धीतिऽभिः अथ देवेषु अमृतऽत्वं आनश
 श्रुष्टी वाजाः ऋभुवः तत् वः उक्थ्यं ॥४॥ ऋभुतः रयिः प्रथमश्वः-
 ऽतमः वाजऽश्रुतासः यं अजीजनन्नरं विभ्वऽतए विदथेषु प्र-
 ऽवाच्यः यं देवासः अवथसः विऽचर्षेणिः ॥५॥७॥ सः वाजी अवी
 सः ऋषिः वचस्ययांसः शूरः अस्ता पृतना सुदुस्तरः सः रायः पोषं

अ० ३. अ० ७. व० ११.] ॥ २९४ ॥ [म० ४. अ० ४. सू० ३८.

सः सुऽवीर्यं दधे यं वाजं विऽभ्वा ऋभवं यं आ विषुः ॥ ६ ॥ अष्टै वः
पेशः अधि धायि दर्शतं स्तोमं वाजाः ऋभवं तं जुजुष्टन धीरांसः
हि स्थ कवयः विपः ऽचितः तान वः एना ब्रह्मणा आ वेद्यामसि
॥ ७ ॥ यूयं अस्मभ्यं धिषणाभ्यः परिविद्वांसः विश्वा नयानि भो-
जना द्युऽमतं वाजं वृषेऽशुष्मं उतऽतमं आनः रयिं ऋभवं तस्य त
आ वयः ॥ ८ ॥ इह प्रऽजा इह रयिं रराणाः इह अवं वीरऽवत तस्य त
नः येन वयं चितयेम अति अन्यान् तं वाजं चिचं ऋभवं ददनः
॥ ९ ॥ ८ ॥

॥ ३७ ॥ उप नः वाजाः अध्वरं ऋभुक्षाः देवाः यात पथिऽभिः
देवऽयानैः यथा यज्ञं मनुषः विष्णु आसु दधिध्वे रखाः सुऽदिनेषु
अह्नां ॥ १ ॥ ते वः हृदे मनसे संतु यज्ञाः जुष्टांसः अद्य घृतऽनिर्निजः
गुः प्र वः सुतासः हरयंत पूर्णाः क्रत्वे दक्षाय हर्षयंत पीताः ॥ २ ॥ चि-
ऽउदायं देवऽहितं यथा वः स्तोमं वाजाः ऋभुक्षणाः ददे वः जुह्वे
मनुष्वत उपरासु विष्णु युष्मे सचा बृहत् ऽदिवेषु सोमं ॥ ३ ॥ पी-
वः ऽअश्वाः शुचतऽरथाः हि भूत अयः ऽशिप्राः वाजिनः सुऽनि-
ष्काः इंद्रस्य सूनो श्वसः नपातः अनु वः चेति अयियं मदाय
॥ ४ ॥ ऋभुं ऋभुक्षणाः रयिं वाजं वाजिनऽतमं युजं इंद्रस्वंतं हवा-
महे सदाऽसातमं अश्विनं ॥ ५ ॥ १ ॥ सः इत् ऋभवं यं अवथ यूयं
इंद्रः च मर्त्यै सः धीभिः अस्तु सनिता मेघऽसाता सः अर्वता ॥ ६ ॥
विनः वाजाः ऋभुक्षणाः पथः चितन यष्टवे अस्मभ्यं मूरयः स्तुताः
विश्वाः आशाः तरीषणि ॥ ७ ॥ तं नः वाजाः ऋभुक्षणाः इंद्रं नासत्या
रयिं सं अश्वं चर्षणिऽभ्यः आ पुरु शस्त मघत्तये ॥ ८ ॥ १० ॥

॥ ३८ ॥ उतो हि वां दाचा संति पूर्वा या पूरुऽभ्यः च सदस्युः नि-

ऽतो॒शे॒स्त्रे॒च॒ऽसां॒ द॒द॒धुः॒ उ॒र्व॒रा॒ऽसां॒ घ॒नं॒ द॒स्यु॒ऽभ्यः॒ अ॒भि॒ऽभू॒तिं॒ उ॒यं
 ॥१॥ उ॒त वा॒जिनं॑ पु॒रु॒निः॒ऽसि॒ध्वा॒नं॒ द॒धि॒ऽक्रां॒ जुं॒ द॒द॒धुः॒ वि॒श्वऽकृ॒-
 ष्ठिं॒ ऋ॒जि॒यं॒ श्ये॒नं॒ प्रु॒षि॒त॒ऽसुं॒ आ॒शुं॒ च॒कृ॒त्यं॒ अ॒येः॒ नृ॒ऽप॒तिं॒ न॒ शूरं॑
 ॥२॥ यं॒ सी॒ अ॒नु॒ प्र॒व॒तां॒ऽइ॒व॒ द्र॒व॑तं॒ वि॒श्वः॒ पू॒रुः॒ म॒द॒ति॒ ह॒र्ष॑मा॒णः॒ प॒द॒-
 ऽभिः॒ गृ॒ध्य॑तं॒ मे॒ध॒ऽयुं॒ न॒ शूरं॑ र॒थ॒ऽतु॒रं॒ वा॒तं॒ऽइ॒व॒ घ॒ज॑तं॒ ॥३॥ यः॒ स्म
 आ॒रु॒ंधा॒नः॒ ग॒ध्वां॒ स॒म॒त॒ऽसुं॒ स॒नु॒ऽत॒रः॒ च॒र॒ति॒ गो॒षु॒ ग॒च्छ॑न् आ॒-
 विः॒ऽऋ॒जी॒कः॒ वि॒द॒था॒ नि॒ऽचि॒क्य॑त॒ ति॒रः॒ अ॒र॒तिं॒ प॒रि॒ आ॒पः॒ आ॒-
 योः॒ ॥४॥ उ॒त स्म॒ ए॒नं॒ व॒स्त॒ऽम॒थि॑ न॒ ता॒युं॒ अ॒नु॒ क्रो॒श॑ति॒ क्षि॒त॒यः॒
 भो॒रे॒षु॒ नी॒चा॒ अ॒य॑मा॒नं॒ ज॒सु॒रि॒ न॒ श्ये॒नं॒ अ॒वः॒ च॒ अ॒च्छ॑ प॒शु॒ऽम॒त॒ च॒
 यू॒थं॒ ॥५॥ ११॥ उ॒त स्म॒ आ॒सु॒ प्र॒थ॒मः॒ स॒रि॒थ॒न् नि॒ वे॒वे॒ति॒ श्रे॒णि॒ऽभिः॒
 र॒था॒नां॒ स॒ज॑ कृ॒ण्वा॒नः॒ ज॒न्यः॒ न॒ श्रु॒भा॒ रे॒णुं॒ रे॒रि॒ह॒त॒ कि॒र॒णं॒ द॒द॒श्वान॑
 ॥६॥ उ॒त स्यः॒ वा॒जी॒ स॒ह॒रिः॒ ऋ॒त॒ऽवा॒ श्रु॒श्रू॒ष॒मा॒णः॒ त॒न्वा॒ स॒ऽम॒ये
 तु॒रं॒ य॒ती॒षु॒ तुर॑यन्॒ ऋ॒जि॒पः॒ अ॒धि॒ भु॒वोः॒ कि॒र॒ते॒ रे॒णुं॒ ऋ॒ज॑न् ॥७॥
 उ॒त स्म॒ अ॒स्य॒ त॒न्य॒तोः॒ऽइ॒व॒ द्योः॒ ऋ॒घा॒य॒तः॒ अ॒भि॒ऽयु॒जः॒ भ॒य॑त॒ य॒दा
 स॒ह॒स्रं॒ अ॒भि॒सी॒ अ॒यो॒धी॒त॒ दुः॒ऽव॒तैः॒ स्म॒ भ॒व॒ति॒ भी॒मः॒ ऋ॒ज॑न् ॥८॥
 उ॒त स्म॒ अ॒स्य॒ प॒न॒य॑ति॒ ज॒नाः॒ जू॒तिं॒ कृ॒ष्टि॒ऽप्रः॒ अ॒भि॒ऽभू॒तिं॒ आ॒शोः॒
 उ॒त ए॒नं॒ आ॒हुः॒ सं॒ऽइ॒थे॒ वि॒ऽय॑तं॒ प॒रां॒ द॒धि॒ऽक्राः॒ अ॒स॒र॒त॒ स॒ह॒स्रैः॒
 ॥९॥ आ॒ द॒धि॒ऽक्राः॒ श॒व॑सा॒ प॑चं॒ कृ॒ष्टीः॒ सूर्यैः॒ऽइ॒व॒ ज्यो॒ति॒षा॒ अपः॒
 त॒ता॒न॒ स॒ह॒स्र॒ऽसाः॒ श॒त॒ऽसाः॒ वा॒जी॒ अ॒वां॒ पृ॒ण॑क्तुं॒ म॒ध्वां॒ सं॒ इ॒मा
 व॒चांसि॑ ॥ १० ॥ १२ ॥

॥३९॥ आ॒शुं॒ द॒धि॒ऽक्रां॒ तं॒ जुं॒ नु॒ स्त॒वा॒म॒ दि॒वः॒ पृ॒थि॒व्याः॒ उ॒त
 च॒र्कि॒रा॒म॒ उ॒च्छ॑तीः॒ मां॒ उ॒ष॑सः॒ स॒द॒य॑न्तु॒ अ॒ति॒ वि॒श्वानि॑ दुः॒ऽइ॒तानि॑
 प॒र्ष॑न् ॥१॥ म॒हः॒ च॒र्क॑मि॒ अ॒व॑तः॒ ऋ॒तु॒ऽप्राः॒ द॒धि॒ऽक्रा॒णः॒ पु॒रु॒ऽवा॒-

रस्य वृष्णः यं पूरुऽभ्यः दीदिऽवांसं न अमिं ददयुः मिवावरुणा
 ततुरि ॥ २ ॥ यः अश्वस्य दधिऽक्राव्णः अकारीत संऽइध्वे अयौ उ-
 षसः विऽउधौ अनागसं तं अदितिः कृणोतु सः मिचेण वरुणेन
 सऽजोषाः ॥ ३ ॥ दधिऽक्राव्णः इषः ऊर्जः महः यत् अमन्महि मरु-
 तां नाम भद्रं स्वस्त्यै वरुणं मिचं अमिं हवामहे इंद्रं वज्रं बाहुं
 ॥ ४ ॥ इंद्रं इव इत् उभयै विह्वयते उत्तऽईराणाः यज्ञं उपऽप्रयंतः
 दधिऽक्रां ऊं मूदनं मर्त्यौ य ददयुः मिवावरुणा नः अश्वं ॥ ५ ॥ द-
 धिऽक्राव्णः अकारिषं जिष्णोः अश्वस्य वाजिनः सुरभिनः मुखा
 कर्त प्र नः आयूषि तारिषत् ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥ ४० ॥ दधिऽक्राव्णः इत् ऊं नु चर्किराम विश्वाः इत् मां उषसः
 मूदयंतु अपां अग्नेः उषसः सूर्यस्य बृहस्पतेः आंगिरसस्य जिष्णोः
 ॥ १ ॥ सत्वा भरिषः गोऽइषः दुवन्त्यऽसत् अवस्यात् इषः उषसः तुर-
 ण्यऽसत् सत्यः द्रवः द्रवरः पतंगारः दधिऽक्रावा इष ऊर्जस्वः जनत्
 ॥ २ ॥ उत्त स्म अस्य द्रवतः तुरण्यतः पर्णं न वेः अनु वाति प्रऽग-
 धिनः श्येनस्यऽइव भ्रजतः अकसं परि दधिऽक्राव्णः सह ऊर्जा
 तारिषत् ॥ ३ ॥ उत्त स्यः वाजी क्षिपणिं तुरण्यति यी वायां बद्धः अ-
 पिऽकक्षे आसनिं क्रतुं दधिऽक्राः अनु संऽत वीत्वत् पथां अंकांसि
 अनु आऽपनीं फणत् ॥ ४ ॥ हंसः शुचिऽसत् वसुः अंत रिक्षऽसत्
 होता वेदिऽसत् अतिथिः दुरोणऽसत् नृऽसत् वरऽसत् ऋत-
 ऽसत् व्योमऽसत् अप्सजाः गोऽजाः ऋतऽजाः अदिऽजाः ऋतं
 ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥ ४१ ॥ इंद्रा कः वां वरुणा सुभं आप स्तोमः हविष्मान् अमृतः

नहोतायः वां हृदि क्रतुऽमान् असत् उक्तः पस्पश्न इन्द्रावरुणा
 नमस्वान् ॥१॥ इन्द्रा हयः वरुणा चक्रे अपी देवी मरुतः सख्याय
 प्रयस्वान्सः हन्ति वृचा संऽइथेषु श्वान् अवःऽभिः वा म॒हत्ऽभिः
 सः प्र ऋषे ॥२॥ इन्द्रा हरत्नं वरुणा धेष्टा इथानृभ्यः शशमानेभ्यः
 ता यदि सखाया सख्याय सोमैः सुतेभिः सुऽप्रयसा मा॒दयैते ॥३॥
 इन्द्रा युवं वरुणा दिद्युं अस्मिन् ओजिष्ठं उया नि वधिष्ठं वज्रं यः
 नः दुऽएवं वृकतिः दुभीतिः तस्मिन् मिमा॒षा अभिऽभूति ओजः
 ॥४॥ इन्द्रा युवं वरुणा भूतं अस्याः धियः प्रेतारा वृषभाऽइव धेनोः
 सा नः दुहीयत् यवंसाऽइव गत्वी सहस्रं धारा पयसा मही गौः
 ॥५॥ १५॥ तोके हिते तनये उर्वरासु सूरः दृशीके वृषणः च पौंस्ये
 इन्द्रा नः अचं वरुणा स्यातां अवःऽभिः दुस्सा परिऽतकम्यायां
 ॥६॥ युवां इत् हि अवसे पूर्याय परि॒प्रऽभूती० गोऽइषः सुऽआ-
 पी० वृणीमहे सख्याय प्रियाय पूरा मंहिष्ठा पितराऽइव शं॒ऽभू०
 ॥७॥ ताः वां धियः अवसे वाज॒ऽयंतीः आजिं न जग्मुः युव॒ऽयूः
 सु॒ऽदानू० श्रिये न गावः उप॒ सोमं अ॒स्युः इ॒द्रं गिरः वरुणं मे म-
 नीषाः ॥८॥ इ॒माः इ॒द्रं वरुणं मे म॒नीषाः अ॒गमन् उप॒ द्रविणं उ॒च्छ-
 मा॒नाः उप॒ ई अ॒स्युः जो॒ष्टारःऽइव स्वः र॒घीःऽइव अवसः भि॒क्ष-
 मा॒णाः ॥९॥ अ॒श्वस्य त्मनां रथ्यस्य पुष्टेः नित्यस्य रायः पतयः
 स्याम॒ ता च॒क्राणौ ऊ॒तिऽभिः न॒व्यसीभिः अ॒सुऽचा रायः नि-
 युतः स॒चंतां ॥१०॥ आ नः वृ॒हता वृ॒हतीभिः ऊ॒ती इ॒द्रं यातं वरुण
 वाजं॒ऽसातौ यत् दि॒द्यवः पृत॑नासु प्रऽक्री॒कान् तस्य॑ वां स्याम
 स॒नि॒तारः आ॒जेः ॥ ११ ॥ १६ ॥

॥४२॥ मम द्विता राष्ट्रं क्षत्रियस्य विश्वऽआयोः विश्वे अमृताः

यथा नः ऋतुं सचंते वरुणस्य देवाः राजामि कृष्टेः उपमस्य ववेः
 ॥१॥ अहं राजा वरुणः मर्त्यं तानि असुर्याणि प्रथमा धारयंत ऋतुं
 सचंते वरुणस्य देवाः राजामि कृष्टेः उपमस्य ववेः ॥२॥ अहं इंद्रः
 वरुणः ते महिऽत्वा उर्वीं गभीरे रजसी सुमेकै० त्वष्टाऽइव वि-
 श्वा भुवनानि विद्वान् सं ऐरयं रोदसी धारयं च ॥३॥ अहं अपः
 अपिन्वं उक्षमाणाः धारयं दिवं सदने ऋतस्य ऋतेन पुत्रः अ-
 दितेः ऋतऽवा उत्तचिऽधातुं प्रथयत् विभूम ॥४॥ मां नरः सुऽअ-
 श्वाः वाजयंतः मां वृताः संऽअरणे हवन्ते कृणोमि आजिं मघऽवा
 अहं इंद्रः इर्यामिरेणुं अभिभूतिऽओजाः ॥५॥ १७॥ अहं ता विश्वा
 चकरं न किं मा दैव्यं सहः वरते अग्रतिऽइतं यत् मा सोमांसः म-
 मदंन यत् उक्था उभे भयेते रजसी अपारे ॥६॥ विदुः ते विश्वा
 भुवनानि तस्य ता प्र ब्रवीषि वरुणाय वेधः त्वं वृचाणि शृण्विषे
 जघन्वान त्वं वृतान अरिणाः इंद्र सिंधून ॥७॥ अस्माकं अत्र पि-
 तरः ते आसन् सप्त ऋषयः दौऽगहे बध्यमाने ते आ अयजंत च-
 सदस्युं अस्याः इंद्रं न वृचऽतुरं अर्धेऽदेवं ॥८॥ पुरुऽकुत्सानी हि वां
 अदाशत् हव्येभिः इंद्रावरुणा नमऽभिः अथ राजानं च सदस्युं
 अस्याः वृचऽहनं ददधुः अर्धेऽदेवं ॥९॥ राया वयं ससऽवांसः मदेम
 हव्येन देवाः यवसेन गावः तां धेनुं इंद्रावरुणा युवं नः विश्वाहा
 धत्तं अनपऽस्फुरंती ॥ १० ॥ १८ ॥

॥४३॥ कः ऊं अवत् कतमः यज्ञियानां वंदारु देवः कतमः जु-
 षाते कस्य इमा देवी अमृतैषु प्रेष्टा हृदि श्रेषाम सुऽस्तुतिं सुऽहव्यां
 ॥१॥ कः मृठाति कतमः आऽगमिष्ठः देवानां ऊं कतमः शंभ-
 विष्ठः रथं कं आहुः द्रवत् अश्वं आशुं यं सूर्यस्य दुहिता अवृणीत

॥२॥ म॒क्षु हि स॒ गच्छ॑थः ई॒वतः॑ द्यू॒न इ॒न्द्रः न श॑क्तिं परि॒ऽतक्म्या॑यां
 दि॒वः आ॒ऽजा॒ता दि॒व्या सु॒ऽप॒र्या क॑यां श॒चीनां॑ भ॒व॒थः श॒चि॒ष्टा
 ॥३॥ का वां भू॒त उ॒प॒ऽमा॒तिः क॑यां नः आ॒ अ॒श्वि॒ना ग॒म॒थः हू॒य-
 मा॒ना कः वां म॒हः चि॒त्त्य॒जसः॑ अ॒भीकै॑ उ॒रु॒थत॑ मा॒ध्वी द॒स्त्रा नः
 ऊ॒ती ॥४॥ उ॒रु वां रथः॑ परि॒न॒क्ष॒ति द्यां॑ आ यत् स॒मु॒द्रा॒त अ॒भि व-
 त॑ते वां म॒ध्वा मा॒ध्वी म॒धु वां प्रु॒षा॒य॒न यत् सी॒ वां पृ॒क्षः भु॒र॒ज॑त
 प॒क्वाः ॥५॥ सि॒न्धुः ह॒ वां र॒स॒या सि॒च॒त् अ॒श्वान॑ घृ॒णा व॑यः अ॒रु॒षासः॑
 परि॒ग॒म॒न तत् ऊं सु॒ वां अ॒जि॒र॒चे॒ति या॒नं ये॒न प॒ती भ॑व॒थः सू॒र्या-
 याः ॥६॥ इ॒ह॒ऽइ॒ह यत् वां स॒म॒ना प॒पृ॒क्षे सा इ॒यं अ॒स्मे सु॒ऽम॒तिः
 वा॒ज॒ऽर॒त्ना उ॒रु॒थत॑ ज॒रि॒ता र॑ यु॒वं ह॒ श्रि॒तः का॒मः ना॒स॒त्या यु॒व-
 द्रि॒क् ॥७॥ १९॥

॥४४॥ तं वां रथं वयं अ॒द्य हु॒वे॒म पृ॒थुऽज॑यं अ॒श्वि॒ना संऽग॑तिं
 गोः यः सू॒र्या वह॑ति व॒धुऽयुः गि॒र्वी॒हसं॑ पु॒रु॒ऽत॒मं व॒सु॒ऽयुं ॥१॥ यु॒वं
 श्रि॒यं अ॒श्वि॒ना दे॒वतां॑ तां दि॒वः न॒पा॒ता व॒न॒थः श॒ची॒भिः यु॒वोः
 व॒पुः अ॒भि पृ॒क्षः स॒च॑ते वह॑ति यत् क॒कु॒हासः॑ रथे वां ॥२॥ कः वां
 अ॒द्य क॑रते रा॒त॒ऽह॒व्यः ऊ॒तये॑ वा सु॒त॒ऽपे॒या॒य वा अ॒कैः ऋ॒तस्य॑
 वा व॒नुषे॑ पू॒र्या॒य॒न॒मः ये॒मा॒नः अ॒श्वि॒ना आ व॑वर्त॑त ॥३॥ हि॒र॒ण्य-
 ये॒न पु॒रु॒ऽभू॒ रथे॑न इ॒मं य॒ज्ञं ना॒स॒त्या उ॒प॒या॒तं पि॒वा॒थः इ॒त म॒धु॒नः
 सो॒म्यस्य॑ द॒ध॒थः रत्नं॑ वि॒ध॒ते ज॒ना॒य ॥४॥ आ॒ नः या॒तं दि॒वः अ॒च्छ
 पृ॒थि॒व्याः हि॒र॒ण्यये॑न सु॒ऽवृ॒ता रथे॑न मा वां अ॒न्ये नि॒ य॒म॒न दे॒व-
 ऽय॑तः सं यत् द॒दे ना॒भिः पू॒र्या वां ॥५॥ नु॒ नः र॒यिं पु॒रु॒ऽवीरं॑ बृ॒ह॒तं
 द॒स्त्रा मि॒मा॒था उ॒भये॑षु अ॒स्मे न॑रः यत् वां अ॒श्वि॒ना स्तो॒मं आ॒व॒न
 स॒ध॒ऽस्तु॒तिं आ॒ज॒ऽमी॒ह्रासः॑ अ॒ग॒म॒न ॥६॥ इ॒ह॒ऽइ॒ह यत् वां स॒म॒ना

प॒पृ॒क्षे सा इ॒यं अ॒स्मे सु॒ऽम॒तिः वा॒ज॒ऽर॒त्ना उ॒रु॒थ॒तं ज॒रि॒तार॑ यु॒वं
ह॒ श्रि॒तः का॒मः ना॒स॒त्या यु॒व॒द्रिक् ॥ ७ ॥ २० ॥

॥ ४५ ॥ ए॒षः स्यः भ॒ानुः उ॒त् इ॒य॒ति यु॒ज्यते॑ रथः प॒रि॒ऽज्मा दि॒वः
अ॒स्य सा॒न॒वि पृ॒क्षासः॑ अ॒स्मिन् मि॒थुनाः॑ अ॒धि॒त्रयः॑ दृ॒तिः तुरी॒यः
म॒धुनः॑ वि॒र॒ण्यते॑ ॥ १ ॥ उ॒त् वां पृ॒क्षासः॑ म॒धुऽम॒न्तः ई॒र॒ते रथाः॑ अ॒श्वी-
सः उ॒षसः॑ वि॒ऽउ॒ष्टिषु॑ अ॒प॒ऽऊ॒र्णु॒वंतः॑ तमः आ प॒रि॒ऽवृ॒तं स्वः॑ न
शु॒क्रं त॒न्वंतः॑ आ रजः ॥ २ ॥ म॒ध्वः पि॒ब॒तं म॒धुऽपे॒भिः आ॒स॒ऽभिः॑ उ॒त्
प्रि॒यं म॒धुने॑ युं॒जा॒यां रथं॑ आ व॒र्त॒निं म॒धुना॑ जि॒न्व॒थः प॒थः दृ॒तिं
व॒हेथे॑ म॒धुऽम॒न्तं अ॒श्विना॑ ॥ ३ ॥ हं॒सासः॑ ये वां म॒धुऽम॒न्तः अ॒सिधः॑
हि॒र॒ण्य॒ऽप॒र्णाः उ॒हु॒वः उ॒षः॒ऽबु॒धः उ॒द॒ऽमृ॒तः मं॒दिनः॑ मं॒दि॒ऽनि-
स्पृ॒शः म॒ध्वः न म॒क्षः स॒र्व॒ना॒नि ग॒च्छ॒थः ॥ ४ ॥ सु॒ऽअ॒ध्व॒रासः॑ म॒धु-
ऽम॒न्तः अ॒ग्नयः॑ उ॒सा ज॒र॒ते प्र॒ति व॒स्तोः॑ अ॒श्विना॑ यत् नि॒क्तऽह॑स्तः
त॒र॒णिः वि॒ऽच॒क्ष॒णः सोम॑सु॒साव॑ म॒धुऽम॒न्तं अ॒द्रि॒ऽभिः ॥ ५ ॥ आ॒क्ते-
ऽनि॒पासः॑ अ॒ह॒ऽभिः द॒वि॒ध्वतः॑ स्वः न शु॒क्रं त॒न्वंतः॑ आ रजः सूरः
चि॒त् अ॒श्वान॑ यु॒यु॒जानः॑ ई॒यते॑ वि॒श्वान॑ अ॒नु स्व॒धया॑ चे॒त॒थः प॒थः
॥ ६ ॥ प्र॒ वां अ॒वो॒चं अ॒श्विना॑ धि॒यं॒ऽधाः रथः॑ सु॒ऽअ॒श्वः अ॒जरः॑ यः
अ॒स्ति येन॑ स॒द्यः प॒रि॒रजा॑सि या॒थः ह॒वि॒ष्म॒न्तं त॒र॒णिं भो॒जं अ॒च्छं
॥ ७ ॥ २१ ॥ ४ ॥

॥ ४६ ॥ अ॒यं पि॒ब॒ म॒धूनां॑ सु॒तं वा॒यो दि॒वि॒ऽष्टिषु॑ त्वं हि पू॒र्व॒ऽपाः
अ॒सिं ॥ १ ॥ श॒तेन॑ नः अ॒भि॒ष्टि॒ऽभिः॑ नि॒यु॒त्वा॒न् इ॒न्द्र॑सा॒रथिः॑ वा॒यो
सु॒तस्य॑ तृ॒प॒तं ॥ २ ॥ आ वां स॒हस्रं॑ ह॒रयः॑ इ॒न्द्र॑वा॒यू अ॒भि प्र॒यः व॒ह॒तु
सोम॑ऽपी॒तये॑ ॥ ३ ॥ रथं॑ हि॒र॒ण्य॒ऽव॒धुरं॑ इ॒न्द्र॑वा॒यू सु॒ऽअ॒ध्व॒रं आ हि

अ०३. अ० ७. व० २५.] ॥ ३०१ ॥ [म०४. अ० ५. सू० ४९.

स्थाथः दिविऽस्पृशं ॥४॥ रथेन पृथुऽपाजसा दाश्वसं उपगच्छतं
इंद्रवायू इह आगतं ॥५॥ इंद्रवायू अयं सुतः तं देवेभिः सऽजोषसा
पिबतं दाश्वसः गृहे ॥६॥ इह प्रऽयानं अस्तु वा इंद्रवायू विऽमो-
चनं इह वा सोमऽपीतये ॥ ७ ॥ २२ ॥

॥४७॥ वायो शुक्रः अयामि ते मध्वः अयं दिविष्टिषु आया-
हि सोमऽपीतये स्पार्हः देव नियुत्वता ॥१॥ इंद्रः च वायो एषां
सोमानां पीतिं अर्हथः युवां हि यंति इंद्रवः निम्न आपः न सध्वक्
॥२॥ वायो इंद्रः च शुष्मिणा सऽरथं शवसः पती नियुत्वता नः
ऊतये आयातं सोमऽपीतये ॥३॥ याः वा संति पुरुऽस्पृहः निऽयुतः
दाश्वसं नरा अस्मे ताः यज्ञऽवाहसा इंद्रवायू नि यच्छतं ॥४॥ २३ ॥

॥४८॥ विहि होचाः अवीताः विपः न रायः अर्यः वायो आ
चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥१॥ निऽयुवानः अशस्तीः नि-
युत्वान् इंद्रऽसारथिः वायो आ चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये
॥२॥ अनु कृष्णे वसुऽधिती० येमाते विश्वऽपेशसा वायो आ
चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥३॥ वहंतु त्वा मनऽयुजः युक्ता-
सः नवतिः नव वायो आ चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥४॥
वायो शतं हरीणां युवस्व पोषाणां उत वा ते सहस्रिणः रथः आ
यातु पाजसा ॥ ५ ॥ २४ ॥

॥४९॥ इंद्रं वा आस्ये हविः प्रियं इंद्राबृहस्पती उक्थं मदः च
शस्यते ॥१॥ अयं वा परि सिच्यते सोमः इंद्राबृहस्पती चारुः
मदाय पीतये ॥२॥ आनः इंद्राबृहस्पती गृहं इंद्रः च गच्छतं सोम-

ऽपा सोमं ऽपीतये ॥३॥ अ॒स्मे इ॒न्द्रा बृ॒हस्प॒ती र॒यिं ध॒त्तं श॒त ऽग्न॒िव॒नं
अ॒श्वं ऽव॒न्तं स॒हस्रि॒णं ॥४॥ इ॒न्द्रा बृ॒हस्प॒ती व॒यं सु॒ते गीः ऽभिः ह॒वा-
म॒हे अ॒स्य सोम॑स्य पीतये ॥५॥ सोमं इ॒न्द्रा बृ॒हस्प॒ती पि॒बन्तं दा॒शुषः
गृ॒हे मा॒दये॒थां ततः ऽओ॒कसा ॥ ६ ॥ २५ ॥

॥५०॥ यः त॒स्तंभ॑सहसा विज्मः अ॒न्ता॒न बृ॒हस्प॒तिः त्रि॒स॒ध॒स्यः
र॒वे॒ण तं प्र॒त्नासः ऋ॒षयः दी॒ध्यानाः पु॒रः वि॒प्राः द॒धिरे म॒न्द्र ऽजि॒ह्वं
॥१॥ धुनः ऽइ॒तयः सु॒ऽप्र॒केतं म॒दैतः बृ॒हस्प॒ते अ॒भिये॒नः त॒त॒स्ते पृ॒ष॒तं
सु॒प्रं अ॒द॒ब्धं ऊ॒र्वं बृ॒हस्प॒ते र॒क्ष॒तात् अ॒स्य यो॒निं ॥२॥ बृ॒हस्प॒ते या
प॒र॒मा प॒रा ऽव॒त अ॒तः आ ते ऋ॒त॒ऽस्पृ॒शः नि से॒दुः तुभ्यं खा॒ताः
अ॒व॒ताः अ॒द्रिः दु॒ग्धाः म॒ध्वः श्रो॒तंति॒ अ॒भितः वि॒ऽर॒ण्यं ॥३॥ बृ॒ह-
स्प॒तिः प्र॒थ॒मं जा॒य॒मानः म॒हः ज्योति॑षः प॒र॒मे वि॒ऽओ॒म॒न स॒प्र-
ऽआ॒स्यः तु॒वि॒ऽजा॒तः र॒वे॒ण वि॒स॒प्र॒ऽर॒श्मिः अ॒ध॒म॒त॒त॒मा॑सि ॥४॥
सः सु॒ऽस्तु॒भा सः ऋ॒क॒ता ग॒णेन॑ व॒लं रु॒रोज॑ फ॒लिः ऽगं र॒वे॒ण बृ॒ह-
स्प॒तिः उ॒स्रि॒याः ह॒व्यः सु॒दः क॒नि॒ऽक्र॒द॒त वा॒व॒श॒तीः उ॒त आ॒ज॒त
॥५॥ २६ ॥ ए॒व पि॒त्रे वि॒श्वः दे॒वाय॑ वृ॒ष्णे य॒ज्ञैः वि॒धेम॑ न॒म॒सा ह॒विः-
ऽभिः बृ॒हस्प॒ते सु॒ऽप्र॒जाः वी॒रः व॑न्तः व॒यं स्या॒म प॒त॒यः र॒यी॒णां ॥६॥
सः इ॒त॒ राजा॑ प्र॒तिऽज॒न्यानि॑ वि॒श्वा श्रु॒ष्मे॒ण त॒स्थौ अ॒भि वी॒र्ये॒ण
बृ॒हस्प॒तिं यः सु॒ऽभृ॒तं वि॒भ॒तिं व॒ल्गुः य॒तिं व॑न्दते पू॒र्वऽभा॒जं ॥७॥ सः
इ॒त॒ क्षे॒ति सु॒ऽध॒ितः ओ॒क॒सि स्वे त॒स्मै इ॒ळा पि॒न्व॒ते वि॒श्वऽदा॒नीं
त॒स्मै वि॒शः स्व॒यं ए॒व न॒म॑न्ते यस्मिन् ब्र॒ह्मा रा॒ज॒नि पू॒र्वः ए॒ति ॥८॥
अ॒प्र॒तिऽइ॒तः ज॒य॒ति सं ध॒ना॒नि प्र॒तिऽज॒न्यानि॑ उ॒त या सऽज॒न्या
अ॒व॒स्य॒वे यः व॒रि॒वः कृ॒णोति॑ ब्र॒ह्म॒णे रा॒जा तं अ॒व॑न्ति दे॒वाः ॥९॥
इ॒न्द्रः च॒ सोमं॑ पि॒ब॒न्तं बृ॒हस्प॒ते अ॒स्मिन् य॒ज्ञे म॒द॒सा॒ना वृ॒ष्णे ऽव॒सू०

आ वां वि॒शंतु इ॒ंदवः सु॒ऽआ॒भुवः अ॒से' रयिं सवै॒ऽवीरं नि य॒-
च्छ॒तं ॥१०॥ बृह॑स्पते इ॒ंद्र व॒धैतं नः स॒चा सा वां सु॒ऽम॒तिः भूतु
अ॒से' अ॒विष्टं धि॒यः जि॒गृतं पु॒रं॑ऽधीः ज॒ज॒स्तं अ॒र्यः व॒नुषां अ॒रा॒-
तीः ॥ ११ ॥ २७ ॥ ७ ॥

॥५१॥ इ॒दं जुं' न्यत् पुरु॑ऽतमं पुर॒स्तात् ज्योतिः॑ तम॑सः व॒युन॑-
ऽवत् अ॒स्थात् नूनं दि॒वः दु॒हितरं॑ वि॒ऽभा॒तीः गा॒तुं कृ॒ण्वन् उ॒-
ष॑सः जना॑य ॥१॥ अ॒स्युः जुं' चि॒त्राः उ॒ष॑सः पुर॒स्तात् मि॒ताः॑ऽइव
स्व॑रवः अ॒ध्वरेषु॑ वि जुं' व्रज॑स्य तम॑सः द्वा॒रा उ॒च्छंतीः॑ अ॒घ्नन् शु॒-
च॑यः पा॒वकाः ॥२॥ उ॒च्छंतीः॑ अ॒द्य चि॒तय॑त॒भो॒जान् रा॒धः॑ऽदे॒याय
उ॒ष॑सः म॒घोनीः॑ अ॒चि॒चे अ॒न्तः' प॒णयः॑ स॒संतु॑ अ॒बुध्य॑मानाः त-
म॑सः वि॒ऽम॒ध्ये ॥३॥ कु॒वित॑सः दे॒वीः स॒नयः॑ नवः वा॒यामः॑ ब॒भूयात्
उ॒ष॑सः वः अ॒द्य येन॑ नव॑ऽग्वे अ॒ंगिरे द॑श॑ऽग्वे स॒प्त॑ऽआ॒स्ये रे॒वतीः॑
रे॒वत् जु॑ष ॥४॥ यू॒यं हि दे॒वीः ऋ॒त॒युक्॑ऽभिः अ॒श्वैः परि॑ऽप्र॒याथ॑ भु॒-
व॑नानि स॒द्यः प्र॑ऽबो॒धय॑तीः उ॒ष॑सः स॒संतं॑ द्वि॒ऽपात् च॑तुः॑ऽपात्
च॒रथा॑य जी॒वं ॥५॥ १॥ कं॒स्वित॑ आ॒सां क॑त॒मा पु॒रा॒णी यया॑ वि॒-
ऽधा॒ना वि॑ऽद॒धुः ऋ॒भूणां॑ शु॒भं यत् शु॒भ्राः उ॒ष॑सः च॑रंति न वि
ज्ञा॑यंते स॒ऽदृशीः॑ अ॒जु॒याः ॥६॥ ताः घ॒ताः भ॒द्राः उ॒ष॑सः पु॒रा आ॑सुः
अ॒भिष्टि॑ऽद्यु॒म्नाः ऋ॒त॒जा॑त॑ऽसत्याः यासु॑र्इ॒जानः॑ श॒श॒मानः॑ उ॒क्थैः
स्तु॒वन् श॑स॒नं द्र॒विणं॑ स॒द्यः आ॑प ॥७॥ ताः आ च॑रंति स॒म॒ना पु॒र॒-
स्ता॑त् स॒मा॒नतः॑ स॒म॒ना प॒प्र॒थानाः॑ ऋ॒त॒स्य दे॒वीः स॑द॑सः बु॒धानाः॑
ग॒वां न स॒र्गाः उ॒ष॑सः ज॑रंति ॥८॥ ताः इ॒त् नु ए॒व स॒म॒ना स॒मा॒नीः
अ॒मीत॑ऽव॒र्णाः उ॒ष॑सः च॑रंति गू॒हंतीः॑ अ॒भ्वं अ॒सितं॑ रु॒शत॑ऽभिः
शु॒क्राः त॒नूभिः॑ शु॒चयः॑ रु॒चानाः॑ ॥९॥ रयिं दि॒वः दु॒हितरं॑ वि॒ऽभा॒-

तीः प्रजाऽवन्तं यच्छत अस्मासु देवीः स्योनात् आ वः प्रतिऽबु-
ध्यमानाः सुऽवीर्यस्य पतयः स्याम ॥ १० ॥ तत् वः दिवः दुहितरः
विऽभातीः उपब्रुवे उषसः यज्ञऽकैतुः वयं स्याम यशसः जनेषु तत्
द्यौः च धत्तां पृथिवी च देवी ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ ५२ ॥ प्रति स्या सूनरीं जनीं विऽउच्छंतीं परि स्वसुः दिवः अ-
दर्शि दुहिता ॥ १ ॥ अम्नाऽइव चिचा अरुषी माता गवां ऋतऽवरी
सखा अभूत अश्विनोः उषाः ॥ २ ॥ उत सखा असि अश्विनोः उत
माता गवां असि उत उषः वस्वः ईशिषे ॥ ३ ॥ यवयतऽद्वेषसं त्वा
चिक्वित् सूनृताऽवरि प्रति स्तोमैः अभुत्सहि ॥ ४ ॥ प्रति भद्राः
अहस्त गवां सगीः नरश्मयः आ उषाः अप्राः उरुजयः ॥ ५ ॥ आ-
ऽपृषुषीं विभाऽवरि वि आवः ज्योतिषा तमः उषः अनु स्वधां
अव ॥ ६ ॥ आ द्यां तनोषि रश्मिभिः आ अंतरिक्षं उरुप्रियं उषः
शुक्लेण शोचिषा ॥ ७ ॥ ३ ॥

॥ ५३ ॥ तत् देवस्य सवितुः वार्यं महत् वृणीमहे असुरस्य प्रऽचे-
तसः छुदिः येन दाशुषे यच्छति त्मना तत् नः महान् उत अयान
देवः अक्तुभिः ॥ १ ॥ दिवः धर्ता भुवनस्य प्रजाऽपतिः पिशंगं द्रापिं
प्रति मुंचते कविः विऽचक्षुणः प्रथयन् आऽपृणन् उरु अजीज-
नत् सविता सुम्बं उक्थ्य ॥ २ ॥ आ अप्राः रजांसि दिव्यानि पार्थिवा
स्योक्त देवः कृणुते स्वायं धर्मणे प्र बाहू असाक् सविता सवीम-
नि निऽवेशयन् प्रऽसुवन् अक्तुभिः जगत् ॥ ३ ॥ अदाभ्यः भुवना-
नि प्रऽचाकशत् व्रतानि देवः सविता अभि रक्षते प्र असाक्
बाहू भुवनस्य प्रऽजाभ्यः धृतऽवन्तः महः अज्मस्य राजति ॥ ४ ॥

त्रिः अंतरिक्षं सविता महिः त्वना ची रजांसि परिऽभूः चीणि रो-
चना तिस्रः दिवः पृथिवीः तिस्रः इन्वति चिऽभिः त्रितैः अभिनः
रक्षति त्मना ॥५॥ बृहत्तऽमुं सः प्रऽसविता निऽवेशनः जगतः स्था-
तुः उभयस्य यः वशी सः नः देवः सविता शर्म यच्छतु अस्मे क्षयाय
चिऽवरुथं अंहसः ॥६॥ आ अग्न देवः ऋतुऽभिः वर्धतु क्षयं दधातु
नः सविता सुऽप्रजां इषं सः नः क्षपाभिः अहंऽभिः च जिवन्तु प्र-
जाऽवैतं रयिं अस्मे सं इन्वतु ॥ ७ ॥ ४ ॥

॥५४॥ अभूत देवः सविता वंछाः नु नः इदानीं अहंः उपऽवाच्यः
नृऽभिः वियः रत्ना भजति मानवेभ्यः श्रेष्ठं नः अत्र द्रविणं यथा
दधत् ॥१॥ देवेभ्यः हि प्रथमं यज्ञियेभ्यः अमृतं त्वं सुवसि भागं उ-
तऽतमं आत इत दामानं सवितः वि ऊर्गुषे अनूचीना जीविता
मानुषेभ्यः ॥२॥ अचिंती यत् चकृम दैव्ये जने दीनैः दक्षैः प्रऽभूती
पुरुषत्वता देवेषु च सवितः मानुषेषु च त्वं नः अत्र सुवता त अना-
गसः ॥३॥ न प्रऽमिये सवितुः दैव्यस्य तत् यथा विश्वं भुवनं धा-
रयिष्यति यत् पृथिव्याः वरिमन् आ सुऽअंगुरिः वर्षमै न दिवः
सुवति सत्यं अस्य तत् ॥४॥ इन्द्रऽज्येष्ठान बृहत्तऽभ्यः पर्वतेभ्यः
क्षयान एभ्यः सुवसि पस्त्वऽवतः यथाऽयथा पतयंतः विऽयेमिरे
एव एव तस्युः सवितः सवायं ते ॥५॥ ये ते चिः अहं न सवितः
सवासः दिवेऽदिवे सौभगं आऽसुवन्ति इंद्रः द्यावा पृथिवी सिंधुः
अतऽभिः आदित्यैः नः अदितिः शर्म यंसत् ॥६॥ ५ ॥

॥५५॥ कः वः चाता वसवः कः वरूता द्यावा भूमी अदिते चा-
सीथानः सहीयसः वरुण मित्र मतात कः वः अध्वरे वरिवः धाति

देवाः ॥१॥ प्र ये धामानि पूर्याणि अर्चान वि यत् उच्छान वि-
 ऽयोतारः अमूराः विऽधातारः वि ते द्युः अजंसाः ऋतऽधीतयः
 रुरुचंत दस्माः ॥२॥ प्र पस्त्यां अदितिं सिंधुं अकैः स्वस्ति ईळे स-
 ख्याये देवी उभे यथा नः अहनी निऽपातः उषसानक्ता करतां
 अदब्धे ॥३॥ वि अर्यमा वरुणः चेति पंथा इषः पतिः सुवितं गातुं
 अग्निः इंद्राविष्णू नृऽवत् ऊं सु स्तवाना शर्म नः यंतं अमंऽवत्
 वरुणं ॥४॥ आ पर्वतस्य मरुतां अवांसि देवस्य चातुः अत्रिभगस्य
 पात पतिः जन्यात् अंहसः नः मित्रः मित्रियात् उत नः उरुथेत्
 ॥५॥ ६॥ नु रोदसी अहिना बुध्येन स्तुवीत देवी अयेभिः इष्टैः स-
 मुद्रं न संऽचरणे सनिथवः घर्मेऽस्वरसः नद्यः अपं व्रन ॥६॥ देवैः
 नः देवी अदितिः नि पातु देवः चाता चायतां अप्रंऽयुच्छन नहि
 मित्रस्य वरुणस्य धासिं अहामसि प्रऽमियं सानु अग्नेः ॥७॥ अ-
 ग्निः ईशे वसथस्य अग्निः महः सौभगस्य तानि असभ्यं रासते
 ॥८॥ उषः मघोनि आ वह्मूनृते वायां पुरु असभ्यं वाजिनीऽव-
 ति ॥९॥ तत् सु नः सविता भगः वरुणः मित्रः अर्यमा इंद्रः नः राध-
 सा आ गमत् ॥ १० ॥ ७ ॥

॥५६॥ मही द्यावापृथिवी इह ज्येष्ठे रुचा भवतां शुचयत्-
 ऽभिः अकैः यत् सी वरिष्ठे बृहती विऽमिन्वन रुवत् ह उक्षा
 पप्रथानेभिः एवैः ॥१॥ देवी देवेभिः यजते यजत्रैः अमिनती
 तस्थतुः उक्षमाणे ऋतऽवरी अद्रुहा देवऽपुत्रे यज्ञस्य नेची
 शुचयत्ऽभिः अकैः ॥२॥ सः इत् सुऽअपाः भुवनेषु आस यः इमे
 द्यावापृथिवी ज्ञान उवी गभीरे रजसी सुऽमेकैः अवंशे धीरः
 शच्यां सं ऐरत् ॥३॥ नु रोदसी बृहत्ऽभिः नः वरुणैः पत्नी वत्ऽभिः

इषयंती' सऽजोषाः उरूची' विश्वे' यजते' नि पातं धिया स्याम
 रथ्यः सदाऽसाः ॥४॥ प्र वां महि हवीं' अभि उपऽस्तुतिं भ्रामहे
 शुची' उप प्रऽशस्तये ॥५॥ पुनाने' तन्वा मिथः स्वेन दक्षेण रा-
 जयः ऊह्यार्थे' सनात् ऋतं ॥६॥ मही' मित्रस्य साधयः तरंती'
 पिप्रती' ऋतं परि यज्ञं नि सेदयुः ॥७॥ ८ ॥

॥५७॥ क्षेचस्य पतिना वयं हितेनऽइव जयामसि गां अश्वं पो-
 षयित्नु आसः नः मृठाति ईदृशे ॥१॥ क्षेचस्य पते मधुऽमंतं ऊर्मि
 धेनुऽइव पयः अस्मासु धुस्त्व मधुऽश्रुतं घृतं इव सुऽपूतं ऋतस्य
 नः पतयः मृळयंतु ॥२॥ मधुऽमतीः ओषधीः द्यावः आपः मधुऽमत
 नः भवतु अंतरिक्षं क्षेचस्य पतिः मधुऽमान नः अस्तु अरिषंतः
 अनु एनं चरेम ॥३॥ शुनं वाहाः शुनं नरः शुनं कृषतु लांगलं शुनं
 वरचाः बध्यंतां शुनं अष्टां उत इंगय ॥४॥ शुनां सीरौ इमां वाचं
 जुषेथां यत दिवि चक्रयुः पयः तेन इमां उप सिंचतं ॥५॥ अर्वा-
 ची सुऽभगे भव सीते वंदामहे त्वा यथा नः सुऽभगा असंसि यथा
 नः सुऽफला असंसि ॥६॥ इंद्रः सीतां नि गृह्णातु तां पूषा अनु
 यच्छतु सानः पयस्वती दुहां उत्तरांऽउत्तरां सम ॥७॥ शुनं नः फा-
 लाः वि कृषंतु भूमिं शुनं कीनाशाः अभि यंतु वाहैः शुनं पर्जन्यः
 मधुना पयऽभिः शुनां सीरा शुनं अस्मासु धत्तं ॥ ८ ॥ ९ ॥

॥५८॥ समुद्रात् ऊर्मिः मधुऽमान उत आरुत उप अंशुनां सं
 अमृतंऽत्वं आनद घृतस्य नामं गुह्यं यत अस्ति जिह्वा देवानां
 अमृतस्य नाभिः ॥१॥ वयं नामं प्र ब्रवाम घृतस्य अस्मिन् यज्ञे

धारया॒म॒न॒मः॑ऽभिः॒उ॒प॒ब्र॒ह्मा॒शृ॒ण॒व॒त् श॒स्य॒मा॒नं॑ च॒तुः॑ऽशृ॒ंगः अ॒-
 व॒मी॒त् गौ॒रः ए॒त॒त् ॥२॥ च॒त्वारि॑ शृ॒ंगां च॒यः अ॒स्य॒ पा॒दाः द्वे॒ शी॒र्षे॒
 स॒प्र॒हृ॒स्ता॒सः अ॒स्य॒ त्रि॒धा ब॒द्धः वृ॒षभः॑ रो॒र॒वी॒ति॒ म॒हः दे॒वः म॒र्त्या॒न
 आ॒ वि॒वे॒श॥३॥ त्रि॒धा हि॒तं प॒णिऽभिः॑ गु॒ह्य॒मा॒नं ग॒वि॒दे॒वा॒सः घृ॒तं
 अ॒नु अ॒वि॒द॒न् इ॒ंद्रः ए॒कं सूर्यः॑ ए॒कं ज॒जान॑ वे॒ना॒त् ए॒कं स्व॒ध॒या॒ निः
 त॒त् क्षुः॑ ॥४॥ ए॒ताः अ॒र्ष॒ति॒ ह॒द्या॒त् स॒मु॒द्रा॒त् श॒त॑ऽब्र॒जाः रि॒पु॒णा॒ न
 अ॒व॑ऽच॒क्षे घृ॒त॒स्य॑ धा॒राः अ॒भि चा॒क॒शी॒मि॒ हि॒र॒ण्य॒यः वे॒त॒सः म॒ध्ये
 आ॒सां॑ ॥५॥ १०॥ स॒म्यक् स॒वं॒ति॒ स॒रि॒तः न॒ धे॒नाः अ॒न्तः ह॒दा॒ मन॑सा
 पृ॒थ॒मा॒नाः ए॒ते अ॒र्ष॒ति॒ ऊ॒र्म॒यः घृ॒त॒स्य॑ मृ॒गाःऽइ॒व क्षि॒प॒णोः ई॒ष-
 मा॒णाः ॥६॥ सि॒न्धोःऽइ॒व प्र॑ऽअ॒ध्व॒ने शू॒घ॒ना॒सः वा॒तऽप्र॑मि॒यः
 प॒त॒यं॒ति॒ य॒ज्ञाः घृ॒त॒स्य॑ धा॒राः अ॒रु॒षः न॒ वा॒जी का॒ष्ठाः भि॒द॒न् ऊ॒-
 मि॑ऽभिः पि॒न्व॒मा॒नः ॥७॥ अ॒भि प्र॒वं॒त॒ सम॑नाऽइ॒व यो॒षाः क॒ल्या॒-
 र॒णः स्म॒य॑मा॒ना॒सः अ॒ग्निं घृ॒त॒स्य॑ धा॒राः सं॑ऽइ॒धः न॒ सं॒त॒ ताः जु॒षा॒णः
 ह॒र्य॑ति॒ जा॒त॑ऽवै॒दाः ॥८॥ क॒न्याःऽइ॒व व॒ह॒तुं ए॒त॒वै ऊ॒ं अ॒जि॒ अ॒जा॒-
 नाः अ॒भि चा॒क॒शी॒मि॒ य॒च॑ सो॒मः सू॒यते॑ य॒च॑ य॒ज्ञः घृ॒त॒स्य॑ धा॒राः
 अ॒भि॒त॒त् प॒वं॒ते ॥९॥ अ॒भि अ॒र्ष॒त॒ सु॑ऽस्तु॒तिं ग॒व्यं आ॒जिं अ॒स्मा॒सु
 भ॒द्रा द्र॒वि॒णा॒नि ध॒त्त॒ इ॒मं य॒ज्ञं न॒य॒त॒ दे॒वा॒ नः घृ॒त॒स्य॑ धा॒राः म॒धु-
 ऽम॒त् प॒वं॒ते ॥१०॥ धा॒म॒न॒ ते वि॒श्वं भु॒वं॒न॒ अ॒धि॒ श्रि॒तं अ॒न्तः स॒मु॒द्रे
 ह॒दि अ॒न्तः आ॒यु॒षि अ॒पां अ॒नी॒के सं॑ऽइ॒धे यः आ॑ऽभू॒तः तं अ॒श्या॒म
 म॒धु॑ऽम॒न्तं ते ऊ॒र्मि ॥ ११ ॥ ११ ॥ ५ ॥ ४ ॥

॥ इति चतुर्थ मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ अबोधि अग्निः संऽइधा जनानां प्रति धेनुंऽइव आऽयती
उषसं यहाऽऽइव प्र वयां उतऽजिहानाः प्रभानवः सिंसते नाकै
अच्छ ॥१॥ अबोधि होता यजथाय देवान ऊर्ध्वः अग्निः सुऽमनाः
प्रातः अस्थात् संऽइद्वस्य रुशत् अदर्शि पाजः महान देवः तमसः
निः अमोचि ॥२॥ यत् ई गणस्य रशनां अजीगः शुचिः अंक्ते शु-
चिऽभिः गोभिः अग्निः आत् दक्षिणा युज्यते वाजऽयतीं उता-
नां ऊर्ध्वः अधयत् जुहूभिः ॥३॥ अग्निं अच्छ देवऽयतां मनांसि
चक्षूषिऽइव मूयै सं चरन्ति यत् ई सुवाते उषसा विऽरूपे श्वेतः
वाजी जायते अये अह्ना ॥४॥ जनिष्ट हि जेन्यः अये अह्ना हितः
हितेषु अरुषः वनेषु दमेऽदमे सप्त रत्ना दधानः अग्निः होता नि
ससाद् यजीयान् ॥५॥ अग्निः होता नि असीदत् यजीयान् उप-
ऽस्थे मातुः सुरभौ ऊं लोके युवां कविः पुरुनिऽस्यः ऋतऽवा
धर्ता कृधीनां उत मध्ये इडः ॥६॥ १२॥ प्रनुत्यं विप्रं अध्वरेषु साधुं
अग्निं होतारं ईकृते नमऽभिः आ यः ततान रोदसी ऋतेन नित्यं
मृजन्ति वाजिनं धृतेन ॥७॥ मार्जाल्यः मृज्यते स्वे दमूनाः कवि-
ऽप्रशस्तः अतिथिः शिवः नः सहस्रंऽशृंगः वृषभः तत्ऽओजाः
विश्वान अग्ने सहसा प्र असि अन्यान् ॥८॥ प्र सद्यः अग्ने अति एषि
अन्यान् आविः यस्यै चारुऽतमः बभूव ईकृत्यः वपुषः विभाऽवा
प्रियः विशां अतिथिः मानुषीणां ॥९॥ तुभ्यं भरन्ति क्षितयः
यविष्ट बलिं अग्ने अन्तितः आ उत दूरात् आ भर्दिष्टस्य सु-
ऽमतिं चिकिद्भि बृहत् ते अग्ने महि शर्म भद्रं ॥१०॥ आ अद्य
रथं भानुऽमः भानुऽमन्तं अग्ने तिष्ठ यजतेभिः संऽअतं विद्वान्
पृथीनां उरु अन्तरिक्षं आ इह देवान हविऽअद्याय वक्षि
॥११॥ अबोचाम कवये मेध्याय वचः वंदारु वृषभाय वृष्णे

गविष्टिरः नमसा स्तोमं अग्नौ दिविऽइव रुक्मं उरुऽव्यं च अ-
श्रेत् ॥ १२ ॥ १३ ॥

॥२॥ कुमारं माता युवतिः संऽउभं गुहां विभर्ति न ददाति
पित्रे अनीकं अस्य न मिनत् जनांसः पुरः पश्यन्ति निऽहितं अ-
रुतौ ॥१॥ कं एतं त्वं युवते कुमारं पेषीं विभर्षि महिषी जजान
पूर्वीः हि गर्भैः शरदः ववर्धं अपश्यं जातं यत् असूत माता ॥२॥
हिरण्यऽदंतं शुचिऽवर्णं आरात् क्षेचात् अपश्यं आयुधा मि-
मानं ददानः असौ अमृतं विपृकत् किं मां अनिद्राः कृण्वन्
अनुक्थाः ॥३॥ क्षेचात् अपश्यं सनुतः चरंतं सुऽमत यूयं न पुरु
शोभमानं न ताः अगृभन् अजनिष्ट हि सः पलिक्रीः इत् युवतयः
भवन्ति ॥४॥ के मे मर्यकं वि यवंत गोभिः न येषां गोपाः अरणः
चित् आसं ये ई जगृभुः अवं ते सृजंतु आ अजाति पश्यः उप नः
चिकित्वान् ॥५॥ वसां राजानं वसतिं जनानां अरातयः निदधुः
मर्त्येषु ब्रह्माणि अत्रैः अवं तं सृजंतु निंदितारः निन्दांसः भवन्तु
॥६॥ १४॥ श्रुनऽशेषं चित् निऽदितं सहस्रात् यूपात् अमुंचः अ-
शमिष्ट हि सः एव अस्मत् अग्ने वि मुमुग्धि पाशान् होतः चि-
कित्वः इह तु निऽसद्य ॥७॥ हृणीयमानः अप हि मत् ऐयेः प्र मे
देवानां वत्ऽपाः उवाच इंद्रः विद्वान् अनु हि त्वा च चक्ष तेन
अहं अग्ने अनुऽशिष्टः आ अगां ॥८॥ वि ज्योतिषा बृहता भाति
अग्निः आविः विश्वानि कृणुते महिऽत्वा प्र अदेवीः मायाः सहते
दुऽएवाः शिशीते शृगे रक्षसे विऽनिक्षे ॥९॥ उत स्वानांसः दिवि
संतु अग्ने तिग्मऽआयुधाः रक्षसे हंतवै ऊं मदं चित् अस्य प्र रु-
जंति भामाः न वरंते परिऽबाधः अदेवीः ॥१०॥ एतं ते स्तोमं तु-

वि॒ऽजा॒त॒वि॒प्रः रथे॑न धी॒रः सु॒ऽअ॒पाः अ॒त॒स्यं॑ यदि॒ इत् अ॒ग्रे प्र॒ति
 त्वं दे॒व॒ह॒र्याः स्वः॑ऽव॒तीः अ॒पः ए॒न ज॒येम॑ ॥११॥ तु वि॒ऽयी॒वः वृ॒षभः
 वृ॒वृ॒धा॒नः अ॒श॒त्रु अ॒र्यैः सं अ॒जा॒ति॒ वेदः॑ इति॒ इमं॑ अ॒ग्निं अ॒मृताः
 अ॒वो॒च॒न ब॒र्हिष्म॑ते म॒न॒वे श॒र्म॑ यं स॒त् ह॒विष्म॑ते म॒न॒वे श॒र्म॑ यं स॒त्
 ॥ १२ ॥ १५ ॥

॥३॥ त्वं अ॒ग्रे व॒रु॒णः जा॒यसे॑ यत् त्वं मि॒त्रः भ॒व॒सि॒ यत् सं॒ऽइ॒न्द्रः
 त्वे॒ वि॒श्वे॑ स॒ह॒सः पु॒त्र दे॒वाः त्वं इ॒न्द्रः दा॒श्रुषे॑ म॒र्त्या॒य ॥१॥ त्वं अ॒र्य॒मा
 भ॒व॒सि॒ यत् क॒नी॒ना॑ नाम॒ स्व॒धाऽव॑न् गु॒ह्यं वि॒भ॒र्षि॑ अ॒जंति॑ मि॒त्रं
 सु॒ऽधि॒तं न॒ गो॒भिः यत् दं॑ऽप॒ती० स॒ऽम॒न॒सा कृ॒णोषि॑ ॥२॥ तव॑ अ॒ग्नि॒ये
 म॒रुतः॑ म॒र्ज॒यन्त॑ रु॒द्र यत् ते॒ ज॒नि॒म चा॒रु चि॒त्रं प॒दं यत् वि॒ष्णोः उ॒-
 प॒ऽमं नि॒ऽधा॒यि ते॒न पा॒सि॒ गु॒ह्यं ना॒म गो॒ना॑ ॥३॥ तव॑ अ॒ग्नि॒या सु॒-
 ऽह॒शः दे॒व दे॒वाः पु॒रु द॒धा॒नाः अ॒मृ॒तं स॒प॒त॒ हो॒ता॒रं अ॒ग्निं म॒नुषः
 नि॒से॒दुः द॒श॒स्यन्तः॑ उ॒शि॒जः शंसं॑ आ॒योः ॥४॥ न त्वत् हो॒ता पूर्॒वः अ॒ग्रे
 य॒जी॒यान् न का॒थ्यैः प॒रः अ॒स्ति स्व॒धाऽवः॑ वि॒शः च॒ यस्याः॑ अ॒ति॒-
 थिः भ॒वा॒सि॒ सः य॒ज्ञेन॑ व॒न॒वत् दे॒व म॒ता॑न् ॥५॥ व॒यं अ॒ग्रे व॒नु॒या॒म
 त्वाऽ॒र्ज॒ताः व॒सु॒ऽयवः॑ ह॒विषा॑ बु॒ध्य॒मा॒नाः व॒यं स॒ऽम॒र्ये वि॒द॒धेष्ु
 अ॒ह्ना॑ व॒यं रा॒या स॒ह॒सः पु॒त्र म॒ता॑न् ॥६॥ १६॥ यः नः॑ आ॒गः अ॒भि
 ए॒नः भ॒रा॒ति अ॒धि॒ इत् अ॒घं अ॒घऽशं॑ से द्धा॒त॒ ज॒हि चि॒क्त्वि॒वः अ॒-
 भि॒ऽशं॑ स्ति ए॒तां अ॒ग्रे यः नः॑ म॒र्च॒यति॑ द्व॒येन॑ ॥७॥ त्वां अ॒स्याः वि॒-
 ऽउ॒षि॒दे॒व पूर्॒वै दू॒तं कृ॒ण्वानाः॑ अ॒य॒जन्त॑ ह॒व्यैः सं॒ऽस्ये॑ यत् अ॒ग्रे ई॒यसे॑
 र॒यी॒णां दे॒वः म॒तैः व॒सु॒ऽभिः इ॒ध्य॒मा॒नः ॥८॥ अ॒व॒स्पृ॒धि पि॒तर॑ यो॒धि
 वि॒द्वान् पु॒त्रः यः ते॒ स॒ह॒सः सू॒नो ऊ॒हे क॒दा चि॒क्त्वि॒वः अ॒भि च॒क्ष॒से
 नः॑ अ॒ग्रे क॒दा ऋ॒त॒ऽचित् या॒त॒ या॒से ॥९॥ भूरि॑ नाम॒ वंद॑मानः दु॒-

धाति पिता वसो यदि तत् जोषयांसे कुवित देवस्य सहसा च-
 कानः सुखं अग्निः वनते ववृधानः ॥१०॥ त्वं अंग जरितारं यविष्ठ
 विश्वानि अग्ने दुःइता अतिं पर्षि स्तेनाः अहश्चन रिपवः जना-
 सः अज्ञातऽकेताः वृजिनाः अभूवन् ॥११॥ इमे यामांसः तद्रिक्
 अभूवन् वसवे वा तत् इत् आगः अवाचि न अहं अयं अग्निः अ-
 भिऽशस्तये नः न रिषते ववृधानः परां दात् ॥१२॥ ११ ॥

॥४॥ त्वां अग्ने वसुऽपतिं वसूनां अभि प्रमदे अध्वरेषु राजन्
 तया वाजं वाजऽयतं जयेम अभि स्याम पृत्सुतीः मय्यानां ॥१॥
 हव्यऽवाद् अग्निः अजरः पिता नः विऽभुः विभाऽवा सुऽहशीकः
 अस्मे सुऽगाहं पत्याः सं इषः दिदीहि अस्मद्वाकं सं मिमीहि अवा-
 सि ॥२॥ विशां कविं विशपतिं मानुषीणां शुचिं पावकं घृतऽपृष्ठं
 अग्निं नि होतारं विश्वऽविदं दधिध्वे सः देवेषु वनते वार्योणि
 ॥३॥ जुषस्व अग्ने इळया सऽजोषाः यतमानः रश्मिऽभिः सूर्यस्य
 जुषस्व नः संऽइधं जातऽवेदः आ च देवान हविऽअद्याय वक्षि
 ॥४॥ जुष्टः दमूनाः अतिथिः दुरोणे इमं नः यज्ञं उप याहि विद्वान्
 विश्वाः अग्ने अभिऽयुजः विऽहत्यं शत्रुऽयतां आ भर भोजनानि
 ॥५॥ १८॥ वधेन दस्युं प्रहि चातयस्व वयं कृण्वानः तन्वे स्वायै पि-
 पर्षि यत् सहसः पुत्र देवान सः अग्ने पाहि नृतम वाजं अस्मान्
 ॥६॥ वयं ते अग्ने उक्थैः विधेम वयं हव्यैः पावकं भद्रऽशो चे अस्मे
 रयिं विश्वऽवारं सं इन्व अस्मे विश्वानि द्रविणानि धेहि ॥७॥
 अस्माकं अग्ने अध्वरं जुषस्व सहसः सूनो विऽसधस्य हव्यं वयं
 देवेषु सुऽकृतः स्याम शर्मणानः विऽवरूथेन पाहि ॥८॥ विश्वानि
 नः दुऽगहां जातऽवेदः सिधुं न नावा दुऽइता अतिं पर्षि अग्ने

अ० ३. अ० ८. व० २२.] ॥ ३१३ ॥ [म० ५. अ० १. सू० ६.]

अ॒वि॒ऽव॒त् न॒म॒सा गृ॒णान् अ॒स्माकं बो॒धि अ॒वि॒ता त॒नूनां ॥१॥
यः त्वा ह॒दा की॒रिणां म॒न्य॒मानः अ॒म॒र्त्य म॒र्त्यैः जोह॑वीमि जा॒त-
ऽवेदः य॒शः अ॒स्मासु धेहि प्र॒ऽजाभिः अ॒मे अ॒मृत॑ऽत्वं अ॒श्यां ॥१०॥
यस्मै॑ त्वं सु॒ऽकृते जा॒तऽवेदः ऊँ॑ लो॒कं अ॒मे कृ॒णवः स्यो॒नं अ॒श्विनै
सः पु॒चि॒रं वी॒रऽव॑तं गो॒ऽम॑तं र॒यि न॒श॒ते स्व॒स्ति ॥११॥१२॥

॥५॥ सु॒ऽस॒मि॒द्धाय॑ शे॒चिषे॑ घृ॒तं ती॒व्रं जुहो॑त॒न अ॒ग॒ये जा॒तऽवे॒-
द॒से ॥१॥ न॒रा॒शंसः सु॒सू॒द॒ति इ॒मं य॒ज्ञं अ॒दा॒भ्यः क॒विः हि म॒धुऽह॒-
स्त्यः ॥२॥ ई॒ळि॒तः अ॒मे आ व॒ह इ॒दं चि॒त्रं इ॒ह प्रि॒यं सु॒ऽखैः रथे॑भिः
ऊ॒तये॑ ॥३॥ ऊ॒र्णैऽम॒दाः वि प्र॒थ॒स्व अ॒भि अ॒र्काः अ॒नू॒ष॒त भ॒व॒नः
शु॒भ सा॒तये॑ ॥४॥ दे॒वीः द्वा॒रः वि अ॒य॒य्वं सु॒प्र॒ऽअ॒य॒नाः नः ऊ॒तये॑
प्र॒ऽप्र॒ य॒ज्ञं पृ॒णी॒त॒न ॥५॥ २० ॥ सु॒ऽप्र॒ती॒के॒ व॒यःऽवृ॒धा य॒ज्ञी
ऋ॒तस्य॑ मा॒तरां दो॒षां उ॒षसं॑ ई॒महे ॥६॥ वा॒तस्य॑ प॒त्न॒म ई॒ळि॒ता
दै॒व्या हो॒ता॒रा म॒नुषः॑ इ॒मं नः॑ य॒ज्ञं आ ग॒तं ॥७॥ इ॒ळां सर॑स्वती म॒-
ही ति॒स्रः दे॒वीः म॒यःऽभु॒वः ब॒र्हिः सी॒द॒न्तु अ॒सि॒धः ॥८॥ शि॒वः त्व॒ष्टः
इ॒ह आ ग॒हि वि॒ऽभुः पो॒षे उ॒त त्म॒ना य॒ज्ञेऽय॒ज्ञे नः॑ उ॒त अ॒व ॥९॥
य॒च वे॒थ्य व॒न॒स्प॒ते दे॒वानां॑ गु॒ह्यां ना॒मा॒नि त॒च ह॒व्यानि॑ ग॒म॒य
॥१०॥ स्वा॒हा अ॒ग॒ये व॒रु॒णाय॑ स्वा॒हा इ॒न्द्राय॑ म॒रुत॑ऽभ्यः स्वा॒हा
दे॒वेभ्यः॑ ह॒विः ॥ ११ ॥ २१ ॥

॥६॥ अ॒ग्निं तं म॒न्ये॒ यः व॒सुः अ॒स्तं यं य॒न्ति धे॒नवः॑ अ॒स्तं अ॒र्व॒तः
आ॒श॒वः अ॒स्तं नि॒त्यासः॑ वा॒जिनः॑ इ॒षं स्तो॒तृऽभ्यः॑ आ भ॒र ॥१॥ सः
अ॒ग्निः यः व॒सुः गृ॒णे सं यं आ॒ऽय॒न्ति धे॒नवः॑ सं अ॒र्व॒तः र॒घुऽदु॒वः सं
सु॒ऽजा॒तासः॑ सूर॒यः इ॒षं स्तो॒तृऽभ्यः॑ आ भ॒र ॥२॥ अ॒ग्निः हि वा॒जिनं॑

विशे ददाति विश्वऽर्चषणिः अग्निः राये सुऽआभुवँ सः प्रीतः या-
 ति वायँ इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर॥ ३॥ आ ते अग्ने इधीमहि द्युऽमन्तं
 देव अजरं यत् ह स्या ते पनीयसी संऽइत् दीदयति द्यविं इषं स्तो-
 तृऽभ्यः आ भर॥ ४॥ आ ते अग्ने ऋचा हविः शुक्रस्य शोचिषः पते
 सुऽचंद्रदस्मं विस्पते हव्यऽवाट् तुभ्यं हूयते इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर
 ॥ ५॥ २२॥ प्रो त्वे अग्नयः अग्निषु विश्वं पुष्यंति वायँ ते हिंन्विरे ते इ-
 न्विरे ते इषण्यंति आनुषक् इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर॥ ६॥ तव त्वे
 अग्ने अर्चयः महिं ब्राधंत वाजिनः ये पत्वंऽभिः शफानां वृजा भु-
 रंत गोनां इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर॥ ७॥ नवाः नः अग्ने आ भर स्तोतृ-
 ऽभ्यः सुऽक्षितीः इषः ते स्याम ये आनृचुः त्वाऽदूतासः दमेऽदमे
 इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर॥ ८॥ उभे सुऽचंद्र सर्पिषः दवीं श्रीणीषे
 आसनि उत्तो नः उत्त पुपूर्याः उक्थेषु शवसः पते इषं स्तोतृऽभ्यः
 आ भर॥ ९॥ एव अग्निं अजुर्यमुः गीऽभिः यज्ञेभिः आनुषक् दधंत
 अस्मे सुऽवीर्यं उत्त त्यत् आशुऽअश्व्यं इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर
 ॥ १० ॥ २३ ॥

॥ ७॥ सखायः सं वः सम्यंच इषं स्तोमं च अग्नये वर्षिष्ठा यक्षि-
 तीनां ऊर्जः नम्रे सहस्वते ॥ १॥ कुत्र चित् यस्य संऽऋतौ रखाः नरः
 नृऽसदने अहीतः चित् यं इधते संऽजनयति जंतवः ॥ २॥ सं यत्
 इषः वनामहे सं हव्या मानुषाणां उत्त द्युस्त्र्यं शवसा ऋतस्य
 रश्मिं आ ददे ॥ ३॥ सः स्म कृणोति केतुं आ नक्तं चित् दूरे आ सते
 पावकः यत् वनस्पतीन् प्र स्म मिनाति अजरः ॥ ४॥ अवं स्म यस्य
 वेषणे स्वेदं पृथिषु जुहति अभि ई अहं स्वऽजेन्यं भूमं पृष्टाऽइव
 रुरुहुः ॥ ५॥ २४॥ यं मर्त्यः पुरुऽस्पृहं विदत् विश्वस्य धायसे प्र स्वा-

दंनं पितॄणां अस्तऽतातिं चित् आयवे ॥६॥ सः हि सधन्व आ-
 ऽक्षितं दातां न दातिं आ पशुः हिरिऽश्मश्रुः शुचिऽदन च्छुभुः
 अन्निभृष्टविषिः ॥७॥ शुचिः सयस्यै अचिऽवत् प्र स्वधितिः-
 ऽइव रीयते सुऽसूः असूत माता क्राणा यत् आनशे भग ॥८॥ आ
 यः ते सर्पिः ऽआसुते अयै शं अस्ति धायसे आ एषु ह्युत्त उत श्रवः
 आ चित्तं मर्त्येषु धाः ॥९॥ इति चित् मन्युं अघ्नजः त्वाऽदातं आ
 पशुं ददे आत् अये अपृणतः अचिः ससह्यात् दस्यून इषः सस-
 ह्यात् नून ॥ १० ॥ २५ ॥

॥८॥ त्वां अये च्छुतऽयवः सं ईधिरं प्रत्नं प्रत्नासः ऊतये सहः-
 ऽकृत पुरुऽचंद्र यजतं विश्वऽधाय सं दमून संगृहऽपतिं वीरेण्य ॥१॥
 त्वां अये अतिथिं पूर्य विशः शेचिः ऽकैशं गृहऽपतिं नि सेदिरे
 बृहतऽकैतुं पुरुऽरूपं धनऽस्पृतं सुऽशर्माणं सुऽअवं सं जरतऽविषं
 ॥ २ ॥ त्वां अये मानुषीः ईळते विशः होचाऽविदं विविचिं
 रत्नऽधातं मंगुहां संतं सुऽभग विश्वऽदर्शतं तु विऽस्वन सं सुऽयजं
 घृतऽश्रियं ॥ ३ ॥ त्वां अये धर्षासिं विश्वधा वयं गीऽभिः गृणतः
 नमंसा उप सेदिम सः नः जुषस्व संऽइधानः अंगिरः देवः मर्तस्य
 यशसा सुदीतिऽभिः ॥ ४ ॥ त्वं अये पुरुऽरूपः विशेऽविशे वयः
 दधासि प्रत्नऽथा पुरुऽस्तुत पुरुणि अन्ना सहसा वि राजसि
 त्विषिः सा ते तिलिषाणस्य न आऽधृषे ॥५॥ त्वां अये संऽइधानं
 यविष्ठ्य देवाः दूतं चक्रिरे हव्यऽवाहनं उरुऽजयं सं घृतऽयोनिं
 आऽहुतं त्वेषं चक्षुः दधिरे चोदयतऽमति ॥६॥ त्वां अये प्रऽदिवः
 आऽहुतं घृतैः सुम्नऽयवः सुऽसमिधा सं ईधिरं सः ववृधानः ओष-
 धीभिः उक्षितः अभि जयांसि पार्थिवा वि तिष्ठसे ॥७॥ २६ ॥ ८ ॥ ३ ॥

॥१॥ त्वां अग्ने हविष्मत्तः देवं मर्तासः ईकृते मन्ये त्वा जातऽवै-
दसं सः हव्या वक्षि आनुषक् ॥१॥ अग्निः होता दास्वन्तः क्षयस्य
वृक्तऽवर्हिषः संयज्ञासः चरन्ति यंसं वाजासः अवस्यवः ॥२॥ उत
स्म यं शिशुं यथा नवैर्जनिए अरणीं धर्तारं मानुषीणां विशां
अग्निं सुऽअध्वरं ॥३॥ उत स्म दुऽगृभीयसे पुत्रः न हार्याणां पुरु-
यः दग्धा असि वना अग्रे पशुः न यवसे ॥४॥ अध स्म यस्य अर्चयः
सम्यक् संयंति धूमिनः यत ई अहं चितः दिवि उप ध्माताऽइव
धमन्ति शिशीते ध्मातरि यथा ॥५॥ तव अहं अग्ने जतिऽभिः मि-
चस्य च प्रशस्तिऽभिः द्वेषऽयुतः न दुऽइता नुयामं मन्यानां ॥६॥
तं नः अग्ने अभिनरः रयिं सहस्वः आ भर सः क्षेपयत्तः पोषयत्त
भुवंत वाजस्य सातये उत एधि पृतऽसु नः वृधे ॥ ७ ॥ १ ॥

॥१०॥ अग्ने ओजिष्ठं आ भर ह्युम्नं असभ्यं अग्निऽगो० प्रनः राया
परीणसा रत्तिं वाजाय पंथा ॥१॥ त्वं नः अग्ने अद्भुतं क्रत्वा दक्षस्य
मंहना त्वे असुर्य आ अरुहत् क्राणा मिचः न यज्ञियः ॥२॥ त्वं नः
अग्ने एषां गयं पुष्टिं च वर्धय ये स्तोमेभिः प्रसूरयः नरः मघानि
आनशुः ॥३॥ ये अग्ने चंद्र ते गिरः शुभन्ति अश्वऽराधसः शुष्मेभिः
शुष्मिणः नरः दिवः चित येषां बृहत् सुऽकीर्तिः बोधन्ति त्मनां
॥४॥ तव त्वे अग्ने अर्चयः भ्राजतः यंति धृष्णुऽया परिऽज्मानः न
विऽद्युतः स्वानः रथः न वाजऽयुः ॥५॥ नु नः अग्ने जतये सऽबा-
धसः च रातये अस्माकासः चसूरयः विश्वाः आशाः तरीषणि ॥६॥
त्वं नः अग्ने अंगिरः स्तुतः स्तवानः आ भर होतः विभ्वऽसहं रयिं
स्तोतुऽभ्यः स्तवसे च नः उत एधि पृतऽसु नः वृधे ॥ ७ ॥ २ ॥

॥११॥ जनस्य गोपाः अजनिष्ट जागृविः अग्निः सुऽदक्षः सुवि-
 ताय नव्यसे घृतऽप्रतीकः बृहता दिविऽस्पृशा ह्युऽमत् विभाति
 भर्तेभ्यः शुचिः ॥१॥ यज्ञस्य केतुं मथ्यं पुरऽहितं अग्निं नरः वि-
 ऽसधस्ये सं ईधिरै ईद्रेण देवैः सुऽरथं सः बर्हिषि सीदन् निहोता
 यजथाय सुऽक्रतुः ॥२॥ असंऽमृष्टः जायसे माचोः शुचिः मंदः क्विः
 उत् अतिष्ठः विवस्वतः घृतेन त्वा अवर्धयन् अग्ने आऽहुत धूमः ते
 केतुः अभवत् दिवि श्रितः ॥३॥ अग्निः नः यज्ञं उप वेतु साधुऽया
 अग्निं नरः वि भरते गृहेऽगृहे अग्निः दूतः अभवत् हव्यऽवाहनः
 अग्निं वृणानाः वृणते क्विऽक्रतुं ॥४॥ तुभ्य इदं अग्ने मधुमतऽतमं
 वचंः तुभ्यं मनीषा इयं अस्तु शंहे देवा गिरः सिधुऽइव अवनीः म-
 हीः आ पूरन्ति शवसा वर्धयति च ॥५॥ त्वा अग्ने अंगिरसः गुहा
 हितं अन्तु अविदन् शिश्नियाणं वनेऽवने सः जायसे मथ्यमानः
 सहः महत् त्वा आहुः सहसः पुचं अंगिरः ॥६॥ ३॥

॥१२॥ प्र अग्नये बृहते यज्ञियाय ऋतस्य वृष्णे असुराय मन्म
 घृतं न यज्ञे आस्ये सुऽपूतं गिरं भरे वृषभाय प्रतीची ॥१॥ ऋतं चि-
 कित्वः ऋतं इत् चिकिञ्चि ऋतस्य धाराः अन्तु तृधि पूर्वीः न अहं
 यातुं सहसा न ह्येनं ऋतं सपामि अरुषस्य वृष्णः ॥२॥ कयो नः
 अग्ने ऋतयन् ऋतेन भुवः न वेदाः उचथस्य नव्यः वेद मे देवः ऋ-
 तुऽपाः ऋतूनां न अहं पतिं सनिनुः अस्व रायः ॥३॥ के ते अग्ने
 रिपवे बंधनासः के पायवः सनिधन्त ह्युऽमंतः के धासिं अग्ने अन्तु-
 तस्य पाति के असंतः वचंसः संति गोपाः ॥४॥ सखायः ते विष्णु-
 णाः अग्ने एते शिवासः संतः अशिवाः अभूवन् अधूर्षत स्वयं एते
 वचःऽग्निः ऋजुऽयते वृजिनानि ब्रुवंतः ॥५॥ य ते अग्ने नमसा

यत्नं ईदृक् ऋतंसः पाति अरुषस्य वृष्णः तस्य क्षयः पृथुः आ साधुः
एतु प्रऽसर्षाणस्य नहुषस्य शेषः ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥ १३ ॥ अर्चतः त्वा हवामहे अर्चतः सं इधीमहि अग्ने अर्चतः
ऊतये ॥ १ ॥ अग्नेः स्तोमं मनामहे सिधं अद्य दिविऽस्पृशः देवस्य
द्विणस्य वः ॥ २ ॥ अग्निः जुषत नः गिरः होता यः मानुषेषु आ सः
यक्षत दैव्यं जनं ॥ ३ ॥ त्वं अग्ने सुऽप्रथाः असि जुष्टः होता वैरेण्यः
त्वया यज्ञं वितन्वते ॥ ४ ॥ त्वां अग्ने वाजऽसातमं विप्राः वर्धति सु-
ऽस्तुतं सः नः रास्व सुऽवीर्यं ॥ ५ ॥ अग्ने नेमिः अरानऽईव देवान्
त्वं परिऽभूः असि आ राधः चित्रं ऋजसे ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥ १४ ॥ अग्निं स्तोमेन बोधय संऽइधानः अमर्त्यं हव्या देवेषु नः
दधत ॥ १ ॥ तं अध्वरेषु ईकृते देवं मताः अमर्त्यं यजिष्ठं मानुषे जनं
॥ २ ॥ तं हि शर्चतः ईकृते सुचा देवं घृतऽश्रुता अग्निं हव्याय वो-
ह्वे ॥ ३ ॥ अग्निः जातः अरोचत घ्नन् दस्यून ज्योतिषा तमः अ-
विदत् गाः अपः स्वः ॥ ४ ॥ अग्निं ईकृत्यं कविं घृतऽपृष्टं सपर्यत
वेतु मे शृण्वत हव ॥ ५ ॥ अग्निं घृतेन ववृधुः स्तोमेभिः विश्वऽचर्षे-
णि सुऽआधीभिः वचस्युभिः ॥ ६ ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १५ ॥ प्रवेधसे कवये वेद्याय गिरं भरे यशसे पूर्याय घृतऽप्रसक्तः
असुरः सुऽशेवः रायः धर्ता धरुणः वस्वः अग्निः ॥ १ ॥ ऋतेन ऋतं
धरुणं धारयन्त यज्ञस्य शके परमे विऽओमन् दिवः धर्मेन धरुणे
सेदुषः नृन जातिः अजातान् अभिये न नक्षुः ॥ २ ॥ अंहऽयुवः तन्वः
तन्वते वि वयः महत् दुस्तरं पूर्याय सः संऽवतः नवऽजातः तुतु-

येत॒सिंहं न क्रुद्धं अ॒भितः परि॒स्थुः ॥३॥ मा॒ताऽइ॒व यत् भ॒रसे प॒-
प्र॒धानः ज॒नं॑ ज॒नं धा॒यसे चक्ष॑से च व॒यः॑ व॒यः ज॒रसे॑ यत् द॒धानः
परि॒त्मना॑ वि॒षुऽरूपः जि॒गा॒सि ॥४॥ वा॒जः नु ते श॒र्वसः पा॒तु अ॒तं
उ॒रुं दो॒र्घं ध॒रुणं॑ दे॒व रा॒यः प॒दं न ता॒युः गुहा॑ द॒धानः म॒हः रा॒ये चि॒-
तय॑न् अ॒र्चिं अ॒स्यः ० ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥१६॥ बृ॒हत् व॒यः हि भान॑वे अ॒र्चं दे॒वाय॑ अ॒ग्नये॑ यं मि॒त्रं न प्र॒-
श॒स्तिऽभिः म॒तीसः॑ द॒धिरे पु॒रः ॥१॥ सः हि ह्यु॒भिः ज॒नानां॑ हो॒ता
दक्ष॑स्य बा॒ह्मोः वि॒ह्व्यं अ॒ग्निः आ॒नुष॑क् भ॒गः न वा॒रं ऋ॒ण्वति॑ ॥२॥
अ॒स्य स्तो॒मैर्म॒घो नः॑ स॒ख्ये वृ॒द्धऽशौचि॑षः वि॒श्वा यस्मि॑न् तु वि॒-
ऽस्वनि॑सं अ॒र्ये शु॒भ्रं आ॒ऽदधुः ॥३॥ अ॒ध हि अ॒ग्ने ए॒षां सु॒ऽवीर्य॑स्य
म॒हना॑ तं इ॒त् य॒हं न रो॑द॒सी परि॑ श्रवः ब॒भूव॑तुः ॥४॥ नु नः॑ आ इ॒हि
वा॒र्यं अ॒ग्ने गृ॒णानः॑ आ भ॒रये॑ व॒यं ये च॒ सूर॑यः स्व॒स्ति धाम॑हे स॒चा
उ॒त ए॒धि पृ॒तऽसु नः॑ वृ॒धे ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥१७॥ आ य॒ज्ञैः दे॒व म॒र्त्यैः इ॒त्या त॒व्यासं॑ ऊ॒तये॑ अ॒ग्निं कृ॒ते सु॒-
ऽअ॒ध्वरे॑ पू॒रुः इ॒ळीत॑ अ॒वसे ॥१॥ अ॒स्य हि स्व॑यंशः॒ऽतरः॑ आ॒सा
वि॒ऽध॒र्म॒न म॒न्यसे॑ तं नाकं चि॒त्रऽशौचि॑षं म॒द्रं प॒रः म॒नीष॑या ॥२॥
अ॒स्य वै अ॒सौ ऊं अ॒र्चिषा॑ यः अ॒युक्त॑ तु॒जा गि॒रा दि॒वः न य॒स्य रे॒-
त॒सा बृ॒हत् शोच॑ति अ॒र्चयः ॥३॥ अ॒स्य क्र॒त्वा वि॒ऽचेत॑सः द॒स्मस्य॑
व॒सुं रथे॑ आ अ॒ध वि॒श्वा सु॒ हव्यः॑ अ॒ग्निः वि॒ष्णु प्र॒श॒स्यते ॥४॥ नु नः॑
इ॒त् हि वा॒र्यं आ॒सा स॒चं॒त सूर॑यः ऊ॒र्जः न॒पात् अ॒भिष्ट॑ये पा॒हि श॒-
ग्धि स्व॒स्तये॑ उ॒त ए॒धि पृ॒तऽसु नः॑ वृ॒धे ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥१८॥ प्रा॒तः अ॒ग्निः पु॒रुऽमि॒यः वि॒शः स्त॒वेत् अ॒तिथिः॑ वि॒श्वा-

नि यः अमर्त्यः हव्या मर्तेषु रायति ॥ १ ॥ द्वितायं मृक्तऽवाहसे
 स्वस्य दक्षस्य मंहना इंदुसः धत्ते आनुषक् स्तोता चित्ते अमर्त्य
 ॥ २ ॥ तं वः दीर्घायुऽशोचिषं गिरा हुवे मघोनां अरिष्टः येषां रथः
 विअश्वऽदावन ईर्यते ॥ ३ ॥ चिचा वा येषु दीधितिः आसन् उक्था
 पांति ये स्तीर्णं बर्हिः स्वःऽनरे अवांसि दधिरे परि ॥ ४ ॥ ये मे पं-
 चाशतं ददुः अश्वानां सधऽस्तुति द्युऽमत् अमे महि अवः बृहत्
 कृधि मघोनां नृऽवत् अमृत नृणां ॥ ५ ॥ १० ॥

॥ ११ ॥ अभिअवऽस्थाः प्रजायंते प्रवव्रेः वविः चिकेत उपऽस्थे
 मातुः वि चष्टे ॥ १ ॥ जुहुरे वि चितयंतः अनिऽमिषं नृमणं पांति
 आ दृह्णां पुरं विविष्णुः ॥ २ ॥ आ श्वेचेयस्य जंतवः द्युऽमत् वर्धत
 कृष्टयः निष्कऽमीवः बृहत् उक्थः एना मध्वा न वाजऽयुः ॥ ३ ॥
 प्रियं दुग्धं न काम्यं अजामि जाम्योः सचा घर्मः न वाजऽजठरः
 अदव्यः शश्वतः दभः ॥ ४ ॥ क्रीळन नः रश्मे आभुवः संभसना वा-
 युनां वेविदानः ताः अस्य सन् धृषजः न तिग्माः सुऽसंशिताः व-
 ह्यः वक्ष्णोऽस्थाः ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥ २० ॥ यं अये वाजऽसातमत्वं चित्मन्यसे रयितं नः गीऽभिः
 अवाय्यं देवऽचा पनय युजं ॥ १ ॥ ये अये न ईरयति ते वृद्धाः उयस्यं
 शवसः अप द्वेषः अप हूरः अन्यऽव्रतस्य सश्चिरे ॥ २ ॥ होतारं त्वा
 वृणीमहे अमे दक्षस्य साधनं यज्ञेषु पूर्य गिरा प्रयस्वतः हवा-
 महे ॥ ३ ॥ इत्था यथा ते ऊतये सहसाऽवन दिवेऽदिवे राये अ-
 तायं सुऽक्तो गोभिः स्याम सधऽमादः वीरैः स्याम सधऽमादः
 ॥ ४ ॥ १२ ॥

॥२१॥ मनुष्वत् त्वा निधीमहि मनुष्वत् सं इधीमहि अग्ने मनु-
ष्वत् अंगिरः देवान् देवऽयते यज् ॥१॥ त्वं हि मानुषे जने अग्ने
सुऽप्रीतः इध्यसे सुचः त्वा यंति आनुषक् सुऽजात सर्पिःऽआसुते
॥२॥ त्वा विश्वे सऽजोषसः देवासः दूतं अक्रत सपर्यतः त्वा कवे य-
ज्ञेषु देवं ईळते ॥३॥ देवं वः देवऽयज्यया अग्निं ईळीत मर्यैः सं-
ऽइद्धः शुक्र दीदिहि ऋतस्य योनिं आ असदः ससस्य योनिं आ
असदः ॥ ४ ॥ १३ ॥

॥२२॥ प्र विश्वऽसामन् अचिऽवत् अचै पावकऽशोचिषेयः
अध्वरेषु ईड्यः होता मंदऽतमः विशि ॥१॥ नि अग्निं जातऽवेदसं
दधात देवं ऋत्विजं प्र यज्ञः एतु आनुषक् अद्य देवव्यचऽतमः
॥२॥ चिकित्वतऽमनसं त्वा देवं मतीसः ऊतये वरेण्यस्य ते अवसः
इयानासः अमन्महि ॥३॥ अग्ने चिकिद्धि अस्य नः इदं वचः सहस्य
तं त्वा सुऽशिप्र दंऽपते स्तोमैः वर्धति अचयः गीऽभिः शुभंति
अचयः ॥ ४ ॥ १४ ॥

॥२३॥ अग्ने सहंतं आ भर द्युमन्स्य प्रऽसहां रयिं विश्वाः यः चर्ष-
णीः अभि आसा वाजेषु ससहंत ॥१॥ तं अग्ने पृतनाऽसहं रयिं
सहस्वः आ भर त्वं हि सत्यः अङ्गुतः दाता वाजस्य गोऽमतः ॥२॥
विश्वे हि त्वा सऽजोषसः जनासः वृक्तऽबर्हिषः होतारं सन्नऽसु
प्रियं व्यंति वार्या पुरु ॥३॥ सः हि स्म विश्वऽचर्षणिः अभिऽमांति
सहः दधे अग्ने एषु क्षयेषु आरेवत नः शुक्र दीदिहि द्युऽमत् पावक
दीदिहि ॥ ४ ॥ १५ ॥

॥२४॥ अग्ने त्वं नः अंतमः उत चाता शिवः भव वरुध्यः वसुः

अग्निः वसुऽअवाः अच्छ नक्षि द्युमतऽतमं रयिं दाः ॥ १ ॥ सः नः
बोधि श्रुधि हवँ उरुथ नः अघऽयतः समस्मात् तत् तत्वा शोचिष्ठ दी-
दिऽवः सुन्नाय नूनं ईमहे सखिऽभ्यः ॥ ३ ॥ ४ ॥ १६ ॥

॥ २५ ॥ अच्छ वः अग्निं अवसे देवं गासि सः नः वसुः रासंत पुत्रः
ऋषूणां ऋतऽवा पर्वति द्विषः ॥ १ ॥ सः हि सत्यः यं पूर्वै चित् देवा-
सः चित् यं ईधिर होतारं मंद्रऽजिह्वं इत् सुदीतिऽभिः विभाऽवसुं
॥ २ ॥ सः नः धीती वरिष्ठया श्रेष्ठया च सुऽमत्या अग्ने रायः दिदीहि
नः सुवृक्तिऽभिः वरेण्य ॥ ३ ॥ अग्निः देवेषु राजति अग्निः मर्तेषु आ-
ऽविशन अग्निः नः हव्यऽवाहनः अग्निं धीभिः सपर्येत ॥ ४ ॥ अग्निः
तु विश्ववऽतमं तु विऽब्रह्माणं उतऽतमं अतूतं अवयतऽपतिं
पुत्रं ददाति दाश्रुषे ॥ ५ ॥ १७ ॥ अग्निः ददाति सतऽपतिं ससाह यः
युधानऽभिः अग्निः अत्यं रघुऽस्य दं जेतारं अपराऽजितं ॥ ६ ॥ यत्
वाहिष्ठं तत् अग्नये बृहत् अर्चं विभाऽवसो महिषीऽइव तत्
रयिः तत् वाजाः उत ईरते ॥ ७ ॥ तव द्युऽमंतः अर्चयः यावाऽइव
उच्यते बृहत् उतो ते तन्यतुः यथा स्वानः अर्ते त्मना दिवः ॥ ८ ॥
एव अग्निं वसुऽयवः सहसानं ववंदिम सः नः विश्वाः अति द्विषः
पर्वत नावाऽइव सुऽक्रतुः ॥ ९ ॥ १८ ॥

॥ २६ ॥ अग्ने पावक रोचिषा मंद्रया देव जिह्वा आ देवान व-
क्षि यक्षि च ॥ १ ॥ तं त्वा घृतऽस्रो ईमहे चिचऽभानो स्वऽदृशं
देवान आ वीतये वह ॥ २ ॥ वीतिऽहोचं त्वा कवे द्युऽमंतं सं इधी-
महि अग्ने बृहंतं अध्वरे ॥ ३ ॥ अग्ने विश्वेभिः आ गृहि देवेभिः हव्य-
ऽदांतये होतारं त्वा वृणीमहे ॥ ४ ॥ यजमानाय सुन्वते आ अग्ने

सु० वीर्यं ब० देवैः आ स० त्ति ब० हिंषि ॥ ५ ॥ १९ ॥ सं० इ० धानः स० ह० स०
 ० जित् अ० मे ध० मी० णि पु० थ० सि दे० वा० नां दू० तः उ० व० थ्यः ॥ ६ ॥ नि अ० मिं
 जा० तः वे० द० सं० हो० च० वा० हं य० वि० ष्ठ० चं द० धा० त दे० वं ऋ० त्वि० जं ॥ ७ ॥ प्र य० ज्ञः
 ए० तु आ० नु० ष० क० अ० द्य दे० व० व्य० चः ० त० मः स्तृ० णी० त ब० हिंः आ० स० दे० ॥ ८ ॥ आ
 इ० दं म० रु० तः अ० श्वि० ना मि० चः सी० दं तु व० रु० णः दे० वा० संः स० वै० या वि० शा
 ॥ ९ ॥ २० ॥

॥ २७ ॥ अन० स्वं० ता स० तः प० तिः म० म० हे मे गा० वा चे० ति० ष्टः अ० सु० रः
 म० घो० नः चै० वृ० णः अ० मे द० श० ० भिः स० ह० सैः वै० श्वान० र चि० ० अ० रु० णः चि०
 के० त ॥ १ ॥ यः मे श० ता च विं० श० तिं च गो० नां ह० रीं च यु० क्ता सु० धुरां द०
 दा० ति वै० श्वान० र सु० स्तु० तः व० वृ० धानः अ० मे य० च्छं चि० ० अ० रु० णाय० श० र्मे
 ॥ २ ॥ ए० व ते अ० मे सु० म० तिं च० कानः न० वि० ष्टाय० न० व० मं च० स० द० स्युः यः मे
 गि० रः तु० वि० ० जा० त० स्यं पू० वीः यु० क्तेन० अ० भि चि० ० अ० रु० णः गृ० णा० ति ॥ ३ ॥
 यः मे इ० तिं प्र० ० वो० च० ति अ० श्वं० मे० धाय० सू० रये द० दं च० ऋ० चा स० निं य० ते
 द० दं मे० धां ऋ० तः ० य० ते ॥ ४ ॥ य० स्यं मा प० रु० षाः श० तं उ० तः ह० र्ष० य० ति
 उ० क्षा० णः अ० श्वं० मे० धस्य० दा० नाः सो० माः ० इ० व चि० ० आ० शि० रः ॥ ५ ॥ इं० द्रा०
 गी० श० त० दा० त्वि० अ० श्वं० मे० धे सु० वी० र्यं क्ष० त्रं धा० रय० तं बृ० ह० त दि० वि० सू० र्ये
 ० इ० व अ० ज० रं ॥ ६ ॥ २१ ॥

॥ २८ ॥ सं० इ० द्यः अ० मिः दि० वि शो० चिः अ० श्वे० त प्र० त्यङ् उ० ष० सं उ० वि०
 या वि० भा० ति ए० ति प्रा० चीं वि० श्वं० वा० रा न० मः ० भिः दे० वा० न ई० क्ता० ना
 ह० वि० षा घृ० ता चीं ॥ १ ॥ सं० इ० ध्य० मानः अ० म० त० स्य रा० ज० सि ह० विः कृ०
 खं० तं स० च० से० स्व० स्त० र्ये वि० श्वं० सः ध० त्ते द्र० वि० णं यं इ० न्व० सि आ० ति० थ्यं अ० मे
 नि च० ध० त्ते इ० त पुरः ॥ २ ॥ अ० मे श० र्धं म० ह० ते सो० भ० गाय० त० वं द्यु० स्वा०

नि॒ उ॒त॒ऽत॒मा॒नि॒सं॒तु॒ सं॒जा॒ऽप॒त्यं॒ सु॒ऽय॒मं॒ आ॒ कृ॒णु॒ष्व॒ श॒चु॒ऽय॒तां॒
अ॒भि॒ ति॒ष्ठ॒ म॒हा॑सि॒ ॥३॥ सं॒ऽइ॒द्व॒स्य॒ प्र॒ऽम॒ह॒सः॒ अ॒ग्ने॒ व॒दे॒ त॒व॒ अ॒ग्र्यं॒
वृ॒ष॒भः॒ द्यु॒न्म॒ऽवा॒न॒ अ॒सि॒ सं॒ अ॒ध्व॒रेषु॒ इ॒ध्व॒से॒ ॥४॥ सं॒ऽइ॒द्वः॒ अ॒ग्ने॒ आ॒
ऽहु॒त॒ दे॒वा॒न॒ य॒क्षि॒ सु॒ऽअ॒ध्व॒र॒त्वं॒ हि॒ ह॒व्य॒ऽवा॒ट॒ अ॒सि॒ ॥५॥ आ॒ जु॒हो॒त॒
दु॒व॒स्य॒तं॒ अ॒ग्निं॒ प्र॒ऽय॒ति॒ अ॒ध्व॒रे॒ वृ॒णी॒ध्वं॒ ह॒व्य॒ऽवा॒ह॒नं॒ ॥६॥ २२॥

॥२९॥ ची॒ अ॒ग्र्य॑मा॒ म॒नु॒षः॒ दे॒व॒ऽता॒ता॒ ची॒ रो॒च॒ना॒ दि॒व्या॒ धा॒र॒य॒न्त॒
अ॒र्च॑ति॒ त्वा॒ म॒रु॒तः॒ पू॒त॒ऽद॒क्षाः॒ त्वं॒ ए॒षां॒ ऋ॒षिः॒ इ॒न्द्र॒ अ॒सि॒ धी॒रः॒ ॥१॥
अ॒नु॒ यत् ई॒ म॒रु॒तः॒ म॒न्द॒सा॒नं॒ आ॒र्च॑न् इ॒न्द्रं॒ प॒पि॒ऽवा॒सं॒ सु॒त॒स्य॒ आ॒
अ॒द॒त्त॒ व॒ज्रं॒ अ॒भि॒ यत् अ॒हिं॒ ह॒न॒ अ॒पः॒ य॒ज्ञीः॒ अ॒मृ॒ज॒त॒ स॒र्त॒वै॒ ऊं॒
॥२॥ उ॒त॒ ब्र॒ह्मा॒णः॒ म॒रु॒तः॒ मे॒ अ॒स्य॒ इ॒न्द्रः॒ सो॒म॒स्य॒ सु॒ऽसु॒त॒स्य॒ पे॒याः॒
त॒त् हि॒ ह॒व्यं॒ म॒नु॒षे॒गाः॒ अ॒वि॒द॒त् अ॒ह॒न॒ अ॒हिं॒ प॒पि॒ऽवा॒न॒ इ॒न्द्रः॒ अ॒स्य॒
॥३॥ आ॒त॒रो॒द॒सी॒ वि॒ऽत॒रं॒ वि॒स्क्र॒भा॒य॒त् सं॒ऽवि॒व्या॒नः॒ चि॒त्त॒भि॒
य॒से॒ मृ॒गं॒ कः॒ जि॒र्गा॒तिं॒ इ॒न्द्रः॒ अ॒प॒ऽज॒गृ॒रा॒णः॒ प्र॒ति॒ श्व॒स॒न्तं॒ अ॒व॒ दा॒
न॒वं॒ ह॒न॒ ॥४॥ अ॒ध॒ ऋ॒त्वा॒ म॒घ॒ऽव॒न॒ तु॒भ्यं॒ दे॒वाः॒ अ॒नु॒ वि॒श्वे॒ अ॒द॒दुः॒
सो॒म॒ऽपे॒यं॒ यत् सूर्य॑स्य॒ ह॒रि॒तः॒ प॒त॑ती॒ पु॒रः॒ स॒तीः॒ उ॒प॒राः॒ ए॒त॒शे॒ कः॒
॥५॥ २३॥ न॒वं॒ यत् अ॒स्य॒ न॒व॒तिं॒ च॒ भो॒गा॒न॒ सा॒कं॒ व॒ज्रे॒ण॒ म॒घ॒
ऽवा॒ वि॒ऽवृ॒थ॒त् अ॒र्च॑ति॒ इ॒न्द्रं॒ म॒रु॒तः॒ स॒ध॒ऽस्ये॒ चै॒स्तु॒भे॒न॒ व॒च॒सा॒
बा॒ध॒त् द्वां॒ ॥६॥ स॒खा॒ स॒ख्ये॒ अ॒प्र॒च॒त् तू॒यं॒ अ॒ग्निः॒ अ॒स्य॒ ऋ॒त्वा॒ म॒
हि॒षा॒ ची॒ श॒ता॒नि॒ ची॒ सा॒कं॒ इ॒न्द्रः॒ म॒नु॒षः॒ स॒रा॑सि॒ सु॒तं॒ पि॒ब॒त् वृ॒च॒
ऽह॒त्या॒य॒ सो॒मं॒ ॥७॥ ची॒ यत् श॒ता॒ म॒हि॒षा॒णां॒ अ॒धः॒ माः॒ ची॒ स॒रा॑सि॒
म॒घ॒ऽवा॒ सो॒म्या॒ अ॒पाः॒ का॒रं॒ न॒ वि॒श्वे॒ अ॒हृ॒न्त॒ दे॒वाः॒ भ॒रं॒ इ॒द्रा॒य॒ यत्
अ॒हिं॒ ज॒घा॒न॒ ॥८॥ उ॒श्ना॒ यत् स॒ह॒स्यैः॒ अ॒या॒तं॒ गृ॒हं॒ इ॒न्द्र॒ जू॒जु॒वा॒ने॒भिः॒
अ॒श्वैः॒ व॒न्वा॒नः॒ अ॒च॒ स॒ऽर॒थं॒ य॒या॒थ॒ कु॒त्से॒न॒ दे॒वैः॒ अ॒व॒नोः॒ ह॒ श्रु॒णां॒

॥९॥ प्रअन्यत् चक्रं अवृहः सूर्यस्य कुत्साय अन्यत् वरिवः यातवे
 अकः० अनासः दस्यून अमृणः वधेन नि दुर्योणे अवृणक् मध्र-
 ऽवाचः ॥१०॥ २४॥ स्तोमासः त्वा गौरिऽवीतेः अवधेन अरंधयः
 वैदधिनाय पिप्रु आ त्वां चृजिश्वा सख्याय चक्रे पचन् पक्तीः
 अपिबः सोमं अस्य ॥११॥ नवऽग्वासः सुतऽसोमासः इंद्रं दश-
 ऽग्वासः अभि अर्चति अकैः गर्थं चित् ऊर्व अपिधानऽवंतं तं
 चित् नरः शशमानाः अपं व्रन ॥१२॥ कथो नु ते परि चराणि वि-
 द्धान वीर्या मघऽवन् या चकर्थे या चो नु नव्या कृणवः शविष्ठ प्र
 इत् ऊं ता ते विदथेषु ब्रवाम ॥१३॥ एता विश्वा चकृऽवान इंद्र
 भूरि अपरिऽइतः जनुषा वीर्येण या चित् नु वज्जिन कृणवः दधृ-
 ष्वान्न ते वर्ता तविष्याः अस्ति तस्याः ॥१४॥ इंद्रं ब्रह्म क्रियमा-
 णा जुषस्व या ते शविष्ठ नव्याः अकर्म वस्ताऽइव भद्रा सुऽकृता
 वसुऽयुः रथं न धीरः सुऽअपाः अतस्थं ॥ १५ ॥ २५ ॥

॥३०॥ क्रस्यः वीरः कः अपश्यत् इंद्रं सुखऽरथं इयमानं हरिऽभ्यां
 यः राया वजी सुतऽसोमं इच्छन् तत् ओकः गता पुरुऽहूतः ऊती
 ॥१॥ अव अच चक्षं पदं अस्य सस्वः उयं निऽधातुः अनु आयं इ-
 च्छन् अपृच्छं अन्यान् उत ते मे आहुः इंद्रं नरः बुबुधानाः अशेम
 ॥२॥ प्रनु वयं सुते या ते कृतानि इंद्रं ब्रवाम यानि नः जुजौषः वे-
 दत् अविद्वान् अणुवन् च विद्वान् वहते अयं मघऽवा सर्वेऽसेनः
 ॥३॥ स्थिरं मनः चकृषे जातः इंद्रं वेषि इत् एकः युधये भूयसः चित्
 अशमानं चित् शवसा दिद्युतः वि विदः गवां ऊर्व उस्त्रियाणां
 ॥४॥ परः यत् त्वं परमः आऽजनिष्ठाः पराऽवति श्रुत्यं नाम बिभ्रत्
 अतः चित् इंद्रात् अभयं ते देवाः विश्वाः अपः अजयत् दासऽप-

लीः ॥ ५ ॥ २६ ॥ तुभ्यं इत् एते मरुतः सुऽशेवाः अर्चन्ति अर्कं सुन्वन्ति
 अंधः अहिं ओहानं अपः आऽश्यानं प्र मायाभिः मायिनं सस्रुत्
 इंद्रः ॥ ६ ॥ वि सु मृधः जनुषां दानं इन्वन् अहंन गवां मघऽवन्
 संऽचकानः अत्र दासस्य नमुचेः शिरः यत् अवर्तयः मनवे गातुं
 इच्छन् ॥ ७ ॥ युजं हि मां अकृथाः आत् इत् इंद्र शिरः दासस्य न-
 मुचेः मथायन् अश्मानं चित् स्वयं वर्तमानं प्र चक्रियाऽइव
 रोदसी मरुतऽभ्यः ॥ ८ ॥ स्त्रियः हि दासः आयुधानि चक्रे किं मा
 करन् अवलाः अस्य सेनाः अंतः हि अख्यत् उभे अस्य धेने अथ
 उप प्र ऐत् युधये दस्यु इंद्रः ॥ ९ ॥ सं अत्र गावः अभितः अनवन्त
 इहऽइह वसैः विऽयुताः यत् आसन् सं ताः इंद्रः असृजत् अस्य
 शकैः यत् ई सोमांसः सुऽसुताः अमंदन् ॥ १० ॥ २७ ॥ यत् ई सोमाः
 बभ्रुऽधूताः अमंदन् अरौरवीत् वृषभः सदर्नेषु पुरंऽदरः पपि-
 ऽवान् इंद्रः अस्य पुनः गवां अददात् उस्त्रियाणां ॥ ११ ॥ भद्रं इदं
 रुशमाः अग्ने अक्रन् गवां चत्वारि ददतः सहस्रां ऋणंऽचयस्य प्र-
 ऽयता मघानि प्रति अग्रभीष्म नृऽतमस्य नृणां ॥ १२ ॥ सुऽपेशं
 मा अवसृजन्ति अस्तं गवां सहस्रैः रुशमांसः अग्ने तीव्राः इंद्रं अ-
 ममंदुः सुतांसः अक्तोः विऽउष्टौ परिऽतकम्यायाः ॥ १३ ॥ औच्छत्
 सा रात्री परिऽतकम्या या ऋणंऽचये राजनि रुशमानां अत्यः न
 वाजी रघुः अज्यमानः बभ्रुः चत्वारि असन्त सहस्रां ॥ १४ ॥ चतुः-
 ऽसहस्रं गव्यस्य पश्वः प्रति अग्रभीष्म रुशमेषु अग्ने घर्मे चित् तप्तः
 प्रऽवृजे यः आसीत् अग्रयस्यः तं जुं आदाम विप्राः ॥ १५ ॥ २८ ॥

॥ ३१ ॥ इंद्रः रथाय प्रऽवर्तं कृणोति यं अधिऽअस्थात् मघऽवां

वाजऽयंतं यूथाऽइव पश्वः वि उनोति गोपाः अरिष्टः याति प्र-
 थमः सिसासन ॥१॥ आ प्र द्रव हरिऽवः मा वि वेनः पिशंगऽराते
 अभिनः सचस्व न हित्व इन्द्र वस्यः अन्यत् अस्ति अमेनान चित्
 जनिऽवतः चकर्थ ॥२॥ उत् यत् सहः सहसः आ अर्जनिष्ट देदिष्टे
 इन्द्रः इन्द्रियाणि विश्वा प्र अचोदयत् सुऽदुघाः ववे अंतः वि ज्यो-
 तिषा संऽववृत्त तमः अवः ॥३॥ अनवः ते रथं अश्वाय तक्षन्
 त्वष्टा वज्रं पुरुऽहूत द्युऽमंतं ब्रह्माणः इन्द्रं महयंतः अकैः अवर्धयन्
 अहंये हंत वै ऊं ॥४॥ वृष्णे यत् ते वृषणः अर्कं अर्चान इन्द्र यावा-
 णः अदितिः सऽजोषाः अनश्वासः ये पवयः अरथाः इन्द्रऽइषिताः
 अभि अवर्तंत दस्यून ॥५॥२९॥ प्र ते पूर्वाणि करणानि वोचं प्र
 नूतना मघऽवन या चकर्थ शक्तिऽवः यत् विऽभराः रोदसी उभे
 जयन् अपः मनवे दानुऽचित्राः ॥६॥ तत् इत् नु ते करणं दस् विप्र
 अहिं यत् घ्नन् ओजः अत्र अमिमिषाः शुष्णस्य चित् परिमायाः
 अगृभ्णाः प्रऽपित्वं यन् अपं दस्यून असेधः ॥७॥ त्वं अपः यदवे
 तुर्वशाय अरमयः सुऽदुघाः पारः इन्द्र उयं अयातं अवहः ह कुत्सं
 सह यत् वां उशनां अरंत देवाः ॥८॥ इन्द्राकुत्सा वहमाना रथेन
 आ वां अत्याः अपि कर्णे वहंतु निः सी अतऽभ्यः धमथः निः स-
 धऽस्थात् मघोनः हृदः वरथः तमांसि ॥९॥ वातस्य युक्तान सुऽयुजः
 चित् अश्वान कविः चित् एषः अजगन् अवस्युः विश्वे ते अत्र
 मरुतः सखायः इन्द्र ब्रह्माणि तविषी अवर्धन ॥१०॥३०॥ सूरः चित्
 रथं परिऽतकम्यायां पूर्वं कर्त उपरं जूजुऽवांसं भरत चक्रं एतंशः
 सं रिणाति पुरः दधत् सनिष्यति क्रतुं नः ॥११॥ आ अयं जनाः अ-
 भिऽचक्षे जगाम इन्द्रः सखायं सुतऽसौमं इच्छन् वदन् यावा अव
 वेदिं भ्रियाते यस्य जीरं अध्वर्यवः चरति ॥१२॥ ये चाकनंत चा-

कनैत नु ते मतीः अमृत मो' ते अंहः आ अरन ववंधि यज्यून उत
तेषु धेहि ओजः जनेषु येषु ते स्याम ॥ १३ ॥ ३१ ॥

॥३२॥ अददः उत्सं असृजः वि खानि त्वं अर्णवान् बद्धधानान्
अरम्णाः महान्तं इंद्र पर्वतं वियत् वः० सृजः वि धाराः अव दान वं
हन० ॥ १ ॥ त्वं उत्सान् अतुऽभिः बद्धधानान् अरंहः ऊधः पर्वतस्य
वज्जिन अहिं चित् उय प्रऽयुतं शयानं जघन्वान इंद्र तविषी अ-
धत्थाः ॥ २ ॥ त्यस्य चित् महतः निः मृगस्य वधः जघान तविषीभिः
इंद्रः यः एकः इत् अप्रतिः मन्यमानः आत् अस्मात् अन्यः अज-
निष्ट तव्यान् ॥ ३ ॥ त्वं चित् एषां स्वधया मदंतं मिहः नपातं सुऽवृधं
तमऽगां वृषऽप्रभर्मा दान वस्य भामं वज्रेण वजी निजघान शु-
ष्ण ॥ ४ ॥ त्वं चित् अस्य क्रतुऽभिः निऽसत्तं अमर्मणः विदत् इत् अस्य
मर्म यत् ई सुऽस्तु प्रऽभृता मदस्य युयुत्संतं तमसि हर्म्ये धाः ॥ ५ ॥
त्वं चित् इत्था कृत्पयं शयानं अमूर्यं तमसि ववृधानं तं चित् मं-
दानः वृषभः सुतस्य उच्चैः इंद्रः अपऽगूर्यं जघान् ॥ ६ ॥ ३२ ॥ उत यत्
इंद्रः महते दानवाय वधः यमिष्ट सहः अप्रतिऽइतं यत् ई वज्रस्य
प्रऽभृती ददाभं विश्वस्य जंतोः अधमं चकार ॥ ७ ॥ त्वं चित् अर्णौ
मधुऽपं शयानं असिन्वं ववं महि आदत् उयः अपादं अचं महता
वधेन नि दुर्योणे अवृणक् मृधऽवाचं ॥ ८ ॥ कः अस्य शुष्मं तविषी
वराते एकः धनां भरते अप्रतिऽइतः इमे चित् अस्य जयसः नु
देवी इंद्रस्य ओजसः भियसा जिहाते ॥ ९ ॥ नि असौ देवी स्व-
ऽधितिः जिहीते इंद्राय गातुः उशतीऽइव येमे सं यत् ओजः युवते
विश्वं आभिः अनु स्वधाऽवै क्षितयः नमंत ॥ १० ॥ एकं नु त्वा सत्-
ऽपतिं पांचऽजन्यं जातं शृणोमि यशसं जनेषु तं मे जगृभे आ-

ऽशसः न विष्टं दोषा वस्तोः हवमानासः इंद्रं ॥ ११ ॥ एव हि त्वां ऋ-
तुऽथा यातयंतं मघा विप्रेभ्यः ददंतं ऋणो मि किं ते ब्रह्माणः गृह्ते
सखायः ये त्वाऽया निऽदधुः कामं इंद्र ॥ १२ ॥ ३३ ॥ १ ॥ २ ॥

॥ ३३ ॥ महिं महे तवसे दीध्ये नृन इंद्राय इत्या तवसे अंतयान्
यः अस्मै सुऽमतिं वाजऽसातौ स्तुतः जने सुऽमर्यः चिकेतं ॥ १ ॥ सः
त्वं नः इंद्र धियसानः अकैः हरीणां वृषन् योक्तुं अश्रेः याः इत्या
मघऽवन् अनु जोषं वक्षः अभि प्र अर्यैः ससि जनान् ॥ २ ॥ न ते ते
इंद्र अभि अस्मात् ऋष्व अयुक्तासः अब्रह्मता यत् असन् तिष्ठ रथं
अधितं वज्रऽहस्त आ रश्मिं देव यमसे सुऽअश्वः ॥ ३ ॥ पुरु यत् ते
इंद्र संति उक्था गवे चकथं उर्वरासु युध्यन् ततस्ते सूर्याय चित्
ओकसि स्वे वृषा समतऽसु दासस्य नाम चित् ॥ ४ ॥ वयं ते ते इंद्र
ये च नरः शर्धेः जज्ञानाः याताः च रथाः आ अस्मान् जगम्यात्
अहिऽशुष्म सत्वा भगः न हव्यः प्रऽभृथेषु चारुः ॥ ५ ॥ १ ॥ पृष्टेण्यं
इंद्र त्वे हि ओजः नृमणानि च नृतमानः अमर्तः सः नः एनीं व-
सवान् रयिं दाः प्र अर्यैः स्तुषे तुविऽमघस्य दानं ॥ ६ ॥ एव नः
इंद्र ऊतिऽभिः अव पाहि गृणतः शूर कारुन् उत त्वचं ददंतः
वाजऽसातौ पिप्रीहि मध्वः सुऽसुतस्य चारोः ॥ ७ ॥ उत त्वे मा
पौरुऽकुत्सस्य सूरैः च सदस्योः हिरणिनः राराणाः वहंतु मा दश
श्येतासः अस्य गैरिऽक्षितस्य ऋतुऽभिः नु सश्चे ॥ ८ ॥ उत त्वे मा
मारुतऽअश्वस्य शोणाः ऋत्वाऽमघासः विदथस्य रातौ सहस्रा
मे च्यवतानः ददानः आनूकं अर्यैः वपुषेन आर्चत ॥ ९ ॥ उत त्वे मा
ध्वन्यस्य जुष्टाः लक्ष्मण्यस्य सुऽरुचः यतानाः महा रायः संऽवर-
णस्य ऋषेः ब्रजं न गावः प्रऽयताः अपि गमन् ॥ १० ॥ २ ॥

॥३४॥ अजातशत्रुं अजरां स्वऽवती अनु स्वधा अमिता
 दस्मँ ईयते सुनोतन पचत ब्रह्मऽवाहसे पुरुऽस्तुताय प्रऽतरं दधा-
 तन ॥१॥ आ यः सोमेन जठरं अपिप्रत अमैदत मघऽवा मध्वः
 अंधसः यत् ई मृगाय हंत वे महाऽवधः सहस्रऽभृष्टि उशना वधं
 यमत ॥२॥ यः अस्मै घ्नसे उत वा यः ऊधनि सोमै सुनोति भवति
 द्युऽमान् अहं अपऽअप शक्रः ततनुष्टिं ऊहति तनूऽश्रुभं मघ-
 ऽवा यः कवऽसखः ॥३॥ यस्य अवधीत् पितरं यस्य मातरं यस्य
 शक्रः भ्रातरं न अतः ईषते वेति इत् ऊं अस्य प्रऽयता यतऽकरः न
 किल्बिषात् ईषते वस्वः आऽकरः ॥४॥ न पंचऽभिः दशऽभिः वष्टि
 आऽरभै न असुन्वता स च ते पुष्यता च न जिनाति वा इत् अमुया
 हंति वा धुनिः आ देवऽयुं भजति गोऽमति व्रजे ॥५॥ ३॥ विऽत्व-
 क्षणः संऽऋतौ चक्रं आसजः असुन्वतः विषुणः सुन्वतः वृधः
 इंद्रः विश्वस्य दमिता विऽभीषणः यथाऽवशं नयति दासं आर्यैः
 ॥६॥ सं ई पणेः अजति भोजनं मुषे वि दाऽपुषे भजति सूनरं वसु
 दुऽगे च न धियते विश्वः आ पुरुजनः यः अस्य तविषी अचक्रुधत्
 ॥७॥ सं यत् जनौ मुऽधनौ विश्वऽशर्धसौ अवेत् इंद्रः मघऽवा गोषु
 शुभिषु युजं हि अन्यं अकृत प्रऽवेपनी उत् ई गव्यं सृजते सत्व-
 ऽभिः धुनिः ॥८॥ सहस्रऽसां आमिऽवेशिं गृणीषे शर्विं अग्ने उप-
 ऽमां केतुं अर्यैः तस्मै आपः संऽयतः पीपयत् तस्मिन् स्रुचं अम-
 ऽवत् त्वेषं अस्तु ॥९॥ ४॥

॥३५॥ यः ते साधिष्ठः अवसे इंद्रं क्रतुः तं आभर अस्मभ्यं चर्षणि-
 ऽसहं सखिं वाजेषु दुस्तरं ॥१॥ यत् इंद्र ते चतस्रः यत् शूर संति
 तिस्रः यत् वा पंच क्षितीनां अवः तत् सुनः आभर ॥२॥ आ ते अवः

वरेण्यं वृषेनऽतमस्य हूमहे वृषेऽजुतिः हि जज्ञिषे आऽभूभिः इन्द्र
तुर्वेणिः ॥३॥ वृषा हि असिं राधसे जज्ञिषे वृष्णि ते शवः स्वऽक्षं
ते धृषत् मनः सचाऽहं इन्द्र पौंस्यं ॥४॥ त्वं तं इन्द्र मर्त्यं अमित्रऽयं तं
अद्रिऽवः सर्वेऽस्था शतऽक्रतो० नि याहि शवसः पते ॥५॥५॥ त्वां
इत् वृचहन्ऽतम जनांसः वृक्तऽबर्हिषः उयं पूर्वीषु पूर्वं हवते
वाजऽसातये ॥६॥ अस्माकं इन्द्र दुस्तरं पुरऽयावानं आजिषु स-
ऽयावानं धनेऽधने वाजऽयं तं अव रथं ॥७॥ अस्माकं इन्द्र आ इहि
नः रथं अव पुरं द्या वयं शविष्ठ वार्यं दिवि श्वः दधीमहि दिवि
स्तोमं मनामहे ॥ ८ ॥ ६ ॥

॥३६॥ सः आ गमत् इन्द्रः यः वसूनां चिकेत त दातुं दामनः रयी-
णां धन्वऽचरः न वंसगः तृषाणः चक्रमानः पिबतु दुग्धं अंशुं ॥१॥
आ ते हनू हरिऽवः शूर शिप्रैः रुहत सोमः न पर्वतस्य पृष्ठे अनु
त्वा राजन् अवैतः न हिन्वन् गीऽभिः मदेम पुरुऽहूत विश्वे ॥२॥
चक्रं न वृत्तं पुरुऽहूत वेपते मनः भिया मे अमतेः इत् अद्रिऽवः
स्थात् अधि त्वा जरिता सदाऽवृध कुवित नु स्तोषत् मघऽवन्
पुरुऽवसुः ॥३॥ एषः यावाऽइव जरिता ते इन्द्र इर्यति वाचं बृहत्
आशुषाणः प्र सव्येन मघऽवन् यसिं रायः प्र दक्षिणि त हरिऽवः
मा वि वेनः ॥४॥ वृषा त्वा वृषणं वर्धतु द्यौः वृषा वृषेऽभ्यां वहसे
हरिऽभ्यांसः नः वृषा वृषेऽरथः सुऽशिप्र वृषेऽक्रतो० वृषा वज्रिन्
भरेधाः ॥५॥ यः रोहितौ वाजिनौ वाजिनीऽवान् चिऽभिः शतैः
सचमानौ अदिष्ट यूने सं असै क्षितयः नमतां श्रुतऽरथाय मरु-
तः दुवऽया ॥ ६ ॥ ७ ॥

॥३७॥ संभानुना यतते सूर्यस्य आऽजुहानः घृतऽपृष्ठः सुऽअं-

चाः तस्मै अमृधाः उषसः वि उच्छान् यः इंद्राय सुनवाम इति
 आहं॥१॥ समिद्धा अग्निः वनवत् स्त्रीर्योऽवर्हिः युक्तो या वा सुत-
 ऽसौमः जराते यावाणः यस्य इषिरं वदति अयं त्वं अध्वर्युः हविषा
 अवसिंधुं॥२॥ वधूः इयं पतिं इच्छती एति यः ई वहाते महिषी
 इषिरां आ अस्य अवस्यात् रथः आ च घोषात् पुरु सहस्रा परि
 वर्तयाते॥३॥ न सः राजा व्ययते यस्मिन् इंद्रः तीव्रं सोमं पिबति
 गोऽसंखायं आ सत्वनैः अजति हंति वृचं क्षेति क्षितीः सुऽभगः
 नाम पुष्यं॥४॥ पुष्या तक्षमे अभियोगे भवाति उभे वृती संऽय-
 ती० सं जयाति प्रियः सूर्ये प्रियः अग्रा भवाति यः इंद्राय सुत-
 ऽसौमः ददांश्त ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥३८॥ उरोः ते इंद्र राधसः विऽभ्वी रातिः शतऽक्रतो० अधनः
 विश्वऽचर्षणे द्युम्ना सुऽक्षत्रं मह्यं॥१॥ यत् ई इंद्र अवाय्यं इषं
 शविष्ठ दधिषे प्रपद्ये दीर्घश्चुतऽतमं हिरण्यऽवर्णं दुस्तरं॥२॥ शु-
 ष्मासः ये ते अद्रिऽवः मेहना केतऽसापः उभा देवौ अभिष्टये
 दिवः चग्मः च राजथः॥३॥ उत्तो नः अस्य कस्य चित् दक्षस्य तव
 वृचऽहनं अस्मभ्यं नृम्यां आ भर अस्मभ्यं नृऽमनस्यसे॥४॥ नु ते
 आभिः अभिष्टिऽभिः तव शर्मेन शतऽक्रतो० इंद्र स्याम सुऽगो-
 पाः शूर स्याम सुऽगोपाः ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥३९॥ यत् इंद्र चित्र मेहना अस्ति त्वाऽदातं अद्रिऽवः राधः तत्
 नः विदत्तऽवसो० उभया हस्ति आ भर॥१॥ यत् मन्यसे वरेण्यं इंद्रं
 द्युक्षं तत् आ भर विद्यामं तस्य ते वयं अकूपारस्य दावने॥२॥ यत्
 ते दिक्षु प्रऽराध्यं मनः अस्ति श्रुतं बृहत् तेन दृष्ट्वा चित् अद्रिऽवः

आ वाजं दृषि सातये ॥३॥ मंहिष्ठं वः मघोनां राजानं चर्षणीनां
 इन्द्र उप प्रशस्तये पूर्वीभिः जुजुषे गिरः ॥४॥ असै इत काथं वचः
 उक्थं इंद्राय शंस्यत सै कुं ब्रह्म वाहसे गिरः वर्धति अचयः गिरः
 शुभंति अचयः ॥ ५ ॥ १० ॥

॥४०॥ आ याहि अद्रिऽभिः सुतं सोमं सोमऽपते पिब वृषन्
 इंद्र वृषऽभिः वृचहन्ऽतम् ॥१॥ वृषा यावा वृषा मदः वृषा सोमः
 अयं सुतः वृषन् इंद्र वृषऽभिः वृचहन्ऽतम् ॥२॥ वृषा त्वा वृषणं
 हुवे वज्रिन् चिचाभिः ऊतिऽभिः वृषन् इंद्र वृषऽभिः वृचहन्ऽतम्
 ॥३॥ ऋजीषी वजी वृषभः तुराषाद् शुष्मी राजा वृचऽहा सो-
 मऽपावा युक्ता हरिऽभ्यां उप यासत् अर्वाङ् माथ्यदिने सवने
 मत्सत् इंद्रः ॥४॥ यत् त्वा सूर्य स्वऽभानुः तमसा अविध्यत् आसु-
 रः अक्षेचऽवित् यथा मुग्धः भुवनानि अदीधुयुः ॥५॥ ११ ॥ स्वः-
 ऽभानोः अध यत् इंद्र मायाः अवः दिवः वर्तमानाः अवऽअहन्
 गृह्णं सूर्यं तमसा अपऽव्रतेन तुरीयेण ब्रह्मणा अविंदत् अचिः
 ॥६॥ मा मां इमं तव संतं अचे इरस्या दुग्धः भियसा नि गारीत् त्वं
 मिचः असि सत्यऽराधाः तौ मा इह अवतं वरुणः च राजा ॥७॥
 यावणः ब्रह्मा युयुजानः सपर्येन कीरिणा देवान नमसा उपऽशि-
 क्षन् अचिः सूर्यस्य दिवि चक्षुः आ अधात् स्वऽभानोः अप मा-
 याः अघुक्षत् ॥८॥ यं वै सूर्य स्वऽभानुः तमसा अविध्यत् आसुरः
 अचयः तं अनु अविंदन् नहि अन्ये अशक्नुवन् ॥ ९ ॥ १२ ॥

॥४१॥ कः नु वां मिचा वरुणी ऋतऽयन दिवः वा महः पार्थि-

वस्य वा॒ दे॒ च॒त॒स्य॑ वा॒ स॒द॒सि॑ वा॒सी॒षां॑ नः॒ य॒ज्ञो॒ऽय॒ते वा॒ प॒शु॒ऽसः॑
 न वा॒जा॒न॑ ॥१॥ ते नः॒ मि॒त्रः॑ वरु॒णः॑ अ॒र्य॒मा आ॒युः॑ इ॒ंद्रः॑ च॒भु॒क्षाः॑
 म॒रुतः॑ जु॒ष॒त॒ नमः॑ऽभिः वा॒ ये द॒ध॒ते सु॒ऽवृ॒क्ति॒ स्तोमं॑ रु॒द्रा य॒मी॒न्द्र॒षे
 स॒ऽजोषाः॑ ॥२॥ आ वा॒ येष्टा॑ अ॒श्वि॒ना हु॒व॒र्ध्वै वा॒त॒स्य॑ प॒त्न॒न॒र॒थ्य॒स्य
 पु॒ष्टौ उ॒त वा॒ दि॒वः॑ अ॒सु॒राय॑ म॒न्म॒ प्र अ॒धा॒सि॒ऽइ॒व य॒ज्य॒वे भ॒र॒ध्वं
 ॥३॥ प्र स॒स्र॒णः॑ दि॒व्यः॑ क॒ण्वो॒ऽहो॒ता चि॒तः॑ दि॒वः॑ स॒ऽजोषाः॑ वा॒तः॑ अ॒ग्निः॑
 पू॒षा भ॒गः॑ प्र॒ऽभृ॒थे वि॒श्वो॒भो॒जाः॑ आ॒जिं न ज॒ग्मुः॑ आ॒श्व॒श्व॒
 ऽत॒माः ॥४॥ प्र वः॒ र॒यिं यु॒क्तो॒ अ॒श्वं भ॒र॒ध्वं रा॒यः॑ ए॒षे अव॑से द॒धी॒त
 धीः॑ सु॒ऽशे॒वः॑ ए॒वैः औ॒शि॒ज॒स्य॑ हो॒ता ये वः॑ ए॒वाः म॒रुतः॑ तु॒राणां॑
 ॥५॥ १३॥ प्र वः॒ वा॒युं र॒थो॒ऽयु॒जं कृ॒णु॒ध्वं प्र दे॒वं वि॒प्रं प॒नि॒तारं॑ अ॒कैः॑
 इ॒षु॒ध्वं च॑ च॒त॒ऽसा॒पः॑ पु॒रं॒ऽधीः॑ व॒स्वी॒ नः॑ अ॒त्र प॒त्नीः॑ आ॒धि॒ये धुः॑
 ॥६॥ उ॒प वः॑ ए॒षे व॒द्वेभिः॑ श्रू॒षैः प्र य॒ह्नी॑ दि॒वः॑ चि॒त॒य॒त॒ऽभिः॑ अ॒कैः॑
 उ॒ष॒सा॒न॒क्ता वि॒दुषी॑ऽइ॒व॑ वि॒श्वं आ॒ ह॒ व॒ह॒तः॑ म॒न्या॒य य॒ज्ञं ॥७॥
 अ॒भि वः॑ अ॒र्च॑ पो॒था॒ऽव॒तः॑ नृ॒न॒ वा॒स्तोः॑ प॒तिं त्व॒ष्टा॒र॒रा॒णः॑ ध॒न्या
 स॒ऽजोषाः॑ धि॒ष॒णा॒ नमः॑ऽभिः व॒न॒स्प॒ती॒न् ओष॑धीः रा॒यः॑ ए॒षे ॥८॥
 तु॒जे नः॑ त॒ने प॒र्व॒ताः॑ संतु॒ स्वो॒ऽए॒त॒वः॑ ये व॒स॒वः॑ न वी॒राः॑ प॒नि॒तः॑
 आ॒प्यः॑ य॒ज॒तः॑ स॒दा॒ नः॑ व॒धा॒त॒ नः॑ शंसं॒ नयैः॑ अ॒भिष्टौ॑ ॥९॥ वृ॒ष्णाः॑ अ॒
 स्तो॒षि॒भू॒म्य॒स्य॑ ग॒र्भं चि॒तः॑ न॒पा॒तं अ॒पां सु॒ऽवृ॒क्ति॒ गृ॒णी॒ते अ॒ग्निः॑
 ए॒त॒रि॒ न श्रू॒षैः शो॒चिः॑ऽकै॒शः॑ नि॒ रि॒णा॒ति॒ व॒नां ॥१०॥ १४॥ क॒था
 म॒हे रु॒द्रि॒या॒य ब्र॒वा॒म॒ क॒त॒ रा॒ये चि॒कि॒तु॒षे भ॒गा॒य आ॒पः॑ ओष॑धीः
 उ॒त नः॑ अ॒व॒न्तु॒ द्यौः॑ व॒ना गि॒रयः॑ वृ॒क्षो॒ऽकै॒शः॑ ॥११॥ श्रू॒णो॒तु नः॑ ऊ॒
 र्जा॒ प॒तिः॑ गि॒रः॑ सः न॒भः॑ त॒री॒या॒न् इ॒षि॒रः॑ परि॒ऽज्मा श्रू॒ण्व॒न्तु॒ आ॒पः॑
 पु॒रः॑ न श्रु॒भ्राः॑ परि॒ सु॒चः॑ ब॒वृ॒हा॒ण॒स्य॑ अ॒द्रेः॑ ॥१२॥ वि॒द॒ चि॒त॒ नु
 म॒हा॒न्तः॑ ये वः॑ ए॒वाः ब्र॒वा॒म॒ द॒स्माः॑ वा॒यै द॒धा॒नाः॑ व॒यः॑ च॒न सु॒ऽभ्वः॑

आ अव यंति द्युभा मर्तं अनुऽयतं वधऽक्षैः ॥ १३ ॥ आ दैव्यानि पा-
थि वानि जन्म अपः च अच्छ सुऽमखाय वो चं वर्धतां द्वावः गिरः
चंद्रऽअयाः उदा वर्धतां अभिऽसाताः अर्णः ॥ १४ ॥ पदेऽपदे मे
जरिमा नि धायि वरुची वा शक्रा या पायुऽभिः च सिसंक्तु माता
मही रसानः स्मत् सूरिऽभिः ऋजुऽहस्तां ऋजुऽवनिः ॥ १५ ॥ १५ ॥
कथा दाशेम नमसा सुऽदानून एवऽया मरुतः अच्छऽउक्तौ प्र-
ऽश्रवसः मरुतः अच्छऽउक्तौ मा नः अहिः बुध्न्यः रिषे धात अ-
स्माकं भूत उपमातिऽवनिः ॥ १६ ॥ इति चित नु प्रऽजायै पशु-
ऽमर्त्यै देवासः वनते मर्त्यः वः आ देवासः वनते मर्त्यः वः अचं
शिवां तन्वः धासिं अस्याः जरां चित मे निऽऽतिः जयसीत
॥ १७ ॥ तां वः देवाः सुऽमतिं ऊर्जयंती इषं अश्याम वसवः शसां
गोः सानः सुऽदानुः मृळयंती देवी प्रति द्रव्यंती सुविताय गम्याः
॥ १८ ॥ अभिनः इळा यूथस्य माता स्मत् नदीभिः उर्वशी वा गृ-
णातु उर्वशी वा बृहत्ऽदिवा गृणाना अभिऽऊर्खाना प्रऽभृ-
थस्य आयोः ॥ १९ ॥ सिसंक्तु नः ऊर्जव्यस्य पुष्टेः ॥ २० ॥ १६ ॥

॥ ४२ ॥ प्र शं तमा वरुणं दीधिती गीः मिचं भगं अदितिं नूनं
अश्याः पृषत्ऽयोनिः पंचऽहोता ऋणोतु अतूतऽपंथाः असुरः
मयऽभुः ॥ १ ॥ प्रति मे स्तोमं अदितिः जगृभ्यात् सूनुं न माता हृद्यं
सुऽशेवं ब्रह्म प्रियं देवऽहितं यत् अस्ति अहं मिचे वरुणे यत् म-
यऽभु ॥ २ ॥ उत् ईरय कविऽतमं कवीनां उनत्त एनं अभि मध्वा
धृतेन सः नः वसूनि प्रऽयता हितानि चंद्राणि देवः सविता सु-
वाति ॥ ३ ॥ सं इंद्र नः मनसा नेषि गोभिः सं सूरिभिः हरिऽवः सं
स्वस्ति सं ब्रह्मणा देवऽहितं यत् अस्ति सं देवानां सुऽमत्या य-

ज्ञियानां ॥४॥ देवः भगः सविता रायः अंशः इंद्रः वृचस्य संजितः
 धनानां ऋभुक्षाः वाजः उत वा पुरं धिः अवंतु नः अमृतांसः तु-
 रासः ॥५॥ १७॥ मरुत्वतः अमृतिः इतस्य जिष्णोः अजूयेतः प्रब्रवाम
 कृतानि न ते पूर्वै मघः वन न अपरासः न वीर्यं नूतनः कः च न
 आप ॥६॥ उप स्तुहि प्रथमं रत्नं धेयं बृहस्पतिं सनितारं धनानां
 यः शंसते स्तुवते शंस भविष्यः पुरुः वसुः आगमत् जोहुवानं ॥७॥
 तव ऊतिभिः सचमानाः अरिष्टाः बृहस्पते मघः वानः सुवी-
 राः ये अश्वदाः उत वा संति गोदाः ये वत्सदाः सुभगाः तेषु
 रायः ॥८॥ विः समौणं कृणुहि वित्तं एषां ये भुंजते अपृणतः नः उ-
 कथैः अपव्रतान् प्रसवे ववृधानान् ब्रह्मद्विषः सूर्यां तयवयस्व
 ॥९॥ यः ओहते रक्षसः देववींती अचक्रेभिः तं मरुतः नि यात
 यः वः शमीं शशमानस्य निंदात् तुच्छान् कामान् कारते सि-
 स्विदानः ॥१०॥ १८॥ तं ऊं स्तुहि यः सुः इषुः सुधन्वा यः विश्वस्य
 क्षयति भेषजस्य यस्त्वं महे सौमनसाय रुद्रं नमः ऽभिः देवं असुरं
 दुवस्य ॥११॥ दमूनसः अपसः ये सुहस्ताः वृष्णः पत्नीः नद्यो वि-
 भ्वः तष्टाः सरस्वती बृहत् ऽदिवा उत राका दशस्यंतीः वरिवस्यंतु
 शुभ्राः ॥१२॥ प्र सु महे सुशरणाय मेधां गिरं भरे नव्यं सो जायमान-
 नां यः आह्नाः दुहितुः वक्षणां सु रूपा मिनाः अकृणोत् इदं नः
 ॥१३॥ प्र सु स्तुतिः स्तनयंतं रुवंतं इच्छः पतिं जरितः नूनं अश्याः
 यः अन्विमान् उदनिमान् इयति प्र विद्युतां रोदसीं उक्ष-
 माणः ॥१४॥ एषः स्तोमः मारुतं शर्धः अच्छं रुद्रस्य सूनून युवयून
 उत अश्याः कामः राये हवते मा स्वस्ति उप स्तुहि पृषतः अश्वान्
 अयासः ॥१५॥ प्र एषः स्तोमः पृथिवी अंतरिक्षं वनस्पतीं न ओ-
 षधीः राये अश्याः देवः ऽदेवः सुहवः भूत मध्यं मा नः माता पृ-

धि॒वी दुः॑ऽम॒ती धा॒त् ॥१६॥ उ॒रौ दे॒वाः अ॒ग्निऽवा॒धे स्या॒म ॥१७॥
 सं अ॒श्वि॒नोः अ॒वसा॒नूत॑ने॒न म॒यः॑ऽभु॒वां सु॑ऽप्र॒नीती॒गमे॑म॒ आनः॑
 र॒यिं व॒ह॒तं आ॒ उ॒त वी॒रान॑ आ॒ विश्वा॑नि अ॒मृता॒ सौभ॑गानि
 ॥ १८ ॥ १९ ॥

॥४३॥ आ धे॒नवः॑ प॒यसा॒ तू॒र्णिऽअ॒र्थाः अ॒मर्ध॑तीः उ॒प नः॒ य॒तु
 म॒ध्वा म॒हः रा॒ये वृ॒हतीः॑ स॒प्र वि॒प्रः म॒यः॑ऽभु॒वः ज॒रिता॒ जोह॑वी॒ति
 ॥१॥ आ सु॑ऽस्तु॒ती न॑म॒सा वर्त॑य॒ध्वै द्या॒वा वा॒जाय॑ पृ॒थि॒वी अ॒मृधे॑
 पि॒ता मा॒ता म॒धुऽव॒चाः सु॑ऽह॒स्ता भ॑रे॒ऽभरे॒ नः य॒शसौ॑ अ॒विष्टां॑
 ॥२॥ अ॒र्ध्व॒र्यवः॑ च॒कृऽवांसः॑ म॒धूनि॑ प्र वा॒यवे॑ भ॒रत॒ चारु॑ शु॒क्रं हो॒ता
 ऽइ॒व नः॑ प्र॒थमः॑ पा॒हि अ॒स्य दे॒व म॒ध्वः र॒रि॒म ते॒ मदा॑य ॥३॥ द॒श
 क्षि॒पः युं॒जते॒ बा॒हू अ॒द्रि सो॑म॒स्य या श॒मिता॑रा सु॑ऽह॒स्ता म॒ध्वः
 र॒सं सु॑ऽग॒भस्तिः॑ गि॒रिऽस्थां॑ च॒निश्च॑द॒त् दु॒दुहे॑ शु॒क्रं अ॒ंशुः ॥४॥
 अ॒सा॒वि ते॒ जु॒जुषा॑णाय॒ सोमः॑ ऋ॒त्वे द॒क्षाय॑ वृ॒हते॒ मदा॑य॒ हरी॑ र॒थे
 सु॑ऽधुरा॒ यो गे॑ अ॒र्वाक् इ॒न्द्र प्रि॒या कृ॑णुहि हू॒यमा॑नः ॥५॥ २०॥ आ नः॑
 म॒ही अ॒रम॑तिं स॒जोषाः॑ मां दे॒वी न॑म॒सारा॑तऽह॒व्यां म॒धोः म॒दाय॑
 वृ॒हती॑ ऋ॒तऽज्ञां॑ आ अ॒ग्ने व॒ह प॒थिऽभिः॑ दे॒वऽयानैः॑ ॥६॥ अ॒जंति॑
 यं प्र॒थय॑तः न वि॒प्राः व॒पाऽवैतं॑ न अ॒ग्निना॑ त॒पैतः॑ पि॒तुः न पु॒त्रः
 उ॒पसि॑ प्रेष्टः आ घ॒र्मः अ॒ग्निं ऋ॒तय॑न अ॒सादि॑ ॥७॥ अ॒र्च्छ म॒ही वृ॒ह॒ती
 शं॑त॒मा गीः॑ दू॒तः न ग॑तु अ॒श्विना॑ हु॒वध्वै॑ म॒यः॑ऽभु॒वां स॒ऽरथा॑
 आ या॒तं अ॒र्वाक् ग॑तं नि॒ऽधि धुर॑ आ॒ग्निः न नाभि॑ ॥८॥ प्र त॒व्यसः॑
 नमः॑ऽउ॒क्तिं तुर॑स्य अ॒हं पू॒ष्णः उ॒त वा॒योः अ॒दिक्षि॑ या रा॒धसा॑
 चो॒दि॒तारा॑ म॒तीनां॑ या वा॒जस्य॑ द॒वि॒णऽदौ॑ उ॒त त्म॑न ॥९॥ आ
 ना॒मऽभिः॑ म॒रुतः॑ व॒क्षि विश्वा॑न आ रू॒पेभिः॑ जा॒तऽवे॒दः हु॒वानः॑

यज्ञं गिरः जरितुः सुऽस्तुतिं च विश्वे गंतमरुतः विश्वे ऊती ॥ १० ॥ २१ ॥
 आ नः दिवः बृहतः पर्वतात् आ सरस्वती यजता गंतु यज्ञं हवं
 देवी जुजुषाणा घृताचीं शग्मानः वाचं उशती शृणोतु ॥ ११ ॥ आ
 वेधसं नीलं पृष्ठं बृहंतं बृहस्पतिं सदेने साद्यध्वं सादतऽयोनिं
 दमे आ दीदिऽवांसं हिरण्यऽवर्णं अरुषं सपेम ॥ १२ ॥ आ धर्णेसिः
 बृहतऽदिवः रराणः विश्वेभिः गंतु ओमऽभिः हुवानः माः वसानः
 ओषधीः अमृधः चिधातुऽशृगः वृषभः वयऽधाः ॥ १३ ॥ मातुः पदे
 परमे शुक्रे आयोः विपन्यवः रास्पिरासः अगमन सुऽशेष्यं नमसा
 रातऽहव्याः शिशुं मृजंति आयवः न वासे ॥ १४ ॥ बृहत् वयः बृहते
 तुभ्यं अये धियाऽजुरः मिथुनासः सचंत देवऽदेवः सुऽहवः भूतु
 मह्यं मानः माता पृथिवी दुऽमती धात ॥ १५ ॥ उरौ देवाः अग्नि-
 ऽबाधे स्याम ॥ १६ ॥ सं अश्विनोः अवसा नूतनेन मयऽभुवा सु-
 ऽप्रनीती गमेम आ नः रयिं वहतं आ उत वीरान् आ विश्वानि
 अमृता सौभगानि ॥ १७ ॥ २२ ॥

॥ ४४ ॥ तं प्रत्नऽथा पूर्वऽथा विश्वऽथा इमऽथा ज्येष्ठऽतांति ब-
 हिऽसदं स्वऽविदं प्रतीचीनं वृजनं दोहसे गिरा आशुं जर्यतं अनु
 यासु वर्धसे ॥ १ ॥ श्रिये सुऽदृशीः उपरस्य याः स्वः विऽरोचमानः
 ककुभां अचोदते सुऽगोपाः असिन दभाय सुऽक्रतो परः माया-
 भिः ऋते आस नाम ते ॥ २ ॥ अत्यं हविः सचते सत् च धातुं च
 अरिष्टगातुः सः होता सहऽभरिः प्रऽसस्त्रीणः अनु बहिः वृषां
 शिशुः मध्ये युवा अजरः विऽसुहां हितः ॥ ३ ॥ प्र वः एते सुऽयुजः
 यामन इष्टये नीचीः अमुष्मै यम्यः ऋतऽवृधः सुयंतुऽभिः सर्व-
 ऽशसैः अभीशुऽभिः क्रिविः नामानि प्रवणे मुषायति ॥ ४ ॥ सं-

ऽजभूराणः तर्हऽभिः सुतेऽगृभं वयाकिनं चित्तऽगर्भासु मुऽस्वरुः
 धाऽरुवाकेषु ऋजुऽगाथ शोभसे वर्धस्व पत्नीः अभि जीवः अ-
 ध्वरे ॥ ५ ॥ २३ ॥ यादृक् एव ददृशे तादृक् उच्यते सं छायाया दधिरे
 सिध्रया अपऽसु आ मही असभ्यं उरुऽसां उरु जयः बृहत् सु-
 ऽवीरं अनपऽच्युतं सहः ॥ ६ ॥ वेति अयुः जनिऽवान् वै अतिऽस्पृधः
 सऽमर्यता मनसा सूर्यैः कविः प्रसं रक्षतं परिविश्रतः गयं अस्मा-
 कं शर्म वनवत् स्वऽवसुः ॥ ७ ॥ ज्यायांसं अस्य यतुनस्य केतुनां
 ऋषिऽस्वरं चरति यासु नाम ते यादृग्भिन् धायि तं अप्रस्ययां
 विदत्त यः ऊं स्वयं वहते सः अरं कर्त ॥ ८ ॥ समुद्रं आसां अवतस्थे
 अपिमान रिषति सवनं यस्मिन् आऽयता अच न हार्दि ऋव-
 णस्य रेजते यच्च मतिः विद्यते पृतऽबंधनी ॥ ९ ॥ सः हि ह्यचस्य
 मनसस्य चित्तिऽभिः एवऽवदस्य यजतस्य सधेः अवऽत्सारस्य
 स्पृणवाऽम रण्वऽभिः शविष्ठं वाजं विदुषा चित् अर्थी ॥ १० ॥ २४ ॥
 श्येनः आसां अदितिः कस्यः मदः विश्वऽवारस्य यजतस्य मा-
 यिनः सं अन्यऽअन्यं अर्थयंति एतवे विदुः विऽसानं परिऽपानं
 अंति ते ॥ ११ ॥ सदाऽपृणः यजतः वि द्विषः वधीत् बाहुऽवृक्तः
 श्रुतऽवित तयैः वः सचा उभा सः वरां प्रति एति भाति च यत् ई-
 गणं भजते सुप्रयावऽभिः ॥ १२ ॥ सुतंऽभरः यजमानस्य सत्तऽपतिः
 विश्वासां ऊधः सः धियां उतऽअचनः भरत धेनुः रसऽवत् शिश्रिये
 पयः अनुऽब्रुवाणः अधि एति न स्वपन् ॥ १३ ॥ यः जागारतं ऋचः
 कामयते यः जागारतं ऊं सामानि यंति यः जागारतं अयं सोमः
 आह तव अहं अस्मि सख्ये निऽओकाः ॥ १४ ॥ अग्निः जागारतं
 ऋचः कामयते अग्निः जागारतं ऊं सामानि यंति अग्निः जागार-
 तं अयं सोमः आह तव अहं अस्मि सख्ये निऽओकाः ॥ १५ ॥ २५ ॥ ३॥

॥४५॥ वि॒दाः दि॒वः वि॒ऽस्यन् अ॒द्रि उ॒क्थैः आ॒ऽय॒त्याः उ॒षसः
अ॒र्चिनः गुः अ॒पं अ॒वृत् व्र॒जिनीः उ॒त् स्वः गा॒त् वि॒दुः मा॒नुषीः
दे॒वः आ॒वः ॥१॥ वि॒सूर्यैः अ॒मर्तिं न श्रि॒यं सा॒त् आ॒जुवा॒त् गवाँ
मा॒ता जा॒नती गा॒त् धन्व॑ऽअ॒र्णसः न॒द्यः खा॒दःऽअ॒र्णोः स्थू॒णा-
ऽइ॒व सु॑ऽमि॒ता ह॒हत् द्यौः ॥२॥ अ॒स्मै उ॒क्थाय॑ प॒र्वत॑स्य गर्भः
म॒हीनां ज॒नुषे॑ पू॒र्याय॑ वि॒ पर्व॑तः जिही॒त सा॒धत॑ द्यौः आ॒ऽवि-
वा॑संतः द॒स्यन्त॑ भूमं ॥३॥ सु॑ऽउ॒क्तेभिः वः वचः॑ऽभिः दे॒वऽजु॑ष्टैः
इ॒न्द्रा नु अ॒ग्नी अ॒वसे॑ हु॒वधै॑ उ॒क्थेभिः॑ हि स्स॒ क॒वयः॑ सु॑ऽय॒ज्ञाः
आ॒ऽविवा॑संतः म॒रुतः॑ य॒जति॑ ॥४॥ ए॒तो नु अ॒द्य सु॑ऽध्यः भ॒वाम
प्र॒दुच्छु॑नाः मि॒न॒वा॒म व॒रीयः॑ आ॒रे द्वे॒षांसि॑ स॒नुतः॑ द॒धाम॑ अ॒याम
प्रा॑चः य॒जमा॑नं अ॒च्छ ॥५॥ २६॥ आ॒ इ॒त् धि॒यं कृ॑ण॒वाम॑ स॒खायः॑
अ॒पं या मा॒ता ऋ॒णुत॑ व्र॒जं गोः॑ य॒या म॒नुः वि॒शिऽशि॒प्रं जि॒गाय॑
य॒या व॒णिक॑ वंकुः आ॒पं पु॒रीषं॑ ॥६॥ अ॒नू॒नो॒त् अ॒व ह॑स्त॑ऽयतः
अ॒द्रिः आ॒र्चन् ये॑न द॒श मा॑सः न॒वऽग्वाः॑ ऋ॒तं य॒ती स॒रमा॑ गाः
अ॒वि॒दत् वि॒श्वानि॑ स॒त्या अ॒ंगिराः॑ च॒कार॑ ॥७॥ वि॒श्वे अ॒स्याः
वि॒ऽउ॒षि मा॒हिना॑याः सं य॒त् गो॒भिः अ॒ंगिर॑सः न॒वैत॑ उत्सः आ॒-
सां प॒रमे॑ स॒धऽस्थे॑ ऋ॒तस्य॑ प॒था स॒रमा॑ वि॒दत् गाः॑ ॥८॥ आ॒ सूर्यैः
या॒त् स॒प्तऽअ॒श्वः श्वे॑चं य॒त् अ॒स्य उ॒र्वि॒या दी॒र्घे॒ऽया॒थे र॒घुः श्ये॑नः
प॒त॒य॒त् अ॒ंधः अ॒च्छ यु॒वा क॒विः दी॒द॒य॒त् गो॒षु ग॒च्छन् ॥९॥ आ॒
सूर्यैः अ॒रु॒ह॒त् शु॒क्रं अ॒र्णैः अ॒यु॒क्त य॒त् ह॒रि॒तः वी॒तऽपृ॑ष्ठाः उ॒द्गा न
ना॒वँ अ॒न॒य॒न्त॑ धी॒राः आ॒ऽअ॒र्णव॑तीः आ॒पः अ॒र्वाक् अ॒ति॒ष्ठन् ॥१०॥
धि॒यं वः॑ अ॒पऽसु॑ द॒धिषे॑ स्वः॑ऽसां य॒या अ॒तर॑न् द॒श मा॑सः न॒वऽ-
ग्वाः अ॒या धि॒या स्या॑म॒ दे॒वऽगो॑पाः अ॒या धि॒या तु॒तु॒यो॒म अ॒-
ति॑ अ॒हः ॥ ११ ॥ २७ ॥

॥४६॥ हयः न विद्वान् अयुजि स्वयं धुरितां वहामि प्रऽतरणी
 अवस्युर्वैन अस्याः वशिम विऽमुचैन आऽवृतं पुनः विद्वान् पथः
 पुरऽएता ऋजु नेषति ॥१॥ अग्रे इन्द्रं वरुण मित्रं देवाः शर्धः प्रयंत
 मारुत उत विष्णो उभानासंत्या रुद्रः अधमाः पूषा भगः सरस्व-
 ती जुषंत ॥२॥ इन्द्राग्नी मित्रावरुणा अदितिं स्वः पृथिवी द्यां
 मरुतः पर्वतान् अपः हुवे विष्णुं पूषणं ब्रह्मणः पतिं भगं नुशंसं स-
 वितारं ऊतये ॥३॥ उत नः विष्णुः उत वातः अक्षिधः द्रविणः दाः
 उत सोमः मयः करत उत ऋभवं उत राये नः अश्विना उत त्वष्टा
 उत विऽभ्वा अनुमंसते ॥४॥ उत त्यत नः मारुतं शर्धः आ गमत्
 दिविऽक्षयं यजतं बर्हिः आऽसदे बृहस्पतिः शर्म पूषा उत नः
 यमत् वरुण्यं वरुणः मित्रः अर्यमा ॥५॥ उत त्ये नः पर्वतासः सु-
 ऽशस्तयः सुऽदीतयः नद्यः चामरणे भुवन् भगः विऽभक्ता शवंसा
 अवसा आ गमत् उरुऽव्यचाः अदितिः श्रोतु मे हव ॥६॥ देवानां
 पत्नीः उशतीः अवंतु नः प्र अवंतु नः तुजये वाजं ऽसातये याः पा-
 र्थिवासः याः अपां अपि व्रते ताः नः देवीः सुहवाः शर्म यच्छत
 ॥७॥ उत याः व्यंतु देवऽपत्नीः इन्द्राणी अयायी अश्विनी राट् आ
 रोदसी वरुणानी शृणोतु व्यंतु देवीः यः ऋतुः जनीनां ॥८॥ २८ ॥ २॥

॥४७॥ प्रऽयुजती दिवः एति ब्रुवाणा मही माता दुहितुः बो-
 धयती आऽविवांसती युवतिः मनीषा पितृऽभ्यः आसदने जो-
 हुवाना ॥१॥ अजिरासः ततऽअपः ईयमानाः आतस्थिऽवांसः
 अमृतस्य नाभिं अनंतासः उरवः विश्वतः सी परि द्यावापृथिवी
 यंति पंथाः ॥२॥ उक्षा समुद्रः अरुषः सुऽपर्णः पूर्वस्य योनिं पितुः
 आ विवेश मध्ये दिवः निऽहितः पृश्निः अश्मा वि चक्रमे रज-

सः पाति अंतौ ॥३॥ चत्वारः ई बिभ्रति क्षेमऽयंतः दश गर्भं चरसे
 धापयंते चिऽधातवः परमाः अस्य गावः दिवः चरंति परिसृष्टः
 अंतान् ॥४॥ इदं वपुः निऽवचनं जनासः चरंति यत् नद्यः तस्थुः
 आपः द्वे यत् ई बिभ्रतः मातुः अन्ये इहऽइह जाते यस्यां सऽबंधू
 ॥५॥ वि तन्वते धियः अस्मै अपांसि वक्त्रा पुत्राय मातरं वयंति
 उपऽप्रक्षे वृषणः मोदमानाः दिवः पथा वध्यः यंति अच्छ ॥६॥
 तत् अस्तु मित्रावरुणा तत् अग्ने शं योः अस्मभ्यं इदं अस्तु शस्तं
 अशीमहि गाधं उत प्रतिऽस्थां नमः दिवे बृहते सदेनाय ॥७॥१॥

॥४८॥ कत् ऊं प्रियाय धाम्ने मनामहे स्वऽक्षत्राय स्वऽयंशसे
 महे वयं आऽमेत्यस्य रजसः यत् अभे आ अपः वृणाना विऽतनो-
 ति मायिनी ॥१॥ ताः अलत वयुनं वीरऽवक्ष्यं समान्या वृतया
 विश्वं आ रजः अपो अपाचीः अपराः अप ईजते प्र पूर्वाभिः ति-
 रते देवऽयुः जनः ॥२॥ आ यावऽभिः अह्न्येभिः अक्षुऽभिः वरिष्ठं
 वज्रं आ जिघर्ति मायिनि शतं वा यस्य प्रऽचरन् स्वे दमे संऽवर्त-
 यंतः वि च वर्तयन् अहां ॥३॥ तां अस्य रीतिं परशोऽइव प्रति
 अनीकं अख्यं भुजे अस्य वर्षसः सचा यदि पितुर्मतं इव क्षयं रत्नं
 दधाति भरऽहूतये विशे ॥४॥ सः जिह्वा चतुऽअनीकः क्षुंजते
 चारु वसानः वरुणः यतन् अरिं न तस्य विघ्नं पुरुषत्वता वयं
 यतः भगः सविता दाति वार्य ॥५॥२॥

॥४९॥ देवं वः अद्य सवितारं आ ईषे भगं च रत्नं विऽभजंतं
 आयोः आ वां नरा पुरुऽभुजा ववृत्या दिवेऽदिवे चित् अश्विना
 सखिऽयन् ॥१॥ प्रति प्रऽयानं असुरस्य विद्वान् सुऽउत्तैः देवं स-

वि॒ता॒रं॒ दु॒व॒स्य॒ उ॒प॒ ब्रु॒वी॒त॒ न॒म॒सा॒ वि॒ऽज॒ान॒न॒ ज्येष्ठं॒ च॒ रत्नं॒ वि॒ऽभ॒-
 ज॑तं॒ आ॒योः॥२॥ अ॒द॒त्त॒ऽया॒ द॒य॒ते॒ वा॒यौ॒णि॒ पू॒षा॒ भ॒गः॒ अ॒दि॒तिः॒
 व॒स्ते॒ उ॒सः॒ इ॒ंद्रः॒ वि॒ष्णुः॒ व॒रु॒णः॒ मि॒त्रः॒ अ॒ग्निः॒ अ॒हो॒नि॒भ॒द्रा॒ ज॒न॒य॑त॒
 द॒साः॥३॥ त॒त् नः॒ अ॒न॒वा॒ स॒वि॒ता॒ व॒रु॒थं॒ त॒त् सि॒ध॒वः॒ इ॒ष॒य॑तः॒
 अ॒नु॒ग्म॒न् उ॒प॒ य॒त् वो॒च॑न् अ॒ध्व॒र॒स्य॒ हो॒ता॒ रा॒यः॒ स्या॒म॒ प॒त॒यः॒ वा॒ज॒-
 ऽर॒त्नाः॥४॥ प्र॒ये व॒सु॒ऽभ्यः॒ ई॒वं॒त् आ॒ न॒मः॒ दुः॒ ये मि॒त्रे॒ व॒रु॒णे॒ सू॒क्त॒-
 ऽवा॒चः॒ अ॒व ए॒तु॒ अ॒र्भ॒व॑ कृ॒णु॒त॒ व॒री॒यः॒ दि॒वः॒ पृ॒थि॒व्योः॒ अ॒व॒सा॒
 म॒दे॒म॥५॥३॥

॥५०॥ वि॒श्वः॒ दे॒व॒स्य॒ ने॒तुः॒ म॒त॑ः॒ व॒री॒त॒ स॒ख्यं॒ वि॒श्वः॒ रा॒ये॒ इ॒षु॒ध॒यि॒
 द्यु॒म्नं॒ वृ॒णी॒त॒ पु॒ष्य॒से॥१॥ ते॒ ते॒ दे॒व॒ ने॒तः॒ ये च॒ इ॒मा॒न् अ॒नु॒ऽश॒से॒ ते॒
 रा॒या॒ ते॒ हि॒ आ॒ऽपृ॒चै॒ स॒चै॒म॒हि॒ स॒च॒र्य्यैः॥२॥ अ॒तः॒ नः॒ आ॒ नृ॒न् अ॒ति॒-
 शी॒न् अ॒तः॒ प॒त्नीः॒ द॒श॒स्य॒त॒ आ॒रे॒ वि॒श्वं॒ प॒थे॒ऽस्यां॒ द्वि॒षः॒ यु॒यो॒तु॒ यु॒-
 यु॒विः॥३॥ य॒च्च॒ व॒हिः॒ अ॒भि॒ऽहि॒तः॒ दु॒द्र॒वं॒त॒ द्रो॒ण्यः॒ प॒शुः॒ नृ॒ऽम॒नाः॒
 वी॒र॒ऽप॒स्यः॒ अ॒र्णी॒ धी॒रा॒ऽइ॒व॒ स॒नि॒ता॥४॥ ए॒षः॒ ते॒ दे॒व॒ ने॒तः॒ रथः॒-
 प॒तिः॒ शं॒ र॒यिः॒ शं॒ रा॒ये॒ शं॒ स्व॒स्त॒ये॒ इ॒षः॒ऽस्तु॒तः॒ म॒ना॒म॒हे॒ दे॒व॒ऽस्तु॒तः॒
 म॒ना॒म॒हे॥५॥४॥

॥५१॥ अ॒ग्रे॒ सु॒त॒स्य॒ पी॒त॒ये॒ वि॒श्वैः॒ ऊ॒मे॒भिः॒ आ॒ ग॒हि॒ दे॒वे॒भिः॒
 ह॒व्य॒ऽदा॒त॒ये॥१॥ ऋ॒त॒ऽधी॒त॒यः॒ आ॒ ग॒त॒ स॒त्य॒ऽध॒र्मा॒णः॒ अ॒ध्व॒र॒अ॒ग्नेः॒
 पि॒ब॒त॒ जि॒ह्वा॒या॥२॥ वि॒प्रे॒भिः॒ वि॒प्र॒ सं॒त्य॒ प्रा॒त॒र्या॒व॒ऽभिः॒ आ॒ ग॒हि॒
 दे॒वे॒भिः॒ सो॒म॒ऽपी॒त॒ये॥३॥ अ॒यं॒ सो॒मः॒ च॒मू॒ऽसु॒तः॒ अ॒म॒चे॒ परि॒सि॒च्य॒ते॒
 प्रि॒यः॒ इ॒ंद्रा॒य॒ वा॒य॒वे॥४॥ वा॒यो॒ आ॒ या॒हि॒ वी॒त॒ये॒ जु॒षा॒णः॒ ह॒व्य॒-
 ऽदा॒त॒ये॒ पि॒ब॒ सु॒त॒स्य॒ अ॒ध॒सः॒ अ॒भि॒ प्र॒यः॥५॥५॥ इ॒ंद्रः॒ च॒ वा॒यो॒ ए॒षां॒

सुतानां पीतिं अर्हयः तान जुषेथां अरेपसौ अभिप्रयः ॥ ६ ॥ सुताः
 इंद्राय वायवे सोमांसः दधिऽआशिरः निम्नं नयंति सिंधवः अभि
 प्रयः ॥ ७ ॥ सऽजुः विश्वेभिः देवेभिः अश्विऽभ्यां उषसां सऽजुः आ
 याहि अग्ने अचिऽवत् सुते रण ॥ ८ ॥ सऽजुः मिचावरुणाभ्यां
 सऽजुः सोमेन विष्णुना आ याहि अग्ने अचिऽवत् सुते रण ॥ ९ ॥
 सऽजुः आदित्यैः वसुऽभिः सऽजुः इंद्रेण वायुना आ याहि अग्ने
 अचिऽवत् सुते रण ॥ १० ॥ ६ ॥ स्वस्ति नः मिमीतां अश्विना भगः
 स्वस्ति देवी अदितिः अनर्वणः स्वस्ति पूषा असुरः दधातु नः स्व-
 स्ति द्यावापृथिवी सुऽचेतुनां ॥ ११ ॥ स्वस्तये वायुं उप ब्रवामहे
 सोमं स्वस्ति भुवनस्य यः पतिः बृहस्पतिं सर्वेऽगणं स्वस्तये स्व-
 स्तये आदित्यासः भवंतु नः ॥ १२ ॥ विश्वे देवाः नः अद्य स्वस्तये
 वैश्वानरः वसुः अग्निः स्वस्तये देवाः अवंतु ऋभवं स्वस्तये स्वस्ति
 नः रुद्रः पातु अंहसः ॥ १३ ॥ स्वस्ति मिचावरुणा स्वस्ति पथ्ये
 रेवति स्वस्ति नः इंद्रः च अग्निः च स्वस्ति नः अदिते कृधि ॥ १४ ॥
 स्वस्ति पंथां अनु चरेम सूर्याचंद्रमसौऽइव पुनः ददता अघ्नता
 जानता सं गमेमहि ॥ १५ ॥ ७ ॥

॥ ५२ ॥ प्रश्यावऽअश्व धृष्णुऽया अर्चं मरुतऽभिः ऋक्ऽभिः ये
 अद्रोघं अनुऽस्वधं अरवः मर्दंति यज्ञियाः ॥ १ ॥ ते हि स्थिरस्यं शवंसः
 सखायः संति धृष्णुऽया ते यामन आ धृषतऽविनः त्मनां पांति
 शश्वतः ॥ २ ॥ ते स्यंद्रासः न उक्ष्णः अतिं स्कंदंति शर्वरीः मरुतां
 अध महः दिवि क्षमा च मन्महे ॥ ३ ॥ मरुतऽसु वः दधीमहि स्तोमं
 यज्ञं च धृष्णुऽया विश्वे ये मानुषा युगा पांति मर्त्यं रिषः ॥ ४ ॥ अर्हतः
 ये सुऽदानवः नरः असांसिऽशवसः प्र यज्ञं यज्ञियेभ्यः दिवः अर्चं

मरुतऽभ्यः॥५॥८॥ आ रुक्मैः आ युधानरः ऋष्वाः ऋष्टीः असृक्षत
 अनु एनान् अहं विद्युतः मरुतः जम्बूतीः इव भानुः अर्तन्मना
 दिवः॥६॥ ये ववृधंत पार्थिवाः ये उरौ अंतरिक्षे आवृजने वान-
 दीनां सधऽस्थे वा महः दिवः॥७॥ शर्धः मारुतं उत शंस सत्यऽश्व-
 सं ऋभ्वंसं उत स्मृते शुभे नरः प्रस्यं द्राः युजत त्मना॥८॥ उत स्मृते
 परूषाणां ऊर्णाः वसत शुंध्यवः उत पृथ्वा रथानां अर्द्रि भिंदंति
 ओजसा॥९॥ आऽपथयः विऽपथयः अंतःऽपथा अनुऽपथाः ए-
 तेभिः मह्यं नामऽभिः यज्ञं विऽस्तारः ओहते॥१०॥१॥ अधं नरः नि
 ओहते अधं निऽयुतः ओहते अधं पारावताः इति चिचारूपाणि
 दृश्यौ॥११॥ छंदःऽस्तुभः कुभन्यवः उत्सं आ कीरिणः नृतुः ते मे के
 चित् न ता यवः ऊमाः आसन् दृशि त्विषे॥१२॥ ये ऋष्वाः ऋष्टि-
 ऽविद्युतः कवयः संति वेधसः तं ऋषे मारुतं गणं नमस्य रमयं
 गिरा॥१३॥ अच्छं ऋषे मारुतं गणं दाना मित्रं न योषणा दिवः
 वा धृष्णवः ओजसा स्तुताः धीभिः इषयत॥१४॥ नु मन्वानः एषां
 देवान् अच्छं न वक्षणा दाना सचेत सूरिभिः यामंऽश्रुतेभिः
 अंजिऽभिः॥१५॥ प्रये मे बंधुऽएषे गां वोचंत सूरयः पृश्निं वोचंत
 मातरं अधं पितरं इष्मिणं रुद्रं वोचंत शिक्कसः॥१६॥ सप्त मे सप्त
 शाकिनः एकंऽएका शता ददुः यमुनायां अधि श्रुतं उत राधः
 गव्यं मृजे नि राधः अश्व्यं मृजे॥१७॥१०॥

॥५३॥ कः वेद् जानै एषां कः वा पुरा सुक्षेपु आस मरुतां यत्
 युयुजे किलास्यः॥१॥ आ एतान् रथेषु तस्थुषः कः शुश्राव कथा
 युयुः कस्यै ससुः सुऽदासै अनु आपयः इळाभिः वृष्टयः सह॥२॥
 ते मे आहुः ये आऽययुः उप द्युऽभिः विऽभिः मदे नरः मर्याः अरे-

अ० ४. अ० ३. व० १४.] ॥ ३४६ ॥ [म० ५. अ० ४. सू० ५४.]

पसः इमान् पश्यन् इति स्तुहि ॥३॥ ये अञ्जिषु ये वाशीषु स्वऽभानवः स्रक्षुरुक्तेषु खदिषु आयाः रथेषु धन्वऽसु ॥४॥ युष्माकं स्तरथान् अनु मुदे दधे मरुतः जीरुदानवः वृष्टी द्यावः यतीऽइव ॥५॥११॥ आ यं नरः सुदानवः ददाप्नुषे दिवः कोशं अचुच्यवुः वि पर्जन्यं मृजंति रोदसी अनु धन्वना यंति वृष्टयः ॥६॥ तत्तृदानाः सिंधवः क्षोदसा रजः प्रससुः धेनवः यथा स्यन्ताः अश्वाऽइव अध्वनः विमोचने वि यत् वर्तते एन्यः ॥७॥ आ यात् मरुतः दिवः आ अंतरिक्षात् अमात् उत मा अवस्थात् परावतः ॥८॥ मा वः रसा अनितभा कुभा क्रुमुः मा वः सिंधुः निरीरमत् मा वः परिस्थात् सरयुः पुरीषिणी असे इत् सुम्न अस्तु वः ॥९॥ तं वः शर्ध रथानां त्वेषं गुणं मारुतं नव्यसीनां अनु प्रयंति वृष्टयः ॥१०॥१२॥ शर्धऽशर्ध वः एषां व्रातं व्रातं गुणं गुणं सुशस्तिभिः अनु क्रामेमधीतिभिः ॥११॥ कसै अद्य सुजाताय रातऽहव्याय प्रययुः एना यामेन मरुतः ॥१२॥ येन तोकाय तनयाय धान्यं बीजं वहध्वे अक्षितं अस्मभ्यं तत् धत्तन यत् वः ईमहे राधः विश्वऽआयुसौभगं ॥१३॥ अति इयाम् निदः तिरः स्वस्तिभिः हित्वा अवद्यं अरांती वृष्टी शं योः आपः उस्मि भेषजं स्याम मरुतः सह ॥१४॥ सुदेवः समह असति सुवीरः नरः मरुतः सः मर्त्यः यं त्रायध्वे स्याम ते ॥१५॥ स्तुहि भोजान् स्तुवतः अस्य यामनि रणं गावः नयवसे यतः पूर्वानऽइव सखीन् अनु ह्वय गिरा गृणीहि कामिनः ॥ १६ ॥ १३ ॥

॥५४॥ प्रशर्धीय मारुताय स्वऽभानवे इमां वाचं अनज पर्वतऽच्युते घर्मेऽस्तुभे दिवः आ पृष्ठऽयज्वने द्युम्नऽअवसे महि नृग्यां

अ० ४. अ० ३. व० १६.] ॥ ३४७ ॥ [म० ५. अ० ४. सू० ५४.]

अर्चत ॥ १॥ प्रवः मरुतः तविषाः उदन्यवः वयः ऽवृधः अश्वः युजः
परिऽजयः सं विऽद्युता दधति वाशति चितः स्वरति आपः अव-
ना परिऽजयः ॥ २॥ विद्युत् ऽमहसः नरः अश्वमऽदिद्यवः वात-
ऽत्विषः मरुतः पर्वतऽच्युतः अश्वऽया चित मुहुः आहा दुनिऽवृतः
स्तनयतऽअमाः रभसाः उत् ऽओजसः ॥ ३॥ वि अक्नून् रुद्राः वि
अहानि शिक्कसः वि अंतरिक्षं वि रजांसि धृतयः वि यत् अजान
अजथ नावः ई यथा वि दुः ऽगानि मरुतः न अहं रिष्यथ ॥ ४॥ तत्
वीर्यवः मरुतः महिऽत्वनं दीर्घं ततान सूर्यः न योजनं एताः न या-
मे अगृभीतऽशोचिषः अनश्वऽदां यत् नि अयातन गिरिः ॥ ५॥ १४॥
अभ्राजि शर्धः मरुतः यत् अर्णसं मोषथ वृक्षं कपनाऽइव वेधसः
अध स्म नः अरमतिं सऽजोषसः चक्षुः ऽइव यंतं अनु नेषथ सुऽगं
॥ ६॥ न सः जीयते मरुतः न हन्यते न स्नेधति न व्यथते न रिष्यति न
अस्य रायः उप दस्यंति न ऊतयः ऋषिं वा यं राजानं वा मुसूदथ
॥ ७॥ नियुत्वंतः ग्रामऽजितः यथा नरः अर्यमणः न मरुतः कवंधि-
नः पिन्वंति उत्सं यत् इनासः अस्वरन् वि उदंति पृथिवी मध्वः
अंधंसा ॥ ८॥ प्रवत्वंती इयं पृथिवी मरुतऽभ्यः प्रवत्वंती द्यौः भवति
प्रयत् ऽभ्यः प्रवत्वंतीः पथ्याः अंतरिक्ष्याः प्रवत्वंतः पर्वताः जीर-
ऽदानवः ॥ ९॥ यत् मरुतः सऽभरसः स्वः ऽनरः सूर्ये उत् ऽइते मदथ
दिवः नरः न वः अश्वाः अथयंत अहं सिसंतः सद्यः अस्य अर्धनः
पारं अश्रुथ ॥ १०॥ १५॥ असंषु वः ऋष्टयः पत् ऽसुखादयः वक्षः ऽसु
रुक्माः मरुतः रथे शुभः अग्निऽभ्राजसः विऽद्युतः गभस्त्योः शिप्राः
शीर्षेऽसु विऽतताः हिरण्ययीः ॥ ११॥ तं नाकं अर्यः अगृभीतऽशो-
चिषं रुशत् पिप्पलं मरुतः वि धूनुथ सं अच्यंत वृजना अतिवि-
षंत यत् स्वरति घोषं विऽतंतं ऋतऽयवः ॥ १२॥ युष्माऽदक्षस्य

म॒रुतः॑ वि॒ऽचेत॑सः रा॒यः स्या॑म॒रथ्यः॑ वय॑स्वतः न यः यु॒च्छति॑ तिथः
 यथा॑ दि॒वः अ॒स्मे र॑र॒त म॒रुतः॑ स॒हस्रि॑णं ॥ १३ ॥ यू॒यं र॒यिं म॒रुतः॑
 स्पा॒र्हऽवी॑रं यू॒यं ऋ॒षिं अ॒वथ॑ साम॑ऽविप्रं यू॒यं अ॒र्वतं॑ भ॒रता॑य
 वाजं॑ यू॒यं ध॒त्थ राजा॑नं श्रु॒ष्टिऽम॑तं ॥ १४ ॥ तत॑ वः या॒मि द्र॒विणं॑
 स॒द्यःऽऊ॑त॒यः येन॑ स्वं न त॑तना॒म नृ॑न॒ अभि॑ इ॒दं सु॒मे म॒रुतः॑ ह॒र्यत॑
 वचः॑ यस्य॑ तरे॒म तर॑सा श॒तं हि॒माः ॥ १५ ॥ १६ ॥

॥ ५५ ॥ प्र॒ऽयं ज्य॑वः म॒रुतः॑ भ्राज॑तऽऽ॒ष्टयः॑ वृ॒हत् वयः॑ द॒धिरे
 रु॒क्मऽव॑क्षसः ई॒र्यते॑ अ॒श्वैः सु॒ऽयमे॑भिः आ॒शुऽभिः॑ शु॒भं या॒तां अ॒नु
 रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ १ ॥ स्व॒यं द॒धिध्वे॑ त॒विषी॑ यथा॑ वि॒द् बृ॒हत् म॒हा॑तः
 उ॒र्वि॒या वि॒ राज॑थ उ॒त अ॒तरि॑क्षं म॒मिरे॑ वि॒ ओज॑सा शु॒भं या॒तां
 अ॒नु रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ २ ॥ सा॒कं जा॑ताः सु॒ऽभ्वः सा॒कं उ॒क्षिताः॑ श्रि॒ये
 चि॒त् आ प्र॑ऽत॒रं व॒वृधुः॑ नरः वि॒ऽरो॒किणः॑ सू॒र्यस्य॑ऽइ॒व र॒श्मयः॑ शु॒भं
 या॒तां अ॒नु रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ ३ ॥ आ॒ऽभू॒षेण्य॑ वः म॒रुतः॑ म॒हिऽत्वनं॑
 दि॒दृक्षे॑ण्यं सू॒र्यस्य॑ऽइ॒व च॒क्षणं॑ उ॒त्तो अ॒स्मान॑ अ॒मृत॑ऽत्वे द॒धात॑न
 शु॒भं या॒तां अ॒नु रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ ४ ॥ उ॒त् ई॒र्यथ॑ म॒रुतः॑ स॒मुद्र॑तः
 यू॒यं वृ॒ष्टिं व॒र्षेय॑थ पु॒री॒धिणः॑ न वः द॒स्त्राः उ॒प द॑स्यंति धे॒नवः॑ शु॒भं
 या॒तां अ॒नु रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ ५ ॥ १७ ॥ यत् अ॒श्वान॑ धूऽसु पृ॒षतीः॑
 अ॒युग्धं॑ हि॒रण्य॑या॒नं प्र॑ति अ॒त्कान॑ अ॒मुग्धं॑ वि॒श्वाः इ॒त् स्पृ॒धः
 म॒रुतः॑ वि॒ अस्य॑थ शु॒भं या॒तां अ॒नु रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ ६ ॥ न प॑र्वताः
 न न॒द्यः व॑र॒त वः॑ यत्र॑ अ॒चि॒ध्वं म॒रुतः॑ ग॒च्छथ॑ इ॒त् ऊं त॑त उ॒त द्या॑
 वा॒पृथि॑वी या॒थ न॒ परि॑ शु॒भं या॒तां अ॒नु रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ ७ ॥ यत्
 पू॒र्य म॒रुतः॑ यत् च नू॒तनं॑ यत् उ॒द्यते॑ व॒सवः॑ यत् च श॒स्यते॑ वि॒श्वस्य॑
 तस्य॑ भ॒वथ॑ न वे॒दसः॑ शु॒भं या॒तां अ॒नु रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ ८ ॥ मृ॒ळते॑

अ० ४. अ० ३. व० २१.] ॥ ३४९ ॥ [म० ५. अ० ५. सू० ५७.]

नः मरुतः मा वधिष्टन अस्मभ्यं शर्म बहुलं वि यंतन अधि स्तो-
चस्य सख्यस्य गातन शुभं यातां अनु रथाः अवृत्तत ॥ ९ ॥ यूयं
अस्मान नयत वस्यः अच्छ निः अंहतिऽभ्यः मरुतः गृणानाः जुष-
ध्वं नः हव्यऽदातिं यजचाः वयं स्याम पतयः रयीणां ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ ५६ ॥ अये शर्धंत आ गृणं पिष्टं रुक्मेभिः अंजिभिः विशः अद्य
मरुतां अवहृये दिवः चित् रोचनात् अधि ॥ १ ॥ यथा चित् मन्यसे
हृदा तत् इत् मे जग्मुः आऽशसः ये ते नेदिष्टं हवनानि आऽगमन
तान वर्ध भीमऽसंहशः ॥ २ ॥ मीळु ष्मंतीऽइव पृथिवी पराऽहता
मदंती एति अस्मत् आ ऋक्षाः न वः मरुतः शिमीऽवान् अमः
दुग्धः गौऽइव भीमऽयुः ॥ ३ ॥ नि ये रिणंति ओजसा वृथा गावः न
दुऽधुरः अश्मानं चित् स्वयं पर्वतं गिरिं प्रच्यवयंति यामऽभिः
॥ ४ ॥ उत् तिष्ठ नूनं एषां स्तोमैः संऽउक्षितानां मरुतां पुरुऽतमं
अपूर्य्य गवां सर्गऽइव हृये ॥ ५ ॥ १९ ॥ युग्ध्वं हि अरुषीः रथे युग्ध्वं
रथेषु रोहितः युग्ध्वं हरीं अजिरा धुरि वोळ्वे वहिष्ठा धुरि वो-
ळ्वे ॥ ६ ॥ उत् स्यः वाजी अरुषः तुविऽस्वनिः इह स धायि
दर्शतः मा वः यामेषु मरुतः चिरं करत् प्रतं रथेषु चोदत् ॥ ७ ॥ रथं
नु मारुतं वयं अवस्युं आ हुवामहे आ यस्मिन् तस्यो मुऽरणानि
बिभ्रंती सचा मरुतऽसु रोदसी ॥ ८ ॥ तं वः शर्धं रथेऽशुभं त्वेषं पन-
स्युं आ हुवे यस्मिन् मुऽजाता सुऽभगा महीयते सचा मरुतऽसु
मीळुषी ॥ ९ ॥ २० ॥ ४ ॥

॥ ५७ ॥ आ रुद्रासः इंद्रऽवंतः सऽजोषसः हिरण्यऽरथाः सुवि-
तायं गंतन इयं वः अस्मत् प्रति ह्येते मतिः तृणऽजे न दिवः

उत्ताः उद्व्यवे ॥१॥ वाशीऽमंतः ऋष्टिऽमंतः मनीषिणः सुऽध-
 न्वानः इषुऽमंतः निषंगिणः सुऽअश्वाः स्थऽसुरथाः पृथ्विऽमातरः
 सुऽआयुधाः मरुतः यायन शुभं ॥२॥ धनुष्य द्यां पर्वतान् दाशुषं
 वसुं नि वः वनां जिहते यामनः भिया कोपयथ पृथिवी पृथ्वि-
 ऽमातरः शुभे यत् उमाः पृषतीः अयुग्ध्वं ॥३॥ वातऽत्विषः मरुतः
 वर्षऽनिर्निजः यमाऽइव सुऽसंहशः सुऽपेशसः पिशंगऽअश्वाः
 अरुणऽअश्वाः अरेपसः प्रऽत्वक्षसः महिना द्यौऽइव उरवः ॥४॥
 पुरुऽद्रप्ताः अंजिऽमंतः सुऽदानवः त्वेषऽसंहशः अनवभऽराधसः
 सुऽजातासः जनुषा रुक्मऽवक्षसः दिवः अर्काः अमृतं नाम मे-
 जिरे ॥५॥२१॥ ऋष्टयः वः मरुतः असंयोः अधि सहः ओजः बाहोः
 वः बलं हितं नृणां शीर्षऽसु आयुधारथेषु वः विश्वा वः श्रीः अधि
 तनूषु पिपिशे ॥६॥ गोऽमंतऽअश्वऽवतरथऽवतसुऽवीरं चंद्रऽवत
 राधः मरुतः ददनः प्रऽशस्तिं नः कृणुत रुद्रियासः भक्षीय वः अ-
 वंसः दैव्यस्य ॥७॥ ह्येनरः मरुतः मृकृतं नः तुर्विऽमघासः अमृताः
 ऋतऽज्ञाः सत्यऽश्रुतः कवयः युवानः बृहत्ऽगिरयः बृहत् उक्ष-
 माणाः ॥८॥२२॥

॥५८॥ तं जुं नूनं तविषीऽमंतं एषां स्तुषेगुणं मारुतं नव्यसीनां
 ये आशुऽअश्वाः अमंऽवत् वहते उत ईशिरे अमृतस्य स्वऽराजः
 ॥१॥ त्वेषं गुणं तवसं खादिऽहस्तं धुनिऽव्रतं मायिनं दातिऽवारं
 मयऽभुवः ये अमिताः महिऽत्वा वंदस्व विप्र तुविऽराधसः नून
 ॥२॥ आ वः यंतु उदऽवाहासः अद्य वृष्टिं ये विश्वे मरुतः जुनंति
 अयं यः अग्निः मरुतः संऽइद्वः एतं जुषध्वं कवयः युवानः ॥३॥ यूयं
 राजानं इयं जनाय विश्वऽतष्टं जनयथ यजत्राः युष्मत् एति मु-

ष्टिऽहा बाहुऽजृतः युष्मत् सत्तऽअश्वः मरुतः सुऽवीरः ॥४॥ अराः-
 ऽइव इत् अचरमाः अहांऽइव प्रऽप्रं जायंते अकवाः महःऽभिः
 पृश्नेः पुत्राः उ॒पऽमासः रभिष्ठाः स्वया मत्या मरुतः सं मिमिक्षुः
 ॥५॥ यत् प्र अयांसिष्ट पृषतीभिः अश्वैः वी॒क्रुप॒विऽभिः मरुतः
 रथेभिः क्षोदंते आपः रि॒णते वना॑नि अव॒ उ॒स्रियः वृषभः क्रंद॒तु
 द्यौः ॥६॥ प्रथि॑ष्ट याम॒न पृथि॒वी चित॑ एषां भतां॑ ऽइव गर्भं स्वं इत्
 शवः धुः वा॒ता॒न हि अ॒श्वान धुरि॑ आ॒ऽयु॒युजे वर्ष॑ स्वेदं च॒क्रिरे॒रु-
 द्रिया॑सः ॥७॥ ह॒ये नरः मरुतः मृ॒ळत॑ नः तु॒र्विऽमघा॑सः अमृ॒ताः
 च॒तऽज्ञाः सत्य॑ऽश्रुतः कव॑यः यु॒वानः बृ॒हतऽगिर॑यः बृ॒हत उ॒क्ष-
 मा॑णाः ॥ ८ ॥ २३ ॥

॥५९॥ प्र॒वः स्प॒ष्ट अ॒क्रन् मु॒वि॒ताय॑ दा॒वने॑ अ॒र्चे दि॒वे प्र पृथि॑व्यै
 च॒तं भरे॑ उ॒क्षते॑ अ॒श्वान॑ त॒रुष॑न्ते आ॒ रजः॑ अ॒नु स्वं भा॑नुं अ॒श्रय॑न्ते
 अ॒र्णवैः ॥१॥ अ॒मा॒त् ए॒षां भि॒यसा॑ भूमिः ए॒जति॑ नौः न पू॒र्णा क्ष-
 रति॑ व्यथिः य॒ती दूरे॑ऽदृशः ये चि॒तय॑न्ते ए॒मऽभिः अ॒न्तः महे॑ वि॒दथे॑
 येति॑रे॒ नरः ॥२॥ ग॒वां ऽइव॑ अ॒श्रय॑से ऋ॒गं उ॒त्तऽत॒मं सूर्यः॑ न चक्षुः
 रज॑सः वि॒ऽस॒र्जने॑ अ॒त्याः ऽइव॑ सु॒ऽभ्वः चा॒रवः॑ स्य॒न् मर्याः॑ ऽइव
 अ॒श्रय॑से चे॒तथ॑ नरः ॥३॥ कः वः म॒हांति॑ म॒हतां॑ उ॒त् अ॒श्वव॑त् कः
 का॒त्या मरु॑तः कः ह॒ पौ॒स्या यू॒यं ह॒भूमि॑ कि॒रणं नरे॑ज॒थ प्र॒यत् भ॑र॒ध्वे
 मु॒वि॒ताय॑ दा॒वने॑ ॥४॥ अ॒श्वः ऽइव॑ इत् अ॒रुषा॑सः सऽवै॒धवः॑ शू-
 राः ऽइव॑ प्रऽयु॒धः प्र उ॒त्त यु॒युधुः मर्याः॑ ऽइव॑ सु॒ऽवृधः॑ व॒वृधुः॑ नरः सू-
 र्यै॒स्य चक्षुः॑ प्र मि॒नंति॑ वृ॒ष्टिऽभिः ॥५॥ ते अ॒ज्ये॒ष्ठाः अ॒कनि॑ष्ठासः
 उ॒त्तऽभि॑दः अ॒म॒ध्यमा॑सः म॒हसा॑ वि व॒वृधुः॑ सु॒जा॒तासः॑ ज॒नुषां॑
 पृ॒श्निऽमा॑तरः दि॒वः मर्याः॑ आ॒नः अ॒च्छ जि॒गा॒त॒न ॥६॥ वयः॑ न ये
 श्रेणीः प॒प्नुः ओज॑सा अ॒न्ता॑न दि॒वः बृ॒हतः॑ सा॒नुनः॑ परि॒ अ॒श्वः॑ सः

एषां उभये यथा विदुः प्र पर्वतस्य नभनून अचुच्यवुः ॥७॥ मि-
मांतु द्यौः अदितिः वीतये नः सं दानुऽचित्राः उषसः यतंतां आ
अचुच्यवुः दिव्यं कोशं एते ऋषे रुद्रस्य मरुतः गृणानाः ॥८॥ २४ ॥

॥६०॥ ईळे अग्निं सुऽअवसं नमःऽभिः इह प्रऽसत्तः वि चयत्
कृतं नः रथैःऽइव प्रभरे वाजयत्ऽभिः प्रऽदक्षिणित मरुतां स्तोमं
ऋध्यां ॥१॥ आ ये तस्युः पृषतीषु श्रुतासु सुऽखेषु रुद्राः मरुतः
रथेषु वनां चित् उयाः जिहते नि वः भिया पृथिवी चित् रेजते
पर्वतः चित् ॥२॥ पर्वतः चित् महिं वृद्धः विभाय दिवः चित् सानुं
रेजत् स्वने वः यत् क्रीळथ मरुतः ऋष्टिऽमंतः आपःऽइव सध्वं-
चः धवध्वे ॥३॥ वराःऽइव इतै रैवतासः हिरण्यैः अभि स्वधाभिः
तन्वः पिपिश्चे अग्ने श्रेयांसः तवसः रथेषु सत्वा महौंसि चक्रिरे
तनूषु ॥४॥ अज्येष्टासः अकनिष्ठासः एते सं भ्रातरः ववृधुः सौभ-
गाय युवां पिता सुऽअपाः रुद्रः एषां सुऽदुघां पृश्निः सुऽदिनां
मरुतऽभ्यः ॥५॥ यत् उतऽतमे मरुतः मध्यमे वा यत् वा अवमे
सुऽभगासः दिवि स्थ अतः नः रुद्राः उत वा नु अस्य अग्ने वि-
त्तात् हविषः यत् यजाम ॥६॥ अग्निः च यत् मरुतः विश्वऽवेदसः
दिवः वहध्वे उतऽतरात् अधि स्तुऽभिः ते मंदसानाः धुनयः रि-
शादसः वामं धत्त यजमानाय सुन्वते ॥७॥ अग्ने मरुतऽभिः शु-
भयत्ऽभिः ऋक्ऽभिः सोमं पिब मंदसानः गणश्चिऽभिः पाव-
केभिः विश्वंऽइन्वेभिः आयुऽभिः वैश्वानर प्रऽदिवा केतुनां स-
ऽजूः ॥ ८ ॥ २५ ॥

॥६१॥ के स्य नरः श्रेष्ठऽतमाः ये एकऽएकः आऽयय परमस्याः

पराऽवतः ॥१॥ क्व वः अश्वः क्व अभीश्वः कथं शेक कथा यय पृष्ठे
 सदः नसोः यमः ॥२॥ जघने चोदः एषां वि सक्थानि नरः यमुः पु-
 चऽकृथे न जनयः ॥३॥ परा वीरासः इतन मर्यासः भद्रऽजानयः
 अग्निऽतपः यथा असंथ ॥४॥ सनत सा अश्व्यं पशुं उत गर्भं शत-
 ऽअवयं श्यावाश्वऽस्तुताय यादोः वीराय उपऽबर्हत् ॥५॥ २६॥
 उत त्वा स्त्री शशीयसी पुंसः भवति वस्यसी अदेव चात अराधसः
 ॥६॥ वि या जानाति जसुरि वितृथं तं वि कामिनं देवऽचा कृणुते
 मनः ॥७॥ उत घनेमः अस्तुतः पुमान् इति ब्रुवे पणिः सः वैरऽदेये
 इत् समः ॥८॥ उत मे अरपत् युवतिः मम दुषीं प्रति श्यावाय वर्त-
 निं विरोहिता पुरुऽमी ह्याय ये मतुः विप्राय दीर्घऽयं शसे ॥९॥ यः
 मे धेनूनां शतं वैदत् अश्विः यथा ददत् तरतः ऽइव मंहनां
 ॥१०॥ २७॥ ये ई वहते आशुऽभिः पिबंतः मदिंरं मधुं अच अवांसि
 दधिरे ॥११॥ येषां श्रिया अधिरोदसी विऽभ्राजंते रथेषु आ दिवि
 रुक्मः ऽइव उपरि ॥१२॥ युवासमारुतः गणः त्वेषऽरथः अनेद्यः शु-
 भं ऽयावा अमंतिऽस्तुतः ॥१३॥ कः वेद नूनं एषां यच मदैति धूतयः
 ऋतऽजाताः अरेपसः ॥१४॥ यूयं मर्तं विपन्यवः प्रऽनेतारः इत्या
 धिया ओतारः यामऽहूतिषु ॥१५॥ २८॥ ते नः वसूनि काम्या पुरु-
 चंद्राः रिशादसः आ यज्ञियासः ववृक्षन् ॥१६॥ एतं मे स्तोमं ऊर्म्यं
 दार्भ्याय परा वह गिरः देवि रथीः ऽइव ॥१७॥ उत मे वो चतात् इति
 सुतऽसो मे रथऽवीतौ न कामः अप वेति मे ॥१८॥ एषः स्तेति रथ-
 ऽवीतिः मघऽवा गोऽमतीः अनु पर्वतेषु अपऽश्रितः ॥१९॥ २९॥

॥६२॥ ऋतेन ऋतं अपिऽहितं ध्रुवं वां सूर्यस्य यच विऽमुचंति
 अश्वान दशं शता सह तस्युः तत् एकं देवानां श्रेष्ठं वपुषां अपश्यं

॥१॥ तत् सु वां मित्रावरुणा महिऽत्वं ईर्मा तस्युषीः अहंऽभिः दु-
 दुहे विश्वाः पिन्वयः स्वसरस्य धेनाः अनु वां एकः पविः आ ववर्ते
 ॥२॥ अधारयतं पृथिवी उत द्यां मित्रं राजाना वरुणा महःऽभिः
 वर्धयतं ओषधीः पिन्वतं गाः अव वृष्टिं सृजतं जीरुऽदानू ॥३॥
 आ वां अश्वसः सुऽयुजः वहंतु यतऽरश्मयः उप यंतु अवाक् घृ-
 तस्य निऽनिक् अनु वर्तते वां उप सिंधवः प्रऽदिवि क्षरन्ति ॥४॥
 अनु श्रुतां अमतिं वर्धत उर्वी बर्हिःऽइव यजुषा रक्षमाणा नम-
 स्वंता धृतऽदक्षा अधि गतं मित्रं आसाथे वरुण इळां सु अंतः०
 ॥५॥ ३०॥ अक्रविऽहस्ता सुऽकृते परऽपा यं चासाथे वरुणा
 इळां सु अंतः० राजाना क्षत्रं अहणीयमाना सहस्रऽस्थूणां वि-
 भूयः सह द्वौ ॥६॥ हिरण्यऽनिर्निक् अयः अस्य स्थूणां विभ्राजते
 दिवि अश्वजनीऽइव भद्रे क्षेत्रे निऽमिता तिल्विले वा सनेमं
 मध्वः अधिऽगर्त्यस्य ॥७॥ हिरण्यऽरूपं उषसः विऽउष्टौ अयः-
 ऽस्थूणां उतऽइता सूर्यस्य आरोह्यः वरुण मित्रं गतं अतः चक्षा-
 थे अदितिं दितिं च ॥८॥ यत् बर्हिष्ठं न अतिऽविधे सुऽदानू०
 अच्छिद्रं शर्म भुवनस्य गोपा तेन नः मित्रावरुणौ अविष्टं सि-
 सांसतः जिगीवांसः स्याम ॥ ९॥ ३१ ॥ ३ ॥

॥६३॥ ऋतस्य गोपौ अधि तिष्ठथः रथं सत्यऽधर्माणा परमे
 विऽओमनि यं अत्र मित्रावरुणा अवयः युवं तस्मै वृष्टिः मधु-
 ऽमत पिन्वते दिवः ॥१॥ संऽराजौ अस्य भुवनस्य राजयः मित्रा-
 वरुणा विदथे स्वःऽदृशा वृष्टिं वां राधः अमृतऽत्वं ईमहे द्यावा-
 पृथिवी वि चरन्ति तन्यवः ॥२॥ संऽराजौ उग्रा वृषभा दिवः पतीं
 पृथिव्याः मित्रावरुणा विऽचर्षणी० चित्रेभिः अभैः उप तिष्ठथः

रवं द्यां वर्षयथः असुरस्य मायया ॥३॥ माया वां मित्रावरुणा
 दिवि श्रिता सूर्यः ज्योतिः चरति चित्रं आयुधं तं अभ्रेण वृष्ट्या
 गूहयः दिवि पर्जन्य द्रुप्साः मधुऽमंतः ईरते ॥४॥ रथं युजते मरुतः
 शुभे सुऽखं शूरः न मित्रावरुणा गोऽइष्टिषु रजांसि चित्रा विच-
 रन्ति तन्यवः दिवः संऽराजा पर्यसानः उक्षतं ॥५॥ वाचं सु मित्रा-
 वरुणौ इराऽवन्ती पर्जन्यः चित्रां वदति त्विधिऽमती अभ्रा वसत
 मरुतः मुमायया द्यां वर्षयतं अरुणां अरेपसं ॥६॥ धर्मणा मित्रा-
 वरुणा विपःऽचिता व्रता रक्षेथे असुरस्य मायया ऋतेन विश्वं
 भुवनं विराजयः सूर्यं आ धत्थः दिवि चित्रं रथं ॥७॥१॥

॥६॥ वरुणं वः रिशादंसं ऋचा मित्रं हवामहे परि व्रजाऽइव
 बाह्योः जगन्वांसां स्वःऽनरं ॥१॥ ता बाहवा सुऽचेतुनां प्र यंतं
 अस्मै अर्चते शेवं हि जार्यं वां विश्वांसु क्षांसु जोगुवे ॥२॥ यत् नूनं
 अश्यां गतिं मित्रस्य यायां पथा अस्य प्रियस्य शर्मणि अहिं-
 सानस्य सश्चिरे ॥३॥ युवाभ्यां मित्रावरुणा उपऽमं धेयां ऋचा
 यत् हृक्षये मघोनां स्तोतृणां च स्पृधसे ॥४॥ आ नः मित्रं सुदीति-
 ऽभिः वरुणः च सधऽस्थे आ स्वे क्षये मघोनां सखीनां च वृधसे
 ॥५॥ युवं नः येषु वरुणा क्षत्रं बृहत् च विभृथः उरुनः वाजंऽसा-
 तये कृतं राये स्वस्तये ॥६॥ उच्छंत्यां मे यजता देवऽक्षचे रुशत-
 ऽगवि सुतं सोमं न हस्तिऽभिः आ पटऽभिः धावतं नरा बिभ्रती
 अर्चनानंसं ॥७॥२॥

॥६५॥ यः चिकेत सः सुऽऋतुः देवऽचा सः ब्रवीतु नः वरुणः
 यस्य दर्शतः मित्रः वा वनते गिरः ॥१॥ ता हि श्रेष्ठऽवर्चसा राजाना

अ० ४. अ० ४. व० ५.] ॥ ३५६ ॥ [म० ५. अ० ५. सू० ६७.]

दीर्घश्चुतऽतमा ता सतऽपती० च्चुतऽवृधा च्चुतऽवाना जनैऽजने
॥२॥ तां वा॒ इ॒या॒नः अव॑से पू॒र्वौ उप॑ ब्रुवे॒ सचा॑ सुऽअश्वासः सु॒चे॒-
तुना॑ वा॒जान् अभि॑ प्र दा॒वने॑ ॥३॥ मि॒त्रः अ॒होः चि॒त् आ॒त् उ॒रु
क्षया॑यगा॒तुं व॒नते॑ मि॒त्रस्य॑ हि प्रऽतू॒र्वतः॑ सुऽम॒तिः अ॒स्ति वि॒धतः॑
॥४॥ व॒यं मि॒त्रस्य॑ अव॑सि स्याम॑ स॒प्रथः॑ऽतमे॒ अ॒नेह॑सः॒ त्वाऽऊ॑तयः
स॒चा व॑रुणऽशेष॑सः ॥५॥ यु॒वं मि॒त्रा इ॒मं ज॑नं॒ यत॑थः॒ सं च॑ न॒यथः॑
मा म॒घो नः॑ परि॒ख्यत॑ मो॒ अ॒साकं॑ च्चृ॒षीणां॑ गोऽपी॒थे नः॑ उ॒रु-
ष्य॒तं ॥ ६ ॥ ३ ॥

॥६६॥ आ चि॒कितान॑ सुऽक्र॒तू० दे॒वी म॒र्ते रि॒शाद॑सा व॑रुणाय
च्चुतऽपे॒शसे॑ द॒धीत॑ प्र॒यसे॑ म॒हे ॥१॥ ता हि क्ष॒त्रं अ॒विऽह॑तं स॒म्यक्
अ॒मु॒र्यं आ॒शति॑ अ॒ध॒व॒ताऽइ॒व मा॒नुष॑स्वः न धा॒यि द॑श॒तं ॥२॥ ता
वा॒ ए॒षे र॑थानां उ॒र्वी ग॒व्य॒तिं ए॒षां रा॒तऽहं॑व्यस्य सुऽस्तु॒तिं द॒धृक्
स्तो॒मैः म॒ना म॒हे ॥३॥ अ॒ध हि का॒व्या यु॒वं द॑क्षस्य पूऽभिः अ॒द्भुता॑
नि॒के॒तुना॑ ज॒नानां॑ चि॒के॒थे पू॒तऽद॑क्षसा ॥४॥ तत् च्चु॒तं पृ॒थि॒वि
बृ॒हत् अ॒वऽए॒षे च्चृ॒षीणां॑ ज॒यसा॑नौ अ॒रं पृ॒थु अ॒ति क्ष॑रं॒ति या॒म-
ऽभिः॑ ॥५॥ आ यत् वा॒ इ॒यऽच॑क्षसा मि॒त्रा व॒यं च॑ सूर॒यः व्य॑चि॒ष्टे
ब॒हुऽपा॒य्ये य॑तै॒महि॑ स्वऽरा॒ज्ये ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥६७॥ ब॒र् इ॒त्या दे॒वा निः॑ऽकृतं आ॒दि॒त्या य॒जत॑ बृ॒हत् व॑रुण
मि॒त्रं अ॒र्य॑म॒न व॑र्षि॒ष्टं क्ष॒त्रं आ॒शा॒थे ॥१॥ आ यत् यो॒निं हि॒र॒ण्य॑यं
व॑रुण मि॒त्रं स॑द॒थः ध॒त॒रा च॑र्ष॒णीनां॑ य॒तं मु॒क्षं रि॒शाद॑सा ॥२॥
वि॒श्वे हि वि॒श्वऽवै॑दसः व॑रुणः मि॒त्रः अ॒र्य॑मा व॒ता प॒दाऽइ॒व स॑श्चि॒-
रे॒ पांति॑ म॒र्त्ये रि॒षः ॥ ३ ॥ ते हि स॒त्याः च्चु॒तऽस्मृ॑शः च्चु॒तऽवा॑नः

अ० ४. अ० ४. व० ८.] . ॥ ३५७ ॥ [म० ५. अ० ५. सू० ७०.

जनेऽजने सुऽनीथासः सुऽदानवः अंहोः चित् उरुऽचक्रयः ॥ ४ ॥
कः नु वा मित्रं अस्तुतः वरुणः वा तनूनां तत् सु वां आ ईषते म-
तिः अत्रिऽभ्यः आ ईषते मतिः ॥ ५ ॥ ५ ॥

॥ ६८ ॥ प्र वः मित्राय गायत वरुणाय विषा गिरा महिऽक्षत्रौ
ऋतं बृहत् ॥ १ ॥ संऽराजा या घृतऽयोनी० मित्रः च उभा वरुणः
च देवा देवेषु प्रऽशस्ता ॥ २ ॥ तानः शक्तं पार्थिवस्य महः रायः दि-
व्यस्य महिं वां क्षुचं देवेषु ॥ ३ ॥ ऋतं ऋतेन सपता इषिरं दक्षं आ-
शाते अद्रुहा देवौ वर्धते ॥ ४ ॥ वृष्टिऽद्यावा रीतिऽआपा इषः
पती दानुऽमत्याः बृहंतं गतं आशाते ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ६९ ॥ त्रीरोचना वरुण चीन उत द्यून चीणि मित्र धारयथः
रजांसि ववृधानौ अमतिं क्षत्रियस्य अनुव्रतं रक्षमाणौ अजुयं
॥ १ ॥ इरावतीः वरुण धेनवः वां मधुऽमत वां सिंधवः मित्र दुहे
चयः तस्युः वृषभासः तिमृणां धिषणां रेतऽधाः वि द्युऽमंतः
॥ २ ॥ प्रातः देवी अदितिं जोहवीमि मध्यं दिने उतऽइता सूर्यस्य
राये मित्रावरुणा सर्वऽताता ईळे तोकाय तनयाय शं योः ॥ ३ ॥
या धर्तारा रजसः रोचनस्य उत आदित्या दिव्या पार्थिवस्य न
वां देवाः अमृताः आ मिनंति व्रतानि मित्रावरुणा ध्रुवाणि
॥ ४ ॥ ७ ॥

॥ ७० ॥ पुरुऽउरुणां चित् हि अस्ति अवः नूनं वां वरुण मित्रं
वंसि वां सुऽमतिं ॥ १ ॥ ता वां सम्यक् अद्रुहाणा इषं अश्याम धा-
यसे वयं ते रुद्रा स्याम ॥ २ ॥ पातं नः रुद्रा पायुऽभिः उत चायेथां

अ० ४. अ० ४. व० १२.] ॥ ३५८ ॥ [म० ५. अ० ६. सू० ७३.]

मुऽचाचातुर्यामदस्यूनतनूभिः॥३॥ मा कस्य अद्भुतऽक्तू यक्षं
भुजेम तनूभिः मा शेषसा मा तनसा ॥ ४ ॥ ८ ॥

॥७१॥ आ नः गतं रिशादसा वरुण मित्रं बर्हिणा उप इमं चारुं
अध्वरं ॥१॥ विश्वस्य हि प्रऽचेतसा वरुण मित्रं राजथः ईशाना
पिप्यतं धियः ॥२॥ उप नः सुतं आ गतं वरुण मित्रं दाशुषः अस्य
सोमस्य पीतये ॥ ३ ॥ ९ ॥

॥७२॥ आ मित्रे वरुणे वयं गीऽभिः जुहुमः अत्रिऽवत् नि
बर्हिषि सदतं सोमऽपीतये ॥१॥ व्रतेन स्यः ध्रुवऽक्षेमा धर्मेणा
यातयत्सज्जना नि बर्हिषि सदतं सोमऽपीतये ॥२॥ मित्रः च
नः वरुणः च जुषेतां यज्ञं इष्टये नि बर्हिषि सदतां सोमऽपीतये
॥ ३ ॥ १० ॥ ५ ॥

॥७३॥ यत् अद्य स्यः पराऽवति यत् अवाऽवति अश्विना यत्
वा पुरु पुरुऽभुजा यत् अंतरिक्षे आ गतं ॥१॥ इह त्या पुरुऽभूतमा
पुरु दंसांसि बिभ्रता वरस्या यामि अग्निऽगू हुवे तुविऽतमा
भुजे ॥२॥ ईमा अन्यत् वपुषे वपुः चक्रं रथस्य येमथुः परि अन्या
नाहुषा युगामहा रजांसि दीयथः ॥३॥ तत् ऊं सु वा एना कृतं
विश्वा यत् वा अनु स्तवे नाना जातौ अरेपसां सं अस्मे बंधु आ
इयथुः ॥४॥ आ यत् वा सूर्या रथं तिष्ठत् रघुऽस्य दं सदा परि वा अ-
रुषाः वयः घृणा वरंते आऽतपः ॥५॥ ११॥ युवोः अत्रिः चिकेतति
नरा सुमेन चेतसा घर्म यत् वा अरेपसां नासत्या आस्त्रा भुरण्यति
॥६॥ उयः वां ककुहः ययिः शृण्वे यामेषु संतनिः यत् वा दंसाऽभिः

अ०४. अ०४. व० १५.] ॥ ३५९ ॥ [म० ५. अ० ६. सू० ७५.]

अश्विना अचिः नरा आऽववर्तति ॥ ७ ॥ मध्वः ऊं सु मधुऽयुवा रु-
द्रा सिसंक्ति पिपुषी यत् समुद्रा अति पर्वथः पृक्षाः पृक्षः भरत वां
॥ ८ ॥ सत्यं इत् वै ऊं अश्विना युवां आहुः मयऽभुवा ता यामन
यामऽहूतमा यामन आ मृळयत्तमा ॥ ९ ॥ इमा ब्रह्माणि वर्ध-
ना अश्विऽभ्यां संतु शंसतमा या तक्षाम रथानऽइव अवोचाम
बृहत् नमः ॥ १० ॥ १२ ॥

॥ ७४ ॥ कूऽस्थः देवो अश्विना अद्य दिवः मना वसू तत् अवथः
वृषणऽवसू अचिः वां आ विवा सति ॥ १ ॥ कुहं त्या कुहं नु श्रुता
दिवि देवा नासत्या कस्मिन् आ यतथः जने कः वां नदीनां सचा
॥ २ ॥ कं याथः कं ह गच्छथः कं अच्छ युंजाथे रथं कस्य ब्रह्माणि
रण्यथः वयं वां उश्मसि इष्टये ॥ ३ ॥ पौरं चित् हि उदऽमुतं पौरं
पौराय जिन्वथः यत् ई गृभीतऽतातये सिंहऽइव दुहः पदे ॥ ४ ॥ प्र
च्यवानात् जुजुरुषः वत्रिं अत्कन मुंचथः युवां यदि कृथः पुनः आ
कामं ऋणे वध्वः ॥ ५ ॥ १३ ॥ अस्ति हि वां इह स्तोता ससि वां सं-
ऽदशि श्रिये नु श्रुतं मे आ गतं अवऽभिः वाजिनीऽवसू ॥ ६ ॥
कः वां अद्य पुरुणां आ ववे मर्त्यानां कः विप्रः विप्रऽवाहसा कः
यज्ञैः वाजिनीऽवसू ॥ ७ ॥ आ वां रथः रथानां येष्टः यातु अश्विना
पुरुचित् अस्मऽयुः तिरः आंगूषः मर्त्येषु आ ॥ ८ ॥ शं ऊं सु वां मधु-
ऽयुवा असाकं अस्तु चर्कृतिः अर्वाचीना विऽचेतसा विऽभिः
श्येनाऽइव दीयतं ॥ ९ ॥ अश्विना यत् ह कर्हि चित् शुश्रुयातं इमं
हवं वस्वीः ऊं सु वां भुजः पृंचति सु वां पृचः ॥ १० ॥ १४ ॥

॥ ७५ ॥ प्रति प्रियऽतमं रथं वृषणं वसुऽवाहनं स्तोता वां अश्वि-

अ० ४. अ० ४. व० १७.] ॥ ३६० ॥ [म० ५. अ० ६. सू० ७६.]

नौ चृषिः स्तोमेन प्रतिभूषति माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ १ ॥ अति-
 ऽआयातं अश्विना तिरः विश्वाः अहं सना दसा हिरण्य ऽवर्तनी०
 सुऽमुन्वा सिंधुऽवाहसा माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ २ ॥ आ नः रत्नानि
 विभक्तौ अश्विना गच्छतं युवं रुद्रा हिरण्य ऽवर्तनी० जुषाणा वा-
 जिनी ऽवसू० माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ ३ ॥ सुऽस्तुभः वां वृषण ऽवसू०
 रथे वाणीची आऽहिता उत वां ककुहः मृगः पृक्षः कृणोति वा-
 पुषः माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ ४ ॥ बोधितऽमनसा रथ्या इषिरा
 हवन् ऽश्रुतां विऽभिः च्यवानं अश्विना नि याथः अइयाविनं
 माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ ५ ॥ १५ ॥ आ वां नरा मनऽयुजः अश्वासः प्रु-
 षितऽप्सवः वयः वहंतु पीतये सह सुन्नेभिः अश्विना माध्वी मम
 श्रुतं हवै ॥ ६ ॥ अश्विनौ आ इह गच्छतं नासत्या मा वि वेनतं तिरः
 चित् अर्येऽया परिवर्तिः यातं अदाभ्या माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ ७ ॥
 अस्मिन् यज्ञे अदाभ्या जरितारं शुभः पती अवस्युं अश्विना युवं
 गृणंतं उपभूषयः माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ ८ ॥ अभूत् उषाः रुशत-
 ऽपशुः आ अग्निः अधायि चृत्वियः अयोजि वां वृषण ऽवसू० रथः
 दसौ अमर्त्यः माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ ९ ॥ १६ ॥

॥ ७६ ॥ आभाति अग्निः उषसा अनीकं उत विप्राणां देवऽयाः
 वाचः अस्थुः अर्वाचा नूनं रथ्या इह यातं पीपिऽवांसं अश्विना
 घर्मं अच्छ ॥ १ ॥ न संस्कृतं प्र मिमीतः गमिष्ठा अति नूनं अश्विना
 उपंऽस्तुता इह दिवा अभिऽपित्वे अवसा आऽगमिष्ठा प्रति अ-
 वर्ति दाशुषे शंऽभविष्ठा ॥ २ ॥ उत आ यातं संऽगवे प्रातः अहः म-
 ध्यं दिने उत ऽइता सूर्यस्य दिवा नक्तं अवसा शंऽतमेन न इदानीं
 पीतिः अश्विना आ ततान ॥ ३ ॥ इदं हि वां प्रऽदिवि स्थानं ओकः

अ०४. अ०४. व०२०.] ॥ ३६१ ॥ [म०५. अ०६. सू० ७८.

इमे गृहाः अश्विना इदं दुरोणं आ नः दिवः बृहत्तः पर्वतात् आ
अतऽभ्यः यातं इषं ऊजै वहता ॥४॥ सं अश्विनोः अवसा नूतनेन
मयऽभुवा सुऽप्रनीती गमेम आ नः रयिं वहतं आ उत वीरान्
आ विश्वानि अमृता सौभगानि ॥ ५ ॥ १७ ॥

॥७७॥ प्रातःऽयावाना प्रथमा यजध्वं पुरा गृध्रात् अरंरुषः पि-
वातः प्रातः हि यज्ञं अश्विना दधाते प्र शंसन्ति कवयः पूर्वऽभाजः
॥१॥ प्रातः यजध्वं अश्विना हिनोत न सायं अस्ति देवऽयाः अजुष्टं
उत अन्यः अस्मत् यजते वि च आवः पूर्वऽपूर्वः यजमानः व-
नीयान् ॥२॥ हिरण्यऽत्वक् मधुऽवर्णः घृतऽसुः पृथः वहन् आ
रथः वर्तते वा मनःऽजवाः अश्विना वातऽरंहाः येन अतिऽयाथः
दुऽइतानि विश्वा ॥३॥ यः भूयिष्ठं नासत्याभ्यां विवेष च निष्ठं पि-
त्वः रंते विऽभागे सः तोकं अस्य पीपरत् शमीभिः अनूर्ध्वऽभासः
सदं इत्तुतुयात् ॥४॥ सं अश्विनोः अवसा नूतनेन मयऽभुवा सु-
ऽप्रनीती गमेम आ नः रयिं वहतं आ उत वीरान् आ विश्वानि
अमृता सौभगानि ॥ ५ ॥ १८ ॥

॥७८॥ अश्विनी आ इह गच्छतं नासत्या मा वि वेनतं हंसौऽइव
पततं आ सुतान् उप ॥१॥ अश्विना हरिणीऽइव गौरौऽइव अनु
यवसं हंसौऽइव पततं आ सुतान् उप ॥२॥ अश्विना वाजिनीऽव-
सू० जुषेथां यज्ञं इष्टये हंसौऽइव पततं आ सुतान् उप ॥३॥ अविः
यत् वा अवऽरोहन् ऋवीसं अजोहवीत् नाधमानाऽइव योषा
श्येनस्य चित् जवसा नूतनेन आ अगच्छतं अश्विना शंसते मेन
॥४॥ १९॥ वि जिहीष्व वनस्पते योनिः सूर्यत्याऽइव श्रुतं मे अ-

अ०४. अ०४. व०२२.] ॥ ३६२ ॥ [म०५. अ०६. सू० ७९.

श्विना हवँ सप्तऽवधिं च मुंचतं ॥५॥ भीताय नाधमानाय ऋषये
सप्तऽवधये मायाभिः अश्विना युवं वृक्षं सं च वि च अचयः ॥६॥
यथा वातः पुष्करिणीं संऽङ्गयति सर्वतः एव ते गर्भैः एजतु निः-
ऽएतु दशऽमास्यः ॥७॥ यथा वातः यथा वनं यथा समुद्रः एजति
एव त्वं दशऽमास्य सह अवं इहि जरायुणा ॥८॥ दश मासान् श-
शयानः कुमारः अधि मातरि निःऽएतु जीवः अक्षतः जीवः जी-
वत्याः अधि ॥ ९ ॥ २० ॥

॥७९॥ महे नः अद्य बोधय उषः राये दिवि त्वंती यथा चित्त नः
अबोधयः सत्यऽश्रवसि वाय्ये सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥१॥ या सु-
ऽनीथे शौचतऽरथे वि औच्छः दुहितः दिवः सा वि उच्छः सहीय-
सि सत्यऽश्रवसि वाय्ये सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥२॥ सा नः अद्य
आभरतऽवसुः वि उच्छः दुहितः दिवः यो वि औच्छः सहीयसि
सत्यऽश्रवसि वाय्ये सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥३॥ अभियेत्वा विभा-
ऽवरि स्तोमैः गृणन्ति वह्नयः मधैः मघो नि सुऽश्रियः दामनऽवतः
सुऽरातयः सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥४॥ यत् चित् हि ते गणाः इमे
हृदयंति मघत्तये परिचित् वष्टयः दधुः ददतः राधः अह्नयं सुऽजाते
अश्वऽसूनृते ॥५॥ २१ ॥ आ एषु धाः वीरऽवत यशः उषः मघो नि
सूरिषु ये नः राधांसि अह्नया मघऽवानः अरासत सुऽजाते अश्व-
ऽसूनृते ॥६॥ तेभ्यः द्युम्नं बृहत् यशः उषः मघो नि आ वह ये नः
राधांसि अश्व्या गव्या भजंत सूरयः सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥७॥ उत
नः गोऽमतीः इषः आ वह दुहितः दिवः साकं सूर्यस्य रश्मिऽभिः
शुक्रैः शोचतऽभिः अर्चिऽभिः सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥८॥ वि उच्छः
दुहितः दिवः मा चिरं तनुयाः अपः न इत् त्वा स्तेनं यथा रिपुं

तपाति मूरः अर्चिषा सुऽजाति अश्वऽसूनृते ॥९॥ एतावत् वा इत्
उषः त्वं भूयः वा दातुं अर्हसि या स्तोतृऽभ्यः विभाऽवरि उच्छंती
न प्रऽमीयसे सुऽजाति अश्वऽसूनृते ॥ १० ॥ २२ ॥

॥ ८० ॥ द्युतत्सयामानं बृहती ऋतेन ऋतऽवरी अरुणऽसू
विऽभाती देवी उषसं स्वः आऽवहती प्रति विप्रांसः मतिऽभिः
जर्ते ॥१॥ एषा जनं दर्शता बोधयती सुऽगान पथः कृण्वती या-
ति अये बृहत्सया बृहती विश्वऽइन्वा उषाः ज्योतिः यच्छति
अये अह्ना ॥२॥ एषा गोभिः अरुणेभिः युजाना अस्नेधती रयिं
अप्रऽआयु चक्रे पथः रदती सुविताय देवी पुरुऽस्तुता विश्व-
ऽवारा वि भाति ॥३॥ एषा विऽएनी भवति द्विऽबहीः आविः-
ऽकृण्वाना तन्वं पुरस्तात् ऋतस्य पंथां अनु एति साधु प्रजानती-
ऽइवन दिशः मिनाति ॥४॥ एषा शुभ्रान तन्वं विद्वाना ऊर्ध्वाऽइव
स्नाती दृश्येनः अस्थात् अप द्वेषः बाधमाना तमांसि उषाः दि-
वः दुहिता ज्योतिषा आ अगात् ॥५॥ एषा प्रतीची दुहिता दिवः
नून योषाऽइव भद्रा नि रिणीते अप्सः विऽऊर्ध्वती दाशुषे वा-
योणि पुनः ज्योतिः युवतिः पूर्वऽथा अकः० ॥ ६ ॥ २३ ॥

॥ ८१ ॥ युंजते मनः उत युंजते धियः विप्राः विप्रस्य बृहत् विपः-
ऽचितः विहोचाः दधे वयुनऽवित एकः इत् मही देवस्य सवितुः
परिऽस्तुतिः ॥१॥ विश्वा रूपाणि प्रति मुंचते कविः प्र असावीत्
भद्रं द्विऽपदे चतुऽपदे विनाकं अख्यत् सविता वरेण्यः अनु प्र-
ऽयानं उषसः वि राजति ॥२॥ यस्य प्रऽयानं अनु अन्ये इत् ययुः
देवाः देवस्य महिमानं ओजसा यः पार्थिवानि विऽममे सः ए-

अ०४. अ०४. व०२७.] ॥३६४॥ [म०५. अ०६. सू० ८३.

तंशः रजांसि देवः सविता महिऽत्वना ॥३॥ उत यासि सवितः
चीणि रोचना उत सूर्यस्य रश्मिऽभिः सं उच्यसि उत राची उभ-
यतः परि ईयसे उत मित्रः भवसि देव धर्मऽभिः ॥४॥ उत ईशिषे
प्रऽसवस्य त्वं एकः इत् उत पूषा भवसि देव यामऽभिः उत इदं
विश्वं भुवनं वि राजसि प्रयावऽअश्वः ते सवितः स्तोमं आनशे
॥ ५ ॥ २४ ॥

॥८२॥ तत् सवितुः वृणीमहे वयं देवस्य भोजनं श्रेष्ठं सर्वेऽधा-
॥मं तुरं भगस्य धीमहि ॥१॥ अस्य हि स्वयंशऽतरं सवितुः कत्
चन प्रियं नमिनंति स्वऽराज्यं ॥२॥ सः हि रत्नानि दाशुषे सुवाति
सविता भगः तं भागं चित्रं ईमहे ॥३॥ अद्य नः देव सवितः प्र-
जाऽवन्त सावीः सौभगं परा दुऽस्वप्न्यं सुव ॥४॥ विश्वानि देव
सवितः दुऽइतानि परा सुव यत् भद्रं तत् नः आ सुव ॥५॥ २५॥ अ-
नागसः अदितये देवस्य सवितुः सवे विश्वा वामानि धीमहि
॥६॥ आ विश्वऽदेवं सत्तऽपतिं सुऽउक्तेः अद्य वृणीमहे सत्यऽसंव
सवितारं ॥७॥ यः इमे उभे अहनी पुरः एति अप्रऽयुच्छन् सु-
ऽआधीः देवः सविता ॥८॥ यः इमा विश्वा जातानि आऽश्ववयंति
स्योकेन प्र च सुवाति सविता ॥ ९ ॥ २६ ॥

॥८३॥ अच्छं वद त्वसं गीऽभिः आभिः स्तुहि पर्जन्यं नमसा
आ विवास कनिऽकदत् वृषभः जीरऽदानुः रेतः दधाति ओषधीषु
गर्भं ॥१॥ वि वृक्षान् हन्ति उत हन्ति रक्षसः विश्वं विभाय भुवनं स-
हाऽवधात् उत अनागाः ईषते वृषण्यऽवतः यत् पर्जन्यः स्तनयन्
हन्ति दुऽकृतः ॥२॥ रथीऽइव कश्या अश्वान् अभिऽक्षिपन् आ-

विः दूतान् कृणुते वर्थान् अहं दूरात् सिंहस्य स्तनयाः उत इरते
 यत् पर्जन्यः कृणुते वर्थं नभः ॥३॥ प्र वाताः वांति पतर्यति वि-
 ऽद्युतः उत ओषधीः जिहते पिन्वते स्वः० इरा विश्वस्यै भुवनाय
 जायते यत् पर्जन्यः पृथिवीरेतसा अवति ॥४॥ यस्य व्रते पृथिवी
 ननमीति यस्य व्रते शफऽवत जभुरीति यस्य व्रते ओषधीः विश्व-
 ऽरूपाः सः नः पर्जन्यमहिं शर्मयच्छ ॥५॥ २७॥ दिवः नः वृष्टिं मरुतः
 ररीध्वं प्र पिन्वत वृष्णः अश्वस्य धाराः अर्वाङ् एतेन स्तनयित्नुना
 आ इहि अपः निऽसिचन असुरः पिता नः ॥६॥ अभि क्रद स्तनयं
 गर्भं आ धाः उदन्ऽवतां परि दीय रथेन दृतिं सु कर्षे विऽसितं
 न्यचंसमाः भवंतु उतऽवतः निऽपादाः ॥७॥ महान्तं कोशं उत अच-
 नि सिचं स्यं दंतां कुल्याः विऽसिताः पुरस्तात् धृतेन द्यावां पृथि-
 वी वि उंधि सुऽप्रपानं भवतु अघ्याभ्यः ॥८॥ यत् पर्जन्यं कनि-
 क्रदत स्तनयनं हंसि दुऽकृतः प्रति इदं विश्वं मोदते यत् किं च
 पृथिव्यां अधि ॥९॥ अवर्षीः वर्षे उत ऊं सुगृभाय अकः धन्वानि
 अतिऽएत वै ऊं अजीजनः ओषधीः भोजनाय कं उत प्रऽजाभ्यः
 अविदः मनीषां ॥ १० ॥ २८ ॥

॥ ८४ ॥ वद् इत्या पर्वतानां खिद्रं विभर्षि पृथिवि प्र या भूमिं
 प्रवत्वति मद्वा जिनोषि महिनि ॥१॥ स्तोमांसः त्वा विऽचारिणि
 प्रति स्तोभंति अक्नुऽभिः प्र या वाजं न हेषंतं पेरु अस्यसि अर्जुनि
 ॥२॥ दृष्ट्वा चित या वनस्पतीं न क्षमया दर्धेभि ओजसा यत ते अ-
 भस्य विऽद्युतः दिवः वर्षति वृष्टयः ॥ ३ ॥ २९ ॥

॥ ८५ ॥ प्र संऽराजे वृहत अर्चं गभीरं ब्रह्म प्रियं वरुणाय श्रुताय

वि॒यः ज॒घानं॑ श॒मिताऽइ॒व च॑ मे॒ उ॒प॒ऽस्तिरे॑ पृथि॒वी सूर्या॑य ॥१॥
 वने॑षु वि॒ अ॒न्तरि॑क्षं त॒तान॒ वाजं॑ अ॒वैत॑ऽसु प॒यः उ॒स्रिया॑ सु॒हृत्ऽसु
 क्र॒तुं वरु॑णः अ॒प॒ऽसु अ॒यिं दि॒वि सूर्य॑ अ॒दधा॑त् सोमं॑ अ॒द्रौ ॥२॥
 नी॒चीन॑ऽवा॒रं वरु॑णः क॒वैधं॑ प्र स॒स॒र्जे रोद॑सी॒ अ॒न्तरि॑क्षं तेन॑ वि॒
 श्र॒स्य भु॒व॒नस्य॑ राजा॒ यवै॑न वृ॒ष्टिः वि॒ उ॒न॒त्ति॒भूम॑ ॥३॥ उ॒न॒त्ति॒भूमिं॑
 पृथि॒वी उ॒त द्यां॑ य॒दा दु॒ग्धं वरु॑णः व॒ष्टि आ॒त् इ॒त् स॒ं अ॒भ्रेण॑ व॒स॒त्
 प॒र्व॒तासः॑ त॒विषी॑ऽय॒न्तः अ॒थ॒य॒न्त॒ वी॒राः ॥४॥ इ॒मां ऊं॑ सु॒ आ॒सु॒रस्य॑
 श्रु॒तस्य॑ म॒ही मा॒यां वरु॑णस्य प्र वो॒चं मा॒नेन॑ऽइ॒व त॒स्थिऽवा॒न
 अ॒न्तरि॑क्षे वि॒यः म॒मे पृथि॒वी सूर्ये॑ण ॥५॥ ३०॥ इ॒मां ऊं॑ नु क॒विऽत॒-
 मस्य॑ मा॒यां म॒ही दे॒वस्य॑ न॒किः आ॒ द॒ध॒र्षे ए॒कं य॒त् उ॒ज्ञा न॒ पृ॒णंति॑
 ए॒नीः आ॒ऽसि॒च॒न्तीः अ॒व॒न॒यः स॒मु॒द्रं ॥६॥ अ॒र्य॒स्य वरु॑ण॒ मि॒त्र्यं वा॒
 सखा॑यं वा स॒द॑ इ॒त् आ॒त॒रं वा॒ वेशं॑ वा॒ नित्यं॑ वरु॑ण॒ अ॒र॒णं वा॒ य॒त्
 सी॒ आ॒गः च॒कृ॒म शि॒श्रथः॑ त॒त् ॥७॥ कि॒त् वा॒सः य॒त् रि॒रि॒पुः न॒दी॒ वि॒
 य॒त् वा॒ घ॒ स॒त्यं उ॒त् य॒त् न वि॒द्म॒ सर्वा॑ ता वि॒स्य शि॒थि॒राऽइ॒व दे॒व
 अ॒ध॒ ते स्या॑म॒ वरु॑ण॒ प्रि॒यासः॑ ॥ ८ ॥ ३१ ॥

॥ ८६ ॥ इ॒द्रा॒ग्नी॒ यं अ॒व॒थः उ॒भा वा॒जेषु॑ म॒र्त्यं दृ॒ष्ट्वा चि॒त्त॒सः प्र
 भे॒द॒ति द्यु॒म्ना वा॒णीऽइ॒व चि॒त्तः ॥१॥ या पृ॒त॒ना॒सु दु॒स्तरा॑ या वा॒जेषु॑
 अ॒वा॒य्या या प॒ंच च॒र्षणीः॑ अ॒भि इ॒द्रा॒ग्नी॒ ता ह॒वाम॑हे ॥२॥ तयोः
 इ॒त् अ॒म॑ऽव॒त् श॒वः ति॒ग्मा दि॒द्युत् म॒घो॒नोः प्र॒ति दु॒णा ग॒भ॑स्त्योः
 ग॒वां वृ॒च॒मे आ॒ ई॒ष॒ते ॥३॥ ता वां ए॒षे र॒थानां॑ इ॒द्रा॒ग्नी॒ ह॒वाम॑हे
 प॒ती॒ तु॒रस्य॑ रा॒ध॒सः वि॒द्वांसा॑ गि॒र्व॒णऽत॒मा ॥४॥ ता वृ॒ध॒तौ अ॒नु
 द्यू॒न म॒ता॒य दे॒वौ अ॒द॒भा अ॒र्ही॒ता चि॒त्त॒ पुरः द॒धे अंश॑ऽइ॒व दे॒वौ

अ०४. अ०४. व०३४.] ॥ ३६७ ॥ [म०५. अ०६. सू०८७.

अर्वते ॥५॥ एव इंद्राग्निऽभ्यां अहावि हव्यं शूषं घृतं न पूतं अद्रि-
ऽभिः ता सूरिषु श्रवः बृहत् रयिं गृणत् ऽसुं दिधृतं इषं गृणत् ऽसुं
दिधृतं ॥ ६ ॥ ३२ ॥

॥८७॥ प्रवः महे मतयः यंतु विष्णवे मरुत्वते गिरिऽजाः एवया-
मरुत् प्र शर्धाय प्रऽयज्यवे सुऽखादये तवसे भदत् ऽइष्टये धुनि-
ऽव्रताय शर्वसे ॥१॥ प्रये जाताः महिना ये च नु स्वयं प्र विघ्नना
ब्रुवते एवयामरुत् कृत्वा तत् वः मरुतः न आऽधृषे शवः दाना
मूहा तत् एषां अधृष्टासः न अद्रयः ॥२॥ प्रये दिवः बृहत् शृण्विरे
गिरा सुऽशुक्रानः सुऽभ्वः एवयामरुत् न येषां इरी सधऽस्थे ईष्टे
आ अग्रयः न स्वऽविद्युतः प्र स्यं द्रासः धुनीनां ॥३॥ सः चक्रमे-
हतः निः उरुऽक्रमः समानस्मात् सदसः एवयामरुत् यदा अयुक्त
त्मना स्वात् अधि स्तुऽभिः विऽस्पर्धसः विऽमहसः जिगाति शे-
ऽवृधः नृऽभिः ॥४॥ स्वनः न वः अमऽवानरे जयत् वृषां त्वेषः ययिः
तविषः एवयामरुत् येन सहैतः चंजतं स्वऽरोचिषः स्थाऽरंश्मा-
नः हिरण्ययाः सुऽआयुधासः इष्मिणः ॥५॥ ३३ ॥ अपारः वः
महिमा वृद्धऽश्वसः त्वेषं शवः अवतु एवयामरुत् स्यातांरः हि
प्रऽसितौ संऽदृशि स्थनं ते नः उरुथत् निदः शुशुक्रांसः न अ-
ग्रयः ॥६॥ ते रुद्रासः सुऽमखाः अग्रयः यथा तु विऽद्युम्नाः अवतु
एवयामरुत् दीर्घं पृथु पप्रथे सन्नं पार्थिवं येषां अज्मेषु आ
महः शर्धसि अद्भुतऽएनसां ॥७॥ अद्वेषः नः मरुतः गातुं आ
इत न श्रोतं हवै जरितुः एवयामरुत् विष्णोः महः सऽमन्यवः यु-
योत न स्मत् रथ्यः न दंसना अप द्वेषांसि सनुतः ॥८॥ गंत नः यज्ञं
यज्ञियाः सुऽशमि श्रोतं हवै अरक्षः एवयामरुत् ज्येष्ठासः न

अ०४. अ०४. व०३६.] ॥ ३६८ ॥ [म०६. अ०१. सू०१.

पर्वतासः विऽश्रौमनि यूयंतस्य प्रऽचेतसः स्यात्तदुऽधर्तवः निदः
॥ ९ ॥ ३४ ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥ इति पंचमं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ त्वं हि अग्ने प्रथमः मनोतां अस्याः धियः अभवः दस् हो-
तां त्वं सी वृषन् अकृणोः दुस्तरां तु सहः विश्वस्मै सहसे सहध्वै ॥१॥
अथ होता नि असीदः यजीयान् इच्छः पदे इषयन् ईड्यः सनतं त्वा
नरः प्रथमं देवऽयंतः महः राये चितयंतः अनुग्मन् ॥२॥ वृताऽइव
यंतं बहुऽभिः वसथैः त्वे रायिं जागृऽवांसः अनुग्मन् रुशंतं अग्निं
दर्शतं बृहंतं वपाऽवतं विश्वहां दीदिऽवांसं ॥३॥ पदं देवस्य नमसा
व्यंतः अवस्यवः अवः आपन् अमृक्तं नामानि चित् दधिरे यज्ञि-
यानि भद्रायां ते रणयंत संदृष्टौ ॥४॥ त्वां वर्धति क्षितयः पृथिव्यां
त्वां रायः उभयांसः जनानां त्वं चाता तरणे चेत्यः भूः पिता माता
सदैव त्मानुषाणां ॥५॥ ३५ ॥ सपर्येण्यः सः प्रियः विष्णु अग्निः हो-
ता मंदः नि ससाद यजीयान् तं त्वा वयं दमे आ दीदिऽवांसं उप
जुऽबाधः नमसा सदेम ॥६॥ तं त्वा वयं सुऽध्यः नव्यं अग्ने सुम्नऽयवः
ईमहे देवऽयंतः त्वं विशः अनयः दीद्यानः दिवः अग्ने बृहता रोच-
नेन ॥७॥ विशां कविं विशपतिं शश्वतीनां निऽतोशनं वृषभं चर्ष-
णीनां प्रेतिऽइषणिं इषयंतं पावकं राजंतं अग्निं यजतं रयीणां
॥८॥ सः अग्ने ईजे शश्वते च मर्तैः यः ते आनदः संऽइधा हव्यऽदातिं यः
आऽहुतिं परि वेद नमःऽभिः विश्वा इतः सः वामा दधते त्वाऽऊतः
॥९॥ अस्मै ऊं ते महि महे विधेम नमःऽभिः अग्ने संऽइधा उत
हव्यैः वेदीं सूनो सहसः गीऽभिः उक्थैः आ ते भद्रायां सुऽमती

यतेम ॥ १० ॥ आ यः ततं यं रोदसी विभासा अवंऽभिः च अवस्यः
 तत्तच्च बृहत्तऽभिः वाजैः स्थविरेभिः अस्मे रेवत्तऽभिः अग्ने विऽतरं
 विभाहि ॥ ११ ॥ नृऽवत् वसो सदैव धेहि अस्मे भूरि तोकाय
 तनयाय पश्वः पूर्वीः इषः बृहतीः आरेऽअघाः अस्मे भद्रा सौ अव-
 सानि संतु ॥ १२ ॥ पुरुणि अग्ने पुरुधात्वाऽया वसूनि राजन् वसुतां
 ते अश्यां पुरुणि हि ते पुरुऽवार संति अग्ने वसु विधते राजनि
 ते ॥ १३ ॥ ३६ ॥ ४ ॥

॥ २ ॥ त्वं हि क्षीतऽवत् यशः अग्ने मित्रः न पत्यसे त्वं विऽचर्षणे
 अवंः वसो पुष्टिं न पुष्यसि ॥ १ ॥ त्वां हि स्म चर्षणयः यज्ञेभिः गीः-
 ऽभिः ईकृते त्वां वाजी याति अवृकः रजःऽतूः विश्वऽचर्षणिः ॥ २ ॥
 सऽजोषः त्वा दिवः नरः यज्ञस्य केतुं इंधते यत् हस्यः मानुषः जनः
 मुत्सद्युः जुह्वे अध्वरे ॥ ३ ॥ ऋधत्त यः ते सुऽदानं वेधिया मर्तः शश-
 मंते ऊती सः बृहत्तः दिवः द्विषः अंहः न तरति ॥ ४ ॥ संऽइधा यः ते
 आऽहुतिं निऽशितिं मर्त्यैः न शतं वयाऽवैतं सः पुष्यति क्षयं अग्ने
 शतऽआयुषं ॥ ५ ॥ १ ॥ त्वेषः ते धूमः ऋण्वति दिवि सन् शुक्रः आ-
 ऽततः सूरः न हि द्युता त्वं कृपा पावक रोचसे ॥ ६ ॥ अध हि विक्षु
 ईक्षुः असि प्रियः नः अतिथिः रणः पुरिऽइव जूर्यैः मूनुः न च यया-
 य्यः ॥ ७ ॥ क्रत्वा हि द्रोणे अज्यसे अग्ने वाजी न कृत्यः परिज्माऽइव
 स्वधा गयः अत्यः न ह्यार्यैः शिशुः ॥ ८ ॥ त्वं त्या चित् अच्युता अग्ने
 पशुः न यवसे धाम ह यत् ते अजर वना वृश्चंति शिक्कसः ॥ ९ ॥ वेधिं
 हि अध्वरिऽयतां अग्ने होता दमे विशां संऽऋधः विशपते कृणु जु-
 षस्व ह्यं गिरः ॥ १० ॥ अच्छ नः मित्रऽमहः देव देवान अग्ने वी-
 चः सुऽमतिं रोदस्योः वीहि स्वस्तिं सुऽक्षितिं दिवः नृन् द्विषः
 अहांसि दुऽइता तरेम ता तरेम तव अवसा तरेम ॥ ११ ॥ २ ॥

॥३॥ अग्ने॑ सः क्षे॒षत् ऋ॒त॒ऽपाः ऋ॒ते॒ऽजाः उ॒रु ज्योतिः॑ न॒श॒ते
 दे॒व॒ऽयुः ते॒ यं त्वं मि॒त्रेण॑ वरुणः स॒ऽजोषाः दे॒व पा॒सिं त्यज॑सा म॒र्तै
 अ॒हः॥१॥ ई॒जे य॒ज्ञेभिः श॒श॒मे श॒र्माभिः ऋ॒धत् ऽवा॒राय॑ अ॒ग्नये॑ द॒-
 दा॒श् ए॒व च॒न तं य॒शसा॑ अ॒जुष्टिः न अ॒हः म॒र्तैः न॒श॒ते न प्र॒ऽदृष्टिः
 ॥२॥ सू॒रः न यस्य॑ ह॒शतिः अ॒रे॒पाः भी॒मा यत् ए॒ति शु॒च॒तः ते आ॒धीः
 हे॒ष॒स्वतः शु॒रुधः न अ॒यं अ॒क्तोः कु॒त्र चि॒त् ए॒व व॒सतिः व॒ने॒ऽजाः
 ॥३॥ ति॒ग्मं चि॒त् ए॒मं म॒हिं व॒र्षैः अ॒स्य भ॑स॒त् अ॒श्वः न य॑म॒सानः
 आ॒सा वि॒ऽजेह॑मानः प॒र॒शुः न जि॒ह्वां द्रु॒विः न द्रु॒व्यति॑ दा॒रुध॑क्ष॒त्
 ॥४॥ सः इ॒त् अ॒स्ता॒ऽइव॑ प्र॒तिधा॒त् अ॒सि॒ध॒न शि॒शी॒त तेजः॑ अ॒यंसः
 न धा॒रां चि॒च॒ऽध्रज॑तिः अ॒र॒तिः यः अ॒क्तोः वेः न दू॒ऽस॒त्वा र॒घुप॑त्नं-
 ऽज॒हाः॥५॥३॥ सः ई॒रेभः॑ न प्र॒ति व॒स्ते उ॒स्त्राः शो॒चिषा॑ र॒रपी॑ति
 मि॒त्र॒ऽम॒हाः न॒क्तं यः ई॒ अ॒रुषः॑ यः दि॒वा नृ॒न अ॒मर्त्यैः अ॒रुषः॑ यः दि॒-
 वा नृ॒न॥६॥ दि॒वः न यस्य॑ वि॒ध॒तः न वी॑नो॒त् वृषा॑ रु॒क्षः ओष॑धीषु
 नू॒नो॒त् घृ॒णा न यः ध्र॑ज॒सा प॑त्न॒ना य॒न आ॒रोद॑सी॒ वसु॑ना दं सु॒-
 ऽप॒त्नी०॥७॥ धा॒यः ऽभिः वा॒ यः यु॒ज्येभिः अ॒क्कैः वि॒ऽद्यु॒त न द॒वि॒-
 द्यो॒त् स्वेभिः॑ शु॒ष्यैः श॒र्धैः वा॒ यः म॒रुता॑ त॒तक्ष॑ ऋ॒भुः न त्वे॑षः र॒भ॒-
 सा॒नः अ॒द्यौ॒त् ॥ ८ ॥ ४ ॥

॥४॥ यथा॑ हो॒तः म॒नुषः॑ दे॒व॒ऽता॒ता य॒ज्ञेभिः॑ सू॒नो॒ सह॑सः य॒जा-
 सि॒ ए॒व नः॑ अ॒द्य स॒म॒ना स॒मा॒ना॒न उ॒शन॑ अ॒ग्ने उ॒श॒तः य॒क्षि॒ दे॒वान्
 ॥१॥ सः नः॑ वि॒भा॒ऽवा च॒क्षणिः॑ न व॒स्तौः अ॒ग्निः वं॒दा॒रु वे॒द्यः च॒नः
 धा॒त् वि॒श्व॒ऽआ॒युः यः अ॒मृतः॑ म॒त्येषु॑ उ॒षः ऽभु॒त भू॒त् अ॒तिथिः॑ जा॒-
 त॒ऽवे॒दाः॥२॥ द्या॒वः न यस्य॑ प॒नय॑ति अ॒भ्वँ भा॑सा॒सि व॒स्ते सू॒र्यैः न
 शु॒क्रः वि॒ यः इ॒नोति॑ अ॒जरः॑ पा॒वकः॑ अ॒श्वस्य॑ चि॒त् शि॒श्र॒यत् पू॒-

व्याणि ॥३॥ वच्चा हि सूनो असि अज्ञऽसद्वा चक्रे अग्निः जनुषां
 अज्मं अन्नं सः त्वं नः ऊर्जऽसने ऊर्जं धाः राजाऽइव जेः अवृके क्षे-
 षि अंतः ॥४॥ निऽति क्तियः वारुणं अन्नं अक्षि वायुः न राष्ट्री अति
 एति अक्तून तुर्या मं यः ते आऽदिशां अरांतीः अंत्यः न हतः पतंतः
 परिऽहुत ॥५॥ ५॥ आ सूर्यैः न भानुमतऽभिः अर्कैः अग्ने ततं थरो-
 दसी विभासा चित्रः नयत् परितमांसि अक्तः शोचिषा पत्न्यं न
 औशिजः न दीयन् ॥६॥ त्वां हि मद्रऽतमं अर्कऽशोकैः ववृमहे म-
 हि नः श्रोषि अग्ने इंद्रं न त्वा शर्वसा देवता वायुं पृणंति राधसा
 नृऽतमाः ॥७॥ नु नः अग्ने अवृकेभिः स्वस्ति वेषि रायः पथिऽभिः
 पथि अंहः ता सूरिऽभ्यः गृणते रासि सुम्भं मदेम शतऽहिमाः सु-
 ऽवीराः ॥८॥ ६ ॥

॥५॥ हुवे वः सूनुं सहसः युवानं अद्रौघऽवाचं मतिऽभिः यविष्ठं
 यः इन्वति द्रविणानि प्रऽचेताः विश्वऽवाराणि पुरुऽवारः अध्रुक्
 ॥१॥ त्वे वसूनि पुरुऽअनीक होतः दोषा वस्तोः आ ईरिरे यज्ञि-
 यांसः क्षामंऽइव विश्वा भुवनानि यस्मिन् सं सौभगानि दधिरे
 पावके ॥२॥ त्वं विष्णु प्रऽदिवः सीदः आसु क्त्वा रथीः अभवः वा-
 र्याणां अतः इनोषि विधते चिकित्वः वि आनुषक् जातऽवेदः
 वसूनि ॥३॥ यः नः सनुत्यः अभिऽदासंत अग्ने यः अंतरः मित्रऽमहः
 वनुथात तं अजरेभिः वृषऽभिः तव स्वैः तपं तपिष्ठ तपसा तपं-
 स्वान ॥४॥ यः ते यज्ञेन संऽइधा यः उक्थैः अर्कैभिः सूनो सहसः
 ददांशतः सः मर्त्येषु अमृतं प्रऽचेताः राया द्युम्नेन शर्वसा विभाति
 ॥५॥ सः तत् कृधि इषितः तूर्यं अग्ने स्पृधः बाधस्व सहसा सहस्वान्
 यत् शस्यसे द्युऽभिः अक्तः वचऽभिः तत् जुषस्व जरितुः घोषि

मन्म॥६॥ अश्यामं तं कामं अये तव ऊती अश्यामं रयिं रयिऽवः
सुऽवीरं अश्यामं वाजं अभि वाजयतः अश्यामं दुम्भं अजरं अजरं
ते ॥ ७ ॥ ७ ॥

॥६॥ प्र नव्यसा सहसः सूनुं अच्छ यज्ञेन गातुं अवः इच्छमानः
वृश्चतऽवनं कृष्णऽयामं रुणतं वीती होतारं दिव्यं जिगाति॥१॥ सः
श्वितानः तन्यतुः रोचनऽस्थाः अजरेभिः नानंदतऽभिः यविष्ठः यः
पावकः पुरुऽतमः पुरुणि पृथुनि अग्निः अनुऽयाति भवेन॥२॥
वि ते विष्वक् वातऽजूतासः अये भामासः शुचे शुचयः चरंति
तुविऽमक्षासः दिव्याः नवऽग्वाः वना वनंति धृषता रुजंतः॥३॥
ये ते शुक्रासः शुचयः शुचिष्मः क्षां वपंति विऽसितासः अश्वाः
अधभ्रमः ते उर्विया विभाति यातयमानः अधि सानु पृश्ने॥४॥
अध जिह्वा पापतीति प्र वृष्णः गोषुऽयुधः न अशनिः सृजाना
शूरस्यऽइव प्रऽसितिः क्षातिः अग्नेः दुऽवर्तुः भीमः दयते वनानि
॥५॥ आ भानुना पार्थिवानि जयांसि महः तोदस्य धृषता ततंथ
सः बाधस्व अप भया सहऽभिः स्पृधः वनुथन् वनुषः नि जूर्व
॥६॥ सः चित्र चित्रं चितयंतं अस्मे चित्रं क्षत्र चित्रं तमं वयः-
ऽधां चंद्रं रयिं पुरुऽवीरं बृहंतं चंद्रं चंद्राभिः गृणते युवस्व॥७॥८॥

॥७॥ मूर्धानं दिवः अरतिं पृथिव्याः वैश्वानरं ऋते आ जातं
अग्निं कविं संऽराजं अतिथिं जनानां आसन आ पात्रं जनयंतं
देवाः॥१॥ नाभिं यज्ञानां सदनं रयीणां महं आऽहावं अभि सं
नवंतं वैश्वानरं रथ्यं अध्वराणां यज्ञस्य केतुं जनयंतं देवाः॥२॥
त्वत् विप्रः जायते वाजी अये त्वत् वीरासः अभिमातिऽसहः वै-

श्वानर त्वं अस्मासु धेहि वसूनि राजन् स्पृहयाय्याणि ॥३॥ त्वां
विश्वे अमृत जायमानं शिशुं न देवाः अभिसंनवंते तव क्रतुऽभिः
अमृतऽत्वं आयन् वैश्वानर यत् पिबोः अदीदेः ॥४॥ वैश्वानर तव
तानि व्रतानि महानि अग्ने न किं आ दधर्ष यत् जायमानः पि-
बोः उपऽस्थे अविंदः केतुं वयुनेषु अह्ना ॥५॥ वैश्वानरस्य विऽमि-
तानि चक्षसा सानूनि दिवः अमृतस्य केतुना तस्य इत्तं जं विश्वा
भुवना अधि मूर्धनि वयाः ऽइव रुरुहुः सप्त विऽसुहः ॥६॥ वि यः
रजांसि अमिमीत सुऽक्रतुः वैश्वानरः वि दिवः रोचना कविः
परियः विश्वा भुवनानि पप्रथे अदब्धः गोपाः अमृतस्य रक्षिता
॥ ७ ॥ ९ ॥

॥ ८ ॥ पृथस्य वृष्णः अरुषस्य नु सहः प्र नु वोचं विदथा जात-
ऽवेदसः वैश्वानराय मतिः नव्यसी शुचिः सोमः ऽइव पवते चारुः
अग्रये ॥१॥ सः जायमानः परमे विऽओमनि व्रतानि अभिः व्रत-
ऽपाः अरक्षत वि अंतरिक्षं अमिमीत सुऽक्रतुः वैश्वानरः महिना
नाकं अस्पृशत् ॥२॥ वि अस्तभ्रात् रोदसी मिचः अद्भुतः अंतः-
ऽवावत् अकृणोत् ज्योतिषा तमः वि चर्मणी ऽइव धिषणो अ-
वर्तयत् वैश्वानरः विश्वं अधत्त वृष्णयं ॥३॥ अपां उपऽस्थे महिषाः
अगृभ्णत् विशः राजानं उप तस्थुः ऋग्मियं आ दूतः अग्निं अभ-
रत् विवस्वतः वैश्वानरं मातरिश्वा पराऽवतः ॥४॥ युगेऽयुगे वि-
दुथ्यं गृणत् ऽभ्यः अग्ने रयिं यशसं धेहि नव्यसी पव्याऽइव राजन्
अघऽशंसं अजर नीचा नि वृश्च वनिनं न तेजसा ॥५॥ अस्माकं
अग्ने मघवत् ऽसु धारय अनामि क्षुचं अजरं सुऽवीर्यं वयं जयेम
शतिनं सहस्रिणं वैश्वानर वाजं अग्ने तव ऊतिऽभिः ॥६॥ अदब्धे-

अ० ४. अ० ५. व० १२.] ॥ ३७४ ॥ [म० ६. अ० १. सू० १०.

भिः तव गोपाभिः इष्टे अस्माकं पाहि विऽसधस्थ सूरिन रक्ष च
नः ददुषां शर्धः अये वैश्वानर प्र च तारीः स्तवानः ॥ ७ ॥ १० ॥

॥ १॥ अहं च कृष्णं अहं अर्जुनं च वि वर्तेते रजसी वेद्याभिः
वैश्वानरः जायमानः न राजा अव अतिरत् ज्योतिषा अग्निः
तमांसि ॥ १ ॥ न अहं तंतुं न वि जानामि ओतुं न यं वयंति
संऽअरे अतमानाः कस्य स्वित् पुचः इह वक्त्रानि परः वदाति
अवरेण पिचा ॥ २ ॥ सः इत् तंतुं सः वि जानाति ओतुं सः वक्त्रानि
ऋतुऽथा वदाति यः ई चिकेतत् अमृतस्य गोपाः अवः चरन्
परः अन्येन पश्यन् ॥ ३ ॥ अयं होता प्रथमः पश्यत् इमं इदं ज्योतिः
अमृतं मर्त्येषु अयं सः जज्ञे ध्रुवः आ निऽसत्तः अमर्त्यः तन्वां वर्ध-
मानः ॥ ४ ॥ ध्रुवं ज्योतिः निऽहितं दृश्ये कं मनः जविष्टं पतयत्-
ऽसु अंतः विश्वे देवाः सऽमनसः सऽकेताः एकं ऋतुं अभि वि
यंति साधु ॥ ५ ॥ वि मे कर्णो पतयत् वि चक्षुः वि इदं ज्योतिः हृदये
आऽहितं यत् वि मे मनः चरति दूरेऽआधीः किं स्वित् वक्ष्यामि
किं ऊं नु मनिष्ये ॥ ६ ॥ विश्वे देवाः अनमस्यन् भियानाः त्वां अगे
तमंसि तस्थिऽवांसं वैश्वानरः अवतु ऊतये नः अमर्त्यः अवतु
ऊतये नः ॥ ७ ॥ ११ ॥

॥ १० ॥ पुरः वः मंदं दिव्यं मुऽवृत्तिं प्रऽयति यज्ञे अग्निं अध्वरे द-
धिध्वं पुरः उक्थेभिः सः हि नः विभाऽवां मुऽअध्वरा करति जात-
ऽवेदाः ॥ १ ॥ तं ऊं द्युऽमः पुरुऽअनीक होतः अगे अग्निऽभिः मनुषः
इधानः स्तोमं यं अस्मै ममताऽइव शूषं घृतं न शुचिं मतयः पवते
॥ २ ॥ पीपायं सः अवसा मर्त्येषु यः अग्रे ददाश विप्रः उक्थैः चि-

अ०४. अ०५. व०१४.] ॥ ३७५ ॥ [म०६. अ०१. सू०१२.

चाभिः तं ऊतिऽभिः चिचऽशोचिः व्रजस्य साता गोऽमंतः दधा-
ति ॥३॥ आ यः पप्रौ जायमानः उर्वीं दूरेऽदृशा भासा कृष्णऽअ-
ध्वा अध्वं बहु चित् तमः ऊर्म्यायाः तिरः शोचिषा ददृशे पावकः
॥४॥ नु नः चिचं पुरुऽवाजाभिः ऊती अये रयिं मघवतऽभ्यः च
धेहि ये राधसा अवसा च अति अन्यान् मुऽवीर्यैभिः च अभि
संति जनान् ॥५॥ इमं यज्ञं चनः धाः अये उशन यं ते आसानः
जुहुते हविष्मान् भरतऽवाजेषु दधिषे मुऽवृक्तिं अवीः वाजस्य
गध्यस्य सातौ ॥६॥ वि वेषांसि इनुहि वर्धय इच्छां मदेम शत-
ऽहिमाः मुऽवीराः ॥ ७ ॥ १२ ॥

॥११॥ यजस्व होतः इधितः यजीयान अये बाधः मरुतां न प्र-
ऽयुक्ति आ नः मिचावरुणा नासत्या द्यावा होत्राय पृथिवी व-
वृत्याः ॥१॥ त्वं होता मंदऽतमः नः अध्रुक् अंतः देवः विदथा मर्त्येषु
पावकया जुह्वा वह्निः आसा अये यजस्व तन्वत वस्त्वां ॥२॥ धन्या
चित् हि त्वे धिषणा वष्टिं प्र देवान् जन्म गृणते यजध्ये वेपिष्ठः
अंगिरसां यत् ह विप्रः मधुच्छंदः भनति रेभः इष्टौ ॥३॥ अदिद्युतत्
मुअपाकः विऽभावा अये यजस्व रोदसी उरुची आयुं न यं न-
मंसा रातऽहंभ्याः अजंति मुऽप्रयसं पंच जनाः ॥४॥ वृजे ह यत्
नमंसा वह्निः अग्नौ अयामि सुक् धृतऽवती मुऽवृक्तिः अम्यक्षि
सन्न सत्ने पृथिव्याः अत्रायि यज्ञः सूर्ये न चक्षुः ॥५॥ दशस्य नः
पुरुऽअनीक होतः देवेभिः अये अग्निऽभिः इधानः रायः सूनो
सहस्रः ववसानाः अति ससेम वृजनं न अंहः ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥१२॥ मध्ये होता दुरोणे बर्हिषः राद अभिः तोदस्य रोदसी

अ० ४. अ० ५. व० १५.] ॥ ३७६ ॥ [म० ६. अ० १. सू० १३.

यजंथ्यैः अयंसः सूनुः सहसः ऋतऽवा दूरात् सूर्यैः न शोचिषा तता-
न ॥१॥ आ यस्मिन् त्वे सु अपां के यज च यक्षत राजन् सर्वताता-
ऽइव नु द्यौः चिऽसधस्थः ततरुषः न जंहः हव्या मघानि मानुषा
यजंथ्यै ॥२॥ ते जिष्ठा यस्य अरतिः वनेऽराट् तोदः अध्वन् न वृध-
सानः अद्यौत् अद्रोघः न द्रविता चेतति त्वन् अमर्त्यः अवर्चः
ओषधीषु ॥३॥ सः अस्माकैभिः एतरि न शूषैः अग्निः स्तवे दमे आ
जातऽवेदाः दुऽअन्नः वन्वन् क्रत्वा न अवा उप्तः पिताऽइव जा-
रयायि यज्ञैः ॥४॥ अध स्त अस्य पनयंति भासः वृषा यत् तक्षत्
अनुऽयाति पृथ्वी सद्यः यः स्यंद्रः विऽसितः धवीयान ऋणः न
तायुः अति धन्वं राट् ॥५॥ सः त्वं नः अर्वन् निदायाः विश्वेभिः अग्ने
अग्निऽभिः इधानः वेधि रायः वि यासि दुच्छुनाः मदेम शतऽहि-
माः सुऽवीराः ॥ ६ ॥ १४ ॥

॥१३॥ त्वत् विश्वा सुऽभग सौभंगानि अग्ने वियंति वनिनः न
व्याः श्रुष्टी रयिः वाजः वृचऽतूर्यै दिवः वृष्टिः ईड्युः रीतिः अपां
॥१॥ त्वं भगः नः आ हि रत्नै इषे परिज्माऽइव क्षयसि दुसऽवचाः
अग्ने मित्रः न बृहत् ऋतस्य असि क्षत्ता वामस्य देव भूरैः ॥२॥ सः
सतऽपतिः शर्वसा हंति वृचं अग्ने विप्रः वि पणैः भर्ति वाजं यं त्वं
प्रऽचेतः ऋतऽजात् राया सऽजोषाः नम्रा अपां हिनोषि ॥३॥ यः
ते सूनो सहसः गीऽभिः उक्थैः यज्ञैः मर्तैः निऽशितिं वेद्या आनद
विश्वंसः देव प्रति वा अरं अग्ने धत्ते धान्यं पत्यते वसथ्यैः ॥४॥ ता
नृऽभ्यः आ सौश्रवसा सुऽवीरा अग्ने सूनो सहसः पुण्यसे धाः कृ-
णोषि यत् शर्वसा भूरि पश्वः वयः वृकाय अरये जसुरये ॥५॥ वज्रा
सूनो सहसः नः विऽहायाः अग्ने तोकं तनयं वाजिनः दाः विश्वा-

अ० ४. अ० ५. व० १७.] ॥ ३७७ ॥ [म० ६. अ० १. सू० १५.]

भिः गीऽभिः अभि पूति अश्यां मदेम शतऽहिमाः सुऽवीराः
॥ ६ ॥ १५ ॥

॥१४॥ अग्रा यः मर्त्यैः दुवः धियं जुजोष धीतिऽभिः भसंतनुसः
प्रपूर्यः इषं वुरीत अवसे ॥१॥ अग्निः इत् हि प्रऽचेताः अग्निः वेधः-
ऽतमः ऋषिः अग्निं होतारं ईकृते यज्ञेषु मनुषः विशः ॥२॥ नानां
हि अग्ने अवसे स्पर्धते रायः अयैः तूर्वतः दस्युं आयवः व्रतैः सीक्षतः
अव्रतं ॥३॥ अग्निः अप्सां ऋतिऽसहं वीरं ददाति सत्तऽपतिं यस्य
च संति शवसः संऽचक्षि शचवः भिया ॥४॥ अग्निः हि विघ्नना न्दिः
देवः मर्तं उरुष्यति सहऽवा यस्य अवृतः रयिः वाजेषु अवृतः ॥५॥
अच्छ नः मिचऽमहः देव देवान् अग्ने वोचः सुऽमतिं रोदस्योः वी-
हि स्वस्तिं सुऽक्षितिं दिवः नृन द्विषः अंहांसि दुऽइता तरेम ता
तरेम तव अवसा तरेम ॥ ६ ॥ १६ ॥

॥१५॥ इमं ऊं सु वः अतिथिं उषऽबुधं विश्वासां विशां पतिं
चूंजसे गिरा वेति इत् दिवः जनुषां कत् चित् आ शुचिः ज्योक्
चित् अत्ति गर्भैः यत् अच्युतं ॥१॥ मिचं न यं सुऽधितं भृगवः दधुः
वनस्पतौ ईड्य ऊर्ध्वऽशोचिषं सः त्वं सुऽप्रीतः वीतऽहं ये अङ्गुत
प्रशस्तिऽभिः महयसे दिवेऽदिवे ॥२॥ सः त्वं दक्षस्य अवृकः वृधः
भूः अयैः परस्य अंतरस्य तरुषः रायः सूनोः सहसः मर्त्येषु आछुदिः
यच्छ वीतऽहं व्यायसऽप्रथः भरतऽवाजायसऽप्रथः ॥३॥ द्युतानं
वः अतिथिं स्वऽनरं अग्निं होतारं मनुषः सुऽअध्वरं विप्रं न द्युक्ष-
ऽवचसं सुवृत्तिऽभिः हव्यऽवाहं अरतिं देवं चूंजसे ॥४॥ पावकयां

यः चित्तयत्या कृपा क्षामन् रुरुचे उषसः न भानुना तूर्वेन न या-
 मन् एतं शस्य नुरणै आ यः घृणे न ततृषाणः अजरः ॥५॥१७॥ अ-
 मिऽअमिं वः संऽइधा दुवस्यत प्रियंऽप्रियं वः अतिथिं गृणीषणिं
 उप वः गीऽभिः अमृतं विवासत देवः देवेषु वनते हि वार्यै देवः
 देवेषु वनते हिनः दुवः ॥६॥ संऽइधं अमिं संऽइधा गिरा गृणे शुचिं
 पावकं पुरः अध्वरे ध्रुवं विप्रं होतारं पुरुऽवारं अदुहं कविं मुक्षैः
 ईमहे जातऽवेदसं ॥७॥ त्वां दूतं अये अमृतं युगेऽयुगे हव्यऽवाहं
 दधिरे पायुं ईद्वं देवासः च मतीसः च जागृविं विऽभुं विशपतिं
 नमसा नि सेदरे ॥८॥ विऽभूषन् अये उभयान् अनु व्रता दूतः
 देवानां रजसीं सं ईयसे यत् ते धीतिं सुऽमतिं आऽवृणीमहे
 अध स्म नः चिऽवरुषः शिवः भव ॥९॥ तं सुऽप्रतीकं सुऽदृशं सु-
 ऽअंचं अविद्वांसः विदुऽतरं सपेम सः यक्षत् विश्वा वयुनानि
 विद्वान् प्रहव्यं अमिः अमृतेषु वो चत् ॥१०॥१८॥ तं अये पासि उत
 तं पिपर्षि यः ते आनट् कवये शूर धीतिं यज्ञस्य वा निऽशितिं वा
 उतऽइतिं वा तं इत् पृणस्त्रि शवसा उत राया ॥११॥ त्वं अये वनु-
 ष्यतः नि पाहित्वं ऊं नः सहसाऽवन अवद्यात् संत्वा ध्वस्मन्ऽवत्
 अभि एतु पाथं सं रयिः स्पृहाय्यः सहसी ॥१२॥ अमिः होता
 गृहऽपतिः सः राजा विश्वा वेद जनिमा जातऽवेदाः देवानां उत
 यः मर्यानां यजिष्ठः सः प्र यज्ञतां ऋतऽवा ॥१३॥ अये यत् अद्य
 विशः अध्वरस्य होतः पावकऽशोचे वेः त्वं हि यज्ञां ऋता यज्ञासि
 महिना वि यत् भूः हव्या वह् यविष्ट या ते अद्य ॥१४॥ अभि प्रया-
 सि सुऽधितानि हि ख्यः नि त्वा दधीत रोदसीं यज्ये अव नः
 मघऽवन वाजऽसातौ अये विश्वानि दुऽइता तरेम ता तरेम तव
 अवसा तरेम ॥१५॥१९॥ अये विश्वेभिः सुऽअनी क देवैः ऊर्णाऽवतं

अ० ४. अ० ५. व० २३.] ॥ ३७९ ॥ [म० ६. अ० २. सू० १६.]

प्रथमः सीद योनिं कुलायिनं घृतऽवतं सविचे यज्ञं नय यजमा-
नाय साधु ॥ १६ ॥ इमं ऊं त्वं अथर्वेऽवत् अग्निं मंथंति वेधसः यं
अंकुऽयंतं आ अनयन अमूरं श्याव्याभ्यः ॥ १७ ॥ जनिष्व देवऽवी-
तये सर्वऽताता स्वस्तये आ देवान वक्षि अमृतान् ऋतऽवृधः
यज्ञं देवेषु पिस्पृशः ॥ १८ ॥ वयं ऊं त्वा गृहऽपते जना नाना अये अकर्म
संऽइधा बृहंतं अस्पूरि नः गार्हऽपत्यानि संतु तिग्मेन नः तेजसा
सं शिशाधि ॥ १९ ॥ २० ॥ १ ॥

॥ १६ ॥ त्वं अग्ने यज्ञानां होता विश्वेषां हितः देवेभिः मानुषे जने
॥ १७ ॥ सः नः मंद्राभिः अध्वरे जिह्वाभिः यज महः आ देवान वक्षि
यक्षि च ॥ १८ ॥ वेत्थ हि वेधः अध्वनः पथः च देव अंजसा अग्ने यज्ञेषु
सुऽऋतो ॥ १९ ॥ त्वां ईळे अध द्विता भरतः वाजिऽभिः शुनं ईजे
यज्ञेषु यज्ञियै ॥ २० ॥ त्वं इमा वार्या पुरु दिवःऽदासाय सुन्वते भरत-
ऽवाजाय दाशुषे ॥ २१ ॥ त्वं दूतः अमर्त्यः आ बृहद्वैर्य जनं ऋत्वन
विप्रस्य सुऽस्तुतिं ॥ २२ ॥ त्वां अग्ने सुऽआध्यः मतीसः देवऽवीतये
यज्ञेषु देवं ईळते ॥ २३ ॥ तव प्र यक्षि संऽदृशं उत ऋतुं सुऽदानवः
विश्वे जुषंत कामिनः ॥ २४ ॥ त्वं होता मनुःऽहितः वह्निः आसा विदुः-
ऽतरः अग्ने यक्षि दिवः विशः ॥ २५ ॥ अग्ने आ याहि वीतये गृणानः
हव्यऽदातये नि होता सत्सि बर्हिषि ॥ २६ ॥ २७ ॥ तं त्वा समितऽभिः
अंगिरः घृतेन वर्धयामसि बृहत् शोच यविष्ठ्य ॥ २८ ॥ सः नः पृथु
अवाय्यं अच्छं देव विवाससि बृहत् अग्ने सुऽवीर्यं ॥ २९ ॥ त्वां अग्ने
पुष्करात् अधि अथवा निः अमंथत् मूधैः विश्वस्य वाघतः ॥ ३० ॥
तं ऊं त्वा दध्यङ् ऋषिः पुचः ईधे अथर्वणः वृचऽहनं पुरंऽदरं ॥ ३१ ॥
तं ऊं त्वा पाथ्यः वृषा सं ईधे दस्युहनऽतमं धनंऽजयं रणेऽरणे

अ० ४. अ० ५. व० २८.] ॥ ३८० ॥ [म० ६. अ० २. सू० १६.]

॥१५॥२३॥ आ इहि ऊं सु ब्रवाणि ते अये इत्था इतराः गिरः एभिः
वर्धासे इंदुभिः ॥१६॥ यच्च क्वच ते मनः दर्शं दधसे उत्तरं तच्च सदः
कृण्वसे ॥१७॥ नहि ते पूर्तं अक्षिऽपत् भुवन्ते माना वसो अर्थ
दुवः वनवसे ॥१८॥ आ अग्निः अगामि भारतः वृचऽहा पुरुऽचे-
तनः दिवः ऽदासस्य सत् ऽपतिः ॥१९॥ सः हि विश्वा अति पार्थिवा
रयिं दाशन्त महिऽत्तना वन्वन अवातः अस्तृतः ॥२०॥२४॥ सः प्र-
त्नऽवत् नवीयसा अये ह्युक्तेन संऽयता बृहत् तत्तं थ भानुना ॥२१॥
प्र वः सखायः अग्ने स्तोमं यज्ञं च धृष्णऽया अर्चं गाय च वेधसे
॥२२॥ सः हि यः मानुषा युगा सीदन् होता क्विऽक्रतुः दूतः च
हव्यऽवाहनः ॥२३॥ ता राजाना शुचिऽव्रता आदित्यान मारुतं
गुणं वसो यक्षि इह रोदसी ॥२४॥ वस्वी ते अग्ने संऽदृष्टिः इषऽयते
मन्यीय ऊर्जः नपात् अमृतस्य ॥२५॥२५॥ ऋत्वा दाः अस्तु श्रेष्ठः
अद्यत्वा वन्वन सुऽरेकणाः मर्तैः आनाश सुऽवृत्तिः ॥२६॥ ते ते अग्ने
त्वाऽऊताः इषयंतः विश्वं आयुः तरंतः अर्यैः अरांतीः वन्वंतः अर्यैः
अरांतीः ॥२७॥ अग्निः तिग्मेन शोचिषा यासत् विश्वं नि अचिणं
अग्निः नः वनते रयिं ॥२८॥ सुऽवीरं रयिं आ भरजातं वेदः विऽच-
षणे जहि रक्षांसि सुऽक्रतो ॥२९॥ त्वं नः पाहि अंहसः जातं वेदः
अघऽयतः रक्ष नः ब्रह्मणः कवे ॥३०॥२६॥ यः नः अग्ने दुऽएवः आ
मर्तैः वधाय दाशन्ति तस्मात् नः पाहि अंहसः ॥३१॥ त्वं तं देव
जिह्वा परि बाधस्व दुऽकृतं मर्तैः यः नः जिघांसति ॥३२॥
भरतऽवाजाय सुऽप्रथः शर्म यच्छ संहत्य अग्ने वरेण्यं वसु ॥३३॥
अग्निः वृचाणि जंघनत् द्रविणस्युः विपन्यया संऽद्वहः शुक्रः आ-
ऽहुतः ॥३४॥ गर्भे मातुः पितुः पिता विऽदिह्युतानः अक्षरं सीदन्
चतुस्यं योनिं आ ॥३५॥२७॥ ब्रह्म प्रजाऽवत् आ भरजातं वेदः

विऽचर्षणे अग्ने यत् दीदयत् दिवि ॥३६॥ उप त्वा रणऽसंहशं प्र-
यस्वंतः सहऽकृत अग्ने समृज्महे गिरः ॥३७॥ उप छायाऽइव घृणेः
अगन्म शर्मे ते वयं अग्ने हिरण्यऽसंहशः ॥३८॥ यः उयऽइव शर्य-
ऽहा तिग्मऽशृगः न वंसगः अग्ने पुरः सरोजिष ॥३९॥ आ यं हस्ते न
खादिनं शिष्टुं जातं न विभ्रति विशां अग्निं सुऽअध्वरं ॥४०॥ २८॥
प्र देवं देवऽवीतये भरत वसुवितऽतमं आ स्वे योनीं नि सीदतु
॥४१॥ आ जातं जातऽवेदसि प्रियं शिशीत अतिथिं स्योने आ
गृहऽपतिं ॥४२॥ अग्ने युस्त्व हि ये तव अश्वींसः देव साधवः अरं
वहन्ति मन्यवे ॥४३॥ अञ्च नः याहि आ वह अभि प्रयांसि वीतये
आ देवान् सोमऽपीतये ॥४४॥ उत् अग्ने भारत द्युऽमत अजसेण
दविद्युतत शोच विभाहि अजर ॥४५॥ २९॥ वीती यः देवं मर्तः दु-
वस्येत अग्निं ईळीत अध्वरे हविष्मान होतारं सत्यऽयजरोदस्योः
उत्तानऽहस्तः नमसा आ विवासेत् ॥४६॥ आ ते अग्ने ऋचा हविः
हृदा तष्टं भ्रामसि ते ते भवंतु उक्ष्णः ऋषभासः वशाः उत् ॥४७॥
अग्निं देवासः अग्नियं इधते वृत्रहनऽतमं येन वसूनि आऽभृता
तृह्णा रक्षांसि वाजिनां ॥ ४८ ॥ ३० ॥ ५ ॥

॥१७॥ पिव सोमं अभि यं उय तदैः ऊर्वं गव्यं महिं गृणानः इन्द्र
वि यः धृष्णो वधिषः वज्रऽहस्त विश्वा वृचं अमिचिया शवः-
ऽभिः ॥१॥ सः ई पाहि यः ऋजीषी तरुचः यः शिप्रऽवान वृषभः यः
मतीनां यः गोत्रऽभित वज्रऽभृत यः हरिऽस्याः सः इन्द्र चिचान
अभि तृधि वाजान ॥२॥ एव पाहि प्रत्नऽथा मंदंतु त्वा श्रुधि ब्रह्म
ववृधस्व उत् गीऽभिः आविः सूर्यं कृणुहि पीपिहि इषः जहि श-
चून अभि गाः इन्द्र तृधि ॥३॥ ते त्वा मदाः बृहत् इन्द्र स्वधाऽवः इमे

पीताः उक्षयंत द्युऽमंतं महं अनूनं तवसं विऽभूतिं मत्सरासः
जह्वंत प्रऽसहं ॥४॥ येभिः सूर्ये उषसं मंदसानः अवासयः अपहृ-
ह्मानि ददंत महं अद्रिं परिगाः इंद्रं संतं नृत्थाः अच्युतं सदसः परि-
स्वात ॥५॥१॥ तव क्रत्वा तव तत्तदं सनाभिः आमासु पक्वं शच्या नि-
दीधः० और्णोः दुरः उस्त्रियाभ्यः विहृह्हा उत्तुर्वात् गाः असृजः
अंगिरस्वान् ॥६॥ प्रमार्थं क्षां महि दंसः विउर्वी उपं द्यां ऋष्वः
बृहत् इंद्रं स्तभायः अधारयः रोदसी देवऽपुंवे० प्रत्ने मातरां य-
ह्नीं ऋतस्य ॥७॥ अधत्वा विश्वे पुरः इंद्र देवाः एकं तवसं दधिरे भ-
राय अदेवः यत् अभि औहिष्ट देवान् स्वःऽसाता वृणते इंद्रं अच-
॥८॥ अध द्यौः चित्ते अपं सानु वजात् द्विता अनमतं भियसा
स्वस्य मन्योः अहिं यत् इंद्रः अभि ओहसानं निचित् विश्वऽआयुः
शयथे जघान ॥९॥ अधत्वा ते महः उग्रं वज्रं सहस्रं भृष्टिं ववृत्त
शतऽअश्विं निऽकामं अरऽमनसं येन नवतं अहिं संपिणक् ऋ-
जीघ्नि ॥१०॥२॥ वधीन् यं विश्वे मरुतः सऽजोषाः पचंत शतं
महिषान् इंद्रं तुभ्यं पूषा विष्णुः चीणिं सरांसि धावन् वृचऽहनं
मदिंरं अंशुं अस्मै ॥११॥ आ क्षोदः महि वृतं नदीनां परिऽस्थितं
असृजः ऊर्मि अपां तासां अनु प्रऽवतः इंद्रं पंथां प्र आदेयः नीचीः
अपसः समुद्रं ॥१२॥ एव ता विश्वा चकृऽवांसं इंद्रं महं उग्रं अजुयं
सहऽडां सुऽवीरं त्वा सुऽआयुधं सुऽवज्रं आ ब्रह्म नव्यं अवसे ववृ-
त्यात् ॥१३॥ सः नः वाजाय अवसे इषे च राये धेहि द्युऽमतः इंद्रं
विप्रान् भरतऽवाजे नृऽवतः इंद्रं मूरीन दिवि च स्म एधि पायै नः
इंद्र ॥१४॥ अया वाजं देवऽहितं सने स मदेम शतऽहिमाः सुऽवीराः
॥ १५ ॥ ३ ॥

॥१८॥ तं जं स्तुहि यः अभिभूतिऽओजाः वन्वन अवातः पुरु-

ऽहूतः इन्द्रः अषाढं उयं सहमानं आभिः गीऽभिः वर्धे वृषभं
 चर्षणीनां ॥१॥ सः युध्मः सत्वा खजऽकृत समतऽवा तुविऽमृशः
 नदनुऽमान चृजीषी बृहत्ऽरेणुः च्यवनः मानुषीणां एकः कृष्टी-
 नां अभवत् सहऽवा ॥२॥ त्वं ह नु त्यत् अदमयः दस्यून एकः कृष्टी-
 अवनोः आर्याय अस्ति स्वित्र नु वीर्यं तत् ते इन्द्र न स्वित्र अस्ति
 तत् चतुऽथा वि वोचः ॥३॥ सत् इत् हि ते तुविऽजातस्य मन्ये
 सहः सहिष्ठ तुरतः तुरस्य उयं उयस्य तवसः तवीयः अरध्रस्य रध्र-
 ऽतुरः बभूव ॥४॥ तत् नः प्रत्नं सख्यं अस्तु युष्मे इत्या वदत् ऽभिः
 वलं अगिरऽभिः हन् अच्युतऽच्युत् दस् इषयंतं चृणोः पुरः वि
 दुरः अस्य विन्धाः ॥५॥४॥ सः हि धीभिः हव्यः अस्ति उयः ईशान-
 ऽकृत महति वृचऽतूयै सः तोक्ऽसाता तनये सः वजी वितंत-
 साय्यः अभवत् समतऽसु ॥६॥ सः मज्मनां जनिम मानुषाणां
 अमर्त्येन नाम्ना अतिं प्र सखे सः द्युन्नेन सः शवसा उत राया सः
 वीर्येण नृऽतमः संऽओकाः ॥७॥ सः यः न मुहे न मिथुं जनः भूत्
 सुमंतुऽनामा चुमुरि धुनिं च वृणक् पिपुं शंवरं शुष्णं इन्द्रः पुरां
 च्यौत्नाय शयथाय नु चित् ॥८॥ उतऽअवता त्वक्षसा पन्यसा च वृ-
 चऽहत्याय रथं इन्द्र तिष्ठ धिष्व वज्रं हस्ते आ दक्षिणऽवा अभि प्र
 मंद पुरुऽद्व मायाः ॥९॥ अग्निः न शुष्कं वनं इन्द्र हेतिः रक्षः नि
 धक्षि अशनिः न भीमा गंभीरयां चृष्वया यः रुरोज अश्वनयत्
 दुऽइता दंभयत् च ॥१०॥५॥ आ सहस्रं पथिऽभिः इन्द्र राया तुवि-
 ऽद्युम्न तुविऽवाजैभिः अर्वाक् याहि सूनो सहसः यस्य नु चित्
 अदेवः ईशे पुरुऽहूत योतोः ॥११॥ प्र तुविऽद्युम्नस्य स्थविरस्य घृष्वेः
 दिवः ररप्शे महिमा पृथिव्याः न अस्य शत्रुः न प्रतिऽमानं अस्ति
 न प्रतिऽस्थिः पुरुऽमायस्य सद्योः ॥१२॥ प्र तत् ते अद्य करणं कृतं

भूत कुत्सं यत् आयुं अतिथिऽग्वं अस्मै पुरु सहसा नि शिशाः
अभिधां उत तूर्वयाणं धृषता निनेथ ॥ १३ ॥ अनुत्वा अहिंऽमे अध
देव देवाः मदन् विश्वे कविऽतमं कवीनां करः यच्च वरिवः बाधि-
ताय दिवे जनाय तन्वे गृणानः ॥ १४ ॥ अनु द्यावापृथिवी तत् ते
ओजः अमर्याः जिहते इन्द्र देवाः कृष्व कृत्नो अकृतं यत् ते अस्ति
उक्थं नवीयः जनयस्व यज्ञैः ॥ १५ ॥ ६ ॥

॥ १९ ॥ महान इन्द्रः नृऽवत् आ चर्षणिऽप्राः उत द्विऽबर्हो अ-
मिनः सहऽभिः अस्मद्यक् ववृधे वीर्याय उरुः पृथुः सुऽकृतः कर्तृ-
ऽभिः भूत ॥ १ ॥ इन्द्र एव धिषणा सातये धात् बृहंतं ऋष्वं अजरै
युवानं अषाढेन शवसा शूशुऽवांसं सद्यः चित्तयः ववृधे असा-
मि ॥ २ ॥ पृथूः करत्ना बहुला गभस्ती अस्मद्यक् सं मिमीहि अ-
वांसि यूथाऽइव पश्वः पशुऽपाः दमूनाः अस्नान इन्द्र अभि आ
ववृत्स्व आजौ ॥ ३ ॥ तं वः इन्द्रं चितिनं अस्य शकैः इह नूनं वाज-
ऽयंतः हुवेम यथा चित्त पूर्वं जरितारः आसुः अनेद्याः अनवद्याः
अरिष्टाः ॥ ४ ॥ धृतऽव्रतः धनऽदाः सोमऽवृद्धः सः हि वामस्य वसुनः
पुरुऽक्षुः सं जग्मिरे पथ्याः रायः अस्मिन् समुद्रे न सिंधवः याद-
मानाः ॥ ५ ॥ ७ ॥ शविष्ठं नः आ भर शूर शवः ओजिष्ठं ओजः अभि-
ऽभूते उग्रं विश्वा द्युम्ना वृष्ण्या मानुषाणां अस्मभ्यं दाः हरिऽवः
मादयध्वै ॥ ६ ॥ यः ते मदः पृतनाषाद् अमृधः इन्द्र तं नः आ भर शू-
शुऽवांसं येन तोकस्य तनयस्य सातौ मंसीमहि जिगीवांसः
त्वाऽऊताः ॥ ७ ॥ आ नः भर वृषणं शुष्मं इन्द्र धनऽस्पृतं शूशुऽवांसं
सुऽदक्षं येन वंसांम पृतनासु शबून तव ऊतिऽभिः उत जामीन
अजामीन ॥ ८ ॥ आ ते शुष्मः वृषभः एतु पश्चात् आ उत्तरात् अध-

रात् आ पुरस्तात् आ विश्वतः अभि सं एतु अवाङ् इन्द्रं ह्युमं स्वः-
 ऽवत् धेहि असे ॥९॥ नृऽवत् ते इन्द्रं नृऽतमाभिः ऊती वंसीमहि
 वामं श्रोमंतेभिः ईक्षे हि वस्वः उभयस्य राजन धाः रत्नं महिं स्थूरं
 बृहंतं ॥१०॥ मरुत्वंतं वृषभं ववृधानं अकवऽअरिं दिव्यं शांसं इंद्रं
 विश्वऽसहं अर्वसे नूतनाय उयं सहऽदां इह तं हुवेम ॥११॥ जनं
 वज्रिन् महिं चित् मन्वमानं एभ्यः नृऽभ्यः रंधय येषु अस्मि अध
 हि त्वा पृथिव्यां शूरऽसातौ हवामहे तनये गोषु अपऽसु ॥१२॥
 वयं ते एभिः पुरुऽहूत सख्यैः शचोऽशचोः उतऽतरे इत् स्याम
 घ्नंतः वृत्राणि उभयानि शूरं राया मदेम बृहता त्वाऽऊताः
 ॥ १३ ॥ ८ ॥

॥२०॥ द्यौः न यः इंद्रं अभिभूम अर्यः तस्यौ रयिः शर्वसा पृतऽसु
 जनानं तं नः सहस्रऽभरं उर्वराऽसां दद्वि सूनो सहस्रं वृचऽतुरं
 ॥१॥ दिवः न तुभ्यं अनु इंद्रं सचा असुर्यं देवेभिः धायि विश्वं अहिं
 यत् वृचं अपः वत्रिऽवांसं हनं ऋजीषिन् विष्णुना सचानः ॥२॥
 तूर्वांश्च ओजीयान् तवसं तवीयान् कृतऽब्रह्मा इंद्रः वृद्धऽमहाः
 राजा अभवत् मधुनः सोम्यस्य विश्वासां यत् पुरां दर्नु आवत्
 ॥३॥ शतैः अपद्रुन पणयः इंद्रं अच दशऽओणये कवये अर्केऽसातौ
 वधेः शुष्णस्य अशुषस्य मायाः पितृवः न अरिरेचीत् किं च न प्र
 ॥४॥ महः दुहः अप विश्वऽआयु धायि वज्रस्य यत् पतने पादि
 शुष्णः उरु सः सऽरथं सारथये कः इंद्रः कुत्साय सूर्यस्य सातौ
 ॥५॥ १॥ प्रश्येनः न मदिरं अंशुं असे शिरः दासस्य नमुचे मथा-
 यन् प्र आवत् नमीं साय्यं ससंतं पृणक् राया सं इषा सं स्वस्ति
 ॥६॥ वि पिप्रोः अहिंऽमायस्य दृष्ट्वाः पुरं वज्रिन् शर्वसान दद्रेः ०

अ० ४. अ० ६. व० १२.] ॥ ३८६ ॥ [म० ६. अ० २. सू० २१.

मु०दा०मन०त०त०रे०क०णः० अ०प्र०ऽमृ०थं० ऋ०जि०श्व०ने० दा०चं० दा०शु०षे०दाः॥ ७॥
सः०वे०त०मुं०द०शं०मा०यं०द०शं०ओ०णिं० तू०तुं०जिं०इंद्रं० स्व०भि०ष्टि०सुं०न्नः० आ०
तु०यं० श०श्व०त् इ०भं० द्यो०त०ना०य० मा०तुः० न० सी० उ०पं० सृ०ज० इ०य०धै॥ ८॥ सः० ई०
स्पृ०धः० व०न०ते० अ०प्र०ति०ऽइ०तः० वि०भ्र०त् व०जं० वृ०च०ऽह०नं० ग०भं०स्त्री० ति०ष्ठ०त्
ह०री० अ०धि० अ०स्ता०ऽइ०व० ग०ते० व०चः०ऽयु०जा० व०ह०तः० इंद्रं० ऋ०ष्वं॥ ९॥ स०-
ने०मं० ते० अ०व०सा० न०व्यः० इंद्र० प्र० पू०र०वः० स्त०वं०ते० ए०ना० य०ज्ञैः० स०प्र० य०त् पुरः०
श०मै० श०र०दीः० दर्त०ह०न०दा०सीः० पु०रु०ऽकु०त्सा०य० शि०क्ष०न॥ १०॥ त्वं० वृ०धः० इंद्र०
पू०र्व्यः० भूः० व०रि०व०स्य०न० उ०श०नै० का०व्या०य० परा० न०वः० वा०स्त्वं० अ०नु०ऽदे०यं०
म०हे० पि०त्रे० दु०दा०थ० स्वं० न०पा०तं॥ ११॥ त्वं० धु०निः० इंद्र० धु०निः० म०तीः० ऋ०णोः०
अ०पः० सी०राः० न० स०र्व०तीः० प्र०य०त् स०मु०द्रं० अ०ति० शू०र् प०र्षि० पा०र०यं० तु०र्व०शं०
य०दुं० स्व०स्ति॥ १२॥ त०वं० ह० त्य०त् इंद्र० वि०श्वं० आ०जो० स०स्तः० धु०नी० चु०मु०री०
या०ह० सि०स्वं० प०दी०द०य०त् इ०त्तु०भ्यं० सो०मे०भिः० सु०न्व०न० द०भी०तिः० इ०ध्म०ऽभृ०-
तिः० प०क्थी० अ०कैः॥ १३॥ १०॥

॥ २१॥ इ०माः० ऊं० त्वा० पु०रु०ऽत०म०स्य० का०रोः० ह०व्यं० वी०र० ह०व्याः० ह०वं०ते०
धि०यः० र०थे०ऽस्थां० अ०ज०रं० न०वी०यः० र०यिः० वि०ऽभू०तिः० ई०य०ते० व०च०स्या॥ १॥
तं० ऊं० स्तु०षे० इंद्रं० यः० वि०दा०नः० गि०र्वी०ह०सं०गीः०ऽभिः० य०ज्ञ०ऽवृ०द्धं० य०स्य० दि०वं
अ०ति० म०हा० पृ०थि०व्याः० पु०रु०ऽमा०य०स्य० रि०रि०चे० म०हि०ऽत्वं॥ २॥ सः० इ०त्
त०मः० अ०व०यु०नं० त०त०न्व०त् सू०र्ये०ण० व०यु०नं०ऽव०त् च०का०र० क०दा० ते० म०तीः०
अ०मृ०त०स्य० धा०मं० इ०यं०क्ष०तः० न० मि०नं०ति० स्व०धा०ऽवः॥ ३॥ यः० ता० च०का०रं०
सः० कु०हं० स्वि०त् इंद्रं० कं० आ० ज०नं० च०र०ति० का०मुं० वि०क्षु०कः० ते० य०ज्ञः० म०न०से
शं० व०रा०य०कः० अ०र्कः० इंद्र० क०त०मः० सः० हो०ता॥ ४॥ इ०दा० हि० ते० वे०वि०ष०तः०
पु०रा०ऽजाः० प्र०त्ना०सः० आ०सुः० पु०रु०ऽकृ०त० स०खा०यः० ये० म०ध्य०मा०सः० उ०त० नू०-
त०ना०सः० उ०त० अ०व०म०स्यं० पु०रु०ऽहू०त् बो०धि॥ ५॥ ११॥ तं० पृ०च्छं०तः० अ०व०रा०सः०

पराणि प्रत्ना ते इन्द्र श्रुत्या अनु येमुः अर्चामसि वीर ब्रह्म वाहः
यात् एव विद्म तात् त्वा महान्तं ॥ ६ ॥ अभि त्वा पाजः रक्षसः वि
तस्थे महि जज्ञानं अभि तत् सु तिष्ठ तव प्रत्नेन युज्येन सख्या व-
ज्जेण धृष्णो अपंतानुदस्व ॥ ७ ॥ सः तु श्रुधि इन्द्र नूतनस्य ब्रह्मण्यतः
वीर कारुऽधायः त्वं हि आपिः प्रऽदिवि पितृणां शश्वत् बभूथ सु-
ऽहवः आऽइष्टौ ॥ ८ ॥ प्र ऊतये वरुणं मित्रं इन्द्रं मरुतः कृष्व अवसे
नः अद्य प्र पूषणं विष्णुं अग्निं पुरं ऽधि स वि तारं ओषधीः पर्वतान
च ॥ ९ ॥ इमे ऊं त्वा पुरुऽशाक प्रऽयज्यो जरितारः अभि अर्च-
ति अर्कैः श्रुधि हव आ हुवतः हुवानः न त्वाऽवान अन्यः अमृत
त्वत् अस्ति ॥ १० ॥ नु मे आ वाचं उप याहि विद्वान विश्वेभिः
सूनो सहसः यजत्रैः ये अग्निऽजिह्वा ऋतऽसापः आसुः ये मनु
चक्रुः उपरंदसाय ॥ ११ ॥ सः नः बोधि पुरऽएता सुऽगेषु उत दुः-
ऽगेषु पृथिऽकृत् विदानः ये अश्रमासः उरवः वहिष्ठाः तेभि नः
इन्द्र अभि वक्षि वाजं ॥ १२ ॥ १२ ॥

॥ २२ ॥ यः एकः इत्त हव्यः चर्षणीनां इन्द्रं तं गीऽभिः अभि अर्च-
आभिः यः पत्यते वृषभः वृषण्यऽवान सत्यः सत्वा पुरुऽमायः स-
हस्वान् ॥ १ ॥ तं ऊं नः पूवै पितरः नवऽग्वाः सप्त विप्रासः अभि
वाजयंतः नक्षत् ऽदाभं ततुरि पर्वते ऽस्थां अद्रौघऽवाचं मति-
ऽभिः शविष्ठं ॥ २ ॥ तं ईमहे इन्द्र अस्य रायः पुरुऽवीरस्य नृऽवतः
पुरुऽक्षोः यः अस्कृधोयुः अजरः स्वऽवान तं आ भर हरिऽवः मा-
दयध्वै ॥ ३ ॥ तत् नः वि वोचः यदि ते पुरा चित् जरितारः आनशुः
सुस्रं इन्द्र क ते भागः किं वयः दुध्र खिड्वः पुरुऽहूत पुरुऽवसो अमु-
रऽग्नः ॥ ४ ॥ तं पृच्छंती वज्रऽहस्तं रथेऽस्थां इन्द्रं वेपी वक्त्ररी यस्य नु

गीः तुविऽयाभं तुविऽकूर्मि रभःऽदां गातुं इषे नक्षते तुमं अञ्च
 ॥५॥१३॥ अया हत्यं मायया ववृधानं मनःऽजुवा स्वऽतवः पर्व-
 तेन अच्युता चित् वीठिता सुऽओजः रुजः विद्वद्भा धृषता वि-
 ऽरप्तिन् ॥६॥ तं वः धिया नव्यस्या शविष्ठं प्रत्नं प्रत्नऽवत् परि-
 ऽतंसयध्वैसः नः वक्षत् अनिऽमानः सुऽवक्षा इन्द्रः विश्वानि अति
 दुऽगहानि ॥७॥ आ जनाय दुहणे पार्थिवानि दिव्यानि दीपयः
 अंतरिक्षा तपं वृषन् विश्वतः शोचिषां तान ब्रह्मऽद्विषे शोचय
 क्षां अपः च ॥८॥ भुवः जनस्य दिव्यस्य राजा पार्थिवस्य जगतः
 त्वेषऽसंहक् धिष्व वज्रं दक्षिणे इन्द्र हस्ते विश्वाः अजुर्य दयसे वि
 मायाः ॥९॥ आ संऽयतं इन्द्र नः स्वस्तिं शुचुऽतूयौ वृहती अमृधां
 यया दासानि आर्योणि वृचा करः वज्रिन् सुऽतुकां नाहुषाणि
 ॥१०॥ सः नः नियुतऽभिः पुरुऽहूत वेधः विश्वऽवाराभिः आगहि
 प्रऽयज्यो न याः अदेवः वरते न देवः आ आभिः याहि तूयं आ
 मद्यद्रिक् ॥ ११ ॥ १४ ॥

॥२३॥ सुते इतत्वं निऽमिष्टः इन्द्र सोमं स्तोमं ब्रह्मणि शस्यमाने
 उक्थे यत् वा युक्ताभ्यां मघऽवन् हरिऽभ्यां बिभ्रत वज्रं बाह्वोः
 इन्द्र यासि ॥१॥ यत् वा दिवि पायै मुस्विं इन्द्र वृचऽहत्ये अवसि
 शूरऽसातौ यत् वा दक्षस्य विभ्युषः अविभ्यत् अरंधयः शर्धतः
 इन्द्र दस्यून् ॥२॥ पातां सुतं इन्द्रः अस्तु सोमं प्रऽनेनीः उयः जरितारं
 ऊती कर्ता वीराय मुस्वये ऊं लोकं दाता वसुस्तुवते कीरये चित्
 ॥३॥ गतां इयंति सवना हरिऽभ्यां बभ्रिः वज्रं पपिः सोमं ददिः गाः
 कर्ता वीरं नयै सर्वेऽवीरं श्रोता हवं गृणतः स्तोमंऽवाहाः ॥४॥
 असै वयं यत् ववानं तत् विविष्मः इन्द्राय यः नः प्रऽदिवः अपः

अ० ४. अ० ६. व० १८.] ॥ ३८९ ॥ [म० ६. अ० ३. सू० २४.

कः० सुते सोमे स्तुमसि शंसत् उक्था इंद्राय ब्रह्म वर्धनं यथा
 असत् ॥५॥१५॥ ब्रह्माणि हि चकृषे वर्धनानि तावत् ते इंद्र मति-
 ऽभिः विविष्मः सुते सोमे सुतऽपाः शंसन्तमानि रांश्चा क्रियास्स
 वक्ष्णानि यज्ञैः ॥६॥ सः नः बोधि पुरोऽष्टाशं राणः पिवंतु सोमं
 गोऽक्षुजीकं इंद्र आ इदं बर्हिः यजमानस्य सीद उरु कृधि त्वा-
 ऽयतः ऊं लोकं ॥७॥ सः मंदस्व हि अनु जोष उय प्रत्वा यज्ञासः
 इमे अश्रुवंतु प्र इमे ह वासः पुरुऽहूतं अस्मे आ त्वा इयं धीः अवसे
 इंद्र यम्याः ॥८॥ तं वः सखायः सं यथा सुतेषु सोमैभिः ई पृणत भोजं
 इंद्रं कुवित तस्मै असति नः भराय न मुस्वि इंद्रः अवसे मृधाति
 ॥९॥ एव इत् इंद्रः सुते अस्ता वि सोमै भरतऽवा जेषु क्षयत् इत् म-
 घो नः असत् यथा जरिचे उत् सूरिः इंद्रः रायः विश्वऽवारस्य दाता
 ॥ १० ॥ १६ ॥ २ ॥

॥ २४ ॥ वृषां मदः इंद्रे श्लोकः उक्था सचा सोमेषु सुतऽपाः
 क्षुजीषी अर्चयः मघऽवा नृऽभ्यः उक्थैः द्युक्षः राजा गिरां अ-
 क्षितऽऊतिः ॥१॥ तत्तुरिः वीरः नर्यैः विऽचेताः श्रोता हवै गृणतः
 उर्विऽऊतिः वसुः शंसः नरां कारुऽधायाः वाजी स्तुतः विदथे
 दाति वाजं ॥२॥ अक्षः न चक्ष्योः शूर बृहन् प्र ते महा रिरिचे रोद-
 स्योः वृक्षस्य नु ते पुरुऽहूत वयाः वि ऊतयः रुरुहुः इंद्र पूर्वीः ॥३॥
 शचीऽवतः ते पुरुऽशाक शाकाः गवांऽइव सुतयः संऽचरणीः
 वत्सानां न तंतयः ते इंद्र दामनऽवंतः अदामानः सुऽदामन ॥४॥
 अन्यत् अद्य कर्वैर अन्यत् ऊं श्वः असत् च सत् मुहुः आऽचक्रिः
 इंद्रः मित्रः नः अत्र वरुणः च पूषा अर्यैः वशस्य परिऽएता अस्ति
 ॥५॥१७॥ वित्तत् आपः न पर्वतस्य पृष्ठात् उक्थेभिः इंद्र अनयत्

यज्ञैः तं त्वा आभिः सुस्तुतिभिः वाजयंतः आजिनजग्मुः गिर्वाहः
 अश्वः ॥ ६ ॥ न यं जरति शरदः न मासाः न द्यावः इंद्रं अवऽकशयति
 वृद्धस्य चित् वर्धतां अस्य तनूः स्तोमैभिः उक्थैः च शस्यमाना
 ॥ ७ ॥ न वीरुवे न मते न स्थिराय न शर्धते दस्युऽज्जायस्तवान्
 अजाः इंद्रस्य गिरयः चित् ऋष्याः गंभीरे चित् भवति गाधं
 अस्मै ॥ ८ ॥ गंभीरेण नः उरुणा अमचिन् प्रदुषः यं धिमुतऽपावन
 वाजान् स्याः ऊं सु ऊर्ध्वः ऊती अरिषण्यन् अक्तोः विऽउंष्टौ
 परिऽतकस्यायां ॥ ९ ॥ सचस्व नायं अवसे अभीकै इतः वा तं इंद्र
 पाहि रिषः अमा च एनं अरण्ये पाहि रिषः मदेम शतऽहिमाः
 सुऽवीराः ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ २५ ॥ या ते जतिः अवमा या परमा या मध्यमा इंद्र शुषिन्
 अस्ति ताभिः ऊं सु वृचऽहव्ये अवीः नः एभिः च वाजैः महान्नः
 उग्र ॥ १ ॥ आभिः स्पृधः मिथतीः अरिषण्यन् अमिचस्य व्यथय
 मन्त्यु इंद्र आभिः विश्वाः अभिऽयुजः विषूचीः आयाय विशः अव
 तारीः दासीः ॥ २ ॥ इंद्र जामयः उत ये अजामयः अव्राचीनासः
 वनुषः युयुजे त्वं एषां विथुरा शवांसि जहि वृष्ण्यानि कृणुहि
 पराचः ॥ ३ ॥ शूरः वा शूरं वनते शरीरैः तनूऽरुचां तरुषि यत् कृ-
 ष्वेतैः तोके वा गोषु तनये यत् अपऽसु विक्कंदसी उर्वरासु ब्रवैते
 ॥ ४ ॥ नहि त्वा शूरः न तुरः न धृष्णुः न त्वा योधः मन्यमानः युयोध
 इंद्र न किं त्वा प्रति अस्ति एषां विश्वा जातानि अभि अस्ति तानि
 ॥ ५ ॥ १९ ॥ सः पत्यते उभयोः नृमणं अयोः यदि वेधसः संऽइथे
 हवते वृचे वा महः नृऽवति क्षये वा व्यचस्वता यदि वितंतसैते
 ॥ ६ ॥ अधं स ते चर्षण्यः यत् एजान् इंद्र चाता उत भव वरुता

असाकासः ये नृऽतमासः अर्यः इंद्रं सूरयः दुधिरं पुरः नः ॥ ७ ॥ अनुं
ते दायिमहे इन्द्रियाय सचा ते विश्वं अनुं वृत्रं हत्ये अनुं क्षुचं अनुं
सहः यजत्र इंद्रं देवेभिः अनुं ते नृऽसह्ये ॥ ८ ॥ एव नः स्पृधः सं अज
समतं सु इंद्रं रंधि मिथतीः अदेवीः विद्याम वस्तोः अवसा गृ-
णंतः भरतं वाजाः उत ते इंद्रं नूनं ॥ ९ ॥ २० ॥

॥ २६ ॥ शुधिनः इंद्रं ह्यामसि त्वा महः वाजस्य सातौ ववृषा-
णाः सं यत् विशः अयंत शूरं सातौ उयं नः अवः पायै अहं न दाः
॥ १ ॥ त्वां वाजी हवते वाजिनेयः महः वाजस्य गध्यस्य सातौ त्वां
वृत्रेषु इंद्रं सतऽपतिं तरुचं त्वां चष्टे मुष्टिहा गोषु युध्यन् ॥ २ ॥ त्वं
कविं चोदयः अर्कं सातौ त्वं कुत्साय शुष्णं दाशुषे वर्कं त्वं शिरः
अमर्मणः परा अहं न अतिथिऽग्वायं शंस्यं करिष्यन् ॥ ३ ॥ त्वं रथं
प्रभूरः योधं क्षुष्वं आवः युध्यंतं वृषभं दशं द्युतं त्वं तुर्यं वेतसवे सचा
अहं न त्वं तुजिं गृणंतं इंद्रं तूतोः ॥ ४ ॥ त्वं तत् उक्थं इंद्रं बर्हणा
कः ॥ प्र यत् शता सहस्रां शूरं दधिं अव गिरेः दासं शंबरं हन प्र
आवः दिवः दासं चिचाभिः ऊती ॥ ५ ॥ २१ ॥ त्वं अद्वाभिः मंदसानः
सोमैः दभीतये चुमुरि इंद्रं सिस्वप् त्वं रजिं पिठीनसे दशस्यन्
षष्टिं सहस्रां शच्यां सचा अहं न ॥ ६ ॥ अहं च न तत् सूरिभिः आ-
नश्यां तव ज्यायः इंद्रं सुम्भं ओजः त्वया यत् स्तवं ते सधऽवीरवीराः
चिऽवरुधेन नहुषा शविष्ट ॥ ७ ॥ वयं ते अस्यां इंद्रं द्युम्भं हूतौ स-
खायः स्याम महिनं प्रेष्टाः प्रातर्देनिः क्षुत्रं श्रीः अस्तु श्रेष्ठः घने
वृचाणां सनये धनानां ॥ ८ ॥ २२ ॥

॥ २७ ॥ किं अस्य मदे किं ऊं अस्य पीतौ इंद्रः किं अस्य सख्ये

चकारणाः वा ये निऽसदि किं ते अस्य पुरा विविद्रे किं जुं नूत-
नासः ॥१॥ सत् अस्य मदे सत् जुं अस्य पीतौ इंद्रः सत् अस्य सत्ये
चकारणाः वा ये निऽसदि सत् ते अस्य पुरा विविद्रे सत् जुं नू-
तनासः ॥२॥ नहिनु ते महिमनः समस्य न मघऽवत् मघवत् ऽत्वस्य
विद्य न राधसः ऽराधसः नूतनस्य इंद्रं न किं दृशे इन्द्रियं ते ॥३॥
एतत् त्यत् ते इन्द्रियं अचेति येन अवधीः वरऽशिखस्य शेषः व-
ज्रस्य यत् ते निऽहतस्य शुष्मात् स्वनात् चित् इद्र परमः ददारं
॥४॥ वधीत् इंद्रः वरऽशिखस्य शेषः अभिऽआवर्तिने चायमा-
नाय शिखं वृचीवतः यत् हरिऽयूपीयां यां हन् पूर्वे अधे भियसा
अपरः दर्त ॥५॥ २३ ॥ त्रिंशत् ऽशतं वर्मिणः इद्र साकं यव्याऽवत्यां
पुरुऽहूत अवस्या वृचीवतः शरवे पत्यमानाः पात्रा भिंदानाः
निऽअर्थानि आयन् ॥६॥ यस्य गावौ अरुषा मुऽयवस्युं अंतः
जुं मु चरतः रेहिहाणा सः संजयाय तुर्वशं परां अदात् वृचीवतः
देवऽवाताय शिखं ॥७॥ हयान् अमे रथिनः विंशतिं गाः वधू-
ऽसंतः मघऽवा मह्यं संऽराट् अभिऽआवर्ती चायमानः ददाति
दुऽनशा इयं दक्षिणा पार्थिवानां ॥ ८ ॥ २४ ॥

॥२८॥ आगावः अगमन् उत भद्रं अक्रन सीदैतु गोऽस्ये रणयंतु
अस्मे प्रजाऽवतीः पुरुऽरूपाः इह स्युः इद्राय पूर्वीः उषसः दुहा-
नाः ॥१॥ इंद्रः यज्जने पृणते च शिष्यति उप इत् ददाति न स्वं
मुषायति भूयः ऽभूयः रयिं इत् अस्य वर्धयन् अभिन्ने खिल्ये नि
दधाति देवऽयुं ॥२॥ न ताः नशंति न दधाति तस्करः न आसां आ-
मित्रः व्यथिः आ दधर्षति देवान् च याभिः यजते ददाति च ज्योक्
इत् ताभिः सचते गोऽपतिः सह ॥३॥ न ताः अर्वा रेणुऽककाटः

अ०४. अ०७. व०१.] ॥ ३९३ ॥ [म०६. अ०३. सू०२९.

अश्रुते न संस्कृतऽचं उप यंति ताः अभि उरुऽगायं अभयं तस्य
ताः अनं गावः मर्तस्य वि चरंति यज्वनः ॥४॥ गावः भगः गावः
इंद्रः मे अच्छान गावः सोमस्य प्रथमस्य भक्षः इमाः याः गावः सः
जनासः इंद्रः इच्छामि इत हृदा मनसा चित् इंद्रं ॥५॥ यूयं गावः
मेदयथ कृशं चित् अश्रीरं चित् कृणुथ सुऽप्रतीकं भद्रं गृहं कृणुथ
भद्रऽवाचः बृहत् वः वयः उच्यते सभासु ॥६॥ प्रजाऽवतीः सुऽय-
वसं रिशंतीः शुद्धाः अपः सुऽप्रपाने पिबंतीः मा वः स्तेनः ईशत्
मा अघऽशंसः परिवः हेतिः रुद्रस्य वृज्याः ॥७॥ उप इंद्रं उपऽपचनं
आमु गोषु उप पृच्यतां उप ऋषभस्य रेतसि उप इंद्रं तव वीर्ये
॥ ८ ॥ २५ ॥ ६ ॥

॥२९॥ इंद्रं वः नरः सख्याय सेपुः महः यंतः सुऽमृतये च कानाः
महः हि दाता वज्रऽहस्तः अस्ति महं ऊं एषं अवसे यजध्वं ॥१॥
आ यस्मिन् हस्ते नर्याः मिमिक्षुः आ रथे हिरण्यये रथेऽस्थाः आ
रथमयः गर्भस्त्योः स्थूरयोः आ अध्वन अश्वसः वृषणः युजानाः
॥२॥ श्रिये ते पादा दुर्वः आ मिमिक्षुः धृष्णुः वज्री शवसा दक्षिण-
ऽवान् वसानः अर्कं सुरभिं हृशे कं स्वः न नृतो इषिरः बभूथ ॥३॥
सः सोमः आमिषऽतमः सुतः भूत यस्मिन् पक्तिः पच्यते संति
धानाः इंद्रं नरः स्तुवंतः ब्रह्मऽकाराः उक्था शंसंतः देववातऽतमाः
॥४॥ न ते अंतः शवसः धायि अस्य वितु बा बधे रोदसी महिऽत्वा
आ ता मूरिः पृणति तूतुजानः यूथाऽइव अपऽसु संऽइजमानः
ऊती ॥५॥ एव इत् इंद्रः सुऽहवः ऋष्वः अस्तु ऊती अनूती हिरि-
ऽशिप्रः सत्वा एव हि जातः असमातिऽओजाः पुरुच वृवाहनति
नि दस्यून ॥ ६ ॥ १ ॥

॥३०॥ भूयः इत् ववृधे वीर्याय एकः अजुर्यः द्यते वसूनि प्र रि-
 रिचे दिवः इंद्रः पृथिव्याः अर्ध इत् अस्य प्रति रोदसी उभे ॥१॥
 अध मन्ये बृहत् असुर्य अस्य यानि दाधार नकिः आ मिनाति
 दिवेऽदिवे सूर्यः दर्शतः भूत् वि सन्नानि उर्विया सुऽक्रतुः धात्
 ॥२॥ अद्य चित्तनु चित्तत् अपः नदीनां यत् आभ्यः अरदः गातुं
 इंद्र निपर्वताः अन्नऽसदः न सेदुः तया हृहानि सुऽक्रतो रजांसि
 ॥३॥ सत्यं इत् तत् न त्वाऽवान् अन्यः अस्ति इंद्र देवः न मर्त्यः ज्या-
 यान् अहंन अहिं परिऽशयानं अर्णोः अव असृजः अपः अच्छ
 समुद्रं ॥४॥ त्वं अपः वि दुरः विषूचीः इंद्र हृहं अरुजः पर्वतस्य
 राजा अभवः जगतः चर्षणीनां साकं सूर्यं जनयन् द्यां उषसं
 ॥ ५ ॥ २ ॥

॥३१॥ अभूः एकः रयिऽपते रयीणां आ हस्तयोः अधिषाः इंद्र
 कृषीः वि तोके अपऽसु तनये च मूरौ अवोचंत चर्षणयः विऽवा-
 चः ॥१॥ तत् भिया इंद्र पार्थिवानि विश्वा अच्युता चित्त च्यवयंते
 रजांसि द्यावाऽक्षामा पर्वतासः वनानि विश्वं हृहं भयते अज्मन्
 आ ते ॥२॥ तं कुत्सेन अभि शुष्णं इंद्र अशुषं युध्य कुयवं गोऽइष्टौ
 दश प्रऽपित्वे अधं सूर्यस्य मुषायः चक्रं अविवेः रपांसि ॥३॥ त्वं
 शतानि अव शंबरस्य पुरः जघंथ अप्रतीनि दस्योः अशिक्षः यच्च
 शच्या शचीऽवः दिवःऽदासाय सुन्वते सुतऽक्ते भरतऽवाजाय गृ-
 णते वसूनि ॥४॥ सः सत्यऽसत्वन महते रणाय रथं आ तिष्ठ तु वि-
 ऽनृणा भीमं याहि प्रऽपथिन् अवसा उपमद्रिक् प्र च श्रुत श्रवय
 चर्षेणिऽभ्यः ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥३२॥ अपूर्व्या पुरुऽतमानि अस्मै महे वीराय तवसे तुराय

विऽरुष्मिने वज्रिणे शंसतमानि वचांसि आसा स्थविराय तक्षुं
॥१॥ सः मातरां मूर्त्यै कवीनां अवांसयत् रुजत् अद्रिं गृणानः
सुऽआधीभिः ऋक्ऽभिः वावशानः उत उक्षियाणां असृजत्
निऽदानं ॥२॥ सः वह्निऽभिः ऋक्ऽभिः गोषु शश्वत् मितक्षुऽभिः
पुरुऽकृत्वा जिगाय पुरः पुरऽहा सखिऽभिः सखिऽयन दृष्ट्वा रु-
रोज कविऽभिः कविः सन् ॥३॥ सः नीव्याभिः जरितारं अच्छं महः
वाजेभिः महत्ऽभिः च शुष्मैः पुरुऽवीराभिः वृषभ स्थितीनां आ
गिर्वैणुः सुवितायं प्रयाहि ॥४॥ सः सगैण शवसा तक्तः अत्यैः अपः
इंद्रः दक्षिणतः तुराषाट् इत्या सृजानाः अनपऽवृत् अर्थं दिवे-
ऽदिवे विविषुः अप्रऽमृष्यं ॥ ५ ॥ ४ ॥

॥३३॥ यः ओजिष्ठः इंद्रं तं सु नः दाः मदः वृषन् सुऽअभिष्टिः
दास्वान सौवश्वं यः वनवत् सुऽअश्वः वृचा समतऽसुं ससहं त
अमिचान् ॥१॥ त्वां हि इंद्रं अवसे विऽवाचः हवते चर्षणयः शूर-
ऽसातौ त्वं विप्रेभिः वि पृणीन् अशायुः त्वाऽऊतः इत् सनिता
वाजं अवा ॥२॥ त्वं तान् इंद्र उभयान् अमिचान् दासां वृचाणि
आर्यां च शूर वधीः वनाऽइव सुऽधितेभिः अलैः आपृतऽसु दुर्धि-
नृणां नृऽतम ॥३॥ सः त्वं नः इंद्र अकवाभिः ऊती सखा विश्वऽआ-
युः अविता वृधे भूः स्वऽसाता यत् हयामसि त्वा युध्यतः नेम-
ऽधिता पृतऽसु शूर ॥४॥ नूनं नः इंद्र अपरायं च स्याः भवं मृच्छीकः
उत नः अभिष्टौ इत्या गृणंतः महिनस्य शर्मन् दिवि स्याम पायै
गोऽसतमाः ॥ ५ ॥ ५ ॥

॥३४॥ सं च त्वे जग्मुः गिरः इंद्रं पूर्वीः वि च त्वत् यंति विऽभ्वः

मनीषाः पुरानूनं च स्तुतयः ऋषीणां पस्पृधे इदं अधि उक्थऽअ-
 का ॥ १ ॥ पुरुऽहूतः यः पुरुऽगूर्तः ऋभ्वा एकः पुरुऽप्रशस्तः अस्ति
 यज्ञैः रथः न महे शर्वसे युजानः अस्माभिः इन्द्रः अनुमाद्यः भूत ॥ २ ॥
 न यं हिंसंति धीतयः न वाणीः इन्द्रं न क्षंति इत् अभि वर्धयंतीः यदि
 स्तोतारः शतं यत् सहस्रं गृणंति गिर्वेणसं शतं तत् असौ ॥ ३ ॥ असौ
 एतत् द्विवि अर्चाऽइव मासा मिमिक्षः इदं नि अयामि सोमः
 जनं न धन्वन् अभि सं यत् आपः सचा ववृधुः हवनानि यज्ञैः ॥ ४ ॥
 असौ एतत् महि आंगूषं असौ इद्राय स्तोत्रं मतिऽभिः अवाचि
 असत् यथा महति वृचऽतूयै इन्द्रः विश्वऽआयुः अविता वृधः च
 ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ३५ ॥ कदा भुवन् रथऽक्षयाणि ब्रह्म कदा स्तोत्रे सहस्रऽपोथं
 दाः कदा स्तोमं वासयः अस्य राया कदा धियः करसि वाजं रत्नाः
 ॥ १ ॥ कर्हि स्वि तत् इन्द्रं यत् नृभिः नृन् वीरैः वीरान नीळयासे
 जयं आजीन चिऽधातुगाः अधि जयासि गोषु इन्द्रं ह्युक्षं स्वऽवत्
 धेहि असौ ॥ २ ॥ कर्हि स्वि तत् इन्द्रं यत् जरिचे विश्वऽप्सु ब्रह्मं
 कृणवः शविष्ठ कदा धियः न निऽयुतः युवासे कदा गोऽमघा ह-
 वनानि गच्छाः ॥ ३ ॥ सः गोऽमघाः जरिचे अश्वऽचंद्राः वाजं अ-
 वसः अधि धेहि पृक्षः पीपिहि इषः सुऽदुघा इन्द्रं धेनुं भरतऽवाजेषु
 सुऽरुचः रुरुच्याः ॥ ४ ॥ तं आनूनं वृजनं अन्यथा चित् शूरः यत् शक्र
 विदुरः गृणीषे मा निः अरं शुक्रऽदुघस्य धेनोः आंगिरसान् ब्रह्म-
 णा विप्रं जिन्व ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥ ३६ ॥ सचा मदासः तव विश्वऽजंन्याः सचा रायः अर्धये पा-

अ०४. अ०७. व०१०.] ॥ ३९७ ॥ [म०६. अ०३. सू०३८.

थि॑वासः स॒चा वाजा॑नां अ॒भवः वि॒ऽभक्ता॑ यत् दे॒वेषु॑ धा॒रय॑थाः
अ॒सुर्यै॑ ॥१॥ अ॒नु प्र॒येजे॑ ज॒नः ओजः॑ अ॒स्य स॒चा द॒धिरे॑ अ॒नु वी॒र्या॑य
स्यू॒मऽगृ॒भे दु॒धये॑ अ॒र्वते च॑ क॒र्तुं वृ॑ज॒न्ति अ॒पि वृ॒चऽह॒त्यै ॥२॥ तं स॒-
ध्री॒चीः ऊ॒तयः॑ वृ॒ष्ण्या॑नि पौ॒स्यानि॑ नि॒ऽयुतः॑ स॒श्रुः इंद्रं॑ स॒मुद्रं॑ न
सि॒धवः उ॒क्थऽश्रु॑ष्माः उ॒रुऽव्य॑च॒सं गि॑रः आ॒विश॑न्ति ॥३॥ सः रा॒यः
खा॑उ॒पसृ॑ज॒गृणा॑नः पु॒रुऽचंद्र॑स्य॒त्वं इंद्र॑ व॒स्वः प॑तिः व॒भूथ॑ अ॒समः
ज॒नानां॑ ए॒कः वि॒श्वस्य॑ भु॒वन॑स्य रा॒जा ॥४॥ सः तु श्रु॒धि श्रु॒त्या यः
दु॒वऽयुः द्यौः न॑ भू॒मं अ॒भि रा॒यः अ॒र्यः अ॒सः यथा॑ नः श॒र्वसा च॑-
का॒नः यु॒गेऽयु॒गे व॑यसा चे॒कितानः॑ ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥३७॥ अ॒र्वाक् रथं॑ वि॒श्वऽवा॑र॒ते उ॒य इंद्रं॑ यु॒क्तासः॑ ह॒रयः॑ व॒हंतु॑
की॒रिः चि॒त्त हि॒त्वा ह॑व॒ते स्वः॑ऽवा॒न ऋ॒धी म॒हि स॒धऽमा॑दः॒ते अ॒द्य
॥१॥ प्रो॒द्गो॒रै ह॑र॒यः क॑र्म अ॒गम॑न पु॒ना॒नासः॑ ऋ॒ज्यंतः॑ अ॒भूव॑न इंद्रः
नः अ॒स्य पू॒र्यः प॒पी॒यात् द्यु॒क्षः म॑द॒स्य सो॒म्यस्य॑ रा॒जा ॥२॥ आ॒-
ऽस॒प्ता॒णासः॑ श॒वसा॑नं अ॒च्छ इंद्रं॑ सु॒ऽच॒क्रे र॒थ्यासः॑ अ॒श्वः अ॒भि
अ॒वः ऋ॒ज्यंतः॑ व॒हेयुः॑ नु चि॒त् नु वा॒योः अ॒मृतं॑ वि॒दु॒स्येत् ॥३॥
व॒रि॒ष्ठः अ॒स्य द॑क्षि॒णां इ॒यति॑ इंद्रः म॒घोना॑ तु वि॒कूर्मि॑ऽत॒मः यथा॑
व॒ज्रि॒ऽवः प॒रि॒ऽयासि॑ अ॒हं म॒घा च॑ धृ॒ष्णो द॑य॒से वि॒सूरी॑न ॥४॥
इंद्रः॑ वा॒जस्य॑ स्थ॒वि॒रस्य॑ दा॒ता इंद्रः॑ गीः॑ऽभिः व॒र्धता॑ वृ॒द्धऽम॑हाः
इंद्रः॑ वृ॒चं ह॑नि॒ष्ठः अ॒स्तु स॒त्वा आ॑ ता सूरिः पृ॒णति॑ तू॒तु जा॑नः ॥५॥ १॥

॥३८॥ अ॒पात॑ इ॒त्तः उ॒त् ऊ॒नः चि॒वऽत॑मः म॒ही भ॑र्ष॒त् द्यु॒ऽमतीं॑
इंद्रं॑ हू॒तिं प॒न्यसी॑ धी॒तिं दै॒व्यस्य॑ या॒मन॑ ज॒नस्य॑ रा॒तिं व॒नते॑ सु॒-
ऽदानुः॑ ॥१॥ दू॒रात् चि॒त् आ व॑स॒तः अ॒स्य क॑र्णो घो॒षात् इंद्र॑स्य

तन्यति ब्रुवाणः आ इयं एनं देवऽहूतिः ववृत्त्यात् मद्यं क इन्द्रं इयं
 ऋच्यमाना ॥२॥ तं वः धिया परमया पुराऽजां अजरं इन्द्रं अभि
 अनूषि अकैः ब्रह्म च गिरः दधिरे सं अस्मिन् महान च स्तोमः
 अधि वर्धत इन्द्रे ॥३॥ वर्धात यं यज्ञः उत सोमः इन्द्रं वर्धात ब्रह्म गिरः
 उक्था च मन्मं वर्धे अहं एनं उषसः यामन अक्तोः वर्धान मासाः
 शरदः द्यावः इन्द्रं ॥४॥ एव जज्ञानं सहसे असांमि ववृधानं राधसे
 च श्रुताय महं उयं अवसे विप्र नूनं आ विवासेम वृचऽतूयेषु
 ॥ ५ ॥ १० ॥

॥३९॥ मंद्रस्य कवेः दिव्यस्य वहेः विप्रऽमन्मनः वचनस्य मध्वः
 अपाः नः तस्य सचनस्य देव इषः युवस्व गृणते गोऽअयाः ॥१॥
 अयं उशानः परि अद्रिं उसाः ऋतधीतिऽभिः ऋतऽयुक् युजानः
 रुजत् अरुणं वि वलस्य सानुं पृणीन् वचःऽभिः अभि योधत्
 इन्द्रः ॥२॥ अयं द्योतयत् अद्युतः वि अक्नून् दोषा वस्तोः शरदः इन्द्रः
 इन्द्र इमं केतुं अदधुः नु चित् अह्नां शुचिंऽजन्मनः उषसः चकार
 ॥३॥ अयं रोचयत् अरुचं रुचानः अयं वासयत् वि ऋतेन पूर्वीः
 अयं ईयते ऋतयुक्ऽभिः अश्वैः स्वःऽविदा नाभिना चर्षणिऽप्राः
 ॥४॥ नु गृणानः गृणते प्रत्न राजन् इषः पिन्व वसुऽदेयाय पूर्वीः
 अपः ओषधीः अविषा वनानि गाः अवैतः नृन् ऋचसे रिरीहि
 ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥४०॥ इन्द्रं पिबतुर्भ्यसुतः मदाय अवस्य हरीं विमुच सखाया
 उत प्र गाय गणे आ निऽसद्य अथ यज्ञाय गृणते वयः धाः ॥१॥
 अस्य पिब यस्य जज्ञानः इन्द्र मदाय ऋत्वे अपिबः विऽरप्तिन्

अ० ४. अ० ७. व० १४.] ॥ ३९९ ॥ [म० ६. अ० ३. सू० ४२.

तं ऊं ते गावः नरः आपः अद्रिः इंद्रं सं अह्यन् पीतये सं अस्मै ॥२॥
 संऽइडे अमी सुते इंद्र सोमे आ त्वा वहंतु हरयः वहिष्ठाः त्वाऽयता
 मनसा जोहवीमि इंद्र आ याहि सुविताय महे नः ॥३॥ आ याहि
 शश्वत् उशता ययाथ इंद्र महा मनसा सोमऽपेयं उप ब्रह्माणि
 ऋणवः इमा नः अथ ते यज्ञः तन्वे वयः धात ॥४॥ यत् इंद्र दिवि
 पायै यत् ऋधक् यत् वा स्वे सदेने यत् वा असि अतः नः यज्ञं अ-
 वसे नियुत्वान सऽजोषाः पाहि गिर्वणः मरुतऽभिः ॥५॥ १२ ॥

॥४१॥ अहेऊमानः उप याहि यज्ञं तुभ्यं पवंते इंद्रवः मुतासः
 गावः न वज्रिन स्वं ओकः अच्छ इंद्र आ गहि प्रथमः यज्ञियानां
 ॥१॥ या ते काकुत् सुऽकृता या वरिष्ठा यया शश्वत् पिबसि मध्वः
 ऊर्मितया पाहि प्र ते अध्वर्युः अस्थात् सं ते वज्रः वर्ततां इंद्र गव्युः
 ॥२॥ एषः द्रुप्तः वृषभः विश्वरूपः इंद्राय वृष्णे सं अकारि सोमः एतं
 पिब हरिऽवः स्थातः उग्र यस्य ईशिषे प्रऽदिवि यः ते अन्नं ॥३॥
 सुतः सोमः असुतात् इंद्र वस्यान् अयं श्रेयान् चिकितुषे रणाय
 एतं तितिर्वः उप याहि यज्ञं तेन विश्वाः तविषीः आ पूणस्व ॥४॥
 ह्यामसि त्वा आ इंद्र याहि अर्वाङ् अरं ते सोमः तन्वे भवाति
 शतऽक्रतो मादयस्व सुतेषु प्र अस्मान अव पृतनासु प्र विष्णु
 ॥५॥ १३ ॥

॥४२॥ प्रति अस्मै पिपीषते विश्वानि विदुषे भर अरंऽगमाय
 जग्मये अपश्चात् दधुने नरे ॥१॥ आ ई एनं प्रतिऽएतं न सोमैभिः
 सोमऽपातमं अमन्वेभिः ऋजीषिणं इंद्रं सुतेभिः इंद्रुभिः ॥२॥
 यदि सुतेभिः इंद्रुभिः सोमैभिः प्रतिऽभूषथ वेद विश्वस्य मेधिरः

अ० ४. अ० ७. व० १७.] ॥ ४०० ॥ [म० ६. अ० ४. सू० ४४.

धृषत् तं ऽतं इत् आ ईषते ॥ ३ ॥ अस्मै ऽस्मै इत् अंधसः अध्वर्यो
प्रभर सुतं कुवित समस्य जेन्यस्य शर्धतः अभि ऽशस्तेः अव ऽस्परत्
॥ ४ ॥ १४ ॥

॥ ४३ ॥ यस्य त्यत् शंबरं मदै दिवः ऽदासाय रंधयः अयं सः सोमः
इद्र ते सुतः पिब ॥ १ ॥ यस्य तीव्र ऽसुतं मदं मध्यं अंतं च रक्षसे अयं
सः सोमः इद्र ते सुतः पिब ॥ २ ॥ यस्य गाः अंतः अश्मनः मदं दृष्ट्वाः
अव ऽअसृजः अयं सः सोमः इद्र ते सुतः पिब ॥ ३ ॥ यस्य मंदा नः
अंधसः माघौ न दधिषे शवः अयं सः सोमः इद्र ते सुतः पिब
॥ ४ ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥ ४४ ॥ यः रयि ऽवः रयि ऽतमः यः द्युमैः द्युमवत् ऽतमः सोमः सुतः
सः इद्र ते अस्ति स्वधा ऽपते मदः ॥ १ ॥ यः शग्मः तुवि ऽशग्म ते रायः
दा मा मतीनां सोमः सुतः सः इद्र ते अस्ति स्वधा ऽपते मदः ॥ २ ॥
येन वृद्धः न शवसा तुरः न स्वाभिः ऊति ऽभिः सोमः सुतः सः इद्र
ते अस्ति स्वधा ऽपते मदः ॥ ३ ॥ त्यं ऊं वः अग्रं ऽहनं गृणीषे शवसः
पतिं इद्रं विश्व ऽसहं नरं मंहिष्ठं विश्व ऽचर्षणिं ॥ ४ ॥ यं वर्धयति इत्
गिरः पतिं तुरस्यं राधसः तं इत् नु अस्य रोदसी देवी शुष्मं सप-
र्यतः ॥ ५ ॥ १६ ॥ तत् वः उक्थस्य बर्हणा इद्राय उप ऽस्तृणीषणिं
विपः न यस्य ऊतयः वि यत् रोहंति स ऽक्षितः ॥ ६ ॥ अविदत् दक्षं
मिचः नवीयान पप्रानः देवेभ्यः वस्यः अचैत् सस ऽवान स्तौला-
भिः धौतरीभिः उरुथा पायुः अभवत् सखि ऽभ्यः ॥ ७ ॥ ऋतस्य
पथि वेधाः अपायि श्रिये मनांसि देवासः अक्रान दधानः
नाम महः वचः ऽभिः वपुः दृश्ये वेन्यः वि आ वः ॥ ८ ॥ द्युमत ऽतमं

दक्षं धेहि अस्मे सेध जनानां पूर्वीः अरातीः वर्षीयः वयं कृणुहि
 शचीभिः धनस्य सातौ अस्मान् अविद्धि ॥९॥ इन्द्रं तुभ्यं इत् मघ-
 ऽवन् अभूम वयं दाचे हरिऽवः मा वि वेनः नकिं आपिः दहशे
 मर्त्येऽचा किं अंग रघुऽचोदंनं त्वा आहुः ॥१०॥१७॥ मा जस्वने
 वृषभनः ररीथाः मा ते रेवतः सख्ये रिषाम् पूर्वीः ते इन्द्र निःऽसिधः
 जनेषु जहि अस्मस्वीन प्र वृह अर्पणतः ॥११॥ उत अभाणिऽइव
 स्तनयन इयति इन्द्रः राधांसि अश्वानि गव्यां त्वं असि प्रऽदिवः
 कारुऽधायाः मा त्वा अदामानः आ दभन् मघोनः ॥१२॥ अश्वर्यो
 वीर प्र महे सुतानां इन्द्राय भर सः हि अस्य राजा यः पूर्व्याभिः उत
 नूतनाभिः गीऽभिः ववृधे गृणतां ऋषीणां ॥१३॥ अस्य मदे पुरु
 वपीसि विद्वान् इन्द्रः वृचाणि अप्रति जघान तं ऊं प्र होषि मधु-
 ऽमन्तं अस्मै सोमं वीराय शिप्रिणे पिबध्वै ॥१४॥ पातां सुतं इन्द्रः
 अस्तु सोमं हन्ता वृचं वज्रेण मन्दसानः गन्तां यज्ञं पराऽवतः चित्
 अच्छ वसुः धीनां अविता कारुऽधायाः ॥१५॥१८॥ इदं त्यत् पाचं
 इन्द्रऽपानं इन्द्रस्य प्रियं अमृतं अपायि मत्सन् यथा सौमनसाय
 देवं वि अस्मत् द्वेषः युयवत् वि अंहः ॥१६॥ एना मन्दानः जहि शूर
 शचून् जामिं अजामिं मघऽवन् अमिचान् अभिऽसेनान् अभि
 आऽदेदिशानान् पराचः इन्द्र प्र मृण जहि च ॥१७॥ आसु स्मन्
 मघऽवन् इन्द्र पृतऽसु अस्मभ्यं महि वरिवः सुऽगं कः० अपां तो-
 कस्य तनयस्य जेषे इन्द्र सूरीन् कृणुहि स्म नः अर्थ ॥१८॥ आ त्वा
 हरयः वृषणः युजानाः वृषऽरथासः वृषऽरश्मयः अत्याः अस्म-
 चांचः वृषणः वज्रऽवाहः वृष्णे मदाय सुऽयुजः वहन्तु ॥१९॥ आ ते
 वृषन् वृषणः द्रोणं अस्थुः घृतऽप्रुषः न ऊर्मयः मर्दतः इन्द्र प्र तुभ्यं
 वृषऽभिः सुतानां वृष्णे भरन्ति वृषभाय सोमं ॥२०॥१९॥ वृषां असि

दिवः वृषभः पृथिव्याः वृषां सिंधूनां वृषभः स्त्रियानां वृष्णे ते इंदुः
 वृषभः पीपाय स्वादुः रसः मधुऽपेयः वराय ॥२१॥ अयं देवः सहसा
 जायमानः इंद्रेण युजा पणिं अस्तभायत अयं स्वस्य पितुः आयु-
 धानि इंदुः अमुष्णात् अशिवस्य मायाः ॥२२॥ अयं अकृणोत्
 उषसः सुऽपत्नीः अयं सूर्ये अद्धातुज्योतिः अंतः अयं चिऽधातु
 दिवि रोचनेषु चितेषु विंदत् अमृतं निऽगूळं ॥२३॥ अयं द्यावा-
 पृथिवी विस्त्रभायत अयं रथं अयुनक् सप्तऽरश्मिं अयं गोषु
 शच्या पक्कं अंतः सोमः दाधार दशऽयं च उत्सं ॥२४॥ २० ॥

॥४५॥ यः आ अनयत् पराऽवतः सुऽनीती तुर्वशं यदु इंद्रेः सः
 नः युवां सखां ॥१॥ अविप्रे चित् वयः दधत् अनाशुना चित् अर्व-
 ता इंद्रेः जेतां हितं धनं ॥२॥ महीः अस्य प्रऽनीतयः पूर्वीः उत
 प्रऽशस्तयः न अस्य स्त्रीयंते ऊतयः ॥३॥ सखायः ब्रह्मऽवाहसे अ-
 चैत प्र च गायत सः हि नः प्रऽमतिः मही ॥४॥ त्वं एकस्य वृचऽहन
 अविता द्वयोः असि उत इंद्रे यथा वयं ॥५॥ २१॥ नयसि इत् ऊं
 अतिं द्विषः कृणोषि उक्थऽशंसिनः नृऽभिः सुऽवीरः उच्यसे ॥६॥
 ब्रह्माणं ब्रह्मऽवाहसं गीऽभिः सखायं ऋग्मियं गां न दोहसे हुवे
 ॥७॥ यस्य विश्वानि हस्तयोः ऊचुः वसूनि नि द्विता वीरस्य पृत-
 नाऽसहः ॥८॥ विद्वह्णानि चित् अद्रिऽवः जनानां शचीऽपते वृह
 मायाः अनानत् ॥९॥ तं ऊं त्वा सत्य सोमऽपाः इंद्रे वाजानां पते
 अहूं महि अवस्यवः ॥१०॥ २२॥ तं ऊं त्वा यः पुरा आसिथ यः वा
 नूनं हिते धने हव्यः सः श्रुधि हवै ॥११॥ धीभिः अर्वतऽभिः अर्वतः
 वाजान इंद्रे अवाय्यान त्वया जेष्य हितं धनं ॥१२॥ अभूः ऊं वीर
 गिर्वेणः महान इंद्रे धने हिते भरे विततसाय्यः ॥१३॥ या ते ऊतिः

अ॒मि॒त्रऽह॒न् म॒क्षुज॑वऽत॒मा अ॒स॒ति॒ तया॑ नः हि॒नुहि॑ रथं ॥ १४ ॥
 सः रथे॑न रथि॒ऽत॒मः अ॒स्माक॑ेन अ॒भिऽयु॒ग्व॒ना जे॒षि जि॒ष्णो॒ हि॒तं
 ध॒नं ॥ १५ ॥ २३ ॥ यः ए॒कः इ॒त् तं ऊं॑ स्तु॒हि कृ॒ष्टी॒नां वि॒ऽच॒र्ष॒णिः प॒तिः
 ज॒ज्ञे वृ॒षऽऋ॒तुः ॥ १६ ॥ यः गृ॒ण॒तां इ॒त् आ॒सि॒थ आ॒पिः ऊ॒ती शि॒वः
 स॒खा॒सः त्वं॑ नः इ॒न्द्र मृ॒च्छ॒य ॥ १७ ॥ धि॒ष्व व॒ज्रं ग॒भ॒स्त्योः र॒क्षऽह॒त्या य
 व॒ज्रि॒ऽवः स॒स॒ही॒ष्टाः अ॒भि॒स्मृ॒धः ॥ १८ ॥ प्र॒त्नं र॒यी॒णां यु॒जं स॒खा॒यं
 की॒रि॒ऽचो॒र्दनं॑ ब्र॒ह्म॒वाहः॑ ऽत॒मं हु॒वे ॥ १९ ॥ सः हि वि॒श्वानि॑ पा॒र्था॒वा
 ए॒कः व॒सूनि॑ प॒त्य॒ते गि॒र्व॒णः ऽत॒मः अ॒ग्निऽगुः ॥ २० ॥ २४ ॥ सः नः नि॒-
 यु॒तऽभिः॑ आ॒पू॒ण॒कामं॑ वा॒जे॒भिः अ॒श्वि॒ऽभिः गो॒म॒तऽभिः गो॒ऽप॒ते
 धृ॒ष॒त ॥ २१ ॥ त॒त् वः गा॒य॒सु॒ते स॒चा पु॒रु॒ऽहू॒ताय॑ स॒त्त्वे॒नं य॒त् ग॒वं
 न श॒कि॒ने ॥ २२ ॥ न घ॒ व॒सुः नि॒ य॒म॒ते दानं॑ वा॒ज॒स्य गो॒ऽम॒तः य॒त्
 सी॒ उप॑ अ॒व॒त् गि॒रः ॥ २३ ॥ कु॒वि॒त् ऽस॒स्य॒ प्र हि॒ व॒जं गो॒ऽम॒तं द॒स्यु॒-
 ऽहा ग॒म॒त् श॒ची॒भिः अ॒प॒नः व॒र॒त् ॥ २४ ॥ इ॒माः ऊं॑ त्वा॒ श॒त् ऽऋ॒तो॒
 अ॒भि प्र॑ नो॒नु॒बुः गि॒रः इ॒न्द्र व॒त्सं॑ न मा॒तरः ॥ २५ ॥ २५ ॥ दुऽन॒शं
 स॒ख्यं त॒वं गौः अ॒सि॒ वी॒र॒ ग॒व्य॒ते अ॒श्वः अ॒श्वऽय॒ते भ॒व ॥ २६ ॥
 सः म॒द॒स्व॒ हि अ॒ध॒सः रा॒ध॒से त॒न्वा॒ म॒हे न स्तो॒ता॒रं नि॒दे क॒रः
 ॥ २७ ॥ इ॒माः ऊं॑ त्वा॒ सु॒ते ऽसु॒ते न॒क्ष॒ते गि॒र्व॒णः गि॒रः व॒त्सं॑ गा॒वः न
 धे॒न॒वः ॥ २८ ॥ पु॒रु॒ऽत॒मं पु॒रु॒णां स्तो॒त॒ृणां॑ वि॒ऽवा॒चि॒ वा॒जे॒भिः
 वा॒ज॒ऽय॒तां ॥ २९ ॥ अ॒स्माकं॑ इ॒न्द्र भू॒तु ते॒ स्तो॒मः वा॒हि॒ष्टः अ॒न्त॒मः
 अ॒स्मा॒न रा॒ये म॒हे हि॒नु ॥ ३० ॥ अ॒धि बृ॒बुः प॒णी॒नां व॒र्षि॒ष्ठे मूर्ध॑न
 अ॒स्था॒त् उ॒रुः क॒क्षः न गा॑ग्यः ॥ ३१ ॥ य॒स्य वा॒योऽइ॒व द्र॒व॒त्
 भ॒द्रा रा॒तिः स॒ह॒स्रि॒णी स॒द्यः दाना॑य॒ मंह॑ते ॥ ३२ ॥ त॒त् सु॒नः वि॒श्वे
 अ॒र्येः आ॒ सदा॑ गृ॒ण॒न्ति॒ का॒र॒वः बृ॒बुं स॒ह॒स्र॑ऽदा॒त॒मं सू॒रिं स॒ह॒स्र॑-
 ऽसा॒त॒मं ॥ ३३ ॥ २६ ॥

॥४६॥त्वां इत् हि हवां महे साता वाजस्य कारवः त्वां वृचेषु इंद्र
सत्तऽपंतिं नरः त्वां काष्ठां सु अर्वतः ॥१॥ सः त्वं नः चित्र वज्रऽहस्त
धृष्णुऽया महः स्तवानः अद्रिऽवः गां अश्वं रथ्यं इंद्र सं किर सत्वा
वाजं न जिग्युषे ॥२॥ यः सत्वाऽहा विऽचर्षणिः इंद्रं तं हूमहे वयं
सहस्रऽमुष्क तुविऽनृम्ण सत्तऽपंते भवं समतऽसुं नः वृधे ॥३॥
बाधसे जनानं वृषभाऽइव मनुनां घृषौ मीळे चृचीषम अ-
स्माकं बोधि अविता महाऽधने तनूषु अपऽसु सूर्ये ॥४॥ इंद्र ज्येष्ठ
नः आ भर ओजिष्ठं पपुरि श्ववः येन इमे चित्र वज्रऽहस्त रोदसी
आ उभे सुऽशिप्र प्राः ॥५॥ २७॥ त्वां उयं अवसे चर्षणिऽसहं राजन
देवेषु हूमहे विश्वां मुनः विथुरा पिच्छना वसो अमिचानं सुऽस-
हानं कृधि ॥६॥ यत् इंद्र नाहुषीषु आ ओजः नृम्णं च कृष्टिषु यत्
वा पंच क्षितीनां द्युम्नं आ भर सत्वा विश्वानि पौंस्या ॥७॥ यत् वा
तृक्षी मघऽवन द्रुह्यौ आ जने यत् पूरौ कत् च वृष्यं अस्मभ्यं तत्
रिरीहि सं नृऽसह्यं अमिचानं पृतऽसु तुर्वणे ॥८॥ इंद्र त्रिऽधातुं
शरणं चिऽवरुयं स्वस्तिऽमत छर्दिः यच्छ मघवतऽभ्यः च मह्यं च
यवयं दिद्युं एभ्यः ॥९॥ ये गव्यता मनसा शब्धं आऽदभुः अभिऽप्र-
घ्नंति धृष्णुऽया अध स्म नः मघऽवन इंद्र गिर्वेणः तनूऽपाः अंतमः
भव ॥१०॥ २८॥ अध स्म नः वृधे भव इंद्र नायं अव युधि यत् अंतरिक्षे
पतयंति पर्णिनः दिद्यवः तिग्मऽमूर्धनः ॥११॥ यत्र शूरांसः तन्वः
विऽतन्वते प्रिया शर्म पितृणां अध स्म यच्छ तन्वे तने च छर्दिः अ-
चित्तं यवयं द्वेषः ॥१२॥ यत् इंद्र सगै अर्वतः चोदयासे महाऽधने
असमने अध्वनि वृजिने पथि श्येनानऽइव अवस्यतः ॥१३॥ सिं-
धूनऽइव प्रवरे आशुऽया यतः यदि क्लोशं अनु स्वनि आ ये वयः
न वर्वतति आमिषि गृभीताः बाहोः गर्वि ॥ १४ ॥ २९ ॥

॥४७॥ स्वादुः किल अयं मधुऽमान् उत अयं तीव्रः किल
 अयं रसऽवान् उत अयं उतो नु अस्य पयिऽवांसं इंद्रं न कः
 च न सहते आऽहवेषु ॥१॥ अयं स्वादुः इह मदिष्ठः आस यस्य
 इंद्रः वृत्रऽहये ममादं पुरुणि यः चोत्ता शंबरस्य वि नवति
 नव च देह्यः हन् ॥२॥ अयं मे पीतः उत इयति वाचं अयं
 मनीषां उशती अजीगः अयं षट् उवीः अमिमीत धीरः न
 याभ्यः भुवनं कत् च न आरे ॥३॥ अयं सः यः वरिमाणं पृथि-
 व्याः वर्षमाणं दिवः अकृणोत् अयं सः अयं पीयूषं तिसृषु
 प्रवत्सु सोमः दाधार उरु अंतरिक्षं ॥४॥ अयं विदत् चिच-
 ऽदृशीकं अरिः शुक्रऽसन्ननां उषसां अनीके अयं महान् महता
 स्कंभनेन उत द्यां अस्तृभ्रात् वृषभः मरुत्वान् ॥५॥ ३०॥ धृषत्
 पिव कलशे सोमं इंद्रं वृत्रऽहा शूरं सुऽअरे वसूनां माध्यंदिने
 सवने आ वृषस्व रयिऽस्थानः रयिं अस्मासु धेहि ॥६॥ इंद्रं प्र
 नः पुरं ताऽइव पश्य प्र नः नय प्रऽतरं वस्यः अच्छं भवं सु-
 ऽपारः अतिऽपारयः नः भवं सुऽनीतिः उत वामऽनीतिः ॥७॥
 उरुं नः लोकं अनु नेषि विद्वान् स्वऽवत् ज्योतिः अभयं
 स्वस्ति ऋष्वा ते इंद्रं स्थविरस्य बाहू उपं स्थेयाम शरणा वृ-
 हंता ॥८॥ वरिष्ठे नः इंद्रं वंधुरे धाः वहिष्ठयोः शतऽवन अश्व-
 योः आ इषं आ वक्षि इषां वर्षिष्ठां मा नः तारीत मघऽवन
 रायः अर्यः ॥९॥ इंद्रं मृळं मह्यं जीवातुं इच्छ चोदय धियं अ-
 यंसः न धारां यत् किं च अहं त्वाऽयुः इदं वदामि तत् जुषस्व
 कृधि मा देवऽवतं ॥१०॥ ३१॥ चातारं इंद्रं अवितारं इंद्रं हवेऽहवे
 सुऽहवै शूरं इंद्रं ह्यामि शक्रं पुरुऽहूतं इंद्रं स्वस्ति नः मघऽवा
 धातु इंद्रः ॥११॥ इंद्रः सुऽचामा स्वऽवान् अकऽभिः सुऽमृळी-

कः भवतु विश्वे वेदाः बाधतां द्वेषः अभयं कृणोतु सुऽवीर्यस्य प-
तयः स्याम ॥१२॥ तस्य वयं सुऽमृतौ यज्ञियस्य अपि भद्रे सौमनसे
स्यामसः सुऽचामां स्वऽवान इन्द्रः अस्मे आरात् चित्त द्वेषः सनुतः
युयोतु ॥१३॥ अवन्ते इन्द्र प्रऽवतः न जमिः गिरः ब्रह्माणि निऽयुतः
धवन्ते उरुन राधः सर्वना पुरुणि अपः गाः वज्जिन युवसे सं इदून
॥१४॥ कः ईस्त वत कः पृणात कः यजाते यत् उयं इत् मघऽवा वि-
श्वहा अवैत् पादौऽइव प्रऽहरन् अन्यऽअन्यं कृणोति पूर्वं अपरं
शचीभिः ॥१५॥ ३२॥ श्रुत्वे वीरः उयंऽउयं दमऽयन अन्यऽअन्यं
अतिऽनेनीयमानः एधमानऽद्विद उभयस्य राजा चोष्कूयते
विशः इन्द्रः मनुष्यान् ॥१६॥ परां पूर्वेषां सख्या वृणुक्ति विऽतर्तु रा-
णः अपरेभिः एति अननुऽभूतीः अवऽधून्वानः पूर्वीः इन्द्रः शरदः
तर्तरीति ॥१७॥ रूपंऽरूपं प्रतिऽरूपः बभूव तत् अस्य रूपं प्रति-
ऽचक्ष्णाय इन्द्रः मायाभिः पुरुऽरूपः इयते युक्ताः हि अस्य हरयः
शता दश ॥१८॥ युजानः हरितां रथे भूरि त्वष्टा इह राजति कः वि-
श्वहा द्विषतः पक्षः आसते उत आसीनेषु सूरिषु ॥१९॥ अगव्यूति
क्षेत्रं आ अगन्म देवाः उर्वी सती भूमिः अंहूराणा अभूत् बृहस्पते
प्र चिकित्स गोऽइष्टौ इत्था सते जरिचे इन्द्र पंथा ॥२०॥ ३३॥ दिवे-
ऽदिवे सऽदृशीः अन्यं अर्थं कृणाः असिधत् अपसन्ननः जाः अहंन
दासा वृषभः वसुऽयंता उदऽव्रजे वचिर्न शंबरं च ॥२१॥ प्रऽस्तोकः
इतनु राधसः ते इन्द्र दश कोशयीः दश वाजिनः अदात् दिवऽदा-
सात् अतिथिऽवस्य राधः शांबरं वसुं प्रति अयभीष ॥२२॥ दश
अश्वान दश कोशान दश वस्त्रा अधिऽभोजना दशो हिरण्य-
ऽपिंडान दिवऽदासात् असानिष ॥२३॥ दश रथान प्रष्टिऽमतः
शतं गाः अथर्वेऽभ्यः अश्वथः पायवे अदात् ॥२४॥ महि राधः

विश्वऽजंयं दधानान् भरतऽवाजान् साञ्जयः अभि अयष्ट
 ॥२५॥३४॥ वनस्पते वीळुऽअंगः हि भूयाः अस्मत्सखा प्रऽत-
 रणः सुऽवीरः गोभिः संऽनहः असि वीळयस्व आऽस्थाता ते
 जयतु जेतानि ॥२६॥ दिवः पृथिव्याः परि ओजः उतऽभृतं वनस्प-
 तिऽभ्यः परि आऽभृतं सहः अपां ओज्मानं परि गोभिः आ-
 ऽवृतं इंद्रस्य वज्रं हविषा रथं यज ॥ २७ ॥ इंद्रस्य वज्रः मरुतां
 अनीकं मित्रस्य गभीः वरुणस्य नाभिः सः इमां नः हव्यऽदातिं
 जुषाणः देवं रथं प्रति हव्या गृभाय ॥ २८ ॥ उपं श्वासय पृथिवी
 उत द्यां पुरुऽचा ते मनुतां विऽस्थितं जगत् सः दुंदुभे सऽजूः
 इंद्रेण देवैः दूरात् दवीयः अपं सेध शबून ॥ २९ ॥ आ क्रंदय
 बलं ओजः नः आ धाः निः स्तनिहि दुऽइता बाधमानः अपं
 प्रोथ दुंदुभे दुच्छुनाः इतः इंद्रस्य मुष्टिः असि वीळयस्व ॥३०॥
 आ अमूः अज प्रतिऽआवर्तय इमाः केतुऽमत दुंदुभिः वाव-
 दीति सं अश्वऽपणाः चरति नः नरः अस्माकं इंद्र रथिनः जयतु
 ॥ ३१ ॥ ३५ ॥ ७ ॥

॥४८॥ यज्ञाऽयज्ञा वः अग्रये गिराऽगिरा च दक्षसे प्रऽग्रं वयं
 अमृतं जातऽवैदसं प्रियं मित्रं न शंसिषं ॥१॥ ऊर्जः नपातं सः हिन
 अयं अस्मऽयुः दाशेम हव्यऽदातये भुवंत् वाजेषु अविता भुवंत्
 वृधः उत चाता तनूनां ॥२॥ वृषां हि अये अजरः महान् विऽभासि
 अर्चिषा अजसेण शोचिषा शोशुचत् शुचे सुदीतिऽभिः मुदी-
 दिहि ॥३॥ महः देवान यजसि यक्षि आनुषक्तव क्रत्वा उत दुं-
 ना अवाचः सी कृणुहि अये अवसे रास्व वाजा उत वस्व ॥४॥

यं आपः अद्रयः वनां गर्भं ऋतस्य पिप्रति सहसा यः मथितः
 जायते नृभिः पृथिव्याः अधिसानवि ॥५॥१॥ आ यः प्रमौ भानु-
 नां रोदसी उभे धूमेन धावते दिवि तिरः तमः दृष्टे जस्यसु आ
 श्यावासु अरुषः वृषा आ श्यावाः अरुषः वृषा ॥६॥ बृहत्तभिः
 अग्ने अचिऽभिः शुक्रेण देव शेचिषा भरतऽवाजे संऽइधानः
 यविष्ठ्यरेवतनः शुक्रदीदिहि ह्युऽमत पावक दीदिहि ॥७॥ वि-
 श्वासां गृहऽपतिः विशां असि त्वं अग्ने मानुषीणां शतं पूऽभिः
 यविष्ठ पाहि अंहसः संऽएद्वारं शतं हिमाः स्तोतृऽभ्यः ये च ददति
 ॥८॥ त्वं नः चिचः ऊत्या वसो राधांसि चोदय अस्य रायः त्वं अग्ने
 रथीः असि विदाः गाधं तु चे तु नः ॥९॥ पर्षितो कंतनयं पतैऽभिः
 त्वं अदब्धैः अग्रयुत्वभिः अग्ने हेळांसि दैव्या युयोधि नः अदेवा-
 नि ह्वरांसि च ॥१०॥२॥ आ सखायः सबऽदुधां धेनुं अजध्वं उप
 नव्यसा वचः सृजध्वं अनपऽस्फुरां ॥११॥ या शधीय मारुताय
 स्वऽभानवे श्वः अमृत्यु धुक्षत या मृळीके मरुतां तुराणां या
 मुक्तेः एवऽयावरी ॥१२॥ भरतऽवाजाय अवं धुक्षत द्विता धेनुं च
 विश्वऽदोहसं इषं च विश्वऽभोजसं ॥१३॥ तं वः इंद्रं न सुऽक्रतुं वरु-
 णं इव मायिनं अर्यमणं न मद्रं मृष्टभोजसं विष्णुं न स्तुषे आ-
 ऽदिशे ॥१४॥ त्वेषं शर्धः न मारुतं तु विऽस्वनि अनवाणं पूषणं सं
 यथां शतां सहसां कारिषत चर्षणिऽभ्यः आ आविः गूह्मा वसुं
 कर्तु सुवेदां नः वसुं कर्तु ॥१५॥ आ मा पूषन् उप द्रव शंसिषं नु
 ते अपिऽकर्णे आघृणे अघाः अर्यः अरांतयः ॥१६॥३॥ मा का-
 कंबीरं उत बृहः वनस्पतिं अशस्तीः वि हि नीनशः मा उत मूरः
 अहः एव च न यीवाः आऽदधते वेः ॥१७॥ हतैऽइव ते अवृकं
 अस्तु स्रव्यं अच्छिद्रस्य दधन्ऽवतः सुऽपूर्णस्य दधन्ऽवतः ॥१८॥

परः हि मर्त्यैः असि सप्तमः देवैः उत श्रिया अभिरथ्यः पूषन् पृतनासु
 नः त्वं अवन्नूनं यथा पुरा ॥ १९ ॥ वामी वामस्य धृतयः प्रऽनीतिः
 अस्तु सूनृता देवस्य वा मरुतः मर्त्यस्य वा ईजानस्य प्रऽयज्यवः
 ॥ २० ॥ सद्यः चित् यस्य चकृतिः परिद्यां देवः न एति सूर्यः त्वेषं शवः
 दधिरे नाम यज्ञियं मरुतः वृचऽहं शवः ज्येष्ठं वृचऽहं शवः ॥ २१ ॥
 सकृत् ह द्यौः अजायत सकृत् भूमिः अजायत पृथ्व्याः दुग्धं सकृत्
 पयः तत् अन्यः न अनु जायते ॥ २२ ॥ ४ ॥

॥ ४९ ॥ स्तुषे जनं सुऽव्रतं नव्यसीभिः गीऽभिः मित्रावरुणा
 मुञ्चऽयं तां ते आ गमन्तु ते इह श्रुवन्तु सुऽस्रचासः वरुणः मित्रः
 अग्निः ॥ १ ॥ विशऽविशः ईड्यं अध्वरेषु अहम्नऽक्रतुं अरतिं युवत्योः
 दिवः शिशुं सहसः सूनं अग्निं यज्ञस्य केतुं अरुषं यजध्वे ॥ २ ॥ अरु-
 षस्य दुहितरां विऽरूपे० स्तुऽभिः अन्या पिपिशे सूरः अन्या मि-
 थः ऽतुरां विऽचरंती० पावके मन्मं श्रुतं नक्षतः ऋच्यमाने ॥ ३ ॥
 प्रवायुं अञ्छं बृहती मनीषा बृहत् ऽरयिं विश्वऽवारं रथऽप्रां ह्यु-
 ततऽयामा निऽयुतः पत्यमानः कविः कविं इयक्षसि प्रऽयज्यो०
 ॥ ४ ॥ सः मे वपुः छदयत् अश्विनोः यः रथः विरुक्मान् मनसा यु-
 जानः येन नरा नासत्या इष्यध्वे वर्तिः याथः तनयाय त्मने च
 ॥ ५ ॥ ५ ॥ पञ्चन्यवाता वृषभा पृथिव्याः पुरीषाणि जिन्वतं अणानि
 सत्यं श्रुतः कवयः यस्य गीऽभिः जगन्तः स्थातः जगन्त आ कृणुध्वं
 ॥ ६ ॥ पावीरवी कन्या चित्रऽआयुः सरस्वती वीरऽपत्नी धियं
 धात् ग्राभिः अच्छिद्रं शरणं सऽजोषाः दुऽआधर्षं गृणते शर्म
 यंसत ॥ ७ ॥ पथऽपथः परिऽपतिं वचस्या कामेन कृतः अभिआ-
 नट् अर्कसः नः रासत् शुरुधः चन्द्रऽअयाः धियंऽधियं सीसंधाति

प्रपूषा ॥८॥ प्रथमऽभाजं यशसं वयऽधां सुपाणिदेवं सुगभं-
 स्तिं ऋभं होतां यक्षत यजतं पत्यानां अग्निः त्वष्टारं सुहवै
 विभाऽवां ॥९॥ भुवनस्य पितरं गीऽभिः आभिः रुद्रं दिवा वर्धय
 रुद्रं अक्षौ बृहतं ऋष्वं अजरं सुसुखं ऋधकहुवेम कविना इषि-
 तासः ॥१०॥ ६॥ आ युवानः कवयः यज्ञियासः मरुतः गंत गृणतः
 वरस्यां अचिचं चित् हि जिन्वथ वर्धतः इत्या नक्षतः नरः अंगि-
 रस्वत ॥११॥ प्र वीरायं प्र तवसें तुरायं अजं यूथाऽइव पशुऽरक्षिः
 अस्तं सः पिस्मृशति तन्विं श्रुतस्य स्तुऽभिः न नाकं वचनस्य वि-
 पः ॥१२॥ यः रजांसि विऽममे पार्थिवानि बिः चित् विष्णुः मनवे
 बाधिताय तस्य ते शर्मन् उऽपऽदृष्टमाने राया मदेम तन्वा तनां
 च ॥१३॥ तत् नः अहिः बुध्यः अतऽभिः अकैः तत् पवैतः तत्
 सविता चनः धात तत् ओषधीभिः अभि रातिऽसाचः भगः पुरं-
 ऽधिः जिन्वतु प्र राये ॥१४॥ नु नः रयिं रथ्यं चर्षणिऽप्रां पुरुऽवीरं
 महः ऋतस्य गोपां क्षयं दात अजरं येन जनान् स्पृधः अदेवीः
 अभि च क्रमांम विशः आऽदेवीः अभि अश्ववांम ॥१५॥ ७॥ ४॥

॥५०॥ हुवे वः देवी अदितिं नमःऽभिः मृळीकायं वरुणं मित्रं
 अग्निं अभिऽस्रदां अर्यमणं सुऽशेवं चातृन देवान् सवितारं भगं
 च ॥१॥ सुऽज्योतिषः सूर्ये दक्षंऽपितृन अनागाऽत्वे सुऽमहः वीहि
 देवान् द्विऽजन्मानः ये ऋतऽसापः सत्याः स्वऽवंतः यजताः अ-
 मिऽजिह्वाः ॥२॥ उत द्यावापृथिवीः क्षुचं उरु बृहत् रोदसी शरणं
 सुऽसुस्ने० महः करुणः वरिवः यथा नः अस्मे क्षयाय धिषणे
 अनेहः ॥३॥ आ नः रुद्रस्य मूनवः नमंतां अद्य हृतासः वसंवः अधृ-
 ष्टाः यत ई अभै महति वा हितासः बाधे मरुतः अह्नांम देवान्

॥४॥ मिम्यक्षयेषु रोदसी नु देवी सिसंक्ति पूषा अभ्यर्धेऽयज्वाश्रु-
 त्वा हवँ मरुतः यत् ह याथ भूमरेजंते अर्धनि प्रऽविके ॥५॥ ६॥
 अभित्यं वीरं गिर्वेणसं अर्चं इंद्रं ब्रह्मणा जरितः नवेन श्रवंत इत्
 हवँ उप च स्तवानः रासत वाजान् उप महः गृणानः ॥६॥ ओ-
 मानं आपः मानुषीः अमृक्तं धातं तोकाय तनयाय शं योः यूयं हि
 स्थ भिषजः मातृऽतमाः विश्वस्य स्थातुः जगतः जनित्रीः ॥७॥ आ-
 नः देवः सविता चायमाणः हिरण्यऽपाणिः यजतः जगम्यात यः
 दत्तवान् उषसः न प्रतीकं विऽऊर्णुते दाश्रुषे वार्याणि ॥८॥ उत
 त्वं सूनो सहस्रः नः अद्य आ देवान् अस्मिन् अधरे ववृत्त्याः स्यां
 अहं ते सदैव रातौ तव स्यां अग्रे अवसा सुऽवीरः ॥९॥ उत त्या-
 मे हवँ आ जगम्यातं नासत्याधीभिः युवं अंग विप्रा अर्चिन महः
 तमसः अमुमुक्तं तूर्वतं नरा दुःऽइतात् अभीके ॥१०॥ १॥ ते नः रायः
 द्युऽमतः वाजऽवतः दातारः भूत नृऽवतः पुरुऽश्चोः दशस्यंतः दि-
 व्याः पार्थिवासः गोऽजाताः अर्षाः मृळंत च देवाः ॥११॥ ते नः
 रुद्रः सरस्वतीऽजोषाः मीऽहुषंतः विष्णुः मृळंतु वायुः ऋभु-
 क्षाः वाजः दैव्यः विऽधाता पर्जन्यावातां पिप्यतां इधं नः ॥१२॥
 उत स्यः देवः सविता भगः नः अर्षां नपात् अवतु दानुं पप्रिः
 त्वष्टा देवेभिः जनिऽभिः सऽजोषाः द्यौः देवेभिः पृथिवी समुद्रैः
 ॥१३॥ उत नः अहिः बुध्न्यः शृणोतु अजः एकऽपात् पृथिवी समु-
 द्रः विश्वे देवाः ऋतऽवृधः हुवानाः स्तुताः मंचाः कविऽशस्ताः
 अवंतु ॥१४॥ एव नपातः मम तस्य धीभिः भरतऽवाजाः अभि
 अर्चति अर्कैः प्राः हुतासः वसंवः अधृष्टाः विश्वे स्तुतासः भूत य-
 जत्राः ॥ १५ ॥ १० ॥

॥५१॥ उत ऊं त्यत् चक्षुः महि मिचयोः आ एति प्रियं वरुण-

योः अदब्धं ऋतस्य शुचिं दर्शतं अनीकं रुक्मः न दिवः उतऽइता
 वि अद्यौत् ॥१॥ वेदयः बीणिं विदयानि एषां देवानां जन्म स-
 नुतः आ च विप्रः ऋजु मर्तेषु वृजिना च पश्यन् अभि चष्टे सूरः
 अर्यैः एवान् ॥२॥ स्तुषे ऊं वः महः ऋतस्य गोपान् अदितिं मित्रं
 वरुणं सुऽजातान् अर्यमणं भगं अदब्धऽधीतीन् अरुं वोचे
 सऽधन्यः पावकान् ॥३॥ रिशादसः सतऽपतीन् अदब्धान् महः
 राज्ञः सुऽवसन्स्य दातृन् यूनः सुऽक्षत्रान् क्षयतः दिवः नून आ-
 दित्यान् यामि अदितिं दुवऽयु ॥४॥ द्यौः पितः पृथिवि मातः
 अध्रुक् अग्ने भ्रातः वसवः मृळतं नः विश्वे आदित्याः अदिते स-
 ऽजोषाः अस्मभ्यं शमं बहुलं वि यंत ॥५॥११॥ मानः वृकाय वृक्षे
 समस्मै अघऽयते रीरधत् यजत्राः यूयं हि स्थ रथ्यः नः तनूनां यूयं
 दक्षस्य वचंसः बभूव ॥६॥ मा वः एनः अन्यऽकृतं भुजेम मा तत्
 कर्म वसवः यत् चयध्वे विश्वस्य हि क्षयथ विश्वऽदेवाः स्वयं रिपुः
 तन्वं रिषीष्ट ॥७॥ नमः इत् उयं नमः आ विवासे नमः दाधार
 पृथिवी उत द्यां नमः देवेभ्यः नमः ईशे एषां कृतं चित एनः नम-
 सा आ विवासे ॥८॥ ऋतस्य वः रथ्यः पूतऽदक्षान् ऋतस्य पस्त्य-
 ऽसदः अदब्धान् तान् आ नमऽभिः उरुऽचक्षसः नून विश्वान्
 वः आ नमे महः यजत्राः ॥९॥ ते हि श्रेष्ठऽवर्चसः ते ऊं नः तिरः वि-
 श्वानि दुऽइता नयति सुऽक्षत्रासः वरुणः मित्रः अग्निः ऋतऽधी-
 तयः वक्त्रराजऽसत्याः ॥१०॥१२॥ ते नः इंद्रः पृथिवी क्षामं वर्धन्
 पूषा भगः अदितिः पंच जनाः सुऽशर्माणः सुऽअवसः सुऽनीथाः
 भवंतु नः सुऽत्रात्रासः सुऽगोपाः ॥११॥ नु सद्भानं दिव्यं नंशि देवाः
 भारतऽवाजः सुऽमतिं याति होता आसानेभिः यजमानः मि-
 येधैः देवानां जन्म वसुऽयुः ववंद ॥१२॥ अप त्वं वृजिनं रिपुं स्तेनं

अ० ४. अ० ८. व० १६.] ॥ ४१३ ॥ [म० ६. अ० ५. सू० ५२.

अमेदुः५ आर्ध्यं दविष्टं अस्य सतः५ पते कृधि सुऽगं ॥१३॥ यावाणः
सोमनः हि कंसखिऽत्वनाय वावशुः जहि नि अचिणं पणिं वृकः
हिसः ॥१४॥ यूयं हि स्थ सुऽदानवः इंद्रऽज्येष्टाः अभिऽद्यवः कर्त
नः अध्वन् आ सुऽगं गोपाः अमा ॥१५॥ अपिं पंथां अगन्महि
स्वस्तिऽगां अनेहसं येन विश्वाः परि द्विषः वृणक्ति विंदते वसु
॥ १६ ॥ १३ ॥

॥५२॥ न तत् दिवा न पृथिव्या अनु मन्ये न यज्ञे न न उत शमी-
भिः आभिः उच्चंतु तं सुऽभ्वः पर्वतासः निहीयतां अतिऽयाजस्य
यष्टा ॥१॥ अति वा यः मरुतः मन्यते नः ब्रह्म वा यः क्रियमाणं नि-
नित्सात तपूषितसै वृजिनानि संतु ब्रह्मऽद्विषं अभितं शोचतु
द्यौः ॥२॥ किं अंगत्वा ब्रह्मणः सोम गोपां किं अंगत्वा आहुः अ-
भिश्स्तिऽपां नः किं अंग नः पश्यसि निद्यमानान् ब्रह्मऽद्विषे
तपूषि हेति अस्य ॥३॥ अवंतु मां उषसः जायमानाः अवंतु मा
सिंधवः पिन्वमानाः अवंतु मा पर्वतासः ध्रुवासः अवंतु मा पि-
तरः देवऽहंतौ ॥४॥ विश्वऽदानीं सुऽमनसः स्याम पश्येमनुसूर्य
उतऽचरंतं तथा कर्त वसुऽपतिः वसूनां देवान ओहानः अवसा
आऽगमिष्टः ॥५॥ १४॥ इंद्रः नेदिष्टं अवसा आऽगमिष्टः सरस्वती
सिंधुऽभिः पिन्वमाना पर्जन्यः नः ओषधीभिः मयऽभुः अपिः
सुऽशंसः सुऽहवः पिताऽइव ॥६॥ विश्वे देवासः आ गत शृणुत मे
इमं हवँ आ इदं बर्हिः नि सीदत ॥७॥ यः वः देवाः घृतऽस्तुना ह-
व्येन प्रतिऽभूषति तं विश्वे उप गच्छथ ॥८॥ उप नः मूनवः गिरः
शृण्वंतु अमृतस्य ये सुऽमृच्छीकाः भवंतु नः ॥९॥ विश्वे देवाः ऋत-
ऽवृषः ऋतुऽभिः हवनऽश्रुतः जुषतां युज्यं पयः ॥१०॥ १५॥ स्तो-

चं इंद्रं मरुतऽगणः त्वष्टमानमित्रः अर्यमा इमा हव्या जुषंत नः
 ॥११॥ इमं नः अर्ये अध्वरं होतः वयुनऽशः यज चिकित्वा न दैव्यं जनै
 ॥१२॥ विश्वे देवाः शृणुत इमं हव मे ये अंतरिक्षे ये उप द्यवि स्थ ये
 अग्निऽजिह्वाः उत वा यजत्राः आऽसद्य अस्मिन् बर्हिषि मा-
 दयध्वं ॥१३॥ विश्वे देवाः मम शृण्वंतु यज्ञियाः उभे रोदसी अपां
 नपांत च मन्ममा वः वचांसि परिऽचक्ष्याणि वोचं सुमेषु इत
 वः अंतमाः मदेम ॥१४॥ ये के च जमा महिनः अहिऽमायाः दिवः
 जज्ञिरे अपां सधऽस्थे ते अस्मभ्यं इषये विश्वं आयुः क्षपः उसाः
 वरिवस्यंतु देवाः ॥१५॥ अग्नीपर्जन्यौ अवतं धियं मे अस्मिन् हवे
 सुऽहवा सुऽस्तुतिं नः इळा अन्यः जनयत गर्भं अन्यः प्रजाऽवतीः
 इषः आ धत्तं असे ॥१६॥ स्तीर्णे बर्हिषि संऽइधाने अग्नौ सुऽउ-
 क्तेन महा नमसा आ विवासे अस्मिन् नः अद्य विदथे यजत्राः
 विश्वे देवाः हविषि मादयध्वं ॥ १७ ॥ १६ ॥

॥५३॥ वयं ऊं त्वा पथः पते रथं न वाजऽसातये धिये पूषन् अ-
 युज्महि ॥१॥ अभिनः नर्यं वसु वीरं प्रयतऽदक्षिणं वामं गृहऽपतिं
 नय ॥२॥ अदित्संतं चित् आघृणे पूषन् दानाय चोदय पणेः चित्
 विमद मनः ॥३॥ वि पथः वाजऽसातये चिनुहि वि मृधः जहि सा-
 धंतं उयनः धियः ॥४॥ परितुंधि पणीनां आरया हृदया कवे अथ
 ई अस्मभ्यं रंधय ॥५॥ १७॥ वि पूषन् आरया तुद पणेः इच्छ हृदि
 प्रियं अथ ई अस्मभ्यं रंधय ॥६॥ आ रिख किकिरा कृणु पणीनां
 हृदया कवे अथ ई अस्मभ्यं रंधय ॥७॥ यां पूषन् ब्रह्मऽचोदनी
 आरां विभर्षि आघृणे तया समस्य हृदयं आ रिख किकिरा कृणु
 ॥८॥ या ते अष्टा गोऽओपशा आघृणे पशुऽसाधनी तस्याः ते

अ०४. अ०८. व०२२.] ॥ ४१५ ॥ [म०६. अ०५. सू०५६.]

मुञ्चं ईमहे ॥९॥ उत नः गोऽसनिं धियं अश्वऽसां वाजऽसां उत नृ-
ऽवत् कृणुहि वीतये ॥ १० ॥ १८ ॥

॥५४॥ सं पूषन् विदुषां नययः अंजंसा अनुऽशासंति यः एव
इदं इति ब्रवत् ॥१॥ सं ऊं पूष्णा गमेमहि यः गृहान् अभिऽशास-
ति इमे एव इति च ब्रवत् ॥२॥ पूष्णः चक्रं न रिष्यति न कोशः अव
पद्यते नो अस्य व्यथते पविः ॥३॥ यः अस्मै हविषा अविधत् न तं
पूषा अपि मृष्यते प्रथमः विंदते वसु ॥४॥ पूषा गाः अनु एतु नः
पूषा रक्षतु अर्वतः पूषा वाजं सनोतु नः ॥५॥ १९॥ पूषन् अनु प्रगाः
इहि यजमानस्य सुन्वतः अस्माकं स्तुवतां उत ॥६॥ मार्किः नेशत्
मार्कीं रिषत् मार्कीं सं शारिकेवटे अथ अरिष्टाभिः आ गृहि ॥७॥
शृण्वंतं पूषणं वयं इयं अनष्ट वेदसं ईशानं रायः ईमहे ॥८॥ पूषन्
तव व्रते वयं न रिषेम कदा च न स्तोतारः ते इह स्ससि ॥९॥ परि
पूषा परस्तात् हस्तं दधातु दक्षिणं पुनः नः नष्टं आ अजतु
॥ १० ॥ २० ॥

॥५५॥ आ इहि वां विऽमुचः नपात् आघृणे सं सचावहे रथीः
क्षुतस्य नः भव ॥१॥ रथिऽतमं कपर्दिनं ईशानं राधसः महः रायः
सखायं ईमहे ॥२॥ रायः धारां असि आघृणे वसोः राशिः अज-
ऽअश्वधीवतः ऽधीवतः सखा ॥३॥ पूषणं नु अजऽअश्वं उप स्तो-
षाम वाजिनं स्वसुः यः जारः उच्यते ॥४॥ मातुः दिधिषुं अब्रवं
स्वसुः जारः शृणोतु नः भ्राता इद्रस्य सखा मम ॥५॥ आ अजासः
पूषणं रथे निऽश्रुभाः ते जनऽश्रियं देवं वहंतु बिभ्रतः ॥६॥ २१॥

॥५६॥ यः एनं आऽदिदेशति कर्भऽअत् इति पूषणं न तेन देवः

आऽदिशे ॥१॥ उत घः सः रथिऽतमः सख्यां सतऽपतिः युजा इंद्रः
 वृचाणि जिघ्रते ॥२॥ उत अदः पुरुषे गवि सूरः चक्रं हिरण्ययं नि
 ऐरयत् रथिऽतमः ॥३॥ यत् अद्य त्वा पुरुऽस्तुत् ब्रवांम दस्र मंतु-
 ऽमः तत् सुनः मन्म साधय ॥४॥ इमं च नः गोऽएषणं सातये सी-
 सधः गणं आरात् पूषन् असि श्रुतः ॥५॥ आ ते स्वस्तिं इमहे
 आरेऽअंघां उपंऽवसुं अद्य च सर्वेऽतांतये श्वः च सर्वेऽतांतये
 ॥ ६ ॥ २२ ॥

॥५७॥ इंद्रानु पूषणा वयं सख्यायं स्वस्तये हुवेम वाजंऽसातये
 ॥१॥ सोमं अन्यः उपं असदत् पातवे चम्वोः सुतं करंभं अन्यः इ-
 च्छति ॥२॥ अजाः अन्यस्य वह्नयः हरीः अन्यस्य संऽभृता ताभ्यां
 वृचाणि जिघ्रते ॥३॥ यत् इंद्रः अनयत् रितः महीः अपः वृषन्-
 ऽतमः तच्च पूषा अभवत् सचा ॥४॥ तां पूषाः सुऽमतिं वयं वृक्षस्य
 प्र वयांऽइव इंद्रस्य च आ रभा महे ॥५॥ उत पूषणं युवामहे अभी-
 श्रून्ऽइव सारथिः मही इंद्रं स्वस्तये ॥ ६ ॥ २३ ॥

॥५८॥ श्रुक्रं ते अन्यत् यजतं ते अन्यत् विष्णुऽरूपे० अहनीः द्यौः-
 ऽइव असि विश्वाः हि मायाः अवंसि स्वधाऽवः भद्रा ते पूषन्
 इह रातिः अस्तु ॥१॥ अजऽअश्वः पशुऽपाः वाजऽपत्न्यः धियं-
 ऽजिन्वः भुवने विश्वे अपितः अष्टां पूषा शिथिरां उतऽवरी वृजत्
 संऽचक्षाणः भुवना देवः ईयते ॥२॥ याः ते पूषन् नावः अंतः समुद्रे
 हिरण्ययीः अंतरिक्षे चरति ताभिः यासि दूत्यां सूर्यस्य कामेन कृतं
 श्वः इच्छमानः ॥३॥ पूषा सुऽबंधुः दिवः आपृथिव्याः इळः पतिः
 मघऽवा दसऽवर्चाः यं देवासः अददुः सूर्यायै कामेन कृतं तवसं
 सुऽअंचं ॥ ४ ॥ २४ ॥

॥५९॥ प्र नु वो च सुतेषु वां वीर्यां यानि चक्रयुः हतासः वां पि-
तरः देवऽशचवः इंद्राग्नी जीवथः युवं ॥१॥ बट इत्या म हिमा वां
इंद्राग्नी पनिष्ठः आसमानः वां जनिता भ्रातरा युवं यमौ इहेह-
ऽमातरा ॥२॥ ओकिऽवांसां सुते सचां अश्वा सप्तीऽइव० आदने
इंद्रा नु अग्नी अवंसा इह वज्रिणा वयं देवा हवामहे ॥३॥ यः
इंद्राग्नी सुतेषु वां स्तवत तेषु चतुऽवृथा जोषऽवाकं वदतः प-
जऽहोषिणान देवा भसथः चन ॥४॥ इंद्राग्नी कः अस्य वां देवौ
मर्तः चिकेतति विषूचः अश्वान युयुजानः इयते एकः समाने आ
रथे ॥५॥ २५॥ इंद्राग्नी अपात् इयं पूर्वा आ अगात् पत्तऽवतीभ्यः
हिन्वी शिरः जिह्वा वावदत् चरत् त्रिंशत् पदा नि अक्रमीत्
॥६॥ इंद्राग्नी आ हितन्वते नरः धन्वानि बाह्वोः मानः अस्मिन्
महाऽधने परा वर्त्त गोऽइष्टिषु ॥७॥ इंद्राग्नी तपति मा अघाः
अर्यैः अरातयः अप वेषांसि आ कृतं युयुतं सूर्यात् अधि ॥८॥
इंद्राग्नी युवोः अपि वसु दिव्यानि पार्थिवा आ नः इह प्र यच्छतं
रयिं विश्वायुऽपोषसं ॥९॥ इंद्राग्नी उक्थऽवाहसा स्तोमेभिः ह-
वनऽश्रुता विश्वाभिः गीऽभिः आ गतं अस्य सोमस्य पीतये
॥ १० ॥ २६ ॥

॥६०॥ अथत् वृचं उत सनोति वाजं इंद्रा यः अग्नी सहुरी सप-
र्यात् इरज्यंता वसव्यस्य भूरैः सहऽतमा सहसा वाजऽयंता ॥१॥
ता योधिष्ट अभिगाः इंद्र नूनं अपः स्वः उषसः अग्ने ऊह्याः दिशः
स्वः उषसः इंद्र चित्राः अपः गाः अग्ने युवसे नियुत्वान ॥२॥ आ
वृचऽहना वृचऽहभिः शुष्मैः इंद्र यातं नमऽभिः अग्ने अर्वाक् युवं
राधऽभिः अकवेभिः इंद्र अग्ने अस्मे भवतं उतऽतमेभिः ॥३॥ ता

हुवे ययोः इदं पत्रे विश्वं पुरा कृतं इंद्राग्नी न मर्धतः ॥४॥ उया वि-
 ऽघनिना मधुः इंद्राग्नी हवामहे ता नः मृच्छतः ईदृशे ॥५॥ २७ ॥
 हतः वृत्राणि आर्यो हतः दासानि सतऽपती० हतः विश्वा अप
 द्विषः ॥६॥ इंद्राग्नी युवा इमे अभि स्तोमाः अनूषत पिबतं शं-
 ऽभुवा सुतं ॥७॥ या वा संति पुरुऽस्पृहः निऽयुतः दाशुषे नरा
 इंद्राग्नी ताभिः आ गतं ॥८॥ ताभिः आ गच्छतं नरा उप इदं सवनं
 सुतं इंद्राग्नी सोमऽपीतये ॥९॥ तं ईच्छिष्वयः अर्चिषा वना वि-
 श्वा परिऽस्वजंत कृष्णा कृणोति जिह्वया ॥१०॥ २८ ॥ यः इद्वे आ-
 ऽविवासति सुमं इंद्रस्य मर्त्यैः द्युम्नाय सुऽतराः अपः ॥११॥ ता नः
 वाजंऽवतीः इषः आशून पिपृतं अर्वतः इंद्रं अग्निं च वोळ्हे वे
 ॥१२॥ उभा वा इंद्राग्नी आऽहुवध्यै उभा राधसः सह मादयध्यै
 उभा दातारौ इषां रयीणां उभा वाजस्य सातये हुवे वां ॥१३॥ आ
 नः गव्येभिः अश्वैः वसथैः उप गच्छतं सखायौ देवौ सख्यायं शं-
 ऽभुवा इंद्राग्नी ता हवामहे ॥१४॥ इंद्राग्नी शृणुतं हवै यजमानस्य
 सुन्वतः वीतं हव्यानि आ गतं पिबतं सोम्यं मधु ॥१५॥ २९ ॥

॥६१॥ इयं अददात् रभसं चतुर्णऽच्युतं दिवंऽदासं वध्निऽअ-
 श्वाय दाशुषे या शश्वतं आऽचखाद अक्सं पणिं ता ते दात्राणि
 त विषा सरस्वति ॥१॥ इयं शुष्मेभिः विसखाऽऽइव अरुजत सानुं
 गिरीणां त विषेभिः ऊर्मिऽभिः पारावतऽग्नी अवसे सुवृक्तिऽभिः
 सरस्वती आ विवासे मधीतिऽभिः ॥२॥ सरस्वति देवऽनिदः नि
 बर्हय प्रऽजां विश्वस्य वृसयस्य मायिनः उत क्षितिऽभ्यः अवनीः
 अविंदः विषं एभ्यः अस्रवः वाजिनीऽवति ॥३॥ प्र नः देवी सर-

स्वती वाजेंभिः वाजिनींऽवती धीनां अविची अवतु ॥४॥ यः त्वा
 देवि सरस्वति उपऽब्रूते धने हिते इदं न वृचऽतूयै ॥५॥ ३०॥ त्वं देवि
 सरस्वति अव वाजेषु वाजिनि रदं पूषाऽइव नः सनिं ॥६॥ उत
 स्या नः सरस्वती घोरा हिरण्यऽवर्तनिः वृचऽग्नी वष्टि सुऽस्तुतिं
 ॥७॥ यस्याः अनंतः अहुतः तेषः चरिणुः अर्यवः अमः चरति रो-
 रुवत् ॥८॥ सा नः विश्वाः अतिं द्विषः स्वसृः अन्याः ऋतऽवरी
 अतन अहांऽइव सूर्यः ॥९॥ उत नः प्रिया प्रियासु सप्तऽस्वसा
 सुऽजुष्टा सरस्वती स्तोम्या भूत् ॥१०॥ ३१॥ आऽपमुषीं पार्थिवानि
 उरु रजः अंतरिक्षं सरस्वती निदः पातु ॥११॥ चिऽसधस्थां सप्त-
 ऽधातुः पंच जाता वर्धयती वाजेंऽवाजे हव्या भूत् ॥१२॥ प्र या
 महिम्ना महिनां आसु चेकिते द्युम्नेभिः अन्याः अपसां अपऽत-
 मा रथऽइव बृहती विऽभ्वने कृता उपऽस्तुत्या चिकितुषां सर-
 स्वती ॥१३॥ सरस्वति अभि नः नेषि वस्यः मा अप स्फुरीः पर्यसा
 मा नः आ धक् जुषस्व नः सख्या वेश्या च मा त्वत् क्षेत्राणि
 अरंणानि गुन्म ॥ १४ ॥ ३२ ॥ ८ ॥ ४ ॥ ५ ॥

॥६२॥ स्तुषे नरा दिवः अस्य प्रऽसंतां अश्विना हुवे जरमाणः
 अकैः या सद्यः उसा विऽउषि जमः अंतान युयूषतः परि उरु व-
 रांसि ॥१॥ ता यज्ञं आ शुचिऽभिः चक्रमाणा रथस्य भानुं रुरुचुः
 रजऽभिः पुरु वरांसि अमिता मिमाना अपः धन्वानि अतिं
 याथः अजान ॥२॥ ता ह त्यत् वर्तिः यत् अरधं उया इत्या धियः
 ऊह्युः शश्वत् अश्वैः मनऽजवेभिः इषिरैः शयथै परि व्यथिः
 दापुषः मर्यस्य ॥३॥ ता नव्यसः जरमाणस्य मन्म उपभूषतः युयु-
 जानऽसंतीं शुभं पृक्षं इषं ऊर्जं वहता होता यक्षत् प्रत्नः अध्रुक्यु-

वाना ॥ ४ ॥ ता वल्गू दसा पुरुशाकऽतमा प्रत्नानव्यसा वचसा
 आ विवासे या शंसते स्तुवते शंसं विष्ठा बभूवतुः गृणते चिच-
 ऽराती० ॥ ५ ॥ १ ॥ ता भुज्युं विऽभिः अतऽभ्यः समुद्रात् तयस्य सूनुं
 ऊह्युः रजःऽभिः अरेणुऽभिः योजनेभिः भुजंता पतविऽभिः अ-
 रीसः निः उपऽस्थात् ॥ ६ ॥ वि जयुषा रथ्या यातं अद्रिं अतं हवं
 वृषणा वघ्निऽमत्याः दशस्यंता शयवे पिपयुः गा इति चवाना
 मुऽमतिं भुरण्यू ॥ ७ ॥ यत् रोदसी प्रऽदिवः अस्ति भूम हेळः
 देवानां उत मर्येऽचा तत् आदित्याः वसवः रुद्रियासः रक्षऽयुजे
 तपुः अघं दधात् ॥ ८ ॥ यः ई राजानौ ऋतुऽया विऽदधत् रजसः
 मिचः वरुणः चिकेतत् गंभीराय रक्षसे हेति अस्य द्रोघाय चित्
 वचसे आनवाय ॥ ९ ॥ अंतरैः चक्रैः तनयाय वृत्तिः द्युऽमता आ
 यातं नृऽवता रथेन सनुत्येन त्यजसा मर्येस्य वनुषतां अपि शी-
 र्षा ववृक्तं ॥ १० ॥ आ परमाभिः उत मध्यमाभिः नियुतऽभिः यातं
 अवमाभिः अर्वाक् हृह्यस्य चित् गोऽमंतः वि व्रजस्य दुरः वर्त
 गृणते चिचऽराती० ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ ६३ ॥ कं त्या वल्गू पुरुहूता अद्य दूतः न स्तोमः अविदत्
 नमस्वान् आ यः अर्वाक् नासत्या ववर्ते प्रेष्ठा हि असंथः अस्य
 मन्मन् ॥ १ ॥ अरं मे गंतं हवनाय अस्मै गृणाना यथा पिबाथः
 अंधः परि हृत्य वर्तिः याथः रिषः न यत् परः न अंतरः तनुयात्
 ॥ २ ॥ अकारि वां अंधसः वरीमन अस्तारि बर्हिः सुप्रऽअयनतमं
 उत्तानऽहस्तः युवयुः ववंद् आ वां नक्षतः अद्रयः आजन् ॥ ३ ॥
 ऊर्ध्वः वां अग्निः अध्वरेषु अस्थात् प्ररातिः एति जूणिनीं घृताचीं
 प्र होतां गृतेऽमनाः उराणः अयुक्त यः नासत्या हवीमन ॥ ४ ॥

अधिश्चियेदुहितासूर्यस्यरथं तस्थौ पुरुऽभुजा शतऽकृतिं प्रमा-
याभिः मायिना भूतं अचनरा नृतू जनिमन यज्ञियानां ॥५॥३॥
युवं श्रीभिः दर्शताभिः आभिः शुभे पुष्टिं ऊहयुः सूर्यायाः प्र वां
वयः वपुषे अनु पन्न नक्षत वाणी सुऽस्तुता धिषण्या वां ॥६॥
आ वां वयः अश्वासः वहिष्ठाः अभि प्रयः नासत्या वहंतु प्र वां
रथः मनऽजवाः असर्जि इषः पृष्ठः इषिधः अनु पूर्वीः ॥७॥ पुरुहि
वां पुरुऽभुजा देष्ण धेनु नः इषं पिन्वत असंक्रां स्तुतः च वां मा-
धी सुऽस्तुतिः च रसाः च ये वां अनु रातिं अगमन ॥८॥ उत मे
ऋजे पुरयस्य रघी सुऽमीळे शतं पेरुके च पक्का शंडः दात हि-
रणिनः सतऽदिष्टीन् दश वशासः अभिऽसाचः ऋष्वान ॥९॥ सं
वां शता नासत्या सहस्रां अश्वानां पुरुऽपंथाः गिरि दात भरत-
ऽवाजाय वीरु गिरि दात हुता रक्षांसि पुरुऽदंससा स्युः ॥१०॥
आ वां सुप्ते वरिमन सूरिऽभिः स्यां ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥६४॥ उत कुं श्रिये उषसः रोचमानाः अस्थुः अपां न ऊर्मयः
रुशंतः कृणोति विश्वा सुऽपथा सुऽगानि अभूत कुं वस्वी दक्षि-
णा मघोनी ॥१॥ भद्रा दृष्टे उर्विया वि भासि उत ते शोचिः
भानवः द्यां अपन्न आविः वक्षः कृणुषे शुभमाना उषः देवि रो-
चमाना महऽभिः ॥२॥ वहति सी अरुणासः रुशंतः गावः सुऽभ-
गां उर्विया प्रथानां अप ईजते शूरः अस्ताऽइव शबून् बाधते त-
मः अजिरः न वोळ्हा ॥३॥ सुऽगा उत ते सुऽपथा पर्वतेषु अवाते
अपः तरसि स्वऽभानो सा नः आ वह पृथुऽयामन ऋष्वे रयिं
दिवः दुहितः इषयधै ॥४॥ सा आ वह या उषऽभिः अवाता उषः
वरं वहसि जोषं अनु त्वं दिवः दुहितः या ह देवी पूर्वऽहूतीं मंहना

दर्शताभूः ॥ ५ ॥ उत् तै वयः चित् वसतेः अपमन नरः च ये पितु-
ऽभाजः विऽउष्टौ अमा सते वहसि भूरि वामं उषः देवि दाशुषे
मर्त्याय ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥ ६ ५ ॥ एषा स्या नः दुहिता दिवऽजाः स्त्रितीः उच्छंती मानु-
षीः अजीगः या भानुनां रुशता रास्यासु अज्ञायि तिरः तमसः
चित् अकून ॥ १ ॥ वि तत् ययुः अरुणयुक्ऽभिः अश्वैः चित्रं भाति
उषसः चंद्रऽरथाः अयं यज्ञस्य बृहत् नयंतीः वि ताः बाधते तमः
ऊर्म्यायाः ॥ २ ॥ अवं वाजं इषं ऊर्जं वहंतीः नि दाशुषे उषसः म-
र्त्याय मघोनीः वीरऽवत् पत्यमानाः अवं धात विधते रत्नं अद्य
॥ ३ ॥ इदा हि वः विधते रत्नं अस्ति इदा वीराय दाशुषे उषसः इदा
विप्राय जरते यत् उक्था नि स् माऽवते बह्व्य पुरा चित् ॥ ४ ॥
इदा हि ते उषः अद्रिऽसानो गोवा गवां अंगिरसः गृणंति वि
अर्केण विभिदुः ब्रह्मणा च सत्या नृणां अभवत् देवऽहूतिः ॥ ५ ॥
उच्छ दिवः दुहितः प्रत्नऽवत् नः भरद्वाजऽवत् विधते मघोनि
सुऽवीरं रयिं गृणते रिरिहि उरुऽगायं अधि धेहि अवं नः ॥ ६ ॥ ६ ॥

॥ ६ ६ ॥ वपुः नु तत् चिकितुषे चित् अस्तु समानं नाम धेनु प-
त्यमानं मर्तेषु अन्यत् दोहसे पीपाय सकृत् शुक्रं दुदुहे पृश्निः ऊधः
॥ १ ॥ ये अग्रयः न शोशुचन् इधानाः द्विः यत् चिः मरुतः ववृधंत
अरेणवः हिरण्ययांसः एषां साकं नृमणैः पौंस्येभिः च भूवन् ॥ २ ॥
रुद्रस्य ये मीच्छुषः संति पुत्राः यान चो नु दाधृविः भरद्वा विदे हि
माता महः मही सा सा इत् पृश्निः सुऽभ्वे गर्भे आ अधात् ॥ ३ ॥
न ये ईषंते जनुषः अयां नु अंतः संतः अवद्यानि पुनानाः निः

यत्तद्देहं शुचयः अनुजोषं अनुश्रिया तन्वं उक्षमाणाः ॥४॥ मन्त्रुन
 येषु दोहसै चित् अयाः आनाम धृष्णुमारुतं दधानाः न ये स्त्रीनाः
 अयासः महा नु चित् सुदानुः अव यासत् उयान ॥५॥ ७॥ ते इत्
 उयाः शवसा धृष्णुसेनाः उभे युजंत रोदसी सुमेके० अध स्
 एषु रोदसी स्वऽशोचिः आ अमवत् सु तस्थौ न रोकः ॥६॥ अ-
 नेनः वः मरुतः यामः अस्तु अनश्वः चित् यं अजंति अरथीः अन-
 वसः अनभीश्रुः रजःऽतूः वि रोदसी पथ्याः याति साधन ॥७॥ न
 अस्य वर्तान तर्तानु अस्ति मरुतः यं अवथ वाजऽसातौ तोके
 वा गोषु तनये यं अपऽमुसः व्रजं दती पायै अध द्योः ॥८॥ प्र चिचं
 अर्कं गृणते तुराय मारुताय स्वऽतवसे भरध्वं ये सहसि सहसा
 सहते रेजते अग्ने पृथिवी मखेभ्यः ॥९॥ त्विषिऽमंतः अध्वरस्यऽइव
 दिद्युत् तृषु च्यवसः जुह्वः न अग्नेः अर्चयः धुनयः न वीराः भ्रा-
 जंतऽजन्मानः मरुतः अधृष्टाः ॥१०॥ तं वृधंतं मारुतं भ्राजंतऽऽष्टिं
 रुद्रस्य सूनुं हवसा आ विवासे दिवः शर्धायं शुचयः मनीषाः गि-
 रयः न आपः उयाः अस्पृध्न ॥ ११ ॥ ८ ॥

॥६७॥ विश्वेषां वः सतां ज्येष्ठऽतमा गीऽभिः मित्रावरुणा
 ववृधथै सं या रश्माऽइव यमतुः यमिष्ठा द्वा जनान् असमा वा-
 हुऽभिः स्वैः ॥१॥ इयं मत् वां प्र स्तृणीते मनीषा उपं प्रिया नमसा
 बर्हिः अच्छं यंतं नः मित्रावरुणौ अधृष्टं हृदिः यत् वां वरुण्यं सु-
 ऽदानू ॥२॥ आ यातं मित्रावरुणा सुऽशस्ति उपं प्रिया नमसा
 हूयमाना सं यौ अप्रऽस्थः अपसाऽइव जनान् श्रुधिऽयतः चित्
 यतथः महिऽत्वा ॥३॥ अश्वान या वाजिनां पूतऽबधूः ऋता यत्
 गर्भं अदितिः भरथै प्र या महिं महांतां जायमाना घोरा मतीय

रिपवे नि दीधुः०॥४॥ विश्वे यत् वां मंहना मंदमानाः क्षुचं देवासः
 अदधुः सऽजोषाः परि यत् भूथः रोदसी चित् उर्वी संति स्पशः
 अदब्धासः अमूराः॥५॥१॥ ता हि क्षुचं धारयेथे अनु दून हंहेथे
 सानुं उपमातऽइव ह्योः दृहः नक्षत्रः उत विश्वऽदेवः भूमिं आ
 अतान द्यां धासिना आयोः॥६॥ ता विषं धैथे जठरं पृणधै आ
 यत् सन्न सऽभृतयः पृणंति न मृथंते युवतयः अवाताः वि यत्
 पयः विश्वऽजिन्वा भरति॥७॥ ता जिह्वायां सदैव सुऽमेधाः
 आ यत् वां सत्यः अरतिः ऋते भूत तत् वां महिऽत्वं घृतऽअन्वी
 अस्तु युवं दाभुषे वि चयिष्टं अंहः॥८॥ प्र यत् वां मित्रावरुणा
 स्पृधेन प्रिया धाम युवऽधिता मिनंति न ये देवासः ओहसा न
 मर्ताः अयंज्ञऽसाचः अयः न पुत्राः॥९॥ वि यत् वाचं कीस्तासः
 भरति शंसंति केचित् निऽविदः मना नानाः आत् वां ब्रवाम सत्यानि
 उक्था न किः देवेभिः यतथः महिऽत्वा॥१०॥ अवाः इत्था वां छ-
 दिषः अभिष्टौ युवोः मित्रावरुणौ अस्कृधोयु अनु यत् गावः
 स्फुरान् ऋजिष्यं धृष्णं यत् रणे वृषणं युनर्जन॥११॥१०॥

॥६८॥ श्रुष्टी वां यज्ञः उतऽयतः सऽजोषाः मनुष्वत् वृक्तऽव-
 हिषः यजथै आ यः इंद्रावरुणौ इषे अद्य महे मुन्नाय महे आऽव-
 वर्तत॥१॥ ता हि श्रेष्ठा देवऽताता तुजा शूराणां शविष्ठा ता हि
 भूतं मघोनां मंहिष्ठा त्विऽभुष्मां ऋतेन वृचऽतुरां सर्वऽसेना
 ॥२॥ ता गृणीहि नमस्येभिः शूषेः सुमेभिः इंद्रावरुणा चकाना
 वज्रेण अन्यः शवसा हंति वृचं सिसंक्ति अन्यः वृजनेषु विप्रः॥३॥
 याः च यत् नरः च ववृधंत विश्वे देवासः नरां स्वऽगूर्ताः प्र एभ्यः
 इंद्रावरुणा महिऽत्वा ह्योः च पृथिवि भूतं उर्वी॥४॥ सः इत्त सु-

अ० ५. अ० १. व० १३.] ॥ ४२५ ॥ [म० ६. अ० ६. सू० ६९.]

ऽदानुः स्वऽवान ऋतऽवा इन्द्रा यः वा वरुणा दाशति तमन इषा
सः द्विषः तरेत् दास्वान वंसत् रयिं रयिऽवतः च जनान् ॥ ५ ॥ ११ ॥
यं युवं दाशुऽअध्वराय देवा रयिं धत्थः वसुऽमंतं पुरुऽष्टुं अस्मे सः
इन्द्रा वरुणौ अपि स्यात् प्र यः भनक्ति वनुषा अशस्तीः ॥ ६ ॥
उत नः सुऽवाचः देवऽगोपाः सूरिऽभ्यः इन्द्रा वरुणा रयिः स्यात्
येषां शुषमः पृतनासु सहान प्र सद्यः द्युम्ना तिरते ततुरिः ॥ ७ ॥
नु नः इन्द्रा वरुणा गृणाना पृक्तं रयिं सौश्रवसाय देवा इत्था गृ-
णंतः महिनस्य शर्धः अपः न नावा दुऽइता तरेम ॥ ८ ॥ प्र संऽराजै
बृहते मन्मनु प्रियं अचै देवाय वरुणाय सऽप्रथः अयं यः उर्वी
महिना महिऽवतः क्रत्वा विऽभाति अजरः न शोचिषा ॥ ९ ॥
इन्द्रा वरुणा सुतऽपौ इमं सुतं सोमं पिबतं मद्यं धृतऽव्रता युवोः
रथः अध्वरं देवऽवीतये प्रति स्वसरं उप याति पीतये ॥ १० ॥ इन्द्रा-
वरुणा मधुमतऽतमस्य वृणः सोमस्य वृषणा आ वृषेणा इदं वा
अंधः परिऽसिक्तं अस्मे आऽसद्य अस्मिन् बहिषि मादयेथां
॥ ११ ॥ १२ ॥

॥ ६९ ॥ सं वा कर्मणा सं इषा हिनो मि इन्द्रा विष्णू अपंसः पारे
अस्य जुषेथां यज्ञं द्रविणं च धत्तं अरिष्टिः नः पथिऽभिः पारयता
॥ १ ॥ या विश्वासां जनिता रा मतीनां इन्द्रा विष्णू कलशा सोम-
ऽधाना प्र वा गिरः शस्यमानाः अवंतु प्र स्तोमासः गीयमानासः
अकैः ॥ २ ॥ इन्द्रा विष्णू मदऽपती मदानां आ सोमं यातं द्रविणो
दधाना सं वा अजंतु अक्नुऽभिः मतीनां सं स्तोमासः शस्यमा-
नासः उक्थैः ॥ ३ ॥ आ वा अश्वासः अभिमातिऽसहः इन्द्रा विष्णू
सधऽमादः वहंतु जुषेथां विश्वा हवना मतीनां उप ब्रह्माणि शृ-

अ० ५. अ० १. व० १४.] ॥ ४२६ ॥ [म० ६. अ० ६. सू० ७०.]

णुतं गिरः मे ॥४॥ इंद्राविष्णू तत् पनयार्थं वां सोमस्य मदे उरु
चक्रमाथे अकृणुत अंतरिक्षं वरीयः अप्रथतं जीवसे नः रजांसि
॥५॥ इंद्राविष्णू हविषा ववृधाना अयं ऽ अद्वा ना नमसा रात-
ऽ हव्या घृतं ऽ आसुती० द्रविणं धत्तं असे समुद्रः स्थः कलशः सो-
मऽ धानः ॥६॥ इंद्राविष्णू पिवतं मध्वः अस्य सोमस्य दत्ता जठरं
पृणेत्यां आ वां अंधांसि मदिराणि अगमन् उप ब्रह्माणि अणुतं
हव मे ॥७॥ उभा जिग्यथुः न परा जयेथे न परा जिग्ये कतरः च न
एनोः इंद्रः च विष्णो यत् अपस्पृधेयां वेधा सहस्रं वितत् ऐरये-
थां ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥७०॥ घृतऽ वती० भुवनानां अभिऽ श्रिया उर्वी पृथ्वी मधु-
ऽ दुधे० सुऽ पेशसा द्यावापृथिवी वरुणस्य धर्मणा विऽ स्तुभिते०
अजरे भूरिऽ रेतसा ॥१॥ असंश्रंती भूरिऽ धारे० पयस्वती घृतं दु-
हाते सुऽ कृते शुचिऽ व्रते० राजंती अस्य भुवनस्य रोदसी असे
रेतः सिंचतं यत् मनुऽ हितं ॥२॥ यः वां अजवे क्रमणा य रोदसी
मर्तः ददाशं धिषणे सः साधति प्रप्रऽ जाभिः जायते धर्मेणः परि
युवोः सिक्ता विष्णुऽ रूपाणि सऽ व्रता ॥३॥ घृतेन द्यावापृथिवी
अभिऽ वृते० घृतऽ श्रिया घृतऽ पृचा घृतऽ वृधा उर्वी पृथ्वी होतृ-
ऽ वूर्ये पुरऽ हिते० ते इत् विप्राः ईळते सुखं इष्टये ॥४॥ मधुनः द्या-
वापृथिवी मिमिक्षतां मधुऽ श्रुतां मधुऽ दुधे० मधुऽ व्रते० दधाने
यज्ञं द्रविणं च देवतां महि अवं वाजं असे सुऽ वीर्यं ॥५॥ ऊर्जनः
द्यौः च पृथिवी च पिन्वतां पिता माता विश्वऽ विदा सुऽ दंससा
संऽ रराणे रोदसी विश्वऽ शंभुवासुनिं वाजं रयिं असे संऽ व्रतां
॥ ६ ॥ १४ ॥

अ० ५. अ० १. व० १६.] ॥ ४२७ ॥ [म० ६. अ० ६. सू० ७२.

॥ ७१ ॥ उ॒त् ऊं॑ स्यः दे॒वः स॒वि॒ता हि॒र॒ण्य॒या बा॒हू अ॒यं स॒ स॒
व॒नाय॑ सु॒ऽऋ॒तुः घृ॒तेन॑ पा॒णी॑ अ॒भि प्रु॒ष्ण॒ते म॒खः यु॒वा सु॒ऽदक्षः
र॒जसः॑ वि॒ऽध॒र्म॒णि ॥ १ ॥ दे॒वस्य॑ व॒यं स॒वि॒तुः स॒वी॒मनि॑ श्रे॒ष्ठे स्या॒म
व॒सुनः॑ च॒ दा॒वने॑ यः वि॒श्वस्य॑ द्वि॒ऽपदः॑ यः च॒तुः॑ऽपदः नि॒ऽवेश॑ने
प्र॒ऽस॒वे च॒ अ॒सिं भू॒मनः॑ ॥ २ ॥ अ॒द॒व्येभिः॑ स॒वि॒तः पा॒युऽभिः॑ त्वं शि॒
वेभिः॑ अ॒द्य परि॑ पा॒हि नः॑ ग॒यै हि॒र॒ण्य॒ऽजिह्वः॑ सु॒वि॒ताय॑ न॒व्यसे॑ रक्ष
मा॒किः नः॑ अ॒घऽशंसः॑ ई॒शत॑ ॥ ३ ॥ उ॒त् ऊं॑ स्यः दे॒वः स॒वि॒ता द॒मूनाः
हि॒र॒ण्य॒ऽपाणिः॑ प्र॒ति॒ऽदोषं॑ अ॒स्थात् अ॒यः॑ऽह॒नु य॒जतः॑ म॒न्द्र॒ऽजि॒
ह्वः आ॒दा॒शुषे॑ सु॒व॒ति भूरि॑ वा॒मं ॥ ४ ॥ उ॒त् ऊं॑ अ॒या॒न उ॒प॒व॒क्ता॒
ऽइ॒व बा॒हू हि॒र॒ण्य॒या स॒वि॒ता सु॒ऽप्र॒ती॒का दि॒वः रो॒हाँ सि॒ अ॒रु॒ह॒त्
पृथि॒व्याः अ॒री॒र॒म॒त् प॒त॒य॒त् क॒त् चि॒त् अ॒र्भ॒ ॥ ५ ॥ वा॒मं अ॒द्य स॒
वि॒तः वा॒मं ऊं॑ श्वः दि॒वे॒ऽदि॒वे वा॒मं अ॒स॒भ्यं सा॒वीः वा॒मस्य॑ हि
क्ष॒यस्य॑ दे॒व भूतैः॑ अ॒या धि॒या वा॒म॒ऽभाजः॑ स्या॒म ॥ ६ ॥ १५ ॥

॥ ७२ ॥ इं॒द्रा॒सी॒मा म॒हि॒त॒त् वां म॒हि॒ऽत्वं यु॒वं म॒हा॒नि प्र॒थ॒मा॒नि
च॒क्र॒युः यु॒वं सू॒र्यं वि॒वि॒द॒युः यु॒वं स्वं॑ वि॒श्वा त॒माँ॑ सि॒ अ॒ह॒तं नि॒दः
च ॥ १ ॥ इं॒द्रा॒सी॒मा वा॒स॒य॒थः उ॒षसं॑ उ॒त् सू॒र्यं न॒य॒थः ज्योति॑षा सह
उ॒प॒ द्यां स्वं॑ भ॒युः स्वं॑ भ॒नेन॑ अ॒प्र॒थ॒तं पृथि॑वी मा॒तरं॑ वि ॥ २ ॥ इं॒द्रा॒सी॒
मौ अ॒हिं अ॒पः परि॑ऽस्थां ह॒यः वृ॒चं अ॒नु वां द्यौः अ॒म॒न्य॒त् प्र अ॒
णी॑ सि॒ ऐ॒र॒य॒तं न॒दीनाँ॑ आ॒ स॒मु॒द्रा॒णि प॒प्र॒युः पु॒रु॒णि ॥ ३ ॥ इं॒द्रा॒सी॒
मा प॒क्वं आ॒मा॒मु अ॒न्तः नि॑ ग॒वाँ इ॒त् द॒ध॒युः व॒क्ष॒णा॒मु ज॒ग॒भ॒युः
अ॒न॒पि॒ऽन॒डं आ॒मु रु॒श॒त् चि॒वा॒मु ज॒ग॒ती॒षु अ॒न्तः ॥ ४ ॥ इं॒द्रा॒सी॒मा
यु॒वं अ॒ंग॒त॒रु॒चं अ॒प॒त्य॒ऽसा॒चं श्रु॒त्यै रा॒थे यु॒वं शु॒ष्मं न॒र्यै च॒र्ष॒णि॒
ऽभ्यः॑ सं वि॒व्य॒युः पृ॒त॒ना॒ऽस॒है उ॒या ॥ ५ ॥ १६ ॥

॥७३॥ यः अद्रिऽभित् प्रथमऽजाः क्षुतऽवा बृहस्पतिः आंगि-
 रसः हविष्मान् द्विवर्हऽज्मा प्राघर्मेऽसत् पिता नः आ रोदसी-
 वृषभः रोदवीति ॥१॥ जनाय चित् यः ईवते ऊं लोकं बृहस्पतिः
 देवऽहूतौ चकार घ्नन् वृचाणि विपुरः दुर्दरीति जयन् शबून् अ-
 मिवान् पृतऽसु सहन् ॥२॥ बृहस्पतिः सं अजयत् वसूनि महः
 व्रजान् गोऽमतः देवः एषः अपः सिसासन् स्वः अप्रतिऽइतः
 बृहस्पतिः हन्ति अमिचं अकैः ॥३॥ १७॥

॥७४॥ सोमारुद्रा धारयेथां असुर्यं प्र वां इष्टयः अरं अश्रुवन्तु
 दमेऽदमे सप्त रत्ना दधाना शं नः भूतं द्विऽपदे शं चतुऽपदे ॥१॥
 सोमारुद्रा वि बृहत् विषूची अमीवा या नः गर्य आऽविवेशं
 आरे बाधेथां निऽक्षृतिं पराचैः अस्मे भद्रा सौश्रवसानि संतु
 ॥२॥ सोमारुद्रा युवं एतानि अस्मे विश्वा तनूषु भेषजानि धत्तं
 अवस्यतं मुंचतं यत् नः अस्ति तनूषु बद्धं कृतं एनः अस्सत् ॥३॥
 तिग्मऽआयुधौ तिग्मऽहैती० सुऽशेवौ सोमारुद्रौ इह सु मृळतं
 नः प्र नः मुंचतं वरुणस्य पाशात् गोपायतं नः सुऽमनस्यमाना
 ॥ ४ ॥ १८ ॥

॥७५॥ जीमूतस्यऽइव भवति प्रतीकं यत् वर्मी याति सऽमदां
 उपऽस्थे अनाविद्धया तन्वा जयत्वं सः त्वा वर्मेणः महिमा पिपतु
 ॥१॥ धन्वना गाः धन्वना आजि जयेम धन्वना तीव्राः सऽमदः
 जयेम धनुः शचौः अपऽकामं कृणोति धन्वना सर्वाः प्रऽदिशः ज-

येम ॥२॥ वक्ष्यंतीऽइव इत् आ गनीगंति कर्णी प्रियं सखायं परि-
 ऽसस्वजाना योषाऽइव शिंक्ते विऽतंता अधि धन्वन् ज्या इयं
 समने पारयती ॥३॥ ते आऽचरंती० समनाऽइव योषा माता-
 ऽइव पुत्रं विभृता उपऽस्थं अपं शबून् विध्यता संऽविदाने०
 आर्त्नी इमे विऽस्फुरंती० अमिचान ॥४॥ बह्नीनां पिता बहुः
 अस्य पुत्रः चिश्वा कृणोति समना अवऽगत्य इषुऽधिः संकाः पृ-
 तनाः च सर्वाः पृष्टे निऽनद्धः जयति प्रऽसूतः ॥५॥ १९॥ रथे तिष्ठन्
 नयति वाजिनः पुरः यच्चऽयच्च कामयते सुऽसारथिः अभीभूनां
 महिमानं पनायत् मनः पश्चात् अनुयच्छंति रश्मयः ॥६॥ तीव्रान
 घोषान् कृण्वते वृषऽपाणयः अश्वाः रथेभिः सह वाजयंतः अव-
 ऽक्रामंतः प्रऽपदैः अमिचान क्षिणंति शबून् अनपऽव्ययंतः ॥७॥
 रथऽवाहनं हविः अस्य नाम यच्च आयुधं निऽहितं अस्य वर्म तच्च
 रथं उपं शमं सदेम विश्वाहा वयं सुऽमनस्यमानाः ॥८॥ स्वा-
 दुऽसंसदः पितरः वयऽधाः कृच्छेऽश्रितः शक्तिऽवंतः गभीराः
 चिच्चऽसेनाः इषुऽबलाः अमृधाः सतऽवीराः उरवः व्रातऽसहाः
 ॥९॥ ब्राह्मणासः पितरः सोम्यासः शिवे नः द्यावापृथिवी अने-
 हसा पूषा नः पातु दुऽइतात् ऋतऽवृधः रक्ष माकिः नः अघ-
 ऽशंसः ईशत ॥ १०॥ २०॥ सुऽपर्णी वस्ते मृगः अस्याः दंतः गोभिः
 संऽनद्धा पतति प्रऽसूता यच्च नरः सं च वि च द्रवति तच्च अस्मभ्यं
 इषवः शर्म यसंन ॥११॥ ऋजीते परिवृद्धिः नः अश्मा भवतु नः तनूः
 सोमः अधिब्रवीतु नः अदितिः शर्म यच्छतु ॥१२॥ आ जघंति सानुं
 एषा जघनान् उपं जिघ्रते अश्वऽअजनि प्रऽचेतसः अश्वान
 समतऽसु चोदय ॥१३॥ अहिऽइव भोगैः परि एति बाहुं ज्या-
 याः हेतिं परि बाधमानः हस्तऽघ्नः विश्वा वयुनानि विद्वान् पु-

अ० ५. अ० १. व० २२.] ॥ ४३० ॥ [म० ६. अ० ६. सू० ७५.

मा॒न पु॒मांसं॑ परि॒पातु॑ वि॒श्वतः॑ ॥ १४ ॥ आ॒लऽअ॒क्ता या रु॒हऽशी॒-
ष्णीं॑ अ॒थो यस्याः॑ अ॒यः मुखं॑ इ॒दं प॒र्जन्यऽरे॒तसे॑ इ॒ष्ट्वै दे॒व्यै बृ॒हत्
नमः॑ ॥ १५ ॥ २१ ॥ अ॒वऽसृ॒ष्टा परा॑ प॒तु शर॑व्ये ब्रह्म॑ऽसं॒शिते॑ गच्छ
अ॒मि॒त्रान् प्र पृ॒ह्यस्व॒ मा अ॒मीषां॑ कं च॒न उ॒त् शि॒षः ॥ १६ ॥ यचं
बा॒णाः संऽप॒तंति॑ कु॒मा॒राः वि॒शि॒खाःऽइ॒व तचं॑ नः ब्रह्म॑णः प॒तिः
अ॒दि॒तिः शर्म॑ यच्छ॒तु वि॒श्वाहा॑ शर्म॑ यच्छ॒तु ॥ १७ ॥ म॒मा॒णि ते
वर्म॑णा छा॒द्यामि॒ सोमः॑ त्वा॒ राजा॑ अ॒मृते॑न अ॒नु व॒स्तां उ॒रोः व॒-
री॒यः वरु॑णः ते कृ॒णोतु॑ ज॒यंत॑ त्वा॒ अनु॑ दे॒वाः म॒दंतु॑ ॥ १८ ॥ यः नः॑ स्वः
अ॒रणः॑ यः च॒ नि॒ष्ठ्यः जिघां॑सति दे॒वाः तं स॒र्वै धूर्व॑तु ब्रह्म॑ वर्म॑ मम
अ॒न्तरं॑ ॥ १९ ॥ २२ ॥ ६ ॥ ६ ॥

॥ इति षष्ठं मंडलं समाप्तं ॥

॥ पदपाठः ॥

॥ ओं ॥

॥ १ ॥ अग्निं नरः दीधितिऽभिः अरण्योः हस्तऽच्युती जनयन्त
 प्रऽशस्तं दूरेऽदृशं गृहऽपतिं अथयुं ॥ १ ॥ तं अग्निं अस्ते वसवः नि
 चृण्वन् सुऽप्रतिचक्षुं अवसे कुतः चित् दक्षाय्यः यः दमे आसं
 नित्यः ॥ २ ॥ प्रऽइङ्घ्रिः अग्ने दीदिहि पुरः नः अजस्रया सूर्म्या यविष्ठ
 त्वां शश्वतः उप यन्ति वाजाः ॥ ३ ॥ प्र ते अग्नयः अग्निऽभ्यः वरं निः
 सुऽवीरासः शोऽनुचन्त द्युऽमन्तः यच्च नरः संऽआसन्ते सुऽजाताः
 ॥ ४ ॥ दाः नः अग्ने धिया रयिं सुऽवीरं सुऽअपत्यं सहस्य प्रऽशस्तं
 न यं यावा तरन्ति यातुऽमावान् ॥ ५ ॥ २३ ॥ उप यं एति युवतिः
 सुऽदक्षं दोषा वस्तोः हविष्मन्ती घृताची उप स्वा एनं अरमन्तिः
 वसुऽयुः ॥ ६ ॥ विश्वाः अग्ने अपं दह अरांतीः येभिः तपःऽभिः
 अदहः जरुथं प्र निऽस्वरं चातयस्व अमीवां ॥ ७ ॥ आ यः ते अग्ने
 इधते अनीकं वसिष्ठ शुक्रदीदिऽवः पार्वक उतो नः एभिः स्त-
 वथैः इह स्याः ॥ ८ ॥ वि ये ते अग्ने भेजिरे अनीकं मतीः नरः पि-
 त्वासः पुरुऽचा उतो नः एभिः सुऽमनाः इह स्याः ॥ ९ ॥ इमे नरः
 वृत्रऽहत्येषु शूराः विश्वाः अदेवीः अभि संतु मायाः ये मे धियं
 पनयन्त प्रऽशस्तां ॥ १० ॥ २४ ॥ मा शूने अग्ने नि सदाम नृणां मा
 अशेषसः अवीरता परि त्वा प्रजाऽवन्तीषु दुर्यसु दुर्य ॥ ११ ॥ यं
 अश्वी नित्यं उपऽयाति यज्ञं प्रजाऽवन्तं सुऽअपत्यं क्षयं नः स्व-
 ऽजन्मना शेषसा ववृधानं ॥ १२ ॥ पाहि नः अग्ने रक्षसः अजुष्टात्

पाहि धूर्तेः अरुषः अघऽयोः त्वा युजा पृतनाऽयून् अभि स्यां
 ॥१३॥ सः इत् अग्निः अग्नीन् अति अस्तु अन्यान् यच्च वाजी तनयः
 वीरुऽपाणिः सहस्रऽपाथाः अक्षरां संऽएति ॥१४॥ सः इत्
 अग्निः यः वनुष्यतः निऽपाति संऽएद्वारं अंहसः उरुथात् सु-
 ऽजातासः परि चरन्ति वीराः ॥१५॥ २५॥ अयं सः अग्निः आऽहु-
 तः पुरुऽचा यं ईशानः सं इत् इंधे हविष्मान् परि यं एति अध्वरेषु
 होता ॥१६॥ ते अग्ने आऽहवना निभूरि ईशानासः आ जुहुयाम
 नित्या उभा कृण्वतः वहतू मियेधे ॥१७॥ इमो अग्ने वीतऽतमा-
 नि हव्या अजस्रः वसि देवऽतातिं अच्छ प्रति नः ई सुरभीणि
 व्यंतु ॥१८॥ मा नः अग्ने अवीरते परा दाः दुऽवाससे अमंतये
 मा नः अस्य मा नः क्षुधे मा रक्षसे ऋतऽवः मा नः दमे मा वने
 आ जुहूयाः ॥१९॥ नु मे ब्रह्माणि अग्ने उत् शशाधि त्वं देव मघ-
 वत्ऽभ्यः सुसूदः रातौ स्याम उभयासः आ ते यूयं पात स्वस्ति-
 ऽभिः सदा नः ॥२०॥ २६॥ त्वं अग्ने सुऽहवः रणऽसंहक् सुऽदीती
 सूनो सहस्रः दिदीहि मा ते सचा तनये नित्ये आ धक् मा वीरः
 अस्मत् नयैः वि दासीत् ॥२१॥ मा नः अग्ने दुऽभृतये सचा एषु
 देवऽईडेषु अग्निषु प्र वोचः मा ते अस्मान् दुऽमंतयः भृमात्
 चित् देवस्य सूनो सहस्रः नशन्त ॥२२॥ सः मर्तः अग्ने सुऽअनीक
 रेवान् अमर्त्ये यः आऽजुहोति हव्यं सः देवता वसुऽवनिं दधाति
 यं सूरिः अर्षी पृच्छमानः एति ॥२३॥ महः नः अग्ने सुवितस्य
 विद्वान् रयिं सूरिऽभ्यः आ वह बृहन्तं येन वयं सहसाऽवन् मदेम
 अविऽक्षितासः आयुषा सुऽवीराः ॥२४॥ नु मे ब्रह्माणि अग्ने
 उत् शशाधि त्वं देव मघवत्ऽभ्यः सुसूदः रातौ स्याम उभयासः
 आ ते यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥२५॥ २७॥ १॥

॥२॥ जुषस्वनः संऽइधं अग्ने अद्य शोचं बृहत् यजतं धूमं ऋ-
 खन् उप स्पृश दिव्यं सानु स्तूपैः सं रश्मिऽभिः ततनः सूर्यस्य
 ॥१॥ नराशंसस्य महिमानं एषां उप स्तोषाम यजतस्य यज्ञैः ये
 सुऽकृतवः शुचयः धियंऽधाः स्वदंति देवाः उभयानि हव्या ॥२॥
 ईळेन्यं वः असुरं सुऽदक्षं अंतः दूतं रोदसी सत्यऽवाचं मनुष्यत्
 अग्निं मनुना संऽइद्धं सं अध्वराय सदै इत् महेम ॥३॥ सपर्यवः
 भरमाणाः अभिऽद्भु प्रवृजते नमसा बर्हिः अग्नौ आऽजुह्वानाः
 घृतऽपृष्ठं पृषत्ऽवत् अध्वर्यवः हविषा मर्जयध्वं ॥४॥ सुऽआध्यः
 विदुरः देवऽयंतः अशिश्नयुः रथऽयुः देवऽताता पूर्वीं शिष्टुं न
 मातरा रिहाणे सं अयुवः न समनेषु अंजन् ॥५॥१॥ उत योष-
 णे दिव्ये मही नः उषसानक्ता सुदुर्घाऽइव धेनुः बर्हिऽसदा
 पुरुऽहूते० मघोनीं आ यज्ञिये सुविताय अयेतां ॥६॥ विप्रा
 यज्ञेषु मानुषेषु कारू मन्ये वां जातऽवेदसा यजध्वै ऊर्ध्वं नः अ-
 ध्वरं कृतं हवेषु ता देवेषु वनथः वार्याणि ॥७॥ आ भारती भार-
 तीभिः सऽजोषाः इळा देवैः मनुष्येभिः अग्निः सरस्वती सार-
 स्वतेभिः अर्वाक् तिस्रः देवीः बर्हिः आ इदं सदंतु ॥८॥ तत् नः
 तुरीयं अध पोषयित्नु देवं त्वष्टः वि रराणः स्यस्व० यतः वीरः
 कर्मण्यः सुऽदक्षः युक्तऽयावा जायते देवऽकामः ॥९॥ वनस्पते
 अव सृज उप देवान् अग्निः हविः शमिता सृदयाति सः इत् ऊं
 होता सत्यऽतरः यजाति यथा देवानां जनिमानि वेद ॥१०॥ आ
 याहि अग्ने संऽइधानः अर्वाङ् इंद्रेण देवैः सऽरथं तुरेभिः बर्हिः नः
 आस्तां अदितिः सुऽपुत्रा स्वाहा देवाः अमृताः मादयतां ॥११॥२॥

॥३॥ अग्निं वः देवं अग्निऽभिः सऽजोषाः यजिष्ठं दूतं अध्वरे

कृणुध्वं यः मर्त्येषु निऽध्रुविः क्षुतऽवा तपुऽमूर्धा घृतऽअन्नः
 पावकः ॥ १ ॥ प्रीयत अश्वः न यवसे अविष्यन् यदा महः संऽव-
 रणात् वि अस्थात् आत् अस्य वातः अनु वाति शोचिः अध स्म
 ते व्रजनं कृष्णं अस्ति ॥ २ ॥ उत् यस्य ते नवऽजातस्य वृष्णः अग्ने
 चरन्ति अजराः इधानाः अर्द्ध द्यां अरुषः धूमः एति सं दूतः अग्ने
 ईयसे हि देवान् ॥ ३ ॥ वि यस्य ते पृथिव्यां पाजः अश्वेत् तृषु यत्
 अन्ना संऽअवृक्त जंभैः सेनाऽइव सृष्टा प्रऽसितिः ते एति यवै न
 दुस्म जुह्वा विवेक्षि ॥ ४ ॥ तं इत् दोषा तं उषसि यविष्ठं अग्निं अयं
 न मर्जयन्त नरः निऽशिषानाः अतिथिं अस्य योनौ दीदाय शो-
 चिः आऽहुतस्य वृष्णः ॥ ५ ॥ ३ ॥ सुऽसंहक् ते सुऽअनीक प्रतीकं
 वि यत् रुक्मः न रोचसे उपाके दिवः न ते तन्यतुः एति शुष्मः
 चित्रः न सूरः प्रति चक्षि भानुं ॥ ६ ॥ यथा वः स्वाहा अग्नये दा-
 जेम परि इळाभिः घृतवत्ऽभिः च हव्यैः तेभिः नः अग्ने अमिदैः
 महऽभिः शतं पूऽभिः आर्यसीभिः नि पाहि ॥ ७ ॥ याः वा ते
 संति दाशुषे अधृष्टाः गिरः वा याभिः नृऽवतीः उरुष्याः ताभिः
 नः सूतो सहस्रः नि पाहि स्मत् सूरीन् जरितृन् जातऽवेदुः ॥ ८ ॥
 निः यत् पूताऽइव स्वऽधितिः शुचिः गात् स्वया कृपा तन्वा रो-
 चमानः आ यः मात्रोः उशेन्यः जनिष्ट देवऽयज्याय सुऽऋतुः पा-
 वकः ॥ ९ ॥ एता नः अग्ने सौभगा दिदीहि अपि ऋतुं सुऽचेतसं
 वतेम विश्वा स्तोतुऽभ्यः गृणते च संतु यूयं पात स्वस्तिऽभिः
 सदा नः ॥ १० ॥ ४ ॥

॥ ४ ॥ प्रवः शुक्राय भानवै भरध्वं हव्यं मतिं च अग्नये सुऽपूतं यः
 दैव्यानि मानुषा जनुषि अंतः विश्वानि विद्मना जिगान्ति ॥ १ ॥ सः

गृत्सः अग्निः तरुणः चित् अस्तु यतः यविष्ठः अजनिष्ठ मातुः सं
 यः वना युवते शुचिऽदन् भूरि चित् अन्ना सं इत् अन्नि सद्यः ॥२॥
 अस्य देवस्य संऽसदि अनीके यं मतीसः श्येतं जगृभे नि यः गृभं
 पौरुषेयी उवोच दुःऽओकै अग्निः आयवे शुशोच ॥३॥ अयं क-
 विः अकविषु प्रऽचेताः मर्तेषु अग्निः अमृतः नि धायि सः मा नः
 अत्र जुहुरः सहस्वः सदा त्वे सुऽमनसः स्याम ॥४॥ आ यः योनिं
 देवऽकृतं ससाद क्रत्वा हि अग्निः अमृतां अतारीत् तं ओषधीः
 च वनिनः च गर्भं भूमिः च विश्वऽधाय सं बिभर्ति ॥५॥५॥ ईशे हि
 अग्निः अमृतस्य भूरिः ईशे रायः सुऽवीर्यस्य दातोः मा त्वा वयं स-
 हसाऽवन् अवीराः मा अप्सवः परि सदा म मा अदुवः ॥६॥ प-
 रिऽसद्यं हि अरण्यस्य रेक्कः नित्यस्य रायः पतयः स्याम न शेषः
 अग्ने अन्यऽजातं अस्ति अचेतानस्य मा पथः वि दुष्टः ॥७॥ न हि
 यभाय अरण्यः सुऽशेवः अन्यऽउदर्यः मनसा मंतवै ऊं अर्धं चित्
 ओकः पुनः इत् सः एति आ नः वाजी अभीषाट् एतु नव्यः ॥८॥
 त्वं अग्ने वनुष्यतः नि पाहि त्वं ऊं नः सहसाऽवन् अवद्यात् सं
 त्वा ध्वस्मन्ऽवत् अभि एतु पाथः सं रयिः स्पृहयाय्यः सहस्री
 ॥९॥ एता नः अग्ने सौभगा दिदीहि अपि क्रतुं सुऽचेतसं वतेम
 विश्वा स्तोतुऽभ्यः गृणते च संतु यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
 ॥१०॥६॥

॥५॥ प्र अग्रये तवसे भरध्वं गिरं दिवः अरतये पृथिव्याः यः
 विश्वेषां अमृतानां उपऽस्थे वैश्वानरः ववृधे जागृवत्ऽभिः ॥१॥
 पृष्टः दिवि धायि अग्निः पृथिव्यां नेता सिधूनां वृषभः स्तिर्यानां
 सः मानुषीः अभि विशः विभाति वैश्वानरः ववृधानः वरेण ॥२॥

त्वत्भिया विशः आयन् असिक्लीः असमनाः जहतीः भोजनानि
 वैश्वानर पूरवे शोष्नुचानः पुरः यत् अग्ने दुरयन् अदीदिः ॥३॥ तव
 त्रिधातु पृथिवी उत द्यौः वैश्वानर व्रतं अग्ने सचंतं त्वभासा रो-
 दसी आ ततं य अजस्त्रेण शोचिषा शोष्नुचानः ॥४॥ त्वं अग्ने ह-
 रितः वावशानाः गिरः सचन्ते धुनयः घृताचीः पतिं कृष्टीनां र-
 थ्यं रयीणां वैश्वानरं उषसां केतुं अह्नां ॥५॥ ७॥ त्वे असुर्यं वसवः
 नि ऋण्वन् क्रतुं हि ते मित्रं महः जुषंतं त्वं दस्यून् ओक्सः अग्ने
 आजः उरु ज्योतिः जनयन् आर्याय ॥६॥ सः जायमानः परमे
 विऽओमन् वायुः न पार्थः परि पासि सद्यः त्वं भुवना जनयन्
 अभि क्रन् अपत्याय जातु वेदः दशस्यन् ॥७॥ तां अग्ने अस्मे
 इषं आ ईरयस्व वैश्वानर ह्युऽमतीं जातु वेदः यया राधः पितृ-
 सि विश्वऽवार पृथु श्रवः दाशुषे मर्त्याय ॥८॥ तं नः अग्ने मघवन्त-
 ऽभ्यः पुरुऽस्यं रुयिं नि वाजं श्रुत्य युवस्व वैश्वानर महि नः शर्म
 यच्छ रुद्रेभिः अग्ने वसुऽभिः सऽजोषाः ॥९॥ ८॥

॥६॥ प्र संऽराजः असुरस्य प्रऽशस्तिं पुंसः कृष्टीनां अनुऽमा-
 द्यस्य इंद्रस्य ऽइव प्र तवसः कृतानि वंदे दाहं वंदमानः विवक्ति
 ॥१॥ कविं केतुं धासिं भानुं अद्रेः हिन्वंति शं राज्यं रोदस्योः पुरं-
 ऽदुरस्यं गीऽभिः आ विवासे अग्नेः व्रतानि पूर्या महानि ॥२॥
 नि अक्रतून् यथिनः मृध्वाचः पृणीन् अश्रद्धान् अवृधान् अ-
 यज्ञान् प्रऽप्रं तान् दस्यून् अग्निः विवाय पूर्वैः चकार अपरान्
 अयज्यून ॥३॥ यः अपाचीने तमसि मदतीः प्राचीः चकार नृ-
 ऽतमः शचीभिः तं ईशानं वस्वः अग्निं गृणीषे अनानतं दमयंतं
 पृतन्यून ॥४॥ यः देह्यः अनमयत् वधऽस्त्रैः यः अर्यऽपत्नीः उषसः

चकार सः निऽरुध्यं नहुषः यज्ञः अग्निः विशः चक्रे बलिऽहतः
 सहऽभिः॥५॥ यस्य शर्मन् उप विश्वे जनांसः एवैः तस्युः सुऽम-
 तिं भिक्षमाणाः वैश्वानरः वरं आ रोदस्योः आ अग्निः ससाद पि-
 चोः उपऽस्थं॥६॥ आ देवः ददे बुध्या वसूनि वैश्वानरः उत्तऽइता
 सूर्यस्य आ समुद्रात् अवरात् आ परस्मात् आ अग्निः ददे दिवः
 आ पृथिव्याः॥७॥९॥

॥७॥ प्र वः देवं चित् सहसानं अग्निं अश्वं न वाजिनं हिषे न-
 मःऽभिः भवं नः दूतः अध्वरस्य विद्वान् त्मना देवेषु विविदे मि-
 तऽदुः॥१॥ आ याहि अग्ने पथ्याः अनु स्वाः मद्रः देवानां सख्यं
 जुषाणः आ सानु णुषैः नदयन् पृथिव्याः जभेभिः विश्वं उशधक्
 वनानि॥२॥ प्राचीनः यज्ञः सुऽधितं हि बर्हिः प्रीणीते अग्निः
 ईकृतः न होता आ मातरा विश्वऽवारि० हुवानः यतः यविष्ठ
 जज्ञिषे सुऽशेवः॥३॥ सद्यः अध्वरे रथिरं जनन्त मानुषासः वि-
 ऽचेतसः यः एषां विशां अधायि विशपतिः दुरोणे अग्निः मद्रः
 मधुऽवचाः ऋतऽवा॥४॥ असादि वृतः वह्निः आऽजगन्वान्
 अग्निः ब्रह्मा नृऽसर्दने विऽधर्ता द्यौः च यं पृथिवी ववृधाते आ
 यं होता यजति विश्वऽवारं॥५॥ एते द्युमेभिः विश्वं आ अतिरन्त
 मन्त्रं ये वा अरं नर्याः अतक्षन् प्र ये विशः तिरन्त श्रोषमाणाः आ
 ये मे अस्य दीधयन् ऋतस्य॥६॥ नु त्वां अग्ने ईमहे वसिष्ठाः ईशानं
 सूतो सहसः वसूनां इषं स्तोतुऽभ्यः मघवन्तऽभ्यः आनद यूयं
 पात स्वस्तिऽभिः सदा नः॥७॥१०॥

॥८॥ इधे राजा सं अर्यः नमःऽभिः यस्य प्रतीकं आऽहुतं घृतेन

नरः हव्येभिः ईकृते सुऽबाधः आ अग्निः अग्ने उषसाँ अशोचि
 ॥१॥ अयं कुं स्यः सुऽमहान् अवेदि होता मंद्रः मनुषः यद्वा अ-
 मिः वि भाः अकः० ससृजानः पृथिव्यां कृष्णऽपविः ओषधीभिः
 ववसे ॥२॥ कयानः अग्ने वि वसः सुऽवृत्तिं कां कुं स्वधां ऋणवः
 शस्यमानः कदा भवेम पतयः सुऽदत्त रायः वतारः दुस्तरस्य सा-
 धोः ॥३॥ प्रऽप्र अयं अग्निः भरतस्य ऋण्ये वि यत् सूर्यः न रोचते
 बृहत् भाः अभि यः पूरु पृतनासु तस्थौ द्युता नः दैव्यः अतिथिः
 शुशोच ॥४॥ असन् इत् त्वे आऽहवनानि भूरि भुवः विश्वेभिः
 सुऽमनाः अनीकैः स्तुतः चित् अग्ने ऋषिष्वे गृणानः स्वयं वर्धस्व
 तन्वं सुऽजात ॥५॥ इदं वचः शतऽसाः संऽसहस्रं उत अग्रये ज-
 निषीष्ट द्विऽवर्हीः शं यत् स्तोतृऽभ्यः आपये भवति द्युऽमत् अ-
 मीवऽचातनं रक्षःऽहा ॥६॥ नु त्वां अग्ने ईमहे वसिष्ठाः ईशानं
 सूनो सहस्रः वसूनां इषं स्तोतृऽभ्यः मघवन्तऽभ्यः आनद यूयं
 पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥ ११॥

॥९॥ अबोधि जारः उषसाँ उपऽस्थात् होता मंद्रः कविऽतमः
 पावकः दधाति केतुं उभयस्य जंतोः हव्या देवेषु द्रविणं सुकृतऽसु
 ॥१॥ सः सुऽक्तुः यः वि दुरः पृणीनां पुनानः अकं पुरुऽभोजसं
 नः होता मंद्रः विशां दमूनाः तिरः तमः दहशे राभ्याणां ॥२॥ अ-
 मूरः कविः अदितिः विवस्वान् सुऽसंसत् मिचः अतिथिः शि-
 वः नः चिचऽभानुः उषसाँ भाति अग्ने अपां गर्भः प्रऽस्वः आ वि-
 वेश ॥३॥ ईकृत्यः वः मनुषः युगेषु समनऽगाः अशुचत् जात-
 ऽवेदाः सुऽसंहशा भानुना यः विऽभाति प्रति गावः संऽइधानं
 बुधन्त ॥४॥ अग्ने याहि दूत्यं मा रिषयः देवान् अच्छं ब्रह्मऽकृतां

ग॒णेन॑ सर॒स्वतीं॑ म॒रुतः॑ अ॒श्विना॑ अपः॒ यक्षि॑ दे॒वान् र॒त्न॒ऽधेया॑य
वि॒श्वान् ॥ ५ ॥ त्वां अ॒ग्ने सं॒ऽद्धा॒नः वसि॑ष्ठः ज॒रूथं॑ ह॒न॒ यक्षि॑ रा॒ये
पु॒रं॒ऽधि पुरु॑ऽनी॒था जा॒त॒ऽवेदः॑ ज॒रस्व॑ यू॒यं पा॒त॒ स्व॒स्ति॒ऽभिः स॒-
दा॑ नः ॥ ६ ॥ १२ ॥

॥ १० ॥ उ॒षः न जा॒रः पृ॒थु पा॒जः अ॒श्वे॒त॒द॒विद्यु॑त॒त॒दीर्घा॑त् शो-
शु॒चानः॑ वृषा॒ हरिः॑ शु॒चिः आ॒ भा॒ति॒ भा॒सा धि॒यः हि॒न्वा॒नः उ॒श-
तीः अ॒जी॒गः ॥ १ ॥ स्वंः न व॒क्तोः उ॒षसा॑ अ॒रोचि॑ य॒ज्ञं त॒न्वा॒नाः
उ॒शि॒जः न म॒न्म अ॒ग्निः जन्मा॑नि दे॒वः आ॒ वि॒वि॒ह्वान् द्र॒वत् दू॒तः
दे॒व॒ऽयावा॑ व॒निष्ठः ॥ २ ॥ अ॒च्छ गि॒रः म॒तयः॑ दे॒व॒ऽयंतीः॑ अ॒ग्निं यं-
ति॑ द्र॒विणं॑ भि॒क्षमा॑णाः सु॒ऽसंह॑र्षं सु॒ऽप्रती॑कं सु॒ऽअ॒चं ह॒व्य॒ऽवाहै॑
अ॒रतिं॑ मा॒नुषा॑णां ॥ ३ ॥ इ॒द्रं नः॑ अ॒ग्ने वसु॑ऽभिः स॒ऽजोषाः॑ रु॒द्रं रु॒-
द्रेभिः॑ आ॒ वह॒ बृ॒हंतं॑ आ॒दित्ये॑भिः अ॒दि॒तिं वि॒श्व॒ऽज॒न्यां बृ॒हस्प॑तिं
ऋ॒क्के॑ऽभिः वि॒श्व॒ऽवारं॑ ॥ ४ ॥ म॒द्रं हो॒तारं॑ उ॒शि॒जः यवि॑ष्ठं अ॒ग्निं
वि॒शः ई॒ळते॑ अ॒ध्वरे॑षु सः हि स्र॒पा॑ऽवान् अ॒भ॒वत् र॒यी॒णां अ॒त॒द्रः
दू॒तः य॒ज॒थाय॑ दे॒वान् ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ ११ ॥ म॒हान् अ॒सि अ॒ध्वर॑स्य॒ प्र॒ऽकेतः॑ न ऋ॒ते त्वत् अ॒मृताः॑
मा॒द॒य॒न्ते आ॒ वि॒श्वे॑भिः स॒ऽरथं॑ या॒हि दे॒वैः नि अ॒ग्ने हो॒ता प्र॒थमः॑
स॒द॒ इह ॥ १ ॥ त्वां ई॒ळते॑ अ॒जि॒रं दू॒त्या॒य ह॒विष्म॑तः स॒द॒ इत् मा॒नुषा॑-
सः य॒स्य दे॒वैः आ॒ अस॑दः ब॒र्हिः अ॒ग्ने अ॒हानि॑ अ॒स्मै सु॒ऽदि॒ना भ॒-
व॑न्ति ॥ २ ॥ चिः चि॒त् अ॒क्तोः प्र॒ चि॒क्वि॒तुः वसू॑नि त्वे॒ अ॒तः दा॑शु॒षं
म॒र्त्याय॑ म॒नुष्य॑त् अ॒ग्ने इ॒ह य॒क्षि दे॒वान् भव॑न् नः दू॒तः अ॒भि॒श॒स्ति॒-
ऽपावा॑ ॥ ३ ॥ अ॒ग्निः ई॒शे बृ॒ह॒तः अ॒ध्वर॑स्य॒ अ॒ग्निः वि॒श्वस्य॑ ह॒विषः॑

अ० ५. अ० २. व० १७.]

॥ १० ॥

[म० ७. अ० १. सू० १४.]

कृतस्य क्रतुं हि अस्य वसवः जुषंतं अथ देवाः दधिरे हव्यऽवाहं
॥४॥ आ अग्ने वह हविःऽअद्याय देवान् इंद्रऽज्येष्ठासः इह माद-
यंतां इमं यज्ञं दिवि देवेषु धेहि यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
॥५॥ १४॥

॥१२॥ अगन्म महानमसा यविष्ठं यः दीदाय संऽइन्द्रः स्वे दु-
रोणे चित्रभानुं रोदसी' अंतः उर्वी' सुऽआहुतं विश्वतः प्रत्यं चै
॥१॥ सः मह्य विश्वा दुःऽइतानि मह्यान् अभिः स्तवे दमे आ जा-
तऽवेदाः सः नः रक्षिषत् दुःऽइतात् अवद्यात् अस्मान् गृणतः
उत नः मघोनः ॥२॥ त्वं वरुणः उत मित्रः अग्ने त्वां वर्धति मति-
ऽभिः वसिष्ठाः त्वे वसु सुऽसनानि संतु यूयं पात स्वस्तिऽभिः
सदा नः ॥३॥ १५॥

॥१३॥ प्र अग्नये विश्वऽश्रुचे धियंऽधे असुरऽग्ने मन्म धीतिं
भरध्वं भरे हविः न बर्हिषि प्रीणानः वैश्वानराय यतये मतीनां
॥१॥ त्वं अग्ने शोचिषा शोश्रुचानः आ रोदसी' अपृणाः जायमा-
नः त्वं देवान् अभिऽशस्तेऽअमुंचः वैश्वानर जातऽवेदः महिऽत्वा
॥२॥ जातः यत् अग्ने भुवनं वि अख्यः पशून् न गोपाः इयैः परि-
ऽज्मा वैश्वानर ब्रह्मणे विंद गातुं यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
॥३॥ १६॥

॥१४॥ संऽइधा जातऽवेदसे देवाय देवहूतिऽभिः हविःऽभिः
श्रुक् शोचिषे नमस्विनः वयं दाशेम अग्नये ॥१॥ वयं ते अग्ने
संऽइधा विधेम वयं दाशेम सुऽस्तुती यजन्न वयं घृतेन अध्वरस्य

होतः वयं देव हविषा भद्रऽशोचे ॥२॥ आ नः देवेभिः उप देवऽहू-
तिं अग्ने याहि वर्षदऽकृतिं जुषाणः तुभ्यं देवाय दाशतः स्याम
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥३॥ ११॥

॥ १५ ॥ उपऽसद्याय मीळहुषे आस्ये जुहुत हविः यः नः नेदिष्टं
आप्यं ॥ १ ॥ यः पंच चर्षणीः अभि निऽससाद दमेऽदमे कविः
गृहऽपतिः युवा ॥ २ ॥ सः नः वेदः अमात्यं अग्निः रक्षतु विश्वतः
उत अस्मान् पातु अंहसः ॥ ३ ॥ न वं नु स्तोमं अग्नये दिवः शेनाय
जीजनं वस्वः कुवित् वनाति नः ॥ ४ ॥ स्याहाः यस्य श्रियः हशे
रयिः वीरऽवतः यथा अग्ने यज्ञस्य शोचतः ॥ ५ ॥ १८ ॥ सः इमां
वेतु वर्षदऽकृतिं अग्निः जुषत नः गिरः यजिष्ठः हव्यऽवाहनः
॥ ६ ॥ नि त्वा नस्य विशपते द्युऽमंतं देव धीमहि सुऽवीरं अग्ने
आऽहुत ॥ ७ ॥ क्षपः उग्रः च दीदिहि सुऽअग्रयः त्वया वयं सु-
ऽवीरः त्वं अस्मद्युः ॥ ८ ॥ उप त्वा सातये नरः विप्रांसः यंति धी-
तिऽभिः उप अक्षरा सहस्रिणी ॥ ९ ॥ अग्निः रक्षांसि सेधति शुक्र-
ऽशोचिः अमर्त्यः शुचिः पावकः ईड्यः ॥ १० ॥ १९ ॥ सः नः रा-
धांसि आ भर ईशानः सहस्रः यहो भगः च दातु वार्यं ॥ ११ ॥ त्वं
अग्ने वीरऽवत यशः देवः च सविता भगः दितिः च दाति वार्यं
॥ १२ ॥ अग्ने रक्ष नः अंहसः प्रति स्म देव रिषतः तपिष्ठैः अजरः
दह ॥ १३ ॥ अथ मही नः आयसी अनाधृष्टः नृऽपीतये पूः भव
शतऽभुजिः ॥ १४ ॥ त्वं नः पाहि अंहसः दोषाऽवस्तः अघऽयतः
दिवा नक्तं अदाभ्य ॥ १५ ॥ २० ॥

॥ १६ ॥ एना वः अग्निं नमसा ऊर्जः नपातं आ हुवे प्रियं चे-

तिष्ठं अरतिं सुऽअध्वरं विश्वस्य दूतं अमृतं ॥१॥ सः योजते अरुषा
 विश्वऽभोजसा सः दुद्रवत् सुऽआहुतः सुऽब्रह्मा यज्ञः सुऽशमी
 वसूनां देवं राधः जनानां ॥२॥ उत् अस्य शोचिः अस्यात् आऽजु-
 हानस्य मीळहुषः उत् धूमासः अरुषासः दिविऽस्पृशः सं अग्निं
 इंधते नरः ॥३॥ तं त्वा दूतं कृणुमहे यशः ऽतमं देवान् आ वीतये वह
 विश्वा सूनो सहसः मर्तऽभोजना रास्व तत् यत् त्वा ईमहे ॥४॥
 त्वं अग्ने गृहऽपतिः त्वं होता नः अध्वरे त्वं पोता विश्वऽवार प्र-
 ऽचेताः यक्षि वेषि च वार्यै ॥५॥ कृधि रत्नं यजमानाय सुऽऋतो
 त्वं हि रत्नऽधाः असि आ नः ऋते शिशीहि विश्वं ऋत्विजं सुऽशं-
 सः यः च दक्षते ॥६॥ २१॥ त्वे अग्ने सुऽआहुत प्रियासः संतु सूर-
 यः यन्तारः ये मघऽवानः जनानां ऊर्वान् दयंत गोनां ॥७॥ येषां
 इळा घृतऽहस्ता दुरोणे आ अपि प्राता निऽसीदति तान् चायस्व
 सहस्य दुहः निदः यच्छ नः शर्म दीर्घऽश्रुत् ॥८॥ सः मंद्रया च जि-
 ह्वा वहिः आसा विदुऽन्तरः अग्ने रयिं मघवत् ऽभ्यः नः आ वह
 हव्यऽदातिं च सूदय ॥९॥ ये राधांसि ददति अश्व्या मघा कामेन
 अरवसः महः तान् अंहसः पिपृहि पतृ ऽभिः त्वं शतं पूऽभिः य-
 विष्ठय ॥१०॥ देवः वः दृविणऽदाः पूर्यो विवृष्टि आऽसिचं उत्
 वा सिंचध्वं उप वा पृणध्वं आत् इत् वः देवः ओहते ॥११॥ तं हो-
 तारं अध्वरस्य प्रऽचेतसं वहिं देवाः अकृण्वत् दधाति रत्नं विधत्ते
 सुऽवीर्यं अग्निः जनाय दाश्रुषे ॥१२॥ २२॥

॥१७॥ अग्ने भव सुऽसमिधा संऽइहः उत् वहिः उर्विया वि
 स्तृणीतां ॥१॥ उत् द्वारः उशतीः वि अयन्तां उत् देवान् उशतः आ
 वह इह ॥२॥ अग्ने वीहि हविषा यक्षि देवान् सुऽअध्वरा कृणुहि

जातऽवेदः ॥३॥ सुऽअध्वरा क॒रति जा॒तऽवे॒दाः यक्ष॑न् दे॒वान्
अ॒मृता॑न् पि॒प्रय॑त् च ॥४॥ वंस्व॑ वि॒श्वं वा॒र्याणि॑ प्रऽचे॒तः०
स॒त्याः भ॒वन्तु॑ आऽशिषः॑ नः अ॒द्य ॥५॥ त्वां ऊं॑ ते द॒धिरे॒ हव्य॑ऽवाहं
दे॒वासः अ॒ग्ने ऊ॒र्जः आ॒ नपा॑न्तं ॥६॥ ते ते दे॒वाय॑ दा॒शन्तः॑ स्या॒म म॒हः
नः रत्ना॑ वि द॒धः इ॒यानः॑ ॥७॥ २३ ॥ १॥

॥१८॥ त्वे॑ ह॒ यत् पि॒तरः॑ चि॒त् नः॑ इ॒न्द्र वि॒श्वं वा॒मा ज॒रितारः॑
अ॒सन्व॑न् त्वे॑ गा॒वं सु॑ऽदु॒घाः त्वे॑ हि अ॒श्वः त्वं व॑सु॒देव॑ऽयते व॒-
नि॒ष्टः ॥१॥ राजा॑ऽइव हि ज॒निऽभिः॑ क्षे॒षि ए॒व अ॒व द्युऽभिः॑ अ॒-
भि वि॒दुः क॒विः सन् पि॒शा गि॑रः म॒घऽव॑न् गो॒भिः अ॒श्वैः त्वा॒-
ऽय॒तः शि॒शीहि॑ रा॒ये अ॒स्मान् ॥२॥ इ॒माः ऊं॑ त्वा प॒स्पृधा॑नासः
अ॒च म॑न्दाः गि॑रः दे॒वऽय॑न्तीः उ॒प स्युः॑ अ॒र्वाची॑ ते प॒थ्या रा॒यः ए॒तु
स्या॑म ते सु॒ऽम॒तौ इ॒न्द्र श॑र्मन् ॥३॥ धे॒नुं न त्वा सु॑ऽय॒वसे॑ दु॒धुक्ष॑न् उ॒प
ब्र॒ह्माणि॑ स॒सृजे॑ वसि॒ष्टः त्वां इ॒त् मे गो॑ऽप॒तिं वि॒श्वः आ॒ह आ॒ नः
इ॒न्द्रः सु॑ऽम॒तिं ग॑न्तु अ॒च्छ ॥४॥ अ॒णी॑सि चि॒त् प॒प्रथा॑ना सु॒ऽदा॒सै
इ॒न्द्रः गा॒धानि॑ अ॒कृणो॑त् सु॒ऽपा॒रा श॑र्धन्तं शि॒म्यु उ॒चथ॑स्य न॒व्यः शा॒पं
सि॒धूनां॑ अ॒कृणो॑त् अ॒शस्तीः॑ ॥५॥ २४॥ पुरो॑ळाः इ॒त् तु॒र्वशः॑ यक्षुः
आ॒सीत् रा॒ये म॒त्यासः॑ निऽशि॒ताः अपि॑ऽइव श्रु॒ष्टिं च॒क्रुः भृ॒गवः॑
दु॒ह्यवः॑ च स॒खा स॒खाय॑ अ॒तर॑त् वि॒षूचोः॑ ॥६॥ आ प॒क्थासः॑ भ॒-
ला॒नसः॑ भ॒नन्त॑ आ अ॒लि॒नासः॑ वि॒षा॒णिनः॑ शि॒वासः॑ आ यः अ॒-
न॑यत् स॒धऽमाः॑ आ॒र्यस्य॑ ग॒व्या तृ॑त्सुऽभ्यः अ॒जग॑न् यु॒धा नृ॑न् ॥७॥
दुः॑ऽआ॒ध्यः अ॒दि॒तिं से॒वय॑न्तः अ॒चे॒तसः॑ वि ज॒गृभे॑ प॒रुणीं॑ म॒हा
अ॒वि॒व्यक् पृ॒थि॒वीं प॒त्य॑मानः प॒शुः क॒विः अ॒शय॑त् चा॒य॑मानः
॥८॥ इ॒युः अ॒र्थे न निऽअ॒र्थे प॒रुणीं॑ आ॒शुः च॒न इ॒त् अ॒भिऽपि॒त्वं

ज॒गाम॒सु॒ऽदा॒से॒ इ॒न्द्रः सु॒ऽतु॒कान् अ॒भि॒चान् अ॒र॑धयत् मानुषे व-
 धि॒ऽवाचः ॥ ९॥ इ॒युः गा॒वः न य॒वसा॒त् अ॒गौ॒पाः य॒था॒ऽकृतं
 अ॒भि मि॒त्रं चि॒तासः पृ॒श्निऽगा॒वः पृ॒श्निऽनि॒प्रेषि॒तासः श्रु॒ष्टिं
 च॒क्रुः नि॒ऽयुतः र॑तयः च ॥ १० ॥ २५ ॥ एकै॑ च॒ यः विं॑शतिं च॒ श्रव॑-
 स्या॒ वैक॑र्णयोः ज॒नान् रा॒जा नि॒ अस्तः० द॒स्मः न स॒न्नन् नि॒ शि-
 शा॒ति ब॒र्हिः शूरः॑ स॒र्गं अ॒कृ॒णोत् इ॒न्द्रः ए॒षां ॥ ११ ॥ अ॒र्धं श्रु॒तं क॒वर्षं
 वृ॒डं अ॒प्सु अ॒नु दु॒ह्यु॒नि वृ॒णक् वज्रं॑ ऽबाहुः वृ॒णा॒नाः अ॒र्च स-
 ख्या॒य स॒ख्यं त्वा॒ऽयतः॑ ये अ॒मद॑न् अ॒नु त्वा ॥ १२ ॥ वि॒सद्यः॑ वि॒श्वा
 ह॑ंहिता॒नि ए॒षां इ॒न्द्रः पु॒रः स॒हसा॑ स॒प्र दु॒र्दः० वि॒ आ॒न॒वस्य॑ तृ॒त्स॒वे
 ग॒यं भा॒क् जे॒ष्म पू॒रं वि॒दथे॑ मृ॒धऽवा॒चं ॥ १३ ॥ नि॒ ग॒व्यवः॑ अ॒न॒वः
 दु॒ह्यवः॑ च॒ षष्टिः॑ श॒ता सु॒सु॒पुः षट् स॒हस्रा॑ षष्टिः वी॒रासः॑ अ॒धि षट्
 दु॒वऽयु॒ वि॒श्वा इ॒त् इ॒न्द्रस्य॑ वी॒र्या॑ कृ॒तानि॑ ॥ १४ ॥ इ॒द्रेण॑ ए॒ते तृ॒त्स॒वः
 वे॒वि॒षाणाः॑ आ॒पः न सृ॒ष्टाः अ॒ध॒वंत॑ नी॒चीः दुः॑ऽमि॒चासः॑ प्र॒क-
 ल॒ऽवि॒त् मि॒मा॒नाः ज॒हुः वि॒श्वा॒नि भो॒ज॒ना सु॒ऽदा॒से ॥ १५ ॥ २६ ॥
 अ॒र्धं वी॒रस्य॑ श्रु॒त॒ऽपां अ॒नि॒द्रं प॒रा श॒र्धतं॑ नु॒नुदे॑ अ॒भि द्यां॑ इ॒न्द्रः
 म॒न्युं म॒न्युऽम्यः॑ मि॒मा॒य भे॒जे प॒थः वर्त॑निं प॒त्य॒मानः ॥ १६ ॥ आ-
 ध्रेण॑ चि॒त् तत् जुं॑ एकै॑ च॒कार॑ सिं॒ह्यं चि॒त् पे॒त्वेन॑ ज॒घान॑ अ॒र्च स-
 क्तीः॑ वे॒श्या अ॒वृ॒श्वात् इ॒न्द्रः प्र॒अ॒यच्छा॒त् वि॒श्वा भो॒ज॒ना सु॒ऽदा॒से ॥ १७ ॥
 श॒श्वतः॑ हि श॒र्चवः॑ र॒रधुः॑ ते भे॒दस्य॑ चि॒त् श॒र्धतः॑ वि॒द्रं रं॒धिं म॒तीन्
 ए॒नः स्तु॒वतः॑ यः कृ॒णोति॑ ति॒ग्मं तस्मि॑न् नि॒ जहि॑ वज्रं इ॒न्द्र ॥ १८ ॥
 आ॒वंत॑ इ॒द्रं य॒मुना॑ तृ॒त्स॒वः च॒ प्र अ॒र्च भे॒दं स॒र्वं ऽता॑ता॒ मुषा॑य॒त् अ-
 जा॑सः च॒ शि॒र्यवः॑ यक्ष॒वः च॒ ब॒लिं शी॒र्षाणि॑ ज॒भुः अ॒श्वानि॑
 ॥ १९ ॥ न ते॑ इ॒द्रं सु॒ऽम॒तयः॑ न रा॒यः सं॒ऽचक्षे॑ पू॒र्वीः उ॒षसः॑ न नू॒त्नाः
 दे॒वकं॑ चि॒त् मा॒न्य॒मा॒नं ज॒घंथ॑ अ॒र्च त्म॒ना बृ॒हतः॑ शं॒बरं॑ भे॒त्

॥ २० ॥ २७ ॥ प्रये गृहात् अर्ममदुः त्वाऽया पराऽशरः शतऽयातुः
वसिष्ठः न ते भोजस्य सख्यं मृषंत अर्धं सूरिऽभ्यः सुऽदिना वि
उच्छान् ॥ २१ ॥ द्वे नष्टुः देवऽवतः शते गोः द्वा रथा वधूऽमता
सुऽदासः अहन् अग्ने पैजऽवनस्य दानं होताऽइव सन्नं परि
एभि रेभन् ॥ २२ ॥ चत्वारः मा पैजऽवनस्य दानाः स्मत्तऽदिष्टयः
कृशनिनः निऽरेके ऋजासः मा पृथिविऽस्थाः सुऽदासः तोकं
तोकाय अर्वसे वहन्ति ॥ २३ ॥ यस्य अर्वः रोदसी अंतः उर्वी शी-
र्ष्णोऽशीर्ष्णो विऽवभाजं विऽभक्ता सप्त इत् इद्रं न सवतः गृणति
नि युध्यामधिं अशिशत् अभिके ॥ २४ ॥ इमं नरः मरुतः सश्चत्
अनु दिवःऽदासं न पितरं सुऽदासः अविष्टन पैजऽवनस्य केतं
दुऽनशं क्षुचं अजरं दुवःऽयु ॥ २५ ॥ २६ ॥

॥ १९ ॥ यः तिग्मऽशृंगः वृषभः नभीमः एकः कृष्टीः च्यवयति
प्र विश्वाः यः शश्वतः अदाशुषः गयस्य प्रऽयता असि सुस्वि-
ऽतराय वेदः ॥ १ ॥ त्वं ह त्यत् इद्रं कुत्सं आवः शुश्रूषमाणः तन्वा
सुऽमर्ये दासं यत् शुष्णं कुर्यवं नि अस्मै अरंधयः अर्जुनेयाय
शिष्यन् ॥ २ ॥ त्वं धृष्णो धृषता वीतऽहं व्यं प्र आवः विश्वाभिः ऊ-
तिऽभिः सुऽदासं प्र पौरुऽकुत्सिं च सदस्युं आवः क्षेचंऽसाता वृ-
चऽहत्येषु पुरुं ॥ ३ ॥ त्वं नृऽभिः नृऽमनः देवऽवीतौ भूरीणि वृचा
हरिऽअश्वं हंसि त्वं नि दस्युं चुर्मुरिं धुनिं च अस्वापयः दभीतये
सुऽहंतु ॥ ४ ॥ तव च्यौत्नानि वज्रऽहस्त तानि न वयत् पुरः नव-
तिं च सद्यः निऽवेशने शतऽतमा अविवेषीः अहन् च वृचं नमु-
चिं उत अहन् ॥ ५ ॥ २९ ॥ सना ता ते इद्रं भोजनानि रातऽहव्याय
दाशुषे सुऽदासे वृष्णे ते हरी वृषणा युनज्मि च्यंतु ब्रह्माणि पुरु-

ऽशाकवाजै ॥ ६ ॥ मा ते अस्यां सहसा ऽवन् परिष्टौ अघायभूम
 हरि ऽवः परा ऽदैचार्यस्वनः अवृकेभिः वरुथैः तव प्रियासः सु-
 रिषु स्याम ॥ ७ ॥ प्रियासः इत् ते मघ ऽवन् अभिष्टौ नरः मदेम
 शरणे सखायः नि तुर्वशं नि यावँ शिशीहि अतिथि ऽग्वायं शंस्यं
 करिष्यन् ॥ ८ ॥ सद्यः चित् नु ते मघ ऽवन् अभिष्टौ नरः शंसन्ति
 उक्थ ऽशासः उक्था ये ते हवेभिः वि पृणीन् अदाशन अस्मान्
 वृणीष्व युज्याय तस्मै ॥ ९ ॥ एते स्तोमाः नरां नृ ऽतम् तुभ्यं अस्म-
 द्यैचः ददतः मघानि तेषां इंद्र वृच ऽहत्ये शिवः भूः सखा च शूरः
 अविता च नृणां ॥ १० ॥ नु इंद्र शूर स्तवमानः ऊती ब्रह्म ऽजुतः
 तन्वा ववृधस्व उप नः वाजान् मिमीहि उप स्तीन् यूयं पात
 स्वस्ति ऽभिः सदानः ॥ ११ ॥ ३० ॥ २ ॥

॥ २० ॥ उग्रः जज्ञे वीर्याय स्वधा ऽवान् चक्रिः अपः नर्यैः यत्
 करिष्यन् जग्मिः युवां नृ ऽसदनं अवः ऽभिः चातान् इंद्रः एनसः
 महः चित् ॥ १ ॥ हंता वृचं इंद्रः शूशुवानः प्र आ वीत् नु वीरः जरि-
 तारं ऊती कर्ता सु ऽदासे अहं वै ऊं लोकं दाता वसु मुहुः आ दा-
 श्रुषे भूत् ॥ २ ॥ युध्मः अनर्वा खज ऽकृत् समत् ऽवा शूरः सचाषाट्
 जनुषा ई अषाळहः वि आसे इंद्रः पृतनाः सु ऽओजाः अध विश्वं
 शनु ऽयंतं जघान् ॥ ३ ॥ उभे चित् इंद्र रोदसी महि ऽत्वा आ पप्राथ
 तविषीभिः तुविष्मः नि वज्रं इंद्रः हरि ऽवान् मिमिक्षन् सं अं-
 धसा मदेषु वै उवोच ॥ ४ ॥ वृषा जजान वृषणं रणाय तं ऊं चित्
 नारी नर्यै ससूव प्र यः सेना ऽनीः अध नृ ऽभ्यः अस्ति इन्ः सत्वा
 गो ऽएषणः सः धृष्णुः ॥ ५ ॥ १ ॥ नु चित् सः भेषते जनः नरेषत् मनः
 यः अस्य घोरं आ ऽविवासात् यज्ञैः यः इंद्र दधते दुवांसि क्षयत् सः

राये ऋतुऽपाः ऋतेऽजाः ॥६॥ यत् इन्द्रं पूर्वं अपराय शिष्यन् अ-
यत् ज्यायान् कनीयसः देष्णं अमृतं इत् परि आसीत् दूरं आचिच
चिच्यं भर रयिं नः ॥७॥ यः ते इन्द्र प्रियः जनः ददाशत् असत् नि-
रेके अद्रिऽवः सखा ते वयं ते अस्यां सुऽमतौ चनिष्ठाः स्याम व-
रुथे अघ्नतः नृऽपीतौ ॥८॥ एषः स्तोमः अचिक्कदत् वृषा ते उत
स्तामुः मघऽवन् अक्रपिष्ट रायः कामः जरितारं ते आ अगन्त्वं
अंग शक्र वस्वं आ शक्र नः ॥९॥ सः नः इन्द्र त्वऽयतायै इषे धाः
त्मना च ये मघऽवानः जुनन्ति वस्वी सु ते जरिचे अस्तु शक्तिः यूयं
पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥१०॥ २॥

॥२१॥ असावि देवं गोऽऋजीकं अंधः नि अस्मिन् इन्द्रः ज-
नुषा ई उवोच बोधामसि त्वा हरिऽअश्व यज्ञैः बोध नः स्तोमं अं-
धसः मर्देषु ॥१॥ प्र यन्ति यज्ञं विपर्ययति बर्हिः सोमऽमादः विदथे
दुध्रऽवाचः नि ऊं भ्रियन्ते यशसः गृभात् आ दूरेऽउपन्तः वृषणः
नृऽसाचः ॥२॥ त्वं इन्द्र सवित्वै अपः कः परिऽस्थिताः अहिना
शूर पूर्वीः त्वत् वा वक्त्रे रथ्यः न धेनाः रेजते विश्वा कृचिमाणि भी-
षा ॥३॥ भीमः विवेष आयुधेभिः एषां अपांसि विश्वा नर्याणि
विद्वान् इन्द्रः पुरः जहैषाणः वि दूधोत् वि वज्रऽहस्तः महिना ज-
घान् ॥४॥ न यात वः इन्द्र जूजुवुः नः न वंदना श्विष्ट वेद्याभिः सः
शर्धत् अर्यः विषुणस्य जंतोः मा शिश्नऽदेवाः अपि गुः ऋतं नः
॥५॥ ३॥ अभि क्रत्वा इन्द्र भूः अध ज्मन् न ते विव्यक् महिमानं र-
जांसि स्वेन हि वृचं शर्वसा जघथ न शत्रुः अतं विविदत् युधा ते
॥६॥ देवाः चित्ते असुर्याय पूर्वं अनु सचायं ममिरे सहांसि इन्द्रः
मघानि द्यते विऽसह्य इन्द्रं वाजस्य जोहुवंत सातौ ॥७॥ कीरिः

चित् हि त्वां अवसे जुहाव ईशानं इंद्र सौभगस्य भूरैः अवः बभूष
 शतं ऽजते अस्मे अभि ऽस्तुः त्वा ऽवतः वरुता ॥ ८ ॥ सखायः ते
 इंद्र विश्वहं स्याम नमः ऽवृधासः महिना तरुच वन्तं तु स्म ते अव-
 सा सं ऽइके अभि ऽइति अर्यः वनुषां शवांसि ॥ ९ ॥ सः नः इंद्र त्व-
 ऽयतायै इषे धाः तमना च ये मघ ऽवानः जुनन्ति वस्वीं सु ते जरि चे
 अस्तु शक्तिः यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा नः ॥ १० ॥ ४ ॥

॥ २२ ॥ पिब सोमं इंद्र मंदतु त्वा यं ते सुसाव हरि ऽअश्व अद्रिः
 सोतुः बाहु ऽभ्यां सु ऽयतः न अवीं ॥ १ ॥ यः ते मदः युज्यः चारुः अ-
 स्ति येन वृचाणि हरि ऽअश्व हंसि सः त्वां इंद्र प्रभु ऽवसो मम तु
 ॥ २ ॥ बोध सु मे मघ ऽवन् वाचं आ इमां यां ते वसिष्ठः अर्चति
 प्र ऽशस्ति इमा ब्रह्म सध ऽमादे जुषस्व ॥ ३ ॥ श्रुधि हवं वि ऽपि पा-
 नस्य अद्रेः बोध विप्रस्य अर्चतः मनीषां कृष्व दुवांसि अंतमा
 सचा इमा ॥ ४ ॥ न ते गिरः अपि मृष्ये तुरस्य न सु ऽस्तुतिं असु र्यस्य
 विद्वान् सदा ते नाम स्व ऽयशः विवक्ति ॥ ५ ॥ ५ ॥ भूरि हि ते सर्व-
 ना मानुषेषु भूरि मनीषी हवते त्वां इत् मा अरे अस्मत् मघ ऽवन्
 ज्योक् कः ॥ ६ ॥ तुभ्य इत् इमा सर्वना शूर विश्वा तुभ्यं ब्रह्माणि
 वर्धना कृणोमि त्वं नृ ऽभिः हव्यः विश्वधा असि ॥ ७ ॥ नु चित् नु ते
 मन्यमानस्य दस्म उत् अश्रु वन्ति महिमानं उय न वीर्यं इंद्र ते न
 राधः ॥ ८ ॥ ये च पूर्वे ऋषयः ये च नूतनाः इंद्र ब्रह्माणि जनयंत
 विप्राः अस्मे ते संतु सख्या शिवानि यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा
 नः ॥ ९ ॥ ६ ॥

॥ २३ ॥ उत् ऊं ब्रह्माणि ऐरत अवस्या इंद्रं स ऽमर्ये मह्य वसिष्ठ

आ यः विश्वानि श्वसा ततान उपऽश्रोता मे ईवतः वचांसि ॥१॥
 अयामि घोषः इन्द्र देवऽजामिः इरज्यंत यत् पुरुधः विऽवाचि
 न हि स्वं आयुः चिकिते जनेषु तानि इत् अहांसि अति पर्षि अ-
 स्मान् ॥२॥ युजे रथं गोऽएषणं हरिऽभ्यां उप ब्रह्माणि जुजुषाणं
 अस्युः वि बाधिष्टस्यः रोदसी म हिऽत्वा इन्द्रः वृचाणि अप्रति ज-
 घन्वान् ॥३॥ आपः चित् पिप्पुः स्तयैः न गावः न क्षन् क्षतं जरि-
 तारः ते इन्द्र याहि वायुः न निऽयुतः नः अच्छ त्वं हि धीभिः दयसे
 वि वाजान् ॥४॥ ते त्वा मदाः इन्द्र मादयन्तु शुष्मिणं तुविऽराधसं
 जरिबे एकः देवऽचा दयसे हि मतीन् अस्मिन् शूर सर्वने माद-
 यस्व ॥५॥ एव इत् इन्द्र वृषणं वज्रं बाहुं वसिष्ठासः अभि अर्चति
 अर्कैः सः नः स्तुतः वीरऽवत् पातु गोऽमत् यूयं पात स्वस्तिऽभिः
 सदा नः ॥६॥७॥

॥२४॥ योनिः ते इन्द्र सदेने अकारि तं आ नृऽभिः पुरुऽहूत प्र
 याहि असः यथा नः अविता वृधे च ददः वसूनि ममदः च सोमैः
 ॥१॥ गृभीतं ते मनः इन्द्र द्विऽबर्हीः सुतः सोमः परिऽसिक्ता मधूनि
 विसृष्टधेना भरते सुऽवृक्तिः इयं इन्द्रं जोहुवती मनीषा ॥२॥ आ
 नः दिवः आ पृथिव्याः क्षृजीषिन् इदं बर्हिः सोमऽपेयाय याहि
 वहंतु त्वा हरयः मर्द्यं च आंगूषं अच्छ तवसं मदाय ॥३॥ आ नः
 विश्वाभिः ऊतिऽभिः सऽजोषाः ब्रह्म जुषाणः हरिऽअश्व याहि
 वरीवृजत् स्थविरेभिः सुऽशिप्र अस्मे दधत् वृषणं शुष्मं इन्द्र ॥४॥
 एषः स्तोमः महे उयाय वाहे धुरिऽइव अत्यः न वाजयन् अधायि
 इन्द्र त्वा अयं अर्कैः ईद्रे वसूनां दिविऽइव द्यां अधि नः श्रीमतं धाः
 ॥५॥ एव नः इन्द्र वार्यस्य पूर्धि प्र ते मही सुऽमतिं वेविदाम इषं

अ० ५. अ० ३. व० १०.] ॥ २० ॥ [म० ७. अ० २. सू० २६.

पिन्व मघवत्ऽभ्यः सुऽवीरां यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
॥ ६ ॥ ८ ॥

॥ २५ ॥ आ ते महः इन्द्र जती उग्र सऽमन्यवः यत्संऽअरैत से-
नाः पताति दिद्युत् नर्यस्य बाहोः मा ते मनः विष्वक् वि चा-
रीत् ॥ १ ॥ नि दुःऽगे इन्द्र अथिहि अमिचान् अभि ये नः मर्तासः
अमंति आरे तं शंसै कृणुहि निनिस्तोः आ नः भर संऽभरणं वसू-
नां ॥ २ ॥ शतं ते शिप्रिन् जतयः सुऽदासे सहस्रं शंसाः उत रातिः
अस्तु जहि वधः वनुषः मर्यस्य अस्मे द्युम्नं अधि रत्नं च धेहि
॥ ३ ॥ त्वाऽवतः हि इन्द्र क्रत्वे अस्मि त्वाऽवतः अवितुः शूर रातौ
विश्वो इत् अहानि तविषीऽवः उग्र ओकः कृणुष्व हरिऽवः न
मर्धीः ॥ ४ ॥ कुत्साः एते हरिऽअश्वाय शूष इन्द्रै सहः देवऽजूतं इया-
नाः सचा कृधि सुऽहना शूर वृचा वयं तरुचाः सनुयाम वाजं
॥ ५ ॥ एव नः इन्द्र वार्यस्य पूरि प्र ते महीं सुऽमतिं वेविदाम इषं
पिन्व मघवत्ऽभ्यः सुऽवीरां यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
॥ ६ ॥ ९ ॥

॥ २६ ॥ न सोमः इन्द्र अमुतः ममाद् न अब्रह्माणः मघऽवानं
सुतासः तस्मै उक्थं जनये यत् जुजोषत् नृऽवत् नवीयः शृणवत्
यथा नः ॥ १ ॥ उक्थेऽउक्थे सोमः इन्द्र ममाद् नीथेऽनीथे मघ-
ऽवानं सुतासः यत् ई सऽबाधः पितरं न पुत्राः समानऽदेक्षाः
अवसे हवन्ते ॥ २ ॥ चकार ता कृणवत् नूनं अन्या यानि ब्रुवन्ति
वेधसः सुतेषु जनीः इव पतिः एकः समानः नि ममृजे पुरः इन्द्रः
सुसर्वाः ॥ ३ ॥ एव तं आहुः उत शृण्वे इन्द्रः एकः विऽभक्ता तरणिः

म॒घानां॑ मि॒थः ऽतु॑रः ऊ॒तयः॑ यस्य॒ पूर्वीः॑ अ॒स्मे भ॒द्राणि॑ स॒श्रुत॑
प्रि॒याणि॑ ॥४॥ ए॒व वसि॑ष्ठः इ॒ंद्रं ऊ॒तये॑ नृ॒न् कृ॒ष्टीनां॑ वृ॒षभं॑ सु॒ते
गृ॒णाति॑ स॒हस्रि॑णः उ॒प नः॑ मा॒हि वा॒जान्॑ यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति ऽभिः॑
सदा॑ नः ॥ ५ ॥ १० ॥

॥ २७ ॥ इ॒ंद्रं नरः॑ ने॒मऽधि॑ता ह॒वन्ते॑ यत् पा॒र्याः यु॒नज॑ते धि॒यः
ताः श्रू॑रः नृ॒ऽसा॑ता श॒र्वसः॑ च॒क्रानः॑ आ गो॒ऽम॑ति ब्र॒जे भ॒ज त्वं नः॑
॥ १ ॥ यः इ॒ंद्रं श्रु॑ष्यः म॒घऽव॑न्ते अ॒स्ति शि॒क्षं स॒खिऽभ्यः॑ पु॒रुऽहू॑त
नृ॒ऽभ्यः॑ त्वं हि ह॒व्हा म॒घऽव॑न् वि॒ऽचे॑ताः अ॒पं वृ॒धिं परि॑ऽवृ॒तं न
राधः॑ ॥ २ ॥ इ॒ंद्रः राजा॑ जग॒तः च॒र्षणी॑नां अ॒धि क्ष॑मि वि॒षुऽरू॑पं
यत् अ॒स्ति ततः॑ द॒दाति॑ दा॒श्रुषे॑ वसू॒नि चो॑द॒त् राधः॑ उ॒पऽस्तु॑तः
चि॒त् अ॒र्वाक् ॥ ३ ॥ नु चि॒त् नः॑ इ॒ंद्रः म॒घऽवा॑ सऽहू॒ती दा॑नः वा॒जं
नि य॒मते॑ नः ऊ॒ती अ॒नूना॑ यस्य॒ दक्षि॑णा पी॒पाय॑ वा॒मं नृ॒ऽभ्यः॑
अ॒भिऽवी॑ता स॒खिऽभ्यः॑ ॥ ४ ॥ नु इ॒ंद्र रा॒ये वरि॑वः कृ॒धि नः॑ आ ते
मनः॑ व॒वृ॒त्याम॑ म॒घाय॑ गो॒ऽम॑त् अ॒श्वऽव॑त् रथं॑ऽव॒त् व्य॑तः यू॒यं
पा॒त स्व॒स्ति ऽभिः॑ सदा॑ नः ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥ २८ ॥ ब्र॒ह्म नः॑ इ॒ंद्र उ॒प या॒हि वि॒द्वान् अ॒र्वाचः॑ ते ह॒रयः॑ संतु
यु॒क्ताः वि॒श्वे चि॒त् हि त्वा॒ विऽह॑वै॒त म॑तीः अ॒स्माकं॑ इ॒त् श्रु॑णु॒हि
वि॒श्वं ऽइ॒न्व ॥ १ ॥ ह॒वै ते॑ इ॒ंद्र म॒हिमा॑ वि आ॒न॒ट् ब्र॒ह्म यत् पा॑सि
श॒वसि॑न् ऋ॒षीणां॑ आ यत् व॒ज्रं द॒धिषे॑ ह॒स्ते उ॒ग्र घो॑रः सन् क्र॒त्वा
ज॒नि॒ष्ठाः अ॒षा॒ढ्हः ॥ २ ॥ तव॑ प्र॒ऽनी॒ती इ॒ंद्र जो॑हु॒वाना॑न् सं यत्
नृ॒न् न रो॑द॒सी नि॒नेथ॑ म॒हे क्ष॒त्राय॑ श॒र्वसे॑ हि ज॒ज्ञे अ॒तूतु॑जिं चि॒त्
तू॒तु॒जिः अ॒शि॒श्रत् ॥ ३ ॥ ए॒भिः नः॑ इ॒ंद्र अ॒हं ऽभिः॑ द॒शस्य॑ दुः॒ऽमि॒-

चासः हि क्षितयः पर्वते प्रति यत् चष्टे अनृतं अनेनाः अव द्विता
वरुणः मायी नः सात् ॥४॥ वोचेम इत् इदं मघऽवानं एनं महः
रायः राधसः यत् ददत् नः यः अर्चतः ब्रह्मऽकृतिं अविष्टः यूयं
पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥ १२ ॥

॥२९॥ अयं सोमः इद्र तुभ्यं सुन्वे आ तु प्र या हि हरिऽवः तत्-
ऽश्रौकाः पिब तु अस्य सुऽसुतस्य चारोः ददः मघानि मघऽवन्
इयानः ॥१॥ ब्रह्मन् वीर ब्रह्मऽकृतिं जुषाणः अर्वाचीनः हरि-
ऽभिः याहि तूयं अस्मिन् जुं सु सर्वने मादयस्व उप ब्रह्माणि
शृणवः इमा नः ॥२॥ का ते अस्ति अरऽकृतिः सुऽउक्तैः कदा
नूनं ते मघऽवन् दाशेम विश्वाः मतीः आ ततने त्वाऽया अध मे
इद्र शृणवः हवा इमा ॥३॥ उतो घ ते पुरुषाः इत् आसन् येषां
पूर्वेषां अशृणोः अशृणीणां अध अहं त्वा मघऽवन् जोहवीमि त्वं
नः इद्र असि प्रऽमतिः पिताऽइव ॥४॥ वोचेम इत् इदं मघऽवानं
एनं महः रायः राधसः यत् ददत् नः यः अर्चतः ब्रह्मऽकृतिं अ-
विष्टः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥ १३ ॥

॥३०॥ आ नः देव शवसा याहि शुष्मिन् भवं वृधः इद्र रायः
अस्य महे नृम्णाय नृऽपते सुऽवज्ज महि क्षत्राय पांस्याय शूर
॥१॥ हवैते जुं त्वा हव्यं विऽवाचि तनूषु शूराः सूर्यस्य साती त्वं
विश्वेषु सेन्यः जनेषु त्वं वृत्राणि रंध्य सुऽहंतु ॥२॥ अहां यत् इद्र
सुऽदिना विऽउच्छान् दधः यत् केतुं उपऽमं समत्ऽसु नि अग्निः
सीदत् अमरः न होता हुवानः अत्र सुऽभगाय देवान् ॥३॥ वयं ते
ते इद्र ये च देव स्तवैत शूर ददतः मघानि यच्छ सूरिऽभ्यः उपऽमं

वरुथं सु० आ० भुवः जरुणां अ० अ० व० त ॥ ४ ॥ वो० चे० म० इ० त् इ० द्रं० म० घ-
० वानं० ए० नं० म० हः रा० यः रा० ध० सः यत् द० द० त० नः यः अ० र्च० तः ब्र० ह्म० ऽकृ-
तिं अ० वि० ष्टः यू० यं पा० त स्व० स्ति० ऽभिः सदा० नः ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥ ३१ ॥ प्र० वः इं० द्रा० य मा० द० नं० हरि० ऽअ० श्वा० य गा० य० त स० खा० यः सो-
म० ऽपा० त्रे ॥ १ ॥ शंस० इ० त् उ० क० थं सु० ऽदा० न० वे उ० त द्यु० क्षं यथा० नरः च० कु० म
स० त्य० ऽरा० ध० से ॥ २ ॥ त्वं नः इं० द्र वा० ज० ऽयुः त्वं ग० व्युः श० त० ऽकृ० तो० त्वं हि-
र० ण्य० ऽयुः व० सो ॥ ३ ॥ व० यं इं० द्र त्वा० ऽय० वः अ० भि प्र नो० नु० मः वृष० न्
वि० द्वि तु अ० स्य नः व० सो ॥ ४ ॥ मा नः नि० दे च व० क्त० वे अ० र्यः रं० धीः
अ० रा० ञ्णे त्वे अ० पि ऋ० तुः म० म ॥ ५ ॥ त्वं व० र्म अ० सि स० ऽप्र० थः पु० रः-
० यो० धः च वृ० च० ऽह० न् त्वया० प्र० ति ब्रु० वे यु० जा ॥ ६ ॥ १५ ॥ म० हा० न् उ० त
अ० सि य० स्य ते अ० नु स्व० धा० ऽव० री० सहः म० म्ना० ते इं० द्र रो० द० सी ॥ ७ ॥
तं त्वा म० रु० त्व० ती परि० भु० व० त् वा० णी स० ऽया० व० री न० द्या० मा० णा सह द्यु-
० भिः ॥ ८ ॥ ऊ० र्ध्वा० सः त्वा अ० नु इं० द० वः भु० व० न् दु० स्मं उ० प द्य० वि सं ते
न० म० त० कृ० ष्यः ॥ ९ ॥ प्र० वः म० हे म० हि० ऽवृ० धे भ० र० ध्वं प्र० ऽचे० त० से प्र० सु० ऽम-
तिं कृ० णु० ध्वं वि० शः पू० र्वीः प्र च० र च० र्ष० णि० ऽप्राः ॥ १० ॥ उ० रु० ऽव्य० च० से
म० हि० ने सु० ऽवृ० क्तिं इं० द्रा० य ब्र० ह्म ज० न० य० त वि० प्राः तस्य० व्र० ता० नि न मि-
न० ति धी० राः ॥ ११ ॥ इं० द्र वा० णीः अ० नु० त्त० ऽम० न्युं ए० व स० चा रा० जा० नं
द० धि० रे सह० ध्यै हरि० ऽअ० श्वा० य ब० र्ह० य सं आ० पी० न् ॥ १२ ॥ १६ ॥

॥ ३२ ॥ मो सु० त्वा वा० घ० तः च० न आ० रे अ० स्म० त् नि री० र० म० न् आ-
रा० त्ना० त् चि० त् स० ध० मा० द० नः आ० ग० हि इ० ह वा स० न् उ० प श्रु० धि ॥ १ ॥ इ० मे
हि० ते ब्र० ह्म० ऽकृ० तः सु० ते स० चा म० धौ न म० द्याः आ० स० ते इं० द्रे का० र्म ज० रि० ता-
रः व० मु० ऽय० वः रथे० न पा० दै आ० द्युः ॥ २ ॥ रा० यः ऽका० मः व० ज० ऽह० स्तं सु-

ऽदक्षिणं पुत्रः न पितरं हुवे ॥३॥ इमे इंद्राय सुन्विरे सोमांसः द-
 धिऽआशिरः तान् आ मदाय वज्रऽहस्त पीतये हरिऽभ्यां याहि
 ओकः आ ॥४॥ अवंत् श्रुतऽकर्णः ईयते वसूनां नु चित् नः मर्धि-
 षत् गिरः सद्यः चित् यः सहस्राणि शता ददत् नकिः दित्संत आ
 मिनत् ॥५॥१७॥ सः वीरः अप्रतिऽस्कुतः इंद्रेण मृश्रुवे नृभिः यः
 ते गभीरा सर्वनानि वृचऽहन् सुनोति आ च धावति ॥६॥ भव
 वरुथं मघऽवन् मघोनां यत् संऽअजासि शर्धतः वि त्वाऽहतस्य
 वेदं न भजे महि आ दुऽनशः भर गयं ॥७॥ सुनोत सोमऽपावै
 सोमं इंद्राय वज्रिणे पचत् पक्तीः अवंसे कृणुध्वं इत् पृणन् इत् पृ-
 णते मयः ॥८॥ मा सेधत् सोमिनः दक्षत् महे कृणुध्वं राये आऽतु-
 जै तरणिः इत् जयति क्षेति पुथति न देवासः कवन्तवै ॥९॥ नकिः
 सुऽदासः रथं परि आस न रीर मत् इंद्रः यस्य अविता यस्य मरुतः
 गमत् सः गोऽमति व्रजे ॥१०॥१८॥ गमत् वाजं वाजयन् इंद्र मर्यैः
 यस्य त्वं अविता भुवः अस्माकं बोधि अविता रथानां अस्माकं
 मूर नृणां ॥११॥ उत् इत् नु अस्य रिच्यते अंशः धनं न जिग्युषः
 यः इंद्रः हरिऽवान् न दभंति तं रिपः दक्षं दधाति सोमिनि ॥१२॥
 मंचं अखर्वं सुऽधितं सुऽपेशं स दधात यज्ञियेषु आ पूर्वीः च न प्र-
 ऽसितयः तरंति तं यः इंद्रं कर्मणा भुवत् ॥१३॥ कः तं इंद्र त्वाऽवसुं
 आ मर्यैः दधर्षति अद्वा इत् ते मघऽवन् पार्यै दिवि वाजी वाजं
 सिसासति ॥१४॥ मघोनः स्म वृचऽहत्येषु चोदय ये ददति प्रिया
 वसु तव प्रऽनीती हरिऽअश्व सूरिऽभिः विश्वा तरेम दुऽइता
 ॥१५॥१९॥ तव इत् इंद्र अवमं वसु त्वं पुष्यसि मध्यमं सत्वा वि-
 श्वस्य परमस्य राजसि नकिः त्वा गोषु वृण्वते ॥१६॥ त्वं विश्वस्य
 धनऽदाः असि श्रुतः ये ई भवन्ति आजयः तव अयं विश्वः पुरु-

अ० ५. अ० ३. व० २२.] ॥ २५ ॥ [म० ७. अ० २. सू० ३३.]

ऽहूत पार्थिवः अवस्युः नाम भिस्तुते ॥ १७ ॥ यत् इन्द्र यावतः त्वं
एतावत् अहं ईशीय स्तोतारं इत् दिधिषेय रदऽवसो० न पाप्-
ऽत्वाय रासीय ॥ १८ ॥ शिक्षेयं इत् महऽयते दिवेऽदिवे रायः आ
कुहचित् विदे न हि त्वत् अन्यत् मघऽवन्नः आप्यं वस्यः अस्ति
पिता च न ॥ १९ ॥ तरणिः इत् सिसासति वाजं पुरंऽध्या युजा आ
वः इन्द्रं पुरुऽहूतं न मे गिरा नेमिं तष्टाऽइव मुऽद्वै ॥ २० ॥ २० ॥ न
दुःस्तुती मयिः विंदते वसु न स्नेधतं रयिः न शत् मुऽशक्तिः इत्
मघऽवन्तुभ्यं माऽवते देष्णं यत् पार्यं दिवि ॥ २१ ॥ अभि त्वा शूर
नो नुमः अटुग्धाऽइव धेनवः ईशानं अस्य जगतः स्वऽदृशं
ईशानं इन्द्र तस्युषः ॥ २२ ॥ न त्वाऽवान् अन्यः दिव्यः न पार्थिवः
न जातः न जनिष्यते अश्वऽयंतः मघऽवन् इन्द्र वाजिनः गव्यंतः
त्वा हवामहे ॥ २३ ॥ अभि सतः तत् आ भर इन्द्र ज्यायः कर्नीयसः
पुरुऽवसुः हि मघऽवन्सनात् असि भरेऽभरे च हव्यः ॥ २४ ॥ परा
नुदस्व मघऽवन् अमिचान् मुऽवेदा नः वसु कृधि अस्माकं बोधि
अविता महाऽधने भव वृधः सखीनां ॥ २५ ॥ इन्द्रं क्रतुं नः आ भर
पिता पुत्रेभ्यः यथा शिक्ष नः अस्मिन् पुरुऽहूत यामनि जीवाः
ज्योतिः अशीमहि ॥ २६ ॥ मा नः अज्ञाताः वृजनाः दुःऽआध्यः
मा अशिवासः अव क्रमुः त्वया वयं प्रऽवतः शश्वतीः अपः अति
शूर तरामसि ॥ २७ ॥ २९ ॥

॥ ३३ ॥ श्रित्यंच मा दक्षिणतः ऽकपर्दाः धियंऽजिन्वासः अ-
भि हि प्रऽमंदुः उत्ऽतिष्ठन् वोचे परि बर्हिषः नृन् न मे दूरात्
अवितवे वसिष्ठाः ॥ १ ॥ दूरात् इन्द्रं अनयन् आ सुतेन तिरः वैशतं
अति पातं उयं पाशं द्युन्नस्य वायतस्य सीमात् सुतात् इन्द्रः अवृ-

णीत् वसिष्ठान् ॥ २ ॥ एव इत् नु कं सिंधुं एभिः ततार एव इत् नु कं
 भेद एभिः जघान एव इत् नु कं दाशऽराज्ञे सुऽदासै प्र आवत्
 इंद्रः ब्रह्मणा वः वसिष्ठाः ॥ ३ ॥ जुष्टी नरः ब्रह्मणा वः पितृणां
 अक्षं अव्ययं न किल रिषाय यत् शक्नीषु बृहता रवेण इंद्रे शुष्मं
 अदधात वसिष्ठाः ॥ ४ ॥ उत् द्यांऽइव इत् तृष्णाऽजः नाथितासः
 अदीधयः दाशऽराज्ञे वृतासः वसिष्ठस्य स्तुवतः इंद्रः अश्रोत् उरुं
 तृत्सुऽभ्यः अकृणोत् जुं लोकं ॥ ५ ॥ २२ ॥ दंडाऽइव इत् गोऽअ-
 जनासः आसन् परिऽछिन्नाः भरताः अभकासः अभवत् च पु-
 रऽएता वसिष्ठः आत् इत् तृत्सूनां विशः अप्रथंत ॥ ६ ॥ चयः कृ-
 ण्वन्ति भुवनेषु रेतः तिस्रः प्रजाः आर्याः ज्योतिःऽअग्राः चयः
 घर्मासः उपसै सचन्ते सर्वान् इत् तान् अनु विदुः वसिष्ठाः ॥ ७ ॥
 सूर्यस्यऽइव वक्षथः ज्योतिः एषां समुद्रस्यऽइव महिमा गभीरः
 वार्तस्यऽइव प्रजवः न अन्येन स्तोमः वसिष्ठाः अनुऽएतवे वः
 ॥ ८ ॥ ते इत् निरण्यं हृदयस्य प्रऽकेतैः सहस्रंऽवल्लं अभि सं चरन्ति
 यमेन ततं परिऽधिं वयंतः अप्सरसः उप सेदुः वसिष्ठाः ॥ ९ ॥ वि-
 ऽद्युतः ज्योतिः परि संऽजिहानं मिचावरुणा यत् अपश्यतां त्वा
 तत् ते जन्म उत् एकं वसिष्ठ अगस्त्यः यत् त्वा विशः आऽजभारं
 ॥ १० ॥ २३ ॥ उत् असि मैचावरुणः वसिष्ठ उर्वश्याः ब्रह्मन् मनसः
 अधि जातः द्रुप्सं स्कन्वं ब्रह्मणा दैव्येन विश्वे देवाः पुष्करं त्वा अद-
 दंत ॥ ११ ॥ सः प्रऽकेतः उभयस्य प्रऽविद्वान् सहस्रंऽदानः उत्
 वा सऽदानः यमेन ततं परिऽधिं वयिष्यन् अप्सरसः परि जज्ञे
 वसिष्ठः ॥ १२ ॥ सत्वे ह जातौ इषिता नमःऽभिः कुभे रेतः सिस्ति-
 चतुः समानं ततः ह मानं उत् इयाय मध्यात् ततः जातं ऋषिं
 आहुः वसिष्ठं ॥ १३ ॥ उक्थऽभृतं सामऽभृतं विभर्ति यावाणं वि-

अ० ५. अ० ३. व० २७.] ॥ २७ ॥ [म० ७. अ० ३. सू० ३४.]

भन्त प्र वदाति अये उप एनं आध्वं सुऽमनस्यमानाः आ वः
गच्छाति प्रऽनृदः वसिष्ठः ॥ १४ ॥ २४ ॥ २ ॥

॥ ३४ ॥ प्र शुक्रा एतु देवी मनीषा अस्मत् सुऽतष्टः रथः न
वाजी ॥ १ ॥ विदुः पृथिव्याः दिवः जनिचं श्रुत्वन्ति आपः अधस्त-
रंतीः ॥ २ ॥ आपः चित् अस्मै पिबन्ति पृथ्वीः वृक्षेषु शूराः मंसंते
उग्राः ॥ ३ ॥ आ धूः सु अस्मै दधात अश्वान् इंद्रः न वाजी हिरण्य-
ऽबाहुः ॥ ४ ॥ अभि प्र स्यात् अहं ऽइव यज्ञं यातां ऽइव पतन्
त्मना हिनोत् ॥ ५ ॥ त्मना समत् सु हिनोत् यज्ञं दधात केतुं ज-
नाय वीरं ॥ ६ ॥ उत् अस्य शुष्मात् भानुः न आर्तं बिभर्ति भारं
पृथिवी न भूमं ॥ ७ ॥ ह्वयामि देवान् अयातुः अग्ने साधन् ऋ-
तेन धियं दधामि ॥ ८ ॥ अभि वः देवीं धियं दधिध्वं प्र वः देवऽचा
वाचं कृणुध्वं ॥ ९ ॥ आ चष्टे आसां पार्थः नदीनां वरुणः उयः स-
हस्रं चक्षाः ॥ १० ॥ २५ ॥ राजा राष्ट्रानां पेशः नदीनां अनुत्तं
अस्मै क्षुचं विश्वऽआयु ॥ ११ ॥ अविष्टो अस्मान् विश्वा सु विश्व
अद्युं कृणोत शंसं निनिस्तीः ॥ १२ ॥ वि एतु दिद्युत् द्विषां अशेवा
युयोत विष्टक् रपः तनूनां ॥ १३ ॥ अवीत् नः अग्निः हव्यऽअत्
नमः ऽभिः प्रेष्टः अस्मै अधायि स्तोमः ॥ १४ ॥ सऽजूः देवेभिः अ-
पां नपातं सखायं कृध्वं शिवः नः अस्तु ॥ १५ ॥ अपऽजा उक्थैः
अहिं गृणीषे बुध्ने नदीनां रजः सु सीदन् ॥ १६ ॥ मा नः अहिः
बुध्न्यः रिषे धात् मा यज्ञः अस्य सिधत् ऋत् ऽयोः ॥ १७ ॥ उत् नः
एषु नृषु अवः धुः प्र राये यंतु शर्धतः अर्यैः ॥ १८ ॥ तपन्ति शत्रुं स्वः
न भूमं महाऽसेनासः अर्मेभिः एषां ॥ १९ ॥ आ यत् नः पत्नीः
गमन्ति अच्छ त्वष्टा सुऽपाणिः दधातु वीरान् ॥ २० ॥ २६ ॥ प्रति नः

स्तीमं त्वष्टा जुषेत स्यात् अस्मे अरमतिः वसुऽयुः ॥ २१ ॥ ता
नः रासन रातिऽसाचः वसूनि आ रोदसी वरुणा नी ऋणोतु
वरुचीभिः सुऽशरणः नः अस्तु त्वष्टा सुऽदचः वि दधातु रायः
॥ २२ ॥ तत् नः रायः पर्वताः तत् नः आपः तत् रातिऽसाचः ओ-
षधी उत द्यौः वनस्पतिऽभिः पृथिवी सऽजीषाः उभे रोदसी
परि पासतः नः ॥ २३ ॥ अनु तत् उर्वी रोदसी जिहाता अनु
द्युक्षः वरुणः इंद्रऽसखा अनु विश्वे मरुतः ये सहासः रायः स्याम
धरुणं धियध्वे ॥ २४ ॥ तत् नः इंद्रः वरुणः मित्रः अग्निः आपः ओ-
षधी वनिनः जुषंत शर्मन् स्याम मरुता उपऽस्थे यूयं पात स्व-
स्तिऽभिः सदा नः ॥ २५ ॥ २७ ॥

॥ ३५ ॥ शं नः इंद्राग्नी भवता अवऽभिः शं नः इंद्रावरुणा
रातऽहव्या शं इंद्रासोमा सुविताय शं योः शं नः इंद्रापूषणा वा-
जऽसातौ ॥ १ ॥ शं नः भगः शं ऊं नः शंसः अस्तु शं नः पुरऽधिः
शं ऊं संतु रायः शं नः सत्यस्य सुऽयमस्य शंसः शं नः अर्यमा पु-
रुऽजातः अस्तु ॥ २ ॥ शं नः धाता शं ऊं धृता नः अस्तु शं नः उ-
रुची भवतु स्वधाभिः शं रोदसी बृहती शं नः अद्रिः शं नः दे-
वानां सुऽहवानि संतु ॥ ३ ॥ शं नः अग्निः ज्योतिःऽअनीकः अस्तु
शं नः मित्रावरुणौ अश्विना शं शं नः सुऽकृतां सुऽकृतानि संतु
शं नः इषिरः अभि वातु वातः ॥ ४ ॥ शं नः द्यावापृथिवी पूर्व-
ऽहूतौ शं अंतरिक्षं हशयै नः अस्तु शं नः ओषधी वनिनः भवतु
शं नः रजसः पतिः अस्तु जिष्णुः ॥ ५ ॥ २८ ॥ शं नः इंद्रः वसुऽभिः
देवः अस्तु शं आदित्येभिः वरुणः सुऽशंसः शं नः रुद्रः रुद्रेभिः ज-
लाषः शं नः त्वष्टा माभिः इह ऋणोतु ॥ ६ ॥ शं नः सोमः भवतु

ब्रह्मं शं नः शं नः ग्रावाणः शं जुं संतु यज्ञाः शं नः स्वरूपां मितयः
 भवन्तु शं नः प्रऽस्वः शं जुं अस्तु वेदिः ॥ ७ ॥ शं नः सूर्यः उरुऽच-
 क्षाः उत एतु शं नः चतस्रः प्रऽदिशः भवन्तु शं नः पर्वताः ध्रुवयः
 भवन्तु शं नः सिंधवः शं जुं संतु आपः ॥ ८ ॥ शं नः अदितिः भवतु
 व्रतेभिः शं नः भवन्तु मरुतः सुऽअर्काः शं नः विष्णुः शं जुं पूषा
 नः अस्तु शं नः भविषं शं जुं अस्तु वायुः ॥ ९ ॥ शं नः देवः सविता
 चार्यमाणः शं नः भवन्तु उषसः विऽभातीः शं नः पर्जन्यः भवतु
 प्रऽजाभ्यः शं नः शेबस्य पतिः अस्तु शं नः भुः ॥ १० ॥ २९ ॥ शं नः
 देवाः विश्वऽदेवाः भवन्तु शं सरस्वती सह धीभिः अस्तु शं अभि-
 ऽसाचः शं जुं रातिऽसाचः शं नः दिव्याः पार्थिवाः शं नः अथाः
 ॥ ११ ॥ शं नः सत्यस्य पतयः भवन्तु शं नः अर्वतः शं जुं संतु गावः
 शं नः ऋभवः सुऽकृतः सुऽहस्ताः शं नः भवन्तु पितरः हवेषु ॥ १२ ॥
 शं नः अजः एकऽपात् देवः अस्तु शं नः अहिः बुध्न्यः शं समुद्रः
 शं नः अपां नपात् पेरुः अस्तु शं नः पृथ्विः भवतु देवऽगोपाः
 ॥ १३ ॥ आदित्याः रुद्राः वसवः जुषंत इदं ब्रह्म क्रियमाणं नवीयः
 शृण्वन्तु नः दिव्याः पार्थिवासः गोऽजाताः उत ये यज्ञियासः
 ॥ १४ ॥ ये देवानां यज्ञियाः यज्ञियानां मनोः यजत्राः अमृताः
 ऋतुऽज्ञाः ते नः रासंतां उरुऽगायं अद्य यूयं पात स्वस्तिभिः
 सदा नः ॥ १५ ॥ ३० ॥ ३ ॥

॥ ३६ ॥ प्र ब्रह्म एतु सदेनात् ऋतस्य वि रश्मिभिः ससृजे
 सूर्यः गाः वि सानुना पृथिवी ससे उर्वी पृथु प्रतीकं अधि आ
 ईधे अग्निः ॥ १ ॥ इमां वा मिचावरुणा सुऽवृक्तिं इधे न कृषे अ-
 सुरा नवीयः इतः वा अन्यः पदुऽवीः अदब्धः जनं च मित्रः यत-

ति ब्रुवाणः ॥२॥ आ वातस्य ध्रजतः रंते इत्याः अपीपयंत धेनवः
 न सूदाः महः दिवः सदेने जायमानः अचिक्कदत् वृषभः सस्मिन्
 ऊधन् ॥३॥ गिरा यः एता युनजन्त हरीं ते इन्द्र प्रिया सुऽरथा शूर
 धायू प्रयः मन्थुं रिरिक्षतः मिनाति आ सुऽकृतुं अर्यमणं वृ-
 न्यां ॥४॥ यजंते अस्य सख्यं वयः च नमस्विनः स्वे ऋतस्य धामन
 वि पृष्ठः वावधे नृऽभिः स्तवानः इदं नमः रुद्राय प्रेष्टं ॥५॥ १॥
 आ यत् साकं यशसः वावशानाः सरस्वती सप्तयीं सिंधुऽमाता
 याः सुस्वयंत सुऽदुघाः सुऽधाराः अभि स्वेन पयसा पीयानाः
 ॥६॥ उत त्ये नः मरुतः मंदसानाः धियं तोकं च वाजिनः अवंतु
 मानः परि ख्यत् अक्षरा चरंती अवीवृधन् युज्यं ते रयिनः ॥७॥
 प्र वः महीं अरमंति कृणुध्वं प्र पूषणं विदथ्यं न वीरं भगं धियः
 अविता रं नः अस्याः सातो वाजै रातिऽसाचं पुरंऽधि ॥८॥
 अञ्छ अयं वः मरुतः श्लोकः एतु अञ्छ विष्णुं निऽसिक्तऽपां अवः-
 ऽभिः उत प्रऽजायै गृणते वयः धुः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा
 नः ॥९॥ २॥

॥ ३७ ॥ आ वः वाहिष्ठः वहतु स्तवधै रथः वाजाः ऋभुक्षणाः
 अमृक्तः अभि चिऽपृष्ठैः सर्वनेषु सोमैः मदे सुऽशिप्राः महऽभिः
 पूणध्वं ॥१॥ यूयं ह रत्नं मघवन्तऽसु धत्थ स्वऽदृशः ऋभुक्षणाः
 अमृक्तं सं यज्ञेषु स्वधाऽवन्तः पिबध्वं वि नः राधांसि मतिऽभिः
 द्यध्वं ॥२॥ उवोचिथ हि मघऽवन्तेऽणं महः अभैस्य वसुनः वि-
 ऽभागे उभा ते पूष्णा वसुना गभस्ती न सूनृता नि यमते वसव्या
 ॥३॥ त्वं इन्द्र स्वऽयशः ऋभुक्षाः वाजः न साधुः अस्त एषि ऋक्ता
 वयं नु ते दाश्वांसः स्याम ब्रह्म कृण्वन्तः हरिऽवः वसिष्ठाः ॥४॥

सनिता असि प्रऽवतः दाप्नुषे चित् याभिः विवेषः हरिऽअश्व
 धीभिः ववन्म नु ते युज्याभिः ऊती कदा नः इंद्र रायः आ दशस्येः
 ॥ ५ ॥ ३ ॥ वासयसिऽइव वेधसः त्वं नः कदा नः इंद्र वचसः बु-
 बोधः अस्तं तात्या धिया रयिं सुऽवीरं पृक्षः नः अवीं नि उहीत
 वाजी ॥ ६ ॥ अभि यं देवी निःऽऽतिः चित् ईशे नक्षते इंद्रं शरदः
 सुऽपृक्षः उप चिऽबंधुः जरत्ऽअष्टिं एति अस्वऽवेशं यं कृण्वंत
 मर्ताः ॥ ७ ॥ आ नः राधांसि सवितः स्त्वध्वे आ रायः यंतु पर्व-
 तस्य रातौ सदा नः दिव्यः पायुः सिसक्तु यूयं पात स्वस्तिऽभिः
 सदा नः ॥ ८ ॥ ४ ॥

॥ ३८ ॥ उत् ऊं स्यः देवः सविता ययाम हिरण्ययीं अमर्ति यां
 अशिश्नेत् नूनं भगः हव्यः मानुषेभिः वि यः रत्नां पुरुऽवसुः
 दधाति ॥ १ ॥ उत् ऊं तिष्ठ सवितः श्रुधि अस्य हिरण्यऽपाणे
 प्रऽभृतौ ऋतस्य वि उर्वीं पृथ्वीं अमर्ति सृजानः आ नृऽभ्यः मर्त-
 ऽभोजनं सुवानः ॥ २ ॥ अपि स्तुतः सविता देवः अस्तु यं आ चित्
 विश्वे वसवः गृणंति सः नः स्तोमान् नमस्यः चनः धात् विश्वेभिः
 पातु पायुऽभिः नि सूरीन् ॥ ३ ॥ अभि यं देवी अदितिः गृणाति
 सवं देवस्य सवितुः जुषाणा अभि संऽराजः वरुणः गृणंति अभि
 मित्रासः अर्यमा सऽजोषाः ॥ ४ ॥ अभि ये मिथः वनुषः सपंते
 रातिं दिवः रातिऽसाचः पृथिव्याः अहिः बुध्न्यः उत नः शृणोतु
 वरुची एकधेनुऽभिः नि पातु ॥ ५ ॥ अनु तत् नः जाः पतिः मंसीष्ट
 रत्नं देवस्य सवितुः इयानः भगं उयः अवसे जोहवीति भगं अ-
 नुयः अध याति रत्नं ॥ ६ ॥ शं नः भवंतु वाजिनः हवेषु देवऽताता
 मित्रऽद्रवः सुऽअर्काः जंभयतः अहिं वृकं रक्षांसि सनेमि अस्मत्

युयवन् अमीवाः ॥ ७ ॥ वाजेऽवाजे अवत वाजिनः नः धनेषु
विप्राः अमृताः ऋतुऽज्ञाः अस्य मध्वः पिबत मादयध्वं तृप्ताः
यात पथिऽभिः देवऽयानैः ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ ३९ ॥ ऊर्ध्वः अग्निः सुऽमतिं वस्वः अश्वेत् प्रतीची जूहिः देव-
ऽतातिं एति भेजाते अदी रथ्याऽइव पंथां ऋतं होता नः इषि-
तः यजाति ॥ १ ॥ प्र ववृजे सुऽप्रयाः बर्हिः एषां आ विश्वपतीऽइव
बीरिटे इयाते विशां अक्तोः उषसः पूर्वऽहूतो वायुः पूषा स्वस्तये
नियुत्वान् ॥ २ ॥ जमयाः अत्र वसवः रत देवाः उरौ अंतरिक्षे मर्ज-
यन्त शुभाः अर्वाक् पथः उरुऽजयः कृणुध्वं श्रोत दूतस्य जग्मुषः
नः अस्य ॥ ३ ॥ ते हि यज्ञेषु यज्ञियांसः ऊमाः सधऽस्थं विश्वे अभि
सन्ति देवाः तान् अध्वरे उशतः यक्षि अग्ने शुष्टी भगं नासत्या पुर-
ऽधि ॥ ४ ॥ आ अग्ने गिरः दिवः आ पृथिव्याः मित्रं वह वरुणं इंद्रं
अग्निं आ अर्यमणं अदितिं विष्णुं एषां सरस्वती मरुतः मादय-
तां ॥ ५ ॥ रे हव्यं मतिऽभिः यज्ञियांनां नक्षत् कामं मर्यानां अ-
सिन्वन् धात रयिं अविऽदस्यं सदाऽसां सक्षीमहि युज्येभिः नु
देवैः ॥ ६ ॥ नु रोदसी अभिऽस्तुते वसिष्ठैः ऋतुऽवानः वरुणः
मित्रः अग्निः यच्छतु चंद्राः उपऽमं नः अर्कं यूयं पात स्वस्तिऽभिः
सदा नः ॥ ७ ॥ ६ ॥

॥ ४० ॥ ओ शुष्टिः विदथ्यां सं एतु प्रति स्तोमं दधीमहि तुरा-
णां यत् अद्य देवः सविता सुवाति स्याम अस्य रत्निनः विऽभागे
॥ १ ॥ मित्रः तत् नः वरुणः रोदसी च द्युऽभक्तं इंद्रः अर्यमा ददातु
दिदेष्टु देवी अदितिः रेक्णः वायुः च यत् निऽयुवैते भगः च

॥२॥ सः इत् उयः अस्तु मरुतः सः शुष्मी यं मर्त्यं पृषत् ऽ अश्वाः
 अवाथ उत ई अग्निः सरस्वती जुनन्ति न तस्य रायः परि ऽ एता
 अस्ति ॥३॥ अयं हि नेता वरुणः ऋतस्य मित्रः राजानः अर्यमा
 अपः धुः ० सुहवा देवी अदितिः अन्वा ते नः अंहः अति पर्षन्
 अरिष्टान् ॥४॥ अस्य देवस्य मीळहुषः वयाः विष्णोः एषस्य प्र-
 ऽ भृथे हविः ऽभिः विदे हि रुद्रः रुद्रियं महि ऽ त्वं यासिष्टं वर्तिः अ-
 श्विनौ इरा ऽ वत् ॥५॥ मा अत्र पृषन् आ ऽ घृणो इरस्यः वरुची
 यत् राति ऽ साचः च रासन् मयः ऽ भुवः नः अर्वतः नि पांतु वृष्टिं
 परि ऽ ज्मा वातः ददातु ॥६॥ नु रोदसी अभि ऽ स्तुते ० वसिष्ठेः
 ऋत ऽ वानः वरुणः मित्रः अग्निः यच्छतु चंद्राः उप ऽ मं नः अर्के
 यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा नः ॥७॥७॥

॥४९॥ प्रातः अग्निं प्रातः इंद्रं हवामहे प्रातः मित्रावरुणा प्रा-
 तः अश्विनां प्रातः भर्गं पूषणं ब्रह्मणः पतिं प्रातः सोमं उत रुद्रं
 हुवेम ॥१॥ प्रातः ऽ जितं भर्गं उयं हुवेम वयं पुत्रं अदितेः यः वि-
 ऽ धर्ता आध्रः चित् यं मन्यमानः तुरः चित् राजा चित् यं भर्गं भ-
 क्षि इति आह ॥२॥ भर्गं प्र ऽ नेतः ० भर्गं सत्यं ऽ राधः भर्गं इमां धियै
 उत अव ददत् नः भर्गं प्र नः जनय गोभिः अश्वैः भर्गं प्र नृ ऽभिः
 नृ ऽ वंतः स्याम ॥३॥ उत इदानीं भर्गं ऽ वंतः स्याम उत प्र ऽ पित्वे
 उत मध्ये अहौं उत उत ऽ इता मघ ऽ वन् सूर्यस्य वयं देवानां सु-
 ऽ मतौ स्याम ॥४॥ भर्गः एव भर्गं ऽ वान् अस्तु देवाः तेन वयं भर्ग-
 ऽ वंतः स्याम तं त्वा भग सर्वैः इत् जोहवीति सः नः भग पुरः ऽ एता
 भव इह ॥५॥ सं अध्वराय उषसः नमंत दधिक्षावा ऽ इव शुचये
 पदाय अवाचीनं वसु ऽ विदं भर्गं नः रथं ऽ इव अश्वाः वाजिनः

आ व॒हंतु ॥ ६ ॥ अ॒श्व॑ऽवतीः गोऽम॑तीः नः उ॒षसः॑ वी॒र॑ऽवतीः
सद॑ उ॒च्छ॑तु भ॒द्राः घृ॑तं दुहा॑नाः वि॒श्वतः॑ प्रऽपी॑ताः यू॒यं पा॑त स्व॒-
स्ति॑ऽभिः सदा॑ नः ॥ ७ ॥ ८ ॥

॥ ४२ ॥ प्र ब्र॒ह्मा॑णः अंगि॑रसः न॒क्ष॑तं प्र क्र॑न्दनुः न भ॒न्य॑स्य वे॒तु प्र
धे॒नवः॑ उ॒द्ऽमु॑तः न॒वंत॑ यु॒ज्याता॑ अ॒द्री॑ अ॒ध्व॑रस्य पे॒शः ॥ १ ॥ सु॒-
ऽगः॑ ते अ॒ग्ने स॑नऽवि॒त्तः अ॒ध्वा यु॑स्त्व सु॒ते ह॑रितः रो॒हितः॑ च॒ ये वा
स॒द्यन् अ॒रु॒षाः वी॒र॑ऽवाहः हु॒वे दे॒वाना॑ ज॒नि॒मानि॑ स॒त्तः ॥ २ ॥ सं
ऊ॑ वः य॒ज्ञं म॒हय॑न् नमःऽभिः प्र हो॑ता म॒द्रः रि॒रि॒चे उ॒पा॒के य॒ज-
स्व सु॑ पु॒रु॑ऽअ॒नीक॑ दे॒वान् आ य॒ज्ञिया॑ अ॒रम॑तिं व॒वृ॒त्याः ॥ ३ ॥ य॒-
दा वी॒रस्य॑ रे॒वतः॑ दु॒रो॒णे स्यो॑नऽशीः अ॒ति॒थिः आऽचि॑क॑तत् सु॒-
ऽपी॑तः अ॒ग्निः सु॑ऽधि॒तः द॑मे॒ आ सः॑ वि॒शे दा॑ति वा॒र्यं इ॒यत्यै॑ ॥ ४ ॥
इ॒मं नः॑ अ॒ग्ने अ॒ध्व॑रं जु॒षस्व॑ म॒रुत॑ऽसु इ॒दं य॒शसं॑ कृ॒धि नः॑ आ न॒क्ता
ब॒र्हिः स॒द॒ता उ॒षसा॑ उ॒शंता॑ मि॒त्रा व॑रुणा य॒ज इ॒ह ॥ ५ ॥ ए॒व अ॒ग्निं
म॒ह॒स्यं व॑सि॒ष्ठः रा॒यऽका॑मः वि॒श्वऽप्स्य॑स्य स्तो॒त इ॒षं र॒यिं प॒प्र-
थ॑त् वा॒जं अ॒स्मे यू॒यं पा॑त स्व॒स्ति॑ऽभिः सदा॑ नः ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ ४३ ॥ प्र वः य॒ज्ञेषु॑ दे॒वऽय॑तः अ॒र्चन् द्या॒वा नमः॑ऽभिः पृ॒थि॒-
वी॑ इ॒ष॒थ्यै॑ ये॒षां ब्र॒ह्मा॑णि अ॒स॒मानि॑ वि॒प्राः वि॒ष्टक् वि॒ऽय॑तिं व॒-
नि॒नः न॑ शा॒खाः ॥ १ ॥ प्र य॒ज्ञः ए॒तु हे॒त्वः न॑ स॒भिः उ॒त य॒च्छ॒ध्वं स॒-
ऽम॑नसः घृ॒ताची॑ स्तृ॒णीत॑ ब॒र्हिः अ॒ध्व॒राय॑ सा॒धु ऊ॒र्ध्वा शे॒ची॑षि
दे॒वऽयू॑नि अ॒स्थुः ॥ २ ॥ आ पु॒त्रासः॑ न मा॒तरै॑ वि॒ऽभृ॒चाः सा॒नौ
दे॒वासः॑ ब॒र्हिषः॑ स॒द॒न्तु॑ आ वि॒श्वाची॑ वि॒द॒थ्या॑ अन॒क्तु॑ अ॒ग्ने मा॑ नः
दे॒वऽता॑ता मृ॒धः कः॑ ॥ ३ ॥ ते सी॒षप॑न्त॒ जोष॑ आ य॒ज॒चाः अ॒त॒स्य

धाराः सुऽदुधाः दुहानाः ज्येष्ठं वः अद्य महः आ वसूनां आ गंतुं
 सऽमनसः यतिं स्थ ॥ ४ ॥ एव नः अग्ने विक्षु आ दशस्य त्वया वयं
 सहसाऽवन् आस्काः राया युजा सधऽमादः अरिष्टाः यूयं पातु
 स्वस्ति ऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ १० ॥

॥ ४४ ॥ दधिऽक्रां वः प्रथमं अश्विना उषसं अग्निं संऽइडं भगं
 ऊतये हुवे इदं विष्णुं पूषणं ब्रह्मणः पतिं आदित्यान् द्यावापृथि-
 वी अपः स्वः ॥ १ ॥ दधिऽक्रां ऊं नमसा बोधयंतः उतऽईरा-
 णा यज्ञं उपऽप्रयंतः इळां देवीं बर्हिषि सादयंतः अश्विना वि-
 प्रा सुऽहवा हुवेम ॥ २ ॥ दधिऽक्रावाणं बुबुधानः अग्निं उप बुवे
 उषसं सूर्यं गां ब्रध्नं मंश्चतोः वरुणस्य बभुं ते विश्वा अस्मत् दुऽइ-
 ता यवयंतु ॥ ३ ॥ दधिऽक्रावां प्रथमः वाजी अर्वा अग्ने रथानां
 भवति प्रऽजानन् संऽविदानः उषसा सूर्येण आदित्येभिः वसु-
 ऽभिः अंगिरः ऽभिः ॥ ४ ॥ आ नः दधिऽक्राः पथ्यां अनन्तु कृतस्य
 पंथां अनुऽएतवै ऊं ऋणोतु नः दैव्यं शर्धः अग्निः ऋणंतु विश्वे
 महिषाः अमूराः ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥ ४५ ॥ आ देवः यातु सविता सुऽरत्नः अंतरिक्षऽप्राः वहमा-
 नः अश्वैः हस्ते दधानः नर्यां पुरुषिणि निऽवेश्यन् च प्रऽसुवन्
 च भूमं ॥ १ ॥ उत अस्य बाहू शिथिरा बृहतां हिरण्यया दिवः अं-
 तान् अनृष्टां नूनं सः अस्य महिमा पतिष्ट सूरः चित् अस्मै अनु
 दात् अपस्यां ॥ २ ॥ सः घ नः देवः सविता सहऽवा आ साविषत्
 वसुऽपतिः वसूनि विऽश्रयमाणः अमतिं उरूचीं मर्तऽभोजनं
 अध रासते नः ॥ ३ ॥ इमाः गिरः सवितारं सुऽजिह्वं पूरेऽगं भस्तिं

अ० ५. अ० ४. व० १५.]

॥ ३६ ॥

[म० १. अ० ३. सू० ४८.]

ई॒कृ॒ते सु॒ऽपा॒णिं चि॒त्रं व॒यः बृ॒हत् अ॒स्मे द॒धातु॒ यूयं पा॒त स्व॒स्ति-
ऽभिः सदा॑ नः ॥ ४ ॥ १२ ॥

॥ ४६ ॥ इ॒माः रु॒द्राय॑ स्थि॒रऽध॑न्वने गि॒रः क्षि॒प्रऽई॒षवे॑ दे॒वाय॑
स्व॒धाऽवै॑ अ॒षा॒ळ्हाय॑ सह॒मानाय॑ वे॒धसे॑ ति॒ग्मऽआ॑यु॒धाय॑ भ॒रत॑
शृ॒णोतु॑ नः ॥ १ ॥ सः हि क्ष॒यैण॑ क्ष॒म्यस्य॑ जन्म॑नः सां॒ऽरा॒ज्येन॑ दि॒-
व्यस्य॑ चे॒तति॑ अ॒वन् अ॒व॑तीः उ॒प॑नः दु॒रः च॒र अ॒न॒मी॒वः रु॒द्र जा॑सु
नः भ॒व ॥ २ ॥ या ते दि॒द्युत् अ॒वऽसृ॑ष्टा दि॒वः परि॑ क्ष॒मया॑ च॒रति॑ परि॒
सा वृ॒ण॒क्तु नः॑ सह॒स्रं ते सु॒ऽअ॒पि॒वा॒त भे॒षजा॑ मा नः॒ तो॒केषु॑ तन॒-
येषु॑ रि॒रिषः॑ ॥ ३ ॥ मा नः॒ व॒धीः रु॒द्र मा॑ परा॒दाः मा ते॒भूम॑ प्र॒ऽसि॒-
तौ ही॒कृ॒तस्य॑ आ नः॒ भ॒ज ब॒र्हिषि॑ जी॒वऽश॑से यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति-
ऽभिः सदा॑ नः ॥ ४ ॥ १३ ॥

॥ ४७ ॥ आ॒पः यं वः॒ प्र॒थ॒मं दे॒वऽय॑तंः इं॒द्रऽपा॑नं॒ ऊ॒र्मि अ॒कृ॒-
ण॒त इ॒कृ॒तः तं वः॒ व॒यं श्रु॑चिं अ॒रि॒प्रं अ॒द्य घृ॑तऽमु॒षं म॒धुऽम॑तं व॒ने म॑
॥ १ ॥ तं ऊ॒र्मि आ॒पः म॒धुम॑त्तऽत॒मं वः॒ अ॒पां न॑पा॒त अ॒वतु॑ आ॒शु-
ऽहे॒मा य॑स्मिन् इं॒द्रः व॑सु॒ऽभिः मा॑द॒याति॑ तं अ॒श्या॑म॒ दे॒वऽय॑तंः वः
अ॒द्य ॥ २ ॥ श॒तऽप॑वि॒चाः स्व॒धया॑ म॒द॑तीः दे॒वीः दे॒वानां॑ अ॒पि यं॑-
ति पा॒थः ताः इं॒द्रस्य॑ न मि॒न॑न्ति व॒तानि॑ सि॒न्धुऽभ्यः॑ ह॒व्यं घृ॑तऽव॒त्
जु॒होत॑ ॥ ३ ॥ याः सूर्यैः॑ र॒श्मिऽभिः॑ आ॒ऽत॒तान॑ या॒भ्यः इं॒द्रः अ॒र॑दत्
गा॒तुं ऊ॒र्मि ते॑ सि॒न्धवः॑ व॒रि॒वः धा॑त॒न नः॑ यू॒यं पा॒त स्व॒स्तिऽभिः॑ स-
दा॑ नः ॥ ४ ॥ १४ ॥

॥ ४८ ॥ ऋ॒भु॒क्ष॒णः वा॒जाः मा॑द॒य॒ध्वं अ॒स्मे न॒रः म॒घऽवा॑नः

सुतस्य आ वः अवाचः क्रतवः न यातां विऽभ्वः रथं नयं वर्तयंतु
 ॥१॥ ऋभुः ऋभुऽभिः अभि वः स्याम विऽभ्वः विभुऽभिः शर्वसा
 शर्वासि वाजः अस्मान् अवतु वाजऽसातौ इंद्रेण युजा तरुषेम
 वृचं ॥२॥ ते चित् हि पूर्वीः अभि संति शासा विश्वान् अर्यैः उप-
 रऽताति वन्वन् इंद्रः विऽभ्वां ऋभुक्षाः वाजः अर्यैः शचोः मिथ-
 त्या कृण्वन् वि नृम्णं ॥३॥ नु देवासः वरिवः कर्तन् नः भूत नः
 विश्वे अवसे सऽजोषाः सं अस्मे इषं वसवः द्दीरन् यूयं पात
 स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥४॥ १५॥

॥४९॥ समुद्रऽज्येष्ठाः सलिलस्य मध्यात् पुनानाः यन्ति अ-
 निऽविशमानाः इंद्रः याः वृज्जी वृषभः रराद ताः आपः देवीः इह
 मां अवन्तु ॥१॥ याः आपः दिव्याः उत वा स्रवन्ति खनिचिमाः उत
 वा याः स्वयंऽजाः समुद्रऽअर्थाः याः शुचयः पावकाः ताः आपः
 देवीः इह मां अवन्तु ॥२॥ यासां राजा वरुणः याति मध्ये सत्या-
 नृते अवऽपश्यन् जनानां मधुश्चुतः शुचयः याः पावकाः ताः
 आपः देवीः इह मां अवन्तु ॥३॥ यासु राजा वरुणः यासु सोमः
 विश्वे देवाः यासु ऊर्जे मदन्ति वैश्वानरः यासु अग्निः प्रऽविष्टः
 ताः आपः देवीः इह मां अवन्तु ॥४॥ १६॥

॥५०॥ आ मां मिचावरुणा इह रक्षतं कुलाययत् विऽश्वयत्
 मानः आ गन् अजकाऽवं दुः ऽहशीकं तिरः दधे मा मां पद्येन र-
 पसा विदत् त्सरुः ॥१॥ यत् विऽजामन् परुषि वंदनं भुवत् अ-
 ष्टीवंतौ परि कुल्फौ च देहत् अग्निः तत् शोचन् अप बाधतां इतः
 मा मां पद्येन रपसा विदत् त्सरुः ॥२॥ यत् शल्मलौ भवति यत्

नृदीषु यत् ओषधीभ्यः परि जायते विषं विश्वे देवाः निः इतः तत्
 सुवन्तु मा मां पद्येन रपसा विदत् त्सरुः ॥ ३ ॥ याः प्रऽवतः नि-
 ऽवतः उतऽवतः उदुन्ऽवतीः अनुदुकाः च याः ताः अस्मभ्यै प-
 यसा पिबन्मानाः शिवाः देवीः अशिपदाः भवन्तु सर्वाः नद्यः अ-
 शिमिदाः भवन्तु ॥ ४ ॥ १७ ॥

॥ ५१ ॥ आदित्यानां अवसा नूतनेन सखीमहिं शर्मेणा शं-
 ऽतमेन अनागाः ऽत्वे अदितिऽत्वे तुरासः इमं यज्ञं दधतु ओष-
 माणाः ॥ १ ॥ आदित्यासः अदितिः मादयन्तां मित्रः अर्येमा वरुणः
 रजिष्ठाः अस्माकं संतु भुवनस्य गोपाः पिबन्तु सोमं अवसे नः
 अद्य ॥ २ ॥ आदित्याः विश्वे मरुतः च विश्वे देवाः च विश्वे ऋ-
 भवः च विश्वे इंद्रः अग्निः अश्विनां तुस्तुवानाः यूयं पात स्वस्ति-
 ऽभिः सदा नः ॥ ३ ॥ १८ ॥

॥ ५२ ॥ आदित्यासः अदितयः स्याम पूः देवऽचा वसवः मर्त्य-
 ऽचा सनेम मित्रावरुणा सनतः भवेम द्यावापृथिवी भवतः
 ॥ १ ॥ मित्रः तत् नः वरुणः ममहन्त शर्मे तोकाय तनयाय गोपाः
 मा वः भुजेम अन्यऽजातं एनः मा तत् कर्म वसवः यत् चर्यध्वे
 ॥ २ ॥ तुरण्यवः अंगिरसः नक्षत्रं रत्नं देवस्य सवितुः इयानाः
 पिता च तत् नः महान् यजत्रः विश्वे देवाः सऽमनसः जुषन्त
 ॥ ३ ॥ १९ ॥

॥ ५३ ॥ प्र द्यावा यज्ञैः पृथिवी नमः ऽभिः सऽबाधः ईळे बृ-
 हती यजत्रे ते चित् हि पूर्वं कवयः गृणन्तः पुरः मही दधिरे

देवऽपुत्रे० ॥ १॥ प्रपूर्वेऽजे० पितरां नयसीभिः गीऽभिः कृणुध्वं
सर्दने चतस्य आ नः द्यावापृथिवी दैव्येन जनेन यातं महि वां
वरुणं ॥ २॥ उतो हि वां रत्नऽधेयानि संति पुरुणि द्यावापृ-
थिवी सुऽदासे अस्मे धत्तं यत् असत् अस्कृधोयु यूयं पात स्व-
स्तिऽभिः सदानः ॥ ३॥ २० ॥

॥ ५४ ॥ वास्तोः पते प्रति जानीहि अस्मान् सुऽआवेशः अ-
नमीवः भव नः यत् त्वा ईमहे प्रति तत् नः जुषस्व शं नः भव
द्विऽपदे शं चतुऽपदे ॥ १॥ वास्तोः पते प्रऽतरणः नः एधि गय-
ऽस्फानः गोभिः अश्वेभिः इंदो अजरासः ते सख्ये स्याम पिता-
ऽइव पुत्रान् प्रति नः जुषस्व ॥ २॥ वास्तोः पते शमया संऽसदा
ते सक्षीमहि रणया गातुऽमत्या पाहि शेमे उत योगे वरं नः
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदानः ॥ ३॥ २१ ॥

॥ ५५ ॥ अमीवऽहा वास्तोः पते विश्वा रूपाणि आऽविशन्
सखा सुऽशेवः एधि नः ॥ १॥ यत् अर्जुन सारमेय दतः पिशंग
यच्छसे विऽइव भ्राजते चृष्टयः उप स्रक्केषु वपसतः नि सु स्वप
॥ २॥ स्तेनं राय सारमेय तस्करं वा पुनःऽसर स्तोतृन् इंद्रस्य राय-
सि किं अस्मान् दुच्छुनऽयसे नि सु स्वप ॥ ३॥ त्वं सूकरस्य दुर्द्वहि
तव दुर्द्वत्तु सूकरः स्तोतृन् इंद्रस्य रायसि किं अस्मान् दुच्छुनऽयसे
नि सु स्वप ॥ ४॥ सस्तु माता सस्तु पिता सस्तु श्वा सस्तु विश्वपतिः
ससंतु सर्वे ज्ञातयः सस्तु अयं अभितः जनः ॥ ५॥ यः आस्ते यः च
चरति यः च पश्यति नः जनः तेषां संहन्मः अक्षाणि यथा इदं
हर्म्यं तथा ॥ ६॥ सहस्रऽश्रुंगः वृषभः यः समुद्रात् उतऽआचरत्

तेन सहस्येन वयं नि जनान् स्वापयामसि ॥ ७ ॥ प्रोष्टेऽश्याः
वष्टेऽश्याः नारीः याः तल्पेऽशीवरीः स्त्रियः याः पुण्येऽगंधाः
ताः सर्वाः स्वापयामसि ॥ ८ ॥ २२ ॥ ३ ॥

॥ ५६ ॥ के ई विऽअक्ताः नरः सऽनीळाः रुद्रस्य मर्याः अध
सुऽअश्वाः ॥ १ ॥ नकिः हि एषां जनुषि वेदं ते अंग विद्रे मिथः
जनिचै ॥ २ ॥ अभि स्वऽपूभिः मिथः वपंत वातऽस्वनसः श्येनाः
अस्पृधन् ॥ ३ ॥ एतानि धीरः निण्या चिकेत पृश्निः यत् ऊधः मही
जभार ॥ ४ ॥ सा विद् सुऽवीरा मरुतऽभिः अस्तु सनात् सहंती
पुथंती नृम्ण ॥ ५ ॥ यामै येष्टाः शुभा शोभिष्ठाः श्रिया संऽमिष्टाः
ओजऽभिः उयाः ॥ ६ ॥ उयं वः ओजः स्थिरा शर्वासि अधं मरुत-
ऽभिः गुणः तुविष्मान् ॥ ७ ॥ शुभ्रः वः शुष्मः क्रुध्मी मनांसि
धुनिः मुनिः इव शर्धस्य धृष्णोः ॥ ८ ॥ सनेमि अस्मत् युयोत दिद्युं
मा वः दुऽमतिः इह प्रणक्नः ॥ ९ ॥ प्रिया वः नाम हुवे तुराणां
आ यत् तृपत् मरुतः वावशानाः ॥ १० ॥ २३ ॥ सुऽआयुधासः
इष्मिणः सुऽनिष्काः उत स्वयं तन्वः शुभमानाः ॥ ११ ॥ शुचीं
वः हव्या मरुतः शुचीनां शुचिं हिनोमि अध्वरं शुचिऽभ्यः ऋ-
तेन सत्यं ऋतऽसापः आयन् शुचिऽजन्मानः शुचयः पावकाः
॥ १२ ॥ असेषु आ मरुतः खादयः वः वक्षःऽसु रुक्माः उपऽशिश्नि-
याणाः वि विऽद्युतः न वृष्टिऽभिः रुचानाः अनु स्वधां आयुधैः
यच्छमानाः ॥ १३ ॥ प्र बुध्या वः ईरते महांसि प्र नामानि प्रऽय-
ज्यवः तिरध्वं सहस्रियं दम्यं भागं एतं गृहऽमेधीयं मरुतः जुषध्वं
॥ १४ ॥ यदि स्तुतस्य मरुतः अधिऽइथ इत्या विप्रस्य वाजिनः
हवीमन् मक्षुरायः सुऽवीर्यस्य दात नु चित् यं अन्यः आऽदभन्त

अरावा ॥ १५ ॥ २४ ॥ अत्यासः न ये मरुतः सुऽअंचः यक्षऽहशः न
 शुभयैत मयीः ते हर्म्येऽस्थाः शिशवः न शुभाः वत्सासः न प्रऽक्री-
 ळिनः पयऽधाः ॥ १६ ॥ दृश्यन्तः नः मरुतः मृकृतु वरिवस्यन्तः
 रोदसी सुऽमेकैः आरे गोऽहा नृऽहा वधः वः अस्तु मुग्धेभिः अ-
 स्मे वसवः नमध्वं ॥ १७ ॥ आ वः होता जोहवीति सत्तः सचाचीं
 रातिं मरुतः गृणानः यः ईवतः वृषणः अस्ति गोपाः सः अइ-
 यावी हवते वः उक्थैः ॥ १८ ॥ इमे तुरं मरुतः रमयन्ति इमे सहः
 सहसः आ नमन्ति इमे शंसं वनुष्यतः नि पाति गुरु द्वेषः अररुषे
 दधन्ति ॥ १९ ॥ इमे रधं चित् मरुतः जुनन्ति भूमिं चित् यथा वसवः
 जुषन्त अपं बाधध्वं वृषणः तमांसि धत्त विश्वं तनयं तोकं अस्मे
 ॥ २० ॥ २५ ॥ मा वः दाचात् मरुतः निः अराम मा पश्चात् दुष्म-
 रथ्यः विऽभागे आ नः स्याहं भजतन वसव्ये यत् ई सुऽजातं वृ-
 षणः वः अस्ति ॥ २१ ॥ सं यत् हनैत मन्युऽभिः जनासः शूराः यु-
 ह्नीषु ओषधीषु विष्णु अध स्म नः मरुतः रुद्रियासः चातारः भूत
 पृतनासु अर्यैः ॥ २२ ॥ भूरि चक्र मरुतः पित्र्याणि उक्थानि या
 वः शस्यन्ते पुरा चित् मरुत्ऽभिः उयः पृतनासु साळ्हा मरुत्-
 ऽभिः इत् सनिता वाजं अवी ॥ २३ ॥ अस्मे वीरः मरुतः शुष्मी
 अस्तु जनानां यः असुरः विऽधर्ता अपः येन सुऽक्षितयै तरेम
 अध स्वं ओकः अभि वः स्याम ॥ २४ ॥ तत् नः इंद्रः वरुणः मित्रः
 अग्निः आपः ओषधीः वनिनः जुषन्त शमैन् स्याम मरुतां उप-
 ऽस्थे यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ २५ ॥ २६ ॥

॥ ५७ ॥ मध्वः वः नाम मरुतं यजचाः प्र यज्ञेषु शर्वसा मदन्ति
 ये रेजयैति रोदसी चित् उवीं पिबन्ति उत्सं यत् अयासुः उयाः

॥ १॥ निऽचेतारः हि मरुतः गृणन्तं प्रऽनेतारः यजमानस्य मन्त्र
 अस्माकं अद्य विदथेषु बर्हिः आ वीतये सदत् पिप्रियाणाः ॥ २॥
 न एतावत् अन्ये मरुतः यथा इमे भ्राजन्ते रुक्मैः आयुधैः तनूभिः
 आ रोदसी विश्वऽपिशः पिशानाः समानं अजि अजते शुभे कं
 ॥ ३॥ ऋधक् सा वः मरुतः दिद्युत् अस्तु यत् वः आगः पुरुषतां
 कराम मा वः तस्यां अपि भूम यजचाः अस्मे वः अस्तु सुऽमतिः
 चनिष्ठा ॥ ४॥ कृते चित् अचं मरुतः रणत् अनवद्यासः शुचयः
 पावकाः प्र नः अवत् सुमतिऽभिः यजचाः प्र वाजैभिः तिरत्
 पुष्यसैनः ॥ ५॥ उत स्तुतासः मरुतः व्यन्तु विश्वेभिः नामऽभिः नरः
 हवीषि ददात नः अमृतस्य प्रऽजायै जिगृत् रायः सूनृतां मघा-
 नि ॥ ६॥ आ स्तुतासः मरुतः विश्वे ऊती अच्छं सूरीन सर्वऽताता
 जिगात् येनः त्वनां श्रुतिनः वर्धयैति यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा
 नः ॥ ७॥ २७॥

॥ ५८॥ प्र साकंऽउक्षे अर्चन्त गणाय यः दैव्यस्य धाम्नः तुवि-
 ष्मान् उत शोदन्ति रोदसी महिऽत्वा नक्षन्ते नाकं निऽऽहृतेः
 अवंशात् ॥ १॥ जनूः चित् वः मरुतः लेथेण भीमासः तुविऽम-
 न्यवः अयासः प्र ये महःऽभिः ओजसा उत संति विश्वः वः यामन्
 भयते स्वःऽहक् ॥ २॥ बृहत् वयः मघवन्तऽभ्यः दधात जुजौषन् इत्
 मरुतः सुऽस्तुतिं नः गतः न अध्वा वि तिराति जन्तुं प्र नः स्याह्ना-
 भिः ऊतिऽभिः तिरत् ॥ ३॥ युष्माऽऊतः विप्रः मरुतः शतस्वी
 युष्माऽऊतः अर्वा सहुरिः सहस्री युष्माऽऊतः संऽराट् उत हन्ति
 वृचं प्र तत् वः अस्तु धृतयः देणं ॥ ४॥ तान् आ रुद्रस्य मीळहुषः
 विवासे कुवित् न संति मरुतः पुनः नः यत् सस्वती जिहीळिरे

अ० ५. अ० ४. व० ३०.] ॥ ४३ ॥ [म० ७. अ० ४. सू० ५९.]

यत् अविः अवं तत् एनः ईमहे तुराणां ॥ ५ ॥ प्र सा वाचि सु-
ऽस्तुतिः मघोनां इदं सुऽउक्तं मरुतः जुषन्त आरात् चित् द्वेषः
वृषणः युयोत यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ६ ॥ २८ ॥

॥ ५९ ॥ यं चायध्वे इदं देवासः यं च नयथ तस्मै अग्ने वरुण
मित्रं अर्यमन् मरुतः शर्मयच्छत ॥ १ ॥ युष्माकं देवाः अवसा अ-
हनि प्रिये ईजानः तरति द्विषः प्र सः क्षयं तिरते वि महीः इषः
यः वः वराय दाशति ॥ २ ॥ नहि वः चरमं च न वसिष्ठः परिऽमं-
सते अस्माकं अद्य मरुतः सुते सचा विश्वे पिबन्त कामिनः ॥ ३ ॥
नहि वः ऊतिः पृतनासु मधेति यस्मै अराध्वं नरः अभि वः आ
अवर्त सुऽमतिः नवीयसी नूयं यात पिपीषवः ॥ ४ ॥ ओ सु घृ-
ष्टिऽराधसः यातनं अंधांसि पीतये इमा वः हव्या मरुतः ररे हि कं
मो सु अन्यत्र गंतन् ॥ ५ ॥ आ च नः बर्हिः सदत अवित च नः
स्पर्हाणि दातवे वसु अस्त्रेधन्तः मरुतः सोम्ये मधौ स्वाहा इह
मादयाध्वै ॥ ६ ॥ २९ ॥ सस्वः चित् हि तन्वः शुभमानाः आहंसासः
नीलं ऽपृष्टाः अपमन् विश्वं शर्धः अभितः मा नि सेदु नरः न र-
खाः सर्वने मदतः ॥ ७ ॥ यः नः मरुतः अभि दुऽदृणायुः तिरः
चित्तानि वसवः जिघांसति दुहः पाशान् प्रति सः मुचीष्ट तपि-
ष्टेन हन्मना हंतन् तं ॥ ८ ॥ सां ऽतपनाः इदं हविः मरुतः तत् जु-
जुष्टन् युष्माकं ऊती रिशादसः ॥ ९ ॥ गृहं ऽमेधासः आ गत मरुतः
मा अपभूतन् युष्माकं ऊती सुऽदानवः ॥ १० ॥ इह ऽइह वः स्व-
ऽतवसः कवयः सूर्यं ऽत्वचः यज्ञं मरुतः आ वृणे ॥ ११ ॥ अंबकं य-
जामहे सुगंधिं पुष्टिवर्धनं उर्वारुकमिव बंधनान्मृत्योर्मुक्षीय
मामृतात ॥ १२ ॥ ३० ॥ ४ ॥

॥६०॥ यत् अद्य सूर्यं ब्रवः अनागाः उत्तयन् मित्राय वरु-
णाय सत्यं वयं देवऽवा अदिते स्याम तव प्रियासः अर्यमन् गु-
णंतः ॥१॥ एषः स्यः मित्रावरुणा नृऽचक्षाः उभे उत् एति सूर्यः
अभिज्मन् विश्वस्य स्यातुः जगतः च गोपाः ऋजु मर्तेषु वृजिना
च पश्यन् ॥२॥ अयुक्त सप्त हरितः सधऽस्थात् याः ईं वहति सूर्यं
घृताचीः धामानि मित्रावरुणा युवाकुः सं यः यूथाऽइव जनि-
मानि चष्टे ॥३॥ उत् वां पृक्षासः मधुऽमंतः अस्थुः आ सूर्यः अरु-
हत् शुक्रं अर्णैः यस्मै आदित्याः अध्वनः रदंति मित्रः अर्यमा व-
रुणः सऽजोषाः ॥४॥ इमे चेतारः अनृतस्य भूरैः मित्रः अर्यमा
वरुणः हि संति इमे ऋतस्य ववृधुः दुरोणे शग्मासः पुत्राः अदितेः
अदध्याः ॥५॥ इमे मित्रः वरुणः दुऽदभासः अचेतसं चित् चित्-
यंति दक्षैः अपि क्रतुं सुऽचेतसं वतंतः तिरः चित् अंहः सुऽपथा
नयंति ॥६॥१॥ इमे दिवः अनिऽमिषा पृथिव्याः चिकित्वांसः अ-
चेतसं नयंति प्रऽव्राजे चित् नद्यः गाधं अस्ति पारं नः अस्य वि-
ष्पितस्य पर्वन् ॥७॥ यत् गोपावत् अदितिः शर्म भद्रं मित्रः
यच्छति वरुणः सुऽदासे तस्मिन् आ तोकं तनयं दधानाः
मा कर्म देवऽहेळनं तुरासः ॥८॥ अव वेदिं होत्राभिः यजेत
रिपः काः चित् वरुणऽधृतः सः परि द्वेषऽभिः अर्यमा वृणक्तु
उरु सुऽदासे वृषणौ ऊं लोकां ॥९॥ सस्वः चित् हि संऽज्ञतिः
लेषी एषां अपीच्येन सहसा सहते युष्मत् भिया वृषणः रेज-
मानाः दक्षस्य चित् महिना मृळतं नः ॥१०॥ यः ब्रह्मणे
सुऽमतिं आऽयजति वाजस्य सातौ परमस्य रायः सीक्षंत
मन्युं मघऽवानः अर्यैः उरु क्षयाय चक्रिरे सुऽधातु ॥११॥
इयं देवा पुरऽहिंतिः युवऽभ्यां यज्ञेषु मित्रावरुणौ अकारि

विश्वानि दुः५गा पिपृतं तिरः नः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा
नः ॥ १२ ॥ २ ॥

॥ ६१ ॥ उत् वां चक्षुः वरुणा सुऽप्रतीकं देवयोः एति सूर्यः त-
तन्वान् अभि यः विश्वा भुवनानि चष्टे सः मन्युं मर्त्येषु आ चिक्रेत्
॥ १ ॥ प्र वां सः मित्रावरुणौ ऋतऽवा विप्रः मन्मानि दीर्घऽश्रुत्
इयति यस्य ब्रह्माणि सुऽक्रतू० अवाथः आ यत् क्रत्वा न शरदः
पृथेये ॥ २ ॥ प्र उरोः मित्रावरुणा पृथिव्याः प्र दिवः ऋषात् वृ-
हतः सुऽदानू० स्पशः दधाथे ओषधीषु विश्वि ऋधक् यतः अनि-
ऽमिषं रक्षमाणा ॥ ३ ॥ शंसं मिचस्यं वरुणस्य धामं शुषमः रोद-
सीं बद्धे महिऽत्वा अयन् मासाः अयज्वनां अवीराः प्र यज्ञ-
ऽमन्मा वृजनं तिराते ॥ ४ ॥ अमूरा विश्वा वृषणौ इमाः वां न यामु
चित्रं दहशे न यक्षं दुहः सचंते अनृता जनानां न वां निरयानि
अचिते अभूवन् ॥ ५ ॥ सं ऊं वां यज्ञं मह्यं नमः ऽभिः हुवे वां मि-
त्रावरुणा सुऽबार्धः प्र वां मन्मानि ऋचसे नवानि कृतानि ब्रह्म
जुजुषन् इमानि ॥ ६ ॥ इयं देवा पुरः ऽहितिः युवऽभ्यां यज्ञेषु मि-
त्रावरुणौ अकारि विश्वानि दुः५गा पिपृतं तिरः नः यूयं पात
स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ ३ ॥

॥ ६२ ॥ उत् सूर्यः बृहत् अचीषि अश्रेत् पुरु विश्वा जनिम
मानुषाणां समः दिवा दहशे रोचमानः क्रत्वा कृतः सुऽकृतः कर्तृ-
ऽभिः भूत् ॥ १ ॥ सः सूर्यं प्रति पुरः नः उत् गाः एभिः स्तोमेभिः
एतशेभिः एवैः प्र नः मित्राय वरुणाय वोचः अनागसः अर्यम्णे
अग्रये च ॥ २ ॥ वि नः सहस्रं श्रुस्यः रदंतु ऋतऽवानः वरुणः मिचः

अ० ५. अ० ५. व० ६.]

॥४६॥

[म० ७. अ० ४. सू० ६४.]

अग्निः यच्छतु चंद्राः उपऽमनः अर्के आ नः कामै पूपुरंतु स्तवा-
नाः ॥३॥ द्यावाभूमी अदिते चासीथां नः ये वां जडुः सुऽजनि-
मानः ऋषे मा हेळे भूम वरुणस्य वायोः मा मित्रस्य प्रियऽत-
मस्य नृणां ॥४॥ प्र बाहवा सिमृतं जीवसे नः आ नः गव्यूतिं उ-
क्षतं घृतं न आ नः जने अवयतं युवाना श्रुतं मे मित्रावरुणा हवा
इमा ॥५॥ नु मित्रः वरुणः अर्यमा नः त्मने तो काय वरिवः दधंतु
सुऽगा नः विश्वा सुऽपथानि संतु यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा
नः ॥६॥४॥

॥६३॥ उत् ऊं एति सुऽभगः विश्वऽचक्षाः साधारणः सूर्यः
मानुषाणां चक्षुः मित्रस्य वरुणस्य देवः चर्मऽइव यः संऽअवि-
व्यक्तमांसि ॥१॥ उत् ऊं एति प्रऽसविता जनानां महान् केतुः
अर्णवः सूर्यस्य समानं चक्रं परिऽआविवृत्सन् यत् एतशः वहति
धूः सु युक्तः ॥२॥ विऽभ्राजमानः उषसां उपऽस्थात् रेभैः उत्
एति अनुऽमद्यमानः एषः मे देवः सविता चच्छंद यः समानं न
प्रऽमिनानि धाम ॥३॥ दिवः रुक्मः उरुऽचक्षाः उत् एति दूरे-
ऽअर्थः तरणिः भ्राजमानः नूनं जनाः सूर्येण प्रऽसूताः अर्यन्
अर्थानि कृण्वन् अपांसि ॥४॥ यत्र चक्रुः अमृताः गातुं अस्मै
श्येनः न दीयन् अनु एति पाथः प्रति वां सूरै उत्ऽइते विधेम
नमः ऽभिः मित्रावरुणा उत् हव्यैः ॥५॥ नु मित्रः वरुणः अर्यमा
नः त्मने तो काय वरिवः दधंतु सुऽगा नः विश्वा सुऽपथानि संतु
यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा नः ॥६॥५॥

॥६४॥ दिवि क्षयंता रजसः पृथिव्यां प्र वां घृतस्य निः ऽनिजः

ददीरन् हव्यं नः मित्रः अर्यमा सुऽजातः राजा सुऽक्षत्रः वरुणः
 जुषत ॥ १ ॥ आ राजाना महः ऋतस्य गोपा सिंधुऽपती० क्षत्रिया
 यात अर्वाक् इळां नः मित्रावरुणा उत वृष्टिं अव दिवः इन्वतं
 जीरऽदानू ॥ २ ॥ मित्रः तत् नः वरुणः देवः अर्यः प्र साधिष्ठेभिः
 पथिऽभिः नयंतु ब्रवंत् यथा नः आत् अरिः सुऽदासे इषा मदेम
 सह देवऽगोपाः ॥ ३ ॥ यः वां गते मनसा तक्षत् एतं ऊर्ध्वा धीतिं
 कृणवंत् धारयत् च उक्षेथां मित्रावरुणा घृतेन ता राजाना सु-
 ऽक्षितीः तर्पयेथां ॥ ४ ॥ एषः स्तोमः वरुण मित्र तुभ्यं सोमः शुक्रः
 न वायवे अयामि अविष्टं धियः जिगृतं पुरंऽधीः यूयं पात स्व-
 स्तिऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ६ ॥ प्रति वां सूरै उतऽइते सुऽउक्तैः मित्रं हुवे वरुणं पूत-
 ऽदक्षं ययौः असुर्यं अक्षितं ज्येष्ठं विश्वस्य यामन् आऽचिता जि-
 गत्सु ॥ १ ॥ ता हि देवानां असुरा तौ अर्या ता नः क्षितीः करतं
 ऊर्जयंतीः अश्याम मित्रावरुणा वयं वां द्यावा च यत्र पीपयन्
 अहा च ॥ २ ॥ ता भूरिऽपाशौ अनृतस्य सेतू दुःऽअत्येतू० रिपवे
 मर्त्याय ऋतस्य मित्रावरुणा पथा वां अपः न नावा दुःऽइता
 तरेम ॥ ३ ॥ आ नः मित्रावरुणा हव्यऽजुष्टिं घृतेः गव्यूतिं उक्षतं
 इळाभिः प्रति वां अत्र वरं आ जनाय पृणीतं उन्नः दिव्यस्य चा-
 रोः ॥ ४ ॥ एषः स्तोमः वरुण मित्र तुभ्यं सोमः शुक्रः न वायवे
 अयामि अविष्टं धियः जिगृतं पुरंऽधीः यूयं पात स्वस्तिऽभिः
 सदा नः ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥ ६६ ॥ प्र मित्रयोः वरुणयोः स्तोमः नः एतु शूयः नमस्वान

तुविऽजातयोः ॥ १ ॥ या धारयंत देवाः सुऽदक्षा दक्षऽपितरा
 अमुर्याय प्रऽमहसा ॥ २ ॥ तान् स्तिऽपा तनूऽपा वरुण जरितृ-
 णां मित्र साधयंत धियः ॥ ३ ॥ यत् अद्य सूर उतऽइते अनागाः
 मित्रः अर्यमा सुवाति सविता भगः ॥ ४ ॥ सुप्रऽअवीः अस्तु सः
 क्षयः प्रनु यामन् सुऽदानवः ये नः अंहः अतिऽपिप्रति ॥ ५ ॥ ८ ॥
 उत स्वऽराजः अदितिः अदव्यस्य व्रतस्य ये महः राजानः ईशते
 ॥ ६ ॥ प्रति वां सूर उतऽइते मित्रं गृणीषे वरुणं अर्यमणं रिशादसं
 ॥ ७ ॥ राया हिरण्यऽया मतिः इयं अवृकाय शवसे इयं विप्रामे-
 धऽसातये ॥ ८ ॥ ते स्याम देव वरुण ते मित्र सूरिऽभिः सह इधं
 स्वः० च धीमहि ॥ ९ ॥ बहवः सूरऽचक्षसः अग्निऽजिह्वाः ऋत-
 ऽवृधः चीणि ये येसुः विदधानि धीतिऽभिः विश्वानि परिभूति-
 ऽभिः ॥ १० ॥ १० ॥ वि ये दधुः शरदं मासं आत् अहः यज्ञं अक्तुं च आत्
 ऋचं अनाप्यं वरुणः मित्रः अर्यमा क्षत्रं राजानः आशत ॥ ११ ॥
 तत् वः अद्य मनामहे सुऽउक्तेः सूर उतऽइते यत् ओहते वरुणः
 मित्रः अर्यमा यूयं ऋतस्य रथ्यः ॥ १२ ॥ ऋतऽवानः ऋतऽजाताः
 ऋतऽवृधः घोरासः अनृतऽद्विषः तेषां वः सुम्ने सुच्छर्दिऽतमे
 नरः स्याम ये च सूरयः ॥ १३ ॥ उत ऊं त्यत् दर्शतं वपुः दिवः एति
 प्रतिऽहरे यत् ई आशुः वहति देवः एतशः विश्वस्मै चक्षसे अरं
 ॥ १४ ॥ शीर्ष्णऽशीर्ष्णः जगतः तस्थुषः पतिं समया विश्वं आ
 रजः सप्त स्वसारः सुविताय सूर्यं वहति हरितः रथे ॥ १५ ॥ १० ॥
 तत् चक्षुः देवऽहितं शुक्रं उतऽचरत् पश्येम शरदः शतं जीवेम
 शरदः शतं ॥ १६ ॥ कार्येभिः अदाभ्या आ यातं वरुण द्युऽमत
 मित्रः च सोमऽपीतये ॥ १७ ॥ दिवः धामऽभिः वरुण मित्रः
 च आ यातं अदुहा पिबतं सोमं आऽतुजी० ॥ १८ ॥ आ यातं

मि॒त्रा॒व॒रु॒णा जु॒षा॒णी आऽह॒तिं न॒रा पा॒तं सोमं॑ च॒त॒ऽव॒धा
॥ १९ ॥ ११ ॥

॥ ६७ ॥ प्रति॑ वां रथं॑ नृ॒ऽप॒ती० ज॒र॒ध्वै ह॒विष्म॑ता मन॑सा य॒-
ज्ञि॒र्येन॑ यः वां दू॒तः न धि॒ष्ण्यौ अ॒जी॒गः अ॒र्च्छ॑ स॒नुः न पि॒तरा॑
वि॒व॒क्त्रि॑ ॥ १ ॥ अ॒शो॒चि अ॒ग्निः संऽइ॒धा॒नः अ॒स्मे उ॒पो अ॒ह॒श्च॒न
तम॑सः चि॒त् अ॒न्ताः अ॒चेति॑ के॒तुः उ॒षसः॑ पु॒रस्ता॑त् श्रि॒ये दि॒वः दु॒-
हि॒तुः जा॒य॒मा॒नः ॥ २ ॥ अ॒भि वां नू॒नं अ॒श्वि॒ना सु॑ऽहो॒ता स्तोमैः॑
सि॒स॒क्ति॒ ना॒स॒त्या वि॒व॒क्त्रान् पू॒र्वीभिः॑ या॒तं प॒थ्याभिः॑ अ॒र्वाक्
स्वःऽवि॒दा वसु॑ऽम॒ता रथे॑न ॥ ३ ॥ अ॒वोः वां नू॒नं अ॒श्वि॒ना यु॒वाकुः॑
हु॒वे यत् वां सु॒ते मा॒ध्वी वसु॑ऽयुः आ वां व॒हंतु॑ स्थ॒वि॒रासः॑ अ॒श्व्याः
पि॒वा॒थः अ॒स्मे सु॑ऽसु॒ता म॒धूनि॑ ॥ ४ ॥ प्रा॒चीं जुं दे॒वा अ॒श्वि॒ना
धि॒र्यमे॑ अ॒मृ॒धां सा॒तये॑ कृ॒तं वसु॑ऽयुं वि॒श्व्याः अ॒वि॒ष्टं वा॒जे आ पु॒रै-
ऽधीः॑ ता नः श॒क्तं श॒ची॒ऽप॒ती० श॒चीभिः॑ ॥ ५ ॥ १२ ॥ अ॒वि॒ष्टं धी॒षु
अ॒श्वि॒ना नः आ॒सु प्र॒जाऽव॑त् रे॒तः अ॒ह॒यं नः अ॒स्तु आ वां तो॒के
तन॑ये तू॒त॒जा॒नाः सु॑ऽर॒त्ना॒सः दे॒वऽवी॑तिं ग॒मेम॑ ॥ ६ ॥ ए॒षः स्यः
वां पू॒र्व॒ग॒त्वाऽइ॒व स॒ख्ये नि॒ऽधिः हि॒तः मा॒ध्वी रा॒तः अ॒स्मे अ॒-
है॒ळता॑ मन॑सा आ या॒तं अ॒र्वाक् अ॒श्व॒न्ता ह॒व्यं मा॒नु॒षीषु॑ वि॒ष्णु ॥ ७ ॥
ए॒कस्मि॑न् यो॒गे भु॒र॒णा स॒मा॒ने परि॑ वां स॒प्र स॒व॒तः रथं॑ गा॒त् न
वा॒य॒न्ति॑ सु॒ऽभ्वः दे॒वऽयु॑क्ताः ये वां धूःऽसु त॒रण॑यः व॒ह॑न्ति ॥ ८ ॥
अ॒स॒श्च॒ता म॒घ॒व॒त्ऽभ्यः॑ हि भू॒तं ये रा॒या म॒घऽदे॒यं जु॒न॑न्ति प्र ये
ब॒धुं सू॒नृता॑भिः ति॒र॑न्ते ग॒व्या पृ॒च॑न्तः अ॒श्व्या म॒घा॒नि ॥ ९ ॥ नु मे
ह॒वं आ शृ॒णु॒तं यु॒वाना॑ या॒सि॒ष्टं व॒र्तिः अ॒श्वि॒नौ इ॒राऽव॑त् ध॒त्तं र॒-
त्ना॒नि ज॒र॑तं च॒सू॒रीन् यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति॒ऽभिः सदा॑ नः ॥ १० ॥ १३ ॥

॥ ६८ ॥ आ शुभा यातं अश्विना सुऽअश्वी गिरः दत्ता जुजुषा-
 णा युवाकोः हव्यानि च प्रतिऽभृता वीतं नः ॥ १ ॥ प्र वां अंधांसि
 मद्यानि अस्पृः अरं गंतं हविषः वीतये मे तिरः अर्यः हवनानि
 श्रुतं नः ॥ २ ॥ प्र वां रथः मनःऽजवाः इयति तिरः रजांसि अश्वि-
 ना शतऽकृतिः अस्मभ्यं सूर्यावसू इयानः ॥ ३ ॥ अयं ह यत् वां
 देवऽयाः ऊं अद्रिः ऊर्ध्वः विवक्ति सोमऽसुत् युवऽभ्यां आ वल्गू
 विप्रः ववृतीत हव्यैः ॥ ४ ॥ चिचं ह यत् वां भोजनं नु अस्ति नि अ-
 चये महिषंतं युयोतं यः वां ओमानं दधते प्रियः सन् ॥ ५ ॥ १४ ॥
 उत त्यत् वां जुरते अश्विना भूत च्यवानाय प्रतीत्यं हविःऽदे अधि
 यत् वर्षः इतःऽकृति धत्थः ॥ ६ ॥ उत त्वं भुज्यं अश्विना सखायः
 मध्ये जहुः दुःऽएवासः समुद्रे निः ईं पर्षत् अरावा यः युवाकुः ॥ ७ ॥
 वृकाय चित् जसमानाय शक्तं उत श्रुतं शयवे हूयमाना यौ अ-
 घ्यां अपिन्वतं अपः न स्तर्ये चित् शक्ती अश्विना शचीभिः ॥ ८ ॥
 एषः स्यः कारुः जरते सुऽउक्तैः अये बुधानः उषसां सुऽमन्मा
 इषा तं वर्धत् अघ्या पर्यःऽभिः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
 ॥ ९ ॥ १५ ॥

॥ ६९ ॥ आ वां रथः रोदसी बद्धधानः हिरण्ययः वृषऽभिः
 यातु अश्वैः घृतऽवर्तनिः पविऽभिः रुचानः इषां वोळ्हा नृऽप-
 तिः वाजिनीऽवान् ॥ १ ॥ सः पप्रथानः अभि पंच भूमं चिऽवं-
 धुरः मनसा आ यातु युक्तः विशः येन गच्छथः देवऽयंतीं कुचं
 चित् यामं अश्विना दधाना ॥ २ ॥ सुऽअश्वी यशसा आ यातं अ-
 वीक् दत्ता निऽधि मधुऽमंतं पिबाथः वि वां रथः वधा याद-
 मानः अंतान् दिवः बाधते वर्तनिऽभ्यां ॥ ३ ॥ युवोः श्रियं परि

योषा अवृणीत सूरः दुहिता परिऽतक्म्यायां यत् देवऽयंतं अव-
 वयः शचीभिः परि घ्नंसं ओमनां वां वयः गात् ॥४॥ यः ह स्यः
 वां रथिरा वस्ते उस्त्राः रथः युजानः परिऽयाति वर्तिः तेन नः शं
 योः उषसः विऽउद्यौ नि अश्विना वहतं यज्ञे अस्मिन् ॥५॥ नरा
 गौराऽइव विऽद्युतं तृषाणा अस्माकं अद्य सर्वना उप यातं पुरु-
 ऽचा हि वां मतिभिः हवैते मा वां अन्ये नि यमन् देवऽयंतः ॥६॥
 युवंभुज्यं अवऽविद्धं समुद्रे उत् ऊह्युः अर्णैः अस्त्रिधानैः पत-
 त्विऽभिः अश्रमैः अव्यथिऽभिः दंसनाभिः अश्विना पारयता
 ॥७॥ नु मे हवै आ शृणुतं युवाना यासिष्टं वर्तिः अश्विनौ इरा-
 ऽवत् धत्तं रत्नानि जरतं च सूरीन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा
 नः ॥८॥ १६ ॥

॥७०॥ आ विश्वऽवारा अश्विना गतं नः प्र तत् स्थानं अवा-
 चि वां पृथिव्यां अश्वः न वाजी शुनऽपृष्ठः अस्थात् आ यत्
 सेदथुः ध्रुवसे न योनिं ॥१॥ सिसंक्ति सा वां सुऽमतिः चनिष्ठा
 अतापि घर्मः मनुषः दुरोणे यः वां समुद्रान् सरितः पिपति एत-
 ऽग्वा चित् न सुऽयुजा युजानः ॥२॥ यानि स्थानानि अश्विना
 दधाथे दिवः यज्ञीषु ओषधीषु विष्टु नि पर्वतस्य मूर्धनि सदैता
 इषं जनाय दाशुषे वहता ॥३॥ चनिष्टं देवौ ओषधीषु अपऽसु
 यत् योग्याः अश्ववैथे ऋषीणां पुरुणि रत्ना दधतौ नि अस्मे
 अनु पूर्वाणि चख्युः युगानि ॥४॥ शुश्रुऽवांसां चित् अश्विना
 पुरुणि अभि ब्रह्माणि चक्षाथे ऋषीणां प्रति प्र यातं वरं आ
 जनाय अस्मे वां अस्तु सुऽमतिः चनिष्ठा ॥५॥ यः वां यज्ञः ना-
 सत्या हविष्मान् कृतऽब्रह्मा सऽमर्यः भवाति उप प्र यातं वरं आ

वसिष्ठं इमा ब्रह्माणि ऋच्यन्ते युवऽभ्यां ॥ ६ ॥ इयं मनीषा इयं
अश्विना गीः इमां सुऽवृत्तिं वृषणा जुषेथां इमा ब्रह्माणि युव-
ऽयूनि अगमन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ १७ ॥ ४ ॥

॥ ७१ ॥ अप स्वसुः उषसः नक् जिहीते रिणक्ति कृष्णीः अरु-
षाय पंथां अश्वऽमघा गोऽमघा वां हुवेम दिवा नक्तं शरुं अ-
स्मत् युयोतं ॥ १ ॥ उपऽआयातं दाशुषे मर्त्याय रथेन वामं अ-
श्विना वहता युयुतं अस्मत् अनिरां अमीं वां दिवा नक्तं माध्वी-
चासींथां नः ॥ २ ॥ आ वां रथं अवमस्यां विऽउष्टौ सुस्रऽयवः
वृषणः वर्तयन्तु स्यूमऽगभस्तिं ऋतयुक्ऽभिः अश्वैः आ अश्विना
वसुऽमन्तं वहेथां ॥ ३ ॥ यः वां रथः नृऽपती० अस्ति वोऽह्ना चि-
ऽवंधुरः वसुऽमान् उस्रऽयामा आ नः एना नासत्या उप यातं
अभि यत् वां विश्वऽप्स्यः जिगाति ॥ ४ ॥ युवं चवानं जरसः
अमुमुक्तं नि पेदवे ऊह्युः आशुं अश्वं निः अंहसः तमसः स्पतं
अचिं नि जाहुषं शिथिरे धातं अंतः ॥ ५ ॥ इयं मनीषा इयं अश्वि-
ना गीः इमां सुऽवृत्तिं वृषणा जुषेथां इमा ब्रह्माणि युवऽयूनि
अगमन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ६ ॥ १८ ॥

॥ ७२ ॥ आ गोऽमन्ता नासत्या रथेन अश्वऽवता पुरुऽचंद्रेण
यातं अभि वां विश्वाः निऽयुतः सचन्ते स्याह्यां श्रिया तन्वां शु-
भाना ॥ १ ॥ आ नः देवेभिः उप यातं अर्वाक् सऽजोषसा नास-
त्या रथेन युवोः हि नः सख्या पित्र्याणि समानः बंधुः उत तस्य
वित्तं ॥ २ ॥ उत् ऊं स्तोमासः अश्विनोः अबुध्नन् जामि ब्रह्माणि
उषसः च देवीः आऽविवांसन् रोदसी धिष्यथे इमे अस्त्रं विप्रः

अ० ५, अ० ५, व० २१.] ॥ ५३ ॥ [म० ७, अ० ५, सू० ७४.

नासत्या विवक्तिः ॥३॥ वि च इत् उच्छंति अश्विनौ उषसः प्र वां
ब्रह्माणि कारवः भरते ऊर्ध्वं भानुं सविता देवः अश्वेत वृहत् अ-
मयः संऽइधा जरते ॥४॥ आ पश्चातात् नासत्या आ पुरस्तात् आ
अश्विना यातं अधरात् उदक्तात् आ विश्वतः पांचऽजन्येन राया
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥ १९॥

॥ ७३ ॥ अतारिष्म तमसः पारं अस्य प्रति स्तोमं देवऽयंतः
दधानाः पुरुऽदंसा पुरुऽतमा पुराऽजा अमर्त्या हवते अश्विना
गीः ॥१॥ नि ऊं प्रियः मनुषः सादि होता नासत्या यः यजते
वंदते च अश्वीतं मध्वः अश्विनौ उपाके आ वां वोचे विदथेषु
प्रयस्वान् ॥२॥ अहेम यज्ञं पथां उराणाः इमां सुऽवृक्तिं वृषणा
जुषेथां श्रुष्टीवाऽइव प्रऽइषितः वां अबोधि प्रति स्तोमैः जर-
माणः वसिष्ठः ॥३॥ उपं त्या वह्नी गमतः विशं नः रक्षऽहनां
संऽभृता वीऽकुऽपाणी० सं अंधांसि अग्रमत मत्सराणि मा नः
मर्धिष्टं आ गतं शिवेन ॥४॥ आ पश्चातात् नासत्या आ पुरस्तात्
आ अश्विना यातं अधरात् उदक्तात् आ विश्वतः पांचऽजन्येन
राया यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥ २०॥

॥ ७४ ॥ इमाः ऊं वां दिविष्टयः उस्मा हवते अश्विना अयं वां
अहे अवसे शचीऽवसू० विशंऽविशं हि गच्छथः ॥१॥ युवं चिचं
ददथुः भोजनं नरा चोदेथां सूनृतांऽवते अर्वाकुरथं सऽमनसा
नि यच्छतं पिबतं सोम्यं मधु ॥२॥ आ यातं उपं भूषतं मध्वः पि-
बतं अश्विना दुग्धं पर्यः वृषणा जेत्यावसू० मा नः मर्धिष्टं आ गतं
॥३॥ अश्वासः ये वां उपं दाशुषः गृहं युवां दीयति विभ्रतः मधु-

युऽभिः नृरा हयैभिः अश्विना आ देवा यातं अस्मऽयू० ॥४॥ अथ
ह यंतः अश्विना पृक्षः सचंत सूरयः ता यंसतः मघवत्ऽभ्यः ध्रुवं
यशः छुर्दिः अस्मभ्यं नासत्या ॥५॥ प्र ये ययुः अवृकासः रथाः-
ऽइव नृऽपातारः जनानां उत स्वेन शवसा मृशुवुः नरः उत
क्षियंति सुऽक्षितिं ॥६॥ २१॥

॥७५॥ वि उषाः आवः दिविऽजाः ऋतेन आविऽकृण्वाना
महिमानं आ अगात् अप दुहः तमः आवः अजुष्टं अंगिरः ऽतमा
पथ्याः अजीगः ॥१॥ महे नः अद्य सुविताय बोधि उषः महे सौ-
भगाय प्र यंधि चिचं रयिं यशसं धेहि अस्मे देवि मर्तेषु मानुषि
अवस्युं ॥२॥ एतेत्ये भानवः दर्शतायाः चित्राः उषसः अमृतासः
आ अगुः जनयंतः देव्यानि व्रतानि आऽपृणंतः अंतरिक्षा वि
अस्युः ॥३॥ एषा स्या युजाना पराकात् पंच क्षितीः परि सद्यः
जिगाति अभिऽपश्यंती वयुना जनानां दिवः दुहिता भुवनस्य
पत्नी ॥४॥ वाजिनीऽवती सूर्यस्य योषा चिचऽमघा रायः ईशे
वर्मनां ऋषिऽस्तुता जरयंती मघोनी उषाः उच्छति वह्निऽभिः
गृणाना ॥५॥ प्रति द्युतानां अरुषासः अश्वः चित्राः अहश्च न
उषसं वहंतः याति शुभ्रा विश्वऽपिशा रथेन दधाति रत्नं विधत्ते
जनाय ॥६॥ सत्या सत्येभिः महती महत्ऽभिः देवी देवेभिः यजता
यजत्रैः रुजत् हृळ्हानि ददत् उस्त्रियाणां प्रति गावः उषसं वा-
वशंत ॥७॥ नु नः गोऽमत् वीरऽवत् धेहि रत्नं उषः अश्वऽवत्
पुरुऽभोजः अस्मे मा नः बहिः पुरुषतां निदे कः यूयं पात स्व-
स्तिऽभिः सदानः ॥८॥ २२॥

॥ ७६ ॥ उत् जं ज्योतिः अमृतं विश्वऽजन्यं विश्वानरः सवि-
 तादेवः अश्वेत् क्रत्वा देवानां अजनिष्ट चक्षुः आविः अकः भुवनं
 विश्वं उषाः ॥ १ ॥ प्र मे पंथाः देवऽयानाः अहश्चन् अमर्धतः वसु-
 ऽभिः इष्कृतासः अभूत् जं केतुः उषसः पुरस्तात् प्रतीची आ अ-
 गात् अधि हर्म्येभ्यः ॥ २ ॥ तानि इत् अहानि बहुलानि आसन्
 या प्राचीनं उत्ऽइता सूर्यस्य यतः परि जारः ऽइव आऽचरंती
 उषः दृष्टे न पुनः यतीऽइव ॥ ३ ॥ ते इत् देवानां सधऽमादः आ-
 सन् ऋतऽवानः कवयः पूर्यासः गूळहं ज्योतिः पितरः अनु
 अविन्दन् सत्यऽमंचाः अजन् यन् उषसं ॥ ४ ॥ समांने ऊर्वे अधि
 संऽगतासः सं जानते न यतंते मिथः ते ते देवानां न मिनंति व्र-
 तानि अमर्धतः वसुऽभिः यादमानाः ॥ ५ ॥ प्रति त्वा स्तोमैः ईळते
 वसिष्ठाः उषः ऽबुधः सुऽभगे तुस्तुऽवांसः गवां नेची वाजऽपत्नी
 नः उच्छ उषः सुऽजाते प्रथमा जरस्व ॥ ६ ॥ एषा नेची राधसः
 सूनृतांनां उषाः उच्छंती रिभ्यते वसिष्ठैः दीर्घऽश्रुतं रयिं अस्मे
 दधाना यूयं पात् स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ २३ ॥

॥ ७७ ॥ उपो रुरुचे युवतिः न योषा विश्वं जीवं प्रऽसुवंती
 चरयि अमृतं अग्निः संऽइधे मानुषाणां अकः ज्योतिः बाधमा-
 ना तमांसि ॥ १ ॥ विश्वं प्रतीची सऽप्रथाः उत् अस्यात् रुशं वा-
 सः विश्वती शुक्रं अश्वेत् हिरण्यऽवर्णा सुहशीकऽसंहक् गवां
 माता नेची अह्नां अरोचि ॥ २ ॥ देवानां चक्षुः सुऽभगा वहंती
 श्वेतं नयंती सुऽहशीकं अश्वं उषाः अदर्शि रश्मिऽभिः विऽअक्ता
 चित्रऽमंघा विश्वं अनु प्रऽभूता ॥ ३ ॥ अंतिऽवामा दूरे अमित्रं
 उच्छ उर्वी गव्यूतिं अभयं कृधि नः यवयं वेषः आभर वसूनि चो-

अ० ५. अ० ५. व० २६.] ॥ ५६ ॥ [म० ७. अ० ५. सू० ७९.

दयं राधः गृणते मघोनि ॥ ४ ॥ अस्मे श्रेष्ठेभिः भानुऽभिः विभा-
हि उषः देवि प्रऽतिरंती नः आयुः इषं च नः दधती विश्वेऽवारे
गोऽमन्त अश्वेऽवत् रथेऽवत् च राधः ॥ ५ ॥ यां त्वा दिवः दुहितः
वर्धयति उषः सुऽजाते मतिऽभिः वसिष्ठाः सा अस्मासु धाः रयिं
चक्षुषं बृहन्तं यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ६ ॥ २४ ॥

॥ ७८ ॥ प्रति केतवः प्रथमाः अहश्च न ऊर्ध्वाः अस्याः अंजयः
विश्रयति उषः अर्वाचा बृहता रथेन ज्योतिष्मता वामं अस्मभ्यं
वक्षि ॥ १ ॥ प्रति सीं अग्निः जरते संऽइन्द्रः प्रति विप्रांसः मति-
ऽभिः गृणन्तः उषाः याति ज्योतिषा बाधमाना विश्वा तमांसि
दुऽइता अप देवी ॥ २ ॥ एताः ऊं त्याः प्रति अहश्च न पुरस्तात्
ज्योतिः यच्छंतीः उषसः विऽभातीः अजीजनन् सूर्यं यज्ञं अग्निं
अपाचीनं तमः अगात् अजुष्टं ॥ ३ ॥ अचेति दिवः दुहिता मघो-
नी विश्वे पश्यन्ति उषसं विऽभातीं आ अस्थात् रथं स्वधया युज्य-
मानं आ यं अश्वासः सुऽयुजः वहति ॥ ४ ॥ प्रति त्वा अद्य सुऽम-
नसः बुधन्त अस्माकांसः मघऽवानः वयं च तिस्विलायध्वं उषसः
विऽभातीः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ २५ ॥

॥ ७९ ॥ वि उषाः आवः पथ्या जनानां पंच क्षितीः मानुषीः
बोधयती सुसंहक्ऽभिः उहऽभिः भानुं अश्रेत् वि सूर्यं रोदसी
चक्षसा आवः ० ॥ १ ॥ वि अंजते दिवः अंतेषु अकून् विशः न यु-
क्ताः उषसः यतन्ते सं ते गावः तमः आ वर्तयन्ति ज्योतिः यच्छन्ति
सविताऽइव बाहू ॥ २ ॥ अभूत् उषाः इंद्रेऽतमा मघोनीं अजी-
जनत् सुविताय श्रवांसि वि दिवः देवी दुहिता दधाति अग्नि-

रः ऽतमा सुऽकृते वसूनि ॥३॥ तावत् उषः राधः अस्मभ्यं रास्व
यावत् स्तोतृभ्यः अरदः गृणाना यां त्वा जडुः वृषभस्य रवेण वि
हृळहस्य दुरः अद्रेः और्णोः ॥४॥ देवऽदेवं राधसे चोदयंती अ-
स्मद्यक् सूनृताः इरयंती विऽउच्छंती नः सूनये धियः धाः यूयं
पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥ २६॥

॥ ८० ॥ प्रति स्तोमेभिः उषसं वसिष्ठाः गीःऽभिः विप्रासः
प्रथमाः अबुधन् विऽवर्तयंती रजसी संऽअंते० आविऽऽकृण्व-
ती भुवनानि विश्वा ॥१॥ एषा स्या नय्यं आयुः दधाना गूढी तमः
ज्योतिषा उषाः अबोधि अग्रे एति युवतिः अहयाणा प्र अचि-
कितत् सूर्यं यज्ञं अभिं ॥२॥ अश्वऽवतीः गोऽमतीः नः उषसः
वीरऽवतीः सदै उच्छंतु भद्राः घृतं दुहानाः विश्वतः प्रऽपीताः
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥३॥ २७॥ ५॥

॥ ८१ ॥ प्रति ऊं अदृशि आऽयती उच्छंती दुहिता दिवः अ-
पो महि व्ययति चक्षसे तमः ज्योतिः कृणोति सूनरी ॥१॥ उत्
उस्रियाः सृजते सूर्यः सचा उत्ऽयत् नक्षत्रं अर्चिऽवत् तव इत्
उषः विऽउषि सूर्यस्य च सं भक्तेन गमेमहि ॥२॥ प्रति त्वा
दुहितः दिवः उषः जीराः अभुस्महि या वहंसि पुरु स्याहं
वनन्ऽवति रत्नं न दाणुषे मयः ॥३॥ उच्छंती या कृणोषि
मंहना महि प्रऽख्ये देवि स्वः हृशे तस्याः ते रत्नऽभाजः ईमहे
वयं स्याम मातुः न सूनवः ॥४॥ तत् चित्रं राधः आ भर उषः
यत् दीर्घश्रुतऽतमं यत् ते दिवः दुहितः मर्तऽभोजनं तत् रास्व
भुनजामहे ॥५॥ अवं सूरिभ्यः अमृतं वसुऽत्वनं वाजान् अ-

स्मभ्यं गोऽमंतः चोदयित्री म॒घोनः सूनृताऽवती उ॒षाः उ॒च्छत्
अपं स्नि॒धः ॥६॥१॥

॥ ८२ ॥ इंद्रावरुणा युवं अध्वराय नः वि॒शे जनाय महिं श॒र्मे
य॒च्छतं दी॒र्घेऽप्रय॒ज्युं अति॑ यः व॒नुष्यति॑ व॒यं ज॒येम॒ पृत॑नासु दुः-
॑ऽध्यः ॥१॥ सं॒ऽराट् अ॒न्यः स्व॒ऽराट् अ॒न्यः उ॒च्यते॑ वां म॒हांतौ इंद्रा-
वरुणा म॒हाऽव॒सू० वि॒श्वे दे॒वासः पर॒मे वि॒ऽओमनि॑ सं वां ओ-
जः वृ॒ष्णा सं ब॒लं द॒धुः ॥२॥ अ॒नु अ॒पां खा॒नि अ॒तृतं॑ ओज॒सा आ
सूर्ये॑ ऐ॒रय॑तं दि॒वि प्र॒ऽभुं इंद्रावरुणा म॒दे अ॒स्य मा॒यिनः॑ अ॒पि॒न्वतं॑
अ॒पितः॑ पि॒न्वतं॑ धि॒यः ॥३॥ यु॒वां इत् यु॒त्सु॑ पृत॒नासु॑ व॒ह्यः यु-
वां क्षे॒मस्य॑ प्र॒ऽसवे॑ मि॒तऽज्ञ॑वः ई॒शा॒ना व॒स्वः उ॒भय॑स्य का॒रवः॑
इंद्रावरुणा सु॒ऽहवा॑ ह॒वाम॒हे ॥४॥ इंद्रावरुणा यत् इ॒मानि॑ च॒क्रयुः॑
वि॒श्वा जा॒तानि॑ भु॒व॒नस्य॑ म॒ज्मना॑ क्षे॒मेण॑ मि॒त्रः वरु॑णं दु॒व॒स्यति॑
म॒रुत॑ऽभिः उ॒ग्रः शु॒भं अ॒न्यः इ॒यते॑ ॥५॥२॥ म॒हे शु॒ल्काय॑ वरु॒णस्य॑ नु
त्वि॒षे ओजः॑ मि॒मा॒ते ध्रु॒वं अ॒स्य यत् स्व॑ अ॒जामि॑ अ॒न्यः अ॒थय॑तं
आ अ॒तिर॑त् द॒धेभिः॑ अ॒न्यः प्र॒वृ॒णोति॑ भू॒यसः॑ ॥६॥ न तं अ॒हः न
दुः॑ऽइ॒तानि॑ म॒र्ये इंद्रावरुणा न तपः॑ कु॒तः च॒न यस्य॑ दे॒वा ग॒च्छथः॑
वीथः॑ अध्व॒रं न तं॑ म॒र्तस्य॑ न॒शते॑ परि॒ऽहृतिः॑ ॥७॥ अ॒र्वाक् न॒रा
दै॒त्येन॑ अ॒वसा॑ आ ग॒तं शृ॒णुतं॑ ह॒वै यदि॑ मे जु॒जोष॑थः यु॒वोः हि स-
ख्यं॑ उ॒त वा॒ यत् आ॒प्यं मा॒डीकं॑ इंद्रावरु॒णा नि॑ य॒च्छतं॑ ॥८॥ अ-
स्माकं॑ इंद्रावरु॒णा भ॒रेऽभ॒रे पु॒रः॑ यो॒धा भ॒वतं॑ कृ॒ष्टिऽओज॑सा यत्
वां ह॒वैते॑ उ॒भये॑ अ॒ध स्पृ॒धि नरः॑ तो॒कस्य॑ तन॒यस्य॑ सा॒तिषु॑ ॥९॥
अ॒स्मे इंद्रः॑ वरु॒णः मि॒त्रः अ॒र्यमा॑ ह्यु॒सं य॒च्छंतु॑ महिं श॒र्मे स॒ऽप्रथः॑
अ॒व॒धं ज्योतिः॑ अ॒दितेः॑ ऋ॒तऽवृ॒धः दे॒वस्य॑ क्षो॒कं स॒वितुः॑ म॒ना-
म॒हे ॥१०॥३॥

॥ ८३ ॥ युवां नरा पश्यमानासः आप्यं प्राचा गव्यंतः पृथुऽप-
 शैवः ययुः दासा च वृत्रा हतं आर्याणि च सुऽदासै इन्द्रावरुणा अ-
 वसा अवतं ॥ १ ॥ यच्च नरः संऽअर्यंते कृतऽध्वंजः यस्मिन् आजा
 भवति किं च न प्रियं यच्च भर्यंते भुवना स्वः ऽदृशः तच्च नः इन्द्रा-
 वरुणा अधि वोचतं ॥ २ ॥ संभूम्याः अंताः ध्वसिराः अदृक्षत इन्द्रा-
 वरुणा दिवि घोषः आ अरुहन् अस्थुः जनानां उप मां अरांतयः
 अर्वाक् अवसा हवन् ऽश्रुता आ गतं ॥ ३ ॥ इन्द्रावरुणा वधनाभिः
 अप्रति भेदं वन्तां प्र सुऽदासै आवतं ब्रह्माणि एषां अगृणुतं ह-
 वीमनि सत्या तृत्सूनां अभवत् पुरः ऽहितिः ॥ ४ ॥ इन्द्रावरुणौ अ-
 भि आ तपंति मा अघानि अर्यैः वनुषां अरांतयः युवं हि वस्वः
 उभयस्य राजथः अध स्म नः अवतं पार्ये दिवि ॥ ५ ॥ ॥ ४ ॥ युवां हवन्ते
 उभयांसः आजिषु इन्द्रं च वस्वः वरुणं च सांतये यच्च राजऽभिः
 दृशऽभिः निऽवाधितं प्र सुऽदासै आवतं तृत्सुऽभिः सह ॥ ६ ॥
 दृशं राजानः संऽइताः अर्यज्यवः सुऽदासै इन्द्रावरुणा न युयुधुः
 सत्या नृणां अन्नऽसदा उपऽस्तुतिः देवाः एषां अभवन् देवऽहू-
 तिषु ॥ ७ ॥ दाशऽराज्ञे परिऽयत्ताय विश्वतः सुऽदासै इन्द्रावरुणौ
 अशिस्तं श्वित्यंचः यच्च नमसा कपदिनः धिया धीऽवतः अस-
 पंत तृत्सवः ॥ ८ ॥ वृत्राणि अन्यः संऽइथेषु जिघ्रते व्रतानि अन्यः
 अभिरक्षते सदा हवामहे वां वृषणा सुवृक्तिऽभिः अस्मे इन्द्राव-
 रुणा शर्मे यच्छतं ॥ ९ ॥ अस्मे इन्द्रः वरुणः मित्रः अर्यमा द्युमं य-
 च्छंतु महि शर्मे सऽप्रथः अवघ्नं ज्योतिः अदितेः चतुऽवृधः देवस्य
 श्लोकं सवितुः मनामहे ॥ १० ॥ ५ ॥

॥ ८४ ॥ आ वां राजानौ अध्वरे वृत्र्यां हव्येभिः इन्द्रावरुणा

नमः ऽभिः प्र वां घृताचीं बाह्वोः दधाना परि त्मना विषु ऽरूपा
 जिगाति ॥ १ ॥ युवोः राष्ट्रं बृहत् इत्यति द्यौः यौ सेतु ऽभिः अ-
 रज्जु ऽभिः सिनीथः परि नः हेठः वरुणस्य वृज्याः उरु नः इंद्रः
 कृणवत् ऊं लोकं ॥ २ ॥ कृतं नः यज्ञं विदग्धेषु चारुं कृतं ब्रह्माणि
 सूरिषु प्र ऽशस्ता उपो रयिः देव ऽजूतः नः एतु प्र नः स्पाहा-
 भिः ऊति ऽभिः तिरितं ॥ ३ ॥ अस्मे इंद्रावरुणा विश्व ऽवारं रयिं
 धत्तं वसु ऽमंतं पुरु ऽक्षुं प्र यः आदित्यः अनृता मिनाति अमिता
 शूरः दयते वसूनि ॥ ४ ॥ इयं इंद्रं वरुणं अष्ट मे गीः प्र आवत् तोके
 तनये तूतुजाना सु ऽरत्नासः देव ऽवीतिं गमेम यूयं पात स्व-
 स्ति ऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ८५ ॥ पुनीषे वां अरक्षसं मनीषां सोमं इंद्राय वरुणाय जु-
 हत् घृत ऽप्रतीकां उपसं न देवीं ता नः यामन् उरुथतां अभीकं
 ॥ १ ॥ स्पधेते वै ऊं देव ऽहूये अच येषु ध्वजेषु दिद्यवः पतंति युवं
 तान् इंद्रावरुणौ अमित्रान् हतं पराचः शर्वा विषूचः ॥ २ ॥ आ-
 पः चित् हि स्व ऽयं शसः सदः ऽसु देवीः इंद्रं वरुणं देवतां धुः कृ-
 ष्ठीः अन्यः धारयति प्र ऽविक्ताः वृचाणि अन्यः अप्रतीनि हंति
 ॥ ३ ॥ सः सु ऽक्रतुः ऋतु ऽचित् अस्तु होता यः आदित्या शवसा
 वां नमस्वान् आ ऽवर्तते अवसे वां हविष्मान् असत् इत् सः
 सुविताय प्रयस्वान् ॥ ४ ॥ इयं इंद्रं वरुणं अष्ट मे गीः प्र आवत्
 तोके तनये तूतुजाना सु ऽरत्नासः देव ऽवीतिं गमेम यूयं पात
 स्वस्ति ऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥ ८६ ॥ धीरां तु अस्य महिना जनुषि वि यः तस्तंभं रोदसी

चित् उर्वी' प्र नाकं ऋषं नुनुदे बृहंतं द्विता नक्षत्रं प्र प्रथत् च भूमं
॥१॥ उत स्वया तन्वां सं वदे तत् कदा नु अंतः वरुणे भुवानि किं
मे हव्यं अह्वणानः जुषेत कदा मृळीकं सुऽमनाः अभि ख्यं ॥२॥
पृच्छे तत् एनः वरुण दिदृक्षु उषो' एमि चिकितुषः विऽपृच्छं स-
मानं इत् मे कवयः चित् आहुः अयं ह तुभ्यं वरुणः हृणीते ॥३॥
किं आगः आस वरुण ज्येष्ठं यत् स्तोतारं जिघांससि सखायं प्र
तत् मे वोचः दुऽऽत्भ स्वधाऽवः अव त्वा अनेनाः नमसा तुरः
इयां ॥४॥ अव दुग्धानि पित्र्यां सृज नः अव या वयं चकुम तनू-
भिः अव राजन् पशुऽनृपं न तायुं सृज वत्सं न दाक्षः वसिष्ठं ॥५॥
न सः स्वः दक्षः वरुण ध्रुतिः सासुरा मन्युः विऽभीदकः अचित्तिः
अस्ति ज्यायान् कनीयसः उपऽअरे स्वप्नः च न इत् अनृतस्य प्र-
ऽयोता ॥६॥ अरं दासः न मीळहुषे कराणि अहं देवाय भूर्णये
अनागाः अचेतयत् अचितः देवः अर्यः गृत्सं राये कविऽतरः जु-
नाति ॥७॥ अयं सु तुभ्यं वरुण स्वधाऽवः हृदि स्तोमः उपऽश्रितः
चित् अस्तु शं नः क्षेमं शं ऊं योगे नः अस्तु यूयं पात स्वस्ति ऽभिः
सदा नः ॥८॥८॥

॥८७॥ रदत् पथः वरुणः सूर्याय प्र अर्णीसि समुद्रियां नदीनां
सर्गः न सृष्टः अवतीः ऋतऽयन् चकार महीः अवनीः अहंऽभ्यः
॥१॥ आत्मा ते वातः रजः आ नवीनोत् पशुः न भूर्णिः यवसे स-
सऽवान् अंतः मही' बृहती' रोदसी' इमे' विश्वा ते धाम वरुण
प्रियाणि ॥२॥ परि स्पशः वरुणस्य स्मत्ऽइष्टाः उभे' पश्यंति रो-
दसी' सुऽमेकं ऋतऽवानः कवयः यज्ञऽधीराः प्रऽचेतसः ये
इषयंत मन्म ॥३॥ उवाच मे वरुणः मेधिराय चिः सप्त नाम अघ्या

अ० ५. अ० ६. व० १०.] ॥ ६२ ॥ [म० ७. अ० ५. सू० ८८.

विभर्ति विद्वान् पदस्य गुह्या न वोचत् युगाय विप्रः उपराय
शिक्षन् ॥४॥ तिस्रः द्यावः निऽहिताः अंतः अस्मिन् तिस्रः भू-
मीः उपराः षट्संविधानाः गृत्सः राजा वरुणः चक्रे एतं दिवि
प्रऽईखं हिरण्ययं शुभे कं ॥५॥ अवसिंधुं वरुणः द्यौः ऽईव स्यात्
द्रुप्तः न श्वेतः मृगः तुविष्मान् गंभीरऽशंसः रजसः विऽमानः
सुपारऽक्षत्रः सतः अस्य राजा ॥६॥ यः मृळयाति चक्रुषे चित्
आगः वयं स्याम वरुणे अनागाः अनु व्रतानि अदितेः ऋधंतः
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥९॥

॥८८॥ प्रशुंध्युवं वरुणाय प्रेक्षां मतिं वसिष्ठ मीळहुषे भरस्व
यः ईअवाचं करते यजचं सहस्रऽमघं वृषणं बृहतं ॥१॥ अध नु
अस्य संऽहशं जगन्वान् अग्नेः अनीकं वरुणस्य मंसि स्वः यत्
अश्मन् अधिऽपाः ऊं अंधः अभि मा वपुः हश्ये निनीयात्
॥२॥ आ यत् रुहाव वरुणः च नावै प्र यत् समुद्रं ईरयाव मध्यं
अधि यत् अपां सुऽभिः चराव प्र प्रऽईखे ईखयावहै शुभे कं ॥३॥
वसिष्ठं वरुणः नावि आ अधात् ऋषिं चकार सुऽअपाः महः-
ऽभिः स्तोतारं विप्रः सुदिनऽत्वे अह्नां यात् नु द्यावः ततनन् यात्
उषसः ॥४॥ कं त्यानि नौ सख्या बभूवुः सचावहे यत् अवृकं पुरा
चित् बृहतं मानं वरुण स्वधाऽवः सहस्रऽद्वारं जगम गृहं ते ॥५॥
यः आपिः नित्यः वरुण प्रियः सन् त्वां आगांसि कृणवत् सखा
ते मा ते एनस्वंतः यक्षिन् भुजेम यंधि स्म विप्रः स्तुवते वरुणं
॥६॥ ध्रुवासु त्वा आसु क्षितिषु क्षियंतः वि अस्मत् पार्श्वं वरुणः
मुमोचत् अवः वन्वानाः अदितेः उपऽस्थात् यूयं पात स्वस्ति-
ऽभिः सदा नः ॥७॥१०॥

॥ ८९ ॥ मी० सु वरुण मृतऽमयं गृहं राजन् अहं गमं मृळ
सुऽक्षत्र मृळय ॥ १ ॥ यत् एमि प्रस्फुरन्ऽइव दतिः न ध्मातः
अद्रिऽवः मृळ सुऽक्षत्र मृळय ॥ २ ॥ ऋबः समह दीनता प्र-
तिऽईपं जगम शुचे मृळ सुऽक्षत्र मृळय ॥ ३ ॥ अपां मध्ये त-
स्थिऽवासं तृणा अविदत् जरितारं मृळ सुऽक्षत्र मृळय ॥ ४ ॥
यत् किं च इदं वरुण दैव्ये जने अभिऽद्रोहं मनुष्याः चरामसि अ-
चिन्ती यत् तव धर्मै युयोपि मा नः तस्मात् एनसः देव रि रिषः
॥ ५ ॥ ११॥ ५ ॥

॥ ९० ॥ प्र वीरऽया शुचयः दद्रिरे वां अध्वर्युऽभिः मधुऽमंतः
सुतासः वह वायो निऽयुतः याहि अच्छ पिब सुतस्य अधसः
मदाय ॥ १ ॥ ईशानाय प्रऽहुतिं यः ते आनद शुचिं सोमं शुचि-
ऽपाः तुभ्यं वायो कृणोषि तं मर्त्येषु प्रऽशस्तं जातऽजातः जायते
वाजी अस्य ॥ २ ॥ रायेनु यं जज्ञतुः रोदसी इमे राये देवी धिषणा
धाति देवं अध वायुं निऽयुतः सश्चत स्वाः उत श्वेतं वसुऽधितिं
निऽरेके ॥ ३ ॥ उच्छन् उषसः सुऽदिनाः अरिप्राः उरु ज्योतिः
विविदुः दीध्यानाः गव्यं चित् ऊर्वं उशिजः वि वव्रुः तेषां अनु
प्रऽदिवः ससुः आपः ॥ ४ ॥ ते सत्येन मनसा दीध्यानाः स्वेन यु-
क्तासः क्रतुना वहन्ति इंद्रवायू वीरऽवाहं रथं वां ईशानयोः अ-
भि पृक्षः सचन्ते ॥ ५ ॥ ईशानासः ये दधते स्वः नः गोभिः अश्वेभिः
वसुऽभिः हिरण्यैः इंद्रवायू सूरयः विश्वं आयुः अर्वतऽभिः
वीरैः पृतनासु सद्युः ॥ ६ ॥ अर्वतः न अवसः भिक्षमाणाः इंदु-
वायू सुस्तुतिऽभिः वसिष्ठाः वाजऽयंतः सु अवसे हुवेम यूयं
पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ १२ ॥

॥९१॥ कुवित् अंग नमसा ये वृधासः पुरा देवाः अनवद्यासः
 आसन्ते वायवे मनवे बाधिताय अवासयन् उषसं सूर्येण ॥१॥
 उशंता दूता न दभाय गोपा मासः च पाथः शरदः च पूर्वीः इंद्र-
 वायू सुस्तुतिः वां इयाना माडीकिं ईष्टे सुवितं च नय्य ॥२॥ पी-
 वः ऽअन्नान् रयिऽवृधः सुऽमेधाः श्वेतः सिसक्ति निऽयुतां अभि-
 ऽश्रीः ते वायवे सऽमनसः वि तस्युः विश्वा इत् नरः सुऽअप-
 त्यानि चक्रुः ॥३॥ यावत् तरः तन्वः यावत् ओजः यावत् नरः
 चक्षसा दीध्यानाः शुचिं सोमं शुचिऽपा पातं अस्मे इंद्रवायू
 सदंत बर्हिः आ इदं ॥४॥ निऽयुवाना निऽयुतः स्पार्हेऽवीराः
 इंद्रवायू सऽरथं यातं अर्वाक् इदं हि वां प्रऽभृतं मध्वः अयं अर्ध
 प्रीणाना विमुमुक्त अस्मे ॥५॥ याः वां शतं निऽयुतः याः सहस्रं
 इंद्रवायू विश्वऽवाराः सचंते आ आभिः यातं सुऽविदचाभिः
 अर्वाक् पातं नरा प्रतिऽभृतस्य मध्वः ॥६॥ अर्वेतः न अवसः
 भिक्षमाणाः इंद्रवायू सुस्तुतिऽभिः वसिष्ठाः वाजऽयंतः सु अ-
 वसे हुवेम यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥ १३॥

॥९२॥ आ वायो भूष शुचिऽपाः उप नः सहस्रं ते निऽयुतः
 विश्वऽवार उपो ते अंधः मद्यं अयामि यस्य देव दधिषे पूर्वऽपेयं
 ॥१॥ प्रसोता जीरः अध्वरेषु अस्यात् सोमं इंद्राय वायवे पिबध्ये
 प्र यत् वां मध्वः अयियं भरति अध्वर्यवः देवऽयंतः शचीभिः
 ॥२॥ प्र याभिः यासिं दाश्वासं अच्छं निऽयुतऽभिः वायो इष्टये
 दुरोणे निनः रयिं सुऽभोजसं युवस्व नि वीरं गव्यं अश्व्यं च राधः
 ॥३॥ ये वायवे इंद्रऽमादनासः आऽदेवासः निऽतोशनासः अर्यः
 मंतः वृचाणि सूरिऽभिः स्याम ससह्रांसः युधा नृऽभिः अमि-

अ० ५. अ० ६. व० १७.] ॥ ६५ ॥ [म० ७. अ० ६. सू० ९४.]

चान् ॥४॥ आ नः नियुत्तुभिः श्रुतिनीभिः अध्वरं सहस्रिणीभिः
उप याहि यज्ञं वायो अस्मिन् सर्वने मादयस्व यूयं पात स्वस्ति-
भिः सदा नः ॥५॥ १४॥

॥ ९३ ॥ शुचिं नु स्तोमं नवऽजातं अद्य इंद्राग्नीं वृचऽहना
जुषेथां उभा हि वां सुऽहवा जोहवीमि ता वाजं सद्यः उशते धेष्ठां
॥१॥ ता सा नसीं शवसाना हि भूतं सा कंऽवृधा शवसां श्रुश्रुवां-
सा क्षयैतौ रायः यवसस्य भूरैः पृक्तं वाजस्य स्थविरस्य घृष्टैः ॥२॥
उपो हयत् विदथं वाजिनः गुः धीभिः विप्राः प्रऽमतिं इच्छमा-
नाः अर्वतः न काष्ठां नक्षमाणाः इंद्राग्नीं जोहुवतः नरः ते ॥३॥
गीऽभिः विप्रः प्रऽमतिं इच्छमानः ईष्टे रयिं यशसं पूर्वऽभाजं
इंद्राग्नीं वृचऽहना सुऽवजा प्र नः नव्येभिः तिरतं देष्णैः ॥४॥
सं यत् मही मिथ्यतीं स्पर्धमाने तनूऽरुचा शूरऽसाता यैते
अदेवऽयुं विदथे देवयुऽभिः सचा हतं सोमऽसुतां जनेन ॥५॥ १५ ॥
इमां ऊं सु सोमऽसुतिं उप नः आ इंद्राग्नीं सौमनसाय यातं नु
चित् हि परिऽमन्त्रार्थे अस्मान् आ वां शश्वत्ऽभिः ववृतीय
वाजैः ॥६॥ सः अग्ने एना नमसा संऽइद्वः अच्छ मिचं वरुणं इंद्रं
वोचेः यत् सीं आगः चकृम तत् सु मृळ तत् अर्यमा अदितिः
शिश्नयंतु ॥७॥ एताः अग्ने आशुषाणासः इष्टीः युवोः सचा अ-
भि अश्याम वाजान् मा इंद्रं नः विष्णुः मरुतः परि ख्यन् यूयं
पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥८॥ १६ ॥

॥ ९४ ॥ इयं वां अस्य मन्मनः इंद्राग्नीं पूर्व्यऽस्तुतिः अभ्रात्
वृष्टिऽइव अजनि ॥१॥ श्रुणुतं जरितुः हवं इंद्राग्नीं वनतं गिरः

अ० ५. अ० ६. व० १९.] ॥ ६६ ॥ [म० ७. अ० ६. सू० ९५.]

ईशा॒ना पि॒प्यन्तं॑ धि॒यः ॥२॥ मा पा॒पऽत्वाय॑ नः न॒रा इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ मा
अ॒भिऽशं॑स्तये मा नः री॒रध॑न्तं नि॒दे ॥३॥ इ॒द्रे अ॒ग्राम॑ नमः वृ॒हत् सु॒-
ऽवृ॒क्तिं आ ई॒रया॑म॒हे धि॒या धे॒नाः अ॒व॒स्य॒वः ॥४॥ ता हि श॒श्वतः॑
ई॒ळते॑ इ॒त्या वि॒प्रासः॑ ऊ॒तये॑सु॒ऽबाधः॑ वाज॒ऽसात॑ये ॥५॥ ता वां
गीः॒ऽभिः वि॒प॒न्य॒वः प्र॒य॒स्वन्तः॑ ह॒वा॒म॒हे मे॒धऽसा॑ता स॒नि॒थ॒वः
॥६॥ १७॥ इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ अ॒वसा॑ आ ग॒तं अ॒स्मभ्य॑ च॒र्षणि॑स॒हा मा नः॑
दुः॒ऽशंसः॑ ई॒शत॑ ॥७॥ मा क॒स्य नः॑ अ॒र॒रुषः॑ धृ॒तिः प्र न॒क् म॒र्त्यस्य॑
इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ श॒र्म॑ य॒च्छत॑ ॥८॥ गोऽम॑त् हि॒र॒ण्यऽव॑त् वसु॒ यत् वां अ॒-
श्व॑ऽवत् ई॒महे॑ इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ तत् व॒ने॒म॒हि ॥९॥ यत् सो॒मे आ सु॑ते नरः
इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ अ॒जो॒हवुः॑ स॒प्तिऽव॑न्ता स॒प॒र्य॒वः ॥१०॥ उ॒क्थे॑भिः वृ॒च॒-
हन्॑ऽत॒मा या म॑दा॒ना चि॒त् आ गि॒रा आ॑गू॒षैः आ॒ऽवि॒वा॑सतः
॥११॥ तौ इ॒त् दुः॒ऽशंसं॑ म॒र्त्यं दुः॒ऽवि॒द्वांसं॑ र॒क्ष॒स्वि॒नं आ॒ऽभो॒गं
ह॒न्म॑ना ह॒तं उ॒दुऽधिं॑ ह॒न्म॑ना ह॒तं ॥१२॥ १८॥

॥ ९५ ॥ प्र क्षो॒दसा॑ धा॒यसा॑ स॒स्त्रे ए॒षा सर॑स्वती ध॒रुणं॑ आ॒यसी॑
पूः प्र॒ऽबा॒ब॒धाना॑ र॒थ्याऽइ॒व या॑ति वि॒श्वाः अ॒पः म॒हि॒ना सि॑न्धुः
अ॒न्याः ॥१॥ ए॒का अ॒चे॒त॒त् सर॑स्वती न॒दीनां॑ शु॒चिः य॒ती गि॒रि॒-
ऽभ्यः॑ आ स॒मु॒द्रात् रा॒यः चे॒त॑ती भु॒व॒न॒स्य भू॒रैः घृ॒तं प॒यः दु॒दुहे॑ ना॒-
हु॒षाय॑ ॥२॥ सः व॒वृ॒धे न॒र्यैः योष॑णासु वृषां शि॒शुः वृष॑भः य॒ज्ञि॒-
या॑सु सः वा॒जिनं॑ म॒घव॑त् ऽभ्यः द॒धाति॑ वि सा॒तये॑ त॒न्व॑ म॒मृजी॑त्
॥३॥ उ॒त स्या॑ नः सर॑स्वती जुषा॒णा उ॒प अ॒वत् सु॒भगा॑ य॒ज्ञे अ॒-
स्मिन् मित॑ङ्गु॒ऽभिः न॒म॒स्यैः इ॒या॒ना रा॒या यु॒जा चि॒त् उ॒त्तरा॑
स॒खिऽभ्यः॑ ॥४॥ इ॒मा जु॒ह्वाना॑ यु॒ष्मत् आ न॑मः ऽभिः प्र॒ति स्तो॑मं
स॒र॒स्व॒ति जुष॑स्व त॒व श॑र्मन् प्रि॒यऽत॑मे द॒धानाः॑ उ॒प॒ स्थे॒या॒म॒

अ० ५. अ० ६. व० २९.] ॥ ६७ ॥ [म० ७. अ० ६. सू० ९७.

शरणं न वृक्षं ॥ ५ ॥ अयं जुं ते सरस्वति वसिष्ठः द्वारौ ऋतस्य सु-
ऽभगे वि आवः० वधं शुभ्रे स्तुवते रासि वाजान् यूयं पात स्व-
स्तिऽभिः सदा नः ॥ ६ ॥ १९ ॥

॥ ६६ ॥ बृहत् जुं गायिषे वचः असुर्या नदीनां सरस्वतीं इत्
मह्य सुवृत्तिऽभिः स्तोमैः वसिष्ठ रोदसी ॥ १ ॥ उभे यत्ते महि-
ना शुभ्रे अंधसी अधिऽक्षियंति पूरवः सा नः बोधि अवित्री
मरुत्ऽसखा चोद राधः मघोनी ॥ २ ॥ भद्रं इत् भद्रा कृण्वत्
सरस्वती अकवऽअरी चेतति वाजिनीऽवती गृणाना जम-
दग्निऽवत् स्तुवाना च वसिष्ठऽवत् ॥ ३ ॥ जनिऽयंतः नु अयवः
पुचिऽयंतः सुऽदानवः सरस्वतं हवामहे ॥ ४ ॥ ये ते सरस्वः ऊर्म-
यः मधुऽमंतः घृतऽश्रुतः तेभिः नः अविता भव ॥ ५ ॥ पीपि-
ऽवांसं सरस्वतः स्तनं यः विश्वऽदर्शतः भक्षीमहिं प्रऽजां इधं
॥ ६ ॥ २० ॥

॥ ६७ ॥ यज्ञे दिवः नृऽसदेने पृथिव्याः नरः यच देवऽयवः
मदंति इंद्राय यच सर्वनानि सुन्वे गर्मत मदाय प्रथमं वयः च
॥ १ ॥ आ दैव्या वृणीमहे अवांसि बृहस्पतिः नः महे आ सखायः
यथा भवेम मीळहुषे अनागाः यः नः दाता पराऽवतः पिता-
ऽइव ॥ २ ॥ तं जुं ज्येष्ठं नमसा हविऽभिः सुऽशेवं ब्रह्मणः पतिं
गृणीषे इंद्रं श्लोकः महिं दैव्यः सिसकु यः ब्रह्मणः देवऽकृतस्य रा-
जा ॥ ३ ॥ सः आ नः योनिं सदतु प्रेष्ठः बृहस्पतिः विश्वऽवारः यः
अस्ति कामः रायः सुऽवीर्यस्य तं दात् पथेत् नः अति सश्रतः
अरिष्टान् ॥ ४ ॥ तं आ नः अर्कं अमृताय जुष्टं इमे धासुः अमृता-

अ० ५, अ० ६, व० २३.] ॥ ६८ ॥ [म० ७, अ० ६, सू० ९८.

सः पुराऽजाः शुचिऽक्रंदं यजतं पस्त्यानां बृहस्पतिं अनवाणं
हुवेम॥५॥२१॥ तं शुमासः अरुषासः अश्याः बृहस्पतिं सहऽवा-
हः वहन्ति सहः चित् यस्य नीळऽवत् सधऽस्थं नभः न रूपं अ-
रुषं वसानाः ॥६॥ सः हि शुचिः शतऽपंचः सः श्रुध्युः हिरण्य-
ऽवाशीः इषिरः स्वऽसाः बृहस्पतिः सः सुऽआवेशः ऋषः पुरु-
सखिऽभ्यः आऽसुतिं करिष्ठः ॥७॥ देवी देवस्य रोदसी जनिची
बृहस्पतिं ववृधतुः महिऽत्वा दक्षाय्याय दक्षत सखायः कर्तृ ब्र-
ह्मणे सुऽतरा सुऽगाधा ॥८॥ इयं वां ब्रह्मणः पते सुऽवृक्तिः ब्रह्म
इंद्राय वज्रिणे अकारि अविष्टं धियः जिगृतं पुरंऽधीः जजस्तं
अर्यः वनुषां अरातीः ॥९॥ बृहस्पते युवं इंद्रः च वस्वः दिव्यस्य
ईशाथे उत पार्थिवस्य धत्तं रयिं स्तुवते कीरये चित् यूयं पात
स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥१०॥२२॥

॥९८॥ अध्वर्यवः अरुणं दुग्धं अंशुं जुहोत न वृषभार्यक्षिती-
नां गौरात् वेदीयान् अवऽपानं इंद्रः विश्वाहा इत् याति सुत-
ऽसौमं इच्छन् ॥१॥ यत् दधिषे प्रऽदिवि चारु अन्नं दिवेऽदिवे
पीति इत् अस्य वक्षि उत हृदा उत मनसा जुषाणः उशन इंद्र प्र-
ऽस्थितान् पाहि सोमान् ॥२॥ जज्ञानः सोमं सहसे पपाथ प्र ते
माता महिमानं उवाच आ इंद्र पप्रथ उरु अंतरिक्षं युधा देवभ्यः
वरिवः चकर्थ ॥३॥ यत् योधयाः महतः मन्यमानान् साक्षाम
तान् बाहुऽभिः शाशदानान् यत्वा नृऽभिः वृतः इंद्र अभिऽयु-
ध्याः तं त्वया आजिं सौश्रवसं जयेम ॥४॥ प्र इंद्रस्य वोचं प्रथमा
कृतानि प्र नूतना मघऽवा या चकार यदा इत् अदेवीः असहिष्ट
मायाः अथ अभवत् केवलः सोमः अस्य ॥५॥ तव इदं विश्वं अ-

भितः पश्यं यत् पश्यसि चक्षसा सूर्यस्य गवां असि गोऽपतिः
 एकः इंद्र भक्षीमहि ते प्रऽयतस्य वस्वः ॥ ६ ॥ बृहस्पते युवं इंद्रः च
 वस्वः दिव्यस्य ईशाये उत पार्थिवस्य धत्तं रयिं स्तुवते कीरये
 चित् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ २३ ॥

॥ ९९ ॥ परः मात्रया तन्वा वृधान न ते महिऽत्वं अनु अश्नुवन्ति
 उभे ते विन्न रजसी पृथिव्याः विष्णो देव त्वं परमस्य वित्से ॥ १ ॥
 न ते विष्णो जायमानः न जातः देव महिम्नः परं अतं आप उत
 अस्तन्नाः नाकं चृष्टं बृहंतं दाधर्थं प्राचीं ककुभं पृथिव्याः ॥ २ ॥
 इराऽवती धेनुऽमती हि भूतं सुऽयवसिनीं मनुषे दशस्या
 वि अस्तन्नाः रोदसी विष्णो एते दाधर्थं पृथिवीं अभितः म-
 यूखैः ॥ ३ ॥ उरु यज्ञाय चक्रयुः ऊं लोकं जनयता सूर्यं उषसं अग्निं
 दासस्य चित् वृष्टाऽशिप्रस्य मायाः जघ्नयुः नरा पृतनाज्येषु ॥ ४ ॥
 इंद्राविष्णू हंहिताः शंबरस्य नवं पुरः नवतिं च अथिष्टं शतं
 वर्चिनः सहस्रं च साकं हथः अप्रति असुरस्य वीरान् ॥ ५ ॥
 इयं मनीषा बृहती बृहता उरुऽक्रमा तवसा वर्धयती ररे
 वां स्तोमं विदथेषु विष्णो पिन्वतं इषः वृजनेषु इंद्र ॥ ६ ॥ वर्षट्
 ते विष्णो आसः आ कृणोमि तत् मे जुषस्व शिपिऽविष्ट हव्यं
 वर्धेतु त्वा सुऽस्तुतयः गिरः मे यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
 ॥ ७ ॥ २४ ॥

॥ १०० ॥ नु मर्तैः द्यते सनिष्यन् यः विष्णवे उरुऽगायाय दा-
 शन् प्र यः सुचाचा मनसा यजति एतावतं नयि आऽविवासात्
 ॥ १ ॥ त्वं विष्णो सुऽमतिं विश्वऽजन्या अप्रऽयुता एवऽयावः

म॒तिं दा॒ः प॒र्चैः यथा॑ न॒ः सु॒वि॒त॒स्य॑ भू॒रैः अ॒श्व॒ऽव॒तः पु॒रु॒ऽच॒न्द्र॒स्य॑
 रा॒यः ॥२॥ चिः दे॒वः पृ॒थि॒वीं ए॒षः ए॒तां वि च॒क्रमे॑ श॒त॒ऽअ॒र्च॒सं
 म॒हि॒ऽत्वा प्र॒विष्णुः॑ अ॒स्तु त॒व॒सः त॒वी॒या॒न् त्वे॒षं हि अ॒स्य॑ स्थ॒वि॒-
 र॒स्य॑ ना॒म॥३॥ वि च॒क्रमे॑ पृ॒थि॒वीं ए॒षः ए॒तां स्ते॒त्राय॑ विष्णुः म॒-
 नु॒षे द॒श॒स्य॒न् ध्रु॒वा॒सः अ॒स्य॑ की॒रयः॑ ज॒ना॒सः उ॒रु॒ऽक्षि॒तिं सु॒ऽज॒-
 नि॒मा च॒कार॑ ॥४॥ प्र॒त॒त्ते अ॒द्य शि॒पि॒ऽवि॒ष्ट॒ नाम॑ अ॒र्यः शं॒सा॒मि
 व॒यु॒ना॒नि वि॒द्वान् तं त्वा॒ गृ॒णामि॑ त॒व॒सं अ॒त॒थ्या॒न् क्ष॒यंतं॑ अ॒स्य
 र॒ज॒सः प॒रा॒के॥५॥ किं इ॒त्ते वि॒ष्णो॑ परि॒ऽच॒क्ष्यं भू॒त् प्र॒यत् व॒व॒क्षे
 शि॒पि॒ऽवि॒ष्टः अ॒स्मि मा॒ व॒पैः अ॒स्मत् अ॒प॒ गू॒हः ए॒तत् यत् अ॒न्य॒-
 ऽरू॒पः सं॒ऽइ॒थे ब॒भू॒य ॥६॥ व॒ष॒ट् ते वि॒ष्णो॑ आ॒सः आ॒ कृ॒णो॒मि
 त॒त् मे जु॒ष॒स्व शि॒पि॒ऽवि॒ष्ट॒ ह॒व्यं व॒र्ध॒तु॒ त्वा॒ सु॒ऽस्तु॒ त॒यः गि॒रः मे॒ यू॒यं
 पा॒त॒ स्व॒स्ति॒ऽभिः॑ स॒दा नः॑ ॥७॥ २५ ॥६॥

॥ १०१ ॥ ति॒स्रः वा॒चः प्र॒ व॒द् ज्यो॒तिः॒ऽअ॒ग्राः याः ए॒तत् दु॒हे
 म॒धु॒ऽदो॒घं ऊ॒र्धः सः व॒त्सं कृ॒ण्वन् ग॒र्भं ओ॒ष॒धी॒नां स॒द्यः जा॒तः वृ॒-
 ष॒भः रो॒र॒वी॒ति ॥१॥ यः व॒र्ध॒नः ओ॒ष॒धी॒नां यः अ॒पां यः वि॒श्व॒स्य
 ज॒ग॒तः दे॒वः ई॒शे सः चि॒ऽधा॒तुं श॒रणं॑ श॒र्मे यं॒स॒त् चि॒ऽव॒र्तुं ज्यो॒तिः
 सु॒ऽअ॒भि॒ष्टि अ॒स्मे ॥२॥ स्त॒रीः ऊं त्व॒त् भ॒व॒ति सू॒ते ऊं त्व॒त् यथा॒-
 ऽव॒शं त॒त्त्वं च॒क्रे॑ ए॒षः पि॒तुः प॒यः प्र॒ति गृ॒ह्णा॒ति मा॒ता ते॒न पि॒ता
 व॒र्ध॒ते ते॒न पु॒त्रः ॥३॥ यस्मि॒न् वि॒श्वानि॑ भु॒व॒नानि॑ त॒स्युः ति॒स्रः
 द्या॒वः चे॒धा स॒सुः आ॒पः त्र॒यः को॒शा॒सः उ॒प॒ऽसे॒च॒ना॒सः म॒ध्वः
 श्रो॒तं॒ति अ॒भि॒तः वि॒ऽर॒प्शं॑ ॥४॥ इ॒दं व॒चः प॒र्जे॒न्या॒य स्व॒ऽरा॒जे हृ॒दः
 अ॒स्तु अ॒न्तरं॑ त॒त् जु॒जो॒ष॒त् म॒यः॒ऽभु॒वः वृ॒ष्टयः॑ सं॒तु अ॒स्मे सु॒ऽपि॒-
 प्प॒लाः ओ॒ष॒धीः दे॒व॒ऽगो॒पाः ॥५॥ सः रे॒तः॒ऽधाः वृ॒ष॒भः श॒श्व॒-

तीनां तस्मिन् आत्मा जगतः तस्थुषः च तत् मा चतुर्त्तं पातु शत-
ऽशरदाय यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा नः ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १०२ ॥ पर्जन्याय प्र गायत दिवः पुत्राय मीळहुषे सः नः य-
वसं इच्छतु ॥ १ ॥ यः गर्भे ओषधीनां गवां कृणोति अर्वतां पर्ज-
न्यः पुरुषीणां ॥ २ ॥ तस्मै इत् आस्ये हविः जुहोत मधुमत् ऽतमं
इळां नः सं ऽयतं करत् ॥ ३ ॥ २ ॥

॥ १०३ ॥ संवत्सरं शश्यानाः ब्राह्मणाः व्रत ऽचारिणः वाचं
पर्जन्य ऽजिन्वितां प्र मंडूकाः अवादिषुः ॥ १ ॥ दिव्याः आपः अभि-
यत् एनं आयन् हतिं न श्रुष्कं सरसीं शयानं गवां अहं न मायुः
वत्सिनीनां मंडूकानां वयुः अत्र सं एति ॥ २ ॥ यत् ई एनान् उशतः
अभि अवर्षति तृष्या ऽवतः प्रावृषि आ ऽगतायां अखलीकृत्य
पितरं न पुत्रः अन्यः अन्यं उप वदंत एति ॥ ३ ॥ अन्यः अन्यं अनु-
गृह्णाति एनोः अपां प्र ऽसर्गे यत् अमंदिषातां मंडूकः यत् अभि-
ऽवृष्टः कनिस्कन् पृश्निः सं ऽपृक्ते हरितेन वाचं ॥ ४ ॥ यत् एषां अ-
न्यः अन्यस्य वाचं शाक्तस्य ऽइव वदति शिक्षमाणः सर्वं तत् एषां
समृधा ऽइव पर्वं यत् सु ऽवाचः वदथन अधि अप् ऽसु ॥ ५ ॥ ३ ॥
गो ऽमायुः एकः अज ऽमायुः एकः पृश्निः एकः हरितः एकः एषां
समानं नाम बिभ्रतः वि ऽरूपाः पुरु ऽवा वाचं पिपिशुः वदंतः
॥ ६ ॥ ब्राह्मणासः अति ऽरात्रे न सोमै सरः न पूर्णे अभितः वदंतः
संवत्सरस्य तत् अहः परि स्थ यत् मंडूकाः प्रावृषीणां बभूव ॥ ७ ॥
ब्राह्मणासः सोमिनः वाचं अक्रत ब्रह्म कृण्वतः परिवत्सरीणां
अध्वर्यवः घर्मिणः सिस्विदानाः आविः भवन्ति गुह्याः न के

चित् ॥ ८ ॥ देवऽहिंति जुगुपुः षादशस्य चतुं नरः न प्र मिनन्ति
एते संवत्सरे प्रावृषि आऽगतायां तप्ताः घर्माः अश्रुवते वि
ऽसर्गं ॥ ९ ॥ गोऽमायुः अदात् अजऽमायुः अदात् पृश्निः अदात्
हरितः नः वसूनि गवां मंडूकाः ददतः शतानि सहस्रऽसावे प्र
तिरन्ते आयुः ॥ १० ॥ ४ ॥

॥ १०४ ॥ इंद्रासोमा तपतं रक्षः उज्जतं नि अर्पयतं वृषणा त-
मःऽवृधः परां शृणीतं अचितः नि ओषतं हतं नुदेथां नि शिशीतं
अचिणः ॥ १ ॥ इंद्रासोमा सं अघऽशंसं अभि अघं तपुः ययस्तु चरुः
अमिवानऽइव ब्रह्मऽद्विषे क्रव्यऽअदे घोरऽचक्षसे द्वेषः धत्तं अ-
नवायं किमीदिने ॥ २ ॥ इंद्रासोमा दुःऽकृतः ववे अंतः अनारं-
भणे तमसि प्र विध्यतं यथा न अतः पुनः एकः च न उतऽअयत्
तत् वां अस्तु सहसे मन्युऽमत् शवः ॥ ३ ॥ इंद्रासोमा वर्तयतं दिवः
वधं सं पृथिव्याः अघऽशंसाय तर्हेणं उत तक्षतं स्वर्गं पर्वतेभ्यः
येन रक्षः ववृधानं निऽजूर्वैथः ॥ ४ ॥ इंद्रासोमा वर्तयतं दिवः परि
अमिऽतप्तेभिः युवं अशर्महन्मऽभिः तपुःऽवधेभिः अजरेभिः अ-
चिणः नि पर्शने विध्यतं यंतु निऽस्वरं ॥ ५ ॥ ५ ॥ इंद्रासोमा परि
वांभूतु विध्यतः इयं मतिः कक्ष्या अश्याऽइव वाजिना यां वां हो-
चां परिऽहिनीमि मेधया इमा ब्रह्माणि नृपतीऽइव० जिन्वतं
॥ ६ ॥ प्रति स्मरेथां तुजयत्ऽभिः एवैः हुतं दुहः रक्षसः भंगुरऽवतः
इंद्रासोमा दुःऽकृते मा सुऽगंभूत यः नः कदा चित् अभिऽदासति
दुहा ॥ ७ ॥ यः मा पाकेन मनसा चरंतं अभिऽचष्टे अनृतेभिः व-
चःऽभिः आपःऽइव काशिना संऽगृभीताः असन् अस्तु असंतः
इंद्र वक्ता ॥ ८ ॥ ये पाकऽशंसं विऽहरन्ते एवैः ये वा भद्रं दूषयन्ति

स्वधाभिः अहये वा तान् प्रऽददातु सोमः आ वा दधातु निः-
 ऽऽर्चतेः उपऽस्थे ॥ ९॥ यः नः रसं दिप्सति पितृः अग्ने यः अश्वा-
 नां यः गवां यः तनूनां रिपुः स्तेनः स्तेयऽकृत् दभ्रं एतु नि सः
 हीयतां तन्वा तना च ॥ १० ॥ ६ ॥ परः सः अस्तु तन्वा तना च तिस्रः
 पृथिवीः अधः अस्तु विश्वाः प्रति श्रुष्यतु यशः अस्य देवाः यः नः
 दिवा दिप्सति यः च नक्तं ॥ ११ ॥ सुऽविज्ञानं चिकित्पुषे जनाय
 सत् च असत् च वचसी पस्पृधाते तयोः यत् सत्यं यत् रत् ऋजी-
 यः तत् इत् सोमः अवति हन्ति असत् ॥ १२ ॥ न वै जुं सोमः वृ-
 जिनं हिनोति न क्षत्रियं मिथुया धारयंतं हन्ति रक्षः हन्ति असत्
 वदंतं उभौ इंद्रस्य प्रऽसितौ श्याते ॥ १३ ॥ यदि वा अहं अनृत-
 ऽदेवः आसं मोघं वा देवान् अपिऽऊहे अग्ने किं अस्मभ्यं जात-
 ऽवेदः हृणीषे द्रोघऽवाचः ते निऽऽर्च्यं सचंतां ॥ १४ ॥ अद्य मु-
 रीय यदि यातुऽधानः अस्मि यदि वा आयुः तत्पं पुरुषस्य अधः
 सः वीरैः दशभिः वि यूयाः यः मा मोघं यातुऽधान इति आहं
 ॥ १५ ॥ ७ ॥ यः मा अयातुं यातुऽधान इति आहं यः वा रक्षाः शु-
 चिः अस्मि इति आहं इंद्रः तंहंतु महता वधेन विश्वस्य जंतोः अ-
 धमः पदीष्ट ॥ १६ ॥ प्र या जिगाति खर्गलाऽइव नक्तं अपं दुहा
 तन्वं गूहमाना वव्रान् अनंतान् अव सा पदीष्ट ग्रावाणः घंतु
 रक्षसः उपच्छैः ॥ १७ ॥ वि तिष्ठध्वं मरुतः विष्णु इच्छतं गृभायतं
 रक्षसः संपिनष्टन वयः ये भूत्वी पतयन्ति नक्तऽभिः ये वा रिपः
 दधिरे देवे अध्वरे ॥ १८ ॥ प्र वर्तय दिवः अश्मानं इंद्र सोमऽशितं
 मघऽवनसं शिशाधि प्राक्तात् अपाक्तात् अधरात् उदक्तात् अ-
 भि जहि रक्षसः पर्वतेन ॥ १९ ॥ एते जुं त्ये पतयन्ति श्वऽयातवः
 इंद्रं दिप्सन्ति दिप्सवः अदाभ्यं शिशीते शक्रः पिप्पुनेभ्यः वधं नूनं

सृजत् अशनिं यातुमत् ऽभ्यः ॥ २० ॥ ८ ॥ इंद्रः यातूनां अभवत् प-
राऽश्वरः हविः ऽमथीनां अभि आऽविवांसतां अभि इत् ऊं श-
क्रः परशुः यथा वनं पाचाऽइव भिंदन् सतः एति रक्षसः ॥ २१ ॥
उलूकऽयातुं शुश्रूलूकऽयातुं जहि श्वऽयातुं उत कीकऽयातुं सु-
पर्णऽयातुं उत गृध्रऽयातुं हृषदाऽइव प्र मृण रक्षः इंद्र ॥ २२ ॥ मा
नः रक्षः अभि नृ यातुऽमावतां अप उच्छत् मिथुना या कि-
मीदिना पृथिवी नः पार्थिवात् पातु अंहसः अंतरिक्षं दिव्यात्
पातु अस्मान् ॥ २३ ॥ इंद्र जहि पुमांसं यातुऽधानं उत स्त्रियं मा-
यया शाशदानां विऽयीवासः मूरऽदेवाः क्षुद्रंतु माते हृशन् सूर्यं
उतऽचरंतं ॥ २४ ॥ प्रति चक्ष्व वि चक्ष्व इंद्रः च सोम जागृतं रक्षः-
ऽभ्यः वधं अस्यत् अशनिं यातुमत् ऽभ्यः ॥ २५ ॥ ९ ॥ ६ ॥ ७ ॥

॥ इति सप्तमं मंडलं समाप्तं ॥

॥ १ ॥ मा चित् अन्यत् वि शंसत् सखायः मा रिषयत् इंद्र इत्
स्तोत् वृषणं सचा सुते मुहुः उक्था च शंसत् ॥ १ ॥ अवऽक्रक्षिणं
वृषभं यथा अजुरंगां न चर्षणिऽसहं विऽद्वेषणं संऽवनना उभ-
यंऽकरं मंहिष्ठं उभयाविनं ॥ २ ॥ यत् चित् हित्वा जनाः इमे नाना
हवते उतये अस्माकं ब्रह्म इंद्र इंद्र भूतु ते अहा विश्वा च वर्धनं
॥ ३ ॥ वि तर्तुर्यते मघऽवन् विपः ऽचितः अर्यः विपः जनानां
उप क्रमस्व पुरुऽरूपं आ भर वाजं नेदिष्ठं उतये ॥ ४ ॥ महे चन
त्वां अद्रिऽवः परा शुल्काय देयां न सहस्राय न अयुताय वज्रि-
ऽवः न शताय शतऽमघ ॥ ५ ॥ १० ॥ वस्यान् इंद्र असि मे पितुः उत
भ्रातुः अभुजतः माता च मे हृदयथः समा वसो वसुऽत्वनाय रा-

धसे ॥ ६ ॥ क इयय क इत् असि पुरुऽचा चित् हि ते मनः अलं धि
युध्म खजऽकृत् पुरंऽदर प्र गायत्राः अगासिषुः ॥ ७ ॥ प्र अस्मै गा-
य च अर्चत ववातुः यः पुरंऽदरः याभिः काण्वस्य उप बर्हिः आ-
ऽसदैयासंत वजी भिनत् पुरः ॥ ८ ॥ ये ते संति दशऽग्विनः शति-
नः ये सहस्रिणः अश्वासः ये ते वृषणः रघुऽदुवः तेभिः नः तूयं आ
गहि ॥ ९ ॥ आ तु अद्य सबऽदुघा हुवे गायत्रऽवैपसं इंद्रं धेनुं सु-
ऽदुघां अन्यां इषं उरुऽधारां अरंऽकृतं ॥ १० ॥ ११ ॥ यत् तु दत् सूरः
एतं शं वंकूः वातस्य पयिनां वहन् कुत्सं अर्जुनेयं शतऽक्रतुः त्स-
रत् गंधर्वं अस्तुतं ॥ १२ ॥ यः ऋते चित् अभिऽश्रिषः पुरा जचु-
ऽभ्यः आऽतृदः संऽधाता संऽधिं मघऽवा पुरुऽवसुः इष्कर्ता
विऽहंत पुनः ॥ १३ ॥ मा भूम निष्ठाः ऽइव इंद्रं त्वत् अरणाः ऽइव
वनानि न प्रऽजहितानि अद्रिऽवः दुरोषासः अमन्महि ॥ १४ ॥
अमन्महि इत् अनाशवः अनुयासः च वृचऽहन् सकृत् सु ते मह-
ता शूर राधसा अनु स्तोमं सुदीमहि ॥ १५ ॥ यदि स्तोमं मम श्रवत्
अस्माकं इंद्रं इंद्रं त्वः तिरः पवित्रं समुऽवांसः आशवः मंदैतु तुग्य-
ऽवृधः ॥ १६ ॥ १७ ॥ आ तु अद्य सधऽस्तुतिं ववातुः सख्युः आ गहि
उपऽस्तुतिः मृघोनां प्र त्वा अवतु अध ते वश्मि सुऽस्तुतिं ॥ १८ ॥
सोतं हि सोमं अद्रिऽभिः आ ई एनं अपऽसु धावत् गव्या वस्ता-
ऽइव वासयंतः इत् नरः निः धुक्षन् वक्षणाभ्यः ॥ १९ ॥ अध जमः
अध वा दिवः बृहतः रोचनात् अधि अया वर्धस्व तन्वा गिरा
मम आ जाता सुऽक्रतो पृण ॥ २० ॥ इंद्राय सु मदिनऽतमं सोमं
सोतं वरेण्यं शक्रः एनं पीपयत् विश्वया धिया हिन्वानं न वाज-
ऽयुं ॥ २१ ॥ मा त्वा सोमस्य गल्दया सदा याचन् अहं गिरा भूर्णि
मृगं न सर्वनेषु चुक्रुधं कः ईशानं न याचिषत् ॥ २२ ॥ २३ ॥ मदेन

इषितं मदं उग्रं उग्रेण शवसा विश्वेषां तृत्तारं मदऽच्युतं मदं हि
 स्म ददाति नः ॥ २१ ॥ शेवरि वार्या पुरु देवः मर्ताय दाशुषे सः सु-
 न्वते च स्तुवते च रासते विश्वऽगूर्तः अरिऽस्तुतः ॥ २२ ॥ आ इन्द्र
 याहि मत्स्व चिचेण देव राधसा सरः न प्राप्ति उदरं सपीतिऽभिः
 आ सोमेभिः उरु स्फिरं ॥ २३ ॥ आ त्वा सहस्रं आ शतं युक्ताः रथे
 हिरण्यये ब्रह्मऽयुजः हरयः इन्द्र केशिनः वहंतु सोमंऽपीतये ॥ २४ ॥
 आ त्वा रथे हिरण्यये हरी मयूरऽशेषा शितिऽपृष्ठा वृहतां मध्वः
 अंधसः विवक्ष्यणस्य पीतये ॥ २५ ॥ १४ ॥ पिब तु अस्य गिर्वणः सु-
 तस्य पूर्वपाऽऽइव परिऽकृतस्य रसिनः इयं आऽमुतिः चारुः म-
 दाय पत्यते ॥ २६ ॥ यः एकः अस्ति दंसना महान् उग्रः अभि व्रतैः
 गमन्त सः शिप्री न सः योषत् आ गमन्त हवै न परि वर्जति ॥ २७ ॥
 त्वं पुरं चरिष्वं वधैः शुष्णस्य सं पिणक् त्वं भाः अनु चरः अध
 द्विता यत् इन्द्र हव्यः भुवः ॥ २८ ॥ मम त्वा सूरं उतऽइते मम मध्य-
 दिने दिवः मम प्रऽपित्वे अपिऽश्वरे वसो आ स्तोमासः अवृ-
 त्तत् ॥ २९ ॥ स्तुहि स्तुहि इत् एते घृते मंहिष्ठासः मधोनां निंदित-
 ऽअश्वः प्रऽपृथी परमऽज्याः मघस्य मेध्यऽअतिथे ॥ ३० ॥ १५ ॥
 आ यत् अश्वान् वनन्ऽवतः श्रद्धया अहं रथे रुहं उत वामस्य
 वसुनः चिकेतति यः अस्ति यादवः पशुः ॥ ३१ ॥ यः चतुजा मह्यं
 ममहे सह त्वचा हिरण्यया एषः विश्वानि अभि अस्तु सौभंगा
 आऽसंगस्य स्वन्तऽरथः ॥ ३२ ॥ अध आयोगिः अति दासत् अ-
 न्यान् आऽसंगः अग्रे दशऽभिः सहस्रैः अध उक्ष्णः दश मह्यं
 रुशतः नृकाऽऽइव सरसः निः अतिष्ठन् ॥ ३३ ॥ अनु अस्य स्थूरं
 दहशे पुरस्तात् अनस्यः ऊरुः अवऽरं वमाणः शश्वती नारी अ-
 भिऽचक्ष्य आह सुऽभद्रं अर्य भोजनं बिभर्षि ॥ ३४ ॥ १६ ॥

॥२॥ इदं वसो सुतं अंधः पिबं सुऽपूर्णे उदरं अनाभयिन् र-
 रिम ते ॥१॥ नृऽभिः धूतः सुतः अश्वैः अय्यः वारिः परिऽपूतः अ-
 श्वः न निक्तः नृदीषु ॥२॥ तं ते यवं यथा गोभिः स्वादुं अकर्म श्री-
 णंतः इंद्रं त्वा अस्मिन् सधऽमादे ॥३॥ इंद्रः इत् सोमऽपाः एकः
 इंद्रः सुतऽपाः विश्वऽआयुः अंतः देवान् मर्त्यान् च ॥४॥ न यं
 शुक्रः न दुऽआशीः न तृप्राः उरुऽव्यचंसं अपऽस्पृखते सुऽहार्दं
 ॥५॥ १७॥ गोभिः यत् ईं अन्ये अस्मत् मृगं न वाः मृगयंते अभि-
 ऽत्सरंति धेनुऽभिः ॥६॥ चयः इंद्रस्य सोमाः सुतासः संतु देवस्य
 स्वे क्षये सुतऽपावः ॥७॥ चयः कोशासः श्रोतंति तिस्रः चम्बः
 सुऽपूर्णाः समाने अधिभार्मेन् ॥८॥ शुचिः असि पुरुनिऽस्थाः
 क्षीरैः मध्यतः आऽशीर्तः दध्ना मंदिष्ठः शूरस्य ॥९॥ इमे ते इंद्र
 सोमाः तीव्राः अस्मे सुतासः शुक्राः आऽशिरं याचंते ॥१०॥ १८॥
 तान् आऽशिरं पुरोऽकाशं इंद्र इमं सोमं श्रीणीहि रेवंतं हि त्वा
 शृणोमि ॥११॥ हतऽसु पीतासः युध्यंते दुऽमदासः न सुरायां
 ऊधः न नृप्राः जरंते ॥१२॥ रेवान् इत् रेवतः स्तोता स्यात् त्वा-
 ऽवतः मघोनः प्र इत् ऊं हरिऽवः श्रुतस्य ॥१३॥ उक्थं च न श-
 स्यमानं अगोः अरिः आ चिकेत न गायत्रं गीयमानं ॥१४॥ मा
 नः इंद्र पीयत्नवे मा शर्धते परा दाः शिष्यं शचीऽवः शचीभिः
 ॥१५॥ १९॥ वयं ऊं त्वा तदितऽअर्थः इंद्र त्वाऽयंतः सखायः क-
 खाः उक्थेभिः जरंते ॥१६॥ न घ ईं अन्यत् आ पपन् वज्रिन् अ-
 पसः न विष्टौ तव इत् ऊं स्तोमं चिकेत ॥१७॥ इच्छंति देवाः सु-
 न्वंतं न स्वप्नाय स्पृहयंति यंति प्रऽमादं अतं द्राः ॥१८॥ ओ सु प्र
 याहि वाजैभिः मा हृणीथाः अभि अस्मान् महान्ऽइव युवंऽजा-
 निः ॥१९॥ मो सु अद्य दुऽहनावान् सायं कुरत् आरे अस्मत् अ-

श्रीरऽइव जामाता ॥ २० ॥ २० ॥ विद्महि अस्य वीरस्य भूरिऽदा-
 वरीं सुऽमतिं चिषु जातस्य मनांसि ॥ २१ ॥ आ तु सिंच कलऽमंतं
 न घ विद्मि श्वसा नाना यशऽतरं शतं ऽऊते ॥ २२ ॥ ज्येष्ठेन सोतः
 इंद्राय सोमं वीराय शक्राय भरं पिबन्त नयीय ॥ २३ ॥ यः वेदिष्ठः
 अव्यथिषु अश्वऽवंतं जरितुऽभ्यः वाजं स्तोतुऽभ्यः गोऽमंतं ॥ २४ ॥
 पन्यंऽपन्यं इत् सोतारः आ धावन्त मद्याय सोमं वीराय शूराय
 ॥ २५ ॥ २१ ॥ पाता वृचऽहा सुतं आ घ गमन् न अरे अस्मत् नि
 यमते शतं ऽऊति ॥ २६ ॥ आ इह हरीं ब्रह्मऽयुजां शग्मा वसुतः
 सखायं गीऽभिः श्रुतं गिर्वेणसं ॥ २७ ॥ स्वादवः सोमाः आ याहि
 श्रीताः सोमाः आ याहि शिप्रिन् ऋषिऽवः शचीऽवः न अयं
 अच्छ सधऽमादं ॥ २८ ॥ स्तुतः च याः त्वा वर्धन्ति महे राधसे नृमणाय
 इंद्रं कारिणं वृधन्तः ॥ २९ ॥ गिरः च याः ते गिर्वाहः उक्था च तुभ्यं
 तानि सचा दधिरे शवांसि ॥ ३० ॥ २२ ॥ एव इत् एषः तुविऽकुर्मिः
 वाजान् एकः वज्रऽहस्तः सनात् अमृक्तः दयते ॥ ३१ ॥ हंता वृचं
 दक्षिणेन इंद्रः पुरु पुरुऽहूतः महान् महीभिः शचीभिः ॥ ३२ ॥ य-
 स्मिन् विश्वाः चर्षणयः उत च्यौत्ना जयांसि च अनु घ इत् मंदी
 मघोनः ॥ ३३ ॥ एषः एतानि चकार इंद्रः विश्वा यः अतिं श्रुखे
 वाजऽदावा मघोनां ॥ ३४ ॥ प्रऽभर्ता रथं गव्यं तं अपाकात् चित्
 यं अवति इनः वसुं सः हि वोळ्ळा ॥ ३५ ॥ २३ ॥ सनिता विप्रः
 अवैत् ऽभिः हंता वृचं नृऽभिः शूरः सत्यः अविता विधन्तं ॥ ३६ ॥
 यजध्व एनं प्रियऽमेधाः इंद्रं सचाचा मनसा यः भूत् सोमैः सत्य-
 ऽमद्वा ॥ ३७ ॥ गाथऽश्रवसं सत् ऽपतिं श्रवःऽकामं पुरुऽत्मानं
 कखांसः गात् वाजिनं ॥ ३८ ॥ यः ऋते चित् गाः पदेभ्यः दात् सखा
 नृऽभ्यः शचीऽवान् ये अस्मिन् कामं अश्रियन् ॥ ३९ ॥ इत्था

धीऽवतं अद्रिऽवः काखं मेध्यऽअतिथिं मेघः भूतः अभि यन्
अयः ॥४०॥ शिखं विऽभिंदो० अस्मै चत्वारि अयुता ददत् अष्ट
पुरः सहस्रा ॥४१॥ उत सु त्ये पयःऽवृधा माकी रणस्य नृणां
जनिऽत्वनाय ममहे ॥४२॥ २४॥

॥३॥ पिब सुतस्य रसिनः मत्स्व नः इन्द्र गोऽमतः आपिः नः
बोधि सधऽमाद्यः वृधे अस्मान् अवंतु ते धियः ॥१॥ भूयाम ते
सुऽमतौ वाजिनः वयं मा नः स्तः अभिऽमातये अस्मान् चि-
त्राभिः अवतात् अभिष्टिऽभिः आ नः सुक्षेष्णु यमय ॥२॥ इमाः ऊं
त्वा पुरुऽवसो० गिरः वर्धंतु याः मम पावकऽवर्णाः श्रुचयः वि-
पःऽचितः अभि स्तोमैः अनूषत ॥३॥ अयं सहस्रं ऋषिऽभिः
सहःऽकृतः समुद्रःऽइव पप्रथे सत्यः सः अस्य महिमा गृणे शवः
यज्ञेषु विप्रऽराज्ये ॥४॥ इन्द्र इत् देवऽतातये इन्द्रं प्रऽयति अध्वरे इन्द्रं
संऽईके वनिनः हवामहे इन्द्रं धनस्य सातये ॥५॥ २५॥ इन्द्रः मूहा
रोदसी पप्रथत् शवः इन्द्रः सूर्ये अरोचयत् इन्द्रं हविश्वा भुवनानि
येमिरे इन्द्रं सुवानासः इन्द्रवः ॥६॥ अभित्वा पूर्वऽपीतये इन्द्रं स्तो-
मेभिः आयवः संऽईचीनासः ऋभवः सं अस्वरन् रुद्राः गृणन्त
पूर्व्य ॥७॥ अस्य इत् इन्द्रः ववृधे वृष्णयं शवः मदे सुतस्य विष्णवि
अद्य तं अस्य महिमानं आयवः अनु स्तुवन्ति पूर्वऽथा ॥८॥ तत्
त्वा यामि सुऽवीर्ये तत् ब्रह्म पूर्वऽचित्तये येन यतिऽभ्यः भृगवे
धने हिते येन प्रस्खलं आविथ ॥९॥ येन समुद्रं अमृजः मही अपः
तत् इन्द्र वृष्णि ते शवः सद्यः सः अस्य महिमा न संऽनशे यं क्षोणीः
अनुऽचक्रदे ॥१०॥ २६॥ शग्धि नः इन्द्र यत् त्वा रयिं यामि सुऽवीर्यं
शग्धि वाजाय प्रथमं सिसासते शग्धि स्तोमाय पूर्व्य ॥११॥ शग्धि

नः अस्य यत् ह पौरं आविष्य धियः इन्द्रं सिसांसतः शृङ्गि यथा रु-
 शंमं श्यावकं कृपं इन्द्रं प्र आवः स्वः ऽनरं ॥ १२ ॥ कत् नव्यः अत-
 सीनां तुरः गृणीत मर्त्यैः न हि नु अस्य महिमानं इन्द्रियं स्वः गृ-
 णंतः आनृषुः ॥ १३ ॥ कत् ऊं स्तुवंतः ऋतु ऽयंत देवतां ऋषिः
 कः विप्रः ओहते कदा हवै मघ ऽवन् इन्द्रं सुन्वतः कत् ऊं स्तुवतः
 आ गमः ॥ १४ ॥ उत् ऊं त्वे मधुमत् ऽतमाः गिरः स्तोमांसः इरते
 सचा ऽजितः धन ऽसाः अक्षित ऽऊतयः वाज ऽयंतः रथाः ऽइव
 ॥ १५ ॥ २७ ॥ कर्णाः ऽइव भृगवः सूर्याः ऽइव विश्वे इत् धीतं आन-
 णुः इन्द्रं स्तोमैभिः महयैतः आयवः प्रिय ऽमैधासः अस्वरन् ॥ १६ ॥
 युस्व हि वृच हन् ऽतम हरीं इन्द्रं परा ऽवतः अर्वाचीनः मघ ऽवन्
 सोम ऽपीतये उयः ऋषेभिः आ गृहि ॥ १७ ॥ इमे हि ते कारवः
 वावृषुः धिया विप्रासः मेध ऽसांतये सः त्वं नः मघ ऽवन् इन्द्रं गिर्व-
 णः वेनः न णृणुधि हवै ॥ १८ ॥ निः इन्द्रं बृहतीभ्यः वृचं धनु ऽभ्यः
 अस्फुरः निः अबुदस्य मृगयस्य मायिनः निः पर्वतस्य गाः आ-
 जः ॥ १९ ॥ निः अग्रयः रुरुचुः निः ऊं सूर्यैः निः सोमः इन्द्रियः रसः
 निः अंतरिक्षात् अधमः महं अहिं कृषे तत् इन्द्रं पौंस्यं ॥ २० ॥ २८ ॥
 यं मे दुः इन्द्रः मरुतः पाक ऽस्थामा कौरयाणः विश्वेषां त्मना शो-
 भिष्ठं उप ऽइव द्वि धावमानं ॥ २१ ॥ रोहितं मे पाक ऽस्थामा
 सुधुरै कस्य ऽप्रां अदात् रायः वि ऽबोधनं ॥ २२ ॥ यस्मै अन्ये दश
 प्रति धुरै वहति वह्नयः अस्तं वयः न तु ग्यं ॥ २३ ॥ आत्मा पितुः
 तनूः वासः ओजः ऽदाः अभि ऽअंजनं तुरीयं इत् रोहितस्य पा-
 क ऽस्थामानं भोजं दातारं अब्रवं ॥ २४ ॥ २९ ॥

॥ ४ ॥ यत् इन्द्रं प्राक् अपाक् उदक् न्यक् वा हूयसे नृ ऽभिः सिमं

पुरु नृऽसूतः असि आनवे असि प्रऽशर्धं तुर्वशं ॥१॥ यत् वा रुमे
 रुशमे श्यावके कृपे इंद्र मादयसे सचा कणासः त्वा ब्रह्मऽभिः
 स्तोमऽवाहसः इंद्र आ यच्छंति आ गृहि ॥२॥ यथा गौरः अपा
 कृतं तृथन् एति अव इरिणं आऽपित्वे नः प्रऽपित्वे तूयं आ गृहि
 कर्णेषु सु सचा पिब ॥३॥ मंदंतु त्वा मघऽवन् इंद्र इंदवः राधः दे-
 याय सुन्वते आऽमुष्य सोमं अपिबः चमू सुतं ज्येष्ठं तत् दधिषे
 सहः ॥४॥ प्र चक्रे सहसा सहः बभञ्ज मन्युं ओजसा विश्वे ते इंद्र
 पृतनाऽयवः यहो नि वृक्षाःऽइव येमिरे ॥५॥३०॥ सहस्रेणऽइव
 सचते यविऽयुधा यः ते आनंद उपऽस्तुतिं पुत्रं प्रावर्गं कृणुते सु-
 ऽवीर्यं दास्योति नमउक्तिऽभिः ॥६॥ मा भेम मा अमिष्य उयस्यं
 सख्ये तव महत् ते वृष्णः अभिऽचक्ष्यं कृतं पश्येम तुर्वशं यदुं ॥७॥
 सव्यां अनु स्फिग्यं ववसे वृषा न दानः अस्य रोषति मधा संऽपृ-
 क्ताः सारधेण धेनवः तूयं आ इहि द्रव पिब ॥८॥ अश्वी रथी सु-
 ऽरूपः इत् गोऽमान् इत् इंद्र ते सखाश्चावऽभाजा वयसा सचते
 सदा चंद्रः याति सभां उप ॥९॥ ऋश्यः न तृथन् अवऽपानं आ
 गृहि पिब सोमं वशान् अनु निऽमेघमानः मघऽवन् दिवेऽदिवे
 ओजिष्ठं दधिषे सहः ॥१०॥३१॥ अध्वर्यो द्रवय त्वं सोमं इंद्रः पि-
 पासति उप नूनं युयुजे वृषणा हरीं आ च जगाम वृत्रऽहा ॥११॥
 स्वयं चित् सः मन्यते दाप्नुरिः जनः यत्र सोमस्य तृपसि इदं ते
 अन्नं युज्यं संऽउक्षितं तस्य आ इहि प्र द्रव पिब ॥१२॥ रथेऽस्थायं
 अध्वर्यवः सोमं इंद्राय सोतन अधि ब्रध्नस्य अद्रयः वि चक्षते सु-
 न्वतः दाप्नुऽअध्वर ॥१३॥ उप ब्रध्नं ववाता वृषणा हरीं इंद्र अप-
 ऽसु वक्षतः अवाचं त्वा सप्तयः अध्वरऽश्रियः वहंतु सर्वना इत्
 उप ॥१४॥ प्र पूषणं वृणीमहे युज्याय पुरुऽवसुं सः शक्र शिखा

पुरुऽहूत नः धिया तुजे राये विऽमोचन ॥१५॥३२॥ संतः शिशीहि
 भुरिजोऽइव क्षुरं रास्व रायः विऽमोचन त्वे तत् नः सुऽवेदै
 उस्त्रियं वसु यं त्वं हिनोषि मर्त्यं ॥१६॥ वेमिन्वा पूषन् ऋजसे वेमि
 स्तोतं वे आघृणे न तस्य वेमि अरणं हि तत् वसो स्तुषे पञ्चाय
 साम्ने ॥१७॥ परा गावः यवसं कत् चित् आघृणे नित्यं रेक्णः
 अमर्त्य अस्माकं पूषन् अविता शिवः भव मंहिष्ठः वाजऽसातये
 ॥१८॥ स्थूरं राधः शतऽअश्वं कुरुंगस्य दिविष्टिषु राज्ञः त्वेषस्य सु-
 ऽभगस्य रातिषु तुर्वशेषु अमन्महि ॥१९॥ धीभिः सातानि का-
 खस्य वाजिनः प्रियऽमैधै अभिद्युऽभिः षष्टिं सहस्रा अनु निः-
 ऽमंजां अजे निः यूथानि गवां ऋषिः ॥२०॥ वृक्षाः चित् मे
 अभिऽपित्वे अररन्तुः गां भजंत मेहना अश्वं भजंत मेहना
 ॥२१॥३३॥७॥

॥५॥ दूरात् इहऽइव यत् सती अरुणऽसुः अशिश्चितत् वि
 भानुं विश्वधा अतनत् ॥१॥ नृऽवत् दसा मनःऽयुजा रथेन पृथु-
 ऽपाजसा सचैथे अश्विना उषसं ॥२॥ युवाभ्यां वाजिनीऽवसू०
 प्रति स्तोमाः अहस्त वाचं दूतः यथा ओहिषे ॥३॥ पुरुऽप्रिया
 नः ऊतये पुरुऽमद्रा पुरुऽवसू० स्तुषे कणासः अश्विना ॥४॥ मं-
 हिष्ठा वाजऽसातमा इषयता शुभः पती गंतारा दाशुषः गृहं
 ॥५॥१॥ ता सुऽदेवाय दाशुषे सुऽमेधां अविऽतारिणीं घृतेः
 गव्यूतिं उक्षतं ॥६॥ आनः स्तोमं उप द्रवत् तूयं श्येनेभिः आशु-
 ऽभिः यातं अश्वेभिः अश्विना ॥७॥ येभिः तिस्रः पराऽवतः दिवः
 विश्वानि रोचना चीन् अक्नून् परिऽदीयथः ॥८॥ उत नः गो-
 ऽमंतीः इषः उत सातीः अहःऽविदा वि पथः सातये सितं ॥९॥

आ नः गोऽमृतं अश्विना सुवीरं सुऽरथं रयिं वोळ्हं अश्वऽवतीः
 इषः ॥ १० ॥ २॥ ववृधाना शुभः पती दसा हिरण्यऽवर्तनी० पि-
 बतं सोम्यं मधु ॥ ११ ॥ अस्मभ्यं वाजिनीऽवसू० मघवत्ऽभ्यः च
 सऽप्रथः छुदिः यतं अदाभ्यं ॥ १२ ॥ नि सु ब्रह्म जनानां या अविष्टं
 तूयं आ गतं मो' सु अन्यान् उप अरतं ॥ १३ ॥ अस्य पिबतं अ-
 श्विना युवं मदस्य चारुणः मध्वः रातस्य धिष्ण्या ॥ १४ ॥ अस्मे
 आ वहतं रयिं शतऽवतं सहस्रिणं पुरुऽक्षुं विश्वऽधायसं ॥ १५ ॥ ३॥
 पुरुऽचा चित् हि वां नरा विऽह्वयंते मनीषिणः वाघतऽभिः अ-
 श्विना आ गतं ॥ १६ ॥ जनासः वृक्तऽबर्हिषः हविष्मंतः अरंऽकृतः
 युवां हवन्ते अश्विना ॥ १७ ॥ अस्माकं अद्य वां अयं स्तोमः वा-
 हिष्ठः अंतमः युवाभ्यां भूतु अश्विना ॥ १८ ॥ यः ह वां मधुनः दतिः
 आऽहितः रथऽचर्वणे ततः पिबतं अश्विना ॥ १९ ॥ तेन नः वा-
 जिनीऽवसू० पश्वे तोकायं शं गवे वहतं पीवरीः इषः ॥ २० ॥ ४॥
 उत नः दिव्याः इषः उत सिंधून् अहःऽविदा अपं द्वाराऽइव व-
 र्षथः ॥ २१ ॥ कदा वां तौग्यः विधत् समुद्रे जहितः नरा यत् वां
 रथः विऽभिः पतात् ॥ २२ ॥ युवं कर्णाय नासत्या अपिऽरिप्राय
 हर्म्ये शश्वत् ऊतीः दुशस्यथः ॥ २३ ॥ ताभिः आ यातं ऊतिऽभिः
 नय्यसीभिः सुशस्तिऽभिः यत् वां वृषणऽवसू० हुवे ॥ २४ ॥ यथा
 चित् कर्णं आवतं प्रियऽमैधं उपऽस्तुतं अचिं शिंजारं अश्विना
 ॥ २५ ॥ ५॥ यथा उत कृष्ये धने अंशुं गोषु अगस्त्यं यथा वाजेषु
 सोभरिं ॥ २६ ॥ एतावत् वां वृषणऽवसू० अतः वा भूर्यः अश्विना
 गृणंतः सुम्नं इमहे ॥ २७ ॥ रथं हिरण्यऽवंधुरं हिरण्यऽअभीशुं अ-
 श्विना आ हि स्थाथः दिविऽस्पृशं ॥ २८ ॥ हिरण्ययीं वां रभिः ईषा
 अक्षः हिरण्ययः उभा चक्रा हिरण्यया ॥ २९ ॥ तेन नः वाजिनी-

ऽवसू पराऽवतः चित् आ गतं उप इमां सुऽस्तुतिं मम ॥३०॥ ६॥
 आ वह्ये पराकात् पूर्वीः अश्विना इषः दासीः अमर्त्या
 ॥३१॥ आ नः द्युषैः आ अर्वऽभिः आ राया यातं अश्विना पुरु-
 ऽचंद्रा नासत्या ॥३२॥ आ इह वां मुषितऽप्सवः वयः वहंतु प-
 र्णिनः अर्द्ध सुऽअध्वरं जनं ॥३३॥ रथं वां अनुऽगायसं यः इषा
 वर्तते सह न चक्रं अभि बाधते ॥३४॥ हिरण्ययेन रथेन द्रवत्पा-
 णिऽभिः अश्वैः धीऽजवना नासत्या ॥३५॥ ७॥ युवं मृगं जागृ-
 ऽवांसं स्वदयः वा वृषणऽवसू ता नः पृक्तं इषा रयिं ॥३६॥
 ता मे अश्विना सनीनां विद्यातं नवानां यथा चित् चैद्यः कशुः
 शतं उष्ट्रानां ददत् सहस्रा दश गोनां ॥३७॥ यः मे हिरण्यऽसंहशः
 दश राज्ञः अमंहत अधः ऽपदाः इत् चैद्यस्य कृदयः चर्मऽस्त्राः अ-
 भितः जनाः ॥३८॥ माकिः एना पथा गात् येन इमे यंति चेदयः
 अन्यः न इत् सूरिः ओहते भूरिदावत् ऽतरः जनः ॥३९॥ ८॥ १॥

॥ ६॥ महान् इंद्रः यः ओजसा पर्जन्यः वृष्टिमान् ऽइव स्तोमैः
 वत्सस्य ववृधे ॥ १ ॥ प्रऽजां ऋतस्य पिप्रतः प्र यत् भरंत वह्नयः
 विप्राः ऋतस्य वाहसा ॥ २ ॥ कखाः इंद्रं यत् अक्रंत स्तोमैः यज्ञस्य
 साधनं जामि ब्रुवते आयुधं ॥ ३ ॥ सं अस्य मन्यवे विशः विश्वाः न-
 मंत कृदयः समुद्रायऽइव सिंधवः ॥ ४ ॥ ओजः तत् अस्य तिविषे
 उभे यत् संऽअवर्तयत् इंद्रः चर्मऽइव रोदसी ॥ ५ ॥ १॥ वि चित् वृ-
 चस्य दोधतः वज्रेण शतऽपर्वणा शिरः बिभेद वृष्णिना ॥ ६ ॥ इ-
 माः अभि प्र नो नुमः विपां अयेषु धीतयः अग्नेः शोचिः न दिद्युतः
 ॥ ७ ॥ गुहा सतीः उप त्मना प्र यत् शोचंत धीतयः कखाः ऋतस्य
 धारया ॥ ८ ॥ प्र तं इंद्र नशीमहि रयिं गोऽमंतं अश्विनं प्र ब्रह्म पूर्व-

ऽचिन्तये ॥ ९॥ अहं इत् हि पितुः परि मेधां कृतस्य जयमे अहं
 सूर्यः ऽइव अजनि ॥ १०॥ १०॥ अहं प्रत्नेन मन्मना गिरः शुभामि
 कण्व ऽवत् येन इद्रः शुष्म इत् दधे ॥ ११॥ ये त्वां इद्र न तुस्तुवुः कृ-
 षयः ये च तुस्तुवुः मम इत् वर्धस्व सु ऽस्तुतः ॥ १२॥ यत् अस्य म-
 न्युः अर्ध्वनीत् वि वृचं पर्व ऽशः रुजन् अपः समुद्रं ऐरयत् ॥ १३॥
 नि शुष्णे इद्र धर्णसिं वज्रं जघंथ दस्यवि वृषा हि उय शुश्विषे
 ॥ १४॥ न द्यावः इद्रं ओजसा न अंतरिक्षाणि वज्रिणं न विव्यचंत
 भूमयः ॥ १५॥ ११॥ यः ते इद्र महीः अपः स्तभु ऽयमानः आ अश-
 यत् नि तं पद्यासु शिश्नयः ॥ १६॥ यः इमे रोदसी मही सं ऽईची०
 सं ऽअजयभीत् तमः ऽभिः इद्र तं गुहः ॥ १७॥ ये इद्र यतयः त्वा भू-
 गवः ये च तुस्तुवुः मम इत् उय शुधि हव ॥ १८॥ इमाः ते इद्र पृथ्वयः
 घृतं दुहते आ ऽशिरं एनां कृतस्य पिप्युषीः ॥ १९॥ याः इद्र प्र ऽस्वः
 त्वा आसा गर्भं अचक्रिन् परि धर्म ऽइव सूर्य ॥ २०॥ १२॥ त्वां इत्
 शवसः पते कणाः उक्थेन ववृधुः त्वां सुतासः इंदवः ॥ २१॥ तव
 इत् इद्र प्र ऽनीतिषु उत प्र ऽशस्तिः अद्रि ऽवः यज्ञः वितंतसाय्यः
 ॥ २२॥ आ नः इद्र मही इषं पुरं न दर्षि गो ऽमतीं उत प्र ऽजां सु-
 ऽवीर्य ॥ २३॥ उत त्यत् आ शु ऽअर्ध्वं यत् इद्र नाहुषीषु आ अर्घे
 विश्नु प्र ऽदीदयत् ॥ २४॥ अभि व्रजं न तन्निषे सूरः उपा क ऽचक्षसं
 यत् इद्र मृळयांसि नः ॥ २५॥ १३॥ यत् अंग त विषी ऽयसे इद्र प्र-
 ऽराजसि क्षितीः महान् अपारः ओजसा ॥ २६॥ तं त्वा हविष्म-
 तीः विशः उप ब्रुवते जतये उरु ऽजयसं इंदु ऽभिः ॥ २७॥ उप-
 ऽहूरे गिरीणां सं ऽगथे च न दीनां धिया विप्रः अजायत् ॥ २८॥
 अतः समुद्रं उत ऽवतः चिकित्वान् अव पश्यति यतः विपानः
 एजति ॥ २९॥ आत् इत् प्रत्नस्य रेतसः ज्योतिः पश्यन्ति वासरं परः

यत् इध्यते दिवा ॥ ३० ॥ १४ ॥ कखांसः इन्द्र ते मतिं विश्वे वर्धति पौं-
 स्यं उतो शविष्ठ वृष्यै ॥ ३१ ॥ इमां मे इन्द्र सुस्तुतिं जुषस्व प्र सु मां
 अव उत प्र वर्धय मतिं ॥ ३२ ॥ उत ब्रह्मण्या वयं तुभ्यं प्रऽवृद्ध व-
 जिऽवः विप्राः अतस्म जीवसे ॥ ३३ ॥ अभि कखांसः अनूषत आ-
 पः न प्रऽवता यतीः इन्द्रं वनन्ऽवती मतिः ॥ ३४ ॥ इन्द्र उक्थानि
 ववृधुः समुद्रं इव सिधवः अनुत्तममनुं अजरं ॥ ३५ ॥ १५ ॥ आ नः
 याहि पराऽवतः हरिऽभ्यां हर्यताभ्यां इमं इन्द्र सुतं पिब ॥ ३६ ॥
 त्वां इत् वृचहन्ऽतम जनांसः वृक्तु बहिषः हवते वाजऽसातये
 ॥ ३७ ॥ अनु त्वा रोदसी उभे चक्रं न वर्ति एतं शं अनु सुवानासः
 इन्द्रवः ॥ ३८ ॥ मंदस्व सु स्वऽनरे उत इन्द्र शर्यणाऽवति मत्स्व
 विवस्वतः मती ॥ ३९ ॥ ववृधानः उप द्यवि वृषा वजी अरोरवीत्
 वृचऽहा सोमऽपातमः ॥ ४० ॥ १६ ॥ ऋषिः हि पूर्वऽजाः असि
 एकः ईशानः ओजसा इन्द्रं चोष्कूयसे वसु ॥ ४१ ॥ अस्माकं त्वा सु-
 तान् उप वीतऽपृष्ठाः अभि प्रयः शतं वहन्तु हरयः ॥ ४२ ॥ इमां
 सु पूर्या धियं मधोः घृतस्य पिपुषीं कखांसः उक्थेन ववृधुः ॥ ४३ ॥
 इन्द्र इत् विऽमहीनां मेधे वृणीत मर्त्यैः इन्द्रं सनिष्ठुः ऊतये ॥ ४४ ॥
 अवाचं त्वा पुरुऽस्तुत प्रियमैधऽस्तुता हरीं सोमऽपेयाय वस्तुतः
 ॥ ४५ ॥ शतं अहं तिरिदिरे सहस्रं पशौ आ ददे राधांसि याद्वानां
 ॥ ४६ ॥ चीणिं शतानि अवैतां सहस्रां दशगोनां ददुः पञ्चायसा-
 न् ॥ ४७ ॥ उत आनदः ककुहः दिवं उष्ट्रान् चतुऽयुजः ददत् अव-
 सा यावँ जनं ॥ ४८ ॥ १७ ॥

॥ ७ ॥ प्र यत् वः चिऽस्तुभै इषं मरुतः विप्रः अक्षरत् वि पर्वतेषु
 राज्य ॥ १ ॥ यत् अंग त विषीऽयवः यामं शुभाः अचिध्वं नि पर्व-

ताः अहासत ॥ २ ॥ उत् ईरयन्त वायुऽभिः वाऽश्रासः पृश्निऽमातरः
 धुक्षन्त पिप्पुषीः इषः ॥ ३ ॥ वपन्ति मरुतः मिहं प्र वेपयन्ति पर्वतान्
 यत् यामं यांति वायुऽभिः ॥ ४ ॥ नि यत् यामाय वः गिरिः नि
 सिधेवः विऽधर्मणे महे शुष्माय येमिरे ॥ ५ ॥ १८ ॥ युष्मान् ऊं
 नक्त ऊतये युष्मान् दिवा हवामहे युष्मान् प्रऽयति अध्वरे ॥ ६ ॥
 उत् ऊं त्ये अरुणऽप्सवः चित्राः यामेभिः ईरते वाऽश्राः अधि
 क्षुन्ता दिवः ॥ ७ ॥ सृजन्ति रश्मिं ओजसा पंथां सूर्याय यातवे ते
 भानुऽभिः वि तस्थिरे ॥ ८ ॥ इमां मे मरुतः गिरं इमं स्तोमं ऋभु-
 क्षुणः इमं मे वनत हव ॥ ९ ॥ चीणिं सरांसि पृथ्मयः दुदुहे वज्रिणे
 मधु उत्सं कवधं उद्विणं ॥ १० ॥ १९ ॥ मरुतः यत् ह वः दिवः सुम्न-
 ऽयन्तः हवामहे आ तु नः उप गन्त न ॥ ११ ॥ यूयं हि स्थ सुऽदानवः
 रुद्राः ऋभुक्षुणः दमे उत् प्रऽचेतसः मदे ॥ १२ ॥ आ नः रयिं मद-
 ऽच्युतं पुरुऽक्षुं विश्वऽधायसं इयन्त मरुतः दिवः ॥ १३ ॥ अधिऽइव
 यत् गिरीणां यामं शुभ्राः अचिध्वं सुवानैः मन्दध्वे इदंऽभिः ॥ १४ ॥
 एतावन्तः चित् एषां सुखं भिक्षेत् मर्त्यैः अदाभ्यस्य मन्मऽभिः
 ॥ १५ ॥ २० ॥ ये दृप्ताःऽइव रोदसी धर्मेति अन्तु वृष्टिऽभिः उत्सं
 दुहन्तः अक्षितं ॥ १६ ॥ उत् ऊं स्वानेभिः ईरते उत् रथैः उत् ऊं वा-
 युऽभिः उत् स्तोमैः पृश्निऽमातरः ॥ १७ ॥ येन आव तुर्वशं यदुं
 येन कखं धनऽस्पृतं राये सु तस्य धीमहि ॥ १८ ॥ इमाः ऊं वः सु-
 ऽदानवः घृतं न पिप्पुषीः इषः वर्धन् काण्वस्य मन्मऽभिः ॥ १९ ॥
 क नूतं सुऽदानवः मदथ वृक्तऽवर्हिषः ब्रह्मा कः वः सपर्येति
 ॥ २० ॥ २१ ॥ नहि स्म यत् ह वः पुरा स्तोमैभिः वृक्तऽवर्हिषः शर्धान्
 ऋतस्य जिन्वथ ॥ २१ ॥ सं ऊं त्ये महतीः अपः सं क्षोणीं सं ऊं
 सूर्ये सं वज्रं पर्वऽशः दधुः ॥ २२ ॥ वि वृचं पर्वऽशः ययुः वि पर्व-

तान् अराजिनः चक्राणाः वृष्णि पौंस्यं ॥ २३ ॥ अनु चितस्य यु-
 धतः शुष्मं आवन् उत क्रतुं अनु इन्द्रं वृचऽनूर्यै ॥ २४ ॥ विद्युत्सह-
 स्ताः अभिऽद्यवः शिप्राः शीर्षन् हिरण्ययीः शुभाः वि अजत
 श्रिये ॥ २५ ॥ २२ ॥ उशना यत् पराऽवतः उद्गः रंघ्रं अयातन द्यौः
 न चक्रदत् भिया ॥ २६ ॥ आ नः मुखस्य दावने अश्वैः हिरण्यपा-
 णिऽभिः देवासः उप गतन् ॥ २७ ॥ यत् एषां पृषतीः रथे प्रष्टिः
 वहति रोहितः यांति शुभाः रिणन् अपः ॥ २८ ॥ सुऽसोमै शर्य-
 णाऽवति आजीके पस्त्यऽवति ययुः निऽचक्रया नरः ॥ २९ ॥
 कदा गच्छाय मरुतः इत्या विप्रं हवमानं माडीकेभिः नाधमानं
 ॥ ३० ॥ २३ ॥ कत् ह नूनं कधऽप्रियः यत् इन्द्रं अजहातन कः वः स-
 खिऽत्वे ओहते ॥ ३१ ॥ सहो सु नः वज्रऽहस्तैः कखासः अग्निं म-
 रुत्ऽभिः स्तुषे हिरण्यऽवाशीभिः ॥ ३२ ॥ ओ सु वृष्णः प्रऽयज्यून
 आ नयसे सुविताय ववृत्यां चित्रऽवाजान् ॥ ३३ ॥ गिरयः चित्
 नि जिहते पर्शनासः मन्यमानाः पर्वताः चित् नि येमिरे ॥ ३४ ॥
 आ अद्गः यावानः वहन्ति अंतरिक्षेण पततः धातारः स्तुवते
 वयः ॥ ३५ ॥ अग्निः हि जनि पूर्यः छंदः न सूरः अर्चिषांते भानु-
 ऽभिः वि तस्थिरे ॥ ३६ ॥ २४ ॥

॥ ८ ॥ आ नः विश्वाभिः जतिऽभिः अश्विना गच्छतं युवं दसां
 हिरण्यऽवर्तनी० पिबतं सोम्यं मधु ॥ १ ॥ आ नूनं यातं अश्विना
 रथेन सूर्यैऽत्वचा भुजीं हिरण्यऽपेशसा कवीं गंभीरऽचेतसा
 ॥ २ ॥ आ यातं नहुषः परि आ अंतरिक्षात् सुवृक्तिऽभिः पिबाथः
 अश्विना मधु कखानां सर्वने सुतं ॥ ३ ॥ आ नः यातं दिवः परि
 आ अंतरिक्षात् अधऽप्रिया पुत्रः कखस्य वां इह सुसाव सोम्यं

मधु ॥ ४ ॥ आ नः यातं उपऽश्रुति अश्विना सोमऽपीतये स्वाहा
 स्तोमस्य वर्धना प्र कवी' धीतिऽभिः नरा ॥ ५ ॥ २५ ॥ यत् चित् हि
 वां पुरा ऋषयः जुहुरे अवसे नरा आ यातं अश्विना आगतं उप
 इमां सुऽस्तुतिं मम ॥ ६ ॥ दिवः चित् रोचनात् अधि आ नः गंतं
 स्वऽविदा धीभिः वत्सऽप्रचेतसा स्तोमेभिः हवनऽश्रुता ॥ ७ ॥
 किं अन्ये परि आसते अस्मत् स्तोमेभिः अश्विना पुत्रः कर्षस्य वां
 ऋषिः गीऽभिः वत्सः अवीवृधत् ॥ ८ ॥ आ वां विप्रः इह अवसे
 अहत् स्तोमेभिः अश्विना अरिप्रा वृबहन्ऽतमा तानः भूतं म-
 यऽभुवा ॥ ९ ॥ आ यत् वां योषणा रथे अतिष्ठत् वाजिनीऽवसू०
 विश्वानि अश्विना युवं प्र धीतानि अगच्छतं ॥ १० ॥ २६ ॥ अतः
 सहस्रऽनिर्निजा रथेन आ यातं अश्विना वत्सः वां मधुऽमत् व-
 चः अशंसीत् काव्यः कविः ॥ ११ ॥ पुरुऽमंद्रा पुरुऽवसू० मनोतरा
 रयीणां स्तोमं मे अश्विनौ इमं अभि वही' अनूषातां ॥ १२ ॥ आ
 नः विश्वानि अश्विना धत्तं राधांसि अहया कृतं नः ऋत्वियऽवतः
 मा नः रीरधतं निदे ॥ १३ ॥ यत् नासत्या पराऽवति यत् वा स्थः
 अधि अंबरे अतः सहस्रऽनिर्निजा रथेन आ यातं अश्विना ॥ १४ ॥
 यः वां नासत्या ऋषिः गीऽभिः वत्सः अवीवृधत् तस्मै सहस्र-
 ऽनिर्निजं इषं धत्तं घृतऽश्रुतं ॥ १५ ॥ २७ ॥ प्र अस्मै ऊर्जं घृतऽश्रुतं
 अश्विना यच्छतं युवं यः वां सुस्नाय तुस्तवत् वसुऽयात् दानुनः
 पती ॥ १६ ॥ आ नः गंतं रिशादसा इमं स्तोमं पुरुऽभुजा कृतं नः
 सुऽश्रियः नरा इमा दातं अभिष्टये ॥ १७ ॥ आ वां विश्वभिः ऊ-
 तिऽभिः प्रियऽमेधाः अहूषत् राजतौ अध्वराणां अश्विना याम-
 ऽहूतिषु ॥ १८ ॥ आ नः गंतं मयऽभुवा अश्विना शंऽभुवा युवं यः
 वां विपन्यू धीतिऽभिः गीऽभिः वत्सः अवीवृधत् ॥ १९ ॥ याभिः

करवँ मेधऽअतिथिं याभिः वशँ दशऽव्रजं याभिः गोऽशर्यँ आवतं
 ताभिः नः अवतं नरा ॥ २० ॥ २८ ॥ याभिः नरा चसदस्युं आवतं
 कृत्यै धनै ताभिः सु अस्मान् अश्विना प्र अवतं वाजऽसातये
 ॥ २१ ॥ प्र वां स्तोमाः सुऽवृक्तयः गिरः वर्धेतु अश्विना पुरुऽचा
 वृचहन्ऽतमा तानः भूतं पुरुऽस्पृहा ॥ २२ ॥ चीणि पदानि अश्वि-
 नोः आविः संति गुहा परः कवी ऋतस्य पत्नऽभिः अर्वाक् जी-
 वेभ्यः परि ॥ २३ ॥ २९ ॥

॥ ९ ॥ आ नूनं अश्विना युवं वत्सस्य गतं अवसे प्र अस्मै य-
 च्छतं अवृकं पृथु हृदिः युयुतं याः अरातयः ॥ १ ॥ यत् अंतरिक्षे
 यत् दिवि यत् पंच मानुषान् अनु नृणं तत् धत्तं अश्विना ॥ २ ॥
 ये वां दंसांसि अश्विना विप्रासः परिऽममृशुः एव इत् काण्वस्य
 बोधतं ॥ ३ ॥ अयं वां घर्मः अश्विना स्तोमेन परि सिच्यते अयं
 सोमः मधुऽमान् वाजिनीऽवसू० येन वृचं चिकेतथः ॥ ४ ॥ यत्
 अपऽसु यत् वनस्पतौ यत् ओषधीषु पुरुऽदंससा कृतं तेन मा
 अविष्टं अश्विना ॥ ५ ॥ ३० ॥ यत् नासत्या भुरण्यथः यत् वा देवा
 भिषज्यथः अयं वां वत्सः मतिऽभिः न विधते हविषमंतं हि ग-
 च्छथः ॥ ६ ॥ आ नूनं अश्विनोः ऋषिः स्तोमं चिकेत वामया आ
 सोमं मधुमतऽतमं घर्मं सिचात् अथर्वणि ॥ ७ ॥ आ नूनं रघु-
 ऽवर्तेनि रथं तिष्ठाथः अश्विना आ वां स्तोमाः इमे मर्म नभः न
 चुच्यवीरत ॥ ८ ॥ यत् अद्य वां नासत्या उक्थैः आऽचुच्युवीमहि
 यत् वा वाणीभिः अश्विना एव इत् काण्वस्य बोधतं ॥ ९ ॥ यत्
 वां कक्षीवान् उत यत् विऽअश्वः ऋषिः यत् वां दीर्घऽतमाः
 जुहाव पृथी यत् वां वैत्यः सदेनेषु एव इत् अतः अश्विना चेत-

येथां ॥ १० ॥ ३१ ॥ यातं छर्दिः ऽपौ उत नः परः ऽपा भूतं जगत् ऽपौ
 उत नः तनू ऽपा वर्तिः तो कायं तनयाय यातं ॥ ११ ॥ यत् इद्रेण स-
 ऽरथं यायः अश्विना यत् वा वायुना भवथः सं ऽश्रोकसा यत्
 आदित्येभिः ऋभु ऽभिः स ऽजोषसा यत् वा विष्णोः वि ऽक्रमणेष्ु
 तिष्ठथः ॥ १२ ॥ यत् अद्य अश्विनौ अहं हुवेयं वाजं ऽसातये यत्
 पृत् ऽसु तुर्वणे सहः तत् श्रेष्ठं अश्विनोः अवं ॥ १३ ॥ आ नूनं यातं
 अश्विना इमा हव्यानि वां हिता इमे सोमांसः अधि तुर्वशे यदौ
 इमे कर्षेषु वां अथ ॥ १४ ॥ यत् नासत्या परा के अर्वा के अस्ति भेष-
 जं तेन नूनं वि ऽमदाय प्र ऽचेतसा छर्दिः वत्साय यच्छतं ॥ १५ ॥ ३२ ॥
 अर्भुत्सि जुं प्र देव्या साकं वा चा अहं अश्विनोः वि आवः देवि आ
 मतिं वि रातिं मर्त्येभ्यः ॥ १६ ॥ प्र बोधय उषः अश्विना प्र देवि
 सूनृते महि प्र यज्ञ ऽहोतः आनुषक् प्र मदाय अवं बृहत् ॥ १७ ॥
 यत् उषः यासि भानुना सं सूर्येण रोचसे आ ह अयं अश्विनोः
 रथः वर्तिः याति नृ ऽपार्यं ॥ १८ ॥ यत् आ ऽपीतासः अंशवं गावः
 न दुहे ऊधं ऽभिः यत् वा वाणीः अनूषत प्र देव ऽयंतः अश्विना
 ॥ १९ ॥ प्र द्युम्नाय प्र शर्वसे प्र नृ ऽसह्याय शर्मणे प्र दक्षाय प्र ऽचे-
 तसा ॥ २० ॥ यत् नूनं धीभिः अश्विना पितुः योना नि ऽसीदथः
 यत् वा सुमेभिः उक्थ्या ॥ २१ ॥ ३३ ॥

॥ १० ॥ यत् स्थः दीर्घं ऽप्रसन्ननि यत् वा अदः रोचने दिवः यत्
 वा समुद्रे अधि आ ऽकृते गृहे अतः आ यातं अश्विना ॥ १ ॥ यत् वा
 यज्ञं मनवे सं ऽमिमिष्यथुः एव इत् काण्वस्य बोधतं बृहस्पतिं
 विश्वान् देवान् अहं हुवे इन्द्रा विष्णूँ अश्विनौ आ ऽशु ऽहेषसा ॥ २ ॥
 त्या नु अश्विना हुवे सु ऽदंससा गृभे कृता ययोः अस्ति प्र नः सख्यं

देवेषु अधि आयँ ॥३॥ ययोः अधि प्र यज्ञाः असूरे संति सूरयः ता
 यज्ञस्य अध्वरस्य प्रचेतसा स्वधाभिः या पिबतः सोम्यं मधु
 ॥४॥ यत् अद्य अश्विनौ अपाक् यत् प्राक् स्यः वाजिनीऽवसू०
 यत् दुह्यवि अनवि तुर्वशे यदौ हुवे वा अथ मा आ गतं ॥५॥ यत्
 अंतरिक्षे पतथः पुरुऽभुजा यत् वा इमे रोदसी अनु यत् वा स्व-
 धाभिः अधिऽतिष्ठथः रथं अतः आ यातं अश्विना ॥६॥ ३४ ॥

॥११॥ त्वं अग्ने व्रतऽपाः असि देवः आ मर्येषु आ त्वं यज्ञेषु
 ईड्यः ॥१॥ त्वं असि प्रऽशस्यः विदथेषु सहंत्य अग्ने रथीः अध्व-
 राणां ॥२॥ सः त्वं अस्मत् अप द्विषः युयोधि जातऽवेदः अदेवीः
 अग्ने अरांतीः ॥३॥ अंति चित्संतं अहं यज्ञं मर्तस्य रिपोः न उप
 वेधि जातऽवेदः ॥४॥ मर्ताः अमर्त्यस्य ते भूरि नाम मन्नामहे वि-
 प्रांसः जातऽवेदसः ॥५॥ ३५ ॥ विप्रं विप्रांसः अवसे देवं मर्तांसः
 ऊतये अग्निं गीऽभिः हवामहे ॥६॥ आ ते वत्सः मनः यमत् पर-
 मात् चित्सधऽस्थात् अग्ने त्वांऽकामया गिरा ॥७॥ पुरुऽवा हि
 सऽहङ् असि विशः विश्वाः अनु प्रऽभुः समतऽसु त्वा हवामहे
 ॥८॥ समतऽसु अग्निं अवसे वाजऽयंतः हवामहे वाजेषु चित्र-
 ऽराधसं ॥९॥ प्रत्नः हि कं ईड्यः अध्वरेषु सनात् च होता नव्यः च
 सस्ति स्वां च अग्ने तन्वं पिप्रयस्व अस्मभ्यं च सौभगं आ यजस्व
 ॥१०॥ ३६ ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥१२॥ यः इंद्र सोमऽपातमः मदः श्विष्ट चेत्तति येन हंसि
 नि अचिणं तं ईमहे ॥१॥ येन दशऽग्वं अग्निऽगुं वेपयंतं स्वऽनरं
 येन समुद्रं आविथतं ईमहे ॥२॥ येन सिंधुं महीः अपः रथान्ऽइव

प्र० चोदयः पंथां ऋतस्य यातवे तं इमहे ॥३॥ इमं स्तोमं अभिष्टये
घृतं न पूतं अद्रिऽवः येन नु सद्यः ओजसा ववक्षिथ ॥४॥ इमं जु-
षस्व गिर्वणः समुद्रऽइव पिन्वते इंद्रं विश्वाभिः ऊतिऽभिः वव-
क्षिथ ॥५॥१॥ यः नः देवः पराऽवतः सखिऽत्वनाय ममहे दिवः
न वृष्टिं प्रथयन् ववक्षिथ ॥६॥ ववक्षुः अस्य केतवः उत वज्रः
गभस्त्योः यत् सूर्यः न रोदसी अवर्धयत् ॥७॥ यदि प्र० वृद्ध सत्-
ऽपते सहस्रं महिषान् अधः आत् इत ते इन्द्रियं महिं प्र ववृधे ॥८॥
इंद्रः सूर्यस्य रश्मिऽभिः नि अर्शसानं ओषति अग्निः वनाऽइव
ससहिः प्र ववृधे ॥९॥ इयं ते ऋत्वियऽवती धीतिः एति नवीयसी
सपर्येती पुरुऽप्रिया मिमीते इत् ॥१०॥२॥ गर्भैः यज्ञस्य देवऽयुः
ऋतुं पुनीते आनुषक् स्तोमैः इंद्रस्य ववृधे मिमीते इत् ॥११॥ स-
निः मित्रस्य पप्रथे इंद्रः सोमस्य पीतये प्राचीं वाशीऽइव सुन्वते
मिमीते इत् ॥१२॥ यं विप्राः उक्थ्यऽवाहसः अभिऽप्रमंदुः आ-
यवः घृतं न पिप्ये आसनि ऋतस्य यत् ॥१३॥ उत स्वऽराजं अ-
दितिः स्तोमं इंद्राय जीजनत् पुरुऽप्रशस्तं ऊतये ऋतस्य यत्
॥१४॥ अभि वह्नयः ऊतये अनूषत प्रऽशस्तये न देव विऽव्रता
हरीं ऋतस्य यत् ॥१५॥३॥ यत् सोमं इंद्रं विष्णवि यत् वा घ चिते
आप्ते यत् वा मरुतऽमुं मंदसे सं इंद्रुऽभिः ॥१६॥ यत् वा शक्र प-
राऽवति समुद्रे अधि मंदसे अस्माकं इत् सुते रण सं इंद्रुऽभिः
॥१७॥ यत् वा असिमुन्वतः वृधः यजमानस्य सत्ऽपते उक्थे वा
यस्य रणयसि सं इंद्रुऽभिः ॥१८॥ देवऽदेवं वः अवसे इंद्रं इंद्रं गृ-
णीषणि अध यज्ञाय तुर्वणे वि आनऽशुः ॥१९॥ यज्ञेभिः यज्ञऽवा-
हसं सोमेभिः सोमऽपातमं होवाभिः इंद्रं ववृधुः वि आनऽशुः
॥२०॥४॥ महीः अस्य प्रऽनीतयः पूर्वीः उत प्रऽशस्तयः विश्वा

वसूनि दाशुषे वि आनशुः ॥ २१ ॥ इंद्रं वृत्राय हंतवे देवासः दु-
 धिरे पुरः इंद्रं वाणीः अनुषत् सं ओजसे ॥ २२ ॥ महान्तं महिना
 वयं स्तोमेभिः हवनऽश्रुतं अकैः अभि प्र नोनुमः सं ओजसे
 ॥ २३ ॥ न यं विविक्तः रोदसी' न अंतरिक्षाणि वज्रिणं अमांत
 इत् अस्य तित्विषे सं ओजसः ॥ २४ ॥ यत् इंद्रं पृतनाज्ये देवाः त्वा
 दुधिरे पुरः आत् इत् ते हर्यता हरी' ववक्षतुः ॥ २५ ॥ ॥ ५ ॥ यदा वृचं
 नदीऽवृतं शवसा वज्रिन् अवधीः आत् इत् ते हर्यता हरी' वव-
 क्षतुः ॥ २६ ॥ यदा ते विष्णुः ओजसा चीणि पदा विऽचक्रमे आत्
 इत् ते हर्यता हरी' ववक्षतुः ॥ २७ ॥ यदा ते हर्यता हरी' ववृधाते
 दिवेऽदिवे आत् इत् ते विश्वा भुवनानि येमिरे ॥ २८ ॥ यदा ते
 मारुतीः विशः तुभ्यं इंद्रं निऽयेमिरे आत् इत् ते विश्वा भुवनानि
 येमिरे ॥ २९ ॥ यदा सूर्यं अमुं दिवि शुक्रं ज्योतिः आधारयः आत्
 इत् ते विश्वा भुवनानि येमिरे ॥ ३० ॥ इमां ते इंद्रं सुऽस्तुतिं विप्रः
 इयति धीतिऽभिः जामिं पदाऽइव पिप्रतीं प्र अध्वरे ॥ ३१ ॥ यत्
 अस्य धामनि प्रिये संऽईचीनासः अस्वरन् नाभां यज्ञस्य दोहनां
 प्र अध्वरे ॥ ३२ ॥ सुऽवीर्यं सुऽअश्वं सुऽगव्यं इंद्रं दद्वि नः होता-
 ऽइव पूर्वऽचिन्नये प्र अध्वरे ॥ ३३ ॥ ६ ॥ २ ॥

॥ १३ ॥ इंद्रः सुतेषु सोमेषु क्रतुं पुनीते उक्थ्यं विदे वृधस्य द-
 क्षसः महान् हि सः ॥ १ ॥ सः प्रथमे विऽओमनि देवानां सदनं
 वृधः सुऽपारः सुश्रवःऽतमः सं अप्सुऽजित् ॥ २ ॥ तं अह्ने वाज-
 ऽसातये इंद्रं भराय शुष्मिणं भवं नः सुप्ते अंतमः सखा वृधे ॥ ३ ॥
 इयं ते इंद्रं गिर्विणः रातिः क्षरति सुन्वतः मंदानः अस्य बर्हिषः वि
 राजसि ॥ ४ ॥ नूनं तत् इंद्रं दद्वि नः यत् त्वा सुन्वतः ईमहे रयिं नः

चिचं आभर स्वः ऽविदं ॥५॥७॥ स्तोता यत्ते विऽर्चषणिः अति-
 ऽप्रश्रयत् गिरः वयाः ऽइव अनु रोहते जुषंत यत् ॥६॥ प्रत्न ऽवत्
 जनय गिरः शृणुधि जरितुः हवै मदे ऽमदे ववक्षिथ सुऽकृत्वने
 ॥७॥ ऋक्ति अस्य सूनृताः आपः न प्रऽवता यतीः अया धिया
 यः उच्यते पतिः दिवः ॥८॥ उतो पतिः यः उच्यते कुष्टीनां एकः
 इत् वशी नमः ऽवृधैः अवस्युऽभिः सुते रण ॥९॥ स्तुहि श्रुतं विपः-
 ऽचितं हरीं यस्य प्रऽसक्षिणा गंतारा दाशुषः गृहं नमस्विनः
 ॥१०॥८॥ तूतुजानः महेऽमते अश्वेभिः प्रुषितप्सुऽभिः आ याहि
 यज्ञं आशुऽभिः शं इत् हि ते ॥११॥ इंद्रं शविष्ठ सत् ऽपते रयिं गृ-
 णत् ऽसु धारय अवं सूरिऽभ्यः अमृतं वसुऽत्वनं ॥१२॥ हवै त्वा
 सूरै उत ऽइते हवै मध्यं दिने दिवः जुषाणः इंद्रं सप्तिऽभिः नः आ
 गृहि ॥१३॥ आ तु गृहि प्र तु द्रव मत्स्व सुतस्य गोऽमतः तंतुं तनुषु
 पूर्य यथा विदे ॥१४॥ यत् शक्र असि पराऽवति यत् अर्वाऽवति
 वृचऽहन् यत् वा समुद्रे अंधसः अविता इत् असि ॥१५॥९॥ इंद्रं
 वर्धेतु नः गिरः इंद्रं सुतासः इंद्रं इंद्रं हविष्मतीः विशः अरा-
 णिषुः ॥१६॥ तं इत् विप्राः अवस्यवः प्रवत्वतीभिः ऊतिऽभिः इंद्रं
 स्तोणीः अवर्धयन् वयाः ऽइव ॥१७॥ चिऽकंदुकेषु चेतनं देवासः
 यज्ञं अन्नत तं इत् वर्धेतु नः गिरः सदाऽवृधं ॥१८॥ स्तोता यत्ते
 अनुऽव्रतः उक्त्यानि ऋतुऽथा दधे शुचिः पावकः उच्यते सः अ-
 ङ्गुतः ॥१९॥ तत् इत् रुद्रस्य चेतति यज्ञं प्रत्नेषु धामऽसु मनः यचं
 वितत् दधुः विऽचेतसः ॥२०॥१०॥ यदि मे सख्यं आऽवरः इमस्य
 पाहि अंधसः येन विश्वाः अति द्विषः अतारिम ॥२१॥ कदा ते इंद्र
 गिर्वणः स्तोता भवाति शंसतमः कदा नः गर्भे अश्वे वसौ दधः
 ॥२२॥ उत ते सुऽस्तुता हरीं वृषणा वहतः रथं अजुर्ग्यस्य मदिन-

अ० ६, अ० १, व० १५.] ॥ ९६ ॥ [म० ८, अ० ३, सू० १४.

ऽतमं यं ईमहे ॥२३॥ तं ईमहे पुरुऽस्तुतं यज्ञं प्रत्नाभिः ऊतिऽभिः
 नि बर्हिषि प्रिये सद्गत् अध द्विता ॥२४॥ वर्धस्व सु पुरुऽस्तुत
 ऋषिऽस्तुताभिः ऊतिऽभिः धुक्षस्व पिप्युषीं इषं अवं च नः
 ॥२५॥११॥ इंद्रं त्वं अविता इत् असि इत्या स्तुवतः अद्रिऽवः
 ऋतात् इयमि ते धियं मनःऽयुजं ॥२६॥ इह त्या सधऽमाद्या यु-
 ज्ञानः सोमऽपीतये हरीं इंद्रं प्रतत्ऽवसू० अभि स्वर ॥२७॥ अ-
 भि स्वरंतु ये तव रुद्रासः सस्रत श्रियं उतो मरुत्वतीः विशः अ-
 भि प्रयः ॥२८॥ इमाः अस्य प्रऽतूर्तयः पदं जुषंत यत् दिवि नाभा
 यज्ञस्य संदधुः यथा विदे ॥२९॥ अयं दीर्घाय चक्षसे प्राचि प्रऽयति
 अध्वरे मिमीते यज्ञं आनुषक् विऽचक्ष्य ॥३०॥१२॥ वृषा अयं इंद्र
 ते रथः उतो ते वृषणा हरीं वृषा त्वं शतऽक्रतो० वृषा हवः ॥३१॥
 वृषा यावा वृषा मदः वृषा सोमः अयं सुतः वृषा यज्ञः यं इन्वसि
 वृषा हवः ॥३२॥ वृषा त्वा वृषणं हुवे वज्रिन् चिचाभिः ऊतिऽभिः
 ववथ हि प्रतिऽस्तुतिं वृषा हवः ॥३३॥१३॥

॥१४॥ यत् इंद्र अहं यथा त्वं ईशीय वस्वः एकः इत् स्तोता मे
 गोऽसखा स्यात् ॥१॥ शिक्षेयं अस्मै दिस्तेयं शचींऽपते मनीषिणे
 यत् अहं गोऽपतिः स्यां ॥२॥ धेनुः ते इंद्र सूनृता यजमानाय सु-
 त्वते गां अश्वं पिप्युषीं दुहे ॥३॥ न ते वर्ता अस्ति राधसः इंद्र देवः
 न मर्त्यः यत् दिस्तेसि स्तुतः मघं ॥४॥ यज्ञः इंद्र अवर्धयत् यत् भूमिं
 वि अवर्तयत् चक्राणः ओपशं दिवि ॥५॥१४॥ ववृधानस्य ते वयं
 विश्वा धनानि जिग्युषः ऊतिं इंद्र आ वृणीमहे ॥६॥ वि अंतरिक्षं
 अतिरत् मदे सोमस्य रोचना इंद्रः यत् अभिनत् वलं ॥७॥ उत
 गाः आजत् अंगिरःऽभ्यः आविः कृण्वन् गुहा सतीः अर्वाचं नु-

नुदे वलं ॥ ८ ॥ इंद्रेण रोचना दिवः हृहानि हंहितानि च स्थि-
 राणि न पराऽनुदे ॥ ९ ॥ अपां ऊर्मिः मदन् इव स्तोमः इंद्र अप-
 जिऽयते विते मदाः अप्राजिषुः ॥ १० ॥ १५ ॥ त्वं हि स्तोमऽवर्धनः
 इंद्र असि उक्थऽवर्धनः स्तोतृणां उत भद्रऽकृत् ॥ ११ ॥ इंद्र इत्
 केशिना हरी सोमऽपेयाय वक्षतः उप यज्ञं सुऽराधसं ॥ १२ ॥
 अपां फेनेन नमुचे शिरः इंद्र उत अवर्तयः विश्वाः यत् अजयः
 स्पृधः ॥ १३ ॥ मायाभिः उतऽसिसृप्ततः इंद्र द्यां आऽरुरुक्षतः अव
 दस्यून अधूनुथाः ॥ १४ ॥ असुन्वा इंद्र संऽसदं विषूचीं वि अना-
 शयः सोमऽपाः उतऽतरः भवन् ॥ १५ ॥ १६ ॥

॥ १५ ॥ तं ऊं अभिप्रगायत् पुरुऽहूतं पुरुऽस्तुतं इंद्रं गीऽभिः
 त्विषं आ विवासत् ॥ १ ॥ यस्य द्विऽबर्हसः बृहत् सहः दाधार रो-
 दसी गिरीन् अजान् अपः स्वः वृषऽत्वंना ॥ २ ॥ सः राजसि पु-
 रुऽस्तुत एकः वृचाणि जिघ्रसे इंद्रं जैत्रा अवस्यां च यंतवे ॥ ३ ॥
 तं ते मदं गृणीमसि वृषणं पृत् सु ससहिं ऊं लोकऽकृन्तुं अदि-
 ऽवः हरिऽश्रियं ॥ ४ ॥ येन ज्योतीषि आयवे मनवे च विवेदिथ
 मंदानः अस्य बर्हिषः वि राजसि ॥ ५ ॥ १७ ॥ तत् अद्य चित् ते उ-
 क्थिनः अनु स्तुवन्ति पूर्वं ऽथा वृषऽपत्नीः अपः जय दिवेऽदिवे
 ॥ ६ ॥ तव त्यत् इंद्रियं बृहत् तव शुष्मं उत क्रतुं वज्रं शिशानि धि-
 षणा वरेण्यं ॥ ७ ॥ तव ह्यौः इंद्र पौंस्यं पृथिवी वर्धति अवः त्वां
 आपः पर्वतासः च हिविरे ॥ ८ ॥ त्वां विष्णुः बृहन् क्षयः मित्रः
 गृणाति वरुणः त्वां शर्धः मदति अनु मारुतं ॥ ९ ॥ त्वं वृषा जनानां
 मंहिष्ठः इंद्र जज्ञिषे सचा विश्वा सु ऽअपत्यानि दधिषे ॥ १० ॥ १८ ॥
 सचा त्वं पुरुऽस्तुत एकः वृचाणि तोशसे न अन्यः इंद्रात् करणं

भूयः इत्यति ॥ ११ ॥ यत् इन्द्र मन्त्रऽशः त्वा नाना हवन्ते ऊतये अ-
स्माकेभिः नृभिः अच स्वं जय ॥ १२ ॥ अरं क्षयाय नः महे विश्वा
रूपाणि आऽविशन् इन्द्रं जैत्राय हर्षय शचीं ३ऽपतिं ॥ १३ ॥ १९ ॥

॥ १६ ॥ प्र संऽराजं चर्षणीनां इन्द्रं स्तोत नयं गीऽभिः नरं
नृऽसहं महिष्ठं ॥ १ ॥ यस्मिन् उक्थानि रायंति विश्वानि च अ-
वस्था अपां अवः न समुद्रे ॥ २ ॥ तं सुऽस्तुत्या आ विवासे ज्येष्ठ-
ऽराजं भेरं कृत्नुं महः वाजिनं सनिऽभ्यः ॥ ३ ॥ यस्य अनूनाः ग-
भीराः मदाः उरवः तरुचाः हर्षुऽमंतः शूरंऽसातौ ॥ ४ ॥ तं इत्
धनेषु हितेषु अधिऽवाकाय हवन्ते येषां इन्द्रः ते जयंति ॥ ५ ॥ तं
इत् च्यात्निः आर्यंति तं कृतेभिः चर्षणयः एषः इन्द्रः वरिवऽकृत्
॥ ६ ॥ २० ॥ इन्द्रः ब्रह्मा इन्द्रः ऋषिः इन्द्रः पुरुऽपुरुऽहूतः महान् मही-
भिः शचीभिः ॥ ७ ॥ सः स्तोम्यः सः हव्यः सत्यः सत्वा तुविऽकूर्मिः
एकः चित्सन् अभिऽभूतिः ॥ ८ ॥ तं अर्केभिः तं सामंऽभिः तं
गायत्रैः चर्षणयः इन्द्रं वर्धंति क्षितयः ॥ ९ ॥ प्रऽनेतारं वस्यः अच्छ
कर्तारं ज्योतिः समत्ऽसुं सस्र्हांसं युधा अमिचान् ॥ १० ॥ सः नः
पमिः पारयाति स्वस्ति नावा पुरुऽहूतः इन्द्रः विश्वाः अति द्विषः
॥ ११ ॥ सः त्वं नः इन्द्र वाजेभिः दृश्य च गातुऽय च अच्छ च नः
सुसं नेषि ॥ १२ ॥ २१ ॥

॥ १७ ॥ आ याहि सुसुम हिते इन्द्र सोमं पिब इमं आ इदं बर्हिः
सदः मम ॥ १ ॥ आ त्वा ब्रह्मऽयुजा हरीं वहतां इन्द्र केशिना उप
ब्रह्माणि नः शृणु ॥ २ ॥ ब्रह्माणः त्वा वयं युजा सोमऽपां इन्द्र सो-
मिनः सुतऽवतः हवामहे ॥ ३ ॥ आ नः याहि सुतऽवतः अस्माकं

सुऽस्तुतीः उप पिबं सु शिप्रिन् अंधसः ॥४॥ आ ते सिंचामि कु-
 ल्योः अनु गात्रा विधावतु गृभाय जिह्या मधु ॥५॥ २२॥ स्वादुः
 ते अस्तु संऽसुदे मधुऽमान् तन्वे तव सोमः शं अस्तु ते हृदे ॥६॥
 अयं ऊं त्वा विऽचर्षणे जनीःऽइव अभि संऽवृतः प्र सोमः इंद्र
 सर्पतु ॥७॥ तुविऽग्नीवः वपाऽउदरः सुऽबाहुः अंधसः मदे इंद्रः
 वृचाणि जिघ्रते ॥८॥ इंद्र प्र इहि पुरः त्वं विश्वस्य ईशानः ओजसा
 वृचाणि वृचऽहन् जहि ॥९॥ दीर्घः ते अस्तु अंकुशः येन वसु प्र-
 ऽयच्छसि यजमानाय सुन्वते ॥१०॥ २३॥ अयं ते इंद्र सोमः नि-
 ऽपूतः अधि बर्हिषि आ इहि ई अस्य द्रव पिब ॥११॥ शचिंऽगो०
 शचिंऽपूजन अयं रणाय ते सुतः आखंडल प्र हूयसे ॥१२॥ यः ते
 शृंगऽवृषः नपात् प्रऽनपात्० कुंडऽपाय्यः नि अस्मिन् दध्रे आ
 मनः ॥१३॥ वास्तोः पते ध्रुवा स्थूणा असंभं सोम्यानां दृप्सः भेत्ता
 पुरां शश्वतीनां इंद्रः मुनीनां सखा ॥१४॥ पृदाकुऽसानुः यजतः
 गोऽएषणः एकः सन् अभि भूयसः भूर्णि अश्वं नयत् तुजा पुरः
 गृभा इंद्र सोमस्य पीतये ॥१५॥ २४॥

॥ १८॥ इद्रं ह नूनं एषां सुखं भिक्षेत मर्त्यैः आदित्यानां अपूर्व्यं
 सर्वा मनि ॥१॥ अनर्वाणः हि एषां पंथाः आदित्यानां अदब्धाः
 संति पायवः सुगेऽवृधः ॥२॥ तत् सु नः सविता भगः वरुणः मि-
 चः अर्यमा शर्म यच्छंतु सऽप्रथः यत् ईमहे ॥३॥ देवेभिः देवि अ-
 दिते अरिष्टऽभर्मन् आ गहि स्मत् सूरिऽभिः पुरुऽप्रिये सुशर्म-
 ऽभिः ॥४॥ ते हि पुत्रासः अदितेः विदुः द्वेषांसि योतवे अंहोः चित्
 उरुऽचक्रयः अनेहसः ॥५॥ २५॥ अदितिः नः दिवा पशुं अदि-
 तिः नक्तं अद्वयाः अदितिः पातु अंहसः सदाऽवृधा ॥६॥ उत स्या

अ० ६. अ० १. व० २९.] ॥ १०० ॥ [म० ८. अ० ३. सू० १९.

नः दिवा मतिः अदितिः ऊत्या आगमत् सा शंऽताति मयः कर्त्त
अपं सिधः ॥ ७ ॥ उत त्या दैव्या भिषजा शं नः कर्त्तः अश्विना यु-
युयातां इतः रपः अपं सिधः ॥ ८ ॥ शं अग्निः अग्निऽग्निः कर्त्त शं
नः तपत्तु सूर्यः शं वातः वातु अरपाः अपं सिधः ॥ ९ ॥ अपं अमी-
वां अपं सिधं अपं सेधत दुऽमतिं आदित्यासः युयोतन नः अंह-
सः ॥ १० ॥ २६ ॥ युयोतं शरं अस्मत् आ आदित्यासः उत अमतिं
ऋधक् द्वेषः कृणुत विश्वऽवेदसः ॥ ११ ॥ तत् सु नः शर्म यच्छत
आदित्याः यत् सुमोचति एनस्वंतं चित् एनसः सुऽदानवः ॥ १२ ॥
यः नः कः चित् रिरिषति रक्षऽत्वेन मर्त्यैः स्वैः सः एवैः रिरि-
षीष्ट युः जनः ॥ १३ ॥ सं इत्तं अघं अश्ववत् दुऽशंसं मर्त्यै रिरिपुं यः
अस्मऽचा दुऽहनावान् उपं ह्ययुः ॥ १४ ॥ पाक्ऽचा स्थन देवाः
हत्ऽसु जानीथ मर्त्यै उपं ह्ययुं च अह्ययुं च वसवः ॥ १५ ॥ २७ ॥ आ
शर्म पर्वतानां आ उत अपां वृणीमहे द्यावाक्षामा आरे अस्मत्
रपः कृतं ॥ १६ ॥ ते नः भद्रेण शर्मणा युष्माकं नावा वसवः अति
विश्वानि दुऽइता पिपर्तन ॥ १७ ॥ तु चे तनाय तत् सु नः द्राघीयः
आयुः जीवसे आदित्यासः सुऽमहसः कृणोतन ॥ १८ ॥ यज्ञः हीळः
वः अंतरः आदित्याः अस्ति मृळत युष्मे इत् वः अपि स्मसिस्-
ऽजात्यै ॥ १९ ॥ बृहत् वरूथं मरुतां देवं चातारं अश्विना मित्रं ई-
महे वरुणं स्वस्तये ॥ २० ॥ अनेहः मित्र अर्यमन् नृऽवत् वरुण
शंस्यं चिऽवरूथं मरुतः यंत नः हृदिः ॥ २१ ॥ ये चित् हि मृत्यु-
ऽवंधवः आदित्याः मनवः स्मसि प्र सु नः आयुः जीवसे तिरितन
॥ २२ ॥ २८ ॥

॥ १९ ॥ तं गूर्धय स्वऽनरं देवासः देवं अरतिं दधन्विरे देवऽचा

हव्यं आ ऊहिरे ॥ १ ॥ विभूतऽरातिं विप्र चित्रऽशोचिषं अग्निं
 ईळिष्व यंतुरं अस्य मेधस्य सोम्यस्य सोभरे प्र ई अध्वराय पूथ्ये
 ॥ २ ॥ यजिष्ठं त्वा ववृमहे देवं देवऽचा होतारं अमर्त्यं अस्य यज्ञस्य
 सुऽक्रतुं ॥ ३ ॥ ऊर्जः नपातं सुऽभगं सुऽदीदिति अग्निं श्रेष्ठऽशो-
 चिषंसः नः मित्रस्य वरुणस्य सः अपां आ सुम्नं यक्षते दिवि ॥ ४ ॥
 यः संऽइधा यः आऽहुती यः वेदेन द्दाशं मर्तः अग्रये यः नमसा
 सुऽअध्वरः ॥ ५ ॥ २९ ॥ तस्य इत् अर्वैतः रंहयंते आश्वः तस्य द्युम्नि-
 ऽतमं यशः न तं अंहः देवऽकृतं कृतः च न न मर्त्यऽकृतं नऽशत्
 ॥ ६ ॥ सुऽअग्रयः वः अग्निऽभिः स्यामं सूनोः सहसः ऊर्जा पते
 सुऽवीरः त्वं अस्मऽयुः ॥ ७ ॥ प्रऽशंसमानः अतिथिः न मित्रियः
 अग्निः रथः न वेद्यः त्वे स्तेमांसः अपि संति साधवः त्वं राजा रयी-
 णां ॥ ८ ॥ सः अद्वा दाशुऽअध्वरः अग्ने मर्तः सुऽभगः सः प्रऽशंस्यः
 सः धीभिः अस्तु सनिता ॥ ९ ॥ यस्य त्वं ऊर्ध्वः अध्वराय तिष्ठसि
 क्षयत्ऽवीरः सः साधते सः अर्वैतऽभिः सनिता स विपन्युऽभिः
 सः श्रूरः सनिता कृतं ॥ १० ॥ ३० ॥ यस्य अग्निः वपुः गृहे स्तोमं
 चनः दधीत विश्वऽवार्यः हव्या वा वेविषत् विषः ॥ ११ ॥ विप्रस्य
 वा स्तुवतः सहसः यहो मक्षुऽतमस्य रातिषु अवऽदेवं उपरि-
 ऽमर्त्यं कृधि वसो विविदुषः वचः ॥ १२ ॥ यः अग्निं हव्यदाति-
 ऽभिः नमऽभिः वा सुऽदक्षं आऽविवांसति गिरा वा अजिर-
 ऽशोचिषं ॥ १३ ॥ संऽइधा यः निऽशिंती दाशत् अदितिं धामऽभिः
 अस्य मर्त्यः विश्वा इत् सः धीभिः सुऽभगः जनान् अति द्युम्नैः
 उद्गऽइव तारिषत् ॥ १४ ॥ तत् अग्ने द्युम्नं आभर यत् ससहत् सदने
 कंचित् अचिणं मन्युं जनस्य दुऽध्यः ॥ १५ ॥ ३१ ॥ येन चष्टे वरुणः
 मित्रः अर्यमा येन नासत्या भगः वयं तत् ते शर्वसा गातुवित-

अ० ६. अ० १. व० ३५.] ॥ १०२ ॥ [म० ८. अ० ३. सू० १९.

ऽतमाः इंद्रत्वाऽकृताः विधेमहि ॥ १६ ॥ ते घ इत् अग्ने सुऽआध्यः
ये त्वा विप्र निऽदधिरे नृऽचक्षसं विप्रांसः देव सुऽक्रतुं ॥ १७ ॥
ते इत् वेदि सुऽभगते आऽहुतिं ते सोतुं चक्रिरे दिविते इत् वाजं-
भिः जिग्मुः महत् धनं ये त्वे कामं निऽएरिरे ॥ १८ ॥ भद्रः नः अ-
ग्निः आऽहुतः भद्रा रातिः सुऽभग भद्रः अध्वरः भद्राः उत प्रऽश-
स्तयः ॥ १९ ॥ भद्रं मनः कृणुष्व वृचऽतूर्यं येन समत् सुऽस सहः अव-
स्थिरा तनुहि भूरि शर्धतां वनेमते अभिष्टिऽभिः ॥ २० ॥ ३२ ॥ ईळे
गिरा मनुःऽहितं यं देवाः दूतं अरतिं निऽएरिरे यजिष्ठं हव्य-
ऽवाहनं ॥ २१ ॥ तिग्मऽजैभाय तरुणाय राजते प्रयः गायसि अ-
ग्रये यः पिंशते सूनृताभिः सुऽवीर्यं अग्निः घृतेभिः आऽहुतः
॥ २२ ॥ यदि घृतेभिः आऽहुतः वाशीं अग्निः भरते उत् च अव च
असुरःऽइव निऽनिजं ॥ २३ ॥ यः हव्यानि ऐरयत मनुःऽहितः
देवः आसा सुऽगंधिनां विवासते वार्याणि सुऽअध्वरः होता
देवः अमर्त्यः ॥ २४ ॥ यत् अग्ने मर्त्यैः त्वं स्यां अहं मिचऽमहः अ-
मर्त्यैः सहसः सूनो आऽहुत ॥ २५ ॥ ३३ ॥ न त्वा रासीय अभिऽश-
स्तये वसो न पापऽत्वाय संत्य न मे स्तोता अमतिऽवा न दुः-
ऽहितः स्यात् अग्ने न पापया ॥ २६ ॥ पितुः न पुत्रः सुऽभृतः दुरोणे
आदेवान् एतु प्र नः हविः ॥ २७ ॥ तव अहं अग्ने ऊतिऽभिः नेदि-
ष्टाभिः सचेय जोषं आ वसो सदा देवस्य मर्त्यैः ॥ २८ ॥ तव क्रत्वा
सनेयं तव रातिऽभिः अग्ने तव प्रशस्तिऽभिः त्वां इत् आहुः प्रऽम-
तिं वसो मम अग्ने हर्षस्व दातवे ॥ २९ ॥ प्र सः अग्ने तव ऊति-
ऽभिः सुऽवीराभिः तिरते वाजं भर्मऽभिः यस्य त्वं सख्यं आऽवरः
॥ ३० ॥ ३४ ॥ तव दृप्तः नीलऽवान् वाशः ऋत्विग्यः इंधान सि-
ष्णो आ ददे त्वं महीनां उषसां असि प्रियः क्षपः वस्तुषु राजसि

अ० ६. अ० १. व० ३७.] ॥ १०३ ॥ [म० ८. अ० ३. सू० २०.

॥ ३१ ॥ तं आ अगन्म सोभरयः सहस्रं सुमुष्कं सुअभिष्टिं अवसे
संऽराजं चासदस्यवं ॥ ३२ ॥ यस्य ते अग्ने अन्ये अग्नयः उपऽक्षितः
वयाः ऽइव विपः न द्युम्ना नि युवे जनां तव क्षत्राणि वर्धयन्
॥ ३३ ॥ यं आदित्यासः अदुहः पारं नयथ मयि मघोनां विश्वेषां
सुऽदानवः ॥ ३४ ॥ यूयं राजानः कंचित् चर्षणिऽसहः क्षयंतं मा-
नुषान् अनु वयं ते वः वरुण मित्रं अयमन् स्याम इत् क्षुतस्य
रथ्यः ॥ ३५ ॥ अदात् मे पौरुऽकुत्स्यः पंचाशतं चसदस्युः वधूनां
मंहिष्ठः अर्यः सत्ऽपतिः ॥ ३६ ॥ उत मे प्रिययोः वयियोः सु-
ऽवास्वाः अधि तुर्वनि तिसृणां सप्ततीनां श्यावः प्रऽनेता भुवत्
वसुः दियानां पतिः ॥ ३७ ॥ ३५ ॥

॥ २० ॥ आ गंत मा रिषण्यत् प्रऽस्थावानः मा अपं स्थात् स-
ऽमन्यवः स्थिरा चित् नमयिष्णवः ॥ १ ॥ वीळुपविऽभिः मरुतः
क्षुभुक्षुणः आ रुद्रासः सुदीतिऽभिः इषा नः अद्य आ गत पुरु-
ऽस्पृहः यज्ञं आ सोभरीऽयवः ॥ २ ॥ विद्महि रुद्रियाणां शुभं उयं
मरुतां शिमीऽवतां विष्णोः एषस्य मीळहुषां ॥ ३ ॥ वि द्वीपानि
पापतन्तिष्ठत् दुच्छुना उभे युजन्त रोदसी प्रधन्वानि ऐरत् शु-
भ्रऽखाद्यः यत् एजथ स्वऽभानवः ॥ ४ ॥ अच्युता चित् वः अज्मन्
आ नानंदति पर्वतासः वनस्पतिः भूमिः यामेषु रेजते ॥ ५ ॥ ३६ ॥
अमाय वः मरुतः यातवे द्यौः जिहीति उत्तरे बृहत् यत्र नरः
देदिशते तनूषु आ तक्षांसि बाहुऽओजसः ॥ ६ ॥ स्वधां अनु श्रियं
नरः महि त्वेषाः अमऽवन्तः वृषऽप्सवः वहन्ते अहुतऽप्सवः ॥ ७ ॥
गोभिः वाणः अज्यते सोभरीणां रथे कोशे हिरण्यये गोऽबंधवः
सुऽजातासः इषे भुजे महांतः नः स्पर्से नु ॥ ८ ॥ प्रति वः वृषत्-

ऽअञ्जयः वृष्णे शर्धाय मारुताय भरध्वं हव्या वृषं ऽप्रयात्रे ॥९॥
वृषणश्चनं मरुतः वृषं ऽप्सु नारथेन वृषं ऽनाभिना आश्वेनासः
न पक्षिणः वृथा नरः हव्या नः वीतये गत ॥१०॥ ३७॥ समानं
अञ्जि एषां विभ्राजते रुक्मासः अधि बाहुषु दविद्युतति ऋष्टयः
॥११॥ ते उग्रासः वृषणः उग्रं ऽबाहवः नकिः तनूषु येतिरे स्थिरा
धन्वानि आयुधा रथेषु वः अनीकेषु अधि श्रियः ॥१२॥ येषां अर्थैः
न सऽप्रथः नाम त्वेषं शश्वतां एकं इत् भुजे वयः न पित्र्यं सहः
॥१३॥ तान् वंदस्व मरुतः तान् उप स्तुहि तेषां हि धुनीनां अरा-
णां न चरमः तत् एषां दाना मूहा तत् एषां ॥१४॥ सुऽभगः सः
वः ऊतिषु आसं पूर्वोसु मरुतः विऽउष्टिषु यः वा नूनं उत असति
॥१५॥ ३८॥ यस्य वा यूयं प्रति वाजिनः नरः आहव्या वीतये गथ
अभि सः द्युम्नैः उत वाजसातिऽभिः सुम्ना वः धूतयः नशत् ॥१६॥
यथा रुद्रस्य सूनवः दिवः वशंति असुरस्य वेधसः युवानः तथा
इत् असत् ॥१७॥ ये च अहेति मरुतः सुऽदानवः स्मत् मीळुषः
चरंति ये अतः चित् आनः उप वस्यसा हृदा युवानः आ ववृध्वं
॥१८॥ यूनः ऊं सु नविष्ठया वृष्णः पावकान् अभि सोभरे गिरा
गायं गाऽऽव चकृषत् ॥१९॥ सहाः ये संति मुष्टिहाऽऽव हव्यः
विश्वामु पृतऽसु होतृषु वृष्णः चंद्रान् न सुश्रवः ऽतमान् गिरा
वंदस्व मरुतः अहं ॥२०॥ ३९॥ गावः चित् घ सऽमन्यवः सऽजा-
त्येन मरुतः सऽबंधवः रिहते ककुभः मिथः ॥२१॥ मर्तैः चित् वः
नृतवः रुक्मऽवक्षसः उप भानुऽत्वं आ अयति अधिनः गात म-
रुतः सदा हि वः आपिऽत्वं अस्ति निऽध्रुवि ॥२२॥ मरुतः मा-
रुतस्य नः आ भेषजस्य ब्रह्म सुऽदानवः यूयं सखायः सप्रयः
॥२३॥ याभिः सिंधुं अवथ याभिः तूर्वेथ याभिः दुश्स्यथ क्रिविं

मयः नः भूत ऊतिऽभिः मयःऽभुवः शिवाभिः असचऽद्विषः
 ॥२४॥ यत् सिंधौ यत् असिक्वां यत् समुद्रेषु मरुतः सुऽवर्हिषः
 यत् पर्वतेषु भेषजं ॥२५॥ विश्वं पश्यंतः विभृथ तनूषु आ तेन
 नः अधि वोचत क्षमा रपः मरुतः आतुरस्य नः इष्कर्त विऽहूतं
 पुनः ॥२६॥ ४० ॥ १ ॥ ३ ॥

॥२९॥ वयं ऊं त्वां अपूर्व्य स्थूरं न कत् चित् भरंतः अवस्यवः
 वाजै चिचं हवामहे ॥१॥ उप त्वा कर्मन् ऊतये सः नः युवा उयः
 चक्राम यः धृषत् त्वां इत् हि अविता रं ववृमहे सखायः इद्र सान-
 सिं ॥२॥ आ याहि इमे इंदवः अश्वऽपते गोऽपते उर्वराऽपते
 सोमं सोमऽपते पिब ॥३॥ वयं हि त्वा बंधुऽमंतं अबंधवः वि-
 प्रासः इद्र येमिम या ते धामानि वृषभ तेभिः आ गृहि विश्वेभिः
 सोमऽपीतये ॥४॥ सीदंतः ते वयः यथा गोऽश्रीते मधौ मदिरे
 विवक्षणे अभि त्वां इद्र नोनुमः ॥५॥ १ ॥ अच्छ च त्वा एना नमसा
 वदामसि किं मुहुः चित् वि दीधयः संति कामासः हरिऽवः दुदिः
 त्वं स्मः वयं संति नः धियः ॥६॥ नूत्नाः इत् इद्र ते वयं ऊती अभूम
 नहि नु ते अद्रिऽवः विद्म पुरा परीणसः ॥७॥ विद्म सखिऽत्वं उत
 शूर भोज्यं आ ते ता वजिन् ईमहे उतो समस्मिन् आ शिशीहि
 नः वसो वाजै सुऽशिप्र गोऽमति ॥८॥ यः नः इद्रं इद्रं पुरा प्र
 वस्यः आऽनिनाय तं ऊं वः स्तुषे सखायः इद्रं ऊतये ॥९॥ हरि-
 ऽअश्वं सत्ऽपतिं चर्षणिऽसहं सः हि स्म यः अमंदत आ तु नः
 सः वयति गव्यं अश्वं स्तोतुऽभ्यः मघऽवा शतं ॥१०॥ २ ॥ त्वया ह
 स्वित् युजा वयं प्रति श्वसंतं वृषभ ब्रुवीमहि संऽस्ये जनस्य गो-
 ऽमंतः ॥११॥ जयेम कारे पुरुऽहूत कारिणः अभि तिष्ठेम दुऽध्यः

नृभिः वृचं हन्यामं शूश्रूयामं च अवेः इन्द्र प्र नः धियः ॥ १२ ॥ अ-
 भ्रातृव्यः अना त्वं अनापिः इन्द्र जनुषा सनात् असि युधा इत् आ-
 पि त्वं इच्छसे ॥ १३ ॥ नकिः रेवंतं सख्याय विंदसे पीयंति ते मुरा-
 श्वः यदा कृणोषि नदनुं सं ऊहसि आत् इत् पिता इव हूयसे ॥ १४ ॥
 मा ते अमाऽजुरः यथा मूरासः इन्द्र सख्ये त्वाऽवतः नि सदा म-
 सचा सुते ॥ १५ ॥ ३ ॥ मा ते गोऽदृच निः अराम राधसः इन्द्र मा ते
 गृहामहि हव्हा चित् अर्यः प्र मृश अभि आ भर न ते दामानः
 आऽदभे ॥ १६ ॥ इन्द्रः वा घ इत् इयत् मघं सरस्वती वा सुऽभगा
 ददिः वसुं त्वं वा चिच् दाशुषे ॥ १७ ॥ चिचः इत् राजा राजकाः इत्
 अन्यके यके सरस्वतीं अनु पर्जन्यः इव ततनत् हि वृष्ट्या सहस्रं
 अयुता ददत् ॥ १८ ॥ ४ ॥

॥ २२ ॥ ओ' त्यं अहे आ रथं अद्य दंसिष्ठं ऊतयेयं अश्विना सु-
 हवा रुद्रऽवर्तनी० आ सूर्यायै तस्थुः ॥ १ ॥ पूर्वऽआयुषं मुहवँ
 पुरुऽस्पृहं भुज्यं वाजेषु पूर्यं सचनाऽवतं सुमतिऽभिः सोभरे वि-
 ष्वेषं अनेहसं ॥ २ ॥ इह त्या पुरुऽभूतमा देवा नमःऽभिः अश्विना
 अर्वाचीना सु अवसे करामहे गंतारा दाशुषः गृहं ॥ ३ ॥ युवोः र-
 थस्य परि चक्रं इयते ईर्मा अन्यत् वां इषण्यति अस्मान् अच्छं
 सुऽमतिः वां शुभः पती आ धेनुः इव धावतु ॥ ४ ॥ रथः यः वां
 चिऽवंधुरः हिरण्यऽअभीशुः अश्विना परि द्यावापृथिवी भूष-
 ति श्रुतः तेन नासत्या आ गतं ॥ ५ ॥ ५ ॥ दशस्यंता मनवे पूर्यं दिवि
 यवं वृकेण कषेथः ता वां अद्य सुमतिऽभिः शुभः पती अश्विना
 प्र स्तुवीमहि ॥ ६ ॥ उप नः वाजिनीऽवसू० यातं ऋतस्य पथि-
 ऽभिः येभिः तृक्षिं वृषणा चासदस्यं महे क्षत्राय जिवन्थः ॥ ७ ॥

अयं वा अद्रिऽभिः सुतः सोमः नरा वृषणऽवसू० आ यातं सोम-
 ऽपीतये पिबन्तं दाप्नुषः गृहे ॥८॥ आ हि रुहतं अश्विना रथे कोशे
 हिरण्यये वृषणऽवसू० युंजाया पीवरीः इषः ॥९॥ याभिः पक्वयं
 अवथः याभिः अग्निऽगुं याभिः बभुं विऽजोषसं ताभिः नः मक्षु
 तूयं अश्विना आ गतं भिषज्यतं यत् आतुरं ॥१०॥ ६॥ यत् अग्नि-
 ऽगावः अग्निऽगू० इदा चित् अहः अश्विना हवामहे वयं गीः-
 ऽभिः विपन्यवः ॥११॥ ताभिः आ यातं वृषणा उपमे हवै विश्व-
 ऽप्सु विश्वऽवार्ये इषा मंहिष्ठा पुरुऽभूतमा नरा याभिः त्रिविं
 ववृधुः ताभिः आ गतं ॥१२॥ तौ इदा चित् अहानां तौ अश्विना
 वंदमानः उप ब्रुवे तौ ऊं नमःऽभिः ईमहे ॥१३॥ तौ इत् दोषा
 तौ उषसि शुभः पती' ता यामन् रुद्रऽवर्तनी० मा नः मर्ताय
 रिपवे वाजिनीऽवसू० परः रुद्रौ अति ख्यतं ॥१४॥ आ सुगम्याय
 सुगम्यं प्रातः' रथेन अश्विना वा सक्षणी' हुवे पिताऽइव सोमरी
 ॥१५॥ ७॥ मनःऽजवसा वृषणा मदऽच्युता मक्षुऽगमाभिः ऊ-
 तिऽभिः आराज्ञात् चित् भूतं अस्मे' अवसे पूर्वीभिः पुरुऽभोजसा
 ॥१६॥ आ नः अश्वऽवत् अश्विना वर्तिः यासिष्टं मधुऽपातमा
 नरा गोऽमत् दसा हिरण्यऽवत् ॥१७॥ सुऽप्रावर्गे सुऽवीर्ये सुष्टु
 वार्ये अनाधृष्टं रक्षस्विना अस्मिन् आ वां आऽयाने वाजिनी-
 ऽवसू० विश्वा वामानि धीमहि ॥१८॥ ८॥

॥२३॥ ईळिष्ठ हि प्रतीत्यं यजस्व जातऽवेदसं चरिणुऽधूमं
 अगृभीतऽशोचिषं ॥१॥ दामानं विश्वऽचर्षणे अग्निं विश्वऽमनः
 गिरा उत स्तुषे विऽस्पर्धसः रथानां ॥२॥ येषां आऽबाधः च-
 ग्मिभ्यः इषः पृक्षः च निऽयभे उपऽविदा वहिः विंदते वसु ॥३॥

अ० ६. अ० २. व० १३.] ॥ १०८ ॥ [म० ८. अ० ४. सू० २३.

उत् अस्य शोचिः अस्यात् दीदियुषः वि अजरं तपुः ऽजंभस्य सु-
 ऽद्युतं गणुऽश्रियः ॥४॥ उत् ऊं तिष्ठ सुऽअध्वर स्तवानः देव्या कृ-
 पा अभिऽख्या भासा बृहता शुश्रुक्निः ॥५॥१॥ अग्ने याहि सुश-
 स्तिऽभिः हव्या जुहानः आनुषक् यथा दूतः बभूय हव्यऽवाहनः
 ॥६॥ अग्निं वः पूर्य हुवे होतारं चर्षणीनां तं अया वाचा गृणे तं
 ऊं वः स्तुषे ॥७॥ यज्ञेभिः अर्जुतऽक्रतुं यं कृपा सुदयते इत् मिचं न
 जने सुऽधितं ऋतऽवनि ॥८॥ ऋतऽवानं ऋतऽयवः यज्ञस्य सा-
 धनं गिरा उपो एनं जुजुषुः नमसः पदे ॥९॥ अच्छं नः अंगिरः-
 ऽतमं यज्ञासः यंतु संऽयतः होता यः अस्ति विष्णु आ यशऽतमः
 ॥१०॥१०॥ अग्ने तव त्वे अजर इधानासः बृहत् भाः अश्वाऽऽव
 वृषणः त्विषीऽयवः ॥११॥ स त्वं नः ऊर्जी पते रयिं रास्व सु-
 ऽवीर्यं प्र अव नः तोके तनये समतऽसु आ ॥१२॥ यत् वै ऊं वि-
 श्रपतिः शितः सुऽप्रीतः मनुषः विशि विश्वा इत् अग्निः प्रति
 रक्षांसि सेधति ॥१३॥ श्रुष्टी अग्ने नवस्य मे स्तोमस्य वीर विश्रपते
 नि मायिनः तपुषा रक्षसः दह ॥१४॥ न तस्य मायया च न रिपुः
 ईशीत मर्त्यः यः अग्रये द्दाश हव्यदातिऽभिः ॥१५॥११॥ वि-
 ऽअश्वः त्वा वसुऽविदै उक्षायुः अप्रीणात् ऋषिः मः राये त
 ऊं त्वा संऽधीमहि ॥१६॥ उशना काव्यः त्वा नि होतारं असादयत्
 आऽयजित्वा मनवे जातऽवेदसं ॥१७॥ विश्वे हि त्वा सऽजोषसः
 देवासः दूतं अक्रत श्रुष्टी देव प्रथमः यज्ञियः भुवः ॥१८॥ इमं य
 वीरः अमृतं दूतं कृण्वीत मर्त्यः पावकं कृष्णऽवर्तनिं विऽहायसं
 ॥१९॥ तं हुवेम यतऽसुचः सुऽभासं शुक्रऽशोचिषं विशां अग्निं
 अजरं प्रत्नं ईड्य ॥२०॥१२॥ यः अस्मै हव्यदातिऽभिः आऽहुतिं
 मर्तः अविधत् भूरि पोषं सः धत्ते वीरऽवत् यशः ॥२१॥ प्रथमं

जा॒तऽवे॒दसं॑ अ॒ग्निं य॒ज्ञेषु॑ पू॒र्व्यं प्र॒ति सु॒क् ए॒ति न॑म॒सा ह॒विष्म॑ती
॥२२॥ आ॒भिः वि॒धेम॑ अ॒ग्नये॑ ज्येष्ठा॒भिः व्य॒श्वऽव॑त् म॒हिष्ठा॑भिः
म॒तिऽभिः॑ शु॒क्रऽशो॑चिषे॥२३॥ नूनं॑ अ॒र्चं वि॒ऽहाय॑से स्तो॒मैभिः॑
स्थू॒र॒यूपऽव॑त् ऋ॒षे वै॒यश्च॑ द॒म्याय॑ अ॒ग्नये॑ ॥२४॥ अ॒तिथिं॑ मा॒नु॒षाणां॑
सू॒नुं वन॑स्पती॒नां वि॒प्राः अ॒ग्निं अ॒वसे॑ प्र॒त्नं ई॒ळते॑ ॥२५॥ १३॥
म॒हः वि॒श्वान् अ॒भि स॑तः अ॒भि ह॒व्यानि॑ मा॒नुषा॑ अ॒ग्ने नि स॑त्ति
नम॑सा अ॒धि ब॑र्हिषि॥२६॥ वंस्व॑ न॒ वार्या॑ पुरु वंस्व॑ रा॒यः पुरु॑
ऽस्पृ॒हः सु॒ऽवीर्य॑स्य प्र॒जाऽव॑तः यश॑स्वतः ॥२७॥ त्वं व॒रो सु॒ऽसाक्षे॑
अ॒ग्ने जना॑य चो॒दय॑ सदा व॒सो रा॒तिं य॒विष्ठ॑ श॒श्वते॑ ॥२८॥ त्वं हि
सु॒ऽप्रतूः॑ अ॒सि त्वं नः॑ गो॒ऽम॑तीः इषः म॒हः रा॒यः सा॒तिं अ॒ग्ने अ॒प
वृ॒धि ॥२९॥ अ॒ग्ने त्वं य॒शाः अ॒सि आ मि॒त्रावरु॑णा व॒ह ऋ॒तऽवा॑
ना सं॒ऽराजा॑ पू॒तऽद॑क्षसा ॥३०॥ १४॥

॥२४॥ सखा॑यः आ शि॒षाम॑हि ब्रह्म॑ इ॒न्द्राय॑ व॒ज्रिणे॑ स्तु॒षे ऊं सु॑
वः नृ॒ऽत॑माय धृ॒ष्णवै॑ ॥१॥ शर्व॑सा हि अ॒सि श्रु॑तः वृ॒चऽह॒त्येन॑
वृ॒चऽहा म॑धैः म॒धोनः॑ अ॒ति श्रू॑ दा॒क्षसि॑ ॥२॥ सः नः॑ स्त॒वानः॑ आ
भ॒र र॒यिं चि॒त्रश्च॑वऽत॒मं नि॒र॒के चि॒त् यः ह॒रिऽवः॑ व॒सुः द॒दिः
॥३॥ आ नि॒र॒के उ॒त प्रि॒यं इ॒न्द्रं द॑र्षि॑ जना॒नां धृष॑ता धृ॒ष्णो स्त॒व॒
मा॒नः आ भ॒र ॥४॥ न ते स॒व्यं न द॑क्षि॒णं ह॑स्तं व॒रंते॑ आ॒ऽमु॒रः न
प॒रिऽबा॑धः ह॒रिऽवः॑ गो॒ऽइष्टि॑षु ॥५॥ १५॥ आ त्वा गो॒भिः इ॒व
व्र॒जं गीः॑ऽभिः ऋ॒णो मि॒ अ॒दिऽवः॑ आ स्म॒ कामं॑ ज॒रितुः॑ आ म॒नः
पृ॒ण ॥६॥ वि॒श्वानि॑ वि॒श्वऽम॑नसः धि॒या नः॑ वृ॒चह॑न्ऽत॒म उ॒य
प्र॒ऽनेतः॑ अ॒धिसु॑ व॒सो ग॑हि ॥७॥ व॒यं ते अ॒स्य वृ॒चह॑न् वि॒द्याम॑
श्रू॒ नव्य॑सः व॒सोः स्पा॒हस्य॑ पुरु॒ऽहूत॑ राध॑सः ॥८॥ इ॒न्द्र यथा॑ हि अ॒-

स्ति ते अपरिऽइतं नृतो' शवः अमृक्ता रातिः पुरुऽहूत दाशुषे
 ॥९॥ आ वृषस्व महाऽमह महे नृऽतम राधसे ह०हः चित् ह०ह
 मघऽवन् मघत्तये ॥१०॥ १६॥ नु अन्यत्र चित् अदिऽवः त्वत् नः
 जग्मुः आऽशसः मघऽवन् शग्धि तव तत् नः कृतिऽभिः ॥११॥
 नहि अंग नृतो' त्वत् अन्यं विंदाभि राधसे राये द्युधाय शवसे च
 गिर्विणः ॥१२॥ आ इंदु इंद्राय सिंचत् पिबति सोम्यं मधु प्र राध-
 सा चोदयाते महिऽत्वना ॥१३॥ उपो' हरीणां पतिं दक्षं पृचंतं
 अब्रवं नूनं शुधि स्तुवतः अश्वस्य ॥१४॥ नहि अंग पुरा च न जज्ञे
 वीरऽतरः त्वत् नकिः राया न एवऽथा न भंदना ॥१५॥ १७॥ आ
 इत् ऊं' मध्वः मदिन्ऽतरं सिंच वा अध्वर्यो' अंधसः एव हि
 वीरः स्तवते सदाऽवृधः ॥१६॥ इंदु स्यात् हरीणां नकिः ते पूर्व-
 ऽस्तुतिं उत आनंश शवसा न भंदना ॥१७॥ तं वः वाजानां पतिं
 अहमहि श्वस्यवः अप्रायुऽभिः यज्ञेभिः ववृधेन्यं ॥१८॥ एतो'
 नु इंदु स्तवाम सखायः स्तोम्यं नरं कृषीः यः विश्वाः अभि अस्ति
 एकः इत् ॥१९॥ अगोऽल्धाय गोऽइषे द्युधाय दस्यं वचः घृतात्
 स्वादीयः मधुनः च वोचत् ॥२०॥ १८॥ यस्य अमितानि वीर्या
 न राधः परिऽएतवे ज्योतिः न विश्वं अभि अस्ति दक्षिणा ॥२१॥
 स्तुहि इंदु व्यश्वऽवत् अनूर्मि वाजिनं यमं अर्यः गर्यं मंहमानं वि
 दाशुषे ॥२२॥ एव नूनं उप स्तुहि वैर्यश्च दशमं नवं सुऽविद्वांसं
 चर्कृत्यं चरणीनां ॥२३॥ वेत्यं हि निऽऽत्तीनां वज्रऽहस्त परि-
 ऽवृजं अहःऽअहः शुंधुः परिपदांऽइव ॥२४॥ तत् इंदु अवः आ
 भर येन दंसिष्ठ कृत्वने द्विता कुत्साय शिश्रथः नि चोदय ॥२५॥ १९॥
 तं ऊं' त्वा नूनं ईमहे नव्यं दंसिष्ठ सत्यसे सः त्वं नः विश्वाः अभि-
 ऽमांतीः सृक्षणिः ॥२६॥ यः ऋक्षात् अंहसः मुचत् यः वा आर्यात्

सप्त सिंधुषु वधः दासस्य तुविऽनृम्ण नीनमः ॥ २७ ॥ यथा वरो
 सुऽसान्ने सनिऽभ्यः आ अवहः रयिं विऽअश्वेभ्यः सुऽभगे वा-
 जिनीऽवति ॥ २८ ॥ आ नार्यस्य दक्षिणा विऽअश्वान् एतु सो-
 मिनः स्थूरं च राधः शतऽवत् सहस्रऽवत् ॥ २९ ॥ यत्त्वा पृच्छात्
 ईजानः कुहया कुहयाऽकृते एषः अपऽश्रितः वलः गोऽमती
 अव तिष्ठति ॥ ३० ॥ २० ॥

॥ २५ ॥ ता वां विश्वस्य गोपा देवा देवेषु यज्ञियां ऋतऽवाना
 यज्ञे पूतऽदक्षसा ॥ १ ॥ मित्रा तनां न रथ्या वरुणः यः च सु-
 ऽक्रतुः सनात् सुऽजाता तनया धृतऽव्रता ॥ २ ॥ ता माता विश्व-
 ऽवेदसा असुर्याय प्रऽमहसा मही जजान् अदितिः ऋतऽवरी
 ॥ ३ ॥ महान्ता मित्रावरुणा संऽराजा देवौ असुरा ऋतऽवानौ
 ऋतं आ घोषतः बृहत् ॥ ४ ॥ नपाता शवसः महः सूनू दक्षस्य
 सुऽक्रतू सृप्रऽदानू इषः वास्तु अधि क्षितः ॥ ५ ॥ २१ ॥ सं या
 दानूनि येमथुः दिव्याः पार्थिवीः इषः नभस्वतीः आ वां चरंतु
 वृष्टयः ॥ ६ ॥ अधि या बृहतः दिवः अभि यूषाऽइव पश्यतः ऋ-
 तऽवाना संऽराजा नमसे हिता ॥ ७ ॥ ऋतऽवाना नि सेदतुः सां-
 ऽराज्याय सुऽक्रतू धृतऽव्रता क्षत्रिया क्षत्रं आशतुः ॥ ८ ॥ अक्षणः
 चित् गातुवित् तरा अनुल्बणेन चक्षसा नि चित् मिषन्ता नि-
 ऽचिरा नि चिक्वतुः ॥ ९ ॥ उत नः देवी अदितिः उरुथतां नास-
 त्या उरुथंतु मरुतः वृद्धऽशवसः ॥ १० ॥ २२ ॥ ते नः नावं उरुथत्
 दिवा नक्तं सुऽदानवः अरिथंतः नि पायुऽभिः सचेमहि ॥ ११ ॥
 अघ्नते विष्णवे वयं अरिथंतः सुऽदानवे श्रुधि स्वऽयावन् सिंधो
 पूर्वऽचिन्तये ॥ १२ ॥ तत् वार्यं वृणीमहे वरिष्ठं गोपयत्य मित्रः

अ० ६. अ० २. व० २७.] ॥ ११२ ॥ [म० ८. अ० ४. सू० २६.]

यत् पांति वरुणः यत् अयमा ॥ १३ ॥ उत नः सिंधुः अपां तत् म-
रुतः तत् अश्विना इंद्रः विष्णुः मीढ्वांसः सुजोषसः ॥ १४ ॥ ते हि
स्म वनुषः नरः अभिऽमांति कयस्य चित्तिगमं न क्षोदः प्रति-
ऽमंति भूर्लैयः ॥ १५ ॥ २३ ॥ अयं एकः इत्या पुरु उरु चष्टे वि वि-
श्रपतिः तस्य व्रतानि अनु वः चरामसि ॥ १६ ॥ अनु पूर्वाणि
ओक्त्वा सांऽराज्यस्य सश्विम मित्रस्य व्रता वरुणस्य दीर्घऽश्रुत्
॥ १७ ॥ परि यः रश्मिना दिवः अंतान् ममे पृथिव्याः उभे आ
पमौ रोदसी महिऽत्वा ॥ १८ ॥ उक् कुं स्यः शरणे दिवः ज्योतिः
अयंस्त सूर्यः अग्निः न शुक्रः संऽइधानः आऽहुतः ॥ १९ ॥ वचः
दीर्घऽप्रसन्ननि ईशे वाजस्य गोऽमतः ईशे हि पितृः अविषस्य
दावने ॥ २० ॥ २४ ॥ तत् सूर्यं रोदसी उभे दोषा वस्त्रोः उप ब्रुवे
भोजेषु अस्मान् अभि उक् चर सदा ॥ २१ ॥ ऋजं उक्षुण्णायने
रजतं हरयाणे रथं युक्तं असनाम् सुऽसामनि ॥ २२ ॥ ता मे अ-
श्वानां हरीणां निऽतोशना उतो नुकृत्यानां नृऽवाहसा ॥ २३ ॥
स्मत्ऽअभीष्टू कशाऽवंता विप्रा नविष्टया मती महः वाजिनौ
अर्विता सचा असन् ॥ २४ ॥ २५ ॥

॥ २६ ॥ युवोः कुं सु रथं हुवे सधऽस्तुत्याय सूरिषु अतूर्तऽदक्षा
वृषणा वृषणऽवसू ॥ १ ॥ युवं वरो सुऽसाम्ने महे तने नास्त्या
अवऽभिः याथः वृषणा वृषणऽवसू ॥ २ ॥ ता वां अद्य हवामहे
हव्येभिः वाजिनीऽवसू पूर्वीः इषः इषयंतौ अति क्षपः ॥ ३ ॥
आ वां वाहिष्ठः अश्विना रथः यातु श्रुतः नरा उप स्तोमान् तुर-
स्यं दर्शयः श्रिये ॥ ४ ॥ जुहुराणा चित् अश्विना आमन्येयां वृषण-
ऽवसू युवं हि रुद्रा पर्वथः अति द्विषः ॥ ५ ॥ २६ ॥ दसा हि विश्वं

अ० ६. अ० २. व० ३०.] ॥ ११३ ॥ [म० ८. अ० ४. सू० २६.]

आनुषक् मक्षुऽभिः परिऽदीयथः धियंऽजिन्वा मधुऽवर्णा शुभः
 पती ॥ ६ ॥ उप नः यातं अश्विना राया विश्वऽपुषा सह मघऽवा-
 ना सुऽवीरौ अनपऽच्युता ॥ ७ ॥ आ मे अस्य प्रतीर्य इन्द्रनासत्या
 गतं देवा देवेभिः अद्य सचनः ऽतमा ॥ ८ ॥ वयं हि वां हवामहे उ-
 क्षरयंतः व्यश्वऽवत् सुमतिऽभिः उप विप्रौ इह आ गतं ॥ ९ ॥ अ-
 श्विना सु चक्षुषे स्तुहि कुवित् ते श्रवतः हवं नेदीयसः कूळयातः
 पणीन् उत ॥ १० ॥ २१ ॥ वैयश्वस्य श्रुतं नरा उतो मे अस्य वे-
 दथः सऽजोषसा वरुणः मित्रः अर्यमा ॥ ११ ॥ युवाऽदत्तस्य धि-
 ष्या युवाऽनीतस्य सूरिऽभिः अहःऽअहः वृषणा मह्यं शिस्तं
 ॥ १२ ॥ यः वां यज्ञेभिः आऽवृतः अधिऽवस्ता वधूः ऽइव सपर्ये-
 ता शुभे चक्राते अश्विना ॥ १३ ॥ यः वां उरुव्यचः ऽतमं चि-
 केतति नृऽपाय्यं वर्तिः अश्विना परि यातं अस्मऽयू ॥ १४ ॥
 अस्मभ्यं सु वृषणऽवसू यातं वर्तिः नृऽपाय्यं विषुदुहाऽइव
 यज्ञं ऊह्युः गिरा ॥ १५ ॥ २८ ॥ बाहिष्ठः वां हवानां स्तोमः दूतः
 हुवत् नरा युवाभ्यां भूतु अश्विना ॥ १६ ॥ यत् अदः दिवः अर्णवे
 इषः वा मदथः गृहे श्रुतं इत् मे अमर्त्या ॥ १७ ॥ उत स्या श्वेतऽया-
 वरी बाहिष्ठा वां नदीनां सिंधुः हिरण्यऽवर्तनिः ॥ १८ ॥ स्मत्
 एतया सुऽकीर्त्या अश्विना श्वेतया धिया वहैथे शुभऽयावाना
 ॥ १९ ॥ युस्त्व हि त्वं रथऽसहा युवस्व पोषा वसो आत् नः वायो
 मधु पिब अस्माकं सर्वना आ गहि ॥ २० ॥ २९ ॥ तव वायो
 चतः ऽपते त्वष्टुः जामातः अद्भुत अवांसि आ वृणीमहे ॥ २१ ॥
 त्वष्टुः जामातरं वयं ईशानं रायः ईमहे सुतऽवतः वायुं द्युम्ना
 जनासः ॥ २२ ॥ वायो याहि शिव आ दिवः वहस्व सु सुऽअश्व्यं
 वहस्व महः पृथुऽपक्षसा रथे ॥ २३ ॥ त्वां हि सुस्तरः ऽतमं नृ-

ऽसदनेषु हूमहे यावाणं न अश्वऽपृष्टं मंहना ॥ २४ ॥ सः त्वं नः
देव मनसा वायो मदानः अग्निः कृधि वाजान् अपः धियः
॥ २५ ॥ ३० ॥

॥ २७ ॥ अग्निः उक्थे पुरऽहितः यावाणः बर्हिः अध्वरे क्षुचा
यामि मरुतः ब्रह्मणः पतिं देवान् अवं वरेण्यं ॥ १ ॥ आ पशुं गा-
सि पृथिवीं वनस्पतीन् उषसां नक्तं ओषधीः विश्वे च नः वसवः
विश्वऽवेदसः धीनां भूत प्रऽअवितारः ॥ २ ॥ प्र सु नः एतु अध्वरः
अग्रा देवेषु पूर्यः आदित्येषु प्र वरुणे धृतऽव्रते मरुतऽसु विश्व-
ऽभानुषु ॥ ३ ॥ विश्वे हि स्म मनवे विश्वऽवेदसः भुवन् वृधे रिशा-
दसः अरिष्टेभिः पायुऽभिः विश्वऽवेदसः यंतं नः अवृक्तं हृदिः
॥ ४ ॥ आ नः अद्य सऽमनसः गंतं विश्वे सऽजोषसः क्षुचा गिरा
मरुतः देवि अदिने सदने पस्त्ये महि ॥ ५ ॥ ३१ ॥ अभि प्रिया मरुतः
या वः अश्व्या हव्या मित्र प्रऽयायनं आ बर्हिः इंद्रः वरुणः तुराः
नरः आदित्यासः सदंतु नः ॥ ६ ॥ वयं वः वृक्तऽबर्हिषः हितऽप्र-
यसः आनुषक् सुतऽसोमासः वरुण हवामहे मनुष्यत् इदं अ-
ग्रयः ॥ ७ ॥ आ प्र यात मरुतः विष्णो अश्विना पूषन् माकीनया
धिया इंद्रः आ यातु प्रथमः सन्निष्ठुऽभिः वृषा यः वृचऽहा गृणे
॥ ८ ॥ वि नः देवासः अद्रुहः अर्च्छिद्रं शर्म यच्छत न यत् दूरात् वस-
वः नु चित् अंतितः वरुणं आऽदधर्षति ॥ ९ ॥ अस्ति हि वः स-
ऽजात्यं रिशादसः देवासः अस्ति आप्यं प्र नः पूर्वस्मै सुविताय
वोचत मशु सुम्नाय नव्यसे ॥ १० ॥ ३२ ॥ इदा हि वः उपऽस्तुतिं इदा
वामस्य भक्त्यै उप वः विश्वऽवेदसः नमस्युः आ असृक्षि अन्या-
ऽइव ॥ ११ ॥ उत् कुं स्यः वः सविता सुऽप्रनीतयः अस्थात् कुर्ध्वः

अ० ६. अ० २. व० ३५.] ॥ ११५ ॥ [म० ८. अ० ४. सू० २८.

वैरेण्यः नि द्विऽपादः चतुःऽपादः अर्थिनः अविश्रन् पतयि-
 णवः ॥ १२ ॥ देवं ऽदेवं वः अवसे देवं ऽदेवं अभिष्टये देवं ऽदेवं हु-
 वेम वाजऽसातये गृणंतः देव्या धिया ॥ १३ ॥ देवासः हि स्म मनवे
 सऽमन्यवः विश्वे साकं सऽरातयः ते नः अद्य ते अपरं तु चे तु नः
 भवतु वरिवः ऽविदः ॥ १४ ॥ प्र वः शंसामि अदुहः संऽस्थे उपऽस्तु-
 तीनां न तं धूर्तिः वरुण मित्र मर्यं यः वः धामऽभ्यः अविधत्
 ॥ १५ ॥ प्र सः क्षयं तिरते वि महीः इषः यः वः वराय दाशति प्र
 प्रऽजाभिः जायते धर्मेणः परि अरिष्टः सर्वैः एधते ॥ १६ ॥ ३३ ॥ ऋते
 सः विदते युधः सुऽगेभिः याति अध्वनः अर्यमा मित्रः वरुणः स-
 ऽरातयः यंचायते सुऽजोषसः ॥ १७ ॥ अजै चित् अस्मै कृणुष्य नि-
 ऽअंचनं दुऽगे चित् आ सुऽसरणं एषा चित् अस्मात् अशनिः
 परः नु सा अस्नेधंती वि नश्यतु ॥ १८ ॥ यत् अद्य सूर्ये उत्ऽयति
 प्रियऽक्षचाः ऋतं दध यत् निऽमुचिं प्रऽबुधि विश्वऽवेदसः यत्
 वा मध्यंदिने दिवः ॥ १९ ॥ यत् वा अभिऽपित्वे असुराः ऋतं यते
 छदिः येम वि दाशुषे वयं तत् वः वसवः विश्वऽवेदसः उप स्थे-
 यास मध्ये आ ॥ २० ॥ यत् अद्य सूर्ये उत्ऽइते यत् मध्यंदिने आ-
 ऽतुचिं वामं धत्थ मनवे विश्वऽवेदसः जुहानाय प्रऽचेतसे ॥ २१ ॥
 वयं तत् वः संऽराजः आ वृणीमहे पुत्रः न बहुऽपाथ्यं अश्यामं
 तत् आदित्याः जुहंतः हविः येन वस्यः अनशामहे ॥ २२ ॥ ३४ ॥

॥ २८ ॥ ये चिंशति चयः परः देवासः बर्हिः आ असदन् विदन्
 अहं द्विता असनन् ॥ १ ॥ वरुणः मित्रः अर्यमा स्मद्रातिऽसाचः
 अग्रयः पत्नीऽवंतः वषट्ऽकृताः ॥ २ ॥ ते नः गोपाः अपाऽच्याः ते
 उदक्ते इत्या न्यक् पुरस्तात् सर्वैया विशा ॥ ३ ॥ यथा वशंति देवाः

अ० ६, अ० २, व० ३८.] ॥ ११६ ॥ [म० ८, अ० ५, सू० ३१.

तथा इत् असत् तत् एषां नकिः आ मिनत् अरावा चन मर्त्यः
॥४॥ सप्तानां सप्त ऋष्टयः सप्त द्युम्नानि एषां सप्तो अधि श्रियः
धिरे ॥५॥३५॥

॥२९॥ बभ्रुः एकः विषुणुः सूनरः युवा अंजि अंक्ते हिरण्ययै
॥१॥ योनिं एकः आ ससाद् द्योतनः अंतः देवेषु मेधिरः ॥२॥ वा-
शी एकः बिभर्ति हस्ते आयसी अंतः देवेषु निऽधुविः ॥३॥ वज्रं
एकः बिभर्ति हस्ते आऽहितं तेन वृचाणि जिघ्रते ॥४॥ तिग्मं एकः
बिभर्ति हस्ते आयुधं शुचिः उग्रः जलाघऽभेषजः ॥५॥ पथः एकः
पीपाय तस्करः यथा एष वेद् निऽधीनां ॥६॥ चीरिणं एकः उरु-
ऽगायः वि चक्रमे यच्च देवासः मदति ॥७॥ विऽभिः द्वा चरतः
एकया सह प्र प्रवासाऽइव वसतः ॥८॥ सदः द्वा चक्राते उपऽमा
दिवि संऽराजा सर्पिःऽआमुती ॥९॥ अर्चतः एकं महिं सामं
मन्वत तेन सूर्यं अरोचयन् ॥१०॥३६॥

॥३०॥ नहि वः अस्ति अर्भकः देवासः न कुमारकः विश्वे स-
तःऽमहांतः इत् ॥१॥ इति स्नुतासः अस्य रिशादसः ये स्थ चयः
च चिंशत् च मनोः देवाः यज्ञियासः ॥२॥ ते नः चाध्वं ते अवत ते
ऊं नः अधि वोचत मा नः पथः पित्र्यात् मानवात् अधि दूरं
नैष्ट पराऽवतः ॥३॥ ये देवासः इह स्थनं विश्वे वैश्वानराः उत
अस्मभ्यं शर्म सुऽप्रथः गर्वे अश्वाय यच्छत ॥४॥३७॥४॥

॥३१॥ यः यजाति यजाति इत् सुनवत् च पचाति च ब्रह्मा इत्

अ० ६. अ० २. व० ४०.] ॥ ११७ ॥ [म० ८. अ० ५. सू० ३१.]

इंद्रस्य चाकनत् ॥ १॥ पुरोक्ताशं यः अस्मै सोमं ररते आऽशिरं
पात् इत्तं शक्रः अंहसः ॥ २॥ तस्य द्युऽमान् असुतरथः देवऽजूतः
सः शूश्रुवत् विश्वा वन्वन् अमित्रिया ॥ ३॥ अस्य प्रजाऽवती गृहे
असंश्रंती दिवेऽदिवे इळा धेनुऽमती दुहे ॥ ४॥ या दंऽपती०
सऽमनसा सुनुतः आ च धावतः देवासः नित्यया आऽशिरां
॥ ५॥ ३८॥ प्रति प्राशब्दान् इतः सम्यंचा बर्हिः आशते न ता
वाजेषु वायतः ॥ ६॥ न देवानां अपि हुतः सुऽमतिं न जुघुक्षतः
अवः बृहत् विवासतः ॥ ७॥ पुत्रिणां तां कुमारिणां विश्वं आयुः
विं अश्नुतः उभा हिरण्यऽपेशसा ॥ ८॥ वीतिऽहोचा कृतत् वंसू०
दशस्यंतां अमृताय कं सं ऊधः रोमं हतः देवेषु कृणुतः दुवः
॥ ९॥ आ शर्म पर्वतानां वृणीमहे नदीनां आ विष्णोः सचाऽभुवः
॥ १०॥ ३९॥ आ एतु पूषा रयिः भगः स्वस्ति सर्वऽधातमः उरुः
अध्वा स्वस्तये ॥ ११॥ अरमतिः अनर्वणः विश्वः देवस्य मनसा
आदित्यानां अनेहः इत् ॥ १२॥ यथा नः मित्रः अर्यमा वरुणः संति
गोपाः सुऽगाः ऋतस्य पंथाः ॥ १३॥ अग्निं वः पूर्य गिरा देवं ईळे
वसूनां सपर्यंतः पुरुऽप्रियं मित्रं न क्षेचऽसाधसं ॥ १४॥ मक्षु देव-
ऽवतः रथः शूरः वा पृतऽसु कासु चित् देवानां यः इत् मनः यज-
मानः इयक्षति अभि इत् अयज्वनः भुवत् ॥ १५॥ न यजमान रि-
षसि न सुन्वान् न देवऽयो० देवानां यः इत् मनः यजमानः इय-
क्षति अभि इत् अयज्वनः भुवत् ॥ १६॥ न किं तं कर्मणा न शत्
न प्र योषत् न योषति देवानां यः इत् मनः यजमानः इयक्षति
अभि इत् अयज्वनः भुवत् ॥ १७॥ असत् अच सुऽवीर्यं उत त्यत्
आशुऽअश्व्यं देवानां यः इत् मनः यजमानः इयक्षति अभि इत्
अयज्वनः भुवत् ॥ १८॥ ४०॥ २॥

॥३२॥ प्रकृतानि ऋजीषिणः कखाः इंद्रस्य गाथया मदे सो-
मस्य वोचत ॥१॥ यः सृबिंदं अनर्शनि पिप्रुं दासं अहीशुवै वधीत
उयः रिणन् अपः ॥२॥ नि अबुंदस्य विष्टपं वर्ष्माणं बृहत् तिर
कृषे तत् इंद्र पौंस्यं ॥३॥ प्रति श्रुताय वः धृषत् तूणीशं न गिरेः
अधि हुवे सुऽशिप्रं ऊतये ॥४॥ सः गोः अश्वस्य वि व्रजं मंदानः
सोम्येभ्यः पुरं न शूर दर्षसि ॥५॥१॥ यदि मे ररणः सुते उक्थे वा
दधसे चनः आरात् उप स्वधा आ गृहि ॥६॥ वयं घते अपि स्मसि
स्तोतारः इंद्र गिर्वणः त्वं नः जिन्व सोमऽपाः ॥७॥ उत नः पितुं
आभर संऽरराणः अविऽक्षितं मघऽवन्भूरिते वसु ॥८॥ उत नः
गोऽमतः कृधि हिरण्यऽवतः अश्विनः इळाभिः सं रभेमहि ॥९॥
बृवत् ऽउक्थं हवामहे सृप्रऽकरत्नं ऊतये साधु कृण्वतं अवसे
॥१०॥२॥ यः संऽस्थे चित् शतऽक्रतुः आत् ई कृणोति वृचऽहा
जरितुऽभ्यः पुरुऽवसुः ॥११॥ सः नः शक्रः चित् आ शक्रत् दान-
ऽवान् अंतरऽआभरः इंद्रः विश्वाभिः ऊतिऽभिः ॥१२॥ यः रायः
अवनिः महान् सुऽपारः सुन्वतः सखा तं इंद्रं अभि गायत ॥१३॥
आऽयंतारं महि स्थिरं पृतनासु अवऽजितं भूरैः ईशानं ओजसा
॥१४॥ नकिः अस्य शचीनां निऽयंता सूनृतांनां नकिः वक्ता न
दात् इति ॥१५॥३॥ न नूनं ब्रह्मणां ऋणं प्राशूनां अस्ति सुन्वतां न
सोमः अप्रता पपे ॥१६॥ पन्ये इत् उप गायत पन्ये उक्थानि शंसत
ब्रह्म कृणोत पन्ये इत् ॥१७॥ पन्यः आ ददिरत् शता सहस्रा वाजी
अवृतः इंद्रः यः यज्वनः वृधः ॥१८॥ वि सु चर स्वधाः अनु कृष्टी-
नां अनु आऽहुवः इंद्र पिब सुतानां ॥१९॥ पिब स्वऽधैनवानां
उत यः तुम्ये सचा उत अयं इंद्र यः तव ॥२०॥४॥ अति इहि मन्यु-
ऽसाविनं सुसुऽवासं उपऽअरणे इमं रातं सुतं पिब ॥२१॥ इहि

तिस्रः पराऽवतः इहि पंच जनान् अति धेनाः इन्द्र अवाऽचाकशत्
 ॥ २२ ॥ सूर्यः रश्मिं यथा सृज आत्वा यच्छं तु मे गिरः निम्नं आपः
 न सध्याक् ॥ २३ ॥ अध्वर्यो आ तु हि सिंच सोमं वीराय शिप्रिणे
 भर सुतस्य पीतये ॥ २४ ॥ यः उन्नः फलिऽगं भिनत् न्यक् सिंधून्
 अवऽअसृजत् यः गोषु पक्वं धारयत् ॥ २५ ॥ ५ ॥ अहन् वृचं ऋची-
 षमः और्णऽवाभं अहीश्रुवं हिमेन अविध्यत् अर्बुदं ॥ २६ ॥ प्रवः
 उयार्य निऽतुरे अषाढहाय प्रऽसक्षिणे देवत्तं ब्रह्म गायत् ॥ २७ ॥
 यः विश्वानि अभि व्रता सोमस्य मदे अंधसः इंद्रः देवेषु चेतति
 ॥ २८ ॥ इह त्या सधऽमाद्या हरी हिरण्यऽकेश्या वोळ्हां अभि
 प्रयः हितं ॥ २९ ॥ अर्वाचं त्वा पुरुऽस्तुत प्रियमेधऽस्तुता हरी सो-
 मऽपेयाय वक्षतः ॥ ३० ॥ ६ ॥

॥ ३३ ॥ वयं घत्वा सुतऽवतः आपः न वृक्तऽबर्हिषः पवित्रस्य
 प्रऽस्रवणेषु वृचऽहन् परि स्तोतारः आसते ॥ १ ॥ स्वरंति त्वा सुते
 नरः वसो निरेके उक्थिनः कदा सुतं तृषाणः ओकः आ गमः
 इंद्र स्वर्दीऽइव वंसगः ॥ २ ॥ कर्णेभिः धृष्णो आ धृषत् वाजं दर्षि
 सहस्रिणं पिशंगऽरूपं मघऽवन् विऽचर्षणे मक्षु गोऽमंतं ईमहे
 ॥ ३ ॥ पाहि गाय अंधसः मदे इंद्राय मेध्यऽअतिथे यः संऽमिध्वः
 हर्योः यः सुते सचा वृज्जी रथः हिरण्ययः ॥ ४ ॥ यः सुऽसव्यः सु-
 ऽदक्षिणः इनः यः सुऽऋतुः गृणे यः आऽकरः सहस्रा यः शत-
 ऽमघः इंद्रः यः पूऽभित् आरितः ॥ ५ ॥ ७ ॥ यः धृषितः यः अवृतः
 यः अस्ति श्मश्रुषु श्रितः विभूतऽद्युम्नः च्यवनः पुरुऽस्तुतः ऋत्वा
 गौऽइव शाकिनः ॥ ६ ॥ कः ई वेद सुते सचा पिबंतं कत् वयः दधे
 अयं यः पुरः विऽभिनत्ति ओजसा मंदानः शिप्री अंधसः ॥ ७ ॥

दा॒ना मृ॒गः न वा॒र॒णः पु॒रु॒ऽवा च॒रथं॑ द॒धे न॒किः त्वा॒नि य॒म॒त् आ
सु॒ते ग॒मः म॒हान् च॒र॒सि ओ॒ज॒सा ॥ ८ ॥ यः उ॒ग्रः स॒न् अ॒निऽस्तु॒तः
स्थि॒रः र॒णाय॑ संस्कृतः यदि स्तो॒तुः म॒घऽवा शृ॒ण्वन्त॑ ह॒वं न इ॒ंद्रः
योष॑ति आ॒ग॒म॒त् ॥ ९ ॥ स॒त्यं इ॒त्या वृ॒षा इ॒त् अ॒सि वृष॑ऽजूतिः नः
अ॒वृ॒तः वृ॒षा हि उ॒ग्र शृ॒ण्विषे॑ प॒राऽव॑ति वृषो॑ अ॒र्वाऽव॑ति श्रु॒तः
॥ १० ॥ ८ ॥ वृष॑णः ते अ॒भी॒श॒वः वृषा॑ क॒शा हि॒र॒ण्ययी॑ वृषा॑ रथः
म॒घऽव॑न् वृष॑णा ह॒री॑ वृषा॑ त्वं श॒त॒ऽक्र॒तो० ॥ ११ ॥ वृषा॑ सो॒ता सु॒-
नो॒तु ते॒ वृष॑न् ऋ॒जी॒पिन् आ॒भ॒र वृषा॑ द॒ध॒न्वे वृष॑णं न॒दीषु॑ आ
तुभ्यं॑ स्था॒तः ह॒री॒णां ॥ १२ ॥ आ इ॒ंद्र या॒हि पी॒तये॑ म॒धु श॒विष्ठ॑ सो॒म्यं
न अ॒यं अ॒च्छ म॒घऽवा शृ॒ण्वन्त॑ गि॒रः ब्र॒ह्म उ॒क्था च॒ सुऽक्र॑तुः
॥ १३ ॥ वह॑तु त्वा॒ रथे॑ऽस्थां आ॒ हर॑यः रथ॑ऽयु॒जः ति॒रः चि॒त् अ॒यं
स॒र्व॒ना॒नि वृ॒चऽह॑न् अ॒न्येषां॑ या श॒त॒ऽक्र॒तो० ॥ १४ ॥ अ॒स्माकं॑ अ॒द्य
अ॒न्त॑मं स्तो॒मं धि॒ष्ण॒ महा॑ऽम॒ह॒ अ॒स्माकं॑ ते स॒र्व॒ना सं॒तु शं॑त॒मा
म॒दा॒य द्यु॒क्ष सो॒मऽपाः ॥ १५ ॥ ९ ॥ न॒हि सः त॒व नो॑ म॒म शा॒स्त्रे
अ॒न्यस्य॑ रा॒ण्यति॑ यः अ॒स्मान् वी॒रः आ॒ अन॑यत् ॥ १६ ॥ इ॒ंद्रः चि॒त्
घ॒ तत् अ॒ब्र॒वीत् स्त्रि॒याः अ॒शा॒स्यं म॒नः उ॒तो अ॒हं क्र॑तुं र॒घुं ॥ १७ ॥
स॒प्ती॑ चि॒त् घ॒ म॒दऽच्यु॑ता मि॒थु॒ना व॒ह॒तः रथं॑ ए॒व इ॒त् धूः वृ॒ष्णः
उ॒त्त॑ऽत॒रा ॥ १८ ॥ अ॒धः प॒श्य॒स्व मा॒ उप॑रि सं॒त॒रां पा॒द॒कौ ह॒र मा
ते॒ क॒शऽअ॒कौ ह॒श॒न् स्त्री॑ हि ब्र॒ह्मा ब॒भू॒विष्य ॥ १९ ॥ १० ॥

॥ ३४ ॥ आ इ॒ंद्र या॒हि ह॒रिऽभिः॑ उ॒प क॒ण्व॑स्य सुऽस्तु॒तिं दि॒वः
अ॒मुष्य॑ शा॒स॒तः दि॒वं य॒य दि॒वाऽव॑सो० ॥ १ ॥ आ त्वा॒ या॒वा व॑दन्
इ॒ह सो॒मी घो॑र्षेण य॒च्छ॒तु दि॒वः अ॒मुष्य॑ शा॒स॒तः दि॒वं य॒य दि॒वाऽ-
व॑सो० ॥ २ ॥ अ॒त्र वि॒ ने॒मिः ए॒षां उ॒रां न धू॑नुते वृ॒कः दि॒वः अ॒-

अ० ६. अ० ३. व० १३.] ॥ १२१ ॥ [म० ८. अ० ५. सू० ३४.

मुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥ ३ ॥ आ त्वा कखाः इह अवसे हवन्ते वाजऽसातये दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥ ४ ॥ दधामिते सुतानां वृष्णे न पूर्वऽपाय्यं दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥ ५ ॥ ११ ॥ स्मत्पुंरंधिः नः आ गहि विश्वतःऽधीः नः ऊतये दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥ ६ ॥ आ नः याहि महेऽमते सहस्रऽऊते शतऽमघ दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥ ७ ॥ आ त्वा होता मनुःऽहितः देवऽचा वस्रत् ईडाः दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥ ८ ॥ आ त्वा मदऽच्युता हरीः श्येनं पक्षाऽइव वस्रतः दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥ ९ ॥ आ याहि अर्यैः आ परि स्वाहा सोमस्य पीतये दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥ १० ॥ १२ ॥ आ नः याहि उपऽश्रुति उक्थेषु रणय इह दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥ ११ ॥ सऽरूपैः आ सु नः गहि संऽभृतैः संभृतऽअश्वः दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥ १२ ॥ आ याहि पर्वतेभ्यः समुद्रस्य अधिविष्टपः दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥ १३ ॥ आ नः गव्यानि अश्व्या सहस्रा श्रूर दहेहि दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥ १४ ॥ आ नः सहस्रऽशः भर अयुतानि शतानि च दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥ १५ ॥ आ यत् इंद्रः च दंडहे सहस्रं वसुऽरोचिषः ओजिष्ठं अश्वं पशुं ॥ १६ ॥ ये ऋजाः वातऽरंहसः अरुषासः रघुऽस्यदः भार्जते सूर्याऽइव ॥ १७ ॥ पारावतस्य रातिषु द्रवत् चक्रेषु आशुषु तिष्ठं वनस्य मध्ये आ ॥ १८ ॥ १३ ॥

॥३५॥ अग्निना इंद्रेण वरुणेन विष्णुना आदित्यैः रुद्रैः वसु-
 ऽभिः सचाऽभुवा सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं पिबतं अ-
 श्विना ॥१॥ विश्वाभिः धीभिः भुवनेन वाजिना दिवा पृथिव्या
 अद्रिऽभिः सचाऽभुवा सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं पिबतं
 अश्विना ॥२॥ विश्वैः देवैः चिऽभिः एकादशैः इह अत्ऽभिः मरु-
 तऽभिः भृगुऽभिः सचाऽभुवा सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं
 पिबतं अश्विना ॥३॥ जुषेथां यज्ञं बोधतं हवस्य मे विश्वा इह देवौ
 सवना अव गच्छतं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आ इषं नः वो-
 ऽहं अश्विना ॥४॥ स्तोमं जुषेथां युवशाऽइव कन्यनां विश्वा इह
 देवौ सवना अव गच्छतं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आ इषं
 नः वोऽहं अश्विना ॥५॥ गिरं जुषेथां अध्वरं जुषेथां विश्वा इह
 देवौ सवना अव गच्छतं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आ इषं
 नः वोऽहं अश्विना ॥६॥ १४॥ हारिद्रवाऽइव पतथः वना इत् उप
 सोमं सुतं महिषाऽइव अव गच्छथः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण
 च चिः वर्तिः यातं अश्विना ॥७॥ हंसौऽइव पतथः अध्वगौऽइव
 सोमं सुतं महिषाऽइव अव गच्छथः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण
 च चिः वर्तिः यातं अश्विना ॥८॥ श्येनौऽइव पतथः हव्यऽदांतये
 सोमं सुतं महिषाऽइव अव गच्छथः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च
 चिः वर्तिः यातं अश्विना ॥९॥ पिबतं च तृप्णुतं च आ च गच्छतं
 प्रऽजां च धत्तं द्रविणं च धत्तं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च ऊर्जे नः
 धत्तं अश्विना ॥१०॥ जयतं च प्रस्तुतं च प्र च अवतं प्रऽजां च धत्तं
 द्रविणं च धत्तं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च ऊर्जे नः धत्तं अश्विना
 ॥११॥ हतं च शबून् यततं च मित्रिणः प्रऽजां च धत्तं द्रविणं च
 धत्तं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च ऊर्जे नः धत्तं अश्विना ॥१२॥ १५॥

मि॒चावरुण॑ऽवंतौ॒ उ॒त ध॒र्म॑ऽवंता म॒रुत्वंता॑ ज॒रितुः॑ ग॒च्छथः॑ ह॒वं
स॒ऽजोष॑सौ उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒ आ॒दि॒त्यैः या॒तं अ॒श्वि॒ना ॥ १३ ॥ अं-
गि॒रस्वंतौ॒ उ॒त विष्णु॑ऽवंता म॒रुत्वंता॑ ज॒रितुः॑ ग॒च्छथः॑ ह॒वं स॒ऽजो-
ष॑सौ उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒ आ॒दि॒त्यैः या॒तं अ॒श्वि॒ना ॥ १४ ॥ ऋ॒भृऽमंता॑
वृ॒षणा॑ वा॒जऽवंता॑ म॒रुत्वंता॑ ज॒रितुः॑ ग॒च्छथः॑ ह॒वं स॒ऽजोष॑सौ
उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒ आ॒दि॒त्यैः या॒तं अ॒श्वि॒ना ॥ १५ ॥ ब॒ह्व॑ जि॒न्वतं॑ उ॒त
जि॒न्वतं॑ धि॒यः ह॒तं रक्षा॑सि से॒धतं॑ अ॒मी॒वाः स॒ऽजोष॑सौ उ॒षसा॑
सू॒र्येण॑ च॒ सोमं॑ सु॒न्वतः॑ अ॒श्वि॒ना ॥ १६ ॥ क्ष॒त्रं जि॒न्वतं॑ उ॒त जि॒न्वतं॑
नृ॒न् ह॒तं रक्षा॑सि से॒धतं॑ अ॒मी॒वाः स॒ऽजोष॑सौ उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒
सोमं॑ सु॒न्वतः॑ अ॒श्वि॒ना ॥ १७ ॥ धे॒नूः जि॒न्वतं॑ उ॒त जि॒न्वतं॑ वि॒शः
ह॒तं रक्षा॑सि से॒धतं॑ अ॒मी॒वाः स॒ऽजोष॑सौ उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒ सोमं॑
सु॒न्वतः॑ अ॒श्वि॒ना ॥ १८ ॥ १६ ॥ अ॒र्चैः ऽइ॒व ऋ॒णु॒तं पू॒र्व्यऽस्तु॑तिं श्या-
वऽअ॒श्वस्य॑ सु॒न्वतः॑ म॒दऽच्यु॑ता स॒ऽजोष॑सौ उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒ अ-
श्वि॒ना ति॒रऽअ॒ह्यं ॥ १९ ॥ सर्गा॑न्ऽइ॒व सृ॒जतं॑ सु॒ऽस्तु॒तीः उप॑
श्या॒वऽअ॒श्वस्य॑ सु॒न्वतः॑ म॒दऽच्यु॑ता स॒ऽजोष॑सौ उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒
अश्वि॒ना ति॒रऽअ॒ह्यं ॥ २० ॥ र॒श्मीन्ऽइ॒व य॒च्छतं॑ अ॒ध्व॒रान् उप॑
श्या॒वऽअ॒श्वस्य॑ सु॒न्वतः॑ म॒दऽच्यु॑ता स॒ऽजोष॑सौ उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒
अश्वि॒ना ति॒रऽअ॒ह्यं ॥ २१ ॥ अ॒र्वाक् रथं॑ नि य॒च्छतं॑ पि॒बतं॑ सो-
म्यं मधु॑ आ या॒तं अ॒श्वि॒ना आ ग॒तं अ॒वस्युः॑ वां अ॒हं हु॒वे ध॒त्तं र-
त्नानि॑ दा॒शुषे॑ ॥ २२ ॥ न॒मः ऽवा॒के प्रऽस्थि॑ते अ॒ध्व॒रे न॒रा वि॒वर्ष-
णस्य॑ पी॒तये॑ आ या॒तं अ॒श्वि॒ना आ ग॒तं अ॒वस्युः॑ वां अ॒हं हु॒वे ध॒त्तं
रत्नानि॑ दा॒शुषे॑ ॥ २३ ॥ स्वाहा॑ऽकृतस्य॑ तृ॒प॒तं सु॒तस्य॑ दे॒वौ अ॒धंसः॑
आ या॒तं अ॒श्वि॒ना आ ग॒तं अ॒वस्युः॑ वां अ॒हं हु॒वे ध॒त्तं रत्नानि॑ दा-
शुषे॑ ॥ २४ ॥ १७ ॥

॥ ३६ ॥ अविता असिमुन्वतः वृक्तऽर्बहिषः पिब सोमं मदाय
 कं शतऽक्रतो० यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु
 जयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ १ ॥ प्र अव स्तोतारं
 मधऽवन् अव त्वां पिब सोमं मदाय कं शतऽक्रतो० यं ते भागं
 अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु जयः सं अप्सुऽजित् मरु-
 त्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ २ ॥ ऊर्जा देवान् अवसि ओजसा त्वां पिब
 सोमं मदाय कं शतऽक्रतो० यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः
 पृतनाः उरु जयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ ३ ॥ ज-
 निता दिवः जनिता पृथिव्याः पिब सोमं मदाय कं शतऽक्रतो०
 यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु जयः सं अप्सु-
 ऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ ४ ॥ जनिता अश्वानां जनिता ग-
 वां असि पिब सोमं मदाय कं शतऽक्रतो० यं ते भागं अधारयन्
 विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु जयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र
 सत्ऽपते ॥ ५ ॥ अवीणां स्तोमं अद्रिऽवः महः कृधि पिब सोमं
 मदाय कं शतऽक्रतो० यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृ-
 तनाः उरु जयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ ६ ॥ श्या-
 वऽअश्वस्य मुन्वतः तथा शृणु यथा अशृणोः अवेः कर्माणि कृ-
 खतः प्र चसदस्युं आविथ त्वं एकः इत् नृऽसह्ये इंद्र ब्रह्माणि व-
 र्धयन् ॥ ७ ॥ १८ ॥

॥ ३७ ॥ प्र इदं ब्रह्म वृचऽतूर्येषु आविथ प्र मुन्वतः शचीऽपते
 इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सर्वनस्य वृचऽहन् अनेद्य
 पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥ १ ॥ सेहानः उग्र पृतनाः अभि दुहः शची-
 ऽपते इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सर्वनस्य वृचऽहन्

अनेद्य पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥२॥ एकऽराट् अस्य भुवनस्य रा-
जसि शचीऽपते इन्द्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सर्वनस्य
वृचऽहन् अनेद्य पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥३॥ सऽस्थावाना यव-
यसि त्वं एकः इत् शचीऽपते इन्द्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदि-
नस्य सर्वनस्य वृचऽहन् अनेद्य पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥४॥
क्षेमस्य च प्रऽयुजः च त्वं ईशिषे शचीऽपते इन्द्र विश्वाभिः ऊति-
ऽभिः माध्यंदिनस्य सर्वनस्य वृचऽहन् अनेद्य पिब सोमस्य व-
ज्रिऽवः ॥५॥ क्षत्राय त्वं अवसि न त्वं आविथ शचीऽपते इन्द्र वि-
श्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सर्वनस्य वृचऽहन् अनेद्य पिब
सोमस्य वज्रिऽवः ॥६॥ श्यावऽअश्वस्य रेभतः तथा ऋणु यथा
अऽऽर्णोः अचैः कर्माणि कृण्वतः प्र च सदस्युं आविथ त्वं एकः इत्
नृऽसह्ये इन्द्र क्षत्राणि वर्धयन् ॥७॥ १९॥

॥३८॥ यज्ञस्य हि स्यः ऋत्विजा सन्ती वाजेषु कर्मऽसु इन्द्राग्नी
तस्य बोधतं ॥१॥ तोशासा रथऽयावाना वृचऽहना अपराऽजि-
ता इन्द्राग्नी तस्य बोधतं ॥२॥ इदं वा मदिर् मधु अधुक्षन् अद्रि-
ऽभिः नरः इन्द्राग्नी तस्य बोधतं ॥३॥ जुषेथां यज्ञं इष्टये सुतं सोमं
सधऽस्तुती० इन्द्राग्नी आ गतं नरा ॥४॥ इमा जुषेथां सर्वना येभिः
हव्यानि ऊहयुः इन्द्राग्नी आ गतं नरा ॥५॥ इमा गायत्रऽवर्तनिं
जुषेथां सुऽस्तुतिं मम इन्द्राग्नी आ गतं नरा ॥६॥ २०॥ प्रातर्याव-
ऽभिः आ गतं देवेभिः जेन्यावसू इन्द्राग्नी सोमऽपीतये ॥७॥ श्या-
वऽअश्वस्य सुन्वतः अचीणां ऋणुतं हव इन्द्राग्नी सोमऽपीतये
॥८॥ एव वा अहे ऊतये यथा अहुवंत मेधिराः इन्द्राग्नी सोम-

ऽपीतये ॥ ९ ॥ आ अहं सरस्वतीऽवतोः इंद्राग्न्योः अवः वृणे
याभ्यां गायत्रं ऋच्यते ॥ १० ॥ २१ ॥

॥ ३९ ॥ अग्निं अस्तोषि ऋग्मियं अग्निं ईळा यजथ्ये अग्निः
देवान् अनन्तु नः उभे हि विदथ्ये कविः अंतः चरति दूत्यं नभंतां
अन्यके समे ॥ १ ॥ नि अग्ने नव्यसा वचः तनूषु शंसं एषां नि अरा-
तीः ररावणां विश्वाः अर्यैः अरातीः इतः युच्छंतु आऽमुरः नभंतां
अन्यके समे ॥ २ ॥ अग्ने मन्मानि तुभ्यं कं घृतं न जुहे आसनि सः
देवेषु प्रचिकिद्धि त्वं हि असिं पूर्यः शिवः दूतः विवस्वतः नभंतां
अन्यके समे ॥ ३ ॥ तत् ऽतत् अग्निः वयः दधे यथाऽयथा कृपयति
ऊर्जाऽआहुतिः वसूनां शं च योः च मयः दधे विश्वस्यै देवऽहूत्यै
नभंतां अन्यके समे ॥ ४ ॥ सः चिकेत सहीयसा अग्निः चित्रेण कर्म-
णा सः होता शश्वतीनां दक्षिणाभिः अभिऽवृतः इनोति च प्र-
तीथ्यं नभंतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ २२ ॥ अग्निः जाता देवानां अग्निः
वेत् मतीनां अपीथ्यं अग्निः सः द्रविणः ऽदाः अग्निः द्वारां वि
ऊर्णुते सुऽआहुतः नवीयसा नभंतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ अग्निः दे-
वेषु संऽवसुः सः विश्वु यज्ञियासु आ सः मुदा काव्या पुरु विश्वं
भूमऽइव पुष्यति देवः देवेषु यज्ञियः नभंतां अन्यके समे ॥ ७ ॥ यः
अग्निः सप्तऽमानुषः श्रितः विश्वेषु सिंधुषु तं आ अगन्म चिऽप-
स्त्यं मंधातुः दस्युहन् ऽतमं अग्निं यज्ञेषु पूर्यं नभंतां अन्यके समे
॥ ८ ॥ अग्निः चीणिं चिऽधातूनि आ स्तेति विदथा कविः सः चीन्
एकादशान् इह यक्षत् च पिप्रयत् च नः विप्रः दूतः परिऽकृतः
नभंतां अन्यके समे ॥ ९ ॥ त्वं नः अग्ने आयुषु त्वं देवेषु पूर्यं वस्वः

एकः इरज्यसि त्वां आपः परिऽसृतः परि यंति स्वऽसैतवः
नभैतां अन्यके समे ॥ १० ॥ २३ ॥

॥ ४० ॥ इंद्राग्नी युवं सु नः सहता दासथः रयिं येन दृळ्हा स-
मत्सुं आ वीळु चित् स हिषी महि अग्निः वनाऽइव वाते इत्
नभैतां अन्यके समे ॥ १ ॥ न हि वां ववयामहे अथ इंद्रं इत् यजामहे
शविष्ठं नृणां नरं सः नः कदा चित् अवैता गमत् आ वाजऽसा-
तये गमत् आ मेधऽसातये नभैतां अन्यके समे ॥ २ ॥ ता हि मध्यं
भराणां इंद्राग्नी अधिऽक्षितः तौ ऊं कविऽत्वना कवी पृच्छ्य-
माना सखिऽयते सं धीतं अश्रुतं नरा नभैतां अन्यके समे ॥ ३ ॥
अभि अर्च नभाकऽवत् इंद्राग्नी यजसा गिरा ययोः विश्वं इंद्रं
जगत् इयं द्यौः पृथिवी मही उपऽस्थे बिभृतः वसु नभैतां अन्यके
समे ॥ ४ ॥ प्र ब्रह्माणि नभाकऽवत् इंद्राग्निऽभ्यां इरज्यत या सप्त-
ऽबुधं अर्णवं जिह्वाऽवारं अपऽऊर्णुतः इंद्रः ईशानः ओजसा
नभैतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ अपि वृश्च पुराणऽवत् व्रततेऽइव गु-
ष्पितं ओजः दासस्य दंभय वयं तत् अस्य संऽभृतं वसु इंद्रेण वि-
भजेमहि नभैतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ २४ ॥ यत् इंद्राग्नी जनाः इमे
विऽह्यंते तना गिरा अस्माकेभिः नृऽभिः वयं सप्तह्यामं पृतन्यतः
वनुयामं वनुष्यतः नभैतां अन्यके समे ॥ ७ ॥ या नु श्वेतौ अवः दि-
वः उत्तऽचरातः उपं द्युऽभिः इंद्राग्न्योः अनु व्रतं उहानाः यंति
सिधवः यान् सीं बंधात् अमुंचतां नभैतां अन्यके समे ॥ ८ ॥ पूर्वीः
ते इंद्र उपऽमातयः पूर्वीः उत्तं प्रऽशस्तयः सूनोः हिन्यस्य हरि-
ऽवः वस्वः वीरस्य आऽपृचः याः नु सार्धत नः धियः नभैतां
अन्यके समे ॥ ९ ॥ तं शिशीत् सुवृक्तिऽभिः त्वेषं सत्त्वानं ऋग्मियं

उतो नु चित् यः ओजसा शुष्णस्य आण्डानि भेदति जेषत् स्वः-
 ऽवतीः अपः नभैतां अन्यके समे ॥ १० ॥ तं शिशीत सुऽअध्वरं सत्यं
 सत्त्वां न चृत्वियं उतो नु चित् यः ओहते आण्डा शुष्णस्य भेदति
 अजैः स्वः ऽवतीः अपः नभैतां अन्यके समे ॥ ११ ॥ एव इंद्रा-
 मिऽभ्यां पितृऽवत् नवीयः मंधातृऽवत् अंगिरस्वत् अवाचि
 चिऽधातुना शर्मणा पातं अस्मान् वयं स्याम पतयः रयीणां
 ॥ १२ ॥ २५ ॥

॥ ४१ ॥ अस्मै ऊं सु प्रऽभूतये वरुणाय मरुत् ऽभ्यः अर्चं वि-
 दुः ऽतरेभ्यः यः धीता मानुषाणां पश्वः गाः ऽइव रक्षति नभैतां
 अन्यके समे ॥ १ ॥ तं ऊं सु समना गिरा पितृणां च मन्मऽभिः
 नाभाकस्य प्रशस्तिऽभिः यः सिंधूनां उप उत ऽअये सप्तऽस्वसा
 सः मध्यमः नभैतां अन्यके समे ॥ २ ॥ सः क्षपः परि सस्वजे नि उप्तः
 मायया दधे सः विश्वं परि दर्शतः तस्य वेनीः अनु व्रतं उषः तिस्रः
 अवर्धयन् नभैतां अन्यके समे ॥ ३ ॥ यः ककुभः निऽधारयः पृथि-
 व्यां अधि दर्शतः सः मातां पूर्य पदंतत् वरुणस्य सप्त सः हि गो-
 पाः ऽइव इर्यः नभैतां अन्यके समे ॥ ४ ॥ यः धर्ता भुवनानां यः उ-
 साणां अपीच्या वेद नामानि गुह्या सः कविः काव्या पुरु रूपं
 द्यौः ऽइव पुष्यति नभैतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ २६ ॥ यस्मिन् विश्वानि
 काव्या चक्रे नाभिः ऽइव श्रिता चितं जूती सपर्यत व्रजे गावः न
 संऽयुजे युजे अश्वान् अयुक्षत् नभैतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ यः आसु
 अत्कः आऽशये विश्वा जातानि एषां परि धामानि मर्मैशत् व-
 रुणस्य पुरः गये विश्वे देवाः अनु व्रतं नभैतां अन्यके समे ॥ ७ ॥
 सः समुद्रः अपीच्यः तुरः द्यां ऽइव रोहति नि यत् आसु यजुः दधे

सः मायाः अर्चिना पदा अस्तृणात् नाकं आ अरुहत् नभंतां अ-
न्यके समे ॥ ८ ॥ यस्य श्वेता विऽचक्षणा तिस्रः भूमीः अधिऽक्षितः
त्रिः उत्तराणि पप्रतुः वरुणस्य ध्रुवं सदः सः सप्तानां इरज्यति
नभंतां अन्यके समे ॥ ९ ॥ यः श्वेतान् अधिऽनिर्निजः चक्रे कृष्णान्
अनु व्रता सः धामं पूर्वं ममे यः स्कन्धेन वि रोदसी अजः न द्यां
अधारयत् नभंतां अन्यके समे ॥ १० ॥ २७ ॥

॥ ४२ ॥ अस्तभात् द्यां असुरः विश्वे वेदाः अमिमीत वरि-
माणं पृथिव्याः आ असीदत् विश्वा भुवनानि संऽराट् विश्वा इत्
तानि वरुणस्य व्रतानि ॥ १ ॥ एव वंदस्व वरुणं बृहंतं नमस्य धीरं
अमृतस्य गोपां सः नः शर्म त्रिऽवरुणं वि यंसत् पातं नः द्यावा-
पृथिवी उपऽस्थे ॥ २ ॥ इमां धियं शिष्यमाणस्य देव क्रतुं दक्षं व-
रुणं संशिशधि यया अति विश्वा दुऽइता तरेम सुऽतर्माणं अ-
धि नावं रुहेम ॥ ३ ॥ आ वां यावाणः अश्विना धीभिः विप्राः अ-
चुच्युः नासत्या सोमऽपीतये नभंतां अन्यके समे ॥ ४ ॥ यथा वां
अत्रिः अश्विना गीऽभिः विप्रः अजो हवीत् नासत्या सोमऽपी-
तये नभंतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ एव वां अहे ऊतये यथा अहु वंत
मेधिराः नासत्या सोमऽपीतये नभंतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ २८ ॥ ५ ॥

॥ ४३ ॥ इमे विप्रस्य वेधसः अग्नेः अस्तृतऽयज्वनः गिरः स्तो-
मांसः इरते ॥ १ ॥ अस्मि ते प्रतिऽहर्यते जातऽवेदः विऽचर्षणे अग्ने
जनामि सुऽस्तुतिं ॥ २ ॥ आ रोकाऽइव घ इत् अहं तिग्माः अग्ने
तव त्विषः दत्तऽभिः वनानि बप्सति ॥ ३ ॥ हरयः धूमऽकैतवः वा-

अ० ६, अ० ३, व० ३३.] ॥ १३० ॥ [म० ८, अ० ६, सू० ४३.]

तंऽजूताः उप द्यवि यतंते वृथक् अग्रयः ॥४॥ एते ते वृथक् अग्रयः
इडासः सं अहस्यत उषसांऽइव केतवः ॥५॥ २९॥ कृष्ण रजांसि
पंतुतः प्रऽयाने जातऽवैदसः अग्निः यत् रोधति क्षमि ॥६॥ धा-
सिं कृष्णानः ओषधीः वपसत् अग्निः न वायति पुनः यन्तरुणीः
अपि ॥७॥ जिह्वाभिः अहं ननमत् अर्चिषा जंजणाऽभवंन् अ-
ग्निः वनेषु रोचते ॥८॥ अपऽसु अग्ने सधिः तव सः ओषधीः अनु
रुध्यसे गर्भे सन् जायसे पुनः ॥९॥ उत् अग्ने तव तत् घृतात् अर्चिः
रोचते आऽहुतं निंसानं जुह्वः मुखे ॥१०॥ ३०॥ उक्षऽअन्नाय व-
शाऽअन्नाय सोमऽपृष्टाय वेधसे स्तोमैः विधेम अग्रये ॥११॥
उत त्वानमसा वयं होतः वरेण्यऽक्रतो अग्ने समित्ऽभिः इमहे
॥१२॥ उत त्वा भृगुऽवत् श्रुचे मनुष्यत् अग्ने आऽहुत अंगिरस्वत्
हवामहे ॥१३॥ त्वं हि अग्ने अग्निना विप्रः विप्रेण सन्सता सखा
सख्या संऽइध्यसे ॥१४॥ सः त्वं विप्राय दाशुषे रयिं देहि सहस्रिणं
अग्ने वीरऽवतीं इषं ॥१५॥ ३१॥ अग्ने भ्रातः सहऽकृत रोहितऽअ-
श्व श्रुचिऽवत् इमं स्तोमं जुषस्व मे ॥१६॥ उत त्वा अग्ने मम स्तुतः
वाश्राय प्रतिऽहर्यते गोऽस्थं गावःऽइव आशत ॥१७॥ तुभ्यं ताः
अंगिरऽतम विश्वाः सुऽक्षितयः पृथक् अग्ने कामाय येमिर
॥१८॥ अग्निं धीभिः मनीषिणः मेधिरासः विपऽचितः अन्न-
ऽसहाय हिन्यिरे ॥१९॥ तं त्वां अज्मेषु वाजिनं तन्वानाः अग्ने
अध्वरं वह्निं होतारं ईकृते ॥२०॥ ३२॥ पुरुऽचा हि सऽहङ् असिं
विशः विश्वाः अनु प्रऽभुः समत्ऽसु त्वा हवामहे ॥२१॥ तं ईकृष्व
यः आऽहुतः अग्निः विऽभाजते घृतैः इमं नः शृण्वत् हव ॥२२॥
तं त्वा वयं हवामहे शृण्वतं जातऽवैदसं अग्ने घृतं अप द्विषः ॥२३॥
विशं राजानं अहुतं अधिऽअक्षं धर्मणां इमं अग्निं ईक्रे सः ऊं

अ० ६. अ० ३. व० ३७.] ॥ १३१ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ४४.

अवत् ॥ २४ ॥ अग्निं विश्वायुः वेपसं मयै न वाजिनं हितं सप्तिन
वाजयामसि ॥ २५ ॥ ३३ ॥ मन् मृधाणि अपं द्विषः दहन् रक्षांसि
विश्वहा अग्ने तिग्मेन दीदिहि ॥ २६ ॥ यं त्वा जनांसः इधते मनुष्यं त
अगिरः ऽतम अग्ने सः बोधि मे वचः ॥ २७ ॥ यत् अग्ने दिवि ऽजाः
असिं अप्सु ऽजाः वा सहः ऽकृतं तं त्वा गीः ऽभिः हवामहे ॥ २८ ॥
तुभ्यं घ इत्ते जनाः इमे विश्वाः सु ऽक्षितयः पृथक्धासिं हिन्वन्ति
अत्रवे ॥ २९ ॥ ते घ इत् अग्ने सु ऽआध्यः अहा विश्वा नु ऽचक्षसः
तरंतः स्याम दुः ऽगहा ॥ ३० ॥ ३४ ॥ अग्निं मद्रं पुरु ऽप्रियं शीरं पा-
वक ऽशोचिषं हत् ऽभिः मद्रेभिः ईमहे ॥ ३१ ॥ सः त्वं अग्ने विभा-
ऽवसुः सृजन् सूर्यः न रश्मि ऽभिः शर्धेन् तमांसि जिघ्रसे ॥ ३२ ॥
तत् ते सहस्वः ईमहे दाचं यत् न उप ऽदस्यति त्वत् अग्ने वार्यं वसुं
॥ ३३ ॥ ३५ ॥

॥ ४४ ॥ सं ऽइधा अग्निं दुवस्यत घृतैः बोधयत अतिथिं आ
अस्मिन् हव्या जुहोतन ॥ १ ॥ अग्ने स्तोमं जुषस्व मे वर्धस्व अ-
नेन मन्मना प्रति सु ऽउक्तानि हर्य नः ॥ २ ॥ अग्निं दूतं पुरः दधे ह-
व्य ऽवाहं उप ब्रुवे देवान् आ सादयात् इह ॥ ३ ॥ उत्ते बृहतं अ-
र्चयः सं ऽइधानस्य दीदि ऽवः अग्ने शुक्रासः ईरते ॥ ४ ॥ उप त्वा
जुहः मम घृताचीः यंतु हर्यत अग्ने हव्या जुषस्व नः ॥ ५ ॥ ३६ ॥
मद्रं होतारं ऋत्विजं चिच ऽभानुं विभा ऽवसुं अग्निं ईळे सः ऊं
अवत् ॥ ६ ॥ प्रत्नं होतारं ईळां जुष्टं अग्निं कवि ऽकृतुं अध्वराणां
अभि ऽश्रियं ॥ ७ ॥ जुषाणः अगिरः ऽतम इमा हव्यानि आनुषक्
अग्ने यज्ञं नय ऋतु ऽया ॥ ८ ॥ सं ऽइधानः ऊं संत्य शुक्र ऽशोचे इह
आ वह चिक्त्वान् दैव्यं जनं ॥ ९ ॥ विप्रं होतारं अदुहं धूम ऽकेतुं

विभाऽवसुं यज्ञानां केतुं ईमहे ॥ १० ॥ ३७ ॥ अग्ने नि पाहि नः त्वं
 प्रति स्म देव रिषतः भिंधि द्वेषः सहऽकृत ॥ ११ ॥ अग्निः प्रत्नेन
 मन्मना शुभानः तन्वं स्वां कविः विप्रेण ववृधे ॥ १२ ॥ ऊर्जः न-
 पातं आहुवे अग्निं पावकऽशोचिषं अस्मिन् यज्ञे सुऽअध्वरे ॥ १३ ॥
 सः नः मित्रऽमहः त्वं अग्ने शुक्लेण शोचिषा देवैः आसत्सि बर्हि-
 षि ॥ १४ ॥ यः अग्निं तन्वं दमे देवं मर्तः सपर्यति तस्मै इत् दीदयत्
 वसु ॥ १५ ॥ ३८ ॥ अग्निः मूर्धा दिवः ककुत् पतिः पृथिव्याः अयं अ-
 पारैतांसि जिन्वति ॥ १६ ॥ उत अग्ने शुचयः तव शुक्ताः भाजैतः
 ईरते तव ज्योतीषि अर्चयः ॥ १७ ॥ ईशिषे वार्यस्य हि दात्रस्य अग्ने
 स्वऽपतिः स्तोता स्यां तव शर्मणि ॥ १८ ॥ त्वां अग्ने मनीषिणः
 त्वां हिन्वति चित्तिऽभिः त्वां वर्धतु नः गिरः ॥ १९ ॥ अदब्धस्य स्व-
 धाऽवतः दूतस्य रभतः सदा अग्नेः सख्यं वृणीमहे ॥ २० ॥ ३९ ॥
 अग्निः शुचिं व्रतऽतमः शुचिः विप्रः शुचिः कविः शुचिः रोचते
 आऽहुतः ॥ २१ ॥ उत त्वा धीतयः मम गिरः वर्धतु विश्वहा अग्ने
 सख्यस्य बोधि नः ॥ २२ ॥ यत् अग्ने स्यां अहं त्वं वा घ स्याः अहं
 स्युः ते सत्याः इह आऽशिषः ॥ २३ ॥ वसुः वसुऽपतिः हि कं अ-
 सि अग्ने विभाऽवसुः स्याम ते सुऽमृतौ अपि ॥ २४ ॥ अग्ने धृत-
 ऽव्रताय ते समुद्रायऽइव सिंधवः गिरः वाश्वासः ईरते ॥ २५ ॥ ४० ॥
 युवानं विश्वपतिं कविं विश्वऽअदं पुरुऽवेपसं अग्निं शुभामि म-
 न्मऽभिः ॥ २६ ॥ यज्ञानां रथ्ये वयं तिग्मऽजं भाय वीळवे स्तोमैः
 इषेम अग्नये ॥ २७ ॥ अयं अग्ने त्वे अपि जरिता भूतु संत्य तस्मै पा-
 वक मृळय ॥ २८ ॥ धीरः हि असि अद्भ्यऽसत् विप्रः न जागृविः
 सदा अग्ने दीदयसि द्यवि ॥ २९ ॥ पुरा अग्ने दुऽइतेभ्यः पुरा मृधेभ्यः
 कवे प्र नः आयुः वसो तिर ॥ ३० ॥ ४१ ॥

॥४५॥ आ घ ये अग्निं इंधते स्तृणंति बर्हिः आनुषक् येषां इंद्रः
युवां सखा ॥१॥ बृहन् इत् इध्मः एषां भूरि शस्तं पृथुः स्वरुः येषां
इंद्रः युवां सखा ॥२॥ अयुङ्घः इत् युधा वृत्तं शूरः आ अजति सत्त्व-
ऽभिः येषां इंद्रः युवां सखा ॥३॥ आ बुंदं वृचऽहा ददे जातः पृच्छत्
वि मातरं के उग्राः केह शृण्वरे ॥४॥ प्रति त्वा श्वसी वदत् गिरौ
अप्सः न योधिषत् यः ते श्चुऽत्वं आऽचके ॥५॥४२॥ उत त्वं मघ-
ऽवन् शृणु यः ते वष्टि ववस्ति तत् यत् वीळयासि वीळु तत् ॥६॥
यत् आजिं याति आजिऽकृत् इंद्रः स्वश्वऽयुः उप रथिऽतमः र-
थिनां ॥७॥ वि सु विश्वाः अभिऽयुजः वज्रिन् विष्टक्यथा बृहभ-
वनः सुश्रवःऽतमः ॥८॥ अस्माकं सुरथं पुरः इंद्रः कृणोतु सातये न
यं धूर्वति धूर्तयः ॥९॥ वृज्याम ते परि द्विषः अरंते शक्र दावने ग-
मेम इत् इंद्र गोऽमंतः ॥१०॥४३॥ शनैः चित् यंतः अद्रिऽवः अ-
श्वऽवतः शतऽग्विनः विवक्षणाः अनेहसः ॥११॥ ऊर्ध्वा हि ते
दिवेऽदिवे सहस्रा सूनृतां शता जरितुऽभ्यः विऽमंहते ॥१२॥ विघ्न
हि त्वा धनंऽजयं इंद्रं दृळ्हा चित् आऽरुजं आऽदारिणं यथा गयं
॥१३॥ ककुहं चित् त्वा कवे मंदंतु धृष्णो इंद्रवः आ त्वा पणिं यत्
ईमहे ॥१४॥ यः ते रेवान् अदांशुरिः प्रऽममर्षं मघत्तये तस्य नः
वेदः आभर ॥१५॥४४॥ इमे ऊं त्वा वि चक्षते सखायः इंद्र सोमिनः
पुष्टवैतः यथा पशुं ॥१६॥ उत त्वा अर्बधिरं वयं श्रुतऽकर्णं संतं
ऊतये दूरात् इह हवामहे ॥१७॥ यत् शृश्रुयाः इमं हवंदुऽमर्षं च-
क्रियाः उत भवेः आपिः नः अंतमः ॥१८॥ यत् चित् हि ते अपि
व्यथिः जगन्वांसः अमन्महि गोऽदाः इत् इंद्र बोधि नः ॥१९॥ आ
त्वा रंभं न जिघ्रयः ररभम श्वसः पते उश्मसि त्वा सधऽस्ये आ
॥२०॥४५॥ स्तोत्रं इंद्राय गायत पुरुऽनृमणाय सत्त्वे नकिः यं वृ-

खते युधि ॥ २१ ॥ अभित्वा वृषभ सुते सुतं सृजामि पीतये तृपवि
अश्रुहि मदं ॥ २२ ॥ मा त्वा मूराः अविष्यवः मा उपऽहस्वानः
आ दभन् माकीं ब्रह्मऽद्विषः वनः ॥ २३ ॥ इह त्वा गोऽपरीणसा
महे मंदंतु राधसे सरः गौरः यथा पिव ॥ २४ ॥ या वृचऽहा परा-
ऽवति सना नवा च चुच्युवे ता संसत्ऽसु प्र वोचत ॥ २५ ॥ ४६ ॥
अपिवत् कद्रुवः सुतं इंद्रः सहस्रऽबाह्वे अच अदेदिष्ट पौंस्यं ॥ २६ ॥
सत्यं तत् तुर्वशे यदौ विदानः अहवाय्यं वि आनद तुर्वणे शमि
॥ २७ ॥ तरणिं वः जनानां च दं वाजस्य गोऽमतः समानं ऊं प्र
शंसिषं ॥ २८ ॥ ऋभुक्षणं न वर्तवे उक्थेषु तुग्यऽवृधं इंद्रं सोमै स-
चा सुते ॥ २९ ॥ यः कृतत् इत् वि योन्यं चिऽशोकाय गिरिं पृथु गो-
भ्यः गातुं निऽएतवे ॥ ३० ॥ ४७ ॥ यत् दधिषे मनस्यसि मंदानः
प्र इत् इयक्षसि मा तत् कः इंद्र मृळय ॥ ३१ ॥ दभं चित् हि त्वाऽवतः
कृतं श्रुखे अधि क्षमि जिगातु इंद्र ते मनः ॥ ३२ ॥ तव इत् ऊं ताः
सुऽकीर्तयः असन् उत प्रऽशस्तयः यत् इंद्र मृळयासि नः ॥ ३३ ॥
मा नः एकस्मिन् आगसि मा द्वयोः उत त्रिषु वधीः मा शूर
भूरिषु ॥ ३४ ॥ विभयं हि त्वाऽवतः उयात् अभिऽप्रभंगिनः दु-
स्मात् अहं ऋतिऽसहः ॥ ३५ ॥ ४८ ॥ मा सख्युः शूनं आ विदे मा
पुत्रस्य प्रभुऽवसो आऽवृत्तं भूतु ते मनः ॥ ३६ ॥ कः नु मर्याः
अमिथितः सखा सखायं अब्रवीत् जहा कः अस्मत् ईषते ॥ ३७ ॥
एवारं वृषभ सुते असिन्वन् भूरि आवयः श्वघ्नीऽइव निऽवता
चरन् ॥ ३८ ॥ आ ते एता वचऽयुजा हरी गृभ्णे सुमतऽरथा यत्
ई ब्रह्मऽभ्यः इत् ददः ॥ ३९ ॥ भिंधि विश्वाः अप द्विषः परि बाधः
जहि मृधः वसु स्याहं तत् आ भर ॥ ४० ॥ यत् वीळौ इंद्र यत्
स्थिरे यत् पर्शाने पराऽभृतं वसु स्याहं तत् आ भर ॥ ४१ ॥ यस्य ते

विश्वऽमानुषः भूरैः दत्तस्य वेदति वसु स्याहं तत् आ भुर ॥ ४२ ॥
॥ ४९ ॥ ३ ॥

॥ ४६ ॥ त्वाऽवतः पुरुऽवसो वयं इंद्र प्रऽनेतः स्मसि स्यातः
हरीणां ॥ १ ॥ त्वां हि सत्यं अद्रिऽवः विन्न दातारं इषां विन्न दातारं
रयीणां ॥ २ ॥ आ यस्य ते महिमानं शतं ऽकृते शतं ऽकृतो गीः
ऽभिः गृणन्ति कारवः ॥ ३ ॥ सुऽनीथः घसः मर्त्यः यं मरुतः यं अर्य-
मा मित्रः पांति अदुहः ॥ ४ ॥ दधानः गोऽमत् अश्वऽवत् सुऽवीर्यं
आदित्यऽजूतः एधते सदा राया पुरुऽस्पृहा ॥ ५ ॥ १ ॥ तं इंद्रं दानं
ईमहे शवसानं अभीर्व ईशानं रायः ईमहे ॥ ६ ॥ तस्मिन् हि संति
ऊतयः विश्वाः अभीरवः सचा तं आ वहंतु सप्तयः पुरुऽवसुं म-
दाय हरयः सुतं ॥ ७ ॥ यः ते मदः वरेण्यः यः इंद्र वृचहन् ऽतमः यः
आऽदुदिः स्वः नृऽभिः यः पृतनासु दुस्तरः ॥ ८ ॥ यः दुस्तरः वि-
श्वऽवार अवाय्यः वाजेषु अस्ति तरुता सः नः श्विष्ठ सवना आ
वसो गृहि गृमेम गोऽमति व्रजे ॥ ९ ॥ गव्यो सु नः यथा पुरा अ-
श्वऽया उत रथऽया वरिवस्य महाऽमह ॥ १० ॥ २ ॥ न हि ते शूर
राधसः अंतं विं दामि सचा दशस्य नः मघऽवन् नु चित् अद्रिऽवः
धियः वाजैभिः आविष्य ॥ ११ ॥ यः ऋष्यः अवयत् ऽसखा विश्वा
इत् सः वेद् जनिम पुरुऽस्तुतः तं विश्वे मानुषा युगा इंद्रं हवन्ते
तविषं यत् ऽसुचः ॥ १२ ॥ सः नः वाजेषु अविता पुरुऽवसुः पुरः-
ऽस्थाता मघऽवा वृचऽहा भुवत् ॥ १३ ॥ अभि वः वीरं अधसः मर्देषु
गाय गिरा महा विऽचेतसं इंद्रं नाम श्रुत्यं शक्तिं वचः यथा
॥ १४ ॥ दुदिः रेक्णः त्वे दुदिः वसु दुदिः वाजेषु पुरुऽहूत वाजिनं

अ० ६. अ० ४. व० ६.] ॥ १३६ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ४६.]

नूनं अथ ॥ १५ ॥ ३ ॥ विश्वेषां इरज्यंतं वसूनां ससहस्रां चित् अस्य
वर्षसः कृपऽयतः नूनं अति अथ ॥ १६ ॥ महः सु वः अरं इषे स्त-
वामहे मीळहुषे अरं ऽगमाय जग्मये यज्ञेभिः गीः ऽभिः विश्व-
ऽमनुषां मरुतां इयस्यसि गायैता नमसा गिरा ॥ १७ ॥ ये पातयंते
अज्मऽभिः गिरीणां सु ऽभिः एषां यज्ञं महिऽस्वनीनां सुमं तु-
विऽस्वनीनां प्रअध्वरे ॥ १८ ॥ प्रऽभंगं दुऽमतीनां इंद्रं शविष्ठ आ-
भर रयिं अस्मभ्यं युज्यं चोदयत् ऽमते ज्येष्ठं चोदयत् ऽमते ॥ १९ ॥
सनितः सुऽसनितः उयं चित्रं चेतिष्ठ सूनृत प्रऽसहां संऽराट्
सहुरिं सहंतं भुज्युं वाजेषु पूष्यं ॥ २० ॥ ४ ॥ आ सः एतु यः ईवत् आ-
अदेवः पूर्तं आऽदे यथा चित् वशः अश्वः पृथुऽश्ववसि कानीते
अस्याः विऽउषि आऽदे ॥ २१ ॥ षष्टिं सहस्रां अश्वस्य अयुतां
असनं उष्ट्रानां विंशतिं शता दश श्यावीनां शता दश चिऽअरु-
षीणां दश गवां सहस्रां ॥ २२ ॥ दश श्यावाः ऋधत् ऽरयः वीत-
ऽवारासः आशवः मथ्राः नेमिं नि ववृतुः ॥ २३ ॥ दानांसः पृ-
थुऽश्ववसः कानीतस्य सुऽराधंसः रथं हिरण्ययं ददत् महिष्ठः
सूरिः अभूत् वर्षिष्ठं अकृत् श्ववः ॥ २४ ॥ आ नः वायो महे तने
याहि मखाय पाजसे वयं हि ते चकृम भूरि दावने सद्यः चित्
महि दावने ॥ २५ ॥ ५ ॥ यः अश्वेभिः वहते वस्ते उस्त्राः त्रिः सप्त
सप्ततीनां एभिः सोमेभिः सोमसुतऽभिः सोमऽपाः दानाय
शुक्रपूतऽपाः ॥ २६ ॥ यः मे इमं चित् ऊं त्मना अमंदत् चित्रं
दावने अरवे अश्वे नहुषे सुऽकृत्वनि सुकृत् ऽतराय सुऽक्रतुः
॥ २७ ॥ उचथ्ये वपुषि यः स्वऽराट् उत वायो घृतऽस्त्राः अश्वऽइ-
षितं रजः ऽइषितं शुनाऽइषितं प्रअज्म तत् इदं नु तत् ॥ २८ ॥ अध
प्रियं इषिराय षष्टिं सहस्रां असनं अश्वानां इत् न वृष्णां ॥ २९ ॥

अ० ६. अ० ४. व० ८.] ॥ १३७ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ४७.]

गावः न यूयं उप यंति वध्रयः उप मा आ यंति वध्रयः ॥ ३० ॥ अध
यत् चारथे गृणे शतं उष्ट्रान् अचिक्रदत् अध श्विन्नेषु विंशतिं
शता ॥ ३१ ॥ शतं दासे बल्बूथे विप्रः तरुक्षे आ ददे ते ते वायो इमे
जनाः मदति इन्द्रो गोपाः मदति देवो गोपाः ॥ ३२ ॥ अध स्या यो-
षणा मही प्रतीची वशं अश्वं अधि रुक्मा वि नीयते ॥ ३३ ॥ ६ ॥

॥ ४७ ॥ महि वः महतां अवः वरुण मित्रं दा शुर्वे यं आदित्याः
अभि दुहः रक्षथ न ई अध न शत् अनेहसः वः ऊतयः सु ऊतयः
वः ऊतयः ॥ १ ॥ विद देवाः अधानां आदित्यासः अपः आकृतिं
पक्षा वयः यथा उपरि वि अस्मे शर्म यच्छत अनेहसः वः ऊतयः
सु ऊतयः वः ऊतयः ॥ २ ॥ वि अस्मे अधि शर्म तत् पक्षा वयः
न यंतन विश्वानि विश्व वेदसः वरुथ्या मनामहे अनेहसः वः
ऊतयः सु ऊतयः वः ऊतयः ॥ ३ ॥ यस्मै अरासत क्षयं जीवातुं च
प्रचेतसः मनोः विश्वस्य घ इत् इमे आदित्याः रायः ईशते अने-
हसः वः ऊतयः सु ऊतयः वः ऊतयः ॥ ४ ॥ परि नः वृणजन् अधा
दुःगानि रथ्यः यथा स्याम इत् इन्द्रस् शर्मणि आदित्यानां उत
अवसि अनेहसः वः ऊतयः सु ऊतयः वः ऊतयः ॥ ५ ॥ ७ ॥ परि-
ऽहृता इत् अना जनः युष्मादक्षस्य वायति देवाः अदभ्रं आश
वः यं आदित्याः अहेतन अनेहसः वः ऊतयः सु ऊतयः वः ऊ-
तयः ॥ ६ ॥ न तं तिग्मं च न त्यजः न दासत् अभि तं गुरु यस्मै ऊं
शर्म सुप्रथः आदित्यासः अराध्वं अनेहसः वः ऊतयः सु ऊतयः
वः ऊतयः ॥ ७ ॥ युष्मे देवाः अपि स्मसि युध्यंतः इव वर्म सु
यूयं महः नः एनसः यूयं अभीत् उरुथत् अनेहसः वः ऊतयः सु-
ऊतयः वः ऊतयः ॥ ८ ॥ अदितिः नः उरुथत् अदितिः शर्म य-

अ० ६. अ० ४. व० ११.] ॥ १३८ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ४८.]

अतु माता मित्रस्यैवतः अर्यम्णः वरुणस्य च अनेहसः वः
 ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ ११ ॥ यत् देवाः शर्मै शरणं यत् भद्रं
 यत् अनातुरं चिऽधातुं यत् वरुण्यं तत् अस्मासु वि यंत न अने-
 हसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १० ॥ ८ ॥ आदित्याः अव हि
 ख्यत अधि कूलानि इव स्पशः सुऽतीर्थं अवतः यथा अनु नः ने-
 षथ सुऽगं अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ ११ ॥ न इह
 भद्रं रक्षस्विने न अवऽयै न उपऽयै उत गवे च भद्रं धेनवे वीराय
 च अवस्यते अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १२ ॥ यत्
 आविः यत् अपीच्यं देवासः अस्ति दुऽकृतं चिते तत् विश्वं आशे
 अरे अस्मत् दधात न अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः
 ॥ १३ ॥ यत् गोषु दुऽस्वभ्यं यत् च अस्मे दुहितः दिवः चिताय तत्
 विभाऽवरि आशाय परा वह अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः
 ऊतयः ॥ १४ ॥ निष्कं वा घृ कृण्वते सजं वा दुहितः दिवः चिते दुऽ-
 ऽस्वभ्यं सर्वं आशे परि दक्षसि अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः
 ऊतयः ॥ १५ ॥ ११ ॥ तत् अन्नाय तत् अंसे तं भागं उपऽसे दुषे चि-
 ताय च द्विताय च उषः दुऽस्वभ्यं वह अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊ-
 तयः वः ऊतयः ॥ १६ ॥ यथा कलां यथा शफं यथा ऋणं सं नया-
 मसि एव दुऽस्वभ्यं सर्वं आशे सं नयामसि अनेहसः वः ऊतयः
 सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १७ ॥ अजैषम अद्य असनाम च अभूम अ-
 नागसः वयं उषः यस्मात् दुऽस्वभ्यात् अभैषम अप तत् उच्छतु
 अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १८ ॥ १० ॥

॥ ४८ ॥ स्वादोः अभसि वयसः सुऽमेधाः सुऽआध्यः वरिवो-
 वित्तरस्य विश्वे यं देवाः उत मर्त्यैः स मधु ब्रुवतः अभि सं-

ऽचरति॥१॥ अंतः च प्र अगाः अदितिः भवासि अवऽयाता हर-
 सः दैव्यस्य इंदो' इंद्रस्य सख्यं जुषाणः औष्टीऽइव धुरं अनु राये
 ऋध्याः॥२॥ अपामसोमं अमृताः अभूम अगन्म ज्योतिः अवि-
 दामदेवान् किं नूनं अस्मान् कृण्वत् अरातिः किं कुं धूर्तिः अ-
 मृत मर्त्यस्य॥३॥ शं नः भव हृदे आ पीतः इंदो' पिताऽइव सोम
 सूनवे सुऽशेवः सखाऽइव सख्ये उरुऽशंस धीरः प्र नः आयुः जी-
 वसे सोम तारीः॥४॥ इमे मा पीताः यशसः उरुषवः रथं न गा-
 वः सं अनाह पर्वेऽसु ते मा रक्षंतु विऽस्रसः चरिचात् उत मा स्रा-
 मात् यवयंतु इंदवः॥५॥ ११॥ अग्निं न मा मथितं सं दिदीपः प्र
 चक्षय कृणुहि वस्यसः नः अथ हि ते मदे आ सोम मन्ये रेवान्-
 ऽइव प्र चर पुष्टिं अच्छ॥६॥ इषिरेण ते मनसा सुतस्य भक्षीमहि
 पित्र्यस्यऽइव रायः सोमं राजन् प्र नः आयूषि तारीः अहानि-
 ऽइव सूर्यः वासराणि॥७॥ सोमं राजन् मृळय नः स्वस्ति तव
 स्मसि व्रत्याः तस्य विद्धि अलर्तिं दक्षः उत मन्युः इंदो' मा नः
 अर्यः अनुऽकामं परा दाः॥८॥ त्वं हि नः तन्वः सोम गोपाः गा-
 चेऽगाचे निऽससत्थं नृऽचक्षाः यत् ते वयं प्रऽमिनाम व्रतानि
 सः नः मृळु सुऽसखा देव वस्यः॥९॥ ऋदूदरेण सख्या सचेय यः
 मा न रिथेत् हरिऽअश्व पीतः अयं यः सोमः नि अधायि अस्मे
 तस्मै इंद्रे प्रऽतिर एमि आयुः॥१०॥ १२॥ अपत्याः अस्थुः अनि-
 राः अमीवाः निः अवसन् तमिषीचीः अभैषुः आ सोमः अ-
 स्मान् अरूहत् विऽहायाः अगन्म यच्च प्रऽतिरंते आयुः॥११॥ यः
 नः इंदुः पितरः हृत्ऽसु पीतः अमर्त्यः मर्त्यान् आऽविवेश तस्मै
 सोमाय हविषा विधेम मृळीके अस्य सुऽमतौ स्याम॥१२॥ त्वं
 सोम पितृऽभिः संऽविदानः अनु द्यावापृथिवी आ ततं य तस्मै

अ० ६. अ० ४. व० १५.] ॥ १४० ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ४९.

ते इंदो हविषा विधेम वयं स्याम पतयः रयीणां ॥ १३ ॥ चातारः
देवाः अधि वोचत नः मा नः निऽद्रा ईशत मा उत जल्पिः वयं
सोमस्य विश्वहं प्रियासः सुऽवीरांसः विदथं आ वदेम ॥ १४ ॥ त्वं
नः सोम विश्वतः वयः ऽधाः त्वं स्वः ऽवित् आ विश् नृऽचक्षाः त्वं
नः इंदो ऊतिऽभिः सऽजोषाः पाहि पश्चातात् उत वा पुरस्तात्
॥ १५ ॥ १३ ॥ ६ ॥

॥ अथ वालखिल्यं ॥

॥ ४९ ॥ अभि प्र वः सुऽराधसं इंद्रं अर्चं यथा विदे यः ज॒रितु-
ऽभ्यः मघऽवा पुरुऽवसुः सहस्रेण ऽइव शिक्षति ॥ १ ॥ शतानी-
काऽइव प्रजिगाति धृष्णुऽया हंति वृत्राणि दाप्नुषे गिरेः ऽइव प्र
रसाः अस्य पित्रिरे दत्राणि पुरुऽभोजसः ॥ २ ॥ आ त्वा सुतासः
इंदवः मदाः ये इंद्र गिर्वृणः आपः नु वजिन् अनु ओक्थं सरः पृ-
णन्ति पूर राधसे ॥ ३ ॥ अनेहसं प्रऽतरणं विवक्ष्णं मध्वः स्वादिष्टं
इं पिब आ यथा मंदसानः किरासि नः प्र क्षुद्राऽइव त्मना धृषत्
॥ ४ ॥ आ नः स्तोमं उप द्रवत् हियानः अश्वः न सोतृऽभिः यं ते
स्वधाऽवन् स्वदयति धेनवः इंद्र कर्षेषु रातयः ॥ ५ ॥ १४ ॥ उग्रं
न वीरं नमसा उप सेदिम विऽभूतिं अक्षितऽवसुं उद्रीऽइव व-
जिन् अवतः न सिंचते क्षरति इंद्र धीतयः ॥ ६ ॥ यत् ह नूनं यत्
वा यज्ञे यत् वा पृथिव्यां अधि अतः नः यज्ञं आप्नुऽभिः महे-
ऽमते उग्रः उग्रेभिः आ गृहि ॥ ७ ॥ अजिरासः हरयः ये ते आश्वः
वाताऽइव प्रऽसक्षिणः येभिः अपत्यं मनुषः परिऽइयसे येभिः
विश्वं स्वः हृशे ॥ ८ ॥ एतावतः ते इमहे इंद्र सुस्रस्य गोऽमंतः य-
था प्र आवः मघऽवन् मेध्यऽअतिथिं यथा नीपऽअतिथिं

अ० ६. अ० ४. व० १८.] ॥ १४१ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ५१.]

धने ॥ ९ ॥ यथा कखे मघऽवन् चसदस्यवि यथा पक्थे दश-
ऽव्रजे यथा गोऽशर्ये असनोः ऋजिश्चनि इंद्र गोऽमन्त हिरण्य-
ऽवत् ॥ १० ॥ १५ ॥

॥ ५० ॥ प्रसु श्रुतं सुऽराधसं अर्चं शक्रं अभिष्टये यः सुन्वते स्तु-
वते काम्यं वसु संहर्षेणऽइव मंहते ॥ १ ॥ शतऽअनीकाः हेतयः
अस्य दुस्तराः इंद्रस्य संऽइषः महीः गिरिः न भुज्मा मघवत्ऽसु
पिन्वते यत् ई सुताः अमैदिषुः ॥ २ ॥ यत् ई सुतासः इंदवः अभि
प्रियं अमैदिषुः आपः न धायि सर्वनं मे आ वसो दुधाःऽइव उप
दाशुषे ॥ ३ ॥ अनेहसं वः हवमानं ऊतये मध्वः स्तरंति धीतयः आ
त्वा वसो हवमानासः इंदवः उप स्तोत्रेषु दधिर ॥ ४ ॥ आ नः सोमे
सुऽअध्वरे इयानः अत्यः न तोशते यंते स्वदाऽवन् स्वदैति गूर्तयः
पारे छंदयसे हव ॥ ५ ॥ १६ ॥ प्र वीरं उपं विविचिं धनऽस्पृतं वि-
ऽभूतिं राधसः महः उद्रीऽइव वज्रिन् अवतः वसुऽत्वंना सदा
पीपेथ दाशुषे ॥ ६ ॥ यत् ह नूनं पराऽवति यत् वा पृथिव्यां दिवि
युजानः इंद्र हरिऽभिः महेऽमते ऋषः ऋषेभिः आ गहि ॥ ७ ॥
रथिरासः हरयः ये ते अस्त्रिधः ओजः वातस्य पिप्रति येभिः नि
दस्युं मनुषः निऽघोषयः येभिः स्वः परिऽइयसे ॥ ८ ॥ एतावतः
ते वसो विद्यामं शूर नव्यसः यथा प्रऽआवः एतंशं कृत्वै धने य-
था वशं दशऽव्रजे ॥ ९ ॥ यथा कखे मघऽवन् मेधे अध्वरे दीर्घ-
ऽनीथे दमूनसि यथा गोऽशर्ये असिसासः अद्रिऽवः मयि गोचं
हरिऽअय्य ॥ १० ॥ १७ ॥

॥ ५१ ॥ यथा मनौ सांऽवरणी सोमं इंद्र अपिबः सुतं नीप-

अ० ६, अ० ४, व० २०.] ॥ १४२ ॥ [म० ८, अ० ६, सू० ५२.

ऽअतिथौ मघऽवन् मेध्यऽअतिथौ पुष्टिऽगौ शुष्टिऽगौ सचा ॥१॥
 पार्षद्वाणः प्रस्कृण्वं सं असादयत् शयानं जित्रिं उद्धितं सहस्राणि
 असिसासत् गवां ऋषिः त्वाऽऊतः दस्यवे वृकः ॥२॥ यः उक्थे-
 भिः न विंधते चिकित् यः ऋषिऽचोदनः इंद्रं तं अच्छ वद नव्यस्या
 मती अविष्यंतं न भोजसे ॥३॥ यस्मै अर्के सप्तऽशीषाणं आनृचुः
 त्रिऽधातुं उतऽतमे पदे सः तु इमा विश्वा भुवनानि चिक्कदत् आत्
 इत् जनिष्ट पौस्य ॥४॥ यः नः दाता वसूनां इंद्रं तं हूमहे वयं विअ
 हि अस्म्य सुऽमतिं नवीयसी गुमेर्म गोऽमतिं व्रजे ॥५॥ १८॥ यस्मै
 त्वं वसो दाताय शिखंसि सः रायः पौषं अश्रुते तं त्वा वयं मघ-
 ऽवन् इद्रं गिर्वणः सुतऽवतः हवामहे ॥६॥ कदा च न स्तरीऽअसि
 न इद्रं सश्वसि दाशुषे उपऽउप इत् नु मघऽवन् भूयः इत् नु ते दा-
 नं देवस्य पृच्यते ॥७॥ प्र यः न नक्षे अभि ओजसा क्रिविं वधेः शु-
 षां निऽघोषयन् यदा इत् अस्तंभीत् प्रथयन् अमूं दिवं आत् इत्
 जनिष्ट पार्थिवः ॥८॥ यस्य अयं विश्वः आर्यैः दासः शेवधिऽपाः
 अरिः तिरः चित् अर्ये रुशमे पवीरवि तुभ्य इत् सः अज्यते रयिः
 ॥९॥ तुरण्यवः मधुऽमंतं घृतऽश्रुतं विप्रासः अर्के आनृचुः अ-
 स्मे रयिः पप्रथे वृधायं शवः अस्मे सुवानासः इंदवः ॥१०॥ १९॥

॥५२॥ यथा मनौ विवस्वति सोमं शक्र अपिबः सुतं यथा चित्ते
 छंदः इद्रं जुजोषसि आयौ मादयसे सचा ॥१॥ पृषध्रे मेधे मातरि-
 श्वनि इद्रं सुवाने अमंदथाः यथा सोमं दशऽशिमे दशऽओराये स्यू-
 मंऽरश्मौ ऋजूनसि ॥२॥ यः उक्था केवला दधे यः सोमं धृषिता
 अपिबत् यस्मै विष्णुः चीणिं पदा विऽचक्रमे उप मिचस्य धर्म-
 ऽभिः ॥३॥ यस्य त्वं इद्रं स्तोमेषु चाकनः वाजे वाजिन् शतऽक्रतो०

अ० ६. अ० ४. व० २३.] ॥ १४३ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ५३.]

तं त्वा वयं सुदुर्घाऽइव गोऽदुर्हः जुहुमसि अवस्यवः ॥४॥ यः नः
दाता सः नः पिता महान् उग्रः ईशान्ऽकृत अयामन् उग्रः मघ-
ऽवा पुरुऽवसुः गोः अश्वस्य प्र दातु नः ॥५॥ २०॥ यस्मै त्वं वसो-
दानाय मंहसे सः रायः पोषं इन्वति वसुऽयवः वसुऽपतिं शत-
ऽक्रतुं स्तोमैः इंद्रं हवामहे ॥६॥ कदा च न प्र युच्छसि उभे नि पा-
सि जन्मनी तुरीय अदित्य हवनं ते इंद्रियं आ तस्थौ अमृतं दिवि
॥७॥ यस्मै त्वं मघऽवन् इंद्रं गिर्वणः शिक्षो शिक्षसि दातुष्वे अ-
स्माकं गिरः उत सुऽस्तुतिं वसो कणवऽवत् ऋणुधि हव ॥८॥ अ-
स्तावि मन्मं पूर्थ्य ब्रह्म इंद्राय वोचत पूर्वीः ऋतस्य बृहतीः अनू-
षत् स्तोतु मेधाः असृक्षत ॥९॥ सं इंद्रः रायः बृहतीः अधूनुत सं
क्षोणी संजं सूर्यं सं ऋक्तासः ऋचयः संगोऽआशिरः सोमाः इंद्रं
अमंदिषुः ॥१०॥ २१॥

॥५३॥ उपऽमं त्वा मघोनां ज्येष्ठं च वृषभाणां पूभिर्ऽतमं
मघऽवन् इंद्रं गोऽविदं ईशानं रायः ईमहे ॥१॥ यः आयुं कुत्सं अ-
तिथिऽग्वं अर्देयः ववृधानः दिवेऽदिवे तं त्वा वयं हरिऽअश्वं श-
तऽक्रतुं वाजऽयंतः हवामहे ॥२॥ आ नः विश्वेषां रसं मध्वः सिं-
चंतु अर्द्रयः ये पराऽवति सुन्विरे जनेषु आ ये अर्वाऽवति इंद्रवः
॥३॥ विश्वा द्वेषांसि जहि च अव च आ कृधि विश्वे सन्वंतु आ वसु
शीष्टेषु चित्ते मदिरासः अंशवः यव सोमस्य नृपसि ॥४॥ २२॥
इंद्रं नेदीयः आ इत् इहि मितऽमेधाभिः ऊतिऽभिः आ शंऽतम
शंऽतमाभिः अभिष्टिऽभिः आ सुऽआपे स्वापिऽभिः ॥५॥ आ-
जिऽतुरं सत्ऽपतिं विश्वऽचर्षणिं कृधि प्रऽजासु आऽभगं प्र सु
तिर शचीभिः ये ते उक्थिनः क्रतुं पुनते आनुषक् ॥६॥ यः ते सा-

धिष्ठः अवसे ते स्याम भरेषु ते वयं होत्राभिः उत देवहूतिऽभिः
ससऽवांसः मन्नामहे ॥ ७ ॥ अहं हिते हरिऽवः ब्रह्म वाजऽयुः आ-
जिं यामि सदा ऊतिऽभिः त्वां इत् एव तं अमे सं अश्वऽयुः गन्धुः
अये मथीनां ॥ ८ ॥ २३ ॥

॥ ५४ ॥ एतत् ते इन्द्र वीर्यं गीऽभिः गृणन्ति कारवः ते स्तोभंतः
ऊर्जे आवन् घृतऽश्रुतं पौरासः नक्षन् धीतिऽभिः ॥ १ ॥ नक्षन्ते
इंद्रं अवसे सुऽकृत्यया येषां सुतेषु मंदसे यथा संऽवर्ते अमदः यथा
कृशे एव अस्मे इन्द्र मत्स्व ॥ २ ॥ आ नः विश्वे सऽजोषसः देवा-
सः गंतं न उप नः वसवः रुद्राः अवसे नः आ गमन् शृण्वंतु म-
रुतः हव ॥ ३ ॥ पूषा विष्णुः हवनं मे सरस्वती अवंतु सप्त सिंधवः
आपः वातः पर्वतासः वनस्पतिः शृणोतु पृथिवी हव ॥ ४ ॥ २४ ॥
यत् इन्द्र राधः अस्ति ते माघोनं मघवत् ऽतम तेन नः बोधि सध-
ऽमाद्यः वृधे भगः दानाय वृत्रऽहन् ॥ ५ ॥ आजिऽपते नृऽपते त्वं
इत् हि नः वाजे आ वक्षि सुऽक्रतो वीती होत्राभिः उत देववी-
तिऽभिः ससऽवांसः वि शृण्विरे ॥ ६ ॥ संति हि अर्ये आऽशिषः इंद्रं
आयुः जनानां अस्मान् नक्षस्व मघऽवन् उप अवसे धुक्षस्व
पिपुषीं इष ॥ ७ ॥ वयं ते इन्द्र स्तोमैभिः विधेम त्वं अस्माकं श-
तऽक्रतो महि स्थूरं शशयं राधः अहयं प्रस्फलाय नि तोशय
॥ ८ ॥ २५ ॥

॥ ५५ ॥ भूरि इत् इंद्रस्य वीर्यं वि अख्यं अभि आ अयति राधः
ते दस्यवे वृक ॥ १ ॥ शतं श्वेतासः उक्षणः दिवि तारः न रोचन्ते म-
हा दिवै न तस्तुभुः ॥ २ ॥ शतं वेणून् शतं शुनः शतं चर्मणि म्हा-

अ० ६. अ० ४. व० २९.] ॥ १४५ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ५८.]

तानि शतं मे बल्वजस्तुकाः अरुषीणां चतुःशतं ॥३॥ सुदे-
वाः स्थ काखायनाः वयःश्रवयः विश्रवः अश्रवः न चक्रमत
॥४॥ आतइत् साप्रस्य चकिरन् न अनूनस्य महिं श्रवः श्यावीः
अतिश्रवसन् पथः चक्षुषा च न संशनशे ॥५॥ २६॥

॥५६॥ प्रति ते दस्यवे वृक राधः अदृशि अहयं ह्यौः न प्रथिना
शवः ॥१॥ दशमह्यं पौतःश्रवः सहसा दस्यवे वृकः नित्यात् रायः
अमंहत ॥२॥ शतं मे गर्दभानां शतं ऊर्णाश्रवतीनां शतं दासान्
अति स्रजः ॥३॥ तचो अपि प्र अनीयत पूतःश्रवतायै विश्र-
क्ता अश्रवानां इत् न यूथ्या ॥४॥ अचेति अग्निः चिकितुः हव्य-
श्रवाद् सः सुमत्श्रवः अग्निः शुक्लेण शोचिषा बृहत् सूरः अरो-
चत दिवि सूर्यः अरोचत ॥५॥ २७॥

॥५७॥ युवं देवाः क्रतुना पूर्येण युक्ता रथेन तविषं यजत्रा आ
अगच्छत नासत्या शचीभिः इदं तृतीयं सर्वनं पिबथः ॥१॥ युवां
देवाः चयः एकादशासः सत्याः सत्यस्य दृष्टे पुरस्तात् अस्माकं
यज्ञं सर्वनं जुषाणा पातं सोमं अश्विना दीदिःश्रमी ॥२॥
पनाय्यं तत् अश्विना कृतं वां वृषभः दिवः रजसः पृथिव्याः
सहस्रं शंसाः उत ये गोःश्रवः सर्वान् इत् तान् उप यात पि-
बथ्यै ॥३॥ अयं वां भागः निःश्रितः यजत्रा इमाः गिरः नास-
त्या उप यातं पिबतं सोमं मधुःश्रवतं अस्मे प्र दाश्रांसं अश्रवतं
शचीभिः ॥४॥ २८॥

॥५८॥ यं चृत्विजः बहुधा कल्पयंतः सःश्रवतः यज्ञं इमं वहं-

अ० ६. अ० ४. व० ३२.] ॥ १४६ ॥ [म० ८. अ० ७. सू० ६०.]

ति यः अनूचानः ब्राह्मणः युक्तः आसीत् का स्वित् तच्च यजमान-
नस्य संऽवित् ॥ १ ॥ एकः एव अग्निः बहुधा संऽईद्वः एकः सूर्यः
विश्वं अनु प्रऽभूतः एका एव उषाः सर्वे इदं वि भाति एकै वै इदं
वि बभूव सर्वे ॥ २ ॥ ज्योतिष्मन्तं केतुऽमन्तं चिऽचक्रं सुऽखं रथं सु-
ऽसदं भूरिऽवारं चिऽचऽमघा यस्य योगे अधिऽजज्ञे तं वां हुवे अ-
ति रिक्तं पिबन्धे ॥ ३ ॥ २९ ॥

॥ ५९ ॥ इमानि वां भागऽधेयानि सिंसते इंद्रावरुणा प्र महे
सुतेषु वां यज्ञेऽयज्ञे ह सर्वना भुरण्यथः यत् सुच्यते यजमानाय
शिक्षथः ॥ १ ॥ निऽसिध्वरीः ओषधीः आपः आस्ता इंद्रावरुणा
महिमानं आशत या सिंसतुः रजसः पारे अध्वनः ययोः शत्रुः न-
किः अदेवः ओहते ॥ २ ॥ सत्यं तत् इंद्रावरुणा कृशस्य वां मध्वः ऊर्मि
दुहते सप्त वाणीः ताभिः दाश्यासं अवतं शुभः पती यः वां अदेवः
अभि पाति चित्तिऽभिः ॥ ३ ॥ घृतऽप्रुषः सौम्याः जीरऽदानवः
सप्त स्वसारः सदेने ऋतस्य याः ह वां इंद्रावरुणा घृतऽश्रुतः ता-
भिः धत्तं यजमानाय शिक्षतं ॥ ४ ॥ ३० ॥ अवौचाम महते सौभगाय
सत्यं त्वेषाभ्यां महिमानं इंद्रियं अस्मान् सु इंद्रावरुणा घृतऽश्रुतः
चिऽभिः साप्रेभिः अवतं शुभः पती ॥ ५ ॥ इंद्रावरुणा यत् ऋषि-
ऽभ्यः मनीषां वाचः मतिं श्रुतं अदत्तं अग्रे यानि स्थानानि अ-
सृजंत धीराः यज्ञं तन्वानाः तपसा अभि अपश्यं ॥ ६ ॥ इंद्रावरुणा
सौमनसं अहमं रायः पोषं यजमानेषु धत्तं प्रऽजां पुष्टिं भूतिं अ-
स्मासु धत्तं दीर्घायुऽत्वायं प्र तिरतं नः आयुः ॥ ७ ॥ ३१ ॥

॥ इति वालखिल्यं समाप्तं ॥

॥ ६० ॥ अग्रे आ याहि अग्निऽभिः होतारं त्वा वृणीमहे आ तां

अनक्तु प्रयता हविष्मती यजिष्ठं बर्हिः आऽसदे ॥ १ ॥ अञ्च हि
 त्वा सहसः सूनो अंगिरः सुचः चरति अध्वरे ऊर्जः नपातं धृत-
 ऽकेशं ईमहे अग्निं यज्ञेषु पूर्य ॥ २ ॥ अग्ने कविः वेधाः असि होता
 पावक यक्ष्यः मद्रः यजिष्ठः अध्वरेषु ईक्षाः विप्रेभिः श्रुक् मन्म-
 ऽभिः ॥ ३ ॥ अद्रोघं आ वह उशतः यविष्य देवान् अजस्र वीतये
 अभि प्रयांसि सुऽधिता आ वसो गृहि मंदस्व धीतिऽभिः हितः
 ॥ ४ ॥ त्वं इत् सऽप्रथाः असि अग्ने चातः ऋतः कविः त्वां विप्रासः
 संऽइधान दीदिऽवः आ विवासंति वेधसः ॥ ५ ॥ ३२ ॥ शोचं शो-
 चिष्ठ दीदिहि विशे मयः रास्व स्तोत्रे महान् असि देवानां शर्मन्
 मर्म संतु सूरयः शन्तुऽसहः सुऽअग्रयः ॥ ६ ॥ यथा चित् वृद्धं अतसं
 अग्ने संऽजूर्वसि क्षमि एव दह मिचऽमहः यः अस्मऽधुकुदुऽम-
 न्मा कः च वेनति ॥ ७ ॥ मा नः मर्तीय रिपवे रक्षस्विने मा अध-
 ऽशंसाय रीरधः अस्नेधत्ऽभिः तरणिऽभिः यविष्य शिवेभिः पा-
 हि पायुऽभिः ॥ ८ ॥ पाहि नः अग्ने एकया पाहि उत द्वितीयया पा-
 हि गीऽभिः तिसृऽभिः ऊर्जा पते पाहि चतसृऽभिः वसो ॥ ९ ॥
 पाहि विश्वस्मात् रक्षसः अरावणः प्र स्म वाजेषु नः अव त्वां इत्
 हि नेदिष्ठं देवऽतातये आपिं नक्षामहे वृधे ॥ १० ॥ ३३ ॥ आ नः अग्ने
 वयःऽवृधं रयिं पावक शंस्यं रास्व च नः उपऽमाते पुरुऽस्पृहं सु-
 ऽनीती स्वयंशऽतरं ॥ ११ ॥ येन वंसांम पृतनासु शर्धतः तरंतः
 अर्यः आऽदिशः सः त्वं नः वृधं प्रयसा शचीऽवसो जिन्व
 धियः वसुऽविदः ॥ १२ ॥ शिशानः वृषभः यथा अग्निः शृंगे द-
 विध्वत् तिग्माः अस्य हनवः न प्रतिऽधृषे सुऽजभः सहसः यहुः
 ॥ १३ ॥ नहि ते अग्ने वृषभ प्रतिऽधृषे जंभांसः यत् विऽतिष्ठसे सः
 त्वं नः होतः सुऽहुतं हविः कृधि वंस्व नः वार्या पुरु ॥ १४ ॥ शेषे

अ० ६, अ० ४, व० ३९.] ॥ १४८ ॥ [म० ८, अ० ७, सू० ६९.

वनेषु माचोः संत्वा मर्तासः इंधते अतंद्रः हव्या वहसि हविः ऽकृतः
 आत् इत् देवेषु राजसि ॥ १५ ॥ ३४ ॥ सप्त होतारः तं इत् ईळते त्वा
 अग्ने सु ऽत्यजं अह्यं भिनत्ति अद्रिं तपसा वि शोचिषा प्र अग्ने
 तिष्ठ जनान् अति ॥ १६ ॥ अग्निं ऽ अग्निं वः अग्निं ऽ गुं हुवेम वृक्त-
 ऽ बर्हिषः अग्निं हित ऽ प्रयसः शश्वतीषु आ होतारं चर्षणीनां ॥ १७ ॥
 केतेन शर्मन् स चते सु ऽ सामनि अग्ने तुभ्यं चिक्त्विना इषण्यया
 नः पुरु ऽ रूपं आभर वाजं नेदिष्ठं ऊतये ॥ १८ ॥ अग्ने जरितः वि-
 शपतिः तेपानः देव रक्षसः अप्रोषि ऽ वान् गृह ऽ पतिः महान्
 असि दिवः पायुः दुरोण ऽ युः ॥ १९ ॥ मा नः रक्षः आ वेशीत् आ-
 घृणि ऽ वसो० मा यातुः यातु ऽ मावतां परः ऽ गव्यूति अनिरां अप
 क्षुधं अग्ने सेध रक्षस्विनः ॥ २० ॥ ३५ ॥

॥ ६१ ॥ उभयं षृण्वन् च नः इंद्रः अर्वाक् इदं वचः स चाय्या
 मघ ऽ वा सोम ऽ पीतये धिया शविष्ठः आ गमत् ॥ १ ॥ तं हि स्व-
 ऽ राजं वृषभं तं ओजसे धिषणे निः ऽ तत क्षतुः उत उप ऽ मानां
 प्रथमः नि सीदसि सोम ऽ कामं हिते मनः ॥ २ ॥ आ वृषस्व पुरु-
 ऽ वसो० सुतस्य इंद्र अंधसः विद्म हि त्वा हरि ऽ वः पृत ऽ सु ससहिं
 अधृष्टं चित् दधृष्टणिं ॥ ३ ॥ अप्रामि ऽ सत्य मघ ऽ वन् तथा इत् अ-
 सत् इंद्र ऋत्वा यथा वशः सनेम वाजं तव शिप्रिन् अवसा मक्षु
 चित् यंतः अद्रि ऽ वः ॥ ४ ॥ शग्धि ऊं सु शची ऽ पते इंद्र विश्वाभिः
 ऊति ऽ भिः भगं न हि त्वा यशसं वसु ऽ विदं अनु शूर चरामसि
 ॥ ५ ॥ ३६ ॥ पौरः अश्वस्य पुरु ऽ कृत गवां असि उत्सः देव हिरण्ययः
 न किः हि दानं परि ऽ मधिषत्त्वे यत् ऽ यत् यामि तत् आभर ॥ ६ ॥
 त्वं हि आ इहि चेरवे विदाः भगं वसुत्तये उत व वृषस्व मघ ऽ वन्

अ० ६. अ० ४. व० ४०.] ॥ १४९ ॥ [म० ८. अ० ७. सू० ६२.

गोऽइष्टये उत इद्र अश्वेऽइष्टये ॥ ७ ॥ त्वं पुरु सहस्राणि शतानि च
यूथा दानाय मंहसे आ पुरंऽदरं चकृम विप्रंऽवचसः इद्रं गायंतः
अवसे ॥ ८ ॥ अविप्रः वा यत् अविधत् विप्रः वा इद्र ते वचः सः प्र
ममंदत् त्वाऽया शतऽक्रतो० प्राचाऽमन्यो० अहंऽसन ॥ ९ ॥ उय-
ऽबाहुः मश्वऽकृत्वा पुरंऽदरः यदि मे शृणुवत् हव वसुऽयवः वसु-
ऽपतिं शतऽक्रतुं स्तोमेः इद्रं हवामहे ॥ १० ॥ ३७ ॥ न पापासः म-
नामहे न अरायासः न जळहवः यत् इत् नु इद्रं वृषणं सचा सुते
सखायं कृणवामहे ॥ ११ ॥ उयं युयुज्म पृतनासु ससहिं चृणऽका-
तिं अदाभ्यं वेद भूमं चित् सनिता रथिऽतमः वाजिनं यं इत् ऊं
नशत् ॥ १२ ॥ यतः इद्र भयामहे ततः नः अभयं कृधि मघऽवन् श-
ग्धि तव तत् नः ऊतिऽभिः वि द्विषः वि मृधः जहि ॥ १३ ॥ त्वं हि
राधऽपते राधसः महः क्षयस्य असि विधतः तं त्वा वयं मघऽवन्
इद्र गिर्वणः सुतऽवतः हवामहे ॥ १४ ॥ इद्रः स्पष्ट उत वृचऽहा प-
रऽपाः नः वरेण्यः सः नः रक्षिषत् चरमंसः मध्यमंसः पश्चात्
पातु नः पुरः ॥ १५ ॥ ३८ ॥ त्वं नः पश्चात् अधरात् उत्तरात् पुरः इद्रं
नि पाहि विश्वतः आरे अस्मत् कृणुहि देव्यं भयं आरे हेतीः अदे-
वीः ॥ १६ ॥ अद्यऽअद्य श्वऽश्वः इद्रं चास्व परे च नः विश्वा च नः
जरितृन् सतऽपते अहां दिवा नक्तं च रक्षिषः ॥ १७ ॥ प्रऽभंगी
शूरः मघऽवा तुविऽमघः संऽमिषः वीर्यीय कं उभा ते बाहू
वृषणा शतऽक्रतो० नि या वज्रं मिमिक्षतुः ॥ १८ ॥ ३९ ॥

॥ ६२ ॥ प्रो अस्मे उर्षऽस्तुतिं भरत यत् जुजोषति उक्थैः इद्रं-
स्य माहिनं वयः वर्धति सोमिनः भद्राः इद्रस्य रातयः ॥ १ ॥ अयु-
जः असंसः नृऽभिः एकः कृष्टीः अयास्यः पूर्वीः अतिं प्र ववृधे

विश्वा जातानि ओजसा भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥२॥ अहिनेन चित्
 अर्वता जीरऽदानुः सिसासति प्रऽवाच्यं इंद्र तत् तव वीर्याणि
 करिष्यतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥३॥ आ याहि कृण्वाम ते इंद्र ब्र-
 ह्माणि वर्धना येभिः श्विष्ठ चाकनः भद्रं इह अवस्यते भद्राः इंद्र-
 स्य रातयः ॥४॥ धृषतः चित् धृषत मनः कृणोषि इंद्र यत् त्वं तीव्रैः
 सोमैः सपर्यतः नमःऽभिः प्रतिऽभूषतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥५॥
 अव चहे ऋचीषमः अवतान्ऽइव मानुषः जुष्टी दक्षस्य सोमि-
 नः सखायं कृणुते युजं भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥६॥ ४०॥ विश्वे ते इंद्र
 वीर्यं देवाः अनु क्रतुं तदुः भुवः विश्वस्य गोऽपतिः पुरुऽस्तुत भ-
 द्राः इंद्रस्य रातयः ॥७॥ गृणे तत् इंद्र ते शवः उपऽमं देवऽतातये
 यत् हंसि वृचं ओजसा शचीऽपते भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥८॥ सम-
 नाऽइव वपुष्यतः कृणवन् मानुषा युगा विदेतत् इंद्रः चेतनं अध
 श्रुतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥९॥ उत् जातं इंद्र ते शवः उत् त्वां उत्
 तव क्रतुं भूरिऽगो भूरि ववृधुः मघऽवन् तव शर्मेणि भद्राः इं-
 द्रस्य रातयः ॥१०॥ अहं च त्वं च वृचऽहन् सं युज्याव सनिऽभ्यः
 आ अरातिऽवा चित् अद्रिऽवः अनु नौ शूर मंसते भद्राः इंद्रस्य
 रातयः ॥११॥ सत्यं इत् वै ऊं तं वयं इंद्रं स्तवाम न अनृतं म-
 हान् असुन्वतः वधः भूरि ज्योतीषि सुन्वतः भद्राः इंद्रस्य रातयः
 ॥१२॥ ४१॥

॥ ६३॥ सः पूर्यः महानां वेनः क्रतुऽभिः आनजे यस्य द्वा रा
 मनुः पिता देवेषु धियः आनजे ॥१॥ दिवः मानं न उत् सद्गन् सो-
 मंऽपृष्टासः अद्रयः उक्था ब्रह्म च शंस्या ॥२॥ सः विद्वान् अंगि-
 रःऽभ्यः इंद्रः गाः अवृणोत् अप स्तुषे तत् अस्य पौंस्यं ॥३॥ सः प्र-

अ० ६. अ० ४. व० ४५.] ॥ १५१ ॥ [म० ८. अ० ७. सू० ६४.]

तत्स्थानं कविऽवृधः इन्द्रः वाकस्य वक्षणिः शिवः अर्केस्य होमनि
 अस्मत्वा गंतुं अवसे ॥४॥ आत् ऊं नुते अनु क्रतुं स्वाहा वरस्य
 यज्यवः श्वाचं अर्काः अनूषत इन्द्र गोत्रस्य दावने ॥५॥ इन्द्रे विश्वा-
 नि वीर्या कृतानि कर्त्तानि च यं अर्काः अध्वरं विदुः ॥६॥४२॥ यत्
 पांचजिन्या विशा इंद्रे घोषाः असृक्षत अस्तृणात् बर्हणा विपः
 अर्यः मानस्य सः क्षयः ॥७॥ इयं ऊं ते अनुऽस्तुतिः चकृषे तानि
 पौंस्या प्र आवः चक्रस्य वर्तनि ॥८॥ अस्य वृष्णः विऽओदने उरु
 क्रमिष्ट जीवसे यवै न पश्वः आ ददे ॥९॥ तत् दधानाः अवस्यवः
 युष्माभिः दक्षऽपितरः स्याम मरुत्वतः वृधे ॥१०॥ बट ऋत्विषा य
 धाम्ने ऋक्ऽभिः शूर नो नुमः जेषाम इन्द्र त्वया युजा ॥११॥ अस्मे
 रुद्राः मेहना पर्वतासः वृत्रऽहत्ये भरऽहूतो सुऽजोषाः यः शंसते
 स्तुवते धारिषि पृजः इन्द्रऽज्येष्ठाः अस्मान् अवंतु देवाः ॥१२॥४३॥

॥६४॥ उत्त्वा मंदंतु स्तोमाः कृणुष्व राधः अद्रिऽवः अव ब्र-
 ह्मऽद्विषः जहि ॥१॥ पदा पणीन् अराधसः नि बाधस्व महान्
 असि नहि त्वा कः च न प्रति ॥२॥ त्वं ईशिषे सुतानां इन्द्र त्वं असु-
 तानां त्वं राजा जनानां ॥३॥ आ इहि प्र इहि क्षयः दिवि आऽघो-
 षन् चर्षणीनां आ उभे पृणासि रोदसी ॥४॥ त्वं चित् पर्वतं गि-
 रि शतऽवैतं सहस्रिणं वि स्तोतुऽभ्यः रुरोजिथ ॥५॥ वयं ऊं त्वा
 दिवा सुते वयं नक्तं हवामहे अस्माकं कामं आ पृण ॥६॥४४॥ क
 स्यः वृषभः युवा तु विऽयीवः अनानतः ब्रह्मा कः तं सपर्यति ॥७॥
 कस्य स्वित् सर्वनं वृषा जुजुष्वान् अव गच्छति इन्द्र कः ऊं स्वित्
 आ चके ॥८॥ कं ते दानाः असृक्षत वृत्रऽहनं कं सुऽवीर्या उक्थे कः
 ऊं स्वित् अंतमः ॥९॥ अयं ते मानुषे जने सोमः पूरुषु सूर्ये तस्य

अ० ६. अ० ४. व० ४८.] ॥ १५२ ॥ [म० ८. अ० ७. सू० ६६.]

आ इहि प्रद्रव पिब ॥ १० ॥ अयं ते शर्यणाऽवति सुऽसोमायां अधि
प्रियः आर्जीकीये मदिन्ऽतमः ॥ ११ ॥ तं अद्य राधसे महे चारुं
मदाय घृष्टये आ इहि ईं इंद्रं द्रव पिब ॥ १२ ॥ ४५ ॥

॥ ६५ ॥ यत् इंद्रं प्राक् अपाक् उदक् न्यक् वा हूयसे नृऽभिः आ
याहि तूयं आऽभुऽभिः ॥ १ ॥ यत् वा प्रऽस्रवणे दिवः मादयासे स्वः-
ऽनरे यत् वा समुद्रे अंधसः ॥ २ ॥ आ त्वा गीऽभिः महान् उरुं हुवे
गांऽइव भोजसे इंद्रं सोमस्य पीतये ॥ ३ ॥ आ ते इंद्रं महिमानं हर-
यः देवते महः रथे वहंतु बिभ्रतः ॥ ४ ॥ इंद्रं गृणीषे जुं स्तुषे महान्
उयः ईशानऽकृत् आ इहि नः सुतं पिब ॥ ५ ॥ सुतऽवतः त्वा वयं
प्रयस्वतः हवामहे इंद्रं नः बर्हिः आऽसदे ॥ ६ ॥ ४६ ॥ यत् चित् हि
शश्वतां असि इंद्रं साधारणः त्वं तं त्वा वयं हवामहे ॥ ७ ॥ इंद्रं ते सो-
म्यं मधु अधुस्न अद्रिऽभिः नरः जुषाणः इंद्रं तत् पिब ॥ ८ ॥ वि-
श्वान् अर्यः विपऽचितः अति ख्यः तूयं आ गृहि अस्मे धेहि अ-
वः बृहत् ॥ ९ ॥ दाता मे पृषतीनां राजा हिरण्यऽवीनां मा देवाः
मघऽवारिषत् ॥ १० ॥ सहस्रे पृषतीनां अधि चंद्रं बृहत् पृथु शुक्रं
हिरण्यं आ ददे ॥ ११ ॥ नपातः दुऽगहस्य मे सहस्रेण सुऽराधसः
अवः देवेषु अक्रत ॥ १२ ॥ ४७ ॥

॥ ६६ ॥ तरऽभिः वः विदत्ऽवसुं इंद्रं सऽवाधः ऊतये बृहत्
गायंतः सुतऽसोमे अध्वरे हुवे भरं न कारिणं ॥ १ ॥ न यं दुधाः वरं ते
न स्थिराः सुरः मदं सुऽशिप्रं अंधसः यः आऽहत्यं शशमानाय सु-
न्वते दाता जरिचे उक्थ्य ॥ २ ॥ यः शक्रः मृक्षः अश्व्यः यः वा कीजः
हिरण्ययः सः ऊर्वस्य रेजयति अपऽवृतिं इंद्रः गव्यस्य वृचऽहा

॥३॥ निऽखातं चित् यः पुरुऽसंभृतं वसु उत इत् वपति दाशुषे
 वज्जी सुऽशिप्रः हरिऽअश्वः इत् करत् इन्द्रः क्रत्वा यथा वशत् ॥४॥
 यत् ववंथं पुरुऽस्तुत पुरा चित् शूर नृणां वयं तत्ते इन्द्र संभराम-
 सि यज्ञं उक्थं तुरं वचः ॥५॥ ४८॥ सचा सोमैषु पुरुऽहूत वज्जिऽवः
 मदाय द्युक्ष सोमऽपाः त्वं इत् हि ब्रह्मऽकृते काम्यं वसु देष्टः सुन्वते
 भुवः ॥६॥ वयं एनं इदा ह्यः अपीपेम इह वज्जिणं तस्मै जुं अद्य
 समना सुतं भर आ नूनं भूषत श्रुते ॥७॥ वृकः चित् अस्य वारणः
 उराऽमथिः आ व्युनेषु भूषति सः इमं नः स्तोमं जुजुषाणः आ
 गहि इन्द्रं प्रचिचया धिया ॥८॥ कत् जुं नु अस्य अकृतं इन्द्रस्य अस्ति
 पौंस्यं केनो नु कं श्रीमतेन न शुश्रुवे जनुषः परि वृचऽहा ॥९॥
 कत् जुं महीः अधृष्टाः अस्य तविषीः कत् जुं वृचऽघ्नः अस्तृतं
 इन्द्रः विश्वान् वेकऽनाटान् अहःऽदृशः उत क्रत्वा पणीन् अभि
 ॥१०॥ ४९॥ वयं घ ते अपूर्व्या इन्द्रं ब्रह्माणि वृचऽहन् पुरुऽतमासः
 पुरुऽहूत वज्जिऽवः भृतिं न प्रभरामसि ॥११॥ पूर्वीः चित् हिले
 तुविऽकूर्मिन् आऽशसः हवते इन्द्र ऊतयः तिरः चित् अर्यः सर्वना
 आवसो गहि शविष्ठ श्रुधि मे हव ॥१२॥ वयं घ ते ले इत् जुं इन्द्रं
 विप्राः अपि स्मसि नहि त्वत् अन्यः पुरुऽहूत कः चन मघऽवन्
 अस्ति मर्दिता ॥१३॥ त्वं नः अस्याः अमतेः उत क्षुधः अभिऽशस्तेः
 अव स्पृधि त्वं नः ऊती तव चिचया धिया शिक्ष शचिष्ठ गातु-
 ऽवित् ॥१४॥ सोमः इत् वः सुतः अस्तु कलयः मा विभीतन् अप
 इत् एषः ध्वस्मा अयति स्वयं घ एषः अप अयति ॥१५॥ ५०॥

॥६७॥ त्वान् नु क्षत्रियान् अवः आदित्यान् याचिषामहे सु-
 ऽमृच्छीकान् अभिष्टये ॥१॥ मित्रः नः अति अंहतिं वरुणः पर्वत

अ० ६. अ० ४. व० ५४.] ॥ १५४ ॥ [म० ८. अ० ९. सू० ६९.]

अ॒र्य॒मा आ॒दि॒त्यासः॑ यथा॑ वि॒दुः॥२॥ तेषां॑ हि चि॒च्चं उ॒क्थ्यं व॒रूथं॑
अस्ति॑ दा॒शुर्वे आ॒दि॒त्यानां॑ अरं॑ ऽकृते॑ ॥३॥ म॒हि वः॑ म॒हतां॑ अ॒वः
व॒रूण॑ मि॒त्रं अ॒र्येऽम॑न् अ॒र्वा॒सि आ वृ॒णीम॒हे ॥४॥ जी॒वान् नः॑
अ॒भि धे॒त॒न् आ॒दि॒त्यासः॑ पु॒रा ह॒यात् क॒त् ह॒स्य ह॒व॒न् ऽश्रु॒तः ॥५॥
॥५१॥ यत् वः॑ आ॒ताय॑ सु॒न्वते॑ व॒रूथं॑ अस्ति॑ यत् हृ॒दिः ते॒न नः॑ अ॒धि
बो॒च॒त् ॥६॥ अस्ति॑ दे॒वाः अ॒होः उ॒रु अस्ति॑ रत्नं॑ अ॒ना॒गसः॑
आ॒दि॒त्याः अ॒र्ह॒तऽए॒नसः॑ ॥७॥ मा नः॑ से॒तुः सि॒सेत् अ॒यं म॒हे वृ॒णु
नः॑ परि॑ इ॒द्रः इ॒त् हि श्रु॒तः व॒शी ॥८॥ मा नः॑ मृ॒चा रि॒पू॒णां
वृ॒जि॒ना॒नां अ॒वि॒ष्य॒वः दे॒वाः अ॒भि प्र॑ मृ॒क्ष॒त् ॥९॥ उ॒त त्वां अ॒दि॒ते
म॒हि अ॒हं दे॒वि उ॒प॑ ब्रु॒वे सु॒ऽमृ॒ळी॒कां अ॒भिष्ट॑ये ॥१०॥ ५२॥ प॒षिं
दी॒ने ग॒भी॒रे आ उ॒र्येऽपु॒त्रे जिघाँ॑सतः॒ माकिः॑ तो॒कस्य॑ नः॒ रि॒ष॒त्
॥११॥ अ॒नेहः॑ नः॒ उ॒रुऽव॒जे उ॒रूचि॑ वि प्र॑ऽस॒र्त॒वे कृ॒धि तो॒काय॑
जी॒वसे॑ ॥१२॥ ये मूर्धा॑नः॒ क्षि॒ती॒नां अ॒द॒ब्धासः॑ स्व॒ऽयं श॑सः॒ व॒ता
र॒क्ष॑न्ते अ॒दु॒हः ॥१३॥ ते नः॑ आ॒स्रः वृ॒का॒णां आ॒दि॒त्यासः॑ सु॒मोच॑त
स्ते॒न व॒ह्मं॑ ऽइ॒व अ॒दि॒ते ॥१४॥ अ॒पो सु॑ नः॒ इ॒यं श॑रुः॒ आ॒दि॒त्याः अ॒पं
दुःऽम॒तिः अ॒स्मत् ए॒तु अ॒ज॒घ्नुषी॑ ॥१५॥ ५३॥ श॒श्व॑त् हि वः सु॒ऽदा॒न॒वः
आ॒दि॒त्याः ऊ॒तिऽभिः॑ व॒यं पु॒रा नू॒नं बु॒भु॒ज्महे॑ ॥१६॥ श॒श्व॑तं
हि प्र॑ऽचे॒त॒सः प्र॒तिऽय॑तं चि॒त् ए॒नसः॑ दे॒वाः कृ॒णु॒थ जी॒वसे॑ ॥१७॥
तत् सु॑ नः॒ न॒व्यं स॒न्यसे॑ आ॒दि॒त्याः यत् सु॒मोच॑ति ब॒न्धात् ब॒ह्मं॑ ऽइ॒व
अ॒दि॒ते ॥१८॥ न अ॒स्माकं॑ अ॒स्ति तत् त॒रः आ॒दि॒त्यासः॑ अ॒तिऽस्के॑दे
यू॒यं अ॒स्मभ्य॑ मृ॒ळ॒त् ॥१९॥ मा नः॑ हे॒तिः वि॒व॒स्व॒तः आ॒दि॒त्याः
कृ॒चि॒मां श॑रुः पु॒रा नु॑ ज॒रसः॑ व॒धी॒त् ॥२०॥ वि सु॑ ज्ञे॒षः वि अ॒ं॒
ह॒तिं आ॒दि॒त्यासः॑ वि सं॑ऽहि॒तं वि॒ष्वक् वि वृ॒ह॒त् र॒पः ॥२१॥
॥५४॥ ४॥

॥ ६८ ॥ आ त्वा रथं यथा ऊतये सुम्नाय वर्तयामसि तुविऽकूर्मि
 ऋतिऽसहं इंद्रं शविष्ठ सत् ऽपते ॥ १ ॥ तुविऽश्रुष्म तुविऽक्रतो०
 शचीऽवः विश्वया मते आ पप्राथ महिऽत्वना ॥ २ ॥ यस्य ते म-
 हिना महः परि ज्मायंतं ईयतुः हस्ता वज्रं हिरण्ययं ॥ ३ ॥ विश्वा-
 नरस्य वः पतिं अना नतस्य शर्वसः एवैः च चर्षणीनां ऊती हुवे
 रथानां ॥ ४ ॥ अभिष्टये सदाऽवृधं स्वः ऽमीळ्हेषु यं नरः नाना ह-
 वंते ऊतये ॥ ५ ॥ १ ॥ परः ऽमाचं ऋचीषमं इंद्रं उयं सुऽराधसं ईशानं
 चित् वसूनां ॥ ६ ॥ तं ऽतं इत् राधसे महे इंद्रं चोदामि पीतये यः
 पूर्या अनुऽस्तुतिं ईशे कृष्टीनां नृतुः ॥ ७ ॥ न यस्य ते शवसान स-
 ख्यं आनंशं मर्त्यैः न किः शवांसिते न शत् ॥ ८ ॥ त्वाऽऊतासः त्वा
 युजा अपऽसु सूर्ये महत् धनं जयेम पृतऽसु वज्रिऽवः ॥ ९ ॥ तं त्वा
 यज्ञेभिः ईमहे तं गीऽभिः गिर्वणः ऽतम इंद्रं यथा चित् आविथ
 वाजेषु पुरुऽमाय्यं ॥ १० ॥ २ ॥ यस्य ते स्वादु सख्यं स्वाद्बी प्रऽनीतिः
 अद्रिऽवः यज्ञः वितंतसाय्यः ॥ ११ ॥ उरु नः तन्वे तने उरु क्षयाय
 नः कृधि उरु नः यंधि जीवसे ॥ १२ ॥ उरु नृऽभ्यः उरु गवे उरु र-
 थाय पंथां देवऽवीतिं मनामहे ॥ १३ ॥ उप मा षट् द्वाऽद्वा नरः
 सोमस्य हर्षा तिष्ठति स्वादुऽरातयः ॥ १४ ॥ ऋजौ इंद्रोते आ ददे
 हरीं ऋक्षस्य सूनवि आश्वऽमेधस्य रोहिता ॥ १५ ॥ ३ ॥ सुऽर-
 थान् आतिथिऽग्वे सुऽअभीषून् आर्क्षे आश्वऽमेधे सुऽपेशसः
 ॥ १६ ॥ षट् अश्वान् आतिथिऽग्वे इंद्रोते वधूऽमंतः सचा पृत-
 ऽक्रतौ सनं ॥ १७ ॥ आ एषु चेतत् वृषणऽवती अंतः ऋजेषु अ-
 रूषी सुऽअभीषुः कशाऽवती ॥ १८ ॥ न युष्मे वाजऽबंधवः नि-
 नित्सुः च न मर्त्यैः अवद्यं अधि दीधरत् ॥ १९ ॥ ४ ॥

॥६९॥ प्रऽप्र वः चिऽस्तुभै इषे मंदत् ऽवीराय इंदवे धिया वः
मेधऽसातये पुरं ऽध्या आ विवा सति ॥१॥ नदं वः ओदतीनां नदं
योयुवतीनां पतिं वः अघ्यानां धेनूनां इषुध्यसि ॥२॥ ताः अस्य
सूदं ऽदोहसः सोमं श्रीणंति पृश्नयः जन्मन् देवानां विशः चिषु
आ रोचने दिवः ॥३॥ अभि प्र गोऽपतिं गिरा इंद्रं अर्च यथा विदे
सूनुं सत्यस्य सत् ऽपतिं ॥४॥ आ हरयः समृजिरे अरूषीः अधि
बर्हिषि यच्च अभि संऽनवामहे ॥५॥५॥ इंद्राय गावः आ ऽशिरं
दुदुहे वज्रिणे मधु यत् सीं उप ऽहरे विदत् ॥६॥ उत् यत् बभ्रस्य
विष्टपं गृहं इंद्रः च गन्वहि मध्वः पीत्वा सचेवहि चिः सप्त सख्युः
पदे ॥७॥ अर्चेत् प्र अर्चेत् प्रियं ऽमेधासः अर्चेत् अर्चेत् पुत्रकाः
उत् पुरं न धृष्णु अर्चेत् ॥८॥ अव स्वराति गर्गैरः गोधा परि सनि-
स्वनत् पिंगा परि च निस्कृदत् इंद्राय ब्रह्म उत् ऽयत् ॥९॥ आ यत्
पतंति एन्यः सु ऽदुघाः अनप ऽस्फुरः अप ऽस्फुरं गृभायत् सोमं
इंद्राय पातवे ॥१०॥६॥ अपात् इंद्रः अपात् अग्निः विश्वे देवाः
अमत्सत् वरुणः इत् इह स्रयत् तं आपः अभि अनूषत् वत्सं सं-
शिश्वरीः ऽइव ॥११॥ सु ऽदेवः असि वरुण यस्य ते सप्त सिंधवः
अनु ऽक्षरंति काकुदं सूर्यं सुषिरां ऽइव ॥१२॥ यः व्यतीन् अफा-
णयत् सुऽयुक्तान् उप दाशुषे तक्रः नेता तत् इत् वपुः उप ऽमा
यः अमुच्यत् ॥१३॥ अति इत् ऊं शक्रः ओहते इंद्रः विश्वाः अति
द्विषः भिनत् कनीनः ओदनं पच्यमानं परः गिरा ॥१४॥ अर्भकः
न कुमारकः अधि तिष्ठत् नवं रथं सः पक्षत् महिषं मृगं पिचे
माचे विभुऽक्रतुं ॥१५॥ आ तु सुऽशिप्र दं ऽपते रथं तिष्ठ हिरण्ययं
अधे द्युक्षं सचेवहि सहस्रं ऽपादं अरुषं स्वस्ति ऽगां अनेहसं ॥१६॥
तं घ ई इत्या नमस्विनः उप स्व ऽराजं आसते अर्थं चित् अस्य

अ० ६. अ० ५. व० १०.] ॥ १५७ ॥ [म० ८. अ० ८. सू० ७०.]

सु० धितं यत् एतं वे आ० वर्तयति दावने ॥ १७ ॥ अनु० प्रत्नस्य ओ०
कसः प्रिय० मेधासः एषां पूर्वा अनु० प्र० यतिं वृक्त० बर्हिषः हि०
त० प्रयसः आ० शत ॥ १८ ॥ ७ ॥ ७ ॥

॥ ७० ॥ यः राजा चर्षणीनां याता रथेभिः अग्निं ऽगुः विश्वासां
तरुता पृतनानां ज्येष्ठः यः वृत्र० हहा गृणे ॥ १ ॥ इंद्रं तं शुभं पुरु० ह-
न्मन् अवसे यस्य द्विता वि० धर्तरि हस्ताय वज्रः प्रति धायि दुर्श-
तः महः दिवे न सूर्यः ॥ २ ॥ न किं तं कर्मणा न शत यः चकार स-
दा० वृधं इंद्रं न यज्ञैः विश्व० गूतं ऋभ्वसं अर्धृष्टं धृष्णु० ओजसं ॥ ३ ॥
अषाढं उग्रं पृतनासु ससहिं यस्मिन् महीः उरु० जयः संधे न-
वः जायमाने अनो न वुः द्यावः क्षामः अनो न वुः ॥ ४ ॥ यत् द्यावः
इंद्रं ते शतं शतं भूमीः उत स्युः ० न त्वा वज्रिन् सहस्रं सूर्याः अनु न
जातं अष्ट रोदसी ॥ ५ ॥ ८ ॥ आ प० प्रा० थ म० हिना वृषण्या वृषन् वि-
श्वा शविष्ठ शवसा अस्मान् अव मघ० वन् गो० ऽमति व्रजे वज्रिन्
चित्राभिः ऊति० ऽभिः ॥ ६ ॥ न सीं अदेवः आप० त० इषं दीर्घ० आ० यो०
मर्त्यैः एत० ग्वा चित् यः एत० शा यु० योजते हरी इंद्रः यु० योजते ॥ ७ ॥
तं वः महः महार्थं इंद्रं दानाय स० क्षणिं यः गा० धेषु यः आ० अ० रणेपु
हव्यः वाजेषु अस्ति हव्यः ॥ ८ ॥ उत० ऊं सु नः वसो महे मृशस्व शूर
राधसे उत० ऊं सु म० ह्वै म० घ० वन् म० घ० तये उत इंद्र अवसे महे ॥ ९ ॥
त्वं नः इंद्र ऋत० ऽयुः त्वा० निदः नि तृप० सि मध्ये वसिष्ठ तु वि० नृमृण
ऊर्वोः नि दा० सं शि० श्र० थः हव्यैः ॥ १० ॥ ११ ॥ अन्य० ऽव्रतं अमानुषं अ-
यज्जानं अदेव० ऽयुं अव स्वः सखा दुधुवीत पर्वतः सु० घ्नाय दस्युं
पर्वतः ॥ ११ ॥ त्वं नः इंद्र आ० सां हस्ते शविष्ठ दावने धानानां न सं
गृभाय अस्म० ऽयुः द्विः सं गृभाय अस्म० ऽयुः ॥ १२ ॥ सखायः ऋतुं इ-

अ० ६. अ० ५. व० १३.] ॥ १५८ ॥ [म० ८. अ० ८. सू० ७१.

च्छत कथा राधाम शरस्य उपऽस्तुतिं भोजः सूरिः यः अहंयः
॥ १३ ॥ भूरिऽभिः समह ऋषिऽभिः बर्हिष्मत्ऽभिः स्तविष्यसे
यत् इत्थं एकंऽएकं इत् शरं वत्सान् पराऽददः ॥ १४ ॥ कर्णऽगृह्य
मघऽवा शौरऽदेव्यः वत्सं नः चिऽभ्यः आ अनयत् अजां सूरिः
न धातवे ॥ १५ ॥ १० ॥

॥ ७१ ॥ त्वं नः अग्ने महःऽभिः पाहि विश्वस्याः अरतिः उत द्वि-
षः मर्त्यस्य ॥ १ ॥ नहि मन्युः पौरुषेयः ईशे हि वः प्रियऽजात त्वं
इत् असि क्षपाऽवान् ॥ २ ॥ सः नः विश्वेभिः देवेभिः ऊर्जैः नपात्
भद्रऽशोचे रयिं देहि विश्वऽवारं ॥ ३ ॥ न तं अग्ने अरातयः मर्तं यु-
वन्त रायः यं चायसे दाश्यांसं ॥ ४ ॥ यं त्वं विप्र मेघऽसातौ अग्ने हि-
नोषि धनाय सः तव ऊती गोषु गन्तां ॥ ५ ॥ ११ ॥ त्वं रयिं पुरुऽवीरं
अग्ने दाशुषे मर्तीय प्र नः नय वस्यः अच्छ ॥ ६ ॥ उरुष्य नः मा परां
दाः अघऽयते जातऽवेदः दुःऽआध्ये मर्तीय ॥ ७ ॥ अग्ने माकिः ते
देवस्य रातिं अदेवः युयोत् त्वं ईशिषे वसूनां ॥ ८ ॥ सः नः वस्वः
उप मासि ऊर्जैः नपात् माहिनस्य सखे वसो जरितुऽभ्यः ॥ ९ ॥
अच्छ नः शीरऽशौचिषं गिरः यंतु दर्शतं अच्छ यज्ञासं नमसा पु-
रुऽवसुं पुरुऽप्रशस्तं ऊतये ॥ १० ॥ १२ ॥ अग्निं सूनुं सहसः जातऽवे-
दसं दानाय वार्याणां द्विता यः भूत् अमृतः मर्त्येषु आ होता मं-
द्रऽतमः विशि ॥ ११ ॥ अग्निं वः देवऽयज्यया अग्निं प्रऽयति अध्वरे
अग्निं धीषु प्रथमं अग्निं अर्वेति अग्निं छैत्राय साधसे ॥ १२ ॥ अग्निः
इषां सख्ये ददातु नः ईशे यः वार्याणां अग्निं तोकेतनये शश्वत् ई-
महे वसुं संतं तनूऽपां ॥ १३ ॥ अग्निं ईळिष्व अवसे गाथाभिः शी-
रऽशौचिषं अग्निं राये पुरुऽमीळ्ह श्रुतं नरः अग्निं सुऽदीतये

छर्दिः॥१४॥ अग्निं द्वेषः योतवैनः गृणीमसि अग्निं शं योः च दातवे
विश्वासु विष्णु अविता ऽ इव हव्यः भुवत् वस्तुः ऋषूणां ॥१५॥१३॥

॥७२॥ हविः कृणुध्वं आ गमत् अध्वर्युः वनते पुनः विद्वान्
अस्य प्रऽशासनं ॥१॥ नि तिग्मं अभि अंशुं सीदत् होता मनौ
अधि जुषाणः अस्य सख्यं ॥२॥ अंतः इच्छंति तं जनै रुद्रं परः म-
नीषया गृभ्णन्ति जिह्वायां ससं ॥३॥ जामि अतीतपे धनुः वयः-
ऽधाः अरुहत् वनं हृषदं जिह्वायां आ अवधीत् ॥४॥ चरन् वत्सः
रुशन् इह निऽदातारं न विंदते वेति स्तोतवे अंब्यं ॥५॥१४॥ उत्तो-
नु अस्य यत् महत् अश्वं ऽवत् योजनं बृहत् दामा रथस्य दहंशे ॥६॥
दुहन्ति सप्त एकां उप द्वा पंचं सृजतः तीर्थे सिंधोः अधि स्वरे ॥७॥
आ दशऽभिः विवस्वतः इंद्रः कोशं अचुच्य वीत् खेदया चिऽवृतां
दिवः ॥८॥ परि चिऽधातुः अध्वरं जूहिः एति नवीयसी मध्वा हो-
तारः अंजते ॥९॥ सिंचन्ति नमसा अवतं उच्चाऽचक्रं परिऽज्मानं
नीचीनऽवारं अक्षितं ॥१०॥१५॥ अभिऽआरं इत् अद्रयः नि-
ऽसिक्तं पुष्करे मधु अवतस्य विऽसर्जने ॥११॥ गावः उप अवत
अवतं मही यज्ञस्य रप्सुदा उभा कर्णा हिरण्यया ॥१२॥ आ सुते
सिंचत अयं रोदस्योः अभिऽअयं रसा दधीत् वृषभं ॥१३॥ ते
जानत स्वं ओक्थं सं वत्सासः न मातृऽभिः मिथः न संत जामि-
ऽभिः ॥१४॥ उप स्रक्केषु वप्सतः कृण्वते धरुणं दिवि इंद्रे अग्रा न-
मः स्वः ० ॥१५॥१६॥ अधुक्षत् पिप्युषी इषं ऊर्जं सप्तऽपदीं अरिः
सूर्यस्य सप्त रश्मिऽभिः ॥१६॥ सोमस्य मिचावरुणा उत्ऽइता
सूरं आ ददे तत् आतुरस्य भेषजं ॥१७॥ उत्तो नु अस्य यत् पदं ह-
र्येतस्य निऽधान्यं परि द्वां जिह्वायां अतनत् ॥१८॥१७॥

॥ ७३ ॥ उत् इराथां चृतऽयते युंजाथां अश्विना रथं अंति सत्
भूतु वां अवः ॥ १ ॥ निऽमिषः चित् जवीयसा रथेन आ यातं अ-
श्विना अंति सत् भूतु वां अवः ॥ २ ॥ उप स्तृणीतं अचये हिमेन घ-
र्म अश्विना अंति सत् भूतु वां अवः ॥ ३ ॥ कुहं स्थः कुहं जग्मथुः कुहं
श्रेनाऽइव पेतथुः अंति सत् भूतु वां अवः ॥ ४ ॥ यत् अद्य कर्हि
कर्हि चित् शुश्रुयातं इमं हवं अंति सत् भूतु वां अवः ॥ ५ ॥ १८ ॥
अश्विना यामऽहूतमा नेदिष्ठं यामि आरथं अंति सत् भूतु वां अवः
॥ ६ ॥ अवतं अचये गृहं कृणुतं युवं अश्विना अंति सत् भूतु वां अ-
वः ॥ ७ ॥ वरेथे अग्निं आऽतपः वदते वल्गु अचये अंति सत् भूतु
वां अवः ॥ ८ ॥ प्र सप्तऽवधिः आऽशशा धारां अग्नेः अशायत् अं-
ति सत् भूतु वां अवः ॥ ९ ॥ इह आ गतं वृषणऽवसूः शृणुतं मे इमं
हवं अंति सत् भूतु वां अवः ॥ १० ॥ १९ ॥ किं इदं वां पुराणऽवत् ज-
रतोऽइव शस्यते अंति सत् भूतु वां अवः ॥ ११ ॥ समा नं वां स-
ऽजात्यं समानः बंधुः अश्विना अंति सत् भूतु वां अवः ॥ १२ ॥ यः
वां रजांसि अश्विना रथं विऽयाति रोदसी अंति सत् भूतु वां
अवः ॥ १३ ॥ आ नः गव्येभिः अश्वैः सहस्रैः उप गच्छतं अंति सत्
भूतु वां अवः ॥ १४ ॥ मा नः गव्येभिः अश्वैः सहस्रेभिः अंति ख्यतं
अंति सत् भूतु वां अवः ॥ १५ ॥ अरुणऽप्सुः उषाः अभूत् अकः
ज्योतिः चृतऽवरी अंति सत् भूतु वां अवः ॥ १६ ॥ अश्विना सु
विऽचाकशत् वृक्षं परं शुमान्ऽइव अंति सत् भूतु वां अवः ॥ १७ ॥
पुरं न धृष्णो आ रुज कृष्ण्या बाधितः विशा अंति सत् भूतु वां
अवः ॥ १८ ॥ २० ॥

॥ ७४ ॥ विशऽविशः वः अतिथिं वाजऽयतः पुरुऽप्रियं अ-

अ० ६. अ० ५. व० २४.] ॥ १६१ ॥ [म० ८. अ० ८. सू० ७५.]

मिं वः दुयै वचः स्तुषे श्रूषस्य मन्मऽभिः ॥१॥ यं जनांसः हवि-
ष्मंतः मिचं न सर्पिः ऽआसुतिं प्रऽशंसंति प्रशस्तिऽभिः ॥२॥ प-
न्यांसं जातऽवैदसं यः देवऽताति उत्ऽयता हव्यानि ऐरयत् दिवि
॥३॥ आ अगन्म वृचहन्ऽतमं ज्येष्ठं अग्निं आनवं यस्य श्रुतवां
बृहन् आर्क्षः अनीकैर्यते ॥४॥ अमृतं जातऽवैदसं तिरः तमां-
सि दर्शतं घृतऽआहवनं ईद्व्यं ॥५॥ २१॥ सऽबाधः यं जनाः इमे
अग्निं हव्येभिः ईळते जुह्वानासः यत्ऽसुचः ॥६॥ इयं ते नव्यसी
मतिः अग्ने अधायि अस्मत् आ मंदं सुऽजातं सुऽक्रतो० अमूर
दस्म अतिथे ॥७॥ सा ते अग्ने शंसतमा चनिष्ठा भवतु प्रिया तया
वर्धस्व सुऽस्तुतः ॥८॥ सा द्युम्नैः द्युम्निनीं बृहत् उपऽउप श्रवसि
श्रवः दधीत वृचऽतूर्यं ॥९॥ अश्वं इत् गां रथऽप्रात्वेषं इंद्रं न सत्-
ऽपतिं यस्य श्रवांसि तूर्वेथ पन्यं ऽपन्यं च कृष्टयः ॥१०॥ २२॥ यं त्वा
गोपवनः गिरा चनिष्ठत् अग्ने अंगिरः सः पावक श्रुधि हवै ॥११॥
यं त्वा जनांसः ईळते सऽबाधः वाजऽसातये सः बोधि वृचऽतूर्यं
॥१२॥ अहं हुवानः आर्क्षं श्रुतवैरिण मद्ऽच्युतिं शर्धासिऽइव स्तु-
काऽविनां मृक्षा शीर्षा चतुर्णां ॥१३॥ मां चत्वारः आशवः शवि-
ष्ठस्य द्रवित्वः सुऽरथासः अभि प्रयः वक्षन् वयः न तुग्यं ॥१४॥
सत्यं इत् त्वा महेऽनदि परुणि अवदेदिशं न ई आपः अश्वऽदा-
तरः शर्विष्ठात् अस्ति मर्त्यः ॥१५॥ २३॥

॥७५॥ युस्त्व हि देवऽहूतमान् अश्वान् अग्ने रथीऽइव नि हो-
ता पूर्यः सद् ॥१॥ उत नः देव देवान् अच्छ वोचः विदुऽतरः
श्रत् विश्वा वार्या कृधि ॥२॥ त्वं ह यत् यविष्ठ्य सहसः सूनो आ-
ऽहुतऽच्युतऽवा यज्ञियः भुवः ॥३॥ अयं अग्निः सहस्रिणः वाजस्य

अ० ६, अ० ५, व० २८.] ॥ १६२ ॥ [म० ८, अ० ८, सू० ७६.

श॒तिनः प॒तिः मूर्धा क॒विः र॒यीणां ॥४॥ तं ने॒मिं च॒भ॒वः य॒था आ
न॒म॒स्व॒स॒हृतिऽभिः नेदी॒यः य॒ज्ञं अंगि॒रः ॥५॥ २४॥ तस्मै नूनं अ॒-
भिऽद्य॒वे वा॒चा वि॒रू॒प॒ नित्य॒या वृ॒ष्णे चो॒द॒स्व॒सुऽस्तुतिं ॥६॥ कं
ऊं॑ स्वि॒त् अ॒स्य से॒नया अ॒ग्नेः अ॒पाकऽचक्ष॑सः प॒णिं गो॒षु स्त॒रा-
म॒हे ॥७॥ मा नः दे॒वानां॑ वि॒शः प्र॒स्ना॒तीऽइ॒व उ॒साः कृ॒शं न हा॒सुः
अ॒घ्नाः ॥८॥ मा नः स॒म॒स्य दुः॒ऽध्यः परि॒ऽद्वेष॑सः अ॒ह॒तिः ऊ॒र्मिः
न ना॒वँ आ व॒धीत् ॥९॥ नमः ते अ॒ग्ने ओ॒ज॒से गृ॒ण॒तिं दे॒व कृ॒ष्टयः
अ॒मैः अ॒मि॒त्रं अ॒र्द॒य ॥१०॥ २५॥ कु॒वित् सु नः गो॒ऽइष्ट॑ये अ॒ग्ने सं-
ऽवे॒षि॒षः र॒यिं उरु॑ऽकृत् उरु नः कृ॒धि ॥११॥ मा नः अ॒स्मिन् म॒-
हा॒ऽध॒ने परा॑ व॒र्क॒ भार॑ऽभृत् य॒था सं॒ऽव॒र्गे सं र॒यिं ज॒य ॥१२॥ अ॒न्यं
अ॒स्मत् भि॒यै इ॒यं अ॒ग्ने सि॑स॒क्तु दु॒च्छुना॑ व॒र्ध नः अ॒म॒ऽवत् श॒वः
॥१३॥ यस्य॑ अ॒जुष॑त् न॒म॒स्वि॒नः श॒मी अ॒दुःऽम॒ख॒स्य वा तं घ॑ इत्
अ॒ग्निः वृ॒धा अ॒व॒ति ॥१४॥ पर॑स्याः अ॒धि सं॒ऽव॒तः अ॒व॒रान् अ॒भि
आ॒त॒र॒य॒च अ॒हं अ॒स्मि॒तान् अ॒व ॥१५॥ वि॒द्म॒हि ते॒ पुरा॑ व॒यं अ॒ग्ने
पि॒तुः यथा॑ अ॒व॒सः अ॒धः ॥ सु॒प्र॒श्न॒म॒हे ॥१६॥ २६॥

॥७६॥ इ॒मं नु मा॒यिनं॑ हु॒वे इ॒न्द्र ई॒शानं॑ ओ॒ज॒सा म॒रु॒त्वंतं न वृ॒-
ज॒से ॥१॥ अ॒यं इ॒न्द्रः म॒रुत्॑ऽस॒खा वि वृ॒च॒स्य अ॒भि॒न॒त् शि॒रः व॒ज्रेण॑
श॒त॑ऽप॒र्व॒णा ॥२॥ वृ॒ध॒ानः म॒रुत्॑ऽस॒खा इ॒न्द्रः वि वृ॒चं ऐ॒र॒य॒त् सृ॒-
ज॒न् स॒मु॒द्रि॒याः अ॒पः ॥३॥ अ॒यं ह॒ येन॑ वै इ॒न्द्रं स्वः॑ म॒रु॒त्वंता जि॒तं
इ॒द्रेण॑ सोम॑ऽपी॒तये ॥४॥ म॒रु॒त्वंतं च॒जी॒षि॒णं ओ॒ज॒स्वंतं वि॒ऽर॒-
प्ति॒शनं॑ इ॒न्द्रं गीः॑ऽभिः ह॒वाम॑हे ॥५॥ इ॒न्द्रं प्र॒त्नेन॑ म॒न्म॒ना म॒रु॒त्वंतं ह॒-
वाम॑हे अ॒स्य सोम॑स्य पी॒तये ॥६॥ २७॥ म॒रु॒त्वा॒न् इ॒न्द्र मी॒ढुः पि॒ब
सोमं॑ श॒त॑ऽक्र॒तो॒ अ॒स्मिन् य॒ज्ञे पु॒रुऽस्तु॑त् ॥७॥ तुभ्य॑ इ॒त् इ॒न्द्र म॒-

अ० ६. अ० ५. व० ३१.] ॥ १६३ ॥ [म० ८. अ० ८. सू० ७८.]

स्वते सुताः सोमांसः अद्रिऽवः हृदा हूयन्ते उक्थिनः ॥ ८ ॥ पिब
इत् इद्र मरुत् संखा सुतं सोमं दिविष्टिषु वज्रं शिशानः ओजसा
॥ ९ ॥ उत्तिष्ठन् ओजसा सह पीत्वी शिप्रैः अवेपयः सोमं इद्र
चमू सुतं ॥ १० ॥ अनुत्वा रोदसी उभे ऋक्षमाणं अकृपेतां इद्र
यत् दस्युऽहा अभवः ॥ ११ ॥ वाचं अष्टाऽपदीं अहं नवऽसक्तिं
चतुऽस्पृशं इद्रात् परितन्वं ममे ॥ १२ ॥ २८ ॥

॥ ७७ ॥ जज्ञानः नु शतऽक्रतुः वि पृच्छत् इति मातरं के उयाः
के हृष्टिषु ॥ १ ॥ आत् ईश्वसी अब्रवीत् और्णऽवाभं अहीश्रुवं
ते पुत्र संतु निऽतुरः ॥ २ ॥ सं इत् तान् वृचऽहा अखिदत् खे अ-
रान् इव खेदया प्रऽवृद्धः दस्युऽहा अभवत् ॥ ३ ॥ एकया प्रति-
ऽधा अपिबत् साकं सरांसि त्रिंशतं इद्रः सोमस्य काणुका ॥ ४ ॥
अभिगंधर्वे अतृणत् अबुधेषु रजःऽसु आ इद्रः ब्रह्मऽभ्यः इत् वृधे
॥ ५ ॥ २९ ॥ निः अविध्यत् गिरिऽभ्यः आ धारयत् पक्वं ओदन् इद्रः
बुंदं सुऽआततं ॥ ६ ॥ शतऽब्रह्मः इषुः तव सहस्रऽपर्णः एकः इत्
यं इद्र चकृषे युजं ॥ ७ ॥ तेन स्तोतृऽभ्यः आ भर नृऽभ्यः नारिऽभ्यः
अक्षवे सद्यः जातः चतुऽस्थिर ॥ ८ ॥ एता च्यौत्नानि ते कृता व-
धिष्ठानि परीणसा हृदा वीळु अधारयः ॥ ९ ॥ विश्वा इत् ता विष्णुः
आ अभरत् उरुऽक्रमः त्वाऽईषितः शतं महिषान् क्षीरऽपाकं
ओदन् वराहं इद्रः एमुषं ॥ १० ॥ तुविऽक्षं ते सुऽकृतं सुऽमयं धनुः
साधुः बुंदः हिरण्ययः उभा ते बाहू रण्यां सुऽसंस्कृता चतुऽपे
चित् चतुऽवृधा ॥ ११ ॥ ३० ॥

॥ ७८ ॥ पुरोळाशं नः अंधसः इद्रं सहस्रं आ भर शता च शूर

अ० ६, अ० ५, व० ३४.] ॥ १६४ ॥ [म० ८, अ० ८, सू० ७९.

गोनां ॥ १ ॥ आ नः भर विऽअञ्जनं गां अश्वं अभिऽअञ्जनं सचा
मना हिरण्यया ॥ २ ॥ उत नः कर्णोऽशोभना पुरुणि धृष्णो आ
भर त्वं हि श्रुष्विषे वसो ॥ ३ ॥ नकीं वृधीकः इंद्र ते न सुऽसाः न
सुऽदाः उत न अन्यः त्वत् शूर वाघतः ॥ ४ ॥ नकीं इंद्रः निऽकर्तवे
न शक्रः परिऽशक्तवे विश्वं शृणोति पश्यति ॥ ५ ॥ ३१ ॥ सः मन्युं
मर्त्यानां अदव्यः नि चिकीषते पुरा निदः चिकीषते ॥ ६ ॥ ऋत्वं
इत् पूर्यो उदरं तुरस्य अस्ति विधतः वृचऽघ्नः सोमऽपावः ॥ ७ ॥ त्वे
वमूनि संऽगता विश्वा च सोम सोमगा सुऽदातु अपरिऽहृता ॥ ८ ॥
त्वां इत् यवऽयुः मम कामः गव्युः हिरण्यऽयुः त्वां अश्वऽयुः आ
ईषते ॥ ९ ॥ तव इत् इंद्र अहं आऽशसा हस्ते दा च च न आ ददे दिन-
स्य वा मघऽवन् संऽभृतस्य वा पूरि यवस्य काशिना ॥ १० ॥ ३२ ॥

॥ ७९ ॥ अयंकुलुः अगृभीतः विश्वऽजित् उतऽभित् इत् सोमः
ऋषिः विप्रः कार्येन ॥ १ ॥ अभि ऊर्णोति यत् नमं भिषक्ति विश्वं
यत् तुरं प्र ई अंधः ख्यत् निः श्रोणः भूत् ॥ २ ॥ त्वं सोम तनूकृत्ऽभ्यः
वेषऽभ्यः अन्यऽकृतेभ्यः उरु यन्ता असि वरुण ॥ ३ ॥ त्वं चिन्ती तव
दक्षैः दिवः आ पृथिव्याः ऋजीषिन् यावीः अघस्य चित् वेषः
॥ ४ ॥ अर्थिनः यन्ति च इत् अर्थं गच्छान् इत् ददुषः रातिं ववृज्युः
तृष्यतः कामं ॥ ५ ॥ ३३ ॥ विदत् यत् पूर्यं नष्टं उत ई ऋत्ऽयुं ईरयत्
प्र ई आयुः तारीत् अतीर्यं ॥ ६ ॥ सुऽशेवः नः मृळयाकुः अहम-
ऽऋतुः अवातः भव नः सोम शंहदे ॥ ७ ॥ मा नः सोम सं वीविजः
मा वि वीभिष्याः राजन् मा नः हार्दिं त्विषा वृधीः ॥ ८ ॥ अ व यत्
स्वे सधऽस्थे देवानां दुऽमतीः ईक्षे राजन् अप द्विषः सेध मीढुः
अप सिधः सेध ॥ ९ ॥ ३४ ॥

॥ ८० ॥ नहि अन्यं बळा अकरं मडितारै शतऽक्रतो० त्वं नः
 इंद्र मृळय ॥ १ ॥ यः नः शश्वत् पुरा आविथ अमृधः वाजऽसातये
 सः त्वं नः इंद्र मृळय ॥ २ ॥ किं अंग रघऽचोदनः सुन्वानस्य अविता
 इत् असि कुवित सु इंद्र नः शकः ॥ ३ ॥ इंद्र प्र नः रथं अव पश्चात्
 चित् संतं अद्रिऽवः पुरस्तात् एनं मे कृधि ॥ ४ ॥ हंतो नु किं आ-
 ससे प्रथमं नः रथं कृधि उपऽमं वाजऽयु अवः ॥ ५ ॥ ३५ ॥ अव नः
 वाजऽयु रथं सुऽकरं ते किं इत् परि अस्मान् सु जिग्युषः कृधि ॥ ६ ॥
 इंद्र हव्यं स्व पूः असि भद्रा ते एति निःऽकृतं इयं धीः चत्विष्यऽवती
 ॥ ७ ॥ मा सीं अवद्ये आ भाक् उर्वी काष्ठा हितं धनं अपऽआवृक्ताः
 अरत्नयः ॥ ८ ॥ तुरीयं नाम यज्ञियं यदा करः तत् उश्मसि आत्
 इत् पतिः नः ओहसे ॥ ९ ॥ अवीवृधत् वः अमृताः अमदीत् एक-
 ऽद्यूः देवाः उत याः च देवीः तस्मै जुं राधः कृणुत प्रऽशस्तं प्रातः
 मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥ १० ॥ ३६ ॥ ८ ॥

॥ ८१ ॥ आ तु नः इंद्र क्षुऽमंतं चिबं याभं संगृभाय महाऽहस्ती
 दक्षिणेन ॥ १ ॥ विघ्न हि त्वा तुविऽकूर्मिं तुविऽदेष्णं तुविऽमघं
 तुविऽमाचं अवऽभिः ॥ २ ॥ नहि त्वा शूर देवाः न मर्तासः दि-
 त्संतं भीमं न गां वारयंते ॥ ३ ॥ आ इत् जुं नु इंद्र स्तवाम ईशानं
 वस्वः स्वऽराजं न राधसा मर्धिषत् नः ॥ ४ ॥ प्र स्तोषत् उपं गा-
 सिषत् अवत् सामं गीयमानं अभि राधसा जुगुर्त् ॥ ५ ॥ ३७ ॥ आ
 नः भर दक्षिणेन अभि सव्येन प्र मृश इंद्र मा नः वसोः निः भाक्
 ॥ ६ ॥ उपं क्रमस्व आ भर धृषता धृष्णो जनानां अदाशूऽतरस्य
 वेदः ॥ ७ ॥ इंद्र यः जुं नु ते अस्ति वाजः विप्रैभिः सन्निवः अस्मा-

अ० ६. अ० ६. व० ४.]

॥ १६६ ॥

[म० ८. अ० ९. सू० ८३.]

भिः सुतं सनुहि ॥ ८ ॥ सद्यः ऽजुवः ते वाजाः अस्मभ्यं विश्वऽचंद्राः
वशैः च मक्षु जरते ॥ ९ ॥ ३८ ॥ ५ ॥

॥ ८२ ॥ आ प्र द्रव पराऽवतः अर्वाऽवतः च वृचऽहन् मध्वः
प्रति प्रभर्मणि ॥ १ ॥ तीव्राः सोमांसः आ गृहि सुतासः मादयि-
ष्णावः पिबं दधृक्यथा ओचिषे ॥ २ ॥ इषा मंदस्व आत् ऊं ते अरं
वराय मन्यवे भुवत् ते इंद्र शं हृदे ॥ ३ ॥ आ तु अश्वो आ गृहि नि
उक्थानि च हूयसे उपऽमे रोचने दिवः ॥ ४ ॥ तुभ्यं अयं अद्रिऽभिः
सुतः गोभिः श्रीतः मदाय कं प्र सोमः इंद्र हूयते ॥ ५ ॥ १ ॥ इंद्रं शुधि
सु मे हवँ अस्मे सुतस्य गोऽमंतः वि पीतिं तृप्तिं अश्नुहि ॥ ६ ॥ यः
इंद्रं च मसेषु आ सोमः च मूषु ते सुतः पिबं इत् अस्य त्वं ईशिषे
॥ ७ ॥ यः अपऽसु चंद्रमाः ऽइव सोमः च मूषु दहंशे पिबं इत् अस्य
त्वं ईशिषे ॥ ८ ॥ यं ते श्येनः पदा आ अभरत् तिरः रजांसि अस्पृतं
पिबं इत् अस्य त्वं ईशिषे ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ ८३ ॥ देवानां इत् अवं महत् तत् आ वृणीमहे वयं वृणां
अस्मभ्यं ऊतये ॥ १ ॥ ते नः संतु युजः सदा वरुणः मित्रः अर्यमा
वृधासः च प्रऽचेतसः ॥ २ ॥ अति नः विष्पिता पुरु नौभिः अपः
न पर्षथ यूयं चतस्य रथ्यः ॥ ३ ॥ वामं नः अस्तु अर्यमन् वामं व-
रुणं शंस्यं वामं हि आऽवृणीमहे ॥ ४ ॥ वामस्य हि प्रऽचेतसः ई-
शानासः रिशादसः न ईं आदित्याः अघस्य यत् ॥ ५ ॥ ३ ॥ वयं इत्
वः सुऽदानवः क्षियंतः यांतः अध्वन् आ देवाः वृधाय हूमहे ॥ ६ ॥
अधि नः इंद्र एषां विष्णो सऽजात्यानां इत् मरुतः अश्विना ॥ ७ ॥
प्र भ्रातृऽत्वं सुऽदानवः अध द्विता समान्या मातुः गर्भे भ्रा-

महे॥८॥ यूयं हि स्थ सुऽदानवः इन्द्रोऽज्येष्ठाः अभिऽद्यवः अधचित्
वः उत ब्रुवे॥९॥४॥

॥८४॥ प्रेष्टवः अतिथिं स्तुषे मित्रं इव प्रियं अग्निं रथेन वेद्यं
॥१॥ कविं इव प्रचेतसं यं देवासः अध द्विता नि मर्त्येषु आ-
ऽदधुः ॥२॥ त्वं यविष्ठ दाशुषः नृन् पाहि शृणुधि गिरः रक्ष तोकं
उत त्मना॥३॥ कया ते अग्ने अंगिरः ऊर्जः नपात् उपऽस्तुतिं व-
राय देव मन्यवे॥४॥ दाशेम कस्य मनसा यज्ञस्य सहसः यहो क्त
जं वोचे इदं नमः॥५॥५॥ अध त्वं हि नः करः विश्वाः अस्मभ्यं
सुऽक्षितीः वाजं इव विणसः गिरः ॥६॥ कस्य नूनं परीणसः धियः
जिन्वसि दं पते गोऽसाता यस्य ते गिरः ॥७॥ तं मर्जयन्त सुऽक्रतुं
पुरऽयावानं आजिषु स्वेषु क्षयेषु वाजिनं ॥८॥ क्षेति क्षेमेभिः
साधुऽभिः नकिः यं घ्नन्ति हन्ति यः अग्ने सुऽवीरः एधते॥९॥६॥

॥८५॥ आ मे हवँ नासत्या अश्विना गच्छतं युवं मध्वः सोमस्य
पीतये॥१॥ इमं मे स्तोमं अश्विना इमं मे शृणुतं हवँ मध्वः सोम-
स्य पीतये॥२॥ अयं वां कृष्णः अश्विना हवन्ते वाजिनीऽवसू० म-
ध्वः सोमस्य पीतये॥३॥ शृणुतं जरितुः हवँ कृष्णस्य स्तुवतः न-
रा मध्वः सोमस्य पीतये॥४॥ छदिः यन्तं अदाभ्यं विप्राय स्तुवते न-
रा मध्वः सोमस्य पीतये॥५॥७॥ गच्छतं दाशुषः गृहं इत्या स्तु-
वतः अश्विना मध्वः सोमस्य पीतये॥६॥ युं जाथां रासभं रथे वी-
कुऽअंगे वृषणऽवसू० मध्वः सोमस्य पीतये॥७॥ त्रिऽवंधुरेण
त्रिऽवृता रथेन आ यातं अश्विना मध्वः सोमस्य पीतये॥८॥ नु

मे गिरः नासत्या अश्विना प्र अवतं युवं मध्वः सोमस्य पीतये
॥ ९॥ ८ ॥

॥ ८६ ॥ उभा हि दसा भिषजा मयः ऽभुवा उभा दक्षस्य वचसः
बभूवथुः ता वां विश्वकः हवते तनूऽकृथे मा नः वि यौष्टं सख्या मु-
मोचतं ॥ १ ॥ कथा नूनं वां विऽमनाः उपं स्तवत् युवं धियै ददथुः
वस्यः ऽइष्टये ता वां विश्वकः हवते तनूऽकृथे मा नः वि यौष्टं स-
ख्या मुमोचतं ॥ २ ॥ युवं हि स्म पुरुऽभुजा इमं एधतुं विष्णां ध्वे द-
दथुः वस्यः ऽइष्टये ता वां विश्वकः हवते तनूऽकृथे मा नः वि यौष्टं
सख्या मुमोचतं ॥ ३ ॥ उत त्वं वीरं धनऽसां ऋजीषिणं दूरे चित्
संतं अवसे हवामहे यस्य स्वादिष्टा सुऽमतिः पितुः यथा मा नः
वि यौष्टं सख्या मुमोचतं ॥ ४ ॥ ऋतेन देवः सविता शंऽआयते
ऋतस्य ऋगं उर्विया वि पप्रथे ऋतं ससाह महि चित् पृतन्यतः
मा नः वि यौष्टं सख्या मुमोचतं ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥ ८७ ॥ द्युन्नी वां स्तोमः अश्विना क्रिविः न सेकं आ गतं
मध्वः सुतस्य सः दिवि प्रियः नरा पातं गौरौ ऽइव इरिणे ॥ १ ॥
पिबतं घर्मे मधुऽमंतं अश्विना आ बर्हिः सीदतं नरा ता मं-
दसाना मनुषः दुरोणे आ नि पातं वेदसा वयः ॥ २ ॥ आ वां
विश्वाभिः ऊतिऽभिः प्रियऽमेधाः अहूषत ता वर्तिः यातं उपं
वृक्तऽबर्हिषः जुष्टं यज्ञं दिविष्टिषु ॥ ३ ॥ पिबतं सोमं मधुऽमंतं
अश्विना आ बर्हिः सीदतं सुऽमत् ता ववृधानौ उपं सुऽस्तुतिं
दिवः गतं गौरौ ऽइव इरिणं ॥ ४ ॥ आ नूनं यातं अश्विना अश्वेभिः
प्रुषितप्सुऽभिः दसा हिरण्यऽवर्तनीं शुभः पती पातं सोमं

अ० ६. अ० ६. व० १२.] ॥ १६९ ॥ [म० ८. अ० ९. सू० ८९.]

च॒तुऽवृ॒धा ॥ ५ ॥ व॒यं हि वां ह॒वाम॑हे वि॒प॒न्य॒वः वि॒प्रा॑सः वाज॑-
ऽसा॒तये॑ ता व॒ल्गू' द॒स्ना पु॒रुऽद॑स॒सा धि॒या अ॒श्वि॒ना श्रु॒ष्टी आ
ग॒तं ॥ ६ ॥ १० ॥

॥ ८८ ॥ तं वः द॒स्मं च॒तिऽस॑हं व॒सोः म॑दा॒नं अ॒ध॒सः अ॒भि व॒त्सं
न स्व॑स॒रेषु॑ धे॒नवः इ॒न्द्रं गीः॑ ऽभिः न॒वाम॑हे ॥ १ ॥ द्यु॒क्षं सु॒ऽदानुं॑ त-
वि॒षी॒भिः आऽवृ॑तं गि॒रिं न पु॒रुऽभो॑ज॒सं क्षु॒मंतं॑ वाजं॑ श॒तिनं॑ स-
ह॒स्रिणं॑ म॒क्षु गोऽम॑तं ई॒महे ॥ २ ॥ न त्वा बृ॒हंतः॑ अ॒द्रयः॑ व॒रंते इ॒न्द्र
वी॒ळवः॑ यत् दि॒त्स॒सि स्तु॒वते॑ माऽव॑ते व॒सु न॒किः तत् आ मि॒ना-
ति॒ते ॥ ३ ॥ यो॒द्धा अ॒सि क्र॒त्वा श॑व॒सा उ॒त द॑स॒ना वि॒श्वा जा॒ता अ॒भि
म॒ज्मना॑ आ त्वा अ॒यं अ॒र्कः ऊ॒तये॑ व॒वर्त॑ति यं गो॒त॒माः अ॒जीज॑-
नन् ॥ ४ ॥ प्र हि रि॒रि॒क्षे ओ॒ज॒सा दि॒वः अ॒न्ते॒भ्यः परि॑ न त्वा वि॒व्या च
रजः॑ इ॒न्द्र पा॒र्थि॒वं अ॒नु स्व॒धां व॒वक्षि॑थ ॥ ५ ॥ न॒किः परि॑ष्टिः म॒घ-
ऽवन् म॒घस्य॑ ते यत् दा॒प्नुषे॑ द॒श॒स्य॒सि अ॒स्माकं॑ बो॒धि उ॒च॒थस्य॑
चो॒दि॒ता म॑हि॒ष्ठः वाज॑ऽसा॒तये ॥ ६ ॥ ११ ॥

॥ ८९ ॥ बृ॒हत् इ॒न्द्राय॑ गा॒य॒त म॑रुतः वृ॒च॒हं॑ ऽत॒मं येन॑ ज्योतिः
अ॒र्जन॑यन् च॒तुऽवृ॒धः दे॒वं दे॒वाय॑ जागृ॒वि ॥ १ ॥ अप॑ अ॒ध॒म॒त् अ॒-
भिऽश॑स्तीः अ॒श॒स्तिऽहा अ॒थ इ॒न्द्रः द्यु॒क्षी आ अ॒भ॒व॒त् दे॒वाः ते इ॒न्द्र
स॒ख्याय॑ ये॒मिरे॑ बृ॒हत्॑ ऽभानो॑ म॒रुत्॑ ऽग॒ण ॥ २ ॥ प्र वः॑ इ॒न्द्राय॑ बृ॒हते॑
म॒रुतः॑ ब्र॒ह्म अ॒र्च॒त वृ॒चं ह॒न॒ति वृ॒च॒ऽहा श॒त॑ ऽक्र॒तुः व॒जे॒ण श॒त-
ऽप॑र्व॒णा ॥ ३ ॥ अ॒भि प्र भ॑र धृ॒ष॒ता धृ॒ष॒त् ऽम॒नः श्र॑वः चि॒त्ते अ॒-
स॒त् बृ॒हत् अ॒र्षे॒तु आ॒पः ज॑व॒सा वि मा॒तरः॑ ह॒नः वृ॒चं ज॑य॒ स्वः॑
॥ ४ ॥ यत् जा॒य॒थाः अ॒पू॒र्य्य म॒घऽवन् वृ॒च॒ऽह॒त्याय॑ तत् पृ॒थि॒वीं

अप्रथयः तत् अस्तथाः उत द्यां ॥५॥ तत् ते यज्ञः अजायत तत्
अर्कः उत हस्कृतिः तत् विश्वं अभिऽभूः असि यत् जातं यत् च
जन्तुं ॥६॥ आमासु पक्वं ऐरयः आसूर्यो रोहयः दिवि घमैनं सामन्
तपत् सुवृक्तिऽभिः जुष्टं गिर्वणसे बृहत् ॥७॥ १२॥

॥९०॥ आ नः विश्वासु हव्यः इंद्रः समन्तऽसु भूषतु उप ब्रह्माणि
सर्वानानि वृचऽहा परमऽज्याः ऋचीषमः ॥१॥ त्वं दाता प्रथमः
राधसां असि असि सत्यः ईशानऽकृत तु विऽद्युम्नस्य युज्या आ वृ-
णीमहे पुत्रस्य शवसः महः ॥२॥ ब्रह्म ते इंद्र गिर्वणः क्रियंते अ-
नन्ति ह्युता इमा जुषस्व हरिऽअश्व योजना इंद्र या ते अमन्महि
॥३॥ त्वं हि सत्यः मघऽवन् अनानतः वृत्रा भूरि निऽञ्जसे सः
त्वं शविष्ठ वज्रऽहस्त दाशुषे अवाचै रयिं आ कृधि ॥४॥ त्वं इंद्र य-
शाः असि ऋजीषी शवसः पते त्वं वृत्राणि हंसि अप्रतीनि एकः
इत् अनुक्ता चर्षणिऽधृता ॥५॥ तं ऊं त्वा नूनं असुर प्रऽचेतसं
राधः भागंऽइव इमहे महीऽइव कृत्तिः शरणा ते इंद्र प्र ते सुम्ना
नः अश्ववन् ॥६॥ १३॥

॥९१॥ कन्या वाः अवऽयती सोमं अपि सुता अविदत् अस्तं
भरंती अब्रवीत् इंद्राय सुन वै त्वा शक्राय सुन वै त्वा ॥१॥ असौ यः
एषि वीरकः गृहं गृहं विऽचाकशत् इमं जंभेऽसुतं पिब धाना-
ऽवतं करंभिणं अपूपऽवतं उक्थिनं ॥२॥ आ च न त्वा चिकित्सा-
मः अधि च न त्वा न इमसि शनैःऽइव शनकैःऽइव इंद्राय इंद्रो
परि स्रव ॥३॥ कुवित् शकत् कुवित् करत् कुवित् नः वस्यसः करत्
कुवित् पतिऽद्विषः यतीः इंद्रेण संऽगमामहे ॥४॥ इमानि वीणि

अ० ६. अ० ६. व० १८.] ॥ १७१ ॥ [म० ८. अ० ९. सू० ९२.

विष्टपा तानि इंद्र वि रोहय शिरः ततस्य उर्वरा आत् इदं मे उप
उदरे ॥५॥ असौ च या नः उर्वरा आत् इमां तन्वं मम अथो ततस्य
यत् शिरः सर्वा तारोमशा कृधि ॥६॥ खे रथस्य खे अनसः खे युगस्य
शतऽऽक्रतो० अपालां इंद्र त्रिः पूत्वी अकृणोः सूर्येऽत्वचं ॥७॥ १४॥

॥९२॥ पातं आ वः अंधसः इंद्रं अभि प्र गायत विश्वऽसहं श-
तऽऽक्रतुं महिष्ठं चर्षणीनां ॥१॥ पुरुऽहूतं पुरुऽस्तुतं गाथान्यं सन-
ऽश्रुतं इंद्रः इति ब्रवीत न ॥२॥ इंद्रः इत नः महानां दाता वाजानां
नृतुः महान् अभिऽद्भु आ यमत् ॥३॥ अपात् जुं शिप्री अंधसः
सुऽदक्षस्य प्रऽहोषिणः इंदोः इंद्रः यवऽआशिरः ॥४॥ तं जुं अभि
प्र अर्चत इंद्रं सोमस्य पीतये तत् इत् हि अस्य वर्धनं ॥५॥ १५॥
अस्य पीत्वा मदानां देवः देवस्य ओजसा विश्वा अभिभुवंता भु-
वत् ॥६॥ त्वं जुं वः सचाऽसहं विश्वा सु गीर्षु आऽयतं आ च्यवयसि
ऊतये ॥७॥ युध्मं संतं अनर्वाणं सोमऽपां अनपऽच्युतं नरं अ-
वार्यऽऽक्रतुं ॥८॥ शिष्यं नः इंद्र रायः आ पुरु विद्वान् ऋचीषम
अव नः पार्ये धने ॥९॥ अतः चित् इंद्र नः उप आ याहि शत-
ऽवाजया इषा सहस्रऽवाजया ॥१०॥ १६॥ अयाम धीऽवतः धियः
अर्वत्ऽभिः शक्र गोऽदरे जयेम पृतऽसु वज्रिऽवः ॥११॥ वयं जुं
त्वा शतऽऽक्रतो० गावः न यवसेषु आ उक्थेषु रणायामसि ॥१२॥
विश्वा हि मर्त्येऽत्वना अनुऽकामा शतऽऽक्रतो० अगन्म वज्रिन्
आऽशसः ॥१३॥ त्वे सु पुत्र श्वसः अवृचन् कामऽकातयः नत्वां
इंद्र अति रिच्यते ॥१४॥ सः नः वृषन् सनिष्ठया सं घोरया द्रवि-
त्वा धिया अविद्धि पुरंऽध्या ॥१५॥ १७॥ यः ते नूनं शतऽऽक्रतो०
इंद्र द्युम्निऽतमः मदः तेन नूनं मदे मदेः ॥१६॥ यः ते चित्रश्व-

अ० ६. अ० ६. व० २१.] ॥ १७२ ॥ [म० ८. अ० ९. सू० ९३.

वःऽतमः यः इन्द्र वृचहन्ऽतमः यः ओजःऽदातमः मदः ॥ १७ ॥ विद्म
हि यः ते अद्रिऽवः त्वाऽदत्तः सत्य सोमऽपाः विश्वा सु दस्म कृष्टिषु
॥ १८ ॥ इन्द्राय मङ्गने सुतं परि स्तोभन्तु नः गिरः अर्के अर्चेतु कारवः
॥ १९ ॥ यस्मिन् विश्वाः अधि श्रियः रणंति सप्त संऽसदः इन्द्रं सुते
हवामहे ॥ २० ॥ १८ ॥ चिऽकटुकेषु चेतनं देवासः यज्ञं अन्नत तं इत्
वर्धन्तु नः गिरः ॥ २१ ॥ आ त्वा विशन्तु इन्द्रवः समुद्रंऽइव सिधवः
न त्वा इन्द्र अतिरिच्यते ॥ २२ ॥ विव्यकथं महिना वृषन् भक्षं सो-
मस्य जागृवे यः इन्द्र जठरैषु ते ॥ २३ ॥ अरं ते इन्द्र कुक्ष्यं सोमः भवतु
वृचऽहन् अरं धामऽभ्यः इन्द्रवः ॥ २४ ॥ अरं अश्वाय गायति श्रुत-
ऽकक्षः अरं गवै अरं इन्द्रस्य धात्रे ॥ २५ ॥ अरं हि स्म सुतेषु नः सो-
मेषु इन्द्र भूषसि अरं ते शक्र दावने ॥ २६ ॥ १९ ॥ पराकाक्षात् चित्
अद्रिऽवः त्वा नक्षन्त नः गिरः अरं गमाम ते वयं ॥ २७ ॥ एव हि
असि वीरऽयुः एव शूरः उत स्थिरः एव ते राध्वं मनः ॥ २८ ॥ एव
रातिः तुविऽमघ विश्वेभिः धायि धातुऽभिः अध चित् इन्द्र मे सचा
॥ २९ ॥ मो सु ब्रह्माऽइव तद्रयुः भुवः वाजानां पते मत्स्वं सुतस्य
गोऽमतः ॥ ३० ॥ मा नः इन्द्र अभि आऽदिशः सूरः अक्षुषु आयमन्
त्वा युजा वनेम तत् ॥ ३१ ॥ त्वया इत् इन्द्र युजा वयं प्रति ब्रुवीमहि
स्पृधः त्वं अस्माकं तव स्मसि ॥ ३२ ॥ त्वा इत् हि त्वाऽयवः अनु-
ऽनोनुवतः चरान् सखायः इन्द्र कारवः ॥ ३३ ॥ २० ॥

॥ ९३ ॥ उत् घ इत् अभि श्रुतऽमघं वृषभं नयंऽअपसं अस्तारं
एषि सूर्य ॥ १ ॥ नव यः नवतिं पुरः बिभेद बाहुऽओजसा अहिं च
वृचऽहा अवधीत् ॥ २ ॥ सः नः इन्द्रः शिवः सखा अश्वऽवत् गोऽमत
यवऽमत उरुधाराऽइव दोहते ॥ ३ ॥ यत् अद्य कत् च वृचऽहन्

उ॒तऽअ॒गाः अ॒भि सूर्य॑ स॒र्वे तत् इ॒न्द्र ते॒ व॒र्षे ॥४॥ यत् वा प्रऽवृ॒ष्ट
 स॒त्तऽप॒ते न म॒रै इति॑ म॒न्यसे॒ उ॒तो तत् स॒त्यं इत् तव॑ ॥५॥ २१॥ ये
 सोमा॑सः प॒राऽव॒ति ये अ॒र्वाऽव॒ति सु॒न्विरे स॒र्वान् तान् इ॒न्द्र ग॒-
 च्छ॒सि ॥६॥ तं इ॒न्द्र वा॒ज॒या॒म॒सि म॒हे वृ॒चाय॑ ह॒न्त॒वे सः वृ॒षा वृ॒षभः
 भुव॑त् ॥७॥ इ॒न्द्रः सः दाम॑ने कृतः अ॒जिष्ठः सः म॒र्दे हि॒तः द्यु॒म्नी द्यो॒-
 की॑सः सो॒म्यः ॥८॥ गि॒रा व॒ज्रः न संऽभृ॑तः सऽब॒लः अ॒न॒पऽच्यु॑तः
 व॒व॒क्षे च॒ष्टः अ॒स्तुतः ॥९॥ दुः॒ऽगे चि॒त् नः सु॒ऽगं कृ॒धि गृ॒णानः
 इ॒न्द्र गि॒र्व॒णः त्वं च म॒घऽव॒न् व॒र्षः ॥१०॥ २२॥ य॒स्य ते नु चि॒त् आ॒-
 ऽदि॒शं न मि॒न॒न्ति स्व॒ऽराज्यं॑ न दे॒वः न अ॒ग्निऽगुः॑ ज॒नः ॥११॥ अ॒ध
 ते अ॒प्र॒तिऽस्तु॑तं दे॒वी श्रु॒षमँ स॒प॒र्य॒तः उ॒भे सु॒ऽशि॒म॒ रोद॑सी ॥१२॥
 त्वं ए॒तत् अ॒धा॒र॒यः कृ॒ष्णासु॑ रोहि॒णीषु॑ च प॒रु॒ष्णीषु॑ रु॒शन्त॑ प॒र्यः
 ॥१३॥ वि यत् अ॒हं अ॒ध त्वि॒षः वि॒श्वे दे॒वा॒सः अ॒क्र॒मुः वि॒दत् मृ॒-
 ग॒स्य॑ तान् अ॒मः ॥१४॥ आ॒त् ऊं मे निऽव॒रः भुव॑त् वृ॒त्रऽहा अ॒दिष्ट
 पौ॒ंस्यं अ॒जा॒तऽश॑त्रुः अ॒स्तुतः ॥१५॥ २३॥ श्रु॒तं वः वृ॒त्रह॑न्ऽत॒मं
 प्र श॒र्धं च॒र्ष॒णीनां॑ आ श्रु॒षे रा॒ध॒से म॒हे ॥१६॥ अ॒या धि॒या च॒ ग॒व्य॒-
 ऽया पु॒रु॒ऽनाम॑न् पु॒रु॒ऽस्तु॑त यत् सो॒मैऽसो॒मे आ अ॒भ॒वः ॥१७॥
 बो॒धित॑ऽम॒नाः इ॒त् अ॒स्तु नः वृ॒त्रऽहा भूरि॑ऽआ॒सु॒तिः श्रु॒णोतु॑ श॒-
 क्रः आ॒ऽशि॒षं ॥१८॥ क॒या त्वं नः ऊ॒त्या अ॒भि प्र म॑न्द॒से वृ॒षन् क॒या
 स्तो॒तुऽभ्यः॑ आ भ॒र ॥१९॥ क॒स्य वृ॒षा सु॒ते स॒चा नि॒यु॒त्वा॒न् वृ॒षभः
 र॒ण॒त् वृ॒त्रऽहा सो॒मऽपी॑तये ॥२०॥ २४॥ अ॒भि सु॒नः त्वं र॒यिं म॑न्द॒-
 सा॒नः स॒ह॒स्रि॒णं प्रऽय॑न्ता बो॒धि दा॒श्रु॒षे ॥२१॥ प॒त्नीऽव॑न्तः सु॒ताः
 इ॒मे उ॒श॑न्तः य॒न्ति वी॒तये॑ अ॒पां ज॒ग्मिः निऽचु॑पु॒णः ॥२२॥ इ॒ष्टाः हो॒-
 चाः अ॒सृ॒क्ष॒त् इ॒न्द्र वृ॒धा॒सः अ॒ध्वरे॑ अ॒च्छ अ॒वऽभृ॑यं अ॒ज॒सा ॥२३॥
 इ॒ह त्या स॒धऽमा॑द्या ह॒री हिर॑ण्यऽके॒श्या वो॒ऽह्नां अ॒भि प्र॑यः

अ० ६, अ० ६, व० २९.] ॥ १७४ ॥ [म० ८, अ० १०, सू० ९४.

हितं ॥ २४ ॥ तुभ्यं सोमाः सुताः इमे स्त्रीणं बर्हिः विभाऽवसो०
 स्तोतृऽभ्यः इंद्रं आ वह ॥ २५ ॥ २५ ॥ आ ते दक्षं वि रोचना दधत् र-
 त्ना वि दाश्रुषे स्तोतृऽभ्यः इंद्रं अर्चत ॥ २६ ॥ आ ते दधामि इन्द्रियं
 उक्था विश्वा शतऽक्रतो० स्तोतृऽभ्यः इंद्रं मृळय ॥ २७ ॥ भद्रं भद्रं
 नः आ भर इषं ऊर्जं शतऽक्रतो० यत् इंद्रं मृळयासि नः ॥ २८ ॥ सः
 नः विश्वानि आ भर सुवितानि शतऽक्रतो० यत् इंद्रं मृळयासि
 नः ॥ २९ ॥ त्वां इत् वृचहन्ऽतमं सुतऽवतः हवामहे यत् इंद्रं मृळ-
 यासि नः ॥ ३० ॥ २६ ॥ उपं नः हरिऽभिः सुतं याहि मदानां पते उपं
 नः हरिऽभिः सुतं ॥ ३१ ॥ द्विता यः वृचहन्ऽतमः विदे इंद्रं शत-
 क्रतुः उपं नः हरिऽभिः सुतं ॥ ३२ ॥ त्वं हि वृचऽहन् एषां पाता
 सोमानां असि उपं नः हरिऽभिः सुतं ॥ ३३ ॥ इंद्रं इषे ददातु नः
 ऋभुक्षणं ऋभुं रयिं वाजी ददातु वाजिनं ॥ ३४ ॥ २७ ॥ ९ ॥

॥ ९४ ॥ गौः धयति मरुतां अवस्युः माता मघोनां युक्ता बर्हिः
 रथानां ॥ १ ॥ यस्याः देवाः उपऽस्थे व्रता विश्वे धारयन्ति सूर्यामासा
 हशेकं ॥ २ ॥ तत् सु नः विश्वे अर्यः आ सदा गृणन्ति कारवः मरुतः
 सोमंऽपीतये ॥ ३ ॥ अस्ति सोमः अयं सुतः पिबन्ति अस्य मरुतः
 उत स्वऽराजः अश्विना ॥ ४ ॥ पिबन्ति मित्रः अर्यमा तनां पूतस्य
 वरुणः चिऽसधस्थस्य जाऽवतः ॥ ५ ॥ उतो नु अस्य जोषं आ इंद्रः
 सुतस्य गोऽमंतः प्रातः होताऽइव मत्सति ॥ ६ ॥ २८ ॥ कत् अत्विषन्त
 सूरयः तिरः आपःऽइव सिधः अर्षन्ति पूतऽदक्षसः ॥ ७ ॥ कत् वः
 अद्य महानां देवानां अवः वृणे तमना च दुस्मऽवर्चसां ॥ ८ ॥ आ
 ये विश्वा पार्थिवानि पप्रथन् रोचना दिवः मरुतः सोमंऽपीतये
 ॥ ९ ॥ त्वान्नु पूतऽदक्षसः दिवः वः मरुतः हुवे अस्य सोमस्य पी-

अ० ६. अ० ६. व० ३२.] ॥ १७५ ॥ [म० ८. अ० १०. सू० ९६.]

तये ॥ १० ॥ त्वान् नु ये वि रोदसी तस्तुभुः मरुतः हुवे अस्य सो-
मस्य पीतये ॥ ११ ॥ त्वं नु मारुतं गुणं गिरिऽस्थां वृषणं हुवे अस्य
सोमस्य पीतये ॥ १२ ॥ २९ ॥

॥ १५ ॥ आ त्वा गिरः रथीऽइव अस्थुः सुतेषु गिर्वणः अभि
त्वा स अनुषत् इद्रं वत्सं न मातरः ॥ १ ॥ आ त्वा शुक्राः अचुच्यवुः
सुतासः इद्रं गिर्वणः पिबं तु अस्य अंधसः इद्रं विश्वासु ते हितं ॥ २ ॥
पिबं सोमं मदाय कं इद्रं श्येनऽआभृतं सुतं त्वं हि शश्वतीनां पतिः
राजा विशां असि ॥ ३ ॥ श्रुधि हवै तिरथ्याः इद्रं यः त्वा सपर्यति
सुऽवीर्यस्य गोऽमतः रायः पूधिं महान् असि ॥ ४ ॥ इद्रं यः ते न-
वीयसीं गिरं मद्रां अजीजनत् चिकित्वित्ऽमनसं धियं प्रत्नां
ऋतस्य पिप्युषीं ॥ ५ ॥ ३० ॥ तं जुं स्तवाम यं गिरः इद्रं उक्थानि
ववृधुः पुरुणि अस्य पौंस्यां सिसांसतः वनामहे ॥ ६ ॥ एतो
नु इद्रं स्तवाम शुद्धं शुद्धेन साम्ना शुद्धैः उक्थैः ववृध्वासं शुद्धः
आशीऽवान् ममन्तु ॥ ७ ॥ इद्रं शुद्धः नः आ गृहि शुद्धः शुद्धाभिः
ऋतिऽभिः शुद्धः रयिं नि धारय शुद्धः ममद्भिः सोम्यः ॥ ८ ॥ इद्रं शु-
द्धः हि नः रयिं शुद्धः रत्नानि दाशुषे शुद्धः वृत्राणि जिघ्रसे शुद्धः
वाजं सिसांससि ॥ ९ ॥ ३१ ॥

॥ ९६ ॥ अस्मै उषसः आ अतिरंतं यामं इंद्राय नक्तं ऊर्म्यीः सु-
ऽवाचः अस्मै आपः मातरः सप्त तस्युः नृऽभ्यः तरायसिंधवः सु-
ऽपाराः ॥ १ ॥ अतिऽविद्धा विथुरेण चित् अस्त्वा चिः सप्त सानु
संऽहिता गिरीणां न तत् देवः न मर्त्यैः तुतुर्यात् यानि प्रऽवृद्धः
वृषभः चकार ॥ २ ॥ इद्रस्य वज्रः आयसः निऽमिष्ठः इद्रस्य बाह्नोः

अ० ६, अ० ६, व० ३४.] ॥ १७६ ॥ [म० ८, अ० १०, सू० ९६,

भूयिष्ठं ओजः शीर्षेण इन्द्रस्य क्रतवः निरेके आसन् आ ईषन् श्रुतिं
उपाके ॥३॥ मन्येत्वा यज्ञियं यज्ञियानां मन्येत्वा च्यवनं अच्युता-
नां मन्येत्वा सत्त्वनां इन्द्रं केतुं मन्येत्वा वृषभं चर्षणीनां ॥४॥ आ यत्
वज्रं बाह्वोः इन्द्र धत्से मदऽच्युतं अहये हन्तवै ऊं प्र पर्वताः अन-
वन्त प्रगावः प्र ब्रह्माणः अभिऽनर्थातः इन्द्र ॥५॥ ३२॥ तं ऊं स्तवाम
यः इमा जजान विश्वा जातानि अवराणि अस्मात् इद्रेण मित्रं
दिधिषेम गीऽभिः उपो नमऽभिः वृषभं विशेम ॥६॥ वृचस्य
त्वा श्वसथात् ईषमाणाः विश्वे देवाः अजहुः ये सखायः मरुत-
ऽभिः इन्द्र सख्यं ते अस्तु अथ इमाः विश्वाः पृतनाः जयासि ॥७॥
चिः षष्टिः त्वा मरुतः ववृधानाः उसाः इव राशयः यज्ञियांसः
उप त्वा आ इमः कृधिनः भागऽधेयं शुष्मं ते एना हविषा विधेम
॥८॥ तिम्रं आयुधं मरुतां अनीकं कः ते इन्द्र प्रति वज्रं दधर्ष अ-
नायुधासः असुराः अदेवाः चक्रेण तान् अप वप ऋजीषिन्
॥९॥ महे उयाय तवसे सुऽवृक्तिं प्र ईरय शिवऽतमाय पश्वः गि-
र्वाहसे गिरः इन्द्राय पूर्वीः धेहि तन्वे कुवित् अंग वेदत् ॥१०॥ ३३॥
उक्थऽवाहसे विऽभ्वे मनीषां दुर्णा न पारं ईरय नदीनां नि स्पृश
धिया तन्वि श्रुतस्य जुष्टऽतरस्य कुवित् अंग वेदत् ॥११॥ तत् वि-
विद्धि यत् ते इन्द्रः जुजोषत् स्तुहि सुऽस्तुतिं नमसा आ विवास उप
भूष जरितः मा रुवण्यः श्रवय वाचं कुवित् अंग वेदत् ॥१२॥ अव
द्रुप्सः अंशुऽमतीं अतिष्ठत् इयानः कृष्णः दशऽभिः सहस्रैः आ-
वन्तं इन्द्रः शच्या धर्मन्तं अप स्नेहितीः नृऽमनाः अधत् ॥१३॥ द्रु-
प्सं अपश्यं विषुणे चरन्तं उपऽहरे नद्यः अंशुऽमत्याः नभः न कृ-
ष्णं अवतस्थिऽवांसं इयामि वः वृषणः युध्यन्त आजौ ॥१४॥ अध
द्रुप्सः अंशुऽमत्याः उपऽस्थे अधारयत् तन्वं तिल्विषाणः विशः

अ० ६. अ० ६. व० ३७.] ॥ १७७ ॥ [म० ८. अ० १०. सू० ९७.]

अदेवीः अभि आऽचरतीः बृहस्पतिना युजा इन्द्रः ससहे ॥ १५ ॥ ३४ ॥
 त्वं ह त्यत् सप्तऽभ्यः जायमानः अश्वऽभ्यः अभवः श्वः इन्द्र गूळहे
 द्यावापृथिवी अन्तु अविन्दुः विभुमतऽभ्यः भुवनेभ्यः रणं धाः
 ॥ १६ ॥ त्वं ह त्यत् अप्रतिऽमानं ओजः वज्रेण वज्रिन् धृषितः ज-
 घंय त्वं णुणस्य अव अतिरः वर्धचैः त्वं गाः इन्द्र शय्या इत् अविन्दुः
 ॥ १७ ॥ त्वं ह त्यत् वृषभ चर्षणीनां घनः वृचाणां तविषः बभूय त्वं
 सिंधून् असृजः तस्तभानान् त्वं अपः अजयः दासऽपत्नीः ॥ १८ ॥
 सः सुऽक्रतुः रणिता यः सुतेषु अन्तुत्तऽमन्युः यः अहाऽइवरेवान्
 यः एकः इत् नरि अपांसि कर्ता सः वृत्रऽहा प्रति इत् अन्यं आहुः
 ॥ १९ ॥ सः वृत्रऽहा इन्द्रः चर्षणिऽधृतं तं सुऽस्तुत्या हव्यं हुवेम सः
 प्रऽअविता मघऽवा नः अधिऽवक्ता सः वाजस्य अवस्यस्य दा-
 ता ॥ २० ॥ सः वृत्रऽहा इन्द्रः ऋभुक्षाः सद्यः जज्ञानः हव्यः बभूव
 कृषन् अपांसि नयी पुरुणि सोमः न पीतः हव्यः सखिऽभ्यः
 ॥ २१ ॥ ३५ ॥

॥ ९७ ॥ याः इन्द्र भुजः आ अभरः स्वऽवान् असुरेभ्यः स्तोतारं
 इत् मघऽवन् अस्य वर्धय ये च त्वे वृक्तऽवर्हिषः ॥ १ ॥ यं इन्द्र दधिषे
 त्वं अश्वं गां भागं अश्वयं यजमाने सुन्वति दक्षिणाऽवति तस्मिन्
 तं धेहि मा पणौ ॥ २ ॥ यः इन्द्र सस्ति अव्रतः अनुऽस्वापं अदेवऽयुः
 स्वैः सः एवैः सुमुरत् पोथं रयिं सनुतः धेहि तं ततः ॥ ३ ॥ यत् शक्र
 असि पराऽवति यत् अवाऽवति वृत्रऽहन् अतः त्वा गीऽभिः
 ह्युऽगत इन्द्र केशिऽभिः सुतऽवान् आ विवासति ॥ ४ ॥ यत् वा अ-
 सि रोचने दिवः समुद्रस्य अधि विष्टपि यत् पार्थिवे सदेने वृत्र-
 हन्ऽतम यत् अंतरिक्षे आ गृहि ॥ ५ ॥ ३६ ॥ सः नः सोमेषु सोम-

ऽपाः सुतेषु श्वसः पते मादयस्व राधसा सूनृताऽवता इंद्रे राया
 परीणसा ॥ ६ ॥ मा नः इंद्र परा वृणक् भव नः सधऽमाद्यः त्वं नः
 जती त्वं इत् नः आर्यं मा नः इंद्र परा वृणक् ॥ ७ ॥ अस्मे इंद्र सचा
 सुते नि सद पीतये मधु कृधि जरिचे मघऽवन् अवः महत् अस्मे
 इंद्र सचा सुते ॥ ८ ॥ न त्वा देवासः आशत न मर्त्यासः अद्रिऽवः वि-
 श्वा जातानि श्वसा अभिऽभूः असि न त्वा देवासः आशत ॥ ९ ॥
 विश्वाः पृतनाः अभिऽभूतरं नरं सऽजूः ततश्चुः इंद्रं जजनुः च रा-
 जसे क्रत्वा वरिष्ठं वरे आऽमुरि उत उग्रं ओजिष्ठं तवसे तरस्विनं
 ॥ १० ॥ ३७ ॥ सं ईरेभासः अस्वरन् इंद्रं सोमस्य पीतये स्वऽपतिं
 यत् ई वृधे धृतऽव्रतः हि ओजसा सं जतिऽभिः ॥ ११ ॥ नेमिं नमं-
 ति चक्षसा मेघं विप्राः अभिऽस्वरा सुऽदीतयः वः अदुहः अपि
 कर्णे तरस्विनः सं ऋक्ऽभिः ॥ १२ ॥ तं इंद्रं जोहवीमि मघऽवानं
 उग्रं सचा दधानं अप्रतिऽस्कृतं शवांसि मंहिष्ठः गीऽभिः आ च
 यज्ञियः ववर्तत राये नः विश्वा सुऽपथा कृणोतु वज्री ॥ १३ ॥ त्वं
 पुरः इंद्र चिकित् एनाः वि ओजसा श्विष्ठ शक्र नाशयध्ये तत्
 विश्वानि भुवनानि वज्रिन् द्यावा रेजेते पृथिवी च भीषा ॥ १४ ॥
 तत् मा ऋतं इंद्र शूर चित्र पातु अपः न वज्रिन्दुऽइता अति प-
 र्धि भूरि कदानः इंद्र रायः आ दशस्ये विश्वऽस्त्यस्य स्पृहयाय्यस्य
 राजन् ॥ १५ ॥ ३८ ॥ ६ ॥

॥ ९८ ॥ इंद्राय सामं गायत विप्राय बृहते बृहत् धर्मऽकृते वि-
 पऽचिते पनस्यवे ॥ १ ॥ त्वं इंद्र अभिऽभूः असि त्वं सूर्यं अरोचयः
 विश्वऽकर्मा विश्वऽदेवः महान् असि ॥ २ ॥ विऽभाजन् ज्योति-
 षा स्वः अगच्छः रोचनं दिवः देवाः ते इंद्र सख्याय येमिरे ॥ ३ ॥

आ इन्द्र नः गन्धिप्रियः सचाऽजित् अगोह्यः गिरिः न विश्रतः पृथुः
 पतिः दिवः ॥ ४ ॥ अभि हि सत्य सोमऽपाः उभे बभूथ रोदसी
 इन्द्र असिमुन्वतः वृधः पतिः दिवः ॥ ५ ॥ त्वं हि शश्वतीनां इन्द्र दत्ता
 पुरां असि हन्ता दस्योः मनोः वृधः पतिः दिवः ॥ ६ ॥ १ ॥ अर्धं हि
 इन्द्र गिर्वणः उप त्वा कामान् महः समुज्महे उदाऽइव यतः उद-
 ऽभिः ॥ ७ ॥ वाः न त्वा यय्याभिः वर्धन्ति शूर ब्रह्माणि ववृध्वासं
 चित् अदिऽवः दिवेऽदिवे ॥ ८ ॥ युञ्जति हरीं इषिरस्य गाथया उ-
 रौ रथे उरुऽयुगे इन्द्रऽवाहा वृचःऽयुजा ॥ ९ ॥ त्वं नः इन्द्र आ भर
 ओजः नृमणं शतऽक्रतो विऽचर्षणे आ वीरं पृतनाऽसहं ॥ १० ॥
 त्वं हि नः पिता वसो त्वं माता शतऽक्रतो बभूविथ अर्धं ते सुभं
 ईमहे ॥ ११ ॥ त्वां शुष्मिन् पुरुऽहूत वाजऽयतं उप ब्रुवे शतऽक्र-
 तो सः नः रास्व सुऽवीर्यं ॥ १२ ॥ २ ॥

॥ ९९ ॥ त्वां इदा ह्यः नरः अपीप्यन् वज्रिन् भूर्णयः सः इन्द्र स्तो-
 मंऽवाहसां इह श्रुधि उप स्वसरं आ गहि ॥ १ ॥ मत्स्वं सुऽशिप्र
 हरिऽवः तत् ईमहे त्वे आ भूषन्ति वेधसः तव श्रवांसि उपऽमानि
 उक्थ्या सुतेषु इन्द्र गिर्वणः ॥ २ ॥ आर्यतःऽइव सूर्यं विश्वा इत् इन्द्र-
 स्य भक्षत वसूनि जाते जनमाने ओजसा प्रति भागं न दीधिम्
 ॥ ३ ॥ अनर्शेऽरातिं वसुऽदां उप स्तुहि भद्राः इन्द्रस्य रातयः सः अ-
 स्य कामं विधतः न रोषति मनः दानाय चोदयन् ॥ ४ ॥ त्वं इन्द्र प्र-
 ऽतूर्तिषु अभि विश्वाः असि स्पृधः अशस्तिऽहा जनिता विश्वऽतूः
 असि त्वं तूर्य तरुथतः ॥ ५ ॥ अनु ते शुष्मं तुरयतं इयतुः स्त्रीणी
 शिशुं न मातरा विश्वाः ते स्पृधः अथ यतं मन्यवे वृचं यत् इन्द्र तूर्वै-
 सि ॥ ६ ॥ इतः जती वः अजरं प्रऽहेतारं अप्रऽहितं आप्नु जेतारं

हेतारं रयिऽतमं अतूर्तं तुग्यऽवृधं ॥ ७ ॥ इष्कर्तारं अग्निऽकृतं
सहऽकृतं शतंऽकृतिं शतऽकृतं समानं इदं अवसे हवामहे व-
सवानं वसुऽजुवँ ॥ ८ ॥ ३ ॥

॥ १०० ॥ अयं ते एमि तन्वा पुरस्तात् विश्वे देवाः अभि मा यंति
पश्चात् यदा मर्ह्यं दीधरः भागं इद्र आत इत् मया कृणवः वीर्याणि
॥ १ ॥ दधामि ते मधुनः भक्षं अये हितः ते भागः सुतः अस्तु सोमः
असं च त्वं दक्षिणतः सखा मे अध वृचाणि जंघना व भूरि ॥ २ ॥
प्रसु स्तोमं भरत् वाजऽयंतः इद्राय सत्यं यदि सत्यं अस्ति न इद्रः
अस्ति इति नेमः ऊं त्वः आह कः ई ददर्श कं अभि स्तवाम ॥ ३ ॥
अयं अस्मि जरितः पश्य मा इह विश्वा जातानि अभि अस्मि
महा ऋतस्य मा प्रऽदिशः वर्धयति आऽददिरः भुवना ददरीमि
॥ ४ ॥ आ यत् मा वेनाः अरुहन् ऋतस्य एकं आसीनं हर्यतस्य
पृष्ठे मनः चित् मे हृदे आ प्रति अवोचत् अचिक्कदन् शिष्नुऽमंतः
सखायः ॥ ५ ॥ विश्वा इत् ता ते सर्वनेषु प्रऽवाच्या या च कथं मघ-
ऽवन् इद्र सुन्वते पारावतं यत् पुरुऽसंभृतं वसु अपऽअवृणोः श-
रभाय ऋषिऽबंधवे ॥ ६ ॥ ४ ॥ प्र नूनं धावत् पृथक् न इह यः वः
अवावरीत् नि सीं वृचस्य मर्मेणि वज्रं इद्रः अपीपत् ॥ ७ ॥ म-
नःऽजवाः अयमानः आयसीं अतरत् पुरं दिवँ सुऽपृणः गत्वाय
सोमं वज्रिणे आ अभरत् ॥ ८ ॥ समुद्रे अंतः शयते उन्ना वज्रः अ-
भिऽवृतः भरति अस्मै संऽयतः पुरःऽप्रसवणाः बलिं ॥ ९ ॥ यत्
वाक् वदंती अविऽचेतनानि राष्ट्रीं देवानां निऽससादं मद्रा च-
तंसः ऊर्जे द्रुहे पर्यासि क्व स्विन् अस्याः परं जगाम् ॥ १० ॥ दे-
वीं वाचं अज नयन्त देवाः तां विश्वऽरूपाः पशवः वदन्ति सा नः

म॒द्रा इषं ऊ॒र्जं दुहा॑ना धे॒नुः वाक् अ॒स्मान् उप॑ सु॒ऽस्तु॒ता आ ए॒तु
॥ ११ ॥ सखे॑ वि॒ष्णो॑ वि॒ऽतरं॑ वि क्रम॒स्व द्यौः दे॒हि लो॒कं व॒ज्राय॑
वि॒ऽस्क॒र्भे ह॒नाव वृ॒चं रि॒णचा॑व सि॒धून् इ॒न्द्रस्य॑ य॒तु प्र॒ऽस॒वे वि॒
ऽसृ॒ष्टाः ॥ १२ ॥ ५ ॥

॥ १०१ ॥ ऋ॒धक् इ॒त्या सः म॒र्त्यैः श॒श॒मे दे॒वऽता॑तये यः नू॒नं
मि॒त्रावरु॑णी अ॒भिष्ट॑ये आ॒ऽच॒क्रे ह॒व्यऽदा॑तये ॥ १ ॥ वर्षि॑ष्ठ॒ऽक्षचौ॑
उ॒रु॒ऽचक्ष॑सा नरा॑ राजा॒ना दी॒र्घश्चु॒त्त॒मा ता बा॒हुता॑ न द॒ंसना॑
रथ॒र्यतः॑ सा॒कं सूर्य॑स्य र॒श्मिऽभिः॑ ॥ २ ॥ प्र यः वां मि॒त्रावरु॑णा
अ॒जिरः॑ दू॒तः अ॒द्रव॑त् अ॒यःऽशी॒र्षा मदे॑ऽरघुः ॥ ३ ॥ न यः सं॒ऽपृ॒च्छे
न पु॒नः हवी॑तवे न सं॒ऽवा॒दाय॑ र॒मते॑ तस्मा॒त् नः अ॒द्य सं॒ऽऋ॑तेः
उ॒रु॒थ॒तं बा॒हुऽभ्यां॑ नः उ॒रु॒थ॒तं ॥ ४ ॥ प्र मि॒त्राय॑ प्र अ॒र्य॒म्णे स॒च॒थ्यं
ऋ॒त॒ऽव॒सो॒ वरु॑थ्यं वरु॒णे छं॒द्यं वचः॑ स्तो॒त्रं रा॒ज॒ऽसु गा॒यत॑ ॥ ५ ॥
॥ ६ ॥ ते हि॒न्विरे॑ अ॒रुणं॑ जे॒न्यं वसु॑ एकं पु॒त्रं ति॒सृणां॑ ते धा॒मानि॑ अ॒
मृताः॑ म॒र्त्यानां॑ अ॒द॒व्याः अ॒भि च॑क्ष॒ते ॥ ६ ॥ आ मे॑ वचा॑सि उ॒त्-
ऽय॒ता द्यु॒मत॑ऽत॒मानि॑ क॒र्त्वा उ॒भा या॒तं ना॒स॒त्या स॒ऽजोष॑सा प्र॒ति
ह॒व्यानि॑ वी॒तये॑ ॥ ७ ॥ रा॒तिं यत् वां अ॒रक्ष॑सं ह॒वाम॑हे यु॒वाभ्यां॑ वा॒-
जि॒नीऽव॒सू॒ प्राचीं॑ हो॒त्रां प्र॒ऽति॒र॒तौ इ॒तं न॒रा गृ॒णा॒ना ज॒मत॑-
ऽअ॒ग्निना॑ ॥ ८ ॥ आ नः॑ य॒ज्ञं दि॒विऽस्मृ॑शं वा॒यो या॒हि सु॒मन्म॑ऽभिः
अ॒न्तः प॒वित्रे॑ उ॒परि॑ श्री॒णानः॑ अ॒यं शु॒क्रः अ॒यामि॑ ते ॥ ९ ॥ वे॒ति
अ॒ध्व॒र्युः प॒थिऽभिः॑ रजि॑ष्ठैः प्र॒ति ह॒व्यानि॑ वी॒तये॑ अ॒ध नि॒युत्वः॑ उ॒-
भय॑स्य नः पि॒ब शु॒चिं सोमं॑ गो॒ऽआ॒शिरं॑ ॥ १० ॥ ७ ॥ ब॒ट् मु॒हान्
अ॒सि सूर्य॑ ब॒ट् आ॒दित्य॑ म॒हान् अ॒सि म॒हः ते स॒तः म॒हिमा॑ प॒न-
स्य॑ते अ॒द्वा दे॒व म॒हान् अ॒सि ॥ ११ ॥ ब॒ट् सूर्य॑ अ॒वसा॑ म॒हान् अ॒सि

अ० ६. अ० ७. व० ११.] ॥ १८२ ॥ [म० ८. अ० १०. सू० १०२.

स॒चा दे॒व म॒हान् अ॒सि म॒हा दे॒वानां अ॒सुरैः पुरः॑ऽहितः वि॒ऽभु
ज्योतिः॑ अ॒दाभ्यं ॥ १२ ॥ इ॒यं या नी॒ची अ॒र्किणी॑ रू॒पा रोहि॑ण्या
कृ॒ता चि॒चाऽइ॒व प्र॒ति अ॒दर्शि॑ आ॒ऽयती॑ अ॒न्तः द॒शऽसु॑ बा॒हुषु॑
॥ १३ ॥ प्र॒ऽजाः ह॒ तिस्रः॑ अ॒तिऽआ॒र्यं इ॒युः नि अ॒न्याः अ॒र्के अ॒भितः॑
वि॒विश्रे॑ बृ॒हत् ह॒ तस्थौ॑ भु॒वनेषु॑ अ॒न्तः प॒वमानः॑ ह॒रितः॑ आ वि॒
वेश् ॥ १४ ॥ मा॒ता रु॒द्राणां॑ दु॒हिता वसू॑नां स्व॒सा आ॒दित्या॑नां अ॒
मृ॒तस्य॑ नाभिः प्र॒नु वो॒चं चि॒कितुषे॑ जना॒य मा गां अ॒नागां अ॒
दि॒तिं व॒धिष्ट ॥ १५ ॥ व॒चः॑ऽवि॒दै वा॒चं उ॒त्ऽइ॒रय॑तीं वि॒श्वाभिः॑ धी॒
भिः उ॒पऽति॑ष्ठ॒मानां॑ दे॒वी दे॒वेभ्यः॑ परि॒ आऽइ॒युषीं॑ गां आ मा
अ॒वृ॒क्त म॒र्यैः दु॒भ्रऽचे॑ताः ॥ १६ ॥ ८ ॥

॥ १०२ ॥ त्वं अ॒ग्ने बृ॒हत् व॒यः दधा॑सि दे॒व दा॒गुषे॑ क॒विः गृ॒ह
ऽप॒तिः यु॒वा ॥ १ ॥ सः नः॑ ई॒ळान॑या सह दे॒वान् अ॒ग्ने दु॒वस्यु॑वा चि॒
क्ति॒ वि॒ऽभानो॑ आ व॒ह ॥ २ ॥ त॒या ह॒ स्वि॒त् यु॒जा व॒यं चोदि॑ष्ठेन
य॒वि॒ष्ठ्य अ॒भि स्मः॑ वा॒जं॑ऽसातये ॥ ३ ॥ अ॒ग्निर्व॒भृगु॑ऽवत् शु॒चिं अ॒प्र
वा॒नऽवत् आ॒हुवे॑ अ॒ग्निं स॒मुद्र॑ऽवा॒ससं ॥ ४ ॥ हु॒वे वा॒तं॑ऽस्व॒नं क॒विं
प॒र्जन्य॑ऽऋ॒क्षं स॒हः अ॒ग्निं स॒मुद्र॑ऽवा॒ससं ॥ ५ ॥ १ ॥ आ स॒वं स॒वितुः॑ य॒
था भ॒गस्य॑ऽइ॒व भु॒जिं हु॒वे अ॒ग्निं स॒मुद्र॑ऽवा॒ससं ॥ ६ ॥ अ॒ग्निं वः॑ वृ॒
ध॒तं अ॒ध्व॒राणां॑ पु॒रु॑ऽत॒मं अ॒र्च्छं न॒म्रे स॒ह॒स्वते ॥ ७ ॥ अ॒यं यथा॑ नः॒
आ॒भु॒वन् त॒वष्टा॑ रू॒पाऽइ॒व त॒स्या अ॒स्य क्र॒त्वा यश॑स्वतः ॥ ८ ॥ अ॒यं
वि॒श्वाः अ॒भि अ॒र्यः अ॒ग्निः दे॒वेषु॑ प॒त्यते॑ आ वा॒जैः उ॒प नः॑ ग॒मन्
॥ ९ ॥ वि॒श्वेषां॑ इ॒ह स्तु॒हि हो॒तॄणां॑ य॒शः॑ऽत॒मं अ॒ग्निं य॒ज्ञेषु॑ पू॒र्य ॥ १० ॥
॥ १० ॥ शी॒रं पा॒वक॑ऽशोचिषं ज्येष्ठः यः द॒मेषु॑ आ दी॒दाय॑ दी॒र्घ
श्रु॒तं॑ऽत॒मः ॥ ११ ॥ तं अ॒र्व॑तं न सा॒न॒सिं गृ॒णीहि॑ वि॒प्र शु॒ष्मिणीं॑

अ० ६. अ० ७. व० १४.] ॥ १८३ ॥ [म० ८. अ० १०. सू० १०३.]

मिचं न यात यत् ऽजं ॥ १२ ॥ उप त्वा जामयः गिरः देदिशतीः
हविः ऽकृतः वायोः अनीके अस्थिरन् ॥ १३ ॥ यस्य चि ऽधातु अ-
वृतं बहिः तस्थौ असं ऽदिनं आपः चित् नि दध पदं ॥ १४ ॥ पदं
देवस्य मीळहुषः अनाधृष्टाभिः ऊति ऽभिः भद्रा सूर्यः ऽइव उप-
ऽहक् ॥ १५ ॥ ११ ॥ अग्ने घृतस्य धीति ऽभिः तेषानः देव शोचिषा
आ देवान् वक्षि यक्षि च ॥ १६ ॥ तं त्वा अजन्तं मातरः कवि दे-
वासः अंगिरः हव्य ऽवाहं अमर्त्यं ॥ १७ ॥ प्र ऽचेतसं त्वा कवे अग्ने
दूतं वरेण्यं हव्य ऽवाहं नि सेदिरे ॥ १८ ॥ नहि मे अस्ति अघ्ना न
स्व ऽधितिः वनन् ऽवति अथ एता हक् भरा मि ते ॥ १९ ॥ यत् अग्ने
कानि कानि चित् आ ते दाह्णि दधमसि ता जुषस्व यविष्ठ्य
॥ २० ॥ यत् अक्षि उप ऽजिह्विका यत् वम्रः अति ऽसपति सर्वं तत्
अस्तु ते घृतं ॥ २१ ॥ अग्निं इंधानः मनसा धियं सचेत मर्त्यः अग्निं
इधे विवस्व ऽभिः ॥ २२ ॥ १२ ॥

॥ १०३ ॥ अदर्शि गातुवित् ऽतमः यस्मिन् व्रतानि आ ऽदधुः
उपो सु जातं आर्यस्य वर्धनं अग्निं नृक्षंत नः गिरः ॥ १ ॥ प्र देवः-
ऽदासः अग्निः देवान् अच्छ न मज्मना अनु मातरं पृथिवीं वि
ववृते तस्थौ नाकस्य सानवि ॥ २ ॥ यस्मात् रेजंत कृष्टयः चकृत्वा-
नि कृण्वतः सहस्र ऽसां मेधसातौ ऽइव त्मना अग्निं धीभिः सपर्यत
॥ ३ ॥ प्र यं राये निनीषसि मर्तः यः ते वसो दाशत् सः वीरं धत्ते
अग्ने उक्थ ऽशंसिनं त्मना सहस्र ऽपोषिणं ॥ ४ ॥ सः हळहे चित्
अभि तृणन्ति वाजं अर्वता सः धत्ते अक्षिति श्रवः त्वे देव ऽवा
सदा पुरु ऽवसो विष्वा वामानि धीमहि ॥ ५ ॥ १३ ॥ यः विष्वा द-
यते वसु होता मद्रः जनानां मधोः न पाचा प्रथमानि अस्मै प्र

स्तोमाः यन्ति अग्नये ॥ ६ ॥ अथ न गीऽभिः रथ्यं सुऽदानवः म-
 र्मृज्यन्ते देवऽयवः उभे तोके तनये दस्म विशपते पथि राधः म-
 घोना ॥ ७ ॥ प्र मंहिष्ठाय गायत चतुऽवै बृहते शुक्रऽशोचिषे
 उपऽस्तुतासः अग्नये ॥ ८ ॥ आ वसते मघऽवा वीरऽवत यशः सं-
 ऽइङ्गः द्युन्वी आऽहुतः कुवित नः अस्य सुऽमतिः नवीयसी अच्छ
 वाजैभिः आऽगमत् ॥ ९ ॥ प्रेष्टं जुं प्रियाणां स्तुहि आऽसाव अ-
 तिथिं अग्निं रथानां यमं ॥ १० ॥ १४ ॥ उत्ऽइता यः निऽदिता वे-
 दिता वसु आ यज्ञियः ववर्तति दुस्तराः यस्य प्रवणे न ऊर्मयः
 धिया वाजं सिसासतः ॥ ११ ॥ मानः हृणीतां अतिथिः वसुः अ-
 मिः पुरुऽप्रशस्तः एषः यः सुऽहोता सुऽअध्वरः ॥ १२ ॥ मो ते रि-
 षन् ये अच्छोक्तिऽभिः वसो अग्ने केभिः चित् एवैः कीरिः चित्
 हि त्वां ईद्रे दूत्याय रातऽहव्यः सुऽअध्वरः ॥ १३ ॥ आ अग्ने याहि
 मरुतऽसखा रुदेभिः सोमऽपीतये सोमैर्याः उप सुऽस्तुतिं माद-
 यस्व स्वऽनरे ॥ १४ ॥ १५ ॥ १० ॥ ८ ॥

॥ इत्यष्टमं मंडलं समाप्तं ॥

॥ १ ॥ स्वादिष्ठया मदिष्ठया पवस्व सोम धारया इंद्राय पा-
 तवे सुतः ॥ १ ॥ रक्षुऽहा विश्वऽचर्षणिः अभि योनिं अयऽहतं
 दुणा सधऽस्थं आ असदत् ॥ २ ॥ वरिवऽधातमः भव मंहिष्ठः वृ-
 चहन्ऽतमः पथि राधः मघोना ॥ ३ ॥ अभि अर्षे महानां देवानां
 वीतिं अंधसा अभि वाजं उत श्रवः ॥ ४ ॥ त्वां अच्छ चरामसि तत्
 इत् अथ दिवेऽदिवे इंदो त्वे नः आऽशसः ॥ ५ ॥ १६ ॥ पुनार्ति ते
 परिऽसुतं सोमं सूर्यस्य दुहिता वारेण शश्वता तना ॥ ६ ॥ तं ई अ-

खीः सऽमये आ गृभ्णन्ति योषणः दश स्वसारः पार्ये दिवि ॥७॥
 तं ई हिन्वन्ति अयुवः धमन्ति वाकुरं दृतिं चिऽधातु वारणं मधु
 ॥८॥ अभि इमं अघ्नाः उत श्रीणन्ति धेनवः शिष्णु सोमं इंद्राय
 पातवे ॥९॥ अस्य इत् इंद्रः मर्देषु आ विश्वा वृत्राणि जिघ्रते शूरः
 मघा च मंहते ॥१०॥ १७॥

॥२॥ पवस्व देवऽवीः अति पवित्रं सोमं रत्ना इंद्रं इंद्रो वृषा
 आ विश् ॥१॥ आ वच्यस्व महिं पसरः वृषा इंद्रो द्युम्नवन्तऽतमः
 आ योनिं धर्णसिः सद् ॥२॥ अधुक्षत प्रियं मधु धारां सुतस्य वे-
 धसः अपः वसिष्ठ सुऽक्रतुः ॥३॥ महान्तं त्वा महीः अनु आपः अ-
 र्षेति सिंधवः यत् गोभिः वासयिष्यसे ॥४॥ समुद्रः अप्सु ममृजे
 विष्टंभः धरुणः दिवः सोमः पवित्रं अस्मऽयुः ॥५॥ १८॥ अचि-
 क्रदत् वृषा हरिः महान् मिचः न दर्शतः सं सूर्येण रोचते ॥६॥
 गिरः ते इंद्रो अजंसा मर्मृज्यते अपस्युवः याभिः मदाय शुभंसे
 ॥७॥ तं त्वा मदाय घृष्टये ऊं लोकऽकृत्तुं इमहे तव प्रऽशस्तयः
 महीः ॥८॥ अस्मभ्यं इंद्रो इंद्रऽयुः मध्वः पवस्व धारया पर्जन्यः
 वृष्टिमान्ऽइव ॥९॥ गोऽसाः इंद्रो नृऽसाः असि अश्वऽसाः वा-
 जऽसाः उत आत्मा यज्ञस्य पूर्यः ॥१०॥ १९॥

॥३॥ एषः देवः अमर्त्यः पर्णवीऽइव दीयति अभि द्रोणानि
 आऽसदं ॥१॥ एषः देवः विपा कुतः अति हूरांसि धावति पव-
 मानः अदाभ्यः ॥२॥ एषः देवः विपन्युऽभिः पवमानः ऋतु-
 ऽभिः हरिः वाजाय मृज्यते ॥३॥ एषः विश्वानि वायौ शूरः यन्-
 ऽइव सत्त्वंऽभिः पवमानः सिसासति ॥४॥ एषः देवः रथर्यति प-

अ० ६. अ० ७. व० २४.] ॥ १५६ ॥ [म० ९. अ० १. सू० ५.]

व०मानः द०श०स्य०ति० आ०विः कृ०णो०ति० व०ग०व०नुं ॥ ५ ॥ २० ॥ ए०षः वि०प्रैः
अ०भिः सु०तः अ०पः दे०वः वि०गा०ह०ते० द०ध०त् र०त्ना०नि० दा०शु०षे ॥ ६ ॥ ए०षः
दि०वै वि०धा०व०ति० ति०रः र०जांसि० धा०र०या प०र्व०मानः क०र्नि०क्र०द०त् ॥ ७ ॥
ए०षः दि०वै वि० आ० अ०स०र०त् ति०रः र०जांसि० अ०स्पृ०तः प०र्व०मानः सु०
ऽअ०ध्व०रः ॥ ८ ॥ ए०षः प्र०त्ने०न० ज०न्म०ना० दे०वः दे०वे०भ्यः सु०तः ह०रिः प०वि०त्रे
अ०र्षे०ति० ॥ ९ ॥ ए०षः जं० स्यः पु०रु०ऽव०तः ज०ज्ञा०नः ज०न०य०न् इ०षः धा०र०
या प०व०ते सु०तः ॥ १० ॥ २१ ॥

॥ ४ ॥ स०नं च० सो०म० जे०षि च० प०र्व०मान० म०हि० अ०श्र०वः अ०थ० नः व०स्य०
सः कृ०धि ॥ १ ॥ स०नं ज्यो०तिः स०नं स्वः वि०श्वा च० सो०म० सौ०भ०गा अ०थ०
नः व०स्य०सः कृ०धि ॥ २ ॥ स०नं द०क्षं उ०त० क्र०तुं अ०प० सो०म० मृ०धः ज०हि० अ०थ०
नः व०स्य०सः कृ०धि ॥ ३ ॥ प०वि०तारः पु०नी०त०नं सो०मं इ०द्रा०य पा०त०वे अ०थ०
नः व०स्य०सः कृ०धि ॥ ४ ॥ त्वं सू०र्ये० नः आ०भ०ज० त०व० क्र०त्वा त०व० ऊ०ति०ऽभिः
अ०थ० नः व०स्य०सः कृ०धि ॥ ५ ॥ २२ ॥ त०व० क्र०त्वा त०व० ऊ०ति०ऽभिः ज्यो०क्
प०श्ये०म० सू०र्ये० अ०थ० नः व०स्य०सः कृ०धि ॥ ६ ॥ अ०भि० अ०र्षे० सु०ऽआ०यु०ध
सो०मं द्वि०ऽव०है०सं र०यि० अ०थ० नः व०स्य०सः कृ०धि ॥ ७ ॥ अ०भि० अ०र्षे० अ०
न०प०ऽच्यु०तः र०यि० स०म०त् सु०स०स०हिः अ०थ० नः व०स्य०सः कृ०धि ॥ ८ ॥
त्वां य०ज्ञैः अ०वी०वृ०ध०न् प०र्व०मान० वि०ऽध०र्म०णि० अ०थ० नः व०स्य०सः कृ०धि
॥ ९ ॥ र०यि० नः चि०त्रं अ०श्वि०नै० इ०द०तौ वि०श्व०ऽआ०युं आ०भ०र० अ०थ० नः
व०स्य०सः कृ०धि ॥ १० ॥ २३ ॥

॥ ५ ॥ सं०ऽइ०डः वि०श्व०तः प०तिः प०र्व०मानः वि० रा०ज०ति० प्री०ण०न्
वृ०षा क०र्नि०क्र०द०त् ॥ १ ॥ त०नू०ऽन०पा०त् प०र्व०मानः शृ०गे० शि०शानः अ०र्षे०

ति अंतरिक्षेण रारंजत् ॥ २ ॥ ईकेन्यः पर्वमानः रयिः वि राज-
 ति द्युऽमान् मधोः धाराभिः ओजसा ॥ ३ ॥ बर्हिः प्राचीनं ओ-
 जसा पर्वमानः स्तूणन् हरिः देवेषु देवः इयते ॥ ४ ॥ उत् आतैः
 जिहते बृहत् द्वारः देवीः हिरण्ययीः पर्वमानेन सुऽस्तुताः ॥ ५ ॥
 ॥ २४ ॥ सुऽशिल्पे० बृहती मही पर्वमानः वृषण्यति नक्तोषसा
 न दर्शते ॥ ६ ॥ उभा देवानृऽचक्षसा होतारा दैव्या हुवे पर्वमानः
 इंद्रः वृषा ॥ ७ ॥ भारती पर्वमानस्य सरस्वती इळा मही इमं नः
 यज्ञं आ गमन् तिस्रः देवीः सुऽपेशंसः ॥ ८ ॥ त्वष्टारं अयऽजां गो-
 पां पुरः स्यावानं आ हुवे इंद्रः इंद्रः वृषा हरिः पर्वमानः प्रजाऽप-
 तिः ॥ ९ ॥ वनस्पतिं पर्वमान् मध्वा सं अंग्धि धारया सहस्रऽव-
 ल्शं हरितं भाजमानं हिरण्ययं ॥ १० ॥ विश्वे देवाः स्वाहाऽकृतिं
 पर्वमानस्य आ गत वायुः बृहस्पतिः सूर्यः अग्निः इंद्रः सऽजो-
 षसः ॥ ११ ॥ २५ ॥

॥ ६ ॥ मंद्रया सोम धारया वृषा पर्वस्व देवऽयुः अथ्यः वारेषु
 अस्मऽयुः ॥ १ ॥ अभित्यं मद्यं मदं इंद्रो इंद्रः इति क्षर अभि वाजि-
 नः अवैतः ॥ २ ॥ अभि त्यं पूर्यं मदं सुवानः अर्षे पवित्रे आ अभि
 वाजं उत श्रवः ॥ ३ ॥ अनुद्रप्सासः इंद्रवः आपः न प्रऽवता असरन्
 पुनानाः इंद्रं आशुत ॥ ४ ॥ यं अत्यं इव वाजिनं मृजंति योषणः
 दशं वने क्रीकृतं अतिऽअविं ॥ ५ ॥ २६ ॥ तं गोभिः वृषणं रसं म-
 दाय देवऽवीतये सुतं भराय संसृज ॥ ६ ॥ देवः देवाय धारया इंद्राय
 पवते सुतः पर्यः यत् अस्य पीपयत् ॥ ७ ॥ आत्मा यज्ञस्य रंहा सु-
 स्वानः पवते सुतः प्रत्नं नि पाति कार्थ्यं ॥ ८ ॥ एव पुनानः इंद्रऽयुः
 मदं मदिष्ट वीतये गुहा चित् दधिषे गिरः ॥ ९ ॥ २७ ॥

॥७॥ असृयं इंद्रवः पथा धर्मेन ऋतस्य सुऽश्रियः विद्वानाः अस्य योजनं ॥१॥ प्रधारां मध्वः अग्रियः महीः अपः विगाहते हविः हविष्षु वंद्यः ॥२॥ प्रयुजः वाचः अग्रियः वृषा अव चक्रदत् वने सद्य अभिसत्यः अध्वरः ॥३॥ परियत् काव्या कविः नृम्णा वसानः अर्षेति स्वः वाजी सिसासति ॥४॥ पवमानः अभि स्पृधः विशः राजाऽइव सीदति यत् ईं ऋण्वन्ति वेधसः ॥५॥ २८॥ अव्यः वारे परिप्रियः हरिः वनेषु सीदति रेभः वनुष्यते मती ॥६॥ सः वायुं इंद्रं अश्विना साकं मदेन गच्छति रणं यः अस्य धर्मेऽभिः ॥७॥ आ मित्रावरुणा भगं मध्वः पवन्ते ऊर्मयः विद्वानाः अस्य शक्रऽभिः ॥८॥ अस्मभ्यं रोदसी रयिं मध्वः वाजस्य सातये श्रवः वसूनि संजितं ॥९॥ २९॥

॥८॥ एते सोमाः अभिप्रियं इंद्रस्य कामं अक्षरन् वर्धतः अस्य वीर्यं ॥१॥ पुनानासः चमूऽसदः गच्छतः वायुं अश्विना ते नः धातु सुऽवीर्यं ॥२॥ इंद्रस्य सोम राधसे पुनानः हादिं चोदय ऋतस्य योनिं आऽसदं ॥३॥ मृजन्ति त्वा दश क्षिपः हिन्वन्ति सप्त धीतयः अनु विप्राः अमादिषुः ॥४॥ देवेभ्यः त्वा मदाय कं सृजानं अति मेघः सं गोभिः वासयामसि ॥५॥ ३०॥ पुनानः कलशेषु आ वस्त्राणि अरुषः हरिः परिगव्यानि अव्यत ॥६॥ मघोनः आप वस्वनः जहि विश्वाः अप द्विषः इंद्रो सखायं आ विश ॥७॥ वृष्टिं दिवः परि स्रव द्युम्नं पृथिव्याः अधि सहः नः सोम पृतऽसु धाः ॥८॥ नृऽचक्षसं त्वा वयं इंद्रऽपीतं स्वऽविदं भक्षीमहि प्रजां इषं ॥९॥ ३१॥

॥९॥ परि प्रिया दिवः कविः वयांसि नृप्योः हितः सुवानः
याति कविऽक्रतुः ॥१॥ प्रऽप्र क्षयाय पन्यसे जनाय जुष्टः अदुहे
वीती अर्ष चनिष्ठया ॥२॥ सः सूनुः मातरा शुचिः जातः जाते
अरोचयत् महान् मही चतुऽवृधा ॥३॥ सः सप्त धीतिऽभिः हितः
नृद्यः अजिन्वत् अदुहः याः एकं अक्षि ववृधुः ॥४॥ ताः अभिसंतं
अस्तृतं महे युवानं आ दधुः इंदुं इंदु तव व्रते ॥५॥ ३२॥ अभि वहिः
अमर्त्यः सप्त पश्यति वावहिः क्रिविः देवीः अतर्पयत् ॥६॥ अव
कल्पेषु नः पुमः तमांसि सोम योध्या तानि पुनान् जघ्नः ॥७॥
नु नयसे नवीयसे सुऽउक्ताय साधय पथः प्रत्नऽवत् रोचय रुचः
॥८॥ पवमान महि श्रवः गां अश्वं रासि वीरऽवत् सन मेधां सन
स्वः ॥९॥ ३३॥

॥१०॥ प्र स्वानासः रथाःऽइव अवेतः न श्रवस्यवः सोमांसः
राये अक्रमुः ॥१॥ हिन्वानासः रथाःऽइव दधन्विरे गर्भस्थोः भ-
रासः कारिणाऽइव ॥२॥ राजानः न प्रशस्तिऽभिः सोमांसः गो-
भिः अजते यज्ञः न सप्त धातुऽभिः ॥३॥ परि सुवानासः इंदवः म-
दाय बर्हणा गिरा सुताः अर्षेति धारया ॥४॥ आपानासः विव-
स्वतः जनैतः उषसः भगं सूरः अखं वि तन्वते ॥५॥ ३४॥ अप
वारा मतीनां प्रत्नाः क्षुण्वंति कारवः वृष्णः हरसे आयवः ॥६॥
संऽइचीनासः आसते होतारः सप्तऽजामयः पदं एकस्य पिप्रतः
॥७॥ नाभा नाभि नः आ ददे चक्षुः चित् सूर्ये सचा कवेः अपत्यं
आ दुहे ॥८॥ अभि प्रिया दिवः पदं अध्वर्युऽभिः गुहा हितं सूरः
पश्यति चक्षसा ॥९॥ ३५॥

॥ ११ ॥ उप अस्मै गायत नरः पर्वमानाय इदं वे अभि देवान्
 इयं सते ॥ १ ॥ अभि ते मधुना पर्यः अथर्वाणः अशिश्नयुः देवं दे-
 वायं देवऽयु ॥ २ ॥ सः नः पवस्व शं गवे शं जनाय शं अर्वते शं रा-
 जन् ओषधीभ्यः ॥ ३ ॥ बभ्रवे नु स्वऽतं वसे अरुणाय दिविऽस्पृशे
 सोमाय गाथं अर्चत ॥ ४ ॥ हस्तऽच्युतेभिः अद्रिऽभिः सुतं सोमं
 पुनीत न मधौ आ धावत मधु ॥ ५ ॥ ३६ ॥ नमसा इत् उप सीदत
 दध्ना इत् अभि श्रीणीत न इदं इदं दधात न ॥ ६ ॥ अमित्रऽहावि-
 ऽचर्षणिः पवस्व सोम शं गवे देवेभ्यः अनुकामऽकृत ॥ ७ ॥ इंद्राय
 सोम पातं वे मदाय परि सिच्यसे मनः ऽचित् मनसः पतिः ॥ ८ ॥
 पर्वमान सुऽवीर्यं रयिं सोम रिरीहि नः इदो इंद्रेण नः युजा
 ॥ ९ ॥ ३७ ॥

॥ १२ ॥ सोमाः असृगं इदं वः सुताः ऋतस्य सदनं इंद्राय मधु-
 मतऽतमाः ॥ १ ॥ अभि विप्राः अनुषत गावः वत्सं न मातरः इदं
 सोमस्य पीतये ॥ २ ॥ मदऽच्युत् स्तेति सदनं सिंधोः ऊर्मा विपः-
 ऽचित् सोमः गौरी अधि श्रितः ॥ ३ ॥ दिवः नाभा विऽचक्षुणः
 अथः वारं महीयते सोमः यः सुऽक्रतुः कविः ॥ ४ ॥ यः सोमः क-
 लशेषु आ अंतः पवित्रे आऽहितः तं इदं परि सस्वजे ॥ ५ ॥ ३८ ॥
 प्र वाचं इदं इष्यति समुद्रस्य अधि विष्टपि जिन्वन् कोशं मधु-
 ऽश्रुतं ॥ ६ ॥ नित्यं ऽस्तोचः वनस्पतिः धीनां अंतः सबऽदुघः
 हित्वानः मानुषा युगा ॥ ७ ॥ अभि प्रिया दिवः पदा सोमः हि-
 त्वानः अर्षति विप्रस्य धारया कविः ॥ ८ ॥ आ पर्वमान धारय
 रयिं सहस्रं ऽवर्चसं अस्मे इदो सुऽआभुव ॥ ९ ॥ ३९ ॥ ७ ॥

॥१३॥ सोमः पुनानः अर्षति सहस्रं धारः अतिऽअविः वा-
योः इंद्रस्य निऽकृतं ॥१॥ पर्वमानं अवस्यवः विप्रं अभि प्रगा-
यत सुस्वान देवऽवीतये ॥२॥ पर्वते वाजऽसातये सोमाः सहस्र-
ऽपाजसः गृणानाः देवऽवीतये ॥३॥ उत नः वाजऽसातये पर्वस्व
बृहतीः इषः द्युऽमत् इंद्रो सुऽवीर्यं ॥४॥ ते नः सहस्रिणं रयिं प-
र्वतां आसुऽवीर्यं सुवानाः देवासः इंद्रवः ॥५॥१॥ अत्याः हिया-
नाः न हेतुऽभिः असृयं वाजऽसातये विवारं अय्यं आशवः ॥६॥
वाश्राः अर्षति इंद्रवः अभि वत्सं न धेनवः दधन्विरे गर्भस्त्योः
॥७॥ जुष्टः इंद्राय मत्सरः पर्वमान कनिक्रदत् विश्वाः अप द्विषः
जहि ॥८॥ अपऽघ्नतः अरावणः पर्वमानाः स्वऽदृशः योनौ ऋ-
तस्य सीदत् ॥९॥२॥

॥१४॥ परि प्र असि स्यदत् कविः सिंधोः ऊर्मौ अधि श्रितः
कारं विभ्रत् पुरुऽस्पृहं ॥१॥ गिरा यदि सऽबधवः पंच व्राताः
अपस्यवः परिऽकृण्वन्ति धर्णसिं ॥२॥ आत् अस्य शुष्मिणः रसे
विश्वे देवाः अमत्सत यदि गोभिः वसायते ॥३॥ निऽरिणानः वि-
धावति जहत् शर्याणि तान्वा अत्र सं जिघ्रते युजा ॥४॥ न प्रीभिः
यः विवस्वतः शुभ्रः न ममृजे युवा गाः कृण्वानः न निऽनिजं
॥५॥३॥ अति श्रिती तिरश्चता गव्या जिगाति अण्व्या वमुं इयति
यं विदे ॥६॥ अभि क्षिपः सं अगमत मर्जयैतीः इषः पतिं पृष्टा गृ-
भ्णत वाजिनः ॥७॥ परि दिव्यानि मर्मे शत् विश्वानि सोम पार्थि-
वा वसूनि याहि अस्मऽयुः ॥८॥४॥

॥१५॥ एषः धिया याति अण्व्या मूरः रथेभिः आशुऽभिः

गच्छन् इन्द्रस्य निःऽकृतं ॥ १ ॥ एषः पुरु धियाऽयते बृहते देवऽता-
तये यच्च अमृतांसः आसते ॥ २ ॥ एषः हितः वि नीयते अंतः शु-
भऽवता पथा यदि तुंजंति भूर्णयः ॥ ३ ॥ एषः शृंगाणि दोधुवत्
शिशीति यूथ्यः वृषा नृम्णा दधानः ओजसा ॥ ४ ॥ एषः रुक्मिऽभिः
इयते वाजी शुभ्रेभिः अंशुऽभिः पतिः सिंधूनां भवन् ॥ ५ ॥ एषः
वसूनि पिच्छना परुषा ययिऽवान् अति अव शर्देषु गच्छति
॥ ६ ॥ एतं मृजंति मर्ज्यं उप द्रोणेषु आयवः प्रऽचक्राणं महीः इषः
॥ ७ ॥ एतं ऊं त्यं दश क्षिपः मृजंति सप्त धीतयः सुऽआयुधं मदिन-
ऽतमं ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ १६ ॥ प्र ते सोतारः ओण्योः रसं मदाय घृष्टये सर्गः न तक्ति
एतं शः ॥ १ ॥ क्रत्वा दक्षस्य रथ्यं अपः वसानं अंधसा गोऽसां अ-
खेषु सश्चिम ॥ २ ॥ अनं प्रं अपऽसु दुस्तरं सोमं पवित्रे आ सृज पु-
नीहि इन्द्राय पातवे ॥ ३ ॥ प्र पुना नस्य चेतसा सोमः पवित्रे अर्ष-
ति क्रत्वा सधऽस्थं आ असदत् ॥ ४ ॥ प्र ता नमःऽभिः इंदवः इंद्र
सोमाः असृष्टत महे भराय कारिणः ॥ ५ ॥ पुना नः रूपे अव्यये
विश्याः अर्षेन् अभि श्रियः शूरः न गोषु तिष्ठति ॥ ६ ॥ दिवः न
सानु पिपुषी धारा सुतस्य वेधसः वृथा पवित्रे अर्षति ॥ ७ ॥ त्वं
सोम विपःऽचितं तना पुना नः आयुषु अथः वारं वि धावसि
॥ ८ ॥ ६ ॥

॥ १७ ॥ प्र निम्नेनऽइव सिंधवः प्रंतः वृचाणि भूर्णयः सोमाः
असृग्यं आशवः ॥ १ ॥ अभि सुवानासः इंदवः वृष्टयः पृथिवीऽइव
इंद्रं सोमांसः अक्षरन् ॥ २ ॥ अतिऽजर्मिः मत्सरः मदः सोमः प-

विचै अर्षति विऽघ्नन् रक्षांसि देवऽयुः ॥३॥ आ कलशेषु धावति
 पवित्रे परि सिच्यते उक्थैः यज्ञेषु वर्धते ॥४॥ अतिं चै सोम रो-
 चना रोहन् न भ्राजसे दिवं इणान् सूर्ये न चोदयः ॥५॥ अभि वि-
 प्राः अनूषत मूर्धन् यज्ञस्य कारवः दधानाः चक्षसि प्रियं ॥६॥ तं
 ऊं त्वा वाजिनं नरः धीभिः विप्राः अवस्यवः मृजन्ति देवऽतातये
 ॥७॥ मधौ धारां अनुं स्मरतीव्रः सधऽस्य आ असदः चारुः क्षु-
 ताय पीतये ॥८॥७॥

॥१८॥ परि सुवानः गिरिऽस्थाः पवित्रे सोमः अक्षाः मर्देषु
 सर्वऽधाः असि ॥१॥ त्वं विप्रः त्वं कविः मधुं प्रजातं अंधसः मर्देषु
 सर्वऽधाः असि ॥२॥ तव विश्वे सुऽजोषसः देवासः पीतिं आश्रुत
 मर्देषु सर्वऽधाः असि ॥३॥ आ यः विश्वानि वार्या वसूनि हस्तयोः
 दधे मर्देषु सर्वऽधाः असि ॥४॥ यः इमे रोदसी मही सं मातरा-
 ऽइव दोहते मर्देषु सर्वऽधाः असि ॥५॥ परि यः रोदसी उभे सद्यः
 वाजेभिः अर्षति मर्देषु सर्वऽधाः असि ॥६॥ सः शुष्मी कलशेषु
 आ पुनानः अचिऽक्रदत् मर्देषु सर्वऽधाः असि ॥७॥८॥

॥१९॥ यत् सोम चिचं उक्थ्यं दिव्यं पार्थिवं वसु तत् नः पुना-
 नः आभर ॥१॥ युवं हि स्थः स्वःऽपती० इंद्रः च सोम गोऽपती०
 ईशाना पिप्यतं धियः ॥२॥ वृषा पुनानः आयुषु स्तनयन् अधि
 बर्हिषि हरिः सन् योनिं आ असदत् ॥३॥ अवावशंत धीतयः वृ-
 षभस्य अधि रतसि सूनोः वत्सस्य मातरः ॥४॥ कुवित् वृषण्य-
 तीभ्यः पुनानः गर्भे आऽदधत् याः शुक्रं दुहते पयः ॥५॥ उप शिस्त
 अपऽतस्युषः भियसं आ धेहि शत्रुषु पर्वमान विदाः रयिं ॥६॥

अ० ६, अ० ८, व० १२.] ॥ १९४ ॥ [म० ९, अ० १, सू० २२.

नि शचोः सोम वृष्यं नि शुषं नि वयः तिर दूरे वा सतः अति
वा ॥ ७ ॥ ९ ॥

॥ २० ॥ प्र कविः देवऽवीतये अय्यः वारिभिः अर्षति संहान्
विश्वः अभि स्पृधः ॥ १ ॥ सः हि स्म जरितुऽभ्यः आ वाजं गोऽमंतं
इत्तति पवमानः सहस्रिणं ॥ २ ॥ परि विश्वानि चेतसा मृशसे प-
वसे मती सः नः सोम श्रवः विदः ॥ ३ ॥ अभि अर्ष बृहत् यशः म-
घवत्ऽभ्यः ध्रुवं रयिं इषं स्तोतुऽभ्यः आ भर ॥ ४ ॥ त्वं राजाऽइव
सुऽव्रतः गिरः सोम आ विवेशिष्य पुनानः बहे अहुत ॥ ५ ॥ सः
वह्निः अपऽसु दुस्तरः मृज्यमानः गर्भस्त्योः सोमः चमूषु सीदति
॥ ६ ॥ ऋकुः मुखः न मंह्युः पवित्रं सोम गच्छसि दधत् स्तोत्रे
सुऽवीर्यं ॥ ७ ॥ १० ॥

॥ २१ ॥ एते धावन्ति इंदवः सोमाः इंद्राय घृष्ययः मत्सरासः स्वः-
ऽविदः ॥ १ ॥ प्रऽवृण्वन्तः अभिऽयुजः सुस्वये वरिवऽविदः स्वयं
स्तोत्रे वयऽकृतः ॥ २ ॥ वृथा ऋऊतः इंदवः सधऽस्यं अभि एकं
इत् सिंधौः ऊर्मा वि अक्षरन् ॥ ३ ॥ एते विश्वानि वार्या पवमा-
नासः आशत हिताः न सप्तयः रथे ॥ ४ ॥ आ अस्मिन् पिशंगं इं-
दवः दधात वेनं आऽदिशे यः अस्मभ्यं अरावा ॥ ५ ॥ ऋभुः न र-
थ्यं नवै दधात केतं आऽदिशे शुक्राः पवध्वं अर्णसा ॥ ६ ॥ एते
ऊं त्ये अवीवशन् काष्ठां वाजिनः अक्रत सतः प्र असाविषुः म-
ति ॥ ७ ॥ ११ ॥

॥ २२ ॥ एते सोमासः आशवः रथाऽइव प्र वाजिनः सर्गाः

सृष्टाः अहेषत ॥ १ ॥ एते वाताः ऽइव उरवः पर्जन्यस्य ऽइव वृष्टयः
 अग्नेः ऽइव भूमाः वृथा ॥ २ ॥ एते पूताः विपः ऽचितः सोमांसः
 दधि ऽआशिरः विपा वि आन शुः धियः ॥ ३ ॥ एते मृष्टाः अमर्त्याः
 ससृवांसः न शश्रुमुः इयंस्तः पथः रजः ॥ ४ ॥ एते पृष्ठानि रोद-
 सोः वि ऽप्रयंतः वि आन शुः उत इदं उत ऽतमं रजः ॥ ५ ॥ तंतुं त-
 न्वानं उत ऽतमं अनु प्र ऽवतः आशत उत इदं उत माय्यं ॥ ६ ॥ त्वं
 सोम पणि ऽभ्यः आ वसुं गव्यानि धारयः ततं तंतुं अचिच्छदः
 ॥ ७ ॥ १२ ॥

॥ २३ ॥ सोमाः असृयं आशवः मधोः मदस्य धारया अभि
 विश्वानि काव्या ॥ १ ॥ अनु प्रत्नासः आयवः पदं नवीयः अक्रमुः
 रुचे जनंत सूर्यं ॥ २ ॥ आ पवमान नः भर अर्यः अदाशुषः गयं कृ-
 धि प्रजा ऽवतीः इषः ॥ ३ ॥ अभि सोमांसः आयवः पवते मद्यं
 मदं अभि कोशं मधु ऽश्रुतं ॥ ४ ॥ सोमः अर्षति धर्षसिः दधानः
 इन्द्रियं रंसु ऽवीरः अभिशस्ति ऽपाः ॥ ५ ॥ इन्द्राय सोम पवसे देवे-
 भ्यः सध ऽमाद्यः इंदो वाजं सिसाससि ॥ ६ ॥ अस्य पीत्वा मदानां
 इंद्रः वृचाणि अप्रति जघान जघनत् च नु ॥ ७ ॥ १३ ॥

॥ २४ ॥ प्रसोमांसः अधन्विषुः पवमानासः इंदवः श्रीणानाः
 अप ऽसु मृजत ॥ १ ॥ अभि गावः अधन्विषुः आपः न प्र ऽवता
 यतीः पुनानाः इंद्र आशत ॥ २ ॥ प्र पवमान धन्वसि सोम इन्द्राय
 पातवे नृ ऽभिः यतः वि नीयसे ॥ ३ ॥ त्वं सोम नृ ऽमार्दनः पवस्व
 चर्षणि ऽसहे सस्त्रिः यः अनु ऽमाद्यः ॥ ४ ॥ इंदो यत् अद्रि ऽभिः
 सुतः पवित्रं परि ऽधावसि अरं इंद्रस्य धाम्ने ॥ ५ ॥ पवस्व वृत्रहन्-

अ० ६. अ० ८. व० १७.] ॥ १९६ ॥ [म० ९. अ० २. सू० २७.

ऽतम उक्थेभिः अनुऽमाद्यः शुचिः पावकः अद्भुतः ॥ ६ ॥ शुचिः
पावकः उच्यते सोमः सुतस्य मध्वः देवऽअवीः अघशंसऽहा
॥ ७ ॥ १४ ॥ १ ॥

॥ २५ ॥ पवस्व दक्षऽसाधनः देवेभ्यः पीतये हरे मरुत्ऽभ्यः
वायवे मदः ॥ १ ॥ पवमान धिया हितः अभि योनिं कर्निकदत्
धर्मेणा वायुं आ विश् ॥ २ ॥ सं देवैः शोभते वृषा कविः योनौ अ-
धि प्रियः वृचऽहा देवऽवीतमः ॥ ३ ॥ विश्वा रूपाणि आऽविशन्
पुनानः याति हर्यतः यच्च अमृतासः आसते ॥ ४ ॥ अरुषः जनयन्
गिरः सोमः पवते आयुषक् इन्द्रं गच्छन् कविऽऋतुः ॥ ५ ॥ आ
पवस्व मदिन्ऽतम पवित्रं धारया कवे अर्केस्य योनिं आऽसदं
॥ ६ ॥ १५ ॥

॥ २६ ॥ तं अमृष्टं वाजिनं उपऽस्थे अदितेः अधि विप्रासः
अण्व्या धिया ॥ १ ॥ तं गावः अभि अनूषत सहस्रं धारं अक्षितं
इन्द्रं धर्तारं आ दिवः ॥ २ ॥ तं वेधां मेधया अह्यन् पवमानं अधि
द्यविधर्णसिं भूरिऽधायसं ॥ ३ ॥ तं अह्यन् भुरिजोः धिया संऽव-
सानं विवस्वतः पतिं वाचः अदाभ्यं ॥ ४ ॥ तं सानौ अधि जामयः
हरिं हिन्वन्ति अद्रिऽभिः हर्यतं भूरिऽचक्षसं ॥ ५ ॥ तं त्वा हिन्वन्ति
वेधसः पवमान गिराऽवृधं इन्द्रो इन्द्राय मत्सरं ॥ ६ ॥ १६ ॥

॥ २७ ॥ एषः कविः अभिऽस्तुतः पवित्रं अधि तोशते पुनानः
घ्नन् अपं सिधः ॥ १ ॥ एषः इन्द्राय वायवे स्वःऽजित् परि सिच्यते
पवित्रं दक्षऽसाधनः ॥ २ ॥ एषः नृऽभिः वि नीयते दिवः मूर्ध्ना

अ० ६. अ० ८. व० २०.] ॥ १९७ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ३०.]

वृषा सुतः सोमः वनेषु विश्वऽवित् ॥३॥ एषः गव्युः अचिक्रदत्
पर्वमानः हिरण्यऽयुः इंदुः सचाऽजित् अस्तृतः ॥४॥ एषः सू-
र्येण हासते पर्वमानः अधि द्यवि पवित्रे मत्सरः मदः ॥५॥ एषः
शुष्मी असित्यदत् अंतरिक्षे वृषा हरिः पुनानः इंदुः इंद्र आ
॥६॥ १७॥

॥२८॥ एषः वाजी हितः नृऽभिः विश्वऽवित् मनसः पतिः
अव्यः वारं वि धावति ॥१॥ एषः पवित्रे अक्षरत् सोमः देवेभ्यः
सुतः विश्वा धामानि आऽविशन् ॥२॥ एषः देवः शुभायते अधि
योनौ अमर्त्यः वृचऽहा देवऽवीतमः ॥३॥ एषः वृषा कनिक्कदत्
दशऽभिः जामिऽभिः यतः अभि द्रोणानि धावति ॥४॥ एषः
सूर्ये अरोचयत् पर्वमानः विऽचर्षणिः विश्वा धामानि विश्व-
ऽवित् ॥५॥ एषः शुष्मी अदाभ्यः सोमः पुनानः अर्षति देव-
ऽअवीः अघशंसहा ॥६॥ १८॥

॥२९॥ प्र अस्य धाराः अक्षरन् वृष्णः सुतस्य ओजसा देवान्
अनु प्रऽभूषतः ॥१॥ सप्तिं मृजंति वेधसः गृणंतः कारवः गिरा
ज्योतिः जज्ञानं उक्थ्यं ॥२॥ सुऽसहा सोम तानि ते पुनानाय प्र-
भुऽवसो वर्यं समुद्रं उक्थ्यं ॥३॥ विश्वा वसूनि संऽजयन् पर्वस्व
सोम धारया इनु वेषांसि सध्याक् ॥४॥ रक्ष सु नः अररुषः स्वनात्
समस्य कस्य चित् निदः यत्र मुमुक्षहे ॥५॥ आ इंदो पार्थिवं रयिं
दिव्यं पर्वस्व धारया द्युऽमतं शुष्मं आ भर ॥६॥ १९॥

॥३०॥ प्र धाराः अस्य शुष्मिणः वृषा पवित्रे अक्षरन् पुनानः

अ० ६. अ० ८. व० २२.] ॥ १९८ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ३२.

वाचं इष्यति ॥ १ ॥ इंदुः हिया नः सोतुऽभिः मृज्यमानः कनिःकदत्
इयति वसुं इंद्रियं ॥ २ ॥ आ नः शुष्मं नृऽसह्यं वीरऽवंतं पुरुऽस्पृहं
पवंस्व सोम धारया ॥ ३ ॥ प्र सोमः अति धारया पवंमानः अ-
सिस्वदत् अभि द्रोणानि आऽसदं ॥ ४ ॥ अपऽसुत्वा मधुमत्ऽतमं
हरिं हिन्वति अद्रिऽभिः इंदो इंद्राय पीतये ॥ ५ ॥ सुनोतं मधुमत्-
ऽतमं सोमं इंद्राय वज्रिणे चारुं शर्धाय मत्सरं ॥ ६ ॥ २० ॥

॥ ३१ ॥ प्र सोमासः सुऽआर्धः पवंमानासः अक्रमुः रयिं कृ-
खंति चेतनं ॥ १ ॥ दिवः पृथिव्याः अधि भवं इंदो द्युम्नऽवर्धनः
भव वाजानां पतिः ॥ २ ॥ तुभ्यं वाताः अभिऽप्रियः तुभ्यं अर्षेति
सिंधवः सोमं वर्धति ते महः ॥ ३ ॥ आ प्यायस्व सं एतु ते विश्वतः
सोम वृष्यं भवं वाजस्य संऽगये ॥ ४ ॥ तुभ्यं गावः घृतं पयः ब-
भौ दुदुहे अक्षितं वर्षिष्ठे अधि सानवि ॥ ५ ॥ सुऽआयुधस्य ते सतः
भुवनस्य पते वयं इंदो सखिऽत्वं उऽमसि ॥ ६ ॥ २१ ॥

॥ ३२ ॥ प्र सोमासः मत्ऽच्युतः अर्वसे नः मघोनः सुताः वि-
दथे अक्रमुः ॥ १ ॥ आत् ई चितस्य योषणः हरिं हिन्वति अद्रिऽभिः
इंदु इंद्राय पीतये ॥ २ ॥ आत् ई हंसः यथा गणं विश्वस्य अवीवशत्
मतिं अत्यः न गोभिः अज्यते ॥ ३ ॥ उभे सोम अवऽचाकशत् मृगः
न तक्तः अर्षसि सीदन् ऋतस्य योनिं आ ॥ ४ ॥ अभि गावः अ-
नूषत् योषा जारंऽइव प्रियं अगन् आजिं यथा हितं ॥ ५ ॥ अस्मे
धेहि द्युऽमत् यशः मघवत्ऽभ्यः च मह्यं च सनि मेधां उत अर्वः
॥ ६ ॥ २२ ॥

अ० ६. अ० ८. व० २५.] ॥ १९९ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ३५.]

॥३३॥ प्र सोमासः विपः ऽचितः अपां न यंति ऊर्मयः वना-
नि महिषाः ऽइव ॥१॥ अभि द्रोणानि बभ्रवः श्रुक्ताः ऋतस्य
धारया वाजं गोऽमृतं अक्षरन् ॥२॥ सुताः इंद्राय वायवे वरुणाय
मरुतऽभ्यः सोमाः अर्षेति विष्णवे ॥३॥ तिस्रः वाचः उत् ईरते
गावः मिमंति धेनवः हरिः एति कनिक्कदत् ॥४॥ अभि ब्रह्मीः
अनूषत् यद्भीः ऋतस्य मातरः मर्मृज्यंते दिवः शिशुं ॥५॥ रायः
समुद्रान् चतुरः अस्मभ्यं सोम विश्वतः आ पवस्व सहस्रिणः ॥६॥
॥२३॥

॥३४॥ प्र सुवानः धारया तना इंदुः हिनवानः अर्षेति रुजत्
हृह्वा वि ओजसा ॥१॥ सुतः इंद्राय वायवे वरुणाय मरुतऽभ्यः
सोमः अर्षेति विष्णवे ॥२॥ वृषाणं वृषऽभिः यत् सुन्वंति सोमं
अद्रिऽभिः दुहंति शकना पर्यः ॥३॥ भुवत् चितस्य मर्ज्यैः भुवत्
इंद्राय मत्सरः सं रूपैः अज्यते हरिः ॥४॥ अभि ईं ऋतस्य विष्टपं
दुहते पृथ्विऽमातरः चारुं प्रियऽतमं हविः ॥५॥ सं एनं अहूताः
इमाः गिरः अर्षेति सऽसुतः धेनूः वाश्रः अवीवशत् ॥६॥ ॥२४॥

॥३५॥ आनः पवस्व धारया पवमान रयिं पृथुं यया ज्योतिः
विदासि नः ॥१॥ इंदो समुद्रं ऽईख्य पवस्व विश्वं ऽएजय रायः
धर्तानः ओजसा ॥२॥ त्वया वीरेण वीरऽवः अभि स्याम पृतन्यतः
क्षरं नः अभि वार्यं ॥३॥ प्र वाजं इंदुः इष्यति सिसासनं वाजऽसाः
ऋषिः व्रता विदानः आयुधा ॥४॥ तं गीऽभिः वाचं ऽईख्यं पु-
नानं वासयामसि सोमं जनस्य गोऽपतिं ॥५॥ विश्वः यस्य व्रते
जनः दाधार धर्मेणः पतेः पुनानस्य प्रभुऽवसोः ॥६॥ ॥२५॥

॥३६॥ असंजि रथ्यः यथा पवित्रे चम्बोः सुतः कार्ष्मन् वा-
जी नि अक्रमीत् ॥१॥ सः वह्निः सोमं जग्मुविः पर्वस्व देवऽवीः
अति अभि कोशं मधुऽश्नुत ॥२॥ सः नः ज्योतींषि पूर्य पर्वमान
वि रोचय क्रवे दक्षाय नः हिनु ॥३॥ श्रुभमानः ऋतयुऽभिः मृ-
ज्यमानः गर्भस्थोः पर्वते वारे अव्यय ॥४॥ सः विश्वा दाशुर्वे वसु
सोमः दिव्यानि पार्थिवा पर्वतां आ अंतरिक्ष्या ॥५॥ आ दिवः पृष्ठं
अश्वऽयुः गव्यऽयुः सोम रोहसि वीरऽयुः श्वसः पते ॥६॥ २६॥

॥३७॥ सः सुतः पीतये वृषा सोमः पवित्रे अर्षति विऽघ्नन्
रक्षांसि देवऽयुः ॥१॥ सः पवित्रे विऽचक्षुणः हरिः अर्षति धर्ण-
सिः अभि योनिं कनिक्रदत् ॥२॥ सः वाजी रोचना दिवः पर्व-
मानः वि धावति रक्षऽहा वारं अव्यय ॥३॥ सः चित्तस्य अधि
सानवि पर्वमानः अरोचयत् जामिऽभिः सूर्यं सह ॥४॥ सः वृच-
ऽहा वृषा सुतः वरिवऽवित् अदाभ्यः सोमः वाजंऽइव असरत्
॥५॥ सः देवः कविना इषितः अभि द्रोणानि धावति इंदुः इंद्राय
मंहना ॥६॥ २७॥

॥३८॥ एषः ऊं स्यः वृषा रथः अव्ययः वारेभिः अर्षति गच्छन्
वाजं सहस्रिणं ॥१॥ एतं चित्तस्य योषणः हरिं हिन्वति अद्रिऽभिः
इंदुं इंद्राय पीतये ॥२॥ एतं त्यं हरितः दशं मर्मज्यते अपस्युवः या-
भिः मदाय श्रुभते ॥३॥ एषः स्यः मानुषीषु आ श्येनः न विस्तु
सीदति गच्छन् जारः न योषितं ॥४॥ एषः स्यः मद्यः रसः अव
चष्टे दिवः शिष्टुः यः इंदुः वारं आ अविशत् ॥५॥ एषः स्यः पीतये
सुतः हरिः अर्षति धर्णसिः क्रदन् योनिं अभि प्रियं ॥६॥ २८॥

॥३९॥ आ॒शुः अ॒र्ष॒ वृ॒हत् ऽम॒ते॒ परि॒ प्रि॒येण॑ धाम्ना॒ यच्च॑ दे॒वाः
इति॑ ब्र॒वन् ॥१॥ परि॑ ऽकृ॒ण्वन् अ॒ग्निः ऽकृतं॑ जना॒य या॒तय॑न् इ॒षः
वृ॒ष्टिं दि॒वः परि॑ स्र॒व ॥२॥ सु॒तः ए॒ति प॒वित्रे॑ आ त्वि॒षिं द॒धानः
ओज॑सा वि॒ ऽचक्ष्मा॑णः वि॒ ऽरोच॑यन् ॥३॥ अ॒यं सः यः दि॒वः परि॑
र॒घु ऽया॒मां प॒वित्रे॑ आ सि॒न्धोः ऊ॒र्मा वि॒ अक्ष॑रत् ॥४॥ आ॒ ऽवि॒
वा॒सन् प॒रा ऽव॑तः अ॒थो अ॒र्वा ऽव॑तः सु॒तः इ॒न्द्राय॑ सि॒च्यते॑ मधु
॥५॥ सं॒ ऽईची॑नाः अ॒नूष॑त॒ हरि॑ हि॒न्वन्ति॒ अद्रि॑ ऽभिः यो॒नौ ऋ॒-
तस्य॑ सी॒दत॒ ॥६॥ २९॥

॥४०॥ पु॒ना॒नः अ॒क्रमी॑त् अ॒भि वि॒श्वाः मृ॒धः वि॒ ऽचर्ष॑णिः श्रुं॒-
भन्ति॑ वि॒प्रं धी॑ति ऽभिः ॥१॥ आ यो॒निं अ॒रुणः॑ रु॒हत् ग॒मत् इ॒न्द्रं वृ॒षा
सु॒तः ध्रु॒वे स॒दसि॑ सी॒दति॒ ॥२॥ नु॒नः र॒यिं म॒हां इ॒न्दो अ॒स्रभ्य॑ सो॒म
वि॒श्वतः॑ आ प॒वस्व॑ स॒हस्रि॑णं ॥३॥ वि॒श्वा सो॒म प॒वमा॑न् द्यु॒म्नानि॑
इ॒न्दो आ भ॒र वि॒दाः स॒हस्रि॑णीः इ॒षः ॥४॥ सः नः पु॒ना॒नः आ भ॒र
र॒यिं स्तो॒त्रे सु॒ ऽवीर्यै॑ ज॒रितुः॑ व॒र्धय॑ गि॒रः ॥५॥ पु॒ना॒नः इ॒न्दो आ
भ॒र सो॒म द्वि॒ ऽबर्ह॑सं र॒यिं वृ॒षन् इ॒न्दो नः॑ उ॒क्थ्यं ॥६॥ ३०॥

॥४१॥ प्र॒ ये गा॒वः न भू॑र्ण॒यः त्वे॒षाः अ॒यासः॑ अ॒क्रमुः॑ घ्न॑तः कृ॒-
ष्णां अप॑ त्वचै ॥१॥ सु॒वि॒तस्य॑ म॒ना म॒हे अ॒ति सेतुं॑ दुः ऽआ॒थ्यं स॒-
ह्रांसः॑ दस्युं अ॒व्र॑तं ॥२॥ श्रु॒खे वृ॒ष्टेः ऽइ॒व स्व॑नः प॒वमा॑नस्य श्रु॒-
ष्मिणः॑ च॒रन्ति॑ वि॒ ऽद्यु॑तः दि॒वि ॥३॥ आ प॒वस्व॑ म॒हीं इ॒षं गो॑ ऽम॒त्
इ॒न्दो हिर॑ण्य॒ ऽवत् अ॒श्व॒ ऽवत् वाज॑ ऽवत् सु॒तः ॥४॥ सः प॒वस्व॑
वि॒ ऽचर्ष॑णे॒ आ म॒ही रो॑द॒सी पृ॒ण उ॒षाः सूर्यैः॑ न र॒श्मि ऽभिः ॥५॥

परि नः शर्म॑ऽयंत्या धार॑या सोम॑ वि॒श्वतः॑ सर॑ रसा॑ऽइव वि॒ष्टपं॑
॥ ६ ॥ ३१ ॥

॥ ४२ ॥ जन॑यन् रो॒चना दि॒वः जन॑यन् अ॒प्सु सू॒र्यं वसा॑नः
गाः अ॒पः हरिः॑ ॥ १ ॥ ए॒षः प्र॒त्नेन॑ म॒न्मना॑ दे॒वः दे॒वेभ्यः॑ परि॑ धा॒
र॑या प॒वते॑ सु॒तः ॥ २ ॥ व॒वृधा॑नाय॒तूर्वे॑ये प॒वते॑ वाज॑ऽसातये सो॒
माः सह॑स्र॑ऽपाजसः॑ ॥ ३ ॥ दुहा॑नः प्र॒त्नं इत् प॒यः प॒वित्रे॑ परि॑ सि॒
च्यते॑ क्र॒दन् दे॒वान् अजी॑जन॒त् ॥ ४ ॥ अ॒भि वि॒श्वानि॑ वा॒र्या अ॒भि
दे॒वान् अ॒त॒ऽवृधः॑ सोमः॑ पु॒नानः॑ अ॒र्षति॑ ॥ ५ ॥ गो॑ऽम॒त् नः सोम॑
वी॒रऽव॑त् अ॒र्षऽव॑त् वाज॑ऽव॒त् सु॒तः प॒वस्व॑ बृ॒हतीः॑ इ॒षः ॥ ६ ॥ ३२ ॥

॥ ४३ ॥ यः अ॒त्यःऽइव॑ मृ॒ज्यते॑ गो॒भिः मदा॑य ह॒र्यतः॑ तं गीः॑ऽभिः
वा॒स॒याम॑सि ॥ १ ॥ तं नः॑ वि॒श्वाः अ॒व॒स्युवः॑ गिरः॑ श्रु॒भन्ति॑ पू॒र्व॑ऽथा
इ॒दुं इ॒द्राय॑ पी॒तये॑ ॥ २ ॥ पु॒नानः॑ या॒ति ह॒र्यतः॑ सोमः॑ गीः॑ऽभिः परि॑
ऽकृतः॑ वि॒प्रस्य॑ मे॒ध्यऽअ॒तिथेः॑ ॥ ३ ॥ प॒व॒मान॑ वि॒दाः र॒यिं अ॒स्मभ्यं॑
सोम॑ सु॒ऽश्रियं॑ इ॒दो॑ सह॑स्र॑ऽव॒चसं॑ ॥ ४ ॥ इ॒दुः अ॒त्यः न वाज॑ऽसृ॒त्
कनि॑क्र॒ति प॒वित्रे॑ आ यत् अ॒क्षाः अ॒ति दे॒वऽयुः॑ ॥ ५ ॥ प॒वस्व॑ वा॒
ज॑ऽसातये वि॒प्रस्य॑ गृ॒णतः॑ वृ॒धे सोम॑ रा॒स्व सु॒वीर्यं॑ ॥ ६ ॥ ३३ ॥ ॥ ६ ॥

॥ ४४ ॥ प्र॒नः इ॒दो॑ म॒हे तने॑ ज॒मिं न बिभ्र॑त् अ॒र्षसि॑ अ॒भि दे॒
वान् अ॒यास्यः॑ ॥ १ ॥ म॒ती जुष्टः॑ धि॒या हितः॑ सोमः॑ हि॒न्वे प॒रा॒
ऽवति॑ वि॒प्रस्य॑ धा॒रया॑ क॒विः ॥ २ ॥ अ॒यं दे॒वेषु॑ जागृ॒विः सु॒तः ए॒ति
प्र॒वित्रे॑ आ सोमः॑ या॒ति वि॒ऽच॒र्षणिः॑ ॥ ३ ॥ सः नः॑ प॒वस्व॑ वा॒

अ० ७. अ० १. व० ४.] ॥ २०३ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ४७.

जुऽयुः चक्राणः चारुं अध्वरं बर्हिष्मान् आ विवासति ॥४॥ सः
नः भगाय वायवे विप्रऽवीरः सदाऽवृधः सीमः देवेषु आ यमत
॥५॥ सः नः अद्य वसुत्तये क्रतुऽवित् गातुवित्ऽतमः वाजं जेषि
श्रवः बृहत् ॥६॥ १॥

॥४५॥ सः पवस्व मदाय कं नृऽचक्षाः देवऽवीतये इंदो इंद्राय
पीतये ॥१॥ सः नः अर्षे अभि दूत्यं त्वं इंद्राय तोशसे देवान् सखि-
ऽभ्यः आ वरं ॥२॥ उत त्वां अरुणं वयं गोभिः अज्मः मदाय कं
वि नः राये दुरः वृधि ॥३॥ अति ऊं पविचं अक्रमीत् वाजी धुरं
न यामनि इंदुः देवेषु पत्यते ॥४॥ सं ईं सखायः अस्वरन् वने
क्रीळंतं अतिऽअविं इंदुं नावाः अनूषत ॥५॥ तया पवस्व धारया
यया पीतः विऽचक्षसे इंदो स्तोत्रे सुऽवीर्यं ॥६॥ २॥

॥४६॥ असृगन् देवऽवीतये अत्यासः कृत्वाऽइव क्षरंतः
पर्वतऽवृधः ॥१॥ परिऽकृतासः इंदवः योषाऽइव पित्र्यऽवती
वायुं सीमाः असृक्षत ॥२॥ एते सीमांसः इंदवः प्रयस्वतः चमू
सुताः इंद्रे वर्धेति कर्मऽभिः ॥३॥ आ धावत सुऽहस्त्यः शुक्रा गृ-
भ्णीत मंथिना गोभिः श्रीणीत मत्सरं ॥४॥ सः पवस्व धनं जय
प्रऽयंता राधसः महः अस्मभ्यं सोम गातुऽवित् ॥५॥ एतं मृजं-
ति मर्ज्यं पवमानं दश क्षिपः इंद्राय मत्सरं मदं ॥६॥ ३॥

॥४७॥ अया सीमः सुऽकृत्या महः चित् अभि अवर्धत मं-
दानः उत वृषऽयते ॥१॥ कृतानि इत् अस्य कर्त्वा चेते दस्युऽतर्ह-

अ० ७. अ० १. व० ७.] ॥ २०४ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ५०.]

णा ऋणा च धृष्णुः चयते ॥ २ ॥ आत् सीमः इन्द्रियः रसः वज्रः स-
हस्रऽसाः भुवत् उक्थं यत् अस्य जायते ॥ ३ ॥ स्वयं कविः वि-
ऽधर्तरि विप्राय रत्नं इच्छति यदि मर्मैज्यते धियः ॥ ४ ॥ सिसासतुः
रयीणां वाजेषु अर्वेतां ऽइव भरेषु जिग्युषां असि ॥ ५ ॥ ४ ॥

॥ ४६ ॥ तं त्वा नृम्णानि विभ्रतं सधऽस्थेषु महः दिवः चारुं
सुऽकृत्यया ईमहे ॥ १ ॥ संवृक्तऽधृष्णं उक्थं महाऽमहिब्रतं मदं
शतं पुरः रुरुक्षणिं ॥ २ ॥ अतः त्वा रयिं अभि राजानं सुऽक्रतो०
दिवः सुऽपरीः अव्यथिः भरत् ॥ ३ ॥ विश्वस्मै इत् स्वः हशे सा-
धारणं रजःऽतुरं गोपां ऋतस्य विः भरत् ॥ ४ ॥ अध हिन्वा-
नः इन्द्रियं ज्यायः महिऽत्वं आनशे अभिष्टिऽकृत् विऽवर्षणिः
॥ ५ ॥ ५ ॥

॥ ४९ ॥ पवस्व वृष्टिं आ सु नः अपां ऊर्मि दिवः परि अयक्ष्माः
वृहतीः इषः ॥ १ ॥ तया पवस्व धारया यया गावः इह आऽगमन्
जन्यासः उप नः गृहं ॥ २ ॥ घृतं पवस्व धारया यज्ञेषु देवऽवीतमः
अस्मभ्यं वृष्टिं आ पव ॥ ३ ॥ सः नः ऊर्जे वि अव्ययं पविचं धाव
धारया देवासः शृणवन् हि कं ॥ ४ ॥ पवमानः असि स्यदत् रक्षा-
सि अपऽजघनत् प्रल्ऽवत् रोचयन् रुचः ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ५० ॥ उत् ते शुष्मासः ईरते सिंधोः ऊर्मैऽइव स्वनः वा-
णस्य चोदय पविं ॥ १ ॥ प्रऽसवे ते उत् ईरते तिस्रः वाचः मख-
स्युवः यत् अथ्ये एषि सानवि ॥ २ ॥ अव्यः वारं परि प्रियं हरिं
हिन्वन्ति अद्रिऽभिः पवमानं मधुऽश्रुतं ॥ ३ ॥ आ पवस्व मदिन्-

अ० ७. अ० १. व० १०.] ॥ २०५ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ५३.]

ऽत॒म॒ प॒वित्रं॑ धार॒या क॒वे अ॒र्कस्य॑ योनिं आ॒ऽसदं॑ ॥४॥ सः प॒व-
स्व॒ म॒दिन्ऽत॒म॒ गोभिः॑ अंजा॒नः अ॒क्तुऽभिः॑ इंदो॑ इंद्रा॒य पी॒तये॑
॥५॥७॥

॥५१॥ अ॒ध्व॒र्यो अ॒द्रिऽभिः॑ सु॒तं सोमं॑ प॒वित्रं॑ आ॒ सृज॒ पु॒नीहि॑
इंद्रा॒य पा॒तवे॑ ॥१॥ दि॒वः पी॒यूषं॑ उ॒त्त॒ऽत॒मं सोमं॑ इंद्रा॒य व॒ज्रिणे॑
सु॒नीत॑ मधु॒मत्त॒ऽत॒मं ॥२॥ त॒व॒ त्ये इंदो॑ अ॒ध॒सः दे॒वाः म॒घोः वि
अ॒श्र॒ते प॒व॒मान॑स्य म॒रुतः॑ ॥३॥ त्वं हि सोम॑ व॒र्धय॑न् सु॒तः म॒दा॒य
भू॒र्णये॑ वृष॒न् स्तो॒तारं॑ ऊ॒तये॑ ॥४॥ अ॒भि अ॒र्षं वि॒ऽच॒क्ष॒ण प॒वित्रं॑
धा॒र॒या सु॒तः अ॒भि वाजं॑ उ॒त श्र॒वः ॥५॥८॥

॥५२॥ परि॑ द्यु॒क्षः स॒नत्ऽर॒यिः भ॒रत् वाजं॑ नः अ॒ध॒सा सु॒वा॒नः
अ॒र्षं प॒वित्रं॑ आ॒ ॥१॥ त॒व॒ प्र॒त्नेभिः॑ अ॒ध्वऽभिः॑ अ॒व्यः वा॒रं परि॑
प्रि॒यः स॒हस्रं॑ऽधा॒रः या॒त् तना॑ ॥२॥ च॒रुः न यः तं ई॒ख॒य इंदो॑ न
दा॒नं ई॒ख॒य व॒धैः व॒धऽस्त्रो॑ ई॒ख॒य ॥३॥ नि शु॒षमं॑ इंदो॑ ए॒षां पु॒रु-
ऽहू॒त ज॒ना॒नां यः अ॒स्मान् आ॒ऽदि॒देश॑ति ॥४॥ श॒तं नः॑ इंदो॑ ऊ॒-
तिऽभिः॑ स॒हस्रं॑ वा शु॒ची॒नां प॒व॒स्व म॒ह्यत्ऽर॒यिः ॥५॥९॥

॥५३॥ उ॒त्ते शु॒ष्मा॑सः अ॒स्थुः र॒क्षः भि॒दंतः॑ अ॒द्रिऽवः॑ नु॒दस्व॑
याः परि॑ऽस्पृ॒धः ॥१॥ अ॒या नि॒ऽज॒ग्निः ओ॒ज॒सा र॒थऽसं॑गे ध॒ने
हि॒ते स्त॒वै अ॒वि॒भ्युषा॑ ह॒दा ॥२॥ अ॒स्य॑ व्र॒तानि॑ न आ॒ऽधृषे॑ प॒व॒-
मा॒नस्य॑ दुः॒ऽध्या॑ रु॒ज यः त्वा पृ॒त॒न्यति॑ ॥३॥ तं हि॒त्व॒ति म॒दऽच्यु॑तं
ह॒रिं न॒दीषु॑ वा॒जिनं॑ इंदु॑ इंद्रा॒य म॒त्सरं॑ ॥४॥१०॥

अ० ७. अ० १. व० १४.] ॥ २०६ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ५७.]

॥ ५४ ॥ अस्य प्रत्नां अनु द्युतं शुक्रं दुदुहे अहंयः पर्यः सहस्र-
ऽसां ऋषिं ॥ १ ॥ अयं सूर्यः ऽइव उप ऽहक् अयं सरांसि धावति
सप्त प्र ऽवतः आ दिवं ॥ २ ॥ अयं विश्वानि तिष्ठति पुनानः भुव-
ना उपरि सोमः देवः न सूर्यः ॥ ३ ॥ परि नः देव ऽवीतये वाजान्
अर्षेति गो ऽमंतः पुनानः इंदो इंदु ऽयुः ॥ ४ ॥ ११ ॥

॥ ५५ ॥ यवं ऽयवं नः अंधसा पुष्टं पुष्टं परि स्रव सोम विश्वा
च सौभगा ॥ १ ॥ इंदो यथा तव स्तवः यथा ते जातं अंधसः नि
बर्हिषि प्रिये सदः ॥ २ ॥ उत नः गो ऽवित् अश्व ऽवित् पवस्व सोम
अंधसा मस्रु ऽतमेभिः अहं ऽभिः ॥ ३ ॥ यः जिनाति न जीयते
हंति शत्रुं अभि ऽइत्य सः पवस्व सहस्र ऽजित् ॥ ४ ॥ १२ ॥

॥ ५६ ॥ परि सोमः ऋतं बृहत् आशुः पवित्रं अर्षेति वि ऽघ्नन्
रक्षांसि देव ऽयुः ॥ १ ॥ यत् सोमः वाजं अर्षेति शतं धाराः अप-
स्युवः इंद्रस्य सख्यं आ ऽविशन् ॥ २ ॥ अभि त्वा योषणः दर्श जारं
न कन्या अनूषत मृज्यसे सोम सातये ॥ ३ ॥ त्वं इंद्राय विष्णवे स्वा-
दुः इंदो परि स्रव नृन् स्तोतृन् पाहि अहंसः ॥ ४ ॥ १३ ॥

॥ ५७ ॥ प्र ते धाराः असश्चतः दिवः न यंति वृष्टयः अच्छं वाजं
सहस्रिणं ॥ १ ॥ अभि प्रियाणि काव्या विश्वा चक्ष्णाणः अर्षेति हरिः
तुं जानः आयुधा ॥ २ ॥ सः मर्मृजानः आयु ऽभिः इभः राजा ऽइव
मु ऽघ्नतः श्येनः न वंसु सीदति ॥ ३ ॥ सः नः विश्वा दिवः वंसु उतो
पृथिव्याः अधि पुनानः इंदो आ भर ॥ ४ ॥ १४ ॥

अ० ७. अ० १. व० १८.] ॥ २०७ ॥ [म० ९. अ० ३. सू० ६१.

॥ ५८ ॥ तरत् सः मं॒दी धा॒वति॒ धारा॑ सु॒तस्य॑ अ॒धसः॑ तरत् सः
मं॒दी धा॒वति॒ ॥ १ ॥ उ॒स्मा वे॒द वसू॑नां म॒र्तस्य॑ दे॒वी अ॒वसः॑ तरत् सः
मं॒दी धा॒वति॒ ॥ २ ॥ ध्व॒स्रयोः॑ पु॒रुऽस॑न्त्योः आ स॒हस्रा॑णि द॒द्महे॑ तरत्
सः मं॒दी धा॒वति॒ ॥ ३ ॥ आ य॒योः चि॑शतं तना॑ स॒हस्रा॑णि च द॒द्महे॑
तरत् सः मं॒दी धा॒वति॒ ॥ ४ ॥ १५ ॥

॥ ५९ ॥ प॒वस्व॑ गोऽजि॒त् अ॒श्वऽजि॒त् वि॒श्वऽजि॒त् सोम॑ र॒ण्य-
ऽजि॒त् प्र॒जाऽव॑त् रत्नं आ भ॒र ॥ १ ॥ प॒वस्व॑ अ॒त् ऽभ्यः॑ अ॒दाभ्यः॑
प॒वस्व॑ ओष॒धीभ्यः॑ प॒वस्व॑ धि॒षणा॑भ्यः ॥ २ ॥ त्वं सोम॑ प॒वमानः॑
वि॒श्वानि॑ दुःऽइ॒ता त॒र क॒विः सी॒द नि ब॑र्हिषि ॥ ३ ॥ प॒वमान॑ स्वः
वि॒दः जा॒यमानः॑ अ॒भवः॑ म॒हान् इ॒दो वि॒श्वान् अ॒भि इ॒त् अ॒सि
॥ ४ ॥ १६ ॥

॥ ६० ॥ प्र गा॒यचे॑ण गा॒यत॑ प॒वमानं॑ वि॒ऽच॑र्षेणि इ॒दं स॒हस्रं॑-
ऽच॒क्षसं॑ ॥ १ ॥ तं त्वा स॒हस्रं॑ ऽच॒क्षसं॑ अ॒थो स॒हस्रं॑ ऽभ॒र्णसं॑ अ॒ति
वा॒रं अ॒पावि॑षुः ॥ २ ॥ अ॒ति वा॒रां प॒वमानः॑ अ॒सि॒स्य॒दत् क॒ल-
शान् अ॒भि धा॒वति॒ इ॒दस्य॑ हा॒दि आ॒ऽवि॒शन् ॥ ३ ॥ इ॒दस्य॑ सोम॑
रा॒धसे॑ शं प॒वस्व॑ वि॒ऽच॑र्षणे प्र॒जाऽव॑त् रे॒तः आ भ॒र ॥ ४ ॥ १७ ॥ २ ॥

॥ ६१ ॥ अ॒या वी॒ती परि॑ स्र॒व यः ते॒ इ॒दो म॑देषु आ अ॒वऽअ॒हन्
न॒वतीः॑ न॒व ॥ १ ॥ पु॒रः स॒द्यः इ॒त्याऽधि॑ये दि॒वः ऽदा॑साय शं॒बरं
अ॒ध त्वं तु॒र्वशं॑ यदु ॥ २ ॥ परि॑ नः अ॒श्वं अ॒श्वऽवि॒त् गोऽम॑न् इ॒दो
हि॒र॒ण्यऽव॑त् क्ष॒रं स॒हस्रि॑णीः इ॒षः ॥ ३ ॥ प॒वमान॑स्य ते व॒यं प॒वित्रं॑

अ० ७. अ० १. व० २२.] ॥ २०८ ॥ [म० ९. अ० ३. सू० ६१.

अभिऽउदतः सखिऽत्वं आ वृणीमहे ॥४॥ ये ते पवित्रं ऊर्मयः अ-
भिऽक्षरंति धारयातेभिः नः सोम मृळय ॥५॥ १८॥ सः नः पुनानः
आ भर रयिं वीरऽवतीं इषं ईशानः सोम विश्वतः ॥६॥ एतं ऊं
त्यं दश क्षिपः मृजंति सिंधुऽमातरं सं आदित्येभिः अख्यत ॥७॥
सं ईद्रेण उत वायुना सुतः एति पवित्रं आ सं सूर्यस्य रश्मिऽभिः
॥८॥ सः नः भगाय वायवे पूष्णे पवस्व मधुऽमान् चारुः मित्रे
वरुणे च ॥९॥ उच्चा ते जातं अंधसः दिवि सत् भूमिः आ ददे उयं
शर्म महि अवः ॥१०॥ १९॥ एना विश्वानि अर्यः आ द्युम्नानि
मानुषाणां सिसांसंतः वनामहे ॥११॥ सः नः इंद्राय यज्यवे व-
रुणाय मरुतऽभ्यः वरिवऽवित् परि स्रव ॥१२॥ उपोः सु जातं
अप्ऽतुरं गोभिः भंगं परिऽकृतं इदं देवाः अयासिषुः ॥१३॥ तं
इत् वर्धतु नः गिरं वत्सं संशिष्वरीऽइव यः इंद्रस्य हृदंऽसनिः
॥१४॥ अर्षे नः सोम शंगवे धुक्षस्व पिपुषीं इषं वर्धं समुद्रं उक्थ्यं
॥१५॥ २०॥ पर्वमानः अजीजनत् दिवः चित्रं न तन्यतुं ज्योतिः
वैश्वानरं बृहत् ॥१६॥ पर्वमानस्य ते रसः मदः राजन् अदुच्छुनः
वि वारं अर्षति ॥१७॥ पर्वमान रसः तव दक्षः वि राजति
द्युऽमान ज्योतिः विश्वं स्वः हृशे ॥१८॥ यः ते मदः वरेण्यः तेन प-
वस्व अंधसा देवऽअवीः अघशंसऽहा ॥१९॥ जग्निः वृचं अमि-
त्रियं सखिः वाजं दिवेऽदिवे गोऽसाः ऊं अश्वऽसाः असि ॥२०॥
॥२१॥ संऽमिष्यः अरुषः भव सुऽउपस्थाभिः न धेनुऽभिः सीदन्
श्येनः न योनिं आ ॥२१॥ सः पवस्व यः आविष्य इंद्रं वृत्राय हंतवे
वृत्रिऽवांसं महीः अपः ॥२२॥ सुऽवीरासः वयं धना जयेम सोम
मीढुः पुनानः वर्ध नः गिरः ॥२३॥ त्वाऽऊतासः तव अवसा
स्याम वन्तः आऽमुरः सोम व्रतेषु जागृहि ॥२४॥ अपऽघ्नन् प-

अ० ७. अ० १. व० २६.] ॥ २०९ ॥ [म० ९. अ० ३. सू० ६२.

व॒ते मृ॒धः अ॒पं सोमः॑ अ॒रा॒वणः॑ ग॒च्छन् इ॒न्द्रस्य॑ निः॒ऽकृतं॑ ॥ २५ ॥
॥ २२ ॥ म॒हः नः॑ रा॒यः आ॒भर॑ प॒र्वमा॒न ज॒हि मृ॒धः रा॒स्व इ॒दो॑ वी॒-
र॒ऽवत् य॒शः ॥ २६ ॥ न त्वा॒ श॒तं च॒न हु॒तः रा॒धः दि॒संतं॑ आ॒मि॒न॒न्
यत् पु॒ना॒नः म॒ख॒स्यसे॑ ॥ २७ ॥ प॒र्वस्व॑ इ॒दो॑ वृ॒षा सु॒तः कृ॒धि नः॑
य॒शसः॑ ज॒ने वि॒श्वाः अ॒पं द्वि॒षः ज॒हि ॥ २८ ॥ अ॒स्य ते॒ स॒ख्ये व॒यं तव॑
इ॒दो॑ द्यु॒म्ने उ॒त्त॒ऽमे स॒स॒ह्या म॑ पृ॒त॒न्यतः॑ ॥ २९ ॥ या ते॒ भी॒मानि॑ आ॒-
यु॒धा ति॒ग्मानि॑ सं॒ति धूर्व॑णे र॒क्ष स॒म॒स्य नः॑ नि॒दः ॥ ३० ॥ २३ ॥

॥ ६२ ॥ ए॒ते अ॒मृ॒यं इ॒न्द्रवः॑ ति॒रः प॒विचं॑ आ॒शवः॑ वि॒श्वानि॑ अ॒-
भि सौ॒भगा॑ ॥ १ ॥ वि॒ऽघ्नंतः॑ दुः॒ऽइ॒ता पु॒रु॒सु॒ऽगा तो॒काय॑ वा॒जिनः॑
तना॑ कृ॒ण्वंतः॑ अ॒र्वेति॑ ॥ २ ॥ कृ॒ण्वंतः॑ व॒रिवः॑ ग॒वे अ॒भि अ॒र्षेति॑ सु॒-
ऽस्तुति॑ इ॒ठां अ॒स्मभ्यं॑ सं॒ऽयतं॑ ॥ ३ ॥ अ॒सा॒वि अ॒ंशुः म॒दाय॑ अ॒प्-
ऽसु द॒क्षः गि॒रि॒ऽस्थाः श्ये॒नः न यो॒निं आ॒ अ॒स॒दत् ॥ ४ ॥ श्रु॒भं अ॒ंधः
दे॒वऽवा॒तं अ॒प्ऽसु धू॒तः नृ॒ऽभिः सु॒तः स्व॒दंति॑ गा॒वः प॒यः॒ऽभिः
॥ ५ ॥ २४ ॥ आ॒त ई॒ अ॒श्वं न हे॒तारः॑ अ॒श्रू॒श्रुभ॑न् अ॒मृता॑य म॒ध्वः र॒सं
स॒धु॒ऽमादे॑ ॥ ६ ॥ याः ते॒ धा॒राः म॒धुऽश्चु॒तः अ॒मृ॒यं इ॒दो॑ उ॒तये॑ ता॒-
भिः प॒विचं॑ आ॒ अ॒स॒दः ॥ ७ ॥ सः अ॒र्षे इ॒द्राय॑ पी॒तये॑ ति॒रः रोमा॑णि
अ॒थ्यया॑ सी॒दन् यो॒ना वने॑षु आ ॥ ८ ॥ त्वं इ॒दो॑ प॒रि स॒व॒ स्वादि॑ष्टः
अ॒गिरः॒ऽभ्यः व॒रि॒वः॒ऽवित् घृ॒तं प॒यः ॥ ९ ॥ अ॒यं वि॒ऽच॒र्षेणिः॑
हि॒तः प॒र्वमा॒नः सः चे॒त॒ति हि॒न्वा॒नः आ॒यं बृ॒हत् ॥ १० ॥ २५ ॥ ए॒षः
वृ॒षा वृ॒षे॒ऽव॒तः प॒र्वमा॒नः अ॒श॒स्ति॒ऽहा क॑र॒त व॒सू॒नि दा॑श्रुषे ॥ ११ ॥
आ प॒व॒स्व स॒ह॒स्रि॒णं र॒यिं गो॒ऽमैतं॑ अ॒श्विनं॑ पु॒रु॒ऽचंद्रं॑ पु॒रु॒ऽस्पृहं॑
॥ १२ ॥ ए॒षः स्यः॑ प॒रि सि॒च्यते॑ म॒र्म॒ज्यमा॑नः आ॒यु॒ऽभिः उ॒रु॒ऽगा॒यः
क्वि॒ऽक्रतुः॑ ॥ १३ ॥ स॒ह॒स्रं॒ऽज॒तिः श॒त॒ऽम॒घः वि॒ऽमा॒नः र॒जसः॑

कविः इंद्राय पवते मदः ॥१४॥ गिरा जातः इह स्तुतः इंद्रुः इंद्राय
 धीयते विः योना वसतौऽइव ॥१५॥२६॥ पवमानः सुतः नृऽभिः
 सोमः वाजंऽइव असरत् चमूषु शक्रना आऽसदं ॥१६॥ तं चि-
 ऽपृष्ठे चिऽवंधुरे रथे युजंति यातवे ऋषीणां सप्त धीतिऽभिः
 ॥१७॥ तं सोतारः धनऽस्पृतं आशुं वाजाय यातवे हरिं हिनोत
 वाजिनं ॥१८॥ आऽविशन् कलशं सुतः विश्वाः अर्षेन् अभि श्रि-
 यः शूरः न गोषु तिष्ठति ॥१९॥ आ ते इंदो मदाय कं पयः दुहंति
 आयवः देवाः देवेभ्यः मधु ॥२०॥२७॥ आ नः सोमं पवित्रं आ
 सृजत मधुमतऽतमं देवेभ्यः देवश्चुतऽतमं ॥२१॥ एते सोमाः अ-
 सृक्षत गृणानाः अवंसे महे मदिनऽतमस्य धारया ॥२२॥ अभि
 गयानि वीतये नृम्णा पुनानः अर्षेसि सनत्ऽवाजः परि सव
 ॥२३॥ उत नः गोऽमतीः इषः विश्वाः अर्षे परिऽस्तुभः गृणानः
 जमतऽअग्निना ॥२४॥ पवस्व वाचः अग्नियः सोमं चित्राभिः
 ऊतिऽभिः अभि विश्वानि काव्या ॥२५॥२८॥ त्वं समुद्रियाः अपः
 अग्नियः वाचः ईरयन् पवस्व विश्वंऽएजय ॥२६॥ तुभ्यं इमा भुव-
 ना कवे महिन्ने सोम तस्थिरे तुभ्यं अर्षेति सिंधवः ॥२७॥ प्रते दि-
 वः न वृष्टयः धाराः यंति असश्चतः अभि शुक्रां उपऽस्तिरं ॥२८॥
 इंद्राय इंद्रं पुनीतन उयं दक्षाय साधनं ईशानं वीतिऽराधसं ॥२९॥
 पवमानः ऋतः कविः सोमः पवित्रं आ असदत् दधत् स्तोत्रे सु-
 ऽवीर्यं ॥३०॥२९॥

॥६३॥ आ पवस्व सहस्रिणं रयिं सोम सुऽवीर्यं अस्मे अवां-
 सि धारय ॥१॥ इषं ऊजं च पितृसे इंद्राय मत्सरिन्ऽतमः चमूषु
 आ नि सीदसि ॥२॥ सुतः इंद्राय विष्णवे सोमः कलशं अक्षरत्

मधुऽमान् अस्तु वायवे ॥ ३ ॥ एते असृमं आश्वः अति ह्रांसि
 बभ्रवः सोमाः ऋतस्य धारया ॥ ४ ॥ इदं वर्धतः अप्सुतुरः कृण्वतः
 विश्वं आयं अप्सुतुरः अरावणः ॥ ५ ॥ ३० ॥ सुताः अनुं स्वं आरजः
 अभि अर्षेति बभ्रवः इदं गच्छतः इदं वः ॥ ६ ॥ अया पवस्व धार-
 या यया सूर्य अरोचयः हिवानः मानुषीः अपः ॥ ७ ॥ अयुक्त सूरः
 एतं पवमानः मनौ अधि अंतरिक्षेण यातवे ॥ ८ ॥ उत त्याः
 हरितः दश सूरः अयुक्त यातवे इदुः इदं इति ब्रुवन् ॥ ९ ॥ परि
 इतः वायवे सुतं गिरः इद्राय मत्सरं अय्यः वारिषु सिंचत ॥ १० ॥
 ॥ ३१ ॥ पवमान विदाः रयिं अस्मभ्यं सोम दुस्तरं यः दुऽनशः
 वनुष्यता ॥ ११ ॥ अभि अर्षेति सहस्रिणं रयिं गोऽमंतं अश्विनं अभि
 वाजं उत श्वः ॥ १२ ॥ सोमः देवः न सूर्यः अद्रिभिः पवते सुतः
 दधानः कलशे रसं ॥ १३ ॥ एते धामानि आयी शुक्राः ऋतस्य
 धारया वाजं गोऽमंतं अक्षरन् ॥ १४ ॥ सुताः इद्राय वज्रिणं सो-
 मासः दधिऽआशिरः पवित्रं अति अक्षरन् ॥ १५ ॥ ३२ ॥ प्र सोम
 मधुमतऽतमः राये अर्षे पवित्रं आ मदः यः देवऽवीतमः ॥ १६ ॥
 तं ईं मृजंति आयवः हरिं नदीषु वाजिनं इदं इद्राय मत्सरं ॥ १७ ॥
 आ पवस्व हिरण्यऽवत् अश्वऽवत् सोम वीरऽवत् वाजं गोऽमंतं
 आ भर ॥ १८ ॥ परि वाजं न वाजऽयुं अय्यः वारिषु सिंचत इद्राय
 मधुमतऽतमं ॥ १९ ॥ कविं मृजंति मज्यं धीभिः विप्राः अवस्यवः
 वृषा कनिक्कत् अर्षेति ॥ २० ॥ ३३ ॥ वृषणं धीभिः अप्सुतुरं सोमं
 ऋतस्य धारया मती विप्राः सं अस्वरन् ॥ २१ ॥ पवस्व देव आ-
 युषक् इदं गच्छतु ते मदः वायुं आ रोह धर्मेणा ॥ २२ ॥ पवमान नि
 तोशसे रयिं सोम अवाय्यं प्रियः समुद्रं आ विश ॥ २३ ॥ अप्सुतुरं
 पवसे मृधः ऋतुऽवित् सोम मत्सरः नुदस्व अदेवऽयुं जनं ॥ २४ ॥

अ०७, अ०१, व० ३८.] ॥ २१२ ॥ [म०९, अ०३, सू० ६४.]

पर्वमानाः असृक्षत सोमाः शुक्रासः इंदवः अभि विश्वानि का-
व्या ॥ २५ ॥ ३४ ॥ पर्वमानासः आशवः शुभ्राः असृयं इंदवः घ्नंतः
विश्वाः अपं द्विषः ॥ २६ ॥ पर्वमानाः दिवः परि अंतरिक्षात् अ-
सृक्षत पृथिव्याः अधि सानवि ॥ २७ ॥ पुनानः सोम धारया इंदो
विश्वाः अपं सिधः जहिरक्षांसि सुऽक्रतो ॥ २८ ॥ अपऽघ्नन् सोम
रक्षसः अभि अर्षं कनिःकदत् द्युऽमंतं शुषं उत्तमं ॥ २९ ॥ अ-
स्मे वसूनि धारय सोम दिव्यानि पार्थिवा इंदो विश्वानि वार्य
॥ ३० ॥ ३५ ॥

॥ ६४ ॥ वृषा सोम द्युऽमान् असि वृषा देव वृषऽव्रतः वृषा
धर्मेणि दधिषे ॥ १ ॥ वृष्णः ते वृष्ण्यं शवः वृषा वनं वृषा मदः
सत्यं वृषन् वृषा इत् असि ॥ २ ॥ अश्वः न चक्रदः वृषा सं गाः इंदो
सं अवतः वि नः राये दुरः वृधि ॥ ३ ॥ असृक्षत प्र वाजिनः गव्या
सोमासः अश्वऽया शुक्रासः वीरऽया आशवः ॥ ४ ॥ शुभमानाः
ऋतयुऽभिः मृज्यमानाः गर्भस्त्योः पर्वते वारं अय्ये ॥ ५ ॥ ३६ ॥
ते विश्वा दाशुषं वसु सोमाः दिव्यानि पार्थिवा पर्वतां आ अंत-
रिक्षा ॥ ६ ॥ पर्वमानस्य विश्वऽवित् प्र ते सर्गाः असृक्षत सूर्य-
स्यऽइव न रश्मयः ॥ ७ ॥ केतुं कृण्वन् दिवः परि विश्वा रूपा अभि
अर्षंसि समुद्रः सोम पिन्वसे ॥ ८ ॥ हिन्यानः वाचं इष्यसि पर्वमान
विऽधर्मेणि अक्रान् देवः न सूर्यः ॥ ९ ॥ इंदुः पविष्ट चेतनः प्रियः
कवीनां मती सृजत् अश्वं रथीऽइव ॥ १० ॥ ३७ ॥ ऊर्मिः यः ते प-
वित्रे आ देवऽअवीः परिऽअक्षरत् सीदन् ऋतस्य योनिं आ
॥ ११ ॥ सः नः अर्षं पवित्रे आ मदः यः देवऽवीतमः इंदो इद्राय
पीतये ॥ १२ ॥ इषे पवस्व धारया मृज्यमानः मनीषिऽभिः इंदो

रुचा अभि गाः इहि ॥ १३ ॥ पुनानः वरिवः कृधि ऊर्जं जनाय
 गिर्वणः हरिं सृजानः आऽशिरं ॥ १४ ॥ पुनानः देवऽवीतये इन्द्रस्य
 याहि निःऽकृतं द्युतानः वाजिऽभिः यतः ॥ १५ ॥ ३८ ॥ प्र हिन्वा-
 नासः इंदवः अच्छं समुद्रं आशवः धिया जूताः असृक्षत ॥ १६ ॥
 मर्मृजानासः आयवः वृथा समुद्रं इंदवः अगमन् ऋतस्य योनिं
 आ ॥ १७ ॥ परि नः याहि अस्मऽयुः विश्वा वसूनि ओजसा पाहि
 नः शर्म वीरऽवत् ॥ १८ ॥ मिमांति वह्निः एतंशः पदं युजानः
 ऋक्ऽभिः प्र यत् समुद्रे आऽहितः ॥ १९ ॥ आ यत् योनिं हिरण्यं
 आऽशुः ऋतस्य सीदति जहाति अप्रऽचेतसः ॥ २० ॥ ३९ ॥ अभि
 वेनाः अनूषत इयंक्षंति प्रऽचेतसः मज्जंति अविऽचेतसः ॥ २१ ॥
 इन्द्राय इंदो मरुत्वते पवस्व मधुमतऽतमः ऋतस्य योनिं आ-
 ऽसदं ॥ २२ ॥ तंत्वा विप्राः वचःऽविदः परि कृण्वंति वेधसः संत्वा
 मृजंति आयवः ॥ २३ ॥ रसं ते मित्रः अर्यमा पिबंति वरुणः कवे
 पवमानस्य मरुतः ॥ २४ ॥ त्वं सोम विपःऽचितं पुनानः वाचं इ-
 ष्यसि इंदो सहस्रऽभरणं ॥ २५ ॥ ४० ॥ उतो सहस्रऽभरणं वाचं
 सोम मखस्युवं पुनानः इंदो आ भर ॥ २६ ॥ पुनानः इंदो एषां
 पुरुऽहूत जनानां प्रियः समुद्रं आ विश ॥ २७ ॥ दर्विद्युतया रुचा
 परिऽस्तीभंत्या कृपा सोमाः शुक्राः गोऽआशिरः ॥ २८ ॥ हिन्वा-
 नः हेतुऽभिः यतः आ वाजं वाजी अक्रमीत् सीदंतः वनुषः यथा
 ॥ २९ ॥ ऋधक् सोम स्वस्त्ये संऽजग्मानः दिवः कविः पवस्व
 सूर्यः हृशे ॥ ३० ॥ ४१ ॥ १ ॥

॥ ६५ ॥ हिन्वन्ति सूरं उषस्यः स्वसारः जामयः पतिं महां इंदुं
 महीयुवः ॥ १ ॥ पवमान रुचाऽरुचा देवः देवेभ्यः परि विश्वा

वसूनि आ विश् ॥२॥ आ पवमान सुऽस्तुतिं वृष्टिं देवेभ्यः दुवः
 इषे पवस्व संऽयतं ॥३॥ वृषा हि असि भानुना द्युऽमंतं त्वा हवा-
 महे पवमान सुऽआर्ध्यः ॥४॥ आ पवस्व सुऽवीर्यं मंदमानः सु-
 ऽआयुध इहो सु इंदो आ गहि ॥५॥ १॥ यत् अत् ऽभिः परिऽसि-
 च्यसे मृज्यमानः गर्भस्त्योः दुणा सधऽस्थं अश्रुषे ॥६॥ प्र सोमाय
 व्यश्चऽवत् पवमानाय गायत् महे सहस्रं चक्षसे ॥७॥ यस्य वरुं
 मधुऽश्रुतं हरिं ह्रिन्वति अद्रिऽभिः इंदु इंद्राय पीतये ॥८॥ तस्य ते
 वाजिनः वयं विश्वा धनानि जिग्युषः सखिऽत्वं आ वृणीमहे ॥९॥
 वृषा पवस्व धारया मरुत्वते च मत्सरः विश्वा दधानः ओजसा
 ॥१०॥ २॥ तं त्वा धर्तारं ओण्योः पवमान स्वः ऽदृशं ह्रिन्वे वाजेषु
 वाजिनं ॥११॥ अया चित्तः विपा अनया हरिः पवस्व धारया
 युजं वाजेषु चोदय ॥१२॥ आ नः इंदो महीं इषं पवस्व विश्चऽदर्श-
 तः अस्मभ्यं सोम गातुऽवित् ॥१३॥ आ कलशाः अनूषत इंदो
 धारभिः ओजसा आ इंद्रस्य पीतये विश् ॥१४॥ यस्य ते मद्यं रसं
 तीव्रं दुहति अद्रिऽभिः सः पवस्व अभिमातिऽहा ॥१५॥ ३॥ राजा
 मेधाभिः ईयते पवमानः मनौ अधि अंतरिक्षेण यातवे ॥१६॥
 आ नः इंदो शतऽग्विनं गवां पोषं सुऽअर्ध्यं वह भगतिं ऊतये
 ॥१७॥ आ नः सोम सहः जुवः रूपं न वर्चसे भर सुस्वानः देव-
 ऽवीतये ॥१८॥ अर्षं सोम द्युमतऽतमः अभि द्रोणानि रोरुवत्
 सीदन् श्येनः न योनिं आ ॥१९॥ अप्साः इंद्राय वायवे वरुणाय
 मरुतऽभ्यः सोमः अर्षति विष्णवे ॥२०॥ ४॥ इषं तोकाय नः दधत्
 अस्मभ्यं सोम विश्वतः आ पवस्व सहस्रिणं ॥२१॥ ये सोमासः प-
 राऽवति ये अर्वाऽवति सुन्विरे ये वा अदः शर्यणाऽवति ॥२२॥ ये
 आजीकिषु कृत्वऽसु ये मध्ये पस्त्यानां ये वा जनेषु पंचऽसु ॥२३॥

अ० ७, अ० २, व० ९.] ॥ २१५ ॥ [म० ९, अ० ३, सू० ६६.

तेनः वृष्टिं दिवः परि पर्वतां आ सुऽवीर्यं सुवानाः देवासः इंदवः
॥ २४ ॥ पर्वते हर्यतः हरिः गृणानः जमतऽअग्निना हित्वानः गोः
अधित्वचि ॥ २५ ॥ प्र शुक्रासः वयःऽजुवः हित्वानासः न सप्रयः
श्रीणानाः अपऽसु मृजत ॥ २६ ॥ तं त्वा सुतेषु आऽभुवः हित्विरे
देवऽतांतये सः पवस्व अनया रुचा ॥ २७ ॥ आ ते दक्षं मयःऽभुवँ
वह्निं अद्य वृणीमहे पातं आ पुरुऽस्पृहं ॥ २८ ॥ आ मद्रं आ वरेण्यं
आ विप्रं आ मनीषिणं पातं आ पुरुऽस्पृहं ॥ २९ ॥ आ रुयिं आ
सुऽचेतुनं आ सुऽक्रतो० तनूषु आ पातं आ पुरुऽस्पृहं ॥ ३० ॥ ६ ॥

॥ ६६ ॥ पवस्व विश्वऽर्चषणे अभि विश्वानि काव्या सखा स-
खिऽभ्यः ईड्याः ॥ १ ॥ ताभ्यां विश्वस्य राजसि ये पवमान धामनी
प्रतीची सोम तस्थतुः ॥ २ ॥ परि धामानि यानि ते त्वं सोम असि
विश्वतः पवमान ऋतुऽभिः कवे ॥ ३ ॥ पवस्व जनयन् इषः अभि
विश्वानि वार्या सखा सखिऽभ्यः ऊतये ॥ ४ ॥ तव शुक्रासः अर्चयः
दिवः पृष्ठे वितन्वते पविचं सोम धामऽभिः ॥ ५ ॥ ७ ॥ तव इमे सप्त
सिंधवः प्रऽशिषं सोम सिसते तुभ्यं धावन्ति धेनवः ॥ ६ ॥ प्र सोम
याहि धारया सुतः इंद्राय मत्सरः दधानः अक्षिति श्रवः ॥ ७ ॥ सं
ऊं त्वा धीभिः अस्वरन् हित्वीः सप्त जामयः विप्रं आजा वि-
वस्वतः ॥ ८ ॥ मृजन्ति त्वा सं अयुवः अब्ये जीरो अधि स्वनिरेभः
यत् अज्यसे वने ॥ ९ ॥ पवमानस्य ते कवे वाजिन् सर्गाः असृक्षत
अवतः न अवस्यवः ॥ १० ॥ ८ ॥ अच्छ कोशं मधुऽश्रुतं असृगं वारं
अव्यये अवावशंत धीतयः ॥ ११ ॥ अच्छ समुद्रं इंदवः अस्तं गावः
न धेनवः अगमन् ऋतस्य योनिं आ ॥ १२ ॥ प्र नः इंदो महे रणे

अ० ७. अ० २. व० १२.] ॥ २१६ ॥ [म० ९. अ० ३. सू० ६६.]

आपः अर्षेति सिंधवः यत् गोभिः वासयिषसे ॥ १३ ॥ अस्य ते
सख्ये वयं इयंस्तः त्वाऽऽजतयः इंदो सखिऽत्वं उश्मसि ॥ १४ ॥
आ पवस्व गोऽइष्टये महे सोम नृऽचक्षसे आ इंदस्य जठरे विश्
॥ १५ ॥ १६ ॥ महान् असि सोम ज्येष्ठः उयाणां इंदो ओजिष्ठः युध्वा
सन् शश्वत् जिगेथ ॥ १६ ॥ यः उयेभ्यः चित् ओजीयान् श्रूरेभ्यः
चित् श्रूरऽतरः भूरिऽदाभ्यः चित् मंहीयान् ॥ १७ ॥ त्वं सोम सूरः
आ इषः तोक्स्य साता तनूनां वृणीमहे सख्याय वृणीमहे यु-
ज्याय ॥ १८ ॥ अग्ने आयूषि पवसे आ सुव ऊर्जे इषं च नः आरे
बाधस्व दुच्छुनां ॥ १९ ॥ अग्निः ऋषिः पवमानः पांचऽजन्यः
पुरऽहितः तं ईमहे महाऽग्यं ॥ २० ॥ १० ॥ अग्ने पवस्व सु-
ऽअपाः अस्मे वचैः सुऽवीर्यं दधत् रयिं मयि घोषं ॥ २१ ॥
पवमानः अति सिंधः अभि अर्षेति सुऽस्तुतिं सूरः न विश्व-
ऽदर्शतः ॥ २२ ॥ सः मर्मृजानः आयुऽभिः प्रयस्वान् प्रयसे हि-
तः इंदुः अत्यः विऽचक्ष्णः ॥ २३ ॥ पवमानः ऋतं बृहत् शुक्रं
ज्योतिः अजीजनत् कृष्णा तमांसि जंघनत् ॥ २४ ॥ पवमानस्य
जंघतः हरैः चंद्राः असृक्षत् जीराः अजिरऽशोचिषः ॥ २५ ॥ ११ ॥
पवमानः रयिऽतमः शुभ्रेभिः शुभ्रशऽतमः हरिऽचंद्रः म-
रुतऽगणः ॥ २६ ॥ पवमानः वि अन्नवत् रश्मिऽभिः वाज-
ऽसातमः दधत् स्तोत्रे सुऽवीर्यं ॥ २७ ॥ प्र सुवानः इंदुः अक्षाः
पवित्रं अति अव्ययं पुनानः इंदुः इंद्रं आ ॥ २८ ॥ एषः सोमः अधि
त्वचि गवां ऋति अद्रिऽभिः इंद्रं मदाय जोहुवत् ॥ २९ ॥ यस्य
ते द्युम्नऽवत् पयः पवमान आऽभृतं दिवः तेन नः मृळ जीवसे
॥ ३० ॥ १२ ॥

॥६७॥ त्वं सोम असि धारयुः मन्द्रः ओजिष्ठः अध्वरे पवस्व
मंहयत् ऽरयिः ॥१॥ त्वं सुतः नृऽमादेनः दधन्वान् मत्सरिन्-
ऽतमः इंद्राय सूरिः अंधसा ॥२॥ त्वं सुस्वानः अद्रिऽभिः अभि
अर्षं कनिक्कदत् द्युऽमंतं शुष्मं उत्तमं ॥३॥ इंद्रुः हिन्वानः
अर्षति तिरः वाराणि अव्यया हरिः वाजं अचिक्कदत् ॥४॥
इंदो वि अव्यं अर्षसि वि श्रवांसि वि सौभगा वि वाजान् सोम
गोऽमंतः ॥५॥ १३॥ आ नः इंद्रो शतऽग्विनं रयिं गोऽमंतं
अश्विनं भरं सोम सहस्रिणं ॥६॥ पर्वमानासः इंद्रवः तिरः
पवित्रं आशवः इंद्रं यामेभिः आशत ॥७॥ ककुहः सोम्यः रसः
इंद्रुः इंद्राय पूर्यः आयुः पवते आयवे ॥८॥ हिन्वन्ति सूरं उ-
स्यः पर्वमानं मधुऽश्रुतं अभि गिरा सं अस्वरन् ॥९॥ अवि-
ता नः अजऽअश्वः पूषा यामनिऽयामनि आ भक्षत् कन्यासु
नः ॥१०॥ १४॥ अयं सोमः कपर्दिनं घृतं न पवते मधु आ भ-
क्षत् कन्यासु नः ॥११॥ अयं ते आघृणे सुतः घृतं न पवते शुचिं
आ भक्षत् कन्यासु नः ॥१२॥ वाचः जंतुः कवीनां पवस्व सोम
धारया देवेषु रत्नऽधाः असि ॥१३॥ आ कलशेषु धावति श्ये-
नः वर्मं वि गाहते अभि द्रोणा कनिक्कदत् ॥१४॥ परि प्र सोम
ते रसः असर्जि कलशे सुतः श्येनः न तक्तः अर्षति ॥१५॥
॥१५॥ पवस्व सोम मंदयन् इंद्राय मधुमतऽतमः ॥१६॥ अ-
सृगन् देवऽवीतये वाजऽयंतः रथाऽऽव ॥१७॥ ते सुतासः
मदिन्ऽतमाः शुक्राः वायुं असृक्षत् ॥१८॥ याव्णां तुक्षः
अभिऽस्तुतः पवित्रं सोम गच्छसि दधत् स्तोत्रे सुऽवीर्यं ॥१९॥

अ० ७. अ० २. व० १९] ॥ २१८ ॥ [म० ९. अ० ४. सू० ६६.

आमः अग्निं अभिऽस्तुतः पवित्रं अति गाहते रक्षऽहा वारं अ-
सख्ये ॥ २० ॥ १६ ॥ यत् अति यत् च दूरकेभ्यं विदति मां इह पव-
मान वि तत् जहि ॥ २१ ॥ पवमानः सः अद्य नः पवित्रेण वि-
चर्षणिः यः पोता सः पुनातु नः ॥ २२ ॥ यत् ते पवित्रं अर्चिषि
अग्ने विऽततं अंतः आ ब्रह्म तेन पुनीहि नः ॥ २३ ॥ यत् ते पवित्रं
अर्चिऽवत् अग्ने तेन पुनीहि नः ब्रह्मऽसवैः पुनीहि नः ॥ २४ ॥ उ-
भाभ्यां देव सवितः पवित्रेण सवेन च मां पुनीहि विश्वतः ॥ २५ ॥
॥ १७ ॥ चिऽभिः त्वं देव सवितः वर्षिष्टैः सोम धामऽभिः अग्ने दक्षैः
पुनीहि नः ॥ २६ ॥ पुनंतु मां देवऽजनाः पुनंतु वसवः धिया विश्वे
देवाः पुनीत मां जातऽवेदः पुनीहि मा ॥ २७ ॥ प्रप्यायस्व प्रस्यं-
दस्व सोम विश्वेभिः अंशुऽभिः देवेभ्यः उत्ऽतमं हविः ॥ २८ ॥ उप
प्रियं पनिप्रतं युवानं आहुतिऽवृधं अगन्म विश्वतः नमः ॥ २९ ॥
अलाय्यस्य परशुः ननाश तं आ पवस्व देव सोम आखुं चित्
एव देव सोम ॥ ३० ॥ यः पावमानीः अधिऽएति ऋषिऽभिः सं-
ऽभृतं रसं सर्वं सः पूतं अश्नाति स्वदितं मातरिश्चन ॥ ३१ ॥ पा-
वमानीः यः अधिऽएति ऋषिऽभिः संऽभृतं रसं तस्मै सरस्वती
दुहे क्षीरं सर्पिः मधु उदकं ॥ ३२ ॥ १८ ॥ ३ ॥

॥ ६६ ॥ प्रदेवं अच्छं मधुऽमंतः इंदवः असिंस्यदंत गावः आ
न धेनवः बहिऽसदः वचनाऽवतः ऊधऽभिः परिऽसुतं उस्त्रियाः
निऽनिजं धिरे ॥ १ ॥ सः रोहवत् अभि पूर्वाः अचिक्कदत् उप-
ऽआरुहः अथयन् स्वादते हरिः तिरः पवित्रं परिऽयन् उरु जयः
नि शर्याणि दधते देवः आ वरं ॥ २ ॥ वि यः ममे यम्यां संऽयती०
मदः साकंऽवृधा पयसा पिबन्त अक्षिता मही अपारे रजसी

विऽवेविदत् अभिऽव्रजन् अक्षितं पाजः आ ददे ॥३॥ स मातरा
 विऽचरन् वाजयन् अपः प्र मेधिरः स्वधया पिबते पदं अशु
 यवेन पिपिशे यतः नृऽभिः सं जामिऽभिः नसते रक्षते शिरः
 ॥४॥ सं दक्षेण मनसा जायते कविः ऋतस्य गर्भः निऽहितः यमा
 पुरः यूना ह संता प्रथमं वि जज्ञतुः गुहा हितं जनिम नेमं उत्-
 ऽयतं ॥५॥ १९॥ मंद्रस्य रूपं विविदुः मनीषिणः श्येनः यत् अंधः
 अभरत् पराऽवतः तं मर्जेयन् सुऽवृधं नदीषु आ उशतं अंशुं परि-
 ऽयतं ऋग्मयं ॥६॥ त्वां मृजन्ति दश योषणः सुतं सोमं ऋषिऽभिः
 मतिऽभिः धीतिऽभिः हितं अय्यः वारंभिः उत देवहूतिऽभिः नृ-
 ऽभिः यतः वाजं आ दर्षि सातये ॥७॥ परिऽप्रयतं वय्यं सुऽसंसदं
 सोमं मनीषाः अभिऽनूषत स्तुभः यः धारया मधुऽमान् ऊर्मि-
 णा दिवः इयति वाचं रयिषाट् अमर्त्यः ॥८॥ अयं दिवः इयति
 विश्वं आ रजः सोमः पुनानः कलशेषु सीदति अतऽभिः गोभिः
 मृज्यते अद्रिऽभिः सुतः पुनानः इंदुः वरिवः विदत् प्रियं ॥९॥ एव
 नः सोम परिऽसिच्यमानः वयः दधत् चिचऽतं पवस्व अद्वेषे
 द्यावापृथिवी हुवेम देवाः धत्त रयिं अस्मे सुऽवीरं ॥१०॥ २०॥

॥६९॥ इषुः न धन्वन् प्रति धीयते मतिः वत्सः न मातुः उप
 सर्जि ऊधनि उरुधाराऽइव दुहे अये आऽयती अस्य व्रतेषु अपि
 सोमः इष्यते ॥१॥ उपौ मतिः पृच्यते सिच्यते मधु मंद्रऽअजनी
 चोदते अतः आसनि पवमानः संऽतनिः प्रघ्नतांऽइव मधुऽमान्
 द्रुप्सः परि वारं अर्षति ॥२॥ अय्ये वधूऽयुः पवते परि त्वचि अथीते
 नृप्रीः अदिने ऋतं यते हरिः अक्रान् यजतः संऽयतः मदः नृम्णा
 शिशानः महिषः न शोभते ॥३॥ उक्षा मिमाति प्रति यन्ति धेनवः

देवस्य देवोऽयं यन्ति निःऽकृतं अति अक्रमीत् अर्जुनं वारं अ-
 यन्ति निःऽकृतं परि सोमः अव्यत ॥ ४ ॥ अमृतेन रुशता वा-
 सा हरिः अमर्त्यः निःऽनिजानः परि व्यत दिवः पृष्ठं बर्हणा
 निःऽनिजे कृत उपऽस्तरणं चम्वोः नभस्मयं ॥ ५ ॥ २१ ॥ सूर्यस्य-
 ऽइव रश्मयः द्रवयित्त्वः मत्सरासः प्रऽसुपः साकं ईरते तंतुं ततं
 परि सर्गासः आशवः न इंद्रात् ऋते पवते धाम किं चन ॥ ६ ॥
 सिंधोःऽइव प्रवणे निम्ने आशवः वृषऽच्युताः मदासः गातुं आ-
 शत शनः निऽवेशे द्विऽपदे चतुःऽपदे अस्मे वाजाः सोम तिष्ठतु
 कृष्टयः ॥ ७ ॥ आ नः पवस्व वसुऽमतं हिरण्यऽवत् अश्वऽवत् गो-
 ऽमतं यवऽमतं सुऽवीर्यं यूयं हि सोम पितरः मम स्थनं दिवः
 मूर्धानं प्रऽस्थिताः वयःऽकृतः ॥ ८ ॥ एते सोमाः पवमानासः
 इंद्रं रथाःऽइव प्रययुः सातिं अर्च्छ सुताः पवित्रं अति यन्ति अथै
 हित्वी वत्रिं हरितं वृष्टिं अर्च्छ ॥ ९ ॥ इंद्रो इंद्राय बृहते पवस्व सु-
 ऽमृच्छीकः अनवद्यः रिशादाः भरं चंद्राणि गृणते वसूनि देवैः
 द्यावापृथिवी प्र अवतं नः ॥ १० ॥ २२ ॥

॥ ७० ॥ चिः अस्मै सप्त धेनवः दुदुहे सत्यां आऽशिरं पूर्ये वि-
 ऽओमनि चत्वारि अन्या भुवनानि निःऽनिजे चारुणि चक्रे यत्
 ऋतैः अवर्धत ॥ १ ॥ सः भिक्षमाणः अमृतस्य चारुणः उभे द्यावा
 काथ्येन वि शश्वथे तेजिष्ठाः अपः मंहनां परि व्यत यदि देवस्य
 श्रवसा सदः विदुः ॥ २ ॥ ते अस्य संतु केतवः अमृत्यवः अदाभ्यासः
 जनुषी उभे अनु येभिः नृमणा च देव्या च पुनते आत् इत् रा-
 जानं मननाः अगृह्णत ॥ ३ ॥ सः मृज्यमानः दशऽभिः सुकर्मे-
 ऽभिः प्र मध्यमासु मातृषु प्रऽमे सचा व्रतानि पानः अमृतस्य

अ० ७. अ० २. व० २५.] ॥ २२१ ॥ [म० ९. अ० ४. सू० ७१.

चारुणः उ॒भे नृ॒ऽचक्षाः अनु॑ पश्यते विशौ ॥४॥ सः म॒र्म॒जानः
इन्द्रियाय॑ धायसे आ उ॒भे अ॒न्तः रोद॑सी ह॒र्षते॑ हितः वृषा॑ शुष्मेण
बा॒धते॑ वि॒दुः॒ऽमतीः आ॒ऽदेदि॑शानः श॒र्यहा॑ऽइव शु॒रुधः ॥५॥
॥२३॥ सः मा॒तरा॑ न दह॑शानः उ॒स्रियः॑ ना॒न॒दत् ए॒ति म॒रुता॑ऽइव
स्व॒नः जा॒नन् च॒तु॒तं प्रथ॑मं यत् स्वःऽन॒रं प्र॑ऽशस्तये कं अ॒वृणी॑त्
सु॒ऽक्रतुः ॥६॥ रु॒वति॑ भी॒मः वृष॑भः त॒विष्य॑या शृ॒गे शि॑शानः
हरि॑णी वि॒ऽचक्ष॑णः आ यो॒निं सोमः॑ सु॒ऽकृतं॑ नि सी॒दति॑ ग॒-
व्ययी॑ त्वक् भव॒ति निः॒ऽनिक् अ॒व्ययी॑ ॥७॥ शुचिः पु॒नानः॑ त॒व
ओ॒र॒पसं॑ अ॒र्थे हरिः॑ नि अ॒धा वि॒ष्ट सान॑ वि॒जुष्टः॑ मि॒त्राय॑ वरुणा॒य
वा॒यवे॑ चि॒ऽधातु॑ मधु॒ क्रिय॑ते सु॒कर्म॑ऽभिः ॥८॥ प॒व॒स्व सो॒म॒देव॑-
ऽवी॒तये॑ वृषा॑ इ॒न्द्रस्य॑ हा॒दि सो॒म॒ऽधानं॑ आ वि॒श पु॒रा नः॑ बा॒धात्
दुः॒ऽज्ञा अ॒ति पा॒रय॑ स्त्रे च॒ऽवित् हि दि॑शः आहं वि॒ऽपृच्छ॑ते ॥९॥
हि॒तः न स॒मिः अ॒भि वा॒जं अ॒र्षे इ॒न्द्रस्य॑ इ॒न्द्रो ज॒ररं॑ आ प॒व॒स्व ना॒-
वा न सि॑धुं अ॒ति प॒र्षि वि॒द्वान् प्रू॒रः न यु॒ध्यन् अव॑ नः नि॒दः
स्पः० ॥१०॥ २४॥

॥७१॥ आ दक्षि॑णा सृज्यते शुष्मी आ॒ऽसद॑ वेति दुहः र॒क्षसः॑
पा॒ति जागृ॑विः हरिः ओ॒प॒शं कृ॒णुते॑ नभः पयः उ॒प॒ऽस्तिरे॑ च॒म्बोः
ब्रह्म॑ निः॒ऽनिजै॑ ॥१॥ प्र कृष्टि॑हा॒ऽइव॑ शूषः ए॒ति रो॒रुवत् अ॒सुर्यै॑
व॒रै नि रि॒णीते॑ अ॒स्य तं॑ जहा॒ति व॒त्रि पि॒तुः ए॒ति निः॒ऽकृतं॑ उ॒प॒-
ऽप्रुतं॑ कृ॒णुते॑ निः॒ऽनिजै॑ तना ॥२॥ अ॒दि॒ऽभिः सु॒तः प॒वते॑ ग॒भ॒-
स्त्योः वृष॑ऽयते॑ नभसा वेप॑ते म॒ती सः मो॒दते॑ न॒सते॑ साध॑ते गि॒रा
ने॒नि॒क्ते अ॒प॒ऽसु य॒जते॑ परो॑मणि ॥३॥ परि॑ द्यु॒क्षं स॒हसः॑ प॒र्वत॑ऽवृधं
म॒ध्वः सि॒चंति॑ ह॒र्म्यस्य॑ स॒क्षणि॑ आ यस्मिन् गावः सु॒हुत॑ऽअदः

अ० ७. अ० २. व० २७.] ॥ २२२ ॥ [म० ९. अ० ४. सू० ७२.

ऊर्ध्वनि मूर्धन् श्रीणंति अग्रियं वरीमऽभिः ॥४॥ सं ई० रथं न
भुरिजोः अहेषत दश स्वसारः अदितेः उपऽस्थे आ जिगात् उप
जयति गोः अपीच्यं पदं यत् अस्य मतुथाः अजीजनन् ॥५॥ २५ ॥
श्येनः न योनिं सदनं धिया कृतं हिरण्यं आऽसदं देवः आ ईष-
ति आ ई० रिणंति बर्हिषि प्रियं गिरा अश्वः न देवान् अपि एति
यज्ञियः ॥६॥ परा विऽअक्तः अरुषः दिवः कविः वृषां चिऽपृष्टः
अनविष्ट गाः अभि सहस्रऽनीतिः यतिः पराऽयतिः रेभः न पू-
वीः उषसः वि राजति ॥७॥ त्वेष रूपं कृणुते वरुणः अस्य सः यच्च
अशयत् संऽक्षता सेधति सिधः अप्साः याति स्वधया दैव्यं जनं
सं सुऽस्तुती नसते सं गोऽअयया ॥८॥ उक्षाऽइव यूथा परिऽयन्
अरावीत् अधि त्विषीः अधित सूर्यस्य दिव्यः सुऽपण्यः अव चक्षत
क्षां सोमः परि क्रतुना पश्यते जाः ॥९॥ २६ ॥

॥ ७२ ॥ हरि मृजंति अरुषः न युज्यते सं धेनुऽभिः कलशे सोमः
अज्यते उत् वाचं ईरयति हिन्वते मती पुरुऽस्तुतस्य कति चित्
परिऽप्रियः ॥१॥ साकं वदंति बहवः मनीषिणः इन्द्रस्य सोमं ज-
ठरे यत् आऽदुहुः यदि मृजंति सुऽगभस्तयः नरः सऽनीळाभिः
दशऽभिः काम्यं मधु ॥२॥ अरममाणः अति एति गाः अभि सूर्य-
स्य प्रियं दुहितुः तिरः रवं अनु अस्मै जोषं अभरत् विनऽगृसः सं
इयीभिः स्वमृऽभिः क्षेति जामिऽभिः ॥३॥ नृऽधूतः अद्रिऽसुतः
बर्हिषि प्रियः पतिः गवां प्रऽदिवः इन्द्रः ऋत्विजः पुरंधिऽवान्
मनुषः यज्ञऽसाधनः ऋचिः धिया पवते सोमः इन्द्र ते ॥४॥ नृवा-
हुऽभ्यां चोदितः धारया सुतः अनुऽस्वधं पवते सोमः इन्द्र ते आ
अप्राः क्रतून् सं अजैः अध्वरे मतीः वेः न दुऽसत् चम्बोः आ अ-

अ० ७. अ० २. व० ३०.] ॥ २२३ ॥ [म० ९. अ० ४. सू० ७३.]

सदत् हरिः ॥ ५ ॥ २७ ॥ अंशुं दुहन्ति स्तनयंतं अक्षितं कविं कवयः
अपसः मनीषिणः सं ईं गावः मतयः यन्ति संऽयतः ऋतस्य यो-
नां सदनं पुनःऽभुवः ॥ ६ ॥ नाभां पृथिव्याः धरुणः महः दिवः
अपां ऊर्मां सिंधुषु अंतः उक्षितः इंद्रस्य वज्रः वृषभः विभुऽवसुः
सोमः हृदे पवते चारु मत्सरः ॥ ७ ॥ सः तु पवस्व परि पार्थिवं रजः
स्तोत्रे शिखन् आऽधून्वते च सुऽक्तो मा नः निः भाक् वसुनः
सदनऽस्पृशः रयिं पिशंगं बहुलं वसीमहि ॥ ८ ॥ आ तु नः इंद्रो
शतऽदातु अर्घ्यं सहस्रंऽदातु पशुऽमत् हिरण्यऽवत् उप मास्व
बृहतीः रेवतीः इषः अधि स्तोत्रस्य पवमान नः गृहि ॥ ९ ॥ २८ ॥

॥ ७३ ॥ सक्के द्रुप्तस्य धर्मतः सं अस्वरन् ऋतस्य योनां सं अ-
रन्त नाभयः चीन् सः मूर्ध्नः अमुरः चक्के आऽरभे सत्यस्य नावः
सुऽकृतं अपीपरन् ॥ १ ॥ सम्यक् सम्यंचः महिषाः अहेषत सिंधोः
ऊर्मां अधि वेनाः अवीविपन् मधोः धाराभिः जनयंतः अर्के इत्
प्रियां इंद्रस्य तन्वं अवीवृधन् ॥ २ ॥ पवित्रंऽवंतः परि वाचं आ-
सते पिता एषां प्रलः अभि रक्षति व्रतं महः समुद्रं वरुणः तिरः
दधे धीराः इत् शेकुः धरुणेषु आऽरभे ॥ ३ ॥ सहस्रंऽधारे अवन्ते सं
अस्वरन् दिवः नाके मधुऽजिह्वाः असश्चतः अस्य स्पशः न नि
मिषन्ति भूर्णयः पदेऽपदे पाशिनः संति सेतवः ॥ ४ ॥ पितुः मातुः
अधि आ ये संऽअस्वरन् ऋचा शोचंतः संऽदहंतः अव्रतान् इंद्र-
ऽद्विष्टां अप धमन्ति मायया त्वचं असिक्नीं भूर्मनः दिवः परि ॥ ५ ॥
॥ २९ ॥ प्रलान् मानात् अधि आ ये संऽअस्वरन् श्लोकंऽयन्वासः
रभसस्य मन्तवः अप अनक्षासः बधिराः अहासत ऋतस्य पंथां
न तरन्ति दुःऽकृतः ॥ ६ ॥ सहस्रंऽधारे विऽतन्ते पवित्रे आ वाचं पु-

नन्ति कवयः मनीषिणः रुद्रासः एषां इषिरासः अदुहः स्पर्शः सु-
 ऽअचः सुऽहः नृऽचक्षसः ॥७॥ ऋतस्य गोपाः न द्माय सु-
 ऽऋतुः बीसः पवित्रा हृदि अंतः आ दधे विद्वान् सः विश्वा भुव-
 ना अभि पश्यति अव अजुष्टान् विध्यति कर्ते अवतान् ॥८॥
 ऋतस्य तंतुः विऽतंतः पवित्रे आ जिह्वायाः अग्रे वरुणस्य मा-
 यया धीराः चित् तत् संऽइनक्षंतः आशत अव कर्ते अव पदाति
 अप्रऽभुः ॥९॥३०॥

॥७४॥ शिष्टुः न जातः अव चक्रदत् वने स्वः यत् वाजी अरुषः
 सिषासति दिवः रेतसा सचते पयः ऽवृधा तं ईमहे सुऽमृती शर्म स-
 ऽप्रथः ॥१॥ दिवः यः स्कंभः धरुणः सुऽआततः आऽपूर्णः अंशुः
 परिऽएति विश्वतः सः इमे मही रोदसी यक्षत् आऽवृता सं-
 ऽईचीने० दाधार सं इषः कविः ॥२॥ महि पसरः सुऽकृतं सोम्यं मधु
 उर्वी गव्यूतिः अदितेः ऋतं यते ईशे यः वृष्टे इतः उस्त्रियः वृषा
 अपां नेता यः इतः ऽऊतिः ऋग्मियः ॥३॥ आत्मन्ऽवत् नभः
 दुह्यते घृतं पयः ऋतस्य नाभिः अमृतं वि जायते संऽईचीनाः सु-
 ऽदानवः प्रीणन्ति तं नरः हितं अव मेहन्ति पेरवः ॥४॥ अरावीत्
 अंशुः सचमानः ऊर्मिणा देवऽअव्यं मनुषे पिन्वति त्वचं दधाति
 गर्भे अदितेः उपऽस्ये आ येन तोकं च तनयं च धामहे ॥५॥३१॥ स-
 हस्रऽधारे अव ताः असश्चतः तृतीये संतु रजसि प्रजाऽवतीः च-
 तस्रः नाभः निऽहिताः अवः दिवः हविः भरन्ति अमृतं घृतऽश्नुतः
 ॥६॥ श्वेतं रूपं कृणुते यत् सिषासति सोमः मीढ्वान् असुरः वेदभू-
 मनः धिया शमी सचते सः ई अभि प्रऽवत् दिवः कबंधं अव दर्षत्
 उद्रिणं ॥७॥ अध श्वेतं कलशं गोभिः अक्तं कार्ष्मन् आ वाजी अक्र-

मी॒त॒स॒स॒ऽवा॒न आ॒हि॒न्वि॒रे॒म॒न॒सा॒दे॒व॒ऽय॒तं॒ः क॒क्षी॒व॒न्ते॒ श॒त॒ऽहि॒-
मा॒य गो॒नां ॥ ६ ॥ अ॒त॒ऽभिः॒ सो॒म॒ प॒पृ॒चा॒न॒स्य॑ ते॒ र॒सः॒ अ॒थः॒ वा॒रं
वि॒ प॒व॒मा॒न॒ धा॒व॒ति॒ सः॒ मृ॒ज्य॒मा॒नः॒ क॒वि॒ऽभिः॒ म॒दि॒न॒ऽत॒म॒
स्व॒द॒स्व इ॒न्द्रा॒य॒ प॒व॒मा॒न॒ पी॒त॒ये ॥ ९ ॥ ३२ ॥

॥ ७५ ॥ अ॒भि॒ प्रि॒या॒णि॒ प॒व॒ते॒ च॒नः॒ऽहि॒तः॒ ना॒मा॒नि॒ य॒हः॒ अ॒धि
येषु॑ व॒र्ध॒न्ते॒ आ॒ सूर्य॑स्य वृ॒ह॒तः॒ वृ॒ह॒न॒ अ॒धि॒ रथं॑ वि॒ष्व॒चं॑ अ॒रू॒ह॒त
वि॒ऽच॒क्ष॒णः॒ ॥ १ ॥ अ॒त॒स्य॑ जि॒ह्वा॒ प॒व॒ते॒ म॒धु॒ प्रि॒यं॒ व॒क्ता॒ प॒तिः॒
धि॒यः॒ अ॒स्याः॒ अ॒दा॒भ्यः॒ द॒धा॒ति॒ पु॒त्रः॒ पि॒त्रोः॒ अ॒पी॒थ्यं॑ ना॒म॒ तृ॒ती॒यं
अ॒धि॒ रो॒च॒ने॒ दि॒वः॒ ॥ २ ॥ अ॒व॒ द्यु॒ता॒नः॒ क॒ल॒शा॒न॒ अ॒चि॒क्र॒द॒त
नृ॒ऽभिः॒ ये॒मा॒नः॒ को॒शे॒ आ॒ हि॒र॒ण्य॑ये॒ अ॒भि॒ ई॒ अ॒त॒स्य॑ दो॒ह॒नाः॒ अ॒नू॒-
ष॒त॒ अ॒धि॒ चि॒ऽपृ॒ष्ठः॒ उ॒ष॒सः॒ वि॒ रा॒ज॒ति॒ ॥ ३ ॥ अ॒द्रि॒ऽभिः॒ मु॒तः॒ म॒ति॒-
ऽभिः॒ च॒नः॒ऽहि॒तः॒ प्र॒ऽरो॒च॒य॒न् रो॒द॒सी॒ मा॒त॒रां॒ शु॒चिः॒ रो॒मा॒णि
अ॒व्या॒स॒म॒या॒ वि॒धा॒व॒ति॒ म॒धोः॒ धा॒रा॒ पि॒न्व॒मा॒ना॒ दि॒वे॒ऽदि॒वे ॥ ४ ॥
परि॑ सो॒म॒ प्र॒ध॒न्व॒ स्व॒स्त॒ये॒ नृ॒ऽभिः॒ पु॒ना॒नः॒ अ॒भि॒ वा॒स॒य॒ आ॒ऽशि॒रं
ये॒ ते॒ म॒दाः॒ आ॒ऽह॒न॒सः॒ वि॒ऽहा॒य॒सः॒ ते॒भिः॒ इ॒न्द्रं॑ चो॒द॒य॒ दा॒त॒वे॒ म॒घं
॥ ५ ॥ ३३ ॥ २ ॥

॥ ७६ ॥ ध॒र्ता॒ दि॒वः॒ प॒व॒ते॒ कृ॒त्स्नः॒ र॒सः॒ द॒क्षः॒ दे॒वा॒नां॒ अ॒नु॒ऽमा॒द्यः॒
नृ॒ऽभिः॒ हरिः॑ सृ॒जा॒नः॒ अ॒त्यः॒ न॒ स॒त्त्वं॒ऽभिः॒ वृ॒थां॒ पा॒जा॑सि कृ॒णु॒ते
न॒दी॒षु॒ आ॒ ॥ १ ॥ शू॒रः॒ न॒ ध॒त्ते॒ आ॒यु॑धा ग॒भ॒स्त्वोः॒ स्वः॑० सि॒सा॑स॒न
र॒थि॒रः॒ गो॒ऽइ॒ष्टि॒षु॒ इ॒न्द्र॑स्य शु॒ष्मं॑ ई॒र॒य॒न् अ॒प॒स्यु॒ऽभिः॒ इ॒न्द्रं॑ हि॒न्वा॒नः॒
अ॒ज्य॑ते म॒नी॒षि॒ऽभिः॒ ॥ २ ॥ इ॒न्द्र॑स्य सो॒म॒ प॒व॒मा॒नः॒ ऊ॒र्मि॑णा॒ त॒वि॒-
ष॒मा॒णः॒ ज॒ठ॒रे॒षु॒ आ॒ वि॒श॒ प्र॒नः॒ पि॒न्व॒ वि॒ऽद्यु॒त॒ अ॒भा॒ऽइ॒व रो॒द॒सी॒

अ० ७. अ० ३. व० ३.] ॥ २२६ ॥ [म० ९. अ० ४. सू० ७८.

धिया न वाजान् उप मासि शश्वतः ॥ ३ ॥ विश्वस्य राजा पवते
स्वः ऽदृशः ऋतस्य धीतिं ऋषिषाद अवीवशत यः सूर्यस्य असि-
रेण मृज्यते पिता मतीनां असंमष्टः काव्यः ॥ ४ ॥ वृषा ऽइव यूथा
परि कोशं अर्षेति अपां उपऽस्थे वृषभः कनिक्कदत् सः इंद्राय
पवसे मत्सरिन्ऽतमः यथा जेषाम संऽइथे त्वाऽजतयः ॥ ५ ॥ १ ॥

॥ ७७ ॥ एषः प्रकोशे मधुऽमान अचिक्कदत् इंद्रस्य वज्रः वपुषः
वपुऽतरः अभि ई ऋतस्य सुऽदुघाः घृतऽश्रुतः वाश्वाः अर्षेति
पयसा ऽइव धेनवः ॥ १ ॥ सः पूर्यः पवते यं दिवः परिश्येनः मथा-
यत् इषितः तिरः रजः सः मध्वः आ युवते वेविजानः इत कृशानोः
अस्तुः मनसा अहं विभ्युषां ॥ २ ॥ ते नः पूर्वासः उपरासः इंद्रवः
महे वाजाय धन्वन्तु गोऽमते ईक्षेण्यासः अहः न चारवः ब्रह्म-
ऽब्रह्मये जुजुषुः हविः ऽहविः ॥ ३ ॥ अयं नः विद्वान वनवत् वनु-
ष्यतः इंद्रः सवाचा मनसा पुरुऽस्तुतः इनस्य यः सद्ने गर्भे आऽदधे
गवां उरुञ्जं अभि अर्षेति व्रजं ॥ ४ ॥ चक्रिः दिवः पवते कृत्स्नः रसः
महान् अदब्धः वरुणः हुरुक् यते असाविमिचः वृजनेषु यज्ञियः
अत्यः न यूथे वृषऽयुः कनिक्कदत् ॥ ५ ॥ २ ॥

॥ ७८ ॥ प्र राजा वाचं जनयन् असिऽस्य दत् अपः वसानः अभि
गाः इयक्षति गृभ्णाति रिप्तिं अविः अस्य तान्वा शुद्धः देवानां
उप याति निऽकृतं ॥ १ ॥ इंद्राय सोमं परि सिच्यसे नृऽभिः नृ-
ऽचक्षाः ऊर्मिः कविः अज्यसे वने पूर्वीः हि ते सुतयः संति यातवे
सहस्रं अश्वाः हरयः चमूऽसदः ॥ २ ॥ समुद्रियाः अप्सरसः मनीषिणं
आसीनाः अंतः अभि सोमं अक्षरन् ताः ई हिन्वन्ति हर्म्यस्य सक्ष-

णिं याचते मुक्षं पवमानं अक्षितं ॥३॥ गोऽजित् नः सोमः रथ-
 ऽजित् हिरण्यं ऽजित् स्वः ऽजित् अपऽजित् पवते सहस्रं ऽजित् यं
 देवासः चक्रिरे पीतये मदं स्वादिष्टं द्रुप्तं अरुणं मयः ऽभुवै ॥४॥
 एतानि सोम पवमानः अस्मद्युः सत्यानि कृण्वन् द्रविणानि
 अर्षसि जहि शत्रुं अतिके दूरे च यः उर्वीं गव्यूतिं अभयं च
 नः कृधि ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥ ७९ ॥ अचोदसः नः धन्वंतु इंदवः प्रमुवानासः बृहतऽदिवेषु
 हरयः विचनश्ननः इषः अरातयः अर्यैः नश्नंत सनिषंत नः धियः
 ॥ १ ॥ प्रनः धन्वंतु इंदवः मदऽच्युतः धनां वा येभिः अवतः जुनी-
 मसि तिरः मर्तस्य कस्य चित् परिऽहृतिं वयं धनानि विश्वधा
 भरेमहि ॥ २ ॥ उत स्वस्याः अरात्याः अरिः हि सः उत अन्यस्याः अ-
 रात्याः वृकः हि सः धन्वं न नृणां सं अरीत तान् अभिसोम जहि
 पवमान दुऽआध्यः ॥ ३ ॥ दिवि ते नाभा परमः यः आऽददे पृथि-
 व्याः ते रुरुहुः सान्वि क्षिपः अद्रयः त्वा वप्सति गोः अधि त्वचि
 अपऽसु त्वा हस्तैः दुदुहुः मनीषिणः ॥ ४ ॥ एव ते इंदो सुऽभ्वं सुऽपे-
 शंसं रसं तुजंति प्रथमाः अभिऽश्रियः निदं निदं पवमान नि
 तारिषः आविः ते शुष्मः भवतु प्रियः मदः ॥ ५ ॥ ४ ॥

॥ ८० ॥ सोमस्य धारा पवते नृचक्षसः ऋतेन देवान हवते
 दिवः परि बृहस्पतेः रवथेन वि दिद्युते समुद्रासः न सर्वानानि वि-
 व्यचुः ॥ १ ॥ यं त्वा वाजिन अघ्याः अभि अनूषत अयः ऽहतं योनिं
 आ रोहसि द्युमान मघोनां आयुः प्रऽतिरन् महि श्रवः इंद्राय
 सोम पवसे वृषा मदः ॥ २ ॥ आ इंद्रस्य कुक्षा पवते मदिनऽतमः

अ० ७. अ० ३. व० ७.] ॥ २२८ ॥ [म० ९. अ० ४. सू० ८२.

ऊर्जी वसानः अवंसे सुऽमंगलः प्रत्यङ् सः विश्वा भुवना अभि
पप्रथे त्रीळन हरिः अत्यः स्यंदते वृषा ॥३॥ तं त्वा देवेभ्यः मधुमत-
ऽतमं नरः सहस्रऽधारं दुहते दशं क्षिपः नृऽभिः सोम प्रऽच्युतः
यावऽभिः सुतः विश्वान् देवान् आ पवस्व सहस्रऽजित ॥४॥ तं
त्वा हस्तिनः मधुऽमंतं अद्रिऽभिः दुहंति अपऽसु वृषभं दशं क्षिपः
इंद्र सोम मादयन् दैव्यं जनं सिंधोः ऽइव ऊर्मिः पर्वमानः अर्षे सि
॥ ५ ॥ ५ ॥

॥ ८१ ॥ प्र सोमस्य पर्वमानस्य ऊर्मयः इंद्रस्य यंति जठरं सुऽपे-
शंसः दुधा यत् ई उतऽनीताः यशसां गवां दानाय शूरं उतऽअमै-
दिषुः सुताः ॥ १ ॥ अच्छ हि सोमः कलशान् असिं स्य दत् अत्यः न
वोच्छा रघुऽवर्तनिः वृषा अथ देवानां उभयस्य जन्मनः विद्वान्
अश्रोति अमुतः इतः च यत् ॥ २ ॥ आ नः सोम पर्वमानः किर वसुं
इंदो भवं मघऽवा राधसः महः शिष्यं वयः ऽधः वसवे सु चेतुनां
मानः गयं आरे अस्मत् परां सिचः ॥ ३ ॥ आ नः पूषा पर्वमानः सु-
ऽरातयः मिचः गच्छंतु वरुणः सऽजोषसः बृहस्पतिः मरुतः वायुः
अश्विनां त्वष्टा सविता सुऽयमां सरस्वती ॥ ४ ॥ उभे द्यावा पृथि-
वी विश्वं ऽइन्वे अर्यमा देवः अदितिः विऽधाता भगः नृऽशंसः
उरु अंतरिक्षं विश्वे देवाः पर्वमानं जुषंत ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ८२ ॥ असावि सोमः अरुषः वृषा हरिः राजा ऽइव दसः अभि
गाः अचिक्कदत् पुनानः वारं परि एति अव्ययं श्येनः न योनिं घृ-
तऽवैतं आऽसदं ॥ १ ॥ कविः वेधस्या परि एषि माहिंनं अत्यः न
मृष्टः अभि वाजं अर्षे सि अपऽसेधन् दुऽइता सोम मृळय घृतं

वसानः परियासि निःसृज्य ॥ २ ॥ पृथ्व्यः पिता महिषस्य पृथ्विः
 नाभा पृथिव्याः गिरिषु क्षयं दधे स्वसारः आपः अभिगाः उत्तम-
 सरन् संयावः अभिः नसते वीते अध्वरे ॥ ३ ॥ जायाऽइव पत्न्यौ अधि-
 शेव महसे पञ्चायाः गर्भे शृणुहि ब्रवीमि ते अंतः वाणीषु प्रचर-
 सु जीवसे अनिद्यः वृजने सोमजा गृहि ॥ ४ ॥ यथा पूर्वैभ्यः शतऽसाः
 अमृधः सहस्रऽसाः परिऽअयाः वाजं इंदो एव पवस्व सुविताय
 नव्यसे तव व्रतं अनु आपः सचन्ते ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥ ८३ ॥ पविचंते विऽतंतं ब्रह्मणः पते प्रऽभुः गात्राणि परि एषि
 विश्वतः अतप्तऽतनूः न तत् आमः अश्रुते श्रुतासः इत् वहंतः तत्
 सं आशत ॥ १ ॥ तपोः पविचं विऽतंतं दिवः पदेशो चंतः अस्य तंत-
 वः वि अस्थिरन् अवन्ति अस्य पवितारं आशवः दिवः पृष्ठं अधि-
 तिष्ठन्ति चेतसा ॥ २ ॥ अरुरुचत् उषसः पृथ्विः अग्निः उक्षा वि-
 भर्ति भुवनानि वाजऽयुः मायाऽविनः ममिरे अस्य मायया नृ-
 ऽचक्षसः पितरः गर्भे आ दधुः ॥ ३ ॥ गंधर्वः इत्था पदं अस्य रक्षति
 पाति देवानां जनिमानि अद्भुतः गृह्णाति रिपुं निऽधया निधा-
 ऽपतिः सुकृतऽतमाः मधुनः भक्षं आशत ॥ ४ ॥ हविः हविष्मः महि-
 सन्न दैव्यं नभः वसानः परियासि अध्वरं राजा पविचं रथः वाजं
 आ अरुहः सहस्रऽभृष्टिः जयसि श्वः बृहत् ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥ ८४ ॥ पवस्व देवऽमादनः विऽचर्षणिः अप्साः इंद्राय वरु-
 णाय वायवे कृधि नः अद्य वरिवः स्वस्तिऽमत् उरुऽक्षितौ गृ-
 णीहि दैव्यं जनं ॥ १ ॥ आ यः तस्यो भुवनानि अमर्त्यः विश्वानि
 सोमः परितानि अर्षति कृण्वन् संऽचृतं विऽचृतं अभिष्टये इंदुः

सि॒स॒क्ति उ॒षसं न॒सूर्यैः ॥२॥ आ॒ यः गो॒भिः सृ॒ज्यते ओष॑धीषु आ
दे॒वानां॑ सु॒क्ते इ॒षय॑न् उ॒पऽव॑सुः आ॒ विऽद्यु॑तां प॒वते॑ धा॒रया॑ सु॒तः
इंद्रं॑ सोमः मा॒दय॑न् दै॒व्यं ज॑नं ॥३॥ ए॒षः स्यः सोमः प॒वते॑ स॒हस्र॑-
ऽजित॑ हि॒न्वा॒नः वाचं॑ इ॒षिरां॑ उ॒षःऽबु॑धं इं॒द्रं स॒मुद्रं॑ उ॒त इ॒यति॑
वा॒युऽभिः॑ आ इं॒द्रस्य॑ हा॒दि क॒लशेषु॑ सी॒दति॑ ॥४॥ अ॒भित्यं॑ गा॒वः
प॒यसा॑ प॒यःऽबु॑धं सोमं अ॒ग्रिण॑ति म॒तिऽभिः॑ स्वःऽवि॒दं ध॑नंऽज॒यः
प॒वते॑ कृ॒त्यः र॑सः वि॒प्रः क॒विः का॒थेन॑ स्वःऽच॒नाः ॥५॥ ९॥

॥८५॥ इं॒द्राय॑ सो॒ममु॑ऽसुतः प॒रि स्र॑व॒ अप॑ अ॒मी॒वा भ॒वतु॑ रक्ष-
सा स॒ह मा॑ ते र॑सस्य म॒त्सत॑ इ॒यावि॑नः द्र॒विण॑स्व॒न्तः इ॒ह संतु॑ इं॒द्रवः॑
॥१॥ अ॒स्नान॑ स॒ऽम॒र्ये प॒वमा॑न् चो॒दय॑ दक्षः दे॒वानां॑ अ॒सि हि॒ प्रियः॑
म॒दः ज॒हि श॒चून् अ॒भि आ भ॑द॒नाऽय॑तः पि॒ब इं॒द्र सोमं॑ अ॒व नः॑
मृ॒धः ज॒हि ॥२॥ अ॒द॒व्यः इं॒द्रो प॒वसे॑ म॒दिन॑ऽत॒मः आ॒त्मा इं॒द्रस्य॑
भ॒वसि॑ धा॒सिः उ॒तऽत॒मः अ॒भि स्व॑र॒न्ति ब॒हवः॑ म॒नीषि॑णः रा॒जानं॑
अ॒स्य भु॑व॒नस्य॑ नि॒स॒ते ॥३॥ स॒हस्रं॑ऽनी॒यः श॒तऽधा॑रः अ॒द्भुतः॑ इं॒द्राय॑
इं॒द्रुः प॒वते॑ का॒म्यं म॒धु ज॑य॒न् क्षेचं॑ अ॒भि अ॒र्षे ज॑य॒न् अपः॑ उ॒रु नः॑
गा॒तुं कृ॒णु सो॒म मी॒ढुः ॥४॥ क॒नि॒क्र॒द॒त क॒लशे॑ गो॒भिः अ॒ज्यसे॑ वि
अ॒व्ययं॑ स॒मया॑ वारं अ॒र्षेसि॑ म॒र्मृज्य॑मा॒नः अ॒त्यः न सा॑न॒सिः इं॒द्रस्य॑
सो॒म ज॒ठरे॑ सं अ॒क्षरः॑ ॥५॥ स्वा॒दुः प॒वस्व॑ दि॒व्याय॑ ज॒न्मने॑ स्वा॒दुः
इं॒द्राय॑ सु॒हवी॑तुऽना॒ग्ने स्वा॒दुः मि॒त्राय॑ वरु॒णाय॑ वा॒यवे॑ वृ॒हस्प॑तये
म॒धुऽमा॑न अ॒दा॒भ्यः ॥६॥ १०॥ अ॒त्यं मृ॑ज॒न्ति क॒लशे॑ द॒श क्षि॑पः प्र
वि॒प्रा॒णां म॒तयः॑ वाचः इ॒रते॑ प॒वमा॑नाः अ॒भि अ॒र्षति॑ सु॒ऽस्तुतिं॑
आ इं॒द्रं वि॑श॒न्ति म॒दि॒रा॒सः इं॒द्रवः॑ ॥७॥ प॒वमा॑नः अ॒भि अ॒र्षे
सु॒ऽवी॒र्ये उ॒र्वी ग॑व्य॒न्ति म॒हि श॑मं स॒ऽप्र॒थः मा॒किः नः॑ अ॒स्य प॒रि-

ऽसूतिः ईशत इंदो जयेम त्वया धनं ऽधनं ॥ ८ ॥ अधि द्यां अस्थात्
 वृषभः विऽचक्षुः अरुरुचत् वि दिवः रोचना कविः राजा प-
 विचं अति एति रोरुवत् दिवः पीयूषं दुहते नृऽचक्षसः ॥ ९ ॥ दिवः
 नाकै मधुऽजिह्वाः असृशतः वेनाः दुहन्ति उक्ष्णं गिरिऽस्यां अ-
 पऽसु द्रुषं ववृधानं समुद्रे आ सिंधोः ऊर्मा मधुऽमंतं पविचं
 आ ॥ १० ॥ नाकै सुऽपर्णं उपपप्रिऽवांसं गिरः वेनानां अकृपंत
 पूर्वीः शिशुं रिहन्ति मतयः पनिप्रतं हिरण्यं शकुनं क्षामणि स्यां
 ॥ ११ ॥ ऊर्ध्वः गंधर्वः अधि नाकै अस्थात् विश्वा रूपा प्रतिऽचक्षा-
 णः अस्य भानुः शुक्रेण शोचिषा विअद्यौत् प्र अरुरुचत् रोदसी
 मातरां शुचिः ॥ १२ ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥ ८६ ॥ प्र ते आशवं पवमानधीऽजवं मदाः अर्षति रघुजाः-
 ऽइव त्मना दिव्याः सुऽपर्णाः मधुऽमंतः इंदवः मदिनऽतमासः
 परि कोशं आसते ॥ १ ॥ प्र ते मदासः मदिरासः आशवंः अमृक्षत
 रथ्यासः यथा पृथक् धेनुः न वत्सं पयसा अभि वज्रिणं इंदं इंदवः
 मधुऽमंतः ऊर्मयः ॥ २ ॥ अत्यः न हिया नः अभि वाजं अर्षे स्वऽवित
 कोशं दिवः अद्रिऽमातरं वृषा पविचं अधि सानौ अव्यये सोमः
 पुनानः इन्द्रियाय धायसे ॥ ३ ॥ प्र ते आश्विनीः पवमानधीऽजुवं
 दिव्याः असृपन् पयसा धरीमणि प्र अंतः अृषयः स्थाविरीः असृ-
 क्षत येत्वा मृजन्ति अृषिऽसान वेधसः ॥ ४ ॥ विश्वा धामानि विश्व-
 ऽचक्षुः अृभ्वंसः प्रऽभोः ते सतः परि यन्ति केतवं विऽआनशिः
 पवसे सोम धर्मैऽभिः पतिः विश्वस्य भुवनस्य राजसि ॥ ५ ॥ १२ ॥
 उभयतः पवमानस्य रश्मयः ध्रुवस्य सतः परि यन्ति केतवं यदि
 पविचं अधि मृज्यते हरिः सत्ता नि योनां कलशेषु सीदति ॥ ६ ॥

यज्ञस्य केतुः पवते सुऽअध्वरः सोमः देवानां उप याति निऽकृतं
सहस्रं धारः परि कोशं अर्षेति वृषा पवित्रं अति एति रोरुवत्
॥७॥ राजा समुद्रं नद्यः विगाहते अपां ऊर्मिं सचते सिंधुषु श्रितः
अधि अस्थात् सानुं पवमानः अभ्ययं नाभां पृथिव्याः धरुणः
महः दिवः ॥८॥ दिवः न सानुं स्तनयनं अचिक्कदत् द्यौः च यस्य
पृथिवी च धर्मं ऽभिः इंद्रस्य सख्यं पवते विऽवेविदत् सोमः पुना-
नः कलशेषु सीदति ॥९॥ ज्योतिः यज्ञस्य पवते मधुप्रियं पिता दे-
वानां जनिता विभुऽवमुः दधाति रत्नं स्वधयोः अपीच्यं मदिन-
ऽतमः मत्सरः इंद्रियः रसः ॥१०॥ १३॥ अभिऽक्कदनं कलशं वाजी
अर्षेति पतिः दिवः शतं धारः विऽचक्षुणः हरिः मित्रस्य सदनेषु
सीदति मर्मज्ञानः अविऽभिः सिंधुऽभिः वृषा ॥११॥ अये सिंधूनां
पवमानः अर्षेति अये वाचः अग्नियः गोषु गच्छति अये वाजस्य
भजते महाऽधनं सुऽआयुधः सोतृऽभिः पूयते वृषा ॥१२॥ अयं
मत्तऽवानं शकुनः यथा हितः अथै ससारं पवमानः ऊर्मिणा तवं
क्रत्वा रोदसी अंतरा कवे शुचिः धिया पवते सोमः इंद्र ते ॥१३॥
द्रापिं वसानः यजतः दिविऽस्पृशं अंतरिक्षं प्राः भुवनेषु अर्पितः
स्वः जज्ञानः नभसा अभि अक्रमीत् प्रत्नं अस्य पितरं आ विवा-
सति ॥१४॥ सः अस्य विंशे महिं शर्म यच्छति यः अस्य धामं प्रथमं
विऽआनशे पदं यत् अस्य परमे विऽओमनि अतः विश्वाः अभि
सं याति संऽयतः ॥१५॥ १४॥ प्रो अयासीत् इंद्रुः इंद्रस्य निऽकृतं
सखा सख्युः न प्रमिनाति संऽगिरं मर्यैः इव युवतिऽभिः सं अर्षे-
ति सोमः कलशे शतं यान्ना पृथा ॥१६॥ प्र वः धियः मंद्रऽयुवः
विपन्युवः पनस्युवः संऽवसनेषु अक्रमुः सोमं मनीषाः अभि अ-
नूषत् स्तुभः अभि धेनवं पयसा ई अशिश्नयुः ॥१७॥ आ नः सोम

संऽयतं पि॒प्युषीं इषं इंदो॑ पव॒स्व पव॑मानः अ॒सिधं या नः दो॒हते
 विः अ॒हं न अ॒संश्रुषी॑ सु॒ऽमत् वाजं॑ वत् मधु॒ऽमत् सु॒ऽवीर्यं ॥१८॥
 वृषा॑ म॒तीनां प॒वते॑ वि॒ऽचक्ष॑णः सोमः अ॒हः प्र॒ऽतरी॑ता उ॒षसः
 दि॒वः क्रा॒णा सिं॒धूनां क॒लशान् अ॒वी व॒शत् इंद॑स्य हा॒दिं आ॒ऽवि॒
 शन् म॒नीषि॑ऽभिः ॥१९॥ म॒नीषि॑ऽभिः प॒वते॑ पू॒र्यः क॒विः नृ॑ऽभिः
 यतः परि॑ को॒शान् अ॒चि॒क्रद॑त् चि॒तस्य॑ ना॒मं ज॒नय॑न् मधु॒क्षर॑त्
 इंद॑स्य वा॒योः स॒ख्यायं कर्त॑वे ॥२०॥ १५॥ अ॒यं पु॒नानः॑ उ॒षसः॑ वि
 रो॒चय॑त् अ॒यं सिं॒धुऽभ्यः॑ अ॒भ॒वत् कं॑ लो॒कऽकृ॑त् अ॒यं चिः॑ स॒प्त दु॒
 दु॒हानः॑ आ॒ऽशि॒र सोमः॑ ह॒दे प॒वते॑ चा॒रु म॒त्सरः॑ ॥२१॥ पव॒स्व सो॒म
 दि॒व्येषु॑ धा॒मऽसु॑ मृ॒जानः॑ इंदो॑ क॒लशे॑ प॒वित्रे॑ आ सी॒दनं॑ इंद॑स्य
 ज॒ठरे॑ क॒नि॒क्रद॑त् नृ॑ऽभिः यतः सू॒र्य आ अ॒रो॒हय॑ दि॒वि ॥२२॥ अ॒द्रि॒
 ऽभिः॑ सु॒तः प॒वसे॑ प॒वित्रे॑ आ इंदो॑ इंद॑स्य ज॒ठरे॑षु आ॒ऽवि॒शन् त्वं
 नृ॑ऽचक्षः॑ अ॒भ॒वः वि॒ऽचक्ष॑ण सोमं गो॒त्रं अंगि॑रऽभ्यः अ॒वृ॒णोः
 अप॑ ॥२३॥ त्वां सो॒म प॒वमानं॑ सु॒ऽआ॒ध्यः अनु॑ वि॒प्रासः॑ अ॒म॒दन्
 अ॒व॒स्यवः॑ त्वां सु॒ऽप॒र्णः आ अ॒भ॒रत् दि॒वः परि॑ इंदो॑ वि॒श्व॒भिः
 म॒ति॑ऽभिः परि॑ऽकृतं ॥२४॥ अ॒थ्ये पु॒नानं॑ परि॑ व॒रे ऊ॒र्मिणा॑ हरिं
 न॒वंते॑ अ॒भि॒स॒प्त धे॒नवः॑ अ॒पां उ॒प॒ऽस्ये अ॒धि आ॒यवः॑ क॒विं ऋ॒तस्य॑
 योना॑ म॒हिषाः॑ अ॒हेष॑त् ॥२५॥ १६॥ इंदुः पु॒नानः॑ अ॒ति गा॒हते॑ मृ॒धः
 वि॒श्व॒ानि कृ॒ण्वन् सु॒ऽप॒थानि॑ य॒ज्यवे॑ गाः कृ॒ण्वानः॑ निः॒ऽनिजं॑
 ह॒र्यतः॑ क॒विः अ॒त्यः न क्री॑ळन् परि॑ वारं अ॒र्षेति॑ ॥२६॥ अ॒स॒श्चतः॑
 श॒त॑ऽधाराः अ॒भि॒ऽश्रियः॑ हरिं न॒वंते॑ अ॒व ताः॑ उ॒द॒न्युवः॑ क्षिपः मृ॒
 ज॒न्ति॑ परि॑ गो॒भिः आ॒ऽवृ॒तं तृ॒तीये॑ पृ॒ष्ठे अ॒धि रो॒चने॑ दि॒वः ॥२७॥
 तव॑ इ॒माः प्र॒ऽजाः दि॒व्यस्ये॑रतः त्वं वि॒श्वस्य॑ भु॒वन्स्य॑ रा॒ज॒सि अ॒थ
 इ॒दं वि॒श्वं प॒व॒मान॑ ते व॒शे त्वं इंदो॑ प्र॒थ॒मः धा॒म॒ऽधाः॑ अ॒सि ॥२८॥

त्वं समुद्रः असि विश्वऽवित् कवे तव इमाः पंच प्रऽदिशः विऽध-
 र्मेणि त्वं ह्यां च पृथिवी च अति जभिषे तव ज्योतींषि पवमान
 सूर्यः ॥ २९ ॥ त्वं पवित्रे रजसः विऽधर्मेणि देवेभ्यः सोम पवमान
 पूयसे त्वां उशिजः प्रथमाः अगृभ्णत तुभ्यं इमा विश्वा भुवनानि
 येमिरे ॥ ३० ॥ १७ ॥ प्रथेभः एति अति वारं अव्ययं वृषा वनेषु अव
 चक्रदत् हरिः संधीतयः वावशानाः अनूषत शिशुं रिहन्ति मतयः
 पनिप्रत ॥ ३१ ॥ सः सूर्यस्य रश्मिऽभिः परि व्यत तंतुं तन्वानः चि-
 ऽवृतं यथा विदे नयनं चतस्यं प्रऽशिषः नवीयसीः पतिः जनीनां
 उपयाति निऽकृतं ॥ ३२ ॥ राजा सिंधूनां पवते पतिः दिवः चतस्यं
 याति पथिऽभिः कनिऽदत् सहस्रऽधारः परि सिव्यते हरिः पुना-
 नः वाचं जनयनं उपऽवसुः ॥ ३३ ॥ पवमान महि अरुणैः विधावसि
 मूरः न चित्रः अव्ययानि पथ्यया गभस्तिऽपूतः नृऽभिः अद्रि-
 ऽभिः सुतः महे वाजाय धन्याय धन्वसि ॥ ३४ ॥ इषं ऊजं पवमान
 अभि अर्षे सिश्येनः न वंसु कलशेषु सीदसि इंद्राय मघा मघः मदः
 सुतः दिवः विष्टभः उपऽमः विऽचक्षुणः ॥ ३५ ॥ १८ ॥ सप्त स्वसारः
 अभि मातरः शिशुं नवं जज्ञानं जेत्यं विपऽचितं अपां गंधर्व
 दिव्यं नृऽचक्षुसं सोमं विश्वस्य भुवनस्य राजसे ॥ ३६ ॥ ईशानः इमा
 भुवनानि वि ईयसे युजानः इंद्रो हरितः सुऽपूर्यः ताः ते क्षरंतु
 मधुऽमत घृतं पयः तव वते सोम तिष्ठंतु कृष्टयः ॥ ३७ ॥ त्वं नृऽचक्षाः
 असि सोम विश्वतः पवमान वृषभ ता विधावसि सः नः पवस्व
 वसुऽमत हिरण्यऽवत् वयं स्याम भुवनेषु जीवसे ॥ ३८ ॥ गोऽवित्
 पवस्व वसुऽवित् हिरण्यऽवित् रेतऽधाः इंद्रो भुवनेषु अपितः
 त्वं सुऽवीरः असि सोम विश्वऽवित् तं त्वा विप्राः उप गिरा इमे
 आसते ॥ ३९ ॥ उत्तमध्वः ऊर्मिः वननाः अति स्थिपत् अपः वसा-

नः म॒हिषः वि गा॒हते॒ राजा प॒वित्रं॑ ऽरथः वाजं॑ आ अ॒रुह॒त् स॒ह-
 सं॑ऽभृष्टिः ज॒यति॒ श्रवः॑ बृ॒हत् ॥४०॥ १९॥ सः भ॑न्दनाः उ॒त् इ॒यति॑
 प्र॒जाऽव॑तीः वि॒श्वऽआ॒युः वि॒श्वाः सु॑ऽभराः अ॒हः॑ऽदिवि ब्र॒ह्म प्र॒-
 जाऽव॑त्तर॒यिंश्च॑ऽपस्य॑ पी॒तः इ॒दो॑ इ॒द्रं अ॒स्मभ्य॑ या॒चता॑त् ॥४१॥
 सः अ॒ये अ॒ह्ना॑ हरिः ह॒र्यतः॑ म॒दः प्र॒ चेत्त॑सा चे॒त॒यते॑ अ॒नु द्यु॑ऽभिः द्वा
 जना॑ या॒तय॑न् अ॒न्तः इ॒यते॑ न॒राशं॑सं च॒ दैव्यं॑ च॒ धर्ते॑रि ॥४२॥ अ॒जते॑
 वि अ॒जते॑ सं अ॒जते॑ क्रतुं॑ रि॒हंति॑ मधु॒ना अ॒भि अ॒जते॑ सि॒न्धोः उ॒त्-
 ऽश्वा॑से प॒तय॑न्तं उ॒क्ष्णं॑ हि॒रण्य॑ऽपा॒वाः प॒शुं आ॒सु गृ॑भ्णते ॥४३॥
 वि॒पः॑ऽचिते॑ प॒र्वमा॒नाय॑ गा॒यत॑ म॒ही न॒ धारा॑ अ॒ति अ॒धः अ॒र्षेति॑
 अ॒हिः न॒ जू॒ष्णा अ॒ति स॒र्पेति॑ त्वचं॑ अ॒न्यः न॒ क्री॒ळन् अ॒सर॑त् वृ॒षा
 हरिः ॥४४॥ अ॒येऽगः॑ राजा॑ अ॒थः त॒विष्य॑ते वि॒मानः॑ अ॒ह्ना॑ भुव-
 नेषु॑ अ॒र्षितः॑ हरिः घृ॒तऽस्तुः॑ सु॒हृशी॑कः अ॒र्णवः॑ ज्यो॒तिः॑ऽरथः प॒वते॑
 रा॒ये ओ॒क्चः॑ ॥४५॥ २०॥ अ॒स॒र्जि स्क्व॑भः दि॒वः उ॒त्तऽय॑तः म॒दः परि॑
 चि॒ऽधातुः॑ भुव॒नानि॑ अ॒र्षेति॑ अ॒शु रि॒हंति॑ म॒तयः॑ प॒नि॒घ्नन्ति॑ गि॒रा
 यदि॑ निः॒ऽनिजं॑ ऋ॒ग्मि॒रणं॑ य॒युः ॥४६॥ प्र॒ते धा॑राः अ॒ति अ॒र्णानि॑
 मे॒षः पु॒नान॑स्य॒ संऽय॑तः यं॒ति र॒ह्यः॑ यत् गो॒भिः इ॒दो॑ च॒म्बोः सं॒-
 ऽअ॒ज्यसे॑ आ सु॒वानः॑ सो॒म क॒लशेषु॑ सी॒दसि॑ ॥४७॥ प॒वस्व॑ सो॒म
 क्रतु॑ऽवित॒नः उ॒क्थ्यः॑ अ॒व्यः वा॒रे परि॑धा॒वमधु॑प्रि॒यं ज॒हि वि॒श्वान्
 र॒क्षसः॑ इ॒दो॑ अ॒चि॒णः बृ॒हत् व॒देम॑ वि॒दथे॑ सु॒वीराः॑ ॥४८॥ २१॥

॥८७॥ प्र॒तु द्र॒व परि॑कोशं॒ नि सी॒दन् नृ॑ऽभिः पु॒नानः॑ अ॒भि वाजं॑
 अ॒र्षे अ॒श्वं न॒ त्वा वा॒जिनं॑ म॒र्जय॑न्तः अ॒च्छ ब॒र्हिः र॒श्नाभिः॑ न॒यन्ति॑
 ॥१॥ सु॒ऽआ॒युधः॑ प॒वते॑ दे॒वः इ॒दुः अ॒शस्ति॑ऽहा वृ॒जने॑ र॒क्षमा॑णः पि॒-
 ता॑ दे॒वानां॑ ज॒निता॑ सु॒दक्षः॑ वि॒ष्टंभः॑ दि॒वः ध॒रुणः॑ पृ॒थिव्याः॑ ॥२॥

ऋषिः विप्रः पुरः एता जनानां ऋभुः धीरः उशना कार्थेन सः
चित् विवेद निःहितं यत् आसां अपीच्यं गुह्यं नाम गोनां ॥३॥
एषः स्यः ते मधुःमान इन्द्र सोमः वृषा वृष्णे परि पवित्रे अक्षाः
सहस्रः साः शतः साः भूरिः दावा शश्वतः तमं बर्हिः आ वाजी
अस्थात् ॥४॥ एते सोमाः अभिगव्या सहस्रा महे वाजाय अमृ-
ताय अवांसि पवित्रेभिः पवमानाः असृप्यन् अवस्यवः न पृत-
नाजः अत्याः ॥५॥ २२॥ परिहि स्म पुरुः हूतः जनानां विश्वा असरत्
भोजना पूयमानः अथ आ भर श्येनः भृत प्रयांसि रयिं तुं जानः
अभि वाजं अर्षे ॥६॥ एषः सुवानः परि सोमः पवित्रे सर्गैः न सृष्टः
अदधावत् अवां तिग्मे शिशानः महिषः न शृंगे गाः गव्यन्
अभि भूरः न सत्वा ॥७॥ एषा आ ययौ परमात् अतः अद्रेः कूऽचित्
सतीः ऊर्वे गाः विवेद दिवः न विऽद्युत् स्तनयती अभिः सोमस्य ते
पवते इन्द्र धारा ॥८॥ उत स्म राशिं परि यासि गोनां इद्रेण सोम
सऽरथं पुनानः पूर्वीः इषः बृहतीः जीरऽदानो शिख शचीऽवः
तव ताः उपऽस्तुत् ॥ ९ ॥ २३ ॥

॥८८॥ अयं सोमः इन्द्र तुभ्यं मुन्वे तुभ्यं पवते त्वं अस्य पाहित्वं ह
यं च कृषे त्वं वृषे इदं मदाय युज्याय सोम ॥१॥ सः ईरथः न भुरिषाद्
अयोजि महः पुरुणि सातये वसूनि आत ई विश्वा नहुषाणि
जाता स्वः साता वने ऊर्ध्वा नवन्त ॥२॥ वायुः न यः नियुत्वा न
इष्टऽयामा नासत्याऽइव हवे आ शंभविष्ठः विश्वऽवारः द्वि-
णोदाऽइव त्मन् पूषाऽइव धीऽजवनः असि सोम ॥३॥ इन्द्रः न यः
महा कर्माणि चक्रिः हुंता वृत्राणां असि सोम पूऽभित् पैद्वः न
हित्वं अहिऽनाम्ना हुंता विश्वस्य असि सोम दस्योः ॥४॥ अग्निः न

यः वने आसृज्यमानः वृथा पाज्जांसि कृणुते नदीषु जनः न युष्वा
महत्तः उपष्टिः इयति सोमः पर्वमानः ऊर्मि ॥ ५ ॥ एते सोमाः
अति वाराणि अया दिव्याः न कोशासः अभऽवर्षाः वृथा समुद्रं
सिंधवः न नीचीः सुतासः अभि कलशान असृयन् ॥ ६ ॥ शुष्मी
शर्धः न मारुतं पवस्व अनभिऽशस्ता दिव्या यथा विद् आपः न
मशुसुऽमतिः भवनः सहस्रऽअप्साः पृतनाषाटन यज्ञः ॥ ७ ॥ राज्ञः
नुते वरुणस्य व्रतानि बृहत् गभीरं तव सोम धाम शुचिः त्वं असि
प्रियः न मित्रः दुक्षाय्यः अयेमाऽइव असि सोम ॥ ८ ॥ २४ ॥

॥ ८ ॥ प्रोऽस्यः वह्निः पथ्याभिः अस्यान् दिवः न वृष्टिः पर्वमा-
नः अक्षाः सहस्रऽधारः असदत्त नि असे मातुः उपऽस्थे वने आ
च सोमः ॥ १ ॥ राजा सिंधूनां अवसिष्ट वासः ऋतस्य नावं आ अ-
रुहत् रजिष्ठां अपऽसु द्रुप्तः ववृधे श्येनऽजूतः दुहे ई पिता दुहे
ई पितुः जां ॥ २ ॥ सिंहं न संत मध्वः अयासं हरिं अरुषं दिवः अस्य
पतिं शूरः युतऽसु प्रथमः पृच्छते गाः अस्य चक्षसा परि पाति
उक्षा ॥ ३ ॥ मधुऽपृष्ठं घोरं अयासं अश्वं रथे युंजति उरुऽचक्रे
ऋष्वं स्वसारः ई जामयः मर्जयति सऽनाभयः वाजिनं ऊर्जयति
॥ ४ ॥ चतस्रः ई घृतऽदुहः स चंते समाने अंतः धरुणे निऽसत्ताः
ताः ई अर्षति नमसा पुनानाः ताः ई विश्वतः परि संति पूर्वीः
॥ ५ ॥ विष्टंभः दिवः धरुणः पृथिव्याः विश्वाः उत क्षितयः हस्ते
अस्य असंत ते उत्सः गृणते नियुत्वान मध्वः अंशुः पवते इन्द्रि-
याय ॥ ६ ॥ वन्वन अवातः अभि देवऽवीति इन्द्राय सोम वृ-
चऽहा पवस्व शग्धि महः पुरुऽचंद्रस्य रायः सुऽवीर्यस्य पतयः
स्याम ॥ ७ ॥ २५ ॥

॥ ९० ॥ प्र हिन्वा नः जनिता रोदस्योः रथः न वाजं सनि-
 ष्यन् अयासीत् इन्द्रं गच्छन् आयुधा संशिशानः विश्वा वसुहस्त-
 योः आऽदधानः ॥ १ ॥ अभि चिऽपृष्टं वृषणं वयऽधां आं गूषाणां
 अवावशंत वाणीः वना वसानः वरुणः न सिंधून् वि रत्नऽधाः
 दयते वार्याणि ॥ २ ॥ शूरऽयामः सर्वऽवीरः सहावान जेता पवस्व
 सनिता धनानि तिग्मऽआयुधः क्षिप्रऽधन्वा समतऽसु अषाऽहः
 स हान पृतनासु शब्धून् ॥ ३ ॥ उरुऽगं व्यूतिः अभंयानि कृण्वन् सं-
 ऽईचीने आ पवस्व पुरऽधी० अपः सिसासन उषसः स्वः गाः सं
 चिक्कदः महः अस्मभ्यं वाजान् ॥ ४ ॥ मत्सि सोम वरुणं मत्सि मित्रं
 मत्सि इंद्रं इंद्रो पवमानं विष्णुं मत्सि शर्धः मारुतं मत्सि देवान्
 मत्सि महं इंद्रं इंद्रो मदाय ॥ ५ ॥ एव राजाऽइव क्रतुऽमान अमेन
 विश्वा घनिघ्नत दुऽइता पवस्व इंद्रो मुऽउक्ताय वचसे वयः धाः
 यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ६ ॥ २६ ॥ ३ ॥

॥ ९१ ॥ असंजि वक्ता रथ्ये यथा आजौ धिया मनोता प्रथमः
 मनीषी दश स्वसारः अधि सानौ अथ्ये अजंति वह्निं सदनानि
 अच्छ ॥ १ ॥ वीती जनस्य दिव्यस्य कथ्येः अधि सुवानः नहुषेभिः
 इंद्रुः प्र यः नृऽभिः अमृतः मर्येभिः मर्मृजानः अविऽभिः गोऽभिः
 अतऽभिः ॥ २ ॥ वृषा वृषणे रोवत अंशुः अस्मै पवमानः रुशत इति
 पयः गोः सहस्रं ऋक्ता पथिऽभिः वचऽवित् अध्वस्मऽभिः मूरः
 अर्णव वि याति ॥ ३ ॥ रुज दृष्ट्वा चित् रक्षसः सदांसि पुनानः इंद्रो
 ऊर्णुहि वि वाजान् वृश्च उपरिष्ठात् तुजता वधेन ये अंति दूरात्
 उपऽनायं एषां ॥ ४ ॥ सः प्रत्नऽवत् नव्यसे विश्वऽवार मुऽउक्ताय
 पथः कृणुहि प्राचः ये दुऽसहासः वनुषा बृहंतः तान् ते अश्याम

पुरुऽकृत पुरुऽक्षो॥५॥ एव पुनानः अपः स्वः गाः अस्मभ्यं तोका
तनयानि भूरिशंनः क्षेत्रं उरुज्योतींषि सोमज्योक्नः सूर्यं दृश्ये
रिरीहि ॥ ६ ॥ १ ॥

॥९२॥ परिमुवानः हरिः अंशुः पवित्रैरथः न सजिं सनये हिया-
नः आपत्तं शोकं इन्द्रियं पूयमानः प्रति देवान् अजुषत् प्रयः ऽभिः
॥ १ ॥ अच्छं नृऽचक्षाः असत् पवित्रं नाम दधानः कविः अस्य
यो नौ सीदन् होताऽइव सदेने चमूषु उप ई अगमन् ऋषयः सप्त
विप्राः ॥ २ ॥ प्र सुऽमेधाः गातुऽवित् विश्वऽदेवः सोमः पुनानः
सदः एति नित्यं भुवत् विश्वेषु काव्येषु रतां अनुजनान् यतते पंच
धीरः ॥ ३ ॥ तवत्ये सोम पवमान् निरये विश्वे देवाः त्रयः एकाद-
शासः दश स्वधाभिः अधिसानीं अव्ये मृजंति त्वानद्यः सप्त यद्भीः
॥ ४ ॥ तत् नु सत्यं पवमानस्य अस्तु यच्च विश्वे कारवः संऽनसंत
ज्योतिः यत् अहं अकृणोत् ऊं लोकं प्र आवत् मनुं दस्यवे कः
अभीकं ॥ ५ ॥ परिसन्नऽइव पशुऽमंति होता राजा न सत्यः संऽइ-
तीः इयानः सोमः पुनानः कलशान् अयासीत् सीदत् मृगः न
महिषः वनेषु ॥ ६ ॥ २ ॥

॥९३॥ साकंऽउक्षः मर्जयंत स्वसारः दशधीरस्य धीतयः धनुञ्चीः
हरिः परि अद्वत् जाः सूर्यस्य द्रोणं न नक्षे अत्यः न वाजी ॥ १ ॥ सं
मातृऽभिः न शिशुः वावशानः वृषां दधन्वे पुरुऽवारः अतऽभिः
मयैः न योषां अभि निऽकृतं यन् सं गच्छते कलशे उस्त्रियाभिः
॥ २ ॥ उत प्र पिपे ऊधः अघ्यायाः इंदुः धाराभिः सचते सुऽमेधाः
मूर्धानं गावः पयसा चमूषु अभि श्रीणंति वसुऽभिः न निक्षेः

॥३॥ सः नः देवेभिः पवमान रदु इंदो रयिं अश्विनं वावशानः रथि-
रायतां उशती पुरं ऽधिः अस्मद्वाक् आ दावने वसूनां ॥४॥ नु नः
रयिं उपं मास्व नृऽवतं पुनानः वाताप्यं विश्वऽचंद्रं प्र वंदितुः
इंदो तारि आयुः प्रातः मधु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥५॥ ३॥

॥९४॥ अधियत् अस्मिन् वाजिनिऽइव शुभः स्पर्धते धियः सूर्ये
न विशः अपः वृणानः पवते कविऽयन् व्रजं न पशुऽवर्धनाय
मन्मं ॥१॥ द्विता विऽऊर्षेन् अमृतस्य धामं स्वऽविदैर्भुवनानि
प्रयंत धियः पिन्वानाः स्वसरे नगावः ऋतऽयंतीः अभिवावश्चे
इंदु ॥२॥ परि यत् कविः काव्या भरते शूरः न रथः भुवनानि विश्वा
देवेषु यशः मर्ताय भूषन् दक्षाय रायः पुरुऽभूषु नव्यः ॥३॥ श्रिये
जातः श्रिये आ निः इयाय श्रियं वयः जरितुऽभ्यः दधाति श्रियं
वसानाः अमृतऽत्वं आयन् भवन्ति सत्या संऽइथा मितऽद्रौ ॥४॥
इषं ऊर्जं अभि अर्षे अश्वं गां उरु ज्योतिः कृणुहि मत्सि देवान्
विश्वानि हि सुऽसहा तानि तुभ्यं पवमान बाधसे सोम शबून्
॥ ५ ॥ ४ ॥

॥९५॥ कनिःक्रंति हरिः आ सृज्यमानः सीदन् वनस्य जठरे पु-
नानः नृऽभिः यतः कृणुते निऽनिजं गाः अतः मतीः जनयत्
स्वधाभिः ॥१॥ हरिः सृजानः पथ्यां ऋतस्य इयति वाचं अरिता-
ऽइव नावै देवः देवानां गुह्यानि नाम आविः कृणोति बर्हिषि
प्रऽवाचै ॥२॥ अपांऽइव इत् ऊर्मयः तर्तुराणाः प्र मनीषाः ईरते
सोमं अच्छ नमस्यंतीः उपं च यंति सं च आ च विशन्ति उशतीः
उशंतं ॥३॥ तं मर्मृजानं महिषं न सानौ अंशुं दुहति उक्ष्णं गि-

रिऽस्यां तं वावृशानं मतयः सचंते चितः बिभर्ति वरुणं समुद्रे
॥४॥ इध्न वाचं उपवृक्ताऽइव होतुः पुनानः इंदो वि स्य मनीषां
इंद्रः च यत् क्षयथः सौभगाय सुऽवीर्यस्य पतयः स्याम ॥५॥५॥

॥९६॥ प्र सेनाऽनीः शूरः अये रथानां गव्यन एति हर्षते अस्य
सेना भद्रान कृण्वन् इंद्रऽह्वान सखिऽभ्यः आ सोमः वखा रभ-
सानि दत्ते ॥१॥ सं अस्य हरि हरयः मृजंति अश्वऽह्वैः अग्निऽशितं
नमःऽभिः आ तिष्ठति रथं इंद्रस्य सखा विद्वान एन सुऽमंति या-
ति अच्छ ॥२॥ सः नः देव देवऽतांते पवस्व महे सोम पारसे इंद्र-
ऽपानः कृण्वन् अपः वर्षयन् द्या उत इमां उरोः आ नः वरिवस्य
पुनानः ॥३॥ अजीतये अहतये पवस्व स्वस्तये सर्वऽतांते वृहते
तत् उशंति विश्वे इमे सखायः तत् अहं वशिम पवमान सोम ॥४॥
सोमः पवते जनिता मतीनां जनिता दिवः जनिता पृथिव्याः
जनिता अग्नेः जनिता सूर्यस्य जनिता इंद्रस्य जनिता उत विष्णोः
॥५॥६॥ ब्रह्मा देवानां पदऽवीः कवीनां ऋषिः विप्राणां महिषः
मृगाणां श्येनः गृध्राणां स्वऽधितिः वनानां सोमः पवित्रं अति
एति रेभेन ॥६॥ प्र अवी विपत् वाचः ऊर्मि न सिंधुः गिरः सोमः
पवमानः मनीषाः अंतः पश्यन् वृजना इमा अवराणि आ तिष्ठ-
ति वृषभः गोषु जानन ॥७॥ सः मत्सरः पृतऽसु वन्वन् अवातः सह-
संरेताः अभि वाजं अर्षे इंद्राय इंदो पवमानः मनीषी अंशोः
ऊर्मि ईर्य गाः इषयन् ॥८॥ परि प्रियः कलशे देवऽवातः इंद्राय
सोमः रायः मदाय सहसंऽधारः शतऽवाजः इंदुः वाजी न सन्निः
समना जिगाति ॥९॥ सः पूर्यः वसुऽवित जायमानः मृजानः अप-
ऽसु दुदुहानः अद्रौ अभिशस्तिऽपाः भुवनस्य राजा चिदत् गातुं

ब्रह्मणे पूयमानः ॥१०॥७॥ त्वया हि नः पितरः सोमपूर्वै कर्माणि
 चक्रुः पवमानधीराः वन्वन अवातः परिऽधीन अप ऊर्णु वीरे-
 भिः अश्वैः मघऽवा भवनः ॥११॥ यथा अप वथाः मनवे वयऽधाः
 अमित्रऽहा वरिवऽवित हविष्मान एव पवस्व द्रविणं दधानः
 इदं सं तिष्ठ जनय आयुधानि ॥१२॥ पवस्व सोम मधुऽमान ऋत-
 ऽवा अपः वसानः अधि सानौ अय्ये अव द्रोणानि घृतऽवैति
 सीदु मदिनऽतमः मत्सरः इदुऽपानः ॥१३॥ वृष्टिं दिवः शतऽधारः
 पवस्व सहस्रऽसाः वाजऽयुः देवऽवीतौ सं सिंधुऽभिः कलशे वा-
 वशानः सं उस्त्रियाभिः प्रऽतिरन् नः आयुः ॥१४॥ एषः स्यः सोमः
 मतिऽभिः पुनानः अत्यः न वाजी तरति इत् अरातीः पयः न दुग्धं
 अदितेः इषिरं उरुऽइव गातुः मुऽयमः न वोद्धा ॥१५॥८॥ मुऽआ-
 युधः सोतुऽभिः पूयमानः अभि अर्षे गुह्यं चारु नाम अभि वाजं
 सप्तिऽइव अवस्या अभि वायुं अभि गाः देव सोम ॥१६॥ शिशुं
 जज्ञानं हुर्यंत मृजंति श्रुभंति वह्निं मरुतः गणेन कविः गीऽभिः
 काव्येन कविः सन सोमः पवित्रं अति एति रेभन ॥१७॥ ऋषि-
 ऽमनाः यः ऋषिऽकृत स्वऽसाः सहस्रऽनीथः पदऽवीः कवीनां
 तृतीयं धाम महिषः सिसासन सोमः विऽराजं अनु राजति स्तुप्
 ॥१८॥ चमूऽसत् श्येनः शकुनः विऽभृत्वा गोऽविंदुः द्रुप्तः आयु-
 धानि बिभ्रत् अपां ऊर्मि सचमानः समुद्रं तुरीयं धाम महिषः
 विवक्ति ॥१९॥ मर्यैः न शुभ्रः तन्वं मृजानः अत्यः न सृत्वा सनये
 धनानां वृषाऽइव यूथा परि कोशं अर्षेन कनिऽक्रदत् चम्बोः आ
 विवेश ॥२०॥९॥ पवस्व इदो पवमानः महऽभिः कनिऽक्रदत् परि
 वाराणि अर्षे क्रीळन् चम्बोः आ विश पूयमानः इदं ते रसः म-
 दिरः ममवु ॥२१॥ प्र अस्य धाराः बृहतीः असृयन् अक्तः गोभिः

कलशान् आ विवेश सामं कृण्वन् सामन्यः विपऽचित् क्र-
 दन् एति अभि सख्युः न जामिं ॥ २२ ॥ अपऽघ्नन् एषि पवमान
 शब्दं प्रियां न जारः अभिऽगीतः इंदुः सीदन् वनेषु शकुनः
 न पत्वा सोमः पुनानः कलशेषु सत्ता ॥ २३ ॥ आ ते रुचः प-
 वमानस्य सोम योषाऽइव यन्ति सुऽदुघाः सुऽधाराः हरिः
 आऽनीतः पुरुऽवारः अपऽसु अचिक्कदत् कलशे देवऽयूनां
 ॥ २४ ॥ १० ॥ ५ ॥

॥ ९७ ॥ अस्य प्रेषा हेमनां पूयमानः देवः देवेभिः सं अपृक्त
 रसं सुतः पवित्रं परि एति रेभन् मिताऽइव सद्यं पशुऽमन्ति
 होता ॥ १ ॥ भद्रा वस्त्रा समन्या वसानः महान कविः निऽव-
 चनानि शंसन् आ वच्यस्व चम्वोः पूयमानः विऽचक्षुणः
 जागृविः देवऽवीती ॥ २ ॥ सं ऊं प्रियः मृज्यते सानौ अये य-
 शऽतरः यशसां क्षैतः अस्मे अभि स्वर धन्वं पूयमानः यूयं
 पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ३ ॥ प्र गायत अभि अर्चाम देवान्
 सोमं हिनोत महते धनाय स्वादुः पवाते अति वारं अर्थं आ
 सीदाति कलशं देवऽयुः नः ॥ ४ ॥ इंदुः देवानां उप सख्यं आ-
 ऽयन् सहस्रऽधारः पवते मदाय नृभिः स्तवानः अनु धामं
 पूर्वं अगन् इंद्रं महते सौभगाय ॥ ५ ॥ ११ ॥ स्तोत्रे राये हरिः अर्ष
 पुनानः इंद्रं मदः गच्छतु ते भराय देवैः याहि सऽरथं राधः
 अच्छ यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ६ ॥ प्र काथं उशनाऽइव
 ब्रुवाणः देवः देवानां जनिम विवक्ति महिऽव्रतः शुचिऽबन्धुः
 पावकः पदा वराहः अभि एति रेभन् ॥ ७ ॥ प्र हंसासः तृपलं
 मन्युं अच्छ अमात् अस्तं वृषऽगणाः अयासुः आंगूर्यं पव-

मानं सखायः दुःसमर्षं साकं प्र वदन्ति वाणं ॥ ८ ॥ सः रंहते उरु-
 ऽगायस्य जूतिं वृथा क्रीकृतं मिमते न गावः परीणसं कृणुते
 तिग्मऽशृगः दिवा हरिः दहंशे नक्तं चृजः ॥ ९ ॥ इंदुः वाजी पवते
 गोऽन्योघाः ईद्रे सोमः सहः इन्वनं मदाय हन्ति रक्षः बाधते परि
 अरांतीः वरिवः कृण्वन् वृजनस्य राजा ॥ १० ॥ १२ ॥ अध धारया
 मध्वा पृचानः तिरः रोमं पवते अद्रिऽदुग्धः इंदुः इंद्रस्य सख्यं जु-
 षाणः देवः देवस्य मत्सरः मदाय ॥ ११ ॥ अभि प्रियाणि पवते
 पुनानः देवः देवान् स्वेन रसेन पृचन इंदुः धर्माणि चतुऽथा
 वसानः दर्शक्षिपः अव्यत सानौ अव्ये ॥ १२ ॥ वृषा शोणः अभिऽक-
 निक्कदत् गाः नदयन् एति पृथिवी उत द्या इंद्रस्यऽइव वसुः आ
 श्रुत्वे आजौ प्रऽचेतयन् अर्षेति वाचं आइमां ॥ १३ ॥ रसाय्यः पय-
 सा पिन्वमानः ईरयन् एषि मधुऽमंतं अंशुं पवमानः संऽतनिं
 एषि कृण्वन् इद्राय सोमं परिऽसिच्यमानः ॥ १४ ॥ एव पवस्व
 मदिरः मदाय उद्ऽयाभस्यं नमयन् वधऽस्रैः परि वरीं भरमाणः
 रुशंतं गव्युः नः अर्षे परि सोमं सिक्तः ॥ १५ ॥ १३ ॥ जुष्टी नः इंदो-
 सुऽपथा सुऽगानि उरौ पवस्व वरिवांसि कृण्वन् घनाऽइव वि-
 ष्वक् दुःऽइतानि विऽघ्नन् अधि स्नुना धन्व सानौ अव्ये ॥ १६ ॥
 वृष्टिं नः अर्षे दिव्यां जिगलुं इळाऽवती शंऽगयीं जीरऽदानुं
 स्तुकाऽइव वीता धन्व विऽचिन्वनं बंधून् इमान् अवरान् इंदो-
 वायून् ॥ १७ ॥ यंथिनं वि स्य यथितं पुनानः चतुं च गातुं वृजिनं
 च सोमं अत्यः न क्रतुः हरिः आसृजानः मर्यैः देव धन्व पत्यंऽवान्
 ॥ १८ ॥ जुष्टः मदाय देवऽतांते इंदोः परि स्नुना धन्व सानौ अव्ये स-
 हसं धारः मुरभिः अदव्यः परि स्रव वाजंऽसातौ नृऽसह्ये ॥ १९ ॥
 अरुमानः ये अरथाः अयुक्ताः अत्यासः न समृजानासः आजौ

एते शुक्रासः धन्वंति सोमाः देवासः तान उप यात पिवथ्ये
 ॥२०॥१४॥ एव नः इंदो अभि देवऽवीतिं परि स्रव नभः अणैः च-
 मूषु सोमः अस्मभ्यं काम्यं बृहंतं रयिं ददातु वीरऽवतं उप्यं ॥२१॥
 तक्षत यदि मनसः वेनतः वाक् ज्येष्ठस्य वा धर्मणि क्षोः अनीके
 आत् ई आयन वरं आ वावशानाः जुष्टं पतिं कलशे गावः इंदुं
 ॥२२॥ प्रदानुऽदः दिव्यः दानुऽपिन्वः ऋतं ऋताय पवते सुऽमेधाः
 धर्मा भुवत् वृजन्त्यस्य राजा प्र रश्मिऽभिः दशऽभिः भारि भूमं
 ॥२३॥ पवित्रैभिः पवमानः नृऽचक्षाः राजा देवानां उत मर्यानां
 द्विता भुवत् रयिऽपतिः रयीणां ऋतं भरत् सुऽभृतं चारु इंदुः
 ॥२४॥ अर्वा नऽइव अवसे सातिं अच्छ इंदस्य वायोः अभि वीतिं
 अर्षः सः नः सहस्रा बृहतीः इषः दाः भव सोम द्रविणःऽवित पु-
 नानः ॥२५॥१५॥ देवऽअव्यः नः परिऽसिच्यमानाः क्षयं सुऽवीरं
 धन्वंतु सोमाः आऽयज्यवः सुऽमतिं विश्वऽवाराः होता रः न दि-
 विऽयजः मद्रऽतमाः ॥२६॥ एव देव देवऽताते पवस्व मह सोम
 पारसे देवऽपानः महः चित् हि स्मसिं हिताः सऽमर्ये कृधि सु-
 ऽस्याने० रोदसी पुत्रानः ॥२७॥ अश्वः न क्रतुः वृषऽभिः युजानः
 सिंहः न भीमः मनसः जवीयान् अर्वा चीनैः पथिऽभिः ये रजिष्ठाः
 आ पवस्व सोम न सं नः इंदो ॥२८॥ शतं धाराः देवऽजाताः असृ-
 यन् सहस्र एनाः कवयः मृजंति इंदो सनिचं दिवः आ पवस्व पुरः-
 ऽएता असि महतः धनस्य ॥२९॥ दिवः न सर्गाः असमृयं अह्रां रा-
 जा न मित्रं प्र मिनाति धीरः पितुः न पुत्रः क्रतुऽभिः यतानः आ
 पवस्व विशे अस्यै अजीतिं ॥३०॥१६॥ प्र ते धाराः मधुऽमतीः अ-
 सृयन् वारान् यत् पूतः अतिऽएषि अव्यान् पवमान पवसे धामं
 गोनां जज्ञानः सूर्य अपिन्वः अकैः ॥३१॥ कनिऽक्रदत् अनु पंथां

अ० ७. अ० ४. व० १९.] ॥ २४६ ॥ [म० ९. अ० ६. सू० ९७.]

ऋतस्य शुक्रः विभासि अमृतस्य धाम सः इंद्राय पवसे मत्सर-
 ऽवान् हिन्वानः वाचं मतिऽभिः कवीनां ॥३२॥ दिव्यः सुऽपणैः
 अवचक्षि सोम पिन्वन् धाराः कर्मणा देवऽवीती आ इंद्रो विश
 कलशं सोमऽधानं क्रंदन इहि मूर्यस्य उपरिभ्यं ॥३३॥ तिस्रः वा-
 चः ईरयति प्र वहिः ऋतस्य धीतिं ब्रह्मणः मनीषां गावः यंति
 गोऽपतिं पृच्छमानाः सोमं यंति मतयः वावशानाः ॥३४॥ सोमं
 गावः धेनवः वावशानाः सोमं विप्राः मतिऽभिः पृच्छमानाः
 सोमः सुतः पूयते अज्यमानः सोमे अर्काः त्रिऽस्तुभः सं नवंते
 ॥३५॥ १७॥ एव नः सोम परिऽसिच्यमानः आ पवस्व पूयमानः
 स्वस्ति इंद्र आ विश बृहता रवेण वर्धय वाचं जनय पुरं धिं ॥३६॥
 आ जागृविः विप्रः ऋता मतीनां सोमः पुनानः असदत् च मूषु
 सपति यं मिथुनासः निऽकांसाः अध्वर्यवः रथिरासः सुऽहस्ताः
 ॥३७॥ सः पुनानः उपसूरे न धाता आ उभे अप्राः रोदसी विसः
 आवः० प्रिया चित् यस्य प्रियसासः ऊती सः तु धनं कारिणे न प्र
 यंसत् ॥३८॥ सः वर्धिता वर्धनः पूयमानः सोमः मीढ्वान अभिनः
 ज्योतिषा आवीत येन नः पूर्वे पितरः पदऽज्ञाः स्वऽविदः अभि
 गाः अर्दि उष्ण ॥३९॥ अक्रान् समुद्रः प्रथमे विऽधर्मेन जनयन्
 प्रऽजाः भुवनस्य राजा वृषा पवित्रे अधिसानौ अव्ये बृहत् सोमः
 वबृधे सुवानः इंद्रुः ॥४०॥ १८॥ महत्तत् सोमः महिषः चकार अपां
 यत् गर्भः अवृणीत देवान् अदधात् इंद्रं पवमानः ओजः अज-
 नयत् सूर्यं ज्योतिः इंद्रुः ॥४१॥ मत्सि वायुं इष्टये राधसे च मत्सि
 मिचावरुणा पूयमानः मत्सि शर्धः मारुतं मत्सि देवान् मत्सि
 द्यावापृथिवी देव सोम ॥४२॥ ऋजुः पवस्व वृजिनस्य हंता अप
 अमीवां बाधमानः मृधः च अभिऽश्रीण नयः पयसा अभि

अ० ७. अ० ४. व० २९.] ॥ २४७ ॥ [म० ९. अ० ६. सू० ९७.]

गोनां इंद्रस्य त्वं तव वयं सखायः ॥ ४३ ॥ मध्वः सूदं पवस्व वस्वः
उत्सं वीरं च नः आ पवस्व भर्गं च स्वदेव इंद्राय पवमानः इंद्रो
रयिं च नः आ पवस्व समुद्रात् ॥ ४४ ॥ सोमः सुतः धारया अत्यः न
हिता सिंधुः न निम्नं अभि वाजी अक्षाः आ योनिं वयं असदत्
पुनानः सं इंद्रः गोभिः असरत् सं अत्तः भिः ॥ ४५ ॥ १९ ॥ एषः स्यः ते
पवते इंद्र सोमः च मूषु धीरः उशते तव स्वान स्वः चक्षाः रथिः
सत्यः शुष्मः कामः न यः देवः यतां असंजि ॥ ४६ ॥ एषः प्रत्नेन व-
यं सा पुनानः तिरः वर्षी सिद्धिः दधानः वसानः शर्म चिः वरुणं
अप्सु मुहोताऽइव याति समनेषु रेभन् ॥ ४७ ॥ नु नः त्वं रथिः देव
सोम परि स्रव चम्बोः पूयमानः अप्सु स्वादिष्ठः मधुमान
ऋतऽवा देवः न यः सविता सत्यऽमन्मा ॥ ४८ ॥ अभि वायुं वीती
अर्षे गृणानः अभि मिचावरुणा पूयमानः अभि नरं धीऽजवनं
रथेऽस्यां अभि इंद्रं वृषणं वज्रऽबाहुं ॥ ४९ ॥ अभि वक्ता सुऽवस-
नानि अर्षे अभि धेनूः सुऽदुघाः पूयमानः अभि चंद्रा भर्तवे नः
हिरण्या अभि अश्वान् रथिनः देव सोम ॥ ५० ॥ २० ॥ अभि नः अर्षे
दिव्या वसूनि अभि विश्वा पार्थिवा पूयमानः अभि येन द्रविणं
अश्ववाम अभि आर्षेयं जमदग्निऽवतनः ॥ ५१ ॥ अया पवा पवस्व
एना वसूनि मांश्चत्वे इंद्रो सरसि प्र धन्व ब्रह्मः चित् अचं वातः न
जुतः पुरुऽमेधः चित् तर्कवे नरं दात् ॥ ५२ ॥ उत नः एना पवया प-
वस्व अधि श्रुते श्रवाय्यस्य तीर्थे षष्टिं सहस्रां नैगुतः वसूनि वृक्षं
न पक्वं धूनवत् रणाय ॥ ५३ ॥ महि इमे अस्य वृषनाम शूषे मांश्चत्वे
वा पृश्ने वा वधत्वे अस्वापयत् निऽगुतः स्नेहयत् च अपं अमि-
चान् अपं अचितः अच इतः ॥ ५४ ॥ सं वी पवित्रा विऽतंतानि
एषि अनु एकं धावसि पूयमानः असि भगः असि दाचस्य दा-

अ० ७. अ० ४. व० २४.] ॥ २४८ ॥ [म० ९. अ० ६. सू० ९८.

ता असि मघऽवा मघवन्तऽभ्यः इंदो ॥ ५५ ॥ २१ ॥ एषः विश्वऽवित
पवते मनीषी सोमः विश्वस्य भुवनस्य राजा द्रुपान् ईरयन् वि-
दथेषु इंदुः वि वारं अव्यं समयां अतिं याति ॥ ५६ ॥ इंदुं रिहंति
महिषाः अदब्धाः पदे रेभन्ति कवयः न गृध्राः हिन्वन्ति धीराः दश-
ऽभिः क्षिपाभिः सं अंजते रूपं अपां रसेन ॥ ५७ ॥ त्वया वयं पव-
मानेन सोम भरे कृतं वि चिनुयाम शश्वत् तत् नः मित्रः वरुणः
ममहन्तां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ५८ ॥ २२ ॥

॥ ९८ ॥ अभिनः वाजऽसातमं रयिं अर्षे पुरुऽस्पृहं इंदो सहस्र-
ऽभरणं तु विऽद्युस्त्रं विभ्वऽसहं ॥ १ ॥ परिस्यः सुवानः अव्ययैरथेन
वर्म अव्यत इंदुः अभि दुणां हितः हियानः धाराभिः अक्षाः ॥ २ ॥
परिस्यः सुवानः अक्षाः इंदुः अव्ये मदऽच्युतः धारा यः ऊर्ध्वः अ-
ध्वरे भ्राजान एति गव्यऽयुः ॥ ३ ॥ सः हि त्वं देव शश्वते वसु मतीय
दाशुषे इंदो सहस्रिणं रयिं शतऽआत्मानं विवाससि ॥ ४ ॥ वयं ते
अस्य वृत्रऽह्न वसो वस्वः पुरुऽस्पृहः नि नेदिष्ठऽतमाः इषः
स्यामं मुक्षस्य अग्निऽगो ॥ ५ ॥ द्विः यं पंच स्वऽयं शंसं स्वसारः अ-
द्रिऽसंहतं प्रियं इंद्रस्य काम्यं प्रऽस्त्रापयति ऊर्मिणं ॥ ६ ॥ २३ ॥ परि
त्यं हर्यतं हरिं बभ्रुं पुनन्ति वारेण यः देवान विश्वान् इत् परि मदेन
सह गच्छति ॥ ७ ॥ अस्य वः हि अवसा पातः दक्षऽसाधनं यः सूरिषु
श्रवः बृहत् दधे स्वः न हर्यतः ॥ ८ ॥ सः वां यज्ञेषु मानवी इंदुः जनिष्ट
रोदसी देवः देवी गिरिऽस्थाः अस्नेधनतं तु विऽस्वनि ॥ ९ ॥ इंद्राय
सोम पातवे वृत्रऽघ्ने परि सिच्यसे नरे च दक्षिणाऽवते देवाय स-
दनऽसदे ॥ १० ॥ ते प्रत्नासः विऽउष्टिषु सोमाः पवित्रे अक्षरन्
अपऽप्रोथतः सनुतः हुरऽचितः प्रातः तान् अप्रऽचेतसः ॥ ११ ॥

अ० ७. अ० ४. व० २८.] ॥ २४९ ॥ [म० ९. अ० ६. सू० १००.]

तं सखायः पुरः रुचं यूयं वयं च सूरयः अश्याम वाजं ऽ गन्धं सनेम
वाजं ऽ पस्त्यं ॥ १२ ॥ २४ ॥

॥ ९९ ॥ आ ह॒र्य॒ताय॑ धृ॒ष्णवे॑ धनुः तन्व॑न्ति पौ॒स्यं श्रु॒क्तां व॒यंति॑
असुराय निः ऽ निजं वि॒पां अये॑ म॒हीयुवः॑ ॥ १ ॥ अध॑ क्ष॒पा परि॑
ऽ कृतः वाजान् अ॒भि प्र॒गाह॑ते यदि वि॒वस्व॑न्तः धि॒यः हरि॑रि॒ह्वन्-
ति॑ यातवे ॥ २ ॥ तं अस्य॑ म॒र्जया॑ म॒सि म॒दः यः इंद्र॑ ऽ पात॑मः यं गावः
आस॑ ऽ भिः दधुः पुरा नूनं च सूरयः ॥ ३ ॥ तं गा॒र्यया॑ पुरा॒ण्या पु॒नानं॑
अ॒भि अ॒नूष॑त उ॒तो कृ॑पन्त॒ धी॒तयः॑ दे॒वाना॑ नाम॒ विभ्र॑तीः ॥ ४ ॥ तं
उ॒क्षमा॑णं अ॒व्ययै॑ वारे पु॒नन्ति॑ ध॒र्ये सि॑ दू॒तं न पूर्वे॑ ऽ चि॒त्तये॑ आ श-
स॑ते म॒नीषि॑णः ॥ ५ ॥ २५ ॥ सः पु॒नानः॑ म॒दिन॑ ऽ तमः सोमः च॒मूषु॑ सी-
द॑ति प॒शौ न॑रेतः आ॒ ऽ दध॑त पतिः व॒चस्य॑ते धि॒यः ॥ ६ ॥ सः मृ॒ज्यते॑
सु॒कर्म॑ ऽ भिः देवः दे॒वेभ्यः॑ सु॒तः वि॒दे यत् आ॒सु सं॑ ऽ ददिः म॒हीः अपः॑
वि॒गाह॑ते ॥ ७ ॥ सु॒तः इं॒द्रो प॒वित्रे॑ आ नृ॒ ऽ भिः य॒तः वि॒नीय॑से इं॒द्राय॑
म॒त्सरि॑न् ऽ तमः च॒मूषु॑ आ नि सी॒दसि॑ ॥ ८ ॥ २६ ॥

॥ १०० ॥ अ॒भि न॒वन्ते॑ अ॒दुहः॑ प्रि॒यं इं॒द्रस्य॑ का॒म्यं व॒त्सं न पूर्वे॑ आ-
यु॒नि जा॑तं रि॒हन्ति॑ मा॒तरः ॥ १ ॥ पु॒नानः॑ इं॒द्रो आ॒भर॑ सोमं द्वि॒ ऽ ब॒र्हसं॑
रयि॑ त्वं व॒सूनि॑ पु॒ष्यसि॑ वि॒श्वानि॑ दा॒शुषः॑ गृ॒हे ॥ २ ॥ त्वं धि॒यं म॒नः-
ऽ युजं॑ सृ॒ज वृ॑ष्टिं न त॒न्यतुः॑ त्वं व॒सूनि॑ पा॒र्थि॒वा दि॒व्या च॑ सो॒म
पु॒ष्यसि॑ ॥ ३ ॥ परि॑ते जि॒ग्युषः॑ य॒था धा॑रा सु॒तस्य॑ धा॒वति॑ रंह॒माणा॑
वि॒अ॒व्ययै॑ वारै॒ वाजी॑ ऽ इ॒व सा॑न॒सिः ॥ ४ ॥ ऋ॒त्वे द॑क्षा॒य नः॑ क॒वे प॒व-
स्व सो॒म धा॑रया इं॒द्राय॑ पा॒तवे॑ सु॒तः मि॒त्राय॑ व॒रुणाय॑ च ॥ ५ ॥ २७ ॥
प॒वस्व॑ वा॒जे ऽ सा॑त॒मः प॒वित्रे॑ धा॒रया॑ सु॒तः इं॒द्राय॑ सो॒म वि॒ष्णवे॑

देवेभ्यः मधुमत्तऽतमः ॥ ६ ॥ त्वां रिहंति मातरः हरिं पवित्रं अद्रुहः
 वत्सं जातं न धेनवः पर्वमानविधर्मणि ॥ ७ ॥ पर्वमानमहिं श्रवः
 चित्रेभिः यासि रश्मिभ्यः शर्धेन तमांसि जिघ्रसे विश्वानि दा-
 शुषः गृहे ॥ ८ ॥ त्वं द्यां च महिऽव्रत पृथिवीं च अतिं जभिषे प्रति
 द्रापिं अमुंचथाः पर्वमानमहिऽत्तना ॥ ९ ॥ २८ ॥ ४ ॥

॥ १०१ ॥ पुरऽजिंती वः अंधसः सुताय मादयित्वे अपश्चानं
 अथिष्टन सखायः दीर्घेऽजिह्व ॥ १ ॥ यः धारया पावकया परि-
 ऽप्रस्यंदते सुतः इंदुः अश्वः न कृत्यः ॥ २ ॥ तं दुरोषं अभिनरः सोमं
 विश्वाच्या धिया यज्ञं हिंन्वति अद्रिऽभिः ॥ ३ ॥ सुतासः मधुमत्त-
 ऽतमाः सोमाः इंद्राय मंदिनः पवित्रं वतः अक्षरन् देवान् ग-
 च्छंतु वः मदाः ॥ ४ ॥ इंदुः इंद्राय पवते इति देवासः अब्रुवन् वाचः
 पतिः मखस्यते विश्वस्य ईशानः ओजसा ॥ ५ ॥ १ ॥ सहस्रधारः
 पवते समुद्रः वाचं ईक्षयः सोमः पतिः रयीणां सखा इंद्रस्य दिवे-
 ऽदिवे ॥ ६ ॥ अयं पूषा रयिः भगः सोमः पुनानः अर्षेति पतिः वि-
 श्वस्य भूमनः विश्वस्य रोदसी उभे ॥ ७ ॥ सं ऊं प्रियाः अनूषत
 गावः मदाय घृष्वयः सोमासः कृण्वते पथः पवमानासः इंदवः
 ॥ ८ ॥ यः ओजिष्टः तं आभर पर्वमानश्चावाय्यं यः पंच चर्षणी अभि-
 रयिं येन वनामहे ॥ ९ ॥ सोमाः पवते इंदवः अस्मभ्यं गातुवि-
 त्तऽतमाः मित्राः सुवानाः अरेपसः सुऽआध्यः स्वऽविदः ॥ १० ॥ २ ॥
 सुऽस्वानासः वि अद्रिऽभिः चितानाः गोः अधि त्वचि इषं
 अस्मभ्यं अभितः सं अस्वरन् वसुऽविदः ॥ ११ ॥ एते पूताः विपः-
 ऽचितः सोमासः दधिऽआशिरः सूर्यासः न दर्शितासः जिगत्नवः
 ध्रुवाः घृते ॥ १२ ॥ प्र मुन्वानस्य अंधसः मर्तैः न वृत तत् वचः अप

श्वानं अराधसँ हत मखं न भृगवः ॥ १३ ॥ आ जामिः अक्ते अव्यत
 भुजे न पुचः ओणयोः सरत् जारः न योषणां वरः न योनिं आऽसदं
 ॥ १४ ॥ सः वीरः दुस्साधनः वि यः तस्तंभं रोदसी हरिः पवित्रं
 अव्यत वेधाः न योनिं आऽसदं ॥ १५ ॥ अव्यः वारेभिः पवते सोमः
 गव्ये अधित्वचि कनिः क्रदत् वृषा हरिः इंद्रस्य अभि एति निःऽकृतं
 ॥ १६ ॥ ३ ॥

॥ १०२ ॥ क्राणा शिशुः महीनां हिन्वन् ऋतस्य दीधितिं
 विश्वा परि प्रिया भुवत् अध द्विता ॥ १ ॥ उप चितस्य पाथोः
 अभक्त यत् गुहा पदं यज्ञस्य सप्त धामऽभिः अध प्रियं ॥ २ ॥
 चीणिं चितस्य धारया पृष्ठेषु आ ईरय रयिं मिमीति अस्य यो-
 जना वि सुऽक्रतुः ॥ ३ ॥ जज्ञानं सप्त मातरः वेधां अशासत्
 अत्रिये अयं ध्रुवः रयीणां चिकेत यत् ॥ ४ ॥ अस्य व्रते सऽजो-
 षसः विश्वे देवासः अदुहः स्यार्हाः भवन्ति रतयः जुषन्तं यत्
 ॥ ५ ॥ ४ ॥ यं ईं गर्भं ऋतऽवृधः दृशे चार्हं अजीजनन् कविं मं-
 हिष्ठं अध्वरे पुरुऽस्पृहं ॥ ६ ॥ संऽईचीने० अभि त्मनां यज्ञीं
 ऋतस्य मातरा तन्वानाः यज्ञं आनुषक् यत् अंजते ॥ ७ ॥ क्रत्वां
 शुक्रभिः अस्सऽभिः ऋणोः अप व्रजं दिवः हिन्वन् ऋतस्य
 दीधितिं प्र अध्वरे ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ १०३ ॥ प्र पुनानाय वेधसे सोमाय वचः उतऽयतं भृतिं न
 भर मतिऽभिः जुजोषते ॥ १ ॥ परि वाराणि अव्यया गोभिः अं-
 जानः अर्षेति ची सधऽस्थां पुनानः कृणुते हरिः ॥ २ ॥ परि कोशं
 मधुऽश्रुतं अव्यये वारे अर्षेति अभि वारणीः ऋषीणां सप्त

नूषत ॥३॥ परि नेता मतीनां विश्वदेवः अदाभ्यः सोमः पु-
नानः चम्बोः विशत् हरिः ॥४॥ परि देवीः अनु स्वधाः इद्रेण
याहि सऽरथं पुनानः वाघत् वाघत्ऽभिः अमर्त्यः ॥५॥ परि
सन्निः न वाजऽयुः देवः देवेभ्यः सुतः विऽआनऽशिः पवमानः
वि धावति ॥ ६ ॥ ६ ॥ ६ ॥

॥ १०४ ॥ सखायः आ नि सीदत् पुनानाय प्र गायत् शिष्टुं
न यज्ञैः परि भूषत् श्रिये ॥१॥ सं ई वत्सं न मातृऽभिः सृजत्
गुयऽसाधनं देवऽअर्थं मदं अभि द्विऽश्वसं ॥२॥ पुनातं दक्ष-
ऽसाधनं यथा शर्धाय वीतये यथा मित्राय वरुणाय शंसतमः
॥३॥ अस्मभ्यं त्वा वसुऽविदं अभि वारुणीः अनूषत् गोभिः ते
वरीं अभि वासयामसि ॥४॥ सः नः मदानां पते इंदो देव-
ऽप्सराः असि सखाऽइव सख्ये गातुवितऽतमः भव ॥५॥ सनेमि
कृधि अस्मत् आ रक्षसं कंचित् अचिरं अप अदेवं ह्ययं अंहः
युयोधि नः ॥ ६ ॥ ७ ॥

॥ १०५ ॥ तं वः सखायः मदाय पुनानं अभि गायत् शिष्टुं न यज्ञैः
स्वदयत् गूतिऽभिः ॥१॥ सं वत्सऽइव मातृऽभिः इंदुः हिन्वानः
अज्यते देवऽअवीः मदः मतिऽभिः परिऽकृतः ॥२॥ अयं दक्षाय
साधनः अयं शर्धाय वीतये अयं देवेभ्यः मधुमतऽतमः सुतः ॥३॥
गोऽमंत नः इंदो अश्वऽवत् सुतः सुऽदक्ष धन्वऽनुचिंते वरीं अधि
गोषु दीधरं ॥४॥ सः नः हरीणां पते इंदो देवप्सराऽतमः सखाऽइव
सख्ये नयैः रुचे भव ॥५॥ सनेमि त्वं अस्मत् आ अदेवं कंचित्
अचिरं सहान इंदो परि बाधः अप ह्ययं ॥ ६ ॥ ८ ॥

॥ १०६ ॥ इन्द्रं अ॒च्छ॒ सु॒ताः इ॒मे वृ॒षणं॑ य॒न्तु ह॒रयः॑ श्रु॒ष्टी जा॒तासः॑
 इ॒न्द॒वः स्वः॑ऽवि॒दः ॥ १ ॥ अ॒यं भ॒राय॑ सा॒न॒सिः इ॒न्द्राय॑ प॒व॒ते सु॒तः
 सोमः॑ जै॒त्रस्य॑ चे॒त्ति॒ यथा॑ वि॒दे ॥ २ ॥ अ॒स्य इ॒त् इन्द्रः॑ म॒देषु॑ आ
 या॒भं गृ॒भ्णी॒त सा॒न॒सिं व॒ज्रं च॑ वृ॒षणं॑ भ॒रत् सं अ॒प्सुऽजि॒त ॥ ३ ॥
 प्र ध॒न्व सोम॑ जागृ॒विः इ॒न्द्राय॑ इ॒न्दो॑ परि॒ स॒व ह्यु॒म॒तं शु॒भं आ
 भ॒र स्वः॑ऽवि॒दं ॥ ४ ॥ इ॒न्द्राय॑ वृ॒षणं॑ म॒दं प॒व॒स्व वि॒श्वऽद॑र्श॒तः
 स॒हस्रं॑ऽया॒मा प॒थिऽकृ॒त वि॒ऽच॒क्ष॒णः ॥ ५ ॥ ९ ॥ अ॒स्मभ्यं॑ गा॒तु-
 वि॒तऽत॑मः दे॒वेभ्यः॑ म॒धुम॑तऽत॒मः स॒हस्रं॑ या॒हि प॒थिऽभिः॑ क-
 नि॒क्र॒द॒त् ॥ ६ ॥ प॒व॒स्व दे॒वऽवी॑तये इ॒न्दो॑ धा॒राभिः॑ ओज॑सा आ
 क॒ल॒शं म॒धुऽमा॒न सोम॑ नः स॒दः ॥ ७ ॥ त॒व द्र॒प्साः उ॒द्ऽमु॒तः इ॒न्द्रं
 म॒दाय॑ व॒वृधुः॑ त्वां दे॒वासः॑ अ॒मृता॑य कं प॒पुः ॥ ८ ॥ आ नः॑ सु॒ता॒सः
 इ॒न्द॒वः पु॒ना॒नाः धा॒व॒त् रयि॑ वृ॒ष्टिऽद्या॑वः री॒तिऽआ॒पः स्वः॑ऽवि॒दः
 ॥ ९ ॥ सोमः॑ पु॒ना॒नः ऊ॒र्मि॒णा अ॒व्यः वा॒रं वि॑ धा॒व॒ति अ॒ये वा॒चः
 प॒व॒मानः॑ क॒नि॒क्र॒द॒त् ॥ १० ॥ १० ॥ धी॒भिः हि॒न्व॑न्ति॒ वा॒जिनं॑ व॒ने
 त्री॒क॒तं अ॒तिऽअ॒विं अ॒भि चि॑ऽपृ॒ष्ठं म॒तयः॑ सं अ॒स्व॒र॒न् ॥ ११ ॥
 अ॒स॒र्जि क॒ल॒शान॑ अ॒भि मी॒ळे स॒भिः न वा॒जऽयुः॑ पु॒ना॒नः वा॒चं
 ज॒न॒य॒न अ॒सि॒स्य॑द॒त् ॥ १२ ॥ प॒व॒ते ह॒र्य॑तः ह॒रिः अ॒ति॒ह॒रा॑सि रं॒ह्या
 अ॒भिऽअ॒र्षे॒न स्तो॒तृऽभ्यः॑ वी॒रऽव॑त् यशः ॥ १३ ॥ अ॒या प॒व॒स्व
 दे॒वऽयुः॑ म॒घोः धा॒राः अ॒सृ॒क्ष॒त रे॒भेन॑ प॒विचं॑ परि॒ ए॒षि वि॒श्वतः॑
 ॥ १४ ॥ ११ ॥

॥ १०७ ॥ परि॒ इ॒तः सि॑च॒त् सु॒तं सोमः॑ यः उ॒त्तऽत॑मं ह॒विः
 द॒ध॒न्वा॒न् यः न॑र्यः अ॒प्सु अ॒तः आ सु॒सा॒वं सोमं॑ अ॒द्रिऽभिः॑ ॥ १ ॥
 नू॒नं पु॒ना॒नः अ॒विऽभिः॑ परि॒ स॒व अ॒द॒व्यः सु॒र॒भिऽत॑रः सु॒ते

चित्त्वा अप्सु मृदाम् अंधसा श्रीणतः गोभिः उत्तरं ॥ २ ॥
 परिसुवानः चक्षसे देवमादनः क्रतुः इंदुः विचक्ष्णः ॥ ३ ॥ पु-
 नानः सोम धारया अपः वसानः अर्षसि आ रत्नधाः योनिं
 ऋतस्य सीदसि उत्सः देव हिरण्ययः ॥ ४ ॥ दुहानः ऊधः दिव्यं मधुं
 प्रियं प्रत्नं सधस्य आ असदत् आऽपृच्छय धरुणं वाजी अर्षति
 नृभिः धूतः विचक्ष्णः ॥ ५ ॥ १२ ॥ पुनानः सोम जागृविः अय्यः
 वारं परिप्रियः त्वं विप्रः अभवः अंगिरऽतमः मध्वा यज्ञं मिमिक्ष
 नः ॥ ६ ॥ सोमः मीढ्वान पवते गातुवित्ऽतमः ऋषिः विप्रः वि-
 चक्ष्णः त्वं कविः अभवः देवऽवीतमः आ सूर्य रोह्यः दिवि ॥ ७ ॥
 सोमः ऊं सुवानः सोतृभिः अधि क्षुभिः अवीनां अश्वयाऽइव
 हरिता याति धारया मद्रया याति धारया ॥ ८ ॥ अनूपे गोऽमान
 गोभिः अक्षाः सोमः दुग्धाभिः अक्षाः समुद्रं न संवरणानि
 अगमन् मदी मदाय तोशते ॥ ९ ॥ आ सोम सुवानः अद्रिभिः तिरः
 वाराणि अय्यया जनः न पुरि चम्बोः विशत् हरिः सदः वनेषु
 दधिषे ॥ १० ॥ १३ ॥ सः ममृजे तिरः अखानि मेथः मीळे सन्निः न
 वाजऽयुः अनुऽमाद्यः पवमानः मनीषिभिः सोमः विप्रेभिः
 ऋक्भिः ॥ ११ ॥ प्रसोम देवऽवीतये सिंधुः न पिप्ये अर्णसा अंशोः
 पयसा मद्रिः न जागृविः अच्छ कोशं मधुऽश्रुतं ॥ १२ ॥ आ हर्यतः
 अर्जुने अत्के अव्यत प्रियः सूनुः न मर्ज्यैः तं ई हिन्वन्ति अपसः यथा
 रथं न दीषु आ गर्भस्त्योः ॥ १३ ॥ अभिसोमांसः आयवः पवते मद्यं
 मदं समुद्रस्य अधि विष्टपि मनीषिणः मत्सरासः स्वऽविदः
 ॥ १४ ॥ तरत् समुद्रं पवमानः ऊर्मिणा राजा देवः ऋतं बृहत् अर्षत्
 मित्रस्य वरुणस्य धर्मेणा प्र हिन्वानः ऋतं बृहत् ॥ १५ ॥ १४ ॥ नृ-
 ऽभिः येमानः हर्यतः विचक्ष्णः राजा देवः समुद्रियः ॥ १६ ॥

इंद्राय पवते मदः सोमः मरुत्वते सुतः सहस्रधरः अति
 अर्थं अर्षति तं ईं मृजंति आयवः ॥ १७ ॥ पुनानः चमू जनयन्
 मतिं कविः सोमः देवेषु रणयति अपः वसानः परि गोभिः
 उतऽतरः सीदन् वनेषु अव्यत ॥ १८ ॥ तव अहं सोम ररण
 सख्ये इंदो दिवेऽदिवे पुरुणि बभ्रो नि चरंति मां अव परि-
 ऽधीन् अति तान इहि ॥ १९ ॥ उत अहं नक्तं उत सोम ते
 दिवा सख्याय बभ्रो ऊधनि घृणा तपंतं अति सूर्य परः
 शकुनाऽऽव पन्निम ॥ २० ॥ १५ ॥ मृज्यमानः सुहृस्त्य समुद्रे
 वाचं इन्वसि रयिं पिशंगं बहुलं पुरुऽस्पृहं पवमान अभि
 अर्षसि ॥ २१ ॥ मृजानः वारं पवमानः अव्ययै वृषां अव चक्रद्
 वने देवानां सोम पवमान निऽकृतं गोभिः अंजानः अर्षसि
 ॥ २२ ॥ पवस्व वाजऽसातये अभि विश्वानि काव्या त्वं समुद्रं
 प्रथमः वि धारयः देवेभ्यः सोम मत्सरः ॥ २३ ॥ सः तु पवस्व
 परि पार्थिवं रजः दिव्या च सोम धर्मऽभिः त्वां विप्रासः मति-
 ऽभिः विऽचक्षुण शुभ्रं हिन्वंति धीतिऽभिः ॥ २४ ॥ पवमानाः
 असृक्षत पवित्रं अति धारया मरुत्वतः मत्सराः इन्द्रियाः हयाः
 मेधां अभि प्रयांसि च ॥ २५ ॥ अपः वसानः परि कोशं अर्षति
 इंदुः हियानः सोतृऽभिः जनयन् ज्योतिः मंदनाः अवीवशत
 गाः कृण्वानः न निऽनिजं ॥ २६ ॥ १६ ॥

॥ १०८ ॥ पवस्व मधुमतऽतमः इंद्राय सोम ऋतुवितऽतमः
 मदः महि द्युक्षऽतमः मदः ॥ १ ॥ यस्य ते पीत्वा वृषभः वृषऽयते
 अस्य पीता स्वऽविदः सः सुऽप्रकेतः अभि अक्रमीत इषः अच्छ
 वाजं न एतशः ॥ २ ॥ त्वं हि अंग दैव्या पवमान जनिमानि द्यु-

अ० ७. अ० ५. व० २०.] ॥ २५६ ॥ [म० ९. अ० ७. सू० १०९.

मत्तऽतमः अमृतऽत्वाय घोषयः ॥३॥ येन त्ववऽग्वः दध्यङ् अपऽज-
 र्गुते येन विप्रासः आपिरे देवानां मुन्ने अमृतस्य चारुणः येन अ-
 वांसि आनृषुः ॥४॥ एषः स्यः धारया सुतः अय्यः वारंभिः पवते
 मदिनऽतमः क्रीठन् ऊर्मिः अपांऽइव ॥५॥ १७॥ यः उस्त्रियाः अ-
 प्याः अंतः अश्मनः निः गाः अकृतत ओजंसा अभि व्रजं तन्निषे
 गय्यं अश्व्यं वर्मीऽइव धृष्णो आ रुज ॥६॥ आ सोत परि सिंचत
 अश्व्यं न स्तोमं अपऽतुरं रजःऽतुरं वनऽचृष्टं उदऽप्रुतं ॥७॥ सहस्र-
 ऽधारं वृषभं पयःऽवृधं प्रियं देवाय जन्मने चृतेन यः चृतऽजातः
 विऽववृधे राजा देवः चृतं बृहत् ॥८॥ अभि ह्युम्नं बृहत् यशः इषः
 पते दिदीहि देव देवऽयुः वि कोशं मध्यमं युव ॥९॥ आ वच्यस्व
 सुऽदक्ष चम्बोः सुतः विशां वह्निः न विशपतिः वृष्टिं दिवः
 पवस्व रीतिं अपां जिन्व गोऽइष्टये धियः ॥१०॥ १८॥ एतं ऊं त्यं
 मद्ऽच्युतं सहस्रऽधारं वृषभं दिवः दुहुः विश्वा वसूनि बिभ्रंतं
 ॥११॥ वृषा वि जज्ञे जनयन् अमर्त्यः प्रऽतपन् ज्योतिषा तमः सः
 सुऽस्तुतः कविऽभिः निऽनिजं दधे विऽधातु अस्य दंससा ॥१२॥
 सः सुन्वे यः वसूनां यः रायां आऽनेता यः इठानां सोमः यः सु-
 ऽक्षितीनां ॥१३॥ यस्य नः इंद्रः पिबात् यस्य मरुतः यस्य वा
 अर्यमणा भगः आ येन मित्रावरुणा करांमहे आ इंद्रं अवसे महे
 ॥१४॥ इंद्राय सोम पातवे नृऽभिः यतः सुऽआयुधः मदिनऽतमः
 पवस्व मधुमतऽतमः ॥१५॥ इंद्रस्य हार्दिं सोमऽधानं आ विश
 समुद्रं इव सिंधवः जुष्टः मित्राय वरुणाय वायवे दिवः वि-
 ष्ठंभः उतऽतमः ॥१६॥ १९॥

॥१०९॥ परि प्र धन्व इंद्राय सोम स्वादुः मित्राय पूष्णे भगाय

॥१॥ इंद्रः ते सोम सुतस्य पेयाः क्रतुं दक्षाय विश्वे च देवाः ॥२॥ एव
 अमृताय महे क्षयाय सः शुक्रः अर्षे दिव्यः पीयूषः ॥३॥ पवस्व
 सोम महान समुद्रः पिता देवानां विश्वा अभि धाम ॥४॥ शुक्रः
 पवस्व देवेभ्यः सोम दिवे पृथिव्यै शं च प्रऽजायै ॥५॥ दिवः धर्ता
 असि शुक्रः पीयूषः सत्ये विऽधर्मेन वाजी पवस्व ॥६॥ पवस्व
 सोम द्युम्नी सुऽधारः महान् अवीनां अनुपूर्वः ॥७॥ नृऽभिः येमानः
 जज्ञानः पूतः क्षरत् विश्वानि मद्रः स्वऽवित ॥८॥ इंदुः पुनानः प्र-
 ऽजां उराणः करत् विश्वानि द्रविणानिनः ॥९॥ पवस्व सोम क्रतुं
 दक्षाय अश्वः न निक्तः वाजी धनाय ॥१०॥ २०॥ तं ते सोतारः रसं
 मदाय पुनन्ति सोमं महे द्युम्नाय ॥११॥ शिशुं जज्ञानं हरिं मृजन्ति
 पवित्रं सोमं देवेभ्यः इंदुं ॥१२॥ इंदुः पविष्ट चारुः मदाय अपां उप-
 ऽस्थे कविः भगाय ॥१३॥ बिभर्ति चारु इंद्रस्य नाम येन विश्वानि
 वृचा जघान ॥१४॥ पिबन्ति अस्य विश्वे देवासः गोभिः श्रितस्य
 नृऽभिः सुतस्य ॥१५॥ प्र सुवानः अक्षाः सहस्रऽधारः तिरः पवित्रं
 वि वारं अर्थं ॥१६॥ सः वाजी अक्षाः सहस्रऽरेताः अतऽभिः मृ-
 जानः गोभिः श्रीणानः ॥१७॥ प्र सोम याहि इंद्रस्य कुक्षानृऽभिः
 येमानः अद्रिऽभिः सुतः ॥१८॥ असंजिं वाजी तिरः पवित्रं इंद्राय
 सोमः सहस्रऽधारः ॥१९॥ अंजन्ति एनं मध्वः रसेन इंद्राय वृष्णे इंदुं
 मदाय ॥२०॥ देवेभ्यः त्वा वृथा पाजसे अपः वसानं हरिं मृजन्ति
 ॥२१॥ इंदुः इंद्राय तोशते नि तोशते श्रीणान् उयः रिणान् अपः
 ॥ २२ ॥ २१ ॥

॥११०॥ परिं जुं मु प्र धन्व वाजंऽसातये परि वृचाणि सक्षणिः
 द्विषः तरथ्यै ऋणऽयाः नः इयसे ॥१॥ अनु हि त्वा सुतं सोम मदांम-

अ० ७. अ० ५. व० २४.] ॥ २५८ ॥ [म० ९. अ० ७. सू० १११.

सिमहेसमर्येऽराज्ये वाजान अभिपवमानप्रगाहसे ॥२॥ अजी-
जनः हि पवमान सूर्ये विऽधारे शक्नाना पर्यः गोऽजीरया रंह-
माणः पुरंऽध्या ॥३॥ अजीजनः अमृत मर्त्येषु आ ऋतस्य धर्मेन
अमृतस्य चारुणः सदा असरः वाजं अच्छं सनिष्यदत् ॥४॥ अभि-
ऽअभि हि श्रवसा ततर्दिथ उत्सं न कंचित् जनऽपानं अक्षितं
शर्याभिः नभरमाणः गर्भस्त्योः ॥५॥ आत ई केचित् पश्यमानासः
आप्यं वसुऽरुचः दिव्याः अभि अनुषत् वारं न देवः सविता वि
ऊर्णुते ॥६॥ २२॥ त्वे सोम प्रथमाः वृक्तऽवर्हिषः महे वाजाय श्रवसे
धियं दधुः सः त्वं नः वीरवीर्याय चोदय ॥७॥ दिवः पीयूषं पूर्य्य यत्
उक्थ्यं महः गाहात् दिवः आ निः अधुक्षत् इंद्रं अभि जायमानं
सं अस्वरन ॥८॥ अथ यत् इमे पवमान रोदसी इमा च विश्वा
भुवना अभि मज्जना यूथे न निऽस्थाः वृषभः वि तिष्ठसे ॥९॥
सोमः पुनानः अव्यये वारं शिश्रुः न क्रीळन् पवमानः अक्षाः
सहस्रंऽधारः शतंऽवाजः इंदुः ॥१०॥ एषः पुनानः मधुऽमान ऋत-
ऽवा इंद्राय इंदुः पवते स्वादुः ऊर्मिः वाजऽसनिः वरिवऽवित्
वयऽधाः ॥११॥ सः पवस्व सहमानः पृतन्यून सेधन रक्षांसि अप
दुऽगहानि सुऽआयुधः ससहान सोम शबून् ॥ १२ ॥ २३ ॥

॥१११॥ अया रुचा हरिण्या पुनानः विश्वा द्वेषांसितरतिस्व-
युग्वंऽभिः सूरः न स्वयुग्वंऽभिः धारा सुतस्य रोचते पुनानः अरुषः
हरिः विश्वा यत् रूपा परिऽयाति ऋक्ऽभिः सप्तऽआस्येभिः ऋ-
क्ऽभिः ॥१॥ त्वं त्यत् पणीनां विदुः वसु सं मातृऽभिः मर्जयसि स्वे
आ दमे ऋतस्य धीतिऽभिः दमे पराऽवतः न सामं तत् यच्च रणं ति
धीतयः विधातुऽभिः अरुषीभिः वयः दधे रोचमानः वयः दधे ॥२॥

पूर्वा अनु प्रऽदिशं याति चेकितत् सं रश्मिऽभिः यत्ते दर्शतः
 रथः दैव्यः दर्शतः रथः अग्नं उक्थानि पौंस्या इन्द्रं जैत्राय हर्ष-
 यन् वज्रः च यत् भवथः अनपऽच्युता समतऽसु अनपऽच्युता
 ॥ ३ ॥ २४ ॥

॥ ११२ ॥ नानान्वै ऊं नः धियः विव्रतानि जनानां तक्षा रिष्टं
 रुतं भिषक् ब्रह्मा सुन्वंतं इच्छति इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ १ ॥ जरती-
 भिः ओषधीभिः पर्णेभिः शकुनानां कामारः अश्मऽभिः द्युऽभिः
 हिरण्यऽवंतं इच्छति इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ २ ॥ कारुः अहं ततः
 भिषक् उपलऽप्रक्षिणीं नना नानाऽधियः वसुऽयवः अनुगाः-
 ऽइव तस्थिम इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ ३ ॥ अश्वः वोह्ना सुऽखं रथं
 हसनां उपऽमन्विणः शेषः रोमणऽवंती भेदी वाः इत् मंडूकः इ-
 च्छति इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ ४ ॥ २५ ॥

॥ ११३ ॥ शर्यणाऽवंति सोमं इन्द्रः पिबतु वृचऽहा बलं दधानः
 आत्मनि करिष्यन् वीर्यं महत् इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ १ ॥ अपवस्व
 दिशां पते आजीकात् सोम मीढुः ऋतऽवाकेन सत्येन अङ्घ्र्यां
 तपसा सुतः इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ २ ॥ पर्जन्यऽवृद्धं महिषं तं सू-
 र्यस्य दुहिता आ अभरत् तं गंधर्वाः प्रति अगृह्णन् तं सोमे रसं आ
 अदधुः इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ ३ ॥ ऋतं वदन् ऋतऽद्युस् सत्यं वदन्
 सत्यऽकर्मेन अङ्घ्रां वदन् सोम राजन् धात्रा सोम परिऽकृतः इ-
 द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ ४ ॥ सत्यंऽउग्रस्य बृहत्तः सं स्रवंति संऽस्रवाः
 सं यन्ति रसिनः रसाः पुनानः ब्रह्मणा हरे इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव
 ॥ ५ ॥ २६ ॥ यत्र ब्रह्मा पवमान छंदस्यां वाचं वदन् याव्णां सोमे

महीयते सोमेन आऽनंदं जनयन् इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ६ ॥ यच्च
ज्योतिः अजसं यस्मिन् लोके स्वः हितं तस्मिन् मां धेहि पवमान
अमृतं लोके अक्षिते इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ७ ॥ यच्च राजा वैव-
स्वतः यच्च अवऽरोधनं दिवः यच्च अमूः यद्गतीः आपः तच्च मां
अमृतं कृधि इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ८ ॥ यच्च अनुऽकामं चरणं
चिऽनाके चिऽदिवे दिवः लोकाः यच्च ज्योतिष्मतः तच्च मां अमृतं
कृधि इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ९ ॥ यच्च कामाः निऽकामाः च यच्च
ब्रधस्य विष्टपं स्वधा च यच्च तृप्तिः च तच्च मां अमृतं कृधि इंद्राय
इंद्रो परि स्रव ॥ १० ॥ यच्च आऽनंदाः च मोदाः च मुदः प्रऽमुदः
आसते कामस्य यच्च आप्ताः कामाः तच्च मां अमृतं कृधि इंद्राय
इंद्रो परि स्रव ॥ ११ ॥ २७ ॥

॥ ११४ ॥ यः इंद्रोः पवमानस्य अनु धामानि अक्रमीत् तं आहुः
सुऽप्रजाः इति यः ते सोम अविधत् मनः इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ १ ॥
ऋषे मंचऽकृतां स्तोमैः कश्यप उतऽवर्धयन् गिरः सोमं नमस्य
राजानं यः जज्ञे वीरुधां पतिः इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ २ ॥ सप्त दिशः
नानाऽसूर्याः सप्त होतारः ऋत्विजः देवाः आदित्याः ये सप्त तेभिः
सोम अभिरक्षन् इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ३ ॥ यत् ते राजन् शृतं ह-
विः तेन सोम अभिरक्षन् अरातिऽवा मा नः तारीत् मो च नः
किं च न आममत् इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ४ ॥ २८ ॥ ७ ॥ ९ ॥

॥ इति नवमं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ अये बृहन् उषसां ऊर्ध्वः अस्यात् निःऽजगन्वान् तमसः
 ज्योतिषा आ अगात् अग्निः भानुना रुशता सुऽअंगः आ जातः
 विश्वा सच्चानि अप्राः ॥१॥ सः जातः गर्भैः असि रोदस्योः अये
 चारुः विऽभृतः ओषधीषु चिचः शिशुः परि तमांसि अकून प्र
 मातुऽभ्यः अधि कनिऽदत् गाः ॥२॥ विष्णुः इत्या परमं अस्य वि-
 द्वां जातः बृहन् अभि पाति तृतीयं आसा यत् अस्य पयः अकृत
 स्वं सऽचेतसः अभि अर्चति अचं ॥३॥ अतः ऊं त्वा पितुऽभृतः
 जनिचीः अन्नऽवृधं प्रति चरति अन्नैः ताः ई प्रति एषि पुनः अन्य-
 ऽरूपाः असि त्वं विष्णु मानुषीषु होता ॥४॥ होतारं चिचऽरथं अ-
 ध्वरस्य यज्ञस्यऽयज्ञस्य केतुं रुशतं प्रतिऽअर्धि देवस्यऽदेवस्य महा
 श्रिया तु अग्निं अतिथिं जनानां ॥५॥ सः तु वक्त्राणि अध पेशना-
 नि वसानः अग्निः नाभां पृथिव्याः अरुषः जातः पदे इळायाः
 पुरऽहितः राजन् यक्षि इह देवान् ॥६॥ आ हि द्यावां पृथिवी
 अये उभे सदा पुचः न मातरा ततंथ प्र याहि अच्छ उशतः यविष्ठ
 अथ आ वह सहस्य इह देवान् ॥ ७ ॥ २९ ॥

॥२॥ पिप्रीहि देवान् उशतः यविष्ठ विद्वान् ऋतून् ऋतुऽपते
 यज इह येदैव्याः ऋत्विजः तेभिः अये त्वं होतृणां असि आऽयजि-
 ष्ठः ॥१॥ वेषि होचं उत पोचं जनानां मंधाता असि द्रविणऽदाः
 ऋतुऽवां स्वाहा वयं कृण्वाम हवीषि देवः देवान् यजतु अग्निः
 अहैन् ॥२॥ आ देवानां अपि पंथां अगन्म यत् शक्रवाम तत् अनुं
 प्रऽवोढुं अग्निः विद्वान्सः यजात् सः इत् ऊं होता सः अध्वरान्
 सः ऋतून् कल्पयाति ॥३॥ यत् वः वयं प्रऽमिनामं व्रतानि विदु-
 षां देवाः अविदुऽतरासः अग्निः तत् विश्वं आ पृणाति विद्वानये-

अ० ७. अ० ५. व० ३१.] ॥ २६२ ॥ [म० १०. अ० १. सू० ३.

भिः देवान ऋतुऽभिः कल्पयाति ॥४॥ यत् पाक्वा मनसा
दीनऽदक्षाः न यज्ञस्य मन्वते मर्त्यासः अग्निः तत् होतां ऋतु-
ऽवित् विऽजानन् यजिष्ठः देवान ऋतुऽशः यजाति ॥५॥ विश्वेषां
हि अध्वराणां अनीकं चित्रं केतुं जनिता त्वा जजान सः आ
यजस्व नृऽवतीः अनुक्षाः स्पार्हाः इषः क्षुऽमतीः विश्वऽजन्याः
॥६॥ यं त्वा द्यावापृथिवी यं त्वा आपः त्वष्टा यं त्वा सुऽजनिमा
जजान पथां अनु प्रऽविद्वान् पितृऽयानं द्युऽमत अग्ने सं-
ऽद्धानः वि भाहि ॥७॥३०॥

॥३॥ इनः राजन् अरतिः संऽइहः रौद्रः दक्षाय सुसुऽमान अ-
दर्शि चिकित् विभाति भासा बृहता असिंक्नी एति रुशती अप-
ऽअर्जन ॥१॥ कृष्णायत् एनीं अभि वर्षसा भूत जनयन् योषां बृहतः
पितुः जां ऊर्ध्वं भानुं सूर्यस्य स्तभायन् दिवः वसुऽभिः अरतिः वि
भाति ॥२॥ भद्रः भद्रया सचमानः आ अगात् स्वसारं जारः अभि
एति पश्चात् सुऽप्रकेतैः द्युऽभिः अग्निः विऽतिष्ठन् रुशतऽभिः वरुणैः
अभि रामं अस्थात् ॥३॥ अस्य यामासः बृहतः न वयून् इधानाः
अग्नेः सख्युः शिवस्य ईदृजस्य वृष्णः बृहतः सुऽआसः भामासः या-
मनं अक्तवः चिकित् ॥४॥ स्वनाः न यस्य भामासः पर्वते रोचमा-
नस्य बृहतः सुऽदिवः ज्येष्ठेभिः यः तेजिष्ठैः क्रीकुमतऽभिः वर्षि-
ष्ठेभिः भानुऽभिः नक्षति द्यां ॥५॥ अस्य शुष्मासः दृशानऽपवेः
जेहमानस्य स्वनयन् नियुतऽभिः प्रत्नेभिः यः रुशतऽभिः देव-
ऽतमः विरेभतऽभिः अरतिः भाति विऽभ्वा ॥६॥ सः आ वक्षि महिं
नः आ च सत्सि दिवऽपृथिव्योः अरतिः युवत्योः अग्निः सुऽतुकः
सुऽतुकेभिः अश्वैः रभस्वतऽभिः रभस्वान् आ इह गम्याः ॥७॥३१॥

॥४॥ प्र ते यस्मिन् प्र ते इयमि मन्मभुवः यथा वंछा नः हवेषु ध-
 न्वनऽइव प्रऽपा असि त्वं अग्रे इयस्मिन् पूरवे प्रत्न राजन् ॥१॥ यं
 त्वा जनांसः अभि संऽचरंति गावः उष्णंऽइव व्रजं यविष्ठ दूतः दे-
 वानां असि मर्त्यानां अंतः महान् चरसि रोचनेन ॥२॥ शिशुं न
 त्वा जेत्यं वधेयंती माता बिभर्ति सचनस्यमाना धनोः अधि प्र-
 ऽवता यासि हर्येन जिगीषसे पशुःऽइव अक्षऽसृष्टः ॥३॥ मूराः
 अमूरन वयं चिकित्वा महिऽत्वं अग्रे त्वं अंग वित्से शयै वद्विः चर-
 ति जिह्वा अदन रेखिते युवतिं विशपतिः सन ॥४॥ कूऽचित्
 जायते सनयासु नव्यः वने तस्थौ पलितः धूमऽकेतुः अस्नाता
 आपः वृषभः न प्र वेति सऽचेतसः यं प्रऽनयंत मर्ताः ॥५॥ तनूत्य-
 जाऽइव तस्करा वनगू रश्नाभिः दशऽभिः अभि अधीता इयं ते
 अग्रे नव्यसी मनीषा युक्त्व रथं न शुचयंतऽभिः अंगैः ॥६॥ ब्रह्म च
 ते जातऽवेदः नमः च इयं च गीः सदैव इत वर्धनी भूत रक्ष नः अग्रे
 तनयानि तोका रक्ष उत नः तवः अप्रऽयुच्छन् ॥७॥ ३२ ॥

॥५॥ एकः समुद्रः धरुणः रयीणां अस्सत हृदः भूरिऽजन्मा वि-
 चष्टे सिसंक्ति ऊधः निरणोः उपऽस्थे उत्संस्थ मध्ये निऽहितं
 पदं वेः ॥१॥ समानं नीळं वृषणः वसानाः सं जग्मिरे महिषाः
 अर्वेतीभिः ऋतस्य पदं कवयः नि पांति गुहां नामानि दधिरे
 पराणि ॥२॥ ऋतऽयिनीं मायिनीं सं दधाते मित्वा शिशुं
 जज्ञतुः वर्धेयंती विश्वस्य नाभिं चरंतः ध्रुवस्य कवेः चित् तंतुं
 मनसा विऽयंतः ॥३॥ ऋतस्य हि वर्तनयः सुऽजातं इषः वाजाय
 प्रऽदिवः सचंते अधीवासं रोदसी ववसाने घृतैः अन्नैः ववृ-
 धाते मधूनां ॥४॥ सप्त स्वसृः अरुषीः वावशानः विद्वान् मन्धः

अ० ७. अ० ६. व० २.] ॥ २६४ ॥ [म० १०. अ० १. सू० ७.]

उत्तजभारहशेकं अंतः येमे अंतर्दिक्षे पुराऽजाः इच्छन् वत्रिं अवि-
दत्तपूषणस्य ॥ ५ ॥ सप्तमर्यादाः कवयः ततस्तुः तासां एका इत्त अ-
भि अहुरः गात आयोः ह स्तुभः उपऽमस्य नीळे पथां विऽसर्गे
धरुणेषु तस्थौ ॥ ६ ॥ असत् च सत् च परमे विऽओमन् दक्षस्य
जन्मन् अदितेः उपऽस्ये अग्निः ह नः प्रथमऽजाः ऋतस्य पूर्वै
आयुनि वृषभः च धेनुः ॥ ७ ॥ ३३ ॥ ५ ॥

॥ ६ ॥ अयंसः यस्य शर्मन् अवःऽभिः अग्नेः एधते जरिता अभिष्टौ
ज्येष्ठेभिः यः भानुऽभिः ऋषूणां परिऽएति परिऽवीतः विभाऽवां
॥ १ ॥ यः भानुऽभिः विभाऽवां विऽभाति अग्निः देवेभिः ऋतऽवां
अजस्रः आ यः विवायं सख्या सखिऽभ्यः अपरिऽहृतः अत्यः न
सन्निः ॥ २ ॥ ईशे यः विश्वस्याः देवऽवीतः ईशे विश्वऽआयुः उषसः
विऽउष्टौ आ यस्मिन् मना हवीषि अग्नौ अरिऽरथः स्तुभाति
श्रूषेः ॥ ३ ॥ श्रूषेभिः वृधः जुषाणः अकैः देवान् अन्धं रघुऽपत्वा जि-
गाति मद्रः होता सः जुहा यजिष्ठः संऽमिष्यः अग्निः आ जिघति
देवान् ॥ ४ ॥ तं उसां इंद्रं न रेजमानं अग्निं गीऽभिः नमःऽभिः आ
कृणुध्वं आ यं विप्रांसः मतिऽभिः गृणंति जातऽवेदसं जुह्वं सहा-
नां ॥ ५ ॥ सं यस्मिन् विश्वा वसूनि जग्मुः वाजे न अश्वाः सप्तिऽवतः
एवैः अस्मे ऊतीः इंद्रं वातऽतमाः अर्वाचीनाः अग्ने आ कृणुष्व
॥ ६ ॥ अथ हि अग्ने महानिऽसद्यं सद्यः जज्ञानः हव्यः बभूथ तं ते दे-
वासः अनु केतं आयन् अथ अवर्धत प्रथमासः ऊमाः ॥ ७ ॥ १ ॥

॥ ७ ॥ स्वस्ति नः दिवः अग्ने पृथिव्याः विश्वऽआयुः धेहि यज-
थाय देव सचैमहि तव दस्य प्रऽकेतैः उरुथ नः उरुऽभिः देव शंसैः

॥१॥ इमाः अग्ने म॒तयः तुभ्यं जा॒ताः गोभिः अ॒श्वैः अ॒भिगृ॑ण॒न्ति रा॒धः
 य॒दा ते म॒र्तैः अनु॑भोगं आ॒न॒द॒ वसो॑ दधानः म॒तिऽभिः सु॒ऽजा॒त
 ॥२॥ अ॒ग्निं म॒न्ये पि॒तरं अ॒ग्निं आ॒पिं अ॒ग्निं भ्रा॒तरं स॒दं इ॒त् सखा॑यं
 अ॒ग्नेः अ॒नीकं बृ॒ह॒तः स॒पर्य॑ दि॒वि श्रु॒क् य॒ज॒तं सू॒र्यस्य॑ ॥३॥ सि॒न्ध्याः
 अ॒ग्ने धि॒यः अ॒स्मे स॒नु॒चीः यं चा॒य॒से द॒मे आ॒ नित्यं॑ऽहो॒ता ऋ॒त॒-
 ऽवा॒ सः रो॒हि॒तऽअ॒श्वः पु॒रु॒ऽक्षुः द्यु॒ऽभिः अ॒स्मै अ॒हं॑ऽभिः वा॒मं
 अ॒स्तु ॥४॥ द्यु॒ऽभिः हि॒तं मि॒त्रं॑ऽइ॒व प्र॒ऽयो॒गं प्र॒त्नं ऋ॒त्विजं॑ अ॒-
 ध्व॒रस्य॑ जा॒रं वा॒हुऽभ्या॑ अ॒ग्निं आ॒यवः॑ अ॒ज॒न॒त॒ वि॒क्षु॒ हो॒ता॒रं नि
 अ॒सा॒द॒य॒त ॥५॥ स्व॒यं य॒ज॒स्व दि॒वि दे॒व दे॒वान॑ किं॒ ते पा॒कः कृ॒ण॒-
 व॒त् अ॒प्रऽचे॒ताः यथा॑ अ॒य॒जः ऋ॒तु॒ऽभिः दे॒व दे॒वान॑ ए॒व य॒ज॒स्व
 त॒न्वं सु॒ऽजा॒त ॥६॥ भ॒वं नः॑ अ॒ग्ने अ॒वि॒ता उ॒त गो॒पाः भ॒वं व॒यः॒-
 ऽकृ॒त् उ॒त नः॑ व॒यः॒ऽधाः रा॒स्व च॒ नः सु॒ऽम॒हः ह॒व्यऽदा॑तिं चा॒स्व
 उ॒त नः॑ त॒न्वंः अ॒प्रऽयु॑च्छन् ॥ ७ ॥ २ ॥

॥८॥ प्र॒के॒तु॒ना बृ॒ह॒ता या॒ति अ॒ग्निः आ॒रो॒द॒सी॒ वृ॒ष॒भः रो॒र॒वी॒ति
 दि॒वः चि॒त् अ॒न्ता॒न उ॒प॒ऽमा॒न् उ॒त् आ॒न॒द॒ अ॒पां उ॒प॒ऽस्ये॑ म॒हिषः
 व॒व॒र्धे ॥१॥ मु॒मो॒द॒ग॒र्भैः वृ॒ष॒भः क॒कु॒तऽमा॒न् अ॒से॒मा व॒त्सः शि॒मो॒-
 ऽवा॒न् अ॒रा॒वी॒त् सः दे॒वऽता॑ति उ॒त् य॒ता॒नि कृ॒ण्वन् स्वे॒षु क्ष॒येषु॑
 मृ॒थ॒मः जि॒गा॒ति ॥२॥ आ॒यः मू॒र्धा॒नं पि॒त्रोः अ॒र॒ब्ध नि॒अ॒ध्वरे॑ द॒धिरे
 सू॒रः अ॒र्णैः अ॒स्य॑ प॒त्न॒न् अ॒रु॒षीः अ॒श्वं॑ऽबु॒ध्नाः ऋ॒त॒स्य॑ यो॒नौ त॒न्वंः
 जु॒ष॒त ॥३॥ उ॒षः॑ऽउ॒षः हि॒ व॒सो॒ अ॒यं ए॒षि॒त्वं य॒म॒योः अ॒भ॒वः वि॒-
 भा॒ऽवा॒ ऋ॒ता॒य स॒प्र द॒धिषे॑ प॒दानि॑ ज॒न॒य॒न् मि॒त्रं त॒न्वे॒ स्वा॒यै ॥४॥
 भु॒वं च॒क्षुः म॒हः ऋ॒त॒स्य॑ गो॒पाः भु॒वं व॒रु॒णः य॒त् ऋ॒ता॒य वे॒षि भु॒वं
 अ॒पां न॒पा॒त् जा॒तऽवे॒दः भु॒वं दू॒तः य॒स्य॑ ह॒व्यं जु॒जोषः॑ ॥५॥ ३॥ भु॒वंः

अ० ७. अ० ६. व० ६.] ॥ २६६ ॥ [म० १०. अ० १. सू० १०.]

यज्ञस्य रजसः च नेता यत्र नियुतऽभिः सचसे शिवाभिः द्विवि-
धानं दधिषे स्वऽसां जिह्वां अग्ने चकृषे हव्यऽवाहं ॥ ६ ॥ अस्य
चित्तः क्रतुना वज्रे अंतः इच्छन् धीतिं पितुः एवैः परस्य सचस्य-
मानः पित्रोः उपऽस्ये जामि ब्रुवाणः आयुधानि वेति ॥ ७ ॥ सः
पित्र्याणि आयुधानि विद्वान् इंद्रऽइषितः आप्त्यः अभिअयुध्यत्
त्रिऽशीर्षाणां सप्तऽरश्मिं जघन्वान् त्वाष्ट्रस्य चित्तनिः समृजे चि-
तः गाः ॥ ८ ॥ भूरि इत् इंद्रः उत्तऽइनस्तं ओजः अव अभिनत् सत्-
ऽपतिः मन्यमानं त्वाष्ट्रस्य चित्त विश्वऽरूपस्य गोनां आऽचक्रा-
णः चीणि शीर्षा परां वक्त्रे ॥ ९ ॥ ४ ॥

॥ ९ ॥ आपः हि स्थ मयऽभुवः ताः नः ऊर्जे दधातु न महे रणां य
चक्षसे ॥ १ ॥ यः वः शिवऽतमः रसः तस्य भाजयत् इह नः उशतीः-
ऽइव मातरः ॥ २ ॥ तस्मै अरं गमाम वः यस्य क्षयाय जिन्वथ आपः
जनयथ च नः ॥ ३ ॥ शं नः देवीः अभिष्टये आपः भवंतु पीतये शं योः
अभि स्रवंतु नः ॥ ४ ॥ ईशानाः वार्याणां क्षयंतीः चर्षणीनां अपः
याचामि भेषजं ॥ ५ ॥ अपऽसु मे सोमः अब्रवीत् अंतः विश्वानि
भेषजा अभिं च विश्वऽशं भुवं ॥ ६ ॥ आपः पृणीत भेषजं वरुथं तन्वे
मम ज्योक् च सूर्यं हरे ॥ ७ ॥ इदं आपः प्र वहत यत् किं च दुऽइतं
मयि यत् वा अहं अभिऽदुद्रोहं यत् वा शेषे उत्त अनृतं ॥ ८ ॥ आपः
अद्य अन्नु अचारिषं रसेन सं अगस्महि पयस्वान् अग्ने आ गृहि
तं मा सं मृजु वचसा ॥ ९ ॥ ५ ॥

॥ १० ॥ ओ चित्त सखायं सख्या ववृत्यां तिरः पुरु चित्त अण्वं
जगन्वान् पितुः नपांत आ दधीत वेधाः अधि क्षमि प्रऽतरं दी-

ध्यानः॥१॥ न ते सखा सख्यं वष्टि एतत् सऽलक्ष्मा यत् विषुऽरूपा
 भवाति महः पुत्रासः असुरस्य वीराः दिवः धर्तारः उर्विया परि
 रथ्यन् ॥२॥ उर्शति घ ते अमृतासः एतत् एकस्य चित् त्यजसं
 मर्त्यस्य नि ते मनः मनसि धायि अस्मे जन्युः पतिः तन्वं आ
 विविश्याः॥३॥ न यत् पुरा चकृम कत् ह नूनं ऋता वदतः अनृतं
 रपेम गंधर्वः अपऽसु अथा च योषा सा नः नाभिः परमं जामि
 तत् नौ॥४॥ गर्भे नु नौ जनिता दंऽपती० कः देवः त्वष्टा सविता
 विश्वऽरूपः न किं अस्य प्रमिनंति व्रतानि वेद नौ अस्य पृथिवी
 उत द्यौः॥५॥६॥ कः अस्य वेद प्रथमस्य अहः कः ईददर्शकः इह प्र
 वोचत बृहत् मिचस्य वरुणस्य धाम कत् ऊं ब्रवः आहनः वीच्या
 नून ॥६॥ यमस्य मा यम्यं कामः आ अग्न समाने योनौ सह-
 ऽशेयाय जायाऽइव पत्ये तन्वं रिचियां विचित बृहव रथ्याऽइव
 चक्रा॥७॥ न तिष्ठति न निमिषंति एते देवानां स्पर्शः इह ये चरंति
 अन्येन मत् आहनः याहि तूर्य तेन वि बृह रथ्याऽइव चक्रा॥८॥
 रात्रीभिः अस्मै अहंऽभिः दशस्येत् सूर्यस्य चक्षुः मुहुः उत मिमी-
 यात् दिवा पृथिव्या मिथुना सऽबधू० यमीः यमस्य विभृयात्
 अजामि॥९॥ आ घ ता गच्छान् उतऽतरा युगानि यत्र जामयः
 कृण्वन् अजामि उप बर्बृहि वृषभाय बाहुं अन्यं इच्छस्व सु-
 ऽभगे पतिं मत्॥१०॥१॥ किं भ्राता असत् यत् अनाथं भवाति किं
 ऊं स्वसां यत् निऽऽतिः निऽगच्छात् कामऽमृता बहु एतत्
 रपामि तन्वा मे तन्वं संपिपृग्धि॥११॥ न वै ऊं ते तन्वा तन्वं सं
 पपृच्यां पापं आहुः यः स्वसारं निऽगच्छात् अन्येन मत् प्रऽमुदः
 कल्पयस्व न ते भ्राता सुऽभगे वष्टि एतत्॥१२॥ बतः बत असि
 यमन एव ते मनः हृदयं च अविदाम अन्या किल त्वां कस्याऽइव

अ० ७. अ० ६. व० १०.] ॥ २६८ ॥ [म० १०. अ० १. सू० ११.]

युक्तं परि स्वजाते लिबुजाऽइव वृक्षं ॥ १३ ॥ अन्यं ऊं सु त्वं यमि
अन्यः ऊं त्वां परि स्वजाते लिबुजाऽइव वृक्षं तस्य वा त्वं मनः
इच्छ सः वा तव अध कृणुष्व संऽविदं सुऽभद्रां ॥ १४ ॥ ८ ॥

॥ ११ ॥ वृषा वृष्णे दुदुहे दोहसा दिवः पयांसि युहः अदितेः अ-
दाभ्यः विश्वं सः वेद वरुणः यथा धिया सः यज्ञियः यजतु यज्ञि-
यानं चतूतन ॥ ११ ॥ रपत् गंधर्वीः अयां च योषणा नदस्य नादे परि
पातु मे मनः इष्टस्य मध्ये अदितिः नि धातु नः भ्राता नः ज्येष्ठः
प्रथमः वि वोचति ॥ २ ॥ सो चित्तनु भद्रा सुऽमती यशस्वती उ-
षाः उवास मनवे स्तःऽवती यत् ई उशतं उशतां अनु क्रतुं अग्निं
होतारं विदथाय जीजनन ॥ ३ ॥ अध त्वं द्रुप्सं विऽभ्वं विऽचक्षुणं
विः आ अभरत् इषितः श्येनः अध्वरे यदि विशः वृणते द्रुप्सं
आयीः अग्निं होतारं अध धीः अजायत ॥ ४ ॥ सदा असि राखः
यवंसाऽइव पुथंते होचाभिः अग्ने मनुषः सुऽअध्वरः विप्रस्य वा
यत् शशमानः उक्थ्यं वाजं ससऽवान् उपऽयासि भूरिऽभिः
॥ ५ ॥ १॥ उत् ईरय पितरां जारः आ भगं इयक्षति हर्यतः हतः इथ-
ति विवक्ति वह्निः सुऽअपस्यते मखः त विष्यते असुरः वेपते मती
॥ ६ ॥ यः ते अग्ने सुऽमतिं मतीः अक्षत सहसः सूनो अति सः प्र
श्रुत्वे इषं दधानः वहमानः अश्वैः आ सः द्युऽमान् अमऽवान्
भूषति द्यून ॥ ७ ॥ यत् अग्ने एषा संऽइतिः भवाति देवी देवेषु य-
जता यजत्र रत्ना च यत् विऽभजासि स्वधाऽवः भागं नः अत्र
वसुऽमंतं वीतात् ॥ ८ ॥ श्रुधि नः अग्ने सदने सधऽस्थे युक्ष्व रथं
अमृतस्य द्रवितुं आ नः वह रोदसी देवऽपुत्रे माकिः देवानां
अप भूः इह स्याः ॥ ९ ॥ १० ॥

॥१२॥ द्यावाह द्यामा प्रथमे ऋतेन अभिऽआवे भवतः सत्य-
 ऽवाचा देवः यत् मतान् यजथाय कृत्स्न सीदन् होता प्रत्यङ् स्वं
 अमुं यन् ॥१॥ देवः देवान् परिऽभूः ऋतेन वहनः हव्यं प्रथमः चि-
 कित्वान धूमऽकेतुः संऽइधा भाऽऽऽजीकः मन्द्रः होता नित्यः
 वाचा यजीयान् ॥२॥ स्वावृक् देवस्य अमृतं यदि गोः अतः जा-
 तासः धारयन्ते उर्वी विश्वे देवाः अनु तत् ते यजुः गुः दुहे यत्
 एनीं दिव्यं घृतं वाः ॥३॥ अर्चामि वां वर्धाय अपः घृतऽसू-
 द्यावाभूमी शृणुतं रोदसी मे अहा यत् द्यावः अमुऽनीतिं अयन्
 मध्वानः अच पितरां शिशीतां ॥४॥ किं स्विन्नः राजा जगृहे कत्
 अस्य अतिं व्रतं चकृम कः वि वेद् मिचः चित् हि स् जुहुराणः
 देवान् श्लोकः न यातां अपि वाजः अस्ति ॥५॥ ११॥ दुऽमंतु अच
 अमृतस्य नामं सऽलक्ष्मा यत् विषुऽरूपा भवाति यमस्य यः
 मनवन्ते सुऽमंतु अमे तं ऋष्व पाहि अप्रऽयुच्छन् ॥६॥ यस्मिन्
 देवाः विदथे मादयन्ते विवस्वतः सदने धारयन्ते मूये ज्योतिः अ-
 र्दधुः मासि अकून् परि द्योतनिं चरतः अजंसा ॥७॥ यस्मिन्
 देवाः मन्मनि संऽचरन्ति अपीच्ये न वयं अस्य विद्म मिचः नः
 अच अदितिः अनागान् सविता देवः वरुणाय वोचत ॥८॥
 शुधिनः अमे सदने सधऽस्थे युष्ट्व रथं अमृतस्य द्रवित्तु आ नः
 वह रोदसी देवऽपुत्रे माकिः देवानां अपभूः इह स्याः ॥९॥ १२॥

॥१३॥ युजे वां ब्रह्म पूर्वनमऽभिः वि श्लोकः एतु पथ्याऽइव
 सूरः शृणुतं विश्वे अमृतस्य पुत्राः आ ये धामानि दिव्यानि तस्युः
 ॥१॥ यमेऽइव यतमाने यत् ऐतं प्र वा भरन् मानुषाः देवऽयन्तः
 आ सीदन् स्वं ऊं लोकं विदाने सुऽआसस्थे भवन्तं इंदवे नः

॥ २ ॥ पंच पदानि रूपः अनु अरोहं चतुःपदी अनु एमि
वतेन अक्षरेण प्रति मिमे एतां ऋतस्य नाभौ अधि सं
पुनामि ॥ ३ ॥ देवेभ्यः कं अवृणीत मृत्युं प्रजायै कं अमृतं
न अवृणीत बृहस्पतिं यज्ञं अकृण्वत ऋषिं प्रियां यमः तन्वं
प्र अरिचीत ॥ ४ ॥ सप्त स्रंति शिशवे मरुत्वते पित्रे पुत्रासः
अपि अवीवतन ऋतं उभे इत अस्य उभयस्य राजतः उभे
यतेते उभयस्य पुष्यतः ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ १४ ॥ परेयिऽवासं प्रऽवतः महीः अनु बहुऽभ्यः पंथां अनु-
ऽपस्पशानं वैवस्वतं संऽगमनं जनानां यमं राजानं हविषा दु-
वस्य ॥ १ ॥ यमः नः गातुं प्रथमः विवेदन एषा गच्छतिः अपऽभर्तवै
ऊं यचनः पूर्वै पितरः पराऽईयुः एना जज्ञानाः पथ्याः अनु स्वाः
॥ २ ॥ मातली कथ्यैः यमः अंगिरःऽभिः बृहस्पतिः ऋक्ऽभिः ववृ-
धानः यान च देवाः ववृधुः ये च देवान स्वाहा अन्ये स्वधया अन्ये
मदंति ॥ ३ ॥ इमं यमं प्रऽस्तरं आ हि सीदं अंगिरःऽभिः पितृऽभिः
संऽविदानः आत्वा मंचाः कविऽशस्ताः वहंतु एना राजन हविषा
मादयस्व ॥ ४ ॥ अंगिरःऽभिः आ गहि यज्ञियेभिः यमं वैरूपैः इह
मादयस्व विवस्वतं हुवे यः पिता ते अस्मिन् यज्ञे बर्हिषि आ
निऽसद्य ॥ ५ ॥ १४ ॥ अंगिरसः नः पितरः नवऽग्वाः अथर्वाणः भृ-
गवः सोम्यासः तेषां वयं सुऽमृतौ यज्ञियानां अपि भदे सौमनसे
स्याम ॥ ६ ॥ प्र इहि प्र इहि पथिऽभिः पूर्वैभिः यचनः पूर्वै पितरः प-
राऽईयुः उभा राजाना स्वधया मदता यमं पश्यासि वरुणं च देवं
॥ ७ ॥ सं गच्छस्व पितृऽभिः सं यमेन इष्टा पूतेन परमे विऽओमन
हित्वाय अवद्यं पुनः अस्तं आ इहि सं गच्छस्व तन्वां सुऽवर्चोः

॥८॥ अपं इत् वि इत् वि च सपेत अतः असै एतं पितरः लोकं
अक्रन् अहःऽभिः अत्ऽभिः अक्तुऽभिः विऽअक्तं यमः ददाति
अवऽसानं असै ॥९॥ अतिं द्रव सारमेयौ श्वानौ चतुऽअक्षौ
श्वलौ साधुना पथा अथ पितृन् सुऽविद्वान् उप इहि यमेनं
ये सधऽमादं मदति ॥१०॥ १५॥ यौ ते श्वानौ यम रक्षितारौ च-
तुऽअक्षौ पथिऽरक्षी० नृऽचक्षसौ ताभ्यां एनं परि देहि राजन्
स्वस्ति च असै अनमीवं च धेहि ॥११॥ उरुऽनसौ असुऽतृपौ उ-
दुंबलौ यमस्य दूतौ चरतः जनान् अनु तौ अस्मभ्यं हशये सूर्याय
पुनः दातां असुं अद्य इह भद्रं ॥१२॥ यमाय सोमं सुनुत यमाय जु-
हुत हविः यमं ह यज्ञः गच्छति अग्निऽदूतः अरुऽकृतः ॥१३॥ यमाय
घृतऽवत् हविः जुहोत प्र च तिष्ठत सः नः देवेषु आ यमत् दीर्घं
आयुः प्र जीवसे ॥१४॥ यमाय मधुमतऽतमं राज्ञे हव्यं जुहोत न इदं
नमः ऋषिऽभ्यः पूर्वऽजेभ्यः पूर्वैभ्यः पथिकृतऽभ्यः ॥१५॥ चिऽक-
दुकेभिः पतति षट् उर्वीः एकं इत् बृहत् चिऽस्तु पगा यची छंदांसि
सर्वा ता यमे आऽहिता ॥ १६ ॥ १६ ॥

॥१५॥ उत् ईरतां अवरे उत् परासः उत् मध्यमाः पितरः सो-
म्यासः असुं ये ईयुः अवृकाः ऋतुऽज्ञाः ते नः अवन्तु पितरः हवेषु
॥१॥ इदं पितृऽभ्यः नमः अस्तु अद्य ये पूर्वांसः ये उपरासः ईयुः ये
पार्थिवे रजसि आ निऽसंज्ञाः ये वा नूनं सुऽवृजनांसु विष्णु ॥२॥
आ अहं पितृन् सुऽविद्वान् अविस्ति नपातं च विऽक्रमणं च
विष्णोः बर्हिऽसदः ये स्वधया सुतस्य भजैत पितृः ते इह आऽगं-
मिष्ठाः ॥३॥ बर्हिऽसदः पितरः ऊती अर्वाक् इमा वः हव्या चकृम
जुषध्वं ते आ गत अवसा शंसते मेन अथ नः शं योः अरपः दधात

॥४॥ उप० हूताः पितरः सोम्यासः बर्हिषेषु निऽधिषु प्रियेषु ते आ
गमन्तु ते इह श्रुवन्तु अधि ब्रुवन्तु ते अवंतु अस्मान् ॥५॥ १७॥ आ-
ऽअच्य जानुं दक्षिणतः निऽसद्य इमं यज्ञं अभि गृणीत विश्वे मा
हिसिष्ट पितरः केन चित्त नः यत् वः आगः पुरुषतां कराम् ॥६॥
आसीनासः अरुणीनां उप० स्थे रयिं धत्त दाप्नुवै मर्त्यां य पुत्रेभ्यः
पितरः तस्य वस्वः प्र यच्छत ते इह ऊर्जं दधातु ॥७॥ ये नः पूर्वै
पितरः सोम्यासः अनुऽऊहिरे सोमऽपीथं वसिष्ठाः तेभिः यमः
सं० रराणः हवींषि उशन उशनऽभिः प्रतिऽकामं अन्तु ॥८॥ ये त-
तृषुः देवऽवा जेहमानाः होवाऽविदः स्तोमऽतष्टासः अकैः आ
अग्ने याहि सुऽविदत्रेभिः अवाङ् सत्यैः कथ्यैः पितृऽभिः घर्मसत्-
ऽभिः ॥९॥ ये सत्यासः हविऽअदः हविऽपाः इद्रेण देवैः सऽरथं
दधानाः आ अग्ने याहि सहस्रं देवऽवन्दैः परैः पूर्वैः पितृऽभिः घर्म-
सत्ऽभिः ॥१०॥ १८॥ अग्निऽस्वात्ताः पितरः आ इह गच्छत सदः-
ऽसदः सदत सुऽप्रनीतयः अत्त हवींषि प्रऽयतानि बर्हिषि अथ
रयिं सर्वैऽवीरं दधातन ॥११॥ त्वं अग्ने ईळितः जातऽवेदः अवाङ्
हव्यानि सुरभीणि कृत्वी प्र अदाः पितृऽभ्यः स्वधयां ते अक्ष्ण
अद्भि त्वं देव प्रऽयता हवींषि ॥१२॥ ये च इह पितरः ये च न इह
यान च विद्य यान ऊं च न प्रऽविद्य त्वं वेत्थ यति ते जातऽवेदः
स्वधाभिः यज्ञं सुऽकृतं जुषस्व ॥१३॥ ये अग्निऽदग्धाः ये अनग्नि-
ऽदग्धाः मध्ये दिवः स्वधयां मादयन्ते तेभिः स्वऽराट् असुंऽनीतिं
एतां यथाऽवशं तन्वं कल्पयस्व ॥ १४ ॥ १९ ॥

॥१६॥ मा एनं अग्ने विदहः मा अभिशोचः मा अस्य त्वचं चि-
क्षिपः मा शरीरं यदा शृतं कृणवः जातऽवेदः अथ ई एनं प्र हिणु-

तात् पितृभ्यः ॥१॥ श्रुतं यदा करसि जातवेदः अथ ई एनं
परि दत्तात् पितृभ्यः यदा गच्छाति अमुनीति एतां अथ
देवानां वशनीः भवति ॥२॥ सूर्यं चक्षुः गच्छतु वातं आत्मा द्यां
च गच्छ पृथिवीं च धर्मेणा अपः वा गच्छ यदि तत्र ते हितं ओष-
धीषु प्रति तिष्ठ शरीरैः ॥३॥ अजः भागः तपसा तं तपस्व तं ते
शोचिः तपतु तं ते अर्चिः याः ते शिवाः तन्वः जातवेदः ता-
भिः वह एनं सुकृतां जं लोकं ॥४॥ अवमृज पुनः अग्ने पितृभ्यः
यः ते आहुतः चरति स्वधाभिः आयुः वसानः उप वेतु शेषः
सं गच्छतां तन्वां जातवेदः ॥५॥ २०॥ यत् ते कृष्णः शकुनः आ-
हुतोद पिपीलः सर्पः उत वा श्वापदः अग्निः तत् विश्वस्य अत
अगदं कृणोतु सोमः च यः ब्राह्मणान् आऽविवेश ॥६॥ अग्नेः वर्म
परि गोभिः व्ययस्व सं प्र ऊर्णेष्व पीवसा मेदसा च न इत् त्वा
धृष्णुः हरसा जह्वषाणः दधृक् विऽधस्यन् परिऽअंखयाति ॥७॥
इमं अग्ने चमसं मा वि जिह्वरः प्रियः देवानां उत सोम्यानां
एषः यः चमसः देवऽपानः तस्मिन् देवाः अमृताः मादयन्ते ॥८॥
ऋव्यऽअदं अग्निं प्र हिणोमि दूरं यमऽराज्ञः गच्छतु रिमऽवाहः
इह एव अयं इतरः जातवेदाः देवेभ्यः हव्यं वहतु प्रऽजानन् ॥९॥
यः अग्निः ऋव्यऽअत प्रऽविवेश वः गृहं इमं पश्यन् इतरं जात-
वेदसं तं हरामि पितृयज्ञाय देवं सः घर्म इन्वात् परमे सध-
ऽस्थे ॥१०॥ २१॥ यः अग्निः ऋव्यऽवाहनः पितृन यक्षत चतुऽवृधः
प्र इत् जं हव्यानि वोचति देवेभ्यः च पितृभ्यः आ ॥११॥ उशंतः
त्वा नि धीमहि उशंतः सं इधीमहि उशन उशतः आ वह पितृन
हविषे अत्तवे ॥१२॥ यत्नं अग्ने संऽअदहः तं जं निः वापय पुनः
क्रियां बु अच रोहतु पाकऽदूर्वा विऽअल्कशा ॥१३॥ शीतिके

अ० ७. अ० ६. व० २४.] ॥ २७४ ॥ [म० १०. अ० २. सू० १७.

शीतिकाऽवति ह्लादिके ह्लादिकाऽवति मंडूक्यां सुसंगमः इमं
सु अमिं हर्षय ॥ १४ ॥ २२ ॥ १ ॥

॥ १७ ॥ त्वष्टां दुहिचे वहतुं कृणोति इति इदं विश्वं भुवनं सं ए-
ति यमस्य माता परिऽउह्यमाना महः जाया विवस्वतः ननाश
॥ १ ॥ अप अगूहन् अमृतां मर्येभ्यः कृत्वी सऽवर्णा अददुः वि-
वस्वते उत अश्विनौ अभ्रत् यत् तत् आसीत् अजहात् ऊं वा
मिथुना सरण्युः ॥ २ ॥ पूषा त्वा इतः च्यवयतु प्र विद्वान् अ-
नष्टऽपशुः भुवनस्य गोपाः सः त्वा एतेभ्यः परि ददत् पितृऽभ्यः
अग्निः देवेभ्यः सुऽविद्विभ्यः ॥ ३ ॥ आयुः विश्वऽआयुः परि
पासति त्वा पूषा त्वा पातु प्रऽपथे पुरस्तात् यच्च आसते सु-
ऽकृतः यच्च ते ययुः तच्च त्वा देवः सविता दधातु ॥ ४ ॥ पूषा
इमाः आशाः अनु वेद सर्वाः सः अस्मान् अभयऽतमेन नेषत्
स्वस्तिऽदाः आघृणिः सर्वेऽवीरः अप्रऽयुच्छन् पुरः एतु प्र-
ऽजानन् ॥ ५ ॥ २३ ॥ प्रऽपथे पथां अजनिष्ट पूषा प्रऽपथे दिवः
प्रऽपथे पृथिव्याः उभे अभि प्रियऽतमे सधऽस्थे आ च
परां च चरति प्रऽजानन् ॥ ६ ॥ सरस्वती देवऽयंतः हवन्ते सर-
स्वती अध्वरे तायमाने सरस्वती सुऽकृतः अह्वयंत सरस्वती
दाशुषे वार्ये दत्त ॥ ७ ॥ सरस्वति या सरथं ययाथं स्वधाभिः
देवि पितृऽभिः मदंती आऽसद्य अस्मिन् बर्हिषि मादयस्व
अनमीवाः इषः आ धेहि अस्मे ॥ ८ ॥ सरस्वती यां पितरः ह-
वन्ते दक्षिणा यज्ञं अभिऽनक्षमाणाः सहस्रऽअर्घ इळः अचं
भागं रायः पोषं यजमानेषु धेहि ॥ ९ ॥ आपः अस्मान् मातरः
भुधयंतु घृतेन नः घृतऽप्यः पुनंतु विश्वं हि रिप्रं प्रऽवहति

दे॒वीः उ॒त् इ॒त् आ॒भ्यः शु॒चिः आ॒ पू॒तः ए॒मि ॥ १० ॥ २४ ॥ द्र॒प्सः च॒स्कंद॒
प्र॒थ॒मा॒न॒ अ॒नु॒ द्यू॒न इ॒मं च॒ यो॒निं अ॒नु॒ यः च॒ पू॒र्वैः स॒मा॒नं॒ यो॒निं
अ॒नु॒ सं॒ऽच॒र॒तं द्र॒प्सं जु॒हो॒मि अ॒नु॒ स॒प्र॒ हो॒चाः ॥ ११ ॥ यः ते॒ द्र॒प्सः
स्कंद॑ति॒ यः ते॒ अ॒ंशुः बा॒हुऽच्यु॑तः॒ धि॒ष॒णा॒याः उ॒प॒ऽस्था॑त् अ॒ध्व॒र्योः
वा॒ परि॒ वा॒ यः प॒वि॒त्रा॑त् तं ते॒ जु॒हो॒मि म॒न॒सा॒ वष॑ट् कृतं ॥ १२ ॥
यः ते॒ द्र॒प्सः स्क॑न्नः॒ यः ते॒ अ॒ंशुः अ॒वः च॒ यः प॒रः सु॒चा॒ अ॒यं दे॒वः
बृ॒ह॒स्प॒तिः सं तं॒ सि॒ंच॒तु रा॒ध॒से ॥ १३ ॥ प॒य॒स्व॒तीः ओष॑धयः
प॒य॒स्व॒त् मा॒म॒कं व॒चः अ॒पां प॒य॒स्व॒त् इ॒त् प॒यः ते॒न मा॒ सह
शृ॒णु॑त ॥ १४ ॥ २५ ॥

॥ १८ ॥ परं मृत्योः अनु परा इहि पंथां यः ते स्वः इतरः देवऽया-
नात् चक्षुष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि मा नः प्रऽजां रिरिषः मा उत
वीरान् ॥ १९ ॥ मृत्योः पदं योपयंतः यत् ऐतं द्राघीयः आयुः प्रऽतरं
दधानाः आऽप्यायमानाः प्रऽजया धनेन शुद्धाः पूताः भवत य-
ज्ञियासः ॥ २० ॥ इमे जीवाः विमृतैः आ अववृचन अभूतभद्रा देव-
ऽहूतिः नः अद्य प्रांचः अगाम नृतयेहसाय द्राघीयः आयुः प्रऽतरं
दधानाः ॥ २१ ॥ इमं जीवेभ्यः परिऽधिं दधामि मा एषां नु गात् अ-
परः अर्थ एतं शतं जीवंतु शरदः पुरुचीः अंतः मृत्युं दधतां पर्वतेन
॥ २२ ॥ यथा अहानि अनुऽपूर्व भवन्ति यथा ऋतवः ऋतुऽभिः यन्ति
साधु यथान पूर्व अपरः जहाति एव धातः आयूषि कल्पय एषां
॥ २३ ॥ २४ ॥ आ रोहत् आयुः जरसं वृणानाः अनुऽपूर्व यतमानाः
यति स्थ इह त्वष्टा सुऽजनिमा सुऽजोषाः दीर्घ आयुः करति जीवसे
वः ॥ २५ ॥ इमाः नारीः अविधवाः सुऽपत्नीः आऽअंजनेन सर्पिषां
सं विशंतु अनश्वः अनमीवाः सुऽरत्नाः आ रोहंतु जनयः योनिं

अये ॥ ७ ॥ उत इध्वं नारि अभि जीवऽलोकं गतऽअसुं एतं उप
 शेषे आ इहि हस्तऽयाभस्य दिधिषोः तव इदं पत्युः जनिऽत्वं अभि
 सं वभूय ॥ ८ ॥ धनुः हस्तात् आऽददानः मृतस्य असेऽस्त्राय व-
 च्चैसे बलाय अच एव त्वं इह वयं सुऽवीराः विश्वाः स्पृधः अभि-
 ऽमातीः जयेम ॥ ९ ॥ उप सप्ये मातरं भूमिं एतां उरुऽयचंसं पृथि-
 वी सुऽशेवां ऊर्णोऽमदा युवतिः दक्षिणाऽवते एषा त्वा पातु
 निऽऽकृतेः उपऽस्थात् ॥ १० ॥ २७ ॥ उत श्वंचस्व पृथिवि मा नि
 बाधथाः सुऽउपायना असे भव सुऽउपवंचना माता पुत्रं यथा
 सिचा अभि एनं भूमे ऊर्णुहि ॥ ११ ॥ उतऽश्वंचमाना पृथिवी सु
 तिष्ठतु सहस्रं मितः उप हि श्रयंतां ते गृहासः घृतऽश्रुतः भवंतु
 विश्वाहा असे शरणाः संतु अच ॥ १२ ॥ उत ते स्तभामि पृथिवी
 त्वत् परि इमं लोऽगं निऽदधत् मो अहं रिषं एतां स्थूणां पितरं
 धारयंतु ते अच यमः सदनं ते मिनोतु ॥ १३ ॥ प्रतीचीने मां अहनि
 इध्वाः पूर्णोऽव आ दधुः प्रतीचीं जयभ वाचं अश्वं रश्नयां यथा
 ॥ १४ ॥ २८ ॥ ६ ॥

॥ १९ ॥ नि वर्तध्वं मा अनु गात अस्मान् सिसृक्ते रेवतीः अमी-
 षोमा पुनऽवसू असे धारयतं रयिं ॥ १ ॥ पुनः एनाः नि वर्तय
 पुनः एनाः नि आ कुरु इंद्रः एनाः नि यच्छतु अग्निः एनाः उप-
 ऽअजंतु ॥ २ ॥ पुनः एताः नि वर्ततां अस्मिन् पुष्यंतु गोऽपंतौ इह
 एव अमे नि धारय इह तिष्ठतु या रयिः ॥ ३ ॥ यत् निऽयानं नि-
 ऽअयनं संऽज्ञानं यत् पराऽअयनं आऽवर्तनं निऽवर्तनं यः गोपाः
 अपि तं हुवे ॥ ४ ॥ यः उतऽआनंदं विऽअयनं यः उतऽआनंदं
 पराऽअयनं आऽवर्तनं निऽवर्तनं अपि गोपाः नि वर्ततां ॥ ५ ॥

आ निऽवर्त नि वर्तय पुनः नः इन्द्र गाः देहि जीवाभिः भुनजा-
महे ॥ ६ ॥ परि वः विश्वतः दधे ऊर्जा घृतेन पयसा ये देवाः के
च यज्ञियाः ते रय्या सं सृजंतु नः ॥ ७ ॥ आ निऽवर्तन वर्तय नि
निऽवर्तन वर्तय भूम्याः चतस्रः प्रऽदिशः ताभ्यः एनाः नि वर्तय
॥ ८ ॥ १ ॥

॥ २० ॥ भद्रं नः अपि वातय मनः ॥ १ ॥ अग्निं ईळे भुजां यविष्ठं
शासा मिचं दुऽधरीतुं यस्य धर्मेन स्वः एनीः सपर्यति मातुः ऊधः
॥ २ ॥ यं आसा कृपस्नीळं भासाऽकेतुं वर्धयति भ्राजते श्रेणिऽदन्
॥ ३ ॥ अर्यः विशां गातुः एति प्र यत् आनद दिवः अंतान कविः
अभ्रं दीद्वानः ॥ ४ ॥ जुषत् हव्या मानुषस्य ऊर्ध्वः तस्थौ ऋभ्वा यज्ञे
मिन्वन सन्न पुरः एति ॥ ५ ॥ सः हि क्षेमः हविः यज्ञः श्रुष्टी इत् अस्य
गातुः एति अग्निं देवाः वाशीऽमंतं ॥ ६ ॥ ॥ २ ॥ यज्ञऽसहं दुवः इषे अ-
ग्निं पूर्वस्य शेवस्य अद्रेः सूनूं आयुं आहुः ॥ ७ ॥ नरः ये के च अस्मत्
आ विश्वा इत् ते वामे आ स्युः अग्निं हविषा वर्धतः ॥ ८ ॥ कृष्णः
श्वेतः अरुषः यामः अस्य ब्रध्नः ऋजः उत् शोणः यशस्वान हिरण्य-
ऽरूपं जनिता जजान ॥ ९ ॥ एव ते अग्ने विऽमदः मनीषां ऊर्जैः
नपात् अमृतेभिः सऽजोषाः गिरः आ वक्षत् सुऽमतीः इयानः
इषं ऊर्जं सुऽक्षितिं विश्वं आ अभाः ॥ १० ॥ ३ ॥

॥ २१ ॥ आ अग्निं न स्ववृक्तिऽभिः होतारं त्वा वृणीमहे यज्ञाय
स्तीर्णोऽर्हं विवः मदे शीरं पावकऽशोचिषं विवक्षसे ॥ १ ॥ त्वां
ऊं ते सुऽआभुवः शुभंति अश्वऽराधसः वेति त्वां उपऽसेचनी वि-
वः मदे ऋजीतिः अग्ने आऽहुतिः विवक्षसे ॥ २ ॥ त्वे धर्माणः आ-

सते जुहूभिः सिंचतीऽइव कृष्णा रूपाणि अर्जुना वि वः मदे वि-
 श्वाः अधि श्रियः धिषे विवस्से ॥३॥ यं अग्ने मन्यसे रयिं सहसा-
 ऽवन अमर्त्यं तं आ नः वाजं ऽसातये वि वः मदे यज्ञेषु चित्रं आ
 भर विवस्से ॥४॥ अग्निः जातः अथर्वणा विदत् विश्वानि काव्या
 भुवन्त दूतः विवस्वतः वि वः मदे प्रियः यमस्य काम्यः विवस्से
 ॥५॥४॥ त्वां यज्ञेषु ईळते अग्ने प्र ऽयति अध्वरे त्वं वसूनि काम्या वि
 वः मदे विश्वा दधासि दाशुषे विवस्से ॥६॥ त्वां यज्ञेषु ऋत्विजं
 चारु अग्ने नि सेदिते घृतं ऽप्रतीकं मनुषः वि वः मदे शुक्रं चेतिष्ठं
 अक्ष ऽभिः विवस्से ॥७॥ अग्ने शुक्लेण शोचिषा उरु प्रथयसे बृहत्
 अभि ऽक्रंदन् वृष ऽयसे वि वः मदे गर्भं दधासि जामिषु विवस्से
 ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥२२॥ कुहं श्रुतः इंद्रः कस्मिन् अद्य जने मित्रः न श्रूयते ऋषी-
 णां वा यः स्यै गुहां वा चकृषे गिरा ॥१॥ इह श्रुतः इंद्रः अस्मे अद्य
 स्तवे वजी ऋचीषमः मित्रः न यः जनेषु आ यशः चक्रे असामि
 आ ॥२॥ महः यः पतिः शर्वसः असामि आ महः नृम्यस्य तूतुजिः
 भर्ता वज्रस्य धृष्णोः पिता पुत्रं ऽइव प्रियं ॥३॥ युजानः अश्वा वा-
 तस्य धुनी देवः देवस्य वज्रि ऽवः स्यन्ता पथा विरुक्ता सृजानः
 स्तोषि अर्धनः ॥४॥ त्वं त्या चित् वातस्य अश्वा आ अगाः ऋजा
 त्मना वहध्यै ययोः देवः न मर्त्यः यन्ता नकिः विदार्यः ॥५॥६॥ अर्ध
 गमन्ता उशना पृच्छते वां कत ऽअर्थानः आ गृहं आ जग्मथुः परा-
 कात् दिवः च गमः च मर्त्यं ॥६॥ आ नः इंद्र पृस्से अस्माकं ब्रह्मं
 उत ऽयतं तत् त्वा याचामहे अवः शुष्णं यत् हन् अमानुषं ॥७॥
 अकर्मो दस्युः अभि नः अमन्तुः अन्य ऽवन्तः अमानुषः त्वं तस्य अ-

मि॒त्रऽह॒न॒ व॒धः दा॒स॒स्य॒ द॒भ॒य॒ ॥ ८ ॥ त्वं नः इ॒न्द्र॒ शूर॒ शूरेः॒ उ॒त॒ त्वा॒
 ऽऊ॒ता॒सः ब॒र्ह॒णा पु॒रु॒ऽचा ते॒ वि॒पू॒र्त॒यः न॒व॒त॒ क्षो॒ण॒यः य॒था ॥ ९ ॥
 त्वं तान॒ वृ॒त्रऽह॒त्ये चो॒द॒यः न॒न॒ का॒र्षा॒णे शूर॒ व॒ज्रि॒ऽवः गु॒हा॒ यदि॒
 क॒वी॒नां वि॒शां न॒क्ष॒त्रऽश॒व॒सां ॥ १० ॥ ७ ॥ म॒म॒सु ता ते॒ इ॒न्द्र॒ दा॒नऽअ॒
 भ्र॒म॒सः आ॒क्षा॒णे शूर॒ व॒ज्रि॒ऽवः यत् ह॒ शु॒ष्ण॒स्य द॒भ॒यः जा॒तं वि॒श्वं
 स॒याव॑ऽभिः ॥ ११ ॥ मा अ॒कु॒ध्व॒क् इ॒न्द्र॒ शूर॒ व॒स्वीः अ॒स्मे भू॒व॒न
 अ॒भि॒ष्ट॒यः व॒यं॑ऽव॒यं ते॒ आ॒सां मु॒क्ते॒ स्या॒म॒ व॒ज्रि॒ऽवः ॥ १२ ॥ अ॒स्मे
 ता ते॒ इ॒न्द्र॒ सं॒तु स॒त्या अ॒हिं॒संतीः उ॒प॒ऽस्पृ॒शः वि॒द्या॒म॒ यासां॑ भुजः
 धे॒नूनां॑ न॒ व॒ज्रि॒ऽवः ॥ १३ ॥ अ॒ह॒स्ता॒ यत् अ॒प॒दी॒ व॒र्ध॒त॒ क्षाः श॒ची॒
 भिः वे॒द्यानां॑ शु॒ष्णं परि॒ प्र॒ऽद॒क्षि॒णित् वि॒श्वऽआ॒य॒वे नि॒ शि॒श्र॒यः
 ॥ १४ ॥ पि॒ब॑ऽपि॒ब॒ इत् इ॒न्द्र॒ शूर॒ सोम॑ मा रि॒ष॒ण॒यः व॒स॒वान् व॒सुः
 स॒न् उ॒त चा॒य॒स्व॒ गृ॒ण॒तः म॒घो॒नः म॒हः च॒ रा॒यः रे॒वतः॑ कृ॒धि॒ नः
 ॥ १५ ॥ ८ ॥

॥ २३ ॥ य॒जा॒म॒हे इ॒न्द्रं॑ व॒ज्रं॑ऽद॒क्षि॒णं ह॒री॒णां र॒थ्यं वि॒ऽव्र॒त॒नां प्र
 श॒म॒श्रु॒ दो॒धु॒वत् ऊ॒र्ध्व॑ऽथा भू॒त् वि॒ से॒ना॒भिः द॒य॒मा॒नः वि॒ रा॒ध॒सा
 ॥ १ ॥ ह॒री॒ नु अ॒स्य॒ या व॒ने वि॒दे व॒सु इ॒न्द्रः म॒घैः म॒घऽवा॑ वृ॒त्रऽहा॒ भु॒
 व॒त् ऋ॒भुः वा॒जः ऋ॒भु॒क्षाः प॒त्य॒ते श॒वः अ॒व॒ क्ष॒णौ मि॒ दा॒स॒स्य॒ ना॒म॒
 चि॒त् ॥ २ ॥ य॒दा व॒ज्रं॑ हि॒र॒ण्यं॑ इ॒त् अथ॑ र॒थ्यं ह॒री॒ यं अ॒स्य॒ व॒ह॒तः वि॒
 सूरि॑ऽभिः आ॒ ति॒ष्ठ॒ति म॒घऽवा॑ स॒न॑ऽश्रु॒तः इ॒न्द्रः वा॒ज॒स्य॒ दी॒र्घऽअ॒
 व॒सः प॒तिः ॥ ३ ॥ सो॒ चि॒त् नु वृ॒ष्टिः यू॒थ्यां स्वा॑ स॒चा इ॒न्द्रः श॒म॒श्रूणि
 ह॒रि॒ता अ॒भि प्रु॒णु॒ते अ॒व॒ वे॒ति मु॒ऽक्ष॒यं सु॒ते म॒धु॒ उ॒त इ॒त् धू॒नो॒ति
 वा॒तः य॒था व॒नं ॥ ४ ॥ यः वा॒चा वि॒ वा॒चः मृ॒ध॒ऽवा॒चः पु॒रु॒स॒ह॒सा
 अ॒शि॒वा ज॒घा॒न॒त॒त॒ इ॒त् अ॒स्य॒ पौ॒ं॒स्यं गृ॒णी॒ म॒सि॒ पि॒ता॒ऽइ॒व

अ० ७. अ० ७. व० ११.] ॥ २८० ॥ [म० १०. अ० २. सू० २५.

यः तविषी ववृधे शवः ॥ ५ ॥ स्तोमं ते इंद्र विऽमदाः
अजीजनन् अपूर्णं पुरुऽतमं सुऽदानवे विऽन्न हि अस्य भो-
जनं इनस्य यत् आ पशुं न गोपाः कर्तामहे ॥ ६ ॥ माकिः नः
एना सख्या वि यौषुः तव च इंद्र विऽमदस्य च ऋषेः विऽन्न हि
ते प्रऽमंति देव जामिऽवत् असे ते संतु सख्या शिवानि
॥ ७ ॥ ९ ॥

॥ २४ ॥ इंद्र सोमं इमं पिब मधुऽमंतं चमू सुतं असे रयिं नि
धारय विवः मदं सहस्रिणं पुरुऽवसो विवक्षसे ॥ १ ॥ त्वां यज्ञेभिः
उक्थैः उप हव्येभिः इमहे शचीऽपते शचीनां वि वः मदं श्रेष्ठं नः
धेहि वार्यं विवक्षसे ॥ २ ॥ यः पतिः वार्याणां असि रधस्य चोदिता
इंद्र स्तोतृणां अविता वि वः मदं द्विषः नः पाहि अंहसः विवक्षसे
॥ ३ ॥ युवं शक्रा मायाऽविना संऽईची निः अमंथतं विऽमदेन
यत् ईळिता नासत्या निऽअमंथतं ॥ ४ ॥ विश्वे देवाः अकृपंत सं-
ऽईच्योः निऽपतंत्योः नासंत्यौ अब्रुवन् देवाः पुनः आ वहतात्
इति ॥ ५ ॥ मधुऽमत् मे पराऽअयनं मधुऽमत् पुनः आऽअयनं ता
नः देवा देवतया युवं मधुऽमत् कृतं ॥ ६ ॥ १० ॥

॥ २५ ॥ भद्रं नः अपि वातय मनः दक्षं उत क्रतुं अध ते सख्ये अं-
धसः वि वः मदं रणं गावं न यवसे विवक्षसे ॥ १ ॥ हृदिऽस्पृशः ते
आसते विश्वेषु सोम धामऽसु अध कामाः इमे मम वि वः मदं वि
तिष्ठते वसुऽयवः विवक्षसे ॥ २ ॥ उत वतानि सोम ते प्र अहं मि-
नामि पाक्या अध पिताऽइव सूनवे वि वः मदं मृळ नः अभि-
चित् वधात् विवक्षसे ॥ ३ ॥ सं ऊं प्र यंति धीतयः सर्गासः अव-

अ० ७. अ० ७. व० १४.] ॥ २८१ ॥ [म० १०. अ० २. सू० २६.

तानऽइव ऋतुं नः सोम जीवसे वि वः मदें धारय चमसानऽइव
विवक्षसे ॥४॥ तव ते सोम शक्तिऽभिः निऽका मासः वि ऋण्वरे
गृत्सस्य धीराः तवसः वि वः मदें व्रजं गोऽमंतं अश्विनं विवक्षसे
॥५॥११॥ पशुं नः सोम रक्षसि पुरुऽचा विऽस्थितं जगत् संऽआकृ-
णोषि जीवसे वि वः मदें विश्वा संऽपश्यन् भुवना विवक्षसे ॥६॥
त्वं नः सोम विश्वतः गोपाः अदाभ्यः भव सेध राजन् अप सिधः
वि वः मदें मानः दुऽशंसः ईशत विवक्षसे ॥७॥ त्वं नः सोम सुऽऋतुः
वयःऽधेयाय जागृहि क्षेचवितऽतरः मनुषः वि वः मदें दुहः नः
पाहि अंहसः विवक्षसे ॥८॥ त्वं नः वृचहन्ऽतम इंद्रस्य इंदो शिवः
सखा यत् सी हवते संऽइथे वि वः मदें युध्यमानाः तोक्ऽसातौ
विवक्षसे ॥९॥ अयं घसः तुरः मदें इंद्रस्य वर्धत प्रियः अयं कक्षी-
वंतः महः वि वः मदें मतिं विप्रस्य वर्धयत् विवक्षसे ॥१०॥ अयं
विप्राय दाशुषे वाजान् इयति गोऽमंतः अयं सप्तऽभ्यः आ वरं
वि वः मदें प्र अंधं ओणं च तारिषत् विवक्षसे ॥ ११ ॥ १२ ॥

॥२६॥ प्र हि अच्छ मनीषाः स्यार्हाः यति निऽयुतः प्र दुस्त्रा नि-
युतऽरथः पूषा अविष्टु माहिनः ॥१॥ यस्य त्यत् महिऽत्वं वातायं
अयं जनः विप्रः आ वंसत् धीतिऽभिः चिकेत सुऽस्तुतीनां ॥२॥
सः वेद सुऽस्तुतीनां इंदुः न पूषा वृषा अभि स्फुरः प्रुषायति व्रजं नः
आ प्रुषायति ॥३॥ मंसी महि त्वा वयं अस्माकं देव पूषन् मतीनां
च साधनं विप्राणां च आऽधवं ॥४॥ प्रतिऽअर्धिः यज्ञानां अश्व-
ऽहयः रथानां ऋषिः सः यः मनुऽहितः विप्रस्य यवयत् सखः
॥५॥१३॥ आऽधीषमाणायाः पतिः शुचायाः च शुचस्य च वासः-
ऽवायः अवीनां आ वासांसि मर्मजत् ॥६॥ इनः वाजानां प-

अ० ७. अ० ७. व० १६.] ॥ २८२ ॥ [म० १०. अ० २. सू० २७.

तिः इनः पुष्टीनां सखा प्रश्मश्रुहृयैतः दूधोत् विवृथा यः अदाभ्यः
॥ ७ ॥ आ ते रथस्य पूषन् अजाः धुरं ववृत्युः विश्वस्य अर्थिनः सखा
सन्ऽजाः अनपऽच्युतः ॥ ८ ॥ अस्माकं ऊर्जा रथं पूषा अविष्टु
माहिनः भुवत् वाजानां वृधः इमं नः शृण्वत् हवँ ॥ ९ ॥ १४ ॥

॥ २७ ॥ असत्सु मे जरितः सः अभिऽवेगः यत्सुन्वते यजमा-
नाय शिष्यं अनाशीऽदां अहं अस्मि प्रऽहंता सत्यऽध्वृतं वृजिन-
ऽयंतं आभुं ॥ १ ॥ यदि इत् अहं युधये संऽनयानि अदेवऽयून तन्वा
श्रूञ्जानान् अमा ते तुषं वृषभं पचानि तीव्रं सुतं पंचऽदशं नि
सिंचं ॥ २ ॥ न अहं तं वेद यः इति ब्रवीति अदेवऽयून संऽअरण्ये
जघन्वान् यदा अवऽअख्यत् संऽअरणं ऋधावत् आत् इत् ह मे
वृषभा प्रब्रुवन्ति ॥ ३ ॥ यत् अज्ञातिषु वृजनेषु आसं विश्वे सतः मघ-
ऽवानः मे आसन् जिनामिवा इत् क्षमे आ सतं आभुं प्रतं क्षिणां
पर्वते पादऽगृह्य ॥ ४ ॥ न वै ऊं मां वृजने वारयते न पर्वतासः यत्
अहं मनस्येममं स्वनात् कृधुऽकर्णः भयाते एव इत् अनु दून कि-
रणः सं एजात् ॥ ५ ॥ १५ ॥ दर्शनं नु अत्र शृतऽपान् अनिन्द्रान् वाहु-
ऽक्षदः शरवे पत्यमानान् घृषु वा ये निनिदुः सखायं अधि ऊं नु
एषु पययः ववृत्युः ॥ ६ ॥ अभूः ऊं औक्षीः वि ऊं आयुः आनद
दर्षत नु पूर्वः अपरः नु दर्षत द्वे पवस्ते परितं न भूतः यः अस्य पारे
रजसः विवेष ॥ ७ ॥ गावः यवं प्रऽयुताः अर्यः अक्षन् ताः अपश्यं
सहऽगोपाः चरंतीः हवाः इत् अर्यः अभितः सं आयन् कियत्
आसु स्वऽपतिः छंदयाते ॥ ८ ॥ सं यत् वयं यवसऽअदः जनानां
अहं यवऽअदः उरुऽअजे अंतः अत्र युक्तः अवऽसातारं इच्छात्
अथो अयुक्तं युनजत् ववन्वान् ॥ ९ ॥ अत्र इत् ऊं मे मंससे

सत्यं उक्तं द्विऽपात् च यत् चतुऽपात् संऽसृजानि स्त्रीभिः यः अचं
वृषणं पृतन्यात् अयुद्धः अस्य वि भजानि वेदः ॥१०॥ १६॥ यस्य
अनक्षा दुहिता जातु आसं कः तां विद्वान् अभि मन्याते अंधां
कतरः मेनिं प्रति तं मुचाते यः ई वहाति यः ई वा वरेऽयात् ॥११॥
कियंती योषा मर्यतः वधूऽयोः परिऽप्रीता पन्यसा वार्येण भद्रा
वधूः भवति यत् सुऽपेशाः स्वयं सा मित्रं वनुते जने चित् ॥१२॥
पत्नः जगार प्रत्यंचं अत्ति शीर्ष्णा शिरः प्रति दधौ वरुणं आसीनः
ऊर्ध्वा उपसिंक्षिणाति न्यङ् उक्तानां अनु एति भूमिं ॥१३॥ बृहन्
अच्छायः अपलाशः अर्वा तस्थी माता विऽसितः अत्ति गर्भः
अन्यस्याः वत्सं रिहती मिमाय कया भुवा नि दधे धेनुः ऊर्धः ॥१४॥
सप्त वीरासः अधरात् उत आयन् अष्ट उत्तरात्तात् सं अजगि मरन्
ते न व पश्चात्तात् स्थि विऽमंतः आयन् दशं प्राक् सानु वि तिरंति
अश्वः ॥१५॥ १७॥ दशानां एकं कपिलं समानं तं हिन्वन्ति क्रतवे
पायीय गर्भं माता सुऽधितं वक्षणां सु अवेनंतं तुषयंती बिभर्ति
॥१६॥ पीवानं मेघं अपचंत वीराः निऽउन्नाः अक्षाः अनु दीवे
आसन् द्वा धनुं बृहतीं अपऽसु अंतः पवित्रं वंता चरतः पुनंतां
॥१७॥ विक्त्रोऽश्नासः विष्वचः आयन् पचाति नेमः नहि पक्षत
अर्धः अयं मे देवः सविता तत् आह दुऽअन्नः इत् वनवत् सर्पिः-
ऽअन्नः ॥१८॥ अपश्यं यामं वहमानं आरात् अचक्रयां स्वधयां
वर्तमानं सिसंक्ति अर्यः प्र युगा जनानां सद्यः शिश्ना प्रऽमिनानः
नवीयान् ॥१९॥ एतौ मे गावौ प्रऽमरस्य युक्ता मोः सु प्र सेधीः
मुहुः इत् ममं धि आपः चित् अस्य वि नशंति अर्थं सूरः च मर्कः
उपरः बभूवान् ॥२०॥ १८॥ अयं यः वज्रः पुरुधा विऽवृत्तः अवः सू-
र्यस्य बृहत् पुरीषात् श्रवः इत् एना परः अन्यत् अस्ति तत् अव्य-

अ० ७. अ० ७. व० २१.] ॥ २८४ ॥ [म० १०. अ० २. सू० २८.

यी ज॒रिमा॑णः त॒रंति॑ ॥ २१ ॥ वृ॒क्षेऽवृ॒क्षे निऽय॑ता मी॒मय॑त॒गौः ततः॑
वयः प्र॒प॒ता॒न॒ पुरु॑ष॒ऽअदः॑ अथ इ॒दं वि॒श्वं भु॑वं न भ॒या॒ते इ॒न्द्राय॑
सु॒न्वत् ऋ॒षये च॑ शि॒क्ष॑त ॥ २२ ॥ दे॒वानां॑ मा॒ने प्र॒थ॒माः अ॒ति॒ष्ठ॒न
कृ॒त॒वा॒त् एषां॑ उ॒प॒राः उ॒त् आ॒य॒न॒ चयः॑ त॒प॑न्ति पृथि॒वी अ॒नू॒पाः
द्वा वृ॒बू॒कं व॒ह॒तः पु॒री॒षं ॥ २३ ॥ सा ते जी॒वा॒तुः उ॒त् तस्य॑ वि॒द्धि॒ मा
स् ए॒ता॒दृक् अ॒प॒ गृहः॑ स॒ऽम॒र्ये आ॒विः स्वः० कृ॒णु॒ते गृहं॑ ते वु॒सं सः
पा॒दुः अ॒स्य निऽनि॑जः न मु॒च्य॒ते ॥ २४ ॥ १९ ॥

॥ २८ ॥ वि॒श्वः हि अ॒न्यः अ॒रिः आ॒ऽज॒गाम॑ म॒म इ॒त् अ॒हं श्व॑श्रुः
न आ॒ज॒गाम॑ ज॒क्षी॒यात् धा॒नाः उ॒त् सोमं॑ प॒पी॒यात् सु॒ऽआ॒शितः॑
पुनः अ॒स्त्वं ज॒गा॒यात् ॥ १ ॥ सः रो॒रु॒वत् वृ॒षभः॑ ति॒ग्म॒ऽश्रृ॒गः व॒र्षेन॑
त॒स्थी॒ वरि॑म॒न आ॒ पृथि॒व्याः वि॒श्वेषु॑ ए॒नं वृ॒जने॑षु पा॒मि॒ यः मे॒ कु॒क्षी॑
सु॒त॒ऽसौ॒मः पृ॒णा॒ति ॥ २ ॥ अ॒द्रि॒णा ते॑ मं॒दिनः॑ इ॒द्र तू॒या॒न
सु॒न्व॑न्ति सो॒मान् पि॒ब॒सि॒त्वं ए॒षां प॒च॑न्ति ते वृ॒षभा॑न अ॒स्ति ते॒षां
पृ॒क्षे॒ण॑ य॒त् म॒घऽव॒न॒ हू॒य॒मा॒नः ॥ ३ ॥ इ॒दं सु॒ मे ज॒रि॒तः आ॒ चि॒कि॒द्धि
प्र॒ति॒ऽइ॒पं शा॒पं न॒द्यः व॒ह॑न्ति लो॒पा॒शः सि॒हं प्र॒त्य॑ च अ॒त्साः ॥ ४ ॥
व॒रा॒हं निः अ॒त॒क्त॒ कक्षा॑त् ॥ ४ ॥ क॒था ते॑ ए॒तत् अ॒हं आ॒ चि॒के॒तं गृ॒-
त्स॒स्य पा॑कः त॒व॒सः म॒नी॒षां त्वं नः॑ वि॒द्वान् ऋ॒तु॒ऽथा वि॒ वो॒चः
यं अ॒र्धे॒ते म॒घऽव॒न॒ क्षे॒म्या धूः ॥ ५ ॥ ए॒व हि॒ मां त॒व॒सं व॒र्ध॒य॑न्ति दि॒वः
चि॒त् मे॒ वृ॒ह॒तः उ॒त् त॒रा धूः॑ पु॒रु॒स॒ह॒स्त्रा नि॒शि॒श॒मि॒सा॒कं अ॒श॒चुं
हि॒ मा॒ ज॒नि॒ता ज॒जान॑ ॥ ६ ॥ २० ॥ ए॒व हि॒ मां त॒व॒सं ज॒न्तुः उ॒यं क॒र्म॒न॒-
ऽक॒र्म॒न॒ वृ॒ष॒णं इ॒द्र दे॒वाः व॒धीं वृ॒चं व॒ज्रे॑ण म॒न्द॒सानः॑ अ॒प॒ व्र॒जं
म॒हि॒ना दा॒शु॒षे वं ॥ ७ ॥ दे॒वा॒सः आ॒य॒न॒ पर॒शू॒न अ॒वि॒भ॒न्न॒ वना॑ वृ॒-
थ॑न्तः अ॒भि॒ वि॒ट्ऽभिः॑ आ॒य॒न॒ नि॒ सु॒ऽद्वं द॒ध॒तः वृ॒क्ष॒णा॒मु॒ यच॑ कृ॒-

पी०टं अनु तत् दहंति ॥८॥ शशः क्षुरं प्रत्यं च जगार अद्रिं लोकेन वि
 अभेदं आरात् बृहंतं चित् चृहते रंधयानि वयत् वत्सः वृषभं शू-
 शुवानः ॥९॥ सु० प० र्णः इत्था नखं आ सिसाय अवऽरुद्धः परि० प० दै
 न सिंहः नि० रुद्धः चित् महिषः तर्था० वान गोधा तस्मै अयथं
 कर्षत् एतत् ॥१०॥ तेभ्यः गोधा अयथं कर्षत् एतत् ये ब्रह्मणः प्रति-
 ऽपीयति अन्नैः सिमः उद्गणः अवऽसृष्टान् अदंति स्वयं बलानि
 तन्वः शृणानाः ॥११॥ एते शमीभिः सु० शमी अभूवन् ये हिन्विरे
 तन्वः सोमे उक्थैः नृ० वत् वदन उपनः माहि वाजान् दिवि अवः
 दधिषे नाम वीरः ॥ १२ ॥ २१ ॥

॥२९॥ वने न वा यः नि अधायि चाकन शुचिः वां स्तोमः भुर-
 णौ अजीगः यस्य इत् इन्द्रः पुरु० दिनेषु होता नृणां नयैः नृ० तमः
 क्षपा० वान ॥१॥ प्र ते अस्याः उषसः प्र अपरस्याः नृतौ स्याम
 नृ० तमस्य नृणां अनु चि० शोकः शतं आ अवहत् नृन कुत्सेन रथः
 यः असत् स० वान ॥२॥ कः ते मदः इन्द्र रथ्यः भूत् दुरः गिरः अभि
 उयः वि धाव कत् वाहः अर्वाक् उप मा मनीषा आ त्वा शक्यां
 उप० मं राधः अन्नैः ॥३॥ कत् ऊं द्युम्न इन्द्र त्वा० वतः नृन कया धिया
 करसे कत् नः आ अग्न मिचः न सत्यः उरु० गा० य भृत्यै अन्नैः स-
 मस्य यत् असन् मनीषाः ॥४॥ प्र ईरय मूरः अर्थे न पारं ये अस्य
 कामं जनिधाः इव गमन् गिरः च ये ते तु वि० जात पूर्वीः नरः इन्द्र
 प्रति० शिर्क्षति अन्नैः ॥५॥ २२॥ मात्रे नु ते सु० मिते० इन्द्र पूर्वी द्यौः
 मज्मना पृथिवी काथ्येन वराय ते घृत० वतः सुतासः स्वाज्ञं
 भवंतु पीतये मधूनि ॥६॥ आ मध्वः अस्मै असि च न अमचं इन्द्राय
 पूर्णं सः हि सत्य० राधाः सः ववृधे वरि मन आ पृथिव्याः अभि

अ० ७. अ० ७. व० २५.] ॥ २८६ ॥ [म० १०. अ० ३. सू० ३०.]

क्रत्वा नर्यः पौंस्यैः च ॥ ७ ॥ वि आनर् इद्रः पृतनाः सुऽओजाः आ
अस्मै यतंते सख्याय पूर्वीः आ स् रथं न पृतनामु तिष्ठ यं भद्रया
सुऽमत्या चोदयासे ॥ ८ ॥ २३ ॥ २ ॥

॥ ३० ॥ प्र देवऽचा ब्रह्मणे गातुः एतु अपः अच्छ मनसः न प्रऽयु-
क्ति मही मित्रस्य वरुणस्य धासिं पृथुऽजयसे रीरध सुऽवृक्ति ॥ १ ॥
अध्वर्यवः हविषांतः हि भूत अच्छ अपः इत उशतीः उशतः अव
याः चष्टे अरुणः सुऽपर्णः तं आ अस्य ध्वं ऊर्मि अद्य सुऽहस्ताः ॥ २ ॥
अध्वर्यवः अपः इत समुद्रं अपां नपांतं हविषा यजध्वंसः वः ददत
ऊर्मि अद्य सुऽपूतं तस्मै सोमं मधुऽमंतं सुनोत ॥ ३ ॥ यः अनिधमः
दीदयत अपऽसु अंतः यं विप्रांसः ईकते अध्वरेषु अपां नपात
मधुऽमतीः अपः दाः याभिः इद्रः ववृधे वीर्याय ॥ ४ ॥ याभिः सोमः
मोदते हर्षते च कल्याणीभिः युवतिऽभिः न मर्यैः ताः अध्वर्यो
अपः अच्छ परा इहि यत् आऽसिंचाः ओषधीभिः पुनीतात्
॥ ५ ॥ २४ ॥ एव इत् यूने युवतयः नमंत यत् ई उशन उशतीः एति
अच्छ सं जानते मनसा सं चिकिचे अध्वर्यवः धिषणा आपः च
देवीः ॥ ६ ॥ यः वः वृताभ्यः अकृणोत् ऊं लोकां यः वः मद्याः अभि-
ऽशस्तेः अमुंचत तस्मै इद्राय मधुऽमंतं ऊर्मि देवऽमादनं प्र हि-
णोत न आपः ॥ ७ ॥ प्र अस्मै हिनोत मधुऽमंतं ऊर्मि गर्भैः यः वः
सिंधवः मध्यः उत्सः घृतऽपृष्ठं ईड्य अध्वरेषु आपः रेवतीः शृणुत
हव मे ॥ ८ ॥ तं सिंधवः मत्सरं इद्रऽपानं ऊर्मि प्रहेत यः उभे इयति
मदऽच्युतं औशानं नभऽजां परि चिऽतंतुं विऽचरंतं उत्सं ॥ ९ ॥
आऽववृत्तीः अध नु द्विऽधाराः गोषुऽयुधः न निऽयवं चरंतीः
ऋषे जनिचीः भुवनस्य पत्नीः अपः वंदस्व सऽवृधः सऽयोनीः

अ० ७. अ० ७. व० २८.] ॥ २८७ ॥ [म० १०. अ० ३. सू० ३१.]

॥१०॥२५॥ हि॒नो॒त॒नः॒ अ॒ध्व॒रं॒ दे॒व॒ऽय॒ज्या॒ हि॒नो॒त॒ ब्र॒ह्म॒ स॒न॒ये॒ ध॒ना॒नां॒
च॒त॒स्य॒ यो॒गे॒ वि॒ स्य॒ध्वं॒ ऊ॒धः॒ श्रु॒ष्टी॒ऽव॒रीः॒ भू॒त॒न॒ अ॒स्म॒भ्यं॒ आ॒पः॒
॥११॥ आ॒पः॒ रे॒व॒तीः॒ क्ष॒य॒थ॒ हि॒ व॒स्वः॒ क्र॒तुं॒ च॒ भ॒द्रं॒ वि॒भू॒थ॒ अ॒मृ॒तं॒ च॒
रा॒यः॒ च॒ स्थ॒ सु॒ऽअ॒प॒त्य॒स्य॒ प॒त्नीः॒ सर॒स्व॒ती॒ तत्॒ गृ॒ण॒ते॒ व॒यः॒ धा॒त॒
॥१२॥ प्र॒ति॒ य॒त् आ॒पः॒ अ॒दृ॒शं॒ आ॒ऽय॒तीः॒ घृ॒तं॒ प॒या॑सि॒ वि॒भ्र॑न्तीः॒ म॒धू॒
नि॒ अ॒ध्व॒र्यु॑ऽभिः॒ म॒न॒सा॒ सं॒ऽवि॒दा॒नाः॒ इं॒द्रा॒य॒ सो॒मं॒ सु॒ऽसु॒तं॒ भ॒र॑तीः॒
॥१३॥ आ॒ इ॒माः॒ अ॒ग्म॒न् रे॒व॒तीः॒ जी॒व॒ऽध॒न्याः॒ अ॒ध्व॒र्य॒वः॒ सा॒द॒य॒त॒
स॒खा॒यः॒ नि॒ ब॒र्हि॒षि॒ ध॒त्त॒न॒ सो॒म्या॒सः॒ अ॒पां॒ न॒म्रा॑ सं॒ऽवि॒दा॒ना॒सः॒
ए॒नाः॒ ॥१४॥ आ॒ अ॒ग्म॒न् आ॒पः॒ उ॒श॒तीः॒ ब॒र्हिः॒ आ॒ इ॒दं॒ नि॒ अ॒ध्व॒रे॒
अ॒स॒द॒न् दे॒व॒ऽय॒तीः॒ अ॒ध्व॒र्य॒वः॒ सु॒नु॒त इं॒द्रा॒य॒ सो॒मं॒ अ॒भू॒त् ऊं॒ वः॒
सु॒ऽश॒का॑ दे॒व॒ऽय॒ज्या ॥ १५ ॥ २६ ॥

॥३१॥ आ॒ नः॒ दे॒वा॒नां॑ उ॒प॒ वे॒तु॒ शंसः॑ वि॒श्वे॒भिः॒ तुरैः॑ अ॒व॒से॒य॒ज॒वः॒
ते॒भिः॒ व॒यं॒ सु॒ऽस॒खा॒यः॒ भ॒वे॒म॒ तर॑तः॒ वि॒श्वा॑ दुः॒ऽइ॒ता॒ स्या॒म॒ ॥१॥
परि॒चि॒त्त॒ म॒तैः॒ द्र॒वि॒णं॒ म॒म॒न्या॒त् च॒त॒स्य॒ प॒था॒न॒म॒सा॒ आ॒ वि॒वा॒
से॒त् उ॒त॒ स्वे॒न॒ क्र॒तु॒ना॒ सं॒ व॒दे॒त् श्रे॒या॑सं॒ द॒क्षं॒ म॒न॒सा॒ ज॒गृ॒भ्या॒त् ॥२॥
अ॒धा॒यि॒धी॒तिः॒ अ॒सं॒सृ॒यं॒ अं॒शाः॒ ती॒र्थे॒न॒ द॒त्सं॒ उ॒प॒य॑न्ति॒ ऊ॒माः॒ अ॒भि॒
आ॒न॒श्म॒ सु॒वि॒त॒स्य॒ श्रू॒षं॒ न॒वे॒द॒सः॒ अ॒मृ॒ता॒नां॑ अ॒भू॒म॒ ॥३॥ नि॒त्यः॒
चा॒क॒न्या॒त् स्व॒ऽप॒तिः॒ द॒मू॒नाः॒ य॒स्मै॒ ऊं॒ दे॒वः॒ स॒वि॒ता॒ ज॒ज्ञा॒न॒भ॒गः॒
वा॒गो॒भिः॒ अ॒र्य॒मा॒ ई॒ अ॒न॒ज्या॒त् सः॒ अ॒स्मै॒ चा॒रुः॒ छ॒द॒य॒त् उ॒त॒ स्या॒त्
॥४॥ इ॒यं॒ सा॒ भू॒याः॒ उ॒ष॒सां॑ऽइ॒व॒ क्षाः॒ य॒त् ह॒ क्षु॒ऽम॒तं॒ श॒वं॒सा॒ सं॒ऽआ॒
य॒न॒ अ॒स्य॒ स्तु॒तिं॒ ज॒रि॒तुः॒ भि॒क्ष॑मा॒णाः॒ आ॒ नः॒ श॒ग्मा॑सः॒ उ॒प॒य॑न्तु॒
वा॒जाः॒ ॥५॥२७॥ अ॒स्य॒ इ॒त् ए॒षा॒ सु॒ऽम॒तिः॒ प॒प्र॒था॒ना॒ अ॒भ॒व॒त् पू॒
र्या॒भू॒म॒ना॒गौः॒ अ॒स्य॒ स॒नी॒ळाः॒ अ॒सु॒र॒स्य॒ यो॒नौ॒ स॒मा॒ने॒ आ॒भ॒रणे॒

विभ्रमाणाः॥६॥ किंस्वित् वनैकः ऊँसः वृक्षः आस यतः द्यावा-
पृथिवी निःस्रतस्तुः संस्रतस्थाने० अजरे इतः संकृती० अहानि
पूर्वीः उषसः जरत॥७॥ न एतावत् एना परः अन्यत् अस्ति उक्षा
सः द्यावापृथिवी विभर्ति त्वचं पवित्रं कृणुत स्वधाऽवान यत्
ईसूर्येन हरितः वहति॥८॥ स्तेगः न द्यां अति एति पृथ्वी मिह न
वातः विह वाति भूम मित्रः यत्र वरुणः अज्यमानः अग्निः वनेन
विअमृष्ट शोकै॥९॥ स्तरीः यत् सूत सद्यः अज्यमाना व्यथिः अव्य-
थीः कृणुत स्वऽगौपा पुत्रः यत् पूर्वः पित्रोः जनिष्ट श्रम्यां गौः
जगार यत् ह पृच्छान्॥१०॥ उत कर्षं नृऽसदः पुत्रं आहुः उत
श्यावः धनं आ अदत्त वाजी प्र कृणाय रुशत् अपिन्वत् ऊधः
चतुतं अत्र नकिः अस्मै अपीपेत्॥ ११ ॥ २८ ॥

॥३२॥ प्रसुग्मंतां धियसानस्य सक्षणिं वरेभिः वरान अभि सु
प्रऽसीदतः अस्माकं इंद्रः उभयं जुजोषति यत् सोम्यस्य अंधसः
बुबोधति॥१॥ वि इंद्र यासि दिव्यानि रोचना वि पार्थिवानि
रजसा पुरुऽस्तुत ये त्वा वहति मुहुः अध्वरान उपते सु वन्वतु व-
ग्वनान् अराधसः॥२॥ तत् इत् मे छत्सत् वपुषः वपुः सतरं पुत्रः
यत् जानं पित्रोः अधिऽइयति जाया पतिं वहति वसुनां सुऽमत
पुंसः इत् भद्रः वहतुः परिऽकृतः॥३॥ तत् इत् सधऽस्य अभि चारु
दीधय गावः यत् शासनं वहतुं न धेनवः माता यत् मंतुः यूथस्य
पूर्या अभि वाणस्य सप्तऽधातुः इत् जनः॥४॥ प्र वः अच्छ रिचि
देवऽयुः पदं एकः रुद्रेभिः याति तुर्वणिः जरा वा येषु अमृतेषु दा-
वने परि वः जमेभ्यः सिंचत मधु॥५॥ २९॥ निऽधीयमानं अप-
ऽगूळं अपऽसु प्र मे देवानां व्रतऽपाः उवाच इंद्रः विद्वान् अनु

अ० ७. अ० ८. व० ३.] ॥ २८९ ॥ [म० १०. अ० ३. सू० ३४.]

हि॒त्वा च॒क्ष ते॒न अ॒हं अ॒ग्ने अ॒नुऽशिष्टः॑ आ अ॒गां ॥६॥ अ॒क्षे च॒
ऽवि॒त् क्षे च॒ऽवि॒दं हि अ॒प्राट् सः प्र ए॒ति क्षे च॒ऽवि॒दां अ॒नुऽशिष्टः॑
ए॒तत् वै भ॒द्रं अ॒नुऽशा॒सन॒स्य उ॒त स्तु॒तिं वि॒द॒ति अ॒ज॒सीनां॑ ॥७॥
अ॒द्य इ॒त् ऊं प्र॒ आनी॒त् अ॒म॒म॒न इ॒मा अ॒हा अ॒पि॒ऽवृ॒तः अ॒ध॒य॒त
मा॒तुः ऊ॒धः आ ई॒ ए॒नं आ॒प॒ ज॒रि॒मा यु॒वा॒नं अ॒हे॒ळ॒न् व॒सुः सु॒ऽम॒
नाः ब॒भूव॑ ॥८॥ ए॒ता॒नि भ॒द्रा क॒ल॒श॒ क्रि॒या॒म॒ कु॒रु॒श्च॒व॒ण द॒द॒तः
म॒घा॒नि दानः॑ इ॒त् वः म॒घऽवा॒नः सः अ॒स्तु अ॒यं च॒ सोमः॑ ह॒दि यं
वि॒भ॒र्मि ॥९॥ ३० ॥ ७ ॥

॥३३॥ प्र॒मा॒ यु॒यु॒जे प्र॒ऽयु॒जः ज॒ना॒नां व॒हा मि॒स् प॒ष॒णं अ॒न्त॒रेण॑
वि॒श्वे दे॒वा॒सः अ॒ध॒मां अ॒र॒क्षन् दुः॒ऽशा॒सुः आ अ॒गात् इ॒ति घोषः॑
आसी॒त् ॥१॥ सं मा॒ त॒प॒न्ति अ॒भितः॑ स॒प॒त्नीःऽइ॒व प॒र्श॒वः नि॒बा॒
ध॒ते अ॒म॒तिः न॒म॒तां ज॒सुः वे॒न वे॒वी॒य॒ते म॒तिः ॥२॥ मू॒षः न शि॒श्ना
वि॒अ॒द॒न्ति मा॒ आऽअ॒धः स्तो॒तारं॑ ते श॒तऽऽ॒क्र॒तो॒ स॒कृ॒त् सु॒नः म॒घ॒
ऽव॒न् इ॒न्द्र॒मृ॒ळ॒य॒अ॒ध॒पि॒ताऽइ॒व नः॑ भ॒व ॥३॥ कु॒रु॒श्च॒व॒णं अ॒वृ॒णि
राजा॒नं चा॒स॒द॒स्य॒वं मं॒हि॒ष्ठं वा॒घ॒तां ऋ॒षिः ॥४॥ य॒स्य मा॒ ह॒रि॒तः
रथे॑ ति॒स्रः व॒ह॒न्ति सा॒धुऽया स्त॒वै स॒ह॒सं॒ऽद॒क्षिणे॑ ॥५॥ १॥ य॒स्य प्र॒
ऽस्वा॒द॒सः गि॒रः उ॒प॒म॒ऽश्र॒व॒सः पि॒तुः क्षे॒चं न॒ र॒णं ऊ॒चु॒र्वे ॥६॥ अ॒धि
पु॒त्र उ॒प॒म॒ऽश्र॒वः न॒पा॒त् मि॒त्रऽअ॒ति॒थेः इ॒हि पि॒तुः ते अ॒स्मि व॒दि॒
ता ॥७॥ य॒त् ई॒शी॒य अ॒मृ॒ता॒नां उ॒त वा॒ म॒र्या॒नां जी॒वै॒त् इ॒त् म॒घ॒
ऽवा॒म॒म ॥८॥ न॒दे॒वा॒नां अ॒ति॒व्र॒तं श॒तऽआ॒त्मा च॒न जी॒व॒ति॒ तथा
यु॒जा वि॒वृ॒ते ॥९॥ २ ॥

॥३४॥ प्र॒वे॒पाः मा॒ बृ॒ह॒तः मा॒द॒य॒न्ति प्र॒वा॒तेऽजाः॑ इ॒रि॒णे व॒र्वै-

तानाः सोमस्यऽइव मौजऽवतस्य भक्षः विऽभीदकः जागृविः
 मर्ह्यं अच्छान् ॥१॥ न मा मिमेथ न जिहीठे एषा शिवा सखि-
 ऽभ्यः उत मर्ह्यं आसीत् अक्षस्य अहं एकऽपरस्य हेतोः अन्नुऽवतां
 अपं जायां अरोधं ॥२॥ द्वेष्टि श्वश्रूः अपं जाया रुणद्धि न नाथितः
 विंदते मर्हितारं अश्वस्यऽइव जरतः वस्यस्य न अहं विंदामि कि-
 तवस्य भोगं ॥३॥ अन्ये जायां परि मृशंति अस्य यस्य अगृधत्
 वेदने वाजी अक्षः पिता माता भ्रातरः एनं आहुः न जानीमः न-
 यत बद्धं एतं ॥४॥ यत् आऽदीध्ये न द्विषाणि एभिः परायतऽभ्यः
 अवं हीये सखिभ्यः निऽउप्राः च बभ्रवः वाचं अक्रत एमि इत्
 एषां निऽकृतं जारिणीऽइव ॥५॥३॥ सभां एति कितवः पृच्छ-
 मानः जेषामि इति तन्वां श्रुजानः अक्षासः अस्य वि तिरंति
 कामं प्रतिऽदीवै दधतः आ कृतानि ॥६॥ अक्षासः इत् अंकुशिनः
 निऽतोदिनः निऽकृत्वानः तपनाः तापयिष्णवः कुमारऽदंष्ट्राः
 जयतः पुनःऽहनः मध्वां संऽपृक्ताः कितवस्य बर्हणा ॥७॥ चिऽपं-
 चाशः क्रीळति घातः एषां देवऽइव सविता सत्यऽधर्मा उयस्य
 चित् मन्यवे न नमंते राजा चित् एभ्यः नमः इत् कृणोति ॥८॥
 नीचा वर्तते उपरि स्फुरंति अहस्तासः हस्तऽवंतं सहंते दिव्याः
 अंगाराः इरिणे निऽउप्राः शीताः संतः हृदयं निः दहंति ॥९॥ जाया
 तथ्यते कितवस्य हीना माता पुत्रस्य चरतः कं स्वित् चृणुऽवा
 विभ्यत् धनं इच्छमानः अन्येषां अस्तं उपनक्तं एति ॥१०॥४॥ स्त्रियं
 दृष्ट्वाय कितवं तताप अन्येषां जायां सुऽकृतं च योनिं पूर्वाह्णे
 अश्वान युयुजे हि बभ्रून सः अग्नेः अर्ते वृषलः पपाद ॥११॥ यः वः
 सेनाऽनीः महत् गणस्य राजा घातस्य प्रथमः बभूव तस्मै कृणो-
 मि न धना रुणध्मि दश अहं प्राचीः तत् चतुतं वदामि ॥१२॥ अक्षैः

मा दीव्यः कृषिं इत कृषस्व वित्रे रमस्व बहु मन्यमानः तत्र गावः
 कितव तत्र जाया तत् मे वि चष्टे सविता अयं अर्यः ॥ १३ ॥ मित्रं
 कृणुध्वं खलु मृळत नः मा नः घोरेण चरत अभि घृणु नि वः नु
 मन्युः विशतां अरातिः अन्यः बभूणां प्रऽसिती नु अस्तु ॥ १४ ॥ ५ ॥

॥ ३५ ॥ अबुधं ऊं त्ये इन्द्रऽवतः अग्रयः ज्योतिः भरतीः उषसः
 विऽउष्टिषु मही द्यावा पृथिवी चेततां अपः अद्य देवानां अवः
 आवृणीमहे ॥ १ ॥ दिवः पृथिव्योः अवः आवृणीमहे मातृ न सिं धून
 पर्वतान शर्यणाऽवतः अनागाऽत्वं सूर्य उषसं ईमहे भद्रं सोमः
 सुवानः अद्य कृणोतु नः ॥ २ ॥ द्यावानः अद्य पृथिवी अनागसः
 मही चायेतां सुविताय मातरा उषाः उच्छंतीं अप बाधतां अघं
 स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ३ ॥ इयं नः उसा प्रथमा सुऽदेव्यं
 रेवत् सनिऽभ्यः रेवतीं वि उच्छतु आरे मन्युं दुःऽविदत्रस्य धीमहि
 स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ४ ॥ प्र याः सिस्रते सूर्यस्य रश्मि-
 ऽभिः ज्योतिः भरतीः उषसः विऽउष्टिषु भद्राः नः अद्य अवसे वि
 उच्छत स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ५ ॥ ६ ॥ अनमीवाः उषसः
 आ चरंतु नः उत अग्रयः जिहतां ज्योतिषा बृहत अयुक्षातां अ-
 श्विना तूतं जि रथं स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ६ ॥ अष्टं नः अद्य
 सवितः वरेण्यं भागं आ सुवसः हि रत्नऽधाः असि रायः जनित्री
 धिषणा उप ब्रुवे स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ७ ॥ पिपर्तु मा
 तत् ऋतस्य प्रऽवाचनं देवानां यत् मनुष्याः अमन्महि विश्वाः
 इत उसाः स्पट उत एति सूर्यः स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे
 ॥ ८ ॥ अद्वेषः अद्य बर्हिषः स्तरीमणि यावणां योगे मन्मनः साधे
 ईमहे आदित्यानां शर्मणि स्थाः भुरण्यसि स्वस्ति अग्निं संऽइ-

अ० ७. अ० ८. व० १०.] ॥ २९२ ॥ [म० १०. अ० ३. सू० ३६.]

धानं ईमहे ॥ ९॥ आ नः बर्हिः सधुऽमादे बृहत् दिवि देवान ईळे
सादय सप्त होतृन् इद्रं मित्रं वरुणं सातये भगं स्वस्ति अग्निं
संऽइधानं ईमहे ॥ १०॥ ७॥ ते आदित्याः आ गत सर्वतातये वृधे नः
यज्ञं अवत सऽजोषसः बृहस्पतिं पूषणं अश्विनां भगं स्वस्ति
अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ११॥ तत् नः देवाः यच्छत सुऽप्रवाचनं
छर्दिः आदित्याः सुऽभरं नृऽपाय्यं पश्वे तोकाय तनयाय जीवसे
स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ १२॥ विश्वे अद्य मरुतः विश्वे ऊती
विश्वे भवन्तु अग्नयः संऽइद्धाः विश्वे नः देवाः अवसा आ गमन्तु
विश्वं अस्तु द्रविणं वाजः अस्मे ॥ १३॥ यं देवासः अवथ वाज-
ऽसाती यं चायध्वे यं पिपृथ अति अंहः यः वः गोऽपीथे न भयस्य
वेदं ते स्याम देवऽवीतये तुरासः ॥ १४॥ ८॥

॥ ३६॥ उषसानक्ता बृहती सुऽपेशंसा द्यावाक्षामा वरुणः
मित्रः अर्यमा इद्रं हुवे मरुतः पर्वतान अपः आदित्यान द्यावापृ-
थिवी अपः स्वः ॥ १॥ द्यौः च नः पृथिवी च प्रऽचेतसा ऋतऽव-
री० रक्षतां अंहसः रिषः मा दुऽविदवा निऽऽति नः ईशत तत्
देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥ २॥ विश्वस्मात् नः अदितिः पातु
अंहसः माता मित्रस्य वरुणस्य रेवतः स्वऽवत् ज्योतिः अवृकं
नशीमहि तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥ ३॥ यावा वदन अपं
रक्षांसि सेधतु दुऽस्वप्न्यं निऽऽति विश्वं अचिणं आदित्यं शर्म
मरुतां अशीमहि तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥ ४॥ आ इद्रं
बर्हिः सीदतु पिन्वतां इळां बृहस्पतिः सामऽभिः ऋक् अवर्चतु
सुऽप्रकेतं जीवसे मन्मधीमहि तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे
॥ ५॥ ९॥ दिविऽस्पृशं यज्ञं असाकं अश्विना जीरऽअध्वरं कृणुतं

मुञ्चं इष्टये प्राचीनं ऽरश्मिं आऽहुतं घृतेन तत् देवानां अक्वः अद्य
 वृणीमहे ॥ ६ ॥ उपहूये सुऽहवँ मारुतं गुणं पावकं चृष्ट्वं सख्याय
 शंऽभुवँ रायः पोषं सौश्रवसाय धीमहि तत् देवानां अक्वः अद्य
 वृणीमहे ॥ ७ ॥ अपां परं जीवऽधन्यं भरामहे देवऽअव्यं सुऽहवँ
 अध्वरऽश्रियं सुऽरश्मिं सोमं इन्द्रियं यमीमहि तत् देवानां अक्वः
 अद्य वृणीमहे ॥ ८ ॥ सनेमं तत् सुऽसनितां सनित्वं ऽभिः वयं जी-
 वाः जीवऽपुत्राः अनागसः ब्रह्मऽद्विषः विष्वक् एनः भरेत तत्
 देवानां अक्वः अद्य वृणीमहे ॥ ९ ॥ ये स्य मनोः यज्ञियाः ते शृणो-
 तन यत् वः देवाः ईमहे तत् ददातन जैत्रं क्रतुं रयिमत् वीरऽवत्
 यशः तत् देवानां अक्वः अद्य वृणीमहे ॥ १० ॥ १० ॥ महत् अद्य महतां
 आ वृणीमहे अक्वः देवानां बृहतां अनर्वणां यथा वसु वीरऽजातं
 नशामहे तत् देवानां अक्वः अद्य वृणीमहे ॥ ११ ॥ महः अग्नेः संऽइ-
 धानस्य शर्मणि अनागाः मित्रे वरुणे स्वस्तये श्रेष्ठे स्याम सवितुः
 सर्वांमनि तत् देवानां अक्वः अद्य वृणीमहे ॥ १२ ॥ ये सवितुः सत्य-
 ऽसंवस्य विश्वे मित्रस्य व्रते वरुणस्य देवाः ते सौभगं वीरऽवत्
 गोऽमत् अन्नः दधातन द्रविणं चित्रं अस्मे ॥ १३ ॥ सविता पश्चा-
 तात् सविता पुरस्तात् सविता उत्तरात्तात् सविता अधरात्तात्
 सविता नः सुवतु सर्वऽतांति सविता नः रासतां दीर्घ आयुः
 ॥ १४ ॥ ११ ॥

॥ ३७ ॥ नमः मित्रस्य वरुणस्य चक्षसे महः देवाय तत् ऋतं
 सपर्यत दूरेऽदृशे देवऽजाताय केतवे दिवः पुत्राय सूर्याय शंसत
 ॥ १ ॥ सा मा सत्यऽउक्तिः परि पातु विश्वतः द्यावा च यत्र ततनन
 अहानि च विश्वं अन्यत् नि विशते यत् एजति विश्वाहा आपः

विश्वाहा उत एति सूर्यः ॥२॥ न ते अदेवः प्रऽदिवः नि वासते यत्
 एत श्रेभिः पतरैः रथर्यसि प्राचीनं अन्यत् अनु वर्तते रजः उत अ-
 न्येन ज्योतिषा यासि सूर्य ॥३॥ येन सूर्य ज्योतिषा बाधसे तमः
 जगत् च विश्वं उतऽइयषिं भानुना तेन अस्मत् विश्वां अनिरां
 अनाहुतिं अप अमीवां अप दुऽस्वप्यं सुव ॥४॥ विश्वस्य हि प्र-
 ऽइषितः रक्षसि वतं अहेळयन् उतऽचरसि स्वधाः अनु यत् अद्य
 त्वा सूर्य उपऽब्रवामहै तं नः देवाः अनु मंसीरत क्रतुं ॥५॥ तं नः
 द्यावा पृथिवी तत नः आपः इंद्रः शृण्वंतु मरुतः हवै वचः मा शूने
 भूम सूर्यस्य संऽदृशि भद्रं जीवतः जरुणां अशीमहि ॥६॥ १२॥ वि-
 श्वाहा त्वा सुऽमनसः सुऽचक्षसः प्रजाऽवतः अनमीवाः अना-
 गसः उतऽयंतं त्वा मित्रऽमहः दिवेऽदिवे ज्योक् जीवाः प्रति
 पश्येम सूर्य ॥७॥ महि ज्योतिः बिभ्रंतं त्वा विऽचक्षुण भास्वंतं
 चक्षुषेऽचक्षुषे मयः आऽरोहंतं बृहतः पाजंसः परि वयं जीवाः
 प्रति पश्येम सूर्य ॥८॥ यस्य ते विश्वा भुवनानि केतुनां प्र च ईरते
 नि च विशते अक्षुऽभिः अनागाऽत्वेन हरिऽकेश सूर्य अह्राऽअ-
 ह्रा नः वस्यसाऽवस्यसा उत इहि ॥९॥ शं नः भव चक्षसा शं नः
 अह्रा शं भानुनां शं हिमा शं घृणेन यथा शं अध्वन् शं असत दु-
 रोणे तत् सूर्य द्रविणं धेहि चित्रं ॥१०॥ अस्माकं देवाः उभयां य
 जन्मने शर्म यच्छत द्विऽपदे चतुऽपदे अदत् पिबत ऊर्जयमानं
 आशितं तत् असे शं योः अरपः दधातन ॥११॥ यत् वः देवाः च-
 कृम जिह्वा गुरुमनसः वा प्रऽयुती देवऽहेळनं अरावा यः नः
 अभि दुच्छुनऽयते तस्मिन् तत् एनः वसवः नि धेतन ॥१२॥ १३॥

॥३८॥ अस्मिन् नः इंद्र पृत्सुतौ यशस्वति शिमीऽवति क्रंदसि

प्रअवसातये यच्च गोऽसांता धृषितेषु खादिषु विष्वक् पतति
 दिद्यवः नृऽसह्ये ॥ १ ॥ सः नः स्नुऽमंतं सदने वि ऊर्णुहि गोऽअर्णसं
 रयिं इंद्र अवाय्यं स्याम ते जयतः शक्रमेदिनः यथा वयं उश्मसि
 तत् वसो कृधि ॥ २ ॥ यः नः दासः आर्यैः वा पुरुऽस्तुत अदेवः इंद्र
 युधये चिकेतति अस्माभिः ते सुऽसहाः संतु शचवः त्वया वयं तान्
 वनुयाम संऽगमे ॥ ३ ॥ यः दभ्रेभिः हव्यः यः च भूरिऽभिः यः अभीके
 वरिवऽवित नृऽसह्ये तं विऽखादे सस्त्रिं अद्य श्रुतं नरं अर्वाचं
 इंद्रं अवसे करामहे ॥ ४ ॥ स्वऽवृजं हित्वा अहं इंद्र शुश्रव अननुऽदं
 वृषभ रभऽचोदनं प्रमुंचस्व परि कुत्सात इह आगहि किं कुं त्वा-
 ऽवान् मुष्कयोः बड्डः आसते ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥ ३९ ॥ यः वां परिऽज्मा सुऽवृत अश्विना रथः दोषां उषसः ह-
 व्यः हविष्मता शश्वतऽतमासः तं कुं वां इदं वयं पितुः न नाम
 सुऽहव हवामहे ॥ १ ॥ चोदयतं सूनृताः पिन्वंतं धियः उत् पुरंऽधीः
 ईरयतं तत् उश्मसि यशसं भागं कृणुतं नः अश्विना सोमं न चाहं
 मघवतऽसुनः कृतं ॥ २ ॥ अमाऽजुरः चित्त भवथः युवं भगः अना-
 शोः चित्त अवितारा अपमस्य चित्त अंधस्य चित्त नासत्या कृ-
 शस्य चित्त युवां इत् आहुः भिषजां रूतस्य चित्त ॥ ३ ॥ युवं च्यवानं
 सनयं यथा रथं पुनः युवानं चरथाय तस्म्युः निः तौग्यं ऊह्युः
 अतऽभ्यः परि विश्वा इत् ता वां सर्वनेषु प्रऽवाच्या ॥ ४ ॥ पुराणा
 वां वीर्यौ प्रब्रव जनै अथौ ह आसथुः भिषजां मयऽभुवा ता वां
 नु नयौ अवसे करामहे अयं नासत्या शत अरिः यथा दधत्
 ॥ ५ ॥ १५ ॥ इयं वां अहे शृणुतं मे अश्विना पुत्रायऽइव पितरा मह्यं
 शिस्तुतं अनापिः अज्ञाः असजात्या अमतिः पुरा तस्याः अ-

भिऽशस्तेऽवस्मृतं ॥ ६ ॥ युवं रथेन विऽमदायं शुंध्युवं निऽह्युः
 पुरुऽमिचस्य योषणां युवं हवै वधिऽमत्याः अगच्छतं युवं सुऽसु-
 त्तिं चक्रथुः पुरऽधये ॥ ७ ॥ युवं विप्रस्य जराणां उपऽईयुषः पुनः
 कलेः अकृणुतं युवं वयः युवं वंदनं ऋश्यऽदात्तं उत ऊपथुः युवं
 सद्यः विशपला एतवे कृथः ॥ ८ ॥ युवं हरेभं वृषणा गुहा हितं उत ऐ-
 रयतं ममऽवासं अश्विना युवं ऋवीसं उत तप्तं अचये ओमन-
 ऽवंतं चक्रथुः सप्तऽवधये ॥ ९ ॥ युवं श्वेतं पेदेवं अश्विना अश्वं नव-
 ऽभिः वाजैः नवती च वाजिनं चकृत्यं ददथुः द्रवयतऽसखं भगं न
 नृऽभ्यः हव्यं मयः ऽभुर्व ॥ १० ॥ १६ ॥ न तं राजानौ अदिते कुतः च न न
 अंहः अश्रोति दुऽइतं न किं भयं यं अश्विना सुऽहवा रुद्रऽवर्तनी०
 पुरऽरथं कृणुथः पत्न्या सह ॥ ११ ॥ आ तेन यातं मनसः जवीयसा
 रथं यं वां ऋभवः चक्रुः अश्विना यस्य योगे दुहिता जायते दिवः
 उभे अहनी सुऽदिने० विवस्वतः ॥ १२ ॥ ता वर्तिः यातं जयुषां
 वि पर्वतं अपिन्वतं शयवे धेनुं अश्विना वृकस्य चित् वर्तिकां
 अंतः आस्यात् युवं शचीभिः यसितां अमुंचतं ॥ १३ ॥ एतं वां
 स्तोमं अश्विनौ अकर्म अतस्त्राम भृगवः न रथं नि अमृक्षाम यो-
 षणां न मयै नित्यं न सूनुं तनयं दधानाः ॥ १४ ॥ १७ ॥

॥ ४० ॥ रथं यातं कुहं कः ह वां नरा प्रति ह्युऽमंतं सुवितायं भूष-
 ति प्रातः ऽयावानं विऽभ्वं विशेऽविशे वस्तोऽवस्तोः वहमानं
 धिया शमि ॥ १ ॥ कुहं स्विता दोषा कुहं वस्तोः अश्विना कुहं अभि-
 ऽपित्वं करतः कुहं ऊषतुः कः वां श्युऽचा विधवाऽइव देवरं मयै
 न योषां कृणुते सधऽस्थे आ ॥ २ ॥ प्रातः जरेथे जराणां इव कापया
 वस्तोऽवस्तोः यजता गच्छथः गृहं कस्य ध्वसा भवथः कस्य वा

नरा राजपुत्राऽइव सर्वना अवं गच्छथः ॥३॥ युवां मृगाऽइव
 वारणा मृगण्यवः दोषा वस्तोः हविषा नि ह्यामहे युवं होवां
 ऋतुऽथा जुहते नरा इषं जनाय वहथः शुभः पती ॥४॥ युवां ह
 घोषा परिअश्विना यती राज्ञः ऊचे दुहिता पृच्छे वां नरा भूतं मे
 अहे उत भूतं अक्तवे अश्वऽवते रथिने शक्तं अवैते ॥५॥ १८॥ युवं
 कवी स्थः परिअश्विना रथं विशं नकुत्सः जरितुः नशायथः युवोः
 ह मक्षा परिअश्विना मधु आसा भरत निऽकृतं न योषणा ॥६॥
 युवं ह भुज्युं युवं अश्विना वशं युवं शिंजारं उशनां उप आरथुः यु-
 वोः ररावा परि सख्यं आसते युवोः अहं अवसा मुक्कं आ चके ॥७॥
 युवं ह कृशं युवं अश्विना शयुं युवं विधंतं विधवां उरुष्यथः युवं
 सनिऽभ्यः स्तनयंतं अश्विना अपं व्रजं ऊर्णथः सप्रऽआस्यं ॥८॥ ज-
 निष्ट योषा पतयंत कनीनकः वि च अरुहन वीरुधः दंसनाः अनु
 आ अस्मैरीयते निवनाऽइव सिंधवः अस्मै अहे भवति तत् पति-
 ऽत्वनं ॥९॥ जीवं रुदंति विमयंते अध्वरे दीर्घा अनु प्रऽसितिं दीधि-
 युः नरः वामं पितृऽभ्यः ये इदं संऽएरि मयः पतिऽभ्यः जनयः परि-
 ऽस्वजे ॥१०॥ १९॥ न तस्य विद्म तत् ऊं सुप्र वो चत युवां ह यत् युव-
 त्याः क्षेति योनिषु प्रियऽउस्रियस्य वृषभस्य रेतिनः गृहं गमेम
 अश्विना तत् उशमसि ॥११॥ आ वां अग्न सुऽमतिः वाजिनी-
 ऽवसू० नि अश्विना हतऽसु कामाः अयंसत् अभूतं गोपा मिथुना
 शुभः पती प्रियाः अर्यम्णः दुर्यान् अशीमहि ॥१२॥ तामंदसाना
 मनुषः दुरोणे आ धत्तं रयिं सहऽवीरं वचस्यवे कृतं तीर्थं सुऽप्र-
 पानं शुभः पती स्थाणुं पथेऽस्थां अपं दुऽमतिं हतं ॥१३॥ कस्वित
 अद्य कतमासु अश्विना विक्षु दसा मादयेते शुभः पती कः ई नि
 येमे कतमस्य जग्मतुः विप्रस्य वा यजमानस्य वा गृहं ॥१४॥ २०॥

॥४१॥ स॒मा॒नं कुं॑ त्यं पु॒रु॒ऽहू॒तं उ॒क्थ्यं॑ रथं चि॒ऽच॒क्रं स॒र्वना॑ गनि॒-
 ग॒मतं॑ परि॒ऽज्मानं॑ वि॒द॒थ्यं सु॒वृ॒क्तिऽभिः॑ व॒यं वि॒ऽउ॒द्यौ उ॒षसः॑ ह॒-
 वा॒म॒हे ॥१॥ प्रा॒तः॒ऽयु॒जं ना॒स॒त्या अ॒धि ति॒ष्ठथः॑ प्रा॒तः॒ऽया॒वानं॑
 म॒धु॒ऽवा॒हनं॑ रथं वि॒शः येन॑ गच्छ॒थः यज्ज्वरीः॑ न॒रा की॒रेः चि॒त् य॒ज्ञं
 हो॒तुं॒ऽम॒तं अ॒श्विना॑ ॥२॥ अ॒ध्व॒र्यु॒ वा म॒धु॒ऽपा॒णिं सु॒ऽह॒स्यं अ॒ग्नि॒धं
 वा धृ॒तऽद॒क्षं द॒म॒न॒सं वि॒प्र॒स्य वा॒ यत् स॒र्वना॑ नि गच्छ॒थः अ॒तः आ
 या॒तं म॒धु॒ऽपे॒यं अ॒श्विना॑ ॥ ३ ॥ २१ ॥

॥४२॥ अ॒स्ताऽऽ॒इव॑ सु॒प्र॒ऽत॒रं ला॒यं अ॒स्य॑ न भूष॒नऽइ॒व प्र॑ भ॒र
 स्तोमं॑ अ॒सौ वा॒चा वि॒प्राः त॒रत॑ वाचं अ॒र्यः नि॒र॒म॒य॒ज॒रि॒तः सोमे॑
 इ॒न्द्रं ॥१॥ दो॒हेन॑ गां उ॒प शि॒क्षू स॒खायं॑ प्र बो॒धय॑ ज॒रि॒तः जा॒रं इ॒न्द्रं
 को॒शं न पू॒र्णं वसु॑ना नि॒ऽच॒ष्टं आ॒च्य व॒यं म॒घऽदे॒याय॑ शू॒रं ॥२॥ किं
 अंग॑ त्वा म॒घऽव॒न॒भो॒जं आ॒हुः शि॒शी॒हि मा॒ शि॒श॒यं त्वा शृ॒णो॒मि
 अ॒प्र॒स्व॒ती म॒म॒धीः अ॒स्तु श॒क्र व॒सु॒ऽवि॒दं भ॒गं इ॒न्द्र आ॒भ॒र॒नः ॥३॥
 त्वां ज॒नाः म॒म॒ऽस॒त्ये॒षु इ॒न्द्र सं॒ऽत॒स्था॒नाः वि॒हृ॒य॒ते सं॒ऽइ॒के अ॒चं
 यु॒जं कृ॒णु॒ते यः ह॒वि॒ष्मा॒नं न अ॒मु॒न्व॒ता स॒ख्यं व॒ष्टि शू॒रः ॥४॥ ध॒नं
 न स्य॑ द्रं बहु॒लं यः अ॒सौ ती॒व्रा॒न सो॒मा॒न आ॒ऽसु॒नो॒ति प्र॒य॒स्वा॒न
 त॒सै॒ श॒नू॒न सु॒ऽतु॒का॒न प्रा॒तः अ॒हः नि॒सु॒ऽअ॒ष्टा॒न यु॒वति॑ हंति वृ॒चं
 ॥५॥ २२॥ य॒स्मिन् व॒यं द॒धि॒म॒ शंसं॑ इ॒न्द्रै॒ यः शि॒श्रा॒य म॒घऽवा॑ का॒मं
 अ॒से आ॒रा॒त् चि॒त् स॒न॒भ॒य॒तां अ॒स्य श॒त्रुः नि॒ अ॒सौ द्यु॒म्ना ज॒न्या
 न॒म॒तां ॥६॥ आ॒रा॒त् श॒त्रुं अ॒प॒ बा॒ध॒स्व दूरं॑ उ॒यः यः श॒नूः पु॒रु॒ऽहू॒त
 तेन॑ अ॒से धे॒हि य॒वऽम॒त् गो॒ऽम॒त् इ॒न्द्र कृ॒धि धि॒यं ज॒रि॒चे वा॒जं
 ऽर॒त्नां ॥७॥ प्र॒यं अ॒तः वृ॒षऽस॒वा॒सः अ॒ग्म॒न॒ ती॒व्राः सो॒माः बहु॒ल॒-
 ऽअ॒ता॒सः इ॒न्द्रं न अ॒हं दा॒मा॒नं म॒घऽवा॑ नि॒यं॒ स॒त् नि॒मु॒न्व॒ते व॒ह॒ति

भूरि वामं ॥ ८ ॥ उत प्रहा अतिदीव्यं जयाति कृतं यत् श्वघ्नी
 विचिनोति काले यः देवः कामः न धनां रुणद्धि सं इत तं राया
 सृजति स्वधाऽवान् ॥ ९ ॥ गोभिः तरेम अमंति दुः एवा यवेन क्षुधं
 पुरुहूत विश्वा वयं राजऽभिः प्रथमाः धनानि अस्माकेन वृज-
 नेन जयेम ॥ १० ॥ बृहस्पतिः नः परि पातु पश्चात् उत उतऽतर-
 स्मात् अधरात् अधऽयोः इंद्रः पुरस्तात् उत मध्यतः नः सखा
 सखिऽभ्यः वरिवः कृणोतु ॥ ११ ॥ २३ ॥ ३ ॥

॥ ४३ ॥ अञ्छ मे इंद्रं मतयः स्वऽविदः सघ्नीचीः विश्वाः उशतीः
 अनूषत परि स्वजंते जनयः यथा पतिं मयै न शृणुं मघऽवानं
 ऊतये ॥ १ ॥ न घ त्वद्रिक् अप वेति मे मनः त्वे इत कामं पुरुहूत
 शिश्रय राजाऽइव दस् नि सदः अधि बर्हिषि अस्मिन् सु सोमै
 अवऽपानं अस्तु ते ॥ २ ॥ विष्णु वृत् इंद्रः अमंते उत क्षुधः सः इत
 रायः मघऽवा वस्वः ईशते तस्य इत् इमे प्रवणे सप्त सिधवः वयः
 वर्धति वृषभस्य शुष्मिणः ॥ ३ ॥ वयः न वृक्षं सुऽपलाशं आ असदन्
 सोमासः इंद्रं मंदिनः चमूऽसदः प्र एषां अनीकं शवंसाद विद्युतत्
 विदत् स्वः मनवे ज्योतिः आर्यै ॥ ४ ॥ कृतं न श्वघ्नी विचिनोति
 देवने संऽवर्गं यत् मघऽवा सूर्यं जयत् न तत् ते अन्यः अनु वीर्यं
 शकत न पुराणः मघऽवन न उत नूतनः ॥ ५ ॥ २४ ॥ विशं विशं मघ-
 ऽवा परि अशायत् जनानां धेनाः अवऽचाकशत् वृषा यस्य अहं
 शक्रः सवनेषु रायति सः तीव्रिः सोमैः सहते पृतन्यतः ॥ ६ ॥ आपः
 न सिंधुं अभि यत् संऽअक्षरन् सोमासः इंद्रं कुल्याऽइव हूदं वर्ध-
 ति विप्राः महः अस्य सदने यवं न वृष्टिः दिव्येन दानुना ॥ ७ ॥ वृषा
 न क्रुद्धः पतयत् रजऽसु आ यः अर्येऽपत्नीः अकृणोत् इमाः अपः

सःसुन्वते मघऽवा जीरऽदानवे अविंदत ज्योतिः मनवेह विष्मते
॥८॥ उत जायतां परऽशुः ज्योतिषा सह भूयाः ऋतस्य सुऽदुघा पु-
राणऽवत् वि रोचतां अरुषः भानुना शुचिः स्वः न शुक्रं शुशु-
चीत सतऽपतिः ॥९॥ गोभिः तरेम अमतिं दुऽएवा यवेन क्षुधं
पुरुऽहूत विश्वा वयं राजऽभिः प्रथमाः धनानि अस्माकेन वृज-
नैन जयेम ॥१०॥ बृहस्पतिः नः परिपातु पश्चात् उत उतऽतरस्मात्
अधरात् अघऽयोः इंद्रः पुरस्तात् उत मध्यतः नः सखा सखिऽभ्यः
वरिवः कृणोतु ॥ ११ ॥ २५ ॥

॥४४॥ आ यातु इंद्रः स्वऽपतिः मदाय यः धर्मेणा तूतु जानः तु-
विष्मान् प्रऽत्वक्षाणः अति विश्वा सहांसि अपरेण महता वृ-
ष्येन ॥१॥ सुऽस्थामारथः सुऽयमा हरीं ते मिम्यक्ष वज्रः नृऽपते
गभस्तौ शीर्भं राजन् सुऽपथा आ याहि अर्वाङ् वधो म ते पपुषः
वृष्ण्यानि ॥२॥ आ इंद्रऽवाहः नृऽपतिं वज्रऽबाहुं उयं उयासः
तविषासः एनं प्रऽत्वक्षसं वृषभं सत्यऽशुषं आ ई अस्सऽचा
सधऽमादः वहंतु ॥३॥ एव पतिं द्रोणऽसाचं सऽचेतसं ऊर्जः स्कभं
धरुणै आ वृषऽयसे ओजः कृष्व सं गृभाय त्वे अपि असः यथा
केऽनिपानां इनः वृधे ॥४॥ गमन अस्मे वसूनि आ हि शंसिषं सु-
ऽआशिषं भर आ याहि सोमिनः त्वं ईशिषे सः अस्मिन् आ सत्ति
वर्हिषि अनाधृया तव पात्राणि धर्मेणा ॥५॥ २६ ॥ पृथक् प्र आ-
यन् प्रथमाः देवऽहूतयः अकृण्वत अवस्यानि दुस्तरा न ये शेकुः
यज्ञियां नावं आऽरुह ईमा एव ते नि अविशंत केपयः ॥६॥ एव
एव अपाक् अपरे संतु दुऽध्यः अश्वाः येषां दुऽयुजः आऽयुयुजे
इत्या ये प्राक् उपरे संति दावने पुरुणि यत्र व्युनानि भोजना

॥ ७ ॥ गिरीन् अजान् रेजमानान् अधारयत् द्यौः क्रंदत् अंतरि-
 क्षाणि कोपयत् संऽईचीने० धिषणे० वि स्क्रभायति वृष्णः पीत्वा
 मदै उक्थानि शंसति ॥ ८ ॥ इमं विभर्मि सुऽकृतं ते अकुशं येन आ-
 ऽरुजासि मघऽवन् शफऽआरुजः अस्मिन् सु ते सर्वने अस्तु
 ओक्थं सुते इष्टौ मघऽवन् बोधि आऽभगः ॥ ९ ॥ गोभिः तरेम अ-
 मर्तिं दुऽएवा यवेन सुधं पुरुऽहूत विश्वा वयं राजऽभिः प्रथमाः
 धनानि अस्माकैन वृजनेन जयेम ॥ १० ॥ बृहस्पतिः नः परि पातु
 पश्चात् उत उतऽतरसात् अधरात् अघऽयोः इंद्रः पुरस्तात् उत
 मध्यतः नः सखां सखिऽभ्यः वरिवः कृणोतु ॥ ११ ॥ २७ ॥

॥ ४५ ॥ दिवः परि प्रथमं जज्ञे अग्निः अस्मत् द्वितीयं परि जात-
 ऽवैदाः तृतीयं अपऽसु नृऽमनाः अजसं इंधानः एनं जरते सु-
 ऽआधीः ॥ १ ॥ विद्य ते अग्ने चेधा च याणि विद्य ते धामं विऽभृता
 पुरुऽचा विद्य ते नामं परमं गुहा यत् विद्य तं उत्सं यतः आऽज-
 गंथं ॥ २ ॥ समुद्रे त्वा नृऽमनाः अपऽसु अंतः नृऽचक्षाः ईधे दिवः
 अग्ने ऊधन् तृतीये त्वा रजसि तस्थिऽवांसं अपां उपऽस्थे महि-
 षाः अवर्धन् ॥ ३ ॥ अक्रंदत् अग्निः स्तनयनऽइव द्यौः क्षाम ररिहत
 वीरुधः संऽअंजन सद्यः जज्ञानः वि हि ई इह्यः अख्यत् आ रोदसी
 भानुना भाति अंतः ॥ ४ ॥ श्रीणां उतऽआरः धरुणः रयीणां मनी-
 षाणां प्रऽअपैणः सोमऽगोपाः वसुः सूनुः सहस्रः अपऽसुराजा वि
 भाति अग्रे उषसा इंधानः ॥ ५ ॥ विश्वस्य केतुः भुवनस्य गर्भः आ रो-
 दसी अपृणात् जायमानः वीरुं चित् अद्रि अभिनत् पराऽयन्
 जनाः यत् अग्निं अयजंत पंच ॥ ६ ॥ २८ ॥ उश्निक् पावकः अरतिः
 सुऽमेधाः मर्तेषु अग्निः अमृतः नि धायि इयति धूमं अरुषं भरि-

अ० ७. अ० ८. व० २९.] ॥ ३०२ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ४५.

भ॒त् उ॒त् श्रु॒क्ते॒र्णं शो॒चि॒षां द्यां॑ इ॒नं क्ष॒न ॥ ७ ॥ ह॒शा॒नः रु॒क्मः उ॒र्वि॒या
वि अ॒द्यौ॒त् दुः॒ऽम॒र्षं आ॒युः श्रि॒ये रु॒चा॒नः अ॒ग्निः अ॒मृतः॑ अ॒भ॒व॒त्
व॒यः॒ऽभिः य॒त् ए॒नं द्यौः॑ ज॒नय॑त् सु॒रेताः॑ ॥ ८ ॥ यः ते अ॒द्य कृ॑ण॒वन्त
भ॒द्र॒ऽशो॒चे अ॒पू॒षं दे॒व घृ॒त॒ऽव॑न्तं अ॒ग्ने प्र॑त॒नय॑ प्र॒ऽतरं॑ व॒स्यः अ॒च्छ
अ॒भि॒मु॒खं दे॒व॒ऽभ॒क्तं य॒वि॒ष्ट ॥ ९ ॥ आ॒ तं भ॒ज॒सौ अ॒व॒सेषु॑ अ॒ग्ने उ॒क्थे॒
ऽउ॒क्थे॒ आ॒ भ॒ज॒ श॒स्य॒मा॒ने प्रि॒यः सू॒र्यै प्रि॒यः अ॒ग्रा भ॒वा॒ति॒ उ॒त्
जा॒तेन॑ भि॒न॒द॒त् उ॒त् ज॒नि॒ऽत्विः॑ ॥ १० ॥ त्वां अ॒ग्ने य॒ज॒मा॒नाः अ॒नु
द्यु॒न् वि॒श्वा व॒सु द॒धिरे॒ वा॒र्यो॒णि त्व॒या स॒ह द्र॒वि॒णं इ॒च्छ॒मा॒नाः
व्र॒जं गो॒ऽम॑तं उ॒शि॒जः वि॒व॒व्रुः ॥ ११ ॥ अ॒स्ता॒ वि॒ अ॒ग्निः न॒रां सु॒ऽशे॒वः
वै॒श्वान॒रः ऋ॒षि॒ऽभिः सोम॑ऽगो॒पाः अ॒द्वे॒षे द्या॒वा पृ॒थि॒वी हु॒वे॒म
दे॒वाः ध॒त्त र॒यिं अ॒से॒ सु॒ऽवी॒रं ॥ १२ ॥ २९ ॥ ८ ॥ ७ ॥

॥४६॥ प्र होता जातः महान् नभः ऽवित् नृऽसद्वा सीदत् अ-
पां उपऽस्थे दधिः यः धायि सः ते वयांसि यन्ता वसूनि विधत्ते
तनूऽपाः ॥१॥ इमं विधन्तः अपां सधऽस्थे पशुं न नष्टं पदैः अनु-
ग्मन् गुहा चतैर्तं उशिजः नमः ऽभिः इच्छन्तः धीराः भृगवः अ-
विदन् ॥२॥ इमं चितः भूरि अविदत् इच्छन् वैभुऽवसः मूर्धनि
अघ्नायाः सः शेऽवृधः जातः आ हर्म्येषु नाभिः युवा भवति रो-
चनस्य ॥३॥ मद्रं होतारं उशिजः नमः ऽभिः प्राञ्चं यज्ञं नेतारं अ-
ध्वराणां विशां अकृण्वन् अरतिं पावकं हव्यऽवाहं दधतः मानु-
षेषु ॥४॥ प्र भूः जयैतं महां विपः ऽधा मूराः अमूरं पुरां दर्माणं
नयैतः गर्भं वनां धियं धुः हिरिऽश्मश्रुं न अर्वाणं धनऽअर्चै
॥५॥१॥ नि पस्त्यासु चितः स्तभुऽयन् परिऽवीतः योनौ सीदत्
अन्तः अन्तः संऽगृभ्य विशां दमूनाः विऽधर्मणा अयंचैः इयते
नृन् ॥६॥ अस्य अजरासः दमां अरिचाः अर्चैतऽधूमासः अग्नयः
पावकाः श्वितीचयः श्वात्रासः भुरण्यवः वनऽसदः वायवः न
सोमाः ॥७॥ प्र जिह्या भरते वेपः अग्निः प्र वयुनानि चेतसा
पृथिव्याः तं आयवः शुचयैतं पावकं मद्रं होतारं दधिरे यजिष्ठं
॥८॥ द्यावा यं अग्निं पृथिवीं जनिष्टां आपः त्वष्टा भृगवः यंसहः-
ऽभिः ईळेन्यं प्रथमं मातरिश्वा देवाः ततस्तुः मनवे यजत्रं ॥९॥
यं त्वा देवाः दधिरे हव्यऽवाहं पुरुऽस्पृहः मानुषासः यजत्रं सः
यामन् अग्ने स्तुवते वयः धाः प्र देवऽयन् यज्ञसः सं हि पूर्वीः
॥१०॥२॥

॥४७॥ जगृभ्मते दक्षिणं इंद्र हस्तं वसुऽयवः वसुऽपते वसू-
नां विद्महि त्वा गोऽपतिं शूर गोनां अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं

दाः ॥१॥ सुऽआयुधं सुऽअवसं सुऽनीथं चतुःसमुद्रं धरुणं रयी-
णां चकृत्यं शंस्यं भूरिऽवारं अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥२॥
सुऽब्रह्माणं देवऽवतं बृहंतं उरुं गभीरं पृथुऽबुधं इंद्रं श्रुतऽऋषिं
उयं अभिमातिऽसहं अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥३॥ सनत्-
ऽवाजं विप्रऽवीरं तरुचं धनऽस्पृतं शूशुऽवासं सुऽदक्षं दस्युऽहनं
पूऽभिदं इंद्रं सत्यं अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥४॥ अश्वऽवंतं
रथिनं वीरऽवंतं सहस्रिणं शतिनं वाजं इंद्रं भद्रऽव्रातं विप्रऽवीरं
स्वऽसां अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥५॥३॥ प्रसन्नऽगुं ऋत-
ऽधीतिं सुऽमेधां बृहस्पतिं मतिः अच्छं जिगाति यः आंगिरसः
नमसा उपऽसद्यः अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥६॥ वनीवानः
मम दूतासः इंद्रं स्तोमाः चरन्ति सुऽमतीः इयानाः हृदिऽस्पृशः
मनसा वच्यमानाः अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥७॥ यत् त्वा
यामि दद्धि तत् नः इंद्रं बृहंतं क्षयं असमं जनानां अभि तत् द्या-
वापृथिवी गृणीतां अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥८॥४॥

॥४८॥ अहं भुवं वसुनः पूर्यः पतिः अहं धनानि सं जयामि
शश्वतः मां हवन्ते पितरं न जंतवः अहं दानुषे विभजामि भोजनं
॥१॥ अहं इंद्रः रोधः वक्षः अथर्वणः चितायं गाः अजनयं अहेः
अधि अहं दस्युऽभ्यः परि नृमणं आ ददे गोचा शिष्यं दधीचे मा-
तरिश्चने ॥२॥ मह्यं त्वष्टा वज्रं अतस्तत् आयसं मयि देवासः अ-
वृजन् अपि क्रतुं मम अनीकं सूर्यस्य इव दुस्तरं मां आर्यंति
कृतेन कर्त्वेन च ॥३॥ अहं एतं गव्यं अश्वं पशुं पुरीषिणं साय-
केन हिरण्यं पुरु सहस्रा नि शिशामि दानुषे यत् मा सोमासः
उक्थितः अमंदिषुः ॥४॥ अहं इंद्रः न परा जिग्ये इत् धनं न

मृत्यवे अव तस्ये कदा च न सोमं इत् मा सुवन्तः याचत वसु न
मे पूरवः सख्ये रिषायन ॥५॥५॥ अहं एतान् शाश्वसतः द्वाऽद्वा
इंद्रं ये वज्रं युधये अकृण्वत आऽह्यमानान् अव हन्मना अहं न
हृहा वदन् अनमस्युः नमस्विनः ॥६॥ अभि इदं एकै एकः
अस्मि निष्पाद अभि द्वा किं ऊं चयः करंति खले न पर्धान् प्रति
हन्मि भूरि किं मा निंदंति शत्रवः अनिद्राः ॥७॥ अहं गुंगुऽभ्यः
अतिथिऽग्वं इष्करं इषं न वृचऽतुरं विष्णु धारयं यत् पण्येऽग्ने
उत वा करंजऽहे प्र अहं महे वृचऽहत्ये अशुश्रुवि ॥८॥ प्र मे नमी
सायः इषे भुजे भूत गवां एषे सख्या कृणुत द्विता दिद्युं यत् अस्य
संऽइषेषु मंहयं आत् इत् एनं शंस्यं उक्थ्यं करं ॥९॥ प्र नेमस्मिन्
दहशे सोमः अंतः गोपाः नेमं आविः अस्था कृणोति सः ति-
ग्मऽश्रुगं वृषभं युयुत्सन् दुहः तस्थौ बहुले बद्धः अंतः ॥१०॥
आदित्यानां वसूनां रुद्रियाणां देवः देवानां न मिनामि धामं ते
मा भद्राय शवसे ततःस्तुः अपराऽजितं अस्तुतं अषाळहं ॥११॥६॥

॥४९॥ अहं दां गृणते पूर्वं वसु अहं ब्रह्म कृण्वं मही वर्धनं
अहं भुवं यजमानस्य चोदिता अयज्वनः साक्षि विश्वस्मिन् भरे
॥१॥ मां धुः इंद्रं नाम देवतां दिवः च गमः च अपां च जंतवः अहं
हरीं वर्षणा विऽव्रता रघू अहं वज्रं शवसे धृणु आ ददे ॥२॥
अहं अत्कं कवये शिश्रयं हथैः अहं कुत्सं आवं अभिः उतिऽभिः
अहं शुष्णस्य अथिता वधः यमं न यः ररे आर्यं नाम दस्यवे ॥३॥
अहं पिताऽइव वेतसून् अभिष्टये तुयं कुत्साय स्मत् इडं च रंधयं
अहं भुवं यजमानस्य राजनिं प्र यत् भरे तुजये न प्रिया आऽधृषे
॥४॥ अहं रंधयं मृगयं श्रुतर्वणे यत् मा अजिहीत वयुनां च न आ-

नुषक् अहं वेशं नम्रं आयवे अकरं अहं सव्याय पटऽगृभिं अरंधयं
॥ ५॥ ७॥ अहंसः यः नवऽवास्व बृहत् ऽरथं सं वृचाऽइव दासं वृ-
चऽहा अरुजं यत् वर्धयंतं प्रथयंतं आनुषक् दूरे पारिरजसः रोच-
ना अकरं ॥ ६॥ अहं सूर्यस्य परि यामि आशुऽभिः प्र एतशेभिः
वहमानः ओजसा यत् मा सावः मनुषः आहं निः ऽनिजै ऋधक्
कृषे दासं कृष्यं हयैः ॥ ७॥ अहं सप्तऽहा नहुषः नहुः ऽतरः प्र अ-
श्वयं शवसा तुर्वशं यदुं अहं नि अन्यं सहसा सहः करं नव व्रा-
धतः नवतिं च वक्ष्यं ॥ ८॥ अहं सप्त सवतः धारयं वृषा दृवित्वः
पृथिव्यां सीराः अधि अहं अणीसि वि तिरामि सुऽक्रतुः युधा
विदं मनवे गातुं इष्टये ॥ ९॥ अहं तत् आसु धारयं यत् आसु न
देवः च न त्वष्टा अधारयत् रुशत् स्याहं गवां ऊधः ऽसु वक्षणासु
आ मघीः मधु श्वायं सोमं आऽशिरं ॥ १०॥ एव देवान् इंद्रः विव्ये
नृन् प्र च्यौत्नेन मघऽवा सत्यऽराधाः विश्वा इत् ता ते हरिऽवः
शचीऽवः अभि तुरासः स्वऽयशः गृणंति ॥ ११॥ ८॥

॥ ५०॥ प्र वः महे मंदमानाय अंधसः अर्चं विश्वानं राय वि-
श्वऽभुवे इंद्रस्य यस्य सुऽमखं सहः महि श्रवः नृमणं च रोदसी-
सपर्यंतः ॥ १॥ सः चित् नु सख्या नर्यः इनः स्तुतः चकृत्यः इंद्रः
माऽवते नरे विश्वासु धूः ऽसु वाजऽकृत्येषु सत् ऽपते वृचे वा अप-
ऽसु अभि शूर मंदसे ॥ २॥ के ते नरः इंद्र ये ते इषे ये ते सुमं सऽधन्यं
इयं क्षान् के ते वाजाय असुरीय हिन्विरे के अपऽसु स्वासु उर्व-
रासु पौंस्ये ॥ ३॥ भुवः त्वं इंद्र ब्रह्मणा महान् भुवः विश्वेषु सर्वनेषु
यज्ञियः भुवः नृन् च्यौत्नः विश्वस्मिन् भरे ज्येष्ठः च मंचः विश्व-
ऽचर्षणे ॥ ४॥ अवं नु कं ज्यायान् यज्ञऽवनसः महीं ते ओमांचां

कृष्टयः विदुः असः नु कं अजरः वर्धाः च विश्वा इत् एता सर्वना
तूतुमा कृषे ॥५॥ एता विश्वा सर्वना तूतुमा कृषे स्वयं सूनो स-
हसः यानि दधिषे वरायते पाचं धर्मणे तना यज्ञः मन्त्रः ब्रह्म उत्-
स्यतं वचः ॥६॥ ये ते विप्र ब्रह्मऽकृतः सुते सचा वसूनां च वसुनः
च दावने प्र ते सुमस्य मनसा पथा भुवन् मदे सुतस्य सोम्यस्य
अंधसः ॥७॥९॥

॥५१॥ महत् तत् उल्वं स्थविरं तत् आसीत् येन आऽविष्टितः
प्रऽविवेशिष्य अपः विश्वाः अपश्यत् बहुधा ते अग्ने जातऽवेदः
तन्वः देवः एकः ॥१॥ कः मा ददर्श कतमः सः देवः यः मे तन्वः ब-
हुधा परिऽअपश्यत् क्व अहं मित्रावरुणा क्षियन्ति अग्नेः विश्वाः
संऽइधः देवऽयानीः ॥२॥ ऐच्छाम त्वा बहुधा जातऽवेदः प्रऽविष्टं
अग्ने अपऽसु ओषधीषु तं त्वा यमः अचिकेत चित्रऽभानो
दशऽअंतरुथात् अतिऽरोचमानं ॥३॥ होचात् अहं वरुण
विभ्यत् आयं न इत् एव मा युनजन् अच देवाः तस्य मे तन्वः
बहुधा निऽविष्टाः एतं अर्थं न चिकेत अहं अग्निः ॥४॥ आ इहि
मनुः देवऽयुः यज्ञऽकामः अरंऽकृत्य तमसि क्षेपि अग्ने सुऽगान्
पथः कृणुहि देवऽयानान् वहं हव्यानि सुऽमनस्यमानः ॥५॥ १०॥
अग्नेः पूर्वे भ्रातरः अर्थं एतं रथीऽइव अध्वानं अनु आ अवरीवुः
तस्मात् भिया वरुण दूरं आयं गौरः न क्षेप्नोः अविजे ज्यायाः ॥६॥
कुर्मः ते आयुः अजरं यत् अग्ने यथा युक्तः जातऽवेदः न रिषाः
अथ वहासि सुऽमनस्यमानः भागं देवेभ्यः हविषः सुऽजात ॥७॥
प्रऽयाजान् मे अनुऽयाजान् च केवलान् ऊर्जेस्वंतं हविषः दत्त
भागं घृतं च अपां पुरुषं च ओषधीनां अग्नेः च दीर्घं आयुः अस्तु

अ० ८. अ० १. व० १३.] ॥ ३०८ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ५३.

देवाः ॥ ८ ॥ तव प्र॒ऽयाजाः अनु॒ऽयाजाः च केवले उर्जैस्वतः ह-
विषः संतु भागाः तव अग्ने यज्ञः अयं अस्तु सर्वैः तुभ्यं नमतां प्र-
ऽदिशः चतस्रः ॥ ९ ॥ ११ ॥

॥ ५२ ॥ विश्वे देवाः शास्तन मा यथा इह होता वृतः मनवै यत्
निऽसद्य प्रमे ब्रूत भागऽधेयं यथा वः येन पथा हव्यं आ वः वहा-
नि ॥ १ ॥ अहं होता नि असीदं यजीयान् विश्वे देवाः मरुतः मा
जुनन्ति अहःऽअहः अश्विना आध्वर्यवं वां ब्रह्मा संऽइत् भवति सा
आऽहुतिः वां ॥ २ ॥ अयं यः होता किः ऊं सः यमस्य कं अपि
ऊहे यत् संऽअंजन्ति देवाः अहःऽअहः जायते मासिऽमासि अथ
देवाः दधिरे हव्यऽवाहं ॥ ३ ॥ मां देवाः दधिरे हव्यऽवाहं अप-
ऽम्लुक्तं बहु कृच्छ्रा चरंतं अग्निः विद्वान् यज्ञं नः कल्पयाति पंच-
ऽयामं चिऽवृत्तं सप्रऽतंतुं ॥ ४ ॥ आ वः यक्षि अमृतऽत्वं सुऽवीरं
यथा वः देवाः वरिवः कराणि आ बाह्वोः वज्रं इंद्रस्य धेयां अथ
इमाः विश्वाः पृतनाः जयाति ॥ ५ ॥ वीणि शता ची सहस्राणि अ-
ग्निं त्रिंशत् च देवाः नवं च असपर्यन् औक्षन् घृतैः अस्तृणन्
बर्हिः अस्मे आत् इत् होतांरं नि असादयन्त ॥ ६ ॥ १२ ॥

॥ ५३ ॥ यं ऐच्छाम मनसा सः अयं आ अगात् यज्ञस्य विद्वान्
परुषः चिकित्वान्सः नः यक्षत् देवऽतांता यजीयान् नि हि सत्सत्
अंतरः पूर्वं अस्मत् ॥ १ ॥ अराधि होता निऽसदा यजीयान् अभि
प्रयांसि मुऽधितानि हि ख्यत् यजामहे यज्ञियान् हंत देवान् ई-
क्षामहे ईक्षान् आर्ज्येन ॥ २ ॥ साध्वीं अक्कः देवऽवीतिं नः अद्य य-
ज्ञस्य जिह्वां अविदाम गुह्यां सः आयुः आ अगात् सुरभिः वसानः

भद्रां अकः देवऽहूतिं नः अद्य ॥३॥ तत् अद्य वाचः प्रथमं मसीय
 येन असुरान् अभिदेवाः असाम ऊर्जऽअदः उत यज्ञियासः पंच
 जनाः मर्महोत्रं जुषध्वं ॥४॥ पंच जनाः मर्महोत्रं जुषतां गोऽजा-
 ताः उत ये यज्ञियासः पृथिवी नः पार्थिवात् पातु अंहसः अंत-
 रिक्षं दिव्यात् पातु अस्मान् ॥५॥ १३॥ तंतुं तन्वन् रजसः भानुं
 अनु इहि ज्योतिष्मतः पथः रक्ष धिया कृतान् अनुल्बणं वयत्
 जोगुवां अपः मनुः भव जनय दैव्यं जनं ॥६॥ अक्षऽनहः नह्यत न
 उत सोम्याः इष्कृणुध्वं रश्नाः आ उत पिंशत अष्टाऽवंधुरं वहत
 अभितः रथं येन देवासः अनयन् अभि प्रियं ॥७॥ अश्मन्ऽवती
 रीयते संभध्वं उत तिष्ठत प्र तरत सखायः अत्र जहाम ये असन्
 अशेवाः शिवान् वयं उत तरेम अभि वाजान् ॥८॥ त्वष्टा मायाः
 वेत् अपसां अपःऽतमः विभ्रत् पात्रा देवऽपानानि शंसत मा
 शिशीते नूनं परशुं सुऽआयसं येन वृश्चात् एतशः ब्रह्मणः पतिः
 ॥९॥ सतः नूनं कवयः सं शिशीत वाशीभिः याभिः अमृताय त-
 क्षथ विद्वांसः पदा गुह्यानि कर्तन येन देवासः अमृतऽत्वं आन शुः
 ॥१०॥ गर्भे योषां अदधुः वत्सं आसनि अपीच्येन मनसा उत जि-
 ह्वा सः विश्वाहा सुऽमनाः योग्याः अभि सिसासनिः वनते
 कारः इत् जितिं ॥११॥ १४॥

॥५४॥ तां सुते कीर्तिं मघऽवन् महिऽत्वा यत् त्वा भीति रोद-
 सी अहंयेतां प्र आवः देवान् आ अतिरः दासं ओजः प्रऽजायै
 त्वस्यै यत् अशिक्षः इंद्र ॥१॥ यत् अचरः तन्वा ववृधानः बलानि
 इंद्र प्रऽब्रुवाणः जनेषु माया इत्सा ते यानि युद्धानि आहुः न अद्य
 शत्रुं ननु पुरा विविस्ते ॥२॥ के ऊं नु ते महिमनः समस्य अस्मत्

पूर्वे ऋषयः अतं आपुः यत् मातरं च पितरं च साकं अजनयथाः
तन्वः स्वायाः ॥३॥ चत्वारि ते असुर्याणि नाम अदाभ्यानि महि-
षस्य संति त्वं अंग तानि विश्वानि वित्से येभिः कर्माणि मघऽवन्
चकथ ॥४॥ त्वं विश्वा दधिषे केवलानि यानि आविः या च गुहा
वसूनि कामं इत् मे मघऽवन् मा वि तारीः त्वं आऽज्ञाता त्वं इंद्र
असि दाता ॥५॥ यः अदधात् ज्योतिषि ज्योतिः अंतः यः अस्मृ-
जत् मधुना सं मधूनि अध प्रियं शूषं इंद्राय मन्मं ब्रह्मऽकृतः बृह-
त् ऽउक्थ्यात् अवाचि ॥६॥ १५॥

॥५५॥ दूरे तत् नाम गुह्यं पराचैः यत् त्वा भीते अहंयेतां व-
यः ऽधै उत अस्तभाः पृथिवीं द्यां अभीकं भ्रातुः पुत्रान् मघऽवन्
तित्विषाणः ॥१॥ महत् तत् नाम गुह्यं पुरुऽस्पृक् येन भूतं जनयः
येन भयं प्रत्नं जातं ज्योतिः यत् अस्य प्रियं प्रियाः सं अविशंत
पंच ॥२॥ आ रोदसी अपृणात् आ उत मध्यं पंच देवान् ऋतुऽशः
सप्तऽसप्त चतुः ऽत्रिंशता पुरुधा वि चष्टे सऽरूपेण ज्योतिषा वि-
ऽव्रतेन ॥३॥ यत् उषः औच्छः प्रथमा विऽभानां अजनयः येन
पुष्ट्यं पुष्टं यत् ते जामिऽत्वं अवरं परस्याः महत् महत्याः असु-
रऽत्वं एकं ॥४॥ विऽधुं दद्राणं समने बहूनां युवानं संतं पलितः
जगार देवस्य पश्य काव्यं महिऽत्वा अद्य ममारं सः ह्यः सं आन
॥५॥ १६॥ शाकना शाकः अरुणः सुऽपर्णः आ यः महः शूरः स-
नात् अनीळः यत् चिकेत सत्यं इत् तत् न मोघं वसुं स्पार्हं उत
जेता उत दाता ॥६॥ आ एभिः ददे वृष्यायां पौंस्यानि येभिः औ-
क्षत् वृत्रऽहत्याय वजी ये कर्मेणः क्रियमाणस्य महा ऋतेऽकर्म
उत् ऽअजायंत देवाः ॥७॥ युजा कर्माणि जनयन् विश्वऽओजाः

अ० ८. अ० १. व० १९.] ॥ ३११ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ५७.]

अशस्तिऽहा विश्वऽमनाः तुराषाट् पीत्वी सोमस्य दिवः आ वृ-
धानः शूरः निः युधा अधमत् दस्यून् ॥ ८ ॥ १७ ॥

॥ ५६ ॥ इदं ते एकं परः ऊं ते एकं तृतीयैन ज्योतिषा सं विश्व-
स्व संऽवेशने तन्वः चारुः एधि प्रियः देवानां परमे जनिवे ॥ १ ॥
तनूः ते वाजिन् तन्वं नयंती वामं अस्मभ्यं धातु शर्मं तुभ्यं अहुतः
महः धरुणाय देवान् दिविऽइव ज्योतिः स्वं आ मिमीयाः ॥ २ ॥
वाजी असि वाजिनेन सुऽवेनीः सुवितः स्तोमं सुवितः दिवं गाः
सुवितः धर्मं प्रथमा अनु सत्या सुवितः देवान् सुवितः अनु पत्नं
॥ ३ ॥ महिम्नः एषां पितरः च न ईशिरे देवाः देवेषु अदधुः अपि
ऋतुं सं अविथ्य चुः उत यानि अत्विषुः आ एषां तनूषु नि विवि-
शुः पुनः ॥ ४ ॥ सहः ऽभिः विश्वं परि चक्रमुः रजः पूर्वा धामानि
अमिता मिमानाः तनूषु विश्वा भुवना नि येमिरे प्र असारयन्त
पुरुध प्रऽजाः अनु ॥ ५ ॥ द्विधा सूनवः अमुरं स्वः ऽविदं आ अ-
स्थापयन्त तृतीयैन कर्मणा स्वां प्रऽजां पितरः पिथ्यं सहः आ
अवरिषु अदधुः तंतुं आऽतंतं ॥ ६ ॥ नावा न क्षोदः प्रऽदिशः पृ-
थिव्याः स्वस्ति ऽभिः अति दुःऽगानि विश्वा स्वां प्रऽजां बृहत-
ऽउक्थः महिऽत्वा आ अवरिषु अदधात् आ परेषु ॥ ७ ॥ १८ ॥

॥ ५७ ॥ मा प्र गाम पथः वयं मा यज्ञात् इंद्र सोमिनः मा अं-
तः स्युः नः अरातयः ॥ १ ॥ यः यज्ञस्य प्रऽसाधनः तंतुः देवेषु आ-
ऽतंतः तं आऽहुतं न शीमहि ॥ २ ॥ मनः नु आहुवामहे नाराशंसेन
सोमेन पितृणां च मन्मऽभिः ॥ ३ ॥ आ ते एतु मनः पुनः ऋत्वे
दक्षाय जीवसे ज्योक् च सूर्ये हशे ॥ ४ ॥ पुनः नः पितरः मनः द-

अ० ८. अ० १. व० २२.] ॥ ३१२ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ५९.

दातुं दैव्यः जनः जीवं व्रातं सचेमहि ॥ ५ ॥ वयं सोम व्रते तव मनः
तनूषु विभ्रतः प्रजाऽवतः सचेमहि ॥ ६ ॥ १९ ॥

॥ ५८ ॥ यत्ते यमं वैवस्वतं मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्त-
यामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ १ ॥ यत्ते दिवं यत् पृथिवीं मनः ज-
गाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ २ ॥ यत्ते
भूमिं चतुःऽभृष्टिं मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह
क्षयाय जीवसे ॥ ३ ॥ यत्ते चतस्रः प्रऽदिशः मनः जगाम दूरकं
तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ ४ ॥ यत्ते समुद्रं अर्णवं
मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ ५ ॥
यत्ते मरीचीः प्रऽवतः मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि
इह क्षयाय जीवसे ॥ ६ ॥ २० ॥ यत्ते अपः यत् ओषधीः मनः ज-
गाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ ७ ॥ यत्ते
सूर्यं यत् उषसं मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह क्ष-
याय जीवसे ॥ ८ ॥ यत्ते पर्वतान् बृहत्तः मनः जगाम दूरकं तत्
ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ ९ ॥ यत्ते विश्वं इदं जगत्
मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ १० ॥
यत्ते पराः पराऽवतः मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि
इह क्षयाय जीवसे ॥ ११ ॥ यत्ते भूतं च भव्यं च मनः जगाम दूरकं
तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ १२ ॥ २१ ॥

॥ ५९ ॥ प्रतारि आयुः प्रऽतरं नवीयः स्थाताराऽइव क्रतुऽम-
ता रथस्य अध व्यवानः उत्तवीति अर्थं पराऽतरं मुनिःऽञ्ज-

तिः जिहीतां ॥ १ ॥ सामन् नु राये निधिऽमत् नु अन्नं करामहे सु
 पु॒रु॒ध॒ श्रवा॑सि ता नः वि॒श्वानि॑ ज॒रिता॑ म॒म॒बु॒ परा॑ऽतरं सु निः-
 ऽच्छृ॒तिः जिही॑तां ॥ २ ॥ अ॒भि सु॒ अ॒र्यः पौ॑स्यैः भवे॒म॒ द्यौः न॒ भूमिं॑
 गि॒रयः॑ न अ॒जान् ता नः॑ वि॒श्वानि॑ ज॒रिता॑ चि॒केत॑ परा॑ऽतरं सु
 निःऽच्छृ॒तिः जिही॑तां ॥ ३ ॥ मो' सु नः सोम॑ मृत्यवे॑ परा॑ दाः प-
 श्ये॒म नु॒ सूर्ये॑ उ॒त् ऽचर॑तं द्यु॒ऽभिः॑ हि॒तः ज॒रि॒मा सु नः॑ अ॒स्तु परा॑-
 ऽतरं सु निःऽच्छृ॒तिः जिही॑तां ॥ ४ ॥ अ॒सु॒ऽनी॒ते म॒नः अ॒स्मा सु॒ धा-
 र॒य जी॒वा॒त॒वे सु॒प्र ति॒र नः॑ आ॒युः र॒रं धि नः॑ सूर्ये॒स्य सं॑ऽदृशि घृ॒तेन॑
 त्वं त॒न्वै व॒र्धय॑स्व ॥ ५ ॥ २२ ॥ अ॒सु॒ऽनी॒ते पु॒नः अ॒स्मा सु॒ चक्षुः॑ पु॒नः
 प्रा॒णं इ॒ह नः॑ धेहि॒ भोगै॑ ज्योक् प॒श्ये॒म सूर्ये॑ उ॒त् ऽचर॑तं अ॒नु॒ऽम॒ते
 मृ॒ळ्य नः॑ स्व॒स्ति ॥ ६ ॥ पु॒नः नः॑ अ॒सुं पृ॒थि॒वी द॒दातु॑ पु॒नः द्यौः दे॒वी
 पु॒नः अ॒न्तरि॑क्षं पु॒नः नः॑ सोमः॑ त॒न्वै द॒दातु॑ पु॒नः पू॒षा प॒थ्या या
 स्व॒स्तिः ॥ ७ ॥ शं रो॒दसी॑ सु॒ऽब॒न्ध॒वे य॒ज्ञी च॒त॒स्य मा॒तरा॑ भ॒रतां॑
 अ॒प॒ यत् र॒पः द्यौः पृ॒थि॒वि॒ क्ष॒मा र॒पः मो' सु ते॒ किं च॒न आ॒म॒म॒त्
 ॥ ८ ॥ अ॒व॒ञ्च॒के अ॒व॒चि॒का दि॒वः च॒रं ति॑ भे॒ष॒जा क्ष॒मा च॒रि॒ष्णु ए॒-
 क॒कं भ॒रतां॑ अ॒प॒ यत् र॒पः द्यौः पृ॒थि॒वि॒ क्ष॒मा र॒पः मो' सु ते॒ किं
 च॒न आ॒म॒म॒त् ॥ ९ ॥ सं इ॒न्द्र ई॒र॒य गां॑ अ॒न॒द्वाहं॑ यः आ अ॒व॒ह॒त् उ॒-
 शी॒न॒रा॒ण्याः अ॒नः भ॒रतां॑ अ॒प॒ यत् र॒पः द्यौः पृ॒थि॒वि॒ क्ष॒मा र॒पः
 मो' सु ते॒ किं च॒न आ॒म॒म॒त् ॥ १० ॥ २३ ॥

॥ ६० ॥ आ जनै॑ त्वे॒षऽसं॑ ह॒शं मा॒ही॒नानां॑ उ॒प॒ऽस्तु॒तं अ॒ग॒न्म॒ वि-
 भ्र॑तः नमः ॥ १ ॥ अ॒स॒मा॒तिं नि॒ऽतो॒शनं॑ त्वे॒षं नि॒ऽय॒यि॒नं र॒थं भ॒जे-
 ऽर॒थ॒स्य स॒त् ऽप॒तिं ॥ २ ॥ यः ज॒ना॒न् म॒हि॒षान्॑ ऽइ॒व अ॒ति॒ऽत॒स्थौ
 प॒वी॒र॒वान् उ॒त् अ॒प॒वी॒र॒वान् यु॒धा ॥ ३ ॥ य॒स्य इ॒क्ष्वा॒कुः उ॒प॒ व्र॒ते

अ० ८. अ० १. व० २६.] ॥ ३१४ ॥ [म० १०. अ० ५. सू० ६१.

रेवान् मरायी एधते दिविऽइव पंच कृष्टयः ॥४॥ इंद्रं क्षत्रा असमा-
तिष्ठुरथऽप्रोष्ठेषु धारय दिविऽइव सूर्ये हशे ॥५॥ अगस्त्यस्य नत्-
ऽभ्यः सप्ती युनक्षि रोहिता पृणीन् नि अक्रमीः अभि विश्वान्
राजन् अराधसः ॥६॥ २४॥ अयं माता अयं पिता अयं जीवातुः
आ अगमत् इदं तव प्रऽसर्पणं सुऽबंधो आ इहि निः इहि ॥७॥ य-
था युगं वरचया नहति धरुणाय कं एव दाधार ते मनः जीवातवे
न मृत्यवे अथो अरिऽतातये ॥८॥ यथा इयं पृथिवी मही दाधार
इमान् वनस्पतीन् एव दाधार ते मनः जीवातवे न मृत्यवे अथो
अरिऽतातये ॥९॥ यमात् अहं वैवस्वतात् सुऽबंधोः मनः आ
अभरं जीवातवे न मृत्यवे अथो अरिऽतातये ॥१०॥ न्यक्वातः
अव वाति न्यक्तपति सूर्यः नीचीनं अग्न्या दुहे न्यक्भवतु ते रपः
॥११॥ अयं मे हस्तः भर्गवान् अयं मे भर्गवत्तरः अयं मे वि-
श्वऽभेषजः अयं शिवऽअभिमर्शनः ॥१२॥ २५॥ ४॥

॥६१॥ इदं इत्या रौद्रं गूर्तंऽवचाः ब्रह्म क्रत्वा शच्यां अंतः आ-
जौ क्राणा यत् अस्य पितरा मंहनेऽस्याः पधत् पक्थे अहन् आ
सप्त होतृन् ॥१॥ सः इत् दानाय दभ्याय वृन् चवानः सूरैः अ-
मिमीत वेदिं तूर्वयाणः गूर्तं वचःऽतमः क्षोदः नरेतः इतःऽऊति
सिंचत् ॥२॥ मनः न येषु हवनेषु तिग्मं विपः शच्या वनुथः द्रव-
ता आ यः शर्याभिः तुविऽनृग्णः अस्य अश्रीणीत आऽदिशं ग-
भस्तौ ॥३॥ कृष्णा यत् गोषु अरुणीषु सीदत् दिवः नपाता अश्वि-
ना हुवे वां वीतं मे यज्ञं आ गतं मे अन्नं ववन्वासा न इषं अस्मृ-
तऽधू ॥४॥ प्रथिष्ट यस्य वीरऽकर्म इष्णात् अनुऽस्थितं नु नयः
अप औहत् पुनः तत् आ वृहति यत् कनायाः दुहितुः आ अनु-

अ० ८. अ० १. व० २९.] ॥ ३१५ ॥ [म० १०. अ० ५. सू० ६१.

ऽभृतं अ॒न॒र्वा ॥५॥ २६॥ म॒ध्या यत् क॒र्वे अ॒भ॒वत् अ॒भी॒के॒का म॑ कू॒
खा॒ने पि॒तरि॑ यु॒व॒त्यां म॒ना न॒क॒रेतः॑ ज॒ह॒तुः वि॒ऽयंता॑ सा॒नौ नि॒
ऽसि॒क्तं सु॒ऽकृत॑स्य॒ यो नौ ॥६॥ पि॒ता यत् स्वा॑ दु॒हित॑रं अ॒धिऽस्क॑न्
क्ष॒म॒या रे॒तः सं॒ऽज॒ग्मा॒नः नि॒ सि॒ंच॒त् सु॒ऽआ॒ध्म्यः अ॒ज॒न॒यन् ब्र॑ह्म
दे॒वाः वा॒स्तोः पति॑ व॒त्त॒ऽपां निः अ॒त॒क्षन् ॥७॥ सः ई॒षां न॑ फेनं
अ॒स्य॒त् आ॒जौ स्म॒त् आ॒ परा॑ ऐ॒त् अप॑ द॒भ्रऽचे॒ताः सर॑त् प॒दा न
दक्षि॑णा॒ परा॑ऽवृ॒क्न॒ताः नु मे॑ पृ॒श्न्यः ज॒गृ॒भ्रे ॥८॥ म॒क्षु न॑ वह्निः
प्रऽजा॒याः उ॒प॒न्धिः अ॒ग्निं न॒ न॒मः उ॒प॑ सी॒द॒त् ऊ॒धः स॒नि॒ता इ॒ध्मं
स॒नि॒ता उ॒त वा॒जं सः ध॒र्ता ज॒ज्ञे स॒ह॒सा य॒विऽयु॒त् ॥९॥ म॒क्षु क॒ना॒
याः स॒ख्यं न॒व॒ग्वाः ऋ॒तं व॒द॑तः ऋ॒त॒ऽयु॒क्तिं अ॒ग्म॒न् द्विऽव॒है॒सः
ये उ॒प॑ गो॒पं आ॒ अ॒गुः अ॒दक्षि॑णा॒सः अ॒च्यु॒ता दु॒धु॒क्षन् ॥१०॥ २७॥
म॒क्षु क॒ना॒याः स॒ख्यं न॒वी॒यः रा॒धः न॒रे॒तः ऋ॒तं इ॒त् तुर॑ण्यन् श्रुचिं
यत् ते॒ रे॒क॒णः आ॒ अ॒य॒ज॒न्त॒ स॒वः ऽदु॒घा॒याः प॒र्यः उ॒स्रि॒या॒याः ॥११॥
प॒श्चा यत् प॒श्चा वि॒ऽयु॒ता बु॒ध॒न्त॑ इति ब्र॒वी॒ति॒ व॒क्त॑रि॒ ररा॑णः व॒सोः
व॒सु॒ऽत्वा का॒र॒वः अ॒ने॒हा वि॒श्वं वि॒वे॒ष्टि द्र॒वि॒णं उ॒प॑ क्षु ॥१२॥ तत्
इ॒त् नु अ॒स्य॒ प॒रि॒ऽस॒द्वा॒नः अ॒ग्म॒न् पु॒रु॒स॒द॑तः ना॒स्मि॒दं बि॒भित्स॑न्
वि श्रु॒ण॑स्य सं॒ऽप्र॒थि॒तं अ॒न॒र्वा वि॒द॒त् पु॒रु॒ऽप्र॒जा॒तस्य॑ गु॒हा यत्
॥१३॥ भ॒र्गः ह॒ नाम॑ उ॒त य॒स्य॑ दे॒वाः स्वः॑ न॒ ये चि॒ऽस॒ध॒स्ये नि॒ऽसे॒दुः
अ॒ग्निः ह॒ नाम॑ उ॒त जा॒त॒ऽवे॒दाः श्रु॒धि नः॑ हो॒तः ऋ॒तस्य॑ हो॒ता अ॒
ध्रु॒क् ॥१४॥ उ॒त त्या॑ मे॒ रौ॒द्रौ अ॒र्चि॒ऽम॒न्ता॑ ना॒स॒न्यौ इ॒न्द्र गू॒र्त॒ये य॒
ज॒ध्वै म॒नु॒ष्य॒त् वृ॒क्त॒ऽव॒र्हि॒षे ररा॑णा म॒न्दू ह॒ित॒ऽप्र॒य॒सा वि॒क्षु य॒ज्युः
॥१५॥ २८॥ अ॒यं स्तु॒तः राजा॑ व॒न्दि॒ वे॒धाः अपः॑ च॒ वि॒प्रः त॒र॒ति
स्व॒ऽसे॒तुः सः क॒क्षी॒व॒न्त॑ रे॒ज॒य॒त् सः अ॒ग्निं ने॒मिं न॒ च॒क्रं अ॒र्व॑तः र॒
घु॒ऽदु ॥१६॥ सः द्विऽब॒न्धुः वै॒त॒र॒णः य॒ष्टा स॒वः ऽधु॑ धे॒नुं अ॒स्व॑ दु॒ह॒

अ० ८. अ० २. व० १.] ॥ ३१६ ॥ [म० १०. अ० ५. सू० ६२.

धै सं यत् मित्रावरुणा वृजे उक्थैः ज्येष्ठैभिः अर्यमणं वरुथैः
 ॥ १७ ॥ तत्संबंधुः सूरिः दिवि ते धियं ऽधाः नाभानेदिष्टः रपति
 प्रवेनन्सानः नाभिः परमा अस्य वा घ अहं तत् पश्चा कतिथः
 चित् आस ॥ १८ ॥ इयं मे नाभिः इह मे सध ऽस्य इमे मे देवाः अयं
 अस्मि सर्वैः द्विजाः अहं प्रथम ऽजाः ऋतस्य इदं धेनुः अदुहत्
 जायमाना ॥ १९ ॥ अथ आसु मंदः अरतिः विभा ऽवा अव स्यति
 द्वि ऽवर्तनिः वनेषाट ऊर्ध्वा यत् श्रेणिः न शिष्टुः दन् मक्षु स्थिरं
 शे ऽवृधं सूत माता ॥ २० ॥ २१ ॥ अथ गावः उप ऽमातिं कनायाः
 अनु श्रान्तस्य कस्य चित् परा इयुः श्रुधित्वं सु ऽद्विणः नः त्वं याद
 आश्व ऽघ्नस्य ववृधे सूनृताभिः ॥ २१ ॥ अथ त्वं इदं विद्धि अस्मान्
 महः राये नृ ऽपते वज्र ऽबाहुः रक्ष च नः मघोनः पाहि सूरिन्
 अनेहसः ते हरि ऽवः अभिष्टौ ॥ २२ ॥ अथ यत् राजाना गो ऽईष्टौ
 सरत् सरण्युः कारवै जरण्युः विप्रः प्रेष्टः सः हि एषां बभूव परा
 च वक्षत् उत पर्वत एनान् ॥ २३ ॥ अथ नु अस्य जेय्यस्य पुष्टौ वृथा
 रेभंतः इमहे तत् ऊं नु सरण्युः अस्य सूनुः अश्वः विप्रः च अस्मि
 अवसः च सातौ ॥ २४ ॥ युवोः यदि सख्याय अस्मे शर्धाय स्तोमं
 जुजुषे नमस्वान् विश्वं यस्मिन् आ गिरः सं ऽईचीः पूर्वी ऽईव
 गातुः दाशन्त सूनृतयि ॥ २५ ॥ सः गृणानः अत ऽभिः देव ऽवान्
 इति सु ऽबंधुः नमसा सु ऽउक्तैः वर्धत उक्थैः वचः ऽभिः आ हि
 नूनं वि अर्ध्वा एति पर्यसः उस्त्रियायाः ॥ २६ ॥ ते ऊं सु नः महः
 यज चाः भूत देवासः ऊतयै स ऽजोषाः ये वाजान् अनयत वि-
 ऽयंतः ये स्थ नि ऽचेतारः अमूराः ॥ २७ ॥ ३० ॥ १ ॥

॥ ६२ ॥ ये यज्ञेन दक्षिणया सं ऽअक्ताः इदं स्य सख्यं अमृत ऽत्वं

आन॒श तेभ्यः भ॒द्रं अ॒गिर॒सः वः अ॒स्तु प्र॒ति गृ॒णीत॒ मान॑वं सु॒मे॒ध॒सः ॥१॥ ये उ॒त्त॒ऽआ॒र्जन् पि॒तरः॑ गो॒ऽमयं॑ वसु॒ ऋ॒तेन॑ अ॒भि॒दन्
परि॒वत्स॒रे व॒लं दी॒र्घायु॑ऽत्वं अ॒गिर॒सः वः अ॒स्तु प्र॒ति गृ॒णीत॒ मा॒न॒वं सु॒मे॒ध॒सः ॥२॥ ये ऋ॒तेन॑ सू॒र्यं आ॒श्रो॒हयन्॑ दि॒वि अ॒प्र॒थयन्॑
पृ॒थि॒वीं मा॒तरं॑ वि सु॒प्र॒जाः ऽत्वं अ॒गिर॒सः वः अ॒स्तु प्र॒ति गृ॒णीत॒ मा॒न॒वं सु॒मे॒ध॒सः ॥३॥ अ॒यं ना॒भा व॒दति॑ व॒ल्गु वः॑ गृ॒हे दे॒वऽपु॒त्राः
ऋ॒षयः॑ तत् शृ॒णो॒तन् सु॒ऽब्र॒ह्म॒ण्यं अ॒गिर॒सः वः अ॒स्तु प्र॒ति गृ॒णीत॒ मा॒न॒वं सु॒मे॒ध॒सः ॥४॥ वि॒ऽरू॒पासः॑ इत् ऋ॒षयः॑ ते इत्
गं॒भीर॑ऽवैप॒सः ते अ॒गिर॒सः सू॒नवः॑ ते अ॒ग्नेः परि॑ ज॒ज्ञिरे॑ ॥५॥ १॥ ये अ॒ग्नेः परि॑ ज॒ज्ञिरे॑ वि॒ऽरू॒पासः॑ दि॒वः परि॑ न॒वऽग्वः॑ नु द॒शऽग्वः॑
अ॒गिरः॑ ऽत॒मः स॒चा दे॒वेषु॑ म॒ह॒ते ॥६॥ इ॒द्रेण॑ यु॒जा निः॑ सृ॒जंत॑ वा॒घ॒तः
व॒जं गो॑ऽम॒तं अ॒श्विनं॑ स॒हस्रं॑ मे॒द॒दतः॑ अ॒ष्टऽक्व॒र्यैः श्र॒वः दे॒वेषु॑
अ॒क्र॒त ॥७॥ प्र॒नू॒नं जा॒यतां॑ अ॒यं म॒नुः तो॒क्त्रऽइ॒व रो॒हतु॑ यः
स॒हस्रं॑ श॒तऽअ॒श्वं स॒द्यः दा॒नाय॑ म॒ह॒ते ॥८॥ न तं॑ अ॒श्नोति॑ कः च॒न
दि॒वः ऽइ॒व सा॒नु आ॒ऽर॒भं सा॒व॒र्यस्य॑ दक्षि॒णा वि॒सिं॒धुः ऽइ॒व प॒॒थे ॥९॥
उ॒त्त दा॒सा परि॑ऽविषे॒ स्मत् ऽदि॒ष्टी० गो॑ऽप॒री॒णसा॑ य॒दुः
तु॒र्वः च॒ म॒म॒हे ॥१०॥ स॒हस्र॑ऽदाः या॒मऽनीः॑ मा रि॒षत् म॒नुः सू॒र्येण॑
अ॒स्य य॒त॒मा॒ना ए॒तु दक्षि॑णा सा॒व॒र्यैः दे॒वाः प्र॒ति॒रन्तु॑ आ॒युः य॒॒स्मिन्
अ॒श्रा॒ताः अ॒स॒नाम॑ वा॒जं ॥११॥ २॥

॥ ६३ ॥ प॒राऽव॒तः ये॑ दि॒धिष॑न्ते आ॒प्यं म॒नुऽप्री॑तासः ज॒निम॑
वि॒वस्व॑तः य॒याते॑ ये न॒हुष्य॑स्य ब॒र्हिषि॑ दे॒वाः आ॒स॒न्ते ते॑ अ॒धि॒ब्रु॒व॑न्तु नः ॥१॥ वि॒श्वा हि॒ वः न॒म॒स्यानि॑ व॒द्या॒ नामा॑नि दे॒वाः उ॒त्त
य॒ज्ञिया॑नि वः ये स्थ जा॒ताः अ॒दि॒तेः अ॒तऽभ्यः॑ परि॑ ये पृ॒थि॒व्याः ते

मे इह श्रुत हवै ॥२॥ येभ्यः माता मधुऽमत् पिबते पयः पीयूषं
 द्यौः अदितिः अद्रिऽबर्हाः उक्थऽशुष्मान् वृषऽभरान् सुऽअ-
 प्रसः तान् आदित्यान् अनु मद् स्वस्तये ॥३॥ नृऽचक्षसः अनि-
 ऽमिषंतः अर्हणा बृहत् देवासः अमृतऽत्वं आनृषुः ज्योतिः ऽर-
 थाः अहिऽमायाः अनागसः दिवः वर्षाणं वसते स्वस्तये ॥४॥
 संऽराजः ये सुऽवृधः यज्ञं आऽययुः अपरिऽदृताः दधिरे दिवि
 क्षयं तान् आ विवास नमसा सुवृक्तिऽभिः महः आदित्यान् अ-
 दितिं स्वस्तये ॥५॥३॥ कः वः स्तोमै राधति यं जुजोषथ विश्वे दे-
 वासः मनुषः यति स्थन कः वः अध्वरं तु विऽजाताः अरं करत् यः
 नः पथैत् अति अंहः स्वस्तये ॥६॥ येभ्यः होत्रां प्रथमां आऽयेजे
 मनुः समिद्धऽअग्निः मनसा सप्त होतृऽभिः ते आदित्याः अभयं
 शर्म यच्छत् सुऽगा नः कर्त सुऽपथा स्वस्तये ॥७॥ ये ईशिरि भुव-
 नस्य प्रऽचेतसः विश्वस्य स्थातुः जगतः च मंतवः ते नः कृतात्
 अकृतात् एनसः परि अद्य देवासः पिपृत स्वस्तये ॥८॥ भरेषु इन्द्रं
 सुऽहवै हवामहे अंहः ऽमुचं सुऽकृतं दैव्यं जनं अग्निं मित्रं वरुणं
 सातये भगं द्यावापृथिवी मरुतः स्वस्तये ॥९॥ सुऽचामाणं पृ-
 थिवीं द्यां अनेहसं सुऽशमीणं अदितिं सुऽप्रनीतिं दैवीं नावं सु-
 ऽअरिचां अनागसं अस्रवंतीं आ रुहेम स्वस्तये ॥१०॥४॥ विश्वे
 यजत्राः अधि वोचत ऊतये चायध्वं नः दुऽएवायाः अभिऽहुतः
 सत्यया वः देवऽहूत्या हुवेम णृण्वतः देवाः अवसे स्वस्तये ॥११॥
 अपं अमीवां अपं विश्वां अनाहुतिं अपं अरातिं दुऽविदत्रां
 अधऽयतः आरे देवाः द्वेषः अस्मत् युयोतन उरु नः शर्म यच्छत्
 स्वस्तये ॥१२॥ अरिष्टः सः मर्तैः विश्वः एधते प्र प्रऽजाभिः जायते
 धर्मेणः परि यं आदित्यासः नयथ सुनीतिऽभिः अति विश्वानि

दुः॥ इता स्वस्त्ये ॥ १३ ॥ यं देवा॒सः अव॑थ वाजं॒ऽसातौ॑ यं शूर-
 ॥ साता म॒रुतः॑ हिते धने प्रा॒तः॥ यावानं॑ रथं॒ इन्द्र॑ सा॒नसिं॑ अरि॒थं तं
 आ॒रुहे॑म स्वस्त्ये ॥ १४ ॥ स्व॒स्ति नः॑ प॒थ्यासु॑ धन्व॒ऽसु स्व॒स्ति अप॒-
 ॥ सु वृ॒जने॑ स्वः॒ऽवति॑ स्व॒स्ति नः॑ पु॒त्रऽकृ॒षेष्ु॑ योनि॒षु स्व॒स्ति रा॒ये
 म॒रुतः॑ द॒धात॑न ॥ १५ ॥ स्व॒स्तिः इत् हि॑ प्र॒ऽपथे॑ श्रेष्ठा॒ रेक्का॑ स्व॒ती
 अ॒भि या वा॑मं एति॒ सा नः॑ अ॒मा सो॑ अर॒णे नि॑ पा॒तु सु॒ऽआ॒वेशा
 भ॒वतु॑ देव॒ऽगोपा॑ ॥ १६ ॥ ए॒व स॒तेः सू॒नुः अ॒वी वृ॒धत् वः॑ वि॒श्वे आ॒-
 दि॒त्याः अ॒दि॒ते म॒नीषी॑ ई॒शा ना॑सः नरः अ॒मर्त्ये॑न अ॒स्ता वि॑ जनः
 दि॒व्यः ग॒येन॑ ॥ १७ ॥ ५ ॥

॥ ६४ ॥ क॒था दे॒वानां॑ क॒तम॑स्य॒ याम॑नि सु॒ऽमंतु॑ नामं शृ॒ण्वतां॑
 म॒ना म॒हे कः॑ मृ॒च्छाति॑ क॒तमः॑ नः॒ मयः॑ क॒रत् क॒तमः॑ ऊ॒ती अ॒भि
 आ॒ वव॑र्त॒ति ॥ १ ॥ ऋ॒तुऽयंति॑ ऋ॒तवः॑ ह॒त् सु॒ धी॒तयः॑ वे॒नंति॑ वे॒-
 नाः प॒तय॑ति आ॒ दि॒शः न म॒र्दिता॑ वि॒द्यते॑ अ॒न्यः ए॒भ्यः दे॒वेषु॑ मे
 अ॒धि का॑माः अ॒यं स॒त ॥ २ ॥ नरा॑शंसं॒ वा पू॒षणं॑ अ॒गो ह्यं॑ अ॒ग्निं दे॒व-
 ॥ इ॒हं अ॒भि अ॒र्चसे॑ गि॒रा सू॒र्या मा॑सा चंद्र॒मसा॑ यमं दि॒वि चि॑तं
 वा॒तं उ॒षसं॑ अ॒क्तुं अ॒श्विना॑ ॥ ३ ॥ क॒था क॒विः तु॒विऽर॒वान् क॒या
 गि॒रा वृ॒हस्प॑तिः व॒वृध॑ते सु॒वृक्ति॑ऽभिः अ॒जः एक॑ऽपात् सु॒ऽहवै॑-
 भिः ऋ॒क् ऽभिः॑ अ॒हिः शृ॒णोतु॑ बु॒ध्न्यः ह॒वीम॑नि ॥ ४ ॥ द॒क्षस्य॑ वा
 अ॒दि॒ते जन्म॑नि व्र॒ते राजा॑ना मि॒त्रावरु॑णा आ॒ वि॒वा॒स॒सि अ॒तू-
 र्त॑ऽप॒थाः पु॒रुऽर॒थः अ॒र्य॒मा स॒प्तऽहो॑ता वि॒षुऽरू॒पेषु॑ जन्म॒ऽसु
 ॥ ५ ॥ ६ ॥ ते नः॑ अ॒र्वतः॑ ह॒वन्ऽश्रु॑तः ह॒वं वि॒श्वे शृ॒ण्वन्तु॑ वा॒जिनः॑
 मि॒तऽद्र॑वः स॒हस्र॑ऽसाः मे॒धसा॑तौऽइ॒व त्मना॑ म॒हः ये ध॑नं सं॒ऽइ-
 थेषु॑ ज॒भिरे॑ ॥ ६ ॥ प्र॒ वः वा॒युं रथ॑ऽयु॒जं पु॒रं॑ऽधिं स्तो॒मैः कृ॒णुध्वं॑ स॒-

ख्यायं पृषणं ते हि देवस्य सवितुः सवीमनि क्रतुं सचंते सऽचितः
सऽचेतसः ॥ ७ ॥ चिः सप्त सप्ताः नद्यः महीः अपः वनस्पतीन्
पर्वतान् अग्निं जतये कृशानुं अस्तुन् तिथ्यं सधऽस्थे आ रुद्रं रुद्रेषु
रुद्रियं हवामहे ॥ ८ ॥ सरस्वती सरयुः सिंधुः ऊर्मिऽभिः महः महीः
अवसा आ यंतु वक्षणीः देवीः आपः मातरः सृष्टयित्वः घृतऽवत्
पयः मधुऽमत नः अर्चेत् ॥ ९ ॥ उत माता बृहत्ऽदिवा शृणोतु नः
त्वष्टा देवेभिः जनिऽभिः पिता वचः ऋभुक्षाः वाजः रथः पतिः
भगः रत्नः शंसः शशमानस्य पातु नः ॥ १० ॥ ११ ॥ रत्नः संऽहृष्टौ
पितृमान्ऽइव क्षयः भद्रा रुद्राणां मरुतां उपऽस्तुतिः गोभिः
स्याम यशसः जनेषु आ सदा देवासः इळया सचेमहि ॥ ११ ॥ यां
मे धियं मरुतः इंद्र देवाः अर्ददात वरुण मित्र यूयं तां पीपयत् प-
यसाऽइव धेनुं कुवित् गिरः अधि रथे वहाथ ॥ १२ ॥ कुवित् अंग
प्रति यथा चित् अस्य नः सऽजात्यस्य मरुतः बुबोधय नाभा यचं
प्रथमं संऽनसामहे तचं जामिऽत्वं अर्दितिः दुधातु नः ॥ १३ ॥ ते
हि द्यावापृथिवी मातरा मही देवी देवान् जन्मना यज्ञिये इ-
तः उभे विभृतः उभयं भरीमऽभिः पुरुरेतांसि पितृऽभिः च सिं-
चतः ॥ १४ ॥ वि सा होवा विश्वं अश्नोति वार्यं बृहस्पतिः अरमतिः
पनीयसी यावा यचं मधुऽसुत् उच्यते बृहत् अवीवशंत मति-
ऽभिः मनीषिणः ॥ १५ ॥ एव कविः तुविऽरवान् ऋतुऽज्ञाः द्र-
विणस्युः द्रविणसः चक्रानः उक्थेभिः अचं मतिऽभिः च विप्रः
अपीपयत् गयः दिव्यानि जन्म ॥ १६ ॥ एव भूतेः सूनुः अवीवृधत्
वः विश्वे आदित्याः अर्दिते मनीषी ईशानासः नरः अमर्त्येन अ-
स्तावि जनः दिव्यः गयेन ॥ १७ ॥ ८ ॥

॥ ६५ ॥ अग्निः इन्द्रः वरुणः मित्रः अर्यमा वायुः पूषा सरस्वती
सऽजोषसः आदित्याः विष्णुः मरुतः स्वः बृहत् सोमः रुद्रः अ-
दितिः ब्रह्मणः पतिः ॥ १ ॥ इन्द्राग्नीं वृत्रहर्त्येषु सत्पतीं० मिथः
हिव्ना नाना तन्वा संऽओकसा अंतरिक्षं महिं आ पृथुः ओजसा सो-
मः घृतऽश्रीः महिमानं ईरयन् ॥ २ ॥ तेषां हि महता महतां अनव-
णां स्तोमान् इयमिं ऋतऽज्ञाः ऋतऽवृधां ये अप्सवं अर्णवं चि-
त्रऽराधसः ते नः रासतां महये सुऽमित्र्याः ॥ ३ ॥ स्वः ऽनरं अंत-
रिक्षाणि रोचना द्यावाभूमीं पृथिवीं स्कंभुः ओजसा पृक्षाः ऽइव
महयंतः सुऽरातयः देवाः स्तवंते मनुषाय सूरयः ॥ ४ ॥ मित्राय
शिष्टं वरुणाय दाशुषे या संऽराजा मनसा न प्रऽयुच्छतः ययोः
धाम धर्मेणा रोचते बृहत् ययोः उभे रोदसी नाधसी वृता ॥ ५ ॥
॥ ६ ॥ या गौः वर्तन्ति परिऽएति निऽकृतं पयः दुहाना व्रतऽनीः
अवारतः सा प्रऽब्रुवाणा वरुणाय दाशुषे देवेभ्यः दाशत् हविषा
विवस्वते ॥ ६ ॥ दिवस्ससः अग्निऽजिह्वाः ऋतऽवृधः ऋतस्य यो-
निं विऽमृशंतः आसते द्यां स्कभित्वी अपः आ चक्रुः ओजसा यज्ञं
जनिष्वी तन्वि नि ममृजुः ॥ ७ ॥ परिऽक्षितां पितरां पूर्वऽजाव-
रीं० ऋतस्य योनां क्षयतः संऽओकसा द्यावापृथिवीं वरुणाय
सऽव्रते० घृतऽवत् पयः महिषाय पिन्वतः ॥ ८ ॥ पर्जन्यावाता वृ-
षभा पुरीषिणा इन्द्रवायू वरुणः मित्रः अर्यमा देवान् आदि-
त्यान् अदितिं हवामहे ये पार्थिवासः दिव्यासः अपऽसु ये ॥ ९ ॥
त्वष्टारं वायुं ऋभवः यः ओहते दैव्यां होता रौ उषसं स्वस्तये बृह-
स्पतिं वृत्रऽखादं सुऽमेधसं इन्द्रियं सोमं धनऽसाः ऊं ईमहे ॥ १० ॥
॥ १० ॥ ब्रह्म गां अश्वं जनयंतः ओषधीः वनस्पतीन् पृथिवीं पर्व-
तान् अपः सूर्यं दिवि रोहयंतः सुऽदानवः आर्या व्रता विऽसृ-

अ० ८. अ० २. व० १३.] ॥ ३२२ ॥ [म० १०. अ० ५. सू० ६६.]

जंतः अधि क्षमि ॥ ११ ॥ भुज्युं अंहसः पिपृथुः निः अश्विना श्यावं
पुत्रं वध्निऽमत्याः अजिन्वतं कमऽद्युवं विऽमदाय ऊह्युः युवं
विष्णांष्वै विश्वकाय अवं सृजथः ॥ १२ ॥ पावीरवी तन्यतुः एक-
ऽपात् अजः दिवः धर्ता सिंधुः आपः समुद्रियः विश्वे देवासः ऋ-
णवन् वचांसि मे सरस्वती सह धीभिः पुरंऽध्या ॥ १३ ॥ विश्वे दे-
वाः सह धीभिः पुरंऽध्या मनोः यजत्राः अमृताः ऋतऽज्ञाः रा-
तिऽसाचः अभिऽसाचः स्वःऽविदः स्वः गिरः ब्रह्म सुऽउक्तं जु-
षेरत् ॥ १४ ॥ देवान् वसिष्ठः अमृतान् ववदे ये विश्वा भुवना अ-
भि प्रऽतस्युः ते नः रासंतां उरुऽगायं अद्य यूयं पात स्वस्तिऽभिः
सदा नः ॥ १५ ॥ ११ ॥

॥ ६६ ॥ देवान् हुवे बृहत्ऽश्रवसः स्वस्तये ज्योतिःऽकृतः अ-
ध्वरस्य प्रऽचेतसः ये ववृधुः प्रऽतरं विश्वऽवेदसः इंद्रऽज्येष्ठासः
अमृताः ऋतऽवृधः ॥ १ ॥ इंद्रऽप्रसूताः वरुणऽप्रशिष्टाः ये सूर्यस्य
ज्योतिषः भागं आनृषुः मरुत्ऽगणे वृजने मन्म धीमहि माघोने
यज्ञं जनयंत सूरयः ॥ २ ॥ इंद्रः वसुऽभिः परि पातु नः गयं आदि-
त्यै नः अदितिः शर्म यच्छतु रुद्रः रुद्रेभिः देवः मृळयाति नः त्वष्टा
नः ग्राभिः सुविताय जिन्वतु ॥ ३ ॥ अदितिः द्यावापृथिवी ऋतं
महत् इंद्राविष्णु मरुतः स्वः बृहत् देवान् आदित्यान् अवंसे ह-
वामहे वसून् रुद्रान् सवितारं सुऽदंसं ॥ ४ ॥ सरस्वान् धीभिः
वरुणः धृतऽव्रतः पूषा विष्णुः महिमा वायुः अश्विना ब्रह्मऽकृतः
अमृताः विश्वऽवेदसः शर्म नः यंसन् चिऽवरुणं अंहसः ॥ ५ ॥
॥ १२ ॥ वृषा यज्ञः वृषणः संतु यज्ञियाः वृषणः देवाः वृषणः हविः-
ऽकृतः वृषणा द्यावापृथिवी ऋतऽवरी वृषा पजन्यः वृषणः

वृषऽस्तुभः ॥ ६ ॥ अग्नीषोमा वृषणा वाजऽसातये पुरुऽप्रशस्ता
वृषणौ उप ब्रुवे यौ ईजिरे वृषणः देवऽयज्यया ता नः शर्म चि-
ऽवरूपं वि यंसतः ॥ ७ ॥ धृतऽव्रताः सचियाः यज्ञनिऽकृतः वृ-
हत्ऽदिवाः अध्वराणां अभिऽश्रियः अग्निऽहोतारः ऋतऽसापः
अदुहः अपः असृजन् अनु वृचऽतूर्ये ॥ ८ ॥ द्यावापृथिवी जनयन्
अभिव्रता आपः ओषधीः वनिनानि यज्ञिया अंतरिक्षं स्वः आ
पमुः ऊतये वशं देवासः तन्वि नि ममृजुः ॥ ९ ॥ धर्तारः दिवः ऋ-
भवः सुऽहस्ताः वातापज्या महिषस्य तन्यतोः आपः ओषधीः
प्रतिरंतु नः गिरः भगः रातिः वाजिनः यंतु मे हवँ ॥ १० ॥ १३ ॥
समुद्रः सिंधुः रजः अंतरिक्षं अजः एकऽपात् तनयितुः अर्णवः
अहिः बुध्नः शृणवत् वचांसि मे विश्वे देवासः उत सूरयः मम
॥ ११ ॥ स्याम वः मनवः देवऽवीतये प्राचं नः यज्ञं प्रनयत साधु-
ऽया आदित्याः रुद्राः वसवः सुऽदानवः इमा ब्रह्म शस्यमानानि
जिन्वत ॥ १२ ॥ दैव्या होतारा प्रथमा पुरऽहिता ऋतस्य पंथां अ-
नु एमि साधुऽया क्षेत्रस्य पतिं प्रतिऽवेशं ईमहे विश्वान् देवान्
अमृतान् अप्रऽयुच्छतः ॥ १३ ॥ वसिष्ठासः पितृऽवत् वाचं अक्रत
देवान् ईळानाः ऋषिऽवत् स्वस्तये प्रीताऽइव ज्ञातयः कामै
आऽइत्य अस्मे देवासः अव धूनुत वसु ॥ १४ ॥ देवान् वसिष्ठः
अमृतान् ववदे ये विश्वा भुवना अभि प्रऽतस्थुः ते नः रासंतां उ-
रुऽगायं अद्य यूयं पात स्वस्तिभिः सदानः ॥ १५ ॥ १४ ॥

॥ ६७ ॥ इमां धियं सप्रऽशीर्षीं पिता नः ऋतऽप्रजातां बृहतीं
अविदत्तुरीयं स्वित् जनयत् विश्वऽजन्यः अयास्यः उक्थं इंद्राय
शंसन् ॥ १ ॥ ऋतं शंसतः ऋजु दीध्यानाः दिवः पुत्रासः असुरस्य

अ० ८. अ० २. व० १६.] ॥ ३२४ ॥ [म० १०. अ० ५. सू० ६९.

वीराः विप्रं पदं अंगिरसः दधानाः यज्ञस्य धाम प्रथमं मनंत ॥ २॥
हंसैः ऽइव सखिऽभिः वावदत् ऽभिः अश्मन् ऽमयानि नहना
विऽअस्यन् बृहस्पतिः अभिऽकनिक्कदत् गाः उत्त प्र अस्तौत् उत्त
च विद्वान् अगायत् ॥ ३॥ अवः द्वाभ्यां परः एकया गाः गुहां ति-
ष्ठतीः अनृतस्य सेतौ बृहस्पतिः तमसि ज्योतिः इच्छन् उत्त उसाः
आ अकः वि हि तिस्रः आवः ० ॥ ४॥ विऽभिद्यं पुरं शयथा ई अ-
पाचीनिः वीणिं साकं उदऽधेः अकृतत् बृहस्पतिः उषसं सूर्यं गां
अकं विवेद स्तनयन् ऽइव द्यौः ॥ ५॥ इंद्रः बलं रक्षितारं दुधानां
करोणऽइव वि चकर्त रवेण स्वेदां जिऽभिः आऽशिरं इच्छमा-
नः अरोदयत् पणिं आ गाः अमुष्णात् ॥ ६॥ १५॥ सः ई सत्येभिः
सखिऽभिः शुचत् ऽभिः गोऽधायसं वि धनऽसैः अददः ० ब्रह्मणः
पतिः वृषऽभिः वराहैः घर्मऽस्वेदेभिः द्रविणं वि आनत् ॥ ७॥
ते सत्येन मनसा गोऽपतिं गाः इयानासः इषण्यन्त धीभिः बृह-
स्पतिः मिथः ऽअवद्यपेभिः उत्त उस्त्रियाः असृजत् स्वयुकऽभिः
॥ ८॥ तं वर्धयंतः मतिऽभिः शिवाभिः सिंहऽइव नानदत्तं सध-
ऽस्थे बृहस्पतिं वृषणं शूरऽसातौ भेरऽभरे अनु मदेम जिष्णुं ॥ ९॥
यदा वाजं असनत् विश्वऽरूपं आ द्यां अरुक्षत् उत्तऽतराणि सन्न
बृहस्पतिं वृषणं वर्धयंतः नानां संतः विभ्रतः ज्योतिः आसा
॥ १०॥ सत्यां आऽशिषं कृणुत् वयः ऽधै कीरिं चित् हि अवथ स्वे-
भिः एवैः पश्चा मृधः अपभवंतु विश्वाः तत् रोदसी शृणुतं विश्व-
ऽइवे ० ॥ ११॥ इंद्रः महा महतः अणवस्य वि मूर्धानं अभिनत्
अर्बुदस्य अहन् अहिं अरिणात् सप्त सिंधून् देवैः द्यावापृथिवी
प्र अवतं नः ॥ १२॥ १६॥

॥ ६८ ॥ उदस्पृतः न वयः रक्षमाणाः वावदतः अभ्रियस्य-
 ऽइव घोषाः गिरिऽभ्रजः न ऊर्मयः मदंतः बृहस्पतिं अभि अर्काः
 अनावन् ॥ १ ॥ सं गोभिः आंगिरसः नक्षमाणाः भर्गाऽइव इत्
 अर्यमणं निनाय जने मित्रः न दंस्पती० अनक्ति बृहस्पते वाजय
 आप्नुऽइव आजौ ॥ २ ॥ साधुऽअर्याः अतिथिनीः इषिराः स्या-
 हाः सुऽवर्णाः अनवद्यऽरूपाः बृहस्पतिः पर्वतेभ्यः विऽतूर्यं निः
 गाः ऊपे यवैऽइव स्थिविऽभ्यः ॥ ३ ॥ आऽमुषायन् मधुना ऋत-
 स्य योनिं अवऽक्षिपन् अर्कः उल्कांऽइव द्यौः बृहस्पतिः उद्धरन्
 अश्मनः गाः भूम्याः उद्गाऽइव वि त्वचं विभेदु ॥ ४ ॥ अपं ज्योति-
 षा तमः अंतरिक्षात् उद्गः शीपालंऽइव वातः आजत् बृहस्पतिः
 अनुऽमृश्य वलस्य अभ्रंऽइव वातः आ चक्रे आ गाः ॥ ५ ॥ यदा
 वलस्य पीयतः जसुं भेत् बृहस्पतिः अग्निपःऽभिः अर्कैः दत्तऽभिः
 न जिह्वा परिऽविष्टं आदत् आविः निऽधीन् अकृणोत् उस्त्रिया-
 णां ॥ ६ ॥ ११॥ बृहस्पतिः अमंत हित्यत् आसां नाम स्वरीणां स-
 दने गुहा यत् आंडाऽइव भिक्षा शकुनस्य गर्भे उत् उस्त्रियाः पर्व-
 तस्य त्मना आजत् ॥ ७ ॥ अश्ना अपिंऽनङ्गं मधु परि अपश्यत् म-
 त्स्यं न दीने उदनि क्षियंतं निः तत् जभार चमसं न वृक्षात् बृह-
 स्पतिः विऽरवेण विऽकृत्य ॥ ८ ॥ सः उषां अविंदत् सः स्वः० सः
 अग्निं सः अर्केण वि ववाधे तमांसि बृहस्पतिः गोऽवपुषः वलस्य
 निः मज्जानं न पर्वणः जभार ॥ ९ ॥ हिमाऽइव पर्णा मुषिता वना-
 नि बृहस्पतिना अकृपयत् वलः गाः अननुऽकृत्य अपुनः चकार
 यात् सूर्यामासां मिथः उत्ऽचरातः ॥ १० ॥ अभि श्यावं न कृश-
 नेभिः अश्वं नक्षत्रेभिः पितरः द्यां अपिंश्न् रात्र्यां तमः अदधुः
 ज्योतिः अहन् बृहस्पतिः भिनत् अद्रिं विदत् गाः ॥ ११ ॥ इदं अ-

अ० ८. अ० २. व० २०.] ॥ ३२६ ॥ [म० १०. अ० ६. सू० ६९.

कर्म नमः अभियाय यः पूर्वीः अनु आऽनोनवीति बृहस्पतिः
सः हि गोभिः सः अश्वैः सः वीरेभिः सः नृभिः नः वयः धातु
॥ १२ ॥ १८ ॥ ५ ॥

॥ ६९ ॥ भद्राः अग्नेः वध्निऽअश्वस्य संऽहशः वामी प्रऽनीतिः
सुऽरणाः उपऽइतयः यत् ई सुऽमित्राः विशः अग्ने इधते घृतेन
आऽहुतः जरते दविद्युतत् ॥ १ ॥ घृतं अग्नेः वध्निऽअश्वस्य वर्धनं
घृतं अन्नं घृतं जं अश्वस्य मेदनं घृतेन आऽहुतः उर्विया वि प्रऽप्रथे
सूर्यः इव रोचते सर्पिः आऽसुतिः ॥ २ ॥ यत् ते मनुः यत् अनीकं
सुऽमित्रः संऽइधे अग्ने तत् इदं नवीयः सः रेवत् शोच सः गिरः
जुषस्व सः वाजं दधि सः इह अश्वः धाः ॥ ३ ॥ यं त्वा पूर्वं ईकृतः
वध्निऽअश्वः संऽइधे अग्ने सः इदं जुषस्व सः नः स्तिऽपाः उत भव
त नृपाः दाचं रक्षस्व यत् इदं ते अस्मे ॥ ४ ॥ भवं द्युम्नी वाधि-
ऽअश्व उत गोपाः मा त्वा तारीत अभिऽमातिः जनानां शूरः-
इव धृष्णुः च्यवनः सुऽमित्रः प्र नु वोचं वाधिऽअश्वस्य नाम
॥ ५ ॥ सं अज्या पूर्वत्या वसूनि दासा वृत्राणि आर्या जिगेथ शूरः-
इव धृष्णुः च्यवनः जनानां त्वं अग्ने पृतनाऽयून अभिऽस्याः ॥ ६ ॥
॥ १९ ॥ दीर्घऽतंतुः बृहत्ऽउक्षा अयं अग्निः सहस्रऽस्तरीः शत-
ऽनीथः ऋभवा द्युऽमान् द्युमतऽसु नृभिः मृज्यमानः सुऽमित्रेषु
दीदयः देवयत्ऽसु ॥ ७ ॥ त्वे धेनुः सुऽदुघा जातऽवेदः असश्वता-
इव समना सबऽधुक् त्वं नृभिः दक्षिणावत्ऽभिः अग्ने सुऽमि-
त्रेभिः इध्यसे देवयत्ऽभिः ॥ ८ ॥ देवाः चित् ते अमृताः जातऽवेदः
महिमानं वाधिऽअश्व प्र वोचन् यत् संऽपृच्छं मानुषीः विशः
आयन् त्वं नृभिः अजयः त्वाऽवृधेभिः ॥ ९ ॥ पिता इव पुत्रं अ-

अ०८, अ०२, व०२२.] ॥ ३२७ ॥ [म०१०, अ०६, सू०७०.]

विभः उपऽस्थे त्वां अग्ने व॒ध्निऽअ॒श्वः स॒प॒र्यन् जुषा॒णः अ॒स्य सं-
 ऽइधं॑ य॒विष्ट उ॒त पू॒र्वान् अ॒व॒नोः ब्राध॑तः चि॒त् ॥१०॥ श॒श्वत् अ॒-
 ग्निः व॒ध्निऽअ॒श्वस्य॑ श॒चून् नृ॒ऽभिः जि॒गाय॑ सु॒तसौ॑ म॒वत्ऽभिः स-
 म॒नं चि॒त् अ॒द॒हः चि॒च॒ऽभा॒नो० अ॒व ब्राध॑तं अ॒भि॒न॒त् वृधः॑ चि॒त्
 ॥११॥ अ॒यं अ॒ग्निः व॒ध्निऽअ॒श्वस्य॑ वृ॒च॒ऽहा स॒न॒कात् प्र॒ऽइ॒डः न-
 म॒सा उप॒ऽवा॒क्यः सः नः॑ अ॒जा॒मीन् उ॒त वा॒ वि॒ज॒ामीन् अ॒भि
 ति॒ष्ट श॒ध॑तः वा॒ध्निऽअ॒श्व ॥१२॥२०॥

॥७०॥ इ॒मां मे॒ अग्ने॒ संऽइधं॑ जुष॒स्व इ॒ळः प॒दे प्र॒ति ह॒र्यं घृ॒ता-
 चीं व॒र्षेन् पृथि॒व्याः सु॒दि॒न॒ऽत्वे अ॒ह्नां ऊ॒र्ध्वः भ॒व सु॒ऽऋतो॑ दे॒व-
 ऽय॒ज्या ॥१॥ आ दे॒वानां॑ अ॒य॒ऽयावा॑ इ॒ह या॒तु न॒रा॒शंसः॑ वि॒श्व-
 ऽरू॒पेभिः॑ अ॒श्वैः ऋ॒तस्य॑ प॒था न॒मसा॑ मि॒येधः॑ दे॒वभ्यः॑ दे॒वऽत॑मः
 सु॒सू॒दत् ॥२॥ श॒श्वत्ऽत॑मं इ॒ळते॑ दू॒त्याय॑ ह॒वि॒र्षम॑तः म॒नु॒ष्यासः॑ अ॒-
 ग्निं व॒हि॒ष्टैः अ॒श्वैः सु॒ऽवृ॒ता रथे॑न आ दे॒वान् व॒क्षि॒ नि स॒द इ॒ह हो॑ता
 ॥३॥ वि प्र॒थ॒तां दे॒वऽजु॑ष्टं ति॒रश्वा दी॒र्घं द्रा॒घ्मा सु॒र॒भि भू॒तु अ॒स्मे
 अ॒हे॒ळता॑ म॒नसा॑ दे॒व व॒हिः इ॒ंद्र॒ऽज्ये॒ष्ठान् उ॒शतः॑ य॒क्षि दे॒वान् ॥४॥
 दि॒वः वा॒ सा॒नु॒स्पृ॒शत॑ व॒री॒यः पृथि॒व्या वा॒ मा॒त्र॒या वि॒श्वय॒ध्वं उ॒-
 श॒तीः द्वा॒रः म॒हि॒ना म॒हत्ऽभिः॑ दे॒वं रथं॑ रथ॒ऽयुः धा॒र॒यध्वं॑ ॥५॥२१॥
 दे॒वी दि॒वः दु॒हि॒तरा॑ सु॒ऽश्लि॒पे० उ॒षसा॑ न॒क्ता स॒द॒ता नि यो॒नौ आ
 वा॑ दे॒वासः॑ उ॒श॒ती उ॒शतः॑ उ॒रौ सी॒द॒तु सु॒ऽभ॒गे० उप॒ऽस्थे ॥६॥ ऊ॒-
 र्ध्वः या॒वा बृ॒हत् अ॒ग्निः संऽइ॒डः प्रि॒या धा॒मानि॑ अ॒दि॒ते उप॒ऽस्थे
 पु॒रःऽहि॒तौ ऋ॒त्वि॒जा य॒ज्ञे अ॒स्मिन् वि॒दुःऽत॑रा द्र॒वि॒णं आ य॒ज्ञे॒थां
 ॥७॥ ति॒स्रः दे॒वीः व॒हिः इ॒ंद्रं व॒री॒यः आ सी॒द॒त् च॒क्रु॒म वः॑ स्यो॒नं
 म॒नु॒ष्य॒त् य॒ज्ञं सु॒ऽधि॒ता ह॒वींषि॑ इ॒ळा दे॒वी घृ॒तऽप॑दी जुष॒न्त ॥८॥

देवत्वः यत् ह चारुत्वं आनन्दं यत् अंगिरसां अभवः स चाऽभूः
 सः देवानां पार्थः उप प्र विद्वान् उशन् यस्मि द्रविणः ऽदः सुऽर-
 त्तः ॥ ९ ॥ वनस्पते रश्मया निऽयूय देवानां पार्थः उप वस्मि वि-
 द्वान् स्वदाति देवः कृण्वन् हवींषि अवतां द्यावापृथिवी हव मे
 ॥ १० ॥ आ अग्ने वह वरुणं इष्टये नः इन्द्रं दिवः मरुतः अंतरिक्षात्
 सीदन्तु बर्हिः विश्वे आ यजत्राः स्वाहा देवाः अमृताः मादयन्तां
 ॥ ११ ॥ २२ ॥

॥ ७१ ॥ बृहस्पते प्रथमं वाचः अयं यत् प्र ऐरन्ता नामऽधेयं द-
 धानाः यत् एषां श्रेष्ठं यत् अरिप्रं आसीत् प्रेणा तत् एषां निऽहितं
 गुहां आविः ॥ १ ॥ सक्तुं ऽइव तितउना पुनन्तः यत्र धीराः मनसा
 वाचं अक्रीत अत्र सखायः सख्यानि जानते भद्रा एषां लक्ष्मीः
 निऽहिता अधि वाचि ॥ २ ॥ यज्ञेन वाचः पदऽवीर्यं आयन्तां
 अनु अविन्दन् ऋषिषु प्रऽविष्टां तां आऽभृत्य वि अदधुः पुरुऽवा
 तां सप्त रेभाः अभि सं नवन्ते ॥ ३ ॥ उत त्वः पश्यन् न ददर्श वाचं
 उत त्वः शृण्वन् न शृणोति एनां उतो त्वस्मै तन्वं विससे जाया-
 ऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः ॥ ४ ॥ उत त्वं सख्ये स्थिरऽपीतं आहुः
 न एनं हिन्वति अपि वाजिनेषु अधेन्वा चरति मायया एषः वा-
 चं शुश्रुऽवान् अफलां अपुष्पां ॥ ५ ॥ २३ ॥ यः तित्याज सचिऽविदै
 सखायं न तस्य वाचि अपि भागः अस्ति यत् ईं शृणोति अलकं
 शृणोति न हि प्रऽवेदं सुऽकृतस्य पंथां ॥ ६ ॥ अक्षुण्ऽवंतः कर्ण-
 ऽवंतः सखायः मनुऽज्वेषु असमाः बभूवुः आदन्नासः उपऽक-
 क्षासः ऊं त्वे हृदाऽइव स्नात्वाः ऊं त्वे दह्ये ॥ ७ ॥ हृदा तष्टेषु मनसः
 ज्वेषु यत् ब्राह्मणाः संऽयजन्ते सखायः अत्र अहं त्वं वि जहुः वे-

अ० ८. अ० ३. व० ३.] ॥ ३२९ ॥ [म० १०. अ० ६. सू० ७३.]

द्याभिः ओहं ब्रह्माणः वि चरन्ति ऊं त्वे ॥ ८ ॥ इमे ये न अर्वाक् न
परः चरन्ति न ब्राह्मणासः न सुतेऽकरासः ते एते वाचं अभिऽपद्य
पापया सिरीः तच्च तन्वते अप्रऽजज्ञयः ॥ ९ ॥ सर्वे नन्दन्ति यशसा
आऽगतेन सभाऽसहेन सख्या सखायः कित्त्विषऽस्पृत् पितुऽस-
निः हि एषां अरं हितः भवन्ति वार्जिनाय ॥ १० ॥ ऋचां त्वः पोषं
आस्ते पुपुष्पान् गायत्रं त्वः गायति शकरीषु ब्रह्मा त्वः वदन्ति जा-
तऽविद्यां यज्ञस्य माचां विमिमीते ऊं त्वः ॥ ११ ॥ २४ ॥ २ ॥

॥ ७२ ॥ देवानां नु वयं जानां प्र वोचाम विपन्यया उक्थेषु
शस्यमानेषु यः पश्यात् उत्तरे युगे ॥ १ ॥ ब्रह्मणः पतिः एता सं
कर्मारः इव अधमत देवानां पूर्वे युगे असंतः सत् अजायत ॥ २ ॥
देवानां युगे प्रथमे असंतः सत् अजायत तत् आशाः अनु अजा-
यन्त तत् उत्तानऽपदः परि ॥ ३ ॥ भूः जज्ञे उत्तानऽपदः भुवः आशाः
अजायन्त अदितेः दक्षः अजायत दक्षात् ऊं अदितिः परि ॥ ४ ॥
अदितिः हि अजनिष्ट दक्ष या दुहिता तव तां देवाः अनु अजायन्त
भद्राः अमृतऽबंधवः ॥ ५ ॥ १ ॥ यत् देवाः अदः सलिले सुऽसैरब्धाः
अतिष्ठत अत्र वः नृत्यन्तां इव तीव्रः रेणुः अप आयत ॥ ६ ॥ यत्
देवाः यतयः यथा भुवनानि अपिन्वत अत्र समुद्रे आ गूळ्हं आ
सूर्यं अजभर्तन् ॥ ७ ॥ अष्टौ पुत्रासः अदितेः ये जाताः तन्वः परि
देवान् उप प्र एत् सप्तऽभिः परा मातां इदं आस्यत् ॥ ८ ॥ सप्तऽभिः
पुत्रैः अदितिः उप प्र एत् पूर्वं युगं प्रऽजायै मृत्यवे त्वत् पुनः
मातां इदं आ अभरत् ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ ७३ ॥ जनिष्ठाः उयः सहसे तुरायं मद्रः ओजिष्ठः बहुलऽअ-

भिमानः अवर्धन् इद्रं मरुतः चित् अत्र माता यत् वीरं दधन्त
धनिष्ठा ॥१॥ दुहः निऽसत्ता पृथ्वी चित् एवैः पुरु शंसैन ववृधुः
ते इद्रं अभिवृताऽइव ता महाऽपदेन ध्वांतात् प्रऽपित्वात् उत
अरन्त गर्भाः ॥२॥ ऋष्या ते पादा प्र यत् जिगांसि अवर्धन् वाजाः
उत ये चित् अत्र त्वं इद्रं सालावृकान् सहस्रं आसन् दधिषे अ-
श्विना आ ववृत्वा ॥३॥ समना तूष्णिः उप यासि यज्ञं आ नासत्या
सख्याय वक्षि वसाव्या इद्रं धारयः सहस्रा अश्विना शूर ददतुः
मघानि ॥४॥ मंदमानः ऋतात् अधि प्रऽजायै सखिऽभिः इद्रं
इषिरेभिः अर्थे आ आभिः हि मायाः उप दस्युं आ अगात् मिहः
प्र तस्माः अवपत् तमौसि ॥५॥३॥ सऽनामाना चित् ध्वसयः नि
अस्मै अत्र अहन् इद्रं उषसः यथा अनः ऋष्वैः अगच्छः सखि-
ऽभिः निऽकामैः साकं प्रतिऽस्या हृद्या जघंथ ॥६॥ त्वं जघंथ न-
मुचिं मखस्युं दासं कृण्वानः ऋषये विऽमायं त्वं चकर्थ मनवे
स्योनान् पथः देवऽचा अंजसाऽइव यानान् ॥७॥ त्वं एतानि प-
प्रिषे वि नाम ईशानः इद्रं दधिषे गर्भस्तौ अनु त्वा देवाः शर्वसा
मदन्ति उपरिऽबुभान् वनिनः चकर्थ ॥८॥ चक्रं यत् अस्य अप-
ऽसु आ निऽसत्तं उतो तत् अस्मै मधु इत् चच्छद्यात् पृथिव्यां
अतिऽसितं यत् ऊधः पयः गोषु अदधाः ओषधीषु ॥९॥ अश्वात्
इयाय इति यत् वदन्ति ओजसः जातं उत मन्ये एनं मन्योः इयाय
हर्म्येषु तस्थौ यतः प्रऽजज्ञे इद्रं अस्य वेद ॥१०॥ वयः सुऽपर्णाः
उप सेदुः इद्रं प्रियऽमेधाः ऋषयः नाधमानाः अप ध्वातं ऊर्णुहि
पूधि चक्षुः मुमुग्धि अस्मान् निधयाऽइव बद्धान् ॥११॥४॥

॥७४॥ वसूनां वा चकृषे इयंस्वन् धिया वा यज्ञैः वा रोदस्योः

अवेतः वा ये रयिऽमंतः सातौ वनुं वा ये सुऽश्रुणं सुऽश्रुतः धुः०
 ॥१॥ हवः एषां असुरः नक्षत द्यां अवस्यता मनसा निंसत द्यां
 चक्षाणाः यत्र सुविताय देवाः द्यौः न वारिभिः कृण्वंत स्वैः ॥२॥
 इयं एषां अमृतानां गीः सर्वऽताता ये कृपणं रत्नं धियं च यज्ञं
 च साधंत ते नः धांतु वसव्यं अस्मि ॥३॥ आ तत् ते इंद्र आयवः
 पनंत अभि ये ऊर्वं गोऽमंतं तितृत्सान् सकृत्स्वये पुरुऽपुत्रां
 महीं सहस्रऽधारां बृहतीं दुधुक्षन् ॥४॥ शचीऽवः इंद्रं अवसे कृ-
 गुध्वं अनानतं दमयंतं पृतन्यून् ऋभुक्षणं मघऽवानं सुऽवृक्तिं
 भर्ता यः वज्रं नयं पुरुऽक्षुः ॥५॥ यत् ववानं पुरुऽतमं पुराषाट्
 आ वृचऽहा इंद्रः नामानि अप्राः अचेति प्रऽसहः पतिः तुवि-
 ष्मान् यत् ईं उश्मसि कर्तवे करत् तत् ॥६॥५॥

॥७५॥ प्र सु वः आपः महिमानं उतऽतमं कारुः वोचाति स-
 दने विवस्वतः प्र सप्तऽसप्त वेधा हि चक्रमुः प्र सुवरीणां अति
 सिंधुः ओजसा ॥१॥ प्र ते अरदत् वरुणः यातवे पथः सिंधो यत्
 वाजान् अभि अद्रवः त्वं भूम्याः अधि प्रऽवतां यासि सानुना यत्
 एषां अयं जगतां इरज्यसि ॥२॥ दिवि स्वतः यतते भूम्या उपरि
 अनंतं शुष्मं उत इयति भानुना अभ्रातऽइव प्र स्तनयति वृष्टयः
 सिंधुः यत् एति वृषभः न रोरुवत् ॥३॥ अभित्वा सिंधो शिशुं इत्
 न मातरः वाश्वाः अर्षेति पयसाऽइव धेनवः राजाऽइव युध्वा न-
 यसि त्वं इत् सिचौ यत् आसां अयं प्रऽवतां इनक्षसि ॥४॥ इमं मे
 गंगे यमुने सरस्वति श्रुतुद्रि स्तोमं सचत् परुणि आ असिक्वा
 मरुतऽवृधे वितस्तया आजीकीये शृणुहि आ सुऽसोमया ॥५॥६॥
 तृष्टऽअमया प्रथमं यातवे सऽजूः सुऽसत्वा रसया श्वेत्या त्या त्वं

सिंधो कुभया गोऽमतीं क्रुमुं मेहन्वा सुऽरथं याभिः ईयसे ॥ ६ ॥
 ऋजीती एनीं रुशती महिऽत्वा परि जयांसि भरते रजांसि अ-
 दब्धा सिंधुः अपसां अपः ऽतमा अश्वा न चिचा वपुषीऽइव दर्श-
 ता ॥ ७ ॥ सुऽअश्वा सिंधुः सुऽरथा सुऽवासाः हिरण्ययी सुऽकृता
 वाजिनीऽवती ऊणीऽवती युवतिः सीलमाऽवती उत अधि
 वस्ते सुऽभगा मधुऽवृधं ॥ ८ ॥ सुऽखं रथं युयुजे सिंधुः अश्विनं तेन
 वाजं सनिषत् अस्मिन् आजौ महान् हि अस्य महिमा पन-
 स्यते अदब्धस्य स्वऽयशसः विऽरप्तिनः ॥ ९ ॥ ७ ॥

॥ ७६ ॥ आ वः ऋजसे ऊजां विऽउष्टिषु इंद्रं मरुतः रोदसी
 अनक्तन उभे यथा नः अहनी सचाऽभुवा सदःऽसदः वरिव-
 स्यातः उतऽभिदा ॥ १ ॥ तत् ऊं श्रेष्ठं सवनं मुनोतन अत्यः न ह-
 स्तं यतः अद्रिः सोतरि विदत् हि अर्यः अभिऽभूति पौंस्यं महः
 राये चित् तरुते यत् अर्वतः ॥ २ ॥ तत् इत् हि अस्य सवनं विवेः
 अपः यथा पुरा मनवे गातुं अश्रेत् गोऽअर्णसि त्वाष्ट्रे अश्वऽनि-
 निजि प्र ई अश्वरेषु अश्वरान् अशिष्युः ॥ ३ ॥ अप हत रक्षसः
 भंगुरऽवतः स्तुभायत निऽऽर्ति सेधत अमतिं आ नः रयिंस-
 वैऽवीरं मुनोतन देवऽअव्यं भरत श्लोकं अद्रयः ॥ ४ ॥ दिवः चित्
 आ वः अमवतऽतरेभ्यः विऽभ्वना चित् आश्वपऽतरेभ्यः वायोः
 चित् आ सोमरभऽतरेभ्यः अग्नेः चित् अर्चं पितुकृतऽतरेभ्यः
 ॥ ५ ॥ ८ ॥ भुरंतु नः यशसः सोतु अधंसः यावाणः वाचा दिवितां
 दिवित्मता नरः यच्च दुहते काम्यं मधु आऽघोषयंतः अभितः मि-
 थःऽतुरः ॥ ६ ॥ सुवृतिं सोमं रथिरासः अद्रयः निः अस्य रसं
 गोऽइषः दुहति ते दुहति ऊधः उपऽसेचनाय कं नरः हव्या न

अ० ८. अ० ३. व० १२.] ॥ ३३३ ॥ [म० १०. अ० ६. सू० ७८.

म॒र्ज॒य॒न्ते॒ आ॒सऽभिः॑॥७॥ ए॒ते न॒रः सु॒ऽअ॒प॒सः अ॒भू॒त॒न॒ ये इ॒न्द्रा॒य सु॒-
नु॒य सोमै॑ अ॒द्वयः॒ वा॒मं॒ऽवा॒मं वः॒ दि॒व्या॒य धा॒मै वसु॑ऽवसु वः पा॒-
थि॒वा॒य सु॒न्व॒ते ॥८॥९॥

॥७७॥ अ॒भ्रऽप्रुषः॑ न वा॒चा प्रुष॑ वसु॑ ह॒विष्म॑तः न य॒ज्ञाः वि॒-
ऽजा॒नुषः॑ सु॒ऽमा॒रुतं॑ न ब॒ह्मार्णं॑ अ॒र्हसै॑ ग॒णं अ॒स्तोषि॑ ए॒षां न शो॒-
भसै॑॥१॥ अ॒त्रि॒ये म॒र्यासः॑ अ॒ंजीन् अ॒कृ॒ण्वत् सु॒ऽमा॒रुतं॑ न पू॒र्वीः अ॒-
ति॑ क्ष॒पः दि॒वः पु॒त्रासः॑ ए॒ताः न ये॒तिरे॒ आ॒दि॒त्यासः॑ ते अ॒क्राः न
व॒वृधुः॑॥२॥ प्र॒ये दि॒वः पृथि॒व्याः न ब॒हे॒णा त्म॒ना रि॒रि॒चे अ॒भ्रात्
न सू॒र्यः पा॒ज॒स्व॒न्तः न वी॒राः प॒न॒स्य॒वः रि॒शाद॑सः न म॒र्याः अ॒-
भिऽह्व॑वः ॥३॥ युष्मा॑कै॒ बु॒धे अ॒पां न या॒म॒नि वि॒धुर्य॑ति न म॒ही
अ॒थ॒र्य॑ति वि॒श्वऽप्सुः॒ य॒ज्ञः अ॒र्वाक् अ॒यं सु॒वः प्र॒य॒स्व॒न्तः न स॒चाचः॑
आ ग॒त ॥४॥ यू॒यं धूः॒ऽसु प्र॒ऽयु॒जः न र॒श्मिऽभिः॑ ज्योति॑ष्म॒न्तः न
भा॒सा वि॒ऽउ॒ष्टिषु॑ श्ये॒नासः॑ न स्व॒ऽय॒शसः॑ रि॒शाद॑सः प्र॒वासः॑ न
प्र॒ऽसि॒तासः॑ प॒रिऽप्रुषः॑ ॥५॥१०॥ प्र॒ यत् व॒ह॒ध्वे म॒रुतः॑ प॒रा॒कात्
यू॒यं म॒हः सं॒ऽव॒र॒णस्य॑ व॒स्वः वि॒दा॒नासः॑ व॒स॒वः रा॒ध्वस्य॑ आ॒रात्
चि॒त् द्वे॒षः स॒नुतः॑ यु॒यो॒त् ॥६॥ यः उ॒त्त॒ऽऽ॒चिं य॒ज्ञे अ॒ध्वरे॑ऽस्थाः
म॒रुत॑ऽभ्यः न मा॒नुषः॑ द॒दा॒शत् रे॒वत् सः॑ व॒यः द॒ध॒ते सु॒ऽवीरं॑ सः
दे॒वानां॑ अ॒पि गो॑ऽपी॒षे अ॒स्तु ॥७॥ ते हि य॒ज्ञेषु॑ य॒ज्ञिया॑सः ऊ॒माः
आ॒दि॒त्येन॑ ना॒म्ना शं॑भ॒विष्ठाः॑ ते नः॒ अ॒व॒न्तु र॒ण॒ऽतूः म॒नी॒षां म॒हः
च॒ या॒म॒न् अ॒ध्वरे॑ च॒का॒नाः ॥८॥११॥

॥७८॥ वि॒प्रासः॑ न म॒न्म॑ऽभिः सु॒ऽआ॒र्ध्वः दे॒वऽअ॒व्यः॑ न य॒ज्ञैः
सु॒ऽअ॒प्र॒सः रा॒जा॒नः न चि॒त्राः सु॒ऽसं॒द॒शः॑ स्मि॒ती॒नां न म॒र्याः अ॒-

अ० ८. अ० ३. व० १४.] ॥ ३३४ ॥ [म० १०. अ० ६. सू० ७९.

रेपसः ॥ १॥ अग्निः न ये भाजसा रुक्मऽवक्षसः वातासः न स्व-
 ऽयुजः सद्यः ऽकेतयः प्रऽज्ञातारः न ज्येष्ठाः सुऽनीतयः सुऽशर्माणः
 न सोमाः ऋतं यते ॥ २॥ वातासः न ये धुनयः जिगल्वः अग्नीनां
 न जिह्वाः विऽरोकिणः वर्मेणऽवन्तः न योधाः शिमीऽवन्तः पि-
 तृणां न शंसाः सुऽरातयः ॥ ३॥ रथानां न ये अराः सऽनाभयः
 जिगीवांसः न शूराः अभिऽद्यवः वरेऽयवः न मर्याः घृतऽमुषः
 अभिऽस्वर्तारः अर्के न सुऽस्तुभः ॥ ४॥ अश्वसः न ये ज्येष्ठासः
 आश्वः दिधिषवः न रथ्यः सुऽदानवः आपः न निम्नैः उदऽभिः
 जिगल्वः विश्वऽरूपाः अंगिरसः न सामऽभिः ॥ ५॥ १२॥ या-
 वाणः न सूरयः सिंधुऽमातरः आऽदर्दिरासः अद्रयः न विश्वहा
 शिशूलाः न क्रीळयः सुऽमातरः महाऽयामः न यामन् उत त्वि-
 षा ॥ ६॥ उषसां न केतवः अध्वरऽश्रियः शुभंऽयवः न अजिऽभिः
 वि अश्वितन् सिंधवः न ययियः भाजत् ऽऋष्टयः पराऽवतः न
 योजनानि ममिरे ॥ ७॥ सुऽभागान् न देवाः कृणुत सुऽरत्नान्
 अस्मान् स्तोतृन् मरुतः ववृधानाः अधि स्तोत्रस्य सख्यस्य गात
 सनात् हि वः रत्नऽधेयानि संति ॥ ८॥ १३॥

॥ ७९॥ अपश्यं अस्य महतः महिऽत्वं अमर्त्यस्य मर्त्यासु विष्णु
 नाना हनू विऽभृते० सं भरेते असिन्वती बर्षन्ती भूरि अन्नः
 ॥ १॥ गुहा शिरः निऽहितं ऋधक् अक्षी असिन्वन् अत्ति जिह्वाया
 वनानि अवाणि अस्मै पटऽभिः सं भर्ति उत्तानऽहस्ताः नमसा
 अधि विष्णु ॥ २॥ प्र मातुः प्रऽतरं गुह्यं इच्छन् कुमारः न वीरुधः
 सपत्न उर्वीः ससं न पक्वं अविदत् शुचंतं रिरिह्वांसं रिपः उपऽस्ये
 अंतः ॥ ३॥ तत् वां ऋतं रोदसी प्र ब्रवीमि जायमानः मातरां

गर्भः अत्ति न अहं देवस्य मर्त्यः चिकेत अग्निः अंग विचेताः सः
प्रचेताः ॥४॥ यः अस्मै अन्नं तृषु आऽदधाति आज्यैः घृतैः जु-
होति पुष्यति तस्मै सहस्रं अक्षऽभिः वि चक्षे अग्ने विश्वतः प्रत्यङ्
असि त्वं ॥५॥ किं देवेषु त्यजः एनं चकथ्य अग्ने पृच्छामि नु त्वां अ-
विद्वान् अक्नीकन् क्रीकन् हरिः अक्षवे अदन् वि पर्वऽशः च-
कर्त गांऽइव असिः ॥६॥ विषूचः अश्वान् युयुजे वनेऽजाः ऋजी-
तिऽभिः रशनाभिः गृभीतान् चक्षदे मिचः वसुऽभिः सुऽजातः
सं आनुधे पर्वऽभिः ववृधानः ॥७॥ १४॥

॥८०॥ अग्निः सप्रिं वाजंऽभरं ददाति अग्निः वीरं श्रुत्यै कर्म-
निऽस्थां अग्निः रोदसी वि चरत् संऽअंजन् अग्निः नारीं वीर-
ऽकुक्षिं पुरंऽधि ॥१॥ अग्नेः अन्नसः संऽइत् अस्तु भद्रा अग्निः मही
रोदसी आ विवेश अग्निः एकं चोदयत् समत्ऽसु अग्निः वृचाणि
दयते पुरुणि ॥२॥ अग्निः हव्यं जरतः कर्णं आव अग्निः अत्ऽभ्यः
निः अदहत् जरुथं अग्निः अर्चिं घर्मे उरुष्यत् अंतः अग्निः नृऽमेधं
प्रऽजया असृजत् सं ॥३॥ अग्निः दात् द्रविणं वीरऽपेशः अग्निः
ऋषिं यः सहसा सनोति अग्निः दिवि हव्यं आ ततान् अग्नेः धा-
मानि विऽभृता पुरुऽचा ॥४॥ अग्निं उक्थैः ऋषयः वि ह्वयन्ते
अग्निं नरः यामनि बाधितासः अग्निं वयः अंतरिक्षे पतंतः अ-
ग्निः सहसा परि याति गोनां ॥५॥ अग्निं विशः ईकृते मानुषीः
याः अग्निं मनुषः नहुषः वि जाताः अग्निः गांधर्वी पथ्यां ऋतस्य
अग्नेः गव्यूतिः घृते आ निऽसत्ता ॥६॥ अग्नये ब्रह्म ऋभवः ततस्तुः
अग्निं मह्यं अवोचाम सुऽवृत्तिं अग्ने प्र अव जरितारं यविष्ठ
अग्ने महि द्रविणं आ यजस्व ॥७॥ १५॥

॥ ८१ ॥ यः इमा विश्वा भुवनानि जुह्वन् ऋषिः होता नि
असीदत् पिता नः सः आऽशिषा द्रविणं इच्छमानः प्रथम-
ऽहत् अवरान् आ विवेश ॥ १ ॥ किं स्विन् आसीत् अधिऽस्थानं
आऽरंभणं कृतमत् स्विन् कथा आसीत् यतः भूमिं जनयन् वि-
श्वऽकर्मा वि द्यां और्णोत् महिना विश्वऽचक्षाः ॥ २ ॥ विश्वतः-
ऽचक्षुः उत विश्वतःऽमुखः विश्वतःऽबाहुः उत विश्वतःऽपात्
सं बाहुऽभ्यां धमन्ति सं पतचैः द्यावाभूमीं जनयन् देवः एकः ॥ ३ ॥
किं स्विन् वनं कः ऊं सः वृक्षः आस यतः द्यावापृथिवी निः-
ततक्षुः मनीषिणः मनसा पृच्छत इत् ऊं तत् यत् अधिऽअतिष्ठत्
भुवनानि धारयन् ॥ ४ ॥ या ते धामानि परमाणि या अवमा
या मध्यमा विश्वऽकर्मन् उत इमा शिषा सखिऽभ्यः हविषि स्व-
धाऽवः स्वयं यजस्व तन्वं वृधानः ॥ ५ ॥ विश्वऽकर्मन् हविषा ववृ-
धानः स्वयं यजस्व पृथिवीं उत द्यां मुह्यंतु अन्ये अभितः जनासः
इह अस्माकं मघऽवा सूरिः अस्तु ॥ ६ ॥ वाचः पतिं विश्वऽकर्माणं
ऊतये मन्ऽजुवै वाजे अद्य हुवेम सः नः विश्वानि हवनानि
जोषत् विश्वऽशंभूः अवसे साधुऽकर्मा ॥ ७ ॥ १६ ॥

॥ ८२ ॥ चक्षुषः पिता मनसा हि धीरः घृतं एने अजन्त नम-
माने यदा इत् अन्ताः अदहन्त पूर्वे आत् इत् द्यावापृथिवी अ-
प्रथेतां ॥ १ ॥ विश्वऽकर्मा विऽमनाः आत् विऽहायाः धाता वि-
ऽधाता परमा उत संऽहक्तेषां इष्टानि सं इषा मदन्ति यच्च सप्त-
ऽऽषीन् परः एकै आहुः ॥ २ ॥ यः नः पिता जनिता यः विऽधा-
ता धामानि वेद भुवनानि विश्वा यः देवानां नामऽधाः एकः
एव तं संऽग्रभं भुवना यन्ति अन्या ॥ ३ ॥ ते आ अयजन्त द्रविणं सं

अ० ८. अ० ३. व० १८.] ॥ ३३७ ॥ [म० १०. अ० ६. सू० ८३.

अस्मै ऋषयः पूर्वे जरितारः न भूना असूते सूते रजसि निऽसत्ते
 ये भूतानि संऽअकृण्वन् इमानि ॥४॥ परः दिवा परः एना पृथि-
 व्या परः देवेभिः असुरैः यत् अस्ति कंस्वित् गर्भे प्रथमं दध्रे आपः
 यच्च देवाः संऽअपश्यन्त विश्वे ॥५॥ तं इत् गर्भे प्रथमं दध्रे आपः
 यच्च देवाः संऽअगच्छन्त विश्वे अजस्य नाभौ अधि एकं अपितं
 यस्मिन् विश्वानि भुवनानि तस्थुः ॥६॥ न तं विदाथ यः इमा
 जजान् अन्यत् युष्माकं अन्तरं बभूव नीहारेण प्रावृताः जल्पा च
 असुऽतृपः उक्थऽशसः चरन्ति ॥७॥ १७॥

॥ ८३ ॥ यः ते मन्यो' अविधत् वज्र सायक सहः ओजः पुथति
 विश्वं आनुषकसह्याम दासं आर्यं त्वया युजा सहः ऽकृतेन सहसा
 सहस्वता ॥१॥ मन्युः इंद्रः मन्युः एव आस देवः मन्युः होता वरुणः
 जातऽवेदाः मन्युं विशः ईकृते मानुषीः याः पाहि नः मन्यो' त-
 पसा सऽजोषाः ॥२॥ अभि इहि मन्यो' तवसः तवीयान् तपसा
 युजा विजहि शत्रून् अमित्रऽहा वृत्रऽहा दस्युऽहा च विश्वा व-
 सूनि आ भर त्वं नः ॥३॥ त्वं हि मन्यो' अभिभूतिऽओजाः स्वयं-
 ऽभूः भामः अभिमातिऽसहः विश्वऽचर्षणिः सहुरिः सहावान्
 अस्मासु ओजः पृतनासु धेहि ॥४॥ अभागः सन् अप पराऽइतः
 अस्मि तव क्रत्वा तविषस्य प्रऽचेतः० तं त्वा मन्यो' अक्रतुः जि-
 हीकृ अहं स्वा तनूः बलऽदेयाय मा आ इहि ॥५॥ अयं ते अस्मि
 उप मा आ इहि अवाङ् प्रतीचीनः सहुरे विश्वऽधायः मन्यो' व-
 जिन् अभि मां आ ववृस्व हना व दस्यून् उत बोधि आपेः ॥६॥
 अभि प्र इहि दक्षिणतः भव मे अर्धं वृत्राणि जघना वभूरि जुही-
 मिते धरुणं सध्वः अयं उभौ उप ऽअंशु प्रथमा पिबाव ॥७॥ १८॥

॥ ८४ ॥ त्वया म॒न्यो॒ स॒ऽरथं॑ आ॒ऽरुज॑तः ह॒र्षमा॑णासः धृ॒षिताः
म॒रुत्वः॑ ति॒ग्मऽई॒षवः॑ आ॒युधा॑ सं॒ऽशि॒शा॒नाः अ॒भि प्र॑य॒न्तु नरः॑ अ॒-
ग्नि॒रूपाः॥ १॥ अ॒ग्निःऽइ॒व म॒न्यो॒ त्वि॒षितः॑ स॒ह॒स्व से॒नाऽनीः॑ नः
स॒हुरे॑ हूतः ए॒धि ह॒त्वाय॑ श॒चून् वि॒भज॑स्व वेदः अ॒जः मि॒मानः॑ वि
मृ॒धः नुद॑स्व ॥ २ ॥ स॒ह॒स्व म॒न्यो॒ अ॒भिऽमा॑तिं अ॒स्मे रु॒जन् मृ॒णन्
प्र॒ऽमृ॒णन् प्र॒ इ॒हि श॒चून् उ॒ग्रं ते॑ पाजः न॒नु आ॒ रु॒ध्रे व॒शी व॒शं न॒-
य॒से एक॑ऽज॒ त्वं ॥ ३ ॥ एकः ब॒हूनां॑ अ॒सि म॒न्यो॒ ई॒ळितः॑ वि॒शं वि॒शं
यु॒धये॑ सं शि॒शा॒धि अ॒कृत्त॑ऽरुक् त्वया यु॒जा व॒यं ह्यु॑ऽम॒न्तं घोषं॑ वि॒-
ऽज॒याय॑ कृ॒णम॒हे ॥ ४ ॥ वि॒जे॒षऽकृ॑त् इ॒न्द्रःऽइ॒व अ॒न॒वऽब्र॑वः अ॒-
स्माकं॑ म॒न्यो॒ अ॒धिऽपाः॑ भ॒व इ॒ह प्रि॒यं ते॑ ना॒म स॒हुरे॑ गृ॒णीम॑सि
वि॒द्म तं॑ उ॒त्तं यतः॑ आ॒ऽब॒भू॒ष ॥ ५ ॥ आ॒ऽभू॒त्या स॒हऽजाः॑ व॒ज्र
सा॒यक॑ स॒हः वि॒भर्षि॑ अ॒भिऽभू॑ते उ॒त्त॑ऽत॒रं क्र॒त्वा नः॑ म॒न्यो॒ स॒ह मे॒-
दी ए॒धि म॒हा॒ऽध॒नस्य॑ पु॒रु॒ऽहूत॑ सं॒ऽसृ॒जि ॥ ६ ॥ सं॒ऽसृ॒ष्टं ध॒नं उ॒भयं॑
सं॒ऽआ॒कृतं॑ अ॒स्मभ्यं॑ द॒त्तां व॑रुणः च म॒न्युः भि॒यं द॑धानाः ह॒र्दये॑षु
श॒चवः॑ परा॒ऽजिता॑सः अ॒प॒ नि ल॒य॒न्तां ॥ ७ ॥ १९ ॥ ६ ॥

॥ ८५ ॥ स॒त्येन॑ उ॒त्त॑भि॒ता भूमिः॑ सूर्ये॒ण उ॒त्त॑भि॒ता द्यौः॑ ऋ॒तेन॑
आ॒दि॒त्याः ति॒ष्ठंति॑ दि॒वि सोमः॑ अ॒धि श्रि॒तः ॥ १ ॥ सोमे॑न आ॒दि॒-
त्याः ब॒लिनः॑ सोमे॑न पृथि॒वी म॒ही अ॒थो न॑क्ष॒त्राणां॑ ए॒षां उ॒प॒-
ऽस्थे॑ सोमः आ॒ऽहि॒तः ॥ २ ॥ सोमै॑ म॒न्यते॑ प॒पिऽवा॒न् यत् सं॒ऽपि॒-
ष॑न्ति ओष॒धिं सोमै॑ यं ब्र॒ह्मा॒णः वि॒दुः न तस्य॑ अ॒श्नाति॑ कः च॒न
॥ ३ ॥ आ॒च्छ॒त्त॑ऽवि॒धानैः॑ गु॒पितः॑ बा॒र्हतैः॑ सोम॒ र॒क्षितः॑ या॒व्यां

इत् ऋण्वन् तिष्ठसि न ते अश्नाति पार्थिवः ॥४॥ यत् त्वा देव प्र-
 ऽपि ब्रूति ततः आ प्यायसे पुनः वायुः सोमस्य रक्षिता समानां
 मासः आ ऽकृतिः ॥५॥ २०॥ रैभी आसीत् अनु ऽदेयी नाराशंसी
 नि ऽओचनी सूर्यायाः भद्रं इत् वासः गार्थया एति परि ऽकृतं ॥६॥
 चित्तिः आः उप ऽबर्हणं चक्षुः आः अभि ऽअंजनं द्यौः भूमिः को-
 शः आसीत् यत् अयात् सूर्या पतिं ॥७॥ स्तोमाः आसन् प्रति ऽध-
 यः कुरीरं छंदः ओपशः सूर्यायाः अश्विना वरा अग्निः आसीत्
 पुरः ऽगवः ॥८॥ सोमः वधू ऽयुः अभवत् अश्विना आस्तां उभा
 वरा सूर्या यत् पत्ये शंसंतीं मनसा सविता अददात् ॥९॥ मनः
 अस्याः अनः आसीत् द्यौः आसीत् उत छदिः ऋक्त्रौ अनद्वाही
 आस्तां यत् अयात् सूर्या गृहं ॥१०॥ २१॥ ऋक् ऽसामाभ्यां अभि-
 ऽहितौ गावौ ते सामनौ इतः ओचं ते चक्रे आस्तां दिवि पंथाः
 चराचरः ॥११॥ ऋचीं ते चक्रे यात्याः वि ऽआनः अश्वः आ ऽहतः
 अनः मनस्सयं सूर्या आ अरोहत् प्र ऽयती पतिं ॥१२॥ सूर्यायाः
 वहतुः प्र अगात् सविता यं अव ऽअसृजत् अघासु हन्यते गावः
 अर्जुन्योः परि उह्यते ॥१३॥ यत् अश्विना पृच्छमानौ अयातं चि-
 ऽचक्रेण वहतुं सूर्यायाः विश्वे देवाः अनु तत् वां अजानन् पुत्रः
 पितरौ अवृणीत पूषा ॥१४॥ यत् अयातं ऋभः पती वरे ऽयं सूर्या
 उप क्व एकं चक्रं वां आसीत् क्व देष्टाय तस्थयुः ॥१५॥ २२॥ द्वे ते
 चक्रे सूर्ये ब्रह्माणः ऋतु ऽथा विदुः अथ एकं चक्रं यत् गुहां तत्
 अज्ञातयः इत् विदुः ॥१६॥ सूर्यायै देवेभ्यः मित्राय वरुणाय च ये
 भूतस्य प्र ऽचेतसः इदं तेभ्यः अकरं नमः ॥१७॥ पूर्व ऽअपरं चरतः
 मायया एतौ शिष्णूः क्रीळंतौ परि यातः अध्वरं विश्वानि अन्यः
 भुवना अभि ऽचष्टे ऋतून् अन्यः वि ऽदधत् जायते पुनः ॥१८॥

नवः ऽनवः भवति जायमानः अहो केतुः उषसा एति अयं भागं
देवेभ्यः विदधाति आऽयन् प्रचंद्रमाः तिरते दीर्घ आयुः ॥ १९ ॥ सु-
ऽकिंशुकं शुल्मलिं विश्वरूपं हिरण्यऽवर्णं सुऽवृतं सुऽचक्रं आ-
रोह सूर्ये अमृतस्य लोकं स्योनं पत्ये वहतुं कृणुष्व ॥ २० ॥ २३ ॥ उत्
ईष्व अतः पतिऽवती हि एषा विश्वऽवसुं नमसा गीऽभिः ईळे
अन्यां इच्छ पितृऽसदं विऽअक्तां सः ते भागः जनुषा तस्य विद्धि
॥ २१ ॥ उत् ईष्व अतः विश्वऽवसो० नमसा ईळा महे त्वा अन्यां
इच्छ प्रऽफर्थ्यं सं जायां पत्यां सृज ॥ २२ ॥ अनृक्षराः ऋजवः संतु
पंथाः येभिः सखायः यंति नः वरेऽयं सं अयं मा सं भगः नः नि-
नीयात् सं जाः पत्यं सुऽयमं अस्तु देवाः ॥ २३ ॥ प्र त्वा मुंचामि व-
रुणस्य पाशात् येन त्वा अबधात् सविता सुऽशेवः ऋतस्य योनौ
सुऽकृतस्य लोके अरिंष्टां त्वा सह पत्या दधामि ॥ २४ ॥ प्र इतः मुं-
चामि न अमुतः सुऽवद्धां अमुतः करं यथा इयं इंद्र मीढुः सुऽपुचा
सुऽभगा असति ॥ २५ ॥ २४ ॥ पूषा त्वा इतः नयतु हस्तऽगृह्य अ-
श्विनां त्वा प्रवहतां रथेन गृहान् गच्छ गृहऽपत्नी यथा असः व-
शिनीं त्वं विदथं आ वदासि ॥ २६ ॥ इह प्रियं प्रऽजयाते सं ऋध्य-
तां अस्मिन् गृहे गार्हऽपत्याय जागृहि एना पत्या तन्वं सं सृज स्व
अध जिब्रीं विदथं आ वदाथः ॥ २७ ॥ नीलऽलोहितं भवति कृ-
त्या आसक्तिः वि अज्यते एधंते अस्याः ज्ञातयः पतिः बंधेषु व-
ध्यते ॥ २८ ॥ परा देहि शामुल्यं ब्रह्मऽभ्यः वि भज वसु कृत्या एषा
पतऽवती भूत्वी आ जाया विशते पतिं ॥ २९ ॥ अश्रीरा तनूः भ-
वति रुशती पापया अमुया पतिः यत् वध्वः वाससा स्वं अंगं अ-
भिऽधित्सते ॥ ३० ॥ २५ ॥ ये वध्वः चंद्रं वहतुं यक्ष्माः यंति जनात्
अनु पुनः तान् यज्ञियाः देवाः नयंतु यतः आऽगताः ॥ ३१ ॥ मा

विदन् परिऽपन्थिनः ये आऽसीदैति दंऽपती० सुऽगेभिः दुऽगं
 अति इतां अपं द्रांतु अरातयः ॥३२॥ सुऽमंगलीः इयं वधूः इ-
 मां संऽएतं पश्यत सौभाग्यं अस्यै दत्ताय अथ अस्तं वि परा इ-
 तन् ॥३३॥ तृष्टं एतत् कटुकं एतत् अपाष्टवत् विषवत् न एतत्
 अन्नं वे सूर्या यः ब्रह्मा विद्यात्सः इत् वाधूऽयं अहेति ॥३४॥ आ-
 ऽशसनं विऽशसनं अथो अधिऽविकर्तनं सूर्यायाः पश्य ह्रुपा-
 णि तानि ब्रह्मा तु शुभति ॥ ३५ ॥ २६ ॥ गृभ्णामि ते सौभगऽत्वाय
 हस्तं मया पत्या जरत्ऽअष्टिः यथा असः भगः अर्यमा सविता
 पुरंऽधिः मह्यं त्वा अदुः गार्हऽपत्याय देवाः ॥ ३६ ॥ तां पूषन्
 शिवऽतमां आ ईरयस्व यस्यां बीजं मनुष्याः वपति यानः ऊरु-
 उशती विऽअयाति यस्यां उशंतः प्रऽहराम शेषं ॥३७॥ तुभ्यं अग्रे
 परि अवहन् सूर्या वहतुना सह पुनः पतिऽभ्यः जायां दाः अग्रे
 प्रऽजया सह ॥३८॥ पुनः पत्नीं अग्निः अदात् आयुषा सह वर्चसा
 दीर्घऽआयुः अस्याः यः पतिः जीवाति शरदः शतं ॥३९॥ सोमः प्र-
 थमः विविदे गंधर्वः विविदे उत्तरः तृतीयः अग्निः ते पतिः तु-
 रीयः ते मनुष्यऽजाः ॥४०॥ २७ ॥ सोमः ददत् गंधर्वाय गंधर्वः ददत्
 अग्नये रयिं च पुत्रान् च अदात् अग्निः मह्यं अथो इमां ॥४१॥ इह
 एव स्तं मा वि यौष्टं विश्वं आयुः वि अश्नुतं क्रीळंतौ पुत्रैः नष्ट-
 ऽभिः मोदमानौ स्वे गृहे ॥४२॥ आ नः प्रऽजां जनयतु प्रजाऽप-
 तिः आऽजरसायं सं अनक्तु अर्यमा अदुऽमंगलीः पतिऽलोकं
 आ विश् शं नः भव द्विऽपदे शं चतुऽपदे ॥४३॥ अघोरऽचक्षुः
 अपतिऽघ्नी एधि शिवा पशुऽभ्यः सुऽमनाः सुऽवचाः वीरऽसूः
 देवऽकामा स्योना शं नः भव द्विऽपदे शं चतुऽपदे ॥४४॥ इमां
 त्वं इंद्र मीढुः सुऽपुत्रां सुऽभगां कृणु दश अस्यां पुत्रान् आ

अ० ८. अ० ४. व० २.] ॥ ३४२ ॥ [म० १०. अ० ७. सू० ८६.

धेहि पतिं एकादशं कृधि ॥४५॥ संऽराज्ञीं श्वशुरे भव संऽराज्ञीं
श्वश्र्वां भव ननांदरि संऽराज्ञीं भव संऽराज्ञीं अधि देवृषु ॥४६॥
सं अंजंतु विश्वे देवाः सं आपः हृदयानि नौ सं मातरिश्वा सं
धाता सं ऊं देष्टीं दधातु नौ ॥४७॥ २८॥३॥

॥८६॥ वि हि सोतोः असृक्षत न इंद्रं देवं अमंसत यत्र अम-
दत् वृषाकपिः अर्यः पुष्टेषु मतऽसखा विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः
॥१॥ परा हि इंद्र धावसि वृषाकपेः अति व्यथिः नो अहं प्र विं-
दसि अन्यत्र सोमंऽपीतये विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥२॥ किं अयं
त्वां वृषाकपिः चकार हरितः मृगः यस्मै इरस्यसि इत् ऊं नु अर्यः
वा पुष्टिऽमतवसु विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥३॥ यं इमं त्वं वृषा-
कपिं प्रियं इंद्र अभिऽरक्षसि श्वा नु अस्य जंभिषत् अपि कर्णे व-
राहऽयुः विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥४॥ प्रिया तृष्टानि मे कपिः
विऽअक्ता वि अदूदुषत् शिरः नु अस्य राविषं न सुऽगं दुःकृते
भुवं विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥५॥१॥ न मत् स्त्री सुभसत्ऽत-
रा न सुयार्शुऽतरा भुवत् न मत् प्रतिऽच्यवीयसी न सक्थि उत्-
ऽयमीयसी विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥६॥ उवे अंब सुलाभिके
यथाऽइव अंग भविषति भसत् मे अंब सक्थि मे शिरः मे वि-
ऽइव हृषति विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥७॥ किं सुऽबाहो० सु-
ऽअंगुरे पृथुऽस्तो० पृथुऽजघने किं शूरऽपत्नि नः त्वं अभि अ-
मीषि वृषाकपिं विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥८॥ अवीरांऽइव
मां अयं शरारुः अभि मन्यते उत अहं अस्मि वीरिणीं इंद्रऽपत्नी
मरुत्ऽसखा विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥९॥ संऽहो चं स्म पुरा ना-
रीं समनं वा अव गच्छति वेधाः ऋतस्य वीरिणीं इंद्रऽपत्नी म-

हीयते विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ १० ॥ २ ॥ इंद्राणीं आसु नारिषु
 सुऽभगां अहं अश्वं न हि अस्याः अपरं च न जरसा मरते पतिः
 विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ ११ ॥ न अहं इंद्राणि ररुण सख्युः वृ-
 षाकपेः श्रुते यस्य इदं अप्यहविः प्रियं देवेषु गच्छति विश्वस्मात्
 इंद्रः उत्तरः ॥ १२ ॥ वृषाकपायि रेवति सुऽपुत्रे आत् ऊं सु-
 ऽस्रुषे घसत् ते इंद्रः उश्रुणः प्रियं काचित्ऽकरं हविः विश्वस्मात्
 इंद्रः उत्तरः ॥ १३ ॥ उश्रुणः हि मे पंचऽदश साकं पचंति विंशतिं
 उत् अहं अग्नि पीवं इत् उभा कुक्षीं पृणंति मे विश्वस्मात् इंद्रः
 उत्तरः ॥ १४ ॥ वृषभः न तिग्मऽश्रुगः अंतः यूथेषु रोहवत् मंथः
 ते इंद्र शं हृदे यं ते सुनोति भावयुः विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ १५ ॥
 ॥ ३ ॥ न सः ईशे यस्य रं बंते अंतरा सक्थ्या कपृत् सः इत् ईशे यस्य
 रोमंशं निऽसेदुषः विऽजृभते विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ १६ ॥ न
 सः ईशे यस्य रोमंशं निऽसेदुषः विऽजृभते सः इत् ईशे यस्य रं बंते
 अंतरा सक्थ्या कपृत् विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ १७ ॥ अयं इंद्र
 वृषाकपिः परं स्वंतं हुतं विदत् असिं सूनां न वं चरुं आत् एधस्य
 अनः आऽचितं विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ १८ ॥ अयं एमि वि-
 ऽचाकशत् विऽचिन्वन् दासं आर्यं पिबामि पाकऽसुत्वनः अभि
 धीरं अचाकशं विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ १९ ॥ धन्वं च यत् कृतं च
 च कतिं स्विता ता वि योजना नेदीयसः वृषाकपे अस्तं आ इहि
 गृहान् उप विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ २० ॥ पुनः आ इहि वृ-
 षाकपे सुविता कल्पयावहै यः एषः स्वप्नऽनंशनः अस्तं एषि प-
 था पुनः विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ २१ ॥ यत् उदं च वृषाकपे
 गृहं इंद्र अजगंतन कं स्यः पुल्वघः मृगः कं अग्नं जनऽयोपनः
 विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ २२ ॥ पशुः ह नाम मान् वी साकं स-

सूत्रं विंशतिं भद्रं भृत्यस्यै अभूत् यस्याः उदरं आमयत् विश्व-
स्मात् इन्द्रः उत्तरः ॥ २३ ॥ ४ ॥

॥ ८७ ॥ रक्षःऽहनं वाजिनं आ जिघर्मि मित्रं प्रथिष्ठं उप या-
मि शर्म शिशानः अग्निः क्रतुऽभिः संऽइन्द्रः सः नः दिवा सः रिषः
पातु नक्तं ॥ १ ॥ अयःऽदंष्ट्रः अर्चिषा यातुऽधानान् उप स्पृश जा-
तऽवेदः संऽइन्द्रः आ जिह्वा मूरऽदेवान् रभस्व क्रव्यऽअदः वृ-
क्षी अपि धत्स्व आसन् ॥ २ ॥ उभा उभयाविन् उप धेहि दंष्ट्रा
हिंसः शिशानः अवरं परं च उत अंतरिक्षे परि याहि राजन्
जम्भैः सं धेहि अभि यातुऽधानान् ॥ ३ ॥ यज्ञैः इषूः संऽनममानः
अग्ने वाचा शल्यान् अशनिऽभिः दिहानः ताभिः विध्य हृदये
यातुऽधानान् प्रतीचः बाहून् प्रति भङ्गि एषां ॥ ४ ॥ अग्ने त्वचं
यातुऽधानस्य भिंधि हिंसा अशनिः हरसा हंतु एनं प्र पर्वणि
जातऽवेदः शृणीहि क्रव्यऽअत् क्रविष्णुः वि चिनोतु वृक्खणं ॥ ५ ॥
॥ ५ ॥ यच इदानीं पश्यसि जातऽवेदः तिष्ठतं अग्ने उत वा चरंतं यत्
वा अंतरिक्षे पथिऽभिः पतंतं तं अस्ता विध्य शर्वा शिशानः ॥ ६ ॥
उत आऽलब्धं स्पृणुहि जातऽवेदः आऽलेभानात् कृष्टिऽभिः या-
तुऽधानात् अग्ने पूर्वैः नि जहि शोऽनुचानः आमऽअदः स्विंकाः
तं अदंतु एनीः ॥ ७ ॥ इह प्र ब्रूहि यतमः सः अग्ने यः यातुऽधानः
यः इदं कृणोति तं आ रभस्व संऽइधा यविष्ठ नृऽचक्षसः चक्षुषे
रंधय एनं ॥ ८ ॥ तीक्ष्णेन अग्ने चक्षुषा रक्ष यज्ञं प्रांचं वसुऽभ्यः प्र
नय प्रऽचेतः ० हिंसं रक्षांसि अभि शोऽनुचानं मा त्वा दुभन् यातु-
ऽधानाः नृऽचक्षः ॥ ९ ॥ नृऽचक्षाः रक्षः परि पश्य विक्षु तस्य
चीणिं प्रति शृणीहि अया तस्य अग्ने पृष्टीः हरसा शृणीहि चेधा

मूलं यातुऽधानस्य वृश्च ॥ १०॥ ६॥ चिः यातुऽधानः प्रऽसितिं ते
 एतु ऋतं यः अग्ने अनृतेन हन्ति तं अर्चिषा स्फूर्जयन् जातऽवेदः
 संऽअक्षं एनं गृणते नि वृद्धि ॥ ११॥ तत् अग्ने चक्षुः प्रति धेहि रेभे
 शफऽआरुजं येन पश्यसि यातुऽधानं अथर्वऽवत् ज्योतिषा दै-
 व्येन सत्यं धूर्वतं अचितं नि ओष ॥ १२॥ यत् अग्ने अद्य मिथुना
 शपातः यत् वाचः तृष्टं जनयत रेभाः मन्योः मनसः श्रव्या जा-
 यते या तथा विध्य हृदये यातुऽधानान् ॥ १३॥ परां शृणीहि तप-
 सा यातुऽधानान् परां अग्ने रक्षः हरसा शृणीहि परां अर्चिषा
 मूरऽदेवान् शृणीहि परां असुऽतृपः अभि शोऽनुचानः ॥ १४॥ प-
 रां अद्य देवाः वृजिनं शृणुं तु प्रत्यक् एनं शपथाः यंतु तृष्टाः वाचा-
 ऽस्तेन शरवः ऋच्छं तु मर्मन् विश्वस्य एतु प्रऽसितिं यातुऽधानः
 ॥ १५॥ ७॥ यः पौरुषेयेण ऋविषा संऽअक्ते यः अश्वेन पशुना या-
 तुऽधानः यः अघ्नायाः भरति क्षीरं अग्ने तेषां शीर्षाणि हरसा
 अपि वृश्च ॥ १६॥ संवत्सरीणं पयः उस्त्रियायाः तस्य मा अशीत्
 यातुऽधानः नृऽचक्षः पीयूषं अग्ने यतमः तितृप्सात् तं प्रत्यंचं अ-
 र्चिषा विध्य मर्मन् ॥ १७॥ विषं गवां यातुऽधानाः पिबंतु आ वृ-
 श्यंतां अदितये दुःऽएवाः परा एनान् देवः सविता ददातु परां
 भागं ओषधीनां जयंतां ॥ १८॥ सनात् अग्ने मृणसि यातुऽधानान्
 न त्वा रक्षांसि पृतनासु जिग्युः अन्तु दह सहऽमूरान् ऋव्यऽअदः
 मा ते हेत्याः मुक्षत दैव्यायाः ॥ १९॥ त्वं नः अग्ने अधरात् उदक्तात्
 त्वं पश्चात् उत रक्ष पुरस्तात् प्रति ते ते अजरासः तपिष्ठाः अध-
 ऽशंसं शोऽनुचतः दहंतु ॥ २०॥ ८॥ पश्चात् पुरस्तात् अधरात् उद-
 क्तात् कविः काव्येन परि पाहि राजन् सखे सखायं अजरः जरि-
 म्णे अग्ने मतीन् अमर्त्यः त्वं नः ॥ २१॥ परि त्वा अग्ने पुरं वयं विमं

अ० ८. अ० ४. व० ११.] ॥ ३४६ ॥ [म० १०. अ० ७. सू० ८८.]

सहस्य धीमहि धृषत् ऽवर्णं दिवे ऽदिवे हं तारं भंगुर ऽवतां ॥ २२ ॥
विषेणं भंगुर ऽवतः प्रति स्मरस्व सः दह अग्ने तिग्मेन शोचिषा
तपुः ऽअयाभिः ऋष्टि ऽभिः ॥ २३ ॥ प्रति अग्ने मिथुना दह यातु-
ऽधाना किमीदिनां सं त्वा शिशामि जागृहि अदव्यं विप्र मन्म-
ऽभिः ॥ २४ ॥ प्रति अग्ने हरसा हरः शृणीहि विश्वतः प्रति यातु-
ऽधानस्य रस्वसः बलं विस्व वीर्यं ॥ २५ ॥ ९ ॥

॥ ८८ ॥ हविः पातं अजरं स्वः ऽविदि दिवि ऽस्पृशि आऽहुतं
जुष्टं अग्नौ तस्य भर्मेणे भुवनाय देवाः धर्मेणे कं स्वधया पप्रथन्त
॥ १ ॥ गीर्णे भुवनं तमसा अप ऽगूळ्हं आविः स्वः अभवत् जाते
अग्नौ तस्य देवाः पृथिवी द्यौः उत आपः अरण्यन् ओषधीः स-
ख्ये अस्य ॥ २ ॥ देवेभिः नु इषितः यज्ञियेभिः अग्निं स्तोषाणि अ-
जरं बृहंतं यः भानुना पृथिवीं द्यां उत इमां आऽततानं रोदसी
अंतरिक्षं ॥ ३ ॥ यः होता आसीत् प्रथमः देवऽजुष्टः यं संऽआजन्
आज्येन वृणानाः सः पतचि इत्वरं स्याः जगत् यत् श्वाचं अग्निः
अकृणोत् जातऽवेदाः ॥ ४ ॥ यत् जातऽवेदः भुवनस्य मूर्धन् अ-
तिष्ठः अग्ने सह रोचनेन तं त्वा अहेम मति ऽभिः गीः ऽभिः उक्थैः
सः यज्ञियः अभवः रोदसि ऽप्राः ॥ ५ ॥ १० ॥ मूर्धा भुवः भवति नक्तं
अग्निः ततः सूर्यैः जायते प्रातः उतऽयन् मायां ऊं तु यज्ञियानां
एतां अपः यत् तूष्णीं चरति प्रऽजानन् ॥ ६ ॥ हृशेन्यः यः महिना
संऽइक्षः अरोचत दिवि ऽयोनिः विभाऽवा तस्मिन् अग्नौ सूक्त-
ऽवाकेन देवाः हविः विश्वे आ अजुहवुः तनूऽपाः ॥ ७ ॥ सूक्तऽवाकं
प्रथमं आत् इत् अग्निं आत् इत् हविः अजनयन्त देवाः सः एषां
यज्ञः अभवत् तनूऽपाः तं द्यौः वेद तं पृथिवी तं आपः ॥ ८ ॥ यं दे-

वासः अजनयन्त अग्निं यस्मिन् आ अजुहवुः भुवनानि विश्वा
सः अर्चिषा पृथिवीं द्यां उत इमां अजुऽयमानः अतपत् महि-
ऽत्वा ॥ ९॥ स्तोमेन हि दिवि देवासः अग्निं अजीजनन् शक्तिऽभिः
रोदसिऽप्रां तं ऊं अकृण्वन् चेधा भुवे कंसः ओषधीः पचति वि-
श्वऽरूपाः ॥ १० ॥ ११ ॥ यदा इत् एनं अदधुः यज्ञियासः दिवि देवाः
सूर्ये आदितेयं यदा चरिणू मिथुनौ अभूतां आत् इत् प्र अपश्यन्
भुवनानि विश्वा ॥ ११ ॥ विश्वस्मै अग्निं भुवनाय देवाः वैश्वानरं
केतुं अहो अकृण्वन् आ यः ततान उषसः विऽभातीः अपो ऊ-
र्णोति तमः अर्चिषा यन् ॥ १२ ॥ वैश्वानरं कवयः यज्ञियासः अ-
ग्निं देवाः अजनयन् अजुये नक्षत्रं प्रान्तं अग्निन् चरिणु यक्षस्य
अधिऽअक्षं तविषं बृहन् ॥ १३ ॥ वैश्वानरं विश्वहा दीदिऽवांसं
मर्चैः अग्निं कविं अछ वदामः यः महिम्ना परिऽबभूव उवी उत
अवस्तात् उत देवः परस्तात् ॥ १४ ॥ हे सुती अमृण्वं पितृणां
अहं देवानां उत मर्यानां ताभ्यां इदं विश्व एजत् सं एति यत् अं-
तरा पितरं मातरं च ॥ १५ ॥ १६ ॥ हे संऽईचीं बिभृतः चरन्तं शीर्ष-
तः जातं मनसा विऽमृष्टं सः प्रत्यङ् विश्वा भुवनानि तस्थौ अ-
प्रऽयुच्छन् तरणिः भार्जमानः ॥ १६ ॥ यत्र वदेते अवरः परः च
यज्ञऽन्योः कतरः नौ वि वेद् आ शेकुः इत् सधऽमादं सखायः न-
क्षत्रं यज्ञं कः इदं वि वोचत् ॥ १७ ॥ कति अग्रयः कति सूर्योसः कति
उषसः कति ऊं स्वित् आपः न उपऽस्मिजं वः पितरः वदामि
पृच्छामि वः कवयः विद्वन्ने कं ॥ १८ ॥ यावत्ऽमा च उषसः न प्र-
तीकं सुऽपर्ययः वसते मातरिश्च तावत् दधाति उपं यज्ञं आऽयन्
ब्राह्मणः होतुः अवरः निऽसीदन् ॥ १९ ॥ १३ ॥

॥ ८९ ॥ इन्द्रं स्वव नृत्तमं यस्य महा विऽबबाधे रोचना वि
 ज्मः अंतान् आ यः प्रमौ चर्षणिऽधृत् वरःऽभिः प्रसिंधुऽभ्यः रि-
 रिचानः महिऽत्वा ॥ १ ॥ सः सूर्यः परि उरु वरांसि आ इन्द्रः ववृ-
 त्यात् रथ्याऽइव चक्रा अतिष्ठंतं अपस्यं न संगं कृष्णा तमांसि
 त्विषा जघान ॥ २ ॥ समा न अस्मै अनपऽवृत् अर्चं क्षमया दिवः
 असमं ब्रह्म नयं वि यः पृष्ठाऽइव जनिमानि अर्यः इन्द्रः चिकायं
 न सखायं ईषे ॥ ३ ॥ इन्द्राय गिरः अनिशितऽसर्गाः अपः प्र ईरयं
 सगरस्य बुधात् यः अक्षेणऽइव चक्रिया शचीभिः विष्णुत् स्तंभं
 पृथिवीं उत द्यां ॥ ४ ॥ आपांतऽमन्युः नृपलऽप्रभर्मा धुनिः शि-
 मीऽवान् शरुमान् ऋजीषी सोमः विश्वानि अतसा वनानि
 न अर्वाक् इन्द्रं प्रतिऽमानानि देभुः ॥ ५ ॥ १४ ॥ न यस्य द्यावापृथि-
 वी न धन्वं न अंतरिक्षं न अद्र्यः सोमः अक्षाः यत् अस्य मन्युः
 अधिऽनीयमानः ऋणाति वीळु रुजति स्थिराणि ॥ ६ ॥ जघान
 वृचं स्वऽधितिः वनाऽइव रुरोज पुरः अरदत् न सिंधून् बिभेद
 गिरि नवै इत् न कुंभं आ गाः इन्द्रः अकृणुत् स्वयुक्ऽभिः ॥ ७ ॥ त्वं
 ह त्यत् ऋणऽयाः इन्द्र धीरः असिः न पर्व वृजिना ऋणासि प्र ये
 मित्रस्य वरुणस्य धाम युजं न जनाः मिनन्ति मित्रं ॥ ८ ॥ प्र ये
 मित्रं प्र अर्यमणं दुऽएवाः प्र संऽगिरः प्र वरुणं मिनन्ति नि अ-
 मित्रेषु वधं इन्द्र तुषं वृषन् वृषाणं अरुषं शिशीहि ॥ ९ ॥ इन्द्रः दिवः
 इन्द्रः ईशे पृथिव्याः इन्द्रः अपां इन्द्रः इत् पर्वतानां इन्द्रः वृधां इन्द्रः इत्
 मेधिराणां इन्द्रः क्षेमे योगे हव्यः इन्द्रः ॥ १० ॥ १५ ॥ प्र अक्तुऽभ्यः इन्द्रः
 प्र वृधः अहऽभ्यः प्र अंतरिक्षात् प्र समुद्रस्य धासेः प्र वातस्य प्र-
 थसः प्र ज्मः अंतात् प्र सिंधुऽभ्यः रिरिचे प्र क्षितिऽभ्यः ॥ ११ ॥
 प्र शोभुचत्याः उषसः न केतुः असित्वा ते वर्तता इन्द्र हेति अशमा-

इव विध्यदिवः आसृजानः तपिष्ठेन हेषसा द्रोघऽमिचान् ॥ १२ ॥
 अनु अह मासाः अनु इत् वनानि अनु ओषधीः अनु पर्वतासाः
 अनु इंद्र रोदसी वावशाने अनु आपः अजिहत् जायमानं
 ॥ १३ ॥ कहिं स्वितासा ते इद्र चेत्या असत् अघस्य यत् भिनदः रक्षः
 आऽईषत् मिचऽक्रुवः यत् शसने न गावः पृथिव्याः आऽपृक्
 अमुया शयंते ॥ १४ ॥ श्चुऽयंतः अभि ये नः तत्से महि व्राधंतः
 ओगुणासः इद्र अधेन अमिचाः तमसा सचंतां सुऽज्योतिषः अ-
 क्तवः तान् अभिस्युः ॥ १५ ॥ पुरुणि हित्वा सर्वना जनानां ब्र-
 ह्माणि मंदन् गुणांतां ऋषीणां इमां आऽघोषन् अवसा सऽहूतिं
 तिरः विश्वान् अर्चतः याहि अर्वाङ् ॥ १६ ॥ एव ते व्यं इद्र भुंज-
 तीनां विद्याम सुऽमतीनां नवानां विद्याम वस्तीः अवसा गु-
 णांतः विश्वामिचाः उत ते इद्र नूनं ॥ १७ ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं
 इद्रं अस्मिन् भेरं नृसतं मं वाजऽसातौ मृखवंतं उयं ऊतये समत्ऽसु
 मंतं वृचाणि संऽजितं धनानां ॥ १८ ॥ १६ ॥

॥ १० ॥ सहस्रऽशीर्षा पुरुषः सहस्रऽअक्षः सहस्रऽपात् सः भू-
 मिं विश्वतः वृत्वा अति अतिष्ठत् दशऽअंगुलं ॥ १ ॥ पुरुषः एव इद्रं
 सर्वं यत् भूतं यत् च भव्यं उत अमृतऽत्वस्य ईशानः यत् अनेन अ-
 तिऽरोहति ॥ २ ॥ एतावान् अस्य महिमा अतः ज्यायान् च पुरुषः
 पादः अस्य विश्वा भूतानि चिऽपात् अस्य अमृतं दिवि ॥ ३ ॥ चि-
 ऽपात् ऊर्ध्वः उत ऐत् पुरुषः पादः अस्य इह अभवत् पुनः ततः
 विष्टङ् वि अक्रामत् साशनानशने अभि ॥ ४ ॥ तस्मात् विऽराट्
 अजायत् विऽराजः अधि पुरुषः सः जातः अति अरिच्यत् पश्चात्
 भूमिं अथो पुरः ॥ ५ ॥ १७ ॥ यत् पुरुषेण हविषा देवाः यज्ञं अतन्वत

अ० ८, अ० ४, व० २०.] ॥ ३५० ॥ [म० १०, अ० ८, सू० ९१.

वसंतः अस्य आसीत् आज्यं यीष्मः इध्मः शरत् हविः ॥ ६ ॥ तं यज्ञं
बर्हिषि प्रश्नौघान् पुरुषं जातं अयतः तेन देवाः अयजन्त साध्याः
चृषयः च ये ॥ ७ ॥ तस्मात् यज्ञात् सर्वः हुतः संऽभृतं पृषत् ऽआज्यं
पशून् तान् चक्रे वायव्यान् आरण्यान् याम्याः च ये ॥ ८ ॥ तस्मात्
यज्ञात् सर्वः हुतः च चः सामानि जज्ञिरे छंदांसि जज्ञिरे तस्मात्
यजुः तस्मात् अजायत ॥ ९ ॥ तस्मात् अश्वः अजायत ये के च उ-
भयादतः गावः ह जज्ञिरे तस्मात् तस्मात् जाताः अजावयः ॥ १० ॥
॥ ११ ॥ यत् पुरुषं वि अदधुः कतिधा वि अकल्पयन् मुखं किं अस्य
कौ बाहू कौ ऊरू पादौ उच्येते ॥ ११ ॥ ब्राह्मणः अस्य मुखं आ-
सीत् बाहू राजन्यः कृतः ऊरू तत् अस्य यत् वैश्यः पत् ऽभ्यां शूद्रः
अजायत ॥ १२ ॥ चंद्रमाः मनसः जातः चक्षोः सूर्यः अजायत मु-
खात् इंद्रः च अग्निः च प्राणात् वायुः अजायत ॥ १३ ॥ नाभ्याः आ-
सीत् अंतरिक्षं शीर्ष्णः द्यौः सं अवर्तत पत् ऽभ्यां भूमिः दिशः ओ-
चात् तथा लोकान् अकल्पयन् ॥ १४ ॥ सप्त अस्य आसन् परि-
ऽधयः चिः सप्त संऽधः कृताः देवाः यत् यज्ञं तन्वानाः अवधन्
पुरुषं पशुं ॥ १५ ॥ यज्ञेन यज्ञं अयजन्त देवाः तानि धर्माणि प्रथ-
मानि आसन् ते ह नाकं महिमानः सचन्त यच्च पूर्वं साध्याः संति
देवाः ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥

॥ १९ ॥ सं जागृवत् ऽभिः जरमाणः इध्यते दमे दमूनाः इषयन्
इळः पदे विश्वस्य होता हविषः वरेण्यः विऽभुः विभाऽवा सु-
ऽसखा सखिऽयते ॥ ११ ॥ सः दर्शत ऽश्वीः अतिथिः गृहेऽगृहे वने-
ऽवने शिश्रिये तक्कवीः ऽइव जनं ऽजनं जन्यः न अति मन्यते वि-
शः आ सति विशयः विशं ऽविशं ॥ २ ॥ सुऽदक्षः दक्षैः क्रतुना अ-

सि सुऽक्रतुः अग्ने कविः काव्येन असि विश्वऽवित् वसुः वसूनां
 क्षयसि त्वं एकः इत् द्यावा च यानि पृथिवी च पुष्यतः ॥३॥ प्र-
 ऽजानन् अग्ने तव योनिं ऋत्वियं इच्छायाः पदे घृतऽवैतं आ अ-
 सदः आ ते चिकिचे उषसां ऽइव एतयः अरे पसः सूर्यस्य ऽइव र-
 श्मयः ॥४॥ तव श्रियः वर्धस्य ऽइव विऽद्युतः चित्राः चिकिचे उ-
 षसां न केतवः यत् ओषधीः अभिऽसृष्टः वनानि च परि स्वयं
 चिनुषे अन्नं आस्ये ॥५॥ २०॥ तं ओषधीः दधिरे गर्भं ऋत्वियं तं
 आपः अग्निं जनयन् मातरः तं इत् समानं वनिनः च वीरुधः
 अंतःऽवतीः च सुवते च विश्वहा ॥६॥ वातऽउपधूतः इषितः व-
 शान् अनु तृषु यत् अन्ना वेविषत् विऽतिष्ठसे आ ते यतंते रथ्यः
 यथा पृथक् शर्धासि अग्ने अजराणि धक्षतः ॥७॥ मेधाऽकारं वि-
 दथस्य प्रऽसाधनं अग्निं होतारं परिऽभूतमं मतिं तं इत् अभै ह-
 विषि आ समानं इत् तं इत् महे वृणते न अन्यं त्वत् ॥८॥ त्वां इत्
 अत्र वृणते त्वाऽयवः होतारं अग्ने विदथेषु वेधसः यत् देवऽयंतः
 दधति प्रयांसि ते हविष्मंतः मनवः वृक्तऽबर्हिषः ॥९॥ तव अग्ने
 होत्रं तव पोत्रं ऋत्वियं तव नेष्ट्रं त्वं अग्नित् ऋतऽयतः तव प्र-
 ऽशास्त्रं त्वं अध्वरिऽयसि ब्रह्मा च असि गृहऽपतिः च नः दमे
 ॥१०॥ २१॥ यः तुभ्यं अग्ने अमृताय मर्त्यैः संऽइधा दाशन् उत वा
 हविःऽकृति तस्य होता भवसि यासि दूत्यं उप ब्रूषे यजसि अ-
 ध्वरिऽयसि ॥११॥ इमाः अस्मै मतयः वाचः अस्मत् आ ऋचः
 गिरः सुऽस्तुतयः सं अगमत वसुऽयवः वसवे जातऽवैदसे वृद्धासु
 चित् वर्धनः यासु चाकनत् ॥१२॥ इमां प्रत्नाय सुऽस्तुतिं नवी-
 यसी वोचेयं अस्मै उशते शृणोतु नः भूयाः अंतरा हृदि अस्य नि-
 ऽस्पृशे जायाऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः ॥१३॥ यस्मिन् अश्वांसः

अ०८. अ०४. व० २४.] ॥ ३५२ ॥ [म० १०. अ० ८. सू० ९२.

ऋषभासः उक्ष्णः वृषाः मेघाः अवऽसृष्टासः आऽहुताः की-
लालऽपे सोमऽपृष्टाय वेधसे हृदा मतिं जनये चारुं अमये ॥ १४ ॥
अहावि अग्ने हविः आस्ये ते सुचिऽइव घृतं चम्विऽइव सो-
मः वाजऽसनिं रयिं अस्मे सुऽवीरं प्रऽशस्तं धेहि यशसं बृहन्तं
॥ १५ ॥ २२ ॥

॥ ९२ ॥ यज्ञस्य वः रथ्यं विश्वपतिं विश्वां होतारं अक्तोः अति-
थिं विभाऽवसुं शोचन् शुष्कासु हरिणीषु जभुरात् वृषां केतुः य-
जतः द्यां अशायत ॥ १ ॥ इमं अंजऽपां उभये अकृण्वत धर्माणं
अग्निं विदथ्यस्य साधनं अक्तुं न यज्ञं उषसः पुरऽहितं तनूऽङ्ग-
नपातं अरुषस्य निंसते ॥ २ ॥ बट् अस्य नीथा वि पण्येः च मन्महे
वयाः अस्य प्रऽहुताः आसुः अक्षवे यदा घोरासः अमृतऽत्वं आ-
शत आत् इत् जनस्य दैव्यस्य चर्किरन् ॥ ३ ॥ ऋतस्य हि प्रऽसितिः
द्यौः उरु व्यचः नमः मही अरमतिः पनीयसी इन्द्रः मित्रः वरुणः
सं चिकिचिरे अथो भगः सविता पूतऽदक्षसः ॥ ४ ॥ प्र रुद्रेण य-
यिनां यंति सिंधवः तिरः मही अरमतिं दधन्विरे येभिः परिऽज्मा
परिऽयन् उरु जयः वि रोरुवत् जठरे विश्वं उक्षते ॥ ५ ॥ २३ ॥ क्रा-
णाः रुद्राः मरुतः विश्वऽकृष्टयः दिवः श्येनासः असुरस्य नीळयः
तेभिः चष्टे वरुणः मित्रः अर्यमा इन्द्रः देवेभिः अर्वशेभिः अर्वशः
॥ ६ ॥ इन्द्रे भुजं शशमानासः आशत सूरः दृशी के वृषणः च पौंस्ये
प्र ये नु अस्य अर्हणा ततश्चिरे युजं वज्रं नृऽसदनेषु कारवः ॥ ७ ॥
सूरः चित् आ हरितः अस्य रीरमत इन्द्रात् आ कः चित् भयते त-
वीयसः भीमस्य वृष्णः जठरात् अभिऽश्वसः दिवेऽदिवे सहुरिः
स्तन् अवाधितः ॥ ८ ॥ स्तोमं वः अद्य रुद्राय शिक्से क्षयत्ऽवीराय

नमसा दिदिष्टनयेभिः शिवः स्वऽवान् एवयावऽभिः दिवः सि-
सक्ति स्वऽयशः निकामऽभिः ॥ ९॥ ते हि प्रऽजायाः अभरन्त वि-
श्रवः बृहस्पतिः वृषभः सोमऽजामयः यज्ञैः अथर्वा प्रथमः वि-
धारयत् देवाः दक्षैः भृगवः संचिकिचिरे ॥ १० ॥ २४ ॥ ते हि द्यावा-
पृथिवी भूरिरेतसा नराशंसः चतुःऽअंगः यमः अदितिः देवः
त्वष्टा द्रविणःऽदाः ऋभुक्षणः प्र रोदसी मरुतः विष्णुः अहिरे
॥ ११ ॥ उत स्यः नः उशिजा उर्विया कविः अहिः शृणोतु बुध्यः
हवीमनि सूर्यामासा विऽचरन्ता दिविऽक्षिता धिया शमीनहु-
षी अस्य बोधत ॥ १२ ॥ प्र नः पूषा चरथं विश्वऽदेव्यः अपां नपात्
अवतु वायुः इष्टये आत्मानं वस्यः अभि वातं अर्चत तत् अश्वि-
ना सुऽहवा यामनि श्रुतं ॥ १३ ॥ विशां आसां अभयानां अधि-
ऽक्षितं गीऽभिः ऊं स्वऽयशसं गृणीमसि ग्राभिः विश्वाभिः अ-
दितिं अनर्वणं अक्तोः युवानं नृऽमनाः अध पतिं ॥ १४ ॥ रेभन्
अत्र जनुषा पूर्वेः अंगिराः यावाणः ऊर्ध्वाः अभि चक्षुः अध्वरं
येभिः विऽहायाः अभवत् विऽचक्षणः पाथः सुऽमेकं स्वऽधितिः
वनन्ऽवति ॥ १५ ॥ २५ ॥

॥ ९३ ॥ महि द्यावापृथिवी भूतं उर्वी नारी यही न रोदसी
सदैनः तेभिः नः पातं सदांसः एभिः नः पातं शूषणि ॥ १ ॥ यज्ञे-
ऽयज्ञे सः मर्त्यैः देवान् सपर्येति यः सुज्ञैः दीर्घश्रुतऽतमः आ-
ऽविवासाति एनान् ॥ २ ॥ विश्वेषां इरज्यवः देवानां वा महः
विश्वे हि विश्वऽमहसः विश्वे यज्ञेषु यज्ञियाः ॥ ३ ॥ ते घ राजानः
अमृतस्य मन्त्राः अर्यमा मित्रः वरुणः परिऽज्मा कत् रुद्रः नृणां
स्तुतः मरुतः पूषणः भगः ॥ ४ ॥ उत नः नक्तं अपां वृषणऽवसू०

सूर्यामासा सदनाय सऽधन्या सचा यत् सादि एषां अहिः बुधेषु
 बुध्याः ॥५॥ २६॥ उत नः देवौ अश्विना शुभः पती धामऽभिः मि-
 चावरुणौ उरुयतां महः सः रायः आ ईषते अति धन्वऽइव दुः-
 इता ॥६॥ उत नः रुद्रा चित् मृकृतां अश्विना विश्वे देवासः रथः
 पतिः भगः ऋभुः वाजः ऋभुश्चरः परिऽज्मा विश्वऽवेदसः ॥७॥
 ऋभुः ऋभुक्षाः ऋभुः विधतः मदः आ ते हरीं जूजुवानस्य वा-
 जिना दुस्तरं यस्य सामं चित् ऋधक् यज्ञः न मानुषः ॥८॥ कृधि
 नः अह्यः देव सवितः सः च स्तुषे मघोनां सहो नः इंद्रः वह्नि-
 ऽभिः नि एषां चर्षणीनां चक्रं रश्मिं न योयुवे ॥९॥ आ एषु द्या-
 वापृथिवी धातं महत् अस्मे वीरेषु विश्वऽचर्षणि अरवः पृथं
 वाजस्य सातये पृथं राया उत तुर्वणे ॥१०॥ २७॥ एतं शंसं इंद्र अ-
 स्मऽयुः त्वं कूऽचित् संतं सहसाऽवन् अभिष्टये सदा पाहि अभि-
 ष्टये मेदतां वेदतां वसो ॥११॥ एतं मे स्तोमं तना न सूर्यं द्युतत्-
 ऽयामानं ववृधत् नृणां संऽवननं न अश्व्यं तष्टाऽइव अनपऽच्युतं
 ॥१२॥ ववर्तै येषां राया युक्ता एषां हिरण्ययी नेमऽधिता न पौ-
 स्या वृथाऽइव विष्टऽअंता ॥१३॥ प्र तत् दुःऽशीमे पृथवाने वेने
 प्र रामे वोचं अमुरे मघवत्ऽसु ये युक्ताय पंचं शता अस्मऽयु प-
 था विऽआवि एषां ॥१४॥ अधि इत् नु अत्र सप्ततिं च सप्त च सद्यः
 दिदिष्ट तान्वः सद्यः दिदिष्ट पार्थ्यः सद्यः दिदिष्ट मायवः ॥१५॥ २८॥

॥९४॥ प्र एते वदंतु प्र वयं वदाम यावऽभ्यः वाचं वदत वदत-
 ऽभ्यः यत् अद्रयः पर्वताः साकं आशवं स्त्रोकं घोषं भरथ इंद्राय
 सोमिनः ॥१॥ एते वदन्ति शतऽवत् सहस्रऽवत् अभि क्रंदन्ति ह-
 रितेभिः आसऽभिः विष्टी यावाणः सुऽकृतः सुऽकृत्यया होतुः

चित् पूर्वे हविः ऽअद्य आशत ॥२॥ एते वदन्ति अविदन् अना मधु
नि ऊंखयन्ते अधि पक्के आमिषि वृक्षस्य शाखां अरुणस्य वप्सतः
ते सूभवाः वृषभाः प्रई अराविषुः ॥३॥ बृहत् वदन्ति मदिरेणं मं-
दिना इंद्रे क्रोशन्तः अविदन् अना मधु संऽरभ्य धीराः स्वमृऽभिः
अनर्तिषुः आऽघोषयन्तः पृथिवीं उपन्दिऽभिः ॥४॥ सुऽपृणाः
वाचं अक्रत उप द्यवि आऽखरे कृणाः इषिराः अनर्तिषुः न्यक्
नि यन्ति उपरस्य निऽकृतं पुरुरेतः दधिरे सूर्येऽश्वितः ॥५॥ २९॥
उयाः ऽइव प्रऽवहन्तः संऽआयमुः साकं युक्ताः वृषणः बिभ्रन्तः
धुरः यत् श्वसन्तः जयसानाः अराविषुः श्रुत्वे एषां प्रोथथः अर्व-
तां ऽइव ॥६॥ दशावनिऽभ्यः दशऽकस्येभ्यः दशऽयोक्तेभ्यः दश-
ऽयोजनेभ्यः दशाभीशुऽभ्यः अर्चन्त अजरेभ्यः दश धुरः दश युक्ताः
वहन्तऽभ्यः ॥७॥ ते अद्रयः दशऽयंचासः आशवः तेषां आऽधानं
परि एति हर्यन्तं ते ऊं सुतस्य सोम्यस्य अंधसः अंशोः पीयूषं प्रथ-
मस्य भेजिरे ॥८॥ ते सोमऽअदः हरी इंद्रेस्य निंसते अंशु दुहन्तः
अधि आसते गवि तेभिः दुग्धं पपिऽवान् सोम्यं मधु इंद्रे वर्धते
प्रथते वृषऽयते ॥९॥ वृषा वः अंशुः न किल रिषाथन् इळाऽवन्तः
सदं इत् स्थन् आशिताः रैवत्याऽइव महसा चारवः स्थन् यस्य
यावाणः अजुषध्वं अध्वरं ॥१०॥ ३०॥ तृदिलाः अतृदिलासः अ-
द्रयः अश्रमणाः अश्रुथिताः अमृत्यवः अनातुराः अजराः स्थ-
अमविष्णवः सुऽपीवसः अतृषिताः अतृष्णऽजः ॥११॥ ध्रुवाः एव
वः पितरः युगेऽयुगे क्षेमंऽकामासः सदसः न युंजते अजुर्यासः
हरिऽसाचः हरिद्रवः आ द्यां रवेण पृथिवीं अशुश्रुवुः ॥१२॥ तत्
इत् वदन्ति अद्रयः विऽमोचने यामन् अंजः पाः ऽइव घ इत् उ-
पन्दिऽभिः वपन्तः बीजं ऽइव धान्यऽकृतः पृंचन्ति सोमं न मिनन्ति

वत्सतः ॥ १३ ॥ सुते अश्वरे अधि वा चं अक्रत आ क्रीठयः न मा-
तरं तुदंतः वि सु मुंच सुमुऽवुषः मनीषां वि वर्ततां अद्रयः चा-
र्यमानाः ॥ १४ ॥ ३१ ॥ ४ ॥

॥ ९५ ॥ ह्ये जाये मनसा तिष्ठ घोरि वचांसि मिश्रा कृणवावहे
नु न नौ मंचाः अनुदितासः एते मयः कुरु परऽतरे च न अहं
॥ १ ॥ किं एता वाचा कृणव तव अहं प्र अक्रमिषं उषसां अग्निया-
ऽइव पुरुवरः पुनः अस्तं परा इहि दुः आपना वातः ऽइव अहं
अस्मि ॥ २ ॥ इषुः न श्रिये इषुऽधेः असना गोऽसाः शतऽसाः न
रंहिः अवीरे क्रतौ विद्विद्युत न उरा न मायुं चितयंत धुनयः
॥ ३ ॥ सा वसुं दधती श्वशुराय वयः उषः यदि वष्टि अंतिऽगृहात्
अस्तं न नक्षे यस्मिन् चाकन् दिवा नक्तं अथिता वैतसेन ॥ ४ ॥
विः स्म मा अहः अथयः वैतसेन उत स्म मे अथ्यै पृणासि पुरु-
वरः अनु ते केतं आयं राजा मे वीर तन्वः तत् आसीः ॥ ५ ॥ १ ॥
या सुऽजूरिः श्रेणिः सुन्नेऽआपिः हृदेऽचक्षुः न यंथिनी चरण्युः
ताः अंजयः अरुणयः न ससुः श्रिये गावः न धेनवः अनवत
॥ ६ ॥ स अस्मिन् जायमाने आसत याः उत ई अवर्धन् नद्यः
स्वऽगूर्ताः महे यत् त्वा पुरुवरः रणाय अवर्धयन् दस्युऽहत्याय
देवाः ॥ ७ ॥ सचा यत् आसु जहतीषु अत्कं अमानुषीषु मानुषः नि-
ऽसेवै अपं स्म मत् तरसंती न भुज्युः ताः अत्रसन् रथऽस्पृशः न
अश्वाः ॥ ८ ॥ यत् आसु मर्तः अमृतासु निऽस्पृक्सं क्षोणीभिः क्र-
तुऽभिः न पृक्तेताः आतयः न तन्वः शुभत स्वाः अश्वासः न क्री-
ठयः दंदशानाः ॥ ९ ॥ विऽद्युत् न या पतंती दविद्योत् भरंती मे
अप्या काम्यानि जनिष्ठो अपः नयैः सुऽजातः प्र उर्वशी तिरत्

दीर्घं आयुः ॥ १० ॥ २ ॥ जज्ञिषे इत्या गोऽपीथ्याय हि द्धायं तत्
 पुरुरवः मे ओजः अशासं त्वा विदुषीं सस्मिन् अहं न मे आ
 अशृणोः किं अभुक् वदसि ॥ ११ ॥ कदा सूनुः पितरं जातः इच्छात्
 चक्रन् न अश्रु वर्तयत् विजानन् कः दंऽपती० सऽमनसा वि
 यूयोत् अध यत् अग्निः श्वशुरेषु दीदयत् ॥ १२ ॥ प्रति ब्रवाणि वर्त-
 यते अश्रु चक्रन् न क्रदत् आऽध्ये शिवायै प्र तत् ते हिनव यत् ते
 अस्मे परा इहि अस्तं नहि मूर मा आपः ॥ १३ ॥ सुऽदेवः अद्य प्र-
 ऽपतेत् अनावृत् पराऽवतं परमां गंत वै ऊं अध शयीत निऽच्छ-
 तेः उपऽस्थे अध एनं वृकाः रभसासः अद्युः ॥ १४ ॥ पुरुरवः मा मृ-
 थाः मा प्रपन्नः मा त्वा वृकासः अशिवासः ऊं क्षन् न वै स्त्रैणानि
 सख्यानि संति सालावृकाणां हृदयानि एता ॥ १५ ॥ ३ ॥ यत् वि-
 ऽरूपा अचरं मर्त्येषु अवसं राचीः शरदः चतस्रः घृतस्य स्तोक्
 सकृत् अहः आश्नां तात् एव इदं तत्पृणा चरामि ॥ १६ ॥ अंत-
 रिक्षऽप्रां रजसः विऽमानीं उप शिक्षामि उर्वशीं वसिष्ठः उप
 त्वा रातिः सुऽकृतस्य तिष्ठात् नि वर्तस्व हृदयं तप्यते मे ॥ १७ ॥
 इति त्वा देवाः इमे आहुः ऐळ यथा ई एतत् भवसि मृत्युऽबंधुः
 प्रऽजा ते देवान् हविषा यजाति स्वःऽगे ऊं त्वं अपि मादयासे
 ॥ १८ ॥ ४ ॥

॥ ९६ ॥ प्र ते महे विदथे शंसिषं हरीं प्र ते वन्वे वनुषः हर्यतं मदं
 घृतं न यः हरिऽभिः चारु सेचते आ त्वा विशंतु हरिऽवर्षसं गिरः
 ॥ १ ॥ हरिं हि योनिं अभि ये संऽअस्वरन् हिन्वतः हरीं दिव्यं
 यथा सदः आ यं पृणन्ति हरिऽभिः न धेनवः इंद्राय श्रूषं हरि-
 ऽवंतं अर्चत ॥ २ ॥ सः अस्य वज्रः हरितः यः आयसः हरिः नि-

ऽकामः हरिः आ गभस्त्योः द्युम्नी सु ऽशिप्रः हरिमन्युऽसायकः
 इद्रे नि रूपा हरिता मिमिक्षिरे ॥३॥ दिवि न केतुः अधि धायि
 हर्यतः विष्यचत् वज्रः हरितः न रंहा तुदत् अहिं हरिऽशिप्रः यः
 आयसः सहस्रं ऽशोकाः अभवत् हरिऽभरः ॥४॥ त्वं ऽत्वं अहर्यथाः
 उपऽस्तुतः पूर्वैभिः इन्द्र हरिऽकेश यज्वं ऽभिः त्वं हर्यसि तव विश्वं
 उक्थ्यं असां मि राधः हरिऽजात हर्यतं ॥५॥५॥ ता वज्रिणं मंदिनं
 स्तोम्यं मदे इन्द्रं रथे वहतः हर्यता हरीं पुच्छणिं अस्मै सवनानि
 हर्यते इन्द्राय सोमाः हरयः दधन्विरे ॥६॥ अरं कामाय हरयः द-
 धन्विरे स्थिराय हिवन् हरयः हरीं तुरा अर्वत् ऽभिः यः हरि-
 ऽभिः जोषं इयते सः अस्य कामै हरिऽवंतं आनृशे ॥७॥ हरि-
 ऽश्मशारुः हरिऽकेशः आयसः तुरऽपेये यः हरिऽपाः अवर्धत
 अर्वत् ऽभिः यः हरिऽभिः वाजिनीं ऽवसुः अति विश्वा दुऽइता
 पारिषत् हरीं ॥८॥ सुवाऽइव यस्य हरिणीं विऽपेततुः शिप्रे
 वाजाय हरिणीं दविध्वतः प्र यत् कृते चमसे मर्मजत् हरीं पीत्वा
 मदस्य हर्यतस्य अंधसः ॥९॥ उत स्म सन्न हर्यतस्य पस्त्योः अत्यः
 न वाजं हरिऽवान् अचिक्कदत् मही चित् हि धिषणा अहर्यत्
 ओजसा बृहत् वयः दधिषे हर्यतः चित् आ ॥१०॥६॥ आ रोदसी
 हर्यमाणः महिऽत्वा नव्यं ऽनव्यं हर्यसि मन्मनु प्रियं प्र पस्त्यं अ-
 सुर् हर्यतं गोः आविः कृधि हरये सूर्याय ॥११॥ आत्वा हर्यतं प्र-
 ऽयुजः जनानां रथे वहन्तु हरिऽशिप्रं इन्द्र पिब यथा प्रतिऽभृतस्य
 मध्वः हर्यन् यज्ञं सधऽमादे दशं ऽओणिं ॥१२॥ अपाः पूर्वेषां हरि-
 ऽवः सुतानां अथो इदं सर्वनं केवलं ते ममृद्धि सोमं मधुऽमंतं
 इन्द्र सचा वृषन् जठरे आ वृषस्व ॥१३॥७॥

॥ ९७ ॥ याः ओषधीः पूर्वाः जाताः देवेभ्यः त्रिऽयुगं पुरा मनै
 नु बभूवुर्णां अहं शतं धामानि सप्त च ॥ १ ॥ शतं वः अंब धामानि
 सहस्रं उत वः रुहः अर्धं शतं ऽऋतः यूयं इमं मे अगदं कृत ॥ २ ॥ ओ-
 षधीः प्रति मोदध्वं पुष्पं ऽवतीः प्रऽसूवरीः अश्वाः ऽइव सऽजि-
 त्वरीः वीरुधः पारयिष्णवः ॥ ३ ॥ ओषधीः इति मातरः तत् वः दे-
 वीः उपं ब्रुवे सनेयं अश्वं गां वासः आत्मानं तव पुरुष ॥ ४ ॥ अ-
 श्वत्थे वः निऽसदनं पर्णे वः वसतिः कृता गोऽभाजः इत् किल
 अस्य यत् सनवथ पुरुषं ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥ यच्च ओषधीः संऽअग्रमत रा-
 जानः समितौ ऽइव विप्रः सः उच्यते भिषक् रक्षः ऽहा अमीव-
 ऽचातनः ॥ ६ ॥ अश्वऽवतीं सोमऽवतीं ऊर्जयतीं उतऽओजसं आ
 अविस्ति सर्वाः ओषधीः अस्मै अरिष्टऽतातये ॥ ७ ॥ उत शुष्माः
 ओषधीनां गावः गोस्थात् ऽइव ईरते धनं सन्निधंतीनां आत्मानं
 तव पुरुष ॥ ८ ॥ इष्कृतिः नाम वः माता अथो यूयं स्थ निऽकु-
 तीः सीराः पतत्रिणीः स्थन् यत् आमयति निः कृत् ॥ ९ ॥ अति
 विश्वाः परिऽस्थाः स्तेनः ऽइव व्रजं अक्रमुः ओषधीः प्र अचुच्युः
 यत् किं च तन्वः रपः ॥ १० ॥ ॥ १० ॥ यत् इमाः वाजयन् अहं ओष-
 धीः हस्ते आऽदधे आत्मा यक्षस्य नश्यति पुरा जीवऽगृभः यथा
 ॥ ११ ॥ यस्य ओषधीः प्रऽसपैथ अंगं ऽअंगं परुः ऽपरुः ततः यक्षं
 वि बाधध्वे उयः मध्यमशीः ऽइव ॥ १२ ॥ साकं यक्ष प्रपत चाषेण
 किकिदीविनां साकं वातस्य धाज्यां साकं नश्य निऽहाकया
 ॥ १३ ॥ अन्या वः अन्या अवतु अन्या अन्यस्याः उप अवत ताः
 सर्वाः संऽविदानाः इदं मे प्र अवत वचः ॥ १४ ॥ याः फलिनीः
 याः अफलाः अपुष्पाः याः च पुष्पिणीः बृहस्पतिऽप्रसूताः ताः
 नः मुंचंतु अहंसः ॥ १५ ॥ ॥ १५ ॥ मुंचंतु मा शपथ्यात् अथो वरुण्यात्

अ० ८. अ० ५. व० १२.] ॥ ३६० ॥ [म० १०. अ० ८. सू० ९८.

उ॒त अ॒थोः य॒मस्य॑ प॒ङ्गी॑ शा॒त् सर्व॑स्मा॒त् दे॒वऽकि॒ल्विषा॑त् ॥ १६ ॥
अ॒वऽप॑त॒तीः अ॒व॒दन् दि॒वः ओष॑धयः परि॒ यं जी॒वं अ॒श्रवा॑म॒है
न सः रि॒ष्या॒ति पु॒रुषः॑ ॥ १७ ॥ याः ओष॑धीः सोम॑ऽराज्ञीः ब॒ह्वीः
श॒तऽवि॑चक्षणाः तासां॑ त्वं अ॒सि उ॒त्त॑मा अ॒रं का॒माय॑ शं ह॒दे
॥ १८ ॥ याः ओष॑धीः सोम॑ऽराज्ञीः वि॒स्थिताः पृथि॒वीं अ॒नु वृ॒
ह॒स्पति॑ऽप्रसूताः अ॒स्यै सं द॒त्त वी॒र्यं॑ ॥ १९ ॥ मा वः रि॒षत् ख॒निता॑
यस्मै॑ च अ॒हं ख॒नामि॑ वः द्वि॒पत् चतुः॑पत् अ॒स्माकं॑ सर्वं अ॒स्तु
अ॒नातुरं॑ ॥ २० ॥ याः च इ॒दं उ॒पऽशृ॑ण्वन्ति याः च दूरं॑ प॒राऽग॑ताः
सर्वाः सं॒ग॒त्य वी॒रुधः॑ अ॒स्यै सं द॒त्त वी॒र्यं॑ ॥ २१ ॥ ओष॑धयः सं व॒दन्ते
सोमे॑न सह राज्ञां॑ यस्मै॑ कृ॒णोति॑ ब्रा॒ह्मणः॑ तं रा॒जन् पा॒रया॑म॒सि
॥ २२ ॥ त्वं उ॒त्त॑मा अ॒सि ओष॑धे तव वृ॒क्षाः उ॒प॑स्तयः उ॒प॑स्तिः
अ॒स्तु सः अ॒स्माकं॑ यः अ॒स्मान् अ॒भिऽदा॑सति ॥ २३ ॥ ११ ॥

॥ ९८ ॥ बृहस्पते॑ प्रति॒ मे दे॒वतां॑ इ॒हि मि॒त्रः वा॒ यत् वरु॑णः वा
अ॒सि पू॒षा आ॒दित्यैः॑ वा॒ यत् वसु॑ऽभिः म॒रुत्वान् सः प॒र्जन्यं॑ शं॒तं
नवे वृ॒ष्य ॥ १ ॥ आ दे॒वः दू॒तः अ॒जिरः॑ चि॒क्त्वान् त्वत् दे॒वऽआ॒पे
अ॒भि मां अ॒गच्छ॑त् प्र॒तीची॑नः प्रति॒ मां आ व॒वृ॒त्स्व द॒धामि॑ ते
ह्यु॒ऽमतीं॑ वाचं॒ आसन्॑ ॥ २ ॥ अ॒स्मे धे॒हि ह्यु॒ऽमतीं॑ वाचं॒ आसन्
बृहस्पते॑ अ॒नुमी॑वां इ॒षिरां॑ यया वृ॒ष्टिं शं॒तं नवे॑ वना॒व दि॒वः द्र॒
प्सः मधु॑ऽमान् आ वि॒वेश ॥ ३ ॥ आ नः द्र॒प्साः मधु॑ऽमन्तः वि॒शन्तु
इ॒न्द्रं दे॒हि अ॒धिऽरथं॑ स॒हस्रं॑ नि सी॒द हो॒चं ऋ॒तुऽथा य॒ज॒स्व दे॒वान्
दे॒वऽआ॒पे ह॒विषां॑ स॒पर्य॑ ॥ ४ ॥ आ॒र्हिषे॑णः हो॒चं ऋ॒षिः निऽसी॑दन्
दे॒वऽआ॒पिः दे॒वऽसु॑म॒तिं चि॒क्त्वान् सः उ॒त्त॑र॒स्मात् अ॒धरं॑ सं॒
मु॒द्रं अ॒पः दि॒व्याः अ॒सृज॑त् व॒र्याः अ॒भि ॥ ५ ॥ अ॒स्मिन् स॒मुद्रे॑ अ॒धि

उत्त० रस्मिन् आपः देवेभिः निऽवृताः अतिष्ठन् ताः अद्वन्
 आर्हिषेणेन सृष्टाः देवऽआपिना प्रऽइषिताः मृक्षिणीषु ॥ ६ ॥
 ॥ १२ ॥ यत् देवऽआपिः शं० तनवे पुरऽहितः हो० चायं वृतः कृप-
 यन् अदीधत् देवऽश्रुतं वृष्टिऽवनिं रराणः बृहस्पतिः वाचं अ-
 स्मै अयच्छत् ॥ ७ ॥ यं त्वा देवऽआपिः शुश्रुचानः अग्ने आर्हिषेणः
 मनुष्यः संऽईधे विश्वेभिः देवैः अनुऽमद्यमानः प्र पर्जन्यं ईरय वृ-
 ष्तिऽमंतं ॥ ८ ॥ त्वां पूर्वे ऋषयः गीऽभिः आयन् त्वां अध्वरेषु पुरु-
 ऽहूत विश्वे सहस्राणि अधिऽरथानि अस्मे आ नः यज्ञं रोहित-
 ऽअश्व उषं याहि ॥ ९ ॥ एतानि अग्ने नवतिः नवत्वे आऽहुतानि
 अधिऽरथा सहस्रा तेभिः वर्धस्व तन्वः शूर पूर्वीः दिवः नः वृष्टिं
 इषितः रिरीहि ॥ १० ॥ एतानि अग्ने नवतिं सहस्रा सं प्र यच्छ वृष्णे
 इंद्राय भागं विद्वान् पथः ऋतुऽशः देवऽयानान् अपि औलानं
 दिवि देवेषु धेहि ॥ ११ ॥ अग्ने बार्धस्व वि मृधः वि दुऽगहा अपं
 अमीवां अपं रक्षांसि सेध अस्मात् समुद्रात् बृहत् दिवः नः अ-
 पां भूमानं उषं नः सृज इह ॥ १२ ॥ १३ ॥

॥ ९९ ॥ कं नः चित्रं इषण्यसि चिकित्वान् पृथुऽग्मानं वा अं
 ववृधथै कत् तस्य दातुं शवसः विऽउष्टौ तक्षत् वज्रं वृत्रऽतुरं
 अपिन्वत् ॥ १ ॥ सः हि द्युता विऽद्युता वेति सामं पृथुं योनिं असु-
 रऽत्वा आ ससाद् सः सऽनीळिभिः प्रऽसहानः अस्य भातुः न ऋते
 सप्रथस्य मायाः ॥ २ ॥ सः वाजं याता अपदुऽपदा यन् स्वः सऽसा-
 ता परि सदत् सनिथन् अनर्वा यत् शतऽदुरस्य वेदः मन् शिश्र-
 ऽदेवान् अभि वर्षसा भूत् ॥ ३ ॥ सः यद्वाः अवनीः गोषु अर्वा आ
 जुहोति प्रऽधन्यासु ससिः अपादः यत्र युज्यासः अरथाः द्रोणि-

अ० ८. अ० ५. व० १६.] ॥ ३६२ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० १००.

ऽअश्वासः ईरते घृतं वाः०॥४॥ सः रुद्रेभिः अशस्तऽवारः ऋभ्वा
 हित्वी गयं आरेऽअवद्यः आ अगात् वमस्य मन्ये मिथुना विऽव-
 व्री० अन्नं अभिऽइत्य अरोदयत् मुषायन् ॥५॥ सः इत् दासं तु वि-
 ऽरवं पतिः दन् षट्ऽअश्वं चिऽशीषाणं दमन्यत् अस्य चितः नु
 ओजसा वृधानः विपा वराहं अयःऽअयया हन्०॥६॥१४॥ सः
 दुहणे मनुषे ऊर्ध्वसानः आ साविषत् अशसानाय शरं सः नृ-
 ऽतमः नहुषः अस्मत् सुऽजातः पुरः अभिनत् अहेन् दस्युऽहत्ये
 ॥७॥ सः अभियः न यवसे उदन्यन् क्षयाय गातुं विदत् नः अस्मे
 उप यत् सीदत् इदं शरीरैः श्येनः अयःऽअपाष्टिः हन्ति दस्युन्
 ॥८॥ सः बाधतः शवसानेभिः अस्य कुत्साय शुष्णं कृपणं परा अ-
 दात् अयं कविं अनयत् शस्यमानं अत्कं यः अस्य सनिता उत नृ-
 णां ॥९॥ अयं दशस्यन् नर्येभिः अस्य दस्मः देवेभिः वरुणः न मा-
 यी अयं कनीनः ऋतुऽपाः अवेदि अमिमीत अररं यः चतुः-
 ऽपात् ॥१०॥ अस्य स्तोमेभिः औशिजः ऋजिश्वा व्रजं द्रयत् वृ-
 षभेण पिप्रोः सुत्वा यत् यजतः दीदयत् गीः पुरः इयानः अभि
 वपैसा भूत् ॥११॥ एव महः असुर वक्ष्णाय वमकः षट्ऽभिः उप
 सर्पत् इदं सः इयानः करति स्वस्तिं अस्मे इषं ऊजं सुऽक्षितिं
 विश्वं आ अभाः० ॥१२॥१५॥८॥

॥१००॥ इदं हव्यं मघऽवन् त्वाऽवत् इत् भुजे इह स्तुतः सुत-
 ऽपाः बोधि नः वृधे देवेभिः नः सविता प्र अवतु श्रुतं आ सर्व-
 ऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥१॥ भराय सुभरत् भागं ऋत्वियं प्र वा-
 यवे शुचिऽपे क्रंदत् इष्टये गौरस्य यः पयसः पीतिं आनृशे आ
 सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥२॥ आ नः देवः सविता साविषत्

वर्यः ऋजुऽयते यजमानाय सुन्वते यथा देवान् प्रतिऽभूषेम पा-
कऽवत् आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥३॥ इंद्रः अस्मे सुऽम-
नाः अस्तु विश्वहा राजा सोमः सुवितस्य अधि एतु नः यथाऽय-
था मित्रऽधितानि संऽदधुः आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे
॥४॥ इंद्रः उक्थेनं शर्वसा परुः दधे बृहस्पते प्रऽतरीता असि आ-
युषः यज्ञः मनुः प्रऽमतिः नः पिता हि कं आ सर्वऽतातिं अदितिं
वृणीमहे ॥५॥ इंद्रस्य नु सुऽकृत दैव्यं सहः अग्निः गृहे जरिता मे-
धिरः कविः यज्ञः च भूत् विदथे चारुः अंतमः आ सर्वऽतातिं अ-
दितिं वृणीमहे ॥६॥ १६॥ न वः गुहां चकुम भूरि दुऽकृतं न आ-
विऽयं वसवः देवऽहेळनं मार्किः नः देवाः अनृतस्य वर्षसः आ
सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥७॥ अपं अमीवां सविता सावि-
षत् न्यक् वरीयः इत् अपं सेधंतु अद्रयः यावां यच्च मधुऽसुत् उ-
च्यते बृहत् आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥८॥ ऊर्ध्वः यावां
वसवः अस्तु सोतरि विश्वा द्वेषांसि सनुतः युयोत सः नः देवः स-
विता पायुः ईडाः आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥९॥ ऊर्जे गा-
वः यवसे पीवः अक्षतं ऋतस्य याः सदेने कौशे अङ्घ्रि तनूः एव
तन्वः अस्तु भेषजं आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥१०॥ ऋतु-
ऽप्रावां जरिता शश्वतां अवः इंद्रः इत् भद्रा प्रऽमतिः सुतऽवतां
पूर्ये ऊर्ध्वः दिव्यं यस्य सिक्तये आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे
॥११॥ चित्रः ते भानुः ऋतुऽप्राः अभिष्टिः संति स्पृधः जरणि-
ऽप्राः अधृष्टाः रजिष्ठया रज्या पश्वः आ गोः तूतूर्षेति परि अयं दु-
वस्युः ॥१२॥ १७॥

॥१०१॥ उत् बुध्यध्वं संऽमनसः सखायः सं अग्निं इध्वं बहवः
सऽनीळाः दधिऽक्रां अग्निं उषसं च देवीं इंद्रऽवतः अवसे नि

हृये वः ॥१॥ मद्रा कृणुध्वं धियः आ तनुध्वं नावं अरिचऽपरणी
 कृणुध्वं इष्कृणुध्वं आयुधा अरं कृणुध्वं प्रांचं यज्ञं प्रनयत सखायः
 ॥२॥ युनक्त सीरां वि युगा तनुध्वं कृते योनौ वपत इह बीजं गिरा
 च श्रुष्टिः सऽभराः असंत नः नेदीयः इत् सृण्यः पङ्क आ इयात्
 ॥३॥ सीरां युञ्जन्ति कवयः युगा वि तन्वते पृथक्धीराः देवेषु सुख-
 ऽया ॥४॥ निः आऽहावान् कृणोत न सं वरचाः दधात न सिंचा-
 महे अवतं उद्विणं वयं सुऽसेकं अनुपऽक्षितं ॥५॥ इष्कृतऽआहावं
 अवतं सुऽवरचं सुऽसेचनं उद्विणं सिंचे अक्षितं ॥६॥ १८॥ प्री-
 णीत अश्वान् हितं जयाथ स्वस्तिऽवाहं रथं इत् कृणुध्वं द्रोण-
 ऽआहावं अवतं अश्मं चक्रं असंचऽकोशं सिंचत नृऽपानै ॥७॥
 व्रजं कृणुध्वं सः हि वः नृऽपानः वर्मै सीव्यध्वं बहुला पृथूनि पुरः
 कृणुध्वं आयसीः अधृष्टाः मा वः सुस्रोत चमसः हंत तं ॥८॥ आ
 वः धियं यज्ञियां वर्ते ऊतये देवाः देवीं यज्ञतां यज्ञियां इह सा नः
 दुहीयत् यवसाऽइव गत्वी सहस्रंऽधारा पयसा मही गौः ॥९॥ आ
 तु सिंच हरि ईं द्रोः उपऽस्थे वाशीभिः तक्षत अश्मन्ऽमयीभिः
 परि स्वजध्वं दशं कक्ष्याभिः उभे धुरौ प्रति वह्निं युनक्त ॥१०॥
 उभे धुरौ वह्निः आऽपिच्छमानः अंतः योनौऽइव चरति द्विऽजा-
 निः वनस्पतिं वने आ अस्थापयध्वं नि सु दध्वं अखनंतः उत्सं
 ॥११॥ कपृत् नरः कपृथं उत् दधात न चोदयत खुदत वाजऽसा-
 तये निष्टिग्यः पुत्रं आ व्यवय ऊतये इदं सऽबाधः इह सोमंऽपी-
 तये ॥१२॥ १९॥

॥१०२॥ प्र ते रथं मिथुऽकृतं इद्रः अवतु धृष्णुऽया अस्मिन्
 अजौ पुरुऽहूत अवाय्ये धनऽभक्षेषु नः अव ॥१॥ उत् स्म वातः

ब॒ह॒ति॒ वा॒सः अ॒स्याः अ॒धिऽर॒थं य॒त् अ॒ज॒य॒त् स॒हस्रं॑ र॒थीः अ॒भू॒त्
मु॒त्र॒ला॒नी गोऽइ॒ष्टौ भ॑रै कृ॒तं वि॒ अ॒चे॒त् इ॒न्द्रोऽसे॒ना ॥२॥ अ॒न्तः य॒च्छ
जिघाँ॑स॒तः व॒ज्रं इ॒न्द्र अ॒भिऽदा॑स॒तः दा॑स॒स्य वा म॒घऽव॒न् आ॒र्य॑स्य
वा स॒नु॒तः य॒वय॑ व॒धं ॥३॥ उ॒न्नः हृ॒दं अ॒पि॒ब॒त् ज॒ह॑षा॒णः कू॒टं स्म
तृ॒ह॒त् अ॒भिऽमा॑तिं ए॒ति प्र॒ मुष्क॑ऽभारः अ॒वः इ॒च्छ॒मानः अ॒जि॒रं
बा॒हू अ॒भ॒र॒त् सि॒सा॑सन् ॥४॥ नि॒ अ॒क्रं॑द॒यन् उ॒पऽय॑न्तः ए॒नं अ॒-
मे॒ह॒यन् वृ॒षभं॑ म॒ध्ये आ॒जेः तेन॑ सू॒भर्वं॑ श॒तऽव॑त् स॒हस्रं॑ ग॒वां मु॒त्र-
लः प्रऽध॑ने जि॒गा॒य ॥५॥ क॒क॒र्दे॒वे वृ॒षभः॑ यु॒क्तः आ॒सी॒त् अ॒वा॒व-
ची॒त् सा॒रथिः॑ अ॒स्य के॒शी दु॒धेः यु॒क्तस्य॑ द्र॒वतः॑ स॒ह अ॒न॒सा ऋ॒च्छं-
ति॑ स्म॒ निऽप॑दः मु॒त्र॒ला॒नी ॥६॥ २०॥ उ॒त् प्रऽधि॑ उ॒त् अ॒ह॒न् अ॒स्य
वि॒द्वान् उ॒प अ॒यु॒न् क॒वंस॑गं अ॒ब॒ शि॒क्षन् इ॒न्द्रः उ॒त् आ॒व॒त् प॒तिं अ॒-
घ्ना॒नां अ॒र॑ह॒त् प॒द्या॒भिः क॒कु॒त्ऽमा॑न् ॥७॥ श्रु॒नं अ॒ष्टाऽवी॑ अ॒च॒-
र॒त् क॒प॒दी व॒र॒चा॒यां दा॑रु आऽन॒ह्य॑मानः नृ॒म॒णानि॑ कृ॒ण्वन् ब॒ह॒वे
ज॒ना॒य॒गाः प॒स्य॒शानः॑ त॒वि॒षीः अ॒ध॒त्न ॥८॥ इ॒मं तं प॒श्य वृ॒षभ॑स्य
युंजं॑ का॒ष्ठा॒याः म॒ध्ये दुऽघ॑नं श॒यानं॑ येन जि॒गा॒य श॒तऽव॑त् स॒हस्रं॑
ग॒वां मु॒त्र॒लः पृ॒त॒ना॒र्ज्येषु॑ ॥९॥ आ॒रे अ॒घा कः॑ नु इ॒त्या द॒दर्श॑ यं युं-
जंति॑ तं ऊं आ॒ स्था॒प॒य॒न्ति न॒ अ॒स्मै नृ॒णं न उ॒द॒कं आ॒ भ॒र॒न्ति॑ उ॒त्-
ऽन्तरः॑ धु॒रः ब॒ह॒ति॒ प्रऽदे॑दि॒शत् ॥१०॥ प॒रि॒वृ॒क्ताऽइ॒व प॒तिऽवि॒द्यं
आ॒न॒द् पी॒या॒ना कू॒र्व॒क्त्रेण॑ऽइ॒व सि॑चन् ए॒षऽए॒षा चि॒त् र॒थ्या
ज॒ये॒म॒सुऽम॑ग॒लं सि॑नंऽव॒त् अ॒स्तु सा॒तं ॥११॥ त्वं वि॒श्व॑स्य ज॒गतः॑
चक्षुः॑ इ॒न्द्र अ॒सि चक्षुः॑षः वृ॒षा य॒त् आ॒जिं वृ॒ष॒णा सि॒सा॑स॒सि चो॒द-
य॑न् व॒ध्रि॒णा यु॒जा ॥१२॥ २१॥

॥ १०३॥ आशुः शिशानः वृषभः न भीमः घनाघनः क्षोभणः

चर्षणीनां संऽक्रंदनः अ॒निऽमि॒षः ए॒कऽवी॒रः श॒तं से॒नाः अ॒ज॒-
 य॒त् सा॒कं इ॒ंद्रः ॥१॥ संऽक्रंदनेन अ॒निऽमि॒षेण॑ जि॒ष्णुना॑ यु॒त् सा॒-
 र॒णं दुः॒ऽच्य॒वने॑न धृ॒ष्णुना॑ तत् इ॒ंद्रेण॑ ज॒य॒त् तत् स॒ह॒ध्वं यु॒धः न॒रः
 इ॒षुऽह॒स्तेन॑ वृ॒ष्णा ॥२॥ सः इ॒षुऽह॒स्तेः सः नि॒व॒ंगिऽभिः॑ व॒शी सं॒-
 ऽस॒ष्टा सः यु॒धः इ॒ंद्रः ग॒णेन॑ सं॒सृष्ट॑ऽजि॒त् सो॒मऽपाः॑ बा॒हुऽश्वी॑
 उ॒यऽध॒न्वा प्र॒तिऽहि॒ताभिः॑ अ॒स्ता ॥३॥ बृ॒ह॒स्पते॑ परि दी॒य॒ रथे॑न
 र॒क्षः॒ऽहा अ॒मि॒चान् अ॒पऽबा॒ध॒मानः॑ प्रऽभं॒जन् से॒नाः प्रऽमृ॒णः
 यु॒धा ज॒यन् अ॒स्माकं॑ ए॒धि अ॒वि॒ता रथा॑नां ॥४॥ ब॒लऽवि॒ज्ञायः॑
 स्थि॒वीरः॑ प्रऽवी॒रः स॒ह॒स्वान् वा॒जी स॒ह॒मानः॑ उ॒यः अ॒भिऽवी॒रः
 अ॒भिऽस॒त्वा स॒हः॒ऽजा जै॒चं इ॒ंद्र रथे॑ आ ति॒ष्ठ गो॑ऽवि॒त् ॥५॥ गो॒त्र-
 ऽभि॒दै गो॑ऽवि॒दै व॒ज्रं वा॒हुं ज॒य॒तं अ॒ज्मं प्रऽमृ॒णं तं ओ॒जसा॑ इ॒मं
 स॒ऽजा॒ताः अ॒नु वी॒र॒य॒ध्वं इ॒ंद्रं स॒खायः॑ अ॒नु सं र॒भ॒ध्वं ॥६॥ २२॥ अ॒-
 भि॒गो॒चा॒णिं स॒हसा॑ गा॒ह॒मानः॑ अ॒द॒यः वी॒रः श॒तऽम॒न्युः इ॒ंद्रः दुः॒-
 ऽच्य॒वनः॑ पृ॒त॒ना॒षाट् अ॒यु॒ध्यः अ॒स्माकं॑ से॒नाः अ॒व॒त्तु प्र यु॒त् सु॒
 ॥७॥ इ॒ंद्रः आ॒सां ने॒ता बृ॒ह॒स्पतिः॑ दक्षि॒णा य॒ज्ञः पु॒रः ए॒तु सो॒मः
 दे॒वऽसे॒नानां॑ अ॒भिऽभं॒ज॒तीनां॑ ज॒य॒तीनां॑ म॒रुतः॑ य॒न्तु अ॒यं ॥८॥
 इ॒ंद्रस्य॑ वृ॒ष्णः व॒रु॒णस्य॑ रा॒ज्ञः आ॒दि॒त्यानां॑ म॒रुतां॑ श॒धैः उ॒यं म॒हा॒-
 ऽम॒नसां॑ भु॒वन् ऽच्य॒वानां॑ धो॒षः दे॒वानां॑ ज॒य॒तां उ॒त् अ॒स्थात् ॥९॥
 उ॒त् ह॒र्ष॒य म॒घऽव॒न् आ॒यु॒धानि॑ उ॒त् स॒र्व॒नां मा॒म॒कानां॑ म॒नां॑ सि
 उ॒त् वृ॒चऽह॒न् वा॒जि॒नां वा॒जि॒नानि॑ उ॒त् रथा॑नां ज॒य॒तां य॒न्तु धो॒-
 षाः ॥१०॥ अ॒स्माकं॑ इ॒ंद्रः संऽऽ॒र्तेषु॑ ध्व॒जेषु॑ अ॒स्माकं॑ याः इ॒षवः॑ ताः
 ज॒य॒न्तु अ॒स्माकं॑ वी॒राः उ॒त् उ॒त्तरि॑ भ॒व॒न्तु अ॒स्मान् जं दे॒वाः अ॒व॒त्त ह॒-
 वैषु॑ ॥११॥ अ॒मीषां॑ चि॒त्तं प्र॒तिऽलो॒भय॑ती गृ॒हाण॑ अ॒ंगा॒नि अ॒प्ये प॒-
 रा॑ इ॒हि अ॒भि प्र इ॒हि निः॑ द॒ह॒ ह॒त्तऽसु॑ शो॒कैः अ॒धेन॑ अ॒मि॒चाः त॒मसा॑

अ० ८. अ० ५. व० २५.] ॥ ३६७ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० १०४.]

सचंतां ॥ १२ ॥ प्र इत् जयत नरः इंद्रः वः शर्म यच्छतु उयाः वः
संतु बाहवः अनाधृष्याः यथा असंथ ॥ १३ ॥ २३ ॥

॥ १०४ ॥ असावि सोमः पुरुः हूत तुभ्यं हरिः भ्यां यज्ञं उप याहि
तूयं तुभ्यं गिरः विप्रः वीराः इयाः नाः दधन्विरे इद्रः पिब सुतस्य ॥ १ ॥
अप्सु धृतस्य हरिः वः पिब इह नृभिः सुतस्य जठरं पृणस्व
मिमिक्षुः यं अद्रयः इद्रः तुभ्यं तेभिः वर्धस्व मदं उक्थः वाहः ॥ २ ॥
प्र उयां पीतिं वृष्णे इयमि सत्यां प्र यै सुतस्य हरिः अश्व तुभ्यं इंद्र
धेनाभिः इह मादयस्व धीभिः विश्वाभिः शर्चा गृणानः ॥ ३ ॥ ज-
ती शचीः वः तव वीर्येण वयः दधानाः उशिजः क्षृत्तः ज्ञाः प्रजा-
ऽवत् इद्रः मनुषः दुरोणे तस्थुः गृणंतः सधः समाद्यासः ॥ ४ ॥ प्रनी-
तिभिः ते हरिः अश्व सुः स्तोः सुः सुमस्य पुरुः रुचः जनासः
मंहिषां जतिं विऽतिरे दधानाः स्तोतारः इद्रः तव सूनृताभिः
॥ ५ ॥ २४ ॥ उप ब्रह्माणि हरिः वः हरिः भ्यां सोमस्य याहि पीतये
सुतस्य इद्रः त्वा यज्ञः क्षममाणं आनद दाश्वान् अमि अध्वरस्य
प्रऽकेतः ॥ ६ ॥ सहस्रऽवाजं अभिमातिऽसहस्रं सुतेऽरणं मघऽवानं
सुऽवृक्तिं उप भूषति गिरः अप्रतिऽइतं इद्रं नमस्याः जरितुः पनंत
॥ ७ ॥ सप्र आपः देवीः सुऽरणाः अमृक्ताः याभिः सिंधुं अतरः इद्रः
पूऽभित् नवतिं स्त्रोत्याः नव च स्रवतीः देवेभ्यः गातुं मनुषे च
विंदः ॥ ८ ॥ अपः महीः अभिऽशस्तेः अमुंचः अजागः आसु अधि
देवः एकः इद्रः याः त्वं वृचऽतूयै चकथं ताभिः विश्वऽआयुः त्वं
पुपुष्याः ॥ ९ ॥ वीरेण्यः क्रतुः इद्रः सुऽशस्तिः उत अपि धेना पुरु-
ऽहूतं ईद्रे आर्दयत् वृचं अकृणोत् ऊं लोकं ससहे शक्रः पृतनाः
अभिष्टिः ॥ १० ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं

अ० ८. अ० ६. व० १.] ॥ ३६८ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० १०६.]

वाजऽसातौ शृङ्खलं उयं ऊतये समत्सु घ्नं वृत्राणि संजितं
धनानां ॥ ११ ॥ २५ ॥

॥ १०५ ॥ कदा वसो स्तोत्रं हर्यते आ अव श्मशा रुधत् वाः
दीर्घं सुतं वातापाय ॥ १ ॥ हरीं यस्य सुद्युजां विव्रता वेः
अर्वता अनु शेपा उभा रजी न केशिना पतिः दन् ॥ २ ॥ अप योः
इंद्रः पापजे आ मर्तः न शश्ममाणः विभीवान् शुभे यत् युयुजे
तविषीऽवान् ॥ ३ ॥ सचा आयोः इंद्रः चर्कृषे आ उपानसः सप-
र्यन् नद्योः विव्रतयोः शूरः इंद्रः ॥ ४ ॥ अधि यः तस्थौ केशवन्ता
व्यचस्वन्ता न पुष्ट्यै वनोति शिप्राभ्यां शिप्रिणीऽवान् ॥ ५ ॥ २६ ॥
प्र अस्तौ चतुष्टुऽओजाः चतुष्टेभिः ततश्च शूरः शवसा चतुभुः न
क्रतुऽभिः मातरिश्वा ॥ ६ ॥ वज्रं यः चक्रे सुहनाय दस्यवे हिरी-
मशः हिरीमान् अरुतऽहनुः अहुतं न रजः ॥ ७ ॥ अव नः वृजि-
ना शिशिहि चृचा वनेम अनृचः न अब्रह्मा यज्ञः चृधक् जोष-
ति त्वे ॥ ८ ॥ ऊर्ध्वा यत् ते चेतिनी भूत् यज्ञस्य धूः सु सन्नं सुजुः
नावं स्वयंशसं सचा आयोः ॥ ९ ॥ श्रिये ते पृश्निः उपऽसेचनी
भूत् श्रिये दर्विः अरेपाः यया स्वे पात्रे सिंचसे उत् ॥ १० ॥ शतं वा
यत् असुर्यं प्रति त्वा सुऽमिचः इत्या अस्तौ तदुऽमिचः इत्या अ-
स्तौ त् आवः यत् दस्युऽहत्ये कुत्सऽपुत्रं प्र आवः यत् दस्युऽहत्ये
कुत्सऽवत्सं ॥ ११ ॥ २७ ॥ ५ ॥

॥ १०६ ॥ उभौ ऊं नूनं तत् इत् अर्थयेथे वितन्वाथे धियः व-
स्ता अपसाऽइव सध्रीचीना यातवे प्र ई अजीगः सुदिनाऽइव
पृक्षः आ तंसयेथे ॥ १ ॥ उष्टराऽइव फर्वरेषु अयेथे प्रायोगाऽइव

अ० ८. अ० ६. व० ३.] ॥ ३६९ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० १०७.

श्वाच्यां शसुः आ इयः दूताऽइव हि स्थः यशसा जनेषु मा अप
 स्थातं महिषाऽइव अवपानात् ॥ २ ॥ साकुंऽयुजां शकुनस्यऽइव
 पक्षा पश्चाऽइव चिचा यजुः आगमिष्टं अग्निःऽइव देवयोः दी-
 दिऽवांसां परिज्मानाऽइव यजथः पुरुऽचा ॥ ३ ॥ आपी' वः अ-
 स्मे' पितराऽइव पुत्रा उयाऽइव रुचा नृपतीऽइव तुर्यै इर्याऽइव
 पुष्ट्यै किरणाऽइव भुज्यै श्रुष्टीवानाऽइव हवै आगमिष्टं ॥ ४ ॥ वं-
 सगाऽइव पूष्यां शिंवातां मित्राऽइव ऋता शतरां शातपंता
 वाजाऽइव उच्चा वयसा घर्म्येऽस्था मेषाऽइव इषा सपर्यां पुरीषा
 ॥ ५ ॥ १ ॥ सृण्याऽइव जर्भरी' तुर्फरीतू' नैतोशाऽइव तुर्फरी' पर्फ-
 रीका उदयजाऽइव जेमना मदेरू' ता मे जरायु अजरं मरायु
 ॥ ६ ॥ पञ्जाऽइव चर्चरं जारं मरायु क्षत्रऽइव अर्थेषु तर्तरीथः उ-
 या ऋभू' न आपत् खरमजा खरऽजुः वायुः न पर्फरत् क्षयत् र-
 यीणां ॥ ७ ॥ घर्माऽइव मधु जठरं सनेरू' भगेऽअविता तुर्फरी'
 फारिवा अरं पतराऽइव चचरा चंद्रऽनिर्निक् मनःऽचङ्गा म-
 नन्या न जग्मी' ॥ ८ ॥ बृहन्ताऽइव गंभरेषु प्रतिऽस्थां पादाऽइव
 गाधं तरते विदाथः कर्णाऽइव शसुः अनु हि स्मराथः अंशाऽइव
 नः भजतं चिचं अन्नः ॥ ९ ॥ आरंगराऽइव मधु आ ईरयेथे सार-
 घाऽइव गवि नीचीनऽवारे कीनाराऽइव स्वेदं आऽसिस्विदा-
 ना क्षामऽइव ऊर्जा सुयवसऽअत् सचेथे ॥ १० ॥ ऋध्यामं स्तोमं
 सनुयामं वाजं आ नः मंचं सरथा इह उप यातं यशः न पक्कं मधु
 गोषु अंतः आभूत् अंशः अश्विनोः कामं अप्राः ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ १०७ ॥ आविः अभूत् महि माघोनं एषां विश्वं जीवं तमसः
 निः अमोचि महि ज्योतिः पितृऽभिः दत्तं आ अगात् उरुः पंथाः

दक्षिणायाः अदृशि ॥ १ ॥ उच्चा दिवि दक्षिणाऽवतः अस्युः ये अ-
 श्वऽदाः सह ते सूर्येण हिरण्यऽदाः अमृतऽत्वं भजंते वासऽदाः
 सोमं प्रतिरंते आरुः ॥ २ ॥ दैवीं पूतिः दक्षिणा देवऽयज्या न कव-
 ऽअरिभ्यः नहि ते पृणंति अथ नरः प्रयंतऽदक्षिणासः अवद्य-
 ऽभिया बहवः पृणंति ॥ ३ ॥ शतऽधारं वायुं अर्के स्वऽविदं नृ-
 ऽचक्षसः ते अभि चक्षते हविः ये पृणंति प्र च यच्छंति संऽगमे ते
 दक्षिणां दुहते सप्तऽमातरं ॥ ४ ॥ दक्षिणाऽवान् प्रथमः हूतः एति
 दक्षिणाऽवान् यामऽनीः अयं एति तं एव मन्ये नृऽपतिं जना-
 नां यः प्रथमः दक्षिणां आऽविवाय ॥ ५ ॥ ३ ॥ तं एव ऋषिं तं ऊं
 ब्रह्माणं आहुः यज्ञऽन्यं सामऽगां उक्थऽशसं सः शुक्रस्य तन्वः
 वेदं तिस्रः यः प्रथमः दक्षिणया रराध ॥ ६ ॥ दक्षिणा अश्वं दक्षि-
 णा गां ददाति दक्षिणा चंद्रं उत यत् हिरण्यं दक्षिणा अन्नं वनुते
 यः नः आत्मा दक्षिणां वर्मै कृणुते विऽजानन् ॥ ७ ॥ न भोजाः म-
 सुः न निऽअर्थे ईयुः न रिष्यंति न व्यथंते ह भोजाः इदं यत् विश्वं
 भुवनं स्वः० च एतत् सर्वं दक्षिणा एभ्यः ददाति ॥ ८ ॥ भोजाः जि-
 ग्युः सुरभिं योनिं अये भोजाः जिग्युः वध्वं या सुऽवासाः भोजाः
 जिग्युः अंतऽपेयं सुरायाः भोजाः जिग्युः ये अहूताः प्रऽयंति ॥ ९ ॥
 भोजाय अश्वं सं मृजंति आशुं भोजाय आस्ते कन्यां शुभमाना
 भोजस्य इदं पुष्करिणीं ऽइव वेश्मं परिऽकृतं देवमाना ऽइव चिचं
 ॥ १० ॥ भोजं अश्वाः सुष्टुऽवाहः वहंति सुऽवृत् रथः वर्तते दक्षि-
 णायाः भोजं देवासः अवत भरेषु भोजः शबून् संऽअनीकेषु
 जेता ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥ १०८ ॥ किं इच्छंतीं सरमा प्र इदं आनद दूरे हि अध्वा जगुरिः

पराचैः का अस्मेऽहिंतिः का परिऽतकम्या आसीत् कथं रसायाः
 अतरः पर्यासि ॥ १ ॥ इंद्रस्य दूतीः इषिता चरामि महः इच्छंती
 पणयः निऽधीन् वः अतिऽस्कदः भियसा तत् नः आवत् तथा
 रसायाः अतरं पर्यासि ॥ २ ॥ कीदृङ् इंद्रः सरमे का हशीका यस्य इदं
 दूतीः असरः पराकात् आ च गच्छात् मित्रं एन दधाम अथ गवां
 गोऽपतिः नः भवति ॥ ३ ॥ न अहं तं वेद दभ्यं दभत् सः यस्य इदं
 दूतीः असरं पराकात् न तं गृह्णति स्रवतः गभीराः हुताः इंद्रेण
 पणयः शयध्वे ॥ ४ ॥ इमाः गावः सरमे याः ऐच्छः परि दिवः अं-
 तान् सुऽभगे पतंती कः ते एनाः अव सृजात् अयुध्वी उत अ-
 स्माकं आयुधा संति तिग्मा ॥ ५ ॥ ५ ॥ असेन्या वः पणयः वचांसि
 अनिषव्याः तन्वः संतु पापीः अधृष्टः वः एत वै अस्तु पंथाः बृहस्प-
 तिः वः उभया न मृळात् ॥ ६ ॥ अयं निऽधिः सरमे अद्रिऽबुधः
 गोभिः अश्वेभिः वसुऽभिः निऽचृष्टः रक्षति तं पणयः ये सुऽगोपाः
 रेकु पदं अलकं आ जगंथ ॥ ७ ॥ आ इह गमन् ऋषयः सोमऽशि-
 ताः अयास्यः अंगिरसः नवऽग्वाः ते एतं ऊर्वे वि भजंत गोनां
 अथ एतत् वचः पणयः वमन् इत् ॥ ८ ॥ एव च त्वं सरमे आऽज-
 गंथ प्रऽबाधिता सहसा दैव्येन स्वसारं त्वा कृण्वै मा पुनः गाः
 अप ते गवां सुऽभगे भजाम ॥ ९ ॥ न अहं वेद भानृऽत्वं नो स्वसृ-
 ऽत्वं इंद्रः विदुः अंगिरसः च घोराः गोऽकामाः मे अच्छदयन् यत्
 आयं अप अतः इत् पणयः वरीयः ॥ १० ॥ दूरं इत् पणयः वरीयः
 उत् गावः यंतु मिनतीः ऋतेन बृहस्पतिः याः अविंदत् निऽगू-
 ळहाः सोमः यावाणः ऋषयः च विप्राः ॥ ११ ॥ ६ ॥

॥ १०९ ॥ ते अवदन् प्रथमाः ब्रह्मऽकिल्बिषे अकूपारः सलि-

लः मातरिश्वा वीरुऽहराः तपः उयः मयः ऽभूः आपः देवीः प्र-
थमऽजाः ऋतेन ॥ १ ॥ सोमः राजा प्रथमः ब्रह्मऽजायां पुनः प्र-
अयच्छत् अहणीयमानः अनुऽअर्तिता वरुणः मित्रः आसीत्
अग्निः होता हस्तऽगृह्य आनिनाय ॥ २ ॥ हस्तेन एव याह्यः आ-
ऽधिः अस्याः ब्रह्मऽजाया इयं इति च इत् अवीचन् न दूताय प्र-
ऽह्ये तस्ये एषा तथा राष्ट्रं गुपितं क्षत्रियस्य ॥ ३ ॥ देवाः एतस्यां
अवदत् पूर्व सप्तऽऋषयः तपसे ये निऽसेदुः भीमा जाया ब्रह्म-
णस्य उपऽनीता दुऽधां दधाति परमे विऽश्रौमन् ॥ ४ ॥ ब्रह्म-
ऽचारी चरति वेविषत् विषः सः देवानां भवति एकं अंगै तेन जा-
यां अनु अविदत् बृहस्पतिः सोमेन नीतां जुह्वै न देवाः ॥ ५ ॥ पुनः
वै देवाः अददुः पुनः मनुष्याः उत राजानः सत्यं कृण्वानाः ब्रह्म-
ऽजायां पुनः ददुः ॥ ६ ॥ पुनः ऽदाय ब्रह्मऽजायां कृत्वी देवैः निऽकि-
ल्विषं ऊर्जं पृथिव्याः भक्ताय उरुऽगाय उप आसते ॥ ७ ॥ ७ ॥

॥ ११० ॥ संऽइहः अद्य मनुषः दुरोणे देवः देवान् यजसि जा-
तऽवेदः आ च वह मित्रऽमहः चिक्त्वान् त्वं दूतः कविः असि प्र-
ऽचेताः ॥ १ ॥ तनूऽनपात् पथः ऋतस्य यानान् मध्वां संऽअंजनं
स्वदय सुऽजिह्वं मन्मानि धीभिः उत यज्ञं चांधन् देवऽचा च कृ-
णुहि अध्वरं नः ॥ २ ॥ आऽजुह्वानः ईह्यः वद्यः च आ याहि अग्ने
वसुऽभिः सऽजोषाः त्वं देवानां असि यहु होता सः एनान् यक्षि
इषितः यजीयान् ॥ ३ ॥ प्राचीनं बर्हिः प्रऽदिशा पृथिव्याः वस्तीः
अस्याः वृज्यते अग्ने अह्नां वि ऊं प्रथते विऽतरं वरीयः देवेभ्यः
अदितये स्योनं ॥ ४ ॥ व्यचस्वतीः उर्विया वि अयंतां पतिऽभ्यः
न जनयः शुभमानाः देवीः द्वारः बृहतीः विश्वं ऽइन्वाः देवेभ्यः भ-

अ० ८, अ० ६, व० १०.] ॥ ३७३ ॥ [म० १०, अ० ९, सू० १११.

वत् सुप्रसन्नयनाः ॥ ५ ॥ ८ ॥ आसुस्वयंती यजते उपकिं उषसा-
नक्ता सदतां नि योनौ दिव्ये योषणे बृहती सुऽरुक्मे अधि
श्रियं श्रुक् पिशं दधाने ॥ ६ ॥ दैव्या होतारा प्रथमा सुऽवाचा
मिमाना यज्ञं मनुषः यजध्वै प्रऽचोदयंता विदथेषु कारू प्रा-
चीनं ज्योतिः प्रऽदिशा दिशंता ॥ ७ ॥ आ नः यज्ञं भारती तूयं एतु
इळा मनुष्यत् इह चेतयंती तिस्रः देवीः बर्हिः आ इदं स्योनं स-
रस्वती सुऽअपसः सदंतु ॥ ८ ॥ यः इमे द्यावापृथिवी जनित्री
रूपैः अपिशत् भुवनानि विश्वा तं अद्य होतः इषितः यजीयान्
देवं त्वष्टारं इह यस्मि विद्वान् ॥ ९ ॥ उपऽअवसृज त्वन्यां संऽअं-
जन् देवानां पार्थः ऋतुऽथा हवींषि वनस्पतिः शमिता देवः
अग्निः स्वदंतु हव्यं मधुना घृतेन ॥ १० ॥ सद्यः जातः वि अमिमीत
यज्ञं अग्निः देवानां अभवत् पुरऽगाः अस्य होतुः प्रऽदिशि ऋ-
तस्य वाचि स्वाहाऽकृतं हविः अदंतु देवाः ॥ ११ ॥ १॥

॥ १११ ॥ मनीषिणः प्रभर्ध्वं मनीषां यथाऽयथा मतयः सं-
ति नृणां इंद्रं सत्यैः आ ईरयाम कृतेभिः सः हि वीरः गिर्वणस्युः
विदानः ॥ १ ॥ ऋतस्य हि सदसः धीतिः अद्यौत् सं गार्ध्वयः वृष-
भः गोभिः आनद् उत् अतिष्ठत् तविषेण रवेण महांति चित् सं
विब्याच रजांसि ॥ २ ॥ इंद्रः किल श्रुत्यै अस्य वेद सः हि जिष्णुः
पृथिऽकृत सूर्याय आत् मेनां कृण्वन् अच्युतः भुवत् गोः पतिः दि-
वः सन्ऽजाः अप्रतिऽइतः ॥ ३ ॥ इंद्रः मूहा महतः अर्णवस्य व्रता
अमिनात् अंगिरः ऽभिः गृणानः पुरुणि चित् नि ततान् रजांसि
दाधारं यः धरुणं सत्यऽताता ॥ ४ ॥ इंद्रः दिवः प्रतिऽमानं पृथि-
व्याः विश्वा वेद सर्वना हंति श्रुणुं मही चित् द्यां आ अतनोत्

अ० ८. अ० ६. व० १३.] ॥ ३७४ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० ११२.

सूर्येण चास्त्रं चित् स्त्रंभनेन स्त्रभीयान् ॥५॥१०॥ वज्रेण हि
वृचऽहा वृचं अस्तः अदेवस्य शूश्रुवानस्य मायाः विधृणो अच
धृषता जघंथ अर्थ अभवः मघऽवन् बाहुऽओजाः ॥६॥ सचंत
यत् उषसः सूर्येण चिचां अस्य केतवः रां अविंदन् आ यत् नक्षत्रं
दहंशे दिवः न पुनः यतः न किं अद्वा नु वेद् ॥७॥ दूरं किलं प्रथमाः
जग्मुः आसां इंद्रस्य याः प्रऽसुवे ससुः आपः कं स्विता अयं कं बु-
धः आसां आपः मध्यं कं वः नूनं अंतः ॥८॥ सृजः सिंधून् अहिना
जयसानान् आत् इत् एताः प्र विविजे जवेन मुमुक्षमाणाः उत
याः मुमुचे अध इत् एताः न रमन्ते निऽतिक्ताः ॥९॥ सधीचीः सिंधुं
उशतीः ऽइव आयन् सनात् जारः आरितः पूः ऽभित् आसां अस्तं
आ ते पार्थिवा वसूनि अस्मे जग्मुः सूनृताः इंद्र पूर्वीः ॥१०॥११॥

॥११२॥ इंद्रं पिबं प्रतिऽक्तामं सुतस्य प्रातः ऽसावः तव हि पू-
र्वऽपीतिः हर्षस्व हंतवे शूर शबून् उक्थेभिः ते वीर्यां प्र ब्रवाम
॥१॥ यः ते रथः मनसः जवीयान् आ इंद्र तेन सोमऽपेयाय याहि
तूयं आ ते हरयः प्रद्वं तु येभिः यासि वृषऽभिः मंदमानः ॥२॥ ह-
रित्ता वर्चसा सूर्यस्य श्रेष्ठैः रूपैः तन्वं स्पर्शयस्व अस्माभिः इंद्र
सखिऽभिः हुवानः सधीचीनः मादयस्व निऽसद्य ॥३॥ यस्य त्यत्
ते महिमानं मदेषु इमे मही रोदसी न अविक्तां तत् ओकः
आ हरिऽभिः इंद्र युक्तैः प्रियेभिः याहि प्रियं अन्नं अच्छ ॥४॥ यस्य
शश्वत् पपिऽवान् इंद्र शबून् अननुऽकृत्या रणया चकथे सः ते पु-
रं ऽधि तविषीं इयति सः ते मदाय सुतः इंद्र सोमः ॥५॥१२॥ इंद्रं ते
पात्रं सनऽविन्नं इंद्रं पिबं सोमं एना शतऽक्रतो० पूर्यः आऽहावः
मदिरस्य मध्वः यं विश्वे इत् अभिऽहयति देवाः ॥६॥ वि हि त्वां

अ० ८, अ० ६, व० १५.] ॥ ३७५ ॥ [म० १०, अ० १०, सू० ११३.

इंद्र पुरुधा जनांसः हितऽप्रयसः वृषभ ह्वयंते अस्माकं ते मधु-
मतऽतमानि इमा भुवन् सर्वना तेषु हर्य ॥ ७ ॥ प्र ते इंद्र पूर्याणि
प्र नूनं वीर्या वीचं प्रथमा कृतानि सतीनऽमन्युः अश्रथयः अद्रि
सुऽवेदनां अकृणोः ब्रह्मणे गां ॥ ८ ॥ नि सु सीद गणऽपते गणेषु त्वां
आहुः विप्रऽतमं कवीनां न ऋते त्वत् क्रियते किं च न आरे महां
अकं मघऽवन् चिचं अर्च ॥ ९ ॥ अभिऽख्या नः मघऽवन् नाध-
मानान् सखे बोधि वसुऽपते सखीनां रणं कृधि रणऽकृत सत्य-
ऽशुष्म अभक्ते चित् आभज राये अस्मान् ॥ १० ॥ १३ ॥ ९ ॥

॥ ११३ ॥ तं अस्य द्यावापृथिवी सचेतसा विश्वेभिः देवैः अ-
नु शुष्मं आवतां यत् ऐत् कृण्वानः महिमानं इंद्रियं पीत्वी सोम-
स्य क्रतुऽमान् अवर्धत ॥ १ ॥ तं अस्य विष्णुः महिमानं ओजसा
अंशुं दधन्वान् मधुनः विरप्सते देवेभिः इंद्रः मघऽवा स्यावऽभिः
वृचं जघन्वान् अभवत् वरेण्यः ॥ २ ॥ वृचेण यत् अहिना विभ्रत्
आयुधा संऽअस्थियाः युधये शंसं आऽविदे विश्वे ते अच मरुतः
सह त्मना अवर्धन् उग्र महिमानं इंद्रियं ॥ ३ ॥ जज्ञानः एव वि
अबाधत स्पृधः प्र अपश्यत् वीरः अभि पौंस्यं रणं अवृश्चत् अद्रि
अव सऽस्यदेः सृजत् अस्तभात् नाकं सुऽअपस्यया पृथुं ॥ ४ ॥ आत्
इंद्रः सचा तविषीः अपत्यत् वरीयः द्यावापृथिवी अबाधत अव
अभरत् धृषितः वज्रं आयसं शेवं मित्राय वरुणाय दाशुषे ॥ ५ ॥
॥ १४ ॥ इंद्रस्य अच तविषीभ्यः विऽरप्शिनः ऋघायतः अरंहयंत
मन्यवे वृचं यत् उग्रः वि अवृश्चत् ओजसा अपः विभ्रतं तमसा प-
रिऽवृतं ॥ ६ ॥ या वीर्याणि प्रथमानि कर्त्वा महिऽत्वेभिः यतमा-
नी संऽइयंतुः ध्वातं तमः अव दधसे हते इंद्रः महा पूर्वऽहूतौ अ-

अ० ८, अ० ६, व० १७.] ॥ ३७६ ॥ [म० १०, अ० १०, सू० ११४.

पत्यत ॥७॥ विश्वे देवासः अध वृष्यानि ते अवर्धयन् सोमऽवत्या
वचस्यया रङ्गं वृचं अहिं इंद्रस्य हन्मना अग्निः न जंभैः तृषु अन्नं
आवयत् ॥ ८ ॥ भूरि दक्षेभिः वचनेभिः ऋक्भिः सख्येभिः स-
ख्यानि प्र वोचत इंद्रः धुनि च चुमुरि च दंभयन् अङ्गाऽमनस्या
मृगुते दभीतये ॥ ९ ॥ त्वं पुरुणि आभर सुऽअश्वा येभिः मंसैः नि-
ऽवचनानि शंसन् सुऽगेभिः विश्वा दुऽइता तरेम विदो सु नः
उर्विया गाधं अद्य ॥ १० ॥ १५ ॥

॥ ११४ ॥ घृमा संऽअंता त्रिऽवृतं वि आपतुः तयोः जुष्टिं मा-
तरिश्वा जगाम दिवः पयः दिधिषाणाः अवेषन् विदुः देवाः स-
हऽसामानं अर्के ॥ १ ॥ तिस्रः देष्टाय निःऽऋतीः उप आसते दीर्घ-
ऽश्रुतः वि हि जानन्ति वह्नयः तासां नि चिक्युः कवयः निऽदानं
परेषु याः गुह्येषु व्रतेषु ॥ २ ॥ चतुऽऽकपदा युवतिः सुऽपेशाः घृत-
ऽप्रतीका वयुनानि वस्ते तस्यां सुऽपर्णा वृषणा नि सेदतुः यत्र
देवाः दधिरे भागऽधेयं ॥ ३ ॥ एकः सुऽपर्णः सः समुद्रं आ विवेश
सः इदं विश्वं भुवनं वि चष्टे तं पार्केन मनसा अपश्यं अन्तितः तं
माता रेळ्हि सः ऊं रेळ्हि मातरं ॥ ४ ॥ सुऽपर्णं विप्राः कवयः व-
चःऽभिः एकं संतं बहुधा कल्पयन्ति छंदांसि च दधतः अश्वरेषु ग्र-
हान् सोमस्य मिमते द्वादश ॥ ५ ॥ १६ ॥ षट्ऽत्रिंशान् च चतुरः क-
ल्पयंतः छंदांसि च दधतः आऽद्वादशं यज्ञं विऽमाय कवयः मनी-
षा ऋक्ऽसामाभ्यां प्र रथं वर्तयन्ति ॥ ६ ॥ चतुऽऽदश अन्ये महि-
मानः अस्य तं धीराः वाचा प्रनयन्ति सप्त आप्रानं तीर्थं कः इह प्र
वोचत् येन पथा प्रऽपिबन्ते सुतस्य ॥ ७ ॥ सहस्रधा पंचऽदशानि
उक्था यावत् द्यावा पृथिवी तावत् इत्तत् सहस्रधा महिमानः

अ० ८. अ० ६. व० १९.] ॥ ३७७ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० ११५.

सहस्रं यावत् ब्रह्म विऽस्थितं तावती वाक् ॥ ८ ॥ कः इदंसां योगी
आ वेत् धीरः कः धिष्यामीं प्रति वाचं पपादं कः ऋत्विजां अष्टमं
भूरं आहुः हरीं इंद्रस्य नि चिकाय कः स्विता ॥ ९ ॥ भूम्याः अंतं परि
एकै चरति रथस्य धूः सु युक्तासः अस्थुः अमस्य दायं विभजंति
एभ्यः यदा यमः भवति हर्म्ये हितः ॥ १० ॥ ११ ॥

॥ ११५ ॥ चित्रः इत् शिशोः तरुणस्य वृक्षथः न यः मातरौ अ-
पिऽएति धातवे अनूधाः यदि जीजनत् अधं च नु ववक्षं सद्यः
महिं दूत्यं चरन् ॥ १ ॥ अग्निः ह नाम धायि दन् अपः ऽतमः सं यः
वना युवते भस्मना दत्ता अभिऽप्रसुरा जुह्वा सुऽअध्वरः इनः न
प्रोथमानः यवसे वृषा ॥ २ ॥ तं वः विं न दुऽसदं देवं अंधसः इदं
प्रोथंतं प्रऽवपंतं अर्णवं आसा वह्निं न शोचिषा विऽरप्तिनं म-
हिं व्रतं न सरजंतं अध्वनः ॥ ३ ॥ वि यस्य ते जयसा नस्य अजर
धक्षोः न वाताः परि संति अच्युताः आ रणासः युयुधयः न स-
त्वनं चितं नशंतं प्र शिषंतः इष्टये ॥ ४ ॥ सः इत् अग्निः कर्णऽतमः
कर्णऽसखा अर्यैः परस्य अंतरस्य तरुषः अग्निः पातु गृणतः अ-
ग्निः सूरीन् अग्निः ददातु तेषां अवः नः ॥ ५ ॥ १६ ॥ वाजिन् ऽत-
माय सहस्रे सुऽपि च नृषु च्यवानः अनु जातऽवेदसे अनुदे चित्
यः धृषता वरं सते महिन् ऽतमाय धन्वना इत् अविष्यते ॥ ६ ॥ एव
अग्निः मैतैः सह सूरिऽभिः वसुः स्तवे सहसः सूनरः नृऽभिः मि-
चासः न ये सुऽधिताः ऋतऽयवः द्यावः न द्युमैः अभि संति मा-
नुषान् ॥ ७ ॥ ऊजैः नपात् सहसाऽवन् इति त्वा उपऽस्तुतस्य वं-
दते वृषा वाक्त्वां स्तोषाम् तया सुऽवीराः द्राघीयः आयुः प्रऽतरं
दधानाः ॥ ८ ॥ इति त्वा अग्ने वृष्टिऽहव्यस्य पुत्राः उपऽस्तुतासः

अ० ८. अ० ६. व० २२.] ॥ ३७८ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० ११७.

चृषयः अ॒वो॒चन् तान् च॒ पा॒हि॒ गृ॒णतः॒ च॒ सू॒रीन् वष॑ट् वष॑ट् इति॒
ऊ॒र्ध्वासः॒ अ॒न॒क्षन् नमः॑ नमः॑ इति॒ ऊ॒र्ध्वासः॒ अ॒न॒क्षन् ॥ ९॥ १९॥

॥ ११६ ॥ पि॒ब॒ सोमं॑ म॒हते॑ इन्द्रि॒याय॑ पि॒ब॒ वृ॒चाय॑ ह॒तं वे॒ श॒वि॒ष्ठ
पि॒ब॒ रा॒ये श॒र्वसे॑ हूय॒मानः॑ पि॒ब॒ म॒ध्वः॑ तृ॒पत् इ॒न्द्र आ॑ वृ॒षस्व॒ ॥ १ ॥
अ॒स्य पि॒ब॒ क्षु॒ऽम॒तः प्र॒ऽस्थि॒तस्य॑ इ॒न्द्रं सोम॑स्य वरं॒ आ॒मु॒तस्य॑ स्व॒-
स्ति॒ऽदाः म॒नसा॑ मा॒दय॑स्व अ॒र्वा॒चीनः॑ रे॒वते॑ सौ॒भगाय॑ ॥ २ ॥ म॒-
म॒ह॒त्वा दि॒व्यः सोमः॑ इ॒न्द्र म॒म॒ह॒त्तु यः॑ सू॒यते॑ पा॒थि॒वेषु॑ म॒म॒ह॒त्तु येन॑ व॒-
रि॒वः च॒क॒र्षे म॒म॒ह॒त्तु येन॑ नि॒ऽरि॒णासि॑ श॒त्रून् ॥ ३ ॥ आ॒ द्वि॒ऽव॒र्हीः अ॒-
मि॒नः या॒तु इ॒न्द्रः वृ॒षा हरि॑ऽभ्यां परि॑ऽसि॒क्तं अ॒धः ग॒वि आ॑ सु॒तस्य॑
प्र॒ऽभृ॒तस्य॑ म॒ध्वः स॒चा खेदा॑ अ॒रु॒श॒ऽहा आ॑ वृ॒षस्व॒ ॥ ४ ॥ नि ति॒-
ग्मा॒नि भ्रा॑श॒यन् भ्रा॑श्या॒नि अ॒व॒स्थि॒रा त॒नुहि॑ या॒तुऽजूना॑ उ॒ग्राय॑
ते स॒हः व॒लं द॒दामि॑ प्र॒ति॒ऽइत्य॑ श॒त्रून् वि॒ऽग॒दे॒षु वृ॒श्च ॥ ५ ॥ २० ॥
वि अ॒र्येः इ॒न्द्र त॒नुहि॑ अ॒र्वा॒सि ओजः॑ स्थि॒राऽइ॒व ध॒न्व॒नः अ॒भि॒-
ऽमा॒तीः अ॒स्म॒द्यैक् व॒वृ॒धा॒नः स॒हःऽभिः॑ अ॒निऽभृ॑ष्टः त॒न्वं व॒वृ॒-
ध॒स्व ॥ ६ ॥ इ॒न्द्रं ह॒विः म॒घऽव॒न् तु॒भ्यं रा॒तं प्र॒ति सं॒ऽराट् अ॒ह॒णानः॑
गृ॒भाय॑ तु॒भ्यं सु॒तः म॒घऽव॒न् तु॒भ्यं प॒क्कः॑ अ॒द्वि इ॒न्द्र पि॒ब॒ च प्र॒ऽस्थि॒-
तस्य॑ ॥ ७ ॥ अ॒द्वि इ॒त् इ॒न्द्र प्र॒ऽस्थि॒ता इ॒मा ह॒वी॒षि च॒नः॑ द॒धिषु॑ प॒-
च॒ता उ॒त सोमं॑ प्र॒य॒स्व॒तः प्र॒ति ह॒र्यो॒म॒सि॒ त्वा स॒त्याः सं॒तु यज॑मा॒-
नस्य॑ का॒माः ॥ ८ ॥ प्र इ॒न्द्रा॒मि॒ऽभ्यां सु॒व॒च॒स्यां इ॒य॒मि॒ सि॒धौऽइ॒व
प्र इ॒र॒यं ना॒वं अ॒कैः॑ अ॒याःऽइ॒व परि॑ च॒र॒न्ति॒ दे॒वाः ये अ॒स्म॒भ्यं ध॒-
न॒ऽदाः उ॒त्त॒ऽभि॒दः च॒ ॥ ९ ॥ २१ ॥

॥ ११७ ॥ न वै ऊ॒र्ध्वं दे॒वाः क्षु॒धं इ॒त् व॒धं द॒दुः उ॒त आ॒शितं॑ उ॒प॒ग॒-

अ० ८. अ० ६. व० २४.] ॥ ३७९ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० ११८.]

च्छन्ति मृत्युवः उत्तो रयिः पृणतः न उप दस्यति उत अपृणन् म-
डितारं न विन्दते ॥ १ ॥ यः आध्याय चक्रमानाय पितृः अन्नं वान्
सन् रफिताय उप ऽजग्मुषे स्थिरं मनः कृणुते सेवते पुरा उत्तो
चित्सः मडितारं न विन्दते ॥ २ ॥ सः इत् भोजः यः गृहवै ददाति
अन्नं ऽकामाय चरते कृणाय अरं अस्मै भवति यामं ऽहूतौ उत
अपरीषु कृणुते सखायं ॥ ३ ॥ न सः सखा यः न ददाति सख्यै स-
चा ऽभुवै सचमानाय पितृः अपं अस्मात् प्र इयात् न तत् ओकः
अस्ति पृणतं अन्यं अरणं चित् इच्छेत् ॥ ४ ॥ पृणीयात् इत् नाध-
मानाय तव्यान् द्राघीयांसं अनु पश्येत् पंथां ओ हि वर्तते रथ्या-
ऽइव चक्रा अन्यं ऽ अन्यं उप तिष्ठन् रायः ॥ ५ ॥ २२ ॥ मोघं अन्नं वि-
न्दते अप्र ऽचेताः सत्यं ब्रवीमि वधः इत् सः तस्य न अर्यमणं पुष्य-
ति नो सखायं केवलं ऽअघः भवति केवलं ऽआदी ॥ ६ ॥ कृषन्
इत् फालः आशितं कृणोति यन् अध्वानं अप वृक्ते चरिचैः वदन्
ब्रह्मा अवदतः वनीयान् पृणन् आपिः अपृणतं अभि स्यात्
॥ ७ ॥ एकं ऽपात् भूयः द्विऽपदः वि चक्रमे द्विऽपात् त्रिऽपादं अ-
भि एति पश्चात् चतुः ऽपात् एति द्विऽपदां अभिऽस्वरे सं ऽपश्यन्
पंक्तीः उप ऽतिष्ठमानः ॥ ८ ॥ समौ चित् हस्तौ न समं विविष्टः सं-
ऽमातरा चित् न समं दुहाते यमयोः चित् न समा वीर्याणि ज्ञा-
ती चित् संतौ न समं पृणीतः ॥ ९ ॥ २३ ॥

॥ ११८ ॥ अग्ने हंसिनि अचिणं दीद्यन् मर्त्येषु आ स्वे क्षयै शु-
चिऽव्रत ॥ १ ॥ उत् तिष्ठसि सुऽआहुतः घृतानि प्रति मोदसे यत्
त्वा सुचः सं ऽअस्थिरन् ॥ २ ॥ सः आऽहुतः वि रोचते अग्निः ईळे-
न्यः गिरा सुचा प्रतीकं अज्यते ॥ ३ ॥ घृतेन अग्निः सं अज्यते मधु-

अ० ८, अ० ६, व० २७.] ॥ ३८० ॥ [म० १०, अ० १०, सू० ११९.

ऽप्रतीकः आऽहुतः रोचमानः विभाऽवसुः ॥४॥ जरमाणः सं इ-
ध्यसे देवेभ्यः हव्यऽवाहनं तं त्वा हवन्त मर्त्याः ॥५॥ २४॥ तं मर्ताः
अमर्त्ये घृतेन अग्निं सपर्यत अदाभ्यं गृहऽपतिं ॥६॥ अदाभ्येन
शोचिषा अग्ने रक्षः त्वं दह गोपाः ऋतस्य दीदिहि ॥७॥ सः त्वं अग्ने
प्रतीकेन प्रति ओष यातुऽधान्यः उरुऽक्षर्येषु दीद्यत् ॥८॥ तं त्वा
गीऽभिः उरुऽक्षयाः हव्यऽवाहं सं ईधिरे यजिष्ठ मानुषे जने
॥९॥ २५॥

॥११९॥ इति वै इति मे मनः गां अश्वं सनुयां इति कुवित् सो-
मस्य अपां इति ॥१॥ प्र वाताः ऽइव दोधतः उत् मा पीताः अयं-
सत् कुवित् सोमस्य अपां इति ॥२॥ उत् मा पीताः अयंसत् रथं
अश्वः ऽइव आश्वः कुवित् सोमस्य अपां इति ॥३॥ उप मा म-
तिः अस्थित वाश्रा पुचं ऽइव प्रियं कुवित् सोमस्य अपां इति
॥४॥ अहं तष्टा ऽइव वंधुरं परि अचामि हृदा मतिं कुवित् सोमस्य
अपां इति ॥५॥ नृहि मे अस्त्रिऽपत् च न अस्त्रांसुः पंच कृष्टयः
कुवित् सोमस्य अपां इति ॥६॥ २६॥ नृहि मे रोदसी उभे अन्यं
पक्षं च न प्रति कुवित् सोमस्य अपां इति ॥७॥ अभि द्यां महिना
भुवं अभि इमां पृथिवीं महीं कुवित् सोमस्य अपां इति ॥८॥ हंतं
अहं पृथिवीं इमां नि दधानि इह वा इह वा कुवित् सोमस्य अपां
इति ॥९॥ ओषं इत् पृथिवीं अहं जघनानि इह वा इह वा कुवित्
सोमस्य अपां इति ॥१०॥ दिवि मे अन्यः पक्षः अधः अन्यं अची-
कृषं कुवित् सोमस्य अपां इति ॥११॥ अहं अस्मि महाऽमहः अ-
भिऽनभ्यं उत् ऽईषितः कुवित् सोमस्य अपां इति ॥१२॥ गृहः या-
मि अरं कृतः देवेभ्यः हव्यऽवाहनः कुवित् सोमस्य अपां इति
॥१३॥ २७॥ ६॥

॥ १२० ॥ तत् इत् आसु भुवनेषु ज्येष्ठं यतः जज्ञे उयः त्वेषन्-
 म्णः सद्यः जज्ञानः नि रिणाति शर्वून् अनु यं विश्वे मदति ऊमाः
 ॥ १ ॥ ववृधानः शर्वसा भूरिऽओजाः शर्वुः दासाय भियसं दधाति
 अविऽअनत् च विऽअनत् च सस्त्रि सं ते नवंत् प्रऽभृता मदेषु
 ॥ २ ॥ त्वे क्रतुं अपि वृजंति विश्वे द्विः यत् एते चिः भवति ऊमाः
 स्वादोः स्वादीयः स्वादुना सृज सं अदः सु मधु मधुना अभि यो-
 धीः ॥ ३ ॥ इति चित् हि त्वा धना जयंतं मदेऽमदे अनुऽमदति वि-
 प्राः ओजीयः धृष्णो स्थिरं आ तनुष्व मा त्वा दभन् यातुऽधानाः
 दुऽएवाः ॥ ४ ॥ त्वया वयं शाश्वद्गहे रणेषु प्रऽपश्यंतः युधेन्यानि
 भूरि चोदयामि ते आयुधा वचःऽभिः सं ते शिशमि ब्रह्मणा व-
 यांसि ॥ ५ ॥ १ ॥ स्तुषेय्यं पुरुऽवर्षसं ऋभ्वं इनऽतमं आप्यं आपानां
 आ दर्षते शर्वसा सप्त दानून् प्रसाक्षते प्रतिऽमानानि भूरि ॥ ६ ॥
 नि तत् दधिषे अवरं परं च यस्मिन् आविष्य अवसा दुरोणे आ
 मातरां स्थापयसे जिगत्नू अतः इनोषि कर्वरा पुरुणि ॥ ७ ॥ इ-
 मा ब्रह्म बृहत्ऽदिवः विवक्ति इन्द्राय शूषं अग्नियः स्वःऽसाः महः
 गोवस्य क्षयति स्वऽराजः दुरः च विश्वाः अवृणोत् अप स्वाः
 ॥ ८ ॥ एव महान् बृहत्ऽदिवः अथर्वा अवोचत् स्वां तन्वं इदं एव
 स्वसारः मातरिभ्वरीः अरिप्राः हिन्वति च शर्वसा वर्धयति च
 ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ १२१ ॥ हिरण्यऽगर्भः सं अवर्तते अग्रे भूतस्य जातः पतिः ए-
 कः आसीत् सः दाधार पृथिवीं द्यां उत इमां कस्मै देवाय हविषा
 विधेम ॥ १ ॥ यः आत्मऽदाः बलऽदाः यस्य विश्वे उपऽआसते प्र-
 ऽशिषं यस्य देवाः यस्य छाया अमृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय ह-

विषा विधेम ॥२॥ यः प्राणतः निऽमिषतः महिऽत्वा एकः इत्
 राजा जगतः बभूव यः ईशे अस्य द्विऽपदः चतुऽपदः कस्मै देवाय
 हविषा विधेम ॥३॥ यस्य इमे हिमऽवतः महिऽत्वा यस्य समुद्र-
 सया सह आहुः यस्य इमाः प्रऽदिशः यस्य बाहूः कस्मै देवाय ह-
 विषा विधेम ॥४॥ येन द्यौः उग्रा पृथिवी च हळ्हा येन स्वः० स्त-
 भित्ति येन नाकः यः अंतरिक्षे रजसः विऽमानः कस्मै देवाय हवि-
 षा विधेम ॥५॥३॥ यं क्रंदसी अवंसा तस्तभाने अभि ऐक्षेतां म-
 नसा रजमाने यच्च अधि सूरः उत्ऽइतः विऽभाति कस्मै देवाय
 हविषा विधेम ॥६॥ आपः ह यत् बृहतीः विश्वं आयन् गर्भे दधा-
 नाः जनयंतीः अग्निं ततः देवानां सं अवर्तत असुः एकः कस्मै दे-
 वाय हविषा विधेम ॥७॥ यः चित् आपः महिना परिऽअपश्यत्
 दक्षं दधानाः जनयंतीः यज्ञं यः देवेषु अधि देवः एकः आसीत् क-
 स्मै देवाय हविषा विधेम ॥८॥ मा नः हिंसीत् जनिता यः पृथि-
 व्याः यः वा दिवं सत्यऽधर्मा जजानं यः च अपः चंद्राः बृहतीः ज-
 जानं कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥९॥ प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो
 विश्वा जातानि परि ता बभूव। यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वयं
 स्याम पतंयो रयीणां ॥१०॥४॥

॥१२२॥ वसुं न चित्रऽमहसं गृणीषे वामं शेवं अतिथिं अद्वि-
 षेण्यं सः रासते शुरुधः विश्वऽधायसः अग्निः होता गृहऽपतिः
 सुऽवीर्यं ॥१॥ जुषाणः अग्ने प्रति हर्य मे वचः विश्वानि विद्वान्
 वयुनानि सुऽऋतो घृतऽनिर्निक् ब्रह्मणे गातुं आ ईरय तव दे-
 वाः अजनयन् अनु व्रतं ॥२॥ सप्त धामानि परिऽयन् अमर्त्यः दा-
 शत् दाशुषे सुऽकृते ममहस्व सुऽवीरेण रयिणा अग्ने सुऽआभुवा

यः ते आनन्दसंऽइधा तं जुषस्व ॥ ३ ॥ यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरःऽहितं
 हविष्मंतः ईळते सप्त वाजिनं शृण्वन्तं अग्निं घृतं पृष्ठं उक्ष्णं पृ-
 ण्तं देवं पृणते सुऽवीर्यं ॥ ४ ॥ त्वं दूतः प्रथमः वरेण्यः सः हूयमानः
 अमृताय मत्स्वत्वां मर्जयन् मरुतः दाशुषः गृहेत्वां स्तोमैभिः भृ-
 गवः विरुचुः ॥ ५ ॥ ५ ॥ इषं दुहन् सुऽदुघां विश्वऽधाय सं यज्ञऽप्रिये
 यजमानाय सुऽक्रतो० अग्ने घृतंऽक्षुः विः ऋतानि दीद्यत् वर्तिः
 यज्ञं परिऽयन् सुऽक्रतुऽयसे ॥ ६ ॥ त्वां इत् अस्याः उषसः विऽउष्टिषु
 दूतं कृण्वानाः अयजन्तं मानुषाः त्वां देवाः महयाय्याय ववृधुः
 आज्यं अग्ने निऽमृजन्तः अध्वरे ॥ ७ ॥ नि त्वा वसिष्ठाः अहन्त वा-
 जिनं गृणन्तः अग्ने विदधेऽषु वेधसः रायः पोषं यजमानेषु धारय
 यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ८ ॥ ६ ॥

॥ १२३ ॥ अयं वेनः चोदयत् पृश्निऽगर्भाः ज्योतिःऽजरायुः र-
 जसः विऽमाने इमं अपां संऽगमे सूर्यस्य शिशुं न विप्राः मति-
 ऽभिः रिहन्ति ॥ १ ॥ समुद्रात् ऊर्मि उत् इयति वेनः नभःऽजाः पृष्ठं
 हर्यतस्य दर्शि ऋतस्य सानौ अधि विष्टपि भ्राट् समानं योनिं
 अभि अन्नूषत वाः ॥ २ ॥ समानं पूर्वीः अभि वावशानाः तिष्ठन्
 वत्सस्य मातरः सऽनीळाः ऋतस्य सानौ अधि चक्रमाणाः रि-
 हन्ति मध्वः अमृतस्य वाणीः ॥ ३ ॥ जानन्तः रूपं अकुपन्त विप्राः
 मृगस्य घोषं महिषस्य हि गमन् ऋतेन यन्तः अधि सिंधुं अस्थुः
 विदत् गन्धर्वः अमृतानि नाम ॥ ४ ॥ अप्सराः जारं उपऽसिषि-
 याणा योषा बिभर्ति परमे विऽओमन् चरन् प्रियस्य योनिषु
 प्रियः सन् सीदन् पक्षे हिरण्यये सः वेनः ॥ ५ ॥ ७ ॥ नाके सुऽपणी
 उप यत् पतन्तं हृदा वेनन्तः अभि अचक्षत त्वा हिरण्यऽपक्षं वरु-

अ० ८, अ० ७, व० १०.] ॥ ३८४ ॥ [म० १०, अ० १०, सू० १२४.]

णस्य दूतं यमस्य योनौ शकुनं भुरग्युं ॥ ६ ॥ ऊर्ध्वः गंधर्वः अधि
नाकैः अस्थात् प्रत्यङ् चित्रा विभ्रत् अस्य आयुधानि वसानः अ-
त्कं सुरभिं दृशे कं स्वः न नाम जन्तु प्रियाणि ॥ ७ ॥ द्रुपः समुद्रं
अभि यत् जिगाति पश्यन् गृध्रस्य चक्षसा विऽधर्मन् भानुः शु-
क्रेण शेचिषा चकानः तृतीयै चक्रे रजसि प्रियाणि ॥ ८ ॥ ८ ॥

॥ १२४ ॥ इमं नः अमे उप यज्ञं आ इहि पंचऽयामं चिऽवृत्तं स-
प्रऽतंतुं असः हव्यऽवाद् उत नः पुरऽगाः ज्योक् एव दीर्घं तमः
आ अशयिष्ठाः ॥ १ ॥ अर्देवात् देवः प्रऽचतां गुहां यन् प्रऽपश्य-
मानः अमृतऽत्वं एमि शिवं यत् संतं अशिवः जहामि स्वात् स-
ख्यात् अरणीं नाभिं एमि ॥ २ ॥ पश्यन् अन्यस्याः अतिथिं वया-
याः ऋतस्य धाम वि मिमे पुरुणि शंसामि पित्रे असुराय शेवं
अयज्ञियात् यज्ञियं भागं एमि ॥ ३ ॥ बह्वीः समाः अकरं अंतः अ-
स्मिन् इंद्रं वृणानः पितरं जहामि अग्निः सोमः वरुणः ते च्यवंते
परिऽआवर्तं राष्ट्रं तत् अवा मि आऽयन् ॥ ४ ॥ निऽमायाः ऊं त्ये
असुराः अभूवन् त्वं च मा वरुण कामयासे ऋतेन राजन् अनृतं
विऽविंचन् मम राष्ट्रस्य अधिऽपत्यं आ इहि ॥ ५ ॥ ५ ॥ इदं स्वः इदं
इत् आस वामं अयं प्रऽकाशः उरु अंतरिक्षं हनाव वृचं निऽएहि
सोम हविः त्वा संतं हविषा यजाम ॥ ६ ॥ कविः कविऽत्वा दिवि
रूपं आ असजत् अप्रऽभूती वरुणः निः अपः सृजत् क्षेमं कृणवा-
नाः जनयः न सिंधवः ताः अस्य वर्णं शुचयः भरिभृति ॥ ७ ॥ ताः
अस्य ज्येष्ठं इंद्रियं सचंते ताः ई आ क्षेति स्वधया मदंती ताः ई
विशः न राजानं वृणानाः बीभत्सुवः अप वृचात् अतिष्ठन् ॥ ८ ॥

अ० ८. अ० ७. व० १३.] ॥ ३८५ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० १२६.]

बीभत्सूनां सऽयुजं हंसं आहुः अपां दिव्यानां सख्ये चरंतं अनु-
ऽस्तुभैः अनु चर्चुर्यमाणं इंद्रं नि चिक्युः कवयः मनीषा ॥ ९॥ १० ॥

॥ १२५ ॥ अहं रुदेभिः वसुऽभिः चरामि अहं आदित्यैः उत
विश्वऽदेवैः अहं मित्रावरुणा उभा बिभर्मि अहं इंद्राग्नी अहं
अश्विना उभा ॥ १ ॥ अहं सोमं आहनसं बिभर्मि अहं त्वष्टारं उत
पूषणं भगं अहं दधामि द्रविणं हविष्मते सुप्रऽअय्ये यजमानाय
सुन्वते ॥ २ ॥ अहं राष्ट्रीं संऽगमनी वसूनां चिकितुषीं प्रथमा यज्ञि-
यानां तां मा देवाः वि अदधुः पुरुऽचा भूरिऽस्याचा भूरि आऽवे-
शयंतीं ॥ ३ ॥ मया सः अन्नं अत्ति यः विऽपश्यति यः प्राणिति यः
ईं शृणोति उक्तं अमंतवः मां ते उप क्षियंति श्रुधि श्रुत अद्भिऽव
ते वदामि ॥ ४ ॥ अहं एव स्वयं इंद्रं वदामि जुष्टं देवेभिः उत मानु-
षेभिः यं कामयेतं तं उयं कृणोमि तं ब्रह्माणं तं ऋषिं तं सुऽमेधां
॥ ५ ॥ ११ ॥ अहं रुद्राय धनुः आ तनोमि ब्रह्मऽद्विषे शरं वे हंत वै ऊं
अहं जनाय सऽमदै कृणोमि अहं द्यावा पृथिवी आ विवेश ॥ ६ ॥
अहं सुवे पितरं अस्य मूर्धन् मम योनिः अपऽसु अंतः समुद्रे
ततः वि तिष्ठे भुवना अनु विश्वा उत अमूं द्यां वर्ष्मणा उप स्मृ-
शामि ॥ ७ ॥ अहं एव वातः ऽइव प्र वामि आऽरभमाणा भुव-
नानि विश्वा परः दिवा परः एना पृथिव्या एतावती महिना सं
वभूव ॥ ८ ॥ १२ ॥

॥ १२६ ॥ न तं अहं न दुऽइतं देवासः अष्ट मर्त्यं सऽजोषसः यं
अर्यमा मित्रं नयंति वरुणः अति द्विषः ॥ १ ॥ तत् हि वयं वृणीमहे
वरुण मित्रं अर्यमन् येन निः अहंसः यूयं पाथ नेथ च मर्त्यं अ-

अ० ८. अ० ७. व० १५.] ॥ ३८६ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० १२८.

तिं द्विषः ॥२॥ ते नूनं नः अयं ऊतये वरुणः मित्रः अर्यमा नयि-
 ष्ठाः ऊं नः नेषणि पषिष्ठाः ऊं नः पषणि अति द्विषः ॥३॥ यूयं
 विश्वं परि पाथ वरुणः मित्रः अर्यमा युष्माकं शर्मणि प्रिये
 स्याम सुऽप्रनीतयः अति द्विषः ॥४॥ आदित्यासः अति द्विषः
 वरुणः मित्रः अर्यमा उयं मरुतऽभिः रुद्रं हुवेम इन्द्रं अग्निं स्व-
 स्तये अति द्विषः ॥५॥ नेतारः ऊं सु नः तिरः वरुणः मित्रः अर्य-
 मा अति विश्वानि दुःऽइता राजानः चर्षणीनां अति द्विषः ॥६॥
 शुनं अस्मभ्यं ऊतये वरुणः मित्रः अर्यमा शर्मं यच्छंतु सुऽप्रथः
 आदित्यासः यत् इमं हे अति द्विषः ॥७॥ यथा ह त्यत् वसवः गौर्यं
 चित् पदि सितां अमुं चत यज्ञाः एवो सु अस्मात् मुंचत विश्वं
 हः प्र तारि अग्ने प्रऽतरं नः आयुः ॥८॥ १३॥

॥१२७॥ राचीं वि अख्यत् आऽयती पुरुऽचा देवी अक्षऽभिः
 विश्वाः अधि श्रियः अधित ॥१॥ आ उरु अप्राः अमर्त्या निऽवतः
 देवी उतऽवतः ज्योतिषा बाधते तमः ॥२॥ निः ऊं स्वसारं अकृत
 उषसं देवी आऽयती अपं इत् ऊं हासते तमः ॥३॥ सा नः अद्य य-
 स्याः वयं नि ते यामन् अविक्ष्महि वृक्षे न वसति वयः ॥४॥ नि
 यामासः अविक्षत नि पतऽवतः नि पक्षिणः नि श्येनासः चित्
 अर्थिनः ॥५॥ यवयं वृक्षं वृक्षं यवयं स्तेनं कुर्म्ये अर्थ नः सुऽतरा
 भव ॥६॥ उप मा पेपि शत तमः कृष्णं विऽअक्तं अस्थित उषः ऋ-
 णाऽइव यातय ॥७॥ उप ते गाऽइव आ अकरं वृणीष्व दुहितः
 दिवः राचिं स्तोमं नः जिग्युषे ॥८॥ १४॥

॥१२८॥ मम अग्ने वचः विऽह्वेषु अस्तु वयं त्वा इंधानाः तव

पुषे॒म॒ म॒ह्यं॒ न॒म॒न्तां॒ प्र॒दि॒शः॒ च॒त॒स्रः॒ त्वया॑ अ॒धिऽअ॒क्षे॒ण॒ पृ॒त॒नाः॒
ज॒ये॒म॒ ॥ १ ॥ म॒म॒ दे॒वाः॒ वि॒ऽह॒वे॒ सं॒तु॒ सर्वे॑ इ॒न्द्र॒ऽव॒न्तः॒ म॒रु॒तः॒ वि॒ष्णुः॒
अ॒ग्निः॒ म॒म॒ अ॒न्तरि॑क्षं उ॒रु॒ऽलो॒कं॒ अ॒स्तु॒ म॒ह्यं॒ वा॒न्तः॒ प॒व॒तां॒ कामे॑
अ॒स्मिन् ॥ २ ॥ म॒यि॒ दे॒वाः॒ द्र॒वि॒णं॒ आ॒ य॒ज॒न्तां॒ म॒यि॒ आ॒ऽशीः॒ अ॒स्तु॒
म॒यि॒ दे॒व॒ऽहू॒तिः॒ दै॒व्याः॒ हो॒ता॒रः॒ व॒नु॒ष॒न्त॒ पूर्वे॑ अ॒रि॒ष्टाः॒ स्या॒म॒ त॒न्वा
सु॒ऽवी॒राः॒ ॥ ३ ॥ म॒ह्यं॒ य॒ज॒न्तु॒ म॒म॒ या॒नि॒ ह॒व्या॒ आ॒ऽकू॒तिः॒ स॒त्या॒ म॒
न॒सः॒ मे॒ अ॒स्तु॒ ए॒नः॒ मा॒ नि॒ गां॒ क॒त॒म॒त् च॒न॒ अ॒हं॒ वि॒श्वे॑ दे॒वा॒सः॒ अ॒
धि॒ वो॒च॒त॒ नः॒ ॥ ४ ॥ दे॒वीः॒ षट् उ॒र्वीः॒ उ॒रु॒ नः॒ कृ॒णो॒त॒ वि॒श्वे॑ दे॒वा॒सः॒
इ॒ह॒ वी॒र॒य॒ध्वं॒ मा॒ हा॒स्म॒हि॒ प्र॒ऽज॒या॒ मा॒ त॒नू॒भिः॒ मा॒ र॒धाम॑ द्वि॒षते॑
सो॒म॒ रा॒ज॒न् ॥ ५ ॥ १५ ॥ अ॒ग्ने॒ म॒न्युं॒ प्र॒ति॒ऽनु॒द॒न् परे॑षां अ॒द॒ब्धः॒ गो॒
पाः॒ परि॑ पा॒हि॒ नः॒ त्वं॒ प्र॒त्य॒चः॒ य॒न्तु॒ नि॒ऽगु॒तः॒ पु॒नः॒ ते॒ अ॒मा॒ ए॒षां॒
चि॒त्तं॒ प्र॒ऽबु॒धां॒ वि॒ ने॒श॒त् ॥ ६ ॥ धा॒ता॒ धा॒तृ॒णां॒ भु॒व॒न॒स्य॒ यः॒ प॒तिः॒
दे॒वं॒ चा॒ता॒रं॒ अ॒भि॒मा॒ति॒ऽस॒हं॒ इ॒मं॒ य॒ज्ञं॒ अ॒श्वि॒ना॒ उ॒भा॒ बृ॒ह॒स्प॒तिः॒
दे॒वाः॒ पा॒न्तु॒ य॒ज॒मा॒नं॒ नि॒ऽअ॒र्था॒त् ॥ ७ ॥ उ॒रु॒ऽव्य॒चाः॒ नः॒ म॒हि॒षः॒
श॒र्मं॒ य॒न्त॒ अ॒स्मिन्॒ ह॒वे॑ पु॒रु॒ऽहू॒तः॒ पु॒रु॒ऽक्षुः॒ सः॒ नः॒ प्र॒ऽजा॒यै॒ हरि॑
ऽअ॒श्व॒ मृ॒ळ॒य॒ इ॒न्द्र॒ मा॒ नः॒ रि॒रि॒षः॒ मा॒ परा॑ दाः ॥ ८ ॥ ये॒ नः॒ स॒ऽप॒त्नाः॒
अ॒प॒ ते॒ भ॒व॒न्तु॒ इ॒न्द्रा॒ग्नि॒ऽभ्यां॒ अ॒व॒ बा॒धा॒म॒हे॒ ता॒न् व॒स॒वः॒ रु॒द्राः॒ आ॒
दि॒त्याः॒ उ॒परि॑ऽस्मृ॒शं॒ मा॒ उ॒यं॒ चे॒त्ता॒रं॒ अ॒धि॒ऽरा॒जं॒ अ॒क्र॒न् ॥ ९ ॥ १६ ॥
॥ १० ॥

॥ १२९ ॥ न अ॒स॒न्त॒ आ॒सी॒त् नो॑ स॒त् आ॒सी॒त् त॒दानीं॑ न आ॒
सी॒त् र॒जः॒ नो॑ वि॒ऽओ॒म॒ परः॒ यत् किं॑ आ॒ अ॒व॒री॒वः॒ कु॒हं॒ क॒स्य॑ श॒
र्म॒न् अ॒भः॒ किं॑ आ॒सी॒त् ग॒ह॒नं॒ ग॒भी॒रं ॥ १ ॥ न म॒न्युः॒ आ॒सी॒त् अ॒मृ॒तं॒
न त॒र्हि॒ न रा॒त्र्याः॒ अ॒हं॒ आ॒सी॒त् प्र॒ऽके॒तः॒ आ॒नी॒त् अ॒वा॒तं॒ स्व॒धया॑
तत् ए॒कै॒त॒स्मा॒त् ह॒ अ॒न्य॒त् न॒ परः॒ किं॑ च॒न॒ आ॒सं ॥ २ ॥ त॒मः॒ आ॒सी॒त्

अ० ८. अ० ९. व० १८.] ॥ ३८८ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३०.

तमसा गूळहं अग्रे अग्रऽकेतं सलिलं सर्वं आः इदं तु च्छयेन आभु
अपिऽहितं यत् आसीत् तपसः तत् महिना अजायत एकं ॥३॥
कामः तत् अग्रे सं अवर्तत अधि मनसः रेतः प्रथमं यत् आसीत्
सतः बंधुं असति निः अविंदन् हृदि प्रतिऽइयं कवयः मनीषा
॥४॥ तिरश्चीनः विऽततः रश्मिः एषां अधः स्वित् आसीत् उ-
परि स्वित् आसीत् रेतःऽधाः आसन् महिमानः आसन् स्वधा
अवस्तात् प्रऽयतिः परस्तात् ॥५॥ कः अद्वा वेद कः इह प्र वोचत्
कुतः आऽजाता कुतः इयं विऽसृष्टिः अर्वाक् देवाः अस्य विऽसर्ज-
नेन अथ कः वेद यतः आऽबभूव ॥६॥ इयं विऽसृष्टिः यतः आ-
ऽबभूव यदि वा दधे यदि वा न यः अस्य अधिऽअक्षः परमे वि-
ऽओमन् सः अंग वेद यदि वा न वेद ॥७॥ ११॥

॥१३०॥ यः यज्ञः विश्वतः तंतुऽभिः ततः एकऽशतं देवऽकर्म-
भिः आऽयतः इमे वयंति पितरः ये आऽययुः प्र वय अप वय इति
आसते तते ॥१॥ पुमान् एनं तनुते उत् कृण्वति पुमान् वि तन्ने
अधि नाके अस्मिन् इमे मयूखाः उप सेदुः ऊं सदेः सामानि च-
क्रुः तसंराणि ओतवे ॥२॥ का आसीत् प्रऽमा प्रतिऽमा किं नि-
ऽदानं आज्यं किं आसीत् परिऽधिः कः आसीत् छंदः किं आ-
सीत् प्रउंगं किं उक्थं यत् देवाः देवं अयजंत विश्वे ॥३॥ अग्नेः गा-
यत्री अभवत् सऽयुग्वा उष्णिहया सविता सं बभूव अनुऽस्तुभा
सोमः उक्थैः महस्वान् बृहस्पतेः बृहती वाचं आवत् ॥४॥ वि-
ऽराट् मित्रावरुणयोः अभिऽश्रीः इंद्रस्य विऽस्तुप् इह भागः अहः
विश्वान् देवान् जगती आ विवेश तेन चाऽकृप्रे ऋषयः मनुष्याः
॥५॥ चाऽकृप्रे तेन ऋषयः मनुष्याः यज्ञे जाते पितरः नः पुराणे प-

अ० ८. अ० ७. व० २०.] ॥ ३८९ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३२.]

श्यन् म॒न्ये म॒नसा चक्ष॑सा तान् ये इ॒मं य॒ज्ञं अ॒यं ज॑न्त॒ पूर्वे ॥ ६ ॥ सु-
ह॒ऽस्तो॒माः सह॑ऽह॒दसः आ॑ऽवृ॒तः सह॑ऽप्र॒माः ऋ॒षयः स॒प्त दै॒व्याः
पूर्वे॑षां प॒न्थां अ॒नु॒दृश्य॑ धी॒राः अ॒नु॒ऽआले॑भिरे॒रथ्यः न र॑श्मीन्
॥ ७ ॥ १८ ॥

॥ १३१ ॥ अप॑ प्राचः इ॒न्द्र वि॒श्वान् अ॒मित्रान् अप॑ अपाचः अ-
भि॒ऽभूते॑ नुद॒स्व अप॑ उदी॒चः अप॑ अ॒रू अ॒ध॒राचः उ॒रौ यथा॑ तव
श॒र्मेन् म॒देम ॥ १ ॥ कु॒वित् अ॒ंग यव॑ऽम॒न्तः यवै॑ चि॒त् यथा॑ दा॒न्ति
अ॒नु॒ऽपूर्वे॑ वि॒ऽयूय इ॒हऽइ॒ह ए॒षां कृ॒णुहि॑ भो॒ज॒नानि॑ ये ब॒र्हिषः
नमः॑ऽवृ॒क्तिं न ज॑ग्मुः ॥ २ ॥ न॒हि स्थू॒रि ऋ॒तु॒ऽथा या॒तं अ॒स्ति न
उ॒त अ॒वः वि॒विदे॑ सं॒ऽग॒मेषु॑ ग॒न्तः इ॒न्द्र स॒ख्याय॑ वि॒प्राः अ॒श्व-
ऽय॑न्तः वृ॒षणं॑ वा॒जय॑न्तः ॥ ३ ॥ यु॒वं सु॒रामै॑ अ॒श्विना॑ नमु॒चौ आ॒सुरे
सचा॑ वि॒ऽपि॒पा॒ना शु॒भः प॒ती इ॒न्द्र क॒र्मऽसु॑ आ॒व॒तं ॥ ४ ॥ पु॒त्रं इ॒व
पि॒तरौ॑ अ॒श्विना॑ उ॒भा इ॒न्द्र आ॒व॒थुः का॒थैः द॑स॒नाभिः॑ यत् सु॒रामै॑
वि अपि॑वः श॒चीभिः॑ सर॒स्वती॒ त्वा म॒घऽव॒न् अ॒भि॒ष्णाक् ॥ ५ ॥
इ॒न्द्रः सु॒ऽचामा॑ स्व॒ऽवान् अ॒वःऽभिः॑ सु॒ऽमृ॒ळीकः॑ भ॒वतु॑ वि॒श्व-
ऽवे॒दाः बा॒धतां॑ द्वेषः अ॒भयं॑ कृ॒णोतु॑ सु॒ऽवीर्य॑स्य प॒त॑यः स्या॒म ॥ ६ ॥
तस्य॑ व॒यं सु॒ऽम॒तौ य॒ज्ञिय॑स्य अपि॒भ॒द्रे सौ॒म॒न॒से स्या॒म॒सः सु॒ऽचा-
मा॑ स्व॒ऽवान् इ॒न्द्रः अ॒स्मे आ॒रात् चि॒त् द्वेषः॑ स॒नुतः॑ यु॒यो॒तु ॥ ७ ॥ १९ ॥

॥ १३२ ॥ इ॒जानं॑ इ॒त् द्यौः गूर्त॑ऽव॒सुः इ॒जानं॑ भूमिः अ॒भि प्र॑ऽभू-
ष॒णि इ॒जान॑ दे॒वौ अ॒श्विनौ॑ अ॒भि सु॒न्नेः अ॒व॒र्ध॒तां ॥ १ ॥ ता वा॑ मि-
चा॒व॒रुणा॑ धा॒रय॑त् ऽक्षि॒ती० सु॒ऽसु॒म्ना इ॒षित॑व॒ता य॒जाम॑सि यु॒वोः
क्रा॒णाय॑ स॒ख्यैः अ॒भि स्या॒म र॒क्षसः॑ ॥ २ ॥ अ॒ध चि॒त् नु यत् दि॒-

अ०८. अ० ७. व० २१.] ॥ ३९० ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३३.

धिषामहे वां अभिप्रियं रेकणः पत्यमानाः दुहान् वा यत् पुष्यति
रेकणः सं जुं आरन् नकिः अस्य मघानि ॥३॥ असौ अन्यः अ-
सुर सूर्यत द्यौः त्वं विश्वेषां वरुण असि राजा मूर्धा रथस्य चाकन्
न एतावता एनसा अंतकऽधुक् ॥४॥ अस्मिन् सु एतत् शक-
ऽपूते एनः हिते मित्रे निऽगंतान् हंति वीरान् अवोः वा यत्
धातन् नूषु अवः प्रियासु यज्ञियासु अर्वा ॥५॥ युवोः हि माता अ-
दितिः विऽचेतसा द्यौः न भूमिः पर्यसा पुपूतनि अव प्रिया दि-
दिष्टन् सूरः निनिक्त रश्मिऽभिः ॥६॥ युवं हि अप्रऽराजौ असी-
दत् तिष्ठत् रथं न धूऽसदं वनऽसदं ताः नः कणूकऽयंतीः नृऽमेधः
तत्रे अंहसः सुऽमेधः तत्रे अंहसः ॥७॥ २०॥

॥१३३॥ प्रो सु अस्मै पुरऽरथं इंद्राय शूषं अचेत अभीकेचित्
जं लोकऽकृत् संऽगे समत्ऽसु वृचऽहा अस्माकं बोधि चोदिता
नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥१॥ त्वं सिंधून् अव अ-
सृजः अधराचः अहन् अहिं अश्वुः इंद्र जज्ञिषे विश्वं पुष्यति
वार्यं तं त्वा परि स्वजामहे नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्व-
ऽसु ॥२॥ वि सु विश्वाः अरांतयः अर्यः नशंत नः धियः अस्ता अ-
सि शचवे वधं यः नः इंद्र जिघांसति या ते रातिः ददिः वसु नभंतां
अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥३॥ यः नः इंद्र अभितः जनः
वृकऽयुः आऽदिदेशति अधऽपदं तं ईकृधि विऽबाधः असि स-
सहिः नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥४॥ यः नः इंद्र अ-
भिऽदासति सऽनाभिः यः च निष्ठयः अव तस्य बलं तिर मही-
ऽइव द्यौः अध त्मना नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥५॥
वयं इंद्र त्वायवः सखिऽत्वं आ रभामहे चतस्य नः पथा नय अति

अ० ८. अ० ७. व० २३.] ॥ ३९१ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३५.]

विश्वानि दुःसृता नभतां अन्यकेषां ज्याकाः अधिधन्वसु ॥ ६ ॥
अस्मभ्यं सु त्वं इंद्र तां शिक्ष या दोहते प्रति वरं जरिचे अन्धिद्र-
ऽऊमी पीपयत् यज्ञानः सहस्रधारा पर्यसा मही गौः ॥ ७ ॥ २१ ॥

॥ १३४ ॥ उभे यत् इंद्र रोदसी आऽपप्राथ उषाऽइव महांतं
त्वा महीनां संऽराजं चर्षणीनां देवी जनिची अजीजनत् भद्रा
जनिची अजीजनत् ॥ १ ॥ अवं स्म दुःसृता यतः मत्तस्य तनुहि
स्थिरं अधऽपदं तं ई कृधि यः अस्मान् आऽदिदेशति देवी ज-
निची अजीजनत् भद्रा जनिची अजीजनत् ॥ २ ॥ अवं त्याः बृह-
तीः इषः विश्वऽचंद्राः अमित्रऽहन् शचीभिः शक्रधूनुहि इंद्र वि-
श्वभिः ऊतिऽभिः देवी जनिची अजीजनत् भद्रा जनिची अजी-
जनत् ॥ ३ ॥ अवं यत् त्वं शतऽक्रतो० इंद्र विश्वानि धूनुषे रयिं न
सुन्वते सचा सहस्रिणीभिः ऊतिऽभिः देवी जनिची अजीजनत्
भद्रा जनिची अजीजनत् ॥ ४ ॥ अवं स्वेदाऽइव अभितः विष्टक्
पतंतु दिद्यवः दूर्वायाऽइव तंतवः वि अस्मत् एतु दुऽमतिः दे-
वी जनिची अजीजनत् भद्रा जनिची अजीजनत् ॥ ५ ॥ दीर्घं हि
अंकुशं यथा शक्तिं विभर्षि मंतुऽमः पूर्वैण मघऽवन् पदा अजः
वयां यथा यमः देवी जनिची अजीजनत् भद्रा जनिची अजीज-
नत् ॥ ६ ॥ नक्तिः देवाः मिनीमसि नक्तिः आ योपयामसि मंच-
ऽश्रुत्यं चरामसि पक्षेभिः अपिऽकक्षेभिः अच अभि सं रभामहे
॥ ७ ॥ २२ ॥

॥ १३५ ॥ यस्मिन् वृक्षे सुऽपलाशे देवैः संऽपिबते यमः अच
नः विश्वपतिः पिता पुराणान् अनु वेनति ॥ १ ॥ पुराणान् अनु-

अ० ८. अ० ७. व० २५.] ॥ ३९२ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३७.]

ऽवेनैतं चरैतं पापया अमुया असूयन् अभि अचाकशं तस्मै अ-
स्पृह्यं पुनः ॥२॥ यं कुमारं न वै रथं अचक्रं मनसा अकृणोः एक-
ऽईषं विश्रतः प्राञ्चं अपश्यन् अधि तिष्ठसि ॥३॥ यं कुमारं प्र अ-
वर्तयः रथं विप्रैभ्यः परि तं सामं अनु प्र अवर्तत सं इतः नावि
आऽहितं ॥४॥ कः कुमारं अजिनयत् रथं कः निः अवर्तयत् कः
स्वित्तत् अद्य नः ब्रूयात् अनुऽदेयीं यथा अभवत् ॥५॥ यथा अ-
भवत् अनुऽदेयीं ततः अयं अजायत् पुरस्तात् बुधः आऽततः प-
श्चात् निःऽअयनं कृतं ॥६॥ इदं यमस्य सदनं देवऽमानं यत् उच्यते
इयं अस्य धम्यते नाळीः अयं गीऽभिः परिऽकृतः ॥७॥ २३॥

॥१३६॥ केशी अग्निं केशी विषं केशी विभर्ति रोदसी केशी
विश्वं स्वः हृशे केशी इदं ज्योतिः उच्यते ॥१॥ मुनयः वातऽरशनाः
पिशंगा वसते मला वातस्य अनुं प्राजिं यन्ति यत् देवासः अवि-
क्षत ॥२॥ उतऽमदिताः मौनैरेन वातान् आ तस्थिम वयं शरी-
रा इत् अस्माकं यूयं मर्तासः अभि पश्यथ ॥३॥ अंतरिक्षेण पतति
विश्वा रूपा अवऽचाकशत् मुनिः देवस्यऽदेवस्य सौकृत्याय स-
खा हितः ॥४॥ वातस्य अश्वः वायोः सखा अथो देवऽइषितः मु-
निः उभौ समुद्रौ आ स्तेति यः च पूर्वैः उत अपरः ॥५॥ अप्सरसां
गन्धर्वाणां मृगाणां चरणे चरन् केशी केतस्य विद्वान् सखा स्वा-
दुःमदिनऽतमः ॥६॥ वायुः अस्मै उप अमंथत् पिनिष्टिं स्म कुन-
नमा केशी विषस्य पात्रेण यत् रुद्रेण अपिबत् सह ॥७॥ २४॥

॥१३७॥ उत देवाः अवऽहितं देवाः उत नयथ पुनः उत

अ० ८. अ० ७. व० २६.] ॥ ३९३ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३८.

आगः चक्रुर्धे देवाः देवाः जीवयथ पुनः ॥१॥ द्वौ इमौ वातौ वातः
आ सिंधीः आ पराऽवतः दक्षं ते अन्यः आ वातु परा अन्यः वातु
यत् रपः ॥२॥ आ वात वाहि भेषजं वि वात वाहि यत् रपः त्वं हि
विश्वभेषजः देवानां दूतः ईर्यसे ॥३॥ आ त्वा अगमं शंतातिऽभिः
अथो अरिष्टतातिऽभिः दक्षं ते भद्रं आ अभार्धे परा यक्ष्मं सुवा-
मि ते ॥४॥ चायं तां इह देवाः चायं तां मरुतां गृणः चायं तां विश्वा
भूतानि यथा अयं अरपाः असत् ॥५॥ आपः इत् वै ऊं भेषजीः
आपः अमीवऽचातनीः आपः सर्वस्य भेषजीः ताः ते कृण्वंतु
भेषजं ॥६॥ हस्ताभ्यां दशऽशाखाभ्यां जिह्वा वाचः पुरऽग्वी
अनामयितुऽभ्यां त्वा ताभ्यां त्वा उप स्पृशामसि ॥७॥ २५॥

॥१३८॥ तव त्वे इन्द्र सख्येषु वह्यः ऋतं मन्वानाः वि अदरिहः
वलं यच्च दशस्यन् उषसः रिणन् अपः कुत्साय मन्मन् अद्यः च
दंसयः ॥१॥ अव असृजः प्रऽस्वः श्वचयः गिरीन् उत् आजः उ-
स्राः अपिबः मधु प्रियं अवर्धयः वनिनः अस्य दंससा शुशोच
सूर्यः ऋतऽजातया गिरा ॥२॥ वि सूर्यः मध्ये अमुचत् रथं दिवः
विदत् दासाय प्रतिऽमानं आर्यैः हव्हानि पिप्रोः असुरस्य मा-
यिनः इन्द्रः वि आस्यत् चकृऽवान् ऋजिश्चना ॥३॥ अनाधृष्टानि
धृषितः वि आस्यत् निऽधीन् अदेवान् अमृणात् अयास्यः मा-
साऽइव सूर्यः वसु पुयं आ ददे गृणानः शबून् अमृणात् विरु-
क्ता ॥४॥ अयुङ्क्षसेनः विऽभ्वा विऽभिंदता दाशन् वृचऽहा तु-
ज्यानि तेजते इंद्रस्य वजात् अबिभेत् अभिऽअर्थः प्र अक्रामत्
शुंध्युः अजहात् उषाः अनः ॥५॥ एता त्या ते श्रुत्यानि केवला यत्

अ० ८. अ० ७. व० २८.] ॥ ३९४ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १४०.

एकः एकै अकृणोः अयज्ञं मासां विऽधानै अदधाः अधि द्यवि
नया विऽभिन्नं भरति प्रऽधि पिता ॥ ६ ॥ २६ ॥

॥ १३९ ॥ सूर्येऽरश्मिः हरिऽकेशः पुरस्तात् सविता ज्योतिः
उत् अयान् अजस्रं तस्य पूषा प्रऽसवे याति विद्वान् संऽपश्यन्
विश्वा भुवनानि गोपाः ॥ १ ॥ नृऽचक्षाः एषः दिवः मध्ये आस्ते
आपप्रिऽवान् रोदसी' अंतरिक्षं सः विश्वाचीः अभि चष्टे घृता-
चीः अंतरा पूर्वे अपरं च केतुं ॥ २ ॥ रायः बुधः संऽगमनः वसूनां
विश्वा रूपा अभि चष्टे शचीभिः देवऽइव सविता सत्यऽधर्मा
इंद्रः न तस्थौ संऽअरे धनानां ॥ ३ ॥ विश्वऽवसुं सोमं गंधर्वे आपः
दहृषुषीः तत् ऋतेन वि आयन् तत् अनुऽअवैत् इंद्रः ररहाणः
आसां परि सूर्यस्य परिऽधीन् अपश्यत् ॥ ४ ॥ विश्वऽवसुः अभि
तत् नः गृणातु दिव्यः गंधर्वः रजसः विऽमानः यत् वा घ सत्यं उत्
यत् न विद्म धियः हिन्वानः धियः इत् नः अव्याः ॥ ५ ॥ सक्षिं अविं-
दत् चरणे नदीनां अप अवृणोत् दुरः अश्मऽवजानां प्र आसां
गंधर्वः अमृतानि वोचत् इंद्रः दक्षं परि जानात् अहीनां ॥ ६ ॥ २७ ॥

॥ १४० ॥ अग्ने तव अवं वयः महि भ्राजंते अर्चयः विभाऽव-
सो० बृहत्ऽभानो० शवसा वाजं उक्थ्यं दधासि दाशुषे कवे ॥ १ ॥
पावकऽवर्चाः शुक्रऽवर्चाः अनूनऽवर्चाः उत् इयधि भानुना पु-
चः मातरा विऽचरन् उप अवसि पृणक्षि रोदसी' उभे ॥ २ ॥ ऊ-
जैः नपात् जातऽवेदः मुशस्तिऽभिः मंदस्व धीतिऽभिः हितः त्वे-
इषः सं दधुः भूरिऽवर्षसः चिचऽऊतयः वामऽजाताः ॥ ३ ॥ इर-
ज्यन् अग्ने प्रथयस्व जंतुऽभिः अस्मे' रायः अमर्त्यः सः दर्शतस्य व-

अ० ८. अ० ७. व० ३०.] ॥ ३९५ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १४२.

पुषः विराजसि पृणक्षि सानसिं क्रतुं ॥४॥ इष्कर्तारं अध्वरस्य प्र-
ऽचेतसं क्षयंतं राधसः महः रातिं वामस्य सुऽभगां महीं इषं द-
धासि सानसिं रयिं ॥५॥ ऋतऽवानं महिषं विश्वऽदर्शतं अग्निं
सुन्नायं दधिरे पुरः जनाः श्रुतऽकर्णं सप्रथःऽतमं त्व गिरा दैव्यं
मानुषा युगा ॥६॥ २८ ॥

॥ १४१ ॥ अग्ने अच्छ वद इह नः प्रत्यङ् नः सुऽमनाः भव प्र नः
यच्छ विशः पते धनऽदाः असि नः त्वं ॥१॥ प्र नः यच्छ तु अर्यमा
प्रभगः प्र बृहस्पतिः प्र देवाः प्र उत सूनृता रायः देवी ददातु नः
॥२॥ सोमं राजानं अवसे अग्निं गीःऽभिः हवामहे आदित्यान्
विष्णुं सूर्यं ब्रह्माणं च बृहस्पतिं ॥३॥ इंद्रवायू बृहस्पतिं सुऽहवा
इह हवामहे यथा नः सर्वैः इत् जनैः संऽगत्यां सुऽमनाः असन्त
॥४॥ अर्यमणं बृहस्पतिं इंद्रं दानाय चोदय वातं विष्णुं सरस्वतीं
सवितारं च वाजिनं ॥५॥ त्वं नः अग्ने अग्निऽभिः ब्रह्म यज्ञं च व-
र्धय त्वं नः देवऽतातये रायः दानाय चोदय ॥६॥ २९ ॥

॥ १४२ ॥ अयं अग्ने जरिता त्वे अभूत् अपि सहसः सूनो नहि
अन्यत् अस्ति आप्यं भद्रं हि शर्मं त्रिऽवरूथं अस्ति ते आरे हिंसा-
नां अप दिष्टुं आ कृधि ॥१॥ प्रऽवत्ते अग्ने जनिम पितुऽयतः सा-
चीऽइव विश्वा भुवना नि ऋजंसे प्र सप्रथः प्र सनिषंत नः धियः
पुरः चरन्ति पशुपाःऽइव त्मना ॥२॥ उत वै ऊं परि वृणक्षि वप्सन्त
बृहोः अग्ने उलपस्य स्वधाऽवः उत खिल्याः उर्वराणां भवन्ति
मा ते हेति तविषीं चुक्रुधाम ॥३॥ यत् उतऽवतः निऽवतः यासि

अ० ८, अ० ८, व० २.] ॥ ३९६ ॥ [म० १०, अ० ११, सू० १४४.

वपसन् पृथक् एषि प्रगृधिनीऽइव सेना यदा ते वातः अनुऽवाति
 शोचिः वप्राऽइव श्मश्रु वपसि प्रभूम॥४॥ प्रति अस्य श्रेणयः दह-
 श्रे एकं निऽयानं बहवः रथासः बाहू यत् अग्ने अनुऽमर्मजानः
 न्यङ् उक्तानां अनुऽएषि भूमिं॥५॥ उत् ते शुष्माः जिहतां उत् ते
 अचिः उत् ते अग्ने शशमानस्य वाजाः उत् श्वं च स्व नि नम वर्ध-
 मानः आत्वा अद्य विश्वे वसवः सदंतु॥६॥ अपां इदं निऽअयनं
 समुद्रस्य निऽवेशनं अन्यं कृणुष्व इतः पंथां तेन याहि वशान् अनुं
 ॥७॥ आऽअयने ते पराऽअयने दूवाः रोहंतु पुष्पिणीः हृदाः च
 पुंडरीकाणि समुद्रस्य गृहाः इमे॥८॥ ३०॥७॥

॥१४३॥ त्वं चित् अचिं ऋतुऽजुरं अर्थं अश्वं न यातवे कक्षी-
 वंतं यदि पुनः रथं न कृणुष्यः न वं॥१॥ त्वं चित् अश्वं न वाजिनं
 अरेणवः यं अन्नत हृच्छं यंथिं न वि स्यतं अचिं यविष्ठं आ रजः
 ॥२॥ नरा दंसिष्ठौ अत्रये शुभां सिसांसतं धियः अथ हि वां दिवः
 नरा पुनः स्तोमः न विऽशसे॥३॥ चित्ते तत् वां सुऽराधसा रातिः
 सुऽमतिः अश्विना आ यत् नः सदर्ने पृथौ समने पर्षथः नरा
 ॥४॥ युवं भुज्यं समुद्रे आ रजसः पारे ईक्षितं यातं अच्छ पतत्रि-
 ऽभिः नासत्या सातये कृतं॥५॥ आ वां सुमैः शंयूऽइव० मंहिष्ठा
 विश्वेऽवेदसा सं अस्मे भूषतं नरा उत्सं न पिप्युषीः इषः॥६॥१॥

॥१४४॥ अयं हि ते अमर्त्यः इंदुः अत्यं न पत्यते दक्षः विश्व-
 ऽआयुः वेधसे॥१॥ अयं अस्मासु काव्यः ऋभुः वज्रः दास्वते अयं
 बिभर्ति ऊर्ध्वेऽकृशनं मदं ऋभुः न कृत्यं मदं॥२॥ घृषुः श्येनायं
 कृत्वेन आसु स्वासु वंसंगः अव दीधेत् अहीश्रुवः॥३॥ यं सुऽपयः

अ० ८. अ० ८. व० ४.] ॥ ३९७ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १४६.]

पराऽवतः श्येनस्य पुत्रः आ अभरत् शतऽचक्रं यः अहः वर्तनिः
॥४॥ यं ते श्येनः चारुं अवृकं पदा आ अभरत् अरुणं मानं अंधसः
एना वयः वि तारि आयुः जीवसे एना जागार बंधुतां ॥५॥ एव
तत् इंद्रः इंदुना देवेषु चित् धारयाते महिं त्यजः क्रत्वा वयः वि ता-
रि आयुः सुऽक्रतो० क्रत्वा अयं अस्मत् आ सुतः ॥६॥ २॥

॥१४५॥ इमां खनामि ओषधिं वीरुधं बलवत्तमां ययां स-
ऽपत्नीं बाधते ययां संऽविंदते पतिं ॥१॥ उत्तानऽपर्णे सुऽभगे दे-
वऽजूते सहस्वति सऽपत्नीं मे परां धम पतिं मे केवलं कुरु ॥२॥
उत्तंरा अहं उत्तरे उत्तंरा इत् उत्तंराभ्यः अथ सऽपत्नीं
या मम अंधरा सा अंधराभ्यः ॥३॥ नहि अस्याः नाम गृणामि
नो अस्मिन् रमते जनै परां एव पराऽवतं सऽपत्नीं गमयामसि
॥४॥ अहं अस्मि सहमाना अथ त्वं असि ससहिः उभे सहस्वती
भूत्वा सऽपत्नीं मे सहावहे ॥५॥ उप ते अधां सहमानां अभि त्वा
अधां सहीयसा मां अनु प्र ते मनः वत्सं गौऽइव धावतु पथा
वाऽइव धावतु ॥६॥ ३॥

॥१४६॥ अरण्यानि अरण्यानि असौ या प्रऽइव नश्यसि क-
था ग्रामं न पृच्छसि न त्वा भीऽइव विंदती ३ ॥१॥ वृषऽरवाय
वदते यत् उपऽअवति चिच्चिकः आघाटिभिः ऽइव धावयन् अर-
ण्यानिः महीयते ॥२॥ उत्त गावः ऽइव अदंति उत्त वेश्मं ऽइव ह-
श्यते उत्तो अरण्यानिः सायं शकटीः ऽइव सर्जति ॥३॥ गां अंग
एषः आह्वयति दारु अंग एषः अप अवधीत् वसन् अरण्यान्यां
सायं अक्रुक्षत् इति मन्यते ॥४॥ न वै अरण्यानिः हंति अन्यः च

अ० ८. अ० ८. व० ६.] ॥ ३९८ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १४८.]

इत् न अभिऽगच्छति स्वादोः फलस्य जग्ध्वाय यथाऽकामे नि
पद्यते ॥ ५ ॥ आंजनऽगंधिं सुरभिं बहुऽअनां अकृषिऽवलां प्र
अहं मृगाणां मातरं अरण्यानि अशंसिषं ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥ १४७ ॥ अत ते दधामि प्रथमाय मन्यवे अहं यत् वृचं नये
विवेः अपः उभे यत् त्वा भवतः रोदसी अनु रेजते शुष्मात् पृ-
थिवी चित् अद्रिऽवः ॥ १ ॥ त्वं मायाभिः अनवद्य मायिनं अव-
स्यता मनसा वृचं अर्दयः त्वां इत् नरः वृणते गोऽइष्टिषु त्वां वि-
श्वामुह्व्यासु इष्टिषु ॥ २ ॥ आ एषु चाकंधि पुरुऽहूत सूरिषु वृधासः
ये मघऽवन् आनशुः मघं अर्चति तोकेतनये परिष्टिषु मेघऽसा-
ता वाजिनं अर्हये धने ॥ ३ ॥ सः इत् नु रायः सुऽभृतस्य चाकनत्
मर्दयः अस्य रंह्यं चिकेतति त्वाऽवृधः मघऽवन् दाशुऽअध्वरः
मक्षु सः वाजं भरते धना नृऽभिः ॥ ४ ॥ त्वं शर्धाय महिना गृणानः
उरुकृधि मघऽवन् शग्धि रायः त्वं नः मित्रः वरुणः न मायी पि-
त्वः न दस्म दयसे विऽभक्ता ॥ ५ ॥ ५ ॥

॥ १४८ ॥ सुखानासः इंद्र स्तुमसि त्वा ससऽवासः च तु विऽनृ-
म्ण वाजं आ नः भर सुवितं यस्य चाकन् त्वना तना सनुयाम
त्वाऽऊताः ॥ १ ॥ अश्वः त्वं इंद्र शूर जातः दासीः विशः सूर्येण स-
ह्याः गुहा हितं गुह्यं गूळं अपऽसु बिभृमसि प्रऽस्रवणे न सोमै
॥ २ ॥ अर्यैः वा गिरः अभि अर्च विद्वान् अशीणां विप्रः सुऽमतिं
चकानः ते स्याम ये रणयंत सोमैः एना उत तुभ्यं रणऽओळ्ह भ-
क्षैः ॥ ३ ॥ इमा ब्रह्म इंद्र तुभ्यं शंसि दाः नृऽभ्यः नृणां शूर शवः ते-
भिः भव सऽक्रतुः येषु चाकन् उत चायस्व गृणतः उत स्तीन् ॥ ४ ॥

अ० ८. अ० ८. व० ८.] ॥ ३९९ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १५०.

श्रुधि हवँ इन्द्र पूर पृथ्याः उत स्तवसे वेन्यस्य अर्कैः आ यः ते योनिं
घृतं वतं अस्वाः ऊर्मिः न निमैः द्रवयन्त वक्त्राः ॥५॥६॥

॥१४९॥ सविता यंचैः पृथिवीं अरम्णात् अस्कंभने सविता
द्यां अहं हन् अश्वं ऽइव अधुसुत् धुनिं अंतरिक्षं अतूते बद्धं सविता
समुद्रं ॥१॥ यच्च समुद्रः स्कुभितः वि औनत् अपां नपात् सविता
तस्य वेद अतः भूः अतः आः उत्थितं रजः अतः द्यावापृथिवी अ-
प्रथेतां ॥२॥ पश्चा इदं अन्यत् अभवत् यजचं अमर्त्यस्य भुवनस्य
भूना सुऽपर्णः अंग सवितुः गस्त्मान् पूर्वैः जातः सः ऊं अस्य
अनु धर्मे ॥३॥ गावः ऽइव यामै युयुधिः ऽइव अश्वान् वाश्वा ऽइव
वत्सं सुऽमनाः दुहाना पतिः ऽइव जायां अभि नः नि एतु धर्ता
दिवः सविता विश्वऽवारः ॥४॥ हिरण्यऽस्तूपः सवितः यथा त्वा
आंगिरसः जुह्वे वाजे अस्मिन् एव त्वा अर्चन् अवसे वंदमानः
सोमस्य ऽइव अंशुं प्रति जागर अहं ॥५॥७॥

॥१५०॥ संऽइद्धः चित्सं इध्यसे देवेभ्यः हव्यऽवाहन आदित्यैः
रुद्रैः वसुंऽभिः नः आ गहि मृळीकायं नः आ गहि ॥१॥ इमं यज्ञं
इदं वचः जुजुषाणः उपऽआगहि मतीसः त्वा संऽइधान हवा-
महे मृळीकायं हवामहे ॥२॥ त्वां ऊं जातऽवैदसं विश्वऽवारं गृणे
धिया अग्ने देवान् आ वह नः प्रियऽव्रतान् मृळीकायं प्रियऽव्र-
तान् ॥३॥ अग्निः देवः देवानां अभवत् पुरऽहितः अग्निं मनुष्याः
क्षुषयः सं इधिरे अग्निं महः धनं ऽसातौ अहं हुवे मृळीकं धन-
ऽसातये ॥४॥ अग्निः अर्चिं भरत् ऽवाजं गविष्ठिरं प्र आवत् नः

अ० ८. अ० ८. व० ११.] ॥४००॥ [म० १०. अ० १२. सू० १५३.

कखं चसदस्युं आऽहवे अग्निं वसिष्ठः हवते पुरःऽहितः मृळी-
कायं पुरःऽहितः ॥५॥८॥

॥१५१॥ अद्भया अग्निः सं इध्यते अद्भया हूयते हविः अद्भान् भ-
गस्य मूर्धनि वचसा आ वेदयामसि ॥१॥ प्रियं अद्भे ददतः प्रियं
अद्भे दिदासतः प्रियं भोजेषु यज्जऽसु इदं मे उदितं कृधि ॥२॥ यथा
देवाः अमुरेषु अद्भान् उग्रेषु चक्रिरे एवं भोजेषु यज्जऽसु अस्माकं
उदितं कृधि ॥३॥ अद्भान् देवाः यजमानाः वायुऽगोपाः उप आ-
सते अद्भान् हृदय्या आऽकूत्या अद्भया विदते वसु ॥४॥ अद्भान् प्रातः
हवामहे अद्भान् मध्यंदिनं परि अद्भान् सूर्यस्य निऽमुचि अद्भे अत्
धापय इह नः ॥५॥९॥११॥

॥१५२॥ शासः इत्या महान् असि अमित्रऽखादः अद्भुतः न
यस्य हन्यते सखा न जीयते कदा च न ॥१॥ स्वस्तिऽदाः विशः प-
तिः वृचऽहा विऽमृधः वशी वृषा इन्द्रः पुरः एतु नः सोमऽपाः अ-
भयंऽकरः ॥२॥ वि रक्षः वि मृधः जहि वि वृचस्य हनू रुज वि म-
न्युं इन्द्र वृचऽहन् अमित्रस्य अभिऽदासतः ॥३॥ वि नः इन्द्र मृधः
जहि नीचा यच्छ पृतन्यतः यः अस्मान् अभिऽदासति अधरंग-
मय तमः ॥४॥ अप इन्द्र द्विषतः मनः अप जिज्यासतः वधं वि
मन्योः शर्म यच्छ वरीयः यवय वधं ॥५॥१०॥

॥१५३॥ ईखयंती अपस्युवः इन्द्र जातं उप आसते भेजानासः
सुऽवीर्यं ॥१॥ त्वं इन्द्र बलात् अधि सहसः जातः ओजसः त्वं वृषन्
वृषा इत् असि ॥२॥ त्वं इन्द्र असि वृचऽहा वि अन्तरिक्षं अतिरः उत्

अ०८. अ०८. व० १४.] ॥ ४०१ ॥ [म० १०. अ० १२. सू० १५६.

द्यां अस्तभाः ओजसा ॥ ३ ॥ त्वं इंद्र सऽजोषसं अर्कं विभर्षि वाहोः
वज्रं शिशानः ओजसा ॥ ४ ॥ त्वं इंद्र अभिऽभूः असि विश्वा जाता-
नि ओजसा सः विश्वाः भुवः आ अभवः ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥ १५४ ॥ सीमः एकैभ्यः पवते घृतं एकः उप आसते येभ्यः मधु
प्रऽधावति तान् चित् एव अपि गच्छतात् ॥ १ ॥ तपसा ये अना-
धृषाः तपसा ये स्वः ययुः तपः ये चक्रिरे महः तान् चित् एव अ-
पि गच्छतात् ॥ २ ॥ ये युध्यंते प्रऽधनेषु शूरांसः ये तनूऽत्यजः ये वा
सहस्रं सऽदक्षिणाः तान् चित् एव अपि गच्छतात् ॥ ३ ॥ ये चित्
पूर्वे ऋतऽसापः ऋतऽवानः ऋतऽवृधः पितृन् तपस्वतः यम
तान् चित् एव अपि गच्छतात् ॥ ४ ॥ सहस्रं सऽनीथाः कवयः ये गो-
पायंति सूर्ये ऋषीन् तपस्वतः यम तपः सऽजान् अपि गच्छतात्
॥ ५ ॥ १२ ॥

॥ १५५ ॥ अरायि कार्णे विऽकटे गिरिं गच्छ सदान्वे शिरिं बि-
ठस्य सत्वं सभिः तेभिः त्वा चातयामसि ॥ १ ॥ चत्तो इतः चत्ता अ-
सुतः सर्वा भूणानि आरुषीं आराय्यं ब्रह्मणः पते तीक्ष्णं सृंग
उत्तऽऽच्छुषन् इहि ॥ २ ॥ अदः यत् दारु भवते सिंधोः पारे अपुरुषं
तत् आ रभस्व दुःसहनो तेन गच्छ परः सतरं ॥ ३ ॥ यत् ह प्राचीः
अजगंत उरः मंडूरऽधाणि कीः हुताः इंद्रस्य शत्रवः सर्वे बुद्धुद-
ऽयाशवः ॥ ४ ॥ परि इमे गां अनेषत परि अग्निं अहषत देवेषु अ-
क्रतु श्रवः कः इमान् आ दुधर्षति ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ १५६ ॥ अग्निं हिवन्तु नः धियः सप्तिं आशुं स इव आजिषु तेन

अ० ८. अ० ८. व० ११.] ॥४०२॥ [म० १०. अ० १२. सू० १५९.

जेष्म धनैऽधनं ॥१॥ यया गाः आऽकरामहे सेनया अग्ने तव ऊ-
त्या तां नः हिन्व मघत्तये ॥२॥ आ अग्ने स्थूरं रयिं भर पृथुं गोऽमंतं
अश्विनं अङ्घ्रि खं वर्तय पणिं ॥३॥ अग्ने नक्षत्रं अजरं आ सूर्यं रो-
हयः दिवि दधत् ज्योतिः जनैभ्यः ॥४॥ अग्ने केतुः विशां असि प्रे-
ष्ठः श्रेष्ठः उपस्थऽसत् बोधं स्तोत्रे वयः दधत् ॥५॥ १४॥

॥१५७॥ इमा नु कं भुवना सीसधाम इंद्रः च विश्वे च देवाः
॥१॥ यज्ञं च नः तन्वं च प्रऽजां च आदित्यैः इंद्रः सह चीकृपाति
॥२॥ आदित्यैः इंद्रः सऽगणः मरुतऽभिः अस्माकं भूतु अविता
तनूनां ॥३॥ हत्वाय देवाः असुरान् यत् आयन् देवाः देवऽत्वं अ-
भिऽरक्षमाणाः ॥४॥ प्रत्यंचं अर्कं अनयन् शचीभिः आत् इत्
स्वधां इषिरां परि अपश्यन् ॥५॥ १५॥

॥१५८॥ सूर्यः नः दिवः पातु वातः अंतरिक्षात् अग्निः नः पा-
थिवेभ्यः ॥१॥ जोष सवितः यस्य ते हरः शतं सवान् अहंति पाहि
नः दिद्युतः पतंत्याः ॥२॥ चक्षुः नः देवः सविता चक्षुः नः उत
पर्वतः चक्षुः धाता दधातु नः ॥३॥ चक्षुः नः धेहि चक्षुषे चक्षुः
विऽख्यै तनूभ्यः सं च इदं वि च पश्येम ॥४॥ सुऽसंहं शंत्वा वयं प्र-
ति पश्येम सूर्यं वि पश्येम नृऽचक्षसः ॥५॥ १६॥

॥१५९॥ उत असौ सूर्यः अगात् उत अयं मामकः भगः अहं
तत् विद्वला पतिं अभि असाक्षि विऽससहिः ॥१॥ अहं केतुः अहं
मूर्धा अहं उया विऽवाचनी मम इत् अनु क्रतुं पतिः सेहानायाः
उपऽआचरत् ॥२॥ मम पुत्राः शुचुऽहनः अथो मे दुहिता वि-

अ० ८. अ० ८. व० १९.] ॥ ४०३ ॥ [म० १०. अ० १२. सू० १६१.

ऽराट् उत अहं अस्मि संऽजया पत्न्यौ मे श्लोकः उतऽतमः ॥३॥
येन इंद्रः हविषा कृत्वा अभवत् द्युम्नी उतऽतमः इदं तत् अक्रिदे-
वाः असपत्ना किल अभुवं ॥४॥ असपत्ना सपत्नऽग्नी जयंती
अभिऽभूवरी आ अवृक्षं अन्यासां वचैः राधः अस्थेयसांऽइव
॥५॥ सं अजैषं इमाः अहं सऽपत्नीः अभिऽभूवरी यथा अहं अ-
स्य वीरस्य विऽराजानि जनस्य च ॥६॥ १७ ॥

॥ १६० ॥ तीव्रस्य अभिऽवयसः अस्य पाहि सर्वऽरथा वि ह-
रीं इह मुंच इंद्र मा त्वा यजमानासः अन्ये नि रीरमन् तुभ्यं इमे
सुतासः ॥१॥ तुभ्यं सुताः तुभ्यं जं सोत्वासः त्वां गिरः श्वाच्याः आ
ह्वयंति इंद्र इंद्र अद्य सर्वं जुषाणः विश्वस्य विद्वान् इह पाहि
सोमं ॥२॥ यः उशता मनसा सोमं अस्मै सर्वऽहृदा देवऽकामः
सुनोति न गाः इंद्रः तस्य परा ददाति प्रऽशस्तं इत् चारुं अस्मै कृ-
णोति ॥३॥ अनुऽस्पष्टः भवति एषः अस्य यः अस्मै रेवान् न सु-
नोति सोमं निः अरन्तौ मघऽवा तं दधाति ब्रह्मऽद्विषः हंति अ-
ननुऽदिष्टः ॥४॥ अश्वऽयंतः गृध्यंतः वाजयंतः हवामहे त्वा उप-
ऽगंतवै जं आऽभूषंतः ते सुऽमती नवायां वयं इंद्र त्वा शुनं हुवेम
॥५॥ १८ ॥

॥ १६१ ॥ मुंचामि त्वा हविषा जीवनाय कं अज्ञातऽयक्ष्मात्
उत राजऽयक्ष्मात् पाहिः जयाहं यदि वा एतत् एनं तस्याः इंद्रा-
ग्नी प्रमुमुक्तं एनं ॥१॥ यदि क्षितऽआयुः यदि वा पराऽइतः यदि
मृत्योः अतिकं निऽइतः एव तं आ हुरामि निऽऽर्चतेः उपऽस्थात्
अस्पर्धि एनं शतऽशरदाय ॥२॥ सहस्रऽअक्षेणं शतऽशरदेन श-

अ० ८. अ० ८. व० २१.] ॥४०४॥ [म० १०. अ० १२. सू० १६३.

तऽआयुषा हविषा आ अहा॒र्षे ए॒नं श॒तं यथा इ॒मं श॒रदः न॒याति
इ॒न्द्रः वि॒श्वस्य दुः॒ऽइतस्य पा॒रं ॥३॥ श॒तं जी॒व श॒रदः वर्ध॑मानः श॒तं
हे॒म॒तान् श॒तं ऊ॒ वस॑तान् श॒तं इ॒न्द्रा॒ग्नी स॒वि॒ता बृ॒हस्प॑तिः श॒त-
ऽआयुषा हविषा इ॒मं पु॒नः दुः ॥४॥ आ अहा॒र्षे त्वा अ॒वि॒दं त्वा पु॒नः
आ अ॒गा पु॒नः ऽन॒व स॒र्वे ऽअंग॑ स॒र्वे ते चक्षुः॑ स॒र्वे आयुः॑ च ते अ-
वि॒दं ॥५॥ १९॥

॥१६२॥ ब्रह्म॑णा अ॒ग्निः सं॒ऽवि॒दा॒नः र॒क्षुः ऽहा बा॒धतां इ॒तः
अमी॑वा यः ते ग॒र्भे दुः॒ऽनामा॑ योनिं आ॒ऽशये॑ ॥१॥ यः ते ग॒र्भे अ-
मी॑वा दुः॒ऽनामा॑ योनिं आ॒ऽशये॑ अ॒ग्निः तं ब्रह्म॑णा स॒ह निः क्र॒व्य-
ऽअद॑ अ॒नीन॒शत् ॥२॥ यः ते ह॑न्ति प॒तय॑न्तं नि॒ऽसत्सुं॑ यः स॒री॒सृपं
जा॑न्तं यः ते जिघाँसति तं इ॒तः ना॒श॒या॒म॒सि ॥३॥ यः ते ऊ॒रु वि-
ऽहर॑ति अ॒न्तरा॑ दं॒ऽपती॑ श॒ये योनिं॑ यः अ॒न्तः आ॒ऽरे॒ळिहं॑ तं इ॒तः
ना॒श॒या॒म॒सि ॥४॥ यः त्वा भ्रा॑ता प॒तिः भू॒त्वा जा॒रः भू॒त्वा नि॒ऽपद्य॑ते
प्र॒ऽजां यः ते जिघाँसति तं इ॒तः ना॒श॒या॒म॒सि ॥५॥ यः त्वा स्व॒भ्रेन॑
तम॑सा मोह॒यित्वा नि॒ऽपद्य॑ते प्र॒जां यः ते जिघाँसति तं इ॒तः ना-
श॒या॒म॒सि ॥६॥ २०॥

॥१६३॥ अ॒क्षी॒भ्यां ते ना॒सिका॒भ्यां क॒र्णो॒भ्यां छु॒बु॒कात् अ॒धि
य॒क्ष्मं शी॒र्षण्य॑ म॒स्तिष्का॑त् जि॒ह्वायाः॑ वि॒वृ॒हामि॑ ते ॥१॥ यी॒वा-
भ्यः ते उ॒ष्णिहा॑भ्यः की॒कसा॑भ्यः अ॒नू॒क्यात् य॒क्ष्मं दो॒षण्य॑ अ॒ंसाभ्यां॑
बा॒हुऽभ्यां॑ वि॒वृ॒हामि॑ ते ॥२॥ आ॒चे॒भ्यः ते गु॒दाभ्यः॑ व॒नि॒ष्ठो हृद॑-
यात् अ॒धि य॒क्ष्मं म॒त॒स्त्राभ्यां॑ य॒क्रः आ॒शिऽभ्यः॑ वि॒वृ॒हामि॑ ते ॥३॥
ऊ॒रुऽभ्यां॑ ते अ॒ष्टी॒वत्ऽभ्यां॑ पा॒र्णि॒ऽभ्यां प्र॒ऽप॒दाभ्यां॑ य॒क्ष्मं ओ-

अ० ८. अ० ८. व० २३.] ॥४०५॥ [म० १०. अ० १२. सू० १६५.

णिऽभ्यां भासदात् भंससः वि वृहामि ते ॥४॥ मेहनात् वनऽकर-
णात् लोमऽभ्यः ते नखेभ्यः यक्ष्मं सर्वस्मात् आत्मनः तं इदं वि
वृहामि ते ॥५॥ अंगात्ऽअंगात् लोमःऽलोमः जातं पर्वणि-
ऽपर्वणि यक्ष्मं सर्वस्मात् आत्मनः तं इदं वि वृहामि ते ॥६॥ २१॥

॥१६४॥ अपं इहि मनसः पते अपं क्राम परः चर परः निः-
ऽऽर्च्यै आ चक्ष्व बहुधा जीवतः मनः ॥१॥ भद्रं वै वरं वृणते भद्रं
युजंति दक्षिणं भद्रं वै वस्वते चक्षुः बहुऽचा जीवतः मनः ॥२॥ यत्
आऽशसा निःऽशसा अभिऽशसा उपऽआरिम जायतः यत् स्व-
पंतः अग्निः विश्वानि अपं दुःऽकृतानि अजुष्टानि आरे अस्मत्
दधातु ॥३॥ यत् इन्द्र ब्रह्मणः पते अभिऽद्रोहं चरामसि प्रऽचेताः
नः आंगिरसः द्विषतां पातु अहंसः ॥४॥ अजैषम अद्य असनाम
च अभूम अनागसः वयं जायतऽस्वप्नः संऽकल्पः पापः यं द्विषः
तंसः ऋच्छतु यः नः द्वेष्टि तं ऋच्छतु ॥५॥ २२॥

॥१६५॥ देवाः कपोतः इषितः यत् इच्छन् दूतः निःऽऽर्च्यः
इदं आऽजगाम तस्मै अर्चाम कृण्वाम निःऽकृतिं शं नः अस्तु
द्विऽपदे शं चतुऽपदे ॥१॥ शिवः कपोतः इषितः नः अस्तु अना-
गाः देवाः शकुनः गृहेषु अग्निः हि विप्रः जुषतां हविः नः परि हे-
तिः पक्षिणीं नः वृणक्तु ॥२॥ हेतिः पक्षिणीं न दभाति अस्मान्
आष्ट्यां पदं कृणुते अग्निऽधाने शं नः गोभ्यः च पुरुषेभ्यः च अस्तु
मा नः हिंसीत् इह देवाः कपोतः ॥३॥ यत् उलूकः वदति मोघं
एतत् यत् कपोतः पदं अग्रौ कृणोति यस्य दूतः प्रऽहितः एषः ए-
तत् तस्मै यमाय नमः अस्तु मृत्यवे ॥४॥ ऋचा कपोतं नुदत प्र-

अ० ८. अ० ८. व० २६.] ॥४०६॥ [म० १०. अ० १२. सू० १६८.

ऽनोदं इषं मदतः परिगां नयध्वं संऽयोपयंतः दुःऽइतानि विश्वा
हित्वा नः ऊर्जं प्रपतात् पतिष्ठः ॥५॥ २३॥

॥१६६॥ ऋषभं मासमानानां सऽपत्नानां विऽससहिं हंतारं
शत्रूणां कृधि विऽराजं गोऽपतिं गवां ॥१॥ अहं अस्मि सपत्न-
ऽहा इंद्रऽइव अरिष्टः अक्षतः अधः सऽपत्नाः मे पदोः इमे सर्वे
अभिऽस्थिताः ॥२॥ अत्र एव वः अपि न ह्यामि उभे आत्नी-
ऽइव० ज्यया वाचः पते नि सेध इमान् यथा मत् अधरं वदान्
॥३॥ अभिऽभूः अहं आ अगमं विश्वऽकर्मेण धाम्ना आ वः चित्तं
आ वः व्रतं आ वः अहं संऽइति ददे ॥४॥ योगऽक्षेमं वः आऽदाय
अहं भूयासं उतऽतमः आ वः मूर्धानं अक्रमी अधऽपदात् मे उत
वदत मंडूकाऽइव उदकात् मंडूकाः उदकात्ऽइव ॥५॥ २४॥

॥१६७॥ तुभ्य इंद्र इंद्र परि सिच्यते मधु त्वं सुतस्य कलशस्य
राजसित्वं रयिं पुरुऽवीरां ऊं नः कृधि त्वं तपः परिऽतप्य अजयः
स्वः० ॥१॥ स्वऽजितं महि मंदानं अधसः हवामहे परि शक्रं सु-
तान् उप इमं नः यज्ञं इह बोधि आ गहि स्पृधः जयंतं मघऽवानं
इमहे ॥२॥ सोमस्य राज्ञः वरुणस्य धर्मेणि बृहस्पतेः अनुऽमत्याः
ऊं शर्मेणि तव अहं अद्य मघऽवन् उपऽस्तुतौ धातः विऽधातः०
कलशान् अभक्षयं ॥३॥ प्रऽसूतः भक्षं अकरं चरौ अपि स्तोमं च
इमं प्रथमः सूरिः उत मृजे सुते सातेन यदि आ अगमं वां प्रति
विश्वा मिचजमदग्नी दमै ॥४॥ २५॥

॥१६८॥ वातस्य नु महिमानं रथस्य रुजन् एति स्तनयन्

अ० ८. अ० ८. व० २८.] ॥४०७॥ [म० १०. अ० १२. सू० ११०.]

अस्य घोषः दिविऽस्पृक्याति अरुणानि कृण्वन् उतो एति पृ-
थिव्या रेणुं अस्यन् ॥१॥ सं प्र ईरते अनु वातस्य विऽस्थाः आ एनं
गच्छन्ति समनं न योषाः ताभिः सऽयुक् सऽरथं देवः ईयते अस्य
विश्वस्य भुवनस्य राजा ॥२॥ अंतरिक्षे पृथिऽभिः ईयमानः न नि
विशते कातमत् च न अहः अपां सखा प्रथमऽजाः चतुऽवा क
स्विन् जातः कुतः आ बभूव ॥३॥ आत्मा देवानां भुवनस्य गर्भः
यथाऽवशं चरति देवः एषः घोषाः इत् अस्य शृण्विरे न रूपं तस्मै
वाताय हविषा विधेम ॥४॥ २६॥

॥१६९॥ मयःऽभूः वातः अभि वातु उसाः ऊर्जस्वतीः ओष-
धीः आ रिशन्तां पीवस्वतीः जीवऽधन्याः पिबन्तु अवसाय पत-
ऽवते रुद्र मृच्छ ॥१॥ याः सऽरूपाः विऽरूपाः एकऽरूपाः यासां
अग्निः इक्ष्वा नामानि वेद याः अंगिरसः तपसा इह चक्रुः ताभ्यः
पर्जन्य महि शर्म यच्छ ॥२॥ याः देवेषु तन्व ऐर्यन्त यासां सोमः
विश्वा रूपाणि वेद ताः अस्मभ्यं पर्यसा पिन्वमानाः प्रजाऽव-
तीः इन्द्र गोऽस्ये रिरीहि ॥३॥ प्रजाऽपतिः मह्य एताः रराणः
विश्वैः देवैः पितृऽभिः संऽविदानः शिवाः सतीः उप नः गोऽस्यं
आ अक्रः तासां वयं प्रऽजया सं सदेम ॥४॥ २७॥

॥११०॥ विऽभ्राट् बृहत् पिबन्तु सोम्यं मधु आयुः दधत् यज्ञ-
ऽपतौ अविऽहृतं वातऽजतः यः अभिऽरक्षति त्मनां प्रऽजाः पु-
पोष पुरुधा वि राजति ॥१॥ विऽभ्राट् बृहत् सुऽभृतं वाजऽसातं मं
धर्मन् दिवः धरुणे सत्यं अपितं अमिचऽहा वृचऽहा दस्युहन्-
ऽतमं ज्योतिः जज्ञे असुरऽहा सपत्नऽहा ॥२॥ इदं श्रेष्ठं ज्योतिषां

अ० ८. अ० ८. व० ३१.] ॥४०८॥ [म० १०. अ० १२. सू० १७३.

ज्योतिः उ॒त्त॒ऽत॒मं वि॒श्व॒ऽजि॒त् ध॒न॒ऽजि॒त् उ॒च्य॒ते बृ॒हत् वि॒श्व॒-
ऽभ्रा॒द् भ्रा॒जः म॒हि सूर्यैः ह॒शे उ॒रु प॒प्र॒थे स॒हः ओ॒जः अ॒च्यु॒तं ॥३॥
वि॒ऽभ्रा॒जन् ज्योति॑षा स्वं अ॒गच्छः रो॒च॒नं दि॒वः येन॑ इ॒मा वि॒श्वा
भु॒व॒नानि आ॒ऽभृ॒ता वि॒श्व॒ऽक॒र्म॒णा वि॒श्व॒दे॒व्य॒ऽव॒ता ॥४॥ २८॥

॥१७१॥ त्वं त्यं इंद्र॑ तः रथे॑ इंद्रं प्र॒ आवः सु॒त॒ऽव॒तः अ॒गृ॒णोः सो॒-
मि॒नः ह॒वँ ॥१॥ त्वं म॒खस्य॑ दो॒धतः शि॒रः अ॒व त्व॒चः भ॒रः अ॒गच्छः
सो॒मि॒नः गृ॒हं ॥२॥ त्वं त्यं इंद्र॑ म॒त्ये आ॒स्त्र॒ऽबु॒धाय॑ वे॒न्यं मुहुः॑ अ॒थाः
म॒न॒स्य॒वे ॥३॥ त्वं त्यं इंद्र॑ सूर्ये॑ प॒श्चा सं॒तं पु॒रः कृ॒धि दे॒वानां॑ चि॒त्
ति॒रः व॒शँ ॥४॥ २९॥

॥१७२॥ आ या॒हि व॒न॒सा स॒ह गा॒वः स॒च॒न्त॒ व॒र्त॒निं यत् उ॒ध॒-
ऽभिः ॥१॥ आ या॒हि व॒स्या धि॒या म॒हिष्ठः जा॒र॒यत् ऽम॒खः सु॒दा॒-
नु॒ऽभिः ॥२॥ पि॒तु॒ऽभृ॒तः न तं॑ तु॒ इत् सु॒ऽदान॑वः प्र॒ति॒ दु॒ध्मः य॒जा॒-
म॒सि ॥३॥ उ॒घाः अ॒प॒ स्व॒सुः त॒मः सं व॒र्त॒य॒ति व॒र्त॒निं सु॒ऽजा॒तता॑
॥४॥ ३०॥

॥१७३॥ आ त्वा अ॒हा॒र्षे अ॒न्तः ए॒धि ध्रु॒वः तिष्ठ॑ अ॒वि॒ऽचा॒च॒-
लिः वि॒शः त्वा॒ सर्वाः वा॒ञ्छ॒न्तु॒ मा त्वत् रा॒ष्ट्रं अ॒धि भ्र॑श॒त् ॥१॥ इ॒ह
ए॒व ए॒धि मा अ॒प॒ व्यो॒ष्टाः प॒र्वतः॑ ऽइ॒व अ॒वि॒ऽचा॒च॒लिः इंद्रः॑ ऽइ॒व
इ॒ह ध्रु॒वः तिष्ठ॑ इ॒ह रा॒ष्ट्रं जं॑ धा॒रय॑ ॥२॥ इ॒मं इंद्रः॑ अ॒दी॒ध॒रत् ध्रु॒वं ध्रु॒-
वे॒ण ह॒विषा॑ त॒स्मै सो॒मः अ॒धि ब्र॒वत् त॒स्मै जं॑ ब्रह्म॒णः प॒तिः ॥३॥
ध्रु॒वा द्यौः ध्रु॒वा पृ॒थि॒वी ध्रु॒वासः प॒र्वताः॑ इ॒मे ध्रु॒वं वि॒श्वं इंद्रं॑ ज॒गत्
ध्रु॒वः राजा॑ वि॒शां अ॒यं ॥४॥ ध्रु॒वं ते॒ राजा॑ वरु॒णः ध्रु॒वं दे॒वः बृ॒हस्प॒-

अ० ८. अ० ८. व० ३४.] ॥४०९॥ [म० १०. अ० १२. सू० १७६.]

तिः ध्रुवं ते इन्द्रः च अग्निः च राष्ट्रं धारयतां ध्रुवं ॥५॥ ध्रुवं ध्रुवेण
हविषा अभि सोमं मृशामसि अथो ते इन्द्रः केवलीः विशः व-
लिः हतः कर्तुः ॥६॥ ३१॥

॥१७४॥ अभिऽवर्तेन हविषा येन इन्द्रः अभिऽववृते तेन अ-
स्मान् ब्रह्मणः पते अभि राष्ट्राय वर्तय ॥१॥ अभिऽवृत्य सऽप-
त्नान् अभि याः नः अरातयः अभि पृतन्यतं तिष्ठ अभि यः नः इ-
रस्यति ॥२॥ अभित्वा देवः सविता अभि सोमः अवीवृतत् अभि
त्वा विश्वा भूतानि अभिऽवर्ते यथा अससि ॥३॥ येन इन्द्रः हवि-
षा कृत्वी अर्भवत् शुक्ली उत्तमः इदं तत् अक्रिदेवाः असपत्नः
किल अभुव ॥४॥ असपत्नः सपत्नऽहा अभिऽराष्ट्रः विऽससहिः
यथा अहं एषां भूतानां विऽराजानि जनस्य च ॥५॥ ३२॥

॥१७५॥ प्र वः यावाणः सविता देवः सुवतु धर्मेणा धूऽसु
युज्यध्वं सुनुत ॥१॥ यावाणः अप दुच्छुनां अप सेधत दुऽमतिं
उसाः कर्तन भेषजं ॥२॥ यावाणः उपरेषु आ महीयते सऽजोष-
सः वृष्णे दधतः वृष्ण्यै ॥३॥ यावाणः सविता नु वः देवः सुवतु
धर्मेणा यजमानाय सुन्वते ॥४॥ ३३॥

॥१७६॥ प्र सूनवः ऋभूणां बृहत् नवन्त वृजनां क्षाम ये वि-
श्वऽधायसः अन्नं धेनुं न मातरै ॥१॥ प्र देवं देव्या धिया भरत जा-
तऽवेदसं हव्या नः वस्रत् आनुषक् ॥२॥ अयं ऊं स्यः प्र देवऽयुः
होता यज्ञाय नीयते रथः न योः अभिऽवृतः घृणिऽवान् चेतति

अ० ८. अ० ८. व० ३७.] ॥ ४१० ॥ [म० १०. अ० १२. सू० १७९.

त्मना ॥ ३॥ अयं अग्निः उरुष्यति अमृतात् ऽ इव जन्मनः सहसः
चित् सहीयान् देवः जीवातवे कृतः ॥ ४॥ ३४॥

॥ ११७७ ॥ पतंगं अक्तं असुरस्य मायया हृदा पश्यति मनसा
विपः ऽ चितः समुद्रे अतः कवयः विचक्षते मरीचीनां पदं इच्छं-
ति वेधसः ॥ १॥ पतंगः वाचं मनसा विभर्ति तां गंधर्वः अवदत्
गर्भे अतः तां द्योतमानां स्वयं मनीषां ऋतस्य पदे कवयः नि-
पाति ॥ २॥ अपश्यं गोऽपां अनिऽपद्यमानं आ च परां च पथि-
ऽभिः चरंतं सः सग्रीचीः सः विषूचीः वसानः आ वरीवर्ति भुव-
नेषु अतः ॥ ३॥ ३५॥

॥ ११७८ ॥ त्वं जुं सुवाजिनं देवऽजुतं सहऽवानं तरुतारं रथा-
नां अरिष्टनेमिं पृतनाजं आप्नुं स्वस्तये ताक्ष्यं इह हुवेम ॥ १॥
इंद्रस्य ऽ इव रातिं आऽजोहुवानाः स्वस्तये नावं ऽ इव आरुहेम उ-
वीं न पृथ्वीं बहुले गभीरे मा वां आऽइतौ मा पराऽइतौ रि-
षाम ॥ २॥ सद्यः चित् यः शर्वसा पंच कृष्टीः सूर्यः ऽ इव ज्योतिषा
अपः ततानं सहस्रऽसाः शतऽसाः अस्य रंहिः न स्म वरंते युवतिं
न शयी ॥ ३॥ ३६॥

॥ ११७९ ॥ उत् तिष्ठत अव पश्यत इंद्रस्य भागं ऋत्विग्यं य-
आतः जुहोत न यदि अआतः ममत्तनं ॥ १॥ आतं हविः ओ
इंद्र प्र याहि जगाम सूरः अध्वनः विऽमध्यं परि त्वा आसते नि-
धिऽभिः सखायः कुलऽपाः न ब्राजऽपतिं चरंतं ॥ २॥ आतं मन्ये

अ० ८. अ० ८. व० ४०.] ॥ ४११ ॥ [म० १०. अ० १२. सू० १८२.

ऊर्ध्वनि आतं अग्रौ सुऽआतं मन्ये तत् क्षृतं नवीयः माध्यंदिनस्य
सर्वनस्य दुग्धः पिव इंद्रं वज्रिन् पुरुऽकृत् जुषाणः ॥ ३॥ ३७ ॥

॥ १८० ॥ प्र सप्तहिषे पुरुऽहूत शत्रून् ज्येष्ठः ते शुष्मः इह रातिः
अस्तु इंद्रं आभर दक्षिणेन वसूनि पतिः सिंधूनां असिरेवतीनां
॥ १ ॥ मृगः न भीमः कुचरः गिरिऽस्थाः पराऽवतः आ जगंथ पर-
स्याः सुकं संऽशायं पविं इंद्रं तिग्मं वि शत्रून् तच्छिह वि मृधः
नुदस्व ॥ २ ॥ इंद्रं क्षत्रं अभि वामं ओजः अजायथाः वृषभ चर्ष-
णीनां अप अस्तुदः जनं अमित्रऽयंतं उरुं देवेभ्यः अकृणोः ऊं
लोकं ॥ ३ ॥ ३८ ॥

॥ १८१ ॥ प्रथः च यस्य सऽप्रथः च नाम आनुऽस्तुभस्य हविषः
हविः यत् धातुः द्युतानात् सवितुः च विष्णोः रथंऽतरं आ ज-
भार वसिष्ठः ॥ १ ॥ अविंदन् ते अतिऽहितं यत् आसीत् यज्ञस्य
धाम परमं गुहा यत् धातुः द्युतानात् सवितुः च विष्णोः भरत-
ऽवाजः बृहत् आ चक्रे अग्नेः ॥ २ ॥ ते अविंदन् मनसा दीध्यानाः
यजुः स्कन्नं प्रथमं देवऽयानं धातुः द्युतानात् सवितुः च विष्णोः
आ सूर्यात् अभरन् घर्म एते ॥ ३ ॥ ३९ ॥

॥ १८२ ॥ बृहस्पतिः नयतु दुऽगहातिरः पुनः नेषत् अघऽशं-
साय मन्मं क्षिपत् अशंस्ति अप दुऽमतिं हन् अथ कर्त् यजमा-
नाय शं योः ॥ १ ॥ नराशंसः नः अवतु प्रऽयाजे शं नः अस्तु अनु-
ऽयाजः हवेषु क्षिपत् अशंस्ति अप दुऽमतिं हन् अथ कर्त् यज-
मानाय शं योः ॥ २ ॥ तपुऽमूर्धा तपतु रक्षसः ये ब्रह्मऽद्विषः शरं वे

अ० ८. अ० ८. व० ४४.] ॥४१२॥ [म० १०. अ० १२. सू० १८६.
हंतवै ऊं क्षिपत् अशस्तिं अपदुःऽमतिं हन् अथ करत् यजमा-
नाय शं योः ॥३॥४०॥

॥१८३॥ अपश्यं त्वा मनसा चेकितानं तपसः जातं तपसः
विऽभूतं इह प्रऽजां इह रयिं रराणः प्र जायस्व प्रऽजया पुत्रऽकाम
॥१॥ अपश्यं त्वा मनसा दीधानां स्वायां तनू चृत्ये नार्धमानां
उप मां उच्चा युवतिः बभूयाः प्र जायस्व प्रजया पुत्रऽकामे ॥२॥
अहं गर्भे अद्धां ओषधीषु अहं विश्वेषु भुवनेषु अंतः अहं प्रऽजाः
अजनयं पृथिव्यां अहं जनिऽभ्यः अपरीषु पुत्रान् ॥३॥४१॥

॥१८४॥ विष्णुः योनिं कल्पयतु त्वष्टा रूपाणि पिंशतु आ सिं-
चतु प्रजाऽपतिः धाता गर्भं दधातु ते ॥१॥ गर्भं धेहि सिनीवाल्लि
गर्भं धेहि सरस्वति गर्भं ते अश्विनौ देवौ आ धत्तां पुष्करऽस्रजा
॥२॥ हिरण्ययीं अरणीं यं निःऽमथतः अश्विना तं ते गर्भं हवा-
महे दशमे मासि सूतवे ॥३॥४२॥

॥१८५॥ महि चीणां अवः अस्तु दृष्टं मित्रस्य अर्यमणः दुः-
ऽआधर्षं वरुणस्य ॥१॥ नहि तेषां अमा च न अर्धऽसु वारणेषु
ईशे रिपुः अघऽशंसः ॥२॥ यस्मै पुत्रासः अदितेः प्र जीवसे मर्त्याय
ज्योतिः यच्छंति अजस्रं ॥३॥४३॥

॥१८६॥ वातः आ वातु भेषजं शंऽभु मयःऽभु नः हृदे प्र नः
आयूषि तारिषत् ॥१॥ उत वात पिता असि नः उत आता उत

अ० ८. अ० ८. व० ४८.] ॥४१३॥ [म० १०. अ० १२. सू० १९०.]

नः सखा सः नः जीवातवे कृधि ॥२॥ यत् अदः वात ते गृहे अमृ-
तस्य निऽधिः हितः ततः नः देहि जीवसे ॥३॥४४॥

॥१८७॥ प्र अग्रये वाचं ईरय वृषभाय क्षितीनां सः नः पर्षत्
अति द्विषः ॥१॥ यः परस्याः पराऽवतः तिरः धन्वं अतिऽरोचते
सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥२॥ यः रक्षांसि निऽजूर्वेति वृषा शुक्रेण
शोचिषा सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥३॥ यः विश्वा अभि विऽपश्यति
भुर्वना सं च पश्यति सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥४॥ यः अस्य पारे
रजसः शुक्रः अग्निः अजायत सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥५॥४५॥

॥१८८॥ प्र नूनं जातऽवेदसं अश्वं हिनोत् वाजिनं इदं नः
वर्हिः आऽसदे ॥१॥ अस्य प्र जातऽवेदसः विप्रऽवीरस्य मीळहुषः
मही इयमि सुऽस्तुति ॥२॥ याः रुचः जातऽवेदसः देवऽचा हव्य-
ऽवाहनीः तामिः नः यज्ञं इन्वतु ॥३॥४६॥

॥१८९॥ आ अयं गौः पृश्निः अक्रमीत् असदत् मातरं पुरः
पितरं च प्रऽयन् स्वः ० ॥१॥ अतः चरति रोचना अस्य प्राणात्
अपऽअनती वि अख्यत् महिषः दिवं ॥२॥ चिंशत् धाम वि रा-
जति वाक् पतंगाय धीयते प्रति वस्तीः अहं द्युऽभिः ॥३॥४७॥

॥१९०॥ ज्ञातं च सत्यं चाभीज्ञात्तपसोऽध्यजायत। ततो रात्र्य-
जायत ततः समुद्रो अर्णवः ॥१॥ समुद्रादर्णवादधिसंवत्सरो अ-
जायत। अहोरात्राणि विदधद्विष्वस्य मिषतो वशी ॥२॥ सूर्या चं-

अ०८. अ०८. व०४९.] ॥ ४१४ ॥ [म० १०. अ० १२. सू० १९९.

द्रुमसौ धाता यथापूर्वमकल्पयत् । दिवं च पृथिवीं चांतरिक्ष-
मथो स्वः ॥ ३॥ ४८ ॥

॥ १९९ ॥ संऽसं इत् युवसे वृषन् अग्रै विश्वानि अर्यः आ इळः
पदे सं इध्यसे सः नः वसूनि आ भर ॥ १ ॥ सं गच्छध्वं सं वदध्वं सं
वः मनांसि जानतां देवाः भागं यथा पूर्वे संऽजानानाः उपऽआ-
सते ॥ २ ॥ समानः मंचः संऽइतिः समानी समानं मनः सह चित्तं
एषां समानं मंचं अभि मंचये वः समानेन वः हविषा जुहोमि
॥ ३ ॥ समानी वः आऽकूतिः समाना हृदयानि वः समानं अस्तु
वः मनः यथा वः सुऽसह असति ॥ ४ ॥ ४९ ॥ ८ ॥ ८ ॥ १२ ॥ १० ॥

॥ इति दशमं मंडलं समाप्तं ॥

॥ इति शर्मण्यदेशोत्पन्नेनंगलंडदेशनिवासिना भट्टमोक्ष-
मूलरेण द्वितीयवारं श्रेष्ठादर्शकमत्येन परिशी-
धितर्ग्वेदसंहिता समाप्ता ॥

LINGUISTIC PUBLICATIONS

OF

TRÜBNER & CO.,

57 AND 59, LUDGATE HILL, LONDON, E.C.

(Late 8 and 60, Paternoster Row.)

- Auctores Sanscriti.** Edited for the Sanskrit Text Society, under the supervision of Theodor Goldstücker. Vol. I., containing the Jaiminiya-Nyāya-Māla-Vistara. Parts I. to V., pp. 1 to 400, large 4to. sewed. 10s. each part.
- Ballantyne.** Elements of Hindī and Braj Bhakā Grammar. By the late James R. Ballantyne, LL.D. Second edition, revised and corrected. Crown 8vo. pp. 44, cloth. 5s.
- Ballantyne.** First Lessons in Sanskrit Grammar; together with an Introduction to the Hitopadesa. Second edition. By James R. Ballantyne, LL.D., Librarian of the India Office. 8vo. pp. viii. and 110, cloth. 1869. 5s.
- Beames.** A Comparative Grammar of the Modern Aryan Languages of India (to wit), Hindi, Panjabi, Sindhi, Gujarati, Marathi, Uriya, and Bengali. By John Beames, Bengal C.S., M.R.A.S., &c.
Vol. I. On Sounds. 8vo. cloth, pp. xvi. and 360. 16s.
- Bellows.** Outline Dictionary, for the use of Missionaries, Explorers, and Students of Language. By Max Müller, M.A., Taylorian Professor in the University of Oxford. With an Introduction on the proper use of the ordinary English Alphabet in transcribing Foreign Languages. The Vocabulary compiled by John Bellows. Crown 8vo. limp morocco, pp. xxxi. and 368. 7s. 6d.
- Benfey.** A Grammar of the Language of the Vedas. By Dr. Theodor Benfey. In 1 vol. 8vo. of about 650 pages. [In preparation.]
- Benfey.** A Practical Grammar of the Sanskrit Language, for the use of Early Students. By Theodor Benfey, Professor of Sanskrit in the University of Göttingen. Second, revised and enlarged, edition. Royal 8vo. pp. viii. and 296, cloth. 10s. 6d.
- Brown.** Sanskrit Prosody and Numerical Symbols Explained. By Charles Philip Brown, Author of the Telugu Dictionary, Grammar, etc., Professor of Telugu in the University of London. Demy 8vo. pp. 64, cloth. 3s. 6d.
- Buddhaghosha's Parables:** translated from Burmese by Captain H. T. Rogers, R.E. With an Introduction containing Buddha's Dhammapadam; or, Path of Virtue; translated from Pāli by F. Max Müller. 8vo. pp. 378, cloth. 12s. 6d.
- Childers.** A Pāli-English Dictionary, with Sanskrit Equivalents, and with numerous Quotations, Extracts, and References. Compiled by Robert Caesar Childers, late of the Ceylon Civil Service. First Part, pp. 1-276. Imperial 8vo. Double Columns. 24s.
The first Pāli Dictionary ever published. The Second Part, completing the Work, is in preparation.
- Childers.** A Pāli Grammar for Beginners. By Robert C. Childers. In 1 vol. 8vo. cloth. [In preparation.]
- Colebrooke.** The Life and Miscellaneous Essays of Henry Thomas Colebrooke. The Biography by his Son, Sir T. E. Colebrooke, Bart., M.P. The Essays edited by Professor Cowell. In 3 vols. [In the Press.]
- Cunningham.** The Ancient Geography of India. I. The Buddhist Periods, including the Campaigns of Alexander, and the Travels of Hwen-Thsang. By Alexander Cunningham, Major-General, Royal Engineers (Bengal retired). With thirteen Maps. 8vo. pp. xx. and 590, cloth. 1870. 28s.

- Dowson.** A Grammar of the Urdu or Hindustani Language. By John Dowson, M.R.A.S. 12mo. cloth, pp. xvi. and 264. 10s. 6d.
- Dowson.** A Hindustani Exercise Book. Containing a Series of Passages and Extracts adapted for Translation into Hindustani. By John Dowson, M.R.A.S., Professor of Hindustani, Staff College. Crown 8vo. pp. 100, limp cloth. 2s. 6d.
- Elliot.** The History of India, as told by its own Historians. The Muhammadan Period. Edited from the Posthumous Papers of the late Sir H. M. Elliot, K.C.B., East India Company's Bengal Civil Service, by Professor John Dowson, M.R.A.S., Staff College, Sandhurst.
- Vols. I. and II. With a Portrait of Sir H. M. Elliot. 8vo. pp. xxxii. and 542, x. and 580, cloth. 18s. each.
- Vol. III. 8vo. pp. xii. and 627, cloth. 24s.
- Vol. IV. 8vo. pp. x. and 563, cloth. 21s.
- Elliot.** Memoirs of the History, Folklore, and Distribution of the Races of the North-Western Provinces of India; being an amplified edition of the original Supplementary Glossary of Indian Terms. By the late Sir Henry M. Elliot, K.C.B., of the Hon. East India Company's Bengal Civil Service. Edited, revised, and re-arranged by John Beames, M.R.A.S., Bengal Civil Service; Member of the German Oriental Society, of the Asiatic Societies of Paris and Bengal, and of the Philological Society of London. In 2 vols. demy 8vo. pp. xx., 370, and 396, cloth. With two lithographic Plates, one full-page coloured Map, and three large coloured folding Maps. 36s.
- Goldstücker.** A Dictionary, Sanskrit and English, extended and improved from the second edition of the Dictionary of Professor H. H. Wilson, with his sanction and concurrence. Together with a Supplement, Grammatical Appendices, and an Index, serving as a Sanskrit-English Vocabulary. By Theodor Goldstücker. Parts I. to VI. 4to. pp. 400. 1856-1863. 6s. each.
- Goldstücker.** Panini: His Place in Sanskrit Literature. An Investigation of some Literary and Chronological Questions which may be settled by a study of his Work. A separate impression of the Preface to the facsimile of MS. No. 17 in the Library of Her Majesty's Home Government for India, which contains a portion of the Manava-Kalpa-Sutra, with the Commentary of Kumarila-Swamin. By Theodor Goldstücker. Imperial 8vo. pp. 268, cloth. 21s.
- Goldstücker.** On the Deficiencies in the Present Administration of Hindu Law; being a paper read at the Meeting of the East India Association on the 8th June, 1870. By Theodor Goldstücker, Professor of Sanskrit in University College, London, &c. Demy 8vo. pp. 56, sewed. 1s. 6d.
- Griffith.** Scenes from the Ramayana, Meghaduta, etc. Translated by Ralph T. H. Griffith, M.A., Principal of the Benares College. Second edition. Crown 8vo. pp. xviii. and 244, cloth. 6s.
- CONTENTS.**—Preface—Ayodhya—Ravan Doomed—The Birth of Rama—The Heir Apparent—Manthara's Guile—Dasaratha's Oath—The Stepmother—Mother and Son—The Triumph of Love—Farewell!—The Hermit's Son—The Trial of Truth—The Forest—The Rape of Sita—Rama's Despair—The Messenger Cloud—Khumbakarna—The Suppliant Dove—True Glory—Feed the Poor—The Wise Scholar.
- Griffith.** The Rāmāyan or Valmiki. Translated into English Verse. By Ralph T. H. Griffith, M.A., Principal of the Benares College. Vol. I., containing Book I. and II. 8vo. pp. xxxii. and 440, cloth. 1870. 18s.
- Vol. II., containing Book II., with additional Notes and Index of Names. 8vo. pp. 504, cloth. 18s.
- Vol. III. pp. v. and 371, cloth. 1872. 15s.
- Hunter.** A Comparative Dictionary of the Languages of India and High Asia, with a Dissertation, based on the Hodgson Lists, Official Records, and Manuscripts. By W. W. Hunter, B.A., M.R.A.S., Honorary Fellow Ethnological Society, of Her Majesty's Bengal Civil Service. Folio, pp. vi. and 224, cloth. 2l. 2s.
- Ikhwan-u-Safā.** Ikhwan-u-Safā; or, Brothers of Purity. Describing the contention between Men and Beasts as to the Superiority of the Human Race. Translated from the Hindustani by Professor J. Dowson, Staff College, Sandhurst. Crown 8vo. pp. viii. and 156, cloth. 7s.

LINGUISTIC PUBLICATIONS

OF

TRÜBNER & CO.,

57 AND 59, LUDGATE HILL, LONDON, E.C.

(Late 8 and 60, Paternoster Row.)

Kern. The Brihat-Sanhita ; or, Complete System of Natural Astrology of Varāha-Mihira. Translated from Sanskrit into English by Dr. H. Kern, Professor of Sanskrit in the University of Leyden. Part I. 8vo. pp. 59, stitched. Parts II. and III. pp. 51-154. Part IV. pp. 155-210. Price 2s. each part. [Will be completed in Nine Parts.]

Laghu Kaumudī. A Sanskrit Grammar. By Varadarāja. With an English Version, Commentary, and References. By James R. Ballantyne, LL.D., Principal of the Sanskrit College, Benares. 8vo. pp. xxxvi. and 424, cloth. 1l. 11s. 6d.

Maha-Vira-Charita ; or, The Adventures of the Great Hero Rama. An Indian Drama in Seven Acts. Translated into English Prose from the Sanskrit of Bhavabhūti. By John Pickford, M.A. Crown 8vo. cloth. 5s.

Manava-Kalpa-Sutra ; being a portion of this ancient work on Vaidik Rites, together with the Commentary of Kumarila-Swamin. A facsimile of the MS. No. 17 in the Library of Her Majesty's Home Government for India. With a Preface by Theodor Goldstücker. Oblong folio, pp. 268 of letter-press and 121 leaves of facsimiles, cloth. 4l. 4s.

Marsden. Numismata Orientalia Illustrata. The Plates of the Oriental Coins, ancient and modern, of the collection of the late William Marsden, F.R.S., etc., etc., engraved from drawings made under his direction. 4to. pp. iv. (explanatory advertisement), cloth, gilt top. 1l. 11s. 6d.

Megha-Duta (The). (Cloud-Messenger.) By Kalidāsa. Translated from the Sanskrit into English verse, with Notes and Illustrations. By the late H. H. Wilson, M.A., F.R.S., Boden Professor of Sanskrit in the University of Oxford, etc., etc. The Vocabulary by Francis Johnson, sometime Professor of Oriental Languages at the College of the Honourable the East India Company, Haileybury. New edition. 4to. cloth, pp. xi. and 180. 10s. 6d.

Muir. Original Sanskrit Texts, on the Origin and History of the People of India, their Religion and Institutions. Collected, translated, and illustrated by John Muir, Esq., D.C.L., LL.D., Ph. D.

Vol. I. Mythical and Legendary Accounts of the Origin of Caste, with an Inquiry into its existence in the Vedic age. Second edition, re-written and greatly enlarged. 8vo. pp. xx. and 532, cloth. 1868. 21s.

Vol. II. The Trans-Himalayan Origin of the Hindus, and their Affinity with the Western Branches of the Aryan Race. Second edition, revised, with additions. 8vo. pp. xxxii. and 512, cloth. 1871. 21s.

Vol. III. The Vedas : Opinions of their Authors, and of later Indian writers, on their Origin, Inspiration, and Authority. Second edition, revised and enlarged. 8vo. pp. xxxii. and 312, cloth. 1868. 16s.

Vol. IV. Comparison of the Vedic with the later representation of the principal Indian Deities. 8vo. pp. xii. and 440, cloth. 1863. 15s. (Out of print. A second edition is preparing.)

Vol. V. Contributions to a Knowledge of the Cosmogony, Mythology, Religious Ideas, Life and Manners of the Indians in the Vedic Age. 8vo. pp. xvi. and 492, cloth. 1870. 21s.

Müller. Lectures on Buddhist Nihilism. By F. Max Müller, M.A., Professor of Comparative Philology in the University of Oxford; Member of the French Institute, etc. Delivered before the General Meeting of the Association of German Philologists, at Kiel, 28th Sept., 1869. (Translated from the German.) Sewed. 1869. 1s.

Naganda ; or, The Joy of the Snake-World. A Buddhist Drama in Five Acts. Translated into English prose, with Explanatory Notes, from the Sanskrit of Ś. Harsha-Devā. By Palmer Boyd, B.A., Sanskrit Scholar of Trinity College, Cambridge. With an Introduction by Professor Cowell. Crown 8vo. pp. xvi. and 100, cloth. 4s. 6d.

Prakṛita-Prakāśa ; or, The Prakṛit Grammar of Vararuchi, with the Commentary (Manorāma) of Bhaṃṣa. The first complete edition of the Original Text with Various Readings from a Collation of Six Manuscripts in the Bodleian Library of Oxford, and the Libraries of the Royal Asiatic Society and the East India House ; with copious Notes, an English Translation, and Index of Prakṛit words, to which is prefixed an easy Introduction to Prakṛit Grammar. By Edward Byles Cowell, of Magdalen Hall, Oxford, Professor of Sanskrit at Cambridge. Second issue, with new Preface, and corrections. 8vo. pp. xxxii. and 204. 14s.

Rig-Veda-Saṃhita. The Sacred Hymns of the Brahmins. Translated and explained by F. Max Müller, M.A., LL.D., Fellow of All Souls' College, Professor of Comparative Philology at Oxford, Foreign Member of the Institute of France, etc., etc. Vol. I. Hymns to the Maruts, or the Storm-Gods. 8vo. pp. clii. and 264, cloth. 1869. 12s. 6d.

Rig-Veda-Saṃhita. A Collection of Ancient Hindu Hymns, constituting the First Aṣṭaka, or book of the Rig-Veda ; the oldest authority for the religious and social institutions of the Hindus. Translated from the original Sanskrit. By the late H. H. Wilson, M.A., F.R.S., etc. Second edition, with a Postscript by Dr. Fitzedward Hall. Vol. I. 8vo. cloth, pp. lii. and 348. 21s.

Rig-Veda-Saṃhita. A Collection of Ancient Hindu Hymns, constituting the Fifth to Eighth Aṣṭakas, or books of the Rig-Veda, the oldest authority for the religious and social institutions of the Hindus. Translated from the original Sanskrit. By the late H. H. Wilson, M.A., F.R.S., etc. Edited by E. B. Cowell, M.A., Principal of the Calcutta Sanskrit College. Vol. IV. 8vo. pp. 214, cloth. 14s.
A few copies of Vols. II. and III. still left. [Vols. V. and VI. in the Press.]

Sherring. The Sacred City of the Hindus. An account of Benares in ancient and modern times. By the Rev. M. A. Sherring, M.A., LL.D. ; and prefaced with an Introduction by Fitzedward Hall, Esq., D.C.L. 8vo. cloth, pp. xxxvi. and 388, with numerous full-page illustrations. 21s.

Wilson. Works of the late Horace Hayman Wilson, M.A., F.R.S., Member of the Royal Asiatic Societies of Calcutta and Paris, and of the Oriental Society of Germany, etc., and Boden Professor of Sanskrit in the University of Oxford.

Vols. I. and II. Essays and Lectures chiefly on the Religion of the Hindus, by the late H. H. Wilson, M.A., F.R.S., etc. Collected and edited by Dr. Reinhold Rost. 2 vols. cloth, pp. xiii. and 399, vi. and 416. 21s.

Vols. III. IV. and V. Essays Analytical, Critical, and Philological, on Subjects connected with Sanskrit Literature. Collected and edited by Dr. Reinhold Rost. 3 vols. 8vo. pp. 408, 406, and 390, cloth. 36s.

Vols. VI. VII. VIII. IX. and X. Vishnu Purāṇa, a System of Hindu Mythology and Tradition. Translated from the original Sanskrit, and illustrated by Notes derived chiefly from other Purāṇas. By the late H. H. Wilson, Boden Professor of Sanskrit in the University of Oxford, etc., etc. Edited by Fitzedward Hall, M.A., D.C.L., Oxon. Vols. I. to V. 8vo. pp. cxi. and 200, 344, 344, 346, cloth. 2l. 12s. 6d.

Vols. XI. and XII. Select Specimens of the Theatre of the Hindus. Translated from the original Sanskrit. By the late Horace Hayman Wilson, M.A., F.R.S. Third corrected edition. 2 vols. 8vo. pp. lxi. and 384, iv. and 418, cloth. 21s.

Wise. Commentary on the Hindu System of Medicine. By T. A. Wise, M.D., Bengal Medical Service. 8vo. pp. xx. and 432, cloth. 7s. 6d.